

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

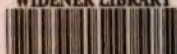
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

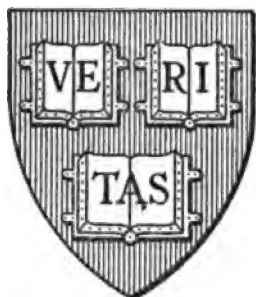
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

WIDENER LIBRARY

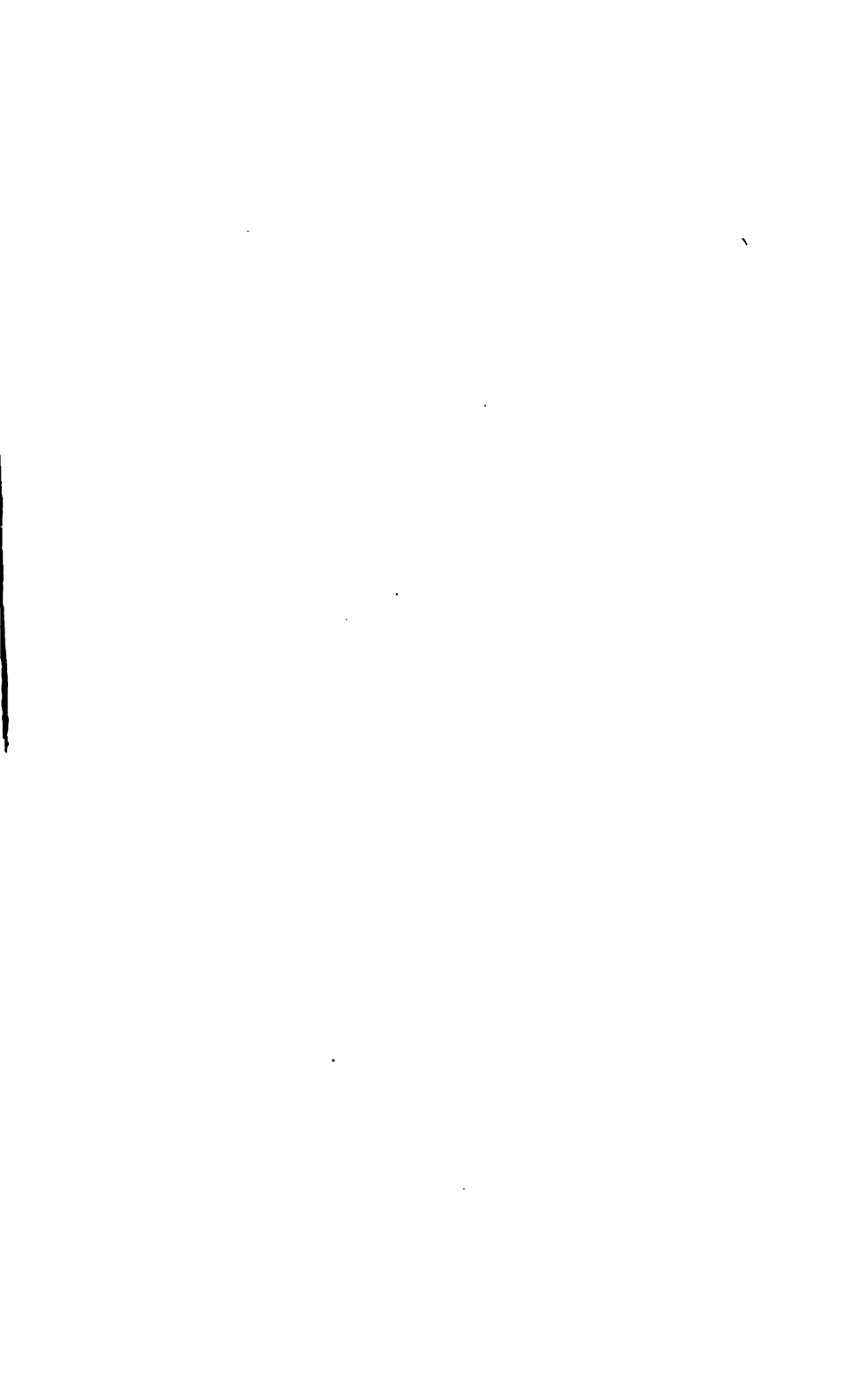

HX Q4ES -

4p 47.17

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

**AURELII PRUDENTII
CLEMENTIS V. C.**

OPERA OMNIA

EX EDITIONE PARMENSI

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITA.

VOLUMEN TERTIUM.

T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1824.

LP 47.17

HARVARD COLLEGE LIBRARY

Gift of Joshua Bates,
London, Aug 17, 1835

1763
44-21
42-2

ADAMI SIBERI

SCHOLIDIA

IN QUORUNDAM HYMNORUM FRAGMENTA,

EX EJUSDEM BREVIARIO CHRISTIANO EXCERPTA.

CATHEMERINON LIB.

HYMN. 1.—*Vigilate, quandoquidem
necessitas, quæ hora vester herus venturus
sit.* Matth. xxiv.

1 *Ales diei*] Hæc decerpta sunt ex
hymno quem Ad Gallicantum in-
scripsit, quod vocabula ei τὸν ἄσπε-
τον minus nota fuerint. Natus est
Prudentius Philippo et Salla Cosa.
Imp. Constantio et Constante, anno
Christi ccc.

Ales diei nuncijs] 'Excubitorque
diem cantu prædixerat ales.' Virg.
'Non vigil ales ibi cristati cantibus
oris Evocat Auroram.' Ovid.

3 *Excitator mentium*] Gallus e som-
no corpus ad vigiliam et labores:
Christus animam e sopore vitiorum
ad justiciam excitat et vitæ innocen-
tiam.

6 *Ægros sopores*] Ab effectu. Ni-
mius et immoderatus somnus languo-
rem parit et desidiam.

8 *Vigilate*] 'Omni tempore oran-
tes.' Luc. xxi. 'Sobrii estote et vi-
gilate.' 1 Pet. v.

81 *Ciemus*] Invocemus, implore-
mus.

84 *Dormire*] Somno quasi peccati
oppressum jacere, et opera noctis ac
tenebrarum perpetrare. Ut, 'Ego
dormivi, et soporatus sum.' Psal. v.

HYMN. II. *Orietur in tenebris Lux*
fus. Isa. LVIII.

1 *Nox*] Cohortatio ab occasione
temporis, quæ convenit cum illo Apos-

toli: 'Illucescat dies, et Lucifer ori-
atur in animis vestris.' 2 Pet. i.

3 *Lux intrat*] 'Lux in tenebris lu-
cet,' Joh. i.

6 *Spicula*] Radiis, quæ 'lucida tela
diei' vocat Lucretius, ad Apollinem
resplendo, cui sagittæ a Poëtis tri-
buuntur; unde Homero ἀκτὴν βέβηλας.

7 *Color*] Obscuritate noctis abla-
tus.

8 *Nitentis sideris*] Solis.

57 *Intende*] Profectas ab imo pec-
tore preces admitte.

59 *Fucia*] Apparente specie inte-
gritatis et sanctitatis adumbratæ.

60 *Luce*] Tui cognitionis.

67 *Eoi sideris*] Eorum aidus, Sol est
oriens.

68 *Illumina*] Reple corda nostra
Fulgore Sancti Spiritus.

93 *Fatiscat*] Εἰς τὴν κόπην, abeat.

96 *Devio*] Claudicatione aberrante
a via, pede ad perversitatem detorto.

97 *Lux*] 'Ἀλλήγορικῶς verbum Dei.

99 *Nihil loquamur*] Lingua fraude
mendacisque, cor pravis careat af-
fectibus.

103 *Peccent*] Cupiditate ad car-
nem deflexa.

105 *Speculator*] 'Ἐνέστυς. Deus est
ubique, videtque solus omnia. 'Pec-
catum vita: cernit Deus omnia iudex.'

HYMN. V. *Ad incensum cerei*] Qui
accendebatur appetente vespere ejus
noctis, quæ diem festum resurrectionis
Dominicæ antecedit. Quam qui-

dem noctem insomnem traducere maximam partem, religionis, non superstitutionis gratia, selebant Christiani; id quod ex Lactantio et Tertulliano est colligere: quorum iste sic inquit ad uxorem: 'Quis solemnibus Paschæ abnoctantem?' (loquitur de feminis Christianis, nuptis maritis ethnicis) 'securus sustinebit?'

I Dux] Noster e Satanae tyrannide, ut Moses Israëlitarum ex servitute Ægyptiaca.

2 Vocibus] Dierum noctiumque vicissitudinibus.

3 Chaos] Nox. Ἀλλήγορησιν opinio- num tenebræ, Evangelii doctrina obscurata.

5 Sidere] Stellis, quarum numerus iniri non potest.

7 Incensu silicis] Attritu lapidum ignem exprimere. 'Cum saxis saxa ferirent, Scintillam subito prosili- issæ ferunt.' Ovid.

11 Stabilem] Matth. xvi.

12 Igniculis] Scintillis vel etiam animis: quibus est cælestis origo.

13 Pinguis] Τρόπος, elegan- tissimis exornata translationibus.

14 Lychnia] Λύχνος, κατὰ τὸ λέγειν τὸ νύχος ἢ τὸ σκότος. unde Poëta: 'Et noctem flammis funalia vincunt.'

15 Fila scirpea] Ex papyro.

Favis florcis] E floribus confectis.

18 Linteolo] Myxo. Sic enim el- lynchii prominens pars appellatur.

19 Pinus] Fax ex pino. Ματού- mia.

26 Mobilibus] Tremulis.

27 Æmula] Quæ imitatur diem.

28 Nox fugit] Προσωποποιία.

Peplio] Peplum, λεπτὸν ὕφασμα: ves- tis proprie muliebris, ut χιτὼν virilis.

149 O res digna] Ἐκφώνησις θαυμασ- τική.

150 Offerat] Grati animi ergo.

156 Chrismatis] Olei. Est enim olea insigne pacis.

158 In quo visibilis] 'Qui me videt, videt et Patrem meum.' Johan. xiv. Πᾶς ὁρῶνς, ὅς με ρήσῃ, καὶ ἄφ᾽ αὐτοῦ εἶδε

τοῦθα. Nonnus.

160 Spirat de patrio corde] Pulcher- rime sanctissimæque dictum. Egred- itur enim Spiritus Sanctus ex Patre, et consistit per Filium.

HYMN. IX.—Filius meus es tu; Ego hodie genui te. Psalm. ii.

10 Corde] Hæc accommodatur a veteribus sacrarum literarum consuli- tis illud Davidicum: 'Eructavit cor meum verbum bonum.' Psal. xlv.

Natus] Sempiterna manatione con- tinenter effluens, tanquam lumen a Sole, ejusdem cum Patre substan- tiæ, per quem a Patre omnia facta sunt: alius quidem a Patre, sed non alius Deus. Filius a Patre, ut radius ex Sole, ut rivus ex fonte, ut frutex ex semine. Tertull.

11 Ipse fons] Ἐπημερία, Fons, ori- go: Clausula, finis.

19 O beatus] Ἐκφώνησις θαυμαστική. Quid enim majorem habet admirabi- litatem, quam Deum hominem nasci; Virginem, 'sub lege uteri, sine lege mariti,' ut canit Prudentius, gravidari a Spiritu Sancto, et eandem illæsa virginitate matrem fieri? 'Fœtu clausa ingrediens et clausa relin- quens,' ut canit Sedulius.

20 Salutem] Æternæque spei fon- tem pelagusque.

22 Altitudo calis] Cælites, Angeli.

24 Nulla linguarum] Ἑλληνισμός, nulla lingua.

25 Vates] Adamus, Enochus, Noëus.

26 Prophetarum] Davidis, Isaiæ, Michæ.

27 Promissis] Silo semen mulieris.

Cuncta] Ἐπιφώνημα. Christum con- celebrent, Christum sonent, omnia Christum loquantur.

109 Te senes] 'Jvenes et virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini.' Psal. cxlviii. 'Læti puelli, et virgines, Senesque vitæ in ultimo Jamjam exituri limine, Laudate Do- minum.' Buchanan.

HYMN. XII.—Vox audita est in Ra- ma, lamentatio, ploratus et fletus multus.

Rahel plorans filios suos, et noluit consolationem admittere, propterea quod non sunt. Hierem. xxxi.

Quod infra bimatum, Herodis iussu, infantes Bethlehemiticos jugulatos Ecclesia INNOCENTES appellat, non ipsorum sit aliqua dignitate, sed Christi merito, propter quem scelerata crudelitate vita ipsis eripitur. —

93 *Auxinus*] Turbatus cum tota Hierosolyma. Commovetur tyrannus, quia regnum vi obtinebat, idque externus: Judæi, quia ἀνέηρον χρέμα ἡ ψευδία, vesana res et demens quidam est improbitas. Theophylact.

97 *Nuncio*] Re nunciata.

100 *Cunab*] Cunabula lectos infantium, τὰ σπάργανα.

111 *Efusa nuper*] Nata. 'Quem

candida Maia Cyllenes gelido conceptum vertice fudit.' Virg.

112 *Rimatur*] Locum vulneri quaerens.

115 *Descendat*] 'Altius ad vivum descendit vulnere mucro.' Virg.

117 *O barbarum*] Exclamatio πρὸ θυμῶν τοιούτων.

125 *Salvete*] 'Ἀνέστησθε', non ἐτίκλησις. Non enim, qui Deo debetur, honos mortuis tribuendus.

Flores] Primitiæ. Flos, in quaquere præstantissimum.

128 *Ceu turbo*] Εὐκαρία.

132 *Palma*] Apoc. vii.

Luditis] Ludere, puerorum.

133 *Quid proficit*] 'Non est sapientia, non prudentia, non consilium contra Dominum.' Prov. xxi.

VICTORIS GISELINI SANFORDIANI

FLANDRI

IN AURELIUM PRUDENTIUM CLEMENTEM

COMMENTARIUS.

CANDIDO LECTORI S.

CONSILII nostri rationem et ordinem ne ignores, sic habe. Cum ante sex annos Brugis Flendorum humanioribus litteris operam darem, Arnoldus Laurentius Berchemna, sacrorum Poëtarum æstimator summus, idemque Poëta non vulgaris, quo tum familiarissime utebar, omnium, quæ in Prudentii opere maxima diligentia annotaverat, me, tam boni auctoris miserriam sortem deplorantem, aliquando participem fecit. Vulgatam enim editionem, gravissimis vulneribus deformatam, Lugdunensem dico, Basiliensem, atque Antverpianam, sedulo ille cum Aldina, quæ apud nos rarior est, diu ante contulerat. Nactus deinde Gandavensia duo apographa descripta manû, tanto animi studio singula examinarat, ut, si vita suppeditasset, ex istiusmodi laboris genere minus fastidii, plus oblectationis et gloriæ, nemini alii fuerit accessurum. Ille autem immatura plane morte nobis ereptus, cum inter alia suæ diligentiae pignora hasce annotationes mihi reliquisset, non multo post hac Lovanium, ad gravius aliquod studium arripiendum, rediit.

Ibi, hospes meus humanissimus Lucas Mæra J.C. litterarum egregius amator, tertium Prudentii exemplar litteris, etsi non ita vetustis, emendatissime tamen exaratum donavit. Eo igitur fretus, cum vertente anno in patriam reversus, ibique nactus nonnihil vacui temporis, ob mutatum studii genus, cæpi diligentius omnia pervolvere, singula inter se conferre, nihil denique omittere, quod in hujusmodi observationibus utile fore existimarem. Atque hæc animi duntaxat causa. Incredibile enim, quantos voluptatis fructus ex hujusmodi exercitatione caperem. Nihil etiam minus suspicabar, quam futurum esse, ut alii, quibus a re sua plus otii esse, quosque id decere magis audieram, modis adeo miseris auctori mutilato medicas cessarent afferre manus. Quamquam longe aliter evenit. Cum enim mihi Parisiis in re Medica occupato alter pene annus effluxisset, et occasione nescio qua Hieronymo Marneffio, qui plerosque Latinos auctores minore, quam vocant, forma excuderat, Poëtam a me castigatum ostendissem; non prius ille destitit, quam a me eum tandem impetraret. Impetratum non statim excudit; Operæ enim, quales optabat, non se offerebant: verum in ipso concitata seditionis æsta, quia ego abitu minabar, Benedicto cuidam typis committendum tradit. Ibi, ut fit, in ipso tumultu tumultuarie omnia. Editioni præerat nemo. Operæ, hostili in urbe ut manerent, conductæ nihil non flagitiose. Annuanda pleraque ex tempore. Aberant libri jam convasati. Quid multa? Sane, verum ut fatear, valde miror, ex mille et amplius mendis tunc sublati, tam pauca omissa esse, atque interim eorum in locum etsi innumerabilia irreperunt, non plura tamen irrepsisse. Tam infelici igitur rerum successu dolens altero, quam absolutus est, die proripui me ego ex urbe cum pauculis exemplaribus. Ab eo tempore vix dixerim, quam grave mihi acciderit de eo ab amicis admoneri, quod tantopere in aliis improbarem. Immo ea princeps causa fuit, cur Theod. Pulmanum, in hoc genere exercitissimum, ubi primum conveni, serio hortatus fuerim, ut, quemadmodum ego Gallis sperabam, ita ipse Belgio nostro gratificaretur. Et ille tum me amicissime complexus, qua est humanitate, 'Recte tu quidem,' inquit, 'si modo laborem secundæ recognitionis ipse non defugis.' Nam, cum admodum pauca eaque exilia abs te prætermissa sint, mihi per-id-facile erit, quæ in tuis librorum negligentia admissa sunt, tollere: eritque idem Typographo non incommodum, quod neque tua afferantur, neque forma exemplaris idonea sit, ut ex ea præri doceantur. Ibi ego, laudato ejus consilio, cum me libenter et cogitationem hanc a me rejicere, et quæ in meis desiderarem, quæque pro meis haberi vellem, cum eo communicaturum esse dixissem, ita tum discedo ab illo, ut qui me, publicæ utilitatis causa, etiam de integro omnia apographa (quæ ille habebat) simul comparaturum esse reciperem. Quod et feci. Nam post aliquot menses ad eum redii, simul mecum ferens meum exemplar, et aliud, quod hic est apud Martinianos. In conferendo dici non potest, quantæ voluptati mihi fuerit, plerasque conjecturas meas unanimi librorum consensu videre approbatas. Tandem igitur hoc labore perfunctus; quia ille scholia mea addi volebat, neque id inutile fore judicabam, de Typographo sub Bachanalia certior factus, Galenum ad tempus seposui, atque ad ipsas Palmarum ferias in recognoscendis annotationibus fui totus. Neque vero his tantum, quomodo antea, locorum a me immutatorum rationem reddidi; verum

etiam, quo Lectori, rerum inprimis avido, facerem rem gratam, obscuriores dictiones et phrasas declaravi, insolentes et a communi usu remotas observavi, ad historias sacras et profanas pertinentia veris fontibus indicatis expedivi atque illustravi: nihil denique eorum, quæ in justo commentario desiderari solent, quantum in me fuit, prætermisi. Quod ut commodius fieret, totum opus a principio relegendum fuit, et singula ex autographorum veritate excutienda. Interea tamen hoc boni evenit, ut forte fortuna in Editionem quandam Daventriensem annis abhinc LXX. evulgatam inciderrim, quæ ubique mihi tantum opis tulit, quantum ullus alius; quod idem dictum volo de duobus manuscriptis, quorum unus hic in Bibliotheca artium, alter in Buslidiana asservatur. Sed et Commentarius Ælii Antonii Nebrisensis in tres priores libros, et Joh. Marmellii in Romanum Martyrem, non parum, ut rem ipsam fatear, laborem hunc meum levaverunt. Uterque enim summam diligentiam laudem, præsertim in historiis explicandis, promeruit. In illo tamen artis poëticæ scientiam majorem, in hoc plus observationum desideraverim. Hactenus de occasione recognitionis. Nunc, ut ad alterum oratio delabatur, si qui forte inceptum hoc meum, utpote audax et temerarium, reprehenderit, quod et hac ætate et professione, medicus Poëtam simul Theologum a mendis perpurpare in animum induxerim; sciat is, neque me ab hujusmodi studio adeo semper abhorrulasse, quod res indicabit, neque ullum in Latina lingua scriptorem hoc nostro emendatu faciliorem reperiri, præsertim si in promptu adsint vetera exemplaria, et frequens accurataque eorundem lectio. Nam quæcumque suis hic versibus exsequenda sumat, adeo omnia sibi omni ex parte similia sunt, ut non ovum ovo magis. Plane, inducto Prudentii nomine, etiam falsis auctoribus adscripta, facile quis omnia verba esse judicaverit. Nam, ut ipse sibi testis est, vitam, quam publicis muneribus implicitus usque vixerat, prope jam excursu spacio, mittens, sese in angulum aliquem secreti recessus abdidit. Ibi tempore, ut infra declarabitur, satis brevi, quæcumque aut habemus, aut interciderunt, eodem ingenii fluentis impetu confecit. Elegantiam, gravitatem, eruditionem, pietatemque eandem, quam initio illuc secum attulerat, singulis opusculis æque impressit. E diverso quoque, si ab initio in aliquibus, ob studia longo tempore intermissa, a communibus præceptis aberravit; constanter aberravit, non voluntate, ut officiosuli quidam inepte excusant, sed mera incititia, id quod etiam de Græcarum litterarum ignoratione evidenter ostendimus. Oratio vero ubique eadem, et eodem quasi filo ducta, digna et sene et Theologo. Quædam tamen haut ita Latine esse dicta non nego, quæ nos suo loco in appendicem cogemus. Sed quid mirum, si rivus per impurissimos alveos decurrens aliquid limi ducat? si eloquentia aliquando maxima in homine annis gravi senescat, ac languidior efficiatur; quod in Erasmo irrideri Lodoicus Strebens ausus est? Nihil profecto. magis illud miror, quo pacto fecundi pectoris vena, in tam varia et nova rerum maxime arduarum pertracatione nunquam exaruerit, nusquam defecerit. Certo, qui ex omni posteritate cum eo paria fecerit, adhuc vidi neminem. Desinant igitur molles aliquot semiviri, quos scripta impura tantum capiunt, nobis sanctum hoc opus e manibus excutere, et pro eo sua, ac suis similia, (Deus bone, quælia, quam nefanda!) obtrudere vel invitæ. Potius enim, quam illiusmodi

scriptorum lectione oculi, aures, animusque adeo contaminentur, lubentes omni Latini sermonis elegantia careamus. Quanquam, si ejus tanto teneamur desiderio, sunt, gratia Deo, in hoc genere etiam alii casti; e quibus cum Latinam paritatem, etiam cum temporis, in cogitatione fabularum ponendi, jactura, haurire incipimus, licebit Ethnicis Christianos adjungere, ut ab iis non Latine solum, sed et pie loqui ac sentire discamus. Eum in usum vocabula, quæ rariora et pæne quibusdam sordida videri possint, observavimus. Idem factum de Græcis perperam usurpatis. Statim enim illa turba in prima acie sese offeret. In peregrinis nominibus liber fuit, quomodo etiam hodie, quotquot 'Davidis ad Latias deducunt carmina Musas.' Ac proinde nemo ex iis metiatur Græca aut Latina, in quibus constantem esse istum, et sibi similem, manuscripti omnes uno ore testificantur. Hæc de nostri consilii ratione duximus præmittenda. Vale.

COMMENTARIUS.

CATHEMERINON LIB.

Aurelii Prudentii Clementis V. CL.] Quid ex hoc litterarum compendio intelligi debeat, disces ab Alciato III. Dispnct. IV.

PREF. 19 Militiæ gradu evectum pietas Principis] Ex hac Præfatione per Gennadium, Gyraldum, et Manutium auctoris vita concinnata est. novi autem nihil adjectum, si nomina librorum, qui intercidisse dicuntur, excipias, et quasdam conjecturas. Quidam enim Consulem, alii Militem Palatinum fuisse, asseverare ausi sunt. Nec defuere quidam e meis, qui Urbis Præfectum facere, mihiq; id persuadere conati sint. Sed frustra. Nihil enim horum, quando certiora argumenta non afferunt, certo mihi persuadere possum. Nam ad Consularem dignitatem nunquam evectum esse, constat ex nostra castigatione, quæ ejus erroris fundamentum subvertit. An miles Palatinus fuerit et Urbis præfectus, nusquam reperi, et inquirendi laborem iis relinquo, 'in his tota penitus qui mente laborant. Nos alio mentes, alio divisimus aures.' Illud tamen assero, ex hymno Cassiani liquido colligi,

eum Romæ (quam veluti nunquam antea visam admirabundus, 'rerum maximam' appellat) nunquam egisse. Et ut res sese aliter habeat, demiror, cur, qui Symmacho, uti sentiunt, dignitate æqualis fuerit, tantopere se excuset, et cum illo committi detrectet.

24 Veteris me Salia Consulis] Ald. Mantius, Nebrissensis, aliiq; omnes in hunc scopulum impeerunt; neque mihi, etsi periculum multo ante sentiebam, ratio ulla illius evitandi in mentem venire potuit prius, quam Pulmannus ex Johanne Vassæo veram rationem commonstrasset. Is Vassæus enim in Chronicis rerum memorabilium Hispaniæ refert, Prudentium natum esse Philippo et Salia Consulibus. Cujus Salia hic mentionem facit, annum sibi natalem innuens; qui fuit ab Urbe condita CIO. CI. a nato Christo CCCC. imperante Constantio et Constante. Atque hoc cum sequentibus ita apte respondet, ut mihi ad alia loca non pauca, in quibus alii, tamquam ad Symplegades constricti, hærent, expedienda optatam lucem prætulerit.

32 Mundum, quem coluit, mens tunc

perdidit] *Amittebat, relinquet, ab eo separabitur, rapere eterna: et cum a Deo fluxerit, eumque colere debebit, ejus judicio stabit et cadet, non iudicio mundi, quem coluit. Est ergo enallage temporis.*

87 *Hymnis continuet dies*] Si quisquam, de horum librorum ordine sollicitus, illam ex hoc loco nobis aperire atque adstruere conabitur, actum agat: quandoquidem quid de Psychomachia, tetrastichis, hexaëmero, aliaque ab eo compositis statuere debeat, certi nihil habebit, in tanta præsertim manuscriptorum dissensione. Et ut maxime habeat, non magno admodum scrupulo nos liberaverit.

HYMN. I. *Ad Gallicantum*] Epigraphæ hymnorum Ecclesiasticorum totius noctis Vigillas, tanquam stationes quasdam, in quatuor officia videntur distribuisse: Vespertinum, Completorium, Nocturnum, et Matutinum. Sic et diem naturalem duodecim inæqualibus horis constitutam per quatuor intervalla secabant, a prima hora, quæ circa æquinoctia nobis septima antemeridiana est, primo intervallo nomen imponentes; a tertia secundo; a sexta tertio; a nona quarto: e quibus tria posteriora et Judei et Christiani communi ore solemnibus precibus destinarent. Poëta autem noster, hymnis, ut ait, dies continuaturus, neque commissurus, ut nox nulla vacet, quin Dominum canat, quia senex, et sæcularibus fortasse negotiis implicitus, nonnihil ab exactis cultibus et exercitiis *abscedit*. Noctu enim simul cum canente gallo expergefactus, Domino Deo, quod se in hoc tempus incolumem servavit, gratias agit. Mox succedente aurora, ut ea diem sibi auspiciatum lineat precatus, ad diurna negotia sese accingit. Cibi capiendi ubi fuerit tempus, pietatem, atque fidem domestico opere elanguescentem, duplici hymno excitat, iterum

sese clementiam divinam commendans. Ipso denique noctis reditu somni admonitus, simili hymno diem claudit. Hæc quotidie. Interea quæcumque toto anno solemnia festa sese offerunt, iis suum quoque hymnum sanctissimis ubique historiis atque exemplis, tanquam sale, conditum devovet. Habes, pie Lector, pil senis vivendi rationem: quam ut imiteris, fidi admonitoris loco, totus hic liber tibi esto.

I *Ales diei nuncius*] Eandem hanc sententiam bis expressit Ambrosius; semel eo carmine, quod Dominicis diebus *ad Matutinas* cani solet: deinde lib. v. Hexaëm. xxiv.

52 *Fit namque peccatum*] In aliis, peccator, falso, paulo enim post ait mentem Petri mansisse integram, animumque servasse fidem; ideoque, cantu galli cognito, justum destituisse peccare.

HYMN. II. 40 *Opifex, arator, institor*] Ita legendum, non *institor*, arguit sequens versuum quaternio.

59 *Sunt multa fuscis illita*] Facillime hanc lectionem mihi, Poëtæ morem supra indicatum non ignoranti, persuasit Melchior Neipius, qui nunc in Orientali Flandrorum Franconia Bredensæ pago, circiter mille passus a Sanforda mea dissito, pastorem agit, homo sane quam Christianæ poëseos amantissimus. Is inter alia, quæ in toto hoc opere diligenter observarat, de ista, inquam, lectione ex vetustissimo libro deprompta, ut primum me admonuit, statim receptam deturbavi, hanc substitui, eoque magis, quod paullo ante eandem vocem cum pari antitheseos gratia usurpasset: 'Tunc non licebit claudere, Quod quisque fuscum cogitat.'

Sudavit imper prælium] Ita meus Ms. et Davent. cum maxima carminis et sententiæ venustate. Ac sane, meo iudicio, Latinus multo ille loquitur, qui Patriarcham andacem Angeli luctatorem appellat, quam

qui eundem ait fuisse imparem Angeli prælio. Adde, quod vulgata scriptura omnino falsa est: nam ut est Genes. XXXII. Jacobus ab Angelo per totam noctem collectante superari non potuit. Unde Israël, i. e. vir Princeps ac strenuus, vocari porro jussus est.

81 *Nutabat inguen saucium*] Ludit in allegoria. Tantum enim ex Angeli contactu altero pede claudus efficiebatur, acetabulo femoris e cothyle, cui immittitur, paululum prolapsus.

HYMN. III. 2 *Omniparens, pie, verbigena*] Qua ratione Christus dicatur 'omniparens,' alibi dicemus: qua vero 'verbigena,' multo, quam Nebriæensis, rectius Erasmus in illud Hymni IX. 'Ex ore quamlibet Patris Sis ortus, et verbo editus.'

14 *Christe tuus favor imbuerit*] I. e. impleverit, et sanctificarit, tuum favorem nostra fide tanquam manu amplectente, nobisque applicante. Inf. 'Mensis Affatim plenis, quibus imbuitur Prona voluptas,' i. e. quibus expleri possit ac demulceri.

42 *Maculis*] Retibus, aut eorum plagis ac foraminibus: utrumque enim significat.

61 *Sint fera gentibus indomitæ Prædæ de necesse quadrupedum*] Quid ita, mi Clemens? Quandoquidem in mutos pisces, nulla omnino re humano generi incommodantes, sævire audeas, neque innocuis avibus, quæ nihil aliud, quam continuo liquidissimos cantus tenui guttore funditantes, intimos hominum sensus incredibili voluptate demulcent, parcendum existimes: quæ tandem clementia, aut potius religio est, quadrupedum abstinere carnibus, quæ et sui copia vilis, et sæpe succi bonitate consentaneum magis naturæ alimentum præstant? Quod de feritate affers, nihil est. Quid enim avibus et piscibus magis vagum et ferum, cum nullis sæptis aut cancellis coerceri possint, aut si coercerentur,

tur, pereant, aut naturam genuinam immutant?

92 *Corde quod abdita vena tremat*] Arteriam intelligit: quæ a veteribus Medicis etiam venoso generi annumeratur.

126 *Auctor et ipse doli coluber*] Historiam, quæ est Genes. II. et III. elegantissime Christo et B. Virgini accommodat.

167 *Sanguine pasta cui cedit*] Præter aliorum morem, monosyllabam hanc dictionem corripit. Fortasse et hunc versum cum pauculis aliis erat emendaturus, si vita suppeditasset.

176 *Haustus amarus*] Qui noxius esse possit, aut exitialis sanitati et animæ. Accommodari huc posset illud Anacharsis Scythæ, 'Tres uvæ vitem producere: quarum prima sit voluptas, altera ebrietas, tertia mæror.'

HYMN. IV. 11 *Infusor fidei, sator pudoris*] Primum Deo Patri ac Filio nominatim gratias agit: deinde ad S. Sp. translens, ut ejus beatissimis donis anima, terreno huic carceri inclusa, perpetuo alatur, nos ad Sobrietatem hortatur: quam si constanter amplexi fuerimus, fore ut cælestibus, et prophetarum Oraculo promissis, epulis relecti, et confirmati, exemplo Danielis, quem in specu leonum; jussu Domini, Habacucus pavit, omnes ferocientium belluarum impetus et minas nihil reformidemus.

50 *Famesque blanda*] Antea, famæque blanda prædam victibus lambit. Utraque in lectione sententia constat: illam tamen malui, tum quod Prudentiana sit et mollior, tum quod alias non consueverit litteram s cedere.

54 *Clausus jugiter*] Ad septimum usque diem. Dan. cap. ult. tempore quoque Darii eodem periculo adactus est: sed ipso eo die liberatus. ibid. VI.

57 *Obsequente munda*] Cedente aëre. Ex toto partem intelligit.

84 *Iuncta est supplicis fides iniquis*] Fideles et pii ab iniquis fere affliguntur, ut per eorum patientiam et constantiam Dei nomen fiat illustrius. Ambros. contra Relat. Symmachi: 'Nunquam nobis amplius contulerunt, quam cum verberari Christianos, atque proscribi ac necari juberent. Præmium fecit Religio, quod perfidia putavit esse supplicium. Videte magnanimos: per injuriam, per inopiam, per supplicium nos crevimus. Illi caeremonias suas sine quaestu manere posse, non credunt.'

HYMN. V. 8 *Monstras saxigeno semine querere*] Post hunc versum submittitur in excusis integra periodus, inserta a nescio quo elegante, ut sibi videbatur, effictore. *Hoc signas opere, Conditor inelyte, Lumen veridicum mentibus omnium, In Christo Domino querere jugiter, Quem petram loquitur doctor egregius.* Ut autem ascititiam et notham esse putem, non solum testimonio veterum codicum adducor; sed eo etiam, quod Rupertus totam Prudentianæ orationis seriem operi de divinis officiis intexens, ne minimam quidem de ea mentionem faciat. Ejus verba sunt: 'Prudentius in hymno, qui cantatur in Sabbatho sancto, cum dixisset, 'Lamina nos tamen Monstras saxigeno semine querere;' ut ostenderet fieri hoc ad commemorandum illud, quod de lapide Christo procedit nobis ignis Sancti Spiritus; protinus adjunxit: 'Ne nesciret homo spem sibi luminis. In Christi solido corpore conditam, Qui dici stabilem se voluit petram, Nostris igniculis unde genus venit.' Lapis ergo, quem percutientes, ignem elicimus, Christum significat, qui percussus verbere crucis Sp. Sanctam nobis effudit.' Hæc ille. Pertinet itaque hic hymnus ad consuetudinem ejus ætatis, qua Sabbatho sanctæ Paschæ, inclinate in vespem die, ante solennem Baptismi celebrationem cereus a Diacono consecrari solebat, ac novo igne,

qui aut ex silice percussus, aut cry-stallo Soli objecta, eliciebatur, accendi. Unde et postea 'cerei Neophytorum,' h. e. jam baptizatorum, quos illi manibus ferebant, incendebantur. Isque cereus per singulos septem dies, qui proprie Neophytorum dicebantur, vespertino tempore ad sacrum Neophytis progredientibus præferebatur: quo cereo columnam ignis, de qua postea, designari volebant. Quod autem addit: 'Merso Sole Chaos ingruit horridum' item: 'O res digna Deus, quam tibi roscidæ Noctis principio,' &c. declarat hoc sacrum, quasi baptismi proœmium, appetente demum noctis initio, inchoari: reliqua officia in multam usque noctem continuari solere. Ita Georgius Cassander in antiquis Ecclesiæ consuetudinibus versatus, ut qui maxime.

27 *Absentemque diem lux agit annula*] Allusisse videtur ad illud Juvenci lib. II. 'Furvamque super nox annula pallam Sideris pictam flammis.'

29 *Sed quis non rapidi*] Cerei Paschalis originem altius repetiturus in latissimum narrationis campum suo more abripitur: qua narratione pleaque omnia, quæ Judæis Ægypto eductis portentose accidebant, breviter complexus est: eamque tandem, quomodo hactenus semper, mystica expositione concludens, ad institutas cereorum laudes revertitur, ibi vs. 125. 'Sunt et spiritibus.' Quod de rubro flagrante hic narratur, reperies Exod. III. uti quod de ignea columna Israëlitis prælucente, et Pharaonis exercitu submerso, ibid. XIII. et XIV.

36 *Ne sanctum involueris pollueret locum*] Inf. 'plantis calcementa dissolutis.' Utrobique media produci-tur, plane insolenter.

38 *Tutus, et impotens*] Invictus et inseparabilis, ut passive sumatur, nisi mavis præpositionem compositi significatum augere.

56 *Clara draconibus*] Tropo sibi fa-

militari, quæ Romanis propria sunt, ad *Egyptios* traducit. Vide inf.

82 *Qui domitam Pharon*] Ad eum modum Aldus, Nebris. et unus e manuscript. De ipso autem rege hic non agi, argumento est verum ille inf. 'Adsedisse focus, positos Pharaonis iniqui sub pedibus.' Ordo hic est: Qui Pharon sive *Egyptum*, domitam multimodis plagis, cogis vindice dextra iustitiæ, cedere præsidii, nempe Moesi, exercitus Judaici Præfecto. Aliis aliter; quorum sententiam aliquando approbavi, jam non ita.

97 *Cibus pinguidus*] Loquitur de pane cælitus dato, qui nivis stratiæ in modum terram contexerat. In aliis est, *pinguidus*. Vide Exod. xv. xvi. xvii.

108 *Pascentes dapibus*] Oportune. Nam hioc feriis, si ulla alia anni parte, synaxes sive *dydra* religiosius ab omni etiam vulgo frequentabantur; quo non typici illius, sed veri agni in ara crucis oblatam victimam in memoriam digne revocarent, tempore præsertim ipso adhortante.

110 *Discussis*] Quanquam alii habeant, *discussis*, hoc tamen ad undaram secedentium, transitumque Israëlitis præbentium, allegoriam proprius alludit.

119 *Et folium, fonte quod abdito*] Scribit Plinius xii. Nat. Hist. 9. crescere Bdellium arborem non longe a sinu Persico, in finibus Mesopotamiæ. Unde colligunt quidam, partem Mesopotamiæ esse Paradisum, aut saltem in Mesop. esse.

125 *Sunt et spiritibus sæpe nocentibus*] Ad maiorem commendationem sacerrimi luminis, quo nos Christas gravissimis tenebris immersos illustravit, poetica libertate usus, fingit partem illius beatitudinis ad Tartara et umbrarum populum pertingere; cum tamen non ignoraret, toties repeti in sacris literis, 'mortuos non laudare Deum, neque omnes qui descendunt ad Infernum,' utpote cum de his jam sit conclamatum: laudatu-

ri sine dubio, si illius misericordiam aliquando sentirent, quotannis mitigato, ut Poëta hic ait, eorum supplicio. *Æthiopes* tamen, ut auctor est Damianus Goës in sua de illorum moribus historia, tale quid etiamnum, non, ut late, de damnatis, sed purgandis adhuc animis sentiunt, eas nimirum singulis diebus dominicis et sabbathi ab omni supplicio liberas esse.

155 *Lumen quod famulans offere, suscipe*] Facit profecto aliorum incertum, ut in hoc hymno quam velim, longior fuerim. Nam et hunc locum, quavis ubere gleba fecundiorum, plane steriliter de cereorum oblatione interpretati erant. Nos, loco simili aliunde adducto, verum illi lumen impertiemur. Is erit, ubi Romanus se coram tyranno pro Cæsare, ejusque Principibus, aliter precaturum negat, quam ut Christi lymfæ Patri Deo renati paracletæ cælitus impleantur: 'Ut idolorum respuant caliginem, Cernant et illud lumen æternæ spel, Non succulentis influens obtutibus, Nec corporales per fenestras emicans, Puris sed intus quod relucet mentibus.'

HYMN. VI. 31 *Variaque per figuras*] Nocturna phantasmata, et somnia ea triplicia faciunt: aut enim sunt vulgaria, nihilque significant, aut portendunt præter temperamentum hominis constitutionem: aut *µαυριὰ*, quæ non raro effectu consequente comprobantur, ut Sullæ, Lucillo, et medico Augusti contigerant, de quibus Cicero: aut divina, quæ alio nomine vaticiniis et prophetiis in litteris dicuntur.

57 *Hoc Patriarcha noster*] De antiquo evagandi more nihil recedit. Iterum enim ex somniorum mentione ad sacra aliquot interserenda devolvitur, ut de Josepho Gen. xl. et xli. de Johanne imbo Apostolo. Vide ejusdem Apoc. v. xix. xx.

67 *Mensit famem futuram*] Ita manuscr. et editio Davent. plane ut

multo ante legendum esse conjectabam.

126 *Te chrismate innotatum*] I. e. (ex mente Cassandri, cui in istis non parca debeo) consignatum. Nam unguens Episcopus, intincto in Chrismo pollice, notam crucis in fronte designabat.

145 *Discede, Christus hic est*] Explicat vim synecdoches, qua supra est usus, cum diceret, 'Crucem pelere omne crimen,' &c. quem tropum qui in carmine non admittunt, nec illi mihi quidem, quid discriminis inter orationem prorsam, et numeris alligatam constitui soleat, egregie obliti videntur.

160 *Jacent redine*] Alii *redine*. Secutus sum manuscr. et judicium doctiss. viri Dionys. Lambini. Ita enim scie illum legere, in suo Horat. Locum querenti, ut sit, mihi non se obtulit.

HYMN. VII. 9 *Arvinas*] Corpus moliter et dissolute habitum. Inf. proprie sumitur, ubi de Laurentio agens, ait, arvinam, i. e. adipem sive pingue carni proximum lavisse cauterem, dum ustione liquefieret.

15 *Parcam subactæ disciplinam sentias*] 'Dicata,' ut postea ait, 'abstinentiæ coërcetur et castigantur.' Metaphoram hanc elegantissime Ecclesiastes ille regius in concione hac de re habita proposuit. Nam cum omnem morum lasciviam jejunii præsentia non secus reprimi dixisset, quam solent Iudi magistri adventu puerorum tumultus, subjicit: *φορὰν πορνικὴν καὶ ὀρχήστους ἐκμαρπὲς ἀπαίτης τῆς πόλεως ἐπέρχονται, ὥσπερ ὑπὸ βασιλεῦς τῶος ἀποτρεφὸς, τῆς νηστείας φυλάττονται.*

35 *Olim probatis inclytum jejuniis*] Eos omnes enumerat, qui veris exemplorum laudibus jejunia olim illustrarunt. Elias I Reg. xvii. Moses Exod. xxxiv. Niniuite Jon. iii. Joannes Baptista Matt. iii. et postremo ipse noster Servator Matt. iv.

60 *Parvum locustis et favorum aggregatum liquore pastum*] Antea, parum, inepte. Castigatio nostra nonnullis durior videbitur: sed quid agas in tanta veterum librorum consensione? profecto qui in aliis multo gravioribus connivere cogitar, quid est, cur se in his, aliisque non dissimilibus, difficiliorem præbeat?

71 *Et doctor novæ fuit salutis*] Ita in omnibus impressis, et plerisque manuscr. Neque in carmine aut sententia vel minima mendii suspicio subesse videtur. In Merano tamen codice, quem alias meum appello, quique nobis ad has emendationes dux fuit, cum hic locus mutilus esset, incidi tandem in Daventriensem, in quo paullo alia est lectio, æque bona; pæne animi dicere meliorem. Unde conjicio, librarium ambigentem, utra verior esset, neutram amplexum esse. Est autem hæc: 'Hortator ille primus, et doctor novæ Salutis, atque gratiæ doctor novæ Veterum pietas lavit errorum notas.'

75 *Celo refulgens affuebat spiritus*] Hæc de suo, ad ampliorem jejunii commendationem: Historiæ enim veritati minus respondent. Neque enim, ipso Paulo teste, a Johanne Baptista lotis S. Sanctus conferebatur: sed eorum tantum animi *τῇ μετὰ τοῦ* ventro Christo præparabantur. Act. xix.

178 *Jesus dicato corde*] Non jussus aut coactus: sed ultro, et ex mero animi proposito, corde ipso quasi ad hoc sese devovente: sup. vs. 66. 'Illic dicata parcus abstinentia, Potum cibumque vir severæ industriæ In usque seram respuebat vespem.'

204 *Quod dormientis excilet cordis fidem*] Utilitates omnes, quarum occasione et spe jejunia a veteribus suscepta sunt, et a nobis quoque suscipi debent, ad tria capita revocat: carnis lascivientiæ cicurationem, spiritus in Deum, seu fidei erectionem, et vindictæ divinæ anticipationem, seu mitigationem. Quo fere modo

Thomas Aquinas secund. 147. 'Assumitur,' inquit, 'jejunium ad tria. Primum ad concupiscentias carnis comprimendas. 2 Cor. vi. In jejuniis, in castitate, quia per jejunia castitas conservetur. Secundo, ut liberius mens elevetur ad sublimia contemplanda. Unde dicitur Daniel. x. quod post jejunium trium hebdomadarum revelationem acceperit a Deo. Tertio, ad satisfaciendum pro peccatis. Unde dicitur Jo. xi. convertimini ad me toto corde vestro, in jejunio, in fletu, et planctu.' Hæc ille.

HYMN. VIII. 9 *Nona summissem rotat hora Solem*] Hac enim hora olim collectæ fiebant tempore jejuniorum, quibus finitis absolvebatur festum, cœnæque tempus erat. Unde et factum putant, ut legitimum prandendi tempus vulgus nostrum Flandrorum *Mœne* appellet: quo tamen nomine per abusionem meridiem intelligunt. Videtur et hic imitatus Juvenecum in Vineæ: 'Ultimā labentis restabat portio lucis.'

21 *Addit et ne quis*] Alludit ad præceptum Christi de jejunantibus, Matth. vi. et ad parabolam de ove amissa, Luc. xv. obiter significans eos, qui, imperatis sibi jejuniis, minas Dei irascentis conantur avertere, veluti oves aberrantes a Deo inveniri, et divinæ misericordiæ humeris, ut ita loquar, reportatos, iterum toti gregi annumerari.

53 *Sine more*] Vide Niceph. Call. xii. 34.

64 *Corpus enervans*] Quemadmodum supra in vocibus, socora et socordia, primam contrahebat; ita et hic in verbo, enervare. Quod ejusmodi est, ut excusari aliquo modo queat, (dixi sup.) in exemplum trahi plane nullo.

HYMN. IX. 1 *Da puer plectrum, choreis ut*] Jacobus Meyerus elegantissime hunc hymnum, et primum libri sequentis, mutata carminis forma,

restituit. Erant enim facti in Alcmánios et Euripídeos; neque adhuc desunt, qui eam sectionem probent: sed toto errant cœlo. Si enim (unico eos convincam argumento) extremas syllabas ejusque Alcmanii cum initis Euripídeorum contulerint, nulloque esse adverteant asperos, aut hiulcos syllabarum concursus, sed omnia ut integris versibus fieri consuevit, quadragē ac respondere, omnino hoc scribendi modo per integros trochaicos approbaturi sunt, aliam rejecturi.

17 *Primoplanti ex germine*] Putat idem Meyerus vocem hanc compositam mutandam esse, ut tota fiat Græca: sed mihi id ex Poëtæ sententia futurum non videtur. Quod enim M. Antonius Muretus, homo variæ lectionis, et ingenio plane divino, jam scripto confirmavit, Siculos sermone quondam esse usos, qui quasi cinnus ex Latino et Græco mistus esset; idem ego Ecclesiæ Christianæ, suos fines olim per diversissimas nationes proferenti, quadam ex parte accidisse arbitror. Et (quod dicendum etiam hic sit; scio enim me non omnibus id statim esse persuasurum,) si pleuresis, arthresis, charaxare, blasphemium, hymnire, plasmare, idololatrix, stigmare, aliaque innumera vocabula, quæ primi Christiani a primæva origine ad Latinam inflexionem nonnihil immutata, more *προσηλυτῶν*, in suam linguam adoptarunt: si, inquam, ista toleramus tanquam auctori Græcæ linguæ ignaro propria, quid causam est, cur contra vetustorum codicum fidem, unicum hanc ejusdem cum illis farinæ voculam aspernemur? sin eo venimus audaciæ, ut ne illis quidem parcamus, quin pro libito ea mutemus, carpamus, ex opere etiam deturbemus, aliena denique substituamus; age vero ut omnia sibi optime respondeant, totum hoc quoque opus, non Aurelio Prudentio Clementi (recusaret enim), sed eisdem potius Or-

lilio Pollentio Cluniensi ex mera liberalitate donemus. Gratiam inhibimus non parvam. Quod quidem si in sua Alcimi et Victoris editione Gagnens cogitasset, multo magis honori consulisset suo. Dixi liberius, cur hanc compositam dictionem, ut absurdam, et Poëta nostro indignam, rejicere non fuerim ausus. dicendum tamen fuit.

23 *Psallant omnes Angeli*] Ita libri omnes. Meyerus tamen id quoque sic castigat, *Psallat omnis Angelus*, quod nimirum loco impari sit spondæus. At idipsum quidquid est errati tolerat inf. vs. 40. 'Extimum vestis sacratæ fortim mulier attigit.'

28 *Cantharis infusa lympha fit*] Non nescius sum, has historias omnibus debere esse notissimas. Quia tamen cecepi, pergam lectori properanti, aliisque forsitan gravioribus implicito, hanc quærendi molestiam adimere. Aqua fit vinum, Johan. II. lepra curatur, Matth. VIII. Cæcus oculis limo illitis visum accipit, Johan. IX. Increpantur venti, Matth. VII. Sanguinis muliebris fluxus sistitur, Matth. VIII. Adolescens defunctus matri restituitur, Luc. VIII. Suscitatur Lazarus, Johan. XII. Mari inambulatur Christus, Matth. XIV. Legio Dæmonem ex œnigmatismo in porcos immittitur, Marc. V. Quinque panibus aliquot hominum millia saturantur, Matth. XV. Surdus audit, Marc. VII. Lectulus a paralytico gestatur, Johan. V. Cum Christo multi resurgunt, Matth. XXVII. Quem postremum locum Theophylactus ambiguum et inexplicatum relinquit; Origenes ad allegoriam trahit. Hic noster autem, Hieronymus, ac plerique alii de Adamo, Heva, Abrahamo, Isacco, atque aliis, quibus nominatim Messias promissus erat, simpliciter interpretantur: eos nempe, ad manifestius et perfectius dominicæ resurrectionis argumentum, una etiam in vitam æternam et ultimam resurrexisse.

Delph. et Var. Clus.

58 *Quinque panibus peroris*] Ordinem horum versuum, ut in meo manuscr. et edit. Daventriensi erat, expressimus, rati, vulgato longe esse rectiorem: *Ferte qualis ter quaternis ferculorum fragmina, Affatim refecta jam sunt accubantium millia, Quinque panibus peroris et gemellis piscibus.*

103 *Post ut oceanum resolvit, viles et hominem reddidit*] Similibus omnino verbis eandem sententiam inf. repetit hymn. XI. vs. 45. 'Mortale corpus induit, Ut, excitato corpore, Mortis catenam frangeret, Hominemque portaret Patri.'

HYMN. X. 5 *Tua sunt, tua rector utraque*] In tribus hisce, proximis versuum quaternionibus, mirum quam omnes codices dissentiant. Vulgo ita primus, *Tua sunt, tua rector utraque*, qui, cum non immerito duabus de causis displiceret, confugi ad Mss. in quibus non *recta*, sed *rector* invenio. Quia autem novum et insolens mihi erat hic nominativum in a finalem produci (neque enim et hunc scrupulum mihi veteres libri exemerant), tantisper dubius et incertus hæsi, dum se postea mihi versus isti offerrent. Unus hymn. in Enlal. vs. 80. 'Frivola utraque, et utraque nihil,' et alter Apotheos. vs. 388. 'Spargebat Dominus, sunt unum fulmen utraque.' Tum enim, quia in omnibus excusis, et decem Mss. pertinaciter eandem vocem ter repeti, et manifesto exprimi videbam, id quod erat, snbiit in mentem; nonnihil sibi Poëtam indulisse, ut quemadmodum in Græcis dictionibus, ita, ni fallor, in Latinis syllabam accentu acuto affectam, longam habuerit. Tertiam Stropham, quæ locum occupabat non sum, Aldi, Nebriæ, et veterum librorum auctoritate fretus induxi, quod certo mihi persuaderem a sciolo quodam esse adjectam. Cujus fidem mihi facit quarta quoque ab eodem, ut arbitror, insuta. Utramque asseribam, ut placeant, quibus p̄basunt: *Rescias*

Prudent.

4 G

sed tota æorum Proprios revocantur in ortus: Petit habitus æthera fervens, Hæmus excipit arida corpus. Sic cuncta creata necesse est, Obitus tolerare supremos: Ut semina dissociata sibi summat origo resorbens.

8 *Animus simul, et caro vivis*] Secutus sum exemplar Manilii. de quo sup. Spero eum non sine optimo apographo vulgatam lectionem immutasse, maxime cum vs. 27. inf. eodem vox eodem sensu, et eadem carminis regione reperiretur.

12 *Anima rapit aura liquorem*] Hunc pro Prudentiano omnes agnoscunt, alium modo recitatum non item. Quibus facile assentior; quandoquidem multa lectione observavi huic Poëtæ proprium esse, liquoris vocabulum, ut auræ, æri, et cælo, ita animis et spiritibus tribuere. Cathem. iii. 890. et hymn. iv. 10. Peristeph. i. 88. in Rom. vs. 488. Apoth. vs. 155. et 479. et 788. Atque hinc est quod quidam illud, quod vulgo Gen. i. 'firmamentum' appellant, 'liquidum' vertant, intelligentes ærem, qui suo ambitu terram, atque aquas infernas, et supernas, i. e. nubes, complexus est.

25 *Si terrea forte voluntas Luteum capis*] Καὶ ὥστερ ἐν ταῖς βροαῖς τῶν ζυγῶν, ἂν μίαν καταβαρύνῃς πλάστῃγγα, κουφετέρων πάρος τῇ ἀντικειμένην ποιήσεις, ὅττω καὶ ἐπὶ σώματος καὶ ψυχῆς ὁ τοῦ ἑτέρου πλεονασμὸς ἀνγκάσαν ποιεῖται τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἑτέρου. Basil.

45 *Hinc maxima cura sepulchris*] Hic mihi vide, Christiane lector, quonam tandem referenda sint illa officia, quibus tanquam extremis societatis humanæ argumentis parentes, cognatos, affines, amicos, aliove modo nobis cognitos prosequi solemus. Ad illam nempe Catholicam ἀνάστασιν, animique et corporis beatissimam conjunctionem, quæ ultimus et summus nostrarum actionum finis est, et scopus.

82 *Quam sit rationis egenis*] Παρεκ-

βδον nous, traducit allegorice historiam restituti visus Tobie per felis suffitionem, hoc sensu. Quemadmodum Tobias visum minime recepit, nisi prius acrimeniam felis perseuiteret, ita et illi, qui etiamnum rationis sunt indigi, et in nocte errorum versantur, necdum illuminati divini luminis vi, non nisi cum summa acerbitate sese possunt ad considerationem tam augusti mysterii attollere, indubitamque de eo fiduciam concipere. atque adeo nulla tanti boni futurus est particeps, quin ante infinitas ærumnas, quibus hæc vita obnoxia est, pertulerit, pervaseritque. Ea enim demum beata mors est, quæ nos ab hujus vitæ afflictionibus liberat, et in beatissimum immortalitatis portum transfert.

Luct inter vincula mille] Respexit ad illud Pauli 1. Cor. xv. ἐσχάτος ἔχθρὸς καταργήσας τὸ θάνατον.

HYMN. xi. 22 *Noctem diemque*] Erasmus et Davent. In aliis omnibus, *Calem, diemque*, ut sit ἀναδύλλω-σος. et hoc verum puto.

HYMN. xii. 78 *Major Bethlem*] Ita scribendum per simplex e, ut alibi semper, si duo loca excipias, versuum ratione aliter postulante. quanquam in tetrastichis dissident codices. In quibusdam enim legitur, *Sancta Bethlem caput est*, &c.

131 *Aram ante cuius*] Erasmi est; alioqui in antiquis omnibus est, *Aram ante ipsam*, ut lex synalephæ hic locum non habeat, de eo nos alibi.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΩΝ LIB.

Versatur totus hic liber in encomiis sanctorum martyrum, eorumque maxime, qui pro asserenda fide Christiana in Hispaniæ regno oppetierunt: exemploque eorum proposito docet, quo loco majores suos, quibus aspicibus Christum agnoverunt, singulæ civitates olim habuerint, tam ut haberent posteri, quorum vestigiis insistere, firmiterque persequi possent,

tam ut eadem opera scirent, quibus auctoribus summum illud fidei bonum acceptum ferendum esset.

PRÆF. 1 *Immolet Deo Patri*] Quo ad prius verum attinet, eum e manuscripto ad verbum descripsi; cum ad sententiam omnino desiderari viderem, ac necessum esset carmen iambicum, Orationem semper finiens, posteriore loco poni, ad illius Horatiani formam; 'Non ebur, neque auream Mea renidet in domo lacunar.' Ultimum carmen, Quo regente videmus, ut spurium Manlii exemplo sustulimus.

HYMN. I. 4 *Terra Ibera*] Calagurritanos fuisse, conjicimus ex Hym. VI. Cæsaraugustanis dedicato, ubi ita: 'Nostra gestabit Calagurris umbos, Quos veneramus.' Quibus verbis Calagurriam suam facit, quod, teste Plin. Nat. Hist. III. 8. Calagurritani Cæsaraugustano conventui annumerantur.

20 *Causas petitis quæ medelis irrigant*] Supplicium vota explent, efficiunt, ut quarumcunque rerum causa venire, exoratores abeant. Irrigare, enim ita fere sumitur, quomodo sup. imbere, in illo: 'Quibus imbeatur Prona voluptas.'

42 *Idolis litare*] Differentiam, quam Grammatici constituunt inter sacrificare et litare, ut libenter admitto, ita perpetuam esse et constantem plane, ut, quod sentio, dicam, inficere eo, non quidem nostri Poëtæ auctoritate adductas; (ea enim nulla est, præsertim in quo illum Critici nro ore damnarunt;) sed quod quorundam veterum exempla, nisi torqueas, id discrimen non agnoscere videantur. Primum enim in illo Æn. IV. 'Tu modo posce Deos veniam, sacrisque litatis Indulge hospitio.' Quid aliud est illud, 'sacrisque litatis,' quam simpliciter hostilis sive victimis rite immolatis? Certe aliud nihil ea verba et phrasis præferunt. neque cum suaderet Anna, Deos pos-

cendas esse veniam, certa fuit, eos exoratum iri, et in extis læta fore et secunda. Commentatio, quam huc affert Servius, inepta est, et nihil minus quam Servii; ait enim: 'Sacrisque litatis. Diis litatis, debuit dicere: non enim sacra, sed Deos sacris litamus, ergo nove dixit. Sed distinguendum est, ut dicamus sacris, i. e. per sacra, litatis scilicet Diis.' Nonius vero Marcellus, 'sacris,' inquit, 'litatis, i. e. impetratis.' Quam recte uterque, ipsi viderint. Ego certe phrasin, litare Deos, in media Barbaria et inscitia natam existimabam, dum exempla veterum me mei erroris convincant. Illud vero, litare sacra, litare hostias, pro, rite immolare, et offerre, frequentissimum est. Nam præter Virg. ita Suetonius in Othone: 'Nam et Diti patri victimas cæsas litavit, cum tali sacrificio contraria exta sint potiora.' et Propert. lib. IV. 'Parva saginati lustrabant compita porci, Pastor et ad calamos exta litabat ovis.' Scio Galestum hanc versum aliter legere, nova voce conficta, sed (pace tanti viri dixerim) in eo tam est ridiculus, quam si upilio alieni fano, ubi omnia concentibus et sacrificiis perstrepat, protervum suum pecus inigat, sed hoc extra propositum. Cleero hoc quoque modo usus videtur passivo in Divinat. 'Cum enim,' inquit, 'tristissima exta sine capite fuerunt, quibus nihil videtur esse dirius, proxima hostia litatur pulcerrime.' Ita fere Gellius: 'Si hæc res divina factæ, riteque perlitatæ essent, harnspices dixerunt, omnia ex sententia succedurum esse.' Hæc et alia me movent, ut omnino in animum iuducam, verbum, litare, quoties sibi accusantem casum rei adsciscit, habere, quam dixi, significationem. Ubi vero minime, tum demum idem esse, quod Græcis est καλλίμειδον. quod evidens est ex illo Plauti: 'Si hercle istuc nunquam factum est, tum me Jupiter

faciat Ut semper sacrificem, neque unquam litem.'

HYMN. II. 14 *Cossi, Camilli, Cæsarii*] Cor. Cossus, qui in bello cum Latinis Equitum magister, certissima virtutis innatæ signa dederat, postea Tribunus militum, occiso Veientum Rege, Larte Tolumnio, opima spolia Feretrio secundus reportavit. Liv. II. et IV. Camillus Senonas, ipsam Romam jam victam occupantes, præter omnium expectationem funditus delevit. Idem lib. V. Cæsaris gesta suipius commentarii satis nobilitant.

21 *Fare hæc sacerdos dixerat*] Errat Sichardus, dum hunc Xistum Alexandro primo substituit, tempore Adriani Cæsaris. nam, uti Sabel Volat. et alii testantur, Stephani demum successor fuit, anno CCLXX. Gallieno, Valeriani filio, imperante; quo fere tempore Laurentius, Hippolytus, Fructuosus, Eulogius, Augustinus cum multis aliis martyrii coronam accepere.

48 *Exactor auri et sanguinis*] Ita emendandus fuit hic locus e manuscriptoris. Male enim legebatur, *exactor hauriret sanguinis*: quod cum Nebrissa viro doctissimo minus placeret, existimavit scribendum, *exactor hausti sanguinis*: at scopum non attigit.

77 *Addicta avorum prædia*] Proscripta publice, licitantibusque objecta. Plin. Hist. II. 85. 'Tabulas inde e publico omnes propter res alienum civitatis addictas, Scauri Edilitas Romam transtulit.' addictas, i. e. publicæ divenditas.

105 *Implete dictorum fidem, Quæ*] Sic Aldus, referens ad antecedens, dicta. Alii habent, *quam*, scilicet fidem. ad rem nihil.

118 *Argenteorum ænigmatum*] Corruptum esse hunc locum, suspicatur Nebriss. et pro voce *ænigmatum*, substituendam esse, *emblematum*. hac castigatione non indigebamus. Lo-

cus enim integer plane, et compri-mis elegans est, quod ille nobis haud ægre concederet, si videre ei contigisset Huberti Goltzii Herbipolitæ Julium Cæsarem; qui liber Historiæ Imp. Cæsarumque Rom. ex antiquis numismatis restitutæ primus est. Quo quidem immortal opere, omnem Galliæ, Germaniæ, ipsiusque Italiæ adeo superbiam et fastum merito contudisse Brugæ nostræ videntur. Ibi ergo facillime observasset aversas numismatum epigraphas, quæ summorum virorum officia et munera, sæpe etiam propria symbola certis signis ostendebant, vulgo exteriorque et posteris vera ænigmata fuisse. Argumento sunt in eum usum scripta a Johann. Pierio Hieroglyphica. Recte proinde Laurentius hominum vanitati obiter illudens *argenteorum ænigmatum* appellatione, nummos, qui sæpius argento, rarius constabant auro, designasse videtur.

158 *Assuetos alii*] Ecclesiæ matris sinn. Laudatissima sane consuetudo, præsertim in tam difficili et acerbis rerum statu.

209 *Cum membra morbus dissecat*] Hanc sententiam nuntatis verbis jam quartum repetivit. quæ sequuntur, fecundissima sunt et consolationis plena.

237 *Hunc, qui superbit serico*] Hanc similitudinem, quia venustissima est, et a nostro medicinarum studio non aliena, libuit paucis explicare. Vitia animi cum corporis affectibus et morbis confert, hoc ordine. Elatos homines ac superbos hydropicis similes facit, quibus crudorum humorum copia vitiatæ sanguinis massæ affusa, cutim prætumidam reddidit. Ambitiosos ac honorum cupidos, *κατὰ* laborantibus. his enim, cum a curis, vigiliis, intensisque cogitationibus morbus oritur, perpetua frigida sitis, ampla et frequens aspiratio, bilis vomitus, immensus ac mordicans totius corpo-

ris calor fere adsunt. Avaros et ἀέχμαρ, quod iis manus tenaces sint, et ad rapiendum paratæ, chiragricis comparat: tales, ne dolorem ab humore maligno in digitorum vincula, et articulos impacto excitatum augeant; neque manus adducunt omnino, neque etiam explicant: sed in medio quodam sita continent, qui et maxime doloris sit experti, et naturæ consentaneos. Sic etiam malevolos obtreccatores hepaticis seu spleneticis: fortasse, quod, cum his omnia membra sint arida et præ inedia consumpta, tamen cibum fastidiant, bilis vomitione prorumpat, ungues denique a scalpendo non contineant: quæ omnia ad calumniatores non illepide quis traduxerit. Invidos præterea cum strumosis seu χυρῶδες confert; nec male, quoniam huiusmodi morbi genus adipem carni circumsitam, ipsamque adeo euntim exedit, et ulcus, indies serpendo ulterius, reddit malignius. Postremo idololatrias regio morbo laborantibus non dissimiles esse ait: quod, quemadmodum isti, ut valetudinem recuperent, lectis mollioribus, ludiis, lasciviaque demulceri debent, ita infelices Dæmonum cultores, cum religio iis pro ludo et inani plebeculæ terriulentamento sit, et impotenti fere mollitie, insolentia, et dissolutione eo cæcitatibus abripiantur. Rude et incultum quid iis ‘Deus’ sonat. ‘Dii immortales’ dicendi sunt. eis sue fata, cæli cursus, orbiumque celestium genios affligunt, idque animi causa; cæteroquin ἄνοος, et nihil minus quam immortalitatem somniantes. Quod ad ganeones attinet, qui se ad putidissima usque scorta complectenda abijciunt, eos non ægrotis, sed infame sortis hominibus, fornicis, latruncis, et cloacas everrentibus pares facit.

804 *Ignis secundi necias*] Cum Laurentius totam διακρίσις sum rationem retinisset, ne quid celasse videretur, sanctum Ecclesiæ mundum profert,

gemmas, armillas, aliaque, quæ etsi non ita sui usum præbent, reliqua tamen omnia exornatiora perfectioraque reddunt. Quo loco statuit sacras virgines, intactas anus, et viduas primi post damnum tori, ignis secundi nescias, quæ gemmæ et raritate sui in precio, et virtutis constantia, in admiratione merito sunt. Quo allusit P. Silentiarius: Καλὰ τὰ παρθένων κεμήλια παρθένῃ δὲ τῶν βίων ἄλλοθεν ἐν πᾶσι φυλάττομένη.

824 *Acroama festivum fui*] Acroamata, auditiones Latine dicuntur, et pro festivis jucundisque narrationibus accipiuntur. Interdum pro hominibus eas super cænam aut prandium recitantibus: quo fere modo hic sumitur. Cic. in Ver. vi. ‘Hic quasi festivum acroama, ne sine corollario, discederet.’

868 *Talem revertens legis*] Actor. vi. et vii.

873 *Illuminatum hoc cernis*] Qui hic mendum subesse animadvertunt, profecto Ægyptiis, de quibus Exod. x. cæciores sunt. In ipais enim tenebris probe sibi oculati videntur: at in media et suda luce cæcitant.

487 *Confederentur omnia*] Aldus paullo aliter: *Confederantur omnia. Hinc inde membra in symbolum: Mansuescit orbis subditus: Mansuescat et summum cepit.*

456 *Errans Julio cæcitas*] Aldus iterum, et quidem manuscr. *Errans Juli cæcitas.* Meus codex: *Jula.* sed id levis est momenti.

472 *Factum Neronis*] Quamobrem B. Petri et Pauli aliorumque martyria sathanæ consiliis semper offecerint, causam supra ex Ambrosio attuli. Princeps autem tetricis sacrorum sordibus Romam purgaturus, Constantinus Magnus postea fuit. de quo infra.

493 *Repens medullas indoles Afflavit*] Libera quedam et nobilis generositas e vestigio animum subierat, quod

etiam supra explicatum sit, certis tamen de causis hic repetendum putavi. In aliis itidem ut faciam, operæ precium non est. Repens, adjectivum, unde adverbium Repente deductum est. Etiam alibi usurpat: neque apud Poëtas novum est.

518 *Ornare nenias Numæ*] Expressi, quod erat in manu scripti. pro quo in aliis est: *Ornare res sacras Numæ*. quam recte id a me factum sit, facile iudicabit, qui meminerit pharseos supra usurpatæ et explicatæ ab Erasmo: 'Nam cæca vis mortalium Venerans inanes nenias.'

526 *Adactur in signum crucis*] Ita libri calamo exarati; videturque tracta Metaphora ab iis, qui in collegium aliquod societatemque adsciscuntur.

. HYMN. III. 1 *Germinis nobilis Eulalia*] Hæc in civitate Barcinonensi, a Donato Presbyt. catechizata puella adhuc, martyrii palmam adeptæ est sub Maximiano, Diocletiani collega; circa annum cxcv. qua etiam tempestate Agnes, Vincentius, multique alii. Emeritam vero claram coloniam Vectoniæ, quam memorabilis amplexus Ana præterit, occiduo Soli facit proximam, quod a promontorio Sacro non multum distet; qui locus totius Europæ omnium maxime occidentalis est.

157 *Non laceratio vulnifica eratetens*] Ad intimas usque costas, quarum syntaxis erati non est dissimilis. Hymn. xi. 57. 'Ungula fixa cavis costarum cratibus, altos Pandere secessus, et lacerare jecur.'

212 *Ossibus altis et impositum*] Vetusta consuetudine receptum erat, ut iis potissimum locis, in quibus vel mortem pro Christo oblerant martyres, vel insigniter aliquid gesserant, vel ex quo ortum ducebant suum, vel ubi eorum corpora aut pars aliqua corporis condita esset, in ejus rei memoriam conventus et sacri cætus instituerentur, et apte iis conventibus exstruerentur ædes, quas ra-

rius templa, sæpe Ecclesias, nonnumquam basilicas, Græco autem vocabulo *κυριακὰ*, i. e. dominica vocabant. quam posteriorem Græcam vocem Germani in appellandis sacris ædibus usurpant. Latine autem vocis syllaba prima, excellentiæ ejusdam causæ, ædibus celebrioribus, quibus Archiepiscopi præsident, est attributa. Cass.

HYMN. IV. 1 *Bis novem*] Præ reliquis Hispaniæ oppidis patriam suam CæsarAugustam duodeviginti Martyrum reliquiis ditatam laudat: a quo tamen numero, Vincentium indidem oriundum quidem, sed Sagunti supplicio affectum; quo de est ode sequens, et virginem Eueratem, Galumque, et Crementium excepit.

38 *Urbs adorata puella*] Eulaliæ, Emeritanæ, cui Hymnum III. dicavit.

45 *Ingeret Tingis sua Cassianum Festa*] Alius Cassianus hic videtur ab illo Forocorneliensi Martyre, de quo inf. Tingis Mauritanie Bochi civitas, quondam Hispaniæ contributa, cum illius terminis minime continetur.

118 *Carnis et casa spoliū retentans*] Nebris. legit *recentans*, i. e. renovans, et quasi exulcerans, quod in elatricem coherat.

185 *Ambo confessi*] Allusum est ad *Ερμωρ* Confessorum, quo nomine elogio vetus Ecclesia eos tantum inaigniebat, qui ob testimonium Christi, publicitus datum, publica aliqua calamitate, vel pœna, non tamen morte erant affecti, sive, ut Noster ait, qui confessi Dominum steterunt acriter contra fremitus latronum, et gustarunt leviter saporem martyriorum. Hoc in numero est Paphnutius ille magnus, quem Maximinus dextro oculo exsculpo, et poplite sinistro inciso ad metalla condemnavit. Sunt item Athanasius, Ambrosius, &c.

HYMN. V. 27 *Hæc sacra*] Inf. vs. 105. 'Tibi ergo soli contumax Tarpela calcantur sacra?' Hoc adde,

quia omnes libri formis excusi scribunt, *hæc saxa*. idque mendose; neque enim ipse, opinor, Datianus facturus erat, a se saxa coli pro Numismis, quæ eorum figuris representari credebatur.

47 *Nec te juvenem fervida*] Hanc castigationem ipsa sententia postulabat; etsi in impressis unanimiter legeretur: *nec te jubente fervide*.

68 *Colis jubetis*] Ut referatur ad Cæsarem. Quidam non invenuste habent, *jubetis*; sicque oratio vehemens eat, et concitata magis.

79 *Vestras salutis aucupes*] Qui aucupum more vestras saluti insidiantur, et, ut postea addit, 'Latenter incitos in omne compellunt nefas.' ineptiunt alii.

95 *Conclamat, os obtrudite*] Corrigit Nebris. *Conclamat, os obstruite*. Mirum, quid homini venerit in mentem, ut maluerit auctoris carmen depravare, quam phrasim illi paullo duriusculam concedere.

131 *Gaudet, residet, provocat*] Renidere, valet, ridere, hilaremque aliquam speciem præ se ferre. Inf. 'Soli sereno frons renidet gaudio.'

138 *Par semper invictum mihi*] Qui reorum esse carnibus pasti, manumque exerciti.

318 *Dente infrequenti*] Unam dictionem facit commentator, existimans præpositioni, quod et alibi admonimus, arguendi vim inesse.

226 *Scintillat excusans cinis*] Veteris libri scripturam temere, ut visum est, ab aliis loco motam reposuimus, secuti editionem Davent. Alia illa, in qua explicanda Nebris, totus est, et inepta eat, et ad rem plane nihil.

230 *Canterem lavis*] *Κανθήρ*, instrumentum, quo ustio perficitur; ut, cum patrida ulcera candenti ferro inurantur. Hic abusive pro regula lectuli serrata accipi videtur.

272 *Ruptis cavernis*] Foraminibus cippi, quæ pedes martyris immissos

acuminata circumferentia arctissime stringebant. Hoc instrumentum intellexisse arbitror Lucianum in Toxari, ubi de Antiphilo in carcerem conjecto sic loquitur. *ἐπένθει τοιγαροῦν ἦδη καὶ πονήρως εἶχεν, ὅλον εἶδος χαμᾶι καθέδοντα, καὶ τῆς νυκτὸς οὐδὲ ἀποτελεῖν τὰ σκέλη δύναμενον ἐν τῇ ξύλῳ κατακλεισμένα*. In meo Ma. et Davent. tamen est, *raptis catenis*, quam lectionem cum Nebris, minime agnoverit, veram esse affirmare non audeo; labor tamen, ut sententiæ auctoris hanc æque atque illa, adeoque magis convenire existimem.

294 *Fortissimorum fortior*] In excusis eat, *fortissimisque fortior*. Nos veteres libros expressimus. Abutitur autem comparatione, more Græcorum; quam imitationem e vulgata Bibliorum versione suxit. Tale enim est; 'major autem horum est caritas:' *μεῖζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη*. Ubi more suo Græci excessionem ex comparandi gradu intelligunt. supra Catherm. xii. 77. 'O sola magnarum urbium major Bethlem.'

458 *Sparteus claudat cadaver cullens*] Fascina e sparto contexta; quod spartum Hispanis et frequens, et variarum rerum usui servit. Plin. Hist. xi. 19.

484 *Secura plebs iter legit*] Prætuli, quod habebat meus Ma. et Buslid. utpote mollius, et Poëticum magis: in quodam emendatissime exarato, quem a Canonicis B. Catharinæ Noviomago nuper Pulmannus attulit, est, *iter terit*, quod neque damno. Pessime omnes impressi, *Patente dum profundo aridum Secura plebs inceserit*.

524 *Sectoque Isaia proximum*] Inf. 'Evomit spirante Deo quem sanctus Isaia.'

532 *Aut undis dedit*] Recepta scriptura est, *aut vinculis dedit*, sed non sine gravi mendo. Antea enim Vincetii membra dixerat objecta fuisse feris discernenda, deinde in undas

dispersa; de vinculis nulla ejusmodi mentio.

HYMN. VI. 54 *Jejunamus, ait, recuso potum*] Iterum nota consuetudinem vetustissimam abstinentiæ a cibo, et ex Poëtæ sententia, a potu, illudque jejunium sup. festum et victimam, hic sacrum et votum, sive jus dicatum appellari.

88 *Cur vestri memor ut fiam rogatis*] Quia constantia auctor usus est in primam syllabam verbi, fio, corripiendo, attestantur apographa omnia. Eadem plane illa audacissime acioli quidam in istiusmodi locis pervertendis usi sunt. Quæ quidem confidentia cur in illo tolerari possit, in istis minime, alterius loci fuit. Nunc tantum hoc dicam, rigidos istos censores sive inscitiam, sive negligentiam suam liquido prodidisse, cum dictio quinquies toto opere repetita, bis illæsa ab his manserit. Scilicet in Romano: 'Sed restat ingens quod fiat miraculum.' Et in Cypriano: 'Jamque tuum fieri mandas, fio Cyprianus alter.' Factum id puto, quod fortasse aut in ignoto carminis genere versarentur, aut pervertere locum commode non possent. substituerunt autem pro veris hæc sive: 'Cur vestri memor ut siam rogatis?' Item: 'Damnatus et favilla mox fumans eris.' Item: 'Vera ratus, quæcunque senatu auctore probentur.'

110 *Quos olim Babylonicum per ignem*] Dan. III.

HYMN. VII. 2 *Quirinum placitum Deo*] Martyrii coronam hic accepit anno cccx. 4. Junii, sub Galerio, qui in Diocletiani locum allectus, Illyricum, Asiam, et Orientem obtinebat, tabulisque æreis de interitu Christianorum edicta proponebat, quo tempore etiam Romanus, de quo infra, martyrii patinam Deo vovit.

HYMN. VIII. 9 *Ante coronati*] Locum Romæ fuit in Vaticano, prope custodiam Mamertinam, ubi fontem exortum esse, uti inde Petrus, ibi-

dem captivus, milites 49. cum duobus custodibus carceris baptizaret, notum est.

HYMN. IX. 25 *Et tristitia visus*] In aliis, et *tristitia jussa*. quod et ipsum adeo adlulescit, ut, quid debeam præferre, non videam.

50 *Rubetque ab ictu curva lammens pagina*] Varie hic verus legitur. In pervulgatis libris est: *curva tumens*: in Gandavensi: *curta tumens*: in Davent. *curva surgens*: in alio, *curva tumens*. Nostra lectio plerisque in antiquis est: et licet copula interjecta mollior reddi posse videatur; ne hoc quidem ausi sumus, præsertim cum ex Beda sciremus, in Poëtarum arbitrio olim fuisse, utrum, h, aspiratio instar fortium consonantium *synalopham* arceret, an pro modo suæ fragilitatis nihil valeret. Quod in producto hymno Fortunati, qui huius nostro pæne *oxyxeros* fuit, aperte videre est. Si quis etiam id aut per diæresin, aut per concessam Poëtis jure optimo licentiam malit excusare, a me ille non dissentiet.

56 *Pars viscus intrat molle*] 'Viscus,' ut ait Servius, 'non tantum intestina, sed quicquid sub cæcio est, significat.'

57 *Manus pariter flexere ducentes*] Placebat lectio vulgata, *flexere armentæ*: verum cum nihil esset, quo comparandi signum, *totidem* referretur, facile me vetusti codices perpulerunt, ut, quod ipsi commode suggererant, ego substituendum putaverim.

77 *Pungere puncta libet*] Ita Aldus et codex Basilidianus. Placet ob elegantem agnominatorem, quæ etiam durat in phrasi sequenti: 'sulci quoque intexere sulcos.' Sunt qui legant, *pangere*; sunt qui, *pingere*. neutri cum tanta carminis venustate.

HYMN. X. 1 *Romane martyr*] Beatum Laurentium huic Romano genere nobili, professionis militi, et Hippolyto in fundamentis religionis auctorem fuisse, et ducem, auctor est

Volat. Totam autem historiam, quia proliza est, quo ad ejus avidiorem lectionem alios invitaremus, ita paucis verisibus complexi sumus: 'Romanus ortu nobilis, Christi in fide Cum se suosque stabilisset, impium Ad judicem raptus, Deos, Deum et sacra Irridet, evertitque funditus: dein Verum Deum, et sacra ejus ore libere Profitetur. Illum plumbea nihil verbera Torrent, nihil unguis, et furor tyrannicus Ipsi os acuto præpediri vulnere Jovens. At insuper explicatus suis Mysteria fidei, et dolorum præmia, Crucemque dignis asserit præconia. Index fremit magis magisque, nescius Quo se ipse vertat. Queritur tandem puer, Qui consuletur, unus, an plures Dei Colendi. At ille, fassus unum, ceditur Spectante matre: deinde capite plectitur. Romanus autem ad usque lassitudinem Satellitum laniatus, igni immititur Cremandus: ignem at imber il-lapsus necat. Parens tyrannus exsecrari imperat Linguam loquaci Martyri; nec sic tacet. Quin Numina potentium inscrutabilem Canit: scelera Gentium sacrificia Proponit Illudenda: tandem præcians, Instare vitæ terminum, atro in carcere Cælo coronam strangulatus accipit.'

22 *Non lingua Christus*] Vivida hæc et venusta appositio: at illud alterum Marmellii abjectum et enervatum, non sines, i. e. ut ille ait, mel animi sensa. Equè frigidum, quod periculum sequentem ad historiam, quæ est Matth. XVII. Luc. IX. conatur detorquere; cum simpliciter intelligenda ait, quo modo illa Hym. Laurent. vs. 505. 'Dum dæmon invictum Dei Testem lacessit prælio, Perfossus ipse cecidit.'

23 *Quando pressis immeratur dentibus*] Declarat, quomodo Sathan etiam ultimo furore pejor semper, et infelicior evaserit, exemplo anguis; qui dum hostile infixum compressis dentibus diu mordicus tenens quatit,

adeo non liberatur, ut illo etiam penitus in corpus subeunte, vulnus suo periculo reddat grave magis, et lethale. Immorari igitur spiculo dixit, quomodo inf. 'nec immorata fletibus.'

42 *Ire mandat milites, Ecclesiatenus-que de sacrariis*] Malim ego legere *Ecclesiatenus, atque de sacrariis*, ut sententia sit, jussos fuisse satellites in ipsa usque templa irrumpere, et de sacrariis, &c.

49 *Altaris aram funditus pessandare*] Sic sup. agens de jejunio. 'Altaris aris quod facit placabilem.' Atque ibi quoque aliam harum dictionum, ab ea quæ recepta est, distinctionem agnoscere videtur. 'Solemus enim,' teste Servio, 'aras Superis et Inferis, altaria solis Superis tribuere.' Hic vero per altam ipsam ædificium et terra exaltatum, hominibusque convenientibus ad Martyrum tumulos recipiendis destinatum, accipi sentio: a quo Festus, ad vocis etymon respiciens, non omnino dissentire videtur. Sup. 'Ossibus altar et impositum.' Et in Hippolyto, cum Cryptæ, seu altaris (idem præe mihi valent) formæ satis fuse depinxisset, ipsissimum aræ usum, et primam instituti dictionem (de qua nos alibi) dicturus, subnectit: 'Talibus Hippolyti corpus mandatur opertis, Propter ubi apposita est ara sacrata Deo. Illa sacramenti donatrix mensa eademque Custos fida sui Martyris apposita. Servat ad æterni spem Judicis ossa sepulcro, Pascit idem sanctis Tybricolæ dapi-bus.' Ubi non imponi aram tumulo, sed apponi planissimis verbis bis dixit. Per aram, vero Marmellius summam altaris partem; ego simpliciter locum oblationibus dicatam, sive in summo ædificii loco, sive alibi fuerit, intelligendum arbitror.

72 *Exarandas ungulis*] Cyprian. ad Donat. 'Hasta illic, et gladius, et carnifex præsto est, ungula effodiens latera et deradens, eculus exten-

dens, ignis exurens, hominis corpus unum, supplicia plura quam membra.'

114 *Noxialem stipitem*] Eculeum. Sic sup. agens de ligneis Vincentii compedibus: 'Duplexque morsus atipitis Ruptis catenis dissilit.'

124 *Sanguis parentum*] Nobiles olim vocabantur patritii et plebei: quorum patres, avi, majores clari atque honorati fuissent. Qui autem per seipsum clarescere, et magistratus in civitate assequi cuperant, novi homines dicebantur. Cicero Epist. III. 7. ad Appium Pulcrum.

129 *Cui quisque servit, ille vero est nobilis*] Jam annus est, et amplius, cum hanc auctoris sententiam, habitis pridie ea de re inter nos sermonibus, ex temporali carmine complectebam, et avunculo carissimo Johanni Bogardo JC. strenue loco donabam. Quod carmen, quia illi tum sic satis placebat, simul etiam quia primus mihi horum studiorum auctor fuit, ejusdem desideratissime memorie hic consecratum esse volui: 'Dum nox sopora languidos Suavialesmo somni cibo Recrearet artus, garrulo Somitu loquacis alitis Mihi somnus Intervampitur. At mox Thaleia, floreis Caput impedita vinculis, Adstat, sua ut presentia Noctis silentis tædia More assuecto leniat. Ergo meditando versibus Mente occupatus integra, Quis Christianos nobilis Queat inter esse cogito; Donec serenus Phosphorus Inambulantem Aquario Phœbum exoriri ostenderet. Testem voluptatis meæ Unum te, avuncule, cupio. Non ab Achæmeniz venit natalibus aule Vera vel Atreidum sanguine nobilitas. Si te sancta fides Christo commendet Iesu, Sancta fides, vita non spoliata sua, Si vera pietate, et amore amplecteris illum, Para et in illius corpore viva manes; Tu mihi præ reliquis proavorum ab origine clari Nobilis es, vili sis licet ortus hara: Nobilis es, titulosque ipsis sub-

limior astris Non defectura nobilitatis habes. Nam quicunque crucem tolerans patienter Iesu Est petis e cunctis victor abire malis, Cæloque, unde sum traxit primordia lucis, Posthabet ignava textile corpus humo: Denique virtutum præclara insignia, sic est Mens generosa, tholia figit laethereis. Hic hic nobilium proceram assumerabitur animo, Dignus, crede ipsi, filius esse Deo. At quicunque, quasi curet mortalia nemo, Pronus humi toto pectore, toto animo Bacchique, Cyprique, et sævi Martia amorem Hæsit, et hæc laudum semina vera putat; Fallitur: ille omni est, omni, inquam, ignobilis ævo: Unde satius numeret stemmata cunque sui. Illius ut pingant insignia pardus et ursus; Barbarus est: vera nobilitate caret.'

132 *Ut magistratus, venis*] Ut parentum suorum sanguis nobilitatis omnes Christo servientes comparavit, ita illi, qui per legem carnis, seu magistratum aliquem inclaruere, martyres et confessores. Ideoque ironice tyrannum monet ne ille perverus, i. e. præter morem et officium suum, benignus, sese, pro reo et sante in jas vocatum, nobilium efficiat.

151 *Jam si sub aris*] Quid vobis abjectius et villius, cum ipsis aris, quæ imagunculas tantum aliquot et statuas mere quernas ostentant, advolvamini, easque prout, et venerabundi revera adoretis?

156 *Lapis nigellus*] Describit statuem Cybeles matris Idææ, esse, scilicet, lapidem nigellum, formæ muliebri, argento clausum: qui quonam modo ab usque Pessinunte arbe Phrygum, cui cælitus delapsus nomen dedit, Romam advectus sit, et quotannis extra portam Capenam in Almone fluvio lavari soleat, narrat Ovid. Fast. IV. uti quod sequitur de sacris Panos Fast. II.

174 *Si me movere*] Æquissima quidem postulas Romane, sed metuo ut

ea consequaris: cum homine enim Barbaro tibi res est.

182 *Amarissimum*] Ut Nestor rhapsodus hanc vocem Latinam esse ostenderet, hunc etiam Prudentii versum citavit. Utitur eadem Apuleius lib. VII. de Asino aureo; estque eadem analogia, quæ in dictione, posita.

185 *Deos cæcæ colligant adulteros*] Vide Ovid. Met. IV. Primus in Odyssea eam fabulam tradidit Homerus, si Ovidio credimus, Trist. II. 'Quis nisi Mæonides Veneream Martemque Hætos Narrat in obsceno corpora premea toro?'

188 *Palæstrici corrupti ephæbi*] Hyacinthus ab Apolline et Zephyro parum honesto adornatus, cum illum redamaret impendens, ab hoc jactum discum magno impetu in ejus caput deferente interemptus est. Apollo merces in sui nominis florem debetur commutasse, saneisque sacris honestasse. Unde Ovid. 'Nec genæ pæge Spartes hyacinthon, honorque Durat in hoc ævi, celebrandaque more piorum Anna præla redeunt hyacinthis pompa.' Idem Apollo cum Esculapio filium, ob Hippolytum vitam revocatum, Jupiter extinxisset fulmine, misere orbus Cyclopes, Jovi fulmina cudentes, sagittis occidit: quod ob factum emulo pulsus, Admeti Phœni pectora pascenda suscepit. El Mercurius cum aliquot boves surripisset, minanti extrema etiam pharetram furtim ademittit: unde risus abortus pacis concilianda occasio nem præbuit. Ovid. Met. II.

197 *Puer sed obstat Gallus*] Attis, qui, ut ait Catellus, stimulatus furenti rabie, vagus animi, devolvit ipse acutus sibi pondera silice. Ovid. Fast. IV. et ibi P. Marsus. Octavius Minucii autem hunc locum ita tractat: 'De Cybele Dindymena pudet dicere, quæ adulterum suum infelliciter placitum, quoniam et ipsa deformis, et vetula, et multorum Deorum mater, ad stuprum illicere non pote-

rat, exsecuit, ut Deum scilicet faceret eunuchum. Propter hanc fabulam Galli eam et semiviri sui corporis supplicio colunt. Hæc jam non sunt sacra, tormenta sunt.' Sic Octavius.

203 *Laqueis minacis*] Lege Julius, quam Augustus tulit, et severe admodum exercebat, pena capitis adulteris statuebatur. Vide Pandect. XLVIII. Alia item lex a C. Scantio Tribuno pleb. olim lata erat in eos, qui aut pudicitiam alienam sollicitassent, aut suam ipsi prostitulissent: quorum pœna primum pecuniaria decem millium, teste Quintiliano, fuit: sed ob culpæ atrocitatem a Constantino et Constante Christianis gladio altere puniri ceperunt. Leg. cum vir nubet. Cod. ad legem Juliam de adulter.

213 *Læminis*] Quia rivalis, ntpote maritus Veneris, de ejus cum Marte adulterio jamjam egimus.

216 *Herculem*] Quia privignum Janonis.

218 *Tecum dicat*] Devoti seu dediti, ex animo fidem ei adhibentes. Creber est in usitanda hac voce.

223 *Saltat tonantem tauricornem*] De his vero loco, contra Symmachum longiores erimus. *Ludius*. Ita quidam libri. Murmellio potius placere videtur *Lydius*, adducto V. Maximi auctoritate, ubi de histrione agens, 'Eaque res,' inquit, 'Lydium ex Etruria accersendi causam præbuit: cujus decora pernecitas vetusto ex more Cæretum Lydorumque, a quibus Etrusci originem traxere, novitate grata Romanorum oculos permulsit.' Ita etiam Ovid. de Arte I.

234 *Ridesque et ipse*] Ambros. lib. I. de virginit. elegans Dionysii Syracusani Deos illudentis exemplum proponit, 'Is,' inquit, 'cum ingressus Jovis fanum, amictum aureum, quo operiebatur simulacrum ejus, detrahit, jussit imponi lanceum, dicens, aurum hieme frigidum, æstate œverum esse. Sic Deum irrisit suum, ut

nec onus ferro posse, nec frigus putaret. Ita cum Æsculapii barbam vidisset auream, tolli imperavit, indignum ratus, filium barbam habere, cum Apollo pater etiamdum imberbis esset.'

226 *Sacrate*] Summe Pontifex, sacris initiate.

228 *Meretrix Adonia vulneratum*] Dente aprugno sub inguine laniatum. Ovid. in fine Met. x. et Lactant. de falsa Rel. i. 17. ubi ex numero liberorum Veneris sena adulteria supputat.

236 *Facem recincta*] Ovid. Met. v. et Claudian. tribus libris. Sustulimus gravissima menda, quæ totam hanc clausulam inexplicatam reddiderant, et veterem scripturam in sedem reposuimus suam. Næmæ nomen *Ἀντονομαιεύς* hic accipio, pro Omphale, cui Hercules ex Apollinis Oraculo venditus servitasse dicitur. Neque novam quis aut absurdam hanc expositionem arbitretur, cum idem hoc nomen Ariadnæ dederit in priore contra Symmachum, ubi, cum Liberum dixisset puellam a Theseo desertam in litore reperisse, addit: 'Hanc jubet assumptam fervens post vina Næaram Secum in deliciis fluitantis stare triumphî.' Eadem tropi forma usum existimo, cum 'Eliam raris aridi hospitem, fragore ab omni remotum et segregem,' ait, 'spreviæ criminum frequentiam, casto fruente Syrtium silentio.' Per Syrtis Carmelum montem, aliasque solitudines intelligens, in quibus tum Eliam, tum alios prophetas degisse legimus. Est eadem usus supra, cum significaturus non paucas etiam magni nominis Vestales virgines Christo nomen dare, diceret: 'Ædemque, Laurenti, tuam Vestalis intrat Claudia.'

245 *Divinitatis vis in algis*] Divinum aliquid. Inf. 'Regia tunc omnis vim majestatis, et omnis Parva licet, cæli imperium retinere potes-

tas Credita.' Ejusdem sunt: Longi vis temporis; vis marini gurgitis, vis libertatis. Hoc addo, ut lector, cum in aliis pro vis invenerit scriptum *jus*, quod Marmellio magis videtur placuisse, facilius judicet, utram verius.

257 *Aspis Æsculapii*] Æsculapius primum Epidauri serpentis forma colebatur: postea Romam traductum fuisse, narrat Livius lib. i. de bello Punico. De Diis Ægyptiorum verissime Juven. Sat. xv. in ipso initio.

263 *At unde major*] A simili. Fuliginosis Laribus divini honores decernuntur, non autem oleribus: at (ita malo, non, aut) unde plus divinitatis focus et Laribus agnascitur, quam hortis? profecto si illis inest Nomen, et his.

269 *Mollens Polycleti*] Cum in vestustis et impressis hic verborum ordo servetur, quid est, Marmelli, cur eum immutes? Qui in voce, paracletus, penultimam corripit patiebare, cur non item in, Polycletus? an quo radiiores id minime imitarentur? Immo huic malo brevi annotatione occurrisses.

303 *Quos lana terret discolores in stipte*] In circulatorum præstigiis colorum variegatorum magnum esse usum testificatur Pharmaceutria Virg. 'Terna tibi hæc primum triplici diversa colore Licia circundo.'

346 *Ædem sibi ipse mente in hominis*] Ita plane in meo: nisi quod *ædem* habeat pro *ædem*. Marmellio magis placet altera lectio, etiam e vet. libris deprompta, *ædem sibi ipse mentem hominis condidit*; ut consona non absorbeatur. Neque mihi admodum displicet, cum tale quid supra docuerim de adspirationis nota.

381 *Deasciato stipti*] Statuæ ascia fabrorum instrumento dedolatæ et politæ. Suavissime hunc locum tractat Minucius.

383 *Aras ofellis*] Etai deductitum sit ab offa, alterum *f* tamen detra-

bit, quomodo etiam Martialis: 'Parva tibi incurva craticula sudet ofella.'

385 *Urnas, rerum morticinas, lambere*] Ex quodam pietatis affectu urnas exoculari, quæ nihil aliud, quam exsangui sceleratorum hominum cadavera et ossa servant.

410 *Pyrrham consule*] Si originem humani generis extremam vis nosse, Deucalionem et Pyrrham tibi propone. Ovid. Met. i.

415 *Jovi Statori*] Unde Jovi Statori nomen sit, habes apud Livium in vita Romuli.

481 *Ignes et fidicula*] Instrumenta, quibus fontes alligantur, ut ab iis veritas extorqueatur. Infra tamen conjungit fidiculas cum acutis sulcis: vultque ea a lateribus transferri ad secandas maxillas. Judicabit lector: nam mihi omnino videtur hac voce abuti.

495 *Podagra, et arthresis*] Quisquis ille fuit, qui vulgata hujus loci scriptura mixta vocem artesin Latinis Lexicis inseruit, et ab artubus originem summisit arbitratur, plane fallitur. Cum enim morbus hic articulorum Græcis dicatur ἀρθρῖς, tempore Poëtæ nostri, infelici nescio qua ratione et exemplo ducti, eum arthresin nuncuparunt. Sic ex pleuritide, pleuresim, ex phrenitide, phrenesim, fecerunt. Atque harum trium vocum duas priores apud hunc auctorem, et huic cœvas, est reperire: apud vetustiores aut Græcæ peritos, minime. Tertia Latinis sic satis nota videtur: sed ita ut Juvénalis, Martialis, et alii Græcæ docti ejus mediam produxerint, solus Prudentius corripuerit. Hinc intellige, amice Lector, quam recte illi sentiant, qui in auctore nostro ob solas librorum epigraphas, in quibus inveniendis illi fortasse amicus idiomatis Græci paulo peritus gratificatus est, putidam et otiosam quandam licentiam malint tolerare, quam Græcæ linguæ ignorantiam. Quod autem Pet. Mosel-

lanus, vir non ineruditus, in suis schematicum tabulis ait, Prudentium virum vere prudentem non incititia Græcarum, ut litteratores clamitant, sed in re sacra systole usum esse in dictione, idolum, imprudenter ille quidem, et parum Grammaticæ. Constat enim Poëtæ omnes, Latinos dico, tanta religione semper ab hac figura abstinuisse, ut non nisi coacti eam usurparint. Cogebantur vero, aut cum dictio alia non suppeteret, quæ omnino idem significaret, quod non rarum est in propriis appellationibus, aut cum vennatum aliquem et proprium sermonem servare non possent, nisi neglectis Prosodiam regulis. Hoc autem cum fieret, dabant operam, ut scientes ac studio, non imprudentes ac incititia, fecisse viderentur. Itaque Sedulius, in fine Paschalis carminis, qua voce alibi semper recte usus erat, semel in illo est abusus: 'Gloria magna Patri semper, tibi gloria Nate, Cum Sancto Spiritu gloria magna Patri.' In hoc Nostro quid tale usu venit? eandem vocem, cum aliæ non paucæ suppetarent, sexcenties illegitime usurpavit, cum legitime potuisset, si voluisset. Testor Ald. Manutium, qui plus decies tentavit. Quæ istæ igitur superbia est, malle se in difficillimos rerum absurdissimarum laqueos induere, quam opinionem mentibus semel comprehensam videri remississe?

498 *Savit Hippocratica*] Si hoc exemplo allato systolen Mosellanus illustrasset, neque potuisset meliorem neque planiorem.

528 *Non voluntas occupat*] Cur id non volentes et lubentes capessimus, quo necessitate urgente tandem adigemur? Cur non convertimus in nostram laudem et gloriam, cum queamus, quod naturæ lege nobis impositum est?

557 *Charaxat*] Χαράρειν Græcis etiam valet sculperé, arare, scarifi-

care. Poëta, nam etati suppetes credo imitatus, ab istius verbi futuro *χρησέω* Latinam dictionem derivavit: quemadmodum alibi a præterito passivo aive ejus deductio nomine *πλάτρωω*, plasmare. Quæ hæc ab aliis afferuntur, et scriptis libris adversantur et poëtæ nostri Genio.

592 *Sanus videbit: lippus oculos obteget*] Lex prolata etiam in tenebris, sanis tantum, et, qui fidei lumen recipere, statim jucunda est et utilis. Iis autem, quibus lippinant oculi, aut ex glaucemate, sive hypophymate caligant, i. e. incredulis et malis, injucunda maxime est et noxia.

610 *Ut stultus esset sæculi*] Es tibi veram causam, cur poëta eum fucatis Gentilium poëtarum lenociniis more nostri sæculi sua exornare potuisset, studio, et de industria iis abstinerit. Qua de re exstat eruditissimum Arnoldi Laurentii necessarii mei carmen.

618 *Capellam Gnosiam*] Amalthæam Jovis nutricem. Vide Lactant. s. 21.

630 *Crucem vetusta combiberunt sæcula*] Innumeris signis et certissimis adumbrationibus edocti sunt, fore, ut per Crucis mysteria aliquando liberarentur.

648 *Margaritas spargere*] Suspicio scripsisse *margarita*, quomodo in Psychomach. 'margaritum ingens:' quamquam hic secundam corripat, ibi produxerit. Cujus in toto opere vix alterum exemplum invenias.

692 *Tentulos at si dolor*] I. e. ut modo aiebat, 'Male eruditi torqueantur funere, Infantis orba, quemque corripit, fæat.' Supplicium unici filii gravius illi accidit, quam si ipsa nostra nugulis lancinetur. Atque hanc castigationem, uti multas alias, uni meo manusor. acceptam fero. Ab aliis enim omnibus hic destituebar.

705 *Quem plaga fletat*] Sup. 'Ambustum quoniam vis facit ignea imbrem de madido flere cacumine.'

715 *Firmatque sensum molles indulgentia*] Rationem reddit, cur mater, flentibus aliis, sola vultu esset renidente. Pietas, inquit, erga liberos in Christianis et vere piis, fortior redditur, ne in effeminatam misericordiam degeneret, liberis ipsis pro Christi amore patientibus, ipsaque adeo doloribus redditur centumvix, ut sensum molles indulgentis omnibus parentibus agnatum stabiliet et obfirmet, quo sc. salutem animæ suorum longe præferant saluti corporis.

737 *Mille in Bethlehem*] Hujus scriptionis rationem supra reddidi. Historias vide Matth. ii. Gen. xxiii. Machab. vii.

786 *Quam arte nobis*] Perorationem a septem Machabæorum matre sumit. Ait enim ibi: 'Nescio equidem, quo pacto in meo exarueritis utero, nec ego vobis spiritum et vitam contuli, nec cujusquam vestram primordia compegi. Nimirum mundi creator ille, qui genus humanum finxit et originis omnium auctor est, idem vobis spiritum et vitam clementer reddet resurrecturis: qui vos ipsos nunc propter ipsius leges contemnitis.'

829 *Sancti Abelis ferculo*] Hic videtur pro sportula viminea sen fæcella poni, qua agni Abelis gestabantur. Obiter reddit causam, cur Abelis sacrificium Deo fuerit gratius, quia videlicet lecti erant ex ovilli pariores ceteris. Gen. iv.

861 *Libet experiri, lerna*] Locus hic ab aliis corruptus erat et perperam explicatus. Vera sententia hæc est: Periculum faciendum est, an parte aliqua truncata, alia sit renascitura: Dein, an etiam ille per damna imminenti seu mutilati corporis sese novum sit instauraturus, quomodo de nostra Lernæa commemoratur, cui uno capite cæso, altera tria unius loco succrescebant. Quod si ita est, age, ego me tum Herculem dabo, et non amplius partem aliquam, sed totum

monstrum aut igne, quemadmodum ille, aut alia ratione e medio tollam.

886 *Jam nunc*] Elegantissima veri Chirurgi periphrasis, desumpta a proximalis adjunctis, peritia sc. anatomice artis, et proba laxationum, ac vulnorum curatione. Apparet autem, ab eo usque tempore, partes nobilissimæ artis pessimo exemplo discerpi, ac laniari cœpisse. Hic enim Aristeæ tantum nomine innotuisse videtur, quod solam *χειρουργικήν*, tertiam *θεραπευτικήν* partem, exerceret.

884 *Fas profanavit vetus*] Sup. 'O fas priorum, moris e prisci status!' Servius in illud Georg. I. 'Quin etiam festis quædam exercere diebus Fas et jura sinunt.' 'Fas,' inquit, 'ad religionem pertinet: jura ad homines.'

911 *Ergo ratus profectus*] Ausi sumus ordinem verborum, qui in impressis est, mutare, aliis exemplis ad ducti; quale est inf. 'Vera ratus, quæcumque fiant auctore senatu.'

972 *Cœv retusis tectibus*] Hic quoque eum tantopere variare codices viderem, et particula disjunctiva turbare commentatores, assimilandi notam substituiimus, quæ sententiam effecit planissimam. Chirurgum judex de alteratro insinuat, eum sc. aut nihil velle, aut perpanca tantum linguæ vincula, quæ loquelam non plane impedirent. Prius intellexit, cum diceret, eum mera usum simulatione, ferum in martyris ore nihil agens et irritum versasse frustra, quomodo fieri solet, cum clavus aut radius maxima vi adactus ab aversa parte retunditur. Alterum ita dilucidum est, ut vel verbum additum supervacaneum fuerit.

1007 *Non bubulus*] *Παρωνεύς* est narrationis sequentis: qua describit et irridet sacra Terentina, quæ in circo campi Martii, ubi Tybris suas maxima vi ripas abradit et terit; unde et Terentum ea pars circi dicta est, in honorem Ditis et Proserpinæ,

sub terra, (ut in sacrificiis Inferorum fieri consuevit), nigra bove cæsa celebrabantur. Reliqua ita perfecte exsequitur auctor, ut neminem adhuc meminerim perfectius.

1015 *Cinctu Gabino russeum*] Is erat toga sic in tergum rejecta, ut una ejus lacinia a tergo revocata hominem cingat. Quo vestimenti genere Pontifices in sacris quibundam, Consules in bellis indicendis utebantur. Originem a Gabiis traxit, qui, cum ipsa sacrificantibus bellum indictum esset, iisdem illi togis, quibus induti erant, cinctis, bellum aggressi sunt, et tandem feliciter confecerunt.

Russeam] Sup. Hym. in Hippod. vs. 180. 'Luserat et minio russeolum saniem.' Ita et Apuleius 'russeam fasciolam' dixit, qualis autem hic color sit, notum est ex eo, quod russatis vestibus Lacedæmonii uti sint, ad cælandum coloris similitudine sanguinem, ne ipsorum vulnera hostibus animum adderent. Quo autem in ordine colorum rubeorum ponendus sit, Jul. Scalig. contra Cardanum exercit. cccxxv. acutissime docet.

1051 *Addamus illam, vis, Hecaten bentuam*] *Ιλιάδ. α'. Εὐχολῆς ἐπιμέλεια, εἰς ἑκατόβητος. i. e. τοῦτο θύσας ἀπὸ τῶν ἑκατὸν βοῶν, ἣ τῆς ἀπὸ ἑκατὸν βόων, ὃ δότω, ἐξ εἰκοσὶ πέντε ζώων.* Infra quoque hujus solennis sacrificii mentionem facit: 'Forte litans Hecaten placabat sanguine multo, Pontificum festis ferienda securibus illic Agmina vaccarum steterant, vitulasque revincta Fronte coronatas vibrabat torta cypressus.'

1059 *Sunt sacra, quando vosmetipsi exciditis*] Quam nefandis et scelestis sacrificiis suos olim Deos Gentes coluerint, elegantissime, ut alia omnia, Alexander Neapolitan. Genialium dierum lib. et cap. ult. et Lactant. I. 21.

1061 *Cultrum in lacertos*] Cybelæ, Deni matri, sacrificabant, virilibus testa exsectis. Bellonæ autem, ali-

quando tantum humeris mutuo cassis, interdum homine per totum corpus igitis acubus punctim inusto primum, ex crucis postea vulnere mortuo.

1076 *Sacrandus*] Consecrandus, immolandus Bellonæ, teste Tertulliano.

Sphragitidas] Stigmata et punctiones acuum. *σφραγίζω*, signare est, et insignire. Inde *σφραγίς* et *σφράγισμα*. derivatum *σφραγίς* hac significatione alibi vix puto legi.

HYMN. XI. 9 *Tacitas claudentia turbas*] Accommodate. Subjungit enim, 'Quanta virum jaceant congestis corpora acervis.' In impressis est, *tumbas*. male. quid enim significat, *tacitas tumbas*?

29 *Execranda Novati Scismata*] Non potuit voce uti aptiore. Nam ille, qui omnes a baptismo vel semel relapsos crudeli errore damnabat, non existimans iterum in Ecclesiam recipiendos, quid aliud quam Ecclesiarum concordiam dissipabat; hos ad desperationem, illos ad privata agens concilia et cœtus?

33 *Venerabile martyr Cerno*] Jamjam futurus verus, et quam plurimis utilis Christi testis sentio, illud dogma esse venerabile, id est, amplectendum, utpote rectum, et venerandæ religioni consentaneum, de quo pessime antea judicaveram.

154 *Crypta laet foveis*] Quo modo hæc crypta, quæ Verania dicta est, in via Tiburtina sita, latuerit, sequentibus aliquot versibus demonstrat. Alii *patet*, alii *fovet*.

185 *Æquore levi*] Infra eadem voce est usus, ne quis aliam substituendam putet: 'Felix Deorum mater imberbes sibi Parat ministros lævibus novaculis.'

223 *Laterum seriem jugiter exsinent*] Sinuum seu laciniarum in morem explicent, latiusque extendant. Hanc templorum formam per tot sæcula vetustas ad nostram usque ætatem transmisit, neque nostra hodie aliter

exœdificantur. In duobus æque novum vocabulum est, *exsinent*. Lectori optio datur.

HYMN. XII. 5 *Pleno tamen immovatus anno*] Eodem die interemptos esse omnibus constat, sed controversia est de anno. Vulgata opinio est, in eundem annum utriusque mortem incidisse. Prudentius hic annum interjectum fuisse ait. Nec desunt qui de duobus audeant affirmare. Nos veraci eorum testimonio contenti, de illo tantopere non laboramus.

7 *Quæ flumina labitur propinquo*] In quodam vetere est, *lambitur*. In Daventriensi, *lambit ex*. Utrumque de Rhodano Lemanum allambente, similibusque fluminibus recte dici possit. De paludibus autem ad montium radices scaturientibus, ac in vicinos amnes perenniter sese exonerantibus, non item.

17 *Sola versus in cacumen*] Pedibus in altum vergentibus. Solus enim, inter alia, inferiorem pedis partem significat. Cicero: 'Mibi amictui est Scythicum tegmen; calceamentum, solorum callum; cubile, terra.' Inf. 'Nunc virginali perdomitus solo.' Item: 'Sola pendulus et pede sicco.'

36 *Fluctuct corymbo*] Expressi Davent. his de causis: primum quod *κόρυμβος* inter vocabula Ecclesiasticis usitata non numerandum sit: deinde quod natatus inepte rivulo affingatur. Sup. in Quirino, vs. 29. 'Miris vasta natatibus Saxi pondera sustinens.' Postremo quod paullo ante regionem, ubi sepeliebatur B. Petrus, dixerit 'canere oliva.' Hic igitur idem repetens, ait 'rivulum, ubi per pretiosa marmora ruerit, clivumque lubricarit, fluctuare virentibus corymbis:'. i. e. ramulis et foliis olearum.

47 *Princeps bonus*] Vide Platinam in Silvestri vita, et Volat. in Constantino. *Lusitque*, adeo liberaliter erexit, ut sumptibus pepercisæ non videatur.

53 *Tum camuros hyalo*] Num vi-

treas fenestras intelligit, quæ fornicatis arcubus includi solent? An potius arcus illos camuros, columnis Pariis innixos, vitreo calore seu lumine fuisse perfusos?

Cucurrit] *Continenter duxit.*

HYMN. XIII. 20 *Sive timoris opus*] Potes per, timoris opus, intelligere eorum affectus, quos suorum criminum penitere incipit, cum metu divini iudicii et Gehennæ ad meliorem mentem revocantur. potes constantem sui abjectionem, quam alibi prope desperabundus videtur præ se ferre. potes denique sanctum, et filiis dignum timorem Dei, qui sapientiæ initium statuitur. quicquid feceris, nihil peccabis. Neque enim, quæ universa dicantur, arctius restringenda sunt.

30 *Defusa Cæsaries*] Agnoscis mores veteris Ecclesiæ.

32 *Justitiam bibere Christi*] Justitia, quam suos Christus edocuerat, imbui, eam discere, et modis omnibus consecrari. In aliis est: *vivere justitia Christi* in aliis, *Justitiæ*. Jurare ausim, utrumque subditum esse ab iis, qui hoc genus positionis, de quo antea, non animadverterant.

90 *Edere jussus erat*] Vulgata scriptura, in qua carminis ratio non constabat, nisi præter auctoris consuetudinem consonans absorberetur, nunquam mihi placuit, tum ob hoc, tam quod languidum quid, et a sensu abhorrens mihi saperet. Est autem hæc: *Dogmata atque loci jussus genus, Christianus inquit.* Tandem Pulmannus me

istius, e vetusto libro depromptæ, participem fecit: de qua minus cæpi dubitare, quod in Daventr. quoque haberi viderem.

HYMN. XIV. 8 *Virginal*] *Ῥήνη* seu virgineum vinculum, de quo Johan. Wierus medicus. Quod Augustinus atque alii efferunt in plurali numero, ausus est in singulari, quomodo paullo post nomen, altar. In quibusdam legitur, scriptum fere, nisi me oculi fallant, aliena manu: *Intactum ab omni crimine corpus est*: quod plane rejicio ut spurium, neque cum sequentibus coherens.

74 *Hic hic amator jam, fateor, place*] *Æque alacriter atque servide Ignatius in sua ad Romanos*: *Ὁσαύτως τῶν ἀφ' ὧν τῶν ἐμοὶ ἡτοιμασμένων ἂ καὶ εὐχομαι σύντομά μοι εὐρεθῆναι· ἂ καὶ κολακίᾳ συντόμως με καταφραγῶν, οὐχ ὥστε τῶν δειλυνόμενα οὐχ ἤφαντο· καὶ αὐτὰ δὲ, ἐὰν ἐκόντα μὴ θέλῃ, ἐγὼ προσβιάσομαι. συγγνώμην μοι ἔχετε· τί μοι συμφέροι, ἐγὼ γινώσκω. νῦν ἔρχομαι μαθητὴς εἶναι· μηδὲν με ζῆλωσαι τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω.*

120 *Purgabor oris*] Pleraque errata, quæ autorem hunc misere fœdarunt, libroriorum arguunt incitiam: qui temere ac sine delectu quævis ausi sunt exarare, modo in unam dictionem diversissima conglutinant, modo coherentia divellent. Subjiciam plura exempla simul, ne de iis singulatim ratio reddenda sit.

Snam
Obis
Quinos
fluctu et
exitusque
purgabo roris
secernere
consulet et
in acie
sed et

pro { si jam. in Vincen. vs. 146.
o bis ibid. vs. 537.
quilo os. in Romano vs. 1036.
fluctuet. in pass. Pet. et Pauli vs. 36.
exit usque. in Cyprian. vs. 102.
purgabor oris. hoc loco.
se cernere. Apoth.
consultet.
macie.
gedet. }

IN APOTHEOSIN.

'*Αποθεω* Latinis valet consecrare, et divinis honoribus prosequi, atque, ut ita dicam, deificare. Qua autem ratione hoc titulo suum librum insignierit, discere potes e Psychomachia. Ibi enim Heresis, quem Deum cole-ret, rogata, 'Deus est mihi discolor, inquit, Nunc minor aut major: modo duplex, et modo simplex: Cum pla-cet, aëreus, et de phantasmate visus, Aut innata anima eat, quoties volo ludere, Numen.'

PRÆF. II. 51 *Exspectat ergo*] Para-bolam Christi de zizanii Matt. XIII. contra atque alii, ad hæreticos refert.

APOTH. I. *Pharisa sunt*] Hæc he-resis Noëtum quendam auctorem ha-bet, qui circa annum Domini CCL. eat ausus asserere, Christum eundem esse Patrem, et Sp. Sanctum, ipsamque Triadem in officiorum, et actionum nominibus, non in personis accipere. Unde qui illum secuti sunt, Patropas-siani dicebantur: inter quos Sabel-lius exstitit, præceptorum dogmatum perversitate minime cedens.

11 *Ille Pater*] Ea Patris est hy-pothesis, quam Johannes Dei nomine intelligi voluit, quem nemo mortali-um vidit, nisi in Filio *ὁμοουσιον*, qui tam patribus beatiss, tum facta temporis plenitudine Apostolis fuit conspicuus.

52 *Effigiem nostri signaverat oris*] De more suo quærit occasionem ex-plicandi allegorice sacras historias, iisque eruditionis quasi spargendis seminibus exornandi opus suum.

74 *Verbi sator, auctor et ignis Cre-ditur extra*] Vanissimam hanc here-sim unico argumento eoque solido confutat. Videri Pater non potest; ergo nec pati. Antecedens compro-bat testimoniis sacris, ut Johann. I. 'Deum nemo vidit unquam.' et Joh. VI. 'Non quod Patrem quisquam vi-derit, nisi is, qui est a Deo: hic vidit Patrem.' Exod. XXXIII. 'Faciem meam tibi videre non licet: neque

enim homini fas est videre me, quin vitam amittat.' Joh. I. 'Verbum caro factum est.' Quæ admiscerentur his-toriis, ut illa Abrahami, Gen. XVIIII. Mosis, Exod. III. trium juvenum Ba-byloniorum, Dan. III. huc faciant, ut ostendant, tantum abesse, ut mera et infinita Patris majestas humanis oculis ab aliquo conspecta fuerit, ut ne filium quidem mortalium quis ali-ter unquam viderit, quam per spe-cies, quas possit homo comprehen-dere visu.

155 *Semper in auxilium*] Nobilissi-mus hic est locus de perpetuo Chris-ti in Ecclesiam amore, quem B. Paulus toties urget, præcipue cum ait: 'Petra autem erat Christus;,' innuens, Dei filium et ductorem, et custodem Israëlitis certissimum semper exstitisse: facitque huc tum Irenæi, tum aliorum veterum in-terpretatio, qui, cum idem Apos-tolus inquit, 'Legem per manus me-diatoris datam esse,' intelligunt ip-sum Dei Filium, *λόγος*, æterni Patris fuisse oratorem ad populum dicen-tem verba legis: in qua sententia fuisse et poetam nostrum, liquet ex his versibus: 'Ipse dator legis divi-næ accedere coram Jussus, amicitias collato qui stetit ore Comminus, et sacris conjunxit verba loquelis Car-nis in effigie Christum se cernere sensit.'

179 *Depositorque patris*] Sabellius Pentapolitanus, Noëti discipulus, si-militer docuit, unicam tantum esse personam in Divinitate, et Trinitatem tantum in nominibus, non in rebus, ac subsistentiis distinctis, confiteba-tur. Unde illius sectatores Unioni-tæ dicti sunt. Vixit circa annum CCLX. Hist. Eccles. VII. 5. et X. 29.

183 *Sed fortasse velis*] Satis tibi est, dicere, unum Deum esse: Patrem et Filium esse non vis. atqui quan-tum tu dicis, ipsi etiam Philosophi Gentiles ante te crediderunt. Id quod de suo Aristotele Jul. Scalig.

exercitat. 365. nimium ingeniose contra Ciceronem probat.

186 *Et quis in idolo recubans*] Nonnihil torsit me hic locus: nihil tamen in eo immoratus, ad alia perrexi. Quo factum est, ut postea grande pretium meae festinationis reportarem. Nam cum de argumento quodam Panlino inquirendo sollicitus essem, forte fortuna incidi in 1 Corint. VIII. ubi statim quod errabam didici. Paulus enim ibi de idolothytiis agens, 'Εάν, inquit, τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνώσῃ, ἐν εἰδωλείᾳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνειδήσεως αὐτοῦ ἁσθενεὺς ἔσθῃς οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; Cujus loci vulgata conversio hæc est: 'Si quis viderit eum, qui habet conscientiam, in idolo recubantem, nonne conscientia ejus, cum sit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothyta?' Eam conversionem secutus est Poëta. Alii vocem εἰδωλείων epulum simulacrorum interpretantur: alii mensam deastrorum. Ego eandem 1 Esdr. I. usurpatam reperio pro idolorum fauo, quod ad hanc locum mirifice quadrat.

197 *Nemo Cloacina, aut Hippo*] Rationes, quamobrem, diu ante Buslid. codicis scripturam visam, divinaverim ita legendum esse, sunt intusmodi. Scribit Fulgentius ad Chalcidium, 'Vertumnum, Priapum, et Deam stabulorum (quam Apuleius Hippos, sive Hipponem, alii Hipponam nuncupant) inter Semonas Deos numerari, qui tanquam cælo indigul, ob meriti paupertatem, cælitum numero nunquam adscripti fuerunt.' Quæ verba cum auctoris nostri propositionem mire confirment et illustrent, satis argumento sunt, depravatos esse codices, in quibus, mutatis et transpositis litteris, legitur, *Nemo Cloacina aut Tipho*. Idem censendum de iis, in quibus est: *Nemo Cloacina aut Epone*. Siquidem Lilius Gyraldus in historia de Diis Gentium manifesto convincit, hanc Deam a quibusdam

male Eponam vocari. Vere hoc illud dixisse, hinc facile est perspicere, cum scioli Barbaram vocem substituentes media longam corripuerint.

198 *Quamvis olidam*] Ita malo. In aliis tamen est, *quamvis solidam*: In Daventr. *solitam quamvis*.

205 *Clinicus ut se*] Sic apud Platonem sapiens ille Socrates, cum, ex veneno hausto, toto pæne corpore frigeret: 'Æsculapio,' inquit, 'o Crito gallum debemus, quem, videte, ut reddatis, neque committite, ut hoc negligatur:' sentiens, se ex hac vita emigrantem quasi a morbo convalescere.

264 *Noscere principiorum semina*] Utinam hoc acutulis quibusdam, et perquam suo judicio perspicacibus aliquando persuaderi potuisset; non opus esset, tam multos hodie tranquillandis Ecclesiarum discidiis distineri.

284 *Semifer et Scotus*] Hæc addo, ut demonstrem, non male me ex fide vetustorum codicum rejecisse id, quod erat in vulgatis edit. *Semifer et Gothus*: tum quod verisimilius esset, poetam finitimæ regionis exemplum proponere; tum quod omnes uno consensu primam in *Gothus* corripiant.

298 *Nec sago clangore*] Strepitu præsago, et, ut Horat. loquitur, 'imbrum imminutum divino.'

301 *Amico imbuat eloquio*] Edocuit. Ejusdem farinæ phrasis est cum ea, quam supra restitui: 'Justitiam bibere Christi:' penetrare dogma nostrum.

305 *Et dedit olli Ora Dei*] Quia istos ex mera inciscitia errare judicabat, longior adhuc fuit in vera doctrina de Trinitate explicanda: nunc duobus argumentis eorum errorem convellit. Unum produxit ex Genes. I. Quod cum suavissimis verbis Mar. Victor complexus sit, non me contineo, quin eum, licet minus, ut cupio, integros, hic adscri-

ham, quo omnes ad vetustum ali-
quod exemplar reperiendum com-
moveam: 'Postquam cuncta datus
generatim protulit ordo, Quæ man-
dante Deo cum plenus mente pa-
rentis Filius Omnipotens faceret,
sanctusque probaret Veris plena bon-
is et multa dote referta Spiritus, ac
longam in seriem mansura foveret;
Causa datur mundo propior, eni
justa vicissim Causa prior. Jam
mundus erat; jam sidera, et ortus,
Aërque et vitreum pelagus, terræ-
que virentes: Nec spectator adest,
quem tantæ gloria molis Impleat, at-
que oculis avidum per singula ducat.
Quid possint conferre Deo? posses-
sio nulla est, Si rerum possessor
abest: nunc Rector Olympi; Stat da-
ta summa operi, bona sunt quæcun-
que creavi, Nunc hominem faciamus,
ait, qui regnet in orbe, Et sit imago
Dei (similem decet esse creanti) Li-
ber, ad arbitrium fruitur qui mente,
creatus.' Alterum argumentum est
Gen. xix. 'Igitur Dominus pluit su-
per Sodomam et Gomorrhæam sulfur,
et ignem a Domino de Cælo, et sub-
vertit civitates has.'

343 *Alieno stipite jactat*] Non glo-
riamur alieno stipite. Lubentes enim
hic monenti Paulo Rom. xi. audien-
tes dicto sumus. possumus siquidem
et nos vobis facilius multo, et citius
defringi, et cadere: sed oramus, ut
quia nunc tandem vestro trunco in-
siti sumus, et nunc illius succo ali-
mur, vestra avulsione et lapsu con-
tristare nos porro desinatis: quod si
non impetramus, saltem ne invidete
nostræ felicitati.

353 *Lascivire choris*] Æque ut olim
cupide, immo lascivius convenire, ad
Paschæ festum peragendum.

359 *Signato collinit ore*] Alludit ad
Domini præceptum, quo, ut est Exod.
xii. Judæi, ab ultima Ægyptiorum
plaga immunes futuri, agni sanguine
postes et superliminaria domorum
conspergere jubebantur.

371 *Sed Christo feta, meamque Spem
paritura utero: quam spem? nisi*] Ita
in plerisque apographis. Interpunc-
tionem ipsi ex ingenio addidimus.
'Floxit,' inquit, 'lex cælo illa, non
quam carne collis, sed quæ Christo
feta est:' i. e. quod antea dixit in
eadem metaphora persistens, 'quam
spiritus implet interior, quæque ute-
ro paritura est spem meam, nimirum
Numinis alium lumen et adven-
tum Domini.' Hujusmodi personæ
mutatio est illi frequens. Inf. 'Vi-
disti Angelicis comitatum cœtibus
alte Ire meum, cujus servor mun-
mine, templum.' Item: 'convicta
fatere Esse Deum, solus qui me tibi
præripit, Jesum.'

383 *Fronte crucis*] Joh. xix. Poë-
tice autem hic scribam inducit Pi-
lato respondentem, ut inf. sibi Laza-
rum.

387 *Quidquid ab arcano*] Hanc
scripturam una cum versuum ordine
manusc. debemus. Et vero quis so-
num, non, ut alii inconditum, sed
articulate nostræ fidei arcana ex-
primentem, non arte, sed naturæ or-
ganis efformatum, omnibus musico-
rum instrumentorum modis non ante-
ferat?

400 *Audiat insanum bacchantis ever-
gima*] Usitatissimam fuisse eo tem-
pore hanc dictionem, etiam inter La-
tinos, arguunt cum alii multi, tum
Sulp. Severus, qui in vita Martini
ea non semel utitur.

412 *Cyllenius ardens*] Sup. 'Vene-
rator Deucalionum:' utrobique ea
autonomasim forma est, quam supra
indicavimus.

438 *Delphica damnatis*] Delphis
Bæotiarum Apollinis oraculum consu-
ebatur. Cortinam Servius in illud Virg.
'Et mugire adytis cortina reclusis,'
interpretatur locum, seu cavernam,
ad quam Phæbas rapta vaticinabatur.
Robert. Stephanus ex illo ejusdem
'magni cortina theatri,' conjicit esse
locum velatum, unde mimi et actores

egrederentur. Quæ acceptio neque illi phrasi dissimilis est, quam me puerum aliquando Erasmus docuit, 'revolvere lecti cortinas : ' et huic ea loco (quemadmodum is in manuscr. est, *tripodas cortina tegit, non regit,*) optatam lucem affert. Quæ contra Servinum affert Sipontinus, plausibilia esse non nego, loca tamen plura apud auctores ab eo explicata fuisse velim. Nam et in illo, quod tripodem, et cortinam pro eodem vase accipit, auctoris nostri sententiam obscurat, et eruditissimis hominibus, inter quos Alexander Neapolitan. est, adversatur.

449 *Fata Sibyllinis*] Romani veteres ad libros Sibyllæ, quæ pro locis in longissima ætate sæpe mutatis varia cognomina adepta est, tanquam ad certum oraculum in rebus dubiis accedebant, testis est Livius. In luco querno, qui Dodonæ Epeiri vicinus Jovi sacer erat, dum columbæ (alii eas aviculas fuisse autumant) olim responsa dabant. Auctor Herodotus. Juppiter Hammon seu arenarius in Lybica Syrtibus et desertis, templo a Libero filio exstructo, colebatur in forma arietis, et consulebatur. Lucan. IX. Cæterum insanos vapores vocat furorem fanaticum, cujus materia a medicis vapor calidus et urens in cerebrum elatus statuitur.

460 *Forte litans Hecatem*] Julianum apostatam intelligere videtur, de quo mihi videor tale quid olim legisse : Sed de hoc ut certior nunc fiam, varias historias evolvere, mei otii non est. De Proserpinæ, sive Hecates sacris, diximus sup. Nam Zoroastres, teste Plinio, Nini tempore prima magiam in Perside invenit. Thesalia quoque illi adeo fuit dedita, ut in proverbium abierit.

513 *Jacet illud nobile templum*] Totius confutationis hæc summa est. Cum rogasset Judæos, an non eorum magnus Paschalis mere fuisset typicus, et Messias adventum, et mortem præ-

nunciasset, probat maximam orbis partem Christi fidem et dogmata jam amplecti : quos omnes si errare existiment, at habendam saltem esse fidem ipsis Dæmonum testimoniis, qui Christi ac discipulorum ejus imperio ejecti fuerint, et quotidie adhuc ejiciantur cum magno Evangelii fructu. Atque hujus rei nobile exemplum affert recens adhuc, omnibusque notissimum, utpote quod præsentente Imperatore et ejus omni cohorte acciderit. Postremo eos ostendit facile posse ex templi Solomonii destructione, et misero ipsorum exilio de religionis suæ interitu judicare, sed occæcatos esse, et degeneres, eoque dignas nunc justis sanguinis effusi pœnas pendere.

553 *Sunt qui Judaico*] Ebionitæ isti alias appellantur ab Ebione ; adversus quos Paulus ad Galatas scribens invehitur. 'Hi,' teste Hilario lib. I. de Trinitate, 'Christum ex viro et muliere natum esse, atque ob vitæ sanctæ et inculpatae merita ἀποθεωθῆναι, seu Deum effectum esse, asseriebant.' Hos imitati sunt Pelagius et Nestorius.

586 *Vel, si concretus auditus*] Ex mole terrea, quæ proprie bruta dicitur, compactus, eoque ad cælestia percipienda minime accommodatus. Notum est axioma Physicum, 'sensus exteriores ad objectum magnopere insigne hebere, eorumque judicium violari.'

Vel concretus] Stupidus, crassus, obturatus, ut verbi causa in ὄλδω: seu compressione tortuosorum flexuum auris solet contingere.

513 *Luctantibus heris*] Præ incredibile Messiam videndi studio certim sese mutuo prævertere conantibus. Simili auxesi usus est supra : 'Quid eat, quod artam circulum Sol jam recurrens deserit? Christus ne terris nascitur Qui lucis anget tramiem?' Et Rom. VIII. ubi nos Paulus excitat in spem resurrectionis; ἀνα-

μὴ γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συντελέσει ὑμῶν καὶ συνῶσιν ἔχρη τοῦ νῦν. In excusis libris, quos hic minime expressimus, est, *lactantibus horis*, i. e. diem profertentibus, et nutriceis in morem alentibus. Ejusmodi est illud inf. 'textit Sol unicus annum.' Alterutrinus lectori optionem facio: prius tamen malim, et in manuscriptis est.

618 *Cessasse Anguem*] Nihil hac fictione liberalius, nihil vividius, nihil ingeniosius, præsertim si ejusdem stelle laudes supra elegantissime decantatas huc adducas, et cum hisce compares. Incredibile, quanta ingenii vis et elegantia utrobique elucebit.

673 *Altius inspecta quem*] Etsi veteres mei, formisque excusi codices, panno aliter hos versus et scriptos et interpunctos haberent; hoc tamen excuti mihi non potest, quin illi depravati sint, et ad hunc modum corrigendi, ut sensus commodior eruat.

681 *Nec factum semper anhelat*] Non omni tempore movetur, et largis hanstibus ab ægro se patitur hauriri, sed certis tantum vicibus, turbante eam sc. Angelo, Joh. v. ubi piscina hæc Bethesda appellatur. Poëta aliud nomen ex Joh. ix. mutuatus huic loco accommodavit, ex duabus historiis unam faciens: quam statim mystice ad baptismi lotionem, quæ Christo cum humana carne unito energiam suam ac vim sortita est, pro consuetudine traducet sua.

725 *Crudam, et inextinctam*] Ita Daventr. Bina autem hæc epitheta conjungit, ut sculptorem ostendat adeo e nihilo aliquid efficere, ut æræ massæ etiam centies recocctæ eandem retineat materiam, æque crudam, æque inextinctam, et nihil minus quam vel minima parte immutatam. Vulgata lectio est, *ab aris rudere*: quod, quanquam minus Latine dicatur, si tamen omnes manusc. approbarent, ego non rejicerem.

749 *Ubi Tænara tristia*] Q. d. num regna tenebrarum Tænara et fluvii infernales contigui fuere tamulo, atque ita factum est, ut Lazarus impetrantis Domini vocem audierit?

767 *O mors auditis jam mitis legibus*] Cui imposita sunt leges, et jam dicto audiens esse cæpisti, al. *auritis*.

770 *Esse Deum*] Quia hanc Judæcam sive Turcicam potius hæresin corruturam videbat statim, atque probasset, Christo, quia antea Deus erat, non opus fuisse per recte facta ἀποδοῦναι, totus in hoc fuit: ac proinde omnem Christi vitam, ab usque Angeli prænunciatione ad Lazarum a morte suscitatum, iis in memoriam revocans, pleraque ostendit in naturam mere humanam non potuisse cadere: eoque manifestam ejus divinitatem arguere. Loca semel alibi ostensa hic repetere non statui.

791 *Non tamen ipsa Deus*] Gnostici et Manichæi animam statuebant Dei esse substantiam. Infert Poëta: Ergo aut Deus est aut pars ejus. A Deo instar filii genitam non esse probat, quod a sordida corporis compage finiri queat, ac comprehendi, cum Deus infinitus sit et incomprehensus. Obiter addit, in quo naturæ, ceteroquin toto genere diversæ, inter se conveniant.

800 *Cujus simulatio in umbra est*] Recepta lectio fuit, *cujus imitatio in umbra est*: sed versus illi reclamat ac sensus. Nam umbræ non tam imitari est, quam simulare. Imitatio aliquando exemplar propositum elegantia et dignitate vincit: simulatio omnis falsa est et umbratilis.

823 *Et pessum damnata ruens*] Adulterinam dictionem, *pressum*, loco movimus. Porro alteram dilemmatis partem hic dissolvit, Anima tempore cæpit. Non igitur Dei pars est. Cæpisse eam, e Gen. xi. ubi narratur Deus format limo inspiravisse spiritum vitalem, ita probat. Si anima dumtaxat Spiritus est, ac flatus Dei,

aliud sane quid est a Deo; certo moderamine pro Dei flantis voluntate formatum, quo modo in nobis est aër, quem pro nostro arbitrato varium efflamus, et sonus item fistulæ, qui ex ratione concitati, flatus alius atque alius auditur.

857 *Collige de similibus*] Altero hoc argumento, animam tempore cæpisse probat: quemadmodum scriptura nostræ mentis tarditati consulens, animam diviori spiraculum esse, ita carum nostram ait manibus Dei compositam esse et creatam, at hæc tum primum existentia suæ principium et modum adepta est. Igitur et alia.

915 *Ne trahere carnem*] Facta mentione de originis peccato, ad alterum errorem delabitur, quem diligenter ut caveamus monet. Is quendam Tertullianum auctorem habet, teste August. lib. de heresib. cap. LXXXIX. ubi, inter alia, hæresin dicendam esse negat. tueretur eam hodieque Ecclesiæ Æthiopice.

957 *Fundit opus natura suum, quo parvula anhelant Vascula*] Natura, inquit, latente, et occulta quadam lege ita fundit, seu efformat suum opus, nimirum semen genitale, illudque cum materno sanguine contemperat, ut facultas procreatrix illi iuxta calore in semine sopito usa, primum hepares, cor, pulmones, splenem, aliaque omnia vasa ad nutritionem accommodata, deinde reliquas partes integrales delineet: quibus intra dies 44. jam anhelantibus et in fetum plane viventem coactis, illa vitalis scintilla sc. anima adsit, naturalesque potentias sua vi imbuat, totumque opus perficiat: de quo vide latins August. quest. XXXII. Exod. XX. Relativum ergo, quo, vel auferendi casus erit, subjectum designans, vel adverbium.

958 *Quid peccatorum prosapia*] Aldus hunc verum onittit, iteratione, ut opinor, offensus.

953 *Est opera precium, nebularum dogmatibus*] Ejus autor existit Manes Per-

sa, circa annum Dom. CCLXXX. qui, præter alia, cum Marcione sibi communia, Christo verum corpus fuisse negabat, sed, ut ita volebant Appellatæ, phantasticum, et æreum.

988 *Hunc numerum Christus*] Mirum quam sese torqueant interpretes, præsertim non ita vetusti, in explicando illo Matth. I. 'Universæ itaque generationes.' Alii alia comminiscuntur, tanquam Sphingis ænigmate proposito. Chrysostomus duas affert interpretationes, quarum utraque æque plausibilis est, et appositæ. Sed posterior huic Prudentiæ magis assimilis. Ut enim Poëta natos septenarios refert ad annum Jubilæum, qui semper in quinquagesimum incidebat, eosdem ita Chrysostomus trahit allegorice ad sex dies, quibus creatus est orbis, quos appellat dies operum, laboris, et miserationum, ad quæ dicit Christum natum esse, ut nos ab eisdem liberet et exsolvat.

1039 *Decebat quoniam Christum Deus*] Confutationis totius hæc sunt capita. Primum, eos impietatis accusat, quod Christum vanitatis, et mendacii insinulent, cum in omnibus hujusce vitæ actionibus, et muneribus, quæ ille sibi revera nobiscum communia esse voluit, tum in ipsæ quoque verbis, quibus pro sua benignitate toties sese Filium hominis appellavit. Urget deinde Christi genealogias Matth. I. Luc. III. ex eorum verbis nimirum effici, omnes, quorum semine Christus natus fuit, ærea habuisse ac umbratilia corpora, quale Christus. Postremo, si, inquit, verum hominis corpus Christus exhorruerit, neque eo in hac vita fuerit vestitus, nego ego quidem mihi illum servatorem esse, cum nos ab illo redemptos esse. Necessum enim fuit, ut hominum genus non nisi ab eo, qui verus homo esset, redimeretur. Et profecto ita est. Cum Deus totam hæc universi molem solum verbo creasset, solum hominem dex-

træ honore dignatus est. Ei enim, ex terræ pulvere formato, spiritum vitalem inspiravit. Quorum hoc? præscius scilicet, hæc ipsa veste unigenitum filium aliquando esse induendum.

1063 *Nosce meum in Christo*] Hanc Poëtæ nostri contra Apellitas assertionem, an sint, qui hac tempestate reapse irrideant, nihil affirmo. miror magis, tot tantosque viros de comprobanda animæ immortalitate sollicitos esse.

IN HAMARTIGENIAM.

PRÆF. 1 *Frates ephesi*] Peccati originem, unde huic libro titulus datus est, ab ipsis fontibus arceasiturus, Caini sacrificium, et ejus repudiationem, atque ea occasione admissum ab eo scelus hic proponit; hæc omnia ad Marcionem transferens, qui prave sacrorum disciplinam dividens, mactare dum se vota censet rectius, tranquillam Ecclesiæ pacem turbabat. Nam Gnosticos, Manem, Cerdonemque secutus, duos constituebat Deos, pariter æternos, interque se pugnantes: unum quidem mundi conditorem, auctorem legis et Prophetarum, inconstantem, sanguinarium, omnis denique mali artificem: alterum superiorem et potentiorum, *πλάρωμα πάντων*, patrem Jesu Christi, qui legem et Prophetas dissolverit, omnisque boni sit auctor. Finxit idem Stoicam necessitatem in bonis et malis actionibus, multaque alia portentosa deliravit. In eum scripsit Tertullianus. Videtur autem Poëta in hujus errore confutando omnem ingenii vim ac robur explicuisse. Materiam namque difficillimam intricatissimamque de fato, ac libera voluntate, miram quanta verborum et sententiarum dignitate ac mole pertractet, ipsis rhetorum floeculis bellissime omnia referens: adeo ut ex solo hoc poematio quis facile conjecerit, in quovis illam scientiæ, ac literarum genere

excelluisse.

12 *Obolata nec tu lege recta divides*] Quasi dicat, fieri potest, ut ex animo offeras: sed quia scorsim, et diversa offers a fratre tuo, idque cum quadam æmulatione, vota tua mihi accepta non sunt. Simile est: 'Zelum habent, sed non secundum scientiam.' Cæterum hæc Dei ad Cainum verba aliter multo in vulgatis Bibliis habentur. Memini tamen me hæc ipsa legisse in historia quadam manuscripta, e litteris sacris excerpta: et editio Græca, cui olim Latina quedam respondisse videtur, ita habet: *Ἰὼ τί περίλυπος ἐγένου, καὶ ἴσα τί σῶσεναι τὸ πρόσωπόν σου: οὐκ ἔδωκεν ὁρῶς προσεύχης. ὁρῶς δὲ μὴ δούλης, ἡμῶντος, ἡσέχασον, πρὸς σε ἡ ἀποστρέφῃ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἔρξῃς αὐτοῦ.*

27 *Docet Duitas*] Per Duitas Marcionis discipulos intellige. Ad novam et monstrosam hereseos speciem exprimendam novum atque monstrosum vocabulum effingit.

44 *Hic qui caduci*] Et hunc versum Aldus omittens integram periodum in duas secat.

HAMART. 51 *Forma patris veri*] Cum Marcionis inscitiam ostendisset, qui ex rebus perituris, quæ vel bonæ sunt, vel malæ, naturam divinam metiri fuerit ausus, duosque Deos statuerit, cum multa neque perpetua, neque summa pariter atque omnia esse possiat, præoccupat lectorem, cui scrupulam e superioribus injectam esse putabat, et quomodo Deus in Trinitate unus sit, docet, afferens elegantissimam similitudinem a triplici Solis effecta ductam.

69 *Imperitare regis*] Neque istud quidem carmen Aldus habet, cui ad stipulatur edit. Daveotriensis, et unus manuscr. qui idem in versu proximo nonnihil variat: habet enim non *resoluto*, sed *revolutos*.

86 *Nemo duos Soles*] *Γλαυκῶμα* vitium oculi est, cum humor Crystallinus præter naturam glaucescit. De

parelliis lege Aristot. III. Meteor.

95 *Sunt duo? sunt. igitur cur non sunt multa*] Ita Davent. quanto autem hoc melius sit, quam quod antea legebatur, *Si duo sunt igitur, cur non sunt multa*, nemo non videt.

111 *Unus ais tristi*] Ex tibi errorem Marcionis, quem nos supra ex aliis auctoribus breviter excerptimus. Auctor vero paulo post priorem ipsius Deum Luciferum, Daemonum principem, facit, cujus deinde e caelo lapsum, et ab eo technas Adamo structas, una cum malorum cohorte terris postilla incumbente subaectit, palcerimum totius hujus libri argumentum.

183 *Sed cuncta per ipsum facta*] Confuse: nam apud Johan. cap. I. est *di' abroû*, quod proprie Deo Filio tribuitur. Qua ratione eundem supra unigenam appellabat et omniparentem, quod *πτέρα di' abroû ὕψερο, καὶ ἡγεμὸν ἀβροὺ οὐδοῦ τοῦ ὁ γένεσθαι*. Vide idem explicatius 1. Cor. VIII.

191 *Dominum quoque conditione Impositum*] Ea fuit, uti arbore scientiæ boni et mali abstineret: sin minus, moriturum esse. In multis eat, *conditioni impositum*; quod etsi sciam, quomodo explicari possit, non probo.

231 *Medicante veneno*] Quia ad medicinam recte faciendam, præcipue in purgationibus, maxima sunt momenta rerum venenatarum, i. e. quæ cum natura nostra nihil habent simile; inde effectum est, ut et *φάρμακον*, et medicamentum in utramque partem, bonam et malam, usurpetur. Quare medicari hic, non mederi est: sed inficere, seu corrumpere: et medicatam, quod est venenatum, et exitiale. Inf. 'Securam sapiens medicato vulnere vitam.' Item: 'Sed magis aligera est, magis et medicata sagitta.'

261 *Ornatus solvendi leno pudoris*] Non potuit isti indefesso *καυδάρων* et lenociniorum studio melius epitheon dari. Videmur enim, eo tanquam

lenone usi, insitem nobis verecundiam et pudicitiam prostituere. Deus faceret aliquando impiis Turcis, hoc nomine minus essemus contentui.

287 *Gemma levis*] Ita manifeste habebat Pulmani manuscript. et Davent. quo non video, quid ad sensum magis potuerit facere.

289 *Ramorum spoliis*] Vestes intellege apud Seres Seythiæ, e frondium lanugine paratas: de quibus Plin. Nat. Hist. VI. 17. et bombycinas. idem II. 38. vestes autem scutulatas, quæ circulis et orbiculis araneorum telæ similibus distinguebantur. Lusitanis multum neitatas fuisse, testatur idem Hist. VIII. 48. In verbo perfundere, allusio est ad verum scutularum usum.

323 *Medicata ut fercula*] Delicate apparsa, suavia; hic, contra ac modo, in bonam partem capitur et metaphorice.

323 *Vegetamque gulam*] Quæ natura ita valida est, ut, nisi copia ingesti cibi opprimeretur, inescari non deberet. In aliis est, *vetitam*, quod et ipsum huic loco convenit, ut dubitem, utram verius.

348 *Nam Deus atque Deus*] Vide hominis religionem! Singularem numerum bis repetere maluit, quam usurpare pluralem, ut quam longissime a gentilibus recederet. Quam prope igitur ab illis eum abesse existimas, qui nuper a tribus Diis superam ducibus donatos libellos tribus Diis hominum ducibus obtulit?

366 *Oleo maduisse palæstras*] Inf. 'Nunc mastigophoris, oleoque et gymnadis arte Unctis pugilibus miles pugnabat Etruscus.' Agit de palæstra, quam unctam appellabant, ubi colluctaturi ceromate sive oleo prius perfundebantur, mox inde pulvere conspergendi, quo corpora sudore, et oleo lubrica, mutuas lactantium prehensiones promptius admitterent. Unde proverbium: 'citra pulveris jactum.' Spartanos autem palæstritas

faisse clarissimos testatur illud Pro-
pert. ' Multa tuæ, Sparte, miramur
jura Palæstræ.' Insequens de *οἰνω-
βδρας* intellige, quos Terentius ' fun-
ambulos,' Plantus ' funireos,' Græci
etiam *ἀσποβδρας* appellant.

370 *Inde feras volucris*] Istiusmodi
ludum audio apud Italos magno esse
in precio, quo tauros acuminatis et
ardentibus calamis exstimulantes in
rabiem agunt: eique ludo vix un-
quam prius finem imponi, quam non-
nullis, quibus gloria vita est carior,
maximo constiterit.

408 *Hinc gerit Herculeam vilis sap.*]
Notare videtur Cynicos, quorum su-
pellex erat baculus et pera: quique
e sordibus sapientiæ laudem et glo-
riam venabantur. Quod de Hercule
Gallico, sive de illo, cui in Circo Fla-
minio fuit commune templum cum
Musis, afferri possit: adeo probabile
non videtur. De Gymnosophistis, In-
dis Philosophis, August. de Civitate
Dei lib. xv. varia narrat.

408 *Lapides fumosos*] Ex suffitu thur-
is, aliarumque rerum, quæ in sacri-
ficiis adoleri solent.

409 *Quanta victos ditione triumphat*]
Plinius de viris illust. Achæos bis
prelio fudit. triumphandos Mummio
tradidit.

410 *Et agmina denset*] Ita et alibi.
Virgilius quoque *Æn.* vii. teste Ser-
vio: ' totis Agmina densentur cam-
pia.' Veram de his gentibus Histo-
riam quam prodigiose ab Israëlitis
superati fuerint, habes per totum li-
brum Josuæ.

462 *Externi laudant anathemata regi-
ni*] Mores, vitam, et sacrificia quæ
Deus execratur. Vide Threnos Hiere-
miæ. Insequentia habes Exod. i. et
xvi.

478 *Vallem botryonis opimam*] Val-
lem Hierechuntis racemiferam, viti-
um feracem. Martial. lib. xi. ' Nec
dignam toto te botryone putat.' At-
tingit historias Numer. XIII. Josuæ
vi. XIII.

510 *Qui luctamen*] Ephes. vi.

554 *Sed quid ego omne*] Adhuc to-
tus in hoc fuit, ut ostenderet ancto-
rem mali esse, non Deum (bona enim
omnia sunt, quæ ille condidit, Gen. i.)
sed unicum Sathanam, qui aliquando
perfectissima specie a Deo creatus,
sua ipse culpa cælo exciderit, et
Adamo insidiatus humanum genus
cum tota universi mole labefecerit et
corruperit: eum inde usque nunquam
conquiescere, sed plures nocendi artes
indies excogitare; nullum denique
in omni hostium numero tantum ne-
gotii nobis facessere, cum aliis de
caussis, tum quod sensus nostros sub-
terfugiat, et a plerisque, non ut hos-
tis, qualem se postmodum exhibet,
sed uti amicus desideratissime acci-
piatur. Cæterum cum ex istis Lectori
dubitationem oboriri prævideret, ad
alteram argumenti partem de libero
arbitrio sc. exsequendam sese accin-
git. Atque hic statim orationis seriem
alio convertens initio hominis vicem
deplorat, qui omne genus peccati,
quorum impium parentem modo com-
monstravimus, tam volens in se ad-
mittat, cum non ignoret ea, Absalomi
et viperarum instar, sibi aliquando
exitium esse allatura. Quia autem
Marcion id eum volentem facere ne-
gabat, sed cogi ad hoc a Deo, quan-
do ille permittat, neque prohibeat
eum possit: Poëta diversum adstruit,
bonitati scil. divinæ et sapientiæ ad-
versari hæc duo, velle peccatum, et,
peccantem redimere: eoque neces-
sum esse, ut, qui toti orbi præfectus
fuerit, sibi ipse præficiatur. alioqui
non dicendum esse bonum vel malum,
qui qualis qualis est, esse cogitur:
exemplis quoque Adami et Hevæ,
Gen. iii. Loti et uxoris ejus, Gen.
xviii. Ruthæ et Orphæ nupum Noë-
mis, Ruth. i. manifesto voluntatis li-
bertatem asseri, quod illis licuerit et
velle, et nolle, et pro ejus ratione
aut pœnis multati sint, aut præmiis
affecti. Idipsum incidens facit simi-

litudine duorum fratrum, qui in bivio constituti erant, et columbarum, quæ aut insidiis capi, aut eas evadere poterant.

561 *Armamenta damus*] Ducta est metaphora a navium supellectile. Absalomi a patre defectionem lege 3 Reg. xv. xvi. xvii. xviii.

563 *Sic vipera, ut aiunt*] Recte adjicit, aiunt. revera enim fabula est, a Plinio, Aristotelis sententiam male et perperam convertente conficta. Vide observationes Leoniceri in Plin. xi. 37. et Centurias Amati Lusitani, qui facto periculo rei veritatem explicari conatus est.

606 *Et ortum per scelus exculpens*] Exitum violente fisco utero molitus, et quasi extorquens. Terent. 'Possumne ego hodie verum ex te exculpere?'

611 *Conjuge Belidae*] Patronymicum deductum a Bellia, ita tamen, ut mediam, quam modo produxit, hic corripit. Sic supra facit, in Marcion, et Marcionita. Agnoscis licentiam, de qua ante, in nominalibus propriis.

657 *Dulcesque vocans in fornice natos*] Suis ipsa vitia, quæ ex tali consuetudine parit, stulte ablandita, ignorans ea, quomodo viperæ accidebat, sui fore interitus aliquando causam. Fornix, lupanar translate significat, quod meretrices sub fornicibus, sive cameris degere consueverant. Juvenal. 'Lenonum pueri quocunque in fornice nati.'

660 *Vetiti quod amore peremptos Excitat e tumulis*] Existimo loqui illum de Adamo et Eva, aliisque una cum resurgente Christo ad immortalitatem translatis. de quo supra. Non ignoro tamen quid de communi carnis resurrectione huc adferri possit: sed quid hoc ad confirmationem ejus, quo de agitur? Imo inferre potuisset adversarius, hoc ipsum incertum adhuc esse, et probatione egere, cum alterum ex Matth. xxvii. sit certissi-

mum. Sed et verba quoque rem jam factam præ se ferentia hanc expositionem non admittunt.

698 *Unde, ait*] Antea: *Vade, ait*. Verum illud magis serviebat orationis connexioni. facilis fuit lapsus ex mutatione litteræ u in a.

750 *Liquitur illa*] Manere etiam illam statuum, seque eam vidisse refert Josephus Antiquit. i. 19.

859 *Ægri reverentis abyssus*] Attulimus e manuscriptis scripturam paulo commodiorem ea, quæ est in excusis exemplaribus: non ignari interea, eam tum orationis, tum phraeos asperitatem mollicellis quorundam auribus non esse satisfacturam. Sed quid agas? Si in sanando hoc vulnere tam fuissem crudelis medicus, quam Manutius aliquando fuit, (inductis enim ille septem carminibus, hæc duo conjunxit, *Ambrosiumque bibit roseo de gramine rorem, Diti-bus et longo fumantibus intervallo*,) nihil fuisset facilius. Sed aliud est, corpus pristinae sanitati restituere; aliud, cum melius possis, extremo remedio adhibito partem aliquam mutilare. Alludit auctor ad illam, sive historiam, sive parabolam, quæ est Luc. xvi.

864 *Nec mirere locis*] Digressio est de oculis animæ, non consilio instituta, sed occasione divitis suspicientis Lazarum in sinu Abrahami.

869 *Involvit vitreo quos lucida palla Obice*] Organum visorium ita depingit, ut sola ejus constructio indicio esse possit, quibus partibus ab animæ oculis superetur: ait enim oculos a lucida palla vitreo obice ambiri et involvi, ita ut speculi formam præ se ferant, cujus præcipua pars sint tres humores concreti seu coagulati cum septem tunicis, qui cum elementis suam originem debeant, nihil mirum si ad divinam animæ lucem ne comparandi quidem sint.

886 *Nunquid et cæca*] Animæ.

954 *Non posco beata in regione do-*

mem] Memini aliquando vidisse me hanc orationem seorsum cum aliis excusam, non indicato auctoris nomine. fortasse idipsum librario incognitum erat. Id conjicio e duobus versibus, quos in fine appenderat, omnino præter auctoris mentem et sententiam: quod nemo inficias ibit, qui hunc locum penitus inspiciet, ac cum epilogo Odæ Romano martyri consecratæ comparabit.

964 *Saltem mitificos incend.*] Itane, o Prudenti, tam abjecto quenquam esse animo? aliud certe nobis spondent snaves Evangelii voces. Si quidem propositis divinæ gratiæ obtinendæ instrumentis, stricte imperant, 'vocationem nostram certam faciamus,' certoque et indubitato æternæ vitæ gloriam expectemus: docentque e contrario infernum ignem aut gravius supplicium deprecari, servorum esse semper metuentium, ac pæne desperantium, cum nulla nunc sit condemnatio his, qui in Jesu Christo permanent, utpote qui factus sit nobis a Deo sapientia, justitia, sanctificatio, redemptio.

IN PSYCHOMACHIAM.

PRÆF. 22 *Armat trecentos, terque senos vernulas*] Historia, quam hic suo, et sui sæculi more ad allegoriam trahit, est in Gen. xiv. Quam etiam C. Marius Victor suavissimis numeris aptavit, lib. iiii. cujus exordium, quia aperta macula non vacat, obiter proponam: 'Lot captum patruus ut primum comperit Abram, Non fletu (quid enim fletus conferret inanis?) Sed ratione pius, ter centum deligit omni De gregibusque novem famulos, quos instruit armis: Et sensim sequitur, qua tendere prodidit hostem Lentum præda gravis: curatque ut prima quietis Nocte superveniat, cum jam languentia corda Irrigat, et fessos dulcis sopor alligat artus.' Primum mendum ita corrige: *De grege bisque novem*, &c. Dolenda mehercule

tam boni et antiqui Poëtæ fortuna. Typis enim primum evulgatus est opera Johannis Gagnæi, ita tamen ut hic novo et audaci castigationis genere sua pro alienis obtrusisse videatur. Gulielm. vero Morellus regiis quidem formis eum dignatus est: sed quod gravioribus negotiis distineretur, emetque ab istiusmodi studiis natura alienior, vetustissimi exemplaris vestigia ex ipsius orationis ἀκολουθίᾳ non satis est diligenter persecutus.

83 *Attrita bays colla*] Jac. Meyerus, Annalium Flandriæ auctor, in primo hymno περὶ στερφάνου a se perpurgato, voculam hanc, Plauto in Asinar. non incognitam, Prudentio nostro ante aliquot annos reddidit, non sine aliorum reprehensione, qui illud, *attrita baccis colla*, interpretantur, quæ ante quam caperentur ab hostibus, gestabant monilia baccata, i. e. gemmata: quod quam sit absurdum, et a sententia alienum, vident omnes. Sententiam autem illius Buslidiani, et mei codicis scriptura comprobavit. In aliis est, *bagis*, quam etiam vocem Latium ignorat. Sunt autem *bays*, teste Pompeio, 'vincula tam ferrea, tum lignea, dicta a jugo bonum colla atterente.'

51 *Vita resculpat*] Sequatur, et eximat. Sup. 'Non sapiis, imprudens, nostrum te fingere Pascha, Legis et antiquæ præductis pingere sulcis? Metaphorâ tracta est a statuariis, non inveniusta, duriuscula tamen, quod in hoc auctore mirandum non est.

57 *Si, quid trecenti, bis novenis additis, possint*] Antonius Nebrissensis, occxviii. Episcopis ad Concil. Nicenum vocatis, hunc numerum applicandum putat. Sed non video, quid horum mentio ad allegoriam pertineat. quare Cædipum hic aliquem aut Pythagoricum exopto.

60 *Parente inenarrabili, atque uno satius*] In aliis est: *Parente natus alto et*

ineffabili. quem versum ut mutarem, tum lex iambici carminis, Pyrrichium non admittens, tam vetusti codices me impulere. At unde hæc tanta, ais, utriusque lectionis diversitas? nescio mehercule, si hoc non est quod suspicio, anctores aliquando sua scripta, quæ antea cum amicis communiscaverant, postliminio ad incudem revocata recognovisse diligentius, ac limatius edidisse: id quod de sua *Metamorphosi* Ovidius testatum reliquit. Eaque ratione factum existimo, ut quam maxime interdum exemplaria evariant. Non diffiteor interim, nos in hoc genere multa librariorum negligentiam, ac incitiæ debere. Illa siquidem aliis perpera multa corrigendi, i. e. corrumpendi occasionem præbuit. Hæc, dum vera et germana non intelliguntur, perversa et adulterina substituit, sæpe omisissis necessariis sententiam mutilavit, sæpe aliorum glossemata orationi continuæ infersit. Quid de similiis istis dicam, quorum improbam audaciam huic auctori adeo fuisse fraudi, bonis omnibus merito ægre esse debet. Hæc præter institutum.

67 *Tunc sera*] Animam proles expertem dio, nunc sanctorum studio, laudabilinque vitæ actionum auctorem intelligit. Ita paullo ante Abrahamum 'beati seminis serum patrem' appellabat. In aliis est, *Tunc Serra*. non placet. Existimo ego quidem Prudentium Abrahami exemplum non tam aliis quam sibi hic proponere. Nam ut in procæmio alterius libri fatetur, ætatis anno LVII. sapere demum, animumque, ad scribendum appellere cœpit.

PSYCHOM. 2 *Virtute claus*] Cluere, alve præcluere, pollere est, prædictum esse, esse illustrem ac splendidem. Inf. 'Hæc pulcherrima nostræ ornamenta clementi patriæ.'

23 *Nuda hæmeros*] Idololatriam phaleris, Fidem alacritate et constantia communit apposite. Velle enim hu-

manis rationibus, et ad ostentationem adinventis eo pertingere, quo nos Fides a Deo infusa evehit, stultissimum.

27 *Frangenda pericula*] Sup. 'Rupto tenebrarum situ.' et alibi: 'Fraude pudicitiam perfringere.'

42 *Patrias succincta faces*] I. e. altas bitumine sulfureo lacus Asphaltitis, in quem Sodoma cum aliis civitatibus, cœlesti igne absorta, subseedit.

47 *Saxo ferit*] Pudicitiam saxum teili loco est, sulfureæ faces Libidini. Aptissima antithesis, et, ut hoc obiter addam, a medicorum scitis haud ita aliena. Galenus enim lib. ult. de conservanda valetud. agens de ægris στέρμα πολύ τε καὶ θερμὸν γεννᾶσθαι, Γυμναστῶν, inquit, τινα τῶν ἀθληταῖς ἐπιστοτόντων ἰθαασάμην μολυβδίην λευκὰ ταῖς ψόαις ἐπιβάλλοντα τοῦ ἀθλητοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἐξονεῖράσκειν αὐτὸν καὶ τινι τῶν οὐκ ἰσχυρόντων ἰωγῶν ἐδράωσα, καὶ χάρων ἔγγω τῇ χρήσει τοῦ δηλωθέντος.

58 *Hoc tibi habe, exclamat*] In aliis: *hoc habet, exclamat*; quæ lectio an deterior judicanda sit, nondum satis constitui, tum ob venustatem proverbialis locutionis, tum quod Virgilium videatur imitari.

57 *Vena animi fervet*] Facultatem animi ἐνθυμητικὴν, quam B. Paulus carnem fere appellat, Philosophi in jecnore, tanquam sede collocant: quod jecur cum, ut alia omnia viscera, fibris suam soliditatem debeat, venarumque omnium fons sit et origo, recte per metalepsin ex istis omne genus libidines, cupiditates, ipseque adeo animus intelligitur. Tum hic, tum infra locis innumeris: 'quia scissa voluntas Confundit variis arcana biformia fibris.' Item: 'Anne pudicitiam gelidum jecur utile bello est?'

71 *Ex quo corporis humani*] Asperitatem, quæ alibi utitur in noxis eriminum amplificandis, hic nonnihil emollivisse videtur, ubi verbis consolationis plenis Novi Federis gratiam

ac vim Baptismi mysterio consignatam planissime explicat. Eoque respexisse videtur, cum ex more veterum, qui rebus præclare gestis arma sua Deorum fanis consecrabant, Pudicitiam fingit victorem gladium in templo ad aram divini fontis, quem βαπτιστήριον vocant, suspendere; tacite innuens, omnem libidinis maculam ab Adamo, quasi hæreditate acceptam, sacrosancto hoc lavacro abluì et expurgari.

105 *Ne sorde latent]* Et istud quoque carmen dictionis correptæ vitio laboravit, quæ et ab ipso Poëta, et a plerisque aliis producit, suspectumque mihi non immerito semper fuit, donec manuscripti veram, ut mihi quidem videtur, lectionem restituerint. Vulgata scriptura, quam Nebriss. retinet, satisque frigide explicat, meliorum fortasse exemplarium auxilio destitutus, hæc fuit: *Condere vagina gladium, ne tecta rubigo Occupet absutum scabiosa sorde nitorem Catholico in templo, &c.*

159 *Tolerando extinguere vires]* Hujus verissimam rationem affert Basilus: 'Ὡς γὰρ, inquit, τῶντων τὸν μὴ ἀλλογούντα, ἐαυτὸν τιμαρῶται· οὗτε γὰρ τὸν ἐχθρὸν ἡμῶντος, καὶ τὸν θυμὸν οὐκ ἀνέπαισεν· οὕτως ὁ τὸν ἀλοιδόρητον δευδίζων, παραμυθίαν εὐρεῖν τοῦ πάθους οὐ δύναται.

170 *Captis et perditis]* Sautati enim restitutus a fratribus, affinis, omnibusque amicis singulas quæssitas, (vel, ut alii, oves) singulasque aureas armillas dono accipiebat; 'Unde illi,' ut habet historia sacra, 'alterum tantum opum postea accessit.' Nisi ita interpreteris, duriusculum est. Quid si vero transpositis literis, pro *captis*, legas *partis*?

201 *Edita cujus, et suspensa ab humo]* Vulgata interpretatio est: cujus Spei divite regno omnium rerum abundantia procreata est, et e terra sublevata, eo modo, quo apud Romanos recens nati in terra primam statuuntur, de-

inde, Levæ Dææ auxilio implorato, tolluntur. Eam interpretationem lubens equidem approbarem, nisi tantopere exercitus Humilitatis extenuatus fuisset. Et ob id existimo Poëtam, ut abjectos demum ac vere humiles animos sua spe tandem potiri ostenderet, Humilitati spem adjunxisse: cujus Spei opes ditissimo regno pares editæ aliquando sint, et etiamnum pendeant ab humo, adeoque alterutram harum virtutum sine altera non consistere: obiter vero allusum esse ad ἔνυμον humilitatis. Aliorum esto judicium.

251 *Nimirum vacua creduntur]* Mira profecto, immo inaudita plane utitur miosi in irridenda Spe, in qua tamen comite Humilitatis opes omnes paullo ante constituerat. Ait enim, fidem haberi mendaciis, inani rumore allatis, quibus non aliquid certo miseris promittatur: sed jubeantur optare, ut aliquando spes futuri fortasse boni se ostendat: idque quo lenta solatia pigra prosperiorum meditatione, seu meditamine, (sic enim malo, cum frequens sit illi hæc analogia,) molli inerti que eorum desidiæ ablandiantur, eamque foveant. Similis est in Terent. Ennuchus: 'Hæc verba mehercule una falsa lacrimula, Quam, oculos terendo misere, vix vi expresserit, Restinguet.'

260 *Neque enim perfringere]* Quare *perfringere* hic potius legam, quam *perstringere*, facit dictio collectiva, 'mannas': dicit enim: Non operæpretium est nobis gravi aliqua cæde effecta hanc imbellem aciem perrumpere: verteretur hoc nobis dedecori, qui eam vel pedibus solis queamus proterere, ac 'impulsu umbonis equini Sternere, dejectamque super calcare ruinam.' Quod autem in aliis est, *perstringere*, non satis dicit; propterea quod addatur, 'duris gladiis.' Est enim *perstringere*, leviter et sine læsione, aut periculo tangere; quo modo usurpatum est inf. 'vix in cute sum-

ma Perstringens, paucos tenui de val-
nere læsit.'

267 *Sed cadit in foveam*] Superbi
inconsiderate agentes fere sum ipsi
ruinæ causa sunt.

310 *Venerat occiduis mundi de fini-
bus*] Interpretatur Ælius de ætate
mundi ad occasum vergente, nimirum
ut Hispaniam suam, et Africam hac
ignominia liberaret. Facete! quasi
his duabus regionibus totus Orientis
ambitus definiatur, et id Poëta igno-
raverit, quod, ut in vita B. Martini
testatur Sulpitius, etiam vulgo in ore
fuit: Ecclesiam nempe ortu Solis col-
lastratam in hac nostra occidentali
luxum immodicum sæpius reprehendi-
sse. Certo aliud in Hamartigenia
reperies, ubi non sine causa sui tem-
poris statum multis deplorat. Si quis
tamen existimaverit, Poëtam organa
potius luxuriæ inde usque accersi-
visse, non errabit; cum hæ regiones,
imprimis vero Hispania, auri, argen-
ti, lanæ, aromatum, aliarumque re-
rum ad effeminandos mores pertinen-
tium, copia mirifice celebres fuerint.
Quæ, si suis se finibus continuissent,
nunquam fortasse nos Belgæ laudem
a Julio Cesare nobis tributam amis-
semus.

331 *Oblito robore*] Hanc scripturam
depromsi ex manuscripto Gandaven-
si: labens enim in ea acquiescebam.
Monere tamen volui vulgatam illam,
oblito robore, non omnino rejiciendam
esse, quandoquidem Virg. hoc verbo
etiam passive utatur in Bucol. 'Nunc
oblita mihi tot carmina.' Cæterum
in quodam manuscripto Theod. Pul-
manni, et altero Daventriæ excuso,
hoc carmen alia duo sequuntur, a bel-
lis istis, quos antea dixi, homuncioni-
bus efficta, ipsique operi inculcata:
ascribam, ut videat quivis, quam sint
necessaria, et auctorem prodant.
'Luxuria huc violas curru delata ve-
nusto Per populos jactit, ut male cre-
dita corda tepescant.'

335 *Mirantur*] Vere. Nam cum ad

alia fere omnia vitia veræ alicujus
voluptatis libidine impellamur, in
ebrietate, et ingluvie voluptas nulla
est; sed fallaci quadam illius umbra
inescati, in mille incommoda ac pe-
ricula præcipitamur: pericula in-
quam, fortunarum omnium, famæ et
nominis, valetudinis et vitæ. exempla
adduci, opus non est.

342 *Dominæque fluentis*] Dissolnte
lascivientis. Supra: 'Quam fluen-
tem nequiter corrupta vulgo solverit
lascivia.' Pro voce, ganeorum, sub-
stituitur quidam, *ganeonum*. Quor-
sum? anne eadem leges ganeis, et
ganeonibus?

363 *Sericaque infractis*] Mollibus et
effeminatis, ut dux sint dictiones.

369 *In menæam cyathis stillantibus
uda*] Veram hanc esse lectionem, vel
inde colligas, quod absurdum sit *un-
da* profusionem in conviviis deplora-
re: ut interim taceam, quanta ve-
nustas et elegantia unius duntaxat lit-
teræ ablatione carmini acquisita sit.
Cæterum, ut hoc obiter admoneam,
peculiare quoddam vitium in hos li-
bros irrepsisse comperio, ex temera-
ria, et falsa præpositionis cum suo
casu connexionem; ut facilius anim-
advertet, qui nostras castigationes
cum receptis exemplaribus compara-
bit, et præsertim hic, ubi excusi om-
nes, *Immensam cyathis stillantibus un-
dam*, ubi multo *Fulcra mero*, &c.

372 *Mystica virga*] Exod. xvi. et
xvii.

379 *Non idola bello*] Memini qui-
dem, Aldum Manutium, si usquam
alibi, certe in hujus auctoris editione,
præsertim secunda, diligentissimum,
quotiescunque licuit commode, me-
diam hujus Græci vocabuli dictioni-
bus transpositis produxisse: verum,
quæ ab ipso auctore profecta certo
esse constat, ea retinenda potius cen-
sui, quam superstitiose præter illius
mentem immutanda. Monet autem
me hic locus, ut paucis subjiciam eas
Græcas dictiones, quibus Poëta sui

sæculi auctoritatem secutus (quod tum inter Ecclesiasticos ex Græcis Latinisque permistos pro Latinis haberentur) liberius usus esse videtur, dum accentus Latini, aliarumque regularum ratione habita, quantitatem genuinam earum neglexit. Neglexisse vero, et quidem studio, lubens credo, tum quod ea tanquam *μνηστική ἀναμνηστική*, qualia in Virgilio, Horatio, aliisque auctoribus eruditi annotarunt, excusare non possim: essent enim nimis crebra et gravia: tum quod Græcarum litterarum cognitionem in eo malim desiderare, quam novem atque insolens quoddam libertatis genus illi tribuere. Sunt autem hæ dictiones: heresis, idolum, idoliū, ethica, eremus, enigma, mathesis, poësis, hecatombe, orichalcum, sphaera, energima, anathema, charisma, Dæmon, Chaos, margaritum, paracletus, Polycletus, magia, et omnia *καταλόγου* secundæ declinationis puræ inflexa.

385 *Procerum venietis sanguine longo*] Quod scilicet in Christi ex eorum semine prognati familiam per Baptismum adoptati annus. De Samuele, quod ait, reperies 1 Reg. xv. quod de Jonatha ibid. xiv.

391 *Recidiva in prælia*] Aliter Natica, qui, Græcis in ditionem Romæ redactis, et deleta Carthagine, exercendæ juventutis occasionem Romanis eripi conquerebatur.

410 *Cornibus oppassis*] Ita in Davent. editione, quæ mihi instar est optimi antiqui, et tribus manuscriptis. neque improbo. lubentissime enim hanc præpositionem componit auctor, ut in istis aliqui raris: oblidere, obbrutescere, obtrudere, oppallescere: ita enim supra Peristeph. i. 92. in omnibus vetustis legitur, ac stupore *oppalluit*: deinde plasculum lucis per eam sententia accedit. Nam crucis vexillum, in equorum ora intentatum, fingitur suis quasi brachiis eorum cursum stitisse, ita ut retroacti et aurigam præcipitarent, et dominam ex-

cussam rotis implicaverint, venustissima sane, neque futili hypotyposi: qua nimirum, mea quidem sententia, indicare voluit, omnes eos, qui, Jesu Christi paupertate et cruce sibi proposita, vanum Luxurie amorem e mentis curru deturbaverint, ipsa vitii turpitudine penitus inspecta, doloribusque ac miseriis inde enatis, ab instituto potissimum deterri, moresque ad continentiam convertere, h. e. dominam ipsam suo curru suffragmen fieri.

479 *Fames impia gnavos*] Hujusmodi nomina tertie inflexionis in ES terminata, non etiam crescentia, præter aliorum consuetudinem semper corripit. quod ignorans Ald. aliquot versus mutavit. Hymno enim Hippolyti vs. 189. scribit: 'omnis adorat Patris: eunt, redeunt,' &c. veterum exemplum sibi proponens, qui hujusmodi nominativos bifariam per es et is, aliquando extulerunt. Prudentium autem non eo respexisse, vel inde liquet, quod hanc syllabam vix semel longam fecerit, brevem semper.

502 *Ni ratio armipotens*] Usum mentis rectæque rationis, quem Ecclesiastico ordini sua ætate satis incorrupte, et martyriorum igne multum explorato, hic attribuitur, paullo ante avaris omnibus plane ademerat recte. Nam hi tote et corpore et animo, tanquam Vejovis darissimo imperio emancipati, adeo in suam perniciem transversi abripiuntur, ut, quoad vivunt, nec Deo, nec hominibus, nec sibi denique vivant.

511 *Nec nostra potentia præfert Vim solitam*] Sic Aldus et Davent. rectius, meo quidem judicio, quam alii, *perfert*.

515 *Cujus vigor æra Sperneres*] Ita plerique manuscripti. nec ipsa sententia respuit. Vigent enim, quæ florida sunt, et vivida, non autem quæ dura et *ἀσπῆ*. Sup. 'Quis ferro possit æria, aut ferri vigor?'

534 *Infamem mercatus agrum*] Im-

me Matth. cap. XXVII. non ipsum, sed 'Pontifices' scribit 'agrum figuli emissee.' Historia sequens de Achan apud Jesum est, cap. VI. et VII. Vocem anathema a Latino interprete usurpatam mutuatus est, suo more brevem syllabam protendens. Ibi enim Græca vox ἀνάθεμα legitur, quod execrandum quid et Inferis devotum significat; ut, cum Deus Hērīchontem cum omnibus, quæ in ea essent, præter aurum et argentum, quæ sibi sacra esse volebat, juberet esse ἀνάθεμα, volebat eam deleri pressus, ac destrui. Unde illi jam crematæ, omnibusque eam instauraturis, pælle post Josua pessima quæque imprecatur. ἀνάθεμα vero donarium, sive offermentum est, et usurpatur Levitic. cap. ult.

567 *Mendax Bellona coarctet*] I. e. ea Parsimonie nomen sic e mentita, virtutumque agmini immista, fraudulentum et mendax pugnis genus aggredditur. Eoque mox subleat, 'nutasse duces errore biformis Monstri.'

571 *Lethum versatile, et anceps*] Secutus sum expositionem quam in manuscr. reperi ad marginem. Nebris. in commentariis paullo aliter hos versus interpungit: *Lethum versatile et anceps* (scilicet erat.) *Laborant incertum dubia sub imagine visus.*

573 *Frondens Operatio*] Sic Cyprianus librum De misericordia inscribit, 'De Opera et Misericordia.' Auctor est Augustinus, et manuscr. In excusis lib. est, *misericordia*. male: testantur veteres omnes.

581 *Compressa ligantur*] Plane hic hæret Nebrisensis, nec ipse, quid dicat, intelligit. Hæsissem et ego, nisi me homo incredibili doctrinæ copia, acerrimoque ingenio præditus Cornel. Valerius, expediisset, Anthæi exemplo proposito, quem Hercules sublimem e terra sublevatum strangulavit. Cogitare enim tum cæpi, Operationem nullis usam visculis, quæ alii somniant, sola compressione

brachiorum, quæ primo impetu in rapacis bellam collum injecerat, exsangue illi guttur confregisse; impiamque animam torsisse. Apposito sane supplicii genere. Nam et hodie, pro dolor! avari manibus illatis sibi vix ullam familiariorem faciunt mortem.

632 *Discingitur omnis Terror*] Solvitur. In aliis est, *disiungitur*. Utra melior sit, facile judicabit ille, qui sequentem phrasin cum hac comparaverit. Obiter alludit ad saga et togas Romanorum.

643 *Patriam profundum*] Cælestem patriam. amplum enim quendam et capacem valde locum hoc epitheto a sua natura recedente solet significare. Inf. 'animasque colorum Viventes liquido lux evomit alta profundo.' Ubi aëra intelligit, excipientem lumen ab omnibus gemmis effusum. Vulgata autem et scriptura et explanatio libris omnibus atque auctoribus dictioni repugnat.

650 *Non aliter cecinit*] Hanc versum alii inepte superiori sententiæ annectunt.

695 *Quæ prospera nostra Vahnerat*] Ita vetusti omnes, neque inepte, cum ter quaterque alias hoc nomine utatur, eique usurpatio epitheti pro fixo, seu rei nominæ sit familiaris ita, ut prope singularis. Inf. 'Ne majestas sua fortia perdat.' Alibi: 'Satis et mea frivola novi.'

713 *Anima est, quoties volo ludere, Numen*] Paucissimis verbis omnes sui sæculi controversias ac hæreses de divini Numinis essentia proponit, quas duobus libris nominatim persequitur, ac refutat.

719 *Carpitur innumeris*] Vitium, quod antea palla scissa vestierat, et flagello e multiplicibus anguibus cinnato armarat, post vulnus ex insidiis Concordiæ illatum, dignissima morte hic multat. Nam lingua prius mutila totum corpus frustatim secat et frangit; innuens nimirum hære-

ses omnes, quamcunque in formam se vertant, ab Ecclesia invicto Dei verbo semel confutatas, intestinis dissidiis paulatim turbari, tandemque mutuis vulneribus concisas extingui plane, ac deleri. Quam vere autem exemplis experimur ita manifestis, ita variis, ut ea aliunde afferre non sit opus.

725 *Ruptis hæresis perit*] Hic Nebrissensis Poëtam levitatis accusat, et inconstantie, quod eandem dictionem nunc longam nunc brevem faciat. Vulgo enim legebatur: *ruptis perit hæresis horrida membris*. At idem non animadvertit præpositum verborum ordinem, casumque nominandi, suo verbo debuisse præponi.

727 *Postquam intra tuta morq̃ Contigit ac*] Incredibile, quam hic libri omnes variant. Expressimus quod sententia requirere videbatur.

764 *Medius intervenit Jesus*] Solet auctor e duabus vocalibus sanctum Jesu nomen inchoantibus, unam facere, aut alteram earum absorbens, aut utramque *συρραψόμενος* modo in diphthongum contrahens, qualis diphthongus nobis Belgis admodum est familiaris: ut liquet in his vocabulis sua aliaque origine Græcis, *διερ*, *πῆρ*, *διερ*, *θηρ*, *μῆρε*, *μῆρη*. In illis autem, Jerusalem, Jericho, Judas, &c. prior littera consonantis vicem præbet, quod utrumque cum legibus scribendi Latinis et Græcis adverteretur, observandum est, ut alia multa; nulla ratione imitandum.

784 *Quisquī litare Deo*] Quid de hac particula et olim et nunc sentiam, hic tandem eloquar, si te, Lector, prius admonuero, ut quoties in hoc opere nostra hæc castigatio occurret, facillioris intelligentiæ causa eam factam putes. Sentio igitur Prudentium non *quisquī*, elisa ultima littera, sed *quisque*, scriptum reliquisse, quomodo Horatius adverbium *quandoque*, pro *quandocunque*. Quod ni ita esset, veterum exemplo

in pluribus dictionibus consonam absumsisset. Sed et alios quoque idem fecisse, his exemplis adducor. Ausonius: 'Legi pareto, quisque legem sanxeris.' Alcimus in suo de Marone iudicio: 'Et si post primum Maro seponatur Homerum, Longe erit a primo, quisque secundus erit.' Terent. in prologo Hecyræ: 'Quin spolies, mutiles, laceres, quemque nacta sis.' Fortasse et plura etiamnum sese offerrent, si idipsum ab ineptis librariis fuisset observatum.

786 *Sancta ad donaria*] Duplex est hujus vocabuli significatio. Una est propria, pro donis et muneribus Deo consecratis: Græce sunt *ἀγιεράματα*, *ἁγιάσματα*. Sup. 'Quæ dedicari jussit donaria.' Altera translaticia est, pro loco hujusmodi donis dicato. si *facta* leges, attribuitur primo significato: si vero, *sancta*, secundo, non primo: non enim manus per se sanctum dici potest, quod ab innocentia et integritate offerentis debeat commendari.

801 *Sed defensa fide*] Sic Aldus et Nebriss. quos hic sequendos putavi. etsi alii haberent, *sed defensa fides*: quos falli certum est. nam fides, quæ prima omnium pugna victrix abierat, læsa et oppugnata Concordia hic defensione non indiguit. Quin potius ipsam a periculo liberam sorori germanæ opem ferre oportebat.

805 *Regni belligeri*] Quod omni Davidis et Saulis tempore continuis bellis divexatum, et pæne exhaustum fuerat.

811 *Templo quisto*] Ita Nebriss. putatque allusum esse ad *ἱερὸν* urbis, quæ Hebræis 'visio pacis' dicitur. Non repugno. Sed in Daventr. et plerisque epitheton istud non templo, sed Deo attribuitur, hoc modo: 'quietum Suscepit jam diva Deum.' Unde conjicio hic per, Deum, metonymicæ arcam federis intelligi, certa jam et tranquilla sede constitutam, quæ antea circumvagabatur, in ipsa

adco castra (ut est 1 Reg. iv.) defensionis causa interdum adducta.

832 *Atque sacris eadem properet*] Sine mora exstruat. Virg. 'Pulcrum properet per vulnera mortem.' Antea legebatur, *Adq̄s sacri sedem*, ridicule: sedes enim nondum erat delecta. e quo igitur properaretur?

836 *Aurea planiciem*] Vix esse putato, qui allegoriam Apocal. cap. xxi. rectius et venustius accommodavit.

836 *Gemma relucens limen completur arca*] Videtur apud Johannem legisse: 'et limen ejus simile lapidi preciosissimo, tanquam jaspidi cristallizanti;' ceteroquin de suo januæ descriptionem affinxit.

840 *Spiritus his titulis*] Ad Ephes. cap. ii. 'Estis,' inquit Paulus, 'sanctorum cives Deique domestici, super fundamentum Apostolorum Prophetarumque exstructi, anguli capite ipso Jesu Christo, per quod totum ædificium compactum crescit in sacrum templum in Domino, in quo vos una ædificamini ad Dei domicillum per Spiritum.' Adscripsi locum integram, quod toties a Prudentio repetatur.

842 *Quaque hominis natura viget, quam corpore*] Hic locus quam corrupte et varie in omnibus libris scribatur, non queo sane, nec libet dicere. Unum hoc præstare ausim, effecisse me, ut facillime ab attente Lectore, non uno modo, quod in applicationibus allegoriarum fere sit, queat intelligi. Optime vero quis hic per quadrum vim facultates quatuor nutriendi animæ virtuti servientes acceperit: sed similitudinis accommodatio id prohibet. Quare de ætatibus hominis intelligendum, quæ successione quadam se mutuo exeiicientes naturam humanam quodammodo animare et tueri videntur. Tacite autem alludit ad quatuor dies horas, quibus Christus Matthæi xx. 'Operarios in vineam conducebat.' Hæc etiam occasione Solis teporem

peris, ingravescentem æstum juvenibus, lucem plenam viris, Boreæ vespertinum frigus et siccitatem senibus maxima cum gratia attribuebat; ea ipsa allusione aliud nihil innuens, quam quod in Romano martyre generaliter extulit: 'Omnes capaces esse virtutum pater Mandavit annos, neminem excepit diem, Ipsis triumphos annuens vagitibus.'

873 *Opibusque, et censibus hasta Addictis*] Publice sub præconis voce diveuditis. Supra: 'Addicta avorum prædia Fedis sub auctionibus Successor exheres genuit.' Atque optima hæc lectio deprompta est e duobus Pulmanni apographis. In meo altera non est rejicienda: *Opibusque, et viribus arca Adductis*. Utræque respicit illud Matth. xiii. de negotiatore margaritarum: qui, ut ingentem forte fortuna inventam compararet, omnia sua divendidit.

895 *Nunc indole crescere dextram*] Ita constanter in omnibus. Semper tamen suspicatus sum, (et suspicionem meam postea veram fecit quidam Pulmanni manuscript.) scriptum fuisse, *nunc indole crescere dextra*, i. e. generosiores fieri, eoque etiam corpore superiores. Supra commendans Eulaliam non tam ab illustri parentum prosapia, quam a generosa martyrii corona: 'Germinem nobilia Eulalia, Mortis at indole nobillior.'

902 *Cessasse stomacho*] Ita Daven-trianum et Pulmanni. optime: nam verbi a duabus consonantibus inchoati causa tam lobens finalem brevem producit, quam lobens Ennius et Lucretius in fine dictionis s litteram liquefaciunt. Unde etiam supra ex versu illo, qui constanter est in manuscriptis, *Imbuere, fragilique viros fardare triumpho*, fecerant quidam, hunc Poëtæ morem ignorantes, *Imbuere, et fragili vires*, &c. quod, ut ibi non infelicitate cecidit, ita hic infelicissime. Quis enim sensus est, *animam cessasse e stomacho*? At contra,

hæc phrasia a nobis substituta, *cedere stomacho*, ejusdem notæ est cum iis, quas supra admonui, et infra eadem pæne phrasi similem sententiam affert: 'At si mentis apex regnandi jure potitus Pugnacis stomachi pulsus, fibrasque rebelles Frenet, et omne jecur ratione coërceat una, Fit stabilis vitæ status, et sententia certa Haurit corde Denm, Domino et subjungitur uni.' Simile illud Clementis lib. II. pædagog. c. 1. τὸν νοῦν ὑποκαρπύττειν τῇ κοιλίᾳ, 'animum in alvo defodere.' Citatur ab Hadriano Junio, in illo Adagio, 'Asello pisci similis.'

LIB. I. CONTRA SYMMACHUM.

Dederant jam aliquot Imperatores Christo nomen, et major pæne Senatorum Romanorum numerus, cum, inter alia, Victoriæ ara, quæ in vestibulo curiæ stabat, et ad quam Senatus jurare et sacrificare solebat, eversa est et ejecta, Symmachus Præfectus Urbis et Rom. ceremoniarum Pontifex, homo ut facundus et nobilis, ita Christianæ religionis hostis acerrimus, quorundam etiam Senatorum hortatus, ea de re ad Principes retulit, incepta simul totius religionis causa. Sacra enim suorum majorum, Antistitum jura, Vestalium privilegia, et annuum victum, allaque ejusmodi repetiit. Ad eam Relationem statim respondit Beatus Ambrosius oratione prorsa, et Prudentius duobus hisce libris. Priore quidem omnem Deorum colluviem suis coloribus depingit, fontes errorum aperit, Romanos omnes Christum profiteri ostendit. Altero vero præcipuas Symmachianæ orationis partes optimis rationibus convellit.

PRÆF. 1 *Paulus præco Dei, qui fera gentium*] Historia, quam hic sensu allegorico accommodat Symmacho, idolorum cultum sub Christianis Principibus asserenti, legitur Actuum XXVIII.

5 *Immanitate*] In excensis dec sunt verba; quod vitium cum ex inepto illo et aspero scribendi more contigerit, mirari satis non possem quorundam superstitionem, qui ita se manuscriptis statuisque addixerunt, ut vel latum culmum ab iis recedere nefas existiment, nihilque vel analogiæ, vel receptæ communibus suffragiis consuetudini, vel ipsis denique auribus dandum putant, cum tamen earum judicium superbissimum dixerit esse Cicero. Cæjus viri testimonium si illis non faciat satis, Virgilium proponam, ut, quantopere ille auribus consulendum semper putaverit, contra ipsas adeo prærandidas et fatutinas Grammaticorum fissiones (utar A. Gellii dictione), ex Valerii Probi responso intelligant. Apage mihi igitur ejusmodi religiosulos cum suis librariis et statuariis. Quasi vero hi ad suam artem tantum olim vel litterarum, vel diligentiae adjuuxerint, ut nunquam aut ementire, aut negligentiores esse potuerint. Certe longe aliud nostra ætate videre est. Proinde si M. Scauri, Prisciani, Servii exempla insecutus, illustris, illudo, irradio, immanisætuus, et consimilia eodem modo scripserim, non autem, inætuus, inladio, inradio, immanisætuus; adeo nihil mihi ipse largiri videor, ut alios diverso euntes itinere errare prorsus dicam libere, et delicatulis Poëtarum ac Rhetorum auribus injurias esse.

Ut ceremonias] Abstinuit hac voce, fortasse de industria, volens eam retinere, quo Symmachum Rom. ceremoniarum Pontificem mordeat magis. infra dicit eandem ob causam, 'missum esse, non a patria, sed ab haruspibus.'

LIB. I. 4 *Sedarat in arce dolores*] Theodosium intelligit, ad quem pæne solum restitutæ religionis gratiam videtur referre, quod tantis animis illam promoveret, ut Valentiniano Juniori con-

tra Maximum tyrannum, qui Gratianum per insidias interfecerat, supplicias roganti, responderit, tyrannum hominem alioqui non impium (ut ex Martini vita constat) favore potius dignum esse, quam odio, ob studia religionis, quam Valentiniano minus cordi erant. Poëta etiam patris, sibi cum Imperatore communi, aliquid dandum putavit.

18 *Sancta superficies*] Julianus enim apostata Romam, a Constantino ejusque liberis Christo consecratam, ad vomitum reverti coëgit, nulla vi, sed vaserrimis technis et versutiis usus. De quibus late G. Nazianzenus, et Cyrillus. Ejus mortem exceperunt Valentinianus, ejusque liberi Gratianus ac Valentinianus Junior, et Theodosius ex Placidia gener. iique omnes parces animos, paria studia ad religionis cultum restaurandum, discordiasque et schismata tollenda contulerunt. Habet illustre ejus rei testimonium Hist. Tripartita.

20 *Quidam doctiss.*] Platonem intellige.

44 *Agrestes populos*] Fuit et hic quoque auctor, ut alibi sæpe, Minucianorum argumentorum luvina. Nam de Saturno ita Octavius: 'Saturnum Principem hujus generis et examinis omnes scriptores vetustatis Græci Romanique hominem prodiderunt. Scit hoc Nepos, et Cassius in historia, et Thallus, ac Diodorus hoc loquuntur. Is itaque Saturnus, Creta profugus, Italiam metn filii saviensis accesserat. Etiam susceptus hospitio rudes illos homines et agrestes multa docuit, at Græculos et politos, litteras imprimere, nummos signare, instrumenta conficere. Itaque latobram suam, quod tuto latuisset, vocari maluit Latium: et urbem Saturniam de suo nomine, ut Janiculum Janus, ad memoriam uterque posteritatis reliquerunt. Homo igitur utique qui fugit, homo utique qui latuit, et pater hominis et natus

ex homine. Terræ enim et Cæli filius, quod apud Italos esset ignotis parentibus, proditus: ut in hodiernum inopinato viscos Cælo missos, ignobiles et ignotos terræ filios nominamus. Ejus filius Jupiter, Cretæ, excluso parente, regnavit. Illic obiit, illic filios habuit; adhuc antrum Jovis visitat, et sepulcrum ejus ostenditur, et ipsa sacris suis humanitatis arguitur.' Ita ille.

60 *Incesta spurcavit labe Lacenas*] Propterea quod, uti ego conjicio, prognatus sint Lacedæmone, qui Jovis filius fuit, ex Taygeta, Agenoris, Phœnicum regis, filia, cui alteram quoque filiam Europam nomine prius rapuerat.

61 *Nunc bove*] Putant alii, Cretenses non bove, sed navi, cui turris insigne erat, Europam avexisse.

64 *Virguncula*] Læda, Thestii seu Glauci filia, Tyndari, Laconiae Regis, uxor; quo scelere etiam dici possit, 'Lacenas conspurcasse.'

68 *Amica*] Danaë; quam Acrisius Argivorum Rex inclusam, ut ille ait, teneæ turri, robustis foribus et vigilam canum excubilis antis a nocturnis adulteris munitam fore existimabat.

69 *Armigero*] Sup. quoque itidem per aquilam, Ganymedis vectorem armigerum, Jovis lenonem intelligit. Sup. 'Quid vult sigillum semper affixum Jovi Avis ministræ? nempe velox armiger Leno, exoletum qui tyranno pertulit.' Lactantius vero legione, aut navi, cui insigne fuerit aquila, Jovem nsum esse ait.

71 *Sorore*] Junone, ob repudiatum Hebes filiae suæ ministerium, et illi substitutum sedum pellicem Ganymedem. Apud Ovid. vero Met. v. Arachnes Mæonidis tela novem raptus boei Ictus insectoris ostendit. At quantula hæc tantæ, tam abominandæ nequitiae portio?

88 *Dedit experientia fures*] Mercurio, Jove et Maia Atlantis filia ge-

nito, Latini a mercibus, Græci a facundia nomen indiderunt. Deus oratorum, mercatorum, furum, et præstigiatorum, et Deorum nuncius dicebatur; unde illi petasum, talaria, et caduceum tribuebant: cujus caducei originem Athenagoras Christian. Philos. hanc facit, agens de Jove: καὶ τὴν μητέρα 'Ρέαν ἀπαγορεύουσιν αὐτοῦ τὴν γάμον διόκεε δρακαίνης δ' αὐτῆς γενομένης, καὶ αὐτὸς εἰς δράκοντα μεταβαλὼν, συνδύσας αὐτὴν τῷ καλουμένῳ ἡρακλειωτικῷ ἔμμεστι, ἐμύγη τοῦ σχήματος τῆς μύθους σύμβολον ἢ τοῦ Ἑρμοῦ ῥάβδου. Alia reperis apud Virg. *Æn.* iv.

113 *Sinum lactis*] Virg. *Ecl.* vii. Hic, teste Servio, e Libero et Venere Lampsaci in Hellesponto natus est, et ibidem, posteaquam suorum scelerum causa ejectus esset, primum colli captus.

117 *Et in transtris factala*] Emphasis in his est. Neque enim decult, et Nemesæ indutum pelle, et præclara facinora cum summis Heroibus meditantem, in ipsa adeo tempestatibus agitata navi, tam esse degenerem et mollem. Quibus autem modis Herculi rex Evander Potitiam domum et Pinariam una cum Saliis sacrificare jusserit, narrat Virg. *Æn.* viii. et Alexander Neap. *Genial.* ii. 14.

180 *Virides discindunt ore chelydros*] Mænadas in sacrificiis solitas esse serpentibus coronari in honorem Liberi, ostendit ex Euripide Mæretus in Catullum de Nuptiis Pelei et Thetidis. De devoratis chelydriis nihil memini usquam legere. fortasse ait, Bacchi Sacerdotes tæniæ snas et serpentibus concinnatas arrosisse. Nihil affirmo. Inquirendi autem laborem studia non ferunt mea. exstarent Nonni Panopolitani lib. xlviii. Dionysiacon, jamdiu nobis promissi, fortasse esset in iis, quod ad rem faceret.

186 *Secreti in litoris acta*] Extrema

et maxime sola litoris parte. Virg. *Æn.* v. 'At procul in sola secretæ Troades acta Anchisen fiebant.'

159 *Inde puellarum ludibria*] Alex. Neap. *Genial.* vi. 19.

169 *Mortalis inire Connubium*] Rem habere cum homine mortali, et velint nubere. Sup. tale est: 'Luctator andax Angeli.' Item illud: 'interque salicta Et densas sæpes obscenæ cubilia inire.' Rheam, Numitoris filiam, Vestæ sacerdotem, quæ aliis Silvia, aliis Illa, teste Plutarcho, dicta est, Mars vitiavit. Unde nati Romulus et Remus. Sic Venas Dea sese ad Anchisæ pastoris Trojani concubitus projecit, ad Simoënta fluvium, uti omnes Nymphæ solent, *Æneam* enixa.

185 *Cognatos de Marte Deos*] Contingentes sese mutuo, quod sorte bellica victi similiter Romam traducti essent. Suspicio tamen legendum esse, *cognatos de matre Deos*, et Castorem ac Pollucem intelligo, de quibus statim: 'Gemini quoque fratres Corrupta de matre nothi, Ledeia proles, Nocturnique equites, celsæ duo Numina Romæ.' Cognatos appellat, quoniam ex eodem ovo, quod Leda a Jove compressa peperit, orti fingantur, cum tamen alter patrem habuerit Tyndarum, alter Jovem. Unde Virg. *Æn.* vi. ait Pollucem immortalem mortalem fratrem alterna morte redemisse. Fabulæ origo nota est.

186 *Erycinæ e vertice*] Veneri Erycinæ, sic dictæ ab Eryce Siciliæ monte, extra portam Collinam, magna mole templum construxit Marcellus, devictis Siculis. De Ida pinifera, Cybelæ sacra, sup. diximus. Naxos insula maxima est Cycladum in mari Ægæo, quam Dionysiada a vitium fertilitate dictam esse ait Plinius *Nat. Hist.* iv. 12.

196 *Terror æroaviv asylum*] De Capitolio ab incursu Senonum Germaniæ defenso, adi Florum i. 13. et Livium lib. v.

203 *De farre mola*] Far molitum, seu totum, et sale conspersum, 'far mola,' seu 'molam salsam' appellabant: eoque hostiae ex Numae instituto conspergebantur. Nulla absque eo accepta esse sacra Diis existimabant: atque inde verbum immolare fluxit.

209 *Impressis siliem labris*] Saxeas istiusmodi effigies saepius exosculatus est. Lares in singulis oedibus colendi religio inde emanavit, quod prima origine intra suas quisque oedes defossa habere cadavera: immo et in Larario alias quoque imagines venerabantur: ut de Severo Imp. narratur, qui domi suae Christum, Abrahamum, Orpheum, et Apollinem in numero Penatum coluisse dicitur.

219 *Ante Delubrum Romae*] Ut alibi, sic et hoc loco suis titulorum annotationibus orationem perpetuam sciendentes, densissimas tenebras effuderunt. Quod deinceps vitari eas omnes et perpetua serie ejecimus, totam orationem tanquam filum filo appendentes. De urbis Romae templo, vide Ammianum Marcellinum.

220 *Impendent retinentque veru*] Supra: 'Pollucis equum suffire ardentibus extis.' Videntur igitur in Capitolio ita sculpti fuisse, quemadmodum Livius lib. II. eos, in bello Latino, Postumio narrat victoriam nunciasse. Nam et equites stabant, et manibus brevia hastilla seu veruta praeindebant, et vestigia ita fixerant, ut paulisper sese exercitui ostendentes mox abituri viderentur.

233 *Tros Italus*] Æneam intelligit; 'Trojæ qui primus ab oris Italiam, fatus profugus, Lavinaque venit Litora.'

235 *Conjugis epotum*] Immo tantam Circe a proco exorare non potuit, ut ipsi conjunx fieret. Atque hinc illæ lacrymæ, Ovid. Met. XIV.

257 *Jam sponsus palientis*] Ita Suetonius: 'Patrem Claudii Neronis Cæsar. Densum, olim Decimum, mox Neronem prænominem, Livia cum Au-

gusto gravida nupsisset, intra mensem tertium peperit; fuitque inspicio, ex vitrico per adulterii consuetudinem procreatum. Statim enim valgatus est versus: Τὸς εὐρυχοῖος καὶ ὑψηλὰ ναῖδ'.'

260 *Inter Fescenina*] Nuptiis viduum celebratis. Ex signo res signata intelligitur. Fesceninis autem verbis, summa verborum licentia et lascivia factis, convitia quædam in sponso joculariter spargi solebant. Muretus in illud Catulli: 'fescenina loentio.'

261 *Novo proles aliena*] Quomodo aliena, si sua, ut ex Suetonio patet? et si aliena, quid hoc tantum criminis in ea urbe, ubi divortia legibus defendebantur? Non debuit profecto nuptias Livie festinatas, quas Antonius Augusto objecit, cum incestu Saturniæ comparare. Valde igitur dubito, an mutato literarum ordine pro *Livia* legendum sit *Julia*: quandoquidem Augustus illam M. Agrippæ ita obtulerit, ut is Marcellam Octaviæ filiam, sibi et eam, et liberis auctam, repudiare coactus sit, non sine maxima ipsius Octavii cum filia adulterii suspicione. Quod et Julii nepos C. Caligula non celavit, cum Augustum, non Agrippam, sibi avum et dici et credi voluit. Atque huc Ovidiani exsilli causam nonnulli referunt, ducta ex eo versu conjectura: 'Cur aliquid vidi, cur conscia lumina feci?' Nihil tamen audeo certo affirmare. Simul ambigo, num divini honores Julii, Tyberio fratri nuptæ, decreti sint.

271 *Antinuum cælesti*] Hunc libertum suum ex Claudiopoli Bithyniæ oriundum adeo perditæ amavit Adrianus, ut mortuo templum apud Mantineam construxerit, urbem apud Nilum ejus nomine insignierit, formam denique numinis insculperit. Pausanias, Dion Cass.

292 *Templisque duarum Junonum*] Unam Jovis sororem et conjugem fa-

ciebant: alteram Cereris filiam, Proserpinam alio nomine, Platonis uxorem. Claudian. 'Inferni raptoris equos, afflataque curru Sidera Tænario, caligantesque profundæ Junonis thalamos.'

323 *Numens etiam cæli minor*] Comparat Solem, totum cælum concavum circumeuntem, circino orbem finientem. Atque hic sensus est: Sentiant quidam, terram minorem esse Sole. Sit ita: atqui saltem majus eo cælum est, cujus planiciem unico porrecto gyro laborat transmittere. Finitus igitur, ac proinde cum Deo, cujus mox adjuncta aliquot subnectuntur, nihil habet commune.

369 *Trivia sub nomine*] Atque hac de causa eam Virg. dixit, 'cæloque Ereboque potentem.' Ut et alibi eandem, 'Tergeminam Hecaten, tria virginis ora Dianæ,' teste Macrobio, appellat, amplissimam ejus potestatem numeri centenarii et ternarii elogio complexus.

384 *Quid pulvis cavea semper*] Inf. de Vestalibus loquens: 'Inde ad consessum caveam pudor almus, et experta Sanguinis it pietas.' Caveam dicebant mediam totius theatri aream, quæ et Equitum subsellia recipiebat. Reliquas amphitheatri partes late tractat Sypontinus.

396 *Latiari in munere*] Recte. Nam Latiar simul erat et sacrum, et munus. Siquidem cum Jovi Latiali in monte Albano, qui pari spacio Roma et Alba distat, tauro factum esset, Latinis populis qui septem et sexaginta numero eo conveniebant, carnem domum referendam dare moris erat; quæ Visceratio dicta est. De sanguine humano nusquam quidquam invenio, præterquam apud Lactant. cap. xxi. 'Apud Cypros etiam humanam hostiam Jovi Tencrus immolavit, idque sacrificium posteris tradidit, quod nuper Adriano imperante sublatum est. Erat lex apud Tauros Scythiæ, inhumanam et feram gen-

tem, uti Dianæ hospites immolarent, et id sacrificii multis temporibus celebratum est. Galli Hesum et Tentatem humano eruore placabant. Nec Latini quidem hujus immanitatis expertes fuerunt: siquidem Latialis Jupiter et sanguine colitur humano. Quid ab his boni precantur, qui sic sacrificant? aut quid tales Dii hominibus boni præstare possunt, qui penis propitiantur?' Vide Herodot. lib. iv.

404 *Quacunque Latina vetustos*] Per viam Latinam, quæ ad meridiem vergebat, et Salariam, quæ e regione ad septentrionem synecdochice Romanæ urbis totum ambitum intelligit. perperam in impressis est, *quacunque Latina vetustus*.

410 *Cum principe*] Uterque Theodosii ex conjuge frater per tyrannorum insidias e medio sublatus sunt. Gratianus quidem a Maximo in Galliis, Valentinianus ab Arbogasto. Utrumque ad altiora adepirantes repressit oppressitque Theodosius.

436 *Mollis si bractea*] Valla ait, laminam et bracteam ita differre: quod illa crassior sit, et quasi armaturæ vicem præbeat; hæc tenuior, et sua sponte placabilior, eoque ad inaurandum non inepta.

438 *Lamnis commisit cœnis*] Syncope est, quemadmodum in illo Horatii; 'Inimice lamne Crispe Salasti.'

492 *Ad urbem Milvium*] Constantinus a Senatu declaratus Augustus, et a Britannia, ubi pater perierat, accersitus contra Maxentium, cui oblibidinem et crudelitatem maxime populus infensus erat, cum eum diversis oppugnasset præliis, ad postremum conspecto in æthere crucis vexillo, clamantisque voce audita, *de robore vica*, ad pontem Milvium cum toto exercitu superatum interfecit. cujus victoriam nobilis adhuc arcus Romæ e regione Amphitheatri testatur, cum hujuscemodi inscriptione: 'S. P. Q. R. Imp. Cæs. Fla. Constan-

tino Augusto, quod instinctu divinitatis, et animi magnitudine uno tempore tam de tyranno, quam de omni ejus factione justis Remp. ultus est armis.' Volater.

488 *Signabat labarum*] Conseruant tum Imperatores suas ipsorum imagines in acie per signiferos jubere præferri, quæ signa, quod quasi labantia quadrata hastis appenderentur, labara dixerunt. Constantinus autem non imaginem suam, sed insignem Dominicæ crucis pro labaro usurpavit. Sup. 'Agnoscas Regina libens mea signa necesse est: In quibus effigies crucis aut gemmata refulget, Aut longis solido ex auro præfertur in hastis.'

491 *Concreto crine*] Horrido et impexo, quod miserorum est et affictorum; ut promissus crinis nocentum est et reorum. Sup. 'Carcereo crinita sita stare agmina contra Jusserat, horrendis excrucienda modis.' Quamquam in hunc Senatum utrumque convenisse videtur. Neque enim simpliciter miser erat: sed catenis etiam aequalis carceris. Unde Jacob. Røvardus noster, Jureconsultus optimis annumerandus, in suis variorum libris, qui typis jam recens natis Brugis propediem ævulgabuntur, explicans cap. xxxix. II. De injuriis, locumque hunc Prudentii adducens, interpretatur, crinem concretum, de capillo summisso, multumque creto, qui captivorum proprius erat. Quam interpretationem nemo, qui hanc phrasin hac significatione usurpatam legerit alibi, improbat.

498 *Prodigia esse*] Ita manusc. eandemque sententiam sic sup. exprimebat, Barbaros irridens: 'Quos penes omne sacrum est, quicquid formido tremendum Suaserit, horribiles quos prodigialia cogunt Credere monstris Deos.'

506 *Monumenta coinquinet artis*] Sint vobis statum tantum statum, ut sunt, et omnes principes, quales designant,

ad exempla imitationis provocant ne adoretis eas, divinisque honoribus colatis; hoc enim, coinquinare est.

553 *Generosus Anicius*] Q. Anicii Edilis curulis mentionem facit Plin. Hist. i. 33. Videtur familia maximi nominis fuisse: sed de ea et cæteris familiis Christianis multa inquirendi laborem, unde sc. ortum duxerint, qui eo nomine incluserint, et similia, iis relinquo, quibus per otium licet quovis loco quævis inculcare, mihi non licet, neque etiam lubet.

556 *Palmata insignis abolla*] Abolla designabat Senatorem, aut illi dignitate æqualem. Palmata, quæ Jovis togæ similis erat, triumphus index erat, ut victoriæ palma.

562 *Populicolas percurram carmine Graccos*] P. Valerio datum fuit hoc cognomen ob latas de provocatione ad populum leges. An etiam Gracis, nescio: certe jure potuit. Testis est lex Agraria.

585 *Genitoris amabilis obsec*] In colle Vaticano, qui a Deo Vagitano, ibi culto, nomen habet, secundum Augustinum, Constantinus basilicam Petri construxit. Idem Laterani, viri nobilissimi, quem consulem designatum Nero interfecit, palatium sive arcem Johanni Apostolo consecravit. vide utriusque descriptionem in Coronatis.

601 *Et quodcumque*] Patria aut Curia non constat auctoritate paucorum, etiam nobilium, etiam publica mœura obeuntium; neque etiam votis et sententiis hominum plebeiorum, et privatim viventium, qui tamen et ipsi a vobis rari sunt: verum in consensu majoris numeri omnium. Particula adversativa usus videtur pro corrigente, quomodo in principio hujus libri, ubi Theodosium laudat.

616 *Sola capti ratione sequuntur*] Quinimo etiam tum acerrimi hostes religionis et consules, et Præfecti urbi et Prætorio interdum creabantur. Symmachus exemplo est, ad quem mox

sermonem convertit. Unde conjicio illum adhuc in vivis fuisse, cum hæc scriberet Prudentius.

630 *Isidis amissum*] Idipsum Minnecii Octavius venustissime. 'Isis,' inquit, 'perditum filium, cum Cynocephalo suo (Anubis latrator hic infra dicitur) et aliis sacerdotibus luget, plangit, inquiri, et Isiaci miseri cædunt pectora, et dolore infelicitissimæ matris imitantur. Mox invento parvulo gaudet Isis, exsultant sacerdotes, Cynocephalus inventor gloria- tur. Nec desunt annis omnibus vel perdere quod inveniunt, vel invenire quod perdunt. Nonne ridiculum est, vel lugere quod colas, vel colere quod lugeas? Hæc tamen Ægyptia quondam, nunc et sacra Romana sunt.' Hæc ille.

LIB. II. CONTRA SYMMACHUM.

PRÆF. 44 *Sic me tuta silentia*] Precatur Christum, ut quemadmodum Petri inambulantis mari vestigia firmabat, Matth. xiv. ita sibi quoque fluctibus Symmachianæ tempestatis præne obruto adsit, et dextram porrigat.

51 *Sum plane temerarius*] Hinc evidens est, quantæ auctoritatis iste homo fuerit, tum quod optimo et nobili genere prognatus principem locum apud suos teneret, Præfectus nimirum urbis, et Rom. Cereemoniarum Pontifex, tum quod gravi augustoque dicendi artificio, ac rerum peritia facile cæteros vinceret. Ambrosius sane in sua ad Valentianum apologia non dubitavit Orationis asperitatem deprecari, petereque, non verborum elegantiam, sed solam vim rerum spectari. Neque illud omittendum, Claudianum et Ausonium a Christiana religione ad veterum Deorum cultus ejusdem eloquentia esse pertractos. Confirmat id August. lib. de Civitate Dei. extantque amicissimæ Symmachi ad utrumque epistolæ. Alio qui scripta eorum diversim loquun-

tur. Quanquam audio, in manusc. quodam Trudonensi, sacra carmina, quorum Claudianus esse narratur, seorsim scripta esse, et juniori cui-dam Claudiano attributa; quod an ita sese habeat, ex aliorum veterum codicum collatione certius sciri possit.

LIB. II. 41 *Pictura sacello*] Poëtarum libris; quos ironice sacrarium Gentilium appellat.

89 *Imus ad occultum*] Hanc partem solam autor convellendam sumit, ostenditque humano ingenio divinam naturam non posse comprehendere, ac proinde fide opus esse, quæ qualis esse debeat de Deo, animæ æternitate, resurrectione et statu mundi, ipsum Deum nos docentem inducit. nihil hæc habent difficultatis, gratum multum. Illud, *proprius genti cuique est mos*, nescio an auctoris sit. Nam in plerisque antiquis est, *mos est mos cuique genti*. Fortasse noluit Symmachi verba mutare. Alioqui adeo constanter primam in *cuique* alibi semper corripit (ad manusc. provoco), ut etiam monosyllabum *cui* corriperit.

140 *Et species tenues*] Ita meus manusc. rectissime ex mea sententia. respicit enim ad illud, quod modo, 'speciosaque semina finxi.' Nam cum ea specierum semina dixisset esse maxime varia, fecunda, maximique momenti, subjungit, eadem esse tenuia, fragilia, et fluxa. hoc ipso nos admonens, iis parce, et certo modo utendum esse, si animæ et corpori prodesse volumus.

143 *Robur enervatum*] Monui supra, Poëtam corripere primam in verbo *enervare*, eoque facilius adductus sum, ut primum et alterum verbum post hunc eximerem, fretus vetustis exemplaribus. Levitatis enim insignis esset, eandem syllabam modo contrahere, modo protrahere, et id quidem tantummodo, ut insulse et incondite idem bis repetatur. Ver-

sua hi sunt : ' Enervare suum corrupta per otia robar Posset, et in nullo lactamine pigra jaceret.'

277 *Si quicquid*] Si servandus mos veterum, redendum nobis ad glaudes et antra. Et tamen videmus apud secula posteriora semper plura, quam prius adinveniri, atque adeo omnia tum fieri perfectiora. Quamquam si vetusta tantopere arges, age majores tuos, statim a diluvio, unum colentes Deum imitare, aut saltem primos Romanos, qui paucissimos, prius quam captiva Numina aliunde adveherent, dubitantes scilicet, de suis.

334 *Cui quadrupes egit*] Ita in vestustis et breviter, et venuste. In impressis tamen non omnino male : at prolixius : *titubavit, et inter Quadrupedis pueri lactantis viscera traxit.*

374 *Quid sit Genius*] Sed quid appellas Urbis Genium? non animam. Illa enim corpori nostro alligata est, illiusque actiones notæ sunt. quid ergo? aut si hoc nescias, quando primum Romæ datus est? ubi agit? quid efficit? Si umbra est quædam fatalis, cui status Reipub. curæ sit, cum totius Imperii formam per Reges, Consules, et Trinumviros toties mutarit, approbata postremum monarchia, cur nunc animum tandem ad religionem non convertit? cur illam toties varietam, atque etiamdum ambigam, non conatur in integrum restituere? profecto, cum id ab Imp. Rom. factum sit, ridiculum est aliquid a Genio, qui non est, expectare. Quamquam si unus est Romæ Genius, profecto multa sunt millia, cum in tota Urbe nihil sit, quin suam habeat sortem. Quod si est, frustra leges et jura, cum ne mala quidem sine factum impulsu fiant. Injuria est carcer, injuria supplicium. Vides, quo reuderis? Hoc igitur habe, nostrum ingenium liberum esse, nescire fata, superare astra, solum agnoscere Deum.

421 *Consule nobilitas*] Quia hic versus in antiquis quibusdam libris alium in locum transpositus est, libuit veritatem vulgaris scripturæ historia ipsa comprobare. Primum reges regnarunt. Post eos copere Consules, anno ab Urbe condita CCXLV. Consules et Senatores cum Tribunis et plebe CCLXI. Decemviri soli CCCIII. Consules etiam e plebe CCCVI. Trinumviri post Cæsaris necem IC CCXII. Solus Octavius IC CCXIII.

478 *Nec mathesis*] Censores hunc versum una cum allo, qui est infra vs. 894. ita castigarunt: *Nec præscripto aliquo pellit pia vota mathesis.* Item: *In magicas artes trahit, involvitque mathesin.*

487 *Dii*] At qui Dii? an qui transfugarum in morem, suam gentem, suas urbes perfide prodiderunt? an potius, qui neque hostibus resistere potuere, neque sese, multo minus suos defendere? Ita certe. Sola virtus bellica, qua cæteros omnes longe anteibant, Romanis orbem terræ subjecit, non Dii, neque religio. Imo quo superstitionibus populus magis fuit deditus, hoc ignavior et degener magis fuit, nihilque illi speciosius accidit, quam a Rom. vinci. At, inquis, Deos ipsam Romam, veluti sedem, delegisse, et inibi solum oeli voluisse. Credo; nam et hac occasione Palladium suum optabat Minerva Trojanis eripi, et alij Dii sua templa Volcano consecrari, et captivi Babylonem avehi. extra jocum, invictis legionibus et ducibus scelerata detrahis, dum eorum virtutem tam parvi ducis. Nam quod de Corvino asseri, si victoriam non virtuti suæ, sed corvo acceptam ferre debuit, cur idem ille Corvus, aut absente eo Veneris columba aut Palladis noctua, Æmilio et Terentio apud Cannas, tercentum Fabilis in Cremeræ campis imminentem cladem non prænuntiavit? Non potuit. Vos tamen non creditis, occæcati sc. secundo illo Rom. Imper. successu :

cujus quia causam nescitis, sic habete. Deus mundisenescentis vicem miseratus, quod magis et magis ad deteriora delaberetur, omnes populos uni ditioni subiecit, quo facilius unigeniti Filii jugum concordissime amplecterentur. Hinc illa Reipubl. concordia, tanti triumphi, tot ovationes, ut jam tum venienti Christo via præstrueretur. pacem enim ille amat, et pacis auctores: bella et dissidia odit.

514 *Nunc cum Dictæis*] Facillimum fuit Roman. exercitui, qui militibus exercitissimis, Etruscis, Marais, et Samnitibus, constabat, bello superare effeminatam gentem, uti Phrygios in Asia, quos ironice Dictæos Corybantæ et Gallos, i. e. Cybeles sacerdotes nominat, uti, etiam Laædemonios, quos tanquam pagiles oleo mandentes, et mastigophoros, i. e. pugilum magistros, in pugnam ducit, quomodo Terentianus Thraso Sangam penicillo armatum. Samnitis dixit, pro Samnis, quomodo supra in Hipopol. et in pugil primam produxit, cum antea primam in pugillaris corripuerit. Quanquam illud a pugno, hoc a pungere deducunt.

527 *Flacibus Actiæis*] Antonio Triumviro et Cleopatæ Reginæ Egypti, apud Actium Epelri navali prælio superatis ab Octavio, Julii ex sorore nepote, nullus ex Diis Egyptiis aut Romanis absuit. Liburnas Itali naves Gellicas velocissimas vocabant, a Liburnis populis Illyrici, qui olim hujusmodi navibus uti omnia per Ionium mare deprædabantur.

533 *Gelido quem miserat Algidus axe*] Quomodo Horatius 'Algidum,' XII. pass. millibus ab Urbe distantem, dixit 'nivalem,' ita hic eidem tribuit 'gelidum axem,' et per eum Synechdoche totam Italiam, unde exercitus Octavii collectus erat, intelligit.

570 *Vel oscine parra*] Corrupti sunt codices, et in quibus, *parra*, et in quibus *parca*, loco nominis fixi contine-

tur. Festus autem Oscines aves Appio Claudio dici ait, quæ ore canentes faciant auspicia, ut corvus, cornix, noctua: alites, quæ alis ac volatu, ut bubo, sanqualis, aquila, immissulæ, vulturius: picum autem Martium, feroniumque, et parram, et in alitibus, et in Oscinibus haberi. De Crasso, ejusque XI. legionibus, apud Carras Mesopotamiæ, a Parthico equitatu deletis, L. Florus Hist. III. 11. Noctuam Tritoniam appellat, quod Athenis, ubi noctua insigne erat, Palas Dea tutelarîs habebatur.

576 *Inauratum tremet gens Persica limbum*] Ironice dixit in statuam Veneris aureo limbo variegatam; sic sup. in Romano: 'Quos lana terret discolore in stipite.'

605 *Corniger Hesperidum quos*] Thybris. Virg. 'Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.' Cur autem Italia etiam Hesperia dicatur, notum est.

616 *Externi ad jus connubii*] Tria vincula, quibus nationes diversissimæ in unum compinguntur, et cœunt.

651 *Ægidaque*] Ex scuto Minervæ ipsam Minervam intelligit, aut potius simulacra Ægidi similia, i. e. sua specie metum et horrorem humanis oculis incutientia; quæ eadem supra idolatriæ causam faciebat.

654 *O clari salvete Duces*] Prosopopeiam prosopopeia eludit. Agit Roma gratias Principibus, quod sub iis non, ut antea, delire gerat omnia, sed mature, et, ut caniciem suam dignum est, quod liceat Christum profiteri, eique totum mundum concordie pace colligatum offerre, quod se a sanctorum hominum cætibûs expiant, quod porro concedatur pie et tuto vivere: tuto, inquam, non ut olim Senonibus sive Suevis in media Urbe vagantibus, et Hannibale ipsis portis, nisi Tarentina mollitie elanguisset, imminente, sed Principibus mero Christi auxilio omnes hostes ex-

cidentibus. Sub finem orat Augustus, in eodem maneat proposito.

673 *Per tristia vulnera flagrans, Extrahere insignes animas*] Tolerari potest hæc lectio: malo tamen illam mei codicis, et editionis Daventriensis, *Et trahere: ut per tristia vulnera animas trahere*, idem sit, quod ludere pœnia, et ex tormentis tormenta comminaci. Sententiæ optime respondet. Simile illud sup. 'Illum libido fœtida Per scorta tractum publica Luto et cloacis inquinat.' De decem Christianorum persecutionibus, a Nerone ad Licinum Constantini collegam, lege Niceph. et alios Ecclesiast. ant, si brevitate delectaris, Sulpicii Severi lib. xi.

685 *Collina a cardine porta*] Eadem Agonia et Quirinalis dicta est. Vide Livium lib. xxii. et Florum ii. 6.

698 *Mastrucis proceres vestire togatos*] Senatores redigere in servitutem. Mastruca Sardorum est, vilemque et servilem ac Gothici militis vestem hic designat.

710 *Atque parens Stilico*] Theodosius imperium solus obtinere cepit circa annum Dom. cccclxxxviii. et cum regnasset annis xi, sibi in Occidenti substituit Honorium filium adhuc juvenem, eique tutorem adjunxit Stiliconem, de quo multa Claudianus. Sub eo, circa annum ccccv. Ostrogothi ducentis millibus duce Radagasto Italiam invaserunt, et ad Fesulas oppressi sunt: de quo August. v. Civit. Dei 23. Hinc igitur conjicio Prudentium diu post Ambrosium Symmacho respondisse. Conjicio item, cum ad usque Stiliconis proditorem et necem, quæ circa annum ccccxiii. accidit, non vixisse. Alloqui enim, uti ego credo, nomen Stiliconis tam magnificis titulis ornatum, quod postea e marmoribus eradebatur, in suo opere induxisset, quomodo pro Nola substituit ora Virgilius.

712 *Prima hasta dracones Præcurrit*] Labarum intelligit, signum imperato-

rum, de quo sup. Draconum effigie legionarii milites utebantur: quorum gestatores Draconarii dicti sunt: sup. 'signaque bellica Prætendunt tumidis clara draconibus.' Errant igitur, qui scribunt *draconis*, in singulari numero. Quis enim tam hebes est, ut credat Christi apicem cum draconis effigie conjunctum fuisse?

816 *Quadrupes abijuncta est*] Numeri æquabilitatem æservandam esse monebant manuscr. antea: *Quadrupedes bipedi abijuncta, mutato loquendi*.

839 *Nempe magis non illud erant*] Volebat Symmachus omnia unum pati, quod eadem spectaremus, &c. Negat Prudent. Sic enim ad bestiam eum homine, et Romanos cum Barbaris idem censi, quod eodem aëre, eadem terra utantur, fruuntur. Alato deinde exemplo Solis: Si, inquit, foricæ, et Regum palatia eodem Sole collustrentur, nihil minus tamen sunt, quam eadem, quanto minus uniculatores idem erunt, quod idololatæ?

847 *Anfractus dubios*] Alterum argumentum. Negabat Symmachus, uno itinere posse perveniri, &c. fatetur Poëta, duo esse itinera, simplex unum, alterum multifidum, in quo aut multi, aut nulli Dii colantur. Utriusque tamen non eundem esse exitum.

859 *Oculus Diespiter*] Occultatus, abditus. Adducam loci verum interpretem, Minicii sc. Octavium. ait ille: 'Et quæ Jovis sunt sacra? nutrix capella est, et avido patri subtrahitur infans, ne voretur: et Corybantum cymbalis, ne pater audiat vagitus, tinnitus eliditur.'

874 *Quaque latens sibiis*] Multiplicem, inquit, carpunt viam pecudes, et bruta animalia, et multorum hominum mentes, quæ silvis frontosis, cæli adspectum eripientibus, provolvuntur in terram, Denm nesciunt. In impressis locus hic corruptissimus est.

888 *Multiplicis Dux Dæmon at est*]

Quid et ingenti, et Codicum veterum auxilio hic præstitum sit, sciet, qui vulgatam editionem cum nostra comparabit. Utinam sit aliquis!

918 *Penu pro virginis ulciacendo*] Ut vindictam sumant de penu Vestæ ademto, i. e. ob ademta Vestalibus publica alimenta. Cur Triptoleum Cereri conjungat, inveni apud Servium.

922 *Haud venit a sicco*] Et hic conjectura sola eram usus, ne quid dis-simulem: quanquam eam postea probavit Buslid. In aliis est: *Aut veniat sicco*.

909 *In his quoniam*] Ita manusc. plerique, et vera lectio est. In aliis est, *quoniam?* in quibusdam, *quomodo*, inepte.

907 *Variis procrentibus annos Texuit*] Sup. 'textit Sol unicus annum.'

1008 *Et nullis violatur terminus ex-
tis*] Quemadmodum sup. statuas Principum adorationibus et sacrificiis co-inquinari dicebat, ita hic ait 'Terminum,' qui agris limes positus est, ut litem arvis discernat, extorum oblationibus violari.

1011 *Nec tamen iocirco minor est*] Hucusque ostendit ob detracta Vestalibus privilegia, nullam annonæ caritatem grassari, aut si quendam aliquot annorum spacio fulset, novum non esse, aut majoribus inauditum: alioqui debere illam solos Christianorum agros infestare. Post hæc ad parabolam Christiani agricolæ, quæ Matt. XIII. est, explicandam digreditur; ultimo loco virgines Christianas cum frugiperdis et crudelibus Vestalibus comparat.

1021 *Quales, quos imbuist*] Enallage numeri, qualis in illo Terentii Phorm. Act. v. Scen. 8. 'Qui mihi, ubi ad uxores ventum est, tum fiunt senes.'

1089 *Imputat attonitæ*] Objicit, ostenditque ignominiose, et quasi eo ipso urbem impensæ perditæ coar-guens. Æque nove usus est eo verbo Suetonius in Tyberio cap. LIII. In

Pulmanni codice quodam est, *im-plicat*; sed ej orationis *ἀνολούβλα* respon-dere non videtur. Nam si pompa publica est, si spectabilis est attonitæ urbi, si pileto realdet molli, si in meliore podii parte sedeat; quoniam modo se implicat urbi et immiscet?

1100 *Dum palpitat ense secutor*] Is, qui cum retliario commissus erat, sive marmillo, sive alio nomine gladiator. Sueton. in Calig. 'Retliarii tunicati quinque numero gregatim dimicantes sine ullo certamine totidem secatori-bus succubuerant: cumque occidi ja-berentur, unus resumta fuscina omnes victores interemit.'

1115 *Tam triste nefas*] Quod statim occasione Telemachii cujusdam sublatum fuerit, narrat in Chronicis Christ. Massæus.

1122 *Quodque patri superest*] Allo-quitur Honorium, quem, uti dictum est, vivus adhuc Theodosius Imperii consortem effecit, et Occidentis im-perare jussit.

TETRASTICHA DE VETERI ET NOVO TESTAMENTO.

De titulo hujus libelli variant. qui-dam appellarunt *ἄρροχῶν*, i. e. du-plicem cibum: quidam chirocheum, quod manuale vertunt: Sichardus en-chiridion. In meo libro et Buslid. est hic titulus, quem servavimus, adducti imitatione Ausonii et aliorum.

6 *Viva et terrena refutans*] Non sim-pliciter rejiciens: sed verbis etiam additis reprehendens. Sup. 'Hic ter-ruientis, ille vivis fungitur.'

24 *Interprete Christo*] Sup. 'Carnis in effigie Christum se cernere semit.' Ibidem, agens de tribus juvenibus Babyloniciis, Christi mentionem fecit.

27 *Actio fallax*] Ut referatur ad Jo-sephum, qui fratres rei gestæ ignaros aliquandiu suspensos tenebat. In aliis est, *actio fallax*: potestque in-telligi de ipsis fratribus, qui Jo-sephum Ægyptio mercatori vendide-

rant, mentiontes patri a seris discerp-
tum esse.

28 *Vanique pudecent*] Sup. 'nec
ferre pudeat.'

45 *Via sicca eremi*] Eiusdem est,
cujus illud sequens vs. 61. 'sola stant
atria Rahab.'

68 *Tanta est fidei vis*] Carolus Lan-
gins, homo doctissimus, in Annota-
tionibus, quibus suas in Officia Cicer.
castigationes explicat, de Ennii ver-
su miaro agens, reprehendit scioles
quosdam, qui hemistichion istud Pru-
dentii, *levisque fidei*, ausi sint ita mu-
tare, *fidei quoque plenus*. Quod he-
mistichium cum in toto hoc Opere
non contineatur, si alia ille Prudentii
opuscula habeat, gratam rem studio-
sis facturus est si communicet. Illud
tamen affirmo Prudentianum non es-
se, mediam in voce *fidei* producere.
Septies enim hujus genitivi mediam
breve facit: atque ita facit, ut
quancumque vim carmini intuleris,
invertendo, mutando, mutilando, ean-
dem longam facere nequeas. Hunc
versum excipio. Possis enim contra
omnium codicum fidem eum ita inver-
tere: *vis tanta fidei est*.

76 *Funda stridente*] Sup. in Psy-
chom. 'Puerilis in illum Dextera fun-
dali torsit stridore lapillum.'

95 *Quod gradibus, quot*] Antea, *tot
gradibus, quot*.

166 *Sanguis victoria, lymfa lavacrum*]
De horum tetrastichen auctoré, am-
bigant qui velint: ego, ut ingenue
fatear, etiam si velim, dubitare non
possum. Omnes enim Codices scrip-
ti, excusi, quos quidem videre licuit,
Prudentii nomen adscriptum habent.
Stiles deinde, verba, sententiæ, phra-
ses, allegoricæ deductiones, omnia
denique Prudentium sapiunt, redo-
lent, loquuntur. Argumento sit unus
hic locus ad verbum supra repetitus:
'O novum cæde stupenda vulneris
miraculum. Hic cruoris fluxit unda,
lymfa parte ex altera. Lymfa nempe
dat lavacrum, tum corona ex sanguine

est.' Nunc fidem in eo, quod de ap-
pendice receperam, liberabo, præsti-
turus etiam amplius, quam a me ex-
pectari debebat. quod ut possem, ef-
fecit humanitas Cornelii Valerii, pub-
lici linguæ Latinæ professoris doctis-
simi. Is enim commentarium hunc
meum, cursim perlectum, cum judicio
beasset suo, vocabula ea omnia, quæ
hunc auctorem ab Ecclesiasticis scrip-
toribus sunpsisse, quæque quam lon-
gissime a Latinæ linguæ puritate ab-
esse judicabat, seorsim olim annotata;
et Latinis vocibus reddita, benigne
communicavit. Ea igitur hic in com-
modissimum ordinem redacta confe-
rimus in medium, ne juniores in imi-
tando fallantur.

Ænipes, pedes æneos habens, χαλ-
κίπους.

Altrinsecus, contra, vicissim.

Amasio, amator, amasius.

Arula, diminutivum ab ara.

Audientia, auditus, audiendi vis.

Aurulentus, fulgens ex anri reper-
cussione.

Bifestus, dies duobus sacer, quasi
bis festum dicas.

Bractealis, bracteis inauratus.

Bustialis, a busto, seu sepulcro
finxit.

Cantamen, incantatio.

Carceralis, Carcereus, a carcer.

Carnalis, carnaliter, a carne.

Carnulentus, carni et mundo dedi-
tus.

Centuplicatus, centuplex.

Collumino, collustro.

Comperpetuus, æque æternus.

Complices, scelorum socii.

Congregatim, denso agmine, tur-
matim.

Congrex, unanimis.

Conspicabilis, conspicuus.

Corporalis, corporeus.

Creamen, creatura, seu res con-
dita, creatio.

Cruciamen, cruciatus.

Defuga, transfuga.

Digestim, distincte, suo ordine.

Dilancinare, dilaniare.
Discruciatu, varii dolores et tormenta.

Disparilis, dispar.

Excruciabilis, crucians.

Excruciatu, tormentum, dolor.

Exfibulare, fibulas adimere, solvere, liberare.

Exsequalis, in exsequiis usurpatu.

Exsimulare. Vide Commentarium.

Exsibilare, sibilando efferre. Optime conjunxit: 'Anguina verba exsibilat.'

Fabrilliter, more fabri.

Factura, opus, res creata.

Falsificatu, infectu, corruptu.

Fidelis, Christiana religione præditu.

Figmen, opus, figmentum.

Flabralis, flabilis, cum flatu emissu.

Forare, perforare.

Fotus, fomentum.

Fulgidu, splendidu.

Frugescere, frugum feracem esse.

Fundalis, adject. a funda.

Funerare, funere efferre.

Genealogu, annalium auctor, familiam quamque ad suam originem revocans.

Hydrinu, adject. ab hydra serpente.

Hymnare, hymnis canere.

Ignire, inurere.

Impassibilis, Impatibilis, in quem perpassio non cadit.

Impiatu, impuru.

Incapax, minime capax.

Incentivum, incitans, accendens.

Incerare, cera illinere.

Incircumscripu, ἀνεϕύπαστος, infinitu.

Incorporatu, corpore indutu, et, ut ita dicam, incarnatu.

Indagea, indago.

Indomabilis, indomitu.

Innatu, nunquam natu.

Inspaciari, inambulare.

Insubjectu, nemini subjectu, sui

jaris.

Intemporalis, æternu, nullo tempore finitu.

Interminu, idem.

Irremotu, immotu.

Irritamen, irritamentu.

Liquabile, quod facile liquitur.

Litamen, litatio. Vide Commentarium.

Malefabram, infelix, parum callidum, imprudens.

Mammoneu, avidu: a Mammon, Syrorum Pluto, derivatu est.

Manceps carceris, Præfectu carceri: sic Plinius propolam 'sutriniæ mancipem' appellat.

Mediator, sequester, μετάρης.

Melodum, suavissonu.

Mitiscu, mitis, lenis.

Muculentu, mucosu.

Monstruosu, monstrosu.

Mortificatu, emortu.

Multicolora, multicoloria.

Multinodu, nodosu.

Mundialis, mundanu.

Nemo dies, nullu dies.

Nescienter, ut negligenter.

Noxialis, sonti, seu noxiu debitu.

Obblacterare, more ovu contra balare.

Oblivialis, obliuiosu, oblivionem inducens.

Obludere, vana specie inescare.

Obsequela, obsequiu.

Obstrangolatu, suffocatu.

Occidua, occidu.

Omniformis, Omniparens, Omnipollens, ejusdem farinae sunt.

Opulens, opulentu.

Orariu, sudariu, ab ore deductu.

Palpamen, attractatio.

Palpebralis, palpebris eminens.

Parricidalis, parricidio sædatus.

Passibilis, patibilis.

Passio, afflictio.

Peccamen, crimen.

Plasmatu, conditu. Vide Commentarium.

Prænuncupatu, annunciatu.

- Primitivus, primigenitus.
 Propitiabilis, propitiuus.
 Prosperatus, exoratus.
 Pudescit, pudet.
 Resculpere, imitari, exprimere.
 Vide Commentarium.
 Resultare, concelebrare.
 Rompheale, quod rompheæ usum præbet.
 Ructamen, ructus.
 Rosulentus, roseus, finxit ad formam, *rosulentus*.
 Sagus, præsignus. Vide Comment.
 Saporum, sapidum.
 Segrex, separatus, bifariam partitus.
 Separ, idem.
 Sensualis, rationis capax.
 Sequestrare, alicujus custodiæ quid committere.
 Spurcamen, spurcitia.
 Speculamen, vians, vivendi vis.
 Stigmare, stigmati inurere.
 Strictura, liquefactio.
 Subjectio, obedientia.
 Sublidere, paullulum elidere.
 Sublimare, alte extollere.
 Subternus, subterraneus.
 Suffiabilis, spiritu efformatus.
 Suggillare, suggerere, subministrare.
 Superfio, emiseo.
 Terrulente, crasse.
 Terrulentus, terreus.
 Tripictus, triplici lingua scriptus.
 Tutaculum, tutamen.
 Vaporus, vaporiferus.
 Vegetamen, vegetatio, motus.
 Veniabile, venia dignum.
 Ventilari, circumagi, sibi non constare.
 Versicolorus, versicolor, semel tantum hoc compositum ad secundam inflexionem reducit.
 Vetrinus, veterinosus, inveteratus.
 Vians, viator.
 Vitiabilis, vitiatius.
 Virginal. Vide Commentarium.
 Viscereus, creatus, a visceribus ortus.
 Ululamen, ululatus.

D. GEORGII REMI

NOTÆ.

CATHEMERINON LIB.

Kαθημερινή] Eiusdem argumenti est Ephemeris Ausonii.

PRÆF. 6 *Quid nos utile*] 'O mihi præteritos referat si Jupiter annos!' ait ille.

24 *Messalia Consulis*] Mea opinione, non difficilior toto Prudentio, qua illius ævi historiam, deprehenditur locos; quo de conclamavit Victor Giselinus, Prudentii hand malus interpres, qui Saliam urbem si nobis conderet ad flumen homonymum, res transacta esset. At quis novit tale opidum? Non vola neque vestigium

Delph. et Var. Clas.

apud veteres. Fastos Consulares si inspicimus et excutimus, sexies Messalas, diversos tamen Romæ Coss. fuisse reperimus. Ab U. C. Anno 13 XXVII. Anno 13 LXV. et Anno 13 XCII. Anno item 13 CCXXII. et Anno 13 CCXLI. denique Anno 13 CCLVI. Sed ad hos Messalas non respicit, quos nullus vidit Prudentius, neque videre potuit. Ac quidem, dum Messaliam vocat, Messalas non innuit. Nomen Prudentii in Fastis Cons. non inveni. Itaque de Consule, cui Salia nomen, apud suos Cæsaraugustanos, ubi consulatum gesserit, ut puto, lo-

Prudent.

4 K

qultur. Et hæc sententia hoc com-
modi habet, ut novum opidum, quod
hactenus non fuit, non condere cogamur.
Vixerit sane aliquando Romæ
Prudentius: interea nil vetat Consu-
latu olim in Hispania, in patria ipsa,
defunctum. Sed ista *ταὺς δευτέρους*
φορρίαι doctissimorum committo,
quels ocium largius et exactius judi-
cium, ac politissima eruditio suppe-
tit. Mihi quam curta supellex sit,
non ignoro.

HYMN. I. 57 *Flevit negator*] Pe-
tri *ἀποστασία*. Bernhard. lib. de libero
arbitrio.

HYMN. II. 4 *Christus venit, disce-
dite*] Inf. 'Discede, Christus hic est:
Hic Christus est, liquesce.' Vere Num-
men Christi, fide invocatum, suis præ-
sto est, ac deseruisse precantes nescit.

25 *Sol ecce*] Iustitiæ Sol in cordi-
bus nostris si oriatur, e veterno evi-
gilamus peccatorum.

87 *Hæc hora cunctis utilis*] 'Opor-
tet prævenire Solem ad benedictio-
nem Dei, et ante ortum lucis Deum
adorare.' Sapient. xvi. in fine.

96 *Errore traxit*] *Legē*: *Errore*
traxisti devio.

105 *Speculator*] 'Ο *ἄνω καθήμενος* *ὁς*
τὰ προέδρα καὶ τὰ ἐσόμενα ἐφορᾷ. Pie
vetustas pronunciavit: 'Peccare no-
li; Deus videt, Angelus adstat et
tristatur, conscientia mordet, Diabolu-
s accensat, infernus cruciat.'

HYMN. III. 148 *Digladiabile disci-
dium*] 'Ασπονδος πόλεμος.

HYMN. IV. 31 *Parcis victibus expe-
dita corda*] Finis jejunii, i. e. abati-
nentia nihil aliud est, quam *προπα-
ρασκευὴ* ad virtutes exercendas. Quod
ipse noster inf. hym. Jejun. disertius
indicat vs. 16. 'Nam si licenter dif-
fluens,' &c. Vere enim Menander:
Παχέια γαστήρ λεπτόν οὐ τίκει νόν.

HYMN. V. 96 *Præfixa Cruci spes*] Si
pro Cruce, 'cruci affixum' capias,
bene habet. Sic inf. hym. vi. 133.
'Cruz pellit omne crimen,' quod
Christi τοῦ σωτῆρος σταυρωμένου solius

est factum. Innuere Noster videtur
idipsum, cum mox subjicit vs. 145.
'Discede, Christus hic est.'

97 *Cibus ninguidus*] 'Pluviatilis es-
ca,' Tertulliano. Salvian. lib. i. de
Gubernat. Dei: 'Rorantes jugiter
escis dulcibus polos.'

133 *Marcent suppliciis*] Haut niti-
tur verbo Dei hoc commentum. Sit
poëtica fictio.

HYMN. VI. 41 *Senæ somniantum*] Ari-
stoteles de somno et vigil. Stob.
serm. LXXXIX. et XC.

54 *Impiavit*] Sidon. Apollin. lib.
III. Ep. XII. 'Locum bajuli rastris
funebribus impiare audent.' Apul.
Met. I. 'Crnore humano impiatum'
dixit. Festus: 'Impiatus, scelera-
tus.'

77 *Evangelista*] Apocal. I. et II. sc
toto libro. Non desunt tamen, qui
aliū Johannem, seniore quendam
Ecclesiæ auctorem Apocalypseos
dictitent.

128 *Te chrismate*] Baptismatis *πρω-
φρασίς* elegans. Chrisma autem Spi-
ritus Sanctus, qui vere intus renovat
ac recentat hominem.

HYMN. VII. 65. *Contaminatis*] Ne-
mo nescit a Tullio, Rosciana, Horat.
Epod. II. Plin. paasim in Epist. Am-
miano Marcell. Sidon. Apollin. et
aliis, vitam rusticam præferri, ob in-
nocentiam et integritatem, vitæ ur-
banæ.

81 *Referre priaci*] Jonæ historia ex-
posita: quam superioribus annis Cl.
V. Jacob. Lectius itidem dedit car-
mine elegantissimo.

184 *Emancipator servientis*] Chris-
tus, pastor summus, de cælo descen-
dit, ut oves deperditas, et in avia di-
lapsas, quæreret ac reduceret. Plura
mox Hym. Post jejnnium.

193 *Sciicator*] 'Ο *πειράζων*, Matth.
IV. 'Ο *λέων ἐρῶμενος*, Petro, I Epist.
v. 8.

206 *Perfusa*] *Σαφρονισμός μετ' ἐλε-
ημοσύνης*. adludit forsan ad consilium
Danielis, quod Regi Nebucadnezari

suggestit : item Tobie dictum.

212 *Operire nudos*] Jeschah. LVIII. et Matth. xxv.

HYMN. VIII. 33 *Ille ovem*] Christus δ ἀρχιποιῆν, δ ποιῆν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, 1 Pet. II. 25. Augustin. serm. de temp. Johan. x.

HYMN. IX. *Hymnus omnium horarum*] Terentium 'omnium ætatum auctorem' vocamus. Propius; 'Hominem omnium horarum' dicimus, qui omnibus utilis, omnium commodis procurandis expromtus.

17 *Primoplasti*] Defendit vocem hybridam Victor Giselinus. Utique concidit integritas decasque Romani sermonis cum Imperii majestate. Summis stare diu negatum est. *πρωτόπλαστον* rectius dicimus, ut totam Græcam vocem habeamus.

23 *Psallat*] Psalm. nlt.

40 *Extimum vestis*] Lex pædaria in voce, fartim, ultimam corripit, sicut in illo Ovidiano: 'Circumeuntis oves.' Nisi malis forte legere.

52 *Suetus antro*] Ἑρεπτόμενος legione dæmonum obsessus.

61 *Tu cibus*] Christus cibus mysticus, cibus animæ. 'Crede, et manducasti,' ait Augustinus. Nil crassum, nihil corporeum, hic locum habet. Apagete Capernaïtæ.

63 *Nec lacunam ventris*] 'Mentis, non dentis, non ventris, cibus est.' Tertullian.

HYMN. X. 130 *Factoris ab ore creatæ*] Num ex traduce sit anima, ut totus homo totum hominem procreet (generatio enim est totius compositi), vel homini anima inspiretur in utero matris, *ἡ ἡγεμία πολυτρόπῳ ἔστι*, nobilissima est atque difficillima questio, apud Philosophos et Theologos, veteres atque recentiores. Lactant. de opific. Dei cap. XIX. Augustin. de Eccles. dogm. c. XIV. Ludovic. Viv. lib. II. de anima. Scallig. Exerc. cccvii. s. 2. Johan. Calv. Institut. II. 1. Lævin. Lemnius de occult. I. 11. Tolet. lib. III. de anim. quæst.

XVII. Joh. Jacob. Grynæus tom. II. disput. item Johan. Jacob. Coler. Tigrin. in tract. singulari, ex inspiratione esse contendunt. Ex traduce docent M. Luther. Melanchth. lib. de anima. C. Pencer. item de anima tract. Timoth. Brighus Anglus eruditiss. in physiol. contra Adolph. Scribon. Libav. part. I. de creat. hominis. Nicol. Taurell. noster in Triumpho. Johan. Henr. Havenrēt Argentorat. philosoph. in physic. Mageiri vi. 18. Quin et ipse pater Augustin. lib. I. quæst. super Genes. c. L. hanc in sententiam inclinat. Sed adhuc sub iudice lis est. Interea *νοῦν καὶ σωφρόνως* philosophari licet omnibus. Leges Gregorii Nysseni sermonem *περὶ ψυχῆς*, et tract. I. de opificio hominis c. XXVIII. et undetrigesimo seq. Aristotelis de anima lib. tres, et nostrum Prudentium Apotheosi, De natura animæ; item Casiodorum vide De anima.

HYMN. XII. 88 *Adire regnum*] Notat Erasmus Cujac. Observat. IV. 15.

125 *Salvete flores Martyrum*] Augustin. de Sanctis serm. VIII. IX. X. XI. Hieron. Vida de Infanticidio Bethlehem.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΟΝ LIB.

HYMN. I. 12 *Patrones esse mundi*] Apagē. Christus solus *παράκλητος*, advocatus inter Deum et homines: Facessat impietas, quæ Christo honorem suum imminuit, aut quovis alio modo detrahit. Occæperat jam tum τὸ τῆς ἀνομιᾶς μυστήριον, Paulo dictum 2 Thess. II. 7.

68 *Infames Deos*] Arnob. adv. Gent. Athenagoras in Legatione. Cl. Alex. in Protept. et Strom. libb. et passim.

118 *Hymnite*] Ὑμνεῖτε.

HYMN. II. *Laurent.*] Augustin. de Sanctis serm. 30. tom. 10. Hinc Holonius Leodicensis Tragædiam Laurentiadem scripsit.

197 *Pudor per aurum solvitur*] 'O

γὰρ πλοῦτος δαηρέτης τῶν κακῶν, ait Siren Attica, Isocrates ad Demon.

399 *Ultro e cataska*] Καταχρηστικῶς. Cum Catasta proprie sit lignum, cui includuntur servi, ne fugiant.

437 *Confederentur*] Per sacrum baptismata.

459 *Duo Apostolorum principes*] Sano sensu capimus Principum vocem; qua non terrena monarchia talis innuitur, qua κατακυριεύουσι τῇ κλήρῳ, qui se Vicarios jactant. Vide Guilielm. Witaker. de Papa Rom. et Danielelem Chamierum, de Pontifice Œcumenico: quos scriptores, ob singularem eruditionem et in disputando acumen, merito magni aestimando censeo.

473 *Video futurum Principem*] Vaticiniu de Constantino M. nascituro. Quod Poëta acite in medium profert, cum post Constant. Imp. vixerit. Vaticinium de Core, i. e. Persarum Rege Cyro, nascituro, notum est apud Jeschah.

533 *Sedem celebrat*] Imo qui fidem et constantiam Laurentii imitatur.

579 *Per patronos martyres*] Reclamat fortissime Ambros. comment. in Epist. ad Rom. c. i. 'Ad Deum ituris suffragatore opus non est, sed mente devota.' Johan. 1. cap. 11. 'Habemus mediatorem seu advocatum, qui sustulit peccata mundi.' Extra hunc nulla salus: extra hunc certa perniciēs animarum.

HYMN. III. 2 At] Ita lego, non *et*.

128 *Simulacra dehinc dissipat*] Qui ergo (si martyres simulacra abhorrent, ut vere ita factum) martyribus posteritas superstitiosa simulacra collocavit?

HYMN. V. 2 *Diem triumphalem*] Augustin. de Sanctis serm. XII. tom. x.

78 *Magistri criminum*] Augustin. de Temp. serm. CCLIX. post principiam.

548 *Orator ad thronum*] Soli nui Christo hoc competit. Solus Deus suorum exaudit preces.

HYMN. VI. 37 *Doctor seris novellum*] Hodie etiamnum audiunt idem Orthodoxi. Sed regerimus, objicienti novitatem, distichon οὐκ ἀποσπαστέως: 'Esse Novatores odioso nomine dicis. Nos. Ergo nobis Tu veterator eris.' Quædam etiam novitas est laudabilis. Erroris vetustas reprehensionem semper meretur. Veritatis autem renovatio ac recentatio non est vere novitas dicenda.

48 *Fuisti*] Et peristi.

132 *Quæ raptim sibi quisque vendicabat*] Eorum, qui in Christo obdormiunt, corpora honorifica dignanda sepultura, non ad venerationem prostituenda.

135 *Gestare sinu*] Hoc vero idololatricum, amuleti loco habere ossicula Martyrum. Nihil ejuscemodi nos docet sacer codex. Jam tum superstitionis semina jacta.

145 *Tribus patronis*] Quid hoc rei est? Uno contenti simus, et nobis bene erit, Christo: qui solus σωτήρ καὶ ἡγέτης est.

HYMN. VII. *Quirinam*] M. Welseus, vir ille, qui Aug. Vind. pæne solus ornat et illustrat, mundum velut ætherius Sol, Boicorum lib. III. de Quirino et Cassiano martyribus agit, eaque dicit, quæ ad rhombum faciunt.

84 *Quo nil est preciosius, pro te Christo mori*] Lucifer, Carilitanus Episcopus, librum insignem scripsit; 'Quod sit moriendum pro Filio Dei.' Is liber exegeseos loco sit loci hujus, ni fallor.

HYMN. VIII. *Locus, quod Baptisterium*] Sallustii imitatione, qui ait: 'Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur.'

HYMN. IX. *Passio Cassiani*] Alins hic Cassianus ab Cæsarangustano. Quo de sup. Hym. IV. Adi Welseri lib. III. Boicorum.

14 *Confessa parvis*] Sic Scotus (non ille Duns, Ordinis Assist. vide tom. II. test. verit.) peremptus a discipulis impiis.

HYMN. x. 2 *Elinguis*] A Deo, fonte manali omnis sapientiæ et facundię, dona istæc exposcenda, Jac. i. qui dat, καὶ μὴ ἐνὶ ὀνειδίσει. Ita Jeremiam c. i. ita Moschen, Exod. iii. eloquentiæ majestate ornavit; ita Apostolos Act. ii. et alibi.

26 *Anguis*] 'Canis in lapidem sævit.' Alciat. in Emblem. ubi Minos.

112 *Ilum vetusta*] A tortura excusare nobilitas sive ordo equestris sollet. Damhoud. Prax. Crimin. c. iv.

117 *Plumboque cervix*] De hoc supplicii genere adi Cujac. in Commentariis ad l. ii. C. de Exaction. Tribut. lib. x.

125 *Generosa Christi*] Summa nobilitas, et apex nobilitatis, Christianum totius esse.

129 *Cui quisque servit*] 'Ελευθερος μὲν ἐστὶ δουλεύων θεῷ, vetus est Senarius. λαμπρότατον ἐστὶ καὶ ἐνδοξότατον, τοῖς θεοῖς λόγοις καὶ λόγοις ἐνοικίζων.

203 *Laqueis minaci Julii*] Legis Anton. Augustin. popularem Prudentii ac civem lib. de veterib. LL. ac Scctis, doctior abibis. Omnium qui manibus versetur νυχθήμερον dignus est commentarius, Romæ excusus. Lege Fr. Hotoman de iisdem LL. et alios.

242 *Fistularum præsides*] Syringas. De quis Ovid.

248 *Pulmonem movet*] Relaxatis pulmonibus ridetur.

271 *Ars, seminandis*] Audiant, quam multis erroribus occasionem dedit ἡ πλαστική, qui religionem in arte illa fundant.

306 *Vos crudiles*] 'Ανθρώπους ψυχικὸς affatur, quorum ferax omne sæculum.

479 *Casura*] Certissima mors est, quæ neminem fugit neque præterit; quam nemo evasit; serius ocus morti nos nostraque debemur, teste Flacco.

673 *Unum esse oportet*] Unus Deus est aut nullus: plures esse nequeunt. Gregor. Nyssen in Catechet. orat.

præfat. et cap. i. Noster Prudent. Hamartig. concinit, atque his succinit elegantissime vs. 20. vide.

764 *Patere*] Pati fortia, vere Christianorum est, ac perpeti.

793 *Cognitor*] Judex, qui habet notionem, qui cognitionem, qui juris dicendi potestatem.

911 *Elinguum cirum*] Elinguis loquitur. De hoc miraculo non dubitabimus, quando Justinianum Imp. testem habemus locupletissimum, omnique exceptione majorem, in l. unica C. de offic. præf. præt. Afr. Testes plures, Marcellinum Comitem, Æneam Gazæum in Theophrasto, Procop. de bello Vandal. Victorem Uticens. et Paul. Diaconum, quos huic Prudentio nostro adstipulari video labens-lætus. Indicium mihi fecit Doctor meus in Gallia Jacobus Cujacius xix. observat. cap. vi. Durabant id ævi miracula, gentiliam ἀπιστίας fractura. 'Hodie qui miracula expetit, nec credit, toto credente mundo, dimittendus est suo furori;' uti in eum sensum loquitur B. Augustinus de Civit. Dei xxii. 8. et lib. de vera relig. cap. xxvi. et tract. in Johan. xvi.

949 *Dispar illis*] Lex pædaria ut sæpe vim patitur. Ignoscendum vero Hispano.

950 *Solet natus ferre*] Adi Augustin. homil. xiiii. de verbo Domini; ubi latins. Sufficit intendere digitum.

968 *Medicum*] Aristonem.

1073 *Mas esse cessat*] 'Ανδρόγυνος, Hermaphroditus.

1136 *Vellem sinister*] Sinistrum auctoris timidi nimis ac superstitiosum votum. Ubi, ubi est, quæ esse debet, ἡ ἀληθοφροσύνη Christiana, quam Paulus a Christianis requirit veris? Christo confidamus; is nos inter oves certo numerat. 'Nondum apparet, qui simus: sed ubi revelatum fuerit,' &c. ait B. Johannes. Eiusdem farinae est, quod in fine Hamartig. habet.

HYMN. xi. 4 *Replicare*] Numerare.

13 *Sexaginta*] Παλυνδριον innuit.

32 *Paulus*] Quæ Pauli, quæ Petri Apostolorum fuerit fides, ex eorum Epistolis indubitato constat. Has legamus; neque nobis e manibus, oculis, pectoribus eripi patiamur. Huic fidei cathedra Petri innitatur. *Apaga τὰς παραδόσεις καὶ τὰ δόγματα ἐπερόδοξα.*

45 *Saburam*] Pro quavis platea. Species pro genere.

HYMN. XIII. *Passio Cypriani*] Joh. Lud. Vives ad Augustin. lib. VIII. de Civit. Dei cap. ult. Descripta extat a Pontio quodam Vita Cypriani, et ab Pammelio.

HYMN. XIV. 25 *In Iupanar*] Malitia versuta Judicis.

48 *Cæcus cornusco*] Act. Apost. XIII. 11.

132 *Nil non pudicum*] Christo hæc laus sola ἀμειωτος competit.

IN APOTHEOSIN.

PRÆF. II. 21 *Minutis ambagibus*] Sophistice notatur, quæ ab Ecclesia cispellenda. Dialectices usus legitimus, necessarius est Ministris πρὸς τὸ ὁρθοτομεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 2 Timoth. II. 15. et Tit. I. 9.

APOTH. *Contra hæresim, quæ Patrem passum*] Augustin. lib. de Hæresib. c. XXXVI. ubi Lamb. Danæus, quosque adducit.

Contra Unionitas] Idem Augustin. dicto lib. c. XXXVI. et LXI.

196 *Anubem*] Canem: cujus forma colebatur Mercurius.

Adversus Judæos] Impugnaverunt certatim Judæorum perverciaciam varii, prisci ac recentes scriptores. Tertullian. Justin. Martyr dialogo, Johan. Chrysost. sex orationibus a Cl. Hæschelio editis, passim Augustin. in sermon. de Tempore.

517 *Quod fieri recipit*] Τὰ χειροποίητα πάντα διδόντα. Seneca Herc. Cæt. in choro: 'Æternum fieri nihil.' Quæ est Orphei sententia, et repetitur apud Boëth. lib. II. Consolat. his ver.

bis: 'Constat, æterna positumque lege est, Ut constet genitum nihil.' Et Seneca eodem choro: 'Quod natum est, poterit mori.'

Contra Homuncionitas] Ebioneos nimirum et eorum adsecclas, Sampseos, Elcesitas; Augustin. lib. de hæresib. c. XI. et c. XXXII. Euseb. Hist. Eccles. VI. 28. Tertullian. lib. de carne Christi c. XIV. et XVIII. Hieron. Zanch. de tribus Elohim.

Adversus Fantasmaticos] Idem Augustin. dicto lib. c. XXII. XXXII. et XLVI. Cl. Alex. III. Strom. Epiphani. in Panario. Arnob. lib. II. adv. Gent. Marcionitæ et Manichæi confutantur, et sane Manichæismus sylloge est tot hæreseon, quot superfuere.

De resurrect. carnis humanæ] Habemus ex professo Tertulliani librum pulcherrimum, ut et inter Græcos Athenagoræ contra Sadducæos.

IN HAMARTIGENEIAN.

Adversus Marcionitas] Quos supra Fantasmaticos dixit. plura absurda ac monstrosa docnere.

239 *Legirupis*] Nonnus Panopol. qui Johannem paraphrasi reddidit, λυσινόμοσι.

296 *Plumæ*] Vise Cujac. ad I. I. C. de Excus. artif. lib. X.

402 *Canina facundia*] Confer eundem Cnjac. lib. IV. observat. c. ult. nec frustra eris.

726 *Loth fugiens*] Tertullian. peculiari carmine; et Alcimus Avitus lib. II. vs. 333. et seqq.

IN PSYCHOMACHIAM.

5 *Quo milite pellere culpas Mens*] Beatus ille Job militiam esse vitam hominis pronuntiavit c. VII. 1. 'Militat omnis homo, qui dat sua nomina Christo; Quique Deo fidit, militat omnis homo.' Divus Apostolus Christianorum conditionem ita delineat, ut ἐξωθεν μάχας, ἐσωθεν φόβους esse significet, 2 Cor. VII. 5. Hinc πανοπλίαν describit, Ephes. VI. Tertullianus,

gravissimus scriptor, idem innuit lib. de spectaculis c. xxix. ubi: 'Vis pugillatus,' inquit, 'et luctatus? Præsto sunt.' Hinc Eras. Rot. Militem Christianum informat eximio libello. Conferre autem huic libello Prudentii recte intelligendo existimem adprime Johan. Spinæi Galli De tranquill. animi commentarios. Quin etiam Senecæ libros de tranquill. animi inscriptos.

Pudicitiae et libidinis pugna] Fr. Petrarca, nel *Triumpho della castità*, videtur. Tertull. de bono Pudicitiae. Joh. Stobæus serm. cxxii. et cxxiv.

113 *Hanc procul Ira tumens*] Faciunt Senecæ libri de Ira, Joh. Wieri Medici de triplici cura iræ. Idem Stob. serm. xcii. et seq. item serm. xcvi. et duob. seqq.

177 *Nam virtus vidua est, quam non*] Lamb. Danæus ad Enchirid. Augustini c. iii. Tertulliani Cyprianique libri omnibus sunt noti.

Superbia et Humilitatis pugna] Stob. serm. xlii. et cxxvi. et cxxviii.

285 *Frangit Deus omne*] Hostis capitalis typhi est DOMINUS, 'qui cum altissima habitat, respicit in humilia.' Salomon Proverb. 'Casum præcedit superbia.' Paulus ὁ φηλοφρονεῖν nos vetat, sed φοβεῖσθαι jubet. Rom. xi. 20.

Luxuria et Sobrietatis] Stob. serm. xxxix. et lxxiv.

454 *Avaritia*] Hamartig. vs. 255. Stob. serm. lxi. et duobus seqq. et serm. ccxxx.

479 *Spoliatque suos fames impia*] Lex pedaria in voce Fames violata; qua licentia, alii viderint. Condonandum ei Poëtæ, cujus sæculo majestas Rom. linguae jamjam ruinam minabatur.

Concordia et Discordia] Stob. serm. lxxv.

769 *Pax plenum*] And. Gail. de pace publica 1. 1. Joh. Stob. serm.

lxxiv. lxxv. clxvi. et clxxxii.

904 *Viscera limo*] B. Bernhard. serm. vi. de adventu Domini; et serm. i. in purif. B. Mariæ.

IN SYMMACHI V. C. ET PRÆF. URBI RELATIONEM.

Nemo est, qui Boëthii socerum dixit. Hic Symmachus vetustior est, cujus Fasti Consulares meminere. Socreri sui mentionem facit Boëth. lib. ii. consol. philosoph. Ceterum habetur hæc Relatio in Operibus Ambrosii, quam sequitur ibi Confutatio Epist. xxx. cujus lectio omnimodis Prudentio conjungenda. 'Alterius sic Altera poscit opem.' Fateor, Themistium quoque Oratione, quam *Ἐρατοῦ* inscripsit, valde in Symmachi sententiam inclinare, et tantum non manibus-pedibus concedere: qui nimiam Relligionum libertatem indulgendam censet citra modum ullum; qui servandus plis Principibus, ne fovere idololatriam, atheismum, hæreses capitales, coargui possint. Symmachus paganismum defendit omnibus colorib. depictum, mangonis instar merces interpolantis, quas extrudere cupit.

PRÆF. 1 Paulus] Ὁ πνευματορρήτωρ Patri Græco dictus. Historia, ad quam adludit Noster, exstat Act. ult.

84 *Hujus miserecito*] Pro conversione Symmachi, viri in Repub. maximi: cujus conversi exemplo spes esset multis Christo posse lucriferi.

LIB. I. 1 *Credebam vitiis agram*] Cyprian. tract. iv. Theodoret. de affect. Græcanicis.

Atque hæc de multis, quæ dici queant, pauca. Lampada lubens merito tradam Cl. V. Dn. M. Johan. Weitzio, cujus industriam in hoc Poëta Christiano inlustrando mecum laudabit sera posteritas; cui totus servit, nostri haut tamen immemor ævi.

ADAMI THEODORI SIBERI
COMMENTARIOLI,
AD HYMNUM X. IN EXEQUIIS DEFUNCTORUM,
ἈΠΟΣΠΑΣΜΑΤION.

DE immortalitate animorum et resurrectione corporum agit hoc hymno Prudentius, rebus scitu maxime dignis et necessariis, et felicitatis nostræ partes summas continentibus. Mortem enim non esse interitum omnia delentem, sed animas, quum ex corporibus excessissent, superesse, easque vigere et sentire, ut inquit Cicero, etsi permultis incredibile, non paucis etiam, qui in voluptate extremum bonum ponentes, nullam nisi corporis vitam vel crederent vel optarent, ridiculum visum est: tamen ex Philosophis, qui saniores fuerunt, animum dissolubilem ac mortalem esse affirmare ausi non sunt. Imo absurdissimum arbitrati sunt dicere, optimam et præstantissimam hominis partem ad interitum a Deo esse conditam; veruntamen de corporum reviviscencia, quod docerent, nihil habuerunt. Hoc enim solis notum est Christianis, ex Prophetarum et Apostolorum prædictionib. ac monumentis, quibus inniti par est, et certo statuere, fore aliquando tempus illud, quo in vitam revocentur, et immortalitate afficiantur homines mortui. Et quo minus dubitemus de oraculorum cælestium veritate, exemplum nobis clarissimum Deus proposuit in JESU CHRISTO Domino nostro, qui resurrectionem mortuorum non per seipsum mo-

do, sed etiam in seipso probavit, quum tertio die ab interitu natura immortaliter revivisset, ac seipsum viventem iudiciis plurimis exhibuisset. In illam ergo Christi ad corpus immortale reversionem intuentes, credamus fore, ut, quemadmodum cætera oracula divina, ita hæc quoque eventus ipse sit comprobaturus, atque ad veritatem omnino nobis persuadeamus, universos homines, non solum pios, sed etiam impios extremo mundi die in vitam excitatum iri: hos quidem ad ignominiam et supplicium sempiternum, illos vero ad gloriam et vitam beatam.

1 *Deus ignee*] Orditur ab invocatione Dei, a quo conditus sit et conservetur homo. Quod autem Deum fontem animarum appellat poëta, non ita intelligendum est, quasi hominis anima decerptum quiddam et delibatum ex ipsa divinitate habeat, et propterea non aliter atque rivus cum fonte, a quo deducitur, sic ejusdem illa cum Deo naturæ sit; quam interpretationem sacrarum literarum auctoritas et Christianæ fidei puritas nequaquam admittit. Sed fontem pro ipsa origine ac principio, sive, ut Dialectici loquuntur, causa conficiente posuit. Quod porro igneam fontem vocat petere, videtur vel ex sacræ scripturæ locis, ubi ignis appellatione

Deus saepenumero significatur, vel etiam ad Stoicam respexisse opinionem, qui animam ignem naturam et *sepe* *ut* *esse* voluerunt.

7 *Tibi dum*] Finis. Nam propterea Deus homines ad imaginem suam condidit, quam cætera animantium genera ventri tantum pabuloque servirent, nos auctori nostro fideremus, et legum divinarum præceptis obtemperantes, eis in rebus tum corpus tum animam exerceremus, quibus divini nominis gloria in terris illustrari et propagari possit.

9 *Rasat*] Hominem esse mortalem, propositionis quasi vice indicat, ejus rationem affert, quod ex duabus disparibus inter se et plane dissimilibus partibus, anima nimirum et corpore, constructus et quasi exedificatus sit. Quemadmodum igitur, quæ in terris gignuntur omnia, sic etiam ipsæ tandem, quum Deo ita visum fuerit, dissolvatur et intereat, necesse est. Quod quidem simul ac factum est, perspicue apparet, quænam partium, ex quibus compactus et quasi coagmentatus fuerat, natura sit et conditio. Anima enim in anras exiens cælum petit, et immortalem se atque occasus immunem esse significat. Corpus vero, ut et ipsum ad suum revertatur principium et originem, terræ mandatur.

11 *Fervens*] Quemadmodum supra Deum igneam fontem animarum, sic h. l. ipsam animam sive spiritum ferventem ignem appellavit: propterea quod, essentia ejus quæ sit, deprehendi non potest. Ignem tamen naturam esse, constans apud multos probatos auctores opinio est, non quidem quod ex igne composita sit, sed quod vigor illius ad ignis naturam proxime accedat.

17 *Hanc tu Deus*] Alla propositio, quæ superiorum quasi quædam correctio est, in hanc fere sententiam. Quod licet mortalis quædam nostrorum corporum exstet conditio, a Deo

tamen via nobis quædam munita sit, in quam si ingrediamur, futurum, ut corpus quoque una cum anima in æternam illam et beatam domum evelet, et non minus quam ipsa anima immortalitatem consequatur.

45 *Hinc*] Resurrectionem mortuorum certo futuram esse, Christiani humatione ipsa testantur, in qua non tantum summa cura et religione corpora tumulismadent, sed etiam Epitaphiis eloquiisque sepulchræ eorum exornent: nequaquam id facturi, si nullam fore morte deletoræ corporum ad vitam reversionem existimarent.

81 *Jam tunc*] Historiam de Tobia explicans ad restitutionem corporum ex mortali in immortalem conditionem accommodat, videl. quod quemadmodum nisi per dolorem, quem ex privatione visus capiebat, cælestis beneficii particeps fieri Tobias non poterat, sic nisi per mortem ad immortalis vitæ fructuque veniri nullo modo possit.

88 *Aspera mundi*] Calamitates, quibus pili in hoc mundo afficiuntur.

93 *Mortificata*] Mortua. Respondet ad id, quod objici poterat, eademne, quæ nunc est, an alia quædam corporum in resurrectione mortuorum conditio futura sit: nimirum neque senectuti, neque morbis, nec aliis calamitatibus obnoxia fore ea, sed ab omnibus, quibus nunc premuntur, malis libera.

149 *Sed dum*] Perorationis loco explicationem addit ejus quæstionis, quæ de loco animæ a corpore segregatæ disputatur, quam in gremio Abraham quiescere affirmat: Abraham vero gremium ipsum esse Paradisum, qui propter primorum parentum culpam omnibus quidem hominibus oclusus rursus jam Christi beneficio pateat.

Resolubile] Mortuum.

153 *Senis sancti*] Abrahami.

HYMN. XI. Celebrat Poëta nativalem Jesu Christi Domini nostri, qui

et a Patre ante ævum natus sit Deus verus a Deo vero, et in tempore verus item homo in lucem sit susceptus ex Maria virgine: ut genus humanum e servitute mortis eriperet, et Patri suo reconciliaret, ac via monstrata ad veritatem, salute tandem afficeret.

1 *Quid est quod*] Exordium dubitatione informatum ex circumstantia temporis, solstitii nimirum hiberni; quo, quia Sol ad nos revertitur, dies incipiunt recrescere.

Artum] Contractum et angustum.

Circulum] Brumalem, qui octo tantum diei horas in Horizonte nostro habet, cum solstitii æstivi circulus xvi. alicubi habeat, alicubi etiam xviii.

2 *Recurrens*] Sensim ascendens, atque versum nos sese revocans.

3 *Auget lucis tramitem*] Facit dies longiores, prohibetque, ne 'tantum Oceano properent se tingere Soles Hiberni.'

5 *Heu quam*] Exaggeratio molestiæ diei tam brevis, ut amplificet gratiam crescentis.

Fugacem] Jam jamque occisuram et perituram.

Gratiam] Lucem Solis; quia nihil gratius et acceptius hominibus.

6 *Festina*] Brevis et paucissimarum horarum.

8 *Sensim recisa*] Per gradus magis magisque decrescens.

9 *Calum niteat*] Apostrophe ad rerum universitatem. Quoniam ergo Sol ad nostram paulatim verticem sese recipit, aer exuens faciem illam nubilam, et pruinis nivibusque rigentem, serenior ac tepidior fiat, unde homines lætitia afficiantur, et tellus ipsa in hujus hilaritatis societatem vocetur.

10 *Gaudens*] Ob propinquum ad nos Solem.

11 *Gradatim*] Per gradus, sen signa, quæ duodecim.

12 *Jubar*] Sol.

Linceas] Circulos, qui imaginatione

singuntur ab Astrologis in cælo.

13 *Emerge*] Propositio, qua allocuitur ipsum puerum Jesum: qui principii experte ortu a Patre genitus sit, et per quem universa natura e nihilo creata sit: quique confecto, quod præfinitum divinitus erat, tempore, homo factus sit, et terras obierit, ut homines ab impietatis erroribus in veritatis viam reduceret.

14 *Matris caritas*] Ipsa virgo casta, mater intemerata.

16 *Duplex genus*] Homo et Deus, consistens in una persona.

18 *Editus*] Prolatus et patefactus. 'Filius enarravit nobis.' Joh. i.

19 *Paterno pectore*] In sinu patris.

20 *Donec rotata*] Usque dum completa et transacta annorum series; quam ipse Deus ortui Filii sui destinarat.

Rotata] Vel quia circumvolutione cælestium orbium anni distinguuntur, vel quod 'in se sua per vestigia volvitur annus.'

31 *Peccantem diu*] Quia per Moesen frustra lata lex erat, frustra missi tot prophetæ, necesse habuit ipse Dei Filius homo fieri, ut perfusis eorum animis, qui credituri essent, Sp. Sancto facilius salvi fierent.

33 *Nam cæca*] Ratio, qua causam explicat, cur Deum oportuerit fieri hominem, nempe ut humanum genus, quod neglecto Deo simulacra colebat, et propterea sub Diaboli potestatem ceciderat, ex ipsis ignorantie et impietatis tenebris ad veritatis lucem, remque divinarum cognitionem perduceret, inque possessionem immortalitatis restitueret.

Vis mortalium] Mortales sive homines.

34 *Nenias*] Nugas et vanitates. Neniam cantus erat lûgubris, quo mortuorum laudes ad tibiam aut fides prosequiebantur. Quæ quod mortuo frustra cantaretur, pro re futili, nauci ac nihili usurpatur. Nam qui precibus ad simulacra adeunt, eorumque fidem

et auxilium implerant, eandem insaniam insaniant, quam illi, qui nenias ad mortuorum tumulos accinunt. Ut enim mortui, quia sensu omni privati sunt, id quod in ipsorum laudem canitur audire non possunt, ita etiam simulacra nullam adferre opem suis cultoribus queunt, quum non modo divinæ nihil mentis aut potestatis, sed ne animæ quidem aut corporis humani præter formam quicquam habeant.

35 *Æra, saxa, ligna*] Statuas æreas, sive ex ære fusas: saxæas, sive e saxo aut marmore exchas: ligneas, sive e stipite factas ac dolatas.

37 *Perridi*] Vel qui a rerum conditore defecit, vel potius, qui parentes nostros, quibus divinitatem pollicebatur blandis verbis, eo impulit, ut inobedientia se a Deo averterent, itaque fratris jam, quam Deo, similiore facti, e statu immortalitatis ac beatitudinis in mortem et misérias sempiternas dejicerentur.

38 *Prædonis*] Diaboli.

39 *Mancipatam*] Quasi manu ac jure belli captam.

40 *Baratro*] Inferno.

41 *Strogem*] Perniciem et interitum innumerabilis multitudinis hominum sub dominatum Satanæ venientium.

43 *Impune*] Nemine grassantem Diabolum reprimente et homines vindicante atque asserente.

44 *Fabrica*] Homines facti ad imaginem et formam Dei.

46 *Excitate corpore*] Reversus in vitam amplius non mortalem.

48 *Portaret*] Referret. Alludit ad parabolas Evangelicas de ove errabunda, et Samaritano qui saucium jumento suo in hospitium portavit.

52 *Glutians*] Hominem atque Deum in una persona vinculo indissolubili copulans atque conjungens.

77 *O sancta*] Exclamatio epiphonematica; qua ipsas Christi cunas alloquitur, easque sit ab omnium sæculo-

rum et nationum hominibus coli debere, cum in hac temporaria, tum in vita illa sempiterna. Intelligitur autem per cunabula Christus, per continens scilicet contentum.

Sancta] Quod enim capiunt, qui est omnibus sanctitatis numeris absolutissimus, et qui sanctos reddit atque inculpato, nomini suo fidem habentes.

80 *Mutis ipsis*] Asino et bovi; quos poëtæ et pictores præsepi Jesu affingunt; quibus (ut Horatius loquitur) 'Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.' Asinum cum bove et apte et pie ad præsepe Christi adjungunt, cum ex eo, quod his animalibus nihil laboriosius aut ærumnosius est, (Christus autem omne genus laborum et ærumnarum, adeoque mortem ipsam pro nobis sustinuit,) tum ex illo Esaiæ: 'Cognovit bos possessorem suum, et asinus præsepe Domini sui: populus autem Israël me non cognovit, et populus meus non intellexit.' Ex qua consideratione, ne Ecclesia quidem canere dubitat: 'Cognovit bos et asinus, quod puer erat Dominus.' Ac licet ad hunc modum ista sese habeant, tamen et hæc, et si qua alia in hoc orationis genere versantur, accipienda est de gentibus, inter quas et bruta animalia impietas ac libido nihil pene discriminis reliquerat, quas constat præsepe Evangelii disciplinam Christi accepisse, atque ab inhumana illa ac impia vita ad meliorem et sanctiorem rationem sese recepisse.

84 *Via cuius*] Est enim bos vorax, et asinus bibax. Gentes a Dei et Christi cognitione alienæ pecudum ritu, quas natra ad pastum abiecit, et ventri obedientia finxit, omnia ad voluptatem et corpus revocabant, de cultu honestatis et temperantiæ parum sollicitæ. Verum postea ad severiorem victus cultusque rationem revocatæ continentius ac sobrius, non jam amplius excordes, sed corde in

ipsis novo creato, vixerunt.

85 *Sed cum*] *Ἐντεῦθεν*, increpatio qua impietatem Judæis, et obstinatis in non credendo mentis perviciaciam exprobrat. Hanc mox iterat apostrophe informatam per comminationem qua aversantes Christum Judæos acris objurgat, utque præsentem Messiam agnoscant monet, quod is, quem modo contemnuant, et paucorum annorum intervallo interfecturi sint, extremo mundi die ad judicium descensurus e cælo sit, ut pios ævo beatissimo efficiat, impios vero et illos ipsos Judæos, quum quidem perversitatem mentis sæpe ac frustra deplorabant, in exitium sempiternum præcipitet.

87 *Pagana gens*] Vel pastores intelligit, qui cælitus edocti Bethleemam infantem visuri abierunt: vel Magos, et omnes nationes sacris Ecclesiæ Judaicæ non initiatas, quæque nomina sua militiæ Israëlitarum non dedissent. Sunt enim pagani apud Jurisconsultos, qui in militiam non proficiunt, sed in pagis sedentes, agriculturæ dant operam. Vocat autem quadrupedem, quia brutis cupiditatibus, antequam Christi cognitione imbuerentur, serviebant.

89 *Patrum prociptia*] Judæi, qui ortum ducunt a patriarchis.

91 *Venenis*] Veneficiis, quibus incantatores de possessione mentis homines deturbant.

92 *Furiis*] Maligno genio, qui, quos invadit, ratione uti non permittit.

97 *Latebra*] Oppidulum obscurum et abjectissimum diversorium.

101 *Intueris*] Secundum illud: 'Videbant quem compunxerant.' Unum alloquitur et multos intelligit: per Synecdochen.

105 *Vasta*] Quæ ærem totius universitatis impellet, ut nusquam non exaudiatur.

107 *Axis*] Alludit ad orbem cælestes qui per suos polos volvuntur, ad quem modum rota per axem circumagitur.

112 *Gehennam*] Gehenna vallis erat Hinnon in suburbio Solymorum, ubi Molocho cremabant infantes: hic pro cruciatibus Inferorum sumitur.

113 *Fulmen*] Vim et majestatem.

115 *Furoris præside*] Cum odio illius furens Pilatum, nihil minus volentem aut cogitantem, minis eo perpuleris, ut Christum morte afficeret.

HYMN. XII. Jesus Christus, Deus et Dominus noster, quum in lucem ex Maria virgine editus esset, Deus pater tacitam illam rem haberi, aut obscuram relinquere noluit. Itaque at ea ipsa statim nocte, qua matris partu in vitam est profectus, pastoribus in agro Bethlehemitico natum esse Servatorem per Angelam ennuiciandum ennavit, deinde completis purificationis diebus, ignotum antea in vulgus, declarari per Simeonem et Annam in templo voluit, sic Magis quoque patefecit Christum suum, et ductu cælestis astri monstravit. Ejus historiæ expositionem erudito inprimis collocationis et elocutionis genere explicat hoc hymno Prudentius. Rem enim ipsam dum narrat, in laudem stellæ, qua prælucente ac præseunte Magi recens natum Judæorum Regem visum venerunt, inque numerum oblatorum, quibus partes officii Christi significarunt, interpretationem ingreditur, et Bethleemam infantis cubulis beatam prædicat, ac denique immanissimi infanticidii ab Herode facti mentionem facit. In cujus crudelitatis consideratione infantibus illis gratulatur, quod digni habiti sint, qui mortem propter Christum oppeterent, et Herodem Pharaoni comparat, qui pari furoris conatu Moysen interficere veluerit, Christumque cum ducibus composuit Israëlitis, ut quemadmodum hi Israëlitas e servitute Ægyptiaca eriperint, et in promissam terram prodigatis omnibus incolis introdixerint, sic ipse æternam suis libertatem salutemque afferat, laudandus ab omnibus omnium

gentium nationibus in sempiternum.

15 *Obire velint*] Non possint occidere, ita ut e conspectu nostro abeant ac discedant propter poli vicini elevationem.

16 *Sub nimbis latent*] Nubibus obducuntur et occultantur, ita ut nostris oculis ad tempus eripiantur.

17 *Hoc sidus*] Ἀλληγορικῶς Christum ipsum notat, qui heri, et hodie, et in omne ævum est; atque in menti-

bus piorum quotidie oritur, lumenque suum spargit: nam stella, quæ Magis apparuit, perfecto ministerio suo esse desiit.

21 *Tristis cometa*] Antithesis Cometæ et caniculæ per abominationem: sunt enim stellæ infaustæ. Hinc Cometam tristem vocat μεταλήψαι, quoniam οὐδὲς κομήτης, ὅστις οὐ κακὸν φέρει. 'Non est Cometa, triste quid qui non ferat.'

M. AND. WILKII EXPOSITIO

IN FESTO TRIUM REGUM FACTA

EX APOTHEOSEOS QUIBUSDAM VERSIBUS.

594 *Promite secretos fastos, date, pendite librum*] Synopsis horum versuum in eo est potissimum sita: Ebionæi, ab Ebione comæquali Cerintho, contra quem Joh. Evangelista Evangelium suum anno Christi 99. scripsit, qui et Homuncionitæ dicti, mandata legis carnalia, circumcisionem, et cætera, a quorum oneribus per N. Test. liberati sumus, observantes, Christum tantum modo hominem esse docebant. Augustin. tom. vi. lib. de Hæresib. fol. xv. et lib. de Ecclesiasticis dogmatibus cap. ii. tom. iii. D. Irenæus l. i. adv. Hæres. iii. 26. ibid. cap. 24. Adversus Hæresiarchas istos Christi Deitatem propugnans Prudentius argumentis veritatem adstruit, tum et præcipue asserit illo, quod e Magorum historia disertissime descripta producit.

DISPOSITIO.

Idque his fere partibus: I. *Proæmis*. II. *Propositione*. III. *Tractatione*. IV. *Epilogo*. PROÆMIUM hoc ordine est a Poëta effusum: I. Προοίσις, per

notam efficientis et impellentis causæ, hac ratione: 'Promite mihi secretos fastos et librum, quem Esaias, spirante Deo, evomuit.' II. Αἰτίαι, ab effecto per instrumentalem et adjuncta, ita quidem: 'Libet enim mihi percensere, et evolvere sulcos, quos anrea illa manus sidereis noxis duxit.' III. Προσφωνήσαι, ad prophanos et blasphemos Ebionitas, per effecta et adjuncta illis in verbis: 'Ite vos hinc, o Ebionæi! dum rutilos apices adoro, lacrimans veneror, et oscula figo.' Quæ loco ἀξιώσεως, sive invocationis, esse potest προσφώνησις. PROPOSITIO. Non simplex; sed per notam temporis, efficientis, et effectorum, simul et varia ἀνακοινώσεσι conjuncta est, hoc sensu: Promissa dies advenit, et virgo puerpera edidit Emmanuel, quem Magi Denm et hominem adorationis, atque munerum cultu asseruerunt et venerati sunt, istis in versibus: 'Advenit promissa dies, quam dixerat iste Affore Versiculus, cum virgo puerpera teste Hand dubie sponso,' &c. TRACTATIO. Ἀπόδειξω et argumenta continet, qui-

bus contra Homuncionitas Deitatem Christi astruit hac serie: I. A testimonio Sponsi Mariæ, Josephi, cui pacti cura pudoris. II. A nominis notatione per effecta: Emmanuel est Deus et Homo: versatur et adstat nobiscum: verum vetustis seclis obscurum præsentī ore illuminat et certificat. III. A testimonio Magorum per effectum adorationis et cultus munerum, ibi: 'Estne Deus, cuius cunas veneratus Eous?' IV. A testimonio divino, per novam stellam exhibito, illis in verbis: 'Quis tam pennatus nuncius?' illustrato 1. a contractis similibus ibi: 'rapidoque simillimus anstro.' 2. ab effectorum enumeratione. 'Auroræ populos et ultima Bactra Attigit.' Illuxisse diem nativitatis Christi innuit: Chaldaëum Astrologum terruit: reliqua sidera cedere coëgit. Ubi ἐρετήγηται per distributionem efficientium est: cedere Anguem: fugere leonem: contrahere pedes cancrum: domitum mugire Tanrum: Capricornum villis marcescere: labi hinc pulsam Aquarium: inde Sagittarium, et Geminos: Virginem amatores prodere: alios ignes, sive stellas, novum Luciferum timere: Solem hærare, et jamjam futurum sentire exiduum. V. Ab adjunctorum distributione: 1. omnipotentiae, et virtutis vivificandæ: cuius ἀποδείξω ab Effectorum recensione: cælo visus, et humi inventus Rex, atque Deus utrumque naturæ regimen moderatur. Tumulo inferna refringit regna: resurgere secum iubet sepultos. 2. omnipræsentiae pariter per Effecta: cælum habitat, terris intervenit: abdita rumpit tartara, Dens est, qui totus ubique est. VI. Προλήψει, informatum est hac ratione: Fortassis sua Magos mens sefellit. ἀνθυποφορά ab inficiatione per effectum: Dona sua nentiquam fortuitis casibus, nec sub cæco honore votum dedicarunt. VII. Ab adjuncto absurdo per contraria: Si tantum mortalis

erat, nec summa potestas ille, quem muneribus Magi sunt et adorationis cultu venerati, ἄκρον certe, nec tantum, sed impium est illorum factum. At vere λόγος sit et impius necesse est, qui impietatis illud absurditatisque insinulat. Proinde omni est exceptione et majus et verius, quod fuerit ab æterno, in æternum sit et maneat Deus Christus. EPILOGUS. A μεταβάσει brevem ἀνακεφαλαιώσων eorum infert, quæ dixit ultimis versibus: 'Sed jam tolle Magos, thus, aurum, myrræa dona, Quæ verum docuere Deum,' &c.

EXPOSITIO PHILOLOGICA.

594 *Promite secretos fastos, date, pandite librum*] Est in hoc versu Synonymia, qua decenter surgit, et crescit oratio. Fastos dictos Isidorus putat Orig. vi. 8. a fascibus, quod est potestatibus, quod essent libri in quibus Reges vel Consules scribebantur. Cornelio Vitellio in Face Crit. Jani Gruteri tom. i. fol. 647. 'Fasti sunt tabellæ, ubi festi profestique dies, in quibus siderum signorumque ortus et occasus, qui fiunt, notabantur, quos nunc Calendaria dicunt.' Philippus Beroaldus in Servium ibid. fol. 268. Antiqui Fastos etiam pro annalibus et libris in quarta declinat. nonnunquam dicere solebant. Varro in ἐφημ. Cæsar Fastus correxuit. Adi Suetonium in Cæsare cap. iv. ubi Fastos. Columella in x. 'Sequitur nunc Eudoxi et Metonis fastus Astrologorum.' Et apud Horatium duplex scriptum invenitur, fastos et fastus. Et ut autor est Prisc. lib. vi. eadem forma fastus, vel fasti, qua senatus vel senati in quarta et secunda declinatione dicitur. Locus Horatii Od. iiii. 17. 'Et nepotum Per memores genus omne fastos.' Sive *fastus* sive *fastos* legas, addit Lambinus, nihil refert, ut recte annotat Muretus. Hinc ad Codicem divinatorum oraculorum, ut mihi qui-

dem videtur, venuste transferuntur. Nonnulli legunt *fusus*. Ita Paulinus Episcopus Nolanus ad Nicetam Stroph. LXII. 'Ad tuos fatus Scythia mitigatur, Et sui discors fera te magistro Pectora ponit.'

595 *Evomam*] I. e. Effudit: durinacula, et ad quas facta est non sat rebus digna tralatio. Quæ facere aliquem ægrum solent, si possunt, evomuntur. Donatus ad Terent. in Adelph. III. 4. 'Evomam: utpote quæ me ægrum faciant, quibus me relevabo, cum languor ille egestus sit. Nam Evomam hoc translatione significat.'

Esaias] Christi patrueis, Esaiæ v. 1. id enim eo loco positum nomen $\eta\eta$ signare, absque omni dubio est, Neander in præfat. Apocryphorum, quanquam LXX. *ἡγαπημένον* reddiderint. Floruit anno mundi conditi 3190. ut Bucholcerus in Chronologia fol. 390. vel, ut Buntingus fol. 61. habet, 3166. annis ante Christi nativitatem 781. vel 800. si Butingi computationem admittimus, sub quatuor potissimum regibus, Uria, Jothamo, Acha, et Ezechia annis 60. aut 80. amplius. Adde Chronologiam Nicephori a Camerario editam fol. 26. et 87. De hoc ita D. Augustinus de Civ. Dei XVIII. 29. 'Esaias de Christo et Ecclesia multo plura, quam cæteri, prophetavit, ita ut a quibusdam Evangelista quam propheta potius diceretur.' Hieronymus ad Paulanum, et Eustochium, 'Esaiam nobilem fuisse virum' scribit, 'disertum et urbanæ eloquentiæ, nec habentem quicquam in eloquio rusticitatis admistum, nec eum tam Prophetam dicendum, quam Evangelistam.' Idem adversus Rufinum tom. III. fol. 103. 'quem magis Evangelistam, quam Prophetam dixi.' Nonno in Johan. I. 78. est *θέσκελος*, vs. 89. *πολύδωρος*. 'Serratum a Manasse rege Juda, socero ejus, Hebræi ferant, serra lignea,' inquit L. Vives ad illud D. Augustini. Quod Neander in glossa marginali ad Protevan-

gelium S. Jacobi fol. 389. ex Postello ita memorat: 'Cum rex impius vellet Esaiam apprehendere; quod blasphemam dicere videretur, dum ait: Deum se vidisse de facie ad faciem: rogavit Esaias Dominum, ut illi proxima aperiretur cedrus, in qua delitesceret. Cui vero non amplius apparuisset, rex jussit medium cedri truncum secari, et sic una delitescens Esaias sectus est.'

Spirante Deo] Non enim habet nisi Spiritum Sanctum S. Scriptura auctorem: $\delta\pi\delta\ \pi\nu\epsilon\upsilon\mu\alpha\tau\omicron\varsigma\ \alpha\gamma\iota\omicron\upsilon\ \phi\epsilon\rho\acute{o}\mu\epsilon\tau\omicron\iota$ $\epsilon\lambda\acute{\alpha}\lambda\eta\sigma\alpha\upsilon\ \omicron\iota\ \delta\eta\gamma\iota\omicron\iota\ \theta\epsilon\omicron\upsilon\ \hbar\upsilon\theta\rho\omega\tau\omicron\iota$, 2 Pet. I. 21. Hoc est, quod toties in Prophetarum oraculis legimus $\eta\eta$ $\eta\eta$ $\eta\eta$: $\eta\eta$: 'verbum Domini,' Esai. I. 10. Jerem. I. 4. Ezech. I. 3. alibi. Ideo Paulo S. Scriptura est *θεοπνευστος*, 2 ad Tim. III. 16. *λόγος σωτηρίας*, Act. XIII. 26. *δύναμις θεοῦ εἰς σωτηρίαν*, Rom. I. 16. Petro *ῥήματα τῆς ζωῆς αἰωνίου*, Joh. VI. 69. Jacobo *λόγος ἀληθείας*, I. 18. *λόγος ἑμφύτος ὁ δυνάμενος σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν*, ibid. 21.

596 *Calamique revolvère sulcos*] Ab agricultura ad scripturam tralatio. Nam, si Varronem audis de R. R. I. 29. 'Qua aratrum vomere lacunam striam fecit, sulcus vocatur.' Sin vero Nonium cap. VI. 'Sulcus omne, quicquid in longitudine aculeatum est, dici potest, veterum auctoritate doctorum.' Quo significatu non potest non hoc loco esse proprium. Eodem schemate extat idem *περὶ στερφ*. Hymno IX. 52. 'Qua parte aratis cæra sulcis scribitur.' Traducit et ad novam hujus Festi stellam Cathemer. XII. 55. 'Qua stella sulcum traxerat.' Ut et Juvencus I. 246. 'Ecce viæ medio stellam præcurrere cernunt Sulcanti flammis antras.' Qui et quam frequenter de re nautica cum alia, tum et hoc rei rusticæ verbum usurpetur, Weitzius observat in Notis ad Trist. lib. I. Eleg. II. 76.

598 *Dum rutilos apices summimus*

adore] Modificatus sermo: Per apices rutilos novam stellam; per stellam vero Christum ipsum intelligit. Sic Cathemer. Hymn. xii. 17. 'Hoc sidus æternum manet, Hæc stella nunquam mergitur: Nec nubis occursu abdita Obumbrat obductam faciem.' Ubi Erasmus addit: 'Sidus appellat Christam, secum trahentem sua membra.'

599 *Dum lacrimans veneror*] Eodem lacrimarum affectu oraverunt Tobias, Tob. iii. 2. Divus Hieronymus, Marullus, ii. 12. Anna, Helcanæ uxor, 1 Reg. i. 10. 'Sit enim orantibus sermo, et precatio cum disciplina, quietem continens, et pudorem. Cogitemus nos sub conspectu Dei stare. Placendum est divinis oculis, et habitu corporis et modo vocis;' Cyprian. de orat. Dom. Serm. vi. fol. 230. 'His,' inquit Divus Augustinus tom. iv. de cura pro mortuis fol. 884. 'magis seipsum excitat homo ad orandum gemendumque humiliter et ferventius. Et nescio quomodo hi motus corporis fieri, nisi motu animi præcedente, non possunt; eisdem rursus exterius visibiliter factis ille interior invisibilis, qui eos fecit, augetur.' De ejusmodi adorationis disciplina præclare D. Chrysostomus homil. vi. in Matth. inquit: οὐδὲν ὁπῶς συγκαλλῆ, καὶ ἐνοὶ τῷ θεῷ, ὡς τὰ τοιαῦτα δάκρυα, 'nihil ita conglutinat atque unit Deo, ut illæ lacrimæ, quas et peccati dolor, et amor virtutum effundit.' Et Divus Augustinus tom. x. de Temp. Serm. ccxxv. 'Oratio Justæ clavis est cæli: ascendit precatio, et descendit Dei miseratio. Licet alta sit terra, altum cælum; audit tamen Deus hominis linguam, si mundam habeat conscientiam. Cum sensibus loquitur, si sit solus noster gemitus. Sufficit auribus imber oculorum, fletus citius audit quam voces.'

600 *Gaudia concepiunt lacrimas, dant gaudia fletum*] Præ gaudio flevisse leguntur Jacobus in Mesopotamiam

profectus ad consobrinam suam Rachelis conspectum, Genes. xxix. 12. Esauus ex Mesopotamia redeuntis fratris Jacobi collum complexu invadens, Genes. xxxiii. 4. Josephus sese fratribus suis post longas ambages agnoscendum præbens, Genes. xlv. 14. Raguel Tobiam juniorem cognoscens, Tobie vii. 6. Ptolomæus Philadelphus missis ad se lxx. interpretibus, et faustissima ab his facta ipsi acclamatione, apud Joseph. ἀρχαιολογ. xii. 2. fol. mihi 323. Populus Judæorum, Esthræ iir. 13. Tota castra, Marc. Minutio equitum magistro, ex hostium manibus virtute Quæ Fabii Maximi Dictatoris erepto, apud Plut. in Fab. Æson, reverso ex Chironis Centauri schola Jasone filio, apud quem viginti annos fuerat; de quo sic Pindarus Pyth. iv. τὸν μὲν εἰσελ-θόντ' ἔγγων ὀφθαλμοὶ πατρός. 'Ecce ὅτι αὐτοῦ πομφόλυξαν δάκρυα περὶ ψυχὰν ἐνταί Γέθησεν ἐξαιρετὸν Γόνον ἢ δὲν κάλλιστον ἀνδρῶν. Syrus apud comicum de Demea, Adelph. iv. 1. 'Homini illico lacrymæ cadunt, Quasi puero, gaudio.' At vero ἐναντιοφανὲς videtur, fieri simul, et gaudere: nam secundum Nazianzenum de humana natura vs. 13. νόος εὖτε πυκασθῇ 'Ἀλλοσεῖν, οἷα ἐθέλει τέρψιος ἀντιδεῖν. 'Mens doloribus oppressa voluptates repudiat.' Sed videtur tantum. Xenophontem audi lib. vii. Histor. Græcæ fol. 485. οὐκ κοινόν τι ἔρα χαρὰ καὶ λήπη δάκρυά ἐστι, 'lætitie et tristitudini commune quid sunt lacrymæ.' Ecqui vero fieri possit, Rhodiginus Antiq. Lect. xii. 4. disquirat; 'Cur,' ex Alexandro inquit, 'mœrentes, et lætius ridentes lacrimantur? mœrentes utique meatuum sive pororum densitate extrudunt, quod in ipsis est humectatum.' ἡ γὰρ λήπη ψύζειν, καὶ πυκνωσὶν ἐργάζεται τῶν πόρων, 'tristitia frigiditatem facit et pororum densitatem. Gaudentes vero ratione diversa, raritate atque laxitate eorundem humida effundunt.'

601 *Quam dixerat iste Affere versicu-*
lus] Esai. vii. 14. Veteres singulos
libros Biblicos in *τίτλους*, singulos
τίτλους in sua *κεφάλαια* ita distingue-
bant, ut lectorem ea divisio multum
posset adjuvare. Parte autem ma-
iores vocabant *τίτλους*, minores *κε-*
φάλαια, contra quam hodie nos faci-
mus. Quare etiam in numero *κεφα-*
λαίων magna diversitas. Nos hodie Mat-
thæi Evangelium dividimus in capita
xxviii. illi in *κεφάλαια* cccxv. *τίτλους*
autem lxxviii. Unde apparet, id fere
κεφάλαιον fuisse illis, quod nobis ho-
die versiculus. Numerum *τῶν τίτλων*
καὶ κεφαλαίων in singulis Evangelistis
observatum ex Suida intelligere est,
sub nominibus Matthæi, Marci, Lucæ,
et Johannis Evangelistarum. Adde
Casauboni notas in Matth. cap. 1.

602 *Sponsæ, pacti cui cura pudoris]*
Quod qua ratione fuerit factum, in
Protevangeliis Sancti Jacobi videre
est, editionis Neandriæ fol. 369.
‘Postquam duodecim annorum facta
esset in templo Mariæ, et vero sacer-
dorum concilium, eccui potissimum
in custodiam tradi deberet, dubita-
ret, jussus summus sacerdos Zacha-
rias fuit, Deum deprecaretur, ut, cui
tradi vellet, manifestaret. Hic de-
subito astitit Angelus Domini Zacha-
ria, inquit: Exi, et convoca viduos
populi, et adferant singuli virgam, et
cui ostenderit Deus signum, hujus
erit uxor in custodiam. Ultimam au-
tem virgam accepit Joseph, et ecce
columba exiit de virga, et volavit in
caput Joseph, et dixit sacerdos Jose-
pho: *σὺ καλεῖσθαι τὴν παρθένον πα-*
ραλαβεῖν εἰς τὴν οἶκόν σου: tu es sorte
divina electus, ut accipias virginem
Domini in custodiam.’

603 *Versiculus vultus Obscurum*
ædis] Vere obscurum. Cum enim
Simeon Lucæ xxi. 28. ex lxx. Col-
legio unus ad illum in Bibliorum ver-
sione pervenisset, vertissetque, du-
bium interim, essetne ex ipso sensu
et significatione facta interpretatio,

Delph. et Var. Clas.

Prudent.

apparuisse ipsi Angelus scribitur, a
quo non solum probata fuerit versio,
verum etiam data promissio, ‘mortem
ipsum non visurum, priusquam Chris-
tum illum Domini videret.’ Vide
Apophthegmata veterum Hebræorum
in Hebræa Neandri Grammat. fol. 216.
D. Saccum Conc. ii. Festi Purificat.
Mariæ fol. 1169.

608 *Eous]* Uni voci gemina Synec-
doche inest, generis nimirum et spe-
ciei: illa eous pro Mago: hac singu-
laris pro plurali, ‘Eous’ pro eois. Est
autem Eous origine Græcum, ab *εὖ*
deductum, si Etymologo credimus,
quod est *λάμπω*, fulgeo, sive splendo:
quanquam Eustath. Illad. xiii. fol.
757. lib. iv. velit *ἥες* Ionicæ, *ἑες* At-
ticæ, *ἄες* Doricæ, *αἰῆς* Æolicæ esse
Dialecti. Et apud Græcos et Latī-
nos scriptores Orientem significat, ut
est apud Homerum Illad. xii. 251.
Ovid. Fast. iii. 877. Ex Servio hos
Cinnæ versus, Notis ad Horat. Carm.
ii. 9. Lamb. adfert: ‘Te matutinus
fientem conspexit Eous: Et fientem
vidit paulo post Hesperus idem.’
Quanquam pro Luciferō Eous hic
accipi Forum Rom. velit. Hos Ori-
entales vocat scriptura, Matth. ii. 1.
Magos: quos Chrysostom. Hom. vi.
in Matth. *τοὺς Πέρσας τοὺς βαρβάρους*.
Homil. vii. *βαρβάρους ἄνδρας* appellat.
Petrus Comestor, autor Histor. scho-
lasticæ, sine ratione, sine veris testi-
moniis, tres venisse Magos prodidit,
quorum nomina fuerint, Caspar, Mel-
chior, Balthasar. Vide gloss. margi-
nal. Neandri ad Protevangel. Sancti
Jacobi fol. 387. Magos Mantuanus
ita describit lib. i. Fast. cap. v. vs.
19. ‘Ille penes Persas magus est, qui
sidera norit, Qui sciat barbarum vi-
res, cultumque Deorum.’ Anonym.
quidam in Sapphicis: ‘veniunt Eol
Principes.’ Sedul. ii. 24. ‘Eoi venere
Magi.’ Rustic. Helpidius de Benef.
Christi vs. 81. ‘Gens Chaldaea.’ Juvē-
nus i. 226. ‘Gens est Eoi Phæbo or-
to proxima regni, Astrorum solers

4 L

ortus obitusque notare. Hujus primores nomen tenuere Magorum.' Apuleius in Apolog. 'Persarum lingua Magus est, qui nostra Sacerdos.' Aliarum quoque Gentium hi Magi dicebantur, inquit Clariss. J.C. Scipio Gentilis ad hunc Apuleii locum fol. 147. Lucian. in Longævis: *οἱ καλούμενοι Μάγοι, γένος τοῦτο μαντικόν, καὶ θεοῦ ἀνακείμενον, παρὰ τε Πέρσας, καὶ Πάρθοις, καὶ Βακτρίαις.*

609 *Lancibus auratis*] I. e. Patinis. *δυστυχεῖς*, seu tabula picta, quomodo obtulerint munera, ostendit, in *guldenen Schalen*. Fnerunt autem inter alia etiam lances, vasa, sacrificiis dicata: ut in illo Virg. Georg. I. 192. 'Laticis, qualem pateris libamnus et auro: Infavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras, Lancibus et pandis fumantia reddimus exta.' Pampinatæ lances, pateræ hederatæ. et disci corymbiati qui sint, obiter discite a Turneb. Advers. XIV. 20. *Τίσχ' und Schüssel mit laubwerth gemacht, gezieret, gestochen, und gegossen*, quod ex antecedentibus colligit, cum inquit: 'Cælatum poculum, hederæ corymbis et vitis pampinis inter se mutuo nexu implicatis.'

Regalia fercula] Qualia fuerint, et quid significarint, exponunt Divus Chrysostomus Homil. VIII. in Matth. fol. 73. *οἱ δὲ οὐ μόνον προσκυνοῦσιν ἀλλὰ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν δῶρα προσάγουσι. καὶ δῶρα οὐχ ὡς ἄνθρωποι, ἀλλὰ ὡς θεοί. ὁ γὰρ λιβανωτὴς καὶ σμύρνα τοῦτου σύμβολον ἔστω* Divus Augustinus tom. X. de Temp. Serm. XXX. in Epiphan. Serm. I. 'In eo, quod tria offerantur, Trinitas intelligitur: in eo vero, quod tres sunt et singuli singula offerant, in Trinitate unitas declaratur: per aurum rex ostenditur: Deus in thure dignoscitur: per myrrham, quæ condiciendis est apta corporibus, sepultura crucifigendi hominis prædicatur: O.

racula Sibyll. lib. I. fol. 121. *Τότεν προσκομίσουσι ἱερεῖς χρυσὸν προφέροντες λιβάνων, ἅπαρ λίβανον, καὶ γὰρ τάδε πάντα ποιήσει:* 'Illi libabant aurum, myrrhamque ferentes, Thusque sacerdotes: hæc omnia namque patrabit:' Paulinus, Natali Sexto Felicis, vs. 47. 'Mystica dona ferentes Suppliciter videre Magi:' Sedul. II. 95. 'Aurea nascenti fuderunt munera Regi, Thura dedere Deo, myrrham tribuere sepulto:' Rustic. Helpid. in Carm. de Christi benef. vs. 85. 'Dat munera Regi Divitias, dat thura Deo, myrrhamque sepulcro:' Mant. Fast. v. 25. 'Corripuere viam, Regi tria dona ferentes: Hæc tria sunt aurum fulgens, regale metallum, Thus redolens, quo festa solet decorare sacerdos, Myrrhaque, qua tumulo tradenda cadavera iungant:' Author Cathemer. Hymn. XII. 62. 'Magi Eoa promunt munera Stratique votis offerunt Thus, myrrham, et aurum regium.'

Supplex] D. Basil. Seleuciensis. Orat. in infant. ab Herod. occisos: *ἔστω καὶ τὸ παιδίον ἰδεῖν, καὶ βασιλεῖς πρέπουσαν τῷ τεχνέοντι ἀναθεῖναι τιμὴν.* Nazianz. *περὶ ἀρχῶν* vs. 104. *Δωροφόροι δ' ἔρ' ἔβαν καὶ γούνατ' ἑκαμψαν.* Juvenus, I. 255. 'At postquam puerum videre sub ubere matris, Dejecti pro no texerunt corpore terram, Summisque simul.'

610 *Pannis puerilibus offert*] I. e. puero, per Meton. subjecti pro adjuncto, sive continentis pro contento. Panni illi Evangelistæ Lacus sunt τὰ σπάργανα cap. II. 7. inquit enim: *ἐσπαργάνωσαν*, ad verbum sonat 'infasciavit,' i. e. fasciis involvit, ne quis imaginetur pannos laceros aut mendicorum. Nam ut parentibus Jesu tenuitatem ac paupertatem libenter tribuimus, ita sordes, ac mendicitatem procul amovemus. Habet et paupertas suam mundiciem: nam quominus in conclavi pepererit Maria, non paupertas obstitit, sed diversantium turba. Alioqui si Christo tan-

topere placuisset mendicitas, ut quidam putant, in Ptochodochio nasci poterat. Erasmi. ad d. l. Evang. Quod nonnulli prædicatores notent, qui Linguarum imperiti, nescio quam ex hoc verbo squalidas et sordidas, *aise fæderu und zerrissene Lumpen*, flagrant fascias, quæ in publico vix possunt sine rubore nominari. Juvenec. Histor. Evang. i. 157. 'Leni pannoso tegmine fotu Textit.' Sedul. Oper. Pasch. ii. 59. 'Exigua habuit velamina pannis.' Fortunatus hymno de Cruce Domini, vs. 15. 'Membra pannis involuta alligat, Et pedes, manusque, et crura Stricta cingit fascia.' D. Chrysost. Hom. in Matth. f. 66. *Ὡστε προσκυνῆσαι τὸν ἐν σπαργάνοις καὶ φάτῃν κείμενον.* ibidem paulo inferius: *Πολλὸν κατὰ τὴν δοκίμοιαν διατρέβοντες χρόνον οὐκ ἐν ἐν σπαργάνοις εἶδον αὐτὸν παραγεγμένον.* Adde et Augustini Illud, tom. x. Serm. i. 'Magi veniunt ad Deum natum: immo ducuntur, positam in præsepio vident, nec apud seipsum eorum humilitas civitatis reverentiam divinitatis imminuit, auderant corporibus, honorant muneribus, venerantur officiis: oculis hominem vident, et Deum obsequiis confitentur.'

611 *Quis tam pennatus nuncius*] I. e. stella radiis suis, seu pinnis scintillans, *μεταφορικῶς*. De hac stella ita D. Chrysostom. Hom. vi. in Matth. f. 58. *Ὁ δὲ τῶν πολλῶν εἰς ὃ ἀστὴρ οὗτος ἦν μᾶλλον ὃ οὐδὲ ἀστὴρ, ὥς ἐμοί γε δοκεῖ ἀλλὰ δὴναμὶς τις ἐόρατος εἰς ταύτην μετασχηματισθεῖσα τὴν ὕψιν:* 'Non erat hæc stella de pluribus una, imo, ut ego arbitror, nec stella quidem; sed quædam invisibilis virtus, in specie sideris figurata.' Idque demonstrat D. Chrysost. primum ab ipso itinere sive motu, quo a Septentrione in Meridiem ferebatur, cum cætera astra ab Oriente volvi omnia in Occidentem videamus. Deinde a tempore: neque enim nocte, sed lucente proxima die ac Sole, quem proprio quo-

dam fulgore superabat, cernebatur. Tertio ab interpolatione lucendi: nunc occultabatur, nunc toto vultu radiabat: *Ἐπερ οὐκ ἔστιν ἔστρον κινήσεως, ἀλλὰ δυνάμειός τινος λογικωτάτης,* 'quod non est sideris motus: sed virtutis plenissime rationis.' Quarto a loco: non in excelso constituta cæli; sed in inferiore aëris parte apparebat, *ἐψηλὸν ἐκείνο ἀφ' οὗ κατὰ κατέβη, καὶ ἐπὶ αὐτῆς ἔστη κεφαλῆς τοῦ παιδίου:* 'sublime relinquens ad inferiora venit, superque ipsam fere caput pneri constitit.' D. August. tom. x. Serm. ii. in hoc Fest. Stellam hanc nuncupat 'cælum loquens.' Serm. iii. 'magnificam cæli linguam,' Serm. vi. suavissime, ut omnia dicit: 'Eo nascente lux nova est in stella revelata, quo moriente lux antiqua est in Sole velata; eo nascente, superi novo honore claruerant; quo moriente, inferi novo tremore tremuerunt.' Victor Episc. Pictaviensis in Carm. de Christo vs. 10. 'Astrum insigne movetur In cælo fulgens.' Mant. l. i. Fast. c. v. vs. 4. 'Gentes ad sidera versis Attonitæ stabant oculis, solemque putabant Adventasse novum, qui non, quia nocte dieque Spargebat late radios, occumberet unquam: Stella novo fulgore ardens veniebat ab ortu.' Apparuit autem hæc stella in gentium conversionem, Judæorum vero eversionem. Audi rursus Chrysostom. Homil. vii. in Matth. fol. 67. 'Fuit utrumque mirandum, et quod Magi adorarent pnerum, et quod eos ad adorandum stella perduceret, quæ certe sunt talla, ut etiam lapideas mentes ad lumen Dei omnino attrahere queant. Si Magi dixissent, a Prophetis se hoc accepisse, aut quod Angeli illis peculiariter essent locuti, utique illis fides non fuisset habita. Nunc vero cum stella supreme rutilet, etiam impudentissimis os obturatur.' August. ibid. Serm. ii. 'Hæc Magorum illuminatio magnam testimoniam cæcitatit extitit Judæorum. In

terra eorum isti requirebant, quod illi in sua non agnoscebant. Apud eos infantem isti invenerunt, quem illi apud se negaverunt. In his terris de longinquo isti peregrini puerum Christum nondum verba promentem adoraverunt, ubi cives illi juvenem miracula facientem crucifixerunt; isti in parvis membris Deum adoraverunt, illi in magnis factis nec tanquam homini pepercerunt; quasi plus fuerit videre novam stellam in ejus nativitate fulgentem; quam Solem ejus in morte lugentem.'

612 *Ultima Bactra attigit*] Ex Maro. *Æn.* viii. 687. 'Et ultima secum Bactra vehit.' Est autem Bactrum sive Bactra et regionis et urbis nomen, de quo ita Strabo l. xi. f. 356. *Τὰ Βάκτρα, ἥνπερ Ζαρίδων καλοῦσιν.* Plin. vi. 16. 'Bactri, quorum oppidum Zariaspe, quod postea Bactrum a flumine appellatum est.' Idem xxxi. 7. 'In Bactris duo lacus vasti, alter ad Scythas versus, alter ad Adrios sale aestuat.' Et paulo inferius: 'Præterea apud Bactros amnis Ochus et Oxus ex appositis montibus deferunt salis ramenta.' Adde Solinum Polyhist. c. lxii. De Bactrianis memoria dignum illud ex Onesicrito refert Strabo ibid. l. xxxiii. *Τὸς ἀπειρηκότας διὰ νόσον ἢ γήρας ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομένους κυσὶν ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο, οὗς ἐνταφιστὰς καλοῦσιν τῇ πατρὶα γλῶττι,* 'Eos, qui senio confecti sunt aut morbo, vivos,' ait, 'projici canibus dedita opera ad hoc nutritis, quos sua lingua Entaphistas, quasi vespillones vocant.' Quem locum in Notis suis clariss. Gallie ocellus, sic Hæschelius Casanbonum vocat, ita illuminat; 'scribe, inquires, *ἐνταφιστὰς*. Ratio nominis est perspicua: *ἐνταφιστὰς* est corpus ad sepulturam componere. Perinde ergo est, ut si quis libitinos istos quis dicat.' Glossar. *ἐνταφιστῆς*, pollinctor. Basilii Seleuciensis. *Episc. Orat.* ii. in David. f. 133. l. vi. de Goliadi eminationibus: *τὰς*

τῶν κυνῶν γαστέρας τάφον αὐτῶ ποθήσω ἐπαγγελλόμενος, 'facturum isti canum ventrem sepulcrum,' eminabatur. Atque ut e Latinis scriptorib. non-neminem addam, M. Tull. l. i. Tusc. narrat, 'Hyrcaus studiosissime canes alere, et pro sua quenque facultate parare, a quibus lanietur, eamque illis optimam censere sepulturam.' Ut canes illi sepulchrales fuerint appellati, ac super eadem re jocum Diogenis allaque non injucunda vide, ilubet, apud Tyraqueñ. *Geneal.* iii. 2. Item Adagium *τάφος ἑμψυχος* apud Eustath. in *Iliad.* xii. f. 564. l. 41. Ultima autem Bactra, non quantum ad fines spectat orbis terrarum; sed ultima imperii Antoniani. Constat enim Bactrianos post se habere gentes innumeras ex Servii notis super d. l. Virgilio, f. 1356. Adi et ad Mantuanum l. i. Fast. c. v. vs. 7. ubi ejusmodi motus illius stellæ descriptio: 'Stella novo fulgore ardens veniebat ab ortu Trans Tigrim, trans Euphratem Babylona volando Vidit, et Armenios dextra levaque relinquens Thuriferos Arabes, Syriæ bipatentibus alis Ingruit.'

613 *Lactantibus horis*] Ponitur hora κατὰ *συνεκδοχὴν* pro die. Sic Maro Georg. i. 425. 'Nunquam te crastina fallit Hora.' Bersmanno Dies postera *συνεκδοχικῶς*; quanquam Servius eo loci f. 189. malit *ὑπερβολὴν*, quasi dicat, nec hora quidem te decipiet.

617 *Dirigit*] I. e. stupuit rei novitate; imitatione Maron. *Æn.* iii. 259. 'At sociis subita gelidus formidine sanguis Dirigit: cecidere animi.'

Pernox Astrologus] I. e. Magus *συνεκδοχ.* Juven. i. 227. 'Ille penes Persas Magus est, qui sidera norit.' Pernox autem, quia non tam de die est, quam nocte illis philosophandum, qui astra legit. Seneca Med. vs. 787. 'Trivia pernox.' Hippolyt. vs. 747. 'Curru properante pernox Exerit vultus rubicunda Phœbe.' Chaldæi olim nuncupabantur et Genethliaci Au-

gustini temporibus, sicuti scribit ipse l. i. de Doct. Christ. et l. iv. Confess. et in libello de Nat. Dæmon. 'Mathematici et Planetarii nunc Astrologi passim vocantur. Rhodig. xiv. 9. D. Chrysost. hom. vi. in Matth. ita de Astrologo: 'Ἀστρονομίας οὐκ ἔργον ἐστίν, ἀπὸ τῶν ἀστρῶν ἰδεῖν τοὺς τικτομένους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἕρας τῶν τικτομένων προσαφανεῖν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, ὥς φασιν: 'Istud ad Astronomiæ artem non spectat, ut eos, qui nascuntur, ex stellis cognoscat, sed ut ex hora punctoque nascentium, ea, quæ illis sunt eventura, prædicat.' Hujus si verum spectes usum, secundum Platonis Epinomid. fol. 704. σοφάταί τε: sin vero superstitionem et abusum cernas, ridicula et inania, D. August. Confess. ii. 6. D. Basil. in Hexaëm. 'occupatissima vanitas; Ambros. 'inutilis et impossibilis' Hexaëm. iv. 4. Chrysost. Homil. vi. in Matth. 'vanissima officina.' Cæli. Rhod. ix. 20. 'Magiæ clavis.' Conjunge Agell. xiv. 1. Plin. xxx. 1. Scipion. Gentil. in Apul. Apolog. Not. num. 356. Pencier. de Divinat. f. 644.

618 *Cessisse Anguem, fugisse Leonem*] Fingit Poëta perquam apposite, reliqua sidera huic novæ stellæ cessisse omnia. 'Nulla est enim gloria,' inquit Erasm. super Hymn. xii. καθήμep. 29. 'sive Prophetas et Patriarchas conferas, sive angelos, sive quicquid est in terris magnificum, quod Christi gloria non obscuratur,' conjunge ex adducto jam Hymno vs. 25. &c. 'Sol unde sumit januam, Cernunt periti interpretes Regale vexillum Magi: Quod, ut refulsit, cæteri Cessere signorum globi, Nec pulcer est ausus suam Conferre formam lucifer. Quis iste tantus, inquinnt, Regnator, astris imperans, Quem sic tremunt cælestia?'

Anguem] Serpentem Ophiuchi intelligit, qui asterismus in plaga Boreali est, secundum sphaericos, decimusquartus. 'Stellis,' ut Paling. ait

lib. xi. 'viginti clara duabus.' Manil. lib. i. 'Serpentem magnis Ophiuchus numine signis Dividit, et toto mergentem corpore corpus Explicat, et notos sinuataque terga per orbes Expedit, effusus per laxa volumina palmis. Respicit ille tamen molli cervice reflexus.'

Leonem] Leo asterismus in Zodiaco est quintus, de quo idem Poëta: 'Bis denas stellas retinet minus una.' Hujus *μερίδας* Sol attingit prid. Idium Julii, vel præterpropter, atque æstum cedere assuevit haud mediocrem. Quo Manil. lib. v. pertinet: 'Cum vero in vastos surgit Nemeæus hiatus, Exoriturque canis, latratque canicula flammens, Et rabit igne suo, geminataque incendia Solis: Quo subdente facem terris, radiorumque movente Dimicat in cineres orbis, fatumque supremum Sortitur, languetque suis Neptunus in undis, Et viridis nemori sanguis decedit et herbis.' Et Horat. Od. iii. 20. 'Jam Procyon furit, Et stella vesani leonis, Sole dies referente siccos.' Nemeæus dicitur a Nemea silva, inter Cleonas et Phliuntem Corinthi, ubi ab Hercule occisum fabulantur, Strabo l. viii. f. 260. Paus. 'Ἐν ταύτοις τοῖς ὄρεσι τὸ σπηλαῖον ἐστὶ δεικνύται τοῦ λέοντος, καὶ ἡ Νεμέα τὸ χωρίον ἀπέχει σταδίων πέντε καὶ δέκα, ἐν δ' αὐτῇ Νεμείῳ τοῦ Διὸς ναὸς ἐστὶ. Idem interdum a Poëtis Bembinata vocatur, a Panyasi Halycarnaseo, cujus mentio apud Pausan. et Athenæum, Δέρμα τε θήρειον Βευβηνηταῖο λέοντος.

619 *Contraxisse pedes lateris*] Videtur Maronem expressisse Georg. i. non procul a principio: 'Ipse tibi jam brachia contrahit ardens Scorpheus.' Idcirco autem manco ordine, quod vacuefecerit Cancer illam *μερίδα*, e qua pedes fingitur contraxisse.

Cancrum] Cancer asterismus in eodem quartus; ejus stellas Palingen. inibi numerat hoc metro: 'Bis-

que novem flammis cælestis carcinus ardet: Binæ insunt dorso, quæ Asini, et Præsepe vocantur.' Macrob. Sat. i. 17. 'Cancer in æstivo Tropico est, in quo meante Sole radii temperatam nostram non eminus, sed superne demissi rectis fulgoribus insunt.' Ovid. Met. x. 126. 'Solisque vapore Concava litorei fervebant brachia Canceri.' Manil. lib. i. ita uno versu conjungit Leonem et Virginem: 'Geminos Quos sequitur Cancer, Cancrum Leo, Virgo Leonem.'

620 *Domitum mugire Juvenum*] I. e. Taurum, secundum in Solis orbita signum. Unde Virg. Georg. i. 'Candidus auratis aperit cum cornibus animum Taurus.' Hunc locum tibi Macrobiani Comment. in Somn. Scipion. c. xviii. aperit. Paling. d. l. 'Taurus habet stellas viginti unamque; sed harum Septem, quæ ipsius postrema in parte resident Vergiliæ, nec non Atlantides appellantur. Sunt totidem in capite, atque Hyades dicuntur ab imbri.' Hujus positum ita depingit Manil. l. i. 'Aurato princeps Aries in vellere fulgens Respicit admirans aversum surgere Taurum Summisso vultu.' 'Est enim,' inquit inclytus ille Scaliger, 'ingeniculatus et tanquam bos humi procumbens; unde et interpres Ptolomæi *κνυρὸν* vocat, Lucanus curvatam: 'Nisi poplite lasso Ultima curvati procederet ungula Tauri.' Ideo *κνυρὸν* Arato dicitur; et alibi Manilio flexus, item mixus.

621 *Sidus et Hircinum*] *Κατὰ περὶ φασὶν Capricornum* intelligit, decimum in circulo solari *δωδεκατημόριον*. Item Paling. hujus stellas hoc carmine comprehendit: 'Viginti Egcerois stellis nitet atque duabus.' Manil. ibid. 'Venit angusto Capricornus aideo flexus.' Idem inf. 'Ast angusta fovet Capricorni sidera Vesta.' Macrob. l. eod. c. xii. 'Duo Tropica Capricornus, et Cancer. Has Solis portas Physici vocaverunt, quia in

utraque obviante solstitio ulterius Solis inhibetur accessio, et fit ei regressus ad zonæ viam, cujus terminos nunquam relinquit.' Vide quæ inibi de animæ in terra e cælo meatu, et e terris in cælum remeatu ejusdem per has portas fabulatur. Conjunge Cæli Rhodig. xv. 23.

622 *Puer Hydrus*] Id est, Aquarius, eadem *νεφεόρρεος*, Capricornum proxime sequens. Manil. ibid. 'Post hunc inflexum defundit Aquarius urnam: ' Paling. dicto sæpe loco: 'Sex et viginti facibus spectabilis Hydra est.'

Sagitta] Sagittarius; Meton. adjuncti pro subjecto; nonnum Zodiaci signum, Scorpionum proxime excipiens: de quo ita Paling. xxxi. 'Quindenis etiam facibus splendere videtur Arcitenens.' Manil. ibid. 'In cujus caudam contento dirigit arcu Mixtas equo, volucrum missurus jamque sagittam.'

623 *Palantes geminos*] Cum dixerit autor, fuga geminos tum separatos, recte palare dixit. Gemini tertiam stationem tenent in Solis via. Paling. ibid. 'Tyndaridæ fratres dentis octoque favillis Splendescunt: alter dēnas, alter tenet octo.' Macrob. Somn. Scip. i. 18. 'Constat, Solem tribus signis peractis, Ariete, Tauro, et Gehlinois, ad medietatem hemisphærii rediisse.'

Improba virgo] Sextum signum in Ecliptica, spicam habens in manu. Paling. inibi: 'Virgo tenens spicam, micat astris octo decemque.' Macrob. Sat. i. 21. 'Virgo, quæ manu aristas refert, quid aliud, quam *Θύρα* *ἡλιακή*, quæ fructibus curat? et ideo Justicia creditur, quæ sola facit nascentes fructus ad hominum usus pervenire.' Improba ideo, quod proderet amatores fingitur.

624 *In fornice mundi*] Sub fornice mundi, i. e. sub cælo. Fornix autem, quodcumque opus concameratum est. Rhod. xv. 21. sunt in fornibus lapilli, nomine umbilici, qui in medio

collocati quodam quasi concentu et ordine, omnem fornicis faciem servant immotam; his comparari mundum posse scribit Aristot. Est etiam appellatus 'fornix, ubi prostitutæ pudicitiz mulieres erant, a locis arcuatis,' inquit Isidorus. Unde et fornicariæ mulieres in autoribus Ecclesiasticis. Turneb. Adv. 1. 5.

627 *Excidium sentit jamjamque futurum*] Alludit Poëta ad deliquium Solis, quod passus est, Christo in cruce patiente, Luc. xxiii. 45. De quo apud Suidam Dionysius in Epist. ad Polycarp de Apollophane Sophista, in Dionysio. August. de Civ. Dei, iii. 15. Lucas Gauricus in lib. ea de Eclipsi scripto, quem citat Neander in Catech. f. 417.

633 *Cælo visus*] Testimonio Stephani Protomartyris exclamantis: 'Ἰδοὺ θεοῦ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεφγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Act. vii. 56.

Humique Inventus Rex atque Deus] 'Unius enim naturæ cum Deo Patre est, æqualiterque cum eo sempiternus atque immensus; æqualiter immortalis et incommutabilis; æqualiter invisibilis, et inenarrabilis; æqualiter bonus et justus; æqualiter miserator et misericors; patiens et multum misericors, et verax; æqualiter fortis et suavis; æqualiter sapiens et omnipotens,' inquit Divus Augustinus de Fid. l. ad Petrum Diacon. tom. iii. f. 216.

635 *Tumuloque inferna refringens*] 'Quomodo enim aliter accipiendum sit, quod dictum est: Quem Deus suscitavit ex mortuis, solutus doloribus inferni, quia non poterat teneri ab eis, nisi ut quorundam dolores apud inferos eum solvisse accipia-

mus,' Idem l. i. de Gen. c. xxxiv.

636 *Resurgentes secum jubet ire sepultos*] Matth. xxvii. 53. 'Ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Id D. Chrysost. ait in Matth. Hom. lxxxviii. super hæc verba, τῆς ἐσομένης ἀναστάσεως σημεῖον, 'futuræ resurrectionis signum fuisse.'

637 *Cælum habitat, terris intervenit, addita rumpit*] Nam secundum D. August. de Temp. Sermon. i. in hoc Festo: 'Videbatur quidem in præsepio, sed dominabatur in cælo: intra corpusculum erat, sed intra se continebat omnia. Natus quidem ex matre fuerat, sed matrem suam ipse creaverat. Et ideo se Magi humiliabant, quia ipsi astra famulari cernebant. Deum esse cognoverant, cui cælestia serviebant.' Inibi in Festo Ascens. Sermon. iv. 'In carne ad nos processit, et a Patre non recessit.'

706 *Deus est, qui totus ubique*] 'Non enim, quia dicimus Deum esse et in cælo et in terra; ipse quippe ait per Prophetam: Cælum et terram ego impleo; aliam partem dicturi sumus eum in cælo habere, et in terra aliam: sed totus in cælo est, totus in terra, non alternis temporibus, sed utrumque simul, quod nulla natura corporalis potest.' Idem de Civ. Dei xxii. 29. Gratia cujus certum et indubitatum est, ut fuit hactenus, sic deinceps quoque ipsum nobiscum contra omnium hostium insolitus præsentem, et adversa quæque suæ omnipotentiz dextra amoliturum, qui benedictus et in hoc est, et in illo per omnes sæculorum myriadas benedicendus.

M. JOANNIS WEITZII

NOTÆ

AD PRUDENTIUM,

EX OPTIMIS QUIBUSQUE COLLECTÆ SCRIPTORIBUS.

CATHEMERINON LIB.

Καθημερινόν est diurnarum rerum opus. Sunt enim odæ ex vario metrorum genere, a matutino ad vespereum crepusculum. Fabric.

AD PROÆM. 7 *Ætas prima*] Anton. Benbellona in *Suscitab. Princip. partis* l. c. v. pag. 37.

11 *Luxus petulans*] Pindar. Olymp. XIII. *Ἰβριν, κόρον ματέρα θρασυμυθον* nuncupat. Quo trahendum hoc Plut. *Quæst. Rom.* LXXI. *Διὰ κόρον καὶ πλησμονὴν ἐξυβρίζουσι καὶ βόες καὶ ἵπποι καὶ ἄνθρωποι, ὥς του καὶ Σοφοκλῆς πεποίηκε· Σὺ δὲ σφάδαίεις, πῦλος ὡς εὐφορβία, Γαστήρ τε γὰρ σὺν καὶ γνάθος πλήρης.*

12 *Nequitia sordibus*] Nazianz. in II. *Stiliteut. κακίας βορβάρων γέμωντι*, 'cæno nequitia referto.' Inf. Hym. VI. 53. 'Qui coinquinatum vitis cor impiavit.' Psychom. vs. 890. 'Cor vitiorum stercore sordet.' Ibi vide quæ noto.

22 *Vita volans*] Nazianz. de vitæ viis : *Πάντα μέγας θνητῶν τὰνθάδε πάντα γέλας, Χρὸς, σκιά, φάσμα, δρόσος, πνοή, πτερὸν, ἀμύλ, ὕειρος.* Columb. ad Seth. II. 33. 'Hæc, dum vita volat, vigili qui mente retractat.'

23 *Inrepsit canities*] Theocrit. Idyll. XIV. 69. *Καὶ ἐπισχερὲ ἐς γένυν ἔρπει Λευκαίνων ὁ χρόνος.*

24 *Me Salia*] Salia Flavius Consul

Romanus fuit cum Fl. Philippo ; quibus Coss. nascitur Prudentius anno a nato Christo cccL Fabric.

28 *Numquid talia proderunt*] Manil. lib. IV. 'Nascentes morimur, finisque ab origine pendet : Tunc et opes et regna fluunt, et sæpius orta Paupertas, artesque datæ, moresque creati, Et vitia, et clades, damna et compendia rerum.'

31 *Dicendum mihi*] I. e. Dicere mihi aliquis debeat. Matthias Bergius P. P. olim Altorfii.

34 *Atquin fine*] Vide Cyprian. Serm. v. de lapsis.

HYMN. I. Clemens Constit. Apost. VIII. 34. inter traditiones Apostolicas, Episcopo et Clero servandas, hanc refert : 'Precationes facite mane, hora tertia, ac sexta, et nona, et vespere, atque ad gallicantum. Mane gratias agentes, quod illuminarit nos, nocte sublata et reddita die. Tertia, quod ea hora Pilatus iudicium adversus Dominum pronunciarit. Sexta, quod ea hora in crucem actus sit. Nona, quod tum omnia mota et tremefacta sint, Domino crucifixo : quia horrerent audaciam impiorum Judæorum, et contumeliam Domini ferre non possent. Vespere, quod noctem dederit ad requiescendum a laboribus diurnis. Ad gallicantum, quod ea hora nunciet adven-

tum diei ad faciendum opera lucis.' Vide Leonhard. Lessium de Justitia et Jure II. 37. Dubitat. VIII.

1 *Alas diei nuncijs*] Theocrit. Idyll. XVIII. 56. 'Ἐς ὄρθρον ἐκεῖ κα πρῶτος αἰοῖδς 'Ἐξ εὐνᾶς κελαδῆσιν, ἀνασχὼν εὐ-τριχα δειρῆν. Maccab. III. 'Ἀρτί δὲ ἀλεκτρονὴν ἐκέκρωγεν ὄρθριος. Hinc ὄρθριος dicitur apud Athenæum I. III. ἥσος ab Antipatro I. VII. Epigram. ὄρθριος a Theoc. Idyll. VII. 122. ἐγερσιβήτορος a Nonno c. XIII. in Joh. Nazian. somnio de Anastasiæ Eccles. v. XLVII. ἐκ δέ μοι ὕπνον ἀπὸ βλαφάρων ἐτίναξε γῆρας ἀλεκτρονίων. Cl. Hæschel ad Phrynich. pag. 110. Basil. M. homilia VIII. hexaëm. p. 38. Πῶς μὲν ἐπ' ἔργα σε διεγείρει δὲ σύνουκος ἔρως, ἀλεία τῇ φωνῇ ἐμβοῶν καὶ καταμπίτων πῶρρωθεν ἔτι τὸν ἥλιον προσελαβόντα, ὀδοκάρους συνδιόρθροίζων, γεωργὸς δὲ ἐξόγων πρὸς ἀμπετόν. Vide Plin. x. 21. Cic. de Divinat. Ovid. Fast. I. 455. et II. 767. Met. XI. 599. Fabulam de vidua et ancillis, quas ad gallorum cantus excitare ad opera consueverat, Cæl. Rhodig. XVI. 13. Muret. Var. Lect. XVI. 18. Lubet addere quædam ex hymno D. Ambrosii: 'Præco diei jam sonat, Noctis profundæ pervigil, Nocturna lux vianitibus A nocte noctem segregans. Hoc excitatus Lucifer Solvit polum caligine: Hoc omnis errorum choras Viam nocendi deserit. Hoc nauta vires colligit, Pontique mitescant freta: Hoc ipsa petra Ecclesiæ Canente culpam diluit. Surgamus ergo strenue, Gallus jacentes excitat, Et somnolentos incropat: Gallus negantes arguit. Gallo canente spes redit, Ægris salus refunditur: Muro latronis conditur, Lapsis fides revertitur,' &c.

21 *Ut cum cornucopia statibus Aurora calum sparsit*] Dracont. Hexaëmer. v. 492. 'Roscida puniceum spargens aurora ruborem, Ducit ubique diem.' Nonn. Dionys. XVIII. 166. 'Ἄλλ' ὅτε δὴ βοέοις ἀμαρτήμασιν ἄγγελος ἡοῦς

ἀκροφανῆς ἐχάραξε λιπάρκιον ὄρθριος ἐμύχλην. Et XXI. 136. 'Ἄλλ' ὅτε χιονόπεξα χαραιομένη ζόφον ἥος 'Ὀρθρον ἀμεργομένην δροσερῇ πορφύρετο πέτρῃ.

26 *Somnus Est forma mortis perperis*] Frequenter apud scriptores Mors somno æquiparatur. Ovid. Amor. II. 9. 'Stulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?' Anaxagoras apud Stob. Serm. CCLXXI. Ἀνὸ διδασκαλίας εἶναι οἶμαι θανάτου, τὸν τε πρὸ τοῦ γενέσθαι χρόνον, καὶ τὸν ὕπνον. Et Serm. CCLXXII. Gorgias Leontinus moriturus dixisse scribitur: 'Ἦδη με ὁ ὕπνος ἔρχεται παρακαταπίθεσθαι τὰ δελφῷ. Plato in Phædone: Τί οὖν, ἔφη, τῷ ζῆν ἐστὶ τι ἐκαιότερον, ὥστε τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; πᾶν μὲν οὖν, ἔφη. τί; τὸ τεθνᾶναι, ἔφη. Homer. II. XIV. 'mortis fratrem' appellat: 'Ἐνθ' ὕπνω ξόμβλαπτο κατεγνήτην θανάτοιο. Seneca Herc. Fur. 'Frater duræ languide mortis.' Virgil. Æn. VI. 'Tum consanguineus lethi sopor.' Orpheus 'somni sororem,' Coluthus συνέμφορον θανάτοιο, 'mortis speculum' vocat Tertullian. lib. de anima c. XLII. 'Nihil itaque videtis,' ait Cic. de senect. 'morti esse tam simile, quam somnum.' Qui itidem Tusc. Quest. I. nuncupat 'mortis imaginem, quam quotidie induimur.' Anneus Boëtius lib. de Morib. 'Stultum est somno delectari, et quasi mortem moliri: cum somnus assiduus sit mortis imitatio.' Pausan. in Lacon. inter reliquas statuas ponit ὕπνον καὶ θάνατον καὶ σφᾶς ἀδελφοὺς εἶναι κατὰ τὰ ἐπη ἐν Ἰλιδδί ἡγηγῆται. vide Plut. de Placit. Phil. v. 24. Aristot. de generat. animal. v. I. D. Augustin. alicubi, 'Ista,' inquit, 'mors dormientium sæpe dicitur in Scriptura, propter futuram resurrectionem, velut evigilationem. Et lectus, in quo Sancti obdormientes, fessi secularibus præliis, requiescant, Christus est.' Inquit Ambros. lib. de Isaac et anima c. v. 'In hoc lecto requievit Isaac et Jacob. In hoc lecto recubans archisynagogus

filia surrexit a morte. In hoc lecto jacens viduæ defunctus, mortis vincula, Christi vocatus voce, dissolvit.' Infra Hymn. x. 56. Chrysost. in Matth. homil. xxxii. p. 305. Natal. Com. iii. 13. Joh. Talenton rerum recondit, ii. 3.

37 *Ferunt vagantes Demonas*] Ambros. Hexaëm. v. 24. Strigenit. in Gallicinio; quo loci in præfat. notabilia exempla adfert, quibus hic locus insignite illustrari potest.

62 *Linguis lubrico*] Εδόλωσθον γὰρ τῆς γλώσσης ὄργανον, καὶ μέγιστον παρέχει τοῖς ἀμαρτοῖσι κίνδυνον: ut præclare scribit Agapetus in Scheda Regia § 54.

81 *Jesum ciampus vocibus*] Basil. M. ad Gregor. Nazianz. Τί οὖν μακαριώτερον τοῦ τὴν ἀγγέλιον χορεύειν ἐν γῇ μιμῆσθαι, εὐθὺς μὲν ἀρχομένης ἡμέρας εἰς εὐχὰς ὁρμῶντα, καὶ ὕμνοις καὶ ψαλμοῖς διαλάμψαντος ἐν ἔργῳ τραπέμενον, πανταχοῦ ἀντὶ τῆς εὐχῆς συμπαρασύνης, καὶ τοῖς ὕμνοις ὥστερ ἄλλαι παραρτίειν τὰς ἀφροσύνας. τὸ γὰρ ἰλαρὸν καὶ ἄλυπον τῆς ψυχῆς κατάστημα αἱ τῶν ὕμνων παραγγελίαι χαρίζονται.

93 *Aurum, voluptas, gaudium*] Severus Imp. apud Spartian. 'Omnia,' inquit, 'fui, et nihil expedit.' Et sapientissimus regum Salomon super humanarum rerum vanitate integrum libellum divinitus plane et θεοπνευστως composuit. Hinc Seneca: 'Omnia ista, in quæ fortuna dominium exercet, sua sunt, sicut pecuniæ, honores; imbecilla sunt, fluida; mortalia sunt et passiones incertæ.' Vide περί στεφ. viii. 97. Boëth. l. ii. prosa et met. iii. Et Pindar. Pyth. viii. 'Ἐν δ' ὀλίγῃ Βροτῶν τὸ τερπνὸν αἰχεται· ὅθῳ δὲ καὶ πίνει χαμαί, ἀποτρέψῃ Γνώμης σεισισμένον.' Ἐπάρμοι. τί δὲ τίς, τί δ' οὐ τίς; Αἰκίᾳ ἄναρ, ἄνθρωποι. Macar. Homil. xv. 'Ὅλος δ' κόσμος δ' γήϊνος, καὶ οἱ θνητοὶ τοῦ βασιλείου, καὶ δ' πλοῦτος, καὶ ἡ δόξα, καὶ οἱ τῆς σοφίας λόγοι, ἐν φαντασίᾳ τινὶ εἰσὶ, μὴ ἔχοντα στερεὰν βάσιν, ἀλλὰ παρερχόμενα.

94 *Opes*] Nazianz. in Carm. p. 1. ait opes possidere idem esse, ἢ σκιάς ἐν χεῖρεσσι εἶχειν, ἢ ἀλλὴν ἀφάσσειν. Τοίῃ γὰρ μερόπων γενεῇ, τοῖος δὲ καὶ ὁ ὄλβος, ὁ ὄλβος ἀφανιστοῦσι ὁμοῖος ἔχουσι νῆδς, Πρόσθε χαρᾶσσομένοισι καὶ δαλυνμένοιισιν ὁπισθεν. Basil. M. p. 123. βουστὴ ἡ φύσις τοῦ πλοῦτου, χειμάρρην δέύτερον τοὺς ἔχοντας παρατρέχει, &c. Confer epist. D. Amphilocheii de studiis recte formandis vs. 21. Chrysost. super c. ii. Joh. p. 114. et seq.

96 *Nū sunt omnia*] Chrysost. Homil. lxxvii. super Matth. Πάντα ὅσα καὶ σκιά, καὶ δόχημα ψυλὸν καὶ γραφή. μάλλον δὲ οὐδὲ γραφή. τὴν μὲν γραφὴν καὶ ἐν εἰκόνι ὁρώμεν. νυνὶ δὲ, τὰ μὲν τῆς τιμῆς, καὶ τῆς τρυφῆς, καὶ τῆς περιφανεῖας, μέχρι σκιάς καὶ ῥημάτων.

HYMN. ii. 1 *Nox et tenebræ*] Confer Ambros. Hexaëm. iv. 1.

7 *Rebuaque jam color rediit*] 'Namque dies varie rerum discriminat oras:' ut ait Hilar. Hexaëm. vs. 60.

13 *Tunc non licebit claudere*] Videlicet, οὐδὲν ἐκφεύγει τὸ θεῖον. τοῦτο γνώσκων σε δεῖ. Αὐτὸς ἐστὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῆς. Epicharm. apud Clement. Alexand. Strom. v. V. N. ad Dracont. vs. 15. et i. Trist. 2. 97.

17 *Fur ante lucem*] Enripid. Ipbig. Κλεπτῶν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς. Max. Tyr. Dissert. ix. p. 57. Φεύγων ἥλιον, διώκων νύκτα καὶ δμήχλην, ποιμένιν ὅτι φίλην, κλέπτῃ δὲ ἀγαθῇ. δὲ μὲν ποιμένη ἔοικεν, δὲ δὲ κλέπτῃ ἔοικεν, καὶ λαθῶναι εἴχεται. οἷδε γὰρ τὸ κακὸν, δὲ δρᾶ· ἀλλὰ εἰδὼς, ὑφ' ἡδονῆς ἔλκεται. Catull. 'Nocte latent fures.' Johan. Climax sive Scholasticus: βδελύττεται ἥλιον κλέπτῃς. Hinc Horat. Ep. i. 16. 'Pulchra Laverna Da mihi fallere; da justum sanctumque tueri. Noctem peccatis, et fraudibus objice nubem.' Huc refer illud Cypriani l. i. Epist. iii. p. 12. 'Atque hæc est vere dementia, non cogitare nec scire, quod mendacia diu non fallant; noctem tamdiu esse, quamdiu illucescat dies; clarificato autem die et

sole oborto, luci tenebras et caliginem cedere, et, quæ grassabantur per noctem, latrocinia cessare.' Soph. Antig. φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἡγήσθαι κλοπεύς τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων. Vide Nonium c. i. n. 250. Zehner. similitt. Biblic. c. cxv.

21 *Versuta fraus et calida amat tenebris*] Concinne et vere Julius Bassus apud Senecam l. vii. Controvers. 6. 'Minore licentia, quæ non videmus, agimus. Et quamvis non minor sit atrocitas facinoris, formido minor est.' Romani maximus antor eloquii inquit: 'Omnia recte facta in luce se collocari volunt,' i. e. appetunt sciri. Chrysost. Homil. xviii. sup. v. Ephes. Οὐδὲς γὰρ τὸν ἄληπον κρύπτει βίον. Τὰ δὲ κρυπτόμενα διὰ τὸ ἀποκρύβηαι κρύπτεται. M. Minuc. Felix, Octav. 'Cum honesta semper publico gaudeant, scelera secreta sint.' Et rursus: 'Sic extincto et everso lumine conscio, impudentibus tenebris pexus infandæ cupiditatis involvunt per incertum sortis.' Apud Cyprianum in lib. de Bono Pudicitie p. 491. 'Non ulla latebrarum, et sine ullo conscio, quæ tuta quibusdam putatur occasio, quæ maxima vis est admittendi sceleris, cum deliberationibus occurrit impunitas.' Nonnus in Johan. cap. iiii. Ἀξία νυκτὸς ἔχων, στυγίει φάος. Et Philo lib. περὶ ἐνείρων Νυκτὸς ἄξιον τὸ κακόν. Vide Plat. in Phileb. ubi egregium habet hanc in rem locum. Tertull. Apol. c. i. Augustin. de Civ. Dei cap. xviii. et xix. Senecam Hippol. vs. 520. Gruter. Sup. iiii. 4. Ovid. Met. ii. 594. Zehner. cent. iiii. sac. 72. Comment. Terent. Hecyra iv. 1. p. 654. et p. 264. Ambros. de Abraham Patriarc. 1. 2. 'Latere, criminosa conscientie est.'

22 *Aptemque noctem turpibus adulter*] Seneca lib. vii. Controvers. v. 'Nox placet sceleris, prorsus adulteri tempus. Quo mihi lumen? tantum admissuro nefas optanda nox est.'

Ambros. de Cain et Abel. ii. 8. 'Latro diem refugit, quasi criminis testem. Lucem adulter quasi erubescit adulterii conscientia.' Statius Thebaid. i. 250. de Cadmo incestuoso: 'Mernere tunc, mernere tenebræ Ultorem sperare Jovem.' Et notum illud: 'Celari vult sua furta Venus.' Scholiast. Theocriti: Ἐπειδὴ στυγλή ἐστὶν ἡ νύξ, δεῖ δὲ τοῖς κλεπτομένοις ἔρωσι στυγῆς καὶ νυκτὸς. Μένανδρος, Ὡς νύξ, σοῦ γὰρ δεῖ πλείστον Ἀφροδίτη.

36 *Vulva colorant serice*] I. e. Fucis illinunt et cerussa incrustant; ceu ut loquitur Sophocl. Ἐν κακοῖσι τις Ἄλσος, ἔπειτα τοῦτο καλλύειν θέλει. Justin. Mart. Apolog. i. Ἡ κακία πρόβλημα ταυτὴς τῶν πράξεων τὰ προσόντα τῇ ἀρετῇ καὶ ὅπως ὅντα καλὰ διὰ μνήσεως φθαρτῶν περιβαλλομένη, τὰ προσόντα αὐτῇ φαῖλα τῇ ἀρετῇ περιβεῖσα.

41 *Illum forensis gloria*] Seneca de brevitate vitæ c. ii.

69 *Qui tetram pice Candore tinguis lacteo*] Proculdubio respexit autor ad illa Ovid. Pont. iiii. 3. 'Sed neque mutatur nigra pice lacteus humor; Nec, quod erat candens, fit terebinthus ebur.' Pindar. apud Clement. Alexandr. v. Stromat. et Theoretum lib. vi. Θεὸς δὲ δυνατὸν ἐκ μάλιστα νυκτὸς ἀμύων ὄρσαι φάος, κελευμεφεῖ δὲ σκότει καλύφει καθαρὸν ἀμέρας σέλας. Vide Isai. i. 18.

73 *Sub nocte Jacob*] Genes. xxxii. Philo περὶ τῶν μετονομαζομ. fol. 14. et Hæschel. in notis p. 224. et 270. Ambros. de Jacob et vita beata ii. 7. Theodolus Episc. in Ecloga: 'Congressus Domino Jacob lactamine longo Nervos amisit femoris, dum cedere nescit: Quam plagam veluti gemit evenisse parenti, Non comedit nervum successio tota nepotum.'

81 *Inguen, pars corporis vilior*] Ovid. Fast. iv. et in Ibin vs. 456. 'vilis membra' appellat.

84 *Diram fovet libidinem*] Vide Virg. Æn. vii. 15.

87 *Si forte non cedat Deo*] Pindar. Pyth. II. *Χρὴ δὲ πρὸς θεὸν οὐκ ἐρῆναι.* Olymp. IX. *Ἐὰν πόλεμον μάχην τε πᾶσαν χωρὶς ἀθανάτων.* V. N. I. Pont. I. 26. et Rittershus. ad Oppian. Halicent. II. 13.

97 *Hæc lux*] In templo Imperialis Gelhusæ Christus fundere querelas his versibus legitur: 'Sum lux, nemo cupit talem cognoscere lucem. Sum via, nostra tamen sequitur vestigia nemo. Sum pius et placidus, nemo audet fidere nobis. Sum rerum cælique potens, me nemo veretur.' Meminit præclarissimus ille Neander in Orbis terræ Explicat. part. I. p. 135.

105 *Speculator adstat desuper*] Pie Plaut. Captiv. II. 2. 'Est profecto Deus, qui, quæ nos gerimus, auditque et videt.' Quod ex Sophoclis Electra vs. 174. expressum videtur: *Ἔστι μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, ὃς ἐφορᾷ πάντα.* Ovid. Met. XIII. 70. 'Aspiciunt oculis Superi mortalia iustis.' Silius I. XV. 'Quæcunque capesses, Teates factorum stare arbitrabere Divos.' Euripid. Phryxo: *Ὁξὺς θεῶν ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ πάντα ἰδεῖν.* Juvenc. I. I. 'Nil absente Deo loquimur: nil abdita clausum Pectoris antra tegunt: cernit Deus omnia præsens.' In Constitut. Imper. Leonis, et Alexandri de Judicib. 'Sen forte nos effugerit, pervigilem tamen et insomnem oculum, cui nihil non quamlibet occultum, patere potest, effugere non poterit.' Basil. M. p. 87. *Ὅπου περ ἂν βασιλεὺς, ὅτι περ ἂν ἐπεργῆς, κἀν ἐν σκότει, κἀν ἐν ἡμέρᾳ, ἐπισκοποῦνται ἔχεις τὸν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμόν.* Ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ οὐ πύλαι ἀνοίγονται, οὐ παραπετάσματα συνέγονται. Ἐτοιμόν ἐστιν εἰς θεὸν τὸ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ. πάντας ἐφορᾷ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ εἰς διαφεύγει αὐτοῦ τὴν θέαν. οὐ σκότος, οὐ τοίχοι παρακαλύπτοντες, οὐδὲν ἀπὸ οὐδὲν ἐστιν ὀφθαλμοῖς θεοῦ. Vide elegantissime hac de re D. Ambros. Offic. I. 14. Dracont. vs. 15. Rittershus. ad Oppian. Ha-

licent. II. 8. Boëth. Met. v. 2. Plat. in Sympos. Sept. Sapient. *Ὅν ἐστιν εἰς τῆς δίκης ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπισκοπεῖ κύκλῳ τὰ πραττόμενα περὶ γῆν καὶ θάλασσαν.* Apud Achæos, teste Hesychio, *ξέος πανόπτης* fuit cultus. Thaletis dictum refert Cic. de LL. II. 'Homines existimare oportet, Deos omnia cernere.'

HYMN. III. 9 *Nominis et sub honore*] D. Hieron. in Reg. Monach. p. 173. b. 'Nec cibi ante sumantur, nisi oratione præmissa. Nec recedatur a mensa, nisi referantur gratiæ creatori.' Et Basil. M. præceptum religiosissimum est ex epist. ad Gregor. *εὐχαὶ πρὸ τροφῆς, &c.* 'Antequam corpus cibo reficiamus, preces concipiendæ sunt pro dignitate divinorum munerum, tum eorum quæ in præsens nobis tribuuntur, tum eorum quæ in posterum tribuentur. Curatis corporibus rursum preces fiant, quibus et ob accepta beneficia gratias agamus, et promissa nobis a Deo flagitemus.'

16 *Fercula nostra Deum sapiant*] Bernhard. Epist. II. 2. 'Nec sit vel hora convivii gratiæ celestis immunitas. Sonet Psalmus convivium sobrii, (ut tibi tenax memoria est,) vox sonora; aggredere hoc munus ex more. Magis charissimus pascas, si sit nobis spiritalis auditio, proleat aures religiosa dulcedo.' Et D. August. ad Monachas Epist. CIX. 'Cum accedis ad mensam, donec inde surgatis, quod vobis secundum consuetudinem legitur, sine tumultu et contentione audite. Nec solæ fauces sumant cibum, sed et aures percipiant Dei verbum.'

19 *Quod sumus aut agimus*] Justin. Mart. de recta confess. *Ὁ καὶ θέομεν διηγεῖσθαι θυσίαν αἰνέσεως, καὶ σπένδομεν δεήσεις εὐλαβεῖς, καὶ θέομεν εὐδοκίαν πράξαι, αὐτὸν ἑαυτοῖς ἀναστρέφοντες, αὐτὸν ἀναπνέοντες, αὐτὸν λογίζομενοι, αὐτῷ προσαγγίζοντες, αὐτὸν ἐν πάσι ὑμνοῦντες, τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ χα-*

ρηγὸν τῆς ἀνωτάτης βασιλείας.

34 *Quam data munera si recinat*] Basil. M. homilia περὶ εὐχαριστίας p. 142. Et in Julittam Martyrem pag. 147.

36 *Ipse homini quia cuncta dedit*] Basil. M. ibid. in Julittam p. 149. Τροφὰς ἐκ τῆς γῆς (θεός) ἀνίστησι. βοσκημάτων ἡμῶν ὑπηρεσίαν δέδωκε. δι' ἡμᾶς ὕμβροι. δι' ἡμᾶς ἥλιος. ἡ δρευνή, ἡ πεδιάσιμος, ἡμῶν ἐρεπεν διακεκόσμηται, ἀποφυγὰς ἡμῶν πρὸς τὰς ἐκ τῶν ὀρῶν ἀκρότητας ἐντροπίζουσα. δι' ἡμᾶς ποταμοὶ ῥέουσι. δι' ἡμᾶς βρόχουσι αἱ πηγαί. ἡ θάλασσα ἡμῶν ἀνέται πρὸς ἐμπορίαν. οἱ ἐκ μετᾶλλων πλοῦτοι, αἱ πανταχόθεν ἀπολαύσεις, πᾶσις τῆς κτίσεως δορυφορούσης ἡμῶν, διὰ τὴν πλουσίαν καὶ ἄφθορον εἰς ἡμᾶς χάριν τοῦ ἐνεργήτου. καὶ τί δέῃ τὰ μικρὰ λέγειν; δι' ἡμᾶς θεὸς ἐν ἀνθρώποις. vide reliqua: ut et Theodoret. l. vi. Græc. affect.

43 *Milla glutine*] Manil. lib. v. 'Ipse quoque aërios populos, cæloque dictum, Alituumque genus, studium censusque vocabit. Mille fluent artes; ant bellum indicere mundo, Et medios inter volucrum prensare meatus, Ant nidis dammare snis, ramove sedentem, Pascentemve super surgentia ducere lina.'

46 *Ecce per æquora*] Manil. ibid. 'Sunt, quibus in ponto studium est cepisse ferarum Diversas facies, et cæco mersa profundo Sternere littoreis monstrorum corpora arenis, Horrendumque fretis in bella lacessere pontum, Et colare vagos inductis retibus amnes: Ac per nulla sequi dubitant vestigia prædas. Luxuriæ quia terra parum, fastidiet orbem Venter, et ipse gulam Nerens ex æquore pascet.'

63 *Nos oleris coma*] D. Hieron. tom. i. Epist. xviii. 'Ibi cibarius panis, et olus nostris manibus irrigatum, et lac, delicie rusticanæ, viles quidem, sed innocentes cibos præbent.' Ad quæ verba hunc Erasmus locum adducit.

73 *Hæc opifex apis*] Basil. M. Hex-

æm. Homil. viii. Nazianzen. eis τὸν 'Ιεζεκὴλ, pag. 260. Ἄρτι μὲν ἡ φιλεργὸς μέλισσα τὸ πτερόν ἐλκίσασα, καὶ τῶν σίμβλων ἐπαινασάσα, τὴν ἐαυτῆς σοφίαν ἐπιδείκνυται, καὶ λειμῶνας ἐφίπταται, καὶ συλῇ τὰ ἄνθη. καὶ ἡ μὲν πονεῖ τὰ κηρία, τὰς ἐξαγόνους καὶ ἀντιθέτους σύριγγας ἐξυφαίνουσα, καὶ τὰς εὐθείας ταῖς γωνίαις ἐπαλλάττουσα. ἔργον ὁμοῦ κάλλους καὶ ἀσφαλείας. ἡ δὲ μέλι ταῖς ἀποθήκαις ἐναποτίθεται καὶ γεωργεῖ τῷ ἐνέζοντι καρπὸν γλυκὺν καὶ ἀνθρώτον, &c.

75 *Nezilia inscia conjugii*] Quintil. Declam. xiii.

81 *Quæ veterum tuba*] Pindar. Nem. vi. Πλατεῖαι πάντοθεν λογιόσιν ἐντὶ πρόσδοι θεὸν ἐκλέα κοσμεῖν.

98 *Effigiem meditata suam*] Basil. M. Hexæm. Homil. x. et xi. Ambros. Hexæm. vi. cap. 7. et 8. Cl. Alexand. Protrept. ad Græc. pag. 18. lin. 12. et ibid. p. 28. lin. 5. Basil. Se-leuc. Orat. i.

101 *Tunc per amara directa*] Basil. M. de Paradiso p. 643. Dracont. Hexæm. vs. 232. Ambros. Epist. vi. 42.

105 *Quadrifluis amne*] V. N. ad Dracont. Hexæm. vs. 63. Philon. lib. i. Legis allegor. Alcim. i. 260.

109 *Carpere poma veto*] Ambros. Epist. vi. 42. Cyprian. de Ligno vitæ, Greg. Nyssen. lib. de opificio hominis, p. 206.

119 *Tegmina sutæ parant*] Ambros. lib. de Paradiso cap. xiii. Zehner. cent. iv. adag. sac. ii. Vide et Basil. M. p. 165. et 216.

132 *Posteritas ruit in facinus*] Alci-mus Avitus: 'Eva sese pariter comitemque sefellit, et nondum natam percussit vulnere prolem.' Et Sedul. 'Unius ob meritum cuncti periire minores.' Refer illud Horatii Carm. iii. 6. 'Damnosa quid non imminuit dies? Ætas parentum, pejor avis, tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiore.'

135 *Impia crimina morte luit*] Ambros. de Paradiso cap. ix. Et alias,

quod dicit in Apoth. 'Peccati sæva satelles Pœna.' Et Plato v. de LIL. *Τιμωρία δ' ἀδικίας πάσης ἀκλόουτος*. Horat. Carm. III. 2. 'Raro antecedentem scelestum deseruit pede pœna claudo.' Confer Richter. Axiom. Polit. c. CCCII. 'Nec enim crimen quisquam in pectore gestat, qui non idem Nemesim in tergo. Culpæ enim comes iustissime pœna semper est.' Lips. de Constant. II. 13. et 10.

174 *Neu piger immodiciis dapibus Viscera læsa gravet*] Sicut enim scribit Chrysost. super Acta Apost. Homil. XXXV. Τοῦ γὰρ τρυφῶντος τὸ σῶμα ἐκλυτον καὶ πεπλαθηκός. ἔπειτα καὶ αἱ τοῦ σώματος αἰσθήσεις οὐκ εἰσὶν εὐλακρεῖς οὐδὲ θυγεῖς, ἀλλὰ χαῖναι καὶ μαλακαί. τούτων δὲ οὐκ οὐσῶν, οὐδὲ τῆς θυγίας ἡδονῆς φαίνεται, &c. Et paulo post: Τίνι δὲ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου πολυσαρκαίαν ἀσκήν, φύκης δικήν συνόλεμος; &c. Et mox: Αὐτὸς δὲ καθάπερ οἱ χοῖροι εὐθείως ἀπὸ πρῶτ' ἐπὶ βοσκήν ἔλθουσιν τῆς γαστρὸς, ζῆτῶν πῶς τράπεζαν πολυτελεῖ κατασκευάσει. Item: ἀνίσταται διατενόμενος, καθάπερ ὄντως ὡς πεινόμενος, &c. Basil. M. homil. de jej. pag. 135. Βαρουμένη γαστήρ οὐχ ἔπως πρὸς δρόμον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑπνον ἐπιτηδεύει, διότι καταβληβομένη τῇ πληθει, οὐδὲ ἡρεμεῖν συγχωρεῖται, ἀλλ' ἀναγκάζεται πολλὰς ποιεῖσθαι τὰς περιστροφὰς ἐφ' ἑκάτερον.

186 *Vigor igneolus Non moritur*] Basil. Seleuc. Orat. in Publicanum et Phariseum: τὴν φύσιν ἀθάνατος ἡ ψυχὴ. Ovid. Met. xv. 185. 'Morte carent animæ.' V. N. ad Dracont. Hexæm. vs. 562. Et inf. περὶ στεφ. x. 471. Ambros. de Cain. II. 10.

196 *Credo equidem, neque vana fides*] Virg. Æn. IV. 12. 'Credo equidem, nec vana fides, genus esse Deorum.' Et Æn. VI. 859. 'Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus.'

HYMN. IV. 3 *Quem lex corporis imbecilla poscit*] Chrysost. in Matth. Homil. XLV. pag. 415. Τὸ πλεόν τοῦ δέοντος, οὐκ ἔτι τροφή, ἀλλὰ λίμη μόνον,

&c. Et in 1 Timoth. v. Homil. XIV. pag. 1592. Οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ τὸ πλεόν τῆς τρυφῆς, ἢ κῆπου πλεονασμός. ἔχει γὰρ ἡ φύσις μέτρα, καὶ τὸ πλεόν ἐκείνων οὐκέτι γίνεται τροφή, ἀλλὰ λίμη καὶ πόσος πλείων. θρέψον τὸ σῶμα, μὴ ἀποκτείνῃς, &c. Nazianzen. in Baptisma pag. 238. ἐπερβάλλουσα τροφὴ σώματι πολέμιος. Vide Chrysost. super Acta Apost. Homil. XXVII. pag. 643. D. Hieron. in regulis monach. c. XXXV. et XXXVI.

4 *Qui Cherubim sedile sacrum*] D. Hieron. tom. II. p. 55. a.

8 *Expera principii*] Inf. περὶ στεφ. x. 316. Unde a Sibylla, teste Lactantio I. 7. appellatur αὐτοφύης, ἀφ' ὧν αὐτογενὴς, ἀγόννητος, ἀπαίτητος. Vide Ephes. I. 5. Johann. XVII. 6.

13 *Omne quod sumus*] Act. XVII. 28. Hinc Oppian. Halieut. v. 7. homines appellat ὡς τῶν μακάρεσσιν γένος.

31 *Purcis victibus expeleas corda*] Egrege ut omnia Chrysost. in Epist. ad Timoth. I. cap. v. Homil. XIV. Καθάπερ ἡ συνεχὴς συννέφεια καὶ διεφικῆς οὐκ ἀφήσιν τὴν ἀκτῖνα διαλάμψαι ποτὶ ὅπως οἱ τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ οἴνου ἄνθρωποι, καθάπερ τινα σκόπελον, τὸν ἐγκέφαλον ἀπολαβόντες, καὶ πυκνὸν ἐκεῖ στήσαντες νόφος, τὸ λογικὸν οὐκ ἀφίεσαν ἐκτεθῆναι ποτε, ἐν πολλῇ σκοτομῇρ κατέχοντες τὸν ταῦτα παρόντα. Et paulo post: Ὅσῳ ἂν τὸ σῶμα λιπαίνεται καὶ παχύνεται, τοσούτῳ μᾶλλον ψυχὴ κατεσχνύεται, καὶ ἀσθενεστέρα γίνεται, τοσούτῳ μᾶλλον θάπτεται. καὶ καθάπερ ἐπὶ τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν, ἂν μὲν τοὺς ἔωθεν ἐπικαμένους χιτῶνίσκους ἐργάσθαι παχεῖς, οὐκ ἰσχύει τὸ διορατικὸν ἀφείναι καὶ ἀτενίσαι, τῆς ἀκτῖνος ἐκτρομεμένης ὑπὸ τῆς παχύτητος, καὶ σκότος γίνεται πολλάκις, ὅπως καὶ τὸ σῶμα, ἐπειδὴν λιπαίνεται, πολλὴν αἰὶς τὴν παχύτητα περικεῖσθαι. Et turgus Hom. XLV. super Matth. f. 414. Ἡ τρυφή ἀμβλύνει τὰς αἰσθήσεις, καὶ σκοτοῖ τὸν λογισμὸν, καὶ πηροῖ τὸν νοῦν ἐξὸν βλέποντα, &c. Vide utrobique plura, ut et super Act. Apostol. Homil. XXV. pag. 645.

Cyprian. Epist. iv. 4. 'Sed et de victu parco et sobrio potu divinis dignationibus admosemur, scilicet ne vigore cælesti sublime jam pectus illecebra secularis enervet, vel ne largioribus epulis mens gravata minus ad preces orationis evigilet.' D. Hieron. in reg. Monach. tom. ii. p. 178. a. 'Pinguis venter non gignit sensum tennem. Docet Æsopi fabula, plenum muris ventrem per angustum foramen egredi non valere.' Hinc Nazian. Νεὺς λεπτός ὕκον ἐκδιώκει γαστέρος. 'Subtilis animus molem ventris defugit.' Vide Erasm. adag. 'Pinguis venter non gignit tenuem sensum.' παχὺς γαστήρ λεπτόν οὐ τλάκει σέν. Hadr. Junius Cent. iii. Adag. 1. 'Anima sicca sapientissima;' ubi hunc Prudentii locum allegat. Senec. Epist. xcv. et cx. Basil. M. Homil. de Jejun. p. 135. et seq. et In ebrietatem p. 192. et seqq.

38 *Inter caucisones situm leones*] Cyprian. de duplici martyrio: et Epist. iv. 6. Ambros. Epist. x. 82. D. Hieron. de muliere septies icta: 'Huc beati Danielis revocetur historia: juxta quem adulantibus caudis prædam suam leonum ora timuerunt.' Nazian. Homil. in Cyprianum pag. 110. Καὶ βέβαι (ὁ Χριστός) μὲν ἐκ λάκκου δικαίων, λέουσι προτεθέντα βορὰν, καὶ χειρὶν ἐκτάσει τοὺς θήρας νικῆσαντα. Basil. M. pag. 177. Ἐίχε δὲ καὶ ὁ Βαβυλώνιος λάκκος τὸν Ἰσραηλίτην νεανίσκον. εἰχμέλαντο μὲν τὴν συμφορὰν, διέσθοντο δὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα. καὶ τί τὰ παρ' ἐκείνων; οἱ μὲν λέοντες παρὰ φύσιν ἐνσπένοντο. ὁ δὲ τοῦτου τροφὴς Ἀβραὰμ ἐλάφητο δι' αἵματος κομίζοντας τοῦ ἀγγέλου μετὰ τῶν ὕψων τὸν ἐσθραπον. καὶ ἵνα μὴ λιμὸν πεισθῇ δικαίος, τσεπάνης ἐπεπληρέθη γῆς καὶ θαλάσσης ἐπ' ἀφάντη ἐν μικρῷ μορίῳ καιροῦ, ὅσην ἐκ τῆς Ἰουδαίας μέχρι Βαβυλώνης ἐπλάσθη.

46 *O semper pietas*] Joseph. Antiq. 1. 'Divinitas auxilium favoris sui non in parvis solet ostendere, sed ubi

spes humana deficit.' Ambros. de Joseph. Patriarc. cap. v. 'Visitat Deus et in carcere suos: et ideo ibi est plus auxilii, ubi est plus periculi.'

59 *Abbacum Propheta*] Alcim. lib. ad Fuscin. soror. vs. 748. Perer. in Daniel. lib. xvi. p. 953. Theodolus Episc. in Ecloga: 'In foveam misum non attigit ira leonum, Quamvis passa famem tutante Deo Daniele, Signatis foribus cui prandia detulit intus Abbacuc solo transvectus regna capillo.'

HYMN. v. 2 *Qui certis vicibus tempora*] Boëth. Met. iv. 6. 'Semper vicibus temporis æquis Vesper aëras nunciat umbras, Revehitque diem Lucifer alnum.'

7 *Incausa silicis lumina nos tamen*] Vide D. Hieron. tom. ii. p. 68. de cereo paschali. P. Fabrum Semest. iii. 2. p. 37.

31 *Moses nempe Deum spinifera in rubo*] Exod. iii. Damasc. in Theogon. vs. 6. Ἦνεγκε γαστήρ ἡγιασμένη λόγον, Ζαφὺς ἀφλέκτη ζωγραφουμένη βάτη, Μυγῶτα μορφῇ τῇ βροτησίᾳ θεοῦ, &c. Cosmas Hierosolymita in Pentecosten: 'Ἀφλεκτος πυρὶ ἐν Σινᾷ προσομιλοῦσα βάτος, θεὸν ἐγγέρισε τῇ βραδυγλώσσῃ καὶ δυσήχῃ Μωσέϊ. Et Theophanes in Deiparæ Annunciat. Κατεμήνυσεν ἡ βάτος ἀκατάφλεκτος μέλαινα δεξαμένη φλόγα κεχαριτωμένη παύσην τε, τοῦ κατὰ σε μυστηρίου τὸ παράδοξον. μετὰ τόκον μονεῖς γὰρ ἐγγὴ ἀεὶ παρθένος. Damascenus de Domini transfiguratione, ut et Cosmas in eandem festivitatem. August. de Trinitate ii. 3. et Quæst. iii. super Exodum, Hilar. lib. iv. de Trinitat. Ambros. de Fide i. 5. et Epist. x. 82. et lib. de Virginibus pag. 1. et Hexaëm. iv. 3. Alcim. v. 23. Justin. Martyr. contra Tryph. p. 220. Basil. M. Homil. in Mamantem mart. pag. 240. et Hexaëm. Homil. vi.

55 *Signaque bellica Præstendent clara draconibus*] *Infra περὶ στοιχ.* i. 35. Lips.

de Milit. Rom. lib. iv. Dial. v.

65 *Præbent rupta locum*] Damasceni et Cosmæ hymni plerique ab hoc miraculo Dei facto exordium capessunt. Philo l. iii. de vita Mosis.

90 *Latices potos fundit scissa silex*] Dent. viii. 16. Num. xx. 11. Philo ἐν νόμ. ἀλληγ. Τοῦ ἐξαγαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατος. ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστὸς, inquit Apost. 1 Cor. x. οὐ γὰρ ἡ τῆς πέτρας φύσις τὸ ὕδωρ ἠφίει φησὶν, ἀλλ' ἑτέρα τις πέτρα πνευματικὴ τὸ πᾶν ἐργάζετο, τουτέστιν, ὁ Χριστὸς ὁ παρὼν αὐτοῖς πανταχοῦ, καὶ πάντα θαυματουργῶν. Chrysost. super Apostoli verba. Basil. M. Homil. ἐν ἀρχαῖ καὶ λιμῇ, p. 177. Ambros. l. de fide resurrect. c. xvi. Philo lib. i. de vita Mosis.

93 *Instat fellis aqua*] Exod. xv. 23. Sirac. xxxviii. 5. Macar. Homil. xlvii. pag. 522. Tertull. lib. adv. Jud. 'Lignum passionis Christi, unde vita pendens a vobis credita non est. Hoc enim lignum tunc in sacramento erat, quo Moses aquam amarum inducavit, unde populus, qui siti peribat in eremo, bibendo revixit: sicut nos, qui de seculi calamitatibus extracti, in quo commorabamur siti pereantes, i. e. verbo divino propinati, ligno passionis Christi aquam baptismatis potantes, fide, quæ est in eum, reviximus, a qua fide Israël excidit.' Vide et Theodoret. Quæst. xxvi. in Exod. August. de Mirabil. Scripturæ i. 22. et Quæst. lvii. in Exod. Justin. Martyr. contra Tryphon. p. 244. Ambros. Serm. xxiv. et de Sacram. ii. 4. Philo lib. de congressu querendæ erudit. causa.

97 *Implet castra cibus*] V. N. Psychom. vs. 374.

Ninguidus] Exod. xvi. Ἴδὸν ἐγὼ ὅτι ὅτι ὑμῶν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. τῇ γὰρ ὄντι, ait Philo lib. περὶ φυγίδων, τὴν αἰθέριον σφοδρὰ ὁ θεὸς ταῖς ἐκφύσει καὶ φιλοθεόμοισιν ἄνωθεν ἐπιφέρει διανοίας. αἱ δὲ ἰδοῦσαι καὶ γυνώσκουσαι, σφόδρα ἡσθεύουσαι, ἑμαυτὸν μὲν ὁ ἔκτιστος, τὸ δὲ διαθεῖν ἄγνωστον.

σι. διὸ πυνθάνονται, τί ἐστὶ τοῦτο (τὸ γὰρ Μάννα ἐμπνεύεται, τί τοῦτό ἐστι) ὁ μέλιτος γλυκύτερον, χιόνος δὲ λευκότερον εἶναι πέφυκε; διδαχθήσονται δὲ ὑπὸ τοῦ θεοπρόπου, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε κύριος αὐτοῖς φαγεῖν. τίς οὖν ὁ ἄρτος; εἶπε. τοῦτο, φησὶ, τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύριος. ἡ θεῖα σύνταξις' αὕτη τὴν ὁρατικὴν ψυχὴν φωτίζει τε ὁμοῦ καὶ γλυκαίνει. φέγγος μὲν τὸ ἀληθείας ἀπαστράπτουσα, πειθοὶ τε ἀρετῇ γλυκαίνει τοὺς διψῶντας καὶ πεινῶντας καλοκρήθειας ἀφιδύουσα. Ambros. Epist. viii. 62.

111 *Jaclataque animas mille laboribus*] Macar. Homil. xii. pag. 150. Οὐκ ἐγχορεῖ γὰρ ἡμεῖς παθημάτων, καὶ τῆς τραχείας καὶ στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ εἰσελθεῖν τινα εἰς τὴν πόλιν τῶν ἁγίων, καὶ ἀναπαῖρῃ καὶ συμβασιλεύσει τῇ βασιλείᾳ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Matth. vii. Confer D. Hæschelli notas in Philon. opuscula p. 246.

113 *Illic purpureis*] Vide Basil. M. de Paradiso p. 643.

117 *Balsam*] V. N. ad Genes. Victorini i. 224.

118 *Raræque cinnama*] Victorin. Massil. vs. 219. 'Spirantia cinnama odores.'

133 *Marcent suppliciiis*] Ferias esse Stygias, et tormentorum vacuitatem apud inferos, ea nocte, qua Christi celebratur a mortuis resurrectio, tradit hic autor. Id alibi non legitur; et videtur Hispanicum esse commentum. Fabric.

152 *Lucem, qua relique præstamia cernimus*] Philo lib. περὶ μέθης: Αὐτίκα τῶν χρωμάτων ἀντιλαμβάνομεθα, πῶς; ἄρ' οὐ σὺν ἡμέρῃ καὶ φωτὶ τοῖς ἐκτός καὶ τῷ κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ὁρᾷ; Aristotel. de Animal. ii. 7. V. N. ad Dracont. vs. 20.

153 *Tu lux vera oculis, lux quoque sensibus*] Philo lib. περὶ τῶν μεταστροφῶν. Νοήσει γὰρ τὸ νοητὸν εἰκὸς μόνον καταλαμβάνεσθαι, πηγὴ δὲ τῆς καθαρωτάτης ἀληθείας, θεὸς ἐστίν. ὅσθ' ὅταν ἐπιφαίνηται ψυχῇ, τὰς ἀσκήσεις καὶ περιφανεστάτας ἀκτίνας ἀνίσχει. Ibid. Τὸ δεχόμενον τὴν

θελας φαντασται, τὸ τῆς ψυχῆς ἔστιν ὄμμα.

156 *Pacifici Chismatis*] P. Faber Agonist. II. 22.

HYMN. VI. 10 *Redit et quietis hora*] Desomni Vigiliarumque vicissitudine Gregor. Nyssen. de opificio hominis p. 132.

11 *Blandus super vicissim fessos relaxat artus*] Somnus non animi universi sed tantummodo sensuum cessatio est, ex evaporatione nata, qua corpus reficitur, tanquam stirpes salubri aliqua irrigatione. L. Vives. Ambros. Hymno ad Vesperas: 'Deus creator omnium, Polique rector, vestiens Diem decoro lumine, Noctem soporis gratia. Artus solutos ut quies Reddat laboris usus, Mentisque fessas allevet, Luctusque solvat anxios.' Themist. Τῶν περὶ ἡμᾶς παθῶν ὁ ὕπνος ἡδιστος. Conferendus cum his est Lucr. IV. 908. et seqq. Et inter reliqua scribit ibid. vs. 961. 'Et quoniam non est, quasi quod suffulciat artus; Debile fit corpus, languescunt omnia membra: Brachia palpebræque cadunt, poplitesque procumbent. . . . Deinde cibum sequitur somnus; quia quæ facit ær, Hæc eadem cibus, in venas dum diditur omnes, Efficit: et multo sopor ille gravissimus extat, Quem satur aut lassus capias: quia plurima tum se Corpora conturbant, magno contusa labore.'

13 *Mens astuens procellis*] Confer Notas I. Trist. II. 9. et Gruter. Susp. IV. 3.

15 *Bibis oblitivale poculum*] V. N. I. Ponto 2. 43. et ib. II. 21.

18 *Lethæa vis*] Αὐτοκασιγνητος γὰρ ἐστὶν Λήθης θανδρου τε, secundum Orpheum versum. Natal. Com. III. 14. Sup. hym. I. 26. et inf. hym. x. 56.

39 *Liber tagat per auras*] Lucr. IV. 761. 'Nec ratione alia, cum somnus membra profudit, Mens animi vigilat, nisi quod simulachra laceassunt Hæc eadem nostros animos, quæ quum vigilamus,' &c.

Delph. et Var. Clas.

30 *Rapido vigore*] Pisides Hexaëm. vs. 1618. αἰτ, τοῦν ταχύδρομον φύσει. Elegantissime de mentis velocitate Philo lib. περὶ τῶν μετονομαζ. Τῇ γὰρ διαβολῇ, φησὶν, εἶπερ ἦν τῶν εἰς ποδάκειαν ἐπαινουμένων οὐδὲν ἐν ἰσχύσει παρὰ δρᾶμεν ἐπὶ καὶ τὰς πτηνὰς φύσεις ἀπάσας ἔφθακεν. ἀπ' οὗ μοι δοκεῖ καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν ὁ δοκιμάτατος, ὥστε πτερὰν ἢ νόημα, φάναι· δηλῶν τὸ τῆς δέξτητος τάχος κατ' ἐπίτασιν ὕστερον τοῦ πτεροῦ τὸ νόημα θεῖς. ἐπὶ πολλὰ γὰρ ἡ διάνοια ἐν ταῦτ' πράγματι ὁμοῦ καὶ σώματι στέχει μετὰ ἀλέκτου φορᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ γῆς καὶ θαλάττης αὐτίκα πέ- ρατα φθάει, συναυροῦσα καὶ τέμνουσα τὰ ἔπειρα μεγέθη διὰ στόματος. κατὰ δὲ τὴν αὐτὸν χρόνον τοσούτον ἀπὸ γῆς ἀναπηδῇ, ὥς δι' αἶρος εἰς αἰθέρα ἀνέρχεται, καὶ μόλις περὶ τὴν ἐσχάτην τῶν ἀπλανῶν ἀφίδα ἴστασθαι. τὸ γὰρ ἐνθερμον καὶ διὰ πυρὸς, ἡρεμεῖν αὐτὴν οὐκ ἐφ', &c. V. N. IV. Trist. 2. 59. Maxim. Tyr. dissert. VI. sub finem. Franc. Nans. in Notis ad Johan. VI. 86. Macar. Homil. XLVI. Rittersh. ad Oppian. Halient. v. 660. et quod Hæschel. ad d. I. Philonis annotat. Ambros. Hexaëm. VI. 8. Inf. Apoth. vs. 806.

41 *Sed sensa somniantum*] Adi Artemidor. cap. I. II. et seqq. et Onirot. Achmetis cap. II. Natal. Com. III. 14. Saresber. II. 14. 15. 16.

48 *Ambage fallit atra*] Tibull. 'Somnia fallaci ludunt temeraria nocte, Et pavidas mentes vana timere jubent.' Inde Nonn. xv. 96. ὄνειρους appellat νοσηλῆας. Et xxxv. 252. κλεψῳδούς. Vide Sapient. v. 6. Sirac. xxxiv. Zehner. Cent. II. Adag. Sac. cap. xxiII.

49 *Quem rara culpa morum*] Τῶν σπουδαίων σπουδαῖα καὶ τὰ ἐνόντια, Socrates inquebat. Et Philo περὶ ὄνειρων Τῶν γὰρ τὸ καλὸν δι' αὐτὸν αἰρετὸν νομίζοντων, καὶ τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις φαντασίας εὐλακρυνεστέρας καὶ καθαρωτέρας ἐξ ἀνάγκης εἶναι συμβέβηκεν, ὥστε καὶ τὰς μεθ' ἡμέρας δοκιμωτέρας πράξεις. Basil. M. pag. 90. Ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολλὸν τὰ κατ'

Prudent.

4 M

ἔκγον φαντάσματα, τῆς μεθμεριῆς ἐν-
 νολας ἐστὶν ἀπηχέματα. Et homil. in
 martyrem Julittam pag. 148. Ἀλλὰ
 καὶ οἱ ὄντοι αὐτοὶ, μελετήματα ἐστῶσαν
 τῆς εὐσεβείας. πεφύκασι γὰρ πως αἱ καὶ
 ἔκγον φαντασίαι, ὅς τὰ πολλὰ, ἀπηχέ-
 ματα εἶναι τῶν μεθμεριῶν φροντίδων.
 ὅποια γὰρ ἂν ᾖ τὰ κατὰ τὸν βίον ἡμῶν
 ἐπιτηδεύματα, τοιαῦτα ἀνάγκη εἶναι καὶ
 τὰ ἐνόντια.

57 *Hoc Patriarcha noster*] Genes.
 xl. Philo περὶ ὀνείρων pag. 120. et
 169.

71 *Sociam tenere virgam*] P. Faber
 Agoniat. i. 23.

80 *Nebulis remotis*] Juven. Sat. x.
 'Panci dignoscere possunt Vera bo-
 na, atque illis multum diversa, re-
 mota Erroris nebula.'

126 *Te fontis et lavacri Rorem amb-
 iose*] Tit. iii. 5. Heb. vi. 6. Nazianz.
 eis τὸ ἕγιον βδάπτισμα p. 238. et seqq.

131 *Frontem locumque cordis Crucis
 figura signet*] Muret. Hymno in S.
 crucem, et Alfonsus Ciaccon. de sig-
 nis Crucis. Cosmas Hierosol. in ex-
 altatione Crucis. Chrysost. Homil.
 viii. in Epist. ad Coloss. Lactant. iv.
 27. Cyprian. Serm. de passione Do-
 mini. Gretzer. de Cruce. Leonard.
 Lessius de Justitia et Jure ii. 44. du-
 bitat. 5.

HYMN. vii. 10 *Obstrangulata men-
 tis ingenium premat*] Ambros. lib. de
 Hella et Jejunio c. viii. 'Jejunium
 sobrietas mentis est: hoc viget sen-
 sus. Jejunium custodit disciplinam:
 luxuriam sequitur inopia.' Egregie
 Chrysost. super Matth. Homil. xlv.
 Ἡ γαστήρ καὶ τὸν ἐγκέφαλον πολλὰ-
 κος αὐτὸν βιασθεῖσα ἀπόλλυσι καὶ δια-
 φθείρει.

11 *Hinc subjugatur luxus*] Ambros.
 l. d. 'Jejunium continentie magiste-
 rium est, pudicitie disciplina, hu-
 militas mentis, castigatio carnis, for-
 ma sobrietatis, norma virtutis, puri-
 ficatio anime,' &c. Ibid. c. iiii. 'Je-
 junium refectio anime, cibus mentis
 est, culpæ mors, excidium delictor-

um, remedium salutis, radix gratiæ,
 fundamentum est castitatis.' Idem
 Epist. x. 82. 'Ut redundantia cibo-
 rum ac temulentia etiam maturior
 ætas calescit; ita mitigatur juven-
 tis ferocitas epularum parsimonia,
 irrignoque fontis; et exterior ignis
 aquæ infusione extinguitur. Non mi-
 rum si etiam interiora æstus corporis
 fluviali potu refrigerantur. Cibo
 enim flamma alitur ac deficit. Siqui-
 dem fœnum, stipula, lignum, oleum,
 aliæque hujusmodi, alimenta ignis
 sunt, quibus pascitur: ea si detra-
 has, vel non suggeras, etiam ignis so-
 pitur. Similiter ergo vapor corporis
 cibo alitur aut minuitur; cibo excita-
 tur, cibo solvitur. Luxuria igitur
 mater libidinis est.' Aster. Homil.
 de Jejun. apud Photium pag. 820.
 Leonard. Lessius, de Justitia et Jure
 iv. 2. dubitat. 10. Perer. in Danielelem
 lib. i. pag. 38. et seqq. Divus Bern-
 hardus lib. de modo bene vivendi,
 Serm. xxiv.

20 *Animusque pigris stertat ut præ-
 cordis*] Hieronym. in reg. Monach.
 tom. ii. et tom. i. ad Eustoch. fol.
 64. 'Illico mens repleta torpescit;
 et, irrigata corporis humore, apines
 germinat libidinum.' Item: 'Nihil
 ita obruit animam, ut plenus venter
 et astuans, et hoc illuc se vertens,
 et in ructus et in crepitum ventorum
 efflacione respirans.' Et rursus: 'Per-
 luxum et abundantiam copiarum ani-
 mæ fortitudo mollescit, et ejus pudic-
 itia constupratur.'

22 *Detrahet ut intus emicet prudentia*
 Nubes et nebulae solis intercipiunt
 radios: voluptates lucem mentis in-
 tervertunt. Cicero. Caton. Majore:
 'Neque enim libidine dominante tem-
 perantiae locus est omnino, nec in
 voluptatis regno virtus potest con-
 sistere.' Et: 'Voluptas, cum ma-
 jor est atque longior, omne animi in-
 men extinguit.' Rursus: 'Impedit
 consilium voluptas, rationi inimica,
 ac mentis, ut ita dicam, perstringit

oculos, nec habet ullum cum virtute commercium.' Recte ergo Divus Hieronymus l. d. 'Quod si quis existimat, se abundantia ciborum portionumque perfrui, et vacare posse sapientis; h. e. versari inter delicias, et deliciarum vitilis non teneri, seipsum decipit. Sensus noster illud cogitat, quod videt, audit, odoratur, gustat, attrahit: et ad ejus trahitur appetitum, cujus capitur voluptate. Frustraque quidam simulat salva fide et pudicitia et integritate mentis se abuti voluptatibus: cum contra naturam sit, copiis voluptatum sine voluptate perfrui,' &c.

26 *Helia tali*] Ambros. lib. de Helia et Jejunio, cap. II. et III. et lib. I. de interpellatione cap. I. et Epist. x. 62. Cyprian. de Tentat. et Jejunio Christi. Basil. M. Homil. de Jejunio pag. 136. Divus Hieronymus reg. Monach. cap. xxxvi.

23 *Ne de propinquo sordium contagia*] Vide D. Hieron. l. d. tom. II. pag. 170. b. et Lips. Cent. I. Epist. 8. Referque huc illud Just. Mart. *φωρεῖ ἡ γυνή, καὶ πολλὰς ἐμπέλασται κακοχρησίας ἀπὸ τῶν ἄλλων ὁμιλῶν.* Et alterum Synesii Epist. LVIII. 'Ο γὰρ μολυσμὸς διαδόσιμος γίνεται' καὶ ὁ θύγων ἐνέργους, ἀπολαύει τῆς προστροπῆς. Philo de Essæis scribit, et ex eodem Eusebius lib. VIII. Præparat. 'In civitatibus eos non habitare, existimantes, ut contagionem aeris corporibus, sic conversationem vulgi animo nocere.' V. N. ad Terent. Phorm. II. 1.

27 *Moses*] Ambrosius de Helia et Jejun. cap. vi. et Epist. x. 82. Basil. M. Homil. de Jejun. pag. 186.

46 *Johannes hujus artis*] Ambros. ibid. cap. III. et eadem Epist. Isidor. Peius. Epist. I. 69. Cl. Alexand. Pædagog. II.

62 *Amictus hirtis bestiarum*] Isidor. Peius. lib. I. Ep. v. 74. Chrysost. Ho-

mil. x. in Matt. Hieron. tom. II. p. 73. b. Ambros. Serm. LXVI. Cl. Alex. Pædagog. II. p. 88.

69 *Locustis*] Isidor. l. d. Epist. cxxxii. et D. Hæschel. in notationunculis ad Homil. Chrysost. in Johann. Baptist. diversorum de hoc animali attulit sententias. 'Locustis in cibum utuntur Libyes,' qui ad Leptim Africæ incolant; teste Dioseoride II. 46. et Strabo lib. XVI. refert, 'Æthiopum quandam esse gentem locustis victitantem, admixto sale in massenas redactis.' Afri quoque his vescabantur, ἀκριδοφάγοι nuncupati, de quibus Diod. Sic. lib. III. Judæi insuper inter comestibilia munda numerarunt locustas, Levit. XI. 22.

77 *Ibant renati, non secus, quam ei rudis*] Nazianzen. eis τὸ θῆρον βέντωμα pag. 244. *ἔγωγε ἐντεῦθεν λαμπροὶ λαμπρὸς ὑπὲρ χιόνα λαμπάντες, ὑπὲρ γάλα τυρωθέντες, ὑπὲρ λίθον σάφειρον ἀγασθέντες.* Basil. M. Homil. in Baptis. p. 190.

78 *Auri recocta vena*] Pindar. Nem. 'Ο χρυσοῦς ἐφέμενος ἀγρὰς ἔδειξεν ἀνδρας.

90 *Cultum superni negligebat*] Plut. in Camillo haud injuria deplorat τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, θρον οὐκ ἔχουσαν, οὐδὲ κρατοῦσαν αὐτῆς, ἀλλ' ἐκφερομένην ὅπου μὲν εἰς δεσποδαιμονίαν καὶ τύφον, ὅπου δὲ εἰς δολιγυρίαν τῶν θεῶν καὶ περιφρόνησιν. Mæcenas apud Dionem lib. LII. 'Nihil magni facit is, qui Deum et religionem contemnit.'

93 *Dextram perarmat Rhomphœali*] Respexit procul dubio ad illud Sapient. v. 21. 'Ὁ ξυνοὶ δὲ ἀνέτρομον ὄργην ἐκ βομφάλων, συνεπικολιμήσει δὲ αὐτῇ ὁ κόσμος ἐπὶ τοῖς παράφρονας. Vide ibid. seqq. et inf. Apoth. vs. 319.

99 *Suspendit ictum terror exorabilis*] Cyprian. Serm. III. de bono Patientis: 'Cum crebris, imo continuis exacerbetur offensis Deus, indignationem suam temperat, et præstitutam semel retributionis diem patien-

ter expectat. Cumque habeat in potestate vindictam, mavult diu tenere patientiam, sustinens scilicet clementer et differens, ut, si fieri potest, multum malitia protracta aliquando mutetur, et homo in errorum et scelerum contagione voluntatis, vel sero ad dominum convertatur, &c. Confer eleganter hunc ad modum disserentem Pisidem in Hexacm. vs. 437.

104 *Servare malle, quam ferire*] Salvian. lib. v. de Gubernat. Dei p. 170. 'Tanta est misericordia Dei, ut, etsi nos pati vult aliqua de piaculis nostris, nolit tamen cuncta tolerare: quia castigat malos, non re mala; et agnoscere nos peccata mavult, quam sustinere,' &c. V. N. ad Dracont. vs. 512. et Basil. Seleuc. Orat. xii. et xiii. in Jonam.

108 *Fit procellosum mare*] Basil. Seleuc. Orat. xii. *Τούτοις (θεοῦ) ἡ θάλασσα καθωπισθεῖσα τοῖς διατάγμασιν, ἐκ βυθῶν ἐκλόνει τοὺς πλεόντας, κυμάτων ὄρη τῇ νηϊ περιστήσασα τὸν προφήτην ἀπῆρει, &c.* Verbis Nonni i. 285. *Πυργώθῃ δὲ θάλασσα, καὶ ὠμίλησεν Ὀλύμπῳ Ἥλιβάτοις πελάγεσσιν.*

110 *Sors in fugacem missa*] Peucer. in lib. Divinat. tit. de Sortibus, mihi p. 214. et seqq. Basil. Seleuc. Orat. xii. Leonard. Lessius de Justitia et Jure ii. 43. dubitat. 9.

113 *Præceps rotatur*] Virg. Æn. i. 119. 'Excutitur, pronusque magister Volvitur in caput: ast illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum, et rapidus vorat æquore vortex.'

116 *Alvi capacis vinctus hauritur specus*] Basil. ibid. *Καὶ τὴν ψῆφον τὸ κῆτος διεδέχετο καὶ ἦν Ἰωῆς εὐθὺς ἐν ζῶντι τάφῳ φερόμενος, νηχοῦμενον οἰκῶν δεσποτήριον, ἐγκινούμενον φάραγι, θανάτου οἰκῶν γαστέρα, θανάτου μητέρα, &c.* Nazianz. Homil. in Cyprian. p. 110.

120 *Tertia noctis vice*] Vide Chrysost. super Matth. Homil. xlii. Damascen. in Epiphania, *Ἐκ ποταμῶν λέοντος ὁ τρίτερος ἔξος προφήτης*

ἐγκάτοις φλοιδούμενος, Ἀδῆς προήλθε τῆς παλιγγενεσίας Ἀσθηρίαν δρᾶσκοντος ἐκ βροτοκτόνου Πᾶσι προφαίνων, τῶν χρόνων ἐπ' ἐσχάτων.

134 *Impendet ira*] Ὡσπερ ἄχθος, βαρύτερον Ἀίτνας σκοπέλων, ἐπὶ κρατὶ κεῖται. Pindar.

139 *Tectus flagellis multimodi germenis*] Basil. l. d. et interpretes Cl. Dausq. p. 82. et seq. Strignit. in Conc. super Jonam.

150 *Crinem fluentem sordidus spargit cinis*] Non tantum Hebræi, sed et Græci ac Romani quoque pulvere vel cinere injecto crinem et faciem conspurcare, totosque fœdare se humi prostrati consueverant, in luctu. Stat. Thebaid. vi. 'Sedet ipse exutus honore Vittarum nexu genitor, squalentiaque ora Sparsus, et incultam ferali pulvere barbam.' Virg. Æn. x. de Mezentio: 'Canicem immondo deformans pulvere.' Adi P. Fabrum ii. Semest. cap. 10. et Bernart. ad Stat. pag. 110. Basil. M. Homil. περὶ εὐχαριστίας, pag. 145. *Ὅπως οἷσι προσήκειν καὶ τῷ πενθοῦντι πρέπον εἶναι σχῆμα, μέλαν ἱμάτιον, καὶ αὐχμηρὰν κόμην, καὶ σκότος ἐν οἰκίᾳ. καὶ ῥύπον καὶ κόπιν, καὶ μέλος στυγνὸν, ἀεὶ νεαρὸν τῆς λύπης τὸ τραῦμα τῇ ψυχῇ διασώζεν.*

152 *Satasque plangens turba sumit textiles*] Alcim. lib. iv. de Ninivitis: 'Totus conjurat in omne Lamentum populus; concurrunt undique fletus. Pectora tunduntur, cælum suspiria pulsant. Mollibus abjectis, Cilicum dant tegmina setæ. Inque cibos cineres, lachrymas in pocula fundunt. Ipse etiam, dignus tali qui tempore princeps Ante aciem fletum portet vexilla salutis, Atque (novum dictu) metuens discrimina vincat, Projicit hinc sceptrum, linquit sublime tribunal auro Serica despiciens, atque aspera tegmina sumens.' Utebantur videlicet in luctu hujusmodi Ciliciis, h. e. vestibus ex hircorum vel capra-

rum villis: quæ sic dictæ sunt, quod primum ea tonsura in Cilicia sit instituta: ut Varro ait. Suidas: Κιλίκια, τὰ ἐκ τριχῶν συρριθόμενα ὀψόματα. Sæpiissime autem in sacris literis mentio sit Ciliciorum et Saccorum, qui cum Ciliciis conveniunt. Vide Carolam Sigonium de Repub. Hebræor. IV. 18.

154 *Nigrante vultum contegit velamine*] Moris erat in luctu, veste uti nigra et atra. Et de lugubri hoc vestium colore, P. Faber II. Semest. cap. 10. Radulph Forner. rerum quotidian. II. 27. Alexand. ab Alexandro, Genial. III. 7. Johan. Kirchman. libr. II. de funeribus Roman. cap. XVII. Polydor. Virgil. de inventoribus rerum VI. 9.

156 *Rex ipse Coos*] P. Faber I. Semest. c. 16.

159 *Exuebat*] Idem II. Semest. c. 10.

166 *Greges et ipsoe*] Confer Virg. Ecl. v.

171 *Brevem Deus refrenat tram*] Alcim. I. d. 'At pius ex alto contemplans talia rector, Exertas revocat sedatis motibus iras, Vibratumque teuens restringit missile ferrum.'

173 *Prona nam clementia Haud difficulter*] Juxta illud Proverb. XXVIII. 'Qui autem confessus fuerit, et reliquerit scelera sua, misericordiam consequetur.' Sulpitius Severus lib. I. scribit, 'Judæis semper peccantibus nunquam Dei, si quando eum imploraverant, desuisse clementiam.' Vide Cyprian. Serm. v. de lapsis.

186 *Inhospitali namque secretus loco*] Matth. IV. et Chrysost. Homil. XIII. super Matth. Cyprian. Serm. de Jejunio.

205 *Quod limat ægram corporis rubiginem*] Cyprianus ibid. 'Animi omnino necessaria est solitudo, ubi erecta specula mens sibi insopita provideat, et deteresa rubigine coruscantibus armis importunum hostem terreat ac repellat. Jejuniiis vitiorum

sentina siccatur, petulantia marcescunt, concupiscentiæ languent, fugitiæ abeunt voluptates. Jejunium, si discretionem regatur, omnem carnis rebellionem edomat, et tyrannidem gulæ spoliat et exarnat. Jejunium extraordinarios motus in cippo claudit et artat, et appetitus vagos distringit, et ligat,' &c.

206 *Perfusa non sic amne*] Sirac. III. 33. Cyprian. Serm. I. de Eleemosyna. Cl. Alex. Pædag. III. 7. Vide et Tobie XII. 9. Chrysostom. super Acta Apostol. Homil. XXII. 'Quoties igitur rogaris,' inquit Lactantius lib. de vero cultu, cap. XIII. 'tentari te a Deo crede, an sis dignus audiri: circumspice conscientiam tuam, et, quantum potes, medere vulneribus: nec tamen, quia peccata largitione tolluntur, dari tibi licentiam peccandi putes. Abolentur enim, si largiari Deo, quia peccaveras: nam si fiducia largiendi peccas, non abolentur.' Ambros. Serm. XXX. et XXXI.

207 *Nec sic calente sole*] V. N. III. Trist. 2. 19.

209 *Vanescit almo trita sub Jejunio*] P. Chrysologus Serm. VIII. de Jejun. et Eleemos. 'Quod est terris ver, hoc misericordiam scimus esse in jejunio. Sicut vernus flatu tota facit germina florere camporum, ita misericordia tota jejunii semina producit in florem, in cælestem messem totam facit fructificare virtutem. Misericordia et pietas jejunii sunt alæ, per quas tollitur et portatur ad cælum, sine quibus jacet et volutatur in terra. Jejunium sine misericordia simulachrum famis est,' &c.

212 *Operire nudos*] Chrysost. in Matt. Homil. LIII. et LXXX. Basil. M. Homil. ἐς πλουτοῦντας.

218 *Cujus sinistra*] Matt. VI. 3. Chrysost. homil. XIX. et XXI. Zehner. cent. III. Adag. Sacr. v. Isidor. Pelus. Ep. I. 84.

HYMN. VIII. 9 *Nona summisium rotat hora*] Hic vide mihi, quæ decus nostrum et eruditorum delitium Goldastus scripsit in S. Columbani regulam parænet. I. p. 227.

26 *Necce subducto*] Matth. vi. 16. Chrysostomus Homil. XXI. super Matth.

33 *Ille ovem morbo residem*] Lucas xv. Basil. Seleuc. Orat. xxvi. ubi ait inter cætera: Χαίρει (ὁ ποιμὴν) τοῖς παρούσι, καὶ ζητεῖ τὸ πλανώμενον. οὐ παρατεῖται νάπας περιέναι καὶ ὕλας κρημνοὺς περιέρχεται. καὶ τῷ πλανωμένῳ πλάην μερίζεται. κὰν εὐρὴν κάμνον, οὐ μισεῖ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλ' οἰστέλει διὰ τὸ πάθος, καὶ τοὺς ὅμους ὑποβαλὼν, οἰσεῖ μὲν ὅσον θεραπεύει τοῦ προβάτου τὸν πόνον, &c. Alcim. III. 386. Ambros. prolog. lib. I. de Spiritu Sancto. Marc. Homil. XLIV.

69 *Quicquid facias, vocato Numinis ausu prius*] I Cor. x. 31. Coloss. III. 17. Super quem locum Chrysost. Homil. 9. 'Ἐὰν γὰρ, inquit, οὕτως ποιῶμεν, οὐδὲν ἔσται μισρὸν, οὐδὲ ἀκάθαρτον, ἔσθαι δὲ ὁ Χριστὸς καλεῖται. ἐὰν ἐσθῆς, ἐὰν πίης, ἐὰν γαμῇς, ἐὰν ἀποδημῇς, πάντα ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ πράττε. τοῦτ' αὖτον, αὐτὸν καλῶν βοηθόν. ἐπὶ πάντων πρότερον αὐτὸν εὐχόμενος, ἄπτον τῶν πραγμάτων. Et mox: ἐσθῆς; εὐχαρίστησον τῷ θεῷ, καὶ μέλλον καὶ μετὰ ταῦτα. καθεύδεις; εὐχαρίστησον. τῷ θεῷ, καὶ μέλλον καὶ μετὰ ταῦτα. πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ποιεῖς, καὶ πάντα σοι εὐοδωθήσεται' ὅπου δὲ ἐπιτεθῇ τὸ ὄνομα, πάντα αἰετα, &c.

HYMN. IX. 10 *Corde natus*] Paulin. ad Anson. Epist. I.

19 *O beatus partus ille*] Vide Basil. Seleuc. Orat. XXXIX. in Daisparæ annunciationem.

28 *Cantharis infusa lymphæ*] Sedul. I. III. 'In vinum convertit aquas: dimittere gaudent Pallorem latices, mutavit læsa saporem Unda suum, largita merum, memnasque per omnes Dulcia non-nato rubuerunt pocula

musto.' Chrysost. super c. II. Johan. Homil. XXI. De hoc et seqq. miraculis Pisides hexaëm. vs. 1775. Δι' οὗ φάλαγξ μὲν θαμύρων ἐλαύνεται. Πεζεύεται δὲ τῆς θαλάσσης ἡ χεῖς· Ἀνεμένη δὲ τῆς ροῆς ἡ χανόντης Ἐκ τοῦ γεῖθους οὐ βαρεῖται φορτίον. Ἄρτοι δὲ πηγάζουσι μυριοτρόφοι Ἐκ πενταρίθμων ἐκροῦντες κλασμάτων Ἰδὼρ δὲ νέκταρ θαυματουργεῖται γάμφ, Ἐτοιμος ὄντος ἐξ ἀδύλων βοτάνων, Καννίζεται δὲ γεῖσιν, ὁσφρησιν, φύσιν, Καὶ τρεῖς θρῶνς ἤμαρθεν ἐξ ἐνὸς λόγου· Σφίγγει δὲ χεῖλός τὰς ἀνθρώπων συνθέσεις, Ἐκτείνεται δὲ συντολὴ παραιμένη. Ἐθραίνεται δὲ κρουὸς ἡματομήνους, Σφαγεὺς ἀγωγός, ἐμφραγὶς τῷ κραστέδῳ· Κόνις δὲ τυφλῶν ὁμματοῖ θεαρίαν, Τὸ πύσμα τοῦ πλάσαντος εὐλαβωμένη Καὶ νεκρὸς ἔδης γίνεται παρ' ἐλπίδα, Πλοῦτων πενιχρὸς καὶ σφαγεὺς ἐσφραγμένος· Μαραίνεται γὰρ τοὺς νεκροὺς ἀσπύων, Ὅς εἶχεν, ὅς ἐσφραγγε καλῶσας κάτω Ἐν ταῖς ἐκτατοῦ ψυχολόθρους ἀγκάλας.

31 *Membra morbis*] Arnob. lib. I. pag. 31. Chrysost. Homil. xxvi. in Matth.

34 *Tu perennibus tenebris*] Marc. VIII. Luc. XIX. Johan. IX. Sedul. I. III. 'Mox lumina tangens Evigilare jubet, quæ somnus presserat ingens; Atque diu clausas reserans sub fronte fenestras, Ingrediente die fecit discedere noctem.' Idem I. IV. 'Cujas in lumina Christus Exspuit, et speciem simulatæ noctis ademit.'

35 *Limo salubri*] Nonn. in Joh. IX. 29. nominat πάλιν φασεφόρον. Cyprianus Prodrromus: Ὁ πηλὸς ὁστρος, πηλὸς ὁμματοεργάτης, Ὁλχ ὡς φύσιν σχῶν δημιουργὸν διμάτων, Ἄλλ' ὡς θεωρητὴν τῇ κελεύσει τοῦ λόγου. Ὅς ἐμπρόσθεν μοι Χριστὲ ταῖς ψυχῇς κόρπαις. Infra Apoth. vs. 675. Ambros. Ep. IX. 75. 'Quod autem lutum fecit, et superunxit oculos cæci, quid aliud significat, nisi ut intelligeres, quia ipse hominem luto illito reddidit sanitati, qui de luto hominem figuravit, et

quod hæc caro luti nostri per Baptismatis sacramenta æternæ vitæ lumen accipiat,' &c. Vide Asterii Homil. in cæcum, apud Photium in Biblioth. pag. 823.

37 *Increpas ventum furentem*] Chrysost. Homil. xxix. Arnob. lib. i. pag. 31. 'Cujus vocem ad simplicem furibunda et insana explicabant se maria? procellarum turbines tempestatesque sidebant?'

40 *Extimum vestis sacratæ*] Arnob. ibid. 'Unus fuit e nobis, cujus ex levi tactu stabant profluvia sanguinis, et immoderatos cohibebant fluores?' Chrysost. Homil. xxxii. Sedul. l. iiii.

46 *Sole jam quarto*] Joh. xi. Basil. Seleuc. Orat. xl. Chrysost. Homil. lxi. in Johan.

49 *Ambulat per stagna ponti*] Maimertus: 'Omnipotens verbo sternit mare, vel pede calcet.' Arnob. l. d. 'Qui per altissimos gurgites pedem ferebat insultum, calcabat ponti terga, undis ipsis stupentibus, in famulatum subeunte natura.' Inf. *repl. orep.* x. 945. et Apotheos. vs. 658. Chrysost. super Matth. xiv. Homil. li.

58 *Quinque panibus*] Arnob. d. i. 'Unus fuit e nobis, qui sequentium se millia quinque saturavit quinque panibus. Ac, ne esse præstigiæ incredulis illis viderentur et duris, bis senarum sportarum sinus reliquiarum fragminibus aggerabat.' Matth. xiv. Basil. Seleuc. Orat. xxxiii. Chrysost. Homil. l. August. Tract. xxiv. in Johan.

62 *Nescit esurire in ævum*] Johan. vi. 35. Chrysost. in Joh. Homil. xlv. August. Tractat. xxvi. in Johan.

69 *Gestat et sumum*] Johan. v.

97 *Tunc patres*] Matth. xxvii. 52. Chrysost. Hom. lxxxviii.

109 *Te senes*] Psal. cxlviii. et August. Enarrat. tom. viii.

113 *Imber, æstus*] Vide fusc hæc tractantem Pererium commentar. in

Danielem lib. iv. p. 224. et seqq.

HYMN. X. 1 *Deus fons animarum*] Zoroaster Magnus in suis oraculis *ψυχῆς ὄχρετον*, 'animæ fontem' appellat Deum. Arnob. l. ii. adv. Gent. 'Quia uno ex fonte omnium nostrum defluunt animæ.'

11 *Petit halitus æthera*] Huc pertinet, quod ex Epicharmo citat Plutarch. in Orat. consol. ad Apoll. *ἑνεκρίθη καὶ διεκρίθη, καὶ ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθε, πάλιν. γὰρ μὲν εἰς γῆν, πνεῦμα δὲ ἄνω*: 'Concreta sunt, et discreta sunt, et rursus abierunt, unde venerant; terra quidem in terram, spiritus vero sursum.' Cui omnino simile est illud Enripidis, ab ipso Heracleide Pontico relatum: *Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας φύντα, εἰς γαίαν, τὰ δ' ἀπ' αἰθέρου βλαστόντα γαίης, εἰς αἶθρα*. 'Retrorsum eunt, tellure nata in tellurem; Ex æthereo semine genita, fiunt æther.' Et illud item ejusdem Enripid. 'in supplicib. vs. 518. *Ἐδσσε'* ἤδη γῇ καλυφθῆναι νεκροῦς, *Ὅθεν δ' ἔκαστος εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο, Ἐνταῦθ' ἀπῆλθε, πνεῦμα μὲν πρὸς αἶθρα, τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν*. Tiraquell. tom. ii. gloss. v. p. 731.

13 *Quia cuncta creata necesse est, Labefacta senescere*] Lucr. ii. 1174. 'Nec tenet, omnia paulatim tabescere et ire Ad scopulum, apatio ætatis defessa vetusto.' V. N. ad Apoth. vss. 512. et 558.

23 *Ceu carcere clausa ligantur*] Chrysost. Homil. xiv. in Matth. *Ὡς περ οἱ ἀπὸ τῶν δεσμοτήριων τούτων μετὰ τῶν ἀλόγων προσέγονται εἰς τὸ δικαστήριον οὕτως καὶ αἱ ψυχὰς πᾶσαι, ὅτ' ἐν ἐνταῦθεν ἀνέλθωσι τὰς ποικίλας περιειμένοι στερὰς τῶν ἁμαρτημάτων, ἐπὶ τὸ βῆμα ἔχονται τὸ φοβερόν, καὶ γὰρ δεσμοτήριον οὐδὲν ἡμῶν δ' παρὸν βίος δίδκεται*. Et quæ ibidem sequuntur plura.

25 *Si terrea forte voluntas*] Videtur ante oculos habuisse locum Horat. Sat. ii. 2. 'Quin corpus onustum Hæternis vitiiis animum quoque prægra-

vat una, Atque affligit humo divinæ particulam auræ.' Justin. Martyr in exposit. fidei: *Εἰ γὰρ καὶ νοῦς ἡμῶν καθαροὺς ἐνδύεται, δι' οὗ τῶν ἐπὲρ ἡμᾶς πολλὰ κίς τῇ λόγῳ περιδραττόμεθα* ἀλλὰ γε τῇ συνζῳγῇ σαρκὶ βαρυνόμενος, ἀπονεῖ τὴν ἐναργίαν τῶν μειζόνων κατάληψιν ἐπὶ περ βρῖθει τὸ γεῶδες σκῆνος νοῦν πολυφρόντιδα. D. Ambros. Epist. v. 21. 'Unaquæque anima videns se corporeo isto clausam gurgustio; quæ tamen terrenæ hujus habitationis consortio non degeneraverit, ingemiscit gravata corporis hujus conjunctione. Quia corruptibile corpus gravat animam, et inclinat terrenum habitaculum mentem multarum cogitationum,' &c. Maximus lib. i. de charitate: 'Quemadmodum passerulus pede alligatus, volare incipiens, in terram funiculo trahitur, sic quoque mens, ad rerum cælestium cognitionem volare contendens, ab effectibus ducitur, et ad terram detrahitur.' Seneca Epist. LXVI. 'Attollunt et levant animum; qui gravi sarcina pressus, explicari cupit et reverti ad illa, quorum fuit. Nam corpus hoc animi pondus ac pœna est: premente illo urgetur; in vinculis est: nisi accessit philosophia, et illum respirare rerum naturæ spectaculo jussit, et a terregis dimisit ad divina,' &c. Eleganter Fabric. lib. II. Odar. 'Nam dum vivimus, atque mens Cæco carcere clauditur, Hæc crates lutea impedit, Ad cælum, unde trahit genus, Pura et libera ne volet.' Et Pythagorici opponunt τὸ σκᾶνος καὶ τὴν ψυχάν, ut docet Daniel Heinsius, Musarum illud delitium, ad Max. Tyr. p. 1. 4. V. N. Psychom. vs. 904. et confer Boëth. lib. v. Met. 5.

45 *Hinc maxima cura sepulchris*] Vide P. Fabrum III. Semest. 13.

49 *Candore nilentia claro*] Cæsar Baron. tom. i. Annal. p. 318. Solebant prisci funera non solum *κειρίαις* involvere, verum toga quoque vel

pallio amicare, et feretrum velamento obtegere. D. Hieron. tom. III. Ep. CXVI. de obitu Basilæ: 'Ex more parantur exequiæ, et, nobilium ordine præeunte, aureum feretro velamen obtenditur.' Idem in vita Pauli: 'Cur mortuos vestros auratis obvolvitis vestibus?' Vide Lindebrog. observat. ad Ammian. Marcell. p. 63. et seq.

51 *Aspersaque myrra*] Usus myrræ etiam in funere. Joh. Kirchman. de funerib. Rom. I. 8. Basil. M. in Psal. XLIV. p. 106. *Ἡ μὲν οὖν σμύρνα, ὅτι ταφῆς ἐστὶ σύμβολον, καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἡμᾶς Ἰωάννης ἐδίδασκεν, εἰπὼν ὑπὸ Ἰωσήφ τοῦ Ἀριμαθαίου ἐνταφιάσθαι μετὰ σμύρνης καὶ ἀλῆης. Et paulo post: Ἔχεις οὖν σμύρναν μὲν, διὰ τὴν ταφήν.*

53 *Quid nam sibi saxes cavata*] Tertull. lib. de resurrect. carnis.

56 *Non mortua, sed data somno*] Vide Macar. Homil. xv. Plut. in Orat. Consol. *ὅπνος ἐστὶ θανάτου μικρὰ μυστήρια.* Item: *πρόμνησις θανάτου ὅπνος.* Basil. M. Homil. in Barlaam Martyr. p. 202. *ὅπνος δὲ τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος μᾶλλον δὲ πρὸς κρείττω ζῶν ἐκδημία.* Sup. Hym. I. 26.

61 *Qui jacta cadavera passim miserans tegit*] Johan. Kirchmann. l. d. III. 21. P. Faber II. Semest. I. et 3. Semest. 13. p. 178. et seqq.

65 *Quia lex eadem monet omnes gentium dare*] Recte Euripid. Androm. vs. 422. *οἰκτρὰ γὰρ τὰ δυστυχῇ Βροτοῖς ἔπασσι.* Et quilibet debet ἐπ' ἄλλοτρίαις συμφοραῖς *ἰδίαις καρποῦσθαι λύπας*, quod ex Hippocrate scribit Isidor. Pelus. Ep. II. 171. V. N. I. Trist. 7. 28. et Stob. Serm. CCLVIII.

87 *Quam nocte et vulnere tristi*] Act. XIV. 21. 'Per multas tribulationes,' &c. 'Per angusta ad angusta.' *στρεῖ ἡ πόλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς, ἡ ἀπάγομενα εἰς τὴν ζῶην.* Matth. VII. δι' αὐτῆς τῆς τραχέας ὁδοῦ καὶ διοδεύσαι χρὴ καὶ ὑπομεῖναι, καὶ θλιβῆναι, καὶ οὕτως εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζῶην. Macar. Homil. XXVII. p. 376. Vide eundem Homil. x. sub

finem, Chrysost. in Matth. Homil. 24.

90 *Per cruciamina lethi Via panditur*] Infra *περὶ στεφ.* XIII. 41. Et ibid. I. 29. 'Nobilis per vulnus amplum porta iustis panditur.' D. Hieron. tom. II. p. 20. b. 'Mors omni homini dat requiem. Pro certo inter mala grassantia necessario exitus sistentier optatur. Sed sicut nec nostrum fuerat nasci, ita nec potestatis nostræ est mori. Alioquin si in nostra potestate mori consisteret, esset in potestate non mori. Ad hoc inter nostras angustias mortis requiem flagitamus; quia inter mala de bono solamen est non tacere: navigantium more, quibus refrigerium est inter infestos atque sollicitos cursus loqui de securitate portuensi, ad quam etsi non liceat, quantum animus cupit, celerius pervenire, juvat tamen, et satis pulcrum est, meliores partes optare. Sed quoniam nec nostræ potestatis est potiri melioribus, quæ de morte nascuntur; expectantes meliora, bonum interim geramus inter mala certamen. Bonum autem certamen est, malis non cedere, sed mala virtutis bono portare, per quæ in meliora de morte nascentia, morbis atque morte carentia, sublimati portemur. Sine ducatu enim atque morsu infelicitatis in triumphos immortalis gloria non pervenitur; quia per discrimina conficitur cursus in portu.'

92 *Et ad astra doloribus itur*] Chrysost. I. d. 'Ο αγωνιζόμενος, ἐπειδὴν ἴδῃ σαφῶς τὴν ἀγωνοθέτην θαυμάζοντα τὸ ἐπίκουρον τῶν αγωνισμάτων, προθυμότερος γίνεσθαι. μὴ τοῖσιν ἀλλόμεναι, ὅταν πολλὰ ἡμῶν ἐντεῦθεν συμβαίῃ λυπηρὰ τεθλιμμένα γὰρ ἡ ὁδὸς καὶ στενὴ ἡ πόλις, ἀλλ' οὐχ ἡ πόλις. Διὰ δὴ τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα ἔνεσιν χρὴ προσδοκῆν, οὐδὲ ἐκεῖ λυπηρόν τι λοιπὸν ἐκδέχεσθαι. Confer Macar. Homil. XLVII. p. 520.

101 *Nam nulla deinde senectus*] Augustin. Homil. XVIII. 'In altera pio-

rum vita nullus erit morbus amplius, sed perpetuo sanitas.' Et ad Laurent. cap. LXXXIX. et XCI. 'Omnia erunt sine deformitate, curante artificis providentia, ne quid indecens fiat.' Divus Bernhard. Serm. III. de Domin. Lætare: 'In æterna vita erit vita sine morte, dies sine nocte, securitas sine timore, jucunditas sine dolore, tranquillitas sine labore, pulchritudo sine deformitate, fortitudo sine debilitate, rectitudo sine perversitate, Christus sine malitia, veritas sine fallacia, felicitas sine miseria.' Divus Hieronymus tom. II. p. 23. 'Apud nos post perditum mundum, post mortem sanata sunt omnia: lætabimur incolumitate membrorum, ubi vita nullo morbo vexabitur.'

113 *Quid turba superstes*] Vide Comment. Terent. p. 499.

118 *Lachrymas suspendite matres*] Quia ἡ γυνὴ ἀπαλὸν ζῶον, ἀναγκαίως τοῦ δημιουργοῦ τὴν ἀπλότητα φυσικὴν ἐμποίησαντος, &c. Basilii Magni p. 215. Item ibid. ἀπαλὴ ἡ φύσις ἡ γυναικεία παρήχθη, ἀπαλὴ καὶ φιλόπρωτος. Vide Nazian. *περὶ φιλοπρωτίας* p. 133.

120 *Mors hæc reparatio vilæ est*] Chrysostomus homilia XXXV. in Matth. ἀλλὰ φθείρεται τὸ σῶμα, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα χαίρειν δεῖ, ὅτι ὁ θάνατος φθείρεται, καὶ ἡ θνητότης ἀπάλλνται, οὐχ ἡ οὐσία τοῦ σώματος· οὐδὲ γὰρ εἰ ἀνδράντα ἴδοις χωνευόμενον, ἀπάλειαι προστερεῖς τὸ γινόμενον, ἀλλὰ βελτίω κατασκευήν. τοῦτο δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος λογίζου, καὶ μὴ θρῆναι. Idem Orat. in Babylon: ἐτέρας ζωῆς φαιδροτέρας ἀρχὴ ἡ ἐνθάδε τελευτή. Basil. M. p. 128. ὁ θάνατος οὐ φοβερὸν ἐστιν, ἀλλὰ ζωῆς ἀφορμὴ. οὐκ ἀφανισμός· ἐστι παντελής, ἀλλὰ μετὰ βασις πρὸς τιμὴν.

121 *Sic semina sicca virescunt*] Tertull. de Iudicio Domini: 'Arida sic vacuis redduntur semina terris, Et penitus fixis putrescunt mortua sulcis. Nonne animatur et hinc repara-

lis culmus aristis, Atque iterum vis flaccescunt fortia granis, Consurguntque novæ vario cum scemore messes? Vide eundem de resurrect. carnis p. 54. et Apologet. cap. xlv. Inf. II. in Symmach. vs. 261. Notas ad Dracont. vs. 447. Macar. Homil. v. p. 78. Ambros. lib. de fide resurrect. cap. xi. Athenag. de resurrect. mortuorum. Epiphan. in Aneorato: Ἡ φύσις πᾶσα διαβλήθην ἐλέγχει, υποφαίνουσα καθ' ἐκαστην ἡμέραν ἀναστῆσαι τὸ αἶμα τὰ σπέρματα τῶν γεννημάτων σπείρεται, καὶ πρῶτον ἐποδύσκει, ἔπειτα τελεσφορεῖται. ἔαν γὰρ μὴ ἀποθάνῃ, οὐ ζωογονεῖται.

129 *Animas fuit hæc domus olim*] Macar. Homil. iv. Ἡ ψυχὴ φοροῦσα ὡς περ χιτῶνα καλὸν τὸ ἔνδυμα τοῦ σώματος. V. N. ad Dracont. vs. 552.

148 *Hominem peritisse licet*] Perisse enim est, in totum non esse, quod fuerit. Tertull. de resurrect. cap.

169 *Nos tecta fovebimus ossa violæ*] Job. Kirchman. de funerib. Rom. iv. 2. Desid. Herald. i. Adversar. c. vi. Jacob. Pontan. progym. vol. III. parte 2. fol. 879. et seqq. Fr. Benic. Orat. xxvi. de sepultura Romanorum.

HYMN. XI. *O Cælum niteat*] Lege Nazianzen. eis τὰ γενέθλια τοῦ σωτήρος p. 238. et seqq.

15 *Parens et exspers conjugis*] Non injuria Mariæ Virgini tribui possent illa Ovid. Fast. v. 241. 'Cur ego desperem fieri sine conjugē mater, Et parere intacto, dummodo casta, viro?' Item ibid. vs. 166. 'Virgineo nullum corpore passa virum.' Fast. vi. 288. 'Impatiens viri.' A Nonno II. 11. appellatur *φυγιδεργος*, διὰ μεθίστουσα κοπέλην. Camerar. in capp. pietatis vs. 86. nominat *ἀμόμονα*, et alibi *ἄδοτον*. M. Joh. Faber. Vide Apotheos. vs. 568.

18 *Verbo editus*] Verbum duplex: Gignens et genitum. Nisi malemus interpretari, verbi prolatione Eras.

in cap. i. Joh.

33 *Nam cæca vis mortalium*] Arnob. lib. i. adv. Gent. 'Venerabar (o cæcitas) nuper simulacra modo ex fornacibus prompta, in incendiis Deos et ex malleis fabricatos, elephantorum ossa, picturas, veterosis in arboribus tænias: si quando conspexeram lubricatum lapidem, et ex olivi unguine odoratum, tanquam inesset vis præsepæ, adulabar,' &c.

35 *Vel æνα, vel οἶκα*] Jast. Martyr ad Diognet. Epist. Οὐχ ὁ μὲν τις λίθος ἐστίν, ὁμοῖος τῷ πωπουμένῳ; ὁ δ' ἐστὶ χαλκός, οὐ κρείσσων τῶν εἰς τὴν χρῆσιν ἡμῶν κεχαλκευμένων σκευῶν; ὁ δὲ ξύλον ἤδη καὶ σσητός; ὁ δὲ, σίδῆρος ἐπὶ τοῦ διαφθαμένους; ὁ δὲ ὕστῃσιν, αὐτὸν τοῦ κατεσκευασμένου πρὸς τὴν ἀτιμωτέτην ὑπηρεσίαν εὐχερέστερον; οὐ φθαρτὴς ὅλης ταῦτα πάντα; οὐχ ἐπὶ σιδήρου καὶ πυρὸς κεχαλκευμένα; οὐχ ὁ μὲν αὐτῶν, λιθεῖός; ὁ δὲ, χαλκός; ὁ δὲ, ἀργυρεώδες; ὁ δὲ κεραμεὺς ἐπύλασεν; et quæ sequuntur.

45 *Mortale corpus induit*] Sedulius in Acrostich. 'Beatus autor seculi Servite corpus induit: Ut carne carnem liberans, Ne perderet, quos condidit.' Basil. Selenc. Orat. xxxix. Διὰ τοῦτο μορφὴν ἔλαβε δοῦλου, ὁ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, ἵνα τοὺς δοῦλους τῆς ἁμαρτίας ἐλευθερώσας εἰς τὴν προτέραν ἐθνήτειαν ἀναγῇ, καὶ τοῦ ἐπουρανίου πατρὸς υἱὸς ἀναδείξῃ, τῇ κατ' αὐτὸν εἰκόνι πάλιν συμμορφωθέντας, &c.

73 *Jam mella*] Joël. III. 18.

83 *Eccors natio, Vis cujus ita passus sita est*] Basil. M. Hexaëm. Homil. xi. p. 53. Ἐγεννήθη τὸ πρόβατον νέμεσθαι, καὶ ἔχει τὴν κεφαλὴν συννέουσιν, τῇ γαστρὶ ἐνορᾷ, καὶ τοῖς ἐπὶ γαστέρας, ἐπειδὴ τέλος ἐκείνου εὐδαίμονος ἢ γαστρὸς πλῆρωσις καὶ ἀπόλαυσις. Manil. lib. iv. 'Projecta jacent animalia cuncta In terra, vel mersa vadis, vel in aëre pendent. Omnibus una quies, venter.' Unde Orpheo nominata *ἄχθεα γῆς*. Apul. Apolog. 'Nam quidem feris et pecudibus os humile, et

deorsum ad pedes dejectum, vestigio et pabulo proximum.' Basil. Selenc. Orat. 1. Sallust. initio belli Catilin. Lactant. II. 1. et 2. et 1. de ira Dei cap. VII. et XX. Ovid. Met. 1. 84. Boëth. lib. v. Met. 5.

99 *Perosa præsentem Deum*] Lege Goclen. Qmæt. Ethic. c. LXXX.

95 *Mentis recedit*] Sic Plant. Trucul. 'Mehercle vobis resident mores pristini, ad denegandum ut celeri lingua utamini.'

106 *Terris cremandis*] Daniel. VII. 9. Justin. Martyr de Monarch. et Euseb. de præparat. Evang. XIII. recitant Sophocles verus de mundi conflagratione: quos adduco ad Juvenum præfat. vs. 5. 'Quo cunctum torrens rapiet flamma ultima mundum.' Ovid. Met. 1. 255. Perrin. lib. II. in Genes. p. 258. et seqq.

110 *Meritis rependet congrua*] Chrysostom. Homilia 80. super Matthæum.

HYMN. XII. 5 *Hæc stella*] De hac stella D. Ignatius in Epist. ad Ephes. 'Λογὴν ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξησισμὸν παρεῖχεν ἡ κακότης αὐτοῦ τοῖς ὁρῶσι αὐτὴν τὰ δὲ λαοὶ πάντα ὄσπρη, ἕμα ἡλίῳ καὶ σελήρῳ, χορδὴ ἐρίνετο τῇ ὁσπρί. αὐτοῦ τε ἦν ὑπερβάλλων αὐτοῖς τῷ φανῷ, ταραχὴ τε ἦν, πόθος ἡ κακότης ἡ φαινόμενη. Adi Chrysost. Homil. VI. in Matth. August. tom. x. de tempore Serm. XXXI. XXXII. &c. Cyprian. de Stella et Magis et innocentium nece. Baron. 1. Annal. p. 73. D. Hieron. ad Marcellam tomo 1. Ep. XVII. et XLVI.

13 *Arctos quam vis sidera*] V. N. IV. Trist. et Ovid. Met. II. 528.

27 *Periti interpretes*] Juven. l. 1. 'Gens est Eoi, Phæbo orto proxima, regni, Astrorum sollers ortusque obitusque notare. Hujus primores nomen tenere Magorum.'

49 *Jam flos subit, radice Jesse*] Divus Hieronymus tomo 1. ad Eustoch. epist. 22. 'Exiit virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet.

Virga, mater est Domini, simplex, pura, sincera, nullo extrinsecus germine coherente, et ad similitudinem Dei unione fecunda. Virgæ flos, Christus est, dicens: Ego flos campi, et lilium convallium.'

51 *Sceptrique per virgam virens*] V. N. Psychom. vs. 884. Ambros. Epist. x. 82.

57 *Sed verticem pueri supra*] Isidor. Pelus. Ep. 1. 378.

64 *Tus, myrram*] Juvenc. ibid. 'Dejecti prono texerunt corpore terram, Submissique simul mox mystica munera promunt: Aurum, tus, myrram; regique, Deoque, hominique Dona ferunt.' Sedul. l. II. 'Aurea nascenti fuderunt munera Regi; Tura dedere Deo, myrrham tribuere sepulchro.' Inf. in Apoth. vs. 631. et seq. Cyprian. de Stella et Magis: 'Primitiæ gentium sacramentalia munera proferunt de thesauris, et Domino aurum et odoraamenta præsentant, profiteutes ex ratione munerum de eo, quem adorabant, quid crederent, quid sentirent. In auro Regem, in thure Sacerdotem, in myrrha incorruptibilem, quamvis passibilem, profitentur,' &c.

71 *Myrræus pulvis*] V. N. hym. superiori vs. 51.

93 *Tyrannus anxius*] Bene Tacitus: 'Tyrannorum mentes si recludantur, possint aspici lanatus et ictus: quando ut corpora verberibus, ita sævitia, libidine, malis consultis animus dilaceretur.'

97 *Amens nuncio*] Στράγγη γὰρ εὐδελὲς ἔγγελον κακῶν ἐπῶν, inquit Sophoc. Antig.

98 *Successor instat, pollimur*] Recte enim Divus Augustinus scribit, in c. quod autem XXIII. q. VII. 'Quis fastæ dominationis elatus desideret habere consortem?' Et confirmat hoc Cornel. Tacit. l. II. Hist. et Cart. l. IX. rerum gest. Alexandri scribentes, 'insociabile regnum esse.' Quibus subscribens Herodian. Alexandrin.

qui l. viii. ait, 'Incommunicabilis est natura potestatis.' Seneca quoque in Thyeste: 'Non capit regnum duos.' Et Agamem. 'Nec regna socium ferre, nec tardæ sciunt.' Nec hinc dissonat illud Statii Theb. i. 128. 'Jurisque secundi Ambitus impatiens; et summo dulcius unum Stare loco, sociisque comes discordia regnis.' Illud quoque Ovid. de Art. iii. 564. 'Non bene cum sociis regna Venusque manent.' Verum ante hos Ennius, a Cic. Off. i. relatus, dixerat: 'Nulla sancta societas, nec fides regni est.' Refert Plut. in Apoph. quod cum a Dario talentum permulta millia Alexandro offerrentur, petere-turque, ut Asiam ex æquo divideret, respondit: 'Neque terram duos soles, neque Asiam duos reges tolerare.' Vide Lucan. i. 92. Euripid. Andromach. vss. 483. et 520. Heraclid. vs. 468. M. Minuc. Felic. p. 38. Lips. Polit. iv. 14. et ii. 2. Tiraq. tomo 1. de Jure primogen. p. 314.

101 *Mas omnis infans occidat*] Hujus loci est homilia Basiliï Seleuc. de infantibus ab Herode occisis: et homilia Cypriani de Stella et Magis, et nece innocentium. Chrysost. in c. ii. Matth. Homil. ix. Rarsus Cyprian. Ep. iv. 6. 'Christi nativitas a martyriis infantum statim cæpit, ut ob nomen ejus a bimatu, et infra qui fuerant, necarentur. Ætas necdum habilis ad pugnam, idonea extitit ad coronam; ut appareret, innocentes esse, qui propter Christum necantur, infantia innocens ob nomen ejus occisa est,' &c.

128 *Ceu turbo nascentes rosas*] Stat. Silv. iiii. 'Sed media cecidere abrupta juvenia Gaudia, florentesque manu scidit Atropos annos: Qualia pallentes declinant lilia culmos, Pubentesque rosæ primos moriuntur ad Austros, Aut ubi verna novis exspirat purpura pratis.'

136 *Impune Christus tollitur*] Quia, teste Niceph. l. vii. τὸ θεῖας οὐ συμ-

μαχοῦσης προνοίας τοῖς τῶν ἀνθρώπων βουλευμασί τε καὶ πράγμασι, παντὶν ἀπο τοῖς ἀπαντᾷ τὸ τέλος καὶ σφόδρα τοι ἐν ἀντιώτατον.

149 *Mens obstetricis sedula*] Exod. i. Vide Basil. Selenc. orat. in Moysen, Clement. Alexandr. Strom. i. p. 148. et seq. Basil. M. Homil. in humilitatem p. 217.

155 *Notatum saxcis legem tabellis*] Nazianzen. in Carm. p. 36. mihi: τοὺς δὲ νόμους ἐχάραξε θεὸς δέκα ἐν ποτε πλαξὶ λαϊνέας.

168 *Lucis columnam*] Macar. Homil. xlvii.

171 *Sublimis Amalech premis*] Iterum Nazianz. Χριστὲ ἄναξ, ὃς ἀγναῖς ποτ' ἀειρομένους παλᾶμραι Σταυροτόποις Μωσῆος ἐπ' οὐρεὶ σου θεράποντος Ἐκλινας Ἀμαλὴν ὁλοὴν σθένος. Cyprian. de Exhortat. Martyr. cap. viii. 'Quod exemplum perseverandi et permanendi designatur in Exodo: ubi Moyses ad superandum Amalech, qui figuram portat Diaboli, in signo et sacramento crucis allevat supinas manus. Nec vincere adversarium potuit, nisi postquam stabilis in signo allevatis jugiter manibus perseveravit,' &c. Videatur August. Serm. xciii. de Temp. Ambros. lib. vii. Epist. et Gregor. Magn. Homil. xxxiii. Theodoret. Quæst. xxxiv. in Exod. Justin. Mart. dialog. cum Tryphone p. 209. 248. 283. Philo lib. De congressu quærendæ eruditionis gratia, et lib. ii. legis allegor.

189 *Effrem*] 'Effrem autem sæcunditatem fidei interpretatione nominis pollicetur, qui anxit patrem, sicut ait ipse Joseph dicens: Quia anxit me Deus in terra humilitatis meæ. Quod proprium est populi junioris, qui corpus est Christi, augens Patrem, et Deum proprium non relinquens,' &c. Ambros. l. de benedict. Patriarch. c. i. Philo lib. ii. legis allegor. et lib. Resipuit Noë.

190 *Manassæ domus*] 'Manasses ex oblivione, Latina interpretatione sig-

natur; eo quod populus Judæorum oblitus est Deum suum, qui fecit eum. Et quicumque ex ea plebe crediderit, tanquam ex oblivione revocatur.' Ambros. ibid. Philo ibid. et lib. de migratione Abrahami.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΟΝ LIB.

Περὶ στεφάνων, h. e. De coronis. Sunt enim hymni in laudem Martyrum, qui, quoniam legitime certaverunt, coronis honestati sunt. Fabric.

HYMN. I. De Hemiterio et Chelidonio, Zachar. Lippelous in vitis Sanctorum tomo I. sub 3. Martii. Baron. tomo II. Annal. et Martyrolog. sub 3. Martii. ibidemque Baron.

1 Scripta sunt celo duorum] Cyprian. Serm. de ratione circumcisionis. Ambros. Ep. IX. 76. 'Peccatores in terra scribuntur, justi in celo,' &c.

4 Terra Ibera] Plin. III. 3. 'Ibernis, amnis navigabilis, commercio dives, ortus in Cantabris haud procul oppido Juliobrica; quem propter universam Hispaniam Græci appellavere Iberiam.' Isidor. Originat. XIII. 21. De Calagurritanis, Plin. d. I.

11 Fama nam terras in omnes percurrit] Secundum Pindari enim pronunciatum, Isthm. IV. Καὶ πάγκαρον ἐπὶ χθόνα καὶ διὰ πόντον βάβακεν ἐργμάτων ἀκτὶς καλὴν ὁρβεστος αἰεὶ. Et ut ait Ovid. Fama 'tota est ex ore sonanti.'

13 Nemo purus] P. Fab. Agonist. II. 21.

25 Hoc genus mortis decorum est] Just. Mart. dialog. cum Tryphone: 'Ἡμεῖς δὲ, ἐπεὶ τοῦ μὴ θνήσκειν οἱς πάλα ἔδομεν, ὑπομένοντες τὰς ἐσχάτας τιμωρίας, καὶ θανατούμενοι χαίρομεν, πιστεύοντες, ὅτι ἀναστήσει ἡμᾶς ὁ θεός. Vide Epist. ad Diognetum, et Apolog. II.

32 Quos ad perenne cingulum] Ad Cyprian. Ep. II. 6.

35 Proque ventosis] Lipsius de Milit. Roman. IV. 5. Stewech. ad Veget. I. 23. Clandian. de III. Cons. Honorii vs. 138. 'Hi volucres tollunt aquilas,

hi picta Draconum Colla levant, multusque tunc per nubila serpens Iratus stimulante Noto, vivitque receptis Flatibus, et vario mentitur sibilus tractu.' Vide et Snid. in vocibus 'Ἰνδολ, et χιλιαστοι, et σημεία Σκυθικά: Frideric. Lindebrog. ad Ammian. p. 55. 'Erant ex serico purpureo in veri draconis formam effigiati,' et, ut Ammian. inquit, 'velut serpentis pendens exuviae.' Idem lib. XV. 'Cultu purpureo Draconum.' Et I. XVI. 'purpureum signum Draconis.' De his Chrysost. orat. de futuro judicio: 'Ἐπὶ γράφῃ μοι περὶ τὸν βασιλέα, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν ἄνδρας χρυσοφοροῦντας, καὶ ζεύγος λευκῶν ἡμῶν χρυσοῦ καλλοπισσομένων, καὶ ἔχημα χρυσοκόλλητον, καὶ πέταλα τοῦτε περιστρεφόμενα, καὶ δράκοντας ἐν ἱματίοις σχηματιζομένους σφηκοῖς, καὶ ἀσπίδας χρυσοῦς ἔχουσας ὀφθαλμοὺς καὶ ἱπποὺς, χρυσοφοροῦντας, καὶ χαλινούς χρυσοῦς. Nazianz. Orat. I. in Julian. p. 287. Δρακόντων φοβεροὶ χάσματος ἐμπετόμενα (συνθήματα) ἐπ' ἑκρῶν δοράτων αἰωρούμενοι, καὶ διὰ τῶν δεικνύμενων φολίων ὑφανταῖς καταστίκτων, ἡδιστόν τε ἡμοῦ καὶ φρικτὸν θέαμα προσπίπτει ταῖς ὄψεσιν. Modestinus lib. de vocab. rei milit. 'Signiferi, qui signa portant, quos nunc Draconarios vocant. Dracones enim per singulas cohortes a Draconariis feruntur ad bellum.'

44 Illa et bisulcas ungulas] Ungulæ erant bisulcæ: ut frequenter appellat Prudentius Hymn. III. et X. Dictæ autem ungulæ sunt, quod ea instrumenta ferarum imitarentur vestigia. Baron. ad Martyrolog. p. 185. Tertull. Apolog. c. XII. 'Ungulis deraditis latera Christianorum.' Cyprianus lib. de laude Martyrii: 'Nam prædurantibus licet guttis resultans ungula recurrit in vulnus,' &c. Et Ep. II. 6. 'Steterunt torti torquentibus fortiores, et pulsantes ac laniantes ungulas pulsata ac laniata membra vicerunt.' Et rursus Serm. V. de lapsis: 'Cum durissimi iudicis re-

crudescente sævitia jam fatigatum nunc flagella scinderent, nunc contuderent fustes, nunc equuleus extenderet, nunc angula effoderet, nunc flamma torreret; caro me in colluctatione deseruit, infirmitas viscerum cessit; nec animus, sed corpus in dolore deficit.' Vide Indicem.

48 *Vox fidelis plectitur*] Justin. Martyr. Apol. II. Μόνοι μισοῦμεθα δι' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ μηδὲν ἀδικοῦντες, ἀεὶ ἁμαρτολόοι ἀναρνούμεθα.

53 *Fida quos per omne*] Confer Val. Max. IV. 7.

55 *Bipennem publicam*] I. e. Securim. Cassiodor. XI. 40. 'Abstine noxiam, lictor, securim.' Martyrolog. sub Mart. 23. 'Sub Urbano præside securi percussii.' Baron.

57 *Leonibus*] Lips. de cruce, III. 11.

58 *Noæne Christo procreati Mammoneæ dicabimur*] Chrysost. Homil. XXII. super Matth. VI.

59 *Et Dei formam gerentes servimus saculo*] Rom. XI. Μὴ συσχηματίζετε τῷ αἵνῳ τούτῳ. ubi Chrysost. Homil. XX. Καὶ γὰρ, inquit, χαμαίζηλον τὸ σχῆμα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἐντελής, καὶ πρόσκαιρον, καὶ οὐδὲν ἔχον ὑψηλόν, οὐδὲ δεικνύς, οὐδὲν εὐδὲς, ἀλλὰ πάντα διεστραμμένα. εἰ τοίνυν ὁρᾷ βούλει βαλίσσειν, μὴ τυπώσῃς ἑαυτὸν κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ παρόντος βίου.

60 *Absil, ut caelestis ignis se tenebris*] Ex illo est, 2 Corinth. VI. 14. Τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομία; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; Super quæ verba Chrysost. Homil. XLII. Zehner. cent. III. adag. sacr. Xc.

65 *Aureas torques, sanciorum*] Agell. II. 11. Lips. de Milit. Rom. V. 17.

69 *Qui ridenda vobis monstra divos*] Infra Hymn. X. 161. et in Symmach. 931. Arnob. lib. VI. adv. Gent. M. Minuc. Felic.

76 *Ne tenebris libellis per aures posterorum*] Cicero pro Archia: 'Jacerent in tenebris omnia, nisi littera-

rum lumen accenderet,' &c. Vide ibidem plura. Johan. Saresber. lib. I. proœm. 'Literæ res scite dignas situ aboleri non patiuntur. Nam et artes perierant, evanuerant jura, fidei et totius religionis officia quæque corruerant, ipseque recti defecerat usus eloqui, nisi, in remedium infirmitatis humanæ, literarum usum mortelibus divina miseratio procurasset. Exemplum majorem, quæ sunt incitamenta et fomenta virtutis, nullum omnino erigerent aut servarent, nisi pia sollicitudo scriptorum, et triumphatrix inertie diligentia, eadem ad posteros transmisisset. Siquidem vita brevis, sensus hebes, negligentia torpor, inutilis occupatio, nos paucula scire permittunt: et eadem jugiter excutit et avellit ab animo fraudatrix scientiæ, inimica et infida semper memoriæ noverca, oblivio. Quis enim Alexandros sciret aut Cæsares,' &c. Adjunge reliqua: ut et ibid. VIII. 14.

112 *Purgata longis alba*] Arnob. adv. Gent. p. 35. 'Unus fuit e nobis, cujus vocem popularibus et quotidianis verbis missam, valetudines, morbi, febres, atque alia corporum cruciamenta fugiebant. Unus fuit e nobis, cujus sædæ vitiliginis jussioni obtemperabant pulsæ statim, et concordiam colorum commaculatis visceribus relinquebant. Unus fuit e nobis,' &c.

113 *Algidus cum decoloros*] Pindar. Pyth. III. *Ἡ θεοῦ πρὶν περσόμενοι δέμας, ἢ χειμῶνι. V. N. Pont. I. 11.

HYMN. II. De Laurentio Zach. Lippelous in vitis Sanctorum tom. III. die 10. Augusti. Baron. tom. II. annal. Martyrolog. sub 10. Augusti. Hist. Magd. cent. III. pag. 297. Osiander epit. Hist. Eccles. cent. III. lib. III. 6. Bergomens. lib. VIII. Chronicon. p. 197. a. 'Laurentius Hispanus, Sixti Pontificis archidiaconus, et filius adoptivus, hoc anno (Christi, 265.) Romæ via Tiburtina, præsentem Decio, seu Galieno, post multa virtutum insignia, et plurima tormen-

torum genera, videlicet carceris, verberum, et laminarum ardentium exustionem, ad ultimum 4. Idus Angusti in craticula ferrea crudelissime assatus, martyrium constantissime complevit. Hunc nonnulli cujusdam Hispaniarum Ducis filium fuisse dicunt; quem Dæmon infantulum e cuna in nemus asportaverat. Sed beatus Sixtus prædictus cum in eadem provincia prædicaret, eum sub quadam arbore lauro divinitus inveniens, Laurentium eum appellavit: et diligenti cura ipsam cutiri ac edoceri fecit. Quo adulto, illum secum una cum Vincentio Romam perduxit; ubi postea factus Pontifex constituit eum suum Archidiaconum.

1 *Antiqua sanctorum parens*] Lips. l. de magnit. Rom. c. 2. et l. III. 5. 6.

5 *Reges superbos viceros*] Idem Lips. ibid. 1. 3.

18 *Fides Proprii crucis prodiga*] Cyprian. de duplici martyr. 'Fides est, quæ pugnât et superat in martyribus, nec quisquam defecit in tormentis, nisi fidei defecto.'

23 *Jam Xystus*] Adi Ambros. Offic. i. 41. et Scallig. animadvers. in Chronolog. Eusebii p. 216. b.

63 *Blande et quiete efflagito*] Bene P. Syrus: 'Habetsuum venenum blanda oratio.' Et 'Venena propinantur melle circumlita, quo citius noceant.' Saresber. III. 10.

88 *Nigrantes quos claudis specu*] Hujus generis repositoria pecuniarum sive arcas Fl. Philostratus appellavit *δεσμητήρια Πλούτου*, 'Pluti carcerem.' Alias *τυφλὸν Πλούτον* nominat 'divitias abstrusas;' sicut Herodes Atticus *κατὰ Πλούτον*, simili tropo, dixit pecunias inutiles, et sordide retentas.

94 *Suum quibusque reddite*] Matth. XXII. Ambros. Serm. VII.

147 *Baculo regebat prævio*] Apud Enripid. Tiresias filia, vice baculi utitur. Sic enim eam compellat: 'Ἦγού προπάροιθε θύγατερ, ὅς τυφλῷ ποδὶ Ὀφθαλμοὺς εἰ σὺ, ναυβάταισιν ἄστρον ἔσσι.

Eundem apud Callimachi. de lavacro Palladis, vs. 127. Minerva hunc ad modum alloquitur: Δωσὺ καὶ μέγα βάκτρον, ὃ οἱ πόδας εἰς δέον ἄξει.

190 *Effossa gignunt rudera*] Psychom. vs. 520.

193 *Torrents vel amnis*] Talis est 'Tagus fluvius, arenis aureis copiosus.' Isidor. XIII. 21. Senec. Herc. Furen. vs. 1325. 'Tagusve Ibers turbidus gaze fluens.' Et Herc. Cæt. 'Nec quæ Zephyro subdita tellus, Stupet aurato flumine clarum radiare Tagum.' Talis 'Pactolus, fluvius Asiæ, qui et ipse aureas trahit arenas.' De quo Virg. 'Pactolasque irrigat auro.' Quem pro aurato fluore alii Chrysoroum vocant. Isidor. ibid. Sen. Thebaid. 'Et qua trahens opulenta Pactolus vada inundat auro rura.' Hinc Ovid. in Ibin vs. 302. nominat 'aquam auriferam.' Vide eundem Met. XI. 135.

197 *Pudor per aurum solvitur*] Sophocli. Antigon. Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν, οἷον ἄργυρος, καθὼς νόμισμα, ἐβλάστε· τοῦτο γὰρ πάλης παρθεῖ, τὸ δ' ἑνδρας ἐκείνοισιν ἐδύμει· τὸ δ' ἐκείνοισιν ἐδύμει· καὶ παραλλάσσει φρένας χρηστὰς πρὸς ἀσχηρὰ πτόγημαθ' ἰσχυρὰ βροτῶν· Πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώπους ἔχειν, καὶ παρὶς ἔργον δυσόεσθαι εἰδέναι. Hujusque loci est illud P. Silentarii; quod adducit Natal. Com. VII. 18. 8. Columban. Carm. III. 50. 'Juraque legum Fasque fidesque Rumpitur auro,' &c. Vide ibid. plura: et Horat. Carm. III. 16. Georg. Schönborn Polit. IV. 14.

200 *Leges et ipse*] Virg. Æn. VI. 682. 'Fixit leges pretio, atque refixit.'

210 *Animus viget robustior*] Hujus loci ac sensus est illud Socratis, ab Alcibiade in Platonis Symposio relatam: 'Ἡ τοι τῆς διανοίας ὥς ἀρχεται· λέδ' βλάπτειν, ὅταν ἡ τῶν ὁρμητῶν τῆς ἀμῆς ἀγγεῖ ἐπιφύειν.

240 *Lucido veneno*] Chrysost. in Epist. 2 Cor. c. III. Homil. VII.

Καὶ τὸ τῶν ὑδριάντων σῶμα ἀποστίλβει
λαμπρὸν, καὶ οὐδὲν ἢ ἐπιφάνεια φαῦλον
ἔχει, ἀλλὰ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἔνδον ἀποκει-
μένου χυμοῦ πληττόμενοι φιλεῖν τοὺς τοι-
ούτους οὐ δύναμεθα.

241 *Ast hic anarus contrahit*] Hinc
nescio quis in Anthol. Græc. Ψῆφον
δαρειστών appellat δακτυλικαμψόδονον.
Chrysost. in Matth. Homil. LXXIX.
Τοῦ μὲν γὰρ ἡ χεὶρ ἀλγεῖ καὶ ἔστι συν-
εσταλμένη.

245 *Istum libido fœtida*] Chrysost.
ibid. 'Ἐτέροις σκάδουσιν οἱ πόδες, ὅσοι
εἰς θέατρα ἀναβαλόνουσιν, καὶ τῶν πορνεύον-
των γυναικῶν καταγόνια.

249 *Quid ille ferreus ambitu*] Chry-
sost. super Ep. ad Rom. Homil. XX.
arrogantes comparat στυγέω κατα-
φλεχθέντι, 'accensæ stupæ.' Καὶ γὰρ
ἐκεῖνο δοκεῖ μετὰ τὸν ἐμπρησμόν οἰεῖν,
καὶ ὑπερνεωσθηκέναι. τοιαῦται καὶ τούτων
αἱ ψυχαί. τὸ γὰρ φύσημα αὐτῶν τὸ δίδε-
κον, καὶ ἡ τυχοῦσα προσβολὴ θυήσεται
ταπεινώσεται καὶ καθελεῖν. τὸν γὰρ ἀπονε-
νημένον ἀνάγκη πάντως καὶ ἄδενῆ τινα
εἶναι. οὐ γὰρ ἔστι τὸ ὕψος ὄργης, ἀλλ'
ὅσπερ οἱ πομφόλυγες εὐκόλως ῥήγνυνται.
οὕτω καὶ οὗτοι ῥαδίως ἀπὸλλυνται, &c.

253 *Quisquis tacendi intemperans*] Theognis vs. 421. Πολλοῖς ἀνθρώποις
γλώσση θύραι οὐκ ἐπικεῖνται Ἀρμόδιαι,
καὶ σφιν πόλλ' ἀμέλγητα μέλει. Linguam
insuper incontinentem Euripides ap-
pellat στόμαργον γλωσσαλγίαν, Calli-
mach. κηκάδα γλώσσαν, Coint. Smyrn.
I. XII. μάργον γλώσσαν κακοφραδίην τε.
Vide Plut. de garrulitate.

276 *Coronis aureis*] Ad similitudi-
nem militum, Martyres Christi, sicuti
victores tyrannicæ impietatis, donan-
tur coronis aureis: ut eas hic nomi-
nat Prudentius. In Hamartig. vs.
934. vocat 'coronas rutilas.' et vs.
973. Car. Paschal. Coron. VIII. 5.

285 *Peccante nil est tetrius*] Chry-
sost. super Epist. ad Ephes. Homil.
XV. statim ab initio. Et Homil. XVIII.
ibid. p. 1145. Καθεύδοντα καὶ νεκρὸν
τὸν ἐν ἁμαρτίᾳ φησί. καὶ γὰρ δυσωδίας
πρεῖ, ὡς ὁ νεκρός, &c. Macar. Hom.

XXVII. Ὡςπερ οἰκίαν μεμειστωμένην δυσ-
ωδίας καὶ κοπρίας, χρῆ τὴν καρδίαν κα-
θαρισθῆναι τὸ δλον, καὶ κοσμηθῆναι, καὶ
πληρωθῆναι πάσης εὐωδίας, &c. supra
Psych. vs. 890.

301 *Sacratas virgines*] Lips. de Vesta
et Vestal.

321 *Concienna visa nuptialis*] Chry-
sost. super cap. V. ad Ephes. Homil.
XVIII. Ὁ τοῖων τὰ εὐτράπελα λέγων,
οὐχ ἄγιος κτλ. Ἑλλην. β, καταγέλαστος ὁ
τοιούτος. τοῖς ἐν τῇ σκληρῇ ταῦτα ἐφείπα
μόνοις. ἔνθα αἰσχρότης, ἐκεῖ καὶ εὐτραπε-
λία. Et μοχ: εὐτράπελος λέγεται, ὁ ποσι-
λος, ὁ παντοδαπός, ὁ ἁπλοῦς, ὁ εὐκόλος, ὁ
πάντα γινόμενος. Item: Εἰ καλὸν τὸ πρᾶ-
γμα (εὐτραπελεῖσθαι) τί τοῖς μῖμοις ἀφίε-
ται; μῖμος γίνῃ καὶ οὐκ αἰσχύνῃ; μεγάλα
κακὰ ἐν ψυχῇ εὐτραπελενομένη οἰκεῖ, με-
γάλη διάχυσις καὶ ἰρημία. κέχρηται ἡ ἁρ-
μονία, σεσάθρηται ἡ οἰκοδομή, ὁ φῶς
ἐξέριστα, εὐλάβεια ἀπίστη. οὐχ ὅρως τοῖς
λεγομένοις γελοιοποιοῖς, τοὺς σαμαρῖ-
τους; οὗτοι εἰσιν οἱ εὐτράπελοι. Et rui-
sus: Εἰ τις ἥπιμος, εἰ τις αἰσχρὸς, οὗτος
καὶ εὐτράπελος, &c.

325 *Adeone nulla austeritas*] Scilicet
ἄφρων, ὅς κ' ἐθέλει πρὸς κρείσσονας
ἀντιπερὶξεν, quod est apud Hesiod.
Vel ut loquitur Pindar. Pyth. II.
Ποτὶ κέντρον δέ τοι λακτιζέμεν, τελέθει
'Ολισθηρὸς ὀϊμος.

330 *Votiva mors est martyri*] Nazianz.
de Martyr. Θνήσκουσιν πολλοῖς
προφρονέως θανάτοις. Theodoret I. IV.
Hist. Ecclesiast. Ψυχὴ δ' ὑπὸ θεοῦ ζή-
λον πυρπολουμένη οὐδὲν ἀνθρώπων εἰς-
δέχεται δέος, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δειμάτα
γέλωτα νομίζει καὶ παίγιον.

333 *Sed non volenti impertiam*] Cru-
ciatus longioris metus major est,
quam mors ipsa: adeo quidem, ut
fuisse olim non paucos constet, qui
longos cruciatus mortis compendio
vitare maluerint. Eo spectat hoc
nostri Aurelii. Claudian. lib. I. in
Rufin. 'Concessaque vita dolori.'
Gregorius, 'Ut vitam sibi pœnam ex-
istimet.' Can. quorundam, 74. dis-
tinct. 'Et acerbissimam crudelitatem

esse, quæ trahat pœnam,' dicebat Seneca; 'et misericordis genus esse, cito occidere, quia tormentum ultimum finem sui secum adfert; quod antecedit tempus, maxima venturi supplicii pars est,' de Benef. II. 5. Cyprian. tractatu I. contra Demetrian. 'Saltem contentus esto dolorum nostrorum compendio, ac simplici ac veloci brevitate posnarum. Admovere laniandis corporibus longa tormenta; multiplicæ laniandis visceribus numerosa supplicia,' &c. P. Faber III. Semest. 8. Radniph Forner. rerum quotidian. III. 17.

351 *Hic solus exemplum dabit*] Philo I. περὶ αἰρετῶν: Αἱ ἑτέρων τιμωρίαι βελτιοῦσι τοὺς πολλοὺς φόβῳ, τοῦ μὴ περὶ πολλὰ παθεῖν.

359 *Nudare amictu*] P. Faber Semest. II. 10.

363 *Talem revertens legifer*] Exod. XXIV. 2 Cor. III. Chrysost. super illum locum Homil. VII.

370 *Oris cornu gloriæ*] Actor. VI. 15. Ibi Chrysost. Homil. XV. super cap. VII. Τοῦτο ἔρα ἡ χάρις ἦν· τοῦτο καὶ ἡ δόξα Μωϋσέως ἦν. ἐπίχαριν δὲ αὐτῷ δοκεῖ μοι ποιῆσαι τὸν θεόν, τάχα ἐπεὶ ἐμελλέ τινα εἶρην, καὶ ὡς εὐθὺς τῇ προσέφει καταπλήξῃ αὐτοῖς. ἔστι γὰρ, ἔστι καὶ πρόσωπα χάριτος γέμοντα πνευματικῆς, ἐπέραστα τοῖς ποθοῦσιν εἶναι, καὶ αἰδέσθαι τοῖς μισοῦσι καὶ φοβεῖσθαι.

372 *Cælos apertos intuens*] Actor. VII. 56. Cyprian. de duplici Martyrio: 'Stephannus juvenis inter homicidas, agnus inter lupos, stabat placido angelicoque vultu, et ad Domini exemplum orat pro lapidantibus, nec alibi habet oculos, quam in cælum. Illic videre mernit, cujus præsidio superior erat persequentibus.'

377 *Asi imperiorum cæcis*] Ephes. IV. 8. Ibi aurei oris doctor Homil. XIII. Καθὰπερ ἐν θάτῃ κατὰ βάθος κείμενοι, τὸν ἥλιον οὐκ ἂν δυνηθῆμεν ὁρᾶν, ὥστερ τινος διαφράγματος, τοῦ πολλοῦ φωτός ἐπικειμένου θάτος, οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς διανοίας γίνεται πώ-
Delph. et Var. Clas. Prudent.

ρωσις τῆς καρδίας, ὅταν μηδὲς τὴν ψυχὴν κατασείῃ φόβος.

383 *Hebræis idem Sudo exhibebat lumine*] Exod. X. Sapient. XVII. 2. et XVIII. 1. Joseph. Antiq. II. 13.

399 *E catasta*] De catasta, Baron. in Not. ad Martyrolog. p. 184. et seq. Gallon. de Martyr. cruciatu.

419 *Mundum Quirinali toga Servire, et armis*] Sulpitia in Satyra sua: 'Duo sunt, quibus extulit ingens Roma caput; Virtus belli, et sapientia pacis.' Lips. de Magnitud. Rom. IV. 4.

421 *Ut discrepantum gentium*] Adi Plin. III. 5. de Italia.

449 *Janum bifrontem*] Tertull. de Corona militis. Ovid. Fast. I. 65. Inf. in Symmach. I. 233.

452 *Et festa Saturni senis*] Tertull. Apolog. cap. XI. Lactant. I. 11. et seqq.

465 *Discede adulter Juppiter*] Probat, prodigiorum signis monstrari religionis in melius mutationem. Baron. tom. I. annal. p. 897.

473 *Video futurum principem*] Constantinum Magnum fore Imp. et paganismi eversorem, prædicit hic Laurentinus. Vide Inf. Hymn. XII. 47.

528 *Vestalis intrat Claudia*] Minuc. Felix Octav. Tertull. Apolog. Camerar. parte 2. Horar. succisiv. c. 8.

530 *O ter quaterque*] Mos frequens priscorum tangitur, amplectendi suorum tumultos. Leo Novell. III. 'Quorum (amicos et cognatos innuit) dolori atque orbitati magnum solatium est, si amici sui sepulcrum amplexari, ac in id lacrimas perfundere possint.' Zinzerling. promuls. crit. cap. 38.

537 *Vasco*] Plin. III. 3. Isidor. Originat. IX. 2.

539 *Cottianorum iuga*] Plin. III. 20.

540 *Pyrenas*] Plin. III. 3.

556 *Gestas coronam civicam*] Lips. de Milit. Roman. I. V. dial. XVII. Vide Paschal. Coron. VII. 8.

561 *Quæ sis potestas credita*] Ita Hymn. XI. circa finem. [Item hymn. V. 7. et X. 1137. et XI. 177. et XIV. 124.

Tu vide Leonard. Lessium de justitia et jure II. 36. dubitat. VI. et Chemnit. in Exam. parte III. pagina 352.

573 *Hos inter*] Adducit hæc in lib. de plis precibus vir clariss. Joach. Camerar. quem videre, tibi, integrum est.

HYMN. III. *In honorem beatæ Eulaliæ*] Nathan Clytræus Pastor. II. p. 23.

1 *Eulalia*] Pet. de Natal. Hist. Magd. cent. IV. c. 12. p. 1410. Osiand. Epit. hist. Eccles. cent. IV. l. I. c. 9. p. 13. 'Eulalia, Hispana virgo, tredecim annorum, Dacium Maximiniani Imp. præsidem, objurgarat, quod impius in Deum, tanta in Christianorum sanguinem atrocitate fureret: ideoque arrepta et ad aram Idolorum ducta, cum sacrificare noluisset, rogo imposita, martyr effecta est. Ejus martyrium Prudentius eleganti carmine descripsit.' Zachar. Lippelous in vitis Sanctorum tom. IV. collocat hujus martyrium in diem 9. Decemb. anno 303. Baron. tom. II. Annal. Bergomens. lib. VIII. Chron. p. 209. b. Martyrolog. sub 10. Decemb. p. 774.

3 *Emerita*] Isidor. Originat. XV. 1. De ea Auson. de Claris urbibus Epig. VIII. 'Jure mihi post has memorabere nomen Iberum Emerita: æquorens quam præterlabitur amnis. Submittit cui tota suos Hispania fascēs. Corduba non, non arce potens tibi Tarraco certant; Quæque sinu pelagi jactat se Bracara dives.'

25 *Caniciem meditata senem*] V. N. Pont. II. 2. vs. 71.

47 *Per loca senta situ*] Ex Virg. Æn. VI. 'Per loca senta situ cogunt, noctemque profundam.'

52 *Columniferum radium*] Exod. XIII. 21. Psal. CIV. 39. Nehem. IX. 12. et 19. 1 Corinth. X. 1. Philo lib. I. de vita Moysis: *Νεφέλη γὰρ εἰς εὐμωγήθη κίονα σχηματισθεῖσα προφει τῆς πληθούς, ἡμέρας μὲν ἡλιοειδὲς ἐκλάμπουσα*

φέγγος, νύκτωρ δὲ φλογεοειδὲς, ὑπὲρ τοῦ μὴ πλῆξεσθαι κατὰ τὴν πορείαν, ἀλλ' ἀπλανεστάτῃ ἕπεσθαι ἡγεμονίᾳ τῆς θεοῦ τάχα μὲν τοὶ καὶ τῶν ἀπαρχῶν τις ἦν τοῦ μεγάλου βασιλείου, ἀφανὲς ἔργον, ἐκασταὶ δὲ τῇ νεφέλῃ προσηγῆναι, ὡς εὖ θέμις σώματος ὀφθαλμοῖς ὁρᾶσθαι: 'Præcedebat populum nubes in magnam columnæ speciem, solari splendore lucens interdum, noctu vero flammeo; ut ejus ductu absque periculo erroris incederent. Credi tamen potest, aliquem e summi Regis præfectis Angelum nube involutum eos duxisse, quem oculis corporeis aspicere nefas sit.'

78 *Illa nihil, quia facta manu*] Esaias XLIV. 9. vocat 'plastas idoli,' vide ibid. vs. 12. et XLVI. 6. Dent. IV. 28. Psalm. CXIII. et CXXIV. 16. Baruch VI. 17. Arnob. I. VI. Cyprian. de exhortat. martyrii c. I. II. III. IV. V. et tract. I. Contra Demetrian. ut et de Idolorum vanitate Justin. Mart. in cohortat. ad Græcos. Theodoret. Græcar. affectionum I. VII. et I. III. Inf. Hymn. X. 266.

82 *Ciliens lapidum*] Simulacra Deorum lapidea magna religione colebantur. Infra Hymn. X. 151.

105 *Gaudia, qua tibi fert gentialis honor*] Theocrit. Idyl. ult. vs. 25. *Ὀδὲ δδύναι, οὐκ ἄλγος ἔχει γάμος, ἀλλὰ χαρὴν.*

117 *Aut laniabere membra feris*] Fortassean in cruce fixa et surrecta. Lips. de cruce III. 11. P. Faber Semest. II. 7. Gifan. intelligit de discriptione per equos; quos vocat feros, &c.

118 *Aut facibus data fumificis*] In ludibrium, usui nocturni luminis Christianorum martyrum corpora destinata. Tacit. Annal. V. 'Pereuntibus addita ludibria, ut ferarum tergis connecti laniatu canum interirent, aut crucibus affixi, aut flammandi; atque ubi defecisset dies, in usum nocturni luminis urerentur.' Meursius II. Exercit. Crit. III. 4. vide et Baron. tom. I. Annal. p. 821. Joh. a Woweran in

Notis ad Minnc. p. 128.

132 *Juncos pectora dilacerant*] Meurs. Exerc. Crit. II. 11.

133 *Et latus ungula*] Sup. Hymn. I. περὶ σφε.

176 *Ecce nivem glacialis hyems Ingerit*] Oppian. Cyneg. III. 171. Χιὼν δρε πάντα παλύνει, Ἐσπερίου ζεφύρου παροπτήριμα χευαμένοιο.

182 *Qui celebrare superna solent*] Joh. Kirch. de funerib. Rom. II. 6. et 11.

187 *Vettonia*] Plin. IV. 20. et 22.

188 *Annis Ana*] Plin. III. 1. et IV. 22. Fabric. 'Anas fluvius Hispaniæ memorabilis, eandem, quem Tagus et Bethys, ortum habet,' ut Strabo I. 1. Bethleam et Lusitaniam separat.

199 *Floribus et rosulenta putes Prata rubescere*] Nazianz. εἰς τὸ ἔαρ. p. 369. καὶ λειμὼν εὐδαί, καὶ φυτὸν βρόει. Et περὶ φιλοποτυχίας pagina 131. ὅσπερ οὐδὲ ἐν λειμῶνι πολυνανθεὶ καὶ εὐδαί, τῶν ἀσθέων τὸ κάλλιστον καὶ εὐδίστατον, ἄλλοτε ἄλλου τὴν ὑσφρησιν καὶ τὴν ἔβαν πρὸς ἑαυτοῦ μεθίσκοντες, καὶ πρῶτον δρέψασθαι πείθοντες. V. N. Trist. III. 12. vs. 7.

201 *Cerpente purpureas violas*] Joh. Kirchman. Id. lib. IV. 3.

208 *Ast ego seris texta feram pede dactylicis*] Poëtæ jucundissima quaedam allegoria sua poemata coronas vocant, quibus aliut ornari ac redimiri a se caput illius, quem laudant. Murret. var. lect. VIII. 1. Pindar. Nemeor. VII. Οὐ τραχὺς ἐμὶ καταθέμων Ἐλρεν στερφάνους ἐλαφρόν ἐναβέλλει μοῖσά τοι Καλλῆ χρυσοῦ, ἐν τε χαλκόν, ἐλέφαντ' ἀμῆ, Καὶ λείριον ἐσθμον ποττίας ὀφελού' ἔλρεας. Claud. laudat. Serenæ: 'Dic mihi, Calliope, tanto cur tempore differs, Pierio meritam serito redimire Serenam? Vile putas donum, solitam consurgere gemmis, Aut Rubro radiare mari, si floribus ornes Reginæ Regina comam? si floribus illis Quos neque frigoribus Boreas, nec Sirius urit Æstibus, æterno sed veris honore rubentes Fons Aganippæa Permessius educat unda: Unde piæ pascun-

tur apes et prata legentes Transmittunt sæclis Heliconia mella futura.' Themist. Euphrades orat. 2. γιγνώσκων, ὅτι καὶ πρῶτον οὐ χρυσοῦν δὴ τινα στέφανον χρυσοῦ ἀπέφθον πολλῶν ταλάντων τέμπει ὁμῶν ψηφισαμένων, ἀλλ' ὅν ἐγὼ ἐπελέξμην, ἔσθῃ ἀκέραια συλλεγόμενος ἐκ τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους λειμῶνων. V. N. Pont. III. 4. vs. 64.

HYMN. IV. 1 *Bis novem*] Martyrol. sub 16. April. 'Cæsaraugustæ in Hispania natalis sanctorum decem et octo martyrum, Optati, Luperci, Successi, Martialis, Urbani, Juliæ, Quincetilliani, Publii, Frontonis, Felicis, Cecilliani, Eventli, Primitivi, Apodemii, et aliorum quatuor, qui Saturnini vocati esse referuntur. Hi omnes sub Daciano Hispaniarum præside simul pœnis affecti, atque interemti sunt: quorum illustre martyrium Prudentius versibus exornavit,' &c.

Sub uno servat cineres sepulcro] P. Molin. in tract. de Altarib. c. X.

3 *Cæsaraugustam*] Plin. III. 3. Isidor. Orig. XV. 1.

17 *Afra Carthago*] Isidor. ibid. XIV. 5. Plin. V. 4.

19 *Corduba*] Plin. III. 1.

Aciscutum] Lippelous tom. IV. ex Johann. Maldonato, p. 540. sub 17. Novemb. Meurs. Exercit. crit. II. 10.

Zoëthum] Lippelous tom. II. sub 27. Junii, p. 1050. Martyrolog. p. 409. et seq.

21 *Tu tribus gemmis*] Allodit ad morem eo ævo usitatum. Virgines namque nomina sua monilibus intexta gestabant. Aristænet. Epist. I. 1. Περιέκειται μὲν τοι λιθοκόλλητον περιδέρβαιον, ἐν ᾧ τοῦτομα γέγραπται τῆς καλῆς. γράμματα δ' ἐστὶ τῶν λιθιδίων ἡ θέσις. Meurs. part. II. Exerc. Crit. II. 16.

Tu tribus gemmis diadema] Paschallius ille omnigena eruditione nobilissimus, Coron. IX. 11. Prudentius, inquit, in diademate agnoscit gemmas;

non quod ibi solæ sint, sed quod primæ oculis feriant. Et sutile vinculum hic eidem est gemma laminæ adnata, quæ diadema clauditur et subnectitur sicuti fibula. Cujusmodi est Virgiliannum illud, 'Aurea purpuream subnectit fibula vestem.' Quæ Virgilio est fibula aurea in veste, Prudentio in diademate est gemma. Verum 25. Paschalini inibi ita legendum putat: *Nomine hoc gemma est atrophie illigata.*

23 Tarraco] Isidor. Origin. xiv. 4. Plin. iii. 1.

Fructuosus] Lippelous tom. i. sub 21. Januar. p. 398.

27 Ardet et splendor parilis duorum] Videl. Auguri et Enlogii, diaconorum. De quibus idem Lippelous. vide inf. Hymn. vi.

29 Felicia] Martyrolog. sub 1. Augusti: 'Gerundæ in Hispania natalis S. Feliciae martyris; qui post diversa tormentorum genera a Daciano tandem iussus est laniari, donec invictum Christo Spiritum redderet.' Ibi plura Baron. p. 485.

30 Gerunda] Plin. iii. 2.

31 Ambae] De quib. sup. Hymn. i. περί σφε.

36 Genesi] Lippelous tom. iii. sub 25. Augusti, p. 596. Martyrolog. sub 25. Augusti p. 540.

38 Urbs] Emerita. Vide Hymn. iii. Sermo enim est de Eulalia.

45 Cassianum] Martyrolog. sub 3. Decemb.

57 Numerosiores] Martyrolog. sub 2. Novemb. p. 698. ibidemque Baron.

80 Valeriorum] Baron. in Not. ad Martyrolog. sub 28. Januar. p. 82.

87 Martyrium semper numerus sub omni Grandine cretis] Justin. Mart. Epist. ad Diognet. Κακουργουμένη σί- τοις και ποτοις η ψυχη βελτιούται. και Χριστιανοι κολαζόμενοι καθ' ημέραν πλεονάζουσι μάλλον. Ibid. Ούχ ὁρᾷς, ὅση πλείονες κολάζοντες, τοσούτῃ πλεονάζοντας ἄλλους; Leo Magnus Serm. i.

'Non minuitur persecutionibus Ecclesia, sed augetur: et semper dominicus ager segete ditiori vestitur, dum grana, quæ singula cadunt, multiplicata nascuntur. Unde duo ista præclara divini germina seminis (Petrus et Paulus) in quantam sobolem germinarint, beatorum millia Martyrum protestantur, qui Apostolicorum æmuli triumphorum urbem nostram purpuratis et longe lateque rutilantibus populis ambierunt, et quasi ex multarum honore gemmarum conserto uno diademate coronarunt.' Vide Lactant. v. 13. et 20. ubi præter cætera: 'Augetur,' inquit, 'religio Dei, quanto magis premitur.' Cypr. l. de duplici Martyr. 'Quis enim nescit, fratres, quam uberem provenit Ecclesiæ seges, Apostolorum ac cæterorum martyrum sanguine irrigata? Quo plus sanguinis effusum est, hoc magis ac magis effloruit multitudo fidelium; hoc latius sparsit suas propagines illa beata vitis, a Christo stirpe surgens.' Adi Ampliss. Camerar. meditat. hist. cent. iii. c. 2. et Nili Homil. in ascens. ii. apud Photium in Biblioth. p. 840. Richter. ax. Eccles. cap. xxxiv. Wilck. in Heortograph. parte i. p. 287. Anton. Benbellon. in Suscitabulo parte ii. c. 2.

102 Arte virtutis] P. Faber Agonist. i. 14. p. 103.

109 Hic et Encrati] Martyrolog. sub 16. April. 'Ibidem S. Encratis virginis et martyris: quæ laniato corpore, mamilla abscissa, et jecore avulso, adhuc superstes in carcere inclusa est, donec vulneratum corpus putresceret.'

Hymn. v. 1 Beate Martyr] Lippelous tomo i. sub 22. Januar. Baron. tom. ii. Annal. Martyrolog. sub 22. Januar. Bergomens. Chron. lib. viii. p. 105. a.

4 Corona vincenti datur] Basil. M. pag. 119. Τis οὕτως ἄκριτος ἀθλοθέτης, ὡς τῶν ἰσῶν ἀξιώσαι στεφάνων τὸν νικη-

τὴν καὶ τὸν μηδὲν ἡγωνισμένον; αἱ τιμαὶ καὶ στεφάνοι τῶν νενικηκότων εἰσὶ· τίς στεφανοῖ τότε τὸν μηδὲ ἀποδύνα πρὸς τὸν ἀντίπαλον; Et Aug. de arborib. scientiæ boni et mali tom. IX. 'Si sciebat Deus hominem posse peccare, quare eum non revocavit a peccato? Quare? quia invitum non decuit coronare. Quis unquam, fratres mei, præmium non pugnanti dat? aut quæ corona non dimicanti, aut quæ sine conflictu victoria? Audi Apostolum divino ore loquentem: Nemo coronatur, nisi qui legitime certaverit. Adam nec pugnavit, nec certamen cum diabolo suscepit: sed ad unam angustionem, præmium immortalitatis amisit. Victus est, qui non pugnavit.' Et Prosper Aquitanicus Epig. xxx. 'Nam non certanti non est speranda corona.' Vide Zehner. cent. III. adag. sacr. xcvi. et D. Hieronym. tom. II. p. 21. Iterum Basil. M. protrept. in sac. Baptism. p. 191. 'Ἀλλὰ χαλεπὰ ταῦτα; τί δὲ τῶν ἐν κόσμῳ ἀγαθῶν εὐκαλον; τίς καθέδων τρόπαιον ἔστησε; τίς τροφῶν καὶ καταλοῦμενος, τίς τῆς καρτερίας στεφάνοις κατεκοσμήθη; οὐδεὶς μὴ δραμὸν ἀπέειλε τὸ βραβεῖον. πόνοι γεννῶσι δόξαν. κάματοι προξενοῦσι στεφάνους. διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν.

17 *Ac verba primum mollia*] Cyprian. Serm. vi. 'Sermo eorum sicut cancer serpit: colloquium velut contagium transilit: noxia et venenata persuasio persecutione ipsa pejus iuficit.'

19 *Ut vitulum lupus Rapturus*] Zehner. Simil. III.

27 *Hæc saxa, quæ princeps colit, Placate*] Inf. Hymn. vi. 42. 'Quod princeps colit, ut colamus omnes.' Subditi vitia principis habent pro virtutibus, ut ad impietatem quoque cum ipso prolabantur; corruptis per depravatam illius vitam istorum moribus: quod de Roboam divinum cultum contemtui habente a Fl. Josepho enarratur, Ant. Jud. VIII. 3. Τῆς τοῦ θεοῦ θρησκείας καταπεφρόνηκεν, ὥς

τε κατὰ τὸν ἐπ' αὐτῷ λαὸν μμητὴν γενέσθαι τῶν ἀνομιμάτων. συνδιαφθείρεται γὰρ τὰ τῶν ἀρχομένων ἥθη τοῖς ἡγεμόνων τρόποις. καὶ ὥς ἐλεγχον τῆς ἐκείνων ἀσελγείας τὴν αὐτῶν σφοδρότην παραπέμποντες, ὥς ἀρετῇ ταῖς κακίαις αὐτῶν ἴσονται. οὐ γὰρ ἐνεστιν ἐποδέχεσθαι δοκεῖν τὰ τῶν βασιλέων ἔργα, μὴ ταῦτα πρὸντονας. Et hoc est, quod Lactant. vi. 6. scribit: 'Et quoniam mores ac vitam Regis imitari, genus obsequii judicatur, abjecerunt omnem pietatem, ne exprobrare Regi scelus viderentur, si pio viverent; sic assidua imitatione corrupti divinum fas reliquerunt, et paulatim male vivendi consuetudo mos factus est.' Vide in Symmach. I. 223. et in Romano ad vs. 462.

50 *Hæc ara thure et cæspite*] Veteres interdum cæspitibus extruebant aras, cum altare deerat, aut cæspitem in terra aggerata ponebant, ubi et ex tempore sacrificabant. Quin et cæspes pro ara erat, et aræ imponebatur, relique divinæ necessarius habebatur. Horat. Carm. I. 19. 'Positusque carbo in Cæspite vivo.' Inf. Hym. XII. 'Binis dicatum cæspitem tropheis.' Turneb. XI. I. et XXI. 21.

60 *Extorque, si potes, fidem*] Lactant. v. 20. 'Non est opus vi et injuria: quia religio cogi non potest: verbis potius, quam verberibus res agenda est, ut sit voluntas.' Et paulo inf. 'Defendenda est religio, non occidendo, sed monendo: non sævitia, sed patientia: non scelere, sed fide. Illa enim malorum sunt, hæc bonorum.' Et necesse est, bonum in religione versari, non malum. Nam si sanguine, si tormentis, si malo religionem defendere velis, jam non defendetur illa, sed polluetur atque violabitur. Nihil enim est tam voluntarium, quam religio: in qua si animus sacrificantis aversus est, jam sublata, jam nulla est. Recta igitur ratio est, ut religionem patientia, vel morte defendas, in qua fides conser-

vata et ipsi Deo grata est, et religioni addit auctoritatem.' &c. vide ibid. c. xxi.

69 *Excisa fabril manu, Cavis recocta et follibus*] Just. Mart. apolog. ii. 'Ἀλλ' οὐδὲ θυσίας πολλαῖς, καὶ πλοκαῖς ἀνθρώπων τιμωμένους ἄνθρωποι μορφώσαντες, καὶ ἐν ναοῖς ἰδρύσαντες θεοὺς προσωνύμασαν, ἐπεὶ ἄψυχα καὶ νεκρὰ ταῦτα γινώσκουμεν, καὶ θεοὺ μορφήν οὐκ ἔχοντα. τί γὰρ δεῖ εἰδῶσιν ὁμῶν λέγειν, ἃ τὴν βλῆν οἱ τεχνῶνται διατίθεσθαι ζῶντες καὶ τέμνοντες, καὶ χωνεύοντες καὶ τύπτοντες, καὶ ἐξ ἁγίων πολλὰς σκευῶν διὰ τέχνης τὸ σχῆμα μόνον ἀλλάξαντες καὶ μορφοποιήσαντες. Ibid. θεοὺς εἰς τὸ προσκυνεῖσθαι πλάσσειν καὶ μεταποιεῖν. Et Arnob. diffuse simul et eleganter adv. Gent. vi. p. 195. 'Simulachra ista,' inquit, 'quæ vos terrent, quæque templis in omnibus prostrati atque humiles adoratis; ossa, lapides, æra sunt, argentum, aurum, testa, lignum sumptum ex arbore, aut commixtum glutinum gypso: ex ornatis fortasse meretriciis, aut ex muliebri mundo, camelinis ex ossibus aut ex Indici animalis dente, ex cacabulis, ollulis, ex candelabris, aut lucernis, aut ex aliis obscenioribus vasculis congenera, conflata in has species ducta sunt, atque in formas, quas cernitis, exierunt: fornacibus incocta figulinis ex incudibus et malleis nata, grossa rasa, descobinata limis, serris, forficibus, aculeis, ascis, secta, dolata, effossa, terebrarum excavata vertigine, runcinarum lævigata de planis. Ita non error est?' &c. Vide reliqua; hæc enim pertinent pleraque omnia: et infra Hym. x. 291. Ambros. Serm. xci.

110 *Sursum ac deorsum extendite*] Baron. ad Martyrol. sub 22. Januar. p. 64. Fuisse equuleum tortorium lignum, omnes consentiunt: eundemque fuisse cochleatum ad extendendum et remittendum compositum, iidem ex Nonio affirmant. Cum hæc dicat ille: 'Ubi insilui in cochleatum

equuleum, Ibi tototum tortor,' i. e. volubiliter torqueor. Isidor. Orig. v. Equuleum ab extendendo dictum patet. Cyprian. l. de lapsis: 'Nunc equuleus extenderet.' Cum enim equuleus extenderetur, corpora simul extendi necesse erat. D. Hieron. Ep. xlix. ad Innoc. 'Cum equuleus corpus extenderet.' Sigonius de Judiciis iii. 18. confundit non tantum equuleum cum catasta, sed etiam cum genere illo compedum, quo rei in carcere positi, injectis ad quantum vel quintum foramen pedibus ad jugum cruciatum sic vincti detinerentur. Id habes ex epistola Ecclesie Lugdunensis apud Eusebium v. i. quod genus torquendi Rufinus libro quinto capite secundo non improprie dixit 'nervum.' Christophorus autem proprius 'crassam compedem.' De hoc genere compedum h. l. Prudent. vs. 251. Euseb. vi. 32. 'Multis diebus pedes in compedes ligneos intrasi distractione quadam ad quartum foramen distenti fuerunt.' Et viii. 11. 'Post verbera in compedibus ligneis positi erant, et pedes alter ab altero ad quartum foramen distenti districtique adeo, ut necessario supini jacerent, nec possent propter plagarum vulnera, recens toti corpori inflicta, se ullo modo commovere.' Ex quibus apparet, compedes ab equuleo diversos esse, qui non in carcere reum, nec ejus tantum distendebat pedes, sed totum corpus ad fossionem angularum. Cum Eusebius diverse admodum a compedibus describat eundem viii. 11. cum ait: 'Quidam enim primum, manibus a tergo religatis, ligno appensi, et machinis quibusdam membra eorum universa distenta distractaque,' &c. Hæc de equuleo esse intelligenda, ea quæ D. Hieron. scribit xlix. ad Innoc. indicant: 'Cum equuleus corpus extenderet, et sordidas fetore carceris manus post tergum vincula cohiberent.' Hic Prudent. vs. 109. 'Vinctum retortis brachiis,' &c. Idem

in Romano: 'Miserum putatis, quod retortis pendeo Extentus ulnis, quod revelluntur pedes, Compago nervis quod sonat crepantibus.' Stipitem quandam in equuleo fuisse, tradit ib. Hieronymus: 'Crines ligantur ad stipitem, et toto corpore ad equuleum fortius alligato, vicinis pedibus ignis apponitur, utrumque latus carnifex fodit.' Ex eodem stipite, totam illam machinam Prudent. in Romano vs. 114. appellat 'noxialem stipitem.' Theophilus pendens in equuleo in Actis S. Dorotheæ apud Surium tom. I. die 6. Februar. 'Ecce modo Christianus sum, quia in cruce suspensus sum:' equuleus enim crucis quandam similitudinem gerit, Secundum prædicta, haud difficile esset describere formam equulei, viximur 'erectam stipitem, validum et cochleatum, qui transversum habeat lignum, quod intendatur ac remittatur, ad quod ligata membra distendantur tortoris arbitrio,' &c. Nunc de fidiculis: quas a fidibus quidam derivatas putant, nihilque aliud esse, quam vincula nervea, quibus ad equuleum manus pedesque hominis ligarentur; sicque torquere fidiculis reum, idem esse, quod ligatum in equuleo fidiculis hominem intendendo, ossium commissuras cum immenso dolore distrahere. Sensit hoc Sigonius de Judic. III. 18. sic et erravit Valla l. I. dum ait, 'fidiculas esse instrumentum ex duobus obliquatis lignis compactum, ita dictum vel ab extorquenda fide, vel a nerveis funibus quibus torquendi alligantur.' Sed rectius Isidorus lib. III. Orig. 'Ungulæ,' inquit, 'dictæ, quod effodiant: hæ et fidiculae, quia iis rei in equuleo torquentur, ut fides inveniat.' Cum itaque fidiculis æque ac ungulis finderentur latera hominis in equuleo distenti, easdem ungulas ea de causa dictas esse puto fidiculas, quod reorum latera finderent, sicque a findendo dictas fidiculas esse, quasi findi-

culas: vel a fodicando, quod illis latera reorum fodicarentur, dictasque esse fidiculas, quasi fodiculas. Astipulatur Prudent. in Romano, cum, quas vocat fidiculas, easdem ungulas dicat, vs. 550. Et per fidiculas Asclepiadem intellexisse ungulas, quæ auctor mox subdit declarant vs. 557. Ita I. Decuriones C. de quæst. fidiculis torqueri Imperator appellat cruentam conditionem. Et Ammian. Marcell. l. XXIX. 'Intercluduntur equulei, expelluntur pondera plumbea, cum fidiculis et verberibus.' Invenies frequenter equuleo junctas esse fidiculas vel ungulas; ea nimirum de causa, quod extento corpore in equuleo, fidiculis vel ungulis a tortoribus membra sulcarentur; quibus aliquando succederet ignis tormentum. Cyprian. lib. de lapsis: 'Nunc equuleus extenderet, nunc ungula effoderet, nunc flamma torreret.' Ita Augustin. Ep. LIX. ad Marcell. Hieron. Ep. XLIX. Prudent. sæpe, et alii. Senec. Controv. III. 14. Plura vide apud Hieron. Magnum De equuleo; Gallonium de martyrum cruciatibus. et Sigon. lib. de Judiciis.

157 *Est alter, est intrinsecus, Violare quem nullus potest*] 2 Corinth. IV. ubi Chrysost. Homil. IX. Πῶς ἀνακαινοῦται; τῇ πίστει, τῇ ἐλπίδι, τῇ προθυμίᾳ. ὅσα γὰρ ἂν μὲν πᾶσιν τὸ σῶμα, τοσοῦτον χρηστοτέρας ἔχει τὰς ἐλπίδας ἢ ψυχὴν, καὶ λαμπροτέρα γίνεται, καθάπερ χρυσίου πυροῦμενον ἐπιπλέον. Ambros. lib. de institut. Virginis c. II.

195 *Sodomita nec latet cinis*] Inf. Hamartig. vs. 727. Ambros. lib. de Noë et arca c. XIX.

203 *Insana torquens lumina*] Inf. Psychom. vs. 114.

214 *Spes certat et crudelitas*] P. Faber Agonist. III. 10. pag. 513.

238 *Lugubre in antrum traditur*] P. Faber Semest. II. 7.

251 *Lignoque plantas inserit*] Cnjac. Observat. IX. 87.

252 *Divaricatis cruribus*] Hieron.

Magius lib. de equuleo c. xii.

338 *Sulcos pererrat oculis*] Cæsar Baron. in Not. ad Martyrolog. p. 130.

392 *Titulumque figat martyris*] Baron. in Not. ad Martyrolog. sub 29. Julii, p. 468. Idem Titulus quod memoria seu Ecclesia; sic dictus, quod in loco, ubi erat Ecclesia erigenda, crux poneretur in titulum. Ita hic, et Hymn. xii. 'Parte alia titulum Pauli via servat Ostiensis.' Romæ autem obtinuit vetus loquendi usus, ut non omnis Ecclesia, martyrumve memoria Titulus diceretur; sed tantum insigniores Ecclesiæ, quibus præficerentur presbyteri Cardinales.

405 *Corvus Helix datus*] Isidor. Pelusiota Ep. iv. 43. Basil. M. Homil. ἐν λιμῷ καὶ αὐχμῷ, p. 177. 'Ἥλιαν εἶχεν ὁ Κόρμηλος, ὅρος ὕψηλόν καὶ ἀόκητον' ἔρημος ἔρημον. ψυχὴ δὲ ἦν τῷ δικαίῳ τὰ πάντα, καὶ τῆς ζωῆς ἐφόδιον ἢ πρὸς θεὸν ἐλπίς. ζῶν δὲ οὕτω, λιμῷ τὴν ζωὴν οὐκ ἀπῆλλαξεν. ἀλλ' οἱ ἀρρακτικώτατοι καὶ μάλιστα γαστρίμαργοι τῶν ὀρνίθων, οὗτοι διεκόμενον τὰ σῖτα, καὶ τροφὰς ἐγίνοντο τῷ δικαίῳ διάκονοι, οἱ τὰς ἀλλοτριὰς ἐκ συνθέλειας ἀρπάζοντες. καὶ τῷ δεσποτικῷ προστάγματι τὴν φύσιν διήμειψαν, πιστοὶ φύλακες γινόμενοι τῶν ἁρτων καὶ κρεῶν. ταῦτα δὲ τῷ ἀνδρὶ φέρειν τοὺς κόρακας, παρὰ τῆς πνευματικῆς ἱστορίας ἐμάθομεν. Ambros. Epist. x. 82.

439 *Et spumeum Nescit profundum parcere*] Hinc Aristagoras dicebat, διτι πᾶσα θάλαττα, θάλαττα. i. e. 'æque ubique periculosum esse mare.' Et Herodot. Polym. mare δολερὸν ποταμὸν appellat. Quid? quod Homer. Iliad. xvi. cum indicare vult hominem crudelem et insociabilem, eum e mari procreatum esse ait: γλαυκὴ δέ σ' ἔτικτε θάλασσα. καλῶς 'Ὀμηρος εἶπε πρὸς τὸν ἀνήμερον εἶναι δοκοῦντα καὶ ἄμικτον, ὥς μηδὲν τῆς θαλάττης ἐννοεῖν, μηδὲ πρῶτον φερούσης. V. N. Trist. 1. 2. vs. 51. et Terent. Hecyr. iii. 4.

468 *Claudat cadaver culleus*] P. Faber Semest. ii. 7.

463 *Donec relictum longior Abscondat*] Seneca Epist. x. 71.

475 *Quæ turgidum quondam mare*] Sup. Cathem. ix. 49.

523 *Cum Machabæis fratribus*] Inf. Hymn. x. 751.

534 *Sectoque Isaiæ*] Difficile de hoc miraculum refertur. Cum enim rex impius vellet eum apprehendere, quod blasphema dicere videretur, dum ait, 'Deum se vidisse de facie ad faciem;' rogavit Isaias Dominum, ut illi proxima aperiretur cedrus, in qua delitesceret. Cum vero non amplius apparuisset, rex iussit medium cedri truncum secari; et sic una delitescens Esaias sectus est. Postellas ex Rabinorum commentis. Neand. ad Protevang. Jacobi p. 389.

526 *Quibus Finem malorum præstitit*] Eurip. apud Stob. Serm. cclxxix. Τὸ γὰρ θαυρῆν, κακῶν μεγίστων φάρμακον νομίζεται. Sophocl. 'Ἄλλ' ἔσθ' ὁ θάνατος λείσθος ἰατρὸς νόσων. Ex Æschylo ibidem appellatur θάνατος, τῶν ἀνηκέστων κακῶν ἰατρός. Dracont. Hexaëm. vs. 381. 'Mors mundanorum requies est certa laborum.' V. N. Trist. 1. 4. vs. 6.

HYMN. vi. 20 *Præceptor vehemens cundo firmat*] V. N. Trist. ii. vs. 442.

34 *Judex Æmilianus*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. cap. v. pag. 45.

37 *Qui seris novellum*] Benbell. ibid. c. xiiii. pag. 175.

55 *Nondum nona diem resignat hora*] Casaubon. animad. in Athen. iv. 12.

61 *Inlrat interea locum*] P. Faber Semest. 1. 6. et ii. 10.

86 *Velut Moyses*] Justin. Mart. apolog. ii. p. 74. Pelargus super hunc locum: 'Jubetur calceamenta deponere,' &c. Exod. xii. 'tum obcessionem de opinione sua, sicut (ex cap. iv. Ruth) constat, hoc ritu cessionem juris fuisse denotatam.' Vide et Serm. de esu agni, tom. ii. oper.

D. Hieron. sub finem p. 91. b. Ambros. lib. de Isaac et anima cap. iv. et lib. de benedict. Patriarch. c. iv. Zehner. cent. v. adag. 18.

95 *Quæ puncto tenui*] Inf. hym. xlii. 41. vide Chrysost. Hom. xiv. super c. viii. Ep. ad Roman. et Homil. ix. super 1 Corinth. iv.

102 *Trepidantibus caminis*] Zinzerling. in promuls. Crit. c. ii.

110 *Quos olim Babyloniam per ignem*] Inf. Apoth. vs. 119. Nazianz. Homil. in Cyprian. p. 110. Cyprian. Epist. iv. 6. et de duplici martyrio. Sedul. lib. 1. Ambros. Ep. x. 82. 'Hinc illi, Daniel, Ananias, Azarias, Misael, qui in aula regia pascebantur, jejuniæ aiebantur, tanquam in desertis cibo aspero, potuque obvio. Meritoque regii servuli regis prævaluerunt; et captivitatem discusso jugo contempserunt; potestates subegerunt; elementa vicerunt; naturam ignis extinxerunt; evitaverunt flammæ; obtulerunt aciem gladii, strinxerunt leonum ora, et ubi infirmiores fieri existimabantur, ibi fortiores reperiebantur,' &c. Ibid. 'Daniel et Hebræi pueri proprio cibo ac aquæ potu, ille ferorem leonum repressit, illi ardentem ignem innoxio videre tactu circa membra sua pasci.' D. Hieron. de muliere septies icta: 'Huc huc mihi trium exempla puerorum, qui inter frigidos flammarum globos hymnos edidere pro fletibus: circa quorum Saraballa sanctamque cæsariem, innoxium lausit incendium.' Vide Winbekii paræneses ad fil. §. 71. quas invulgavit Melch. Haiminsfeldius Goldastus; quem ego pro amicitia, quæ mihi cum eo est artissima, proque ejus egregia eruditione honoris et laudis gratia nomino.

129 *Ut crimen domini domus timeret*] Saresberiensis non male vii. 9. 'Nam vel amici prævisus casus, etsi amarus sit, proficit ad cautelam. Et quo familiarior fuit cum labente societas, eo casus quemque magis absterret.

Siquidem exemplis sæpe magis proficitur, quam præceptis. Mala enim vitantur facilius quo fidelius præcognita fuerint.' V. N. Terent. Adelph. iii. 4. 'Ex aliis sumere exemplum sibi.' Diodor. Sicul. præfat. Καλὸν τὸ δύνασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγροῖμασι πρὸς διόρθωσιν χρείσθαι παραδείγμασι. Tibull. iii. 7. 'Felix, quicunque dolore Alterius discas posse carere tuo.'

131 *Et perfusa mero leguntur ossa*] Desid. Herald. advers. 1. 7. Johan. Kirchman. de funerib. Rom. iii. 6.

135 *Aut gestare sinu*] Uterque ibidem.

HYMN. vii. 2 *Quirinum*] Lippelous tom. ii. sub 4. Junii. Baron. tomo iii. Annal. Martyrolog. 4. Junii. Euseb. Pamphil. Chron. l. ii. p. 180. edit. Scaliger. Func. in Chronolog. sub anno Christi cccxii. Martyrolog. sub 4. Junii: ibid. Baron.

61 *Scimus discipulum Petrum*] Inf. præfat. 2. in Symmach. Matth. xiv. Chrysostom. Homil. Li. Ambros. de Interpellat. 1. 9. 'Et tu ergo in hoc sæculi istius positus freto noli perfectam illam Dei sapientiam in hoc mundo quærere; quia mundus eam non cognovit. Sed si vis eam invenire, calca fluctus hujus mundi, sicut calcavit Petrus: et ambula super aquas hujus sæculi; et porriget tibi dexteram Sapientia, sicut porrexit et Petro: quia nemo fuit, quem non sæculi hujus unda turbaverit; turbavit et Abraham: turbavit et Moyses: turbavit et Petrus. Moyses per mare transivit; et per mare peditum duxit exercitum; sed ante ipsum turbatus est. Petrus super aquas calcavit, sedmersus fuerat corpore; quia infirmioris fidei vestigio claudicavit.'

69 *Ad fontem refluxis retro*] Psal. cxlii. et ibid. D. Augustin.

HYMN. viii. *Baptisterium*] Locus Romæ fuit in Vaticano, prope custodiam Mamertinam. Fons autem ibidem exortus est, dum in carcere ille

Petrus Apostolus detineretur: ex quo milites novem et quadraginta, ibidem detentos, cum Processo et Martiniano, carceris custodibus, baptizavit. Ad Baptisterii locum martyres olim aliquot occisi sunt. Ostenditur jam Baptisterium in Vaticano, cum cochlea, intra sedes Pontificias: cujus usui aqua servit Sabatina, deducta ab Innocentio VIII. Fabric. Inf. Hym. xiv. 32.

15 *Laterum cui vulnere utroque Hinc cruor effusus*] Augustin. tract. cxx. in Johann. 'Vigilanti verbo Evangelista usus est, ut non diceret, latus ejus percussit, aut vulneravit, aut quid aliud, sed aperuit: ut illic quodam modo vitæ ostium panderetur, unde Sacramenta Ecclesiæ manaverunt, sine quibus ad vitam, quæ vera vita est, non intratur. Ille sanguis in remissionem fusus est peccatorum: aqua illa salutare temperat poculum. Hæc et lavacrum præstat et potum. Hoc prænunciabat, quod Noë in latere arcæ ostium facere jussus est, qua intrarent animalia, quæ non erant diluvio peritura, quibus præfigurabatur Ecclesia,' &c. Ambros. lib. de benedictionib. Patriarchar. cap. iv. 'Ipse est vitis, ipse uva; vitis ligno adhærens; nva, quia lancea militis apertum latus emisit aquam et sanguinem. Sic enim dixit Johannes: Quia exivit de eo aqua et sanguis. Aqua ad lavacrum: sanguis ad pretium. Aqua nos abluit, sanguis redemit.'

HYMN. IX. 1 *Sylla forum statuit Cornelius*] Georgius Fabricius in Roma ana.

6 *Cassianus*] Lippelous tom. III. sub 13. Augusti: et Martyrolog. p. 512.

9 *Erexi ad cælum*] P. Faber Agonist. II. 21. Sup. hymn. VII. 123.

22 *Magister literarum sederat*] Dicebant enim sedentes magistri literarii, non tamen altæ nimis insidentes sellæ, quibus scilicet res erat cum

parvulis, et quorum opus propiori inspectione egebat. Plaut. Bacchid. 'In sella apud Magistrum sederes,' &c. Johan. a Wouweren de polymath. c. iv.

23 *Verba notis brevibus comprehendere*] Notas hic appellamus, scripturæ quædam compendia, cum verba non perscribimus, sed signamus: celeritati et excerptioni repertas. Ipse, qui hoc facit, Notarius dictus. Glossæ: Notarius, ταχυγράφος, velox scriptor: a fine. Suidas: *Notῆριος, ἐνογραφεύς*, quasi dicas excerptorem: ab usu. Iterum Glossæ: Notarius, σημειογράφος: qui per signa scribit, a modo. Istas notas olim a Tirone, Ciceronis liberto, fuisse excogitatas, autor est Eusebius in chronico, Olympiade 191. anno 4. sed Dio l. lv. Mæcenati hoc assignat, qui per Aquilam libertum eas alios docuerit: *Καὶ πρῶτος σημειῶν τινα γραμμάτων πρὸς τὸ τάχος ἔχειν, καὶ αὐτὰ διὰ Ἀκύλου ἀπελευθέρου συγχεῖν ἐξεδίδαξε*. Quod apicibus ac truncis literis scripserint, docet Plut. in Quæst. Platon. *γραμματέων σφαιρογράμμοι καὶ κεφαλαῖοι οἱ σπειδόντες γράφουσι*. Vulgo nominamur abbreviaturas. Fasse, et, ut solet, erudite hæc exsinuat Lipsius, Belgicæ stella, cent. i. ad Belg. Ep. xxviii. Johan. a Wouwer. de Polymath. c. vi.

27 *Doctor amarus enim discenti*] Confer doctissimum Rigaltium ad Artemidor. Onirocrit. c. lv. p. 22. et Bilibald. Pirckhaimer. in apolog. sive laude Podagræ p. 205.

28 *Nec dulcis ulli disciplina infantiam est*] Vere Chrysost. Homil. ix. super 1 Timoth. III. *Ἄγριον ἡ νεότης, πολλὰν δεινότητα τῶν ἐπιστατοῦντων διδασκάλων, παιδαγωγῶν, ἀκολούθων, τροφῶν. ἀγαπήν γὰρ μετὰ τοσαῦτα κατασχέσθαι αὐτήν. καθάπερ τις ἴππος ἀνήματος, καθάπερ τι θῆρion ἀτίθασσον, τοιοῦτόν ἐστιν ἡ νεότης, &c.* Vide eundem Homil. xxi. super c. vi. Ephes. et Comment. Terent. Heaut. II. 3. p. 348. locum Philonis, et Phorm. I. 2. p. 606.

44 *Adest acutis agmen armatum stiliis*] Idem de Felice in Pincis refert Petrus de Natalibus, Episcopus Equilius in Catalogo Sanctorum 11.78. 'Felix presbyter,' inquit, 'et martyr pronominis dicitur in Pincis, a Subulis, quibus passus perhibetur: nam pinca dicitur subula. Nam cum magister puerorum extiterit, et eis nimium rigides fuerit, tentus a paganis, cum Christum libere confiteretur, traditus est in manus puerorum, quos docnerat in Ecclesia, quem ipsi cum stiliis et sabulis occiderunt.' Qui passus est Romæ 19. Kal. Februarii. Cujas loci indiciam L. M. Q. transcribo Goldaste meo, ab historiarum et omnis antiquitatis cognitione instructissimo: quique venusta et vetusta omnia omnes docet. Adducit autem Alamannicar. rerum tom. I. parte I. cap. IX. Refert etiam Evagrius lib. III. Stephanum, Antiochiæ Episcopum, a pueris interentum *καλὰ μὲν ἰσά δέρας ἐκρούσειν*. Vide Casanbonum ad Suetonium lib. I. pag. 58.

44 *Stiliis*] P. Gregor. Tholosan. De Republ. libro IX. cap. I. num. 19.

46 *Effundit ardens felle tandem liber*] Scitum est Philostrati Lemnii dictum, quo Æliannum percussit, qui accusationem ejusdem retro tyranni scripserat: 'Laudarem,' inquit, 'institutum tuum, si vivum accusasses: viventem namque tyrannum incescare, viri esse duco; at mortuo insultare, ejusvis': *εἶναι γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τὸν τύραννον ἐπικόπτειν, ἀνδρὸς τὸ δὲ ἐκρούσασθαι κεκρόμενον, πατήρ*. Quam in sententiam trahi potest illud, Anthol. I. tit. eis *ἀνδρείαν*, quod Hector dixit, cum perfoderetur mortuus a Græcis: *βάλλετε ὦν, μετὰ πότμον, ἔμμε δέμας* ὅτι καὶ αὐτοὶ νεκροῦ σώμα λίσσονται ἐκρούσθαι λαγυοί. 'Nunc post fata meam telis configite corpus; Audet et exanimum lepus infestare leonem.' Nec inepte Ovid. Trist. III. 11. 'Quamlibet ignavi præcipitata premunt.' Et notum est proverbium:

Δρυὶς προσόψης, πᾶς ἀνὴρ ἐχολούεται.

49 *Buxa crepant carata*] Ambros. Hexaëm. III. 18. 'Buxas quoque, &c. Simul ut admonet ut ipsa materia, quæ semper viret, nec unquam foliis exultat anis, ne unquam spei tuæ dissimulatione nuderis, sed semper tibi per fidem germinet spes salutis.'

52 *Qua parte aratis carra*] Stilo scribebant in cerata tabella, cujus stili pars, qua scribebant, acumen dicebatur. Cic. 'Omnia sub acumen stili subeant.' Altera pars erat obtusa, qua in cæra, quæ non placebant, verba delebant, ac cæram rursus complanabant: ut hic docet Prudent. Doctiss. Erhard. in Symbolis Petronianis p. 586. et Dousa in Præcidan. I. 2.

HYMN. X. 1 *Romane*] Lippellous tom. IV. sub 18. Novembris. Bergomens. lib. VIII. Chronic. p. 197. a. sub anno Christi CCLXIII. Osiand. epit. hist. Eccles. cent. IV. lib. I. c. 23.

9 *Vox veritatis testis*] Justin. Mart. apolog. I. 'Ἐξεταζόμενοι δὲ, οὐκ ἀρνούμεθα, διὰ τὸ συνεπίστασθαι ἑαυτοῖς μηδὲν ψαῦλον. ἀσεβὲς δὲ ἡγούμενοι μὴ κατὰ πάντα ἀληθεύειν, ὃ καὶ φίλον τῷ θεῷ γινώσκουμεν.

18 *Nolite verba*] Ad ea verba D. Cyprian. Ep. IV. 6. dixit: 'Quid loqui et respondere possimus, dari nobis in illa hora divinitus et offerri, nec nos tunc esse, qui loquimur, sed spiritum Dei Patris; qui, cum a confidentibus non discedit, neque dividitur, ipse in nobis et loquitur, et coronatur.' Juvencus lib. II. 'Cum vos prodiderint, verborum ponite curam: Sponte fluens habitar sermonis gratia vobis. Spiritus in vobis, pro vobis digna loquitur.'

25 *Furore pestis peior in novissimo*] 'Quam maxime mortiferi morsus esse solent morientium bestiarum,' inquit Florus II. 15. 'Et fere plus impetus, major constantia penes miseros.' Tacit. in Agric. Silius lib. I. 'Et fractis

rebus violentior ultima virtus.'

26 *Sic vulneratus anguis*] Egesippus v. 27. 'Fera ipsa cum se circumvallatas armatis viderint, majore in eos impetu ruunt, ut vi sibi aperiant iter. Et atrociora serpens latibulis excusus, infundit venena. Sunt etiam, quæ natura innoxia, in periculis tamen suis ad nocendum fortia sunt. Habent cervi sua arma, si quis se obvium ferat, et mortem cornibus repellunt. Habent et læsæ apiculæ suos morsus.' Seneca lib. ix. contr. 6. 'Concitatissima in mortem rabies est: desperatione ultima in furorem animus impellitur. Quædam feræ tela omnia commordent, et ad mortis autorem per vulnera sua ruunt,' &c. Vide Ovid. Met. iii. 69. et 83.

28 *Quid ante tempus*] Matth. viii. 29. Marc. v. 7. Luc. viii. 28. Chrysost. in Matth. Homil. xxix.

56 *Conspirat uno fœderatus spiritu*] Act. iv. 32. Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευόντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία. Philipp. i. 27.

57 *Agmen imperterritum*] Cyprian. Ep. ii. 6. Tertul. apologet. c. xxx. Philipp. i. 28. et seqq. Sunt enim Christiani veri τῇ πίστει τεθμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι. Coloss. i. 23. vel ut Cyprian. Ep. ii. 4. 'Vere Evangelii testes, et vere martyres Christi, radicibus ejus innixi, supra petram robusta mole fundati.'

65 *Quo gloriosa morte*] Inf. vs. 135. et Hym. xiiii. 46. et 73.

75 *Ipsæ tortorem trahit*] Gulielm. Canter. nov. lect. ii. 8. Potius enim trahebat, quam trahebatur. Tantis enim fuit puellarum ardor, ut satellites ipsos ad Regem traherent potius, quam invitæ sequerentur. Sic de perjurio Juvenalis: 'Tunc te sacra ad delubra vocantem Præcedit, trahere imo ultro ac vexare paratus.'

78 *Vulgi levius*] Chrysost. in Johan. Homil. ii. p. 22. 'Ὁ δῆμὸς ἐστὶ πρᾶγμα θορόβου γέμον, καὶ παραχῶδες, καὶ ἐξ ἀνολας τὸ πλεόν συγκείμενον, ἀπλῶς φε-

ρόμενον κατὰ τῆς θαλάττης κύματα πολλὰκις, καὶ ἐκ ποικίλου καὶ μαχομένης σωιστάμενον γνῶμης. Vide Lips. polit. iv. 5. Richter. axiom. polit. 339. Georg. Schönborn. polit. iii. 44.

79 *Mentes inquietas*] Livius lib. xxviii. 'Causa atque origo furoris penes autores est; reliqui contagione insaniunt.'

82 *Illiterata frequentia*] Passim Christianis inscitia objecta. Lucian. Perreg. eos nominat ἀνόητους Ἰουδαίους. Theodoret. Serm. viii. χαλκοῦντοι, οἰκέτας, καὶ προσαίτας, καὶ γηγόνους, καὶ ἀλσοκόμους, καὶ γυναῖκας. Justin. apolog. i. καὶ χειροτέχναι καὶ πατελῆς ἰδιῶται, καὶ δόξαι καὶ φόβου καὶ θαράττου καταφρονησάντες. M. Minuc. Octavio: 'Itaque indignandum omnibus, imo indolendum est, audere quosdam, et hos studiorum rudes, literarum profanos, expertes artium, nisi sordidarum, certum aliquid de summa rerum ac majestate decernere.' Idem ibid. 'Qui de ultima fece collectis imperitoribus, et mulieribus credulis, plebem profanæ conjurationis instituunt.' Arnob. lib. ii. 'Quid est, quod a vobis tanquam bruti et stolidi judicemur,' &c. Adi Tertull. apolog. c. i. ii.

84 *Si bella Divis ceu gigantes*] V. N. Pont. i. 1. vs. 26.

88 *Quos ut profanos*] Christiani communi convitio ἔθετο et impii, magi et sacrilegi. Arnob. lib. i. 'Ergone impiæ religionis apud vos rei sumas? et, quod caput rerum et culmen, venerabilibus adimis obsequiis, ut convitio utamur vestro, infausti et athei nuncupamur.' Vide Justin. Mart. apolog. ii. Inf. 68.

91 *Æquum est, ut quod auctor*] H. e. quod Seneca ait: 'Quod quisque fecit, patitur: autorem scelus Repetit; suoque premitur exemplo nocens.' Lucret. lib. v. 'Circumretit enim vis atque injuria quemque; Atque unde exorta est, ad eam plerumque revertit.' Et e Comico veteri duos sena-

rios allegat Plutarch. *εμπαμένον γὰρ τῶν κακῶν βουλευμάτων* Κακὰς ἀμοιβὰς ἐστί καρποῦσθαι βροτοῖς. V. N. Terent. Phorm. II. 2. Richter. axlom. polit. c. CXLVIII. Camerar. meditat. Hist. cent. I. c. 9.

112 *Illum vetusta nobilem prosapia]* 'Excepta tormentis sunt corpora honoribus præditorum; præter illa videlicet, quæ legibus demonstrantur, i. e. maleficii et majestatis læsæ.' L. VII. C. de malefic. I. XI. C. Theodoe. de quæst. De honoratorum privilegio hic extat locus. Frid. Lindembrog. ad Ammian. Marcell. p. 178.

113 *Meritisque esse primum civium]* Ita nescio quis: 'Uno ore plurimæ consentiunt gentes, Populi primarium virum fuisse.'

117 *Plumboque]* Vide Baron. in Not. ad Martyrolog. p. 359. Lexicon Jurid. in 'Plumbatæ.'

118 *Persona quæque competenter]* Hoc referendæ sunt orat. I. et II. Hermann. Kirchner. Radulph. Forner. rerum quotidian. IV. 2.

128 *Dei parentis esse ab ore cæpimus]* Sap. VII. 5. et 6. Inf. Apoth. vs. 1032. Manuel Palæologus orat. VII. insit. Regiæ, De Humilitate: *πάτρης ἐσµέν ἐξ ἐνδὸς πυράματος, χεὶρὶ μὲν τῇ τοῦ θεοῦ πεπλευσµένοι πρὸς ἐν τι εἶδος*. Boëth. III. Met. 6. Lauterbach. tract. de literis et armis § 91. et seqq.

142 *Nonne cursum transierunt]* Quia magistratus annui tantumerant. Vide Sapien. v. 8. Theodoret. Dial. 1. *Οἱ δὲ ἀνθρώποι πρόσκαιροι, ἡ τε γὰρ φύσις ἀλογόβιος, καὶ ἡ βασιλεία, πᾶν τῇ ζωῇ πολλὰς ἔχει καὶ ἀντιστρόφους μεταβολάς*. Sup. Cathem. I.

143 *Fasces, securus]* Georg. Schönborn. Polit. II. 20.

147 *Farre pullos pascitis]* Cyprian. de idololorum vanitate. M. Minuc. in Octav. p. 59. Festus in Solistimum et Sonivium. Turneb. XIV. 12. Peucer. in lib. divinat. de Anguriis.

148 *Aquila ex eburna]* Sceptrum sive gestamen consulare, scipio eburneus.

Dionys. Halycarn. lib. III. scribit, misisse Hetruscos Tarquinio insignia, quibus suos Reges ornare soliti essent; coronam, sellam eburneam, sceptrumque in summo habens Aquilam. Aquilæ sceptro impositæ hic meminit Prudentius. Val. Max. IV. 4. 'Nec iis fuit rubori, eburneo scipione deposito, agrestem stivam aratri repetere.' Christoph. Coler. ad dict. I. in animadvers. p. 547.

152 *Infra sectilem quercum siti]* Sup. περί στεφ. v. 69.

155 *Matris Idææ]* Gyræd. Hist. Deor. syntag. 17.

160 *Almonis usque pervenitis]* Vibius Sequester in lib. de fluminib. p. 329. 'Almon Romæ, ubi mater Deum 6. Cal. April. lavatur.' Ammian. Marcell. XXVI. p. 259. 'Ad diem 6. Cal. (Apriles) quo Romæ matri Deum pompæ celebrantur annales, et carpentum, quo vehitur simulacrum, Almonis undis ablui perhibetur.' Ambros. Ep. III. 48. 'Currus suos simulato Almonis in flumine lavat Cybele.' De lavatione porro et Augustin. de civ. Dei II. 4. Herodian. lib. I. Lips. cent. miscell. Ep. LXXV. Turneb. IX. 26. Quo autem ritu currus Idææ matris ad flumen sit deductus, noster hic autor abunde explicat. Confer Frid. Lindembrog. ad Ammian. Marcell. p. 127. et seq. ubi et hæc adducit.

162 *Quum Luperci curritis]* Ovid. Fast. II. 31. 283. et 426. Livius lib. I. Plutarch. Rom. Quæst. Romulo, et Antonio. Valer. Max. II. 2. Varro I. v. de L. L. Festus in voce Februarius: et Crepos. Augustin. XIII. 34. et XVIII. 17. de civ. Dei. Servius ad Æn. VIII. Gyræd. hist. Deor. syntag. XVII. p. 475. Inf. in Symmach. II. 922. Alexand. ab Alexand. IV. 12. Polydor. Virgil. de inventor. rerum II. 14. Scholiast. Juvenal. Sat. II.

172 *Quod vultuosus]* Nazar. Panegy. 'Ita intimos mentis affectus pro-

ditor vultus enunciat, ut in speculo frontium imago extet animum.'

175 *Ratione mecum, non furore dimica*] M. Minuc. Octavio: 'Nihil indignandum, vel dolendum, si quicumque de divinis quærat, sentiat, proferat; cum non disputantis autoritas, sed disputationis ipsius veritas requiratur.'

184 *Odit uxor pellicem*] Plin. panegy. 'Nihil est tam pronum ad similitates, quam æmulatio, in fœminis præsertim.' Euripid. Medea vs. 265. Γυνή γάρ τέλλα μὲν φόβου πλέα, Κακή δ' ἐς ἀλκήν καὶ σίδηρον εἰσορᾷ· Ὅταν δ' ἐς εὐνήν ἡδικημένη κυρτή, οὐκ ἔστιν ἑλλη φρήν μαυφρονότερα. Et Andromach. vs. 181. Ἐπίφθορόν τι χρήμα θηλειῶν ἔρν, καὶ συγγάμοισι δυσμενὲς μάλιστ' ἀεί. Huc quoque quadrat Græcus ille versiculus: Ζῆλος γυναικὸς πάντα κυρτολεῖ δέμον. Vide Ovid. de Arte II. 373. Senec. Herc. Cæt. vs. 283. et 282. Medea vs. 579. et imprimis Tyraquell. connubial. XIII. et XVI.

185 *Deos catena colligant*] Ovid. Met. IV. Homer. Odys. VIII. Cl. Alexand. pædag. II. p. 90. Nonn. I. v. p. 174. Cyprian. Ep. II. 2. Jul. Firm. de errore prof. relig. p. 33. Cæsl. Rhodigin. XVIII. 6. Arnob. lib. V. p. 182. et seq. Fulgent. mytholog. lib. II. Bergomens. I. IV. Chron. p. 43. b. Hygin. fab. CXLVIII.

191 *Occisum gravi disco*] Intelligit Hyacinthum: de quo Ovid. Met. X. 162. et seqq. Nonnus Dionys. XXIX. Ὡς Ἴάκινθον Ἀπόλλων Ἔστανεν ἀνδροφόνῳ βεβολημένῳ ἐξ ἧ δίσκου, Μεμφόμενος ζευφύρου ἡγήμονος ἄσθμα θνέλλης. Meminit ejusdem et lib. X. Nicander in Theriacis: ψύλλωρον, καρπὸν τε φιλοθρήνου Ἰακίνθου, Ὅν φοῖβος θρήνησεν ἐπεὶ β' ἀεκοβόσις ἔκτα, Παιδα βαλὼν προπύροισεν Ἀμυκλαίου ποταμοῖο Πρωθήβην Ἴάκινθον, ἐπεὶ σόλος ἔμπεσε κόρη, Πέτρου ἀφαλλόμενος, νύκτον δ' ἤραζε κάλυμμα. Ovid. in Ibin vs. 589. 'Aëra si vacuum misso jaculabere disco;

Quo puer Cæbalides, missus ab orbe cadas.' Jul. Firmic. de profan. relig. errore: 'Puerorum aliquis delectatur amplexibus? Hyacinthi desiderio captum Apollinem discat.' Plin. XXI. 11. Palæphat. de fab. narrat lib. I. Coluth. de raptu Helenæ.

192 *Dicavit florulentum*] Anson. I. dyll. XII. 'Solamen tibi, Phœbe, novum dedit Cæbalis flos.'

193 *Conductus idem pavit alienum pecus*] Regis Admeti. Euripid. Alcest. vs. 6. Tibull. II. 3. et III. 4. Clem. Alexand. protrept. p. 10. Orpheus in Argonaut. Callimach. Hymno in Apollinem vs. 47. alii. Inde Pindarus ἐνδονα μήλων appellat. Natal. Com. IV. 10. Sen. Hippol. vs. 295. Ovid. Amor. II. 3. Hygin. fab. XIII.

194 *Fœrem deinde perdit*] Homer. Hym. in Mercurium. Horat. Od. I. 10. Philostrate. I. I. εὐκρόν. Natal. Com. IV. 10.

196 *Cybelis lucum pinum*] In Ida monte, ubi sanctissime colebatur Mater Deum, pinus abundabat, et ei pinus ibi lucus sacer erat. Claudian. I. de raptu Proserp. 'Densis quam pinus obumbrat Frondibus, et nulla lucos agitante procella.' Ac pinus erat Cybelæ sacra; quod, ut Ovid. Met. X. ait, 'Cybeleius Attis Exiit hac hominem, truncaque induruit ille.' Sed et Arnobius scribit I. v. p. 164. 'Pinus illa, solenniter quam in matris infertur sanctum Deæ, nonne illius imago est arboris, sub qua sibi Attis virum demessis genitalibus abstulit?' Turneb. XI. 22. vide Martial. Epig. XIII. 25. Natal. Com. II. 1. et IX. 5. Gyrard. syntag. hist. Deor.

197 *Puer sed obstat Gallus*] Fest. Suidas. Catull. in Galliambo. Ovid. Fast. IV. Plin. XI. 49. et XXXV. 12. Minuc. Felix in Octav. p. 47. Tyraq. connub. XV. § 122. Augustin. de Civ. Dei VII. 26. Scholiast. Juven. Sat. II.

203 *Laqueis minacis Julia*] De hac lege, Cujac. observat. XX. 18. et 19.

et XXI. 17. et 18. Javen. Sat. II. ibique Scholiast. Tiraquel. connubial. XIII. § 16. et seqq. Parrhas. epist. XXXII. tom. I. Crit. Tertullian. de Monogamia.

204 *Scatiniam*] Juven. Sat. II. Scholiast. 'Ea lata fuit contra eos qui muliebria patiebantur.' Eam tulit Scatinus quidam Aricinus; cujus meminit Cic. Philipp. III. et Auson. Alii contra Pædicones statutam falso contendunt, nomenque accepisse ab eo C. Scatinio, qui autore Val. Max. I. VI. vim filio Marcelli inferre ausus est, et accusante patre condemnatus. Nam leges nomen accipiant a latoribus, non a reis. Hanc autem pœnam statuebat lex Scatinia, ut, qui ingenuum stuprasset, sestertium decem millia exolveret.

205 *Quid aureorum conditorem temporum*] I. e. Saturnum. Natal. Com. II. 2. Lactant. I. 13. Augustin. D. C. XVIII. 15. Confer Damascium apud Photium in Bibliotheca p. 569. Theodoli Episcopi Eclogam.

206 *Latuisse furtim*] Ovid. Fast. I. 235. Inf. in Symmach. I. 45. Justin. Mart. cohort. II. ad Græcos. Virg. Æn. VIII. Isidor. originat. XV. 1. et XIV. 4.

216 *Libenter hæc Poëtas fingere*] Arnob. I. IV. et initio sequentis. Cyprian. Ep. II. 2. Augustin. de C. D. I. 8. 9. 11. 27.

221 *Cygnus stuprator*] Ovid. Epist. Heroid. VIII. 'Non ego flaminei referam mendacia cygni, Nec querar in plumis delituisse Jovem.' Notum est illud: Ζεὺς κύκνος, ταύρος, σάτυρος, χυμῶδς, δὲ ἔρωτα Ἀθήνης, Εὐρώπης, Ἀντιόπης, Δανάης. Hygin. fabul. CLV. et LXXVII. Seneca Hippol. vs. 298. Inf. in Symmach. I. 62. Cl. Alexand. proptrept. p. I. Cyprian. I. d. 'Expriunt Jovem illum suum, non magis regno, quam vitia principem, in terrenos amores cum ipsis fulminibus ardentem: nunc in plumas oloris flavescere, nunc aureo imbre defluere,

nunc in puerorum pubescentium raptus ministris avibus proslillire.'

222 *Taurantem Tauricornem*] Nonn. Dionys. I. p. 10. *Ἰδιονίης ποτὲ ταύρος ἐπ' ἦλθνος ὀφικέρως Ζεὺς ἱμερδὲν μόκημα νόσφ' μυκήσαντο λαίμῳ*, &c. Et ibid. *Ἐρονίδου ταυρόπαιδα μορφήν* dixit. Vide eundem I. III. p. 102. I. VII. p. 208. lib. VIII. p. 232. I. XXXI. p. 796. lib. XL. p. 1038. et alibi. Inf. in Symmach. I. 60.

224 *Ridesque et ipse*] Arnob. lib. V. inter alia sic disserit: 'Eadem nobis que est Jupiter fabula, neque nullum turpitudinis genus est, in quo ejus non nomen consociatis libidinibus conseratis: ut videatur miserabilis prorsus nullam non esse causam ob illam natus, nisi ut esset criminum sedes, maledictorum materia, locus quidam expositus, in quem spurcitæ se omnes scenarum colluvionibus derivarent,' &c. Et mox: 'Vellem ita videre patrem illum Deorum Jovem, æternam rerum atque hominum potestatem, bubalis esse cohonestatum cornibus, hirsutas agitantem aures, contractis in ungulas gressibus ruminantem pallentes herbas, et ex parte postica caudam, suffragines, talos mollissimos perlitum, atque intestina proluvie delibutum,' &c.

227 *Maritum Alcmena*] Plaut. Amphit. Æschyl. Pindar. Nem. I. Nonn. I. XXXI. p. 792.

228 *Meretrix Adonem*] Ovid. Met. X. Theocrit. Epitaph. Adon. Natal. Com. V. 16. P. Victor. var. lect. C. XVII. Bion. Idyll. I. Non. lib. XII. Apollodor. lib. III.

234 *Avis ministræ*] De Aquila loquitur: 'quæ fulmina curvis Ferre solet pedibus, Divum gratissima Regi.' Hæc enim, et propter volatus pernicitatem et altitudinem, Jovis esse armiger fingitur. Theocrit. appellat *Ἰδὸς ἁλίστον αἰετὸν ὄρνιν*. Pindar. Olymp. II. *Ἰδὸς ὑπὸ θαλασσίων βασιλέα*. Plin. X. 3. 'Negant,' inquit, 'unquam hanc alitem fulmine exant-

matam: ideo armigeram Jovis consuetudo judicavit.' A Callimacho Hymn. i. 68. dicitur *ολεως μεγ' οφελ-
ροχος ἀγγελιδότης Διὸς τετραών*. Phorunt.
de nat. Deor. Hygin. lib. ii. poet. Astron. Fulgent. mytholog. lib. i. German. Cæsar in Arati Phænomen.
ubi de Aquario.

235 *Exoletum*] I. e. Ganymedem. Inf. in Symmach. i. 69. Arnob. lib. vi. mihi p. 195. Theodoret. Græcar. affect. l. iii. Augustin. de C. D. vii. 26. et xviii. 13.

236 *Facem recincta veste prætendit*] Serv. in Virg. Georg. i. Claudian. de Rap. Pros. lib. iii. Minuc. Octav. 'Ceres, facibus accensis et serpente circumlata, errore subreptam et corruptam liberam anxia et sollicita vestigat.' Clem. Alexand. protrept. Jul. Firm. de errore profanæ relig. Fulgent. l. i. Mytholog. Bergomens. Chron. iii. p. 33. b.

239 *Fusos rotantem cernimus Tyriathium*] Ovid. Epist. Deianiræ. Senec. Hippol. vs. 316. et Herc. Cæt. vs. 371. Commentar. Terent. Eunuch. v. 8. Fulgent. l. ii. mytholog. Palæphat. lib. i. de fab. narrat. Festivum et saluum est Britanni illius epigramma: 'Frangere quem nulla valuit virtute, labores Quis fuit Herculeos maximus inter? AMOR. Lenam non potuit, potuit sperare Lænam. Quem fera non valuit vincere, vicit Hera.'

242 *Faunos, Priapos, fistularum præsides*] Turneb. Advers. xix. 3.

254 *Deos Latinos*] Inf. in Symmach. ii. 865.

Deos Egyptios] M. Minuc. Felix, Octav. p. 47. et 66. et ibid. Johan. a Wouweren in Notis p. 156. Juven. Sat. xv. Cl. Alexan. protrept. Justin. Mart. Turneb. Advers. vii. 8. Cic. de N. Deor. i. et iii. et Tusc. v. Philo lib. de vita contemplativa. Enseb. de præparat. Evang. iii. 3. et 4. Basil. Selenc. Orat. ii. in Noam.

257 *Aspis Esculapii*] Natal. Com. xv. 11. Arnob. l. vii. Albric. l. de

Deor. Imaginib.

258 *Ybis*] Ammian. Marcel. lib. xxii. 'Ibis sacra est et amabilis, et innocua, ideo quod nidulis suis ad cibum suggerens ova serpentum, efficit, ut rarecant mortiferæ pestes absumtæ.' Ælian. de animal. xi. 38. Plin. x. c. 28. vide eundem viii. 27.

260 *Venerare acerbum cepe*] Minuc. in Octav. 'Idem Ægyptii, cum plerisque vobis, non magis Isidem, quam coparum acrimonias metuntur.

Mordax allium] Turneb. xviii. 12.

261 *Fuliginosi ture placentur Lares*] Lares ornabantur coronis et floribus, ture ac farre. Juven. Sat. xii. 'Laribusque paternis Tura dabo, atque omnes violæ jactabo colores.' Adi Gyrald. Syntag. Hist. Deor. xv. Natal. Com. iv. 4. Ovid. Fast. ii. 599. et v. 129. Fest. in Compitalia.

270 *Origo vestrum*] Psal. cxv. Esai. xliv. Arnob. lib. vi.

271 *Ars seminandis efficax*] Cl. Alexand. protrept. *Τοσοῦτον ἰσχυρὸν ἀνατῆσαι τέχνη, προσαγωγὸς ἀνθρώποις ἐρωτικαῖς εἰς βλάβαν γενουμένη*. Et quæ sequuntur.

274 *Capillos Liberi*] Tibull. i. 4. 'Solis æterna est Phæbo Bacchoque juvena: Nam decet intonsus crisiis utrumque Deum.' Hesiod. in Theogon. nominat *χρυσόκομην*. vide Nat. Comit. v. 13.

275 *Minervæ pectus hydria*] Attius Eriphyla: 'Pallas bicorpor anguium spiras trahit.' Claudian. de Raptu ii. 225. 'Gorgoneisque premens assibilat hydria.' Adi Ovid. Met. iv. 798. Fulgent. mytholog. lib. ii. p. 135. et lib. i. p. 132. et lib. iii. p. 142.

279 *Ephæbum*] Ovid. Met. de Baccho: 'Tibi enim inconsumta juvena est: Tu puer æternus: tu formosissimus alto conspiceris cælo.' Vide Nonn. Dionys. et Nat. Com. l. d. Fulgent. mytholog. lib. ii. p. 40. 'Dionysius juvenis ideo pingitur, quia

nonquam ebrietas matura est.'

281 *Dianam molle succinctam*] M. Minuc. Octav. 'Diana interim est alte succincta venatrix.' Arnob. l. III. 'Semitectis femoribus Diana.' P. Faber Semest. III. 3. Turneb. XXVIII. 16. Artemidor. Onirocrit. II. 35. ibidemque alti vir ingenii Rigaltius.

285 *Clasam minari*] Natal. Com. VII. 1.

292 *Phidias*] Plin. XXXIV. 8. uti et de Mentore Arnob. lib. VI. 'Inter significes ille memoratus Phidias, et primus.'

296 *Pago dedite*] Baron. in Not. ad Martyrolog. sub 31. Januar. p. 89. Pagani a pagis dicti, pagique a fontibus: quod eadem aqua uterentur. Aquas enim Dorica lingua *παγὰς* dictas esse, scribit Festus. Unde Perottus: 'Fons Græce *παγῇ* dicitur: unde simul plures domus rusticæ, h. e. plures villæ, pagus vocatur; quod circa fontes condi hujusmodi villæ consueverint. Hinc Pagani dicti, quasi eodem fonte potantes.' Hæc ille. At vero postea usu receptum est, ut non tantum in pago degentes a Gentilibus dicerentur Pagani; sed et omnes, qui non essent adscripti militiæ: atque in Paganico esse dicerentur, qui nondum inter milites censiti essent; ut constat ex L. I. C. de militari testamento, et aliis. Ita Tertullian. lib. de corona Militis ait, 'Christianum hominem militiæ adscriptum eadem pro Christi nomine præstare debere, quæ fides pagana condixit.' q. d. Eadem est lex Christiani hominis militantis cum illa quæ fuerat illi præscripta cum adhuc paganus nondum inter milites esset adnumeratus. Quod autem Pagani postea appellati sunt et ii qui non sunt Christiani, sed Gentiles, non antiqua, sed recens fuit ea vocis significatio. Augustin. retract. II. 43. 'Deorum falsorum cultores usitato nomine Paganos vocamus.' Unde

Delph. et Var. Clas.

autem Pagani appellati sint cultores idolorum, varii varia tradunt: Philastrius lib. de hæresib. c. III. Isidor. Orig. VIII. Beda in Cantic. VI. 30. et in Marcum c. XV. in Luc. VI. 23. et homil. in feriam tertiam Palmarum. Opinor autem, a temporibus Christianorum Imp. eam vocem in eam transisse significationem, ut Pagani dicerentur Gentiles, ea nimirum ex causa, quod legibus Imperatorum, clausis idolorum delubria, sacrisque vetitiis, Gentiles sic sua ipsorum superstitione exclusi, Pagos adirent, illicque suos Deos colerent, ac clandestina sacra peragerent. In pagis enim et villis illorum superstitionis cultum fuisse frequentem, docet Cicero de LL. II. Erant enim illic celebria festa, Paganalia dicta, ferique Paganicæ, quorum meminit Varro de L. L. lib. V. Unumquemque Gentilium in suo agro habuisse partem aliquam Diis sacram, in qua eos colerent, auctor est Censorin. lib. de natali die c. I. In hanc sententiam Romanus Martyr ita h. l. ait: 'Non erubescis,' &c. Idemque adv. Symmach. lib. I. in fine hæc habet: 'Nec pago implicitis per debita culmina mundi Ire viros prohibet.' Sicque pago deditos, pagoque implicitos, Gentiles ipsos vocat. Usque enim ad tempora Honorii Imp. quæ erat in pagis, idololatria adhuc residua fuisse videtur. Sicque ex his omnibus jure dici posse videtur, Paganos Gentiles homines sic a pago esse dictos, quod, exclusi civitatibus, in pagis adhuc idola colerent. Vide inibi plura.

299 *Quos trulla, pelvis*] Tertull. 'De simulachris nihil aliud deprehendo, quam materias esse vasculorum.' Minuc. Octav. p. 53. 'Et Deus æreus vel argenteus de immundo vasculo, ut sæpius factum Ægyptio regi, conflatur, tunditur malleis, in incudibus figuratur.' Arnob. lib. VI. p. 195. et seqq. Cl. Alex. protrept. p. 15. et seqq.

302 *Quos lana terret*] Stemma, teste

Prudent.

4 O

Sophoclis interprete in Œdip. Tyranno, est lana ramo circumvoluta. Deorum vero simulacra hujusmodi stemmatis integri solere, apud Julium Obsequentem invenias; ubi inter prodigia refertur, ea a statuis decidisse. P. Nann. miscell. vii. 16. Lanam in picto scipione gestabant olim circulatores aut præstigiatores, qui suis fallacis imponebant pueris et fatuis.

313 *Videndo claudium*] Merc. Trismeg. Θεὸς ἀγώνητος, ἀφαντασίατος, καὶ ἀφανής, οὐδὲ ἀκουστός, οὐδὲ λεκτός, οὐδὲ ὁρατός ὀφθαλμοῖς, ἀνεκδιάλυτος, ἄβητος, σιωπῇ φανούμενος. Cl. Alexand. v. Stromat. p. 256. Τίς γὰρ σὰφ' ὁνομασται τὸν ἐπουράνιον καὶ ἀληθῆ Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν θεὸν ἄμβροτον, ὃς πόλον οἰκεῖ; Ἄλλ' οὐδ' ἁκτίνων κατ' ἐναντίον ἡελίου Ἀνθρώποι στήναι δυνατόι, θνητοὶ γεγαῶτες, προεῖπεν ἡ Ζήβυλλα. vide ibid. plura. et p. 258. Ibidem paulo ante p. 256. Orphei versus adducit: οὐδὲ τις αὐτὸν Εἰσοράξ θνητῶν, αὐτὸς δέ γαί πάντας ὁράται. Item: Αὐτὸν δ' οὐχ ὁρῶν· περὶ γὰρ νέφος ἐσθήρικται. Πᾶσιν γὰρ θνητοῖς θνητὰ κῆραι εἰσὶν ἐν ὕσσοις Μικραὶ, ἐπεὶ σάρκες τε καὶ ὀστέα ἐμπεφύκασιν, &c. Maxim. Tyr. Dissert. xxxviii. Theodoret. Græcar. affect. lib. i. Inf. Apoth. vs. 879. Basil. M. hexaëm. Homil. x. p. 45.

315 *Extraque*] Aratus in Phænomen. apud Cl. Alexand. Strom. v. p. 255. μεσοταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγνυαὶ, Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραὶ· μεστὴ δὲ θάλασσα καὶ λιμένες· πάντῃ δὲ Διὸς κεκρήμεθα πάντες. vide Augustin. tom. ii. Epist. lvii. Macar. Homil. xiii. et xvi.

Et intus] Supra Cathem. ii. sub finem.

316 *Intemporalis*] Thales apud Lært. Τὸ θεῖον ἐστὶ τὸ μήτε ἀρχὴν ἔχον, μήτε τελευτὴν. Max. Tyr. dissert. xxxviii. Ὁ μὲν θεὸς, τῶν ὄντων πατὴρ καὶ δημιουργός, πρεσβύτερος μὲν ἐστὶν ἅλῳ, πρεσβύτερος δὲ οὐρανῷ· κρείττων δὲ χρόνῳ καὶ αἰῶνι, καὶ πάσης βροτοῦς φύσεως. V. N. ad Dracont. vs. 517.

320 *Ex luce fulgor natus hic est*] Jus-

tin. in exposit. fidei: Ὁ μὲν φῶς ἐκ φωτός γεννητὸς ἐξέλαμψε. Nazian. de Theol. Ὁ θεὸς λόγος ὁ προαΐων, ἐκ τοῦ φωτός φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ τῆς ἀδωσσίας τὸ ἐκμαρτύριον ἀρχετέπειον, ὁ τοῦ πατρὸς ὁσιος καὶ λόγος.

326 *Cæcum solimque*] Vide Dracont. Hexaëm. et alios.

337 *Sed jussione*] Cl. Alex. protrept. Μόνον τὸ βούλημα θεοῦ καταπολεῖ. Et ψαλμ. τῇ βούλει σου δημιουργοῖ. Item: Τὸ μόνον ἐβελήσας αὐτὸν, ἔπειτα τὸ γεννηθῆσαι. Et Strom. v. p. 254. Τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἔργον εἶπε, ait. Athanas. dial. i. de Trinit. ἡ γὰρ ἐντολὴ σύδρομον ἔχουσα τὴν δύναμιν περίσθησιν, ὃ βούλεται ὃ ἐντελέσσεται. Basil. M. Homil. viii. in hexaëm. p. 54. Ὁ θεῖος λόγος φῶς ἐστὶ τῶν γενομένων. vide eundem ibid. p. 8. τὸ πρῶτον γαμα, ἔργον ἦν.

346 *Edem sibi ipse mente in hominis condidit*] Inf. in Symmach. ii. vs. 315. M. Minuc. Octav. p. 73. 'Templum quod ei (Deo) extruam, cum totus hic mundus ejus opere fabricatus eum capere non possit, et cum homo laxius maneam, intra unam mediculam vim tantæ majestatis includam? neque melius in nostra dedicandus est mente? in nostro imo consecrandus est pectore? Hostias et victimas Domino offeram, quas in usum mei protulit? ut rejiciam ei sumum munus. Ingratum est; cum sit litabilis hostia, bonus animus, et pura mens, et sincera conscientia. Igitur qui innocentiam colit, Domino supplicat: qui justitiam, Deo libat: qui fraudibus abstinet, propiciat Deum: qui hominem periculo surripit, optimam victimam cedit. Hæc nostra sacrificia, hæc Dei sacra sunt.' Justin. parænet. ii. Ὁ δὲ βούλεται (ὃ θεός) σωματῶν ἀλκήν, καὶ τίπων εὐμορφίαν, οὐδὲ εὐγένειας φρόνημα, ἀλλὰ ψυχὴν τε καθαρήν, δούλῳ τῇ τεταχισμένην. Idem apolog. ii. Lactant. v. 9. et 20. vi. 24. 25. aHibique. Tertullian. apologet. cap. xxx. Senec. de Benefic. l. c. 6. Ar-

nob. lib. iv. p. 146. nota ad Dracont. vs. 514. Augustin. D. C. x. 4. 5. 6. Cl. Alex. Strom. l. vii. p. 300. lin. 8. Philo l. de migratione Abrahami.

356 *Cordis innocentiam*] Cyprian. Ep. ii. 2.

357 *Castitatem corporis*] Isidor. Pelus. Epist. iii. 163. Tertull. de cultu feminar.

373 *O carulenta nationum pectora*] Cyprian. tract. i. contra Demetrian. p. 147.

375 *Subiecta semper intus*, nunquam supra] Cyprian. ibid. 'Ut carere Inferis possis, ad alta et caelestia suspensum pectus attolle. Quid te in lapsum mortis cum serpente, quem colles, sternis? Quid in ruinam Diaboli per ipsum et cum ipso cadis? Sublimitatem serva, qua natus es. Persevera talis, qualis a Deo factus es. Cum statâ oris et corporis animus tuum statue. Ut cognoscere Deum possis, te ante cognosce. Relinque idola, quæ humanus error invenit,' &c.

381 *Deusciato supplicare stiptis*] Tertull. apologet. 'In Deos vestros per omnia membra incumbunt asciae, et runcinae et scobinae.' Inde 381a Cl. Alex. protrept. p. 18. Arnob. l. vi. p. 106. M. Minur. Octav. p. 58. 'Deus igneus, rogi fortasse vel infelicia stiptis portio, suspenditur, ceditur, dolatur, runcinatur.'

385 *Urnas lambere*] Adhuc fit in Italia, inquit Fabrielus, ut tumbas Divorum superstitione osculentur.

386 *Nil est amore veritatis celcius, Dei*] Tertullian. apologet. c. xxx. et xlv. Cyprian. tract. i. contra Demetrian. p. 147. et seq.

401 *Moris o priaci status*] Cicer. ii. de Divinat. 'Majorum instituta tueri, meris ceremonisque retinendis, sapientis est.' Aristot. Rhet. ad Alexand. Kai τὰ πάτρια ἐστὶν παρὰ τῶν παλαιῶν ἄδυνάμω. Val. Max. lib. ii. 'In minimis quoque rebus omnia antiquæ consuetudinis momenta ser-

vanda.'

409 *Quicquid novellum*] Hac de re graphice Arnob. l. ii.

413 *Divum favore cum fundaret*] Ov. i. Fast. vs. 198. Vell. Patere. lib. i.

Puer Mavortius, Romulus] Genitor et pater Romanorum Mars, quia Romulum sevisse dictus. Ovid. Fast. iii. 10. Inf. in Symmach. i. 166. Augustin. D. C. xviii. 21.

415 *Jovi Statori*] Vell. Patere. l. ii. sub finem: 'Juppiter Capitoline, et auctor ac stator Romani nominis, Gradive Mars, perpetuorumque custos Vesta ignium, et quicquid numinum hanc Rom. Imp. molem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit, vos,' &c. Augustin. D. C. vii. 11. Florus i. l. Ovid. Fast. vi. in fine. Seneca de Benef. iv. 7.

423 *Pro principali rite nobiscum Deos*] Justin. apolog. ii. Cyprian. Ep. i. 3. p. 16. Lips. ad xvi. Annal. Taciti.

428 *Quam fidele ut militem*] Formula videl. solennis; qua alloqui milites soliti sunt Imperatores. Ammian. Marcell. in Orat. Juliani. Constantius Imp. milites suos Romanæ rei fidissimos defensores appellat, apud eundem Marcell. l. xvii. Etiam Christiani in suis supplicationibus sic orabant: 'Fortis esset exercitus et fidus.' Ita h. i. Prudent. Frid. Lindembrog. in observat. ad Ammian. p. 34.

443 *Nam si resistet Christiano nomen*] Justin. Mart. apologet. ii. Τοσούτοις δὲναται καὶ ἄρχοντες πρὸς τῆς ἀληθείας δόξαν τιμῶντες, ὅσων καὶ λησται ἐν ἐρημίᾳ. Sed quid interim? 'Deo magis obedire oportet, quam hominibus.'

445 *Secius jubenti nunquam serviam*] Ita prudentiss. ille Anglorum Morus, quod incestuosum complexum Henrici regis defendere recusavit, ferrum potius ac ignem pati maluit. Ita Papinianus Caracallæ fratricidium excusare detrectavit: 'Facilior,' inquiens, 'perpetrari illud, quam excusari.' Horat. Carm. iii. 3.

460 *Hoc omne, quicquid*] Tertullianus ad Martyr. et apologet.

462 *Populos quod istos perditus tecum trahis*] 'Qualis enim rex est, talis quoque subditis illi Esse solet populus, studiisque tenetur iisdem.' Palingen. ix. 624. Quo spectat, quod Plinius protulit, Panegy. 'Flexibiles quamcumque in partem ducimur a principe, atque, ut ita dicam, sequaces sumus.' Et postea: 'Eoque obsequii continuatione pervenimus, ut prope omnes unius moribus vivamus.' Πρὸς τὸ τοῦ ἑρχοῦτος ἥθους (iucuit vetustus quidam autor in collectaneis ex Antonio) πλάττεσθαι πέφυκεν ὡς τὰ πολλὰ τὸν ἑρχόμενον· ὥστε ὅποιοι ποτε οἱ ἔγοντες ἔσι, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸν ἀναγόμενον εἶναι. Item: Πέφυκεν ὡς αἰὶ πρὸς τὰς γνώμας τῶν ἑρχόντων τυποῦσθαι καὶ τὸ ὑποχείριον. Denique, Πρὸς τὰς γνώμας καὶ τὰς πράξεις τῶν ἡγουμένων αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἐξομοιοῦνται καὶ ὅποια ἂν ἐκείνους δρῶντας γνῶσι, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ὡς ἀληθῶς, οἱ δὲ καὶ προσποιούμενοι πράττουσιν. Tam ad bona igitur, quam ad mala rapiuntur subditi a principe: ut ad impietatem quoque cum ipso prolabantur, corruptis, per depravatam illius vitam, istorum moribus; quos eadem non patrare, quæ ipsum facere intelligant ferantque, nefas omnino sit: quod de Roboam divinum cultum contemptui habentis hominibus a Josepho ita enarratur Antiq. Judaic. viii. 3. p. 248. Anton. Benbell. in Suscitab. i. 13. pag. 189. P. Faber Semeat. iii. 20. Richter. axiom. polit. c. 120. Zebner. cent. ix. adag. sac. LXIX. supra περὶ στερ. ii. 27.

468 *Christus paternæ gloriæ splendor*] Coloss. i. 16. Epiphanius in Origene: Εἰκὼν ἀκριβής, φύσει ἐκτυποῦσα τὸν ἴδιον πατέρα, καὶ ὁμοία κατὰ τρόπον πάντα.

471 *Sola quæ non occidit*] Matth. x. Sapient. ii. Ecclesiastic. xii. Phocylid. Ψυχὰ γὰρ μύμουσιν ἀκέραια ἐν φθιμένοισιν. Max. Tyr. dissert. xxv. Alcín. de doct. Platon. c. xxv. Lac-

tant. passim. Æneas Gazæus de animarum immortalitate, sive in Theophrasto.

473 *Aut luce fulget*] Nazianzen. serm. funebri in Cæsarium fratrem, pag. 50. Πείθομαι σοφῶν λόγοις, ὡς ψυχὴ πᾶσα καλὴ τε καὶ θεοφιλής, ἔπειδ' αὖ τοῦ συνδεδεμένου σώματος ἐνθόδε ἀπαλλαγῇ, εὐθὺς μὲν ἐν συναισθήσει καὶ θεωρίᾳ τοῦ μένοντος αὐτὴν καλοῦ γενομένη. ἅτε τοῦ ἐπισκοποῦντος ἀκακαρθέντος ἢ ἀποτεθέντος, ἢ οὐκ οἷδ' ὅτι καὶ λέγειν χρὴ, θαυμασίαν τιὰ ἤδεται, καὶ ἀγάλλεται, καὶ ἴλεως χωρεῖ πρὸς τὸν ἑαυτῆς δεσπότην, ὥσπερ τι δεσποτήριον χαλεπὸν τὸν ἐν ταῦτα βίον ἀποφυγεῖσα καὶ τὰς περικειμένας ἀποσεισασμένη πέδας, ὅφ' ἂν τὸ τῆς διανοίας πτερὼν καθέλκετο, καὶ οἷον ἔβη τῇ φαντασίᾳ καρποῦται τὴν ἀποκειμένην μακαριότητα, μικρὸν δ' ὕστατον καὶ τὸ συγγενὲς σαρκίον ἀπολαβοῦσα, ὅτ' αὖ ἐκείθεν συνεφιλοσόφησε, παρὰ τῆς καὶ θεότης καὶ πιστευθείσης γῆς, τρόπον ἂν εἶδεν ὁ ταῦτα συνδύσας καὶ διαλύσας θεός, τοῦτ' συγκληρονομεῖ τῆς ἐκείθεν δόξης. καὶ καθ' ἕνα τῶν μοχθηρῶν αὐτοῦ μετέσχε διὰ τὴν συμφύλιν, ὅττω καὶ τῶν τετραπῶν ἑαυτῆς μεταδίδωσιν, ὅλον εἰς ἑαυτὴν ἀνελάσασα, καὶ γενομένη σὺν τοῦτ' ἐν καὶ πνεῦμα, καὶ νοῦς καὶ θεός, καταποθέσας ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ θνητοῦ τε καὶ βέβωτος.

475 *Tartaro*] Ἦχι πυρὸς ποταμοὶ καὶ δαίμονες ἀγρίοθυμοι, Ψυχῶν τ' εὐλομένων πούη καὶ τίσις ἑπαιστος. Nazianz. in carm. sacris.

478 *Mentra quo pacto cadant*] Prosper sentent. cix. 'Ferro, peste, fame, vinclis, algore, calore, Mille modis miseros mors rapit una homines.'

479 *Casura certe lege naturæ sua*] Demost. orat. amatoria: Πέρας μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου ὁ θάνατος, καὶ οἰκίσκῃ τις αὐτὸν καθέλκας τῆς. Et suo more et intellectu Seneca de Remed. Fortun. 'Morieris: ista hominis natura, non pœna est.'

481 *Nec distat, ignes*] M. Minuc. Octav. pag. 24. 'Inde videlicet et execrantur rogos, et damnant ignium

sepulturas, quasi non omne corpus, etsi flammis subtrahatur, annis tamen et ætatibus in terram resolvatur: nec intersit, utrum feræ diripiant, an maria consumant: an humus contegat, an flamma subducatur: cum cadaveribus omnis sepultura, si sentiunt, pœna sit: si non sentiunt, ipsa conficiendi celeritate, medicina.

487 *Ut febris atro felle*] Basil. Mi protrept. in sac. Baptism. p. 191. Ὅτε πυκνὸν θερμότητι καὶ ξηρὸν συνεχόμενος, πυρετοῦ λάβρου διακαίοντος τὰ ἔσθον καὶ ὑποσφύχοντος, στενάζεις μὲν ἀπὸ μέσης καρδίας, τὸν δὲ συλλυπούμενον οὐχ ἐβήσεις.

509 *Infatur ira*] Infra Psychom. vs. 113. et seqq. insuperque Commentar. Terent. Adelph. III. 2. pag. 496. Basil. M. homil. ἐν λακίμοις pag. 213.

Solvitur libidine] Senec. Ep. XIV. 98. 'Voluptas ultro dissolvit, et omne robur emollit.' Ambr. de Cain et Abel I. 5. Notæ Pont. I. 11. vs. 33. Isidor. Pelus. Ep. I. 135.

610 *Plerumque felle tincta lixores*] Basil. M. homil. περὶ φθόνου pag. 170. et 213.

511 *Aurum regentium*] Infra Hamartig. vs. 316.

514 *Luxus vorandi, carnis*] Cyprian. Ep. II. 2. 'Impletur in succum cibis fortioribus corpus, et arvinæ toris membrorum moles robusta pinguescit.'

522 *Quod peribit omnibus*] Κουὼν γὰρ ἔρχεται κύμα ἄλδαο, inquit Pindar. Nem. VII. Ἀφρεὶς τε πενιχρὸς τε θανάτου Παρὰ σῶμα νέονται. ibid. Ὀθήσκομεν ὁμῶς ἀπαυτες. Isth. VII. Βροτοῖς ἀπασὶ κατθανεῖν ὀφείλεται, Eurip. Alcest. Psal. XLIX. 6. Sirac. XL. 29. Job XXI. 23. Horat. Carm. I. 4. et 28. Carm. II. 3. 14. et 18. et Carm. III. 1. Propert. Eleg. III. 16. Plant. Trinnum. sc. Minus quindecim: 'Nos homunculi, salillium animæ qui cum extemplo amissimus, æque mendicæ atque ille opulentissimus censetur censu ad Acherontem mortuus.' Silius Italic. lib.

XIII. 'Crassi mox advolat umbra, Divæ apud superos, sed mors æquarur egenis.'

524 *Sic Vernularum, sic Senatorum caro*] Senec. Ep. XIV. 92. 'Æquat omnes cinis. Impares nascimur, pares morimur. Conditor ille juris humani non natalibus nos, nec nominum claritate distinxit, nisi dum sumus. Ubi vero ad suum mortalium ventum est, Discede, inquit, ambitio: omnium, quæ terram premant, similis esto.' Claudian. de Rapt. Pros. II. 'Omnia mors aquat.' Hue refer illud Lysæ in epitaphio eorum, qui Corinthiis opem tulerant: Ἐπισταμένους, ὅτι δ θάνατος κοινὸς καὶ τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις: οὕτε γὰρ τοὺς ποτηροὺς ὑπερορᾷ, οὕτε τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει, ἀλλ' ἴσον ἑαυτὸν παρέχει πᾶσι.

536 *Quandoque cælum, seu liber*] Esai. XXXIV. Apocalyp. VI. Isidor. Pelus. Epist. I. 188. Perer. lib. II. in Genesim pag. 349. Justinus Martyr respondens ad questionem nonagesimam quartam Orthodoxorum, qua quærebatur, quemadmodum intelligendum esset, quod dicitur ab Esaia, fore, ut cælum aliquando, velut liber, complicaretur, sic ait: 'Quemadmodum cæli creationem divinæ literæ per similitudinem conferunt aliquando cum pellis extensione, dicentes, Qui extendit cælum, sicut pellem; aliquando cum firmato fumo, Cælum, inquit, seu fumus, firmatum est; aliquando cum rotunditate cameræ, Qui extendit, inquit, cælum velut Cameram: sic e diverso, cæli dissolutionem per comparisonem conferunt cum aliis rebus, ut apud Esaiam cum volumine involvendo et implicando, sicut apud Davidem Psalm. CI. cum vestimento veterascente et commutando.' Sic Justinus. Hieronymus vero super illis verbis hæc scribit: 'Considerandum, quod non dicat interire cælos, sed replicari sive complicari quasi librum; ut, postquam omnia peccata aperta fuerint et re-

lecta, complicantur qui prius aperti fuerant, ut nequaquam ultra scribantur in eis delicta multorum. In scriptura enim dicuntur cæli annunciare iusticiam Dei, revelare iram ejus, et probare ac testificari hominum scelera.' S. Thomas et Nicolaus de Lyra aliter exponunt. 'Complicabuntur,' inquit, 'cæli tanquam liber, h. e. non exercebunt ultra Ethnici astromantiam suam, nec posthac ex astris divinare audebunt eventa hominum, quasi legerent in sideribus descriptos casus et eventus futuros.' Alii sic interpretantur: Non patebit amplius introitus in regnum cælorum, sed janua cælestis clausa erit. Sunt etiam, qui explacent hoc modo: Ministerium et usus cælorum atque siderum exhibitus homini ante diem judicii, postea esse desinet. Nam licet non prorsus interibunt cæli, alio tamen statu erunt, et quibus nunc funguntur ministeriis et obsequiis hominum causa, ab illis post diem judicii quoquo modo vacabunt. quæ vacatio pulcre declaratur ab Esaia similitudine libri, quem posteaquam eo nati sumus, nec amplius nobis nati futurus est, complicare et claudere solemus. Nec displicet mihi interpretatio eorum, qui aiunt, illa similitudine declarari, tantam fore divinæ iræ et vindictæ demonstrationem adversus gentes, de quibus illic Esaias loquitur; tantam rerum omnium perturbationem et confusionem; tantam denique hominum tristitiam, dolorem, et conflictationem; ut præ magnitudine mæroris atque doloris, et præ animi perturbatione et oppressione, videantur hominibus cælestia lumina restingui, stellas de cælo cadere, motusque earum contorbari; denique cælum complicari et recedere. Nam quod hic dicitur complicari, in Apocalypsi dicitur, recedere vel abire. Sic enim habes in cap. vi. Et cælum recessit sicut liber involutus. Vide ibidem plura, ut et fol. 1187.

573 *Per Solis ignem furo*] Juven. Sat. xiii. 'Per Solis radios Tarpeique fulmina jurat.' Ibi Scholiast. 'Peram,' ut scribit Justinus lib. 1. 'Solem unum Deum esse credunt, et equos eidem sacrosatos ferunt.' Herodotus autem scribit lib. 1. 'Peram Soli Lunæque sacrificare, et telluri et igni et aquæ et ventis, quibus solis gubernantur,' &c.

575 *Cujus recursu lux*] Basil. M. Hexaëm. Homil. vi. pag. 28. Τοῦτο γὰρ ἐνδείκνται ἡμῶν καὶ ὁ ψαλμὸς λέγει· ἔθετο ἥλιος εἰς ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας· σελήνην καὶ ὡστέρας εἰς ἔξουσίαν τῆς νυκτός. πῶς οὖν ἔχει τὴν ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος; ὅτι τὸ φῶς ἐν αὐτῷ περιέχον ἐπειδὴν ποτε τὸν κατ' ἡμᾶς ὄρῳσσαν ὑπερῶν, ἡμέραν παρέχει διαλύσαν τὸ σκότος. ὅς τε οὖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἡμέραν διασάμενος εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ ἡλίου σφωτισμένον ἀέρα. ἡ ἡμέρα εἶναι χρόνου μέτρον, ἐν ᾧ ἐν τῷ ὕπῳ γὰρ ἡμισφαίριον ὁ ἥλιος διατρέχει. Vide eundem ibid. p. 8.

Et annus ducitur] Basil. l. d. pag. 28. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνατολὴν ἐπάχθησαν ἥλιος καὶ σελήνη. σελήνη μὲν ἐπειδὴν ἀνδράκας τὸν αὐτῆς ἀκτελέσθαι ὁρῶμεν, αὐτοῦ ἐστὶ ποιητικῆ. ἥλιας δὲ ἐστὶ φυσικῆς, ἡ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον κατὰ τὴν εὐκλείαν κίνησιν τοῦ ἡλίου ἀποκατάστασις. Nonn. l. xxxviii. p. 980. et l. xl. p. 1028.

589 *Non posse cæcis aciebus percipere*] Oὐ γὰρ δέχεται σῶμα βυβαῖν ἀκτῖνας θεότητος. Justin. Mart. de recta confess. p. 305.

590 *Nil diurnum nec capis*] Basil. M. ibid. pag. 25. Τότε δὲ τὴν φῶσιν αὐτῶν πρὸς τὸ ἐναντιὸν ἀπέναντες, ὥστε ἀμύκτως ἔχειν πρὸς ἅλλα, καὶ φανὶ πρὸς σκότος μηδὲν εἶναι κωλύματα. Cyprian. tractat. 1. contra Demetrian. 'Certe et labor irritus et nullus effectus, offerre lumen cæcis, sermonem surdo, sapientiam bruto: cum nec sentire brutus possit, nec cæcus lumen admittere, nec surdus audire.'

591 *In tenebris preferam clarum faciem*] Philo lib. περὶ ἀναι. Ἐν ὁμίᾳ

τε πρὸ ἀσφαλείας, καὶ πρὸ φανθοῦς ὀπλο-
λήφους ἐλθεῖναι, καὶ πρὸ νυκτὸς ἡμέραν,
καὶ φῶς πρὸ σκότους ἀποδέχηται.

592 *Lippus oculos obteget*] Justin.
Mart. de recta confessa. pag. 308.
‘Ο τὰς ὄψεις ἀσθενῶν οὐδ’ αὐτῷ τοῦ φω-
τὸς τῷ ἀπαγωγέματι προσβλέπειν διωθή-
σεται, διὰ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἀσθένειαν.
Vide ibid. antecedentia. Syues. Epist.
cv. ‘Ἀνδρόγον γὰρ ἔστι φῶς πρὸς ἀλή-
θειαν, καὶ ὄμμα πρὸς λήπην, καὶ ὀφθαλμοὺς
εἰς κεκλῶν, ἃν ἀπολαύσειεν ἀπλήτου φω-
τός· ὃ τοῖς ὀφθαλμοῖσι τὸ σκότος ὀφελι-
μότερον, ταύτῃ καὶ τὸ ψεύδος ὀφθαλμοῖς
εἶναι τίθεται ὄμμα, καὶ βλαβερὸν τὴν
ἀλήθειαν τοῖς οὐκ ἰσχύουσιν ἐνατεῖναι
πρὸς τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἐνέργειαν.

594 *Injuriosa est nil videnti claritas*]
Proclus Constantinopolitanus Epi-
scopus, Ἀρχιεπίσκοπος ὀφθαλμοῦς ἡλίου ἀεικνῶς
καθάρσις οὐ δέχεται· καὶ ἀσθενέστατα διό-
νοια πίπτει οὐ προσέτιται ὄψις. Chry-
sostomus homil. viii. supra Ephes.
iv. pag. 1662. Καὶ οἱ τυφλότατοι
ἀπ’ οὗ ὀφθαλμοῦ φωτίζονται, ἀπὸ τούτου
σπεύδονται, οὐ παρὰ τὴν πραγμάτων
φύσιν τούτων συμβαινόντων, ἀλλὰ παρὰ
τὴν ἀσθένειαν τῶν εἰς θέαν αὐτοῖς κεχρη-
σθαι μὴ δυναμένων. Idem in Matth.
Homil. xxi. pag. 314. Isidor. Pelus.
Epist. i. 304. et iv. 196. Pindari hex-
aem. vs. 852. Seneca Epist. xii. 84. et
de vita beata cap. xxi. Item Hier.
Fur. vs. 641. Basil. M. p. 299. Τοῦτο
ὃ μὴ καθαραιώσις τῶν τοῦ ἀσθενέστε-
ρου, ὃ λαμβάνει πρὸς τὸν ἥλιον ἀναβλέπει.

600 *Sed stultia mundi summus elegit
Deus*] 1 Corinth. i. 27. et Chryso-
stom. ibid. Homil. v. Inf. Apoth. vs.
41. Paulinus ad Cytherium: ‘Bena-
dictus autor, fonsque sanctorum De-
us, Non stulta jam tantum, neque In-
firma mundi deficiente eligit, Ut alta
mundi destruat: Sed, ut ipse dixit,
Concuncta jam sursum trahens, Et alta
mundi vendicat.’ Lactant. v. 19.

611 *Mavorum lupan*] Varro in
fragment. lib. xviii. Polydor. Virgil.
de inventor. rer. ii. 14. Hygin. fab.
252. Inf. in Symmach. ii. 304.

618 *Capellam Gnosiam auxisse fer-
tur Jupiter*] Quomodo Jupiter a ca-
pra enutritus sit et lactatus, exponit
Ovid. Fast. v. Amaltheam pulcher-
rimis veribus depingens. Strabo
lib. viii. ‘Non in Creta, sed apud
Oleum Achaiae civitatem, quae pos-
tea Aegium dicta est, hoc accidisse.’
sic ex Arato declarat: ‘Ἰστοροῦσι δὲ,
φωταῖθα καὶ τὸν Δία ὅπ’ αἰγὸς τραφῆναι·
καθάπερ φησὶ καὶ Ἀράτος· Ἀδὲ ἱερῇ, τὴν
μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν. Cal-
limach. hymn. i. 48. Ζὸ δ’ ἐθήσασα πί-
να μαζὸν Αἰγὸς Ἀμαλθείης. Marc. Mi-
nuc. Octav. pag. 47. ‘At quae Jovis
sacra sunt? Nutrix Capella est,’ &c.
Lactant. i. 21. Apollodor. lib. i. Hy-
gin. fab. 139. Natalis Com. ii. 1.
Erasm. adag. ‘Copiae cornu.’ H. Jun.
cent. iii. ad. 88. ‘Herculis cornu.’
Palaeophat. lib. i. de fab. narrat. Suid.
in Ἀμαλθείας κέρας. Caesar German.
in Arati phaenomen. p. 184.

620 *Sed illa non sunt*] Lactant. vii.
c. 15.

628 *Non destiterunt*] Lips. de Cruce
i. 9.

636 *Hinc nos et ipsum non perire
credimus Corpus*] 1 Corinth. xv. et
ibid. Chrysost. Θάνατος γὰρ οὐ φοβέ-
σθαι ἀλλὰ ζωῆς ἀφορμὴ. οὐκ ἀφανισμὸς
ἐστὶ παντελὴς, ἀλλὰ μετὰ βίαν πρὸς τι-
μήν· ut inquit Basil. M. in Psal. cxvi.
pag. 128.

648 *Margaritas spargere Christi, ve-
tamur*] Matth. vii. 6. Cl. Alexand.
i. Strom. pag. 128. Καὶ νῦν ἐτι εὐλα-
βῶς ἔχω ὃ φησιν, ἐμπροσθεν τῶν χοίρων
τοὺς μργαρίτας βάλλειν. μὴ ποτε κατα-
πατήσωσι τοῖς ποσὶ καὶ στραφέντες ῥήξω-
σιν ἡμᾶς. Καλεῖται γὰρ, τοὺς περὶ τοῦ
Ἀληθεοῦ φωτὸς καθαρὸς ὄντας καὶ δια-
γωγῆς ἐπιδείξαι λόγους ἀποστροφῆς τοῖς ὁ-
δοῦσι τε καὶ ἀπαιδεύτοις. σχεδὸν γὰρ οὐκ
ἐστὶ τούτων πρὸς τοὺς πολλοὺς καταγε-
λαστοτέρα ἀκούσματα, &c. Idem Strom.
ii. pag. 156. lin. 10. Tertullian. lib.
ii. ad uxorem. p. 616. Isidor. Pelus.
Epist. i. 143. et iv. 181. Chrysost. in
Matth. Homil. xxi. Zehner cent.

III. ad. sac. 13. Ambros. Serm. vi. S. Method. apud Photium in Biblioth. pag. 493. et seqq.

653 *Ipsa naturalium Simplex sine arte sensuum*] Erudite, inquit Fabr. circumscribit experientiam; quæ est naturalis sensuum scientia; seu, rerum singularum cognitio. Theocrit. Idyll. xv. Πέρη θηρ πάντα τελεῖται.

655 *Fuci imperitus arbiter*] Nam 'male verum examinat omnis Corruptus iudex.' Horat. 'Ubi affectus obstant, verum providi non potest.' Sall. Cat. 'Nec res institui consilio et cogitatione.' Senec. Ep. lxi. In corruptum arbitrum ac iudicem Basil. Seleuc. orat. in Transfigur. Domini appellat ἀδωροδόκην κριτήν, οὐκ ἐξαργυρίζοντα δόρους τὰ πταίσματα.

657 *Sit favoris liber, et non oderit*] Προσπάθεια μὲν οὐκ ὀδυρεκεῖ, ἀντιπάθεια δὲ ὅλως οὐχ ὀρέ. Isidor. Pelus. Ep. i. 310. Quare idem Ep. iii. 315. rectissime: 'Ὁ μήτε χάριτι, μήτε δυσμενείῃ, μήτε δωροδοκίᾳ λυμαινόμενος τὸ δίκαιον, οὗτος καὶ ἄριστός ἐστι τοῦ δικαίου κανὼν καὶ ἀδέκαστος τῶν ἀμφισβητούμενων κριτής. Saresber. v. 11. et seqq. Gunther. viii. 144. Alexand. ab Alexand. iii. 5.

672 *Est quicquid illud, quod ferunt homines Deum*] Justin. Mart. de recta confess. Δεῖ γὰρ εἶνα πάντων αἰτιώτατον εἶναι, ἵνα μηδὲν ἔξωθεν περιστὰν λυμνηται τὰ γινόμενα, &c. Vide eundem lib. de monarchia.

681, *Mater*] Strign. in der Christburde, conc. v. p. 102. Also sollen auch die Eltern noch heutig's tages iter kinder præceptores in hausern seyn, dieselbigen zu allem guten halten, so bald sie nur anfahren zu reden, ihnen furbetten, damit sie lernen Gott recht anrufen, die stück des H. Catechismi ihnen fursagen, seine Spruchlein und

Psalmlein sie ausswendig lernen lassen, auff dass sie auch einmahl sagen können, Meine Eltern haben mich disß gelehret, wie ienes knablein beyrn Prudentio sagte, da es ein schoner Bekendtnuss gethan hatte, von dem Kinder glauben, dass nit mehr als nur ein einziger Gott were, und der Tyrann Asclepiades wissen wolte, von wem er solchs hette? Von meiner lieben Mutter (sprach das knablein) hab ichs, die hat mich solchs gelehrt.

685 *Lac parous hausi, Christum et hausi*] 'Ὅντος ἀγαθῆς βίης ἀγαθὸν βίωμα. Ἔδειξεν ἡ γενναία μήτηρ ὅτι δόγμασιν εὐσεβείας ἐξέθερεον αὐτὸν μᾶλλον, ἢ γάλακτι: ut habent verba Basilii M. Hom. in quadraginta Mart. p. 211.

689 *Male eruditi torquatur funere*] Plurima eruditi pulveris, quæ huc trahenda, congestit eruditæ vir dilligentis P. Faber Semest. i. 8. Basil. Seleuc. orat. in Innocentes: Ὅλως, ὅπως ἐπὶ τοῖς τῶν παιδῶν δεινοῖς τὰ γεννησάντων σπλάγγνα διαπράσσεται.

700 *Plus unde lactis, quam cruoris defluat*] Basil. Seleuc. orat. in Innocent. Καὶ κεραννίσθω τὸ τῆς σφαγῆς αἷμα τῷ γάλακτι.

713 *Stat in piorum corde pietas fortior, Amore Christi*] Theophilus Alexand. 'Mens, Dei amore vallata, flammæ superat, et varios tormentorum spernit dolores.'

715 *Mollis indulgentiæ*] Senec. de provid. divina c. ii. Commentar. Terent. Adelph. i. i.

724 *Non in hanc spem gloriæ te precavi*] Basil. Seleuc. orat. in Innocent. Οἱμοὶ παιδῶν ἡμῶν, οἱμοὶ οὐκ ἐπὶ τοιαύταις ἡμῶν ἐλπίσι γεωργηθῶ.

727 *Fons ille vivus*] Chrysost. Ambros. lib. de Isaac et anima c. i: Hoc

de fonte Damascen. *Mer' εὐσεβελος προσδράμμεν ἐθόνους πηγαῖς ἀχράντοις βούσεως σωτηρίου.*

736 *Hic hic bibendus calix*] Basil. M. in Psal. cxvi. p. 128. Cyprian. Ep. iii. 3. Ambros. Serm. lxxiii.

737 *Mille in Bethlehem*] Cyprian. Serm. de stella et Magis. Basil. Seleuc. orat. de infanticidio Herodis. Sup. Cathem. ix.

740 *Mella sumit*] Ita Tertull. de corona Milit. 'Quia et favos post sella gustavit, nec ante rex gloriæ a caelestibus salutat' est, quam rex Judæorum proscrip'tus in crucem.'

743 *Omnes capuces esse*] Iustin. Mart. apol. i. *γεννητοῦ δὲ πατρὸς ἦδε ἡ φύσις, κακίας καὶ ἀρετῆς δακτύλιν εἶναι.*

747 *Et gurgulorum signa verborum*] Basil. Seleuc. orat. in Abrahamum: 'Ὅς γὰρ πύξθη τὸ βρέφος, καὶ ψαλλίσματα τῶν τῶν γυνάων πόθων ἐτίτρωσκε, συννηξάνετο τῷ βρέφει τῶν γυνάων τὸ φίλτρον.

749 *Qui cum immolatus*] Basil. Seleuc. ibid. Ambros. de Abraham Patriarc. i. 8. et de fide resurrect. c. xxi. et lib. de Cain et Abel c. viii. Cyprian. de duplici martyrio.

752 *Una matre quod septem edidi pueri*] 2 Machab. vii. Martyrolog. sub 1. Augusti. ibique Baron. P. Faber Agonist. iii. 10. Nazianz. serm. in Machabæos p. 145. Marius Victorin. Rhetor Afer, de fratribus Machabæis. Theophil. Alexand. Jason Cyrenæus. Cyprian. Ep. iv. 6. et de exhortat. martyrii cap. xi.

753 *Pueri, sed tamen factis Viri*] V. N. Pont. ii. 2. vs. 71. Comment. Terent. Heaut. ii. 1.

754 *Horante eadem matre*] P. Faber Semest. iii. 14. p. 204.

771 *Interpres animi*] Sic Democrit. γλῶσσα ψυχῆς ἄγγελος, quod expressit et Laeret. et Lactant. lib. de ira Dei, cap. xiv. Lingua cogitationis interpres. Vide Commentar. Terent. Heaut. ii. 4. Synes. Epist. lvii. Γλῶσσα δὲ ἀνθρώπου τὰ πρὸς ἀνθρώπους ὁπηρεῖ. Scaliger Poët. i. 1. 'Est sane

portitor animi quasi quidam sermo noster, cuius communicatione civiles conventus indicuntur, artes coluntur, sapientiæ necessitudines homini cum hominibus intercedunt.' Ambros. Hexaëm. vi. 9. 'Illud quoque præcipuum, quod soli homines ore exprimimus, quæ corde sentimus. Itaque cogitationes tacitæ mentis oris sermone signantur. Quid est igitur os hominis, nisi quoddam sermonis adytum, fons disputationis, aula Verborum, promtuarium voluntatis?' Basil. M. p. 300. Καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος δὴν ἡμῶν ἀπεικονίζει τὴν ἔννοιαν. ἃ γὰρ κατὰ καρδίαν ἐνενοήσαμεν, ταῦτα τῷ ῥήματι προηνέγκαμεν, καὶ ἔστι τοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ νοήματος ἀπεικόνισμα τὸ λαλούμενον. ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας ὁ λόγος φέρεται, καὶ ἔστιν ἡ μὲν καρδία ἡμῶν οἷον πηγὴ τις, ὃ δὲ προφερόμενος λόγος οἷον ὁλκός τις ἐκ πηγῆς ταύτης ῥέειν. τοσοῦτον οὖν τὸ ἀποββαίνον, ὅσον τὸ πρῶτως φερόμενον, καὶ οἷον τὸ κεκρυμμένον, τοιοῦτον καὶ τὸ φανόμενον, &c.

782 *Mensa bisquinio*] Turneb. iv. 15. Tiraquell. tom. vi. p. 195. Comment. Terent. Adelph. iii. 5.

801 *O non virile robur*] Faciunt hac verba Basilii M. homil. in Barlaam Mart. p. 202. Ἐνδίκησαν μαστίζοντες δῆμοι, ἀλλ' ἀκμαιότερος ὁ μάρτυς εὐρίσκετο. αἱ τῶν ξενόντων ἐξευρυζόντο χεῖρες, ἀλλ' ὁ τοῦ ξεομένου λογισμὸς οὐκ ἐκάμπετο. τὰς τῶν νεύρων αἱ μύστιγες ἁρμονίας παρέλυσαν, ἀλλ' ὁ τῆς πίστεως ἀκριβέστερον ἐπεσφύγγετο τόπος. διασκαπτόμεναι πλευρὰ δεσπότηντο, ἀλλ' ἡ τοῦ φρονήματος ἡθελί φιλοσοφία. τῆς σαρκὸς αὐτοῦ τὸ πλεον κενέκρωτο, ἀλλ' ὡς μέντοι τῶν ἐγόνων ἀρετάμενος ἠκμαῖζον. ὅταν γὰρ ὁ τῆς εὐσεβείας ἔκρος τὴν ψυχὴν προκατάσχω, ἅπαν αὐτῇ πολέμῳ καταγέλαστον εἶδος, καὶ πάντες αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ ποθομένου καταξέοντες, τέρπονται μᾶλλον ἢ πλῆττονται.

829 *Sancti Abelis ferculo*] Ambros. i. 10. et ii. 2.

839 *Preciosa sancti mors sub aspectu Dei*] Ps. cxvi. ib. Aug. et D. C. i.

12. et Basil. M. p. 128. Τίμιον δὲ ἀλλοῦς ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. ὅταν ψυχὴ καταβαρμένη τῇ βίᾳ θλευθίρα τῶν τῆς σαρκὸς μολυσμάτων, μὴ ἔχουσα σῶσαι ἢ βυτίδα, ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγάσων δεδοξασμένη, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἀναδυσσάμεν στίφανον, ἐκ πάντων τούτων ἀπερλέμκουσα τῇ κάλλει τῆς ἀρετῆς, παρστῇ τῇ δεισπότῃ καὶ κριτῇ τῶν ὅλων, παυστὺς λίθου πελυντελοῦς διαγωγούσαν τὴν ἐκ τῆς χάριτος φαιδρότητα κακτημένη. πᾶς οὐχὶ τίμιος τοῦ τωσέτου ἀνθρώπου ἀνωτίον κυρίου ὁ θάνατος, &c. Ambr. l. de bono mortis c. viii. D. Hieron. tom. i. Ep. xxii. fol. 68. b.

845 *Et charo adpulsantē pectori*] More quodam peculiari, nisi fallor.

867 *Commotis iram felle*] Basil. Se-leuc. de infanticid. Herod. Καὶ ταῦτα αὐτοῖς τολμᾶσι καὶ πρῶτοντινον, εἰς πλεόνα μανίας ὁ θυμὸς ἐκθίγγο. Basil. M. in Mart. Gordium pag. 206. Τούτοις τοῖς λόγοις τὸν θυμὸν τοῦ ἔρχοντος ὡς πρὸς ἀναφλέξας, ὅλην ἤγειρεν ἐφ' αὐτὸν τοῦ ἀνδρὸς τὴν μανίαν, &c.

868 *Quoniam magna*] Convitium so-lenne, quo aures Christianorum pul-sabantur, Magos esse: quia vincere pœnas non fide, neque auxilio divino putabantur, sed præstigiis quibusdam eludere. Paulus sent. l. v. ad l. Cor-nel. de Sicar. 'Magice artis consocios placuit bestiis objici ant cruci suffigi; ipsi magi vivi exarnantur.' Sap. vs. 88.

881 *Lerna utrum renatis pullulescat artibus*] Ov. Met. ix. 192. 'Nec profuit Hydræ Crescere per damnum, geminasque resonare vires.' Epist. De-janiræ: 'Quæque redundabat sæcun-do vulnere serpens Fertilis, et dam-nis ditior ipsa suis.' Boëth. iv. Pros. 6. 'Talis namque materia est, ut, una dubitatione succisa, innumerabi-les alim, velut hydræ capita, succrescant.' Erasm. ad. 'Lerna malorum.' Et, 'Hydræ secas.' Basil. M. pag. 643. Manuel Imper. c. xlii.

884 *Hercules hydrina suctus ustuire*] Epigram. in labores Hercules: 'Prox-

ima Lernæam ferro et face comendit Hydram.' Justin. Mart. Parmenit. ii. πολέκρανον ἔλεδεν 'Τῶραν. Ovid. Met. ix. 69. Boëth. iv. Met. 7. Na-tal. Com. vii. l. Lner. l. v. Propert. ii. 24. vs. 25. Claud. in Rufin. l. 200. Valer. Flacc. l. vii. Senec. Herc. Fur. vs. 45. et 241. et 529. Medea vs. 701. Agam. vs. 835. Herc. Cæt. vs. 19. et 1194. Coint. Smyrn. vi. 312. H. Jun. cent. i. ad. 35. 'Jolanum implent.' Horat. Carm. iv. 4. Inf. præf. Psych. vs. 7. Bergomens. l. iv. Chron. p. 58. a. Hygin. fab. xxx. et cii. Palsorp. l. ii. p. 121. b. Albric. lib. de Dec. imagin. p. 175. a. Apollodor. l. ii.

892 *Quæ corpore cæsi ante viciis po-quier*] Jac. iii. Isidor. Pelm. Ep. ii. 158. et ii. 10. ubi ait: 'Ἡ γλῶσσα τῶν, ὁ νόσμος τῆς ἐδωκίας, μέλιντα μὲν ἐκωδὶ εὐστροφος οὖσα καὶ μέγιστη εὐχαρίως παλλὰ λαλοῦσα κακὰ. καὶ γὰρ καὶ κακῶγερεῖ, καὶ κακῶγερεῖ, καὶ ἐπινοεῖ, καὶ φέδεται, καὶ ψευδομαρτυρεῖ, καὶ πολλοὺς ἀδίκους εἰς τὴν ἐμβάλλει, καὶ εἰς ξίφος, καὶ εἰς πύλωμα δόει, &c. Idem Ep. i. 309. 'Ἀπὸ γλῶσ-sæ, ait, καὶ ὄξια καὶ μεγάλα συμβαίνουσι πτόματα. Et ib. Ep. 325. Nota hic insinuat, pro tyranni mente, illud Pind. Olym. i. 'Ἀκέρεια λάλωχε θε-μυρὰ κακῶγερε. Et Eurip. in Bæch. 'Ἀχαλίνων σπαρμένων, Ἐρίμου τ' ἐφρασί-σας, τὸ τέλος δυστυχία.

898 *Ille et proci pœssima in nostras Deos*] Quod in Deum blasphemii ult-i-mo sint plectendi supplicio, constituit Imp. Justinian. in Novell. constitut. 77. Quo pertinet Authent. Gasaros. C. de heret. et Manicheis. De lin-guæ autem præcisione vel exsectione, videatur Boërius decis. ccc. n. 11. et Did. Covarr. in c. quamvis. § 7. n. 11. de pact. in 6 Jod. Damboud. in prax. Crimin. c. lxi. n. 88. et 34. item Cor. V. constat. in v. peinaßchen hiesig-gerichths ordnung, c. cvi. Idemque sunt securi Elector et Dux Sax. in suis constit. et ordinationib. provin-cialib. de blasphem. Inprimis Ang. Elector in constit. i. part. 4. von Eber-

testestierung, it. his utitur verbis: Die Gottesleistung sol vergestalt, wie in des H. Reichs Policy, von dann auch in unserer Landes ordnung vorschein, gestraft werden, Jedoch mit dieser erklärung, dass die wörter (oder benennung erlicher Glieder) auff die junge, damit solche leistung vermircht, zuberstehen seyn. 'Poena criminis læsæ majestatis humanæ est mors naturalis, publicis inæper sæcque addictis omnibus rei bonis, et damnata defuncti memoria.' § publica autem III. Instit. de public. judiciis. L. quisquis v. C. ad L. Julianæ Majest. L. ultima. D. eodem tit. 'Damuari autem defuncti memoria dicitur, cum nomini perpetua infamie nota inuritur, ut perpetua de eo infamia conservetur.' Menoch. consil. xcix. n. 53. Sed hæc de eo tantum, qui perditionis reus est hostili animo adversus Rempubl. vel Principem animatus: ut testatur Ulpian. in dicta L. ult. Facilin. controvers. juris ix. 23. De eo autem, qui Principi maledicit, notetur L. antea. C. si quis Imperatori maledixerit.

920 *Insuperat*] Tertul. lib. II. ad uxorem: 'Latebisse tu, cum lectulam, cum corpusculum tuum signas, cum aliquid immodicum statu exspais?'

923 *Christum loquenti lingua nunquam defuit*] Aurea sententia, et exemplis confirmata. Scitum est, quod Rufino respondet Hieronymus: 'Mori pro Veritate possum, tacere non possum.' Cujac. observat. xix. 6. Niceph. Hist. Eccles. xvii 11. Justinian. Imp. I. L. C. de offic. præf. prætor. Afric. Themist. Euphrad. orat. III. p. 58.

943 *Hæc nunc factor vertere, ut libet, potest*] 'Ο βολεός οὐκ ἔμμετρον ἔχει τῇ βίᾳ. Διὰ τοῦτο οὐδὲν αὐτῶν ἐστὶν ἀνεκτίθειν πρὸς νόμον κείνων,

ἢ βόλλεον, quod inquit alicubi Justin. Mart.

947 *Fluctus liquentis*] Justin. Mart. quæst. ad orthod. cxviii. Theodoret. lib. VI. Græc. affect.

953 *Mutia loquclam, paraitum claudis*] Nonni verba apposite huc quadrant L. xxv. De vita Draconi mortuo restituta, vi herbæ, cui nomen, Jovis flos: Νεανθεύοντις δὲ νεκροῦ Χαίρες ἐλαφρίζοντο, καὶ ἀρμονίᾳ πέρα μορφῆς, Πασὼν ἀδωροφίᾳ, φέρε ἑμμοσι, χεῖλασι φασί.

996 *Testor salutem principis*] Genium vel salutem principis jurare, extat lib. xiii. § fin. ff. de jurejurando. Meminit Tertull. lib. ad Scapoli. et Apolog. c. xxviii. et xxxv. Jurare per Genium principis, Accusatos interpretatur, Deum principis: Bartolus principem ipsum, exponit: vide legem, 'Qui per salutem' xxxiii. D. de jurejuram. Lips. ad Tacit. mibi p. 71. et ad Plinii Panegy. p. 104.

1011 *Summus sacerdos*] Infra Apoth. vs. 460. Terentina sacra ad aram. Ditis et Proserpina subterraneam fiebant Romæ, ad Tiberim in campo Martio, qui locus Terentum dicebatur. Effodiebantur ad ea scrobes sub terra pedum viglati. Immolabatur autem bos furva. Sacra venerant noctibus tribus, quibus etiam ludi nocturni adhibebantur, et tribus in æne sacra renovabantur vicibus. Fabric. Videatur Baron. tom. iv. Annal. sub anno Christi cccclxi. p. 5.

1013 *Insulatus*] Turneb. xxviii. 6. ex Onomastico perantiquo P. Danielis: 'Insula, sacerdotalis vitta, et administratio judicialis.'

Mire insulatus] Adi eximium Carol. Paschallium Coron. iv. 13. et ibid. c. 23. ubi pro mire, melius opinatur legi, mitra.

Festa vittis tempora noctens] Ovid. Pont. iii. 2. de Iphigenia: 'Dumque parat sacram, dum velat tempora vittis.' V. N. Pont. iii. 2. vs. 74.

1021 *Taurus ingens*] Hostiæ dupli-

ces erant; Majores Minoresque. at que illæ Diis majoribus. Virg. Georg. II. 'Maxima taurus Victima.' Turneb. xxviii. 20. Major hostia est, quæ adolevit crevitque, et perfectæ ætatis est: ἱερῆον τέλειον Græci dicunt.

1022 *Sertis*] Victimæ plerumque cypressu coronatæ fuisse constat; ut liquet ex Apoth. inf. vñ. 462. Hic aliis frondibus et foliis. Paschal. Coron. iv. 17.

1024 *Auro frons cornuscat hostiæ*] Ritu Romano hoc scribitur, sed non sine antiquitatis effigie. Victimæ enim majores cornib. inauratis, et capite velato infusa, atque candida vitta, ante aras immolandæ sistebant. 'Auratam frontem' dicit ejus juveni, cujus cornua auro lita sunt. Homer. Iliad. x. Τὴν τοι ἐγὼ βέβηαι χρυσὸν κέρασι περιχένας. Idem Odys. III. Virg. Georg. I. et Æn. ix. Ovid. Met. viii. 770. et x. 266. et xv. 180. Macrob. III. 5. Tibull. I. iv. 'Parvaque cælestes pacavit mios, nec illis Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.' Martial. Epigr. ix. 43. Turneb. xix. 18. et xxix. 25. Johan. Hartung. de cur. III. locor. memor. c. 9. Gyr. hist. Deor. syntag. xvii. p. 499. Menrs. ad Lycoph. p. 180.

1051 *Hecatombe*] Eustath. in Homeri Iliad. p. 86. 'Εκατόμβη ἡ θυσία οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἡ πολυτελής. ἡ δὲ ἑκατὸν θηλονότι κυρίως βοῶν. ἦν δὲ καὶ βοῦταν φόνον κατὰ τὴν τραγῳδίαν ὁρθῶς εἶποι τις ἐν. et quæ sequuntur. Vide ibid. p. 191. Ovid. Trist. II. 75. Casaubon. ad Capitolin. p. 441. Cæl. Rhodig. xx. 6. Scholiast. Juvenal. ad Sat. xii.

1061 *Cultrum in lacertos*] Athenag. apolog. Οἱ δὲ ἐγκόπτουσιν ἢ ἐντέμνουσιν, οἱ περὶ τὴν Ἀρτεμιν. ἐὰν γὰρ τοὺς ταῖς μαχαίραις καὶ τοῖς δοτραγδαίοις αἰκίζουσιν, αὐτοὺς λέγουσιν. 3 Reg. xviii. κατετέμνοντο κατὰ τὸν θωρακὸν αὐτῶν. ἐν μαχαίραις καὶ σειρομόδοις, ὥς ἐκχύσεως αἱματος. Apul. I. viii. M. Minuc. Octav. p. 55. Jul. Firm. Matern. lib. de

errore prof. relig. Stat. lib. x. Hinc Lucan. vocat 'Sanguineos.'

1063 *Furere ac rotari*] Augustin. de Civ. Dei vi. 'Insaniæ patrociniū est insanientium turba.'

1066 *Ast hic metenda dedicat genitalia*] Galli sacerdotes in matris Idææ honorem testā se execabant et evirabant Samia. Juven. Sat. II. 'Quid tamen expectant, Phrygiō quos tempus erit jam More supervacuum cultris abscindere carnem?' Claudian. I. I. in Eutrop. 'Inguinis et reliquum Phrygiis abscindere cultris.' Turneb. ix. 26. et xxiv. 17. et xxix. 5. Lucian. de Dea Syria. Catull. in Galliambo. Lamprid. in Commodō et Heliogabalo. Plut. Sympos. sect. vi. M. Minuc. Octav. p. 48. Scholiast. Hephæst. Arnob. lib. v. Justin. Mart. apolog. II. Καὶ φανερόν ἐστι κινναδίας ἀποκόπτονται τῖνες, καὶ ἐς μητέρα θεῶν τὰ μυστήρια ἀναφέρουσι.

1076 *Sacrandus accipit sphragitidas*] Quos Deo alicui consecrabant et inihiabant, hos stigmatibus inurebant. Vide Lips. I. de Milit. Rom. dial. 9. Stewech. ad Veget. II. 5.

1097 *Passionis gloria*] Tertull. apol. c. I. pœnam Christianorum vocat Victoriam. Cyprian. de dnpl. martyri.

1134 *Libramine æquo qui malorum pondera*] Theodoret. Græcar. affect. lib. xi.

Malorum pondera] Augustin. Serm. lxxxii. de tempore. Chrysost. Hom. I. v. in 2 Tim. et tom. v. de reparat. lapsi. Item August. c. III. Speculi peccator. 'Tunc et horribilia patebunt loca pœnarum, chaos et caligo tenebrarum, horror miseræ et tribulationis, tremor et timor angustiae ac confusionis; dolor horrendæ viationis, tremor horrendæ mansionis: ubi locus flentium, ubi stridor dentium; ubi morsus vermium, ubi clamor dolentium, ubi luctus gementium: ubi est vox clamantium peccatorum et dicentium: Væ nobis, væ nobis filii Hevæ.'

1135 *Praemiorum copias*] Esai. xxxv. 10. et li. 11. et lx. 2. alibique. Apocal. xix. 6. et 7.

1136 *Hædorum greges*] Impios ubi divini contemtores, peccatis sætentes, Hædos vocat, quod sint ἡτακτοὶ καὶ ἡκαρτοὶ, interpretibus Theophylacto, Chrysostomo, Origene, et Hieronymo. Macar. Homil. v.

HYMN. XI. 3 *Incisos tumulis titulos*] Lapidēs inscriptos, qui tumulis imponebantur; adeo notum est, ut exemplis opus non sit. Adi Johan. Kirchman. de funer. Rom. iii. 19. et 20.

15 *Quorum solus habet*] Solidum enim stat fundamentum fidei, habens signaculum hoc, ἔγω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ. 2 Timoth. ii. 19.

19 *Hippolytum*] Bergomensis lib. viii. Chron. p. 197. a. Baron. tom. ii. Annal. et Not. ad Martyrolog. sub 30. Januar. p. 83. et sub 13. Augusti p. 512. Lippelous tom. iii. sub 13. Augusti. Fabric. 'Hippolytus, factus ex hæretico catholicus: e Novatiano, Episcopus (ut Nicephorus) Ostiensis, Decio Imp. mandante; Ostiæ martyrium subiit, ab equis effrenibus dilaceratus. Sepultus extra Esquilinam, in crypta Verania.'

36 *Qua via dextra patet*] Cl. Alexand. Strom. v. pag. 239. Πάλιν αὖ δύο ὁδοὺς ὑποτιθεμένου τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν ἀποστόλων, ὁμοίως τοῖς προφήταις ἔπαισι καὶ τὴν μὲν καλοῦντων στερὴν καὶ τεθλιμμένην, τὴν κατὰ τὰς ἐντολὰς καὶ ἀπαγορεύσεις περισταλμένην, τὴν δὲ ἐπαινοῦσαν τὴν εἰς ἀπόλειαν φέρουσαν, πλατείαν καὶ εὐρύχωρον, ἀκόλυτον ἡδοναῖς τε καὶ θυμῷ καὶ φασκόντων, μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐκτροπὴ ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδοῖς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστι.

37 *Seque ducem recti*] Lactant. iv. 21. 'Habere non possunt, quæ doceas, firmitatem; nisi ea prior feceris.' Cyprianus Epist. iii. 21. 'Quantum perniciose est ad sequentium lapsum ruina præpositi, in tantum contra utile est et salutare, cum se

Episcopus per firmamentum fidei fratribus præbet imitandum.' Vide eundem Ep. i. 1. et ii. 1.

45 *Janiculum*] Baron. tom. i. annal. p. 860. et 953.

49 *Inter carnifices*] Benbellon. in Suscitab. part. i. c. 15. p. 216.

65 *Cruz istum tollat in auras*] Lips. de cruce ii. 13.

69 *Rimosæ imponere cymbæ*] Ita sub Diocletiano multi scaphis et navibus impositi, magno numero in mare demergebantur. Hist. Magd. cent. iv. cap. iii. Osiand. cent. iv. i. 5. Johan. Aventin. l. ii. pag. 222. a. 'Sic Carthaginis Episcopus, Quod vult Deus dictus, cum maxima turba sacerdotum fractis navigiis imponebantur, et fluctibus committebantur.' Histor. Magd. cent. v. cap. iii. Osiand. cent. v. lib. ii. cap. 8.

81 *Si foret extinctum propere caput*] Mæcænas apud Dionem Cassium lib. lxi. Τὸ μὲν θεῖον πάντῃ πάντως αὐτὸς τε σέβον κατὰ τὰ πάτρια, καὶ τοὺς ἄλλους τιμῇ ἀνάγκαζε, μὴ μόνον τῶν θεῶν ἕνεκα, ἀν καταφρονήσας οὐδ' ἄλλου ἂν τιμὸς προτιμήσειεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ δαιμόνια οἱ τοιοῦτοι ἀντεισφύροντες πολλοὺς ἀναπελθουσι ἁλοτροπινομεῖν. καὶ τοῦτον, καὶ συννομοῖται, καὶ συστάσεις, ἐταῖροι τε γίνονται, ἀπερ ἥκιστα μοναρχία συμφέροι. Lips. polit. iv. 2. et lib. adv. Dialogist. p. 85.

87 *Ergo sit Hippolytus*] Apud Soph. Ajax de se: Αἶ αἶ! τίς ἂν ποτ' ὦδ' ἐπώνυμον Τοῦμδν ξυνοίσειεν ὄνομα τοῖς ἡμοῖς κακοῖς; Νῦν γὰρ πάρεστι καὶ δις αἰδέειν ἡμολ καὶ τρίς. Ibi Scholiast. 'Ἔστι καὶ τοῦτο ἀρχαιοτρόπον, τὸ πρὸς τὰς ὀνομασίας ἐκφέρειν τὰς συμφορὰς. Justin. Mart. apol. ii. 'Ὁνόματος μὲν προσωνομῶν, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν κρίνεται ἄνευ τῶν ὑποκείμετων τῷ ὀνόματι πράξεων. Et paulo post: 'Ἐξ ὀνόματος μὲν γὰρ, ἢ ἔπαυος ἢ κόλασις οὐκ ἂν εὐλόγως γένοιτο, ἢν μὴ τι ἐνάρητον ἢ φαῦλον δι' ἔργων ἀποδείκνυσθαι δυνήται.

90 *Freni ignava*] Plut. Περὶ παιδ. ἀγωγ. 'Ἱπποι μὴ καλῶς πυλοδαμνῆντες,

οὐκ ἐπιδείξῃ τοῖς ἀναβαταῖς, ἀδάμαστοι, σκληραίχμας, καὶ θυμοειδεῖς. Basil. M. p. 188. Τί φοβῆς τὸν ζυγόν, ὅτι περ δάμαλς τις ἀναρξήγος; Zehn. Similit. CVI.

111. *Prorumpunt elacres*] Confer Senec. Hippol. vs. 1079.

123 *Exemplar sceleris*] Pingi solitas esse venerandas imagines, ostendit hic locus. Et aliter in Cassiano vs. 9. P. Faber Agonist. II. 21.

154 *Marsa latebris crypta foveis*] Intelligit cryptam Veraniam in via Tiburtina; quam describit. Cryptas aliæ tres Romæ sunt celeberrimæ, D. Agnetis, D. Sebastiani, D. Pancratii, extra portas Viminalem, Capenam, Aureliam, &c. Fabric.

195 *Jam cum se renovat*] Quam frequentes confluerint ad celebritates sanctorum, h. l. ostendit, dum de frequenti accessu ad ejus Ecclesiam, quæ erat extra mœnia, in die Natali ejus agit. Baron. tom. 1. annal. p. 719.

HYMN. XII. 4 *Pauli atque Petri*] Quidam putant una eademque die mensis Julii (3. Calend. Jul.) utrumque ductum ad mortem, ut tamen non uno anno contigerit. Prudent. h. l. vs. 5. Quem secutus Arator lib. II. 'Cum natura dedit geminos, quos addidit astris, Non eadem, tamen una dies, annique voluto Tempore sacra- vit repetitam passio lucem.' Id as- firmasse etiam S. Augustinus videtur de san. Serm. XXVIII. 'Currunt uterque ad palmam martyrii, et uterque perveniunt ad coronam, non quidem eodem temporis cursu, sed anni ver- tentis occursu.' Verum alii dicunt, eodem anno ambos una die martyrii palmam adeptos esse. Cæsar Baron. tom. 1. annal. pag. 853. Rittershus. ad Gunther. pag. 37. Martyrolog. sub 29. Junii, ibidemque Baron.

6 *Laureatum*] Carol. Paschal. Cor- ron. VIII. 10.

11 *Prima Petrum repuit*] A nonnul- lis tamen dubitatur, Romæne, an

apud Hierosolimam potius eruci sit affixus. Mich. Beuther. JC. in An- madvers. seu disceptat. Histor. cap. III.

15 *Ut pedibus mercurii caput impi- mant*] Origenes in Genes. apud En- seb. III. 1. 'Petrus ad extremum Ra- mæ cum versaretur, capite deorsum statuto (sic enim perpeti cupiebat) eruci affixus est.' Chrysostom. Ho- mil. in princip. Apost. 'Gaudens Petre, qui ligno crucis fœnitus es, et ad magistri similitudinem recta qui- dem figura, sicut Dominus noster, crucifigi noluit, sed magis inverso capite, veluti e terra ad cælum iter parans.' Et super 2 Timoth. II. Ho- mil. v. 'Ο Πέτρος κατάθεω ἀνεκαλο- πίσθη. D. Hieron. de scriptor. Ec- cles. cap. 1. Baron. annal. 1. pag. 861. Dresser. de Fest. diebus.

18 *Hoc inerte major*] Ita Homer. Iliad. v. de Tydeo: Τυδεΐς τοι μᾶρδς μὴ ἔην δέμης, ἀλλὰ μαχητῆς.

24 *Ferri*] Ἀνακεφαλῆσθαι, ut lo- quatur Chrysost. l. d.

Gentium magistrum] 2 Timoth. IV. 17.

26 *Jam resolor*] Phil. 1. 23. ibi- demque Chrys. Hom. IV. et 2 Tim. IV. 6. Ambros. lib. de bone mortis c. III.

27 *Immolatur enee*] Ex l. d. 2 Ti- moth. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι. Ambros. serm. 68. et 62.

32 *Murmurans fluento*] D. Petri templum ostenditur in monte Vatica- no, prope quod ortum fontem scri- bit hic Prudent. ex quo baptizaverit sui carceris custodes. Fabric. Sup. Hymn. VIII.

36 *Colymba*] Turneb. xrv. 8.

45 *Via Ostiensis*] D. Pauli templum extra portam Ostiensem, unum dic- tum ad tres fontes, ubi gladio cæsus est, alterum non procul inde in ripa Tiberina, quod extruxit Constantinus. Prius illud propter aëris gravitatem a paucis monachis habitat; hoc au- tem a frequenti multitudine celebra-

tur quotidie; unum e maximis et cultissimis, quæcumque Romæ videntur. Eubæi.

49 *Ut omnis avarulentia*] Lips. de magnit. Rom. III. 14. Arnob. de ædibus sacris: 'Sint ergo hæc licet aut ex motibus marmoreis structa, laquearibus aut resideant aureis; splendcant hic gemme et sideres evomant variata intersitione fulgoras; terra sunt hæc omnia et ex fœce vilioris materis concreta.' Vide et Agell. XV. 8.

HYMN. XIII. 2 *Cyprianum*] Fabric. 'Cyprianus, Thascius Afer, e mago fit Christianus, ut et Anastasius: ex omatore fit martyr, ut et Justinus: tandem Carthaginensis Episcopus, anno secundo Iupp. Valeriani et Galli, a nato Christo 286. gladio percutitur.' Baron. tom. II. annal. Lippel. tom. I. sub 14. Septemb. D. Hieron. tom. VI. p. 58. et descript. Eccles. August. Serm. de S. Cypriano martyre: ut et Nazianzen. p. 106. Scaliger animadvors. in Chron. Eusebii p. 216. b.

5 *Sola obire necis*] Loquitur de scriptis, quæ annos ferunt et vetustatem, ut ait Ovid. Pont. IV. 8. et Trist. V. 10. Bene Pindar. Isth. v. ὅττι τετρίφλωται μακρὸς μύθος ἀνθρώπων. Infra hymn. x. 1116.

35 *Valerianus optem princeps*] Anton. Benbell. in Suscitab. partis I. c. v. pag. 44.

41 *Esse levem cruciatum*] Isidor. Pelus. Epist. III. 207. et IV. 63. Cyprian. ad Quirin. III. 17. 'Minora esse quæ in sæculo patimur, quam sit premium quod promissum est.' Idem lib. de duplici martyrio. Chrysost. Homil. XIV. super cap. VIII. ad Roman. Ταῦτα μὲν γὰρ, οἷα ἂν εἴη τὰ παθήματα, τῷ παρόντι συγκεκλήρωται βίῳ· τὰ δὲ μέλλουσα ἀγαθὰ πρὸς τοὺς ἀδυνάτους παρακτείνονται αἰῶνας. Ibid. mortalitati τὴν ἀβραρσίαν tanto præstantiorem inquit esse, ὅσον βάλου τηλήνου ἢ καθαροῦ μαργαρίτης ἀμείνου. Idem in

2 Cor. IV. Homil. IX.

50 *Ducitur ante alias*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. I. cap. v. pag. 47. et c. XI. p. 105.

59 *Flo Cyprianus alter*] Baell. M. p. 190. Τοῦτο γὰρ ἔστιν ἀρετὴ, ἑκαλίσαι ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησαι ἀγαθοῦ. Et sup. Psalm. I. pag. 56. Ἀρχὴ πρὸς τὴν ἀνδληφῶ τῶν καλῶν, ἢ ἀναχώρησις τῶν κακῶν, &c. Et mox pag. 57. Ὅσπερ οὖν ἐπὶ τῆς κληρακας, πρώτη ἀνάβασις, ἢ τῆς γῆς ἀναχώρησις οὕτως ἐπὶ τῆς κατὰ θεοὺς πνεύσεως, ἀρχὴ προκοπῆς ὁ χωρισμὸς τοῦ κακοῦ. Et sup. Psalm. XXXIV. pag. 94. inter alia: Ἀμύχωνος γὰρ, ἀφασθαι τοῦ ἀγαθοῦ, μὴ ἀποστῆναι πρότερον πνεύσεως καὶ ἀνεύσεως τοῦ κακοῦ. Et D. Hilarius in Psalm. CXLIV. 'Solum malum non admittere, non habet laudem, nisi mali abstinentiam etiam gloriæ boni operis consequatur.'

87 *Candida Massa*] Fabric. Massa candida, locus, Carthagine fuit, a calce dictus, quod nomen longo tempore retinuit.

HYMN. XIV. *Passio Sanctæ Agnetis*] Nathan Chytræus Pastor. lib. I. p. 43.

1 *Agnes*] Fabric. 'Agnes, puella nobilis Romana, martyr: passa anno ætatis 13. ut D. Ambros. in ipsius vita scribit; cujus adhuc splendidum templum est extra portam Viminalem, via Numentana, a Constantina Constantini filia extractum atque ornatum: ut autor est Damasus.' Baron. II. Annal. Lippel. tom. I. sub 21. Jannar. Ambros. Serm. xcviij. et lib. I. de virginib. p. 1. et lib. II. p. 5. 6. Cujac. observat. XIII. 3. Bergomens. I. VIII. Chron. p. 201. b.

7 *Duplex corona est præstata*] Ἀτέφανος significat nomen, decus, laudem e re qualibet partam. Cæterum quod laus et premium sunt implexa, cum corona significat laudem, fere etiam signat eminens ac triumphale premium. Martyrium Christianorum Tertullianus 'boni agnōis coronam.'

vocat, h. e. præmium. Et martyres martyrio coronari, frequens est apud scriptores Ecclesiasticos locutio. 'Inculto Victorinus martyrio coronatus, quod intelligit, eloqui non potest,' inquit Hieron. Ep. ii. 14. Quæ vero ait martyrii corona, et unde conficiatur, idem docet in epitaphio Paulæ ad Eustoch. ubi duo facit genera martyrii; unum quod consistit in effusione sanguinis; alterum in devotæ mentis immaculata servitute; quod ipse vocat quotidianum martyrium. 'Illa,' inquit, 'corona de rosis et violis plectitur; ista de liliis.' Hic ipse Coronæ significatus sæpe obviis est apud Prudentium. Hymno Vincentii vs. 4. Hymno iv. 136. Hic duabus, inquit, coronis insignita est hæc martyr; una, quæ est impollutæ virginitatis; altera liberæ mortis, quam Virgo animosa maluit appetere, quam e Christianis castris transfugere ad lupanar idolorum. Hinc igitur constat, Coronam non solum significare præmium, sed et martyrium, qui est promississimus aditus ad æternam felicitatem. Etenim Coronare est beare, et felicitate donare. Carol. Paschal. Coron. i. 6.

11 *Primis in annis Christo calentem*] 'Fides enim non in annis, sed in sensibus invenitur. Et Deus omnipotens mentes magis comprobatur, quam ætates.' Ambros. ibid.

27 *Ac de Minerva*] Inf. Apoth. va. 468.

26 *Virginem*] Homer. hymn. in Venerem. Τρισὰς δ' οὐ δύναται πεπθεῖν φρένας, οὐδ' ἀπατήσῃαι, Κοῖρη δ' ἀγχιχοῖο Διὸς γλαυκῶπις 'Αθήνη. Οὐ γὰρ οἱ εὐαδεν ἔργα πολυχρύσου 'Αφροδίτης. Nonno est i. iii. φυγόμενος. Et i. xlii. p. 1100. 'Ἄλλ' ἐρείς γλαυκῶπιν ἀπειρήτην ὕμναλον, Νόσφι γάμον βλάστησε, καὶ οὐ γάμον οἶδεν 'Αθήνη. Eustat. in Homer. Iliad. p. 93. Minervam scribit παρθένον διατελεῖν, διὰ τὸ ἀγνὴν τοῦ τοιοῦτου ἀέρος. Hygin. fab. clxvi. Fulgent. mythol. lib. ii. de Vulcano

et Minerva.

43 *Intendis unus forte provocat*] P. Faber Semest. iii. 19. Ambros. i. d. aliter.

77 *Ferrum in papillas*] Lips. Saturn. ii. 22. Turneb. iv. 18. M. Velserus Rer. Ang. Vind. p. 242.

99 *Quod vana sæcli mobilitas rapit*] Basil. M. Homil. in humilitatem p. 216. Πράγμα πλῆρες ἀνοίας ἐπομένοντες, θνέρον σαφροτέρων ἔχοντες δόξαν, καὶ ματαιοτέρων φασμάτων νικητηρῶν περιβεβλημένοι λαμπρότητα, νεύματι δέμου συνιστομένην, &c. Et p. 221. τοῦτο γὰρ δήπου γνώριμον οἶμαι καὶ νηπίοις πᾶσι, ὅς οὐδὲν τῶν ἐν βίῃ τερπνῶν, ἐφ' οἷς οἱ πλείους μεμψανσι, ἡμέτερον ὥσως ἐστὶν ἢ γίνεσθαι πέφυκεν, ἀλλ' ὁμοίως ἀπάντων ἀλλότρια φαίνεται, τῶν τε ἀπολαβεῖν δοκούντων, τῶν τε οὐτε προστελεζόντων αὐτοῖς. οὐδὲ γὰρ, εἰ χρυσὸν τιπες ἐν τῇ βίῃ συναγάγοιεν ἕκαστος, ἴδιος αὐτῶν μένει διπνηκὺς· ἀλλ' ἡ ζῶντας ἐτι πανταχόθεν αὐτὸν περισφύγγοντας ἀποδιώδρα· καὶ πρὸς τοὺς δυνατωτέρους μεταφθίς, ἢ πρὸς τῇ θανάτῃ γεγεννημένους ἤδη καταλιμπάνει, καὶ οὐκ ἐθέλει τοῖς κτησάμενοις συνεκδημεῖν. et quæ ibidem sequuntur plura.

107 *Nunc breve gaudium*] Philemon apud Stob. Τοιοῦτος ὁ βίος ἐστὶν ἀνθρώπου, ἀεὶ εὐφραϊνόμεσθ' ἑλαττον, ἢ λυπούμεθα. Seneca Thyeste: 'Nulla sors longa est; dolor et voluptas Invicem cedunt: Brevior voluptas.' Symmach. Ep. i. 42. 'Sic nati sumus, ut sæpius adversa fungamur. Fugiant voluptates, et bonæ cujusque rei tam brevis usus, quam levis sensus est.' D. Hier. tom. ii. p. 20. b. 'Sæculum hoc pelago comparatur, in quo rara sunt prospera, densa sunt turbulenta.' Inf. Hamartig. vs. 460. Plut. in lib. ὅτι οὐδὲ ζῆν ἐστὶν ἴδιος.

108 *Livoris atrii*] Virg. epigr. de livore. Basil. M. Hom. περὶ φθόνου, p. 170.

109 *Nigrescit unde apes hominum*] Basil. M. i. d. φθόνου πάθος οὐδὲν ἀεθριώτερον ψυχῆς ἀνθρώπων ἐμψεται, ὅς

ἐλάττωτα λατῶν τοῦς ἔσθον, πρῶτον κακῶν καὶ αἰκαλῶν. ὅτι τῷ κατωτέρῳ. ὅπου γὰρ ὁ ἰδὸς σὺνδρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσιν αὐτὸν ψυχὴν ἐκκατασκευάζει, μᾶλλον δὲ ὅπου τὰς ἐχίδνας φασὶ τὴν κατὰσσαν αὐτὰς γαστέρα διανοήσας ἀπογαστῆσθαι, οὕτω καὶ ὁ φθόνος τὴν ἐκκατασκευάζει αὐτὸν ψυχὴν πύφουκα διασπῶν. λυγὴ γὰρ ὅτι τῆς τοῦ πλοῦτος εὐεργείας ὁ φθόνος, &c.

127 *Gemello cum diademate*] *Gemellam diademata vocat non duorum regnorum, sed, quod multo est excellentius, martyrii et virginittis. Paschal. Coron. x. 10.*

IN APOTHEOSIN.

PRÆF. 1 *Est tris eumque Deus*] Justin. in exposit. fidel: 'Ἐν τριῶν μορῶν, καὶ ἐν μονῳ τριάς, μία θεότης πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιος πνεῦματος. Basil. orat. fanebri in Basil. Τρία μὲν ταῖς ἰδιότησι, ἑν δὲ τῷ θεότητι.

4 *Tempore nec senior pater est*] Symbol. Athanas. vs. 25. Justin. Mart. de recta confess. Euphronius presbyter in exposit. symb. Athanas. super illa verba: 'Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius. Quia,' inquit, 'sicut numquam Filius sine Patre, sicut numquam fuit Pater sine Filio; sic et numquam fuit Pater et Filius sine S. Sancto: comterna ergo Trinitas et inseparabilis unitas sine initio et sine fine.'

5 *Edidit ex se Verbum*] Nazianz. ad Heron. Philos. 'Ἰδιον πατὴρς μὲν ἀγεννησία, υἱὸς δὲ ἡ γέννησις, πνεύματος δὲ ἐκπεμφσις. Basil. M. p. 200. 'Ἀλλ' ἐρεῖς τὴν διάνοιαν τοῦ ῥήματος. διὰ τι λόγος; Ἰσα δεῖχθῆ, ὅτι ἐκ τοῦ νοῦ προήλθε, διὰ τι λόγος; ὅτι ἀνωτὸς ἀγεννήθη. διὰ τι λόγος; ὅτι ἐκ τοῦ γεννηθέντος, ὅλον ἐν ταῷ θεῷ διὰ τὸν γεννηθέντα, οὐδὲν ἐκείθεν ἀπομερίσας, καὶ τέλειος ὑπάρχων καθ' ἑαυτὸν, &c. Vide Nazianz. Serm. II. de Filio p. 218.

6 *Gignenda ad secula*] Joh. i.

10 *Spiritus ista Dei complet*] Basil. M. Homil. de S. Sancto p. 241.

Delph. et Var. Clas.

Fideles. In populos charisma] Basil. homil. de fide p. 108. 'Ὅπου ἀχέραιον τῷ πυρὶ τὸ θερμαίνειν, καὶ τῷ φωτὶ λάμπειν, οὕτω τῷ πνεύματι τὸ ἐκλάμψαι, τὸ ζωοποιεῖν, ἡ ἀγαθότης, ἡ εὐδοκία. Vide ibid. reliqua.

PRÆF. II. 5 *Arctam salutis viam*] Matth. VII. Justin. Mart. quæst. et respons. i. Cypr. de stella et Magis. Nilus parænet. n. 226. Μακάριος ὁ τὴν σωτὴρ δίδων ὁδὸν σφετανοφορῶν γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν εἰσέρχεται. Chrysost. homil. in Matth. xiv. Ambr. Ep. x. 80. sup. περὶ σωφ. iv. 36. D. Hieron. tom. i. Ep. 14.

12 *Rectum tramitem*] 'Ὅδον ἔγαν εὐπρέπτον καὶ βασιλικὴν ἔντας, ut Nazianz. vocat: vel ut Greg. Nyssen. τὴν πλατείαν καὶ καταρφεθὴ καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν. Philo, τὴν εὐθείαν ἀτραπὸν. Item: κατὰ λευφόρον καὶ εὐθυτανοῦς βαλίων. Theodoret. Dial. i. εὐθείαν ὁδὸν ἀπολαβεῖν.

24 *Per syllogismos plectiles*] Primitus æerta sive Coronæ nectebantur e floribus, gramine, silice, arandine, lana, lino, hedera, omnique adeo materia plectili, nexili, plicatili, tortili, flexili. Ergo quod plectebantur, plectiles dictæ: indeque omnia πλέγματα. Græcis sunt στέφανοι πλεκτοί, Ἐσχυλοῦ ἀνθ' πλεκτά, Homero πλεκτὴ ἀναδέσμη. Et coronæ, nempe florales, proprie dicebantur, Plecti. Ad exemplum harum coronarum dictæ sunt πλεκταὶ sive πλεκτάναι τῶν λόγων, qui Sophistis erat δολίμος συλλογισμὸς, continuus syllogismus. Hos Prudentius Græcorum imitatione vocavit syllogismos plectiles, nempe captivum et fraudulentum genus concludendi. Paschal. Coron. i. 18.

25 *Strophæis*] Στροφίον, est ἡ γυναικεία ἀναδέσμη, muliebre cingulum. Eam vocem derivant a στρόφος, quæ est fascia. Hinc strophæ, i. e. verborum captivunculæ. Tertull. lib. de spectac. 'Nec fabulæ, sed veritates; nec strophæ, sed simplicitates.' Eodem sensu Hieronymus vocat stro-

Prudent

4 P

phas hæreticorum, i. e. captiosum ac tortuosum genus loquendi, atque adeo subdolum et fraudulentum. Plin. Ep. i. 18. 'Ego aliquam stropham inveniam, agamque cansam tuam.' Paschal. Coron. i. 11.

Captiosis strophis] Philo περί διὰρ. Πάντας δρθῶν ἀτραπὸν εἰδόνοντας τοῦ βίου παλαίσμασι πολυτρόποις καὶ πολυμηχανοῖς ἀντιθέοντας ἀτραχολίζων καὶ καταβάλλοντας ὡσεὶ καλλίζοντες οἱ μὴδὲν ἐγγὺς μήτε λέγειν μήτε φρονεῖν ἐγνακότες.

27 Nodos tenaces recta rumpis regula] Justin. Mart. 'Ἐναργῆς τῆς ἀληθείας γνώσις, μέγας πολὺ πόνος τῆς ψυχῆς. Idem Epist. ad Zenam et Serenum: Πρακτέον δὲ πᾶν τὸ κατὰ πίστιν, ὁρθῶ καὶ νόμιμῶς γὰρ ὁ μὴν τοιοῦτος, καὶ ἐπὶ τῶν σχοιρίων ὥσπερ βαδίζων, ὅσον οὐδέποτε καταπεσεῖται. Ibid. Πᾶς ὁ τὴν γνώμην νοορμικός, καὶ τοῦ δρθοῦ κανόνος ἔξω γινόμενος, αὐτοκατακριτὸς ἐστί.

29 Idcirco mundi stulta deligit Deus] Tertull. de fuga in persecut.

33 Lapis ecce nostro fixus offensaculo] 1 Pet. ii. 8. Cyprian. contra Judæos ii. 15. Ambros. de fide iv. 3.

39 Fax sola fidei est] Τὸ ἔλεον γὰρ πίστις, ἡ εἰς τὸν θεόν, καὶ ἀγάπη περὶ τὸ ἐμμέφυλον, αἰτ Ignatius Ep. vii. Justin. Mart. in exposit. fidei: τὰς ἐν ἡμῶν ἀποπορήσεις πίστις ἐπιλύει μόνη.

43 Qui spurca ad ipsum] Lucæ viii. 5. et 12. Matth. xiii. 25.

53 Dei ventilabro] Matth. iii. 12. Luc. iii. 17. Nazianz. serm. eis τὰ ἔγια φῶτα, p. 236. Τί δὲ τὸ πτόν; ἡ ἀθάνατος.

55 Quæ messet necant] Justin. Mart. quæst. et responsa. i. et xxii. Cl. Alex. Strom. vii. p. 230.

ΑΡΟΤΗ. 3 Ille patrem pellens solio detradit] De Patripassiana hæresi Cyprian. in Synb. Apost. exposit. Socrat. Eccles. Hist. ii. 15. Augustin. tom. iv. vi. et ix. Isidor. orig. viii. 5.

7 Neo enim comprehendier illa Majestas facilis, sensuque] Supra περί στερ. x. 312. Theodoret. lib. i. Therap. Νῦν

γὰρ μόνῃ πελάζει τοῖς νοήσις διανοίᾳ. Cl. Alex. vii. Strom. Homerum quæque dicit indicasse, οὐχ ἄλλωτὶν ἀντιθέοντῶ οὐδὲ κατέλαμπαν τὸ θεῖον, οὐκ παρὶν, οὐτε χερσὶν, οὐτε ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ ὅλως τῷ σώματι. Philo περί τῶν μετανοημάτων. Μὴ μὲν τοι νοήσας τὸ θεῖον, ἔτι πρὸς ἀλλέθειαν θεῖον, ἢ πρὸς ἀνθρώπου τοῦδε κατὰ λαμβάνεσθαι. ὁρᾷ γὰρ οὐδὲν ἐν ἡμῶν τοῖς ἔχομεν, ὃ διανοηόμεθα ἐκείνῳ φαντασιασθῆναι, οὐτ' αἰσθῆσαι (αἰσθῆτον ἐν οὐκ ἦν) οὐτε ἰσχεῖν. Cyprian. prolog. serm. de Nativ. Christi. Theodoret. Dial. i. 6. Οὐ γὰρ τὴν θέαν οὐσίαν ὁρᾷ, τὴν ἀπερίγραπτον, τὴν ἀκατάληπτον, τὴν ἀπεριμήτῃον, τὴν περιληπτικὴν τῶν ἑλῶν.

10 Haud unquam Deum potuisse videri] Joh. i. 18. et vi. 46. Sibylla apud Cl. Alex. Strom. v. p. 256. et ibid. Xenoph. sup. περί στερ. x. 312. Chrysost. in Johan. Homil. xiv.

22 Quisque hominum vidisse Deum memoratur] Joh. xiv. Paulo ante vi. 5. et inferius vi. 121.

30 Hæspes homo in triplicem] Gen. xviii. Amb. lib. de Abraham Patriarch. i. 5. 'Dens illi apparuit, et tres aspexit. Cui Deus refulsit in Trinitate, non sine Filio Patrem suscipit, nec sine Spiritu Sancto Filium constituitur.'

31 Hoc colluctantibus tractantur brachia Jacob] Philo περί τῶν μετανοημάτων. Ambros. de Jacob et vita beata ii. 7. sup. Cathem. ii. 73.

32 Ipse dator legi] Num. xi. 7. Justin. Mart. pargenet. i. ad Græcos.

36 Sed majora petens] Sophocles vere: 'Ἄλλ' οὐ τὰ θεῖα, κρυπτότατον θεῶν, μάθους θεῶν, οὐδ' εἰ πάντ' ἐπεξέλθους σκεπῶν.

41 Ut liceat te nunc Deus optime nosse] Exod. xxxiii. 'Ἐμφανισθε μοι σφραγίδας, γνωστῶς ἰδῶσε. Clem. Alexand. Strom. v. p. 248. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μωϋσῆς φησὶν, ἐμφανισθὲ μοι σφραγίδας ἐναργέστατα· αἰνιστόμενος, μὴ εἶναι διδασκτὸν πρὸς ἀνθρώπων μηδὲ ῥητὸν τὸν θεόν, ἀλλ' ἡ μόνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ δωρῶμαι γνωστὸν· ἡ μὲν γὰρ ζήτησις αἰεὶς καὶ ἀόρατος· ἡ χάρις δὲ τῆς γνώσεως παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ νόου.

42 *Cernere Posteriora dabo*] Exod. **XXIII.** 'Ὅρα τὰ ὀπίσω μου, τὸ δὲ πρόσωτόν μου σὺν ἀκρίβειαι σὺ. Nazianzen. 'Ἄλλ' ὅση (φύσις) τελευταία, καὶ εἰς ἡμᾶς φέρεται. ἣ δὲ ὅτι, ὅσα ἐμὲ γινώσκουσιν, ἣ ἐν τοῖς κτίσμασιν, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτοῦ πρᾶξι βλημένοι καὶ διοικουμένοι μεγαλύνει, ἣ (ὅς ἐστις θεὸς ἀβυσσὸς ἀνομήτων) μεγαλοπρέπεια. ταῦτα γὰρ θεοῦ τὰ ἐκείνου, ὅσα μοι ἐκείνου ἐκείνου γνωρίσματα: ὅπως αἱ καὶ ὁδὸν ἡλίου σκιά καὶ εὐνοίας ταῖς σάβραϊς ἐφ' ἑσθ' παραδεικνύει τὸν ἥλιον, ἐπεὶ μὴ αὐτὸν προσβλέπων εἶδεν τε τῷ ἀκραιφνέϊ τοῦ φωτὸς κινῶντα τὴν αἰσθησιν. Damascenus serm. eis τὴν ἐπεφύλακτον μεταμόρφωσιν χριστοῦ, 'per Dei posteriora intelligit Christi θεωρώμενον.' Philo lib. περὶ τῶν μετενοήσας. Item περὶ τῶν φυγάντων. Divus Bernhard. super Cantica Serm. **LXI.** D. Hieronym. tom. II. p. 54. b. 'Posteriora filii Dei, incarnatio ejus accipitur: de qua posterioritate filius in monte Sinai ad Moysen per angelum loquens ait: Posteriora mea videbis, faciem autem meam videre non potes.'

56 *Flamma rubrum*] Exod. **III.** Sedul. lib. I. 'Ignibus innocuis flagrans apparuit olim Non ardens ardere rubus, nec juncta calori Materies alimenta dabat, nec torrida vivens Sensit damna frutex; sed amici fomitis resta Frondea blanditis lambebant robora flammæ.' Ambros. lib. de Isaac et Anima c. **VIII.** Basil. M. homilia in martyrem Mamantem p. 240. et περὶ τοῦ αὐταυτοῦ p. 610. Cl. Alexand. Pædagog. II. p. 79. sup. Cathem. v. 31. Philo lib. de Decalogo.

58 *In arctus Spiniferos*] Nazianzen. in Baptisma, p. 249. Κἄν τὴν ψυχὴν ἐκλήσθημεν, εἴ τις δοκῇ ἐν ἡμῖν, εἴ τι κέρρος, ἀνακαθαίρωμεν. Lactant. **VI.** 15. Inf. in Symmach. 2. 1100.

83 *Arctus nam vis Est impassibilis*] Justin. Martyr de recta confess.

96 *Sine lege mariti*] Præter rerum seriem, ut veteres loquebantur. Inf. v. 435. et 568. Lactant. **IV.** 12.

110 *Nil mobile et anceps Aggravasse decet*] Basil. M. Hexaëm. Homil. **X.** p. 47. 'Ἀργὸν δὲ ῥῆμα ἐν τῇ γραφῇ λέγειν, βλασφημία δυνή.

117 *Et namine præcens Semper adeat*] Philo lib. II. allegor. legis: 'Ego jam ante constitui te. Deus enim creatura est antiquior, eritque ubique. An effugiat quispiam terram, aut aquam, aut cælum, vel mundum universum? In his enim continentur necesse est. Nam extra mundum effugere nemo queat. Itaque in mundi partibus latere, vel in mundo ipso abscondi cum quis nequeat, an a Deo effugere poterit? Minime gentium.'

121 *Tanto tecum*] Johan. **XII.** 45. secundum Nonnum: Καὶ ἀνθρωπίνων ὁπωσταῖς Πᾶς ἐμὲ παταλῶν, καὶ ἐμὲν γενετήρα δοκεῖ. Et Joh. **XIV.** 9. Τηλικὸν ἐμὲ φίλωσθε πολλὸν χρόνον ἐσθάζε μινων Χύνημος ὁμιλῶν, &c.

124 *Per quem valeat pater ipse videri*] Theodoret. dial. I. 6. 'Ἀόρατος μὲν ἡ θεία φύσις. ὁρατὴ δὲ σὰρξ, καὶ διὰ τῆς ὁρατῆς ἡ ἀόρατος ἔφθη. Ibid. c. 13. καὶ σάρκα γὰρ περιβεβλημένος ἐδείκνυ τὴν πατρῴαν εὐγένειαν, καὶ τῆς θεότητος τὰς ἀκτίνας ἐξέτεκε. Ambros. de fide I. 4.

129 *Fare age*] Virg. Æn. **III.** 'Fare age, namque omnem cursam mihi prospera dixit Religio.' Et **VI.** 'Fare age quid venias.'

135 *Additus unus Ecce vaporiferas*] Nazianz. in Cyprian. p. 110. Χάρῃ δὲ 'Ἀσσυρίους ἐν φλογὶ παῖδας, ἀγγέλω τὴν φλόγα καταψέφας, καὶ τοῖς τρωσὶ παραψέφας τὸν τέταρτον. Ambros. lib. de Isaac et anima c. **VIII.** Daniel. **III.** Alcimus lib. ad Sororem.

138 *Filius, haud dubium est, agit hæc*] Justin. Mart. quæst. et respon. **III.** Οὐ γὰρ νόμος καὶ μέτρον φύσεως ἐργάζεται ὁ θεός, ἀλλ' αὐθεντικῇ βουλῇ τῆς ἐν μητρὶ ἀπορουμένης πρὸς ποιῆσιν ἐν βούλει τοῦ.

143 *Barbaricos sinit*] Daniel. **III.** 27. vocantur Sarrabala: quæ vex est Tyria, ait Fabric. quam retinuit Prophetæ vetus interpres, et in transla-

tione Theophili Alexandrini D. Hieronymus. Possumus autem interpretari Sarabalam, purpuram Domini, genus videlicet pilei aut vestis, quæ sit nobilitatis insigne. Sara enim, vel Sarra, Tyriis est purpura. unde Ostrum Sarranum Virgilio et Latinis. Bal vero Dominum significat; quod idem Tyrii mutatione litterarum tennis et asperæ, etiam Bar dixerunt: nt magalia et magaria. Recentiores alii vertunt pallia, alii femoralia. Judicent de etymo et origine verbi peritiores. Nec, Tyrum dictam olim Sarram, e Gellio ignoramus. Hæc ille. vide supra *περὶ σφε.* vi. 110. Rhodigin. xvi. 10.

165 *Semper in auxilium*] Justin. Martyr in Exposit. fidei de recta confess.

168 *Materies sed nostra tamen*] Justin. quæst. et respons. lxxxviii.

173 *Nemo patrem novit, nisi filius*] Joh. i. et vii. Theodoret. dial. i. 6. Ambros. de Spiritu Sancto ii. 12.

174 *Nostri mediator et omnipotentis*] 1 Timoth. ii. 5. *Εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς.*

178 *Cede Sabelli*] Augustin. tom. x. de verbis Domini secundum Johan. Serm. lvi. Basil. M. Homil. κατὰ Ζαβελλιανὸν καὶ Ἀρεῖον καὶ ἀνομιλῶν, p. 235. Hilar. lib. iv. de Trinitate Epiphani. hæres. 62. Athanas. orat. i. contra Arrian. Theodoret. i. 8. Hist. Magd. cent. iv. c. 9. Osiand. cent. iv. lib. ii. c. 7. et seqq. Isidor. orig. viii. 5. Bergomens. lib. viii. chron. p. 197. a.

180 *Nonne Patrem violas*] 1 Joh. ii. 23. Chrysost. homil. de sigillis: *εἰς υἱὸν ἀσεβῶν, τὸν πατέρα βλασφημεῖ.* Et Homil. 'Pone manum tuam sub femur meum: τὰ μέλιστα κατὰ Χριστὸν τοιμώμενα εἰς πατέρα ἀναφέρει ὕβριν. Epiphani. in Ancorato: *μὴ ζῆτει τὰ μὴ ζητούμενα, ἀλλὰ τίμα τὸν υἱόν, ὃν τὸν πατέρα τιμῆσαι.* Nazianz. p. 192. Trinitatem margaritæ confert.

186 *Ecquis in idolio recubans*] Idubatio in templis usitata fuit, religionis causa; quod ex Plauto et Virgilio constat. Manet adhuc in Italia. nam memini, Patavii certa nocte in Divi Antonii adolescentes et puellas rusticanas incubare, eo cænobio, quo nulum ea urbe aliud frequentius. Fabric. D. Hieron. ad Eustoch. tom. 1. 'Nonne scandalizatur frater, si te viderit in idolio recubantem?'

188 *Deum summum, et super omnis solum*] Justin. Mart. de Monarchia. Tertullian. apologet. c. xvii. Philo lib. de confusione linguarum. M. Minuc. Octav. Cyprian. de Idolorum vanitate.

189 *Quamvis Saturnis*] Justin. apologet. ii. Lactant. v. 10. Augustin. D. C. vii. 19.

189 *Jumonibus et Cytheræis*] Arnob. lib. iv. adv. Gent.

191 *Attamen in cælum quoties suspexit*] Cic. de N. Deor. ii. 'Quid enim potest esse tam apertum, tam perspicuum, cum cælum suspeximus, cælestiaque contemplati sumus, quam esse aliquid numen præstantissimæ mentis, quo hæc regantur?' Vide Lips. cent. ii. ad Belg. Epist. 26. M. Minuc. Octav. p. 35. Isidor. Pelus. Epist. iv. 186.

195 *Caniformem Latrantemque Anubim*] Athanas. *Κυροκέφαλος Ἀνουβις.* Apul. 'Attollens canis cervices arduas Anubis.' Arnob. lib. vi. 'Anubis canina facie.' Ovid. Met. ix. 691. 'Latrator Anubis,' Amor. ii. 13. 'per Anubidos ora.' August. D. C. ii. 4. Jul. Firm. Matern. de errore prof. relig. p. 5. M. Minuc. Octavio p. 47. Gyrald. hist. Deor. syntag. i. et syntag. ix. p. 297. Tertullian. apolog. xv. et vi.

197 *Cloacina*] Augustin. D. C. iv. 23. Lactant. i. 20. Tertullian. lib. i. adv. Marcion. Gyrald. hist. Deor. syntag. i. p. 53. M. Minuc. Octav.

Eponæ] Gyrald. hist. Deor. synt. i. p. 44. Plut. in parallel. Apul. lib. iii.

Turneb. adv. XXIV. 4. et XXVI. 10. Javen. Sat. VIII. Ibiq̃ue Scholiast. Tertull. apologet.

201 *Hircosus*] Ob barbitum, quod cum capris commune habebant, dicebantur Cynici hircosi. Et Hirquina barba olim pro convitio objecta. D. Hieron. ad Eustoch. tom. I. 'Viros fuge, quibus feminei crines, hircorum barba, nigrum pallium,' &c. Apul. lib. VI. 'Qui pallio, baculoque, et bazeis, et hircino barbitio philosophum fingeret.' Plaut. psend. sc. Minus malum: 'Heus tu, qui cum hircuina astas barba; responde, quod rogo.' Bagoas apud Lucian. Eunuchus: 'Si Philosophum oporteat metiri ex barba,' inquit, 'hircos primam laudem abluturos.' Vide proverb. 'Barba tenns sapientes.' Præterea hircosi dicuntur, ob fætores hircinæ, quibus hirsutæ sunt alæ: inquit Scholiast. Javen. ad Sat. XIV.

Cynicus] Augustin. D. C. XIV. 20. Turneb. VII. 9.

205 *Gallinam soleant aut gallum*] Fest. Lactant. III. 20. Plato Phædone. Gyralt. hist. Deor. synt. VII. p. 246. et synt. XVII. p. 518. Cæd. Rhodigin. XVI. 12.

210 *Cujus ad arbitrium sphaera movetur*] Plato in Timæo.

213 *Et erecto spectet cælestia vultu*] Cyprian. contra Demetrian. 'Rectum te Deus fecit; et, cum cætera animalia prona et ad terram situ vergente depressa sint, tibi sublimis status, et ad cælum atque ad Deum tuum vultus erectus est.' Basil. M. Hexaëm. Homil. XI. p. 53. 'Ἐπλασεν ὁ θεὸς ὄρθον, ἐξείρεται ταύτην τοι τὴν διέπλασιν παρὰ τὰ λοιπὰ ζῷα ἔδωκε. διὰ τι; ἐπεὶ ἐξαιρέτως σοι καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀποδιδόναι ἔμελλε. τὰ μὲν γὰρ ἔλλα, βοσκῆματά ἐστι, καὶ πρὸς ἃ πέφυκε, πρὸς ταῦτα ἔχει τὴν κατασκευὴν. ἐγενήθη τὸ πρόβατον νέμσθαι, κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν συνπίπτουσαν, τῇ γαστρὶ ἐνωρῆν, καὶ τοῖς ὑπὸ γαστέρα, ἐπειδὴ τέλος ἐκείνοις εὐδαμονίας, ἢ γαστρὸς πληρώσεως καὶ ἀπό-

λαύσεως. ἄνθρωπος δὲ οὐκ ἐστὶ εἰς γαστέρα βλέπει, ἀλλ' εἰς τὰ ἄνω κεφαλὴ αὐτοῦ ὀφθλή, ἵνα τὴν ἄνω βλέπῃ συγγένειαν. ὀφθαλμοὶ οὐκ εἰς τὴν γῆν νεύοντες. μὴ τοίνυν ποιεῖ σεαυτὸν παρὰ φύσιν, μὴ τὰ γῆνα περισκοπεῖ, ἀλλὰ τὰ οὐράνια, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστίν, &c. Lactant. II. 1. 2. et Epitome divin. institut. c. 10. alibiq̃ue Max. Tyr. orat. III. Basil. Se-leuc. orat. I. Gregor. Nyssen. De hominis opificio, n. 8.

215 *Νεκρῶ*] Liv. I. I. Cic. de LL. Val. Max. I. 3. Lactant. I. 22. Augustin. de Civit. Dei III. 9.

233 *Ipsos quoque subiecit artus*] Basil. M. homil. εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν. p. 232. Διὰ τοῦτο Θεὸς ἐν σαρκὶ, ἐπεὶ ἐθεὶ τὴν καταραθίσαν σάρκα ταύτην ἀγιασθῆναι, τὴν ἀσθενήσαν ἐνδυναμωθῆναι, τὴν ἀλλοτριωθῆσαν θεοῦ, ταύτην οἰκειωθῆναι αὐτῷ, τὴν ἐκπεσεύσαν τοῦ παραδείσου, ταύτην εἰς οὐρανὸς ἀναχθῆναι.

238 *Hæc est nostra fides*] Bernhard. in Meditat. 'Fides in Christiana anima fundamentum omnium virtutum.' Nazianz. in Julian. II. Μόνον τῶν ἀπάντων πιστὸς ἀνάλωτος. 'A fide devii perpetuæ cæcitatibus tenebris implicanter,' teste Ambrosio Hexaëm. v. Greg. in Psal. IV. pœnitent. 'In-nati vita fides est.' Clem. Alexand. pædag. I. p. 42. Μία καθολικὴ τῆς ἀνθρωπότητος σωτηρία, ἢ πίστις.

252 *Nil falsum, aut mendax*] Epiphani. in Axiomanitis: Οὐδὲν ἐν τῇ θεῷ γραφῇ στραγγαλιώδες, ἀλλὰ τὰ πάντα θαυμασίως εἰς τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν γέγραπται καὶ τετελεσται. Unde elegantissime Nazianzenus scribit, μαργαρίτην ἓνα εἶναι τὴν τριάδα, πανταχόθεν ὅμοιον καὶ ἴσον στίλβοντα, ὅτι ἅν τι πάθῃ τοῦ μαργαρίτου, ἢ πᾶσα τοῦ λίθου χάρις ἠφάνισται· οὕτως ὅταν ἀτιμώσῃ τὸν υἱόν, ἵνα τιμῇσιν τὸν πατέρα, οὗ δέ-χεται σὺν τῇ τιμῇ ἐκ' ἀτιμίας τοῦ υἱοῦ.

260 *Si fas est*] Prov. XXV. 27. 'Scrutator majestatis opprimetur a gloria.' Rom. XI. 33. Zehner. cent. I. adag. 61.

264 *Quam sit difficilis via, noscere principiorum*] Basil. Magn. p. 199. 'Ἀρχὴς οὐκ ὄντιν ἐξουρῶν τὰ ἐπὶ κεῖνα. ὁ δὲ γὰρ φιλονεικῶν τῇ φαντασίᾳ τοῦ τοῦ παραδραμῶν τὴν ἀρχήν, σφῆκτος ἀδύνην προτρέχουσάν σου καὶ προπαυανῶσαν τοῖς λογισμοῖς. vide ibid. antecedentia.

266 *Quo pacto Ediderit verbum*] Epiphani. in Anomæis hæret. Γέννησις τοῦ υἱοῦ ἀποκλείει πᾶσαν συλλογιστικὴν αἰτίαν, καὶ υπερβαίνει συνεξέτασιν καὶ πάντα λογισμὸν μάλιστα φθαρτῶν ἀνθρώπων. Basil. M. Homil. eis τὴν ἐγὼ τὸν Χριστοῦ γέννησιν, p. 231. Χριστοῦ γέννησις, ἡ μὲν εἰσαία καὶ πρώτη, καὶ ἰδία αὐτοῦ τῆς θεότητος, σιωπῇ τιμώμεθα. μᾶλλον δὲ καὶ ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν μὴ ζητεῖν δεῖσθαι μὴδὲ πολυπραγμονεῖν ἐπιτάττειν. ἵπου γὰρ οὐ χρόνος, οὐκ αἶὼν ἐμυστήνευσεν, οὐ τρόπος ἐκινώθηται, οὐ θεατὴς παρῆν, οὐχ ὁ διεγρομένους ἔστι, πῶς φαντασθῇ ὁ νοῦς; πῶς δὲ διηρηθήσεται ταῖς διανομίαις ἡ γλῶσσσα, ἀλλὰ πατήρ ἦν, καὶ υἱὸς ἐγεννήθη. μὴ εἴπης πότε, ἀλλὰ παράδραμα τὸ ἐπετέθημα. μὴ ἐπιζητήσης πῶς. ἀδύνατος γὰρ ἡ ἀπόκρισις. τὸ μὲν γὰρ πότε, χρονικόν, τὸ δὲ πῶς, ἐπισθον ἐμποιεῖ πρὸς τοὺς σωματικούς τῆς γενήσεως τρόπους. Cyprian. exposit. Symboli. Ambros. lib. 1. de fide ad Gratian. supra præfat. Psychom. vs. 60. Justin. Mart. contra Tryphon. Basil. M. p. 199.

278 *De lumine lumen*] Cyprian. exposit. Symb. Lactant. 1. 29. Justin. Mart. exposit. fidei de recta confess. p. 296.

292 *De grege thaurifero*] Justin. Mart. Epist. ad Diognetum.

298 *Devotus cippo*] Cyprian. adv. Demetrian. 'Quid te ad falsos Deos humilias et inclinas? quid ante inepta simulacra et figmenta terrena captivum corpus incurvas? quid te in lapsum mortis cum serpente, quem colis, sternis? Relinque idola, quæ humanus error invenit.'

306 *Nec sago clamore loquax*] Putaverunt antiqui, cornices pluviam voce augurantes, eam non tantum præse-

gire, sed etiam vocare: quæ ex opinione scriptis Maro Georg. 11. 'Tum cornix plena pluviam vocat improba voce.' Turneb. adv. XIII. 23. Horat. Carm. 111. 17. 'augurem aquæ' eleganti admodum epitheto nominavit; quod ab Euphorione sumtum est, cujus ista citantur verba: *θεοφάνης ὅτε κρέσσει κορώνη*. Non dissimili modo Ovid. Amor. 11. 6. dixit: 'Pluviam graculus augur aquæ.' vide Marei. var. lect. XVI. 18.

305 *Dedit illi Ora Dei*] Basil. M. Hexaëm. Homil. XI.

307 *Atque Deo Deus adiebat agentis*] Basil. ibid. Homil. x. p. 44. 'Ἐραθε, ὅτι θεὸς πρόσωπα, ὁ λόγος καὶ πρὸς τὸν λόγον. διὰ τί οὐκ εἶπε, ποιῆσεν, ἀλλὰ ποιῶμεν ἐκδραμεῖν ἔα νοήσης τὴν δυνατοῦσαν, ἔα μὴ τὸν πατέρα ἐκτενέσκειν, τὸν υἱὸν ἀγνοῖς, ἔα εἰδῇς, ὅτι πατὴρ ἐποίησε διὰ υἱοῦ, καὶ υἱὸς ἐκτενέστε πατρός θελήματι, καὶ δοξάζεις πατέρα ἐν υἱῷ, καὶ υἱὸν ἐν πνεύματι ἀγίῳ, &c.

316 *A Domino Dominus*] Justin. Mart. contra Tryphon.

323 *Qui percuties Venerat ut arceret oves*] Matth. xv. 24. et x. 6. Isidor. Pelus. lib. 1. Epist. 121. Ambros. lib. 1. de Spiritu Sancto, prologo.

340 *Ecce tibi inserto revirescit nunc oleastro*] Rom. xl. 17. Isidor. Pelus. Epist. 1. 73. Clem. Alexand. Strom. vi. p. 285. Tertull. 1. 11. adv. Marcion. 'Agnoscat hinc primum fructum optimum; utique arboris optimæ, Marcion: imperitissimus rusticus quidem in malam bonam inseruit: sed non valebit blasphemia sarcinas, arescat cum suo artifices.'

343 *Exultans alieno stipite jactus*] Statius 11. Silv. epiced. in Glauciam: 'Vidi ego tramertos alieno in robore ramos Altius ire sua.'

349 *Quis tandem credidit agnus Amniculus*] Justin. Mart. contra Tryphon. Exod. xii. Isidor. Pelus. Ep. 1. 319.

367 *Mox credidit*] Rom. 14. Heb.

KI. Ambros. de Abraham II. 8.

379 *Hebraeus pangit stilus*] Cyprian. de Sima et Sion, p. 349. 'Pontius Pilatus infusa mente a Deo accepit tabulam et titulum, et scripsit tribus linguis, Hebraicè, Græcè, et Latine, JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM; et in capite ligni clavis tribus Tabulam cum nomine regis Judæorum confixit.' Vide Lips. de Cruce in not. II. 11.

386 *Quicquid in ore cato*] Musicis instrumentis Dominum a Christianis laudandum esse, hic docet. Baron. anal. tom. I. p. 787.

391 *Christum concelebrat*] Hieron. ad Demetriad. 'Nihil aliud noverit lingua, nisi Christum.' Augustin. tract. IX. in Johann. 'Lege omnes libros Propheticos; non intellecto Christo, quid tam insipidum et fatuum invenias?'

396 *Blandus in ore asper*] Bernhard. in Medit. 'Sit tibi itaque Jesus semper in corde, et nunquam imago crucifixi ab animo tuo recedat. Hic tibi sit cibus et potus, dulcedo et consolatio tua, mel tuum et desiderium tuum, lectio tua et meditatio tua, oratio et contemplatio tua, vita, mors et resurrectio tua.'

402 *Torquetur Apollo*] Exorcismi quandam hic formam habes; ait Baron. Anal. tom. I. p. 558. Cyprian. contra Demetrian. 'O si audire eos velles et videre, quando a nobis adjurantur et torquentur spiritualibus flagris et verborum tormentis de obsequiis corporibus ejiciantur, quando ejulantes et gementes voce humana et potestate divina flagella et verbera sentientes, venturum judicium constantur.' Idem Epist. II. 2. Lactant. II. 16. et V. 22. M. Minuc. Octav. p. 63. 'Quoties a nobis et tormentis verborum, et orationis incendiis de corporibus exiguntur.'

424 *Audiat adventum Domini*] Psalm. XIX. *Εἰς τὰς οὐρανὸν γὰρ γῆν ἐξῆλθεν ὁ φῶς γὰρ αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα οὐκουμένης*

τὰ πέρατα αὐτῶν. Justin. Mart. contra Tryphon.

438 *Delphica damnatis tacuerunt sortibus antea*] M. Varro Mysteriis: 'Prisca horrida silent oracula, crepera in memoribus.' Ad quem locum Ansonius Popma, ingenii vir elegantissimi: Cicero etiam suis temporibus ubique defecisse testatur: et Celsus Epicureus nominatim Oraculum Delphicum, Clarium, Dodonæum. Cujus rei causam Plutarchus integro libro exquirat; sed non penetrat in mysterium illud Veritatis, quod Prudentius solus effatur his verbis. Plutarch. et Suidas in *Ἀγνοούμεν.* vide Oroa. VII. 9. Tacit. lib. XXI. Zonar. tom. VIII. Nicoph. Cedren. Rhodigin. VIII. 16.

439 *Non tripodas cortina tegit*] Giffan. Ind. Lucret. p. 390. Summa est: Nato jam Christo, evanescebant falsa ethnicorum Oracula. Recte autem hic *tegit*. Nam operculum et integumentum æneum tripodas erat cortina: tripods erat ingens vas Delphis aureum, *τρίπους* Græcè dictum. hoc insternebatur lamina quadam aurea seu mensa, in qua Oracula fundens Pythia adsidebat. Hinc 'De tripode loqui.' Eam laminam Græci *ἄλμαν* vocant, teste Polluce lib. X. *τὸ δ' ἐπίθημα τοῦ τρίποδος, κύκλον, καὶ ἄλμαν δεῖ καλεῖν. ἐπεὶ καὶ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος τὸ ἐπίθημα, ὃ ἐγκάθεται ὁ προφῆτης, ἄλμος καλεῖται, ἐς τὰ μέγιστα τοῦ ἐμπύρου τρίποδος, γαστέρα καθ' Ὀμπρον.* Holmus ille apud Prudentiam videtur mihi appellari Cortina; ut et æreas tripodum cortinas nomine Delphicas commemorat Plin. XXXIV. 8. Adyto autem aperto reddebantur Oracula. Hinc Pompeiana epitome Paulus: 'Aperta dicebatur Apollo, quia patente cortina responsa ab eo darentur.' ubi Paulus cortinam pro ipso adyto seu caverna accipit, quod etiam Servius fecit *Æn.* III. non recte, uti puto: repugnant enim tum loca ea superiora, tum ipse Virg. e

lib. III. locus, ubi hoc monuit Servius: qui locus mirifice ex superioribus illustratur. Versus sunt: 'Vix ea fatus eram, tremere omnia visa repente, Liminaque, laurusque Dei; totusque moveri Mons circum, et mugire adytis cortina reclusis. Summissi petimus terram, et vox fertur ad aures.' Adyton intelligitur crypta illa, seu, ut ait Hesych. σπήλαιον, i. e. antrum, et locus subterraneus, ubi diximus tripodem collocatum fuisse. Varro ut et Servius Maurus, a corde cortinam dictam volunt. coacta profecto notatio. Perottus a corte leg. putat contra omnes libros male, ne dicam inepte. Ait enim Varro cortinam cæli ab Ennio dictam ad similitudinem cortinæ Apollinis. hoc non intelligo. Ego cortinam cæli dictam puto, ut amictum cæli. Laurus etiam ibi non longe abfuisse videtur. Hinc Virg. in versib. superioribus: 'Liminaque laurusque Dei.' Et Lucret. 'Pythia quæ tripode ex Phœbi lauroque profatur.' Scio adyta etiam remotiora templi esse, ut cortinam etiam vas ingens, quod ipsum tripus appellatur; atque ita accepisse videri potest Virg. superiori loco, cum ait, 'Cortinam mugire,' et cum Propert. ait 'Cortinam Sibyllæ dicere.' Etsi de mensa ipsa seu holmo ex etiam accipi possint non incommode, &c.

443 *Libycis in Syrtibus Ammon*] Jupiter Ammonius sub forma arietis in Libya colebatur. Phæstus Macedonicis: 'Juppiter hæc Ammon audi Cornute Lybumque Vates.' M. Minuc. Octav. 'Jupiter vester, cum Hammon dicitur, habet cornua.' Athanas. παρὰ Λίβυσι κριοκέφαλος Ἀμμων, Arnob. l. vi. 'Itaque Hammon cum cornibus jam formatur et fingitur arietinis.' Aristoph. Avibus: Κοῖδ' εἰς Δελφοὺς οὐδ' εἰς Ἀμμων ἐλθόντες, ἐκεῖ θέσμεν. Ibi Scholiast. ἐνθα μεταίει εἰσω. ἐν μὲν Δελφοῖς τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐν δὲ Λίβυσι τὰ τοῦ Ἀμμωνος. Pro-

pert. IV. 1. 'Hoc neque arenum Libyci Jovis explicat antrum.' Ovid. de Arte III. 789. et Met. xv. 300. 'Corniger Ammon.' In Ibyu vs. 300. 'Corniger Jupiter.' Lucan. lib. III. Plin. XXXVII. 10. Inf. in Symmach. II. 420. Hygin. fab. CXXXIII. et CCLXXV.

454 *Perfidus ille Deo*] Julianus Imperuditione summis Philosophiis, felicitate maximis ducibus comparatus fuit: bono Reip. natus dicebatur. A Sophistis circumventus, et factus apostata, Christianos miram in modum vexavit. a cæde autem abstinens, alios exilio, penuria, et infamia punivit: plurimos blanditiis et muneribus avertit; non paucos metu minisque terruit. Christianorum scholas clausit: Sophistarum, Philosophorum, ærascutorum aperuit: templa dicata Christo demolitus est; Judaica et Ethnica extruxit et ornavit. Aliquando sacrificans, litare non potuit: quæsitæ causæ, satellites Christianus inventus est: quo deprehensus e templo terrore aufugit. Id se puero accidisse, narrat Prudent. Apoth. Interficitur 6. Cal. Julii in Perside, a milite transfuga. Fabric.

458 *Gypso*] Arnob. adv. Gent. vi. p. 196.

459 *Pollucis equum*] Inf. in Symmach. I. 229. Aleman apud Scholiast. Pindari: Κρότωρ καὶ Πολυδάμανες κυνὸς, πάλιν ταχέων διμυτῆρες, ἐπεί ται σοφοί. Pindar. Olymp. III. εἰσάκουρος appellat: et Pyth. I. Λευκοπέλους Τυνδαρίδας, ὃν κλέος ἀνέστην αἰχμῆς. Pollucem autem cæstibus et pugillatu fuisse clarum, Castorem re equestri, multi prædidere memorie. Horat. 'Castor eqno gaudens, ovo prognatus eodem Cæstibus.' Homer. Odys. XI. 299. Κρόττορα θ' ἐπὶ δαμον, καὶ πρὶς ἀγαθὸν Πολυδάμανα. Arnob. 'Tyndaridæ Castores, unus equos domitare consuetus, alter pugillator bonus.' Ab antiquis enim dicti sunt Castores. Turneb. adv. xv. 21.

Castoris autem equus peneupabatur Cyllarus, *παρά τὸ κάλλει, ὅτι ταχὺς*, ait Suidas. Et subiungit, quod Ste-sichorus dicat, *τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τοῖς δεσποτέροις φλόγας καὶ ἀρπάζον, ἑκάς, τέκνον ποδάρκας καὶ κάλλαρων*. Virg. Georg. III. 89, 'Talis Amicli domitus Pollucis habenis Cyllarus.' Seneca Hippol. 'Si dorso libeat cornipedis vehi Frenis Castorea mollior manu Spartanum poteris flectere Cyllaram.' Claudian. de IV. Consul. Honorii: 'Serviretque tuis contempto Castore frenis Cyllarus.'

460 *Forte litans Hecaten*] Inf. in Symmach. I. 1.

463 *Capreasus*] Vide Cael. Rhodigin. antiq. lect. XXIV. 2. H. Junium asinadvers. I. 20. Joh. Kirchman. de funerib. Roman. III. 1. Festum in 'Capreas.' Jac. Pont. progymnas. vol. III. parte 2. p. 860.

465 *Vittatus de more senex*] Manifestum est, vittatum sacerdotem dici eum, qui et infulatus almal et vittatus esset. Paschal. Coron. IV. 18. et 22.

Vittatus] Sup. *περὶ στροφ.* VI. 1012.

472 *Spumentia cymbia lacte*] Virgilianum est *Æn.* III. 66. Ubi consule Servium.

483 *Flamen et ipse suas*] Alibi hic ipse Poëta hos Flamines, quos vocat 'Deum ministros,' facit laurigeros, 'Laurigerosque Deum templis adstare ministros.' Amphiarus quidem in imaginibus pingitur fugiens cum coronis et lauro, insignis sacerdotalibus. Paschal. Coron. IV. 13.

487 *Lotus precui absit et unctus*] Loti et Uncti dicebantur Christiani per centumeliam, propter baptismum et Catechumenos, qui oleo tingebantur. Unde exclamatio usitata fuit, Juliani Imp. orta temporibus, qua in templis per præmonem utebantur: *LOTUS PROCUZ ABSIT ET UNCTUS*. quales illa apud Græcos, *ἐκὰς ὅστις ἀληπός*. item: *ἐκὰς ὅστις βέβηλος*. Christiano autem aliquo præsentē, Ethnici litare

in sacrificiis non potuerunt: ut modo dictum ex Lactantio. Fabric. Adi. Baron. Annal. lib. I. fol. 332.

491 *Posito diademate*] Coronæ sacerdotales, quod essent aureæ, quandoque dictæ sunt diademata. Quia et ipsi Reges, quoties sacrificabant, regalibus insignis erant conspicui. Prudentius hic. Et quandoque corona ponitur præ metu: sicut hic locus edocet. Carol. Paschal. Coron. IV. 13. et X. 11.

494 *Zoroastræos susurros*] Glib. Cognat. adag. 1003. Leonhar. Lessius de Just. et Jur. II. 44. dubit. 1. August. de C. D. XXI. 14.

496 *Armiger e cuneo puerorum flavicomantum*] Flavicomantum puerorum cuneum vocat flavorum, i. e. Germanorum ministrorum et satellitum, corporisque Imper. custodem ac militum cohortem. Manil. IV. 706. 'Flava per ingentis surgit Germania partus.' De Germanis autem satellitibus omnes meminere, Tacit. Sueton. Lampridius, &c. Gifan. Ind. Laet. p. 339. Confer Lips. ad Corn. Tacit. German. p. 85. et seq.

513 *Jacet illud nobile templum*] Isidor. Pelus. Ep. IV. 74. *Ἦνίκα τὸν πολυθρόλλον ἐκείνον ναὸν, καὶ τὴν περιβόητον, καὶ πολλοὺς πολέμους ἀναμύκῃ νικῆσαν, τῶν Ἰουδαίων μητρόπολιν πῦρ Ῥωμαίων, δὲ τὸ τεταλμῆσθαι ἐν αὐτῇ κατὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ ἀτάλμητα, ἐκίνα.* Vide ibid. Ep. 75.

517 *Quod fieri recipit, recipit quandoque perire*] Ambros. Hexæm. I. 3. 'Quæ initium habent, et finem habent: et quibus finis datur, initium datum constat.' Lactant. VII. 11. 'Nam corpus, quia ipsum fragile est atque mortale, quæcunque opera molitur, æque caduca sunt. Nihil enim Tullius ait esse, quod sit manibus humanis laboratum, quod non aliquando ad interitum redigatur, vel injuria hominum, vel ipsa confectrice rerum omnium vetustate,' pro M. Marcello. Augustin. tom. IX. lib. de cognit. veræ vi-

tæ, c. vii. 'Omne, quod ex nihilo esse coepit, in nihilum redigi poterit.' Max. Tyrius dissertat. xxvii. τὸ φθιρόμενον πᾶν, ἢ διαλύεται, ἢ τήκεται, ἢ κόπτεται, ἢ ῥήγνεται, ἢ μεταβάλλεται καὶ τρέφεται, &c. Arnob. lib. ii. 'Quod habet introitum, et vitæ incipientis exordium, necessario sequitur, ut habere debeat et occasum.' Seneca Ep. x. 72. 'Certis eunt cuncta temporibus: nasci debent, crescere, extingui. Quicquid est, non erit; nec peribit, sed resolvetur. Nebis solvi perire est.' Et xiv. 92. 'Hoc unum scio, omnia mortaliæ opera mortalitate damnata sunt: inter peritura vivimus.' Vide antecedentia, et Ovid. Met. xv. 420.

522 *Sublime columinis*] Virgil. Æn. vii. 170. 'Tectum augustum, ingens, centum sublime columinis.' vide Johan. ii. 19. Matth. xxvi. 61. et xxvii. 40. Marci xiv. 58. Isidor. Pelusiot. Ep. iv. 217.

525 *Verbum caro factum est*] Isidor. Pelus. Ep. iv. 166.

538 *Quid merere, Titus docuit*] Arcus Titi de capta urbe erectus in foro Romano est, contiguus Ecclesie, quæ Mariæ Novæ cognominatur: monumentum omnibus hominibus in hunc diem de ira Dei loquens et testificans. De victoria Titi, ejusmodi inventa inscriptio est: IMP. TITO CÆSARI DIVI VESPASIANI F. PRINCIPI SVO S. P. Q. R. QVI PRÆCEPTIS PATRIS CONSILIIQUE ET AUSPICIS GENTEM JUDÆORVM DOMUIT, UT VRBEM HIEROSOLYMAM OMNIBVS ANTE SE DVCI BVIS, RESIBVS GENTIBVSQVE AVT FRVSTRA PETITAM, AVT OMNINO INTENTATAM, DELEVIT A SOLO. In eodem arcu Judæorum victorum insculptæ ad latera imagines sunt: intra arcum expressa arca fœderis, candelabrum, tabulæ legis, mensa cum panibus, et alia templi vasa religiosa. Fabric.

539 *Pompeiana acies*] Florus iiv. 5. Joseph. lib. xiv.

541 *Exiliis vagus huc illuc*] Isidor. ubique vagi et odio. Psal. lxx. Isidor. Pelus. Ep. iv. 74. Τότε δὲ καὶ αὐτοὶ παταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἀγματολόγων τρέπον διασπάρησαν. Idem iii. 128. Αὐτοὶ ὅσους μαστιγίας τυτὸς καὶ θραυσέναι, ἔτι μοι τε καὶ ἀλλοῖσι παταχοῦ διασπάρησαν. Et ibid. Epist. 394. Gregor. Nyssen. de opificio hominis, p. 238. Baron. Annal. tom. i. p. 897. M. Velacerus, Vir Amplius. Rer. Ang. Vincl. lib. vi. p. 126.

544 *At cœlitum illium Adferunt non esse Deum*] Hoc vero tam in proclivi est probare, quam imber, quando pluit; aut quam facile pirum vulpes comest. Vide Ambros. de fide i. 4. 5. et iii. 6. 7. et iv. 4. item lib. de fide contra Arrianos.

548 *Omne opus egregium ingentis est aut roboris*] Vide Saresbor. viii. 2. Refer huc illud Pind. Nem. i. Πρῶτοι γὰρ ἔργῳ μὲν σθένος, Βουλῇσι δὲ φρόν, &c.

561 *Cane senescunt Ingeniis*] Contraire videtur Plutarchus περὶ παιδείας. Μόνος δ' οὐκ οὐκ παλαιότερος ἀνθρώπος, καὶ ὁ χρόνος, τὰλλα πάντα ἀφαιρῶν, τῇ γῆρᾳ προστίθει τὴν ἐπιστήμην. Cui astipulatur D. Hieronymus ad Nepotian. de vita cleric. 'Omnes,' inquiens, 'pene virtutes corporis mutantur in senibus; et crescente sola sapientia, decrescunt cæteræ virtutes.'

562 *Validos consument oœola lacerantes*] Testatum facit hoc et Plutarch. l. d. his verbis: Ἰσχυρὸς ζῳωντὸν μὲν, ἀλλὰ νόσῳ ἐδάλλοντο, καὶ γῆρας. Cuius in sententiam pedibus discedit apud Stob. serm. 268. Sophron: Τὸ γὰρ ἀποχέμενον γῆρας ἅμα μαρῶν τοιχοῦται. Et Diphilus in Phreate: παλὸς τεχνίτης δοτὶν ὁ χρόνος, ὃ ξένη, χεῖρα μεταλλάττειν πάντας ἐν τῷ χεῖροισι. Ita Cræteus illud est: 'Ὁ γὰρ χρόνος μ' ἀπαμφέτεκτον ὅθ' σφοδρὸς, Ἀπαντα δ' ἀργαζόμενος ἀσθενέστερα. Confer Ovid. Trist. iv. 7.

567 *Nec fada voluptas*] Ferrandus

Diaconus in parænetico ad Reginum : ' Verbum caro factum est, postquam venit plenitudo temporis, mirabiliter et singulariter, sine morbo libidinis procreatus.' Hanc etiam rationem Patres afferunt, cur B. Mariæ τῆς ἀλ παρθένου αἱ ὁδοὶ fuerint ἀσώδεις, et sine dolore partus. vide clarias. Casaubon. ad epist. Gregor. Nysseni ad Eustath. &c. n. 121.

668 *Intactam thalami virtus divina puellam Sincero efflavit*] Basil. M. in sanctam Christi Nativitatem, p. 232. Καὶ τί τὸ ἐργαστήριον τῆς εὐνοίας ταύτης ; παρθένον ὄντας σῶμα. τίνας δὲ ἀρχαί τῆς γυναικός ; πνεῦμα ἁγίων καὶ δύναμις ἁγίου ἐπισκιάζουσα. vide ibid. plura. Cyprian. in exposit. Symb. Apostol. ' Huic, quem dudum de patre natam ineffabiliter didicisti, nunc a Sancto Spiritu templum fabricatum intra secreta uteri virginis intellige. Et sicut in Sancti Spiritus sanctificatione nulla sentienda est fragilitas, ita et in partu virginis nulla est intelligenda corruptio. Novus enim huic seculo datus est partus : nec immerito : qui enim in caelis unicus filius est, consequenter et in terra unicus est, quia et unice nascitur. Nota sunt omnibus et in Evangelis decantata de hoc scripta Prophetarum, quæ dicunt, quod virgo concipiet et pariet filium : sed et partus ipsius modum mirabilem Ezechiel Propheta ante formaverat, Mariam figuratiter Portam Domini nominans, per quam seil. Dominus ingressus est mundum. Dicit ergo hoc modo : Porta autem, quæ respicit ad Orientem, clausa erit, et non aperiatur, et nemo transibit, et clausa erit. Quid tam evidens dici de consecratione virginitatis potuit ? Clausa fuit in ea virginitatis porta, per ipsam introivit Dominus Deus Israël, et per ipsam processit, et in æternam porta virginis clausa, servata integritate, permansit. Igitur Spiritus Sanctus refertur Domini cæ carnis et templi ejus creator,' &c.

573 *Pueritas signata manet*] A non-

nullis, ut jam dixi ex Cypriano, refertur huc illud Ezech. XLIV. ' Porta hæc clausa erit.' vide Ambros. Epist. x. 81. et lib. de institut. virginis, cap. 8. 9. Gruter. suspic. III. 9. Henric. Salmuth ad Panciroll. lib. II. p. 481. Augustin. de tempore Serm. CXXIII.

575 *Mariæ inascia mater*] Cyprian. l. d. et serm. de nativitate Christi. Lactant. IV. 12.

576 *Quid inane caput non-credula quassas*] Caput movere, derisionis vel subsaunationis est gestus. Job. XVI. 4. et XLII. 11. Esai. XXXVII. 22. Matth. XXVII. 39. alibique. Justin. Mart. contra Tryphon. supra verba Psalmi XXII. ' Et moverant caput : ' Οἱ γὰρ θεωροῦντες αὐτὸν ἐσταυρωμένον, τὰς κεφαλὰς ἑαυτοὺς ἐκύνον, καὶ τὰ χελεῖ διέστροφον, καὶ τοῖς μυστέριον ἐν ἑλλοῖς διαρροῦντες ἔλεγον εὐφρανόμενοι ταῦτα, ἃ καὶ ἐν τοῖς ἀποκηρυκτέμασι τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ γέγραπται. Adi Gülb. Cognat. cent. XIII. adag. 1218.

589 *Utaro puer interceptus antiq]* Isidor. Pelus. Ep. I. 363. Augustin. tom. I. de Sanctis, Serm. XXII. et XXIII. Ambros. de fide IV. 4. Basil. Seleuc. Orat. XXXIV.

600 *Gaudia concipiant lacrymas*] A gaudio non raro lacrymarum prorumpunt. Eurip. Helena vs. 659. ἐπὶ δὲ δάκρυα, χαρμονὴν Πλὸν ἔχει χάριτος, ἢ λόγας. V. N. ad Terent. Heaut. II. 3. et Adolph. III. 4. Exemplum talium lacrymarum est apud Diodor. Sicul. et Orosium II. 17. Panegy. Flaviens nomine dictus : ' Ibant per hæc ora lacrimæ nobis salutare, tibi gloriosæ ; et nos invicem jam dolore discusso florebamus gaudio. Nam sicut agros diturno ardore sitientes expetitis votis imber ubertat.' Vide Ambros. lib. de excessu fratris c. I.

604 *Emmanuelque nomen*] 'Ο ὄντι μεθερμηνεύμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. πάλιν καλέσθῃ ἢ προσωνομία τοῦ παντὸς μυστηρίου τὴν θύλασιν ἔχει, ὅτι θεὸς ἐν ἀνθρώποις. ἐπειδὴ ἐρμηνεύεται φησιν τὸ Ἑμμανουὴλ, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. Basil. M. in Christi Nativit. p. 233. Augustin. de

tempore Serm. xxvii. Lactant. iv. 12.

608 *Cujus cupas veneratus Eous*] Supra Cathem. 12. Basil. M. in Christi Nativit. p. 233. Cyprian. Serm. de Stella et Magis.

617 *Diriguit trepidans*] Chrysost. Homil. vi. in Matth.

631 *Myrrhæque, et turis, et avari*] Cyprian. l. d. et Basil. M. p. 234. 'Ακολουθούντες τῇ προφητείᾳ οἱ μάγοι, ὡς μὲν βασιλεῖ, τὸν χρυσόν, ὡς δὲ τεθνη-
ξομένῳ, τὴν σμόρναν προσήνεγκαν, ὡς δὲ θεῷ, τὸν λίβανον. Augustin. de tem-
pore, Serm. xxix.

637 *Cælum habitat, terris intervenit*] Basil. ibid. Θεὸς ἐπὶ γῆς, θεὸς ἐν ἀν-
θρώποις. Ambros. l. iii. de Virginib. 'Hodie quidem secundum hominem homo natus ex virgine, sed ante omnia generatus ex patre; qui matrem corpore, virtute referat patrem. Unigenitus in terris, unigenitus in cælo, Deus ex Deo, partus ex virgine.' Salvian. lib. vi. de gubernat. Dei: 'Propter hoc involvi se pannorum crepundiiis voluit, qui cælum regebat in pannis.'

647 *Præsepia, pannois*] Nazianz. εἰς τὴν ἁγίαν πενηκοστὴν p. 263. Τίνα δὲ ἦν τὰ τοῦ Χριστοῦ; παρθένος, γένησις, φά-
νη, σπαργάνωσις, ἡγγελιοὶ δοξάζοντες, ποι-
μένες προτρέχοντες, ἀστέρες δρόμος, μά-
γων προσκύνησις καὶ δυσφορία, 'Ηρώδου παιδοφορία, φεύγων 'Ιησοῦς εἰς Αἴγυπτον, ἐπιστὰς ἐξ Αἰγύπτου, &c.

652 *Æquora tendi*] Nazianz. in carm. de Filio vs. 72. 'Ὡς βροτὸς ὕπνον ἔδεκ-
το, καὶ ὡς θεὸς ἐβύασε πόρον. Nazian-
zen. in Cyprian. p. 110. Χριστὸν θεὸν
ἐπὶ πνεύματι ὁμιτῶν, καὶ πνεύματι πλά-
γος.

667 *Qui spiritus olim Ore superfluous patrio volitabat*] Basil. M. Hexaëm. Homil. iii. p. 8.

675 *Illevis cæcis oculis*] Sup. Cathem. ix. Ambros. Epist. ix. 75.

680 *Variis Siloa refundit Momentis latites*] Inf. in Enchiridio sive Dip-tycho vs. 168. Arator lib. i. Sedul. lib. iii. Johann. v. et ix. vide quæ notat Nans. in Nonn. super Johan. c.

v. et Fabric. in Siloa. Basil. Seleuc. orat. vi. Ambros. de Sacrament. ii. 1.

705 *Totus quæ non capit orbis*] Jo-
hann. xxi. 26. et ibi Nans. in Non-
num. Isidor. Pelus. Epist. i. 259. et
ii. 99.

706 *Quinque in deserto panes*] Nonn. in cap. vi. Johan. Basil. Seleuc. orat. xxxvi. Πάλιν ἔρημος ἔρτους ἐπηγάξεν, καὶ χεῖρες δεσποτικὰς πέντε ἀποστολικὰς διωρθέσαντο. Vide ejusdem orat. xxxiii. in quinquies mille homines quinque panibus pastos. Arnob. lib. i. Augustin. tractatu in Johan. xxiv.

708 *Undique septum*] Virg. Æn. ix. 783. 'Et vestris o cives undique sep-
tus Aggeribus.'

716 *Et paucis crescente cibo per frag-
mina crustis*] Basil. Seleuc. l. d. 'Ὁ τῶν
δραμέων τότε πραγμάτων! ἔρτοι τοὺς
ἔρτους ἀπέτμετον καὶ τροφῶν αὐτοσχέ-
διον ἐκόμωσαν αἱ τράπεζαι. ἔρτοι γεωργικῶν
ἰβράτων ἐλευθέροι οὐκ ἐκ σταχέων βλασ-
τήσαντες, ἀλλ' ἐκ χειρῶν δεσποτικῶν
ἐξανθήσαντες, &c.

718 *Bisennes cophines*] 'Ισραήλμοι γὰρ
τοῖς ἀποστόλοις οἱ κόφωι, ἵνα ἕκαστος
ἵνα βαστάξων ἔχη τὸν πόνον τοῦ θαύμα-
τος μάρτυρα. καὶ τριβόμενος ἄμωσ παιδείᾳ
τοῦ γενομένου τὴν αἰσθήσει, καὶ φυλάττη
τὴν μνήμην ὁ κόπος. Basil. Seleuc. ibid.

721 *Quis cumulare potest*] Διὰ τοῦτο
εἶναι ὁ δεσπότης πολυπλασιάζει παρὰ τὴν
χρεῖαν, τὴν ἐξουσίαν προβαλλόμενος,
καὶ παρέχων, πᾶσι μανθάνειν, τίς ὁ τὴν
τροφὴν διδὼς πόρον σαρκί. Ibid.

723 *Ex nihilo, nulla existente creatis
Mundum materia*] Justin. Martyr in
eversione Aristot. dogmat. Ambros. Hexaëm. i. c. 1. et 2. Theodoret. Græcar. affect. l. iv.

742 *Procede sepulcro Lazare*] Basil. Seleuc. Orat. xxxvi. Ἀδάμας τετραέ-
μερος ἐκ τῶν τέφρων ἐξέτρεχεν. ἡκολούθει
γὰρ τῇ καλοῦσῃ φωνῇ. Vide ejusdem
Orat. xl. et xli. Nonn. c. xl. Johan. Ambros. de fide iv. 3. 'Imperantis
utique vox ista est, non precantis,'
&c.

759 *Nec de corpore odorem sordida
tæbo Aura refert*] Basil. Seleuc. Orat.

XL. Οὐ γὰρ ἐν ἐφάτῃ ἡ χάρις εὐθέως δοθεῖσα, εἰ μὴ καὶ δυσωδία προεχάρησε.

778 *Finxerat hoc digitis*] Basil. M. Hexaëm. Homil. XI. 'Ὡς πᾶντα ἡ ἀνθρώπου γένεσις. ἔλαβε κύριος ὁ θεὸς, καταξιοῖ ἰδίᾳ χειρὶ διαπλάσαι τὸ ἡμῶν σῶμα. οὐ προσέταξεν ἀγγέλῳ. οὐχ ἡ γῆ αὐτομάτως, ὥσπερ τοὺς τέττιγας, ἡμᾶς ἐξέβρασε. οὐκ εἶπε τῷδε καὶ τῷδε ποιῆσαι λειτουργικαῖς δυνάμεσιν ἀλλ' ἰδίᾳ χειρὶ φιλοτεχνεῖ γῆν ἔλαβεν. ὅταν πρὸς τὸ ληφθῇ ἀπὸ ἡμῶν, τί ἐστιν ἄνθρωπος; ὅταν πρὸς τὸν πλάσαντα κατανόησῃ, μέγα ἄνθρωπος. ὅσπερ καὶ τὸ μὴδὲν διὰ τὴν ἐλπίδα, καὶ μέγα διὰ τὴν τιμὴν, &c. Inf. vs. 1024.

Animum sufflaveral ore] Infra vs. 1034. Basil. M. p. 86. 'Ἐπειδὴ σύνθετος ὁ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ γῆινου πλάσματος, καὶ ἐκ τῆς ἐνοικοῦσας ψυχῆς τῷ σώματι. γῆ μὲν λέγεται τὸ ἐκ τῆς γῆς πεπλασμένον κατοικῶν δὲ τὴν οἰκουμένην, ἡ τὴν ἐν σώματι διαγωγήν λαχούσα ψυχὴ, &c.

779 *Totum hominem Deus assuavit*] Τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον, ἀδράστευστον, αἰτ Nazianz. Epist. II. ad Cledon. Vide Cyrill. in Johan. VII. 7.

788 *Anne fides capit, ut substantia*] Augustin. lib. de Animæ quantitate.

790 *Similitudine creati*] Ambros. lib. de dignitate humane conditionis c. II.

799 *Ædificare sui similem*] Ambros. Hexaëm. VI. 7. et 8. Basil. M. Hexaëm. Homil. X. et XI. Isidor. Pelus. Ep. III. 95. 112.

Non habet umbra, Quod corpus] Philo lib. νόμ. ἀλληγορ. 'Ἡ γὰρ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ἀρχέτυπος ἄλλων ἐστὶ· πᾶν δὲ μίμημα ποθεῖ τοῦτο, ὅσπερ ἐστὶ μίμημα, καὶ ρετ' ἐκείνου τάττεται.

802 *Sæclis quod non consumitur ullis*] Ἀθάνατος ἐστὶ καὶ ἄφθαρτος. Lactant. III. 18. et 19. rursus VII. 8. 9. 11. 13. Item epit. divin. institut. c. X. Isidor. Pelus. IV. 10. Ep. 125. et 146.

808 *Iusticie carax*] Imo τὸ ἡγεμονικὸν ἡμῶν παρδεχέσθαι, καὶ οὐκ ἐκ κηρῶ πάντας ἵκνους, καλοῦς τε καὶ αἰσχροῦς δεχομένων, inquit alicubi Philo. sive ut loquitur lib. περὶ τῶν μετονομαζ. κηροῦ τρόπον ἑμμελεῖ αὐτὴ θέσθαι καλοῦ τε καὶ αἰσ-

χροῦ διαφορὰν.

Reginaque regum] Philo περὶ δυνεῖων: 'Ἐν ἡμῶν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν νοῦς. Basil. M. Hexaëm. Homil. X. p. 46. Τὸ μὲν σῶμα, ὄργανον τοῦ ἀνθρώπου, ψυχῆς ὄργανον. ἄνθρωπος δὲ κυρίως κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν.

804 *Præcavet*] Basil. M. Hexaëm. Homil. V. 'Ἀλλὰ σοὶ μὲν αὐταρχὴς ὁ σύνδικος λόγος πρὸς τὴν φυλακὴν τῶν ὁλοθρίων. οὐδέ ποτε γὰρ πρόβατα μὲν καὶ αἶγες ἴσασιν ἀποφεύγειν τὰ κακοῦντα αὐτῶν τὴν ζῴην, μόνῃ τῇ αἰσθήσει τὸ βλαβερὸν διακρίνοντα. σοὶ δὲ, ὃ καὶ λόγος πάρεστι καὶ ἱερουργία τέχνη τὸ χρήσιμον ἐκπορίζουσα, καὶ ἡ τῶν προλαβόντων πείρα, τῶν βλαπτόντων τὴν φύσιν ἀποβάλλουσα, χαλεπὸν ἐστὶ, εἰπέ μοι, ἐκκλίνει τὰ θηληθήρια;

Antevidet] Hinc Columbanus in Monostich. vs. 158. 'Consilio mentis, quodque imminet, antevideto.'

805 *Verborum*] Supra περὶ στεφ. X. 771.

806 *Et cælum sensus percurrere docta*] Manil. 'Docet ratio, cui nulla resistunt claustra nec immensæ moles, ceduntque recessus, Omnia succumbunt, ipsum est penetrabile cælum.' Philo: Μόνον γὰρ αὐτὰ τῶν παρ' ἡμῶν ὁ νοῦς, ὅτε πάντων ἐκυδρομέματος, καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ γίνεσθαι δοκεῖ, φθάνει καὶ παραμείβεται, κατὰ τὰς ἀόρατους δυνάμεις ἀχρόνως τοῦ τε παντός, καὶ μερῶν, καὶ τῶν τούτων αἰτίων, ἐπιφάνων. Ambros. Hexaëm. VI. 8. 'Non ergo caro potest esse ad imaginem Dei, sed anima nostra, quæ libera est, et diffusis cogitationibus atque consiliis huc atque illic vagatur, quæ considerando spectat omnia. Ecce nunc sumus in Italia et cogitamus, quæ ad Orientales aut Occidentales partes spectare videantur; et cum illis versari videmur, qui in Perside sunt constituti; et illos videmus, qui degunt in Africa, si quos cognitos nobis ea terra susceperit; sequimur proficiscentes, inhaeremus peregrinantibus, copulamur absentibus, alloquimur separa-

tos, defunctos quoque ad colloquium resuscitamus, eoque ut viventes complectimur et tenemus, et vitæ officia his usumque deferimus.' Vide Max. Tyrium dissertat. vi. sub finem, sup. Cathem. vi. 30. et in Symmach. ii. 479.

811 *Ut claudi valeat sensus teneri*] Lactant. viii. 9. 'Deus non aspectu nobis, aliore fragili sensu comprehendendus est, sed mentis oculis intuentus, cum opera ejus præclara et miranda videamus.' Basil. M. Hexaëm. Homil. x. 'Ἀπὸ θυράμιος θάδε νοεῖται, ἀπλότης φύσεως, μέγεθος ἔκρουσιν. πανταχού ἐστι, καὶ ὑπὲρ τὸ τῶν περισσεύει, καὶ ἔστιν ἀραῖς ἀόριστος. ὅσπερ τὴν σὴν ἐκείπταν κατάληψιν, ὅτε μεγέθει περιρίζεται, ὅτε σχήματι περιλαμβάνεται, ὅτε θυράμι ἐκμετρεῖται, ὅτε χρόνις περισφιγγεται, ὅτε πέρασιν ἀρίζεται. ὁδὸν ἔστι περὶ θάδε, οἷον περὶ ἡμῶν. Empedocles apud Cl. Alex. Strom. v. p. 250. Τὸ γὰρ θεῖον, inquit, οὐκ ἔστιν πελάσασθαι ἐν ὀφθαλμοῖν ἐφικτὸν ἡμετέροις, ἢ χερσὶ λαβεῖν. Plura habes Ibid. p. 256. supra περὶ στοιχ. x. 312.

828 *Intravit germana domum*] Præfat. Hamartig. va. 57. 'Caro in sororem tela mentem dirigit.' Ambros. Hexaëm. vi. 6. 'Caro amictas est animæ, quæ se induit quodam corporis vestimento.'

833 *Est impossibile spectare profunda Sabaoth*] Pindar. apud Cl. Alexand. Strom. v. pagin. 259. Ζαθεῖον βουλευµατα ἑρευνᾶσαι βροτῆς φρενὶ, δύσκαλον. τίς γὰρ ἔγνω τοῦν κυρίου; ἢ τίς σὺμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; Ibid. Hesiodus: Μάντις δ' ὁδὸν ἔστιν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, 'Ὅστις ἂν εἰδείη ζῆνος νόον ἀγρίοχου. Item Solon: Πάντη δ' ἀθανάτων ἀφαιρῆς νόος ἀνθρώποισι. Chrysost. Homil. in I Corinth. Οἱ σφόδρα μυροὶ οὗτοι μάλιστα εἰσιν, οἱ λογισμοὶ ἐντρεπόντες, ἕπερ οὐκ ἔστιν εἰρεῖν, ἀλλ' ἢ διὰ πτώσεως. Luther. tom. ii. pag. 60. 'Velle scire consilium Dei, est, fieri velle æqualem Deo.' Noti sunt versiculi vete-

res: 'Ad secreta potè curas antedera noli, Sed de terrena mortalis quære Cammina.'

834 *Speculum, &c.*] Inde apud Cl. Alex. protrept. p. 28. φανερὸν ἀόρατον indigetatur.

836 *Qui patrem proprium*] Ambros. Hexaëm. vi. 7.

839 *Nunc statum tepidum*] V. N. ad Dracont. va. 413.

843 *Adde et distinctum quem Musica tibia*] Confer Cassiodor. Var. Ep. ii. 40.

862 *Ista figura manus nostræ est*] Ambros. Hexaëm. vi. 9. 'Succedunt brachia, et validi lacertorum tori, validæ ad operandum manus, et prioribus digitis habiles ad tenendum. Hinc aptior usus operandi, hinc scribendi elegantia, et ille calamus scribæ velociter scribentis, quo divinae vocis exprimentur oracula. Manna est, quæ cibum ori ministrat. Manus est, quæ præclara enitet factis,' &c.

863 *Sed tradita forma est, Humanis quæ nota animis*] Athanas. Dial. 8. de S. Trinit. 'Ἐπὶ θεοῦ ὅταν λέγονται μᾶλλον ἢ μέρα, ἀνθρωποποιῶς μὲν λέγονται, θεοπροπῶς δὲ νοοῦνται. Philo lib. de sacrif. Abelis et Caini: "Ὅσοι ἐπὶ τὰ ὅσα ἀνθρώποις, ἐπὶ θεοῦ κυριολογεῖται, κατὰ χρεὶς δὲ νοομένων ἐπὶ παραγοῦσα τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν. Adi Cl. Alex. Strom. v. p. 249.

872 *Omne quod hora Natalis præfert, locus accipit*] Arist. Phys. iv. text. 1.

881 *Spiritus et Sanctus baptismatis justificationem*] Nazianz. Orat. eis ἔγνω βάπτισμα. p. 238. Basil. M. in sacram Baptisma p. 190. Βάπτισμα, αἰχμαλώτοις λύτρον, ἐφλαμμένων ἕσους, θάνατος ἁμαρτίας, παλινγενεσία ψυχῆς, ἔσθυμα φωτεινῶν, σφραγὶς ἀνεπιχείρητος, δόχημα πρὸς οὐρανὸν, βασιλείας πρῆξιν, νιοθεσίας χάρισμα. Ambros. lib. de mysteriis initiandis c. 5. 6. et de Sacram. i. 4. 5. 6. Item de Sp. Sancto i. 5. 6.

889 *Quam peccet et ipse Angelus*] Nazianz. ἐν ἀνταρρήτοις, ut quidem hos

versus edidit opt. et eruditiss. Hæschelina in Philon. opusculis p. 219. Εἰς πάντ' ἡτρωπὸς ἵστί θεοῦ φύσει· εἰς κακίαν δὲ ἀδύνατος ἀγγελικῇ· καὶ τὸ τρίτον εὐτρωπὸς ἡμῖς, Ὅσον τῆλε θεοῦ, τόσον κακίᾳ πελδόντες. Τούθεν δὲ πρό- τιοντες εὐσφάρος ἐφ' ἑσθ' ἀρθεῖς, Ἡ γὰρ δὴ μεγάλαι θεοῦ βασιλίδαι τιμὴν ἔλα- τε, κῶδες ἔχον, περιέστος ἔλασαν ἀγγλῶν· καὶ πῶς ἐνθάδ' ἔμμος, ἔλον σκῆτος ἀν- τι θεοῦ· καὶ κοφῆς περ ἐν, χθαμαλὴν ἐν γαίᾳ ἔλισθον, &c. Inf. Hamart. vs. 109.

802 Quocumque modo sit factus, id nunc scit factor] De substantia Ange- lorum disputatur varie. Inprimis ve- re de Materia eorum, nec non de tempore, quo fuerint conditi. Nazi- anzeno hæc tribuitur sententia: Quod ante cæli terræque creationem, An- gelica natura ex nihilo fabricata sit. Quidam, secundo die eodem condit- os, et eodem quamplurimos eorum lapsos fuisse, statuent. Alii ad pri- mum τῆς παλγγωσεως diem eorum creationem referunt, eosque adeo una cum luce ex luce productos esse, con- jecturam faciunt: inde, quod natura eorum ad naturam lucis aliquo modo accedere videatur, attestantibus id tum nominibus Seraphim et Uriel, quibus Angeli in Scriptura insigni- untur, tum sententia illa Davidica Psalm. cv. qua Spiritus illi adminis- tratorii Eschlohet, i. e. 'ignis flam- mesceus et fulgescens,' dicuntur. Eo- dem quoque collimare creditur pro- nuntiatio Jehovæ, Job. xxxviii. quo proficitur, 'se, cum poneret fun- damenta terræ, ab astris matutinis laudatum fuisse, omnesque Filios Dei jublasse.' D. Frid. Balduin. Aca- demie Witebergensis lumen et orna- mentum fulgentissimum. Videatur et Perer. l. i. in Gen. p. 243. et seqq.

804 Solus labe caret peccati] Nazi- anz. ἐν ἀπορρήτοις: Πρώτῃ μὲν θεότητος ἐγγὲς φύσις, ἡτρωπὸς αἰεὶ, Ἄρθ' ἐνδὲς οὐ- ποτε πολλὰ (τί γὰρ θεότητος ἄρουν, εἰ δὲ μετακλίνονται; τὸ δὲ πλέον ἔντες

ἔλας.)

900 Quæ peccare valet, valet et suc- cumbere panæ] Ambros. lib. de para- diso cap. 7. 'Quia mortis causa, ino- bedientia est.'

906 Dum transgressus Dei positum] Basil. M. p. 164.

912 Infecti genus omne hominum] Rom. v. 12. Macar. Homil. xi. et xxiv. Peccatum autem originis ab Adamo in posteros transfusum, Pe- lagius negabat, ut ex Augustino lib. ii. de peccato originis, citat Baroni. annal. tom. v. ad annum Christi 412. qui Pelagianam hæresim Ro- mæ et Carthagine fuisse damnatam commemorat.

914 Nec quiesquam nascitur insons] Job. xiv. Οὐδὲς καθαρὸς ἀπὸ βύπτου, Gregor. Nyssen. Homil. in Psal. vi. καθαρὸς γὰρ ἀπὸ βύπτου παντελὲς οὐδὲς, οὐκ οὐκ ἐν γεννητῇ φύσει, εἰ καὶ φανὴν ὁ- κνήσας. βύπτος δὲ ἀνθρώπου, ἢ ἀμαρ- τία. Ambros. de interpollatione i. 7.

915 Ne traduce carnis transfundi in sobolem] De origina animæ Dis- putationem Philosopho-Theologicam vix ullam reperies inter literatos, in contrarias partes, ab acutissimis qui- busque ingeniis, majori contentione discussam, spinosioribus et perplexi- oribus contradictionum et absurdita- tum in utramque partem apparentium plurimarum rationibus secundam. Dux sunt autem potissimum opini- ones, inter se discrepantes: quarum prior, animas hominum singulorum corporibus, in utero matris ex semine parentum efformatis, ex nihilo, a Deo indies creatas, certo tempore emi- tus, et immediate novas inseri: pos- terior vero, easdem una cum corpore, potentia seminis parentum, vi bene- dictionis, et operationis suffulta, per traducem ex parentibus in sobolem propagari existimat. Utri sententiæ quinam fuerint astipulati, et in quam pedibus discesserint opinionem, vide apud acutiss. Renneman. De legiti- ma ratione recte disputandi, in Co-

rollario : et Goclen. in Psychologia.

939 *Peccatis auras satellites, pæna*] Plato v. de L.L. τιμωρία δ' ἀδικίας ἀκόλουθος πόνος. Statius Thebaid. vi. 'Sed videt hoc, videt illa Deum regnator, et ausis Sera quidem, manet ira tamen.'

943 *Mors alit̃ur culpa*] Basil. M. Homil. Quod Dens non sit causa mali, p. 164. ἡμάρτα μὲν διὰ μοχθηρὰν προαίρεσιν. ἀπέθανε δὲ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. τὰ γὰρ ὀφείλια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος. ὅσον γὰρ ἀφίστατο τῆς ζωῆς, τοσοῦτον προσήγγιζε τῇ θανάτῳ. ζῶη γὰρ ὁ θεός. στερήσῃς δὲ ζωῆς, θάνατος.

945 *Sic mors in Domini consumpta est corpore Christi*] Cl. Alex. Epitom. Theodoti pag. 343. 'Ἐπεὶ πῶς τῆς ζωῆς παρουσίης ἐν αὐτῷ, ἀπέθανεν τὸ σῶμα· οὕτω γὰρ ἔν καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος ὁ θάνατος ἐκράτησεν ἔν ὑπερ ἔσποεν· δόξα δὲ ὁ θάνατος κατεστρατηγήθη· ἀποθανόντος γὰρ τοῦ σώματος, καὶ κρατήσαντος αὐτὸν τοῦ θανάτου, ἀναστειλάς τὴν ἐκελθούσαν ἀκτίνα τῆς δυσάμεως ὁ σωτὴρ, ἀπεθίκετο μὲν τὸν θάνατον· τὸ δὲ θνητὸν σῶμα ἀποβαλὼν πᾶθ' ἀνάστηκεν.

1021 *Si dignatur adire Carnis onus*] Paulo ante vs. 934.

1031 *Iusserat ut lux Confleret*] Cl. Alex. Strom. vi. p. 254. 'Ἀκηκόασι γὰρ τοῦ Μωϋσέως, λέγοντος, ἔλεγε, καὶ ἐγένετο· τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἔργον εἶναι, διαγράφοντος. Basil. Seleuc. orat. i.

1034 *Solus homo emeruit flabro Deitatis fignine nasci*] Lactant. lib. ii. 18. 'In ipsius hominis fictione, illarum duarum materialium, quas inter se diximus esse contrarias, ignis et aquæ conclusit, perfecitque rationem. Fictio enim corpore spiravit ei animam de vitali fonte spiritus sui, qui est perennis, ut ipsius mundi ex contrariis constantis elementis similitudinem gereret. Constat enim ex anima et corpore, i. e. quasi e cælo et terra : quandoquidem anima, qua vivimus, velut e cælo oritur a Deo, corpus e terra, cuius e limo diximus esse formatum.' Coniungit Philonem lib. i.

legis allegoriar.

1048 *Christi virtute resurget*] Job. xix. Lactant. vii. 23.

1068 *Nec me vel dente, vel ungue Fraudatum*] Macar. Homil. xv. Εἰ ἐν τῇ ἀναστάσει ἔλα τὰ μέλη ἀνίστασθαι. ἀπόκρισις· τῷ θεῷ πάντα εὐκολὰ ἐστίν, καὶ οὕτως ἐπηγγελάτο· ἀνθρωπίνῃ δὲ ἀσθενείᾳ καὶ λογισμῷ ὥσπερ ἀδύνατον τοῦτο καταφαίνεται· ὥσπερ γὰρ ἐκ τοῦ χροῦ καὶ τῆς γῆς λαβὼν ὁ θεός, ὥς ἄλλων τινὰ φέρον κατεσκεύασε τὴν τοῦ σώματος μὴ δοκῶσαν τῇ γῇ, καὶ γένη πολλὰ ἐποίησεν, ὡς τρίχας, καὶ δέρμα, καὶ ὀστέα, καὶ νεῦρα· καὶ ἐν τῷ τρόπῳ βαλλομένη βαφίς εἰς πῦρ, ἀλλάσσει τὴν χροῖαν, καὶ μεταβάλλεται εἰς πῦρ. μέντοι γε ἡ φύσις τοῦ σωτῆρος οὐκ ἀσπρόθη, ἀλλὰ συνίστηκεν οὕτως καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει ἔλα τὰ μέλη ἀνίστασθαι, καὶ ὁρᾷ οὐκ ἀπέλλεται. καθὼς γέγραπται, καὶ ἔλα γέγονται φωτεινῶν, &c. 2 Mac. vii. 11. et 12. Legesis Æneam Gæzæum in Theophrasto, sive De immortalitate animarum, et corporum resurrectione. Strigonic. in Oasibus redivivis, conc. xv. p. 161. Ich werde kommen gants herfur Und wirdt an nichtes mangeln mir, Mein Brab das wirdt mich spezen rauss, Mein jahn noch nagl wirdt bleiben auss.

AD HAMARTIGENIAM.

PRÆF. 1 *Frates ephedi, foveor et pastor, duo*] Ambros. de Cain et Abel i. 3. et 6.

3 *Sistunt ad aram*] Ambr. lib. c. 7. 10. Saresber. vii. 21. Basil. Seleuc. Orat. xxxiv. Philo lib. de sacrificiis Abelis et Caini.

11 *Cain quiesce*] Ambros. ibid. ii. 6. 7. Perer. in Genes. lib. vii. pag. 973.

17 *Mundum recentem*] Ibid. ii. 8. et 9.

21 *Cessit deinde vulnerato innoxio*] Sup. Apoth. vs. 945.

36 *Marcion*] Irenæus adv. hæreses, i. 29. Duos Deos asserebat, unum bonum, alterum malum : unde Dicitur.

Hunc Diaboli primogenitum nominavit Polycarpus. Tertullian. lib. 1. contra Marcion. 'Sed nihil tam barbarum ac triste apud Pontum, quam quod illic Marcion natus est,' &c.

40 *Nec monentem negligat*] Cic. pro Cluent. 'Sapientissimum esse dicunt eum, cui, quod opus sit, ipsi veniat in mentem; proxime accedere illum, qui alterius bene inventis obtemperet.' Hesiod. 1. *ἔργ. καὶ ἡμερ.* Cujus verba hunc ad modum expressit Adamus Th. Siberus, *ὁς πόλλ' ἐδάη σοφὰ, 'multa tenens antiqua sepulta.'*

SAPIENS HESIODIUS.

Is longe optimus est, qui cuncta intelligit ipse,

Quæque futura dehinc, quæque olim commoda cernens.

Quin etiam bonus est, qui paret recta monenti.

At qui nil sapit ipse, nec audit dicta aliena

Intra cor volvens, vir prorsus inutilis hic est.

41 *Pacem quietam diligit fraternitas*] Hæc inserta est Trigæ illius omnium pulcherrimæ, apud Siracidem cap.

25. Antisthenes fratrum inter se concordiam quovis muro esse firmius monumentum aiebat. Aristot. Polit. vii.

χαλεποὶ γὰρ πόλεμοι ἀδελφῶν. Eurip. Iphig. Aulid. *Δεινὸν κακογνήτοισι γίγνεται λόγους Μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἑν.* Pindar. Pyth. iv. *Μοῖραι ἀφίσταντ' ἐπὶς ἐχθρὰ πέλει ὁμογύνοισ.*

Ovid. Met. iii. 128. 'Fraternæ fidem pacis,' dicit. Severus Imp. opulentiam regni sui, ac prope invictam potentiam filiis suis, qui mutuis dissidebant odiis, commendans, οὐδὲν ὀφελος τοῦτων πατρὶν ἔλεγε, στασιαζόντων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ τε πολλοῦ ἐνδον ὄντος.

'nullum niebat ex his omnibus emolumentum ad eos rediturum, ipsis mutuo dissidentibus, et bellum domi intestinum gerentibus.' Herodian. 1.

iii. Confer Camerar. meditat. hist. cent. iii. c. 92. Stephan. Guazzum de civili conversat. dissert. v. part. 3.

Delph. et Var. Clas.

HAMARTIG. 1 *Invincera acies duo per divortia semper*] Oppian. Halieut.

iii. 591. *Ἐκελὸς ἀνδρὶ Κέλνῳ ὃς ἐν πριόδοισι πολυτρίπτοις κυρήσας 'Εσθὴ ἐφορμαλῶν' κραδίη δέ οἱ ἄλλοτε λαίην, 'Ἄλλοτε δεξιτερὴν ἐπιβάλλεται εἰς ὄδον ἐλθεῖν. Παπταίνει δ' ἐκάτερθε νόος δέ οἱ ἦτο κῆμα ἑλεῖται' μᾶλα δ' ὀφὲ μῆς ἀρέετο βουλῆς.* Ovid. Fast. v. 3. 'Ut stat, et incertus, qua sit sibi, nescit, eundum, Cum videt ex omni parte viator iter.'

14 *Dum putat esse Deum, qui prava effinxerit olim*] Marcion duos finxit Deos; alterum creatorem boni, alterum mali. Hinc Cl. Alexand. Strom.

iv. p. 211. *'Ἵνα μὴ ὡς Μαρκίων ἀχαρίστως ἐκδέχεται τις τὴν δημιουργίαν κακῆν.* Tertull. lib. de præscript. adv. hæret. pag. 129. et lib. 1. contra Marcion.

pag. 166. D. Hieron. tom. iii. adv. errores Joh. Hierosol. pag. 76. b.

22 *Nihil summum, nisi plenis viribus unum*] Jnst. Mart. de Monarchia.

25 *Jus varium non est plenum*] Adi Tiraquel. tom. 1. de jure primogen. quæst. 3. §. 21. et aliquot seqq.

34 *Ex quo cuncta fluunt, et lux, et tempora*] Cl. Alex. prædag. 1. p. 50. *Οὐδὲν δὲ ἐστίν, οὐ μὴ τὴν αἰτίαν τοῦ εἶναι ὁ Θεὸς παρέχεται.*

51 *Forma patris veri verus stat filius*] Ambros. Hexaëm. 1. 5.

70 *Una per immensam*] Sup. Cathem. xii. 98.

71 *Texit Sol unicus annum*] Minuc. Octav. 'Vide et annum ut Solis ambitus faciat.'

74 *Motu agitur*] Ambros. Hexaëm. iv. 1. 'Tam velox est Sol, ut rapidis cursibus die ac nocte lustret omnia,' &c. Inf. in Symmach. 1. 312.

Fervore cremat] Ambros. ibid. 'Sol magno mundum complens lumine, vaporans calore.' Lucret. v. 593.

Lumine fulget] Ambros. Hexaëm. 1. 5. 'Adhæret enim umbra corpori, et fulgor lumini.'

Sunt tria] De hac similitudine Augustin. lib. de cognitione veræ vitæ c. 10. 'Quid dixi superius essentiam

Prudent.

4 Q

Dei esse? Lucem. De luce quid gignitur? Splendor. Quid in luce et splendore simul consideratur? Calor. Num in substantia lucis, splendoris, et caloris invenitur diversitas? Non, sed identitas. Num in vocabulis vel officiis prædicatur identitas? Minime, sed diversitas: nam lucis vocabulum ipsam substantiam; splendoris vocabulum lucis gratiam; caloris vero vocabulum videtur exprimere lucis efficaciam. Igitur, tria vocabula diversa una constare individua essentia, per omnia patet. Summum spiritum patrem lucem appellari, habetis in Johanne Apostolo: Deus lux est, et in eo tenebræ non sunt ullæ. Summum quoque spiritum filium splendorem nuncupari, habetis in alio Apostolo: Qui est splendor substantiæ ejus. Summum nihilominus Spir. Sanctum calorem nominari apud Moysen: Deus noster ignis est. Vide Nazianz. homil. in Sp. Sanctum p. 226. sub finem.

83 *Parvorum speculo non intellecta notamus*] Earlipid. in Ctenomso: Τεκμαίρομεθα τοῖς παροῦσι τὰ φανέ: 'Existimamus, quæ latent, ab illis quæ sunt.' Rursus idem in Phœnice: Τὰ φανέ τεκμαίροισιν δοκῶσιν ἀλλοπερὶ: 'Quod delitet, congruentibus conjecturisprehenditur.' Et Hyperides Orator dicit: ἃ δ' ἐστὶν ἀφανῆ, ἀπόγκη τοῦ διδασκῶτος τεκμαίροισι καὶ τοῖς εἰδοῖσι ζητεῖν. Consona his et Isocrates Orator scripsisse cernitur. Inquit enim: δεῖ γὰρ τὰ μέλλοντα τοῖς προγεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, &c. Theodoret. l. vi. Græc. affect. sub finem.

120 *Testamenta duo fluxerunt principe vitæque*] Tertull. lib. iv. contra Marcion.

132 *Livinges oculos suffundit*] Basil. M. homil. περὶ φθόνου, p. 172.

133 *Impatiens justorum gaudia ferro*] De onagris scribunt, eos sereno celo tristes, pluvio autem hilares esse: quæ est imago diaboli, secundis ac prosperis hominum rebus dolentis, ad-

versis gaudentis. Est enim ἀντιπαρ-
μικος.

136 *Ipsæ manu laqueos*] Macar. Homil. xxi. Vide Bernard. in Meditat. c. xiv. pag. 1061.

143 *Nembroth*] Sareaber. i. 4. et viii. 20. Nazianzen. περὶ φελοστυχίας, p. 137. Zehner. cent. i. adag. i. Isidor. Pelus. Epist. i. 265. D. Hieron. tom. iv. de nominibus Hebraicis. 'Nembroth, tyrannus, vel profugus, aut transgressor.' Philo lib. De Gigantibus sub finem.

144 *Qui mundum curvis anfractibus*] Isidor. Pelus. lib. Epist. ii. 164.

155 *Qui mala principio*] Basil. M. homil. Denm non esse mali causam.

158 *Consecrassæ Deas Fedrem*] Febris, quasi Dea culta a Romanis, fanum habuit in Capitolio, aram in Esquiliis. Deos quosdam coluerunt, qui juvarent: alios venerati sunt, ne nocerent. Fabric. Cl. Alexand. protrept. p. 11. 'Πρωτοὶ δὲ, ἀπομύχῃ Ἑρακλεῖ, καὶ Πυρρῇ, καὶ Φόβῳ θένοντες. Plin. ii. 7. Cic. iii. de N. Doct. Seneca de morte Claudii, Epictet. i. 13. Augustin. D. C. iii. 12. M. Minuc. Octav. p. 53. Arnob. l. iv. et quæ notantur ad Plin. l. d.

159 *Angelus illud Degener infami conceptum*] Angustin. D. C. xi. 17. Vide xiv. l. et seqq.

169 *Dum grande tu mens æce altius effert*] Nazianz. ἐν ἀπορήτοις: Εἰς πάντ' ἄνθρωπος ἐντὶ θεοῦ φύεις· εἰς κενὸν δὲ δόστροπος ἀγγελικῇ καὶ τὸ τρίτον εὐ-τροπος ἡμεῖς, 'Ὅσσαν τῆλε θεοῦ, τόσον κακῇ πελάοντες. Τοῦτον δ' ἀντίστοιχοι δωσφόρος φύει ἀερθεῖς, 'Ἢ γὰρ δὴ μεγάλῳ θεοῦ βασιλεῖδα τιμῇ ἤλαττο, αἰδῶς ἔχειν, περιέσσης ἀλλοθεν ἀγλῆς' Καὶ πᾶσαν ἐνθάδ' ἄνθρωπος, ἔλεον σκότες ἀντὶ θεοῦ· Καὶ κοῦφός περ ἐὼν, χυμακτὴν ἐπὶ γαίῳ ἔλισσεν. 'Εὐθεν ἀπεχθαίρει πιστοφόρου' σβρωτῇ δὲ Εἰργει πᾶντας ὁδοῦ χαλούμενος ἦν διὰ λάθην Ὅδὲ θέλει θεότητος, ἔδον πᾶσιν, ἄσσαν ἰεσθαι Πλάσμα θεοῦ· ζυγὴν γὰρ ἔχειν ἐπὶ δόξου βρωτῶν Ἀμαλακίην σκοτίζει τε· τὸ καὶ βλάσιν ἐκ

παράδεισον ἑίδεας ἡμέραντας δ' ἑόσκωνος
 ἰσοθέου. 'Ὡς ἔρ' ὄγ' οὐρανῆς ἐξ ἔκτυπος
 ἦλθεν ἀερθεύς. 'Ἄλλ' οὐ μόνους ὀλισθεῖν
 ἔπειθ' ὁ μὲν ἔλασεν ἕβην. Κάππεος σὺν
 πλεόνεσσιν, ὅσους κακὴν ἐδίδαξε, 'Ὡς
 στρατὸν ἐκ βασιλῆος ἀποβήξας τις ἀλι-
 τρῆς, καὶ πλεόνεσσι κακοῖσιν ἔχων τόθον
 ἐμβασιλεύειν. 'Ἐσθ' ἔρ' ἐβλάστησαν
 ἐπιχθόνιοι κακώτερες. Δαίμονες ἐνδροφύ-
 ρου κακοῖς βασιλῆος ὀπηδοί, 'Ἀδρανεία,
 σπιδένται, διασέντα φάσματα νυκτὸς, Ψεύ-
 σται δ', ἔβρισταί τε, διδάσκαλοι ἀμπλα-
 κίων, Πλάγκται, ξυροπόται, φιλομαϊδῆες,
 ἐγροστικαί, Χρησιμολόγοι, λοῖοι, φιλοθή-
 ροι, αἰμαίνοντες, Τυρτάρει, μυχόντες,
 ἀπαιδῆς ἀρχηγῆτες, 'Ερχόμενοι καλίου-
 σιν, ἀσχεθαίρουσι δ' ἄγοντες, Νῦν, φάος, ὅς
 περ ἔλασεν ἢ ἀμφοῖν ἢ λαχόντες. Τοίη
 μὲν κέων στυγερῇ, τοίος δέ τε ἀρχός.

182 *Cuncta per ipsum Facta*] Am-
 bros. Hexaem. i. 5.

191 *Domitium quoque conditioni*] Ma-
 car. Homil. xi. καὶ ταῦτα τὰ κτίσματα
 ἐκ θεοῦσαν οὐτὶς ἐδίδη. κύριος γὰρ καὶ
 βασιλεὺς καταστῆθαι πάντων τῶν κτισμά-
 των. Ambros. lib. de Pasche myste-
 rio cap. 11. Basil. Seleno. Orat. iii.

204 *Princeps ab illo statit origo mundi*] Basil. M. Homil. Deum non esse ma-
 li autorem, p. 164. et Homil. De in-
 vidia p. 215. Ambros. lib. de para-
 diso c. xii. xiii.

207 *Ultimus exitium*] Ambros. lib.
 de paradiso c. xv. Basil. Seleno. Orat.
 iii.

214 *Hominis subiecta domus*] Basil.
 Seleno. Orat. i. Gregor. Nyssen. de
 opificio hominis.

229 *Bruchus*] Lege Pisidem Hex-
 aem. vs. 1222. Cajac. Observat. xv.
 28.

231 *Quid loquer herbarum fibras*] Ba-
 sil. M. Hexaem. Homil. v. Ambros.
 Hexaem. iii. 8. 9. 10.

235 *Rhodosaphrum*] Plin. xvi. 20. et
 xiv. 11. Theophrast. i. 15. histor.

238 *Rapientque ruuntque*] Virg. Æn.
 iv. 581. 'Idem omnes simul ardor
 habet; rapientque trahuntque.' Et
 ix. 516. 'Immanem Teucris molem

voluntque ruuntque.'

240 *Frangunt umbrosos aquileum
 prætia lincos*] Vide Ovid. Trist. iii.
 10. Cael. Rhodig. xv. 7.

242 *Violentus aquis torrentibus am-
 nis*] Basil. M. in Mamantem marty-
 rem p. 239. Οὐκ ἔστιν ὥσπερ χειμάρρως
 ἄλλοτριᾷ σὺνβολῇ συμφυόμενος. Plu-
 tarch. περὶ καὶδ. ἀγωγ. Πόλεμος χειμάρ-
 ρου διαπρὶ πάντα σύρων. Homer. Iliad.
 v. comparat impetum Diomedis 'tor-
 renti hibernis aquila aucto, et obvia
 quæque dissipanti:' ποταμῷ πλῆθοντι
 τοικῶς Χειμάρρῳ. Themist. Euphrades
 orat. iv. ad Valentem Imp. 'Ὅσπερ
 χειμάρρῳ ἀδρός μὲν αὐτῆς, ἀδρόατε-
 ρον δὲ ἐκλυπὼν, αἰθρίας ἐπιφανείσης. Lu-
 cret. i. 277. 'Quam quum mollis
 aquæ fertur natura repente Flumine
 abundanti, quod largis imbris aug-
 get Montibus ex altis magnus decur-
 sus aquai, Frangunt conjielena silva-
 rum, arbustaque tota: Nec validi pos-
 sent pontes venientis aqual Vim sub-
 itam tolerare: ita magno turbidus
 imbri Molibus incurrens validis cum
 viribus amnis Datsonita magno strage-
 gem, volvitque sub undis Grandia
 Saxa: ruit, qua quicquid fluctibus
 obstat,' &c. Vide Coimt. Smyrn. xiv.
 5. Virg. Æn. ii. 805. Claudian. in
 Rufin. i. 269. et Panegyr. de Mallii
 Theod. consulu vs. 238. H. Jun.
 cent. ii. adag. 64. Macrobi. Sat. v.
 pag. 386. Ovid. Met. iii. 568.

263 *Vexantia*] Seneca Epist. 68.
 'Sua cuique nocet stultitia.' Demosth.
 Πολλὴν κακὴν ἢ ἔσται πολλοῖς αἰτία γίγ-
 νεται. Pindar. Olymp. vii. Αἱ δὲ φρε-
 νῶν παραχαὶ Παρέκλυσαν καὶ σοφόν.

Et error] Pindar. Olymp. vii. 'Ἀμφὶ
 δ' ἀνθρώπων φρεσὶς ἀμυγδαλαὶ Ἀναρθίμα-
 ται κρῖνται.

256 *Finis quam nullus habendi tem-
 peras*] Basil. M. Homil. de avaritia,
 p. 159. καὶ πόρος οὐκ ἔστι. καὶ τέλος
 τῆς ἐπιθυμίας οὐκ ἐξυρίσκεται. ὅσῳ πλει-
 ὄνων δ' πλεονέκτης ἐμφερεῖται, πλεόνων
 ἀφίεται. Et orat. eis πλουτοῦντας p.
 158. πόνος γὰρ ἔστιν ὁ πολλῶν ἐνδεῆς'

πολλῶν δὲ ἡμᾶς ἐνδεεῖς ποιῶν τὸ τῆς ἐπιθυμίας ἀκρόεστον. τοῖς δέκα ταλάντοις δέκα ἕτερα προστιθέναι σπουδάζεις. ἐπειδὴν εἰκοσι γένηται, ἅλλα τοσαῦτα ἐπιζητεῖς, καὶ αἰ σοὶ τὸ προστιθέμενον οὐχὶ τὴν ὁρμὴν ἴσθησιν, ἀλλ' ἀναφλέγει τὴν ὕρεξιν. ὥσπερ γὰρ τοῖς μεθύουσιν ἀφορμὴ τοῦ πίνειν ἢ προσθήκη τοῦ οἴνου γίνεται, οὕτω καὶ οἱ ἐνέπληστοι, πολλὰ κτησάμενοι, πλειόνων ἐπιθυμοῦσι, τῷ αἰ προστιθεμένῳ τὴν νόσον τρέφοντες, &c. Rufus orat. ἐν λακίς. pagina 213. Οὐδαμοῦ ἴσταιται τῆς πλεονεξίας ἢ νόσος, ἀλλ' ὁμοία ἐστὶ τῇ τοῦ πυρὸς φύσει. καὶ γὰρ τὸ πῦρ, ἐπειδὴν καταπρήσας αἴρηται, σκεύδει πᾶσαν ἐκινεμηθῆναι τὴν ὕλην· καὶ οὐδεὶς αὐτὸ στήσαι δύναται, πρὶν ἢ ἐκίληται ἢ ὕλη. τὸν δὲ πλεονέκτην τί δύναται ἐπισχεῖν; πυρὸς ἐστὶ χαλεπώτερος. πάντα διὰ συνεχείας νερόμενος, &c. Themist. Euphrad. Orat. v. ad Valentem pag. 110. Οὐχ ἴσθησι τοὺς αἰ τοῦ πλεονος ὀρεγομένους πέρας οὐδὲν, οὐδὲ ὅρος οὐδεὶς, οὐδ' ἂν πέλαγος εἴπῃς Ἀτλαντικόν. οἷς γὰρ οὐ πέπηγεν ὅρος ἐν τῇ ψυχῇ, οὐδὲ ἐν τῇ γῇ. Quem ad locum consule Notas Amplissimi D. Remi, amici ob insignes animi dotes plurimum nobis amandi et æstimandi : ut et Cl. Zehner. cent. II. ad. 25. Recte itaque Germani : 'Nemiuem satis divitiarum collegisse, nisi qui sua sorte contentus sit.' Quod Ausonius ita reddidit : 'Quis dives ? qui nil cupiat. quis pauper ? avarus.' Et Manil. l. IV. 'Pauperiorque bonis quisque est, quo plura requirit, Nec, quod habet, numerat, tantum, quod non habet, optat.'

258 *Auri namque fames pario*] Iterum Basil. M. homil. eis πλουτοῦντας p. 158. Ἀκρόεστον σεαυτοῦ τὴν ψυχὴν κατεσκεύασας. ὅσα βλέπει ὁ ὀφθαλμὸς, τοσοῦτων ἐπιθυμεῖ ὁ πλεονέκτης. οὐ πλησθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὄψεσθαι, καὶ οὐ κορεσθήσεται φιλαργυρος τοῦ λαμβάνειν· ὁ ἄδης, οὐκ εἴπῃ, ἀρκεῖ. οὐδὲ ὁ πλεονέκτης εἰπέ ποτε, ἀρκεῖ. Et μοχ : Ἡ θάλασσα οὐδὲν τὰ ὅρια αὐτῆς. ἢ οὐδὲ οὐχ ὑπερβαίνει ὁροθεσίας ἀρχαίας. ὁ

δὲ πλεονέκτης οὐκ αἰδεῖται χρόνον· ὁ γνωρίζει ὅρον· οὐ συγχωρεῖ ἀκαλοσύνη διαδοχῆς· ἀλλὰ μμεῖται τοῦ πυρὸς τὴν βίαν, πάντα ἐπιλαυβάνει, πάντα ἐπινέμεται, &c.

259 *Inde seges scelerum*] Basil. M. ibid. p. 159. Ὡς ποτε χρυσὸς τῶν ψυχῶν ἀγχόνη, τὸ τοῦ θανάτου ἐγκυστρον, τὸ τῆς ἀμαρτίας δέλεαρ; ὥς ποτε πλοῦτος, ἢ τοῦ πολέμου ὑπόθεσις; δι' ὃν χαλκεύεται ὅπλα· δι' ὃν ἀκουῖται ἕξφι δὴ τοῦτον, συγγνωστὴς ἀγροῦσι τὴν φέσιν, ἀδελφοὶ κατ' ἀλλήλων φονεὺν βλέπουσι διὰ τὸν πλοῦτον, αἱ ἐρημίαι τοὺς φονεῦντας τρέφουσιν· ἢ θάλασσα τοὺς καταποτιστάς. αἱ πόλεις τοὺς σκορφεύοντας. τίς ἐστὶν ὁ ψεύδους πατήρ; τίς ὁ πλαστογραφίας δημιουργός; τίς ὁ τὴν ἐπιείκειαν γενήσας; οὐχ ὁ πλοῦτος; οὐχ ἢ περὶ τοῦτον σπουδῇ; Ibid. Ἐφ' ὅδῃ κακίαν, χρήματα. ἀφορμὴ ἀπειθείας, ἐπηρέτης ἀκαλοσύνης. ὕλη ἀμαρτημάτων.

Radix ei sola malorum] Phocylid. v. 38. Ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἀπάσης. Vide Chrysost. ad 1 Timoth. VI.

261 *Ornatus, solvendi leno pudoris*] Euripid. Γυνήδ', ἀπόρτος ἀνδρὸς, ἦντις ἐκ δόμων εἰς κάλλος ἀσκέῖ, διάγραφ' ὅς οὖσαν κακίαν. Οὐδὲν γὰρ αὐτὴν δεῖ θάλασσαν εὐπρεπὲς φαίνειν πρόσωπον, ἥν τι μὴ ζητεῖ κακόν. Zaleucus, Locorum legislator, lege caverat, ne liceret mulieri aureis ornamentis circumponi, neque contextis indumentis, arteque laboratis venustari, nisi cum accortari atque amatorem sibi moliri studerit. Diodor. Sicul. lib. XII. Bibliothecæ.

266 *Externam mentitur femina formam*] Omnium elegantissima et selectissima comportavit huc facientia magnus ille et famatissimus JC. Tiraquell. in lege XII. Connubial. ubi et hæc autoris nostri verba adducit §. 7. Vide et Tertullian. De Virginib. velandis. et, De habitu muliebri. et, De cultu scæminarum. Isidor. Pelas. Ep. II. 53. Ambros. Hexaem. VI. 8. et I. I. de Virginib. Divine D. Hieronymus ad

Furiam de Viduitate servanda: 'Quid faciat in facie Christianæ purpurissus et cerussa, (quorum alterum ruborem gearum laborumque mentitur, alterum candorem oris et colli,) ignis juvenum, fomenta libidinum, impudicæ mentis indicia? Quomodo flere potest pro peccatis suis, quæ lacrimis entem nudat, et sulcos ducit in faciem? Ornatus iste non Domini est: velamen illud Antichristi est. Qua fiducia erigit ad cælum vultus, quos conditor non agnoscit?' &c.

266 *Hyacinthis*] Ambros. lib. de Nabuthe Israëlita c. v.

270 *Colla vel ignitis*] Arnob. lib. II. contra Gentes: 'Idcirco Deus animas misit, ut divini ponderis et gravitatis oblitæ, gemmas, lapillos, margaritas, castitatis dispendio compararent? conspiciendos quærent corporibus fucos? innecterent his colla? laminas pertunderent aurium? immiscerent frontes limbis? fulgine oculos obumbrarent? nec informibus erubescerent masculorum calamistris vibrare casarium, cutem corporis lævigare?' Quanquam ille videatur loqui de maribus, ut verba sequentia ostendunt.

271 *Auribus aut gravidis*] Plinius IX. 85. 'Quin et pedibus, nec crepidarum tantum obstragulis, (*obstrigillis*, Scaliger in Manil.) sed totis soccalis addunt. Neque enim gestare jam margaritas, nisi calcent, ac per uniones etiam ambulent, satis est.' Tertull. de veland. virginib. et, De habitu muliebri sub finem. Vincent. spec. XVII. 51. Chrysest. Homil. ad populum Antiochenum XXI. in Matt. Homil. VIII. et L. in Johan. Homil. LX. in Epist. ad Hebræos, Homil. XXVIII. et in Genes. Homil. XXXVI. et XII. item homil. De mulieribus se sertis et auro ornantibus. Sed et idem multa scripsit contra mulieres se facientes et curiosius ornantes; in Genes. Homil. XXXVII. in Matth. Homil. XXXI. et in I. ad Timoth. Homil.

v. vide et Lips. de magnitud. Rom. IV. 7. Cl. Alexand. pædag. II. 10. et 12. et ibid. III. 2. et S. D. Hieron. tom. I. ad Eustochium p. 66. b. 'Omnia his cura de vestibus, si bene oleant, si pes laxa pelle non folleat. Crines calamistri vestigio rotantur; digitus de annulis radiant: et ne plantas humidior via spargat, vix imprimunt summa vestigia.' Vide et Georg. Schönborn. Polit. III. 17. et I. 6.

278 *Sexus male fortis*] Aristot. hist. animal. IX. 1. Ælian. et Plin. XI. 49. scribunt, mares in omni genere animalium fortiores esse atque animosiores, præterquam in pantheris et ursis. Avicenna vero, aut qui eum traduxit, lib. de animalib. IX. circa initia, leopardos et lupos excipit. Albertus autem Magnus de anim. VIII. 1. ursos et leopardos. Idem Aristot. de generat. animal. IV. 6. fœminas scribit sua natura debiliores esse, quam mares. D. Hieron. in reg. monach. cap. XVI. 'Debilis est nimium sexus, quem geritis, ac fragilis, ac mobilis, si suo relinquatur arbitrio.' D. etiam Petrus Epist. I. 3. mulieres vocat 'infirmius vasculum.' Hinc Philo apud Ant. Monach. in II. tom. Melissa. Sermon. XXXIII. 'Ασθενέστεραι πὲρ εὐαὶ αὶ γυναι τῶν γυναικῶν. Aristot. I. polit. c. ult. mulierum consilium esse invalidum, scribit. Consule Tiraquell. in leg. I. connubial. Georg. Schönborn. Polit. II. 12.

Cui pectore in arcto Mens fragilis fuit] Eurip. in Medea: Γυναικες εἰς μὲν ἑσθλὰ ἀμυχανόταται· Κακῶν δὲ πόντων τέκτονες σοφώτατοι.

279 *Vitiorum fluctuat æstu*] Ex Virg. Æn. IV. 'Varioque irarum fluctuat æstu.' Æn. VIII. 'Magno curarum fluctuat æstu.' Et lib. XII. 'Heu quid agat? vario nequicquam fluctuat æstu.'

280 *Ipsæ caput muliebris corporis, et rex*] Tiraquell. in leg. I. Connubial.

283 *Cernas mollescere cullu*] Prolixè hac de re itidem Tiraquell. in lege

III. connubial. §. 45. et seqq. ubi §. 51. hunc quoque locum producit: ut et P. Faber Semest. i. 16.

288 *Eoo ex orbe petitis Ramorum spoliis*] Plin. vi. 17. 'Primi sunt hominum, qui vocantur Seres, lanitto silvarum nobiles, perfusam aqua depectentes frondium canitiem: unde geminus feminis nostris labor, redordiendi fila, rursumque texendi. Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona transluceat.' V. N. ad Dracont. vs. 207. et Basil. M. Hexaëm. Homil. viii. pag. 38. de verme Indico. Jul. Polluc. vii. 17. Cl. Alexand. pædagog. ii. 10. Ambros. Hexaëmer. v. 3. et 23. Tiraquell. in lege III. connubial. §. 18. et 19. Pisides Hexaëm. vs. 1264.

291 *Additur ars, ut flos herbis saturata*] Plin. vii. 56.

294 *Hunc videas*] Delicioribus etiam vestes, ex plumis variis contextæ. Seneca Eplst. xci. 'Non avium plumæ in usum vestis conservantur.' Hinc Plumarius, qui vestimenta ex plumis avium conficit: quo genere delectata est prisca luxuria. vel, qui acu pingit, et clavos, scutulas, aut alia, quæ plumas avium referant, in veste adtexit. Hieron. in Chronicis: 'Macedonius artis plumariæ.' Varro in Logistoricis: 'Etenim nulla, quæ non didicit pingere, potest bene judicare, quid sit bene pictum a plumario aut textore in pulvinaribus plagis.' Petronius: 'Plumato amictus aureo Babylonico.' quem ad locum Job. a Wouweren p. 322. Turneb. adv. xi. 25. et xxix. 19. Lexicon Jurid. in Plumarius. D. Georg. Schönborn. Polit. iii. 47. pag. 303.

300 *Seniæbus in quinque statuens*] Graphice hæc diducit Saresber. viii. 6. quæ inibi promptum est legere. D. Hieron. tom. III. lib. II. adv. Jovinian. p. 34. b. et seqq.

303 *Ipe etiam toto pollet qui corpore tactus*] In vita Pythagoræ apud Photium in Biblioth. p. 713. 'H δὲ ἀφ',

καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ δι' ἄλλων τοῦ σώματος κεκάρηκε, καὶ ἔστι κοινὴ πᾶσι αἰσθήσεως· μᾶλλον δὲ κατὰ τὰς χεῖρας ἐπιδηλωτέραν παρέχεται τὴν αἴσθησιν.

307 *Perventum jus amno viget*] V. N. Trist. II. 301.

309 *Idcirco, rogo, speculatrix*] Chrysost. in 1 Corinth. ix. Homil. xxi. Καὶ γὰρ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἵδουσιν ὁ θεὸς, οὐχ' ἵνα ἀκολούτους βλέπωμεν, ἀλλ' ἵνα τὰ δημιουργήματα αὐτοῦ θαυμάζοντες, προσκυνῶμεν τὸν ποιητὰν. Vide Pisides Hexaëm. vs. 680. et seqq.

312 *Innocens miseris fando oblectamine vitus*] Συνόμιος τοῖς τῆς ψυχῆς πάθεσι συμπέσχουσιν ὀφθαλμοί, καὶ ταῖς ἀμυθήτοις τροπαῖς συμμεταβάλλουσιν· ἀλλὰ τὴν οὐκ αἰδέεσθαι, ut ait Philo lib. II. περὶ τῶν ἐν εἰδῶ νόμων. Ideoque Chrysostom. 'radicem adulterii esse curiosam inspectionem' dixit. ex quo istud in Collectaneis Antonii: ἡ μολοχία ἢ περιεργος θία τῶν ὁφθαλμῶν. Ea propter oculi putantur atrocis alicujus facinoris conspectu pollui et contaminari. Adi P. Fabrum Semest. III. 19.

313 *Mediæ ex aere carceris*] Ambros. Hexaëm. vi. 9. Pisides hexaëm. vs. 699.

316 *Pigmentato crine*] Videntur Lips. ad Corn. Taciti Germ. p. 84. et seq. Tiraquell. in leg. consubial.

319 *Patulus Deus addidit aures*] Chrysostom. in 1 Corinth. ix. Homil. xxii. Πάλιν ἡ καὶ ἐποίησεν, οὐχ' ἵνα βλέψωμεν δεχόμεθα ῥήματα, ἀλλ' ἵνα σωτήρια δόγματα.

320 *Cavernosæ mentis*] Ambros. lib. de Noë et arca c. vii. et hexaëm. vi. 9. Pisides eleganter in Hexaëm. vs. 688. Ψευδὲς δὲ ποιεῖ τῆς ἀνοίας εἰσόδους, καὶ κοχλοειδῆς τὰς θύρας ἐργάζονται, ὧς ἂν κατ' εἰρήνῃ εἰσέλθωσιν οἱ κτήνοιοι, καὶ μὴ καταπληθῶσι τοὺς ἐν πόροις, ἢ χόιοι ἀτάκτοις ἐμπεσόντες οἱ ψόφοι.

321 *Nunquid madido sapor inesturi*] Saresber. viii. 6.

322 *Medicata fercula*] Saresber. ibid. 'Multiplicantur fercula, cibi

alii aliis farciuntur, condiantur hæc illis, et in injuriam naturæ. Innatam relinquere, et alienum coguntur afferre saporem.'

331 *Felix, qui indultis potuit*] Turpilii in Lindia: 'Profecto ut quisque minimo contentus fuit, Ita fortunatam vitam ducit maxime.' Xenophou ad Lamprocleon scribit, Secratem divitiarum ex usu metiri jussisse. 'Non enim,' inquit, 'immensas possessiones vocabat divitias, sed tantum, quantum requiritur ad decentem usum.' V. N. ad Psychom. vss. 609. et 430. Boëth. II. prosa 6.

339 *Principio rerum*] Ambros. Hexæm. I. 2. 4.

342 *Vidit, ait, Deus esse bonum*] Gen. I. Philo lib. Quis rerum divinarum hæres.

350 *Putrefacta inter contagia*] Cassiodor. variar. Ep. XII. 11. 'Sicut fontis puritas per limosa corrumpitur: sic affluentia,' &c.

361 *Non ferrum causa furoris*] Confer Ovid. Trist. II. 266. ibidemque notas meas. Arnob. I. VII. p. 212. 'Quis in gladium formavit ferrum? non homo?' &c. 'Belus ferreum gladium primus produxit, a quo et bellum placuit nominari.' Cassiodor. var. Ep. I. 30.

362 *Vesania fervida Circi*] Tertull. apologet. c. XXXVIII.

364 *Mens vulgi rationis inops*] Pindar. Nem. VII. Τυφλὸν δ' ἔχει Ἥτορ ἱμῖλος ἀνδρῶν ὁ πλεῖστος.

365 *Perfuit*] Circus, ἡνὶδρόμος. Dio: συνδρόμον ἐς τὸν ἡνὶδρόμον. Et Hierodiani: ἐς τε τὸν ἡνὶδρόμον, ἔπει μάλιστα τὸ πλεῖστος συνδὸν ἐκκλησιάζει, τὸν Ἰουλιανὸν ἱλασφῆμον. Ait, 'in Circo maxime solitum populum congregari, h. e. per tumultum convenire, et sum voluntatis significationem dare.' Doctiss. Casanbon. in Notis ad Spartian. p. 247. Philip. Rubenius Elector. I. 30.

366 *Sic Lacedæmonias oleo maduisse palastras*] Veget. lib. III. prelog. et

ibid. Stewech. Erasm. adag. 'Oleum non vidit.' P. Faber Agonist. I. 12.

368 *Inde per ærium pendens audacia funem*] Ἀεροβάτης, σχοινοβάτης. Juvenal. Sat. XIV. 'Quique solent rectum descendere funem.' Ibi Scholiast. 'Periphrasis est funambuli, qui per funes ambulat: idem funerepus nominatur ab Apuleio, a sone et repo: Græce schœnobates dicitur.' Pisi-des de vanitate vitæ vs. 149. Ὡς οἱ πρὸς ὕψος ἐν μεταρσίῳ τάσει Σχοίνους διατρέχουσιν ἰσχυροσυνθέτους, Ἐὶ πον παρασφαλῶσι τῶν ὑψιμέτρων, Ἐν τῇ βάθει πίπτουσι τῶν συντρυμμάτων.

368 *Pendens audacia*] Παράβολοι καὶ παρακεκυνθνευμένοι, 'per funem incedentes,' deinde tanquam casabundi fingunt se excidere, et pendent unico pede. Vopiscus in Carino Anemobatam vocat (ut vult magnus Scaliger ad Manil. p. 465.) qui velut in ventis cothurnatus fertur. Vide Justinum Martyr. ad Zenam et Serenum p. 390. et prol. Hecyræ Terentianæ.

370 *Inde feras volucris*] Intelligit bestiarios, non utique qui ad bestias damnati erant, quos ἐπιθανάτους vocat Apostolus I Corint. IV. sed eos, qui auctorati hoc faciebant, ac spectaculo meridiano operam locabant, vel, ut Maniliane loquar, qui luxuriam eadem parabant: de quibus diserte scribit Theodericus Rex apud Cassiodorum in epist. antepenult. lib. V. et Callistratus lib. III. §. lege De testib. II propter desperatam audaciam dicebantur παράβολοι. Socrates in historia Ecclesiastica: κινήγμια δὲ τότε ἐν τῇ δεσφρῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπιτελούντες αὐτοῦ ὁ ὄμιλος κατεβόα, δεινὴ θηρίῳ ἔνα τῶν εὐφυνῶν παραβῶλον μάχεσθαι. Vides Claudianum τοὺς παραβόλους audaces vertere. Inde verbum elegans Apostolo παραβολεύεσθαι, Philipp. II. Dicuntur et αἱ παράβολοι Confectores Suetonio. Glossæ, Confector, ἀναγέρτης. Item: Confectorium, χοιροφαγείον. Item: Confectores, καταβόλοι. ita dicti, quod

hasta feras collocabant in ludo meridiano. Et videndum, an locus, quem *ζωγρὸν* et *ζωγρεῖον* vocant Græci, quo bestię includebantur, hinc dictus sit. Vocabatur enim Catabolum; de quo in Martyrologiis, et aliis. Joseph. Scalig. ad Manil. p. 317. P. Faber Semest. II. 10. Lips. Saturn. I. 14. G. Cognat. adag. *παράβολος*. Manil. I. IV. Turneb. XIII. 23.

385 *Curvo querit terrestria senex*] Chrysost. Homil. XXI. in eam ad Ephesios: *μέχρι τίνος ἐσμέν σάρκες; μέχρι τίνος ἐπὶ τῆς γῆς κέτομεν;* Et *σέρπιν καταφερεις ac χαμαιφίλους*, et *τοὺς ἐκ τῆς γῆς κεκοινοῦντας* homines eandem ob causam vocant Græci patres. Lactant. VI. 1. Manilii etiam huc traho verba I. IV. 'Quid juvat in semet sua per convitia ferri, Et fraudare bonis, quæ nec Deus invidet ipse, Quosque dedit natura, oculos deponere mentis? Perspicimus cælum; cur non et munera cæli?' &c.

394 *Namque illic numerosa cohors*] Galat. V. 19. 20. 21. Saresber. lib. VII. 24.

400 *Ambitio ventosa tumet*] 'Est Cenodoxia, ut patribus placuit, inanis gloria, quæ mentem inflat et aures, et nihil aliud emolumenti de soliditate virtutis mortalibus affert,' &c. Saresb. VIII. 1. per integrum, et ibid. c. 5.

Doctrina superbit] *Τετυφωμένη. περπερεύεται καὶ φυσιοῦται.* 1 Cor. XIII. 4. At vero πᾶν ὃ μὴ διὰ χρεῖαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται, περπερέας ἔχει κατηγορίαν: quod scribit Basil. M. in Asceticis.

402 *Inde canina foro*] V. N. Trist. III. 12. Cujac. observat. IV. 40.

403 *Hinc gerit Herculeam sapientia clavam*] Fabric. Hercules, cultus a doctis, quia laboriosi esse debent et benefici. Unde Romæ censors cum Mnsis templum habuit in Circo Flaminio, et *μουσαγέρης* a Græcis cognominatus.

406 *Incerat lapides*] Inf. in Sym-

mach. I. 205.

410 *Surgit in auxilium Chanaan*] Ambros. lib. de Noë et arca c. 28. 'Simul significat, ex illo Chanaan Chananæois fuisse; qui post multas generationes a populo justo oppressi, cesserunt in ejus possessionem.' Quocum non inepte consonat illud Philonis lib. νόμων ἀλλαγῶν. *Ἐλέχεται γὰρ καὶ εἰς τὰ ἐκτὸς τὸ ἁδικήμα. παρὸ καὶ τὸ Χαναὰν καταρῶται, ὅτι τὴν τῆς ψυχῆς τροπὴν ἔξω ἀπήγγειλε· τοῦτόστι· καὶ εἰς τὰ ἐκτὸς ἔτευξε καὶ ἐπεξεργάσατο, προσθεῖς τῇ κακῇ βουλῇ καὶ κακὸν τὸ διὰ τῶν ἔργων ἀποτέλεσμα.* Vide eundem Ambros. de Cain et Abel I. 10.

413 *Furens exercitus regis Amorrhæi*] Justin. Mart. dial. cum Tryphone p. 286. 'Ὁν (Ἡρώδης) ὁ λόγος καλεῖ βασιλέων Ἀσσυρίων, διὰ τὴν ἰδέαν καὶ ἔργον αὐτοῦ γνώμην, ἐπίστασθε γὰρ τοιοῦτα, ἔφη, ἐν παραβολαῖς καὶ ὁμοιώσει πολλὰς λαλοῦν τὸ ἅγιον πνεῦμα' αὖτε πεποίηκε καὶ πρὸς τὸν λαὸν ἑπάρτα τὸν ἐν ἱεροσολύμοις, πολλὰς φῆσαν πρὸς αὐτοῖς, ὁ πατήρ σου Ἀμορρεῖος, καὶ ἡ μήτηρ σου Χερτάλα. Cæterum regio sive terra Chanaan a septem populis fuit habitata, Amorrhæis, Chananæis, Gergesæis, Hetæis, Hettevæis, Jebusæis, et Pherezæis: quibus adjungi etiam Philistæi seu Palæstini possunt. De Amorrhæis, Philo lib. II. legis allegor. et lib. Quis rerum divinarum hæres. De Chanaanæis, lib. Resipuit Noë.

427 *Sub fœdere falso Tristis amicitia*] V. N. Psychom. vs. 552. et seqq.

435 *Ducitur inæxus manicis, et mille catenis*] Ovid. Pont. II. 8. 'Sic fera quamprimum pavido Germania vultu Ante triumphantes serva ferat e quon.'

440 *Qui summum solidumque donum putat*] Saresber. VII. 17.

444 *In laqueum jam colla dedit*] Confer Muret. var. lect. XVI. 15. et Ovid. Trist. V. 9. et 3. 7. et notas nostras Pont. IV. 3.

449 *Hæc illa est Babylon*] Ambros.

de fide III. 1. 'Et Jeremias de Babylonie memoravit, quod in ea habitabunt filie Sirenum: ut ostenderet, Babylonis, h. e. secularis confusionis illecebras, vetustis lascivie fabulis comparandas: quæ velut scopuli in istius vitæ litore dulcem sonare quandam cantilenam ad capiendos animos adolescentiam videntur,' &c.

463 *Nonne fuit melius*] Vincent. Spec. XVII. 49. Augustin. tom. x. de tempore Serm. LXXXV. LXXXIX. XCVII. D. Hieronym. tom. i. ad Eustochium, pag. 66. b.

471 *Virga serpente*] Exod. IV. Macar. Homil. I. 'Ομοίως καὶ Μωϋσῆς ἔθηκε ῥάβδον, καὶ ἐγένετο ὄφης καὶ πάλιν ἔπε, καὶ ἐγένετο ῥάβδος. Justin. Martyr contra Tryphon. p. 244. Μωϋσῆς μετὰ ῥάβδου ἐπὶ τὴν τοῦ λαοῦ ἀπολόγησιν ἐπέμφθη καὶ ταύτην ἔχων μετὰ χεῖρας ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ ἔτεμε τὴν θάλασσαν. Idem ibid. p. 286.

472 *Æquoreum, pelago cedente, profundum Calceas*] Exod. XIV.

478 *Inventi vallam botryonia*] Vallem autem botryonis, h. e. racemiferam, vocat agrum Hierichuntinum: in quem missus est Josua, et socii ejus, ad explorandam soli bonitatem. Fabric.

479 *Cui melle perenni gleba fluens*] Num. XIII. 28. Exod. III. Isidor. Pelus. Ep. II. 99. Zehner, cent. IV. ad. 10.

481 *Si domitam Hierichon lituis*] Macar. Homil. I.

486 *Et quæ nudigenas transcendant culmine*] Gen. XI. Fl. Joseph. Archæolog. I. 6. 'Ο δὲ τύπος, ἐν ᾧ τὸν πύργον φερόμεσαν, τὴν Βαβυλὸν καλεῖται, διὰ τὴν σύγχυσιν τοῦ περὶ τὴν διάλεκτον πρῶτον ἐφεργασθῆναι. Ἑβραῖοι γὰρ τὴν σύγχυσιν Βαβὶλ καλοῦσι. vide et Philon. lib. περὶ συγχύσεως διαλέκτων p. 216. et lib. περὶ μέθης. Zehner. cent. V. ad. 12.

487 *Quis lapis ille est*] Justin. Mart. contra Tryphon. p. 244. Λίθος Χριστός διὰ πολλῶν γραφῶν συμβολικῶς κηρύσ-

σσαι. Et p. 248. Ἐκεῖ δὲ καὶ ὁ λίθος σύμβολον πρὸς τὸν Χριστόν. Idem p. 255. et 267. et 278.

492 *Angulus hic portæ in capite est*] Eph. II. 20. Ὅστος ἀκρογωνιαίον αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη ἀϋεῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ. Ibi Chrysost. homil. VI. p. 1066. Ἐἴδ' φησιν, Ὁ τὸ πᾶν συνῆκων ἐστὶν ὁ Χριστός, ὁ γὰρ λίθος ὁ ἀκρογωνιαίος καὶ τοὺς τεῖχους συνῆκει, καὶ τοὺς θεμελίους, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ. et quæ sequuntur. item Ephes. IV. 15. et seq.

498 *Regina Tyri*] Hanc aliqui ariolantur esse Reginam Saba: de qua 3. Reg. X. et Paralip. II. 9. Princeps Tyri exprimitur Ezech. XXV. 2, de quo Ambros. lib. de paradiso c. 2. 'Fuisse enim Diabelum in paradiso, etiam Ezechiel Prophetæ docet; qui dicit super principem Tyri: In voluntate, inquit, paradisi factus es. Principem autem Tyri in figura accipimus diaboli.'

Accola Parthus Euphratis] Isidor. orig. XIV. 2.

499 *Euphratis*] Isidor. origin. XIII. 21. Lucan. III. 256. Plin. V. 24.

Decolor Indus] Manil. lib. IV. 'Collit India Cancrum: Ardent Æthiopes Cancro, cui plurimus ignis; Hoc color ipse docet.' Turneb. XX. 9.

500 *Tempora pennatis redimitus nigra sagittis*] Q. Curtius ita de Indis scribit I. VIII. p. 335. mihi: 'Binorum cubitorum sagittæ sunt, quas emittunt majore nixu, quam effectu: quippe telum, cujus in levitate vis omnis est, instabili pondere oneratur.' Adi Plin. XVI. 36. Cæli. Rhodigin. XXIII. 9.

Tempora pennatis redimitus] Quæ quisque dote eminet, hujus insignis potissimum gestare amat. Indi, et in his Bactriani, ἐκβάλλον ἔθνος, 'longe jaculans gens,' quod sagittando valent, ut hanc virtutem gentis faciant testatorem, sagittis redimiuntur, Paschal. Coron. III. 18.

503 *Tudus eris, nec te*] *Hermes apud Lactant.* II. 16. *Μία φυλακή εὐσεβεία. εὐσεβοῦς γὰρ ἀνθρώπου οὐτε δαίμων κακός, οὐτε αἱμαρμένη κρατεῖ. θεὸς γὰρ βίωσι τὸν εὐσεβῆ ἐκ παντὸς κακοῦ. τὸ γὰρ ἐν καὶ μόνον ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἀγαθὸν εὐσεβεία.*

506 *Ex elementis cuncta solubilib.*] *Confer Philon. lib. Quis rerum divinar. hærea.*

515 *Sed cum spiritibus*] *Isidor. Pelus. Ep. II. 161.*

525 *Facile est frenare rebelles Affectus*] *Vide Macar. Homil. XXVII.*

534 *Parthica herude*] *Claudian. de raptu II. 198. 'Torrentius amne Hiberno, tortaque ruunt perniciosus hasta, Quantum non jaculum Parthi, non impetus Austri,' &c. Ovid. Met. x. 568. 'Quee quanquam Scythica non segnia ire sagitta Visa est.' Parthi autem fugiendo pugnabant et sagittas evibrabant. Virg. Georg. III. 'Fidentemque fuga Parthum, versisque sagittis.' Seneca Thyeste: 'Tellis, quee procul ingerit Parthus, cum simulat fugam.' Herodian. I. III. τὰ πλείστα τοῖν φεύγοντες εἰς τοῦτοισι τε τοξεύοντες ἐμάχοντο. V. N. Triet. II. 226. et *Claudian. Epigram. de hystrice.**

558 *Ille quidem fomes nostrorum et causa malorum est*] *Matth. xv. 19. Sic ut neque in fornace carbonēs arden- tes, quin scintillant, neque fīmus in sterquilimio, quin fæteat, esse possunt; sic ex corde bulliunt mala. Horolog. Princip. I. 38.*

564 *U! genuit David unum Crimen Adversalem*] *Sophocles, Antigone: 'Οστις δ' ἀνυφύλητα φυνεῖσι τέκνα, τί τόδ' ἐν εἴκοις ἄλλο πλὴν ἀντὶ πόνου θύσαι, πολλὸν δὲ τοῖσι ἐχθροῖσι γέλοιον; Vide Heideri orat. Heroum filii noxe. Ambros. I. v. orat. in obitum Valentiniā Imp. Isidor. Pelus. Ep. III. 219. et IV. 35. Gregor. Richter. axiom. Œcon. c. 18.*

577 *Tristibus atque piis variaverat*]

Varro lege Mænia: 'Neque in bona segete nullum est spicuum nequam; neque in mala non aliquod bonum.' Plato in Philebo: τὸ δὲ λογίζεσθαι, μικρὸν γλυκὺν μεμεγμένον. Quo rectissime pertinet illud Basilii M. in Asceticis p. 637. 'Ἀγχιθόρους γὰρ φασὶ καὶ Ἕλληνες τὰς κακίας εἶναι ταῖς ἀρεταῖς ἐκδοτῇ γὰρ ἀρετῆς θόρος τὴν κακίαν ἀνο- τήναι ἰδέαν ἐπατάσσειν παρήρμεσιν. Ἐ' δ' σπουδαῖον κατὰ τὴν ἀρετὴν, παρσένος ταύτης τὸ πρῶτον τῇ θόρῃ, καὶ ἀπὸ τῶν ταύτην δοσῶν, ἀνοργίστος ἀντὶ τοῦτο εἶ ἐκδοτὴς μᾶλλον τῶν θυρῶν τῆς κακίας, ἐκ τῆς θμοιότητος ἀναπηδῶν, ὥς εἰς τὸν τῆς ἀρετῆς οἶκον εὐεῖδαι.

583 *Sic vipera Dentibus cunctis fa- ces per viscera*] *Herapollō in hiero- glyph. II. 60. 'Eliān. de animalib. I. 24. Velaterran. lib. xxv. p. 699. Galen. de theriaca ad Pison. Isidor. Pelus. Ep. I. 105. et 275. et III. 261. Annotat. ad Plin. x. 62. Rhodigian. vi. 18. et 16. Plotarch. in Moralib. 'Jaculos et viperas prepiil rampant flatas: sic garrulus, vel cum sua perniciē, promit arcana.' Basil. M. Hexaem. Homil. ix. p. 41. Et in Psal. xv. Homil. II. in feneratorēs p. 69. Πονηρῶν γονέων πονηρὸν ἐκγονοῦν. ταῦτα λεγέσθαι γεννήματα ἐχιδνῶν, τὰ τῶν τόκων ἀποκνήματα. τὰς ἐχίδνας λέγουσι τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς διεσθιέσθαι τίκτεσθαι καὶ οἱ τόκοι, τοὺς οἴκους τῶν ἐφελόντων ἐφαγόντες ἀπογεννέσθαι. Iterum homil. De invidia, p. 170. Μᾶλλον δὲ ὥσπερ τὰς ἐχίδνας φασὶ τὴν κόπασιν αὐτὰς γαστέρα διεσθιέσθαι ἀπογεννᾶσθαι ὅθεν καὶ ὁ φθόρος τὴν ἐδόξουσιν αὐτὴν ψυχὴν ἀφῆκε δακνωδῆν, Isidor. orig. XII. 4. Johan. Brodæus tom. II. Crit. miscell. III. c. 11. et 28. Philo animal. hist. cap. 63. Philostrat. apud Photium in Biblioth. p. 542. et Schol. marginale. D. Bernhard de interiori domo c. 39.*

598 *Pietatis crimine*] *Crimen pietatis significantissime dixit id quod parant in alvo materno fetus iati:*

quod qua patris necem ulciscitur, pietas est: at qua in matrem paratur, crimen. M. Bergius.

617 *Supro anima*] Vide Macar. Homil. xxvii.

641 *Si non vult Deus esse malum, cur non vetat*] Consule Augustin. tom. 9. de arbore scientiæ boni et mali. et superius *τεπλ σρεφ.* II. 4. Tertullian. adv. Marcion. II. 195.

642 *Nil refert, auctor fuerit; anse opus in vitium*] Qui patitur, quod prohibere potest, idipsum facere videtur. ut notat gloss. in l. adigere. ff. de jur. patr. Et in l. pen. C. de Canon, largit. tit. lib. x. ubi pari pœna punitur officialis, qui non prohibet illicitas actiones. Et cap. præterea xxiii. questione 8. ubi hæc scribitur sententia: 'Qui crimina, quæ potest emendare, non corrigit, ipse committit.' Ex legibus quoque Platonis ad fin. lib. ix. æque punitur, qui aliorum injurias, cum prohibere possit, non prohibet, atque is qui facit. Tiraquel. tom. vii. c. 44. §. 13. Commentar. Terent. ad Adolph. p. 449. Clem. Alexand. Strom. I. p. 184. lin. 3. et 21. item Strom. viii. p. 338. lin. 10. Tertullian. lib. II. contra Marcion. p. 195.

649 *Ipsæ creavit enim*] Basil. M. homil. Quod Deus malorum non sit causa: *οὐτε μὲν γεννητὸν τὸ κακόν. εἰ γὰρ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, πῶς τὸ κακὸν ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ; οὐδὲ γὰρ τὸ ἀσχυρὸν ἀπὸ τοῦ μαλῆ, οὐτε ἡ κακία ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, &c.*

657 *Quis ferat hæc injecta Deo convitiis*] Pindar. Olymp. ix. τό γε λουδοῖσσι θεοῖς, ἐχθρὰ σοφία.

666 *Labi, hominis*] Basil. Imp. in parænet. ad Leon. filium, cap. 50. *ἄνευ οὐκ ἐστὶ σῶμα, ὃ οὐ παρέταται σκιδότατος ἀλλὰ ἀνθρώπου, ὃ οὐ παρέταται ἡμαρτία. ἡ γὰρ φύσις ἡμῶν, εὐλόγηθ' ἐν χρίσῳ, καὶ πρὸς τὰ πταίσαντα ἐκκατάφαρον.* Justinian. Novel. 5. de monachis ὅτι hinc autem: ἡ γὰρ ἀνθρώπου φύσις ἀλλοτρίη πᾶς ἐστὶ πρὸς τὰ πλημμελήματα. D. Ambros. apolog. David. 'Nec præmittatur istud, quod cum naturæ

nostræ vitio ad peccandum proclives sumus, adeo ut neque sine umbra corpus ullum, nec homo absque peccato sit.' Lactant. lib. de ira Dei. c. 20. Theodor. Antiochen. apud Photium in Biblioth. p. 205. et seq.

Servare, Dei est] Seneca de Clem. I. 26. 'Hæc divina potentia est, gregatim ac publice servare.'

670 *Invitone potest aliquis peccare Tonante*] Accurate hac de re disserit doctus ille Lipsius. Constant. I. 20.

674 *Necis aulæ tuæ vim libertatis*] Basil. M. homil. Deum non esse mali autorem p. 164. Irenæus adv. hæreses IV. 71. et seqq. Hierocles apud Photium in Biblioth. p. 753. et 757.

694 *Probitate coacta Gloria nulla venit*] Basil. M. homil. Deum non esse mali causam p. 164. 'Οτι καὶ συ τοὺς οὐκ ἐπὶ, οὐχ, ὅταν θεομίως ἐχρῆς, εὐνοὺς ὑπολαμβάνεις, ἀλλ' ὅταν ἐκαστοὺς ἱερῆς ἀνακληρονομίας σοὶ τὰ καθήκοντα καὶ θεῷ τοῖσιν οὐ τὸ ἡρωικασμένον φίλον, ἀλλὰ τὸ ἐξ ἀρετῆς κατορθούμενον. ἀρετὴ δὲ ἐκ προαιρέσεως, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης γίνεταί. προαίρεσις δὲ τῶν ἐφ' ἡμῖν ἡρτηται· τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν ἐστὶ τὸ ἀναξαρτέσιον. Macar. homil. 27. Οὐ γὰρ ἐπαυτὸν, εἰ καὶ ἐπιθυμῶν, τὸ μὴ προαιρέσει ἀγαθὸν ἐκείνος γὰρ ἐστὶν ἐπαυτὸν ἄξιος, ὃ ἰδίᾳ σπουδῇ μετὰ ἀγῶνός καὶ πάλης ἐπαυτὸν ἐμῶς τὸ ἀγαθὸν ἀναξαρτέσιον προαιρέσεις, &c.

696 *Nec tamen est virtus, si deteriora refutans Emicet*] Sup. *τεπλ σρεφ.* II. 59. D. Ambros. de Cain et Abel II. 4. 'Cum rennascitur improbitati, statim adesciscitur virtus. Egressus enim malitia, virtutis ingressum operatur; eodemque studio, quo crimen excluditur, innocentia copulatur,' &c. Vide Lactant. divin. institut. epitome c. 3.

705 *Lux comes est justi; comes est nec horrida iniqui*] Ambros. de Cain et Abel II. 9. 'Abscondit se autem, qui velare vult culpam, et tegere peccatum. Qui enim male agit, edit lucem, et amat tenebras suorum et latibula delictorum.' Saresbar. III. 13.

'An eum putas in conscientia tua securum quiescere, cujus turpitudinem producere potes in lucem, et proferre in publicum? Certe omnis, qui malus est, odit lucem. Et opus omne artificis sui videtur habere imaginem. Meretricantium mulierum fucus, dum argui veretur a lumine, petit umbras, et timet, ne seipsis deformiores sint, si immediata luce videntium obtutibus pateant,' &c. *Supra Cathem.* 11. et Ambros. de interpellat. L. 3.

710 *Transit propositum fas*] Basil. M. homil. Deum non esse mali causam. Ambros. lib. de paradiso. Gregor. de officio hominis.

721 *Nunc inter vitæ dominum, mortisque magistrum*] Μεσσηνὸς βιότῳ δμῶς καὶ θάτῳ. Coint. Smyrn.

726 *Loth fugiens Sodoma*] Ambros. lib. de fuga seculi c. 9. Saresber. vii. 13. Cyprian. in Sodoma. Victorinus Massiliensis. in Genesi lib. 111. pænæ sub finem. Erasmi. adag. 'Remis velisque.' D. Hieron. tomo i. Ep. xxii. fol. 63.

728 *Sulphure cum jam nimbo*] Cyprian. in Sodoma: 'Tunc Loth ingreditur Segor, simul exoritur Sol, Ultimus ille quidem, in Sodomamque incendia fervens Infert: nam totos radios armaverat igni. Æmula subsequitur caligo, includere luce Cæptans, atque globos confuso intexere cælo. Fumantes coëunt nubes, novus irruit imber: Sulphura cum flammis flagrantibus æstuat æther: Exustus crepitat liquidis ardoribus æther.' Victor. Massiliensis. l. d. De Sodomitico autem incendio vide Augustin. de C. D. x. 8. et xvi. 30. et lib. xxi. cap. 5. Tacit. histor. lib. v. Strabon. lib. xvi. Oros. lib. i. cap. 5. Solin. lib. xxxviii. Hægesipp. iv. 18. Joseph. de Bell. Jud. lib. iv. Tertullian. apologet. cap. 40. Philo lib. de confusione linguarum: et lib. ii. de vita Moysis. Ambros. Hexaëm. v. 14.

731 *Angelus hanc hospes*] Ambros. de Abraham Patriarcha i. 5.

736 *Quæ mundi forma cremandi est*] Salvian. de gubernat. Dei lib. i. p. 28. Epist. Jud. vs. 7. D. Hieron. ad Marcellam tom. i. p. 57.

737 *Ore Post tergum verso*] Nazianzen. in carminib. Κεῖνος δ' ἰόντῳ ἄριστος, ὃς ἰδεῖν δδὸν ἔλακε· οὐδὲ μεταστρέφεται Σοδόμων ἐπὶ τέφρῳ ἐρήμην, 'Ἦν διὰ μαργουσίνην ζεῖναι πρὸ θεοθέντων. Φεύγει δ' ἐσσυμένως ἐς ἔρος, πάτρης δὲ ἀλέησται· Μὴ μῦθος καὶ λῶας ἄλδς μετόπισθε λίγνται. Chrysost. in Epist. ad Roman. Homil. iv. p. 34. Augustin. t. x. p. 116. et seq. Aleim. Avit. ii. 390. Ambros. lib. ii. de virginitate p. 6. Zehner. cent. 111. ad. 67.

743 *Solidata metallo Dirigit fragili*] Victor. Massiliensis. lib. 111. in Genes. 'Quin etiam Loth, heu! miserabilis uxor, Seu tanto stupefacta metu, seu stulta cupido Illa fuit, vetitum contra consurgere pactum Fæmineis innata animis, quæ denique cunque Causa fuit, Sodomam inspectans se pone ruentem, Confestim pænas violata lege subivit, In statnam conversa salis, spoliataque luce. Sic animam infelix cum corpore perdidit omni, Ut nullum extaret forma remanens cadaver.' Philo lib. ii. allegor. Legis. Et lib. de profugis. Item lib. de somniis. Irenæus adv. hæretic. v. 31. Tertullian. lib. iv. contra Marcion. Cyprian. in Sodoma. Ambros. lib. de fuga seculi cap. i. Clem. Alexand. protrept. p. 29. scribit, 'Lothi uxorem poëtis esse Nioben:' qua de Homer. Iliad. xxiv. Ovid. Met. vi. 165. Cic. iii. Tusc. Agell. xx. 6. Pansan. in Attic. Anson. Epitaph. 27. Sophocl. Antigone et Electra vs. 149. Seneca Herc. Fur. vs. 389. Herc. Cæ. vs. 184. Agamem. vs. 371. Hadr. Jun. cent. i. ad. 68. Niobes archetypum. vide rursus Clem. Alexand. Strom. ii. p. 167. et Strom. vii. p. 321. Pari modo fingitur de Orpheo, cum ad Inferos descendisset, repetiturus Eurydicem suam; quod, cum respexisset, illa sit retracta. Fabulam vide apud Plat.

1. Sympos. Virg. Georg. iv. Ovid. in Met. Senecam Herc. Fur. v. 568.

752 *Quantumque armenta saporum Attenuant auxam*] Cyprian. in Sodomæ: 'Namque comes conjux, heu lethum, metaque legis, Fœmina non patiens, divina ad murmura cœli Audaces oculos nequicquam sola retor-sit, Non habitara loqui, quod viderit. et simul illic In fragilem mutata sa-lem, stetit ipsa sepulcrum, Ipsaque imago sibi, formam sine corpore ser-vana. Durat adhuc etenim nuda sta-tione sub æthram, Nec pluviis dilap-sa situ, nec diruta ventis. Quin eti-am si quis mutilaverit advena for-mam, Protinus ex sese suggestu vul-nera complet. Dicitur et vivens alio jam corpore sexus Munificos solito depungere sanguine menses.'

777 *Dividit hac illuc rapiens*] Pindar. Pyth. x. Καὶ γὰρ ἐρέουσιν ἐρέων ἔπος ἐνίκε φέρων.

779 *Aspice Ruth gentis Moabitidis*] D. Hieron. tom. ii. p. 73. a.

790 *Ille socrum Noëmin fido comita-tur amore*] Hieron. tom. i. p. 38. b. 'Noëmi, quæ nobis sonat παρακεκλη-μένη: quam interpretari possumus consolatam; marito et liberis pere-gre mortuis, pudicitiam reportavit in patriam: et hoc sustentata viatico, nuram Moabitidem tenuit. Ut illud Esaiæ vaticinium compleretur: 'E-mitte agnum Domine dominatorem terræ, de petra deserti, ad mon-tem filius Sion.' Ambros. lib. de vi-duis p. 18. b. Rursus D. Hieron. tom. iv. p. 141. b. de nominib. Hebraic. 'Booz in fortitudine. Noëmi, pul-chra. Orpha, cervix ejus. Ruth, vi-dens, vel festinans, sive deficiens.'

787 *Fulcra Booz merui*] 'Ad de-claramandam Dei potentiam; quod ei facile sit, ad dignitatis culmen eve-here, quoscumque voluerit:' ut inquit Bergomensis ad hanc historiam lib. iv. Chron. p. 71. a.

790 *Geminos fratres ad hialeum Per-venisse simul bivium*] Hesiod. lib. i.

ἔργ. καὶ ἡμέρ. Virg. in litera Pytha-goræ. Silius Italic. lib. i. Basil. M. p. 227. Max. Tyr. dissert. iv.

810 *Illicunt altis fallentia grana*] Plant. Asinar. 'Auceps quando concinnavit aream, offundit cibum: Aves assuescunt. necesse est facere sum-tum, qui quærit lucrum. Sæpe edunt: semel si sunt captæ, rem solvunt auc-upi.' Ambros. lib. de Helia et jeju-nio c. 8. 'Per escam laqueus non ca-vetur: in esca hamus latet, et cibum deducit in foveam: cibum inducit in retia: cibus visco etiam aves illigat: cibus volantes deponit ad mortem.'

823 *Multas viscosus inescat Pastus*] Ambros. lib. de bono mortis cap. 5. 'Dum aurum petimus, strangulamur: dum argentum quærimus, in visco ejus hæremus: dum prædium inva-dimus, alligamur. Quin etiam mulle-ris decus dum tentat, astringit. Cla-vus est libido; clavus tristitia; cla-vus iracundia; clavi sunt omnes pas-siones, quæ velut veru quodam ani-mam nostram penetrant, et infingunt corpori, visceribusque ejus annectant.' Confer D. Bernard. in Medi-tat. c. 14. p. 1061.

840 *Regionibus in paradisi*] Vide Bernhard. Serm. iii. Dominica Læt. Alcim. Avit. ii. 30. et de festo rogat. sub finem.

863 *Flammarumque apices*] Alcim. Avit. iii. 286.

871 *Fenestras*] Ambros. lib. de Noë et Arca, cap. 17.

884 *Pereunt sub nocte colores*] Non dispari schemate Ovid. de Arte i. 249. 'Nocte latent mendæ, vitioque ignoscitur omni; Horaque formosam quamlibet illa facit.'

908 *Ignem animæ*] Comment. Te-rent. Adelph. iii. 2. p. 497.

IN PSYCHOMACHIAM.

Psychomachia] Justin. Martyr nomi-nat θυμομαχίαν, Epist. ad Zenam et Serenum: τὸ τῆς θυμομαχίας εἶδος εἰς ἐαυτὸν καταγῆν ἐλθεῖν.

PREF. 1 *Senex fidelis, prima credendi via est*] Genes. xv. 6. Roman. iv. 8. Jacobi ii. 21. et seq. Galat. iii. 6. Ibid. vs. 9. vocatur *πίστεως*. Et vs. 7. *οὐ ἐκ πνεύματος, οὐτοὶ δὲ οὐκ ἐκ* 'Ασπαύ. Cyprian. ad Quirin. iii. 15. et Serm. iv. de mortalit. pag. 210.

2 *Beati seminis pater*] Gen. xvii. 18. et 21.

4 *Abraham parenti*] Philo *περὶ τῶν μερονομαζ.* f. 21. et seqq. et lib. *περὶ 'Ασπαύ.* et lib. De Gigantib. sub finem. Tractat. adv. Judæos de Sina et Sion inter Cypriani opera f. 347.

5 *Pignus qui dicavit victimæ*] Gen. xxi. Macar. Homil. xxxvii. August. tom. x. de temp. Serm. 66. Isidor. Pelm. Ep. iv. 178. Basil. Seleuc. orat. vii. et viii. Chrysost. in 2 Cor. ii. Hom. iii. et 1 Cor. xv. Homil. xli. Cyprian. Ep. iv. 6. Tertul. l. de de patientia. Ambr. l. de Cain et Abel c. 8. Philo l. 'Quod Deus sit immutabilis,' initio Joh. Saresber. ii. 26. 'Quod autem consilii et voluntatis Dei signum certius est, præceptione aut prohibitione divina? Annon recte videbitur velle, quod præcipit? Plane Patriarcham præcepit unigenitum promissionis filium immolare. Rectene Patriarcha mandanti acquievit? Recte quidem per omnia, eo quod mandatum voluntatis, quæ prima omnium causa est, et nunquam suo fraudatur effectui, certissimum indicium sit. Adeo quidem prima est, ut si quæretur de aliquo, cur ita sit, rectissime dicatur, quoniam ille sic voluit, qui omnia quæcunque voluit, fecit. Si vero, cur voluerit, inquiratur, inepta quæstio est; quoniam primæ causæ, voluntatis scilicet, quæritur causa, cujus nulla est omnino causa.'

7 *Quod dulce cordi, Deo libenter offerendum*] Cyprian. Serm. iv. de mortalit. 'Sic Abraham Deo placuit, qui, ut Deo placeret, nec amittere filium timuit, nec gerere parricidium recusavit. Qui filium non potes lege et

sorte mortalitatis amittere, quid faceres, si filium juberis occidere? Ad omnia te facere paratus timor Dei et fides debet. Sit licet rei familiaris amissio, sit de infestantibus morbis assidua membrorum et cruenta vexatio, sit de liberis, de uxore, de excedentibus charis funebribus et tristis avulsio, non sint tibi offendicula ista, sed prælia: nec debilitent aut frangant Christiani fidem, sed potius ostendant in collocatione virtutem,' &c. Lactant. divi. institut. epit. c. 2. 'Hoc sacrificium verum est, quod ex corde profertur: non quod manu, sed quod mente libatur. Hæc acceptabilis victima est, quam de seipso animus immolat.' Vide ibid. c. 9. et lib. vi. de vero cultu c. 25.

10 *Suumque suavis exemplum dedit*] Abraham pugnavit cum propheanis gentibus, captivamque Lothum liberavit. *Ὁδῶν ἡ πιστὴ ψυχὴ τὸ χάρισμα τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαμβάνειν καταξιώνται, μετὰ πολλοῦ ὀνείρου, καὶ ἐποικίης πολλῆς, καὶ μακροθυμίας, καὶ πειρασμῶν, καὶ δοκιμασιῶν, τῆς αὐταξουσίαν προειρήσεως διὰ πᾶσαν θλίψιν δοκιμαζομένης.* Macar. homil. ix. *Καὶ οὕτως παραμένει καὶ επικαλούμενος τὸν κύριον ἐν πίστει ἀδυστάκτῃ καὶ ὁποιοῦ πολλῇ, καὶ τῇ παρ' αὐτοῦ βοηθείᾳ ἐνδεχόμενος, τυχεῖν ἐκείθεν τῆς ἐνδοθεν λυτρώσεως τῶν δεσµῶν, καὶ τριχῶν, καὶ φραγµῶν, καὶ σάτους πνευμάτων ποτηρίας, ἵναρ εἰς αὐτῶν κρυπτῶν παθῶν ἐνέργειαν. ὁστος δὲ ὁ πόλεμος διὰ χάριτος καὶ θυνόμενος θεοῦ καταργεῖσθαι δύναται. δι' αὐτοῦ γὰρ το βύσασθαι αὐτὸν τῆς ἐναντιότητος, καὶ πλάνης τῶν λογισµῶν καὶ παθῶν ἐσθλάτων, καὶ μηχανῶν τοῦ ποτηροῦ ἀδυνατεῖ, &c.* Idem Homil. xxi. pag. 296.

11 *Ptolem, matre virtute editam*] H. e. Animi tranquillitatem et lætitiā: qua qui potiuntur, de his sit vates regis Psal. xxxv. 'Inebriabantur ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis tuæ potabis eos.' Ubi Hieronymus: 'Inebriabantur filii hominum, i. e. filii Christi, quia ipse filius

hominis est: et sancti filii hominum. Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, a pinguedine gratiæ Spiritus Sancti. Domus tua, sanctæ Ecclesiæ. Vel inebriabuntur, ut, oblitis flagitiis, virtutibus copulentur. Ubertas domus tuæ, intellectus dogmatum Ecclesiasticorum: torrens voluptatis Dei, Spiritus Sanctus est; qui irrigat omnem animam spiritualibus fluentis, ut fructum exhibeat sanctitatis.' Vide Philon. lib. Quod deterior potiori insidietur.

13 *Quam straga multa*] 'Facilius cujuslibet arboris noxia latitudo ac procacitas exarefcit, si antea radices ejus, quibus innititur, vel nudatas fuerint vel succisæ. Et infestantes humores aquarum continuo siccabuntur, cum generator eorum fons ac profuentes venæ solerti industria fuerint obstruæ.' Vincent. Spec. xx. 53. 'Ita vitiorum peste profligata atque repulsa, virtus sua profert vexilla et pandit pomeria.' Igitur, ait ibid. Vincent. c. 56. 'Unusquisque vitium, quo maxime infestatur, explorans, adversus illud arripiat principale certamen; indesinentes quoque orationem fletus ad Deum fundens. Impossibile est enim de qualibet passione triumphum quempiam promereri, priusquam intellexerit, industria vel labore proprio victoriam certaminis semet obtinere non posse, cum tamen, ut valeat emundari, necesse sit die noctunque eam in omni cura et sollicitudine permanere. Cumque se ab ea senserit absolutum, rursus latebras sui cordis perlustret, et excipiat sibi quam inter reliquas invenerit diriorē; atque adversus eam specialius omnia Spiritus arma commoveat: et ita semper validioribus superatis celerem de residuis habebit facilemque victoriam, quia et mens triumphorum processu redditur fortior; et infirmorum pugna antecedens promptiorem ei facies proventum præliorem.'

14 *Portenta cordis*] 'Plura sunt vitia, quam virtutes. Numerosior est enim carnalium passionum populus de septenario fomite vitiorum procedens. Fortior enim militat in membris nostris oblectatio carnalium passionum, quam studia spiritualium virtutum; quæ non nisi summa contritionum cordis et corporis acquiruntur. Atque ut jugiter teneantur, necesse est, eas semper illa, quæ acquisitæ sunt, sedulitate atque industria custodiri. Ideo Salomon eleganter mentis incuriam domati comparavit, tectoque neglecto; per quod primo quidem veluti minutissima quædam penetrant ad animum stillicidia passionum. Quæ si velut parva et levia negligantur, corrumpunt tigna virtutum, et post hæc influunt imbre largissimo vitiorum.' Vincent. ibid. c. 56. et 68.

15 *Reges ceperant Loth*] Genes. xiv. Ambros. de Abraham. ii. 7.

22 *Armat trecentos*] P. Greg. Tholosan De Repub. ii. c. 3. n. 3.

26 *Quin ipsa ferrum stringit*] Genes. d. l. Hegesip. v. 16.

43 *Melchisedech*] Genes. xiv. Psal. cix. Heb. vii. D. Ambros. Ep. x. 82. et 84. et lib. de Abraham i. 8. et ii. 8. Pelarg. in Gen. c. xiv. p. 271. Philo l. ii. legis allegoriar. Suidas, et alii.

45 *Mox et triformis*] Genes. xviii. Ambros. Ep. x. 82. et l. de fide resurrect. c. 23.

47 *Ei jam victam Sarra*] Philo *repl τὴν μετονομασίαν*. fol. 24. *Ἄρα μετονομασέσθαι εἰς Ἀράβαν. ἐρμηνεύεται Ἄρα μὲν, ἀρχὴ μου Ἀράβη δὲ, ἐρχοῦσα. τὸ μὲν οὖν πρότερον, εἰδικῆς συμβολῆς ἀρετῆς ἔστι· τὸ δὲ ὕστερον, γενικῆς. &c.* vide ibid. f. 41. ubi 'Isaak expouitur δὲ συνώνυμος τῆς ἀρετῆς τῶν εὐλαβειῶν χαρὰς, γέλας, δὲ ἐνθιμῶτος νῆς θεοῦ, τοῦ διδόντος αὐτὸν μήληγμα καὶ εὐθυμίας ἐρηκτικῶτάταις ψυχαῖς. Et fol. l. ibid. 'Isaak εὐλαβειῶν ἀρετῶν χαρὰ. Idem lib. *περὶ τοῦ ἐξέφυγε Νῶε* extremo, pag.

190. 'Ο γὰρ Σημ (inquit) ὥσωνι βίξα καλοκάγαθας υποβέβληται, δένδρον δ' ἡμεροτοκοῦν ἐκ ταύτης ὁ σοφὸς Ἀβραὰμ ἀνέδραμεν, οὗ τὸ αὐτήκουον καὶ αὐτομαθὲς γένος Ἰσαὰκ ὁ κάρπος ἦν, ἀπ' οὗ πάλιν αἱ διὰ πόνων ἀρεταὶ κατασπείρονται, ὧν ἀβλητὴς ἐστίν, ὁ τὴν πρὸς πάθῃ πάλιν γεγυμνασμένος Ἰακώβ, ἀγγέλοις ἀλείπταις λόγοις χρώμενος· οὗτος τῶν δώδεκα κατάρχει φυλῶν, ὡς οἱ χρησμοὶ βασιλίων καὶ ἱεράτευμα θεοῦ φασὶν εἶναι. D. Hæschel. in Notis ibid. fol. 212.

In alio fertilis] Cyprian. lib. i. adv. Judæos p. 265. § 20. 'Quod Ecclesia, quæ prius sterilis fuerat, plures filios habitura esset ex gentibus, quam quot synagoga antea habuisset, &c. Sic et Abrahæ, cum de ancilla natus esset prior filius, Sarra sterilis diu mansit, et sero in senecta de pollicitatione peperit filium Isaac, qui fuit typus Christi.' Ambros. de Abraham. i. 7.

52 Vigilandum in armis pectorum fidelium] Teste enim Prospero; 'Nunquam bella piis, nunquam certamina desunt: Et, quocum certet, mens pia semper habet.' Quod Reusnerus ὁ μακαρίτης ita vertit: Ὅποτε τοὺς ἀγαθοὺς ἀπολείπει μὲχος ἀγὼν τε, Ἀλλ' ἐγρηγορῆν εἰσεβὰς ἥτορ ἔχει. Præclare equidem Bas. Seleuc. orat. viii. in Joseph. Ὁ γὰρ τοσαῦται κινδύνων ἐπαυαστάσεις πολιορκούσι τοὺς πλείοντας, ὥς αἱ τοῦ βίου περιστάσεις περιαντλοῦσι τοὺς τῆς ἀρετῆς ἐμπορίαν ἀνύοντας. τίς γὰρ τῶν δικαίων τὴν τῆδε πλοῦν διὰ γαλήνης παρέπλευσε; Integram perlege Orat. vel, ut Isidor. Pelus. scribit Ep. i. 4. et iv. 195 Πένεϊσο, στᾶδιον ἡμῶν τὰ παρόντα προκείμεναι ἀράται, ἐν ᾧ θηρίαι οὐκ αἰσθητοῖς, ἀλλὰ νοητοῖς πάθει προσκαλομεν, &c. A quib. non discordant, quæ extant lib. ii. epist. 24. δῆλον μὲν γὰρ, ὅτι τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἀβλων στᾶδιον ἐστίν ὁ παρὰν βίος· τῶν δὲ στεφάνων καὶ τῶν ἐπάβλων, ὁ μέλλων. Vide Epist. iei. 60.

57 Si quid trecenti] Caspar Barthius, indefessi ingenii et lectionis

plurimæ juvenis, acutissimum hoc ænigma i. 1. Ablegm. Crit. c. 5. ita explicat. Pro possint, legendum ait, prosint. Trecenti autem aliud nihil nisi crucem Dominicam designant, illi inclusi literæ sive elemento Græcico ταν, qui eum numerum exprimere Magistri linguæ dederunt. Jam sciendum est, quid prosint illi trecenti, h. e. crux Dominica, Gratiae divinæ et æternæ salutis ostium, quam 'vexillum pietatis' vocat ad Asellam D. Hieronymus, quam 'lignum vitæ' eleganti carmine celebravit D. Cyprian. 'tropæum gloriæ' Venantius Fortunatus, quam 'omnium nostrorum salutem' noster Prudentius in Romano vocat. Porro solentes Christiani scriptores ταν Græcum crucem suam nuncupare, et ab illa litera lignum sanctum censere consuevere. Tertul. lib. iii. in Marcionem: 'Ipsa est enim litera Græcorum ταν; nostra autem T species crucis.' D. Paulinus: 'Christus non multitudine nec virtute legionum, sed jamunc in sacramento crucis, cujus figura per literam Græcam ταν numero trecentorum exprimitur, adversarios principes debellavit.' Quo loco proculdubio Prudentium adspexit D. Paulinus. Et hoc quidem modo quid per 'trecentos' Aurelius Clemens velit significatum, liquidum est. Sequitur, ut, quid per 'bis novena' intelligendum, apparere faciamus. Notissimum est θ literam mortiferum signum Prætoris, ut Martialis loquitur, esse; quia scil. inauspicatum mortis vocabulum θάνατος ab ea incipiat. Jam ne pueris quidem incogitum, idem elementum Græcis novenarium numerum exprimere. Per dno itaque theta, sive novenarios indices, duas mortes, et quidem eorum, qui cum ταν suspenso Domino obierunt, circumloquitur Poëta. Sunt autem ii latrones comites meriti, immeritissimæ Christo Salvatore necis. Horum latronum nobis cognitio et consideratio magnopere

prodest ; ut scil. peccaminum nostrorum identidem, et quidem crebro (sunt enim gemini) recordemur, et simul cum Christi passione gratiæ ministra merentia scelera æternas pœnas ob oculos habeamus. Ne ita facile iactitu suppliciorum indulgeamus dehinc naturæ corruptæ vitia quasi manu facta, nostræ certe arbitrationis. Duorum vero consideratio eo etiam dncere potest, exindeque prodesset, quod duplicem mortem facinora incurrant, mortalem alteram, quam is latro oblit, qui conversus cum Domino paradisu eadem vespere ingressus est ; alteram æternis cruciatibus trahendam, cujus vermibus nunquam intermoriturus, cujus ignis nunquam extinguendus est ; quam oppetiit nequissimus mortalium, qui sceleribus patris pœnitentiæ de loco eo scurrilia et impia dicta adjecit, in ipso patibulo in seipsum crudelior, quam in hospites olim ferro liber fuerat. Hæc Barthius noster.

58 *Figura nocerimus mystica*] Follia Sibyllæ obscurius hoc est, et numeris Pythagoricis abstrusius, quod fere nemo est qui promat, et se Cædipum exhibent ; nisi Johan. Drusius lib. 11. quæst. et Respons. cujus verba : 'Vir eruditus,' inquit, 'qui Prudentium Commentario recens illustravit, hic Cædipum aliquem desiderat. Nihil opus Cædipo ; ego Davus, si ullam est, ænigma solvam, quod facile intellectu est, si sciamus Tau literam referre figuram Crucis. Nam eadem in numeris notat ccc. Isidorus de Etymologiis : Inter mysticas literas tertia est Tau, figuram demonstrans Dominiæ Crucis. Hieronymus in Commentariis Ezech. ix. 4. antiquis Hebræorum literis, quibus usque hodie utuntur Samaritani, extrema litera Tau crucis habet similitudinem, quæ in Christianorum frontibus pingitur, et frequenti manus inscriptione signatur. Quod vobis, magis clarescet ex glossa ordi-

Delph. et Var. Clas.

naria ; in qua Gen. xiv. loco, ubi hanc historiam sensu allegorico illustrat, ita legimus : Quisque pro anima sua contra spirituales nequitias bellum gerat, cum trecentis decem et octo vernaculis, i. e. cum auxilio sanctæ Crucis. Tau enim litera, quæ habet figuram Crucis, ccc. exprimit. Superest difficultas, quam affert numerus auctior, quam nullus extrico ; si hoc non est, quod suspicor ; quia apud Hebræos Tau littera scribitur binis consonantibus, videlicet Th et V, quarum posterior valet sex, existimasse veteres, sicut in Tan ter iteratur centum, sic in Van ter repeti debere sex. Est autem ternus numerus inter mysticos. Ita emergunt trecenti terque seni vernuli. Ceterum ut nolim hoc posterius pro certo affirmare ; ita prius illud, nempe in mente habuisse Prudentium, cum hos versus scriberet, memoratam allegoriam, tam certum habeo, quam quod maxime. Hactenus doctissimus Drusius. Johan. Heidfeld. in Sphinge Philosoph. c. 31.

60 *Parente*] Cyprian. in Symb. exposit. 'Quomodo sane Deus Pater genuerit filium, nolo discutias ; ne te furiosus inseras in profundi hujus arcanum.' Vide ibid. plura, et serm. de nativitate Christi. Ambros. lib. 1. de fide : 'Mihi impossibile est generationis scire secretum ; mens deficit, vox silet, non mea tantum, sed etiam Angelorum.' Egregia hanc in rem adfert Basil. M. homil. in sanctam Christi γεννηται, p. 231. Apoth. vs. 5. et 334. Euphron. Presbyter in exposit. Symb. Athanas. 'Dens Pater Deum Filium genuit non voluntate neque necessitate, sed natura. Nec quærat, Quomodo genitus sit ; quod Angeli nesciant, Prophetis est incognitum. Unde eximius Prophetæ Esaias dicit, Generationem ejus quis enarrabit ? Ac si diceret ; Angelorum nemo, Prophetarum nullus. Nec inenarrabilis et inestimabilis

Prudent.

4 R

Deus a servillis suis disentiendus est, sed fideliter credendus, et puriter diligendus.

5 *PSYCHOM.* Dissors Rex noster] Sine Dei enim Numine, nihil est in homine. Pulcher est in hanc sententiam Luciani Senarius, Antholog. 1. Θεοῦ μὲν ἕκτος οὐ τις ἐντυχῶ βροτός. Nec male Eurip. in Supplic. 'Ἡ ῥετὴ δ' οὐδὲν φέρει βροτοῖσιν, εἰ μὴ τὸν θεὸν χρῆσαν' ἔχει. Et rectissime Neator apud Homerum: Ἐθέσθαι πάντες δὲ θεοῦ χάριτος' ἄνθρωποι.

7 *Exoritur quoties turbatis sensibus intus seditio*] Præclare Πλατωνίων Philo lib. περὶ οὐρανοῦ: Τοιοῦτος μὲν δὴ κύκλος εἰσάγεται περὶ τὴν πολέμοισιν ψυχὴν ἐκείνου πάλαι. καθαιρεθέντος γὰρ ἀπὸς ἐχθροῦ, φέρεται πάντως δυνατώτερος ἕτερος, ὅδρας τῆς πολυκεφαλίου τὸν τρέπον. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνης φασίν, ἀπὸ τῆς ἐκτμηθείσης κεφαλῆς ἀναβλαστάνειν ἄλλην ἀντιπάλαιον τὸ πολέμοισιν καὶ πολέμοισιν τῆς ἀνάντου κακίας δυσάλαστον γένος. A cujus mente Chrysostomus longe non abit; dum inquit: 'Ο τῶν παθῶν ἡρώχτος οὐχ ἀπαξ καθυποτάσσεται. ἀλλὰ γὰρ ὁ πόλεμος οὕτως ἵσταται ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Quod Cyprianus ita exsinnat Serm. 1. de mortalitate fol. 207. 'Cæterum quid aliud in mundo, quam pugna adversus Diabolum quotidie geritur? quam adversus jacula ejus et tela conflictationibus assiduis dimicatur? Cum avaritia nobis, cum impudicitia, cum ira, cum ambitione congressio est,' &c. Confer D. Bernard. in lib. de ordine vitæ p. 1123.

9 *Pro libertate tuenda*] Libertas aliqui res inestimabilis, ἡ οὐκ. qui et ex quib. caus. mas. non po. l. cvi. Radulph. Forner. rer. quotidian. iv. 13. 'Omnesque profecto liberi inbenitus sumus, quam servimus.' Plant. Captiv. Unde concinne Guntherus viii. 81. 'Sunt, quibus extrema pro libertate tuenda Dulce sit, intrepide mortem premittit voto, Esuriem, cælumque pati, bellicque labores,

Dummodo pro patriæ sint hæc toleranda salute.' Ita apud Masturnum Homerum Æn. viii. 'Æneadem in ferum pro libertate ruebant.' Numquid ergo sordum non erit, tuis tū παθῶν τρικυκλῶν ἐκδιδόναι, ut Theodoret. loquitur, affectuum decumania cedere fluctibus, vitiorum procellis abripi, et Licentiam matu absorberi? Affectuum, inquam, et vitiorum: ἀναρ εἰ τῆς ἐν ἡμῶν βόμης κρατήσουσιν, οὐ μέγα τοῦ σώματος ἰσχύει τὸν κίνησαν, ἀλλ' αὐτῇ τῇ ψυχῇ τὸν θάνατον φέρουσιν. Isidor. Pelus. Ep. iv. 196.

10 *Furiis inter præcordia mistis*] 'Animus, quia tenuis est et invisibilis, cum his congredditur hostibus, qui videri tangique non possunt. Qui sunt autem hostes animi, nisi cupiditates, vitia, peccata? quæ si vicerit virtus ac fugaverit, immaculatus erit animus et purus.' Lactant. iii. 12. 'Tres autem sunt adfectus, qui homines in omnia facinora præcipites agunt; ira, cupiditas, libido. Propterea poëtæ tres Furias esse dixerunt, quæ mentes hominum exagitant; ira ultionem desiderat, cupiditas opes, libido voluptates,' &c. Idem vi. 21. Cæterum hodie septem tantum principalia numerantur Vitia. at Veteres octo. Cassian. in Biblioth. Photii pag. 266. D. Bernard. lib. de ordine Vitæ p. 1123. Theodulphus Aurelianus. epist. ad Clerum: 'Octo sunt principalia vitia, aise quibus vix ullus inveniri potest. est enim gastrimargia, h. e. ingluviæ; secundo fornicatio; tertio accidia sive tristitia; quarto avaritia; quinto vana gloria; sexto invidia; septimo ira; octavo superbia.' Pluribus hæc ostendit Goldastus, ille Germanus carbunculus, ad Columban. p. 108.

11 *Nec enim Magnarum virtutum inopes*] Vide Cyprian. de exhortat. Martyrii, cap. 8.

21 *Dubis sub sorte ducti*] Seneca hæc stabililiter calculo, Thobalde, vs. 629. 'Fortuna belli semper anci-

pitū in loco est.' Et Virg. Georg. II. 'Dubius Mars errat in armis.' Et Æschyli in ἰστυ θήβ. 'Ἔργον δ' ἐν κέλεος ἄρης κρηφ.' Notus est Homeri quoque versiculus Iliad. VI. Εὐνὸς ἀνδράων, καὶ τὸν κτερόεντα κτεάετα. Qui Ciceroni in oculis fuit, pro Milione: 'Incerti exitus pugnarum, et Mars communis: qui sæpe spoliante jam et exultantem evertit et perculit abjecto.' Hegesippus ergo non immerito exclamat v. 30. 'O varia atque incerta, velut bellorum quædam alea! quæ sicut jactu quodam, ita casu potius, quam virtute, plerumque inopinatis ludit eventibus, sufficiens novos exitus. Namque et hic jactus sunt, non tesserarum quidem, sed sagittarum telorumque plurium, lapidum quoque, quibus sæpe victor sternitur alieno vulnere. Et dum aliena spolia rapit, ipse despoliatur,' &c. V. N. Pont. III. 6. vs. 31.

21 *Petit campum*] Virg. Georg. III. 'Prior electro campum petit amnis. 22 *Nuda humeros*] Ita depingitur Fidei habitus; sat graphice. Appelatur, 'Agresti turbida cultu,' forte, quia simplex et aperta: aut quæ vix fuerit e gentiliū et paganorum erroribus ac sordibus elucetata. Nuda humeros; nec enim ei, ut Amori apud Theocritum, Idyll. XXI. νύξ ἀνερρόκασται, neque κέβει νόψ ἄλλο, ἄλλο δὲ λαλεῖ ἢ προσφέρει. Intonsa comas; quia e vestigio non deficit, labascit, intersecatur et avolat; sed suis usa progressionib. quotidie augetur. Exerta lacertos; quia prompta ad operandum. ἰὼν γὰρ ἡ πλῆσις πῇ ἔργα ἔχῃ, νεκρὰ δότι καὶ ἰωρήσῃ. Jac. II. 17. Vide Hb. vs. 14. 18. et seqq.

24 *Repentinus laudis calor nec telis meminit cingi*] Referes huc non inconcinne historiolum de Alberto Comite Tyrolensi, apud Gunther. VII. 687.

31 *Altior insurgens*] Virg. Æn. XI. 'Tom validam perque arma viro perque ossa securim, Altior insurgens,

oranti et multa precanti Congeminaut.'

36 *Quam mille coactam Martyribus*] Cypri. de duplici martyrio: et de laude martyrii.

39 *Floribus*] I. e. Martyres remunerat eo genere honoris, qui summus est. Hi flores autem mystico sensu hic sunt gemmæ virtutum, inf. vs. 911. Carol. Paschal. Coron. II. 15.

41 *Fulget in armis*] Virg. Æn. VI. 637. 'Paribus quas fulgere cernis in armis.'

Speciosis in armis] Καλὰ τὰ παρθένης κεμήλια. P. Silentiaris. vide Cyprian. de singularitate clericor. p. 408.

42 *Suocincta faces*] Vocat Furiam, vs. 10. et 46. ideo, quia igni armatæ istæ ac facibus ardentibus, Libidini easdem assignat. Sophocles: κόρη δὲ τοῖ λῶσσα μανὴς, rabies furiosa,

54 *Semper prostrata jacebis*] Vox ea propria insultantis adversarii. Ita Achilles Lycaoni insultat jam interempto: 'Ἐρταυθεῖ νῦν κείσο μετ' ἡχθῶσιν, εἰ σ' ἀρελῆς Αἴψ' ἀπολυχμήσονται ἀκνέδες. Sed hæc protrita. Exempla aliquam multa suggeret Homerus, Coitus Smyrn. alii.

60 *Assyrium postquam thalamum cervice Olopherni Cæsa*] Judith. c. 18. Saresberiensis VIII. 20. 'Sic Holofernes non virtute hostili, sed suis vitis gladio mulleris occubuit; et qui viris formidabilis fuerat, luxuria, et ebrietate victus a fæmina interfectus est,' &c. Et paulo post: 'Ipsa vero, quæ luxuriari non venerat, fidei et fortitudinis suæ instrumento, usa est luxuria aliena. Et crudelitatem, quam semel sopivit blanditiis, in populi liberatione charitatis armis occidit. Percussit ergo Holofernem in cervicem et abscidit caput ejus, et tradidit illud ancillæ suæ, ut poneretur in peram reportandum in urbem, quæ salutem fuerat consecuta in manu feminæ.' Iidor. Pelus. Epist. I. 87. August. tom. X. de tem-

pore Serm. CCXXXVIII. CCXXXIX. Ambros. offic. III. 13. et lib. de Helia et jejuniis c. 9. et lib. de vidua p. 18. b. et seq. D. Hier. tom. I. ad Eustoch.

76 *Inde omnis jam. diva caro est*] Athanas. apud Theodoret. Dialog. 2. contra Hæret. 'Quia λόγος assummsit carnem, ideo ἐθεοποίηθη ὁ ἄνθρωπος.'

81 *Sed miseros ad nobiliora trahente*] Basil. Selenc. Orat. in prophet. Elisæum et Sunamitidem: Καὶ ἡ ζωὴ τὸ νεκρὸν ἐφόρεσεν ἑνδοξμα, ἵνα εἰς τὴν ἰδίαν ἀφθαρσίαν μεταβάλλῃ τὴν νέκρωσιν. κατελθούσης δὲ τῆς θεότητος εἰς τὸ σῶμα, δὴ τὰ μέλη λοιπὸν ἡγιάζετο, καὶ πρὸς τὸν ἀμείνονα καταβάλλετο χρῆσις, &c. Vide Jobinum apud Photinum p. 306.

82 *Ille nūnet, quod semper erat; quod non erat esse Incipiens*] Juxta illud: 'Sum, quod eram; nec eram, quod sum; nunc dicor utrumque.' Nazian. Orat. II. in S. lavac. 'Dei filius hominis filius et fieri et vocari sustinet; non immutans, quod erat; sed assumens, quod non erat.' Basil. Selenc. Orat. in Moysem, in illud Phil. II. 'Ἄλλ' αὐτὸν ἐκένωσε, μορφὴν θεοῦ λαβὼν, inquit: λαβὼν δὲ ἡμῶν, οὐ γενόμενος καθ' ἡμᾶς. μεμύνηκε γὰρ ὁ ἦν, λαβὼν δ' οὐκ ἦν. Τοῦ εὐαγγελίου λέγοντος καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο' θελονότι, ὁ οὐκ ἦν ἐγένετο, μέγας ὅπερ ἦν. August. tom. x. de tempore Serm. v. 'Accedens ad nos per id, quod assummsit ex nostro; et liberans nos per id, quod mansit in suo.' Vide ibid. Serm. XII. &c.

87 *Lutulenta libido*] Οὐ γὰρ τῶν προπυλαίων μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδύτων ἀπτεται ὁ μολυμπός, ut sic traham' huc verba Isidori Pelus. Epist. IV. 122.

90 *Corpora commaculans*] Isidor. Pelus. Ep. IV. 129.

Animas in tartara mergis] Nam blandientis libidinis virus occultum est, et arridentis nequitiae facies quidem læta, sed calamitatis abstrusæ illecebrosa fallacia, instar ejusdem veneni, ubi in lethales succos dulcedine aspersa, calliditate fallendi, sapore

medicato, poculum videtur esse, quod sumitur: ubi epota res est, perniciēs hausta grassatur.' Recte ergo atque eleganter Philo lib. τὰ πάλαι ἄλληγορ. ὅτις γὰρ οὐδὲν ὅτις ὁνομασθὲν ψυχῇ ἐνάγει, ἐς ἀμετρίαν τῶν ἡδονῶν. Imo, ut Synesius scribit Epist. CXLVI. ἐγὼ μὲν οὐ δὲ ἕλλο τι τὰς χαρῆνας ἐπὶ τῶν ποιητῶν βλάσφημεῖσθαι, ἢ ὅτι τῶ μελιχρῶ τῆς φωνῆς ἀπάλλων, προσηγόμεναι τὸν πιστεύσαντα. ἤκουσα δὲ τοῦ τῶν σοφῶν καὶ ἀλληγοροῦντος τὸν μῦθον. χαρῆνας γὰρ αὐτὰς αἰσίντεσθαι τὰς ἀπολαυστικὰς ἡδονὰς, αἱ τοὺς ἐξαστας καὶ καταγοητευθέντας αὐτῶν τῶ προσηγεί μετὰ μακρὸν ἀπολλέουσι. Vide eundem Epist. XXXII.

90 *Furiarum maxima*] Sup. vs. 78.

107 *Catholico in templo*] Solebant milites, confecto bello, quæ gesserant, aut hostibus abstulerant, arma ad Deos suspendere: contra Symmach. II. 61. Propert. I. II. 'Miles depositis annosus secubat arma, Et vetus in templo bellica parma vacat.' Homer. Iliad. VII. de Hectore, Ajaxem interficere cupiente: Τούχῃα σιλήφας οἶσω ποτὶ Ἴλιον ἱρήν, καὶ κρεμῶν ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο. /Æn. XI. cæcis Mezentio spolia Marti Gradivo dicari facit in trophæo Virg. 'Mezentī dæcis exuvias tibi magnæ trophæum Bellipotens.' Vide eundem VII. a vs. 177. usque ad vs. 190. Meurs. ad Lycoph. p. 267.

109 *Modesta*] Est enim innata quodammodo atque insita Fortuna, quæ per aspera et calamitosa eluctatur, modestia. Nec aliam ob causam bonis viris fortunam ejusmodi Deus plerumque immittit, nisi quia eorum modestiam hac quasi disciplina procurat. Vidit hoc Seneca, lib. Quare bonis viris: 'Cum videris bonos viros acceptosque Diis laborare, audire, per arduum ascendere; malos autem lascivire et voluptatibus flagere; cogita, filiorum nos modestia delectari, vernularum licentia.' Belle proinde modestiam, seu morum

moderationem, quam *μετριότης* appellat Ptoarchus, *ἔκγονον ἀρετικίας* esse dixit lib. De amore fraterno. Prudentius ergo hic accommodate. Et Lucianus ingeniose libro Imaginum, quam sit Fortunæ redoundi necessaria modestia, designatum ait a poetis, cum fingerent Dædalum in patriam e carcere revolantem summis fluctibus, alis remigasse, easque subinde aqua inspersisse, ne ardenti Sole diffunderent. P. Roverius Notis in Paneg. ad Franciæ regem, charact. II. p. 131.

Modesta gravi debet Patientia vultu] Tertulliani verba et Picturam Patientiæ hic nisi traxero, injuriosus ero. Ait ille scriptor, Patrum antiquissimus, lib. de Patientia: 'Age jam si et effigiem, habitumque ejus comprehendamus. Vultus illi tranquillus et placidus, frons pura, nulla mæroris aut iræ rugositate contracta: remissa æque in lætum modum supercilia, oculis humilitate, non infelicitate dejectis. Os taciturnitatis honore signatum. Color, qualis securis et innoxia. Motus frequens capitis in Diabolum, et minax risus. Cæterum anxietas circum pectora candidus, et corpori impressus: ut qui nec inflatur, nec inquietatur. Sedet in throno spiritus mitissimi et mansuetissimi, qui non turbine glomeratur, non nullo livet, sed est teneræ serenitatis, apertus et simplex, quem tertio vidit Helius. Nam ubi Deus, ibidem et alumna ejus, Patientia scilicet. Cum ergo Spiritus Dei descendit, individua Patientia comitatur eum,' &c.

113 *Deflexa oculis et lenta*] D. Ignatius victoriam post plagas magnanimitatem esse, ait apud D. Maximam, de Patientia: *μεγάλου ἀθλητοῦ ὄντι, θέρεσθαι καὶ νικῆν*: 'Magnanimi est athlete, cædi et vincere.' Unde intelligere est, quid causæ fuerit, quod hic Autor Patientiam reparatam Fortunæ parentem effingit. Quemadmodum enim deflexi oculi, ita et lenti-

tudo, magnanimi signum est Aristoteli: qui homini *εὐθύμῃ* sic præcipit in Physiognom. *ἐν τε ταῖς κινήσεσιν βραδὺς ὦτον καὶ ἀνεκίμῳ*; 'In motibus tardus esto et lentus.' P. Rover. ibid. p. 140.

113 *Ira tumens*] Seneca de Ira I. 4. et III. 4. Heider. in libello de cohibenda Ira, thesi 90. et 91. Graphice Ovid. de Arte III. 'Ora tument Ira, nigrescunt sanguine venæ: Lumina Gorgoneo sævius augue micant.'

Spumanti feruida rictu] Basilinus M. homil. ἐν Λακιστοῖς pag. 213. Ἡ γραφή σοι λέγει· οὐκ εὐσχημον ἄνθρωπος θυμώδης. πῶς ἀσχημονεῖ ὁ θυμώδης; ἀπορίσθαι τὸ σχῆμα τὸ ἀνθρώπινον, θηρίου σχῆμα μεταλαμβάνει. ἐνθήσονται τὸν θυμώμενον· ἐπέξεν αὐτῷ ὁ θυμὸς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκπλάγῃσιν. οὐκ εἰσὶν οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοί. πῦρ βλέπει, ἀνέβραμεν αὐτῷ τὸ αἷμα, περιέχεσε τὴν καρδίαν. ὑπερέβραμε τοὺς χιτῶνας τῶν ὀφθαλμῶν, ἐγένετο ὄφθαλμος, ἐκχωρῶν τῷ πάθει. ἡλλοίωσε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ἄνθρωπος θυμώδης οὐκ εὐσχημον. ἐὰν ἴδῃς τὸν θυμώμενον τοὺς ὀδόντας παραβήγοντα, ἐνθυμήθητι ὅτι οὗτοί σοι εἰσιν οἱ τοιοῦτοι, τὸν ἔνδοθεν θυμὸν διὰ τῆς τῶν ὀδόντων παραβήσεως ἐκπλάγῃσιν. ἐὰν ἴδῃς τὸν θυμώμενον ἀφρίζοντα, ἐὰν ἴδῃς ὄσσημα φεγγόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐὰν ἴδῃς τὸν θυμώμενον πατρὸς μὲν ἐπιλασθώμενον, παιδὸς δὲ ἀγροσύντα σῶμα, διὰ πάντων ἀφαιδῶς χωροῦντα, ἴσα πληροφορήσῃ αὐτοῦ τὴν ὁρμήν. βλέπεις τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πράγματος. Vide ejusdem homiliam κατά δριγζομένων. p. 66. et seqq. Commentar. Terentian. ad Adelph. III. 2. Chrysost. in Matth. Homil. IV. XVI. XX. XXXIX. LI. et alibi.

114 *Sanguinea intorquens lumina*] Ob oculos habuit hunc locum Galterus Alexand. v. 222. 'Comes indivisa Furoris Præcípites fert Ira gradus, et fellea torquens Lumina, contemnit humiles Rationis habenas, Impatiensque moræ, levis et male cuncta ministrans Impetas.'

Sanguinea intorquens lumina] Ardor

oculorum, signum iræ primarium est. Plant. Menæch. 'Oculi scintillant.' Captiv. 'Ardent oculi.' Ovid. Met. III. 33. de Dracone: 'Igne micant oculi.' Et VIII. 284. 'Sanguine et igne micant oculi.' Virgil. 'Ardentes oculos suffecti sanguine et igne.' Lucr. III. 290. 'Quam fervescit, et ex oculis micat acribus ardor.' Cassiodorus igitur eleganter Var. VI. 9. 'Iracundus luminum fervore declaratur.' V. N. Trist. IV. 2. vs. 31. Hoeschel. ad Horapoll. II. 101.

117 *Hirsutus quatiens cristas*] Quicquid hirsutum galeam impositum erat, faciebat ad hostium terrorem. Videas passim in nummis veteribus, in capitibus exuvias caprarum, arietum, elephantorum, &c. Virg. Æn. VII. 'Fulvosque lopi de pelle galeros Tegmen habet capiti.' Galeas autem ex diversorum animalium pellibus fuisse confectas, probat in Conjectaneis suis ad Varronem ingeniosissimus Joseph. Scaliger. Godeschalc. Stewech. ad Veget. II. 16. Vide Lips. de Milit. Rom. Dial. III. 1. Casaubon. ad lib. I. Sueton. p. 22.

120 *Quia turpe tibi, genuisse dolorem*] Tertull. lib. de patientia.

121 *Sequitur convitia*] Salvia. lib. III. de gubernat. Dei: 'Prima semper irarum tela maledicta sunt, et, quicquid non possumus imbecilli, optamus irati: ac sic in omni animorum indignantium motu votis malis pro armis utimur.'

124 *Sed resiliit duro lorica excussa repulsa*] Seneca de Ira III. 5. 'Ut tela a duro resiliunt, cum dolore cadentis solida feriuntur; ita nulla magnum animum injuria ad sensum sui abducit, fragillior eo, quod petit. Quanto pulchrius, velut nulli penetrabilem telo, omnes injurias, contumeliasque respuere! Ultio, doloris confessio est,' &c.

134 *Lassaverat irrita dextram*]³ Habet enim ira non solidum robur, sed tantum tumorem, violentisque prin-

cipiis utitur: non aliter, quam qui a terra venti surgant, et fluminibus, paludibusque excepti, sine pertinetia vehementes sunt. Incipit magno impetu, deinde desinit ante tempus fatigata.' Seneca de Ira I. 16. 'Primi ejus ictus acres sunt, sicut serpentium venena a cubili repentium nocent: innoxii dentes sunt, cum illos frequens morsus exhaust.' Ibid.

135 *Cum ventosa lavi*] Vide Senecam ibidem: 'Omnes quos vecors ira animus,' &c.

157 *Lex habet istud Nostra genus belli tolerando*] Josephus: Οὐδὲν οὐτως τὰς πληγὰς ἀναστέλλει, ὥς τὸ φέρειν. καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡτόχιον, τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται διατροπή: 'Nihil plagas tam reprimat, quam eas ferre: et injuriam-accipientium patientia quieta, injuriam-facientibus pudorem adfert.' Menander itaque, apud Stobæum, eum inquit optimum esse, qui plerimum ἀδικεῖσθαι possit sufferre. Quare Lacedæmonii, si quando vota facerent, hoc inprimis a Diis precari solebant, ut injurias perpeti et sustinere possent. Chrysost. venuste ac scite Homil. XXXIII. in I Corinth. XIII. Καὶ γὰρ ὅλον ἔστιν ἡμῶν ἡ μακροθυμία, καὶ πύργος τις ἀπάτης, πάντα διακρουμένη ῥάβδῳ τῇ λύπῃ. καὶ καθάπερ εἰς ἄβυσσον σκυθὴρ ἡμῶν, ἐκείνη μὲν οὐδὲν ἔβλαψεν, αὐτὸς δὲ ἐσβλήθη ῥάβδῳ οὕτως εἰς μακροθυμίαν φεχθὲν ὅπως ἐν ἡμέτρῳ τῶν ἀδικημάτων, τοῦτο μὲν ἀφανίζεται ῥάβδῳ, ἐκείνη δὲ ἀετάρηται. καὶ γὰρ πάντων στερεώτερον μακροθυμία, &c. Et mox: Οὗτος δὲ ὅπως ἐν λυμῇ καθήμενος βαθείας ἀπολαύει γαλήνης. κἂν ζῆμις περιβάλλῃ, οὐκ ἐκτενέας τὴν πόσιν κἂν ὕβρις ἐπαγάγῃ, οὐκ ἐσείσας τὸ πύργον. κἂν πληγὰς προστρέψῃ τὴν ἀδίκωτα, &c.

160 *Ipsa sibi est hostis venena*]⁴ Videndum est, quam multis ira per se nocuerit. Alii nimio fervore rapere venas, et sanguinem supra vires clatus clamor egegit, et luminum suffudit aciem, in oculos vehementias hu-

mor agestas, et in morbos acri recidere. Nulla celerior ad insaniam via est. Multi itaque continuaverunt iram furorē: nec, quam expulerant, mentem anquam receperunt. Ajacem in mortem egit furor, in furorē ira. Seneca de Ira II. 86. Dominus Præcept. Hekler. in lib. de ira.

161 *Moriturus suis ira ignis totis*] H. e. quod Aquila dicebat, *οὐκ ἐν' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῦ πτεροῖς ἄλλοκασθαι*. 'Hocque habet proprium furor, in se ipse sævit.' Seneca Herc. Fur. vs. 2800. cui succinit *λαγνέματος τοῦ Ὁμήρου μαθητὴς ὁ Θέογνυς*: *Ὁδὸν Κέρ' ἀργῆς ἀδυνάτορον, ἢ τὸν ἔχοντα Πημιάκει, θυμὸς δὲ αὐτὸν χαρίζεσθαι*. Nec dissentit Euripides, dum inquit: *Παλλοὺς δ' ὁ θυμὸς ὁ μέγας ἄλλοτεν βροτῶν* "ἢ τ' ἀνθρώπων, δὲν ἀπὸ τοῖς χαριζόμενος. Nimirum iras, quod ventis, accedit; de quibus Seneca disertissimus nat. quæst. VII. 9. 'Nulla,' inquit, 'tempestas magna perdurat. Procellis quante plus habent virium, tanto minus temporis. Ventis, cum ad summum venerunt, remittuntur omni violentia. Necesse est ista concitatione in exitum sui tendant.' Ita *βίη καὶ μεγάλων ὁφθαλμῶν ἐν χροῖσι*. Pindar. Pyth. VIII. Hercules ob nimiam bilem sacro morbo fuit obnoxius. P. Crinit. De Sylla dubitat Valer. Max. IX. 3. 'Ipsius prior, an iracundia Syllæ sit extincta. Cum enim irritatus esset a Granio; animi concitatione nimia, atque immoderate vocis impetu convulso pectore, spiritum cruore ac misis mistum evocavit.' Bona igitur Isidori Pelicioli admonitio est Ep. I. 280. *χαλρὸν τάλαν θάπτεον τὸν θυμὸν, μή σε κατακρημνίσῃς ἄλλοθεν ὄν*: 'Fac frenam igitur iracundiam quam oxyssime injicias, ne in exitum te precipitem agat.'

162 *Procinus Job Haerens invictus*] Vide eleganter de Jobi patientia disserentem Tertull. lib. de patient. Et lib. de fuga in persecut. August. tom. X. de tempore, Serm. CCXXIV. CCXXV. ubique Cypr. Serm.

III. de bono patientis. Chrys. in 2 Cor. I. Homil. 1. et 1 Cor. XV. Homil. XII. Item in Matt. homil. XXXIV. p. 330. et 331. et Homil. XXV. p. 251. et Homil. XIII. p. 123.

167 *Sudata recensens Millia pugnarum*] Verissime enim Eurip. Œneo: *τῷ δυστυχούτῳ πᾶσι Τερπιδόν, τὸ λῆξαι ἀποκατασθῆναι πάλιν*. Quo respiciunt quoque isthæc Isidori Pelus. Epist. IV. 110. *Οἱ μὲν γὰρ βούντες καὶ πρὸς τοὺς πέλας τὸ πᾶθος ἐμφέροντες ὀμυκρὰν λαμβάνουσι τοῦ πᾶθους παραμύθειαν. κουφίζεται γὰρ τρέπον τινα τῇ ἀγῆσει. τὰ πᾶθη*. Vide Saresber. VIII. 10. pag. 405.

169 *Illum Diva jubet tandem requiescere*] Jacob. V. 'Contrariis rebus plerunque medicina succedit. Nam dum calor vitalis adhibitus fuerit, frigus pestiferum tunc recedit. Nubila ipsa ventorum spiratione terguntur, et Aquilo faciem cæli tranquillam reddit, quam australis aura turbaverit:' ut Cassiod. Var. Epist. VIII. 20. scriptum venuste reliquit. Et merito quis exosculetur vocem Hegesippi III. 24. 'Virtus vero patiens et secundis valet, nec usque ad finem labitur in adversis.' Excipiatque nerve brachiali dictum Horat. Carm. II. 10. 'Informes hyemes reducit Jupiter; idem Summovet. non, si male nunc, et olim Sic erit.' Et quotus est quisque, qui rerum omnium esse vicissitudinem ignoret? V. N. Trist. II. 35. et ad Theocrit. Idyll. IV. 41.

170 *Et perditæ quæ sunt, Multiplicare opibus*] Prudentius hic non modo virtutes ceteras firmare, Patientiam ait esse, vs. 177. sed fortunas quoque ejus ope restitutas in posterum constituere et constabillire. Sic enim de sancto Job patientia commilitone: 'Illam Diva jubet,' &c. Ita videlicet, qui cetera conterit, malleus mædurat; quæ ligna corrumpit aqua, queream firmat: ita Sole gelu liquatur, Sal concrevit. 'Multum sibi adjicit,' inquit Latinus Philosophus

Epist. XIII. 'Virtus lacessita.' Multum et Fortuna, quæ firmior in posterum robustiorque efficitur. Præclare Tertullianus ad Martyres: 'Epistates vester Christus Jesus, qui vos spiritu unxit, et ad hoc scamma produxit, voluit vos ante diem agonis ad duriorem tractationem a liberiore conditione seponere, ut vires corroborarentur in vobis: nempe enim et athletæ segregantur ad strictiorem disciplinam, ut robori edificando vacent.' Ita fortunæ aliquando anferuntur, ut constantius reponantur. Ferrum, quo sæpius canduit, durius est: nec radices altas agit seges, nisi quam nix alta oppressit. P. Røverius Not. in Panegy. pag. 145. quem vide et p. 151. et seqq.

174 *Omnibus una comes virtutibus associatur*] Rotunde hæc Cyprianus dilucidat et perspicue lib. sæpius nominato: 'Late patet patientiæ virtus, et ubertas ejus ac largitas de unius quidem nominis fonte proficiascitur, sed exundantibus venis per multa gloriarum itinera diffunditur, nec proficere aliquid in actibus nostris potest ad consummandam laudem, nisi inde consummationis accipiat firmitatem. Patientia est, quæ nos Deo et commendat et servat: ipsa est, quæ iram temperat, tumoris violentiam comprimit, incendium simultatis extinguit, coërcet potentiam divitum, inopiam pauperum refovet: tuetur in virginibus beatam integritatem, in viduis laboriosam castitatem, in conjunctis et maritalis individuum charitatem: facit humiles in prosperis, in adversis fortes, contra injurias et contumelias mites, docet delinquentibus cito ignoscere; si ipse delinquas, diu et multum rogare: tentationes expugnat, persecutiones tolerat, passiones et martyria consummat. Ipsa est, quæ fidei nostræ fundamenta firmiter ponit; ipsa est, quæ incrementa spei sublimiter provehit; ipsa actum dirigit, ut tenere possimus viam

Christi, dum per ejus tolerantiam gradimur: ipsa efficit, ut perseveremus filij Dei, dum patientiam patris imitamur,' &c. Dabo his succedanea Tertulliani verba, lib. de Patient. 'Adeo satis idoneus patientiæ sequester Deus. Si injuriam deposueris penes eum, ultor est. Si damnum, restitutor est. Si dolorem, medicus est. Si mortem, resuscitator est. Quantum patientiæ licet, ut Deum habeat debitorem!' Nec immerito enim. Omnia enim placita ejus tueri: omnibus mandatis ejus intervenire. Fidem munit, pacem gubernat, dilectionem adjuvat, humilitatem instruit, pœnitentiam expectat, exhomologein assignat, carnem regit, spiritum servat, linguam frenat, manum continet, tentationes inculcat, scandala pellit, martyria consummat: pauperem consolatur, divitem temperat, infirmum non extendit, valentem non consumit, fidelem delectat, gentilem lovit, servum Domino, Dominum Deo commendat, feminam exornat, virum approbat; amator in pñere, laudatur in juvene, auspicatur in sena in omni ætate, in omni ætate formosa est. Vis horum omnium quasi summum et compendium? En cape. Sine patientia aut nullum, aut rarum opus virtutis.' Saresber. 111. 14. Colophonis loco libet hanc de patientia commentatiunculam obolignare Cypriani verbis Serm. iv. de mortali. 'Ad omnia te facere paratum timor Dei et fides debet. Sit licet rei familiaris amissio, sit de infestantibus morbis assidua membrorum et cruentata vexatio, sit de uxore, de liberis, de excedentibus charis funebribus et tristicis avulsio; non sint tibi offendentia ista, sed prælia: nec debilitent aut frangant Christiani fidem, sed patius ostendant in colluctatione virtutes; cum contemnenda sit omnis injuria malorum præsentium fiducia futurorum bonorum.'

179 *Effreni volitabat equus*] Equus

omnium superbissimum animalium. Unde quidem *ἰσχυρία* in Proverbiis abiit, pro ingenti fastu et nimia gloriæ affectatione. Gilbert. Cognat. in append. adag. 4. Ideoque, ut superbia satis exprimat, vivis depicta coloribus, fingitur offreni voltare equo.

188 *Turrūtum tortis caput accunulatur Crinibus*] Tanta ornandi capitis onerositas, propria superbiæ nota et character. Nazianz. feminas comæ suggestam in altum eductentes, turrificare crines dicit: *μη κεφαλὰς πυργῶν τε ρίθους πλακάμους γυναικας*. Tertell. lib. de culta. femin. 'Affigitis prætexea nescio quas enormitates antilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum quasi vaginam capitis et operculum verticis, nunc in cervicem retro suggestam. Mirum quod contra Domini præcepta contemnitur. Ad mensuram neminem sibi adjicere posse pronunciatum est. Vos plane adjicitis ad pondus,' &c. Vide Just. Mart. Ep. ad Zenam et Severum: *Juv. Sat. vi. 491*. Lips. de magnitud. Rom. iv. 7. Isidor. Polus. Epist. i. 461.

Turrūtum] Græcum illud *πυργῶν* exprimit, turrūtum nempe verticem. Quippe hic est ille ornatus adscititius adjutor formæ, et comes incessus fastuosi, et cervicis tumidæ, qualem Synæsius tribuit illi, quam vocat *πυργόφρον καθέπερ Κυβόλην*, 'turrutam sicuti Cybolem;' cui Virg. Romam assimilat, *Æn. vi*. 'Qualis Berecynthia mater Invehitur curru Phrygiæ turruta per urbes.' Ergo in tam artifice, tumque sollicita capillorum structura merito habitare Superbia dicitur; quomodo tres Foriæ perhibentur serpentibus, venenatis esse crinitæ. Lascivum hoc genus capillamenti et structuræ comæ Dicæarchus vocat *λαυρόδινον*, credo ab similitudine flammæ, quæ sensim acuminatur, ut ait Pollux. Carol. Paschal. Coron. i. 5.

199 *Mens humilis regina quidem, sed opes alieni Auxilii*] Macarii verba lo-

cum sibi hic merito vendicant, hom. xli. 'Ἐὰν δέ τις μὴ ᾖ ἐν ταπεινοφροσύνῃ πολλῇ, παραδίδεται οὗτος τῷ Σατανᾷ, καὶ ἀπογυμνοῦνται τῆς πρὸς αὐτὸν γενομένης θείας χάριτος, καὶ πειράζεται ἐν θλίψεσι πολλαῖς, καὶ τότε φανεροῦνται αὐτοῦ ἡ δυνάμεις, ὅτι γυμνὸς καὶ ταλαίπωρος ὑπάρχει. ὁφείλει οὖν ὁ πλουτὴν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ἐν πολλῇ ταπεινοφροσύνῃ καὶ συντριμμῷ καρδίας ὑπάρχειν, καὶ ὡς πτωχὸν καὶ μηδὲν ἔχοντα ἑαυτὸν ἡγήσεται· ἀλλότριον αὐτοῦ ἐστὶ, καὶ ἄλλος ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ, ὅτε βούλεται, ἀφαιρᾷ αὐτό. ὁ οὕτως ταπεινὸς ἑαυτὸν ἐπὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, δύνανται διαφυλάττειν τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην χάριν, καθὼς φησιν, ὁ ταπεινὸς ἑαυτὸν ὑψωθήσεται, &c. Vide D. Chrysost. super Acta Apost. Hom. xxx. p. 661. et Homil. xlviii. in Matt. p. 499. et seq.

201 *Spem sibi collegam conjungatur*] Ideo Spes Humilitatis collega; quia, si afflictus et *παθὼν τρικυκλίαις* oppressus Deo se submittit, 'More nec indomiti frena recusat equi;' utique spei firmissima nitetur anchora, non, si nunc male, et olim sic fore. 'Ὅταν δὲ ἔχῃ τις πάντοτε τὴν ἐλπίδα τοῦ θεοῦ, ὥστερ λευκύνεται καὶ ἐξυδαροῦνται τὰ κακὰ, teste Macario homil. xvi. 'Ὅφείλει δὲ ἔχειν κατ' ἡμέραν τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χάριν, καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς μελλούσης βασιλείας, καὶ ἀπολυτρόσεως, καὶ λέγειν ἰδὼν σήμερον οὐκ ἐλυτρώθην, εἰς τὴν λυτρώσεω: ut loquitur idem Macar. hom. 26. e qua et seqq. adjunge de plantante vineam et domum edificante. Vide quoque Homil. xiv. ejusdem.

Edita cujus Et suspensa ab humo est Opulentia regno] Cl. et erudit. M. Bergius esse ἀναδεχθῆναι censebat istius: 'Beati pauperes, quia regnum Dei possidebunt.' Vide Proverb. 'Semper agricola in novum annum dives.' Et, 'spes servat afflictos.' Itemque meas Notas Pont. i. 7. vs. 20.

205 *In vocem dictis se fundit amaris*] Chrys. Homil. xvii. in Ephes. v.

κραινὴν appellat ὄχημα οὖσαν τῆς ἀργῆς. Ibid. ἡ κυρία, καὶ ἡ κραινὴ, καὶ πᾶσα κυρία, καὶ βλασφημία, καὶ ὅσα τοιαῦτα τοῦ θυμώδους ἐστίν. V. N. ad Terent. prolog. Phorm.

206 *Non pudet, o miseri, plebeio milite*] 'Aut vires agendæ,' inquiebat Archidamus, 'aut minuenda audacia.' Impar congressus Achilli ὀδῶν τι ἄλλο reportat, ἡ ὀδῶν καὶ ἐνέδες, quod Brenni est. dictum apud Plutarch. 'In se spuit is, qui spuit adversus Olympum,' alicubi ait Scaliger. Itaque 'Contra Rhodanum ne stoliditate tentes: Contra Boream ne temere flare ruentem: Contra pelagi streperum clamare tumultum:' inquit idem. Et bonum est Salvatoris monitum Luc. xi. 21. quod vide.

212 *En, qui nostra suis in prædam cedere dextris Sceptra voluit*] Apposite et lepide Siran Arpinas pro P. Quint. 'Miserum est extorbari fortune omnibus: miserius est, injuria: acerbum est ab aliquo circumveniri: acerbius a propinquo. calamitosum est bonis everti: calamitosius cum dedecore. funestum est a forti atque honesto viro jugulari: funestius ab eo, cujus vox præconio quamvis prostitit. Indignum est a pari vinci, aut superiore: indignius, ab inferiore atque humiliori: luctuosum est tradi alteri cum bonis; luctuosius inimico.'

219 *Rudibus dominatur in cecibus omnes*] Politianus ex Platone non dubitavit asserere, 'Non esse quenguam Regum, qui non sit e servis ortus; nec servum, cui non sint origo Reges: omnia enim iata tempus miscuit.' Audiatur vetus sapiens, Boëth. Met. iii. 6. 'Omne hominum genus in terris Simili surgit ab ortu: Unus enim rerum pater est, Unus cuncta ministrat,' &c. Astipulatur Eurip. in Alexandria: Τὸ γὰρ πάντα καὶ πρῶτον ἔτ' ἐγενήθη, Διὰ δ' ἔκρινεν ἡ τοκοῖσα γὰρ βροτοῖς, 'Ομοίαν χθὺν ἀπασιν ἐξετάδωσαν ἔβην. Ἰδὼν οὐδὲν ἔχομεν μίαν δὲ γὰρ τὸ τ' εἰργάνης, καὶ τὸ θυγατέρας.

Confer Lactant. v. 15.

226 *Pellitotusq; habitus cunctis Adam*] Aliam vero causam sacra nobis oggerunt, Gen. iii. 21. Cypr. Serm. de jejun. et tentat. 'Malum hoc Adam in Paradiso pulsavit et stravit, cum subjectionem, quam Deo debebat, fastidians appetiit dominatum: et cum vellet esse sicut Deus, sine Deo se vidit et novit; et conspectam Evam abhorruit fœditatam, quam licet operiret, manens tamen perperas ibi contumelia stetit et humit. Ad amissionem diaboli animam vanitati subjectionem dejecit ambitio,' &c. Vide orat. ii. de Adamo Basil. Seleuc. ubi hæc annectit: Τοιαῦτα γὰρ τοῦ ἀδελφῶν τὰ μηχανήματα μεθ' ἡδονῆς τετραπέσαι, καὶ μετ' αἰσχρῆς ἐλάνχαι. ὅσα πρὶς πταίσαι, καὶ στήλιντος πεσόντας.

222 *Quæ miseros optare jubet, quandoque futuri Spem boni*] Recte Phædras in Fabulis, 'Gaudium,' inquit, 'et dolorem miscere totam hominum vitam. Habetque has vires conditio mortalium, ut ex adversis nascantur secunda,' teste Plin. Paneg. Trajani, vel, ut est apud Cassiod. Ep. iv. 47. 'mundanis rebus frequenter nascitur de adversitate prosperitas.' Ideoque. 'sperat infestis alteram sortem bene præparatum pectus.' Horat. 'Spes enim effectus, tædium laboris excludit: et magnum genus incitamenti, credere desiderata compleri.' Cassiod. Ep. v. 17. Sin autem apes quandoque decollet, ut Comici utar verbo; ne statim, parma abjecta, nunciam Constantiæ extremum remitte, et valadic patientiæ, manusque præsentibus porrigere malis; sed 'perfer et obdura,' veniendo veniet Dominus, nec in æternum dabit justo fluctuationem.' Habac. ii. Malac. vii. ἡ ἐλπίς γὰρ οὐ κατασχέθει. Rom. v. vide Job. ii.

243 *Justitia est ubi semper agens*] Quis non exclamet enim cum illo: Ὁ τλήμων ἡρετὰ, λόγος ἔρ' ἔσθ', ἐγὼ δέ σε ὧς ἔργον ἥσκειω, σὺ δ' ἔρ' ἐβόλυνες τύχη. 'Est etenim,' ut Mamilius ait

lib. iv. 'infelix virtus, et noxia felix, Et male consultis pretium est; prudentia fallit.' Eodem iudicio Firmicus: 'Fortis ab ignavo superatur; bonum prostravit inferior; iusto iustitia non profuit; castos providentia sæpe decepit; pudici ac sobrii impudicus ac dissolutus in honoris petitione prælatus est. Jacent strenui, laudantur improbi, et quicquid hulo profuit, illum incauta imitatione decepit.'

Pauper honestas] Hieronymus Ep. lxxix. 'Omnia dives, aut iniquus, aut iniqui hæres.' Cæcus enim Aristophanis Plutus ad improbos ut plurimam divertit. Judiciose itaque Timandrides Spartanus, qui cum post diuinam peregrinationem domum reversus multis auctam partibus rem offendisset familiarem, graviter commotus, 'Fieri,' inquit, 'non potest, o fili, quin et Deos et familiares, et hospites plurimos injuria tuam per avaritiam effeceris.' Ælian. xiv. Hinc paupertatem habuerunt continenter viri etiam præstantissimi, qui vitam et sanguinem patriæ ac honestati impenderunt. P. Val. Poplicola copias familiares tam habuit exiguas, ut, cum moreretur, funeri sumtus deessent. Liv. ii. dec. i. Epaminondas ille Græciæ princeps, qui Spartanos vinci posse docuit, unicam habebat vestem, quæ si resarcienda, demi latitare cogebatur. Ælian. i. v. Var. hist. Senec. Hippol. 'Castos sequitur mala paupertas.'

245 *Aperta Simplicitas*] Neō enim Candori *ιδες ἀπερίστατοι*, ut de Amore Moschus fingit, aut *ἐν χολῇ ἰσχυρὸν ἀνέμερος, ἡγεροπνεύς, ὁδὸν ἀλαθείης*: sed *ἁπλῆν ἀληθείαν τέμνει κλέπτης*, quod de se aiebat Rhesus Enrip. vel, ut ait Pind. Pyth. i. *ἀφειδὲι πρὸς ἔκμοι χαλκῶν γλῶσσων*. Hinc adeo ad 'omne patet sine tegmine vulnus:' præsertim quia τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀδόλον τοῦ ἥκου εὐαλπίς ἐξαγορεύει τὰ ἀπόρητα τῶν ψυχῶν, teste Basil. V. N. Trist. ii.

572. et Post. ii. 5.

248 *Quam degenerem trepidatio prædit*] Respicit ad illud Virg. Æn. iv. 'Degeneres animos timor arguit.' Recte Olor Dircæus et lepide Olymp. i. 'Ὁ μέγας κύνειρος ἐνάλειον οὐ φῶτα λαμβάνει. Inde apud Lucan. iii. 'Motus degener.' et Gunth. vii. 500. 'Degener fuga.' Seneca de Clement. i. 16. 'Quicquid est indolis, committitur trepidatione degeneri.' Confer Sarsber. Pollerat. vi. 14.

249 *Fazo ego, sub pedibus stipularum more teratur*] Satis confidenter! De Pyrgopolinice Artotrogus plana geminas spirat glorias, Milit. Glorioso: 'Cajus tu legiones diffavisti spirite, Quasi ventus folia, aut peniculum tectorum.' Et de Ægyptiorum exercitu Val. Max. refert ix. 1. 'Quapropter tam enerves delictis animi spiritum exercitus nostri sustinere non potuerunt.' M. Varro de R. R. ii. 'Avus, cum cohortaretur milites, ut caperent arma, atque exirent contra, dixit, celeriter se illos, ut acrofa porcos, disjecturum: id quod fecit.'

252 *Fragilique viros sedare triumpho*] Seneca lib. de provid. c. 2. 'Indignus visus est, a quo vinceretur aliquando fortuna, quæ ignavissimum quemque refugit. q. d. Quid ego istum adversarium mihi assumam? statim arma submittet. Non opus est in illum tota potentia mea, levi comminatione pelletur. Non potest sustinere vultum meum: pudet congrredi cum hoste vinci parata. Ignominiam judicat gladiator, cum inferiore componi: et scit, eum sine gloria vinci, qui sine periculo vincitur. Idem facit fortuna,' &c.

257 *Sed cadit in foveam præceps*] Nimirum h. e. quod Salomon dixit: τῇ ἀβουλίᾳ αὐτῶν ἄλλοτριῶται τὰ πάντα, 'temeritate sua capiuntur prævaricatores.' Ad quam faciem et Heges. i. 32. 'Incauta semper nimia præsumptio, et sui negligens.' Re-

fer huc illud Sedulii l. 1. 'Hanc spre-
vit habere salutem Arrius infelix, qui
curva per avia rectum Flectere nisus
iter, foveam delapsus in atram Cor-
ruit, et tetri mersus petit ima pro-
fundi.' Vide Gilbert. Cognat. cent.
x. adag. 926.

260 *Fullendi versuta opifex*] Boëth.
Met. 1. 5. 'Frans mendaci comta co-
lore.' Vide Lips. Polit. iv. c. ult.
'Ut autem inferiorum est, niti insi-
diis, sic fortiorum cavere, ne virtuti
illudat dolus.' Hegesipp.

261 *Planiciem scrobibus violaverat
insidiosus*] Simile strategema Gunth.
de Cremonensib. refert x. vs. 300.
Et de venatorib. scribit Manil. l. v.
'Claudent campos formidine mortis,
Mendacesque parant foveas, laque-
osque tenaces.'

270 *Hunc eques illa dolum*] O quam
verum apud Hegesip. Vespasiani ef-
fatum est! iv. 2. 'Incuriosior suis
sepe motibus cadit, et dum irruit
ineautus, impetu suo fusus procum-
bit. Atque adeo circumretit vis at-
que injuria quemque, atque unde ex-
orta est, ad eum plerumque revertit.'
Lucret. v. 1163. Nec abs re scrip-
tum a Fabricio: 'Nectere quod si
quis fraudem tentabit iniquam, Ar-
tibus interimet seque suosque malis.
Ioque scrobes aliis multo molimine
fossas, Prospera promittet cum sibi
cuncta, ruet.' Verum quoque illud
Artabani est ad Xerxem, Herod. lib.
vii. 'Ut venti jam desituri vehemen-
tissime spirant, Ita proximi exitio
maxime efferantur. Et incredibile
est, Nimia fiducia quantæ calamita-
ti esse soleat.' Æmil. Prob. in Pe-
lop.

277 *Comi moderatur gaudia vultu*]
'Est enim prudentis in adversis lap-
sum corrigere, in prosperis modera-
tionem tenere.' Hegesipp. iv. 2. 'Et
qui novit omnia temperare, is vincit
assidue.' Cassiod. Ep. ii. 41.

285 *Desine grande loqui*] Superbia
pedissequa, Dejectio est et Pœna.

Nam 'Nil ita sublime est, supraque
pericula tendit; Non sit ut inferius
suppositumque Deo.' Ovid. iv. Trist.
8. 'Ille novit planare sublimia, et
altius elevare prostrata.' Bonif. ad
Aug. Ep. 191. sive ut apud Lært.
Chilon ait, τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῖ, τὰ
δὲ ταπεινὰ ὑψηλοῖ. Vide Senec. Hippol.
vs. 1125. et Herc. Furent. vs. 384.
Erasm. adag. 'Ne magna loquaris.'
Bernhard. de bustis, Domin. Palmar.
Serm. ix. part. 1. lit. Q. hunc locum
adducit.

Frangit Deus omne superbum] Nihil
altum ille præter se vult: adeo ut B.
Maria recte canat, διεσκόρπισεν υπερη-
φάνους διαβολὰ καρδίας αὐτῶν. Luc. i.
51. Et sane 'ante confractionem su-
perbia, et ante lapsum alti sunt spi-
ritus.' Proverb. xvi. 18. Vere Isi-
dor. Pelus. Epist. i. 164. Ὁ υπερηφά-
νους ὁ θεὸς ἀντιτάσσειται, ἐπειδὴ καὶ τῷ
ἔρχοντι αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς ἀντετάσσεται.
Ἰσχύει τοῦτον ὅσον ἐστὶ καὶ θεὸς ἔχει
ἀντίμαχον, καὶ τὸν ἀρχαῖον ἀντίρρην
συμμέτοχον. Quam formidabilem ve-
ro, funestam, et tragicam ἐπιβλῶν sicut
sortiti homines inflati et tumidi,
videre licet in Sennacherib, Euaie
xxxvii. Nabuchodnosore, Herode,
qui γενόμενος σκαληκόβρωτος ἐξέφυγεν.
Actor. xii. 23. et aliis. Ideoque 'De-
sinat elatis quisquam confidere rebus,
Instabilesque Deos, ac lubrica numi-
na discat.' Claudian. in Rufin. ii.
440. 'Parcite mortales animos ex-
tollere fastu, Collatis opibus asper-
narique minores: ' ut ait Galterius de
Castilione lib. 1. Reconde hæc, o!
quisquis legis; simulque illud recta
tecum via Senecæ reputa: 'Quo for-
tuna altius Evexit ac levavit humanas
opes; Hoc se magis suppressere feli-
ces decet. Qui non se plicat, rum-
pitur.' Bernhardin. de bustis, loco
dicto V. N. Trist. iv. 8. Itemque
doctissimi D. Gruteri Discurs. ad
Tacitum part. 2. fol. 18. et seqq.
Lips. in monit. Polit. ii. 14. Basil.
Seleuc. Orat. xxxv. sub finem.

286 *Magna cadunt*] Ut fumus a loco ignis erumpens in altum extollitur, et ipsa elatione in globum magnum intumescit. Sed quanto fiet globus ille grandior, tanto fit vanior: sic quo magis impius exaltatur, tanto citius deficit. Augustin. in Psalm. xxxvi. Summa; quod Basil. Seleuc. scribit Orat. xxxv. in publicanum et Phariseum, jure huc transscribam: Ὑπερφανία νοσημάτων ἀρσένους, θεῷ πολεμούσα, καὶ τὰ τῆς φύσεως ἀγνοοῦσα, τὰ διαβόλου νοοῦσα. δι' ἃν ὁ τῆς ἀρετῆς ἀνέναντος ὁρῶς, κεν ὅλος ἐν μέσῳ τὰς ἀρετὰς παραστήσῃς, ἔσβησεν αὐτῶν τὰς λαμπράδας παρακίψας ὁ τύφος. οὐδὲν ὕψους ἠστέλας, ὑπερφανίας συναρξεν γένεσι. περιττὴ παρθενία τῷ πάθει τῆς ὑπερφανίας μολινομένη. δικαιοσύνην θεὸς ἀποστρέφεται τῷ τύφῳ δουλεύουσιν. εὐποῖαν μισαί τῷ τῆς ψυχῆς ὕγκῳ φλεγμίνουσιν. ὃ παραδέξου κακοῦ, τὴν τῶν ἀγαθῶν κτήσιν μολύνωντος ὃ νόσημα τῆς οὐρανοῦ φιλανθρωπίας ἀλλότριον. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλα πταίνοντας ὃ δημιουργὸς ἢ μεταγενέσκοντας ἔλαει, ἢ κολάζει τοῖς πταίσμασιν ἐναπομένοντας: ὑπερφάνους δὲ μόνης ἀντιτάσσεται, πολέμους, οὐ δοῦλους, ἡγεύμενος. Conjunge Saresber. iii. 3. et viii. 1. Chrysost. Homil. xxv. in Matt. et xix. sub finem. Pisidem de vanitate vitæ vs. 26.

286 *Tumefacta premuntur*] Eurip. Heraclid. vs. 387. Τῶν φρονημάτων Ὁ Ζεὺς κυλαστῆς τῶν ἄγων ὑπερφρόνων.

289 *Sententia Christi, Scandere celsa humiles*] Lactant. v. 16. Basil. Seleuc. Orat. xxviii. Augustin. tom. x. operum de tempore Serm. ccxiii. Isidor. Pelus. Ep. i. 16. Cyprian. ad Quirin. iii. 5. Basil. M. Homil. de humilitate. Et ex Matt. xviii. Sedulius: 'Omni bus Celsior est humilis, cunctisque potentior ibit, Qui cunctis subjectus erit, seseque minorem Demissa cervicis gerit.' Zehner. cent. iii. adag. 42. et seq.

291 *Vidimus horrendum membris*] 1 Samuel. xvii. Basil. Seleuc. orat. in Davidem xv. et xvi. Macar. Homil.

L. Isidor. Pelus. Epist. i. 265. et 180. Saresber. vi. 19. Augustin. tom. x. de tempore Serm. 197. et tom. viii. super Psalm. cxliiii. D. Hieronym. ad Marcellam tom. i. p. 56. Cypriani omittere verba hic non possum lib. de duplici martyrio: 'Ad eundem modum de cæteris tentationibus, obijce tentatori clypeum scripturarum, in quibus tibi loquitur Deus, non minore fide, quam si tibi coram ore ad os loqueretur. Ex his torrentibus sume tibi lapides, quibus dejicias superbum Goliath,' &c.

292 *Cecidisse*] Scilicet 'nihil tam firmum est, cui non sit periculum, etiam ab invalido. Leo quoque aliquando minimarum avium pabulum fit, et ferrum rubigo consumit. An ignoras, magnas arbores diu crescere, una hora extirpari?' Curt. l. vii.

Invalida cecidisse manu] Galterus viii. 401. 'An nescis, longo quod provocat æthera ramo, Arborem robur, firma radice superbum, Quodque diu crevit, una exstirparier hora? Stultus, qui fructum cum suspicit arboris, altum Non vult metiri. Videas, sublime cacumen Prendere dum tendis, postquam comprehenderit illud, Cum ramis ne forte cadas. Illud fuit esca Parvarum quandoque Leo, rex ante ferarum. Ferrum cuncta domans, atque omni duris ære, Consumit rubigo vorax. Sub cardine Phœbi Tam solidum nihil est, cui non metus esse ruinæ Possit ab invalido.' Haud ergo falso Sophocles. Ajace: Τὰ γὰρ περισσὰ κήνόνητα σώματα Πίπτειν βαρεῖαις πρὸς θεῶν δυσπραξίαις Ἐφασχ' ὁ μέν τις. Quin imo 'tantum valent momenta in præliis, ut brevi casu disparet sui reddant, cum aut potentes dejiciuntur, aut afflicti levantur,' quemadmodum præclare scribit Hegeasippus iii. 18.

300 *Ille puer virtutis pube*] Quo cum Varronis hoc amice conspirat, Aboriginib. περί ἀνθρώπου φύσεως: 'sed neque vetulus canterius quam novellus

melior, neque canitadini comes virtus.' Vide Cassiodorum Epist. I. 38. et Notas Pont. II. 2.

302 *Servatur quia certe nihil*] Mucar. Homil. XII. pag. 147. et seqq.

311 *Luxuria, extincta jam dudum prodiga famæ*] 'Infamiae apud prodigos novissima voluptas est.' Corn. Tac. Annal. XI. 'Nolunt autem peccare solita, quibus peccandi præmium infamia est;' ut ait Seneca Epist. 123. Inde Menander: *Τὸς τὸν Παιὸν δαπανῶντας ἀλογίστως βίον, τὸ καλῶς ἀκούειν, ταχὺ ποιεῖν πᾶσι κακῶς*. Scilicet 'luxuria finis indubitatus confusio est,' ut verbis utar Saresberienensis VIII. 6. Verissime Timotheus, cum in Aristophontem prodigum inveheretur, 'Cui nihil,' inquit, 'satis est, eidem nihil turpe est.'

312 *Delibuta comas*] Eleganter hac de re Tertullian. lib. de cultu femin. Senec. nat. quæst. VII. 31. et liber de disciplina et dono pudicitiae, qui inter Cypriani legitur opera.

Oculis vaga] Oculis erraticis animi impudici signum. Unde quidem et Pericles, Atheniensium princeps, intemperantiam Sophoclis increpans, dixit: 'Prætorum non solum manus a pecunie lucro, sed etiam oculos a libidinoso aspectu continentes esse debere.' Val. Max. IV. 3. Cic. Off. I. Stob. Serm. XV. Vide Isidor. Pelus. Epist. III. 199. P. Roverium Not. in Panegy. p. 137.

Languida voce] Non inepte huc trahes illud Senecæ controvers. proem. 'Torpent, ecce! ingenia desidiosa juventutis, nec in ullius rei labore vigilatur. Cantandi saltandique nunc obscæna studia effæminatos tenent: et capillum frangere, et ad muliebres blanditias voces extennare, mollitie corporis certare cum scæminis, et immundissimis se colere mundiciis, nostrorum adolescentium specimen est.'

Delibuta comas] Galter. Alexand. V. 216. 'Discors Bellona ferebat Sanguineis maculosa juba, sanieque re-

centi Delibuta comas.'

313 *Perdita deliciis*] Claudian. de laudib. Stilic. II. 131. Camerar. meditat. histor. cent. I. c. 19. August. tom. X. de temp. Serm. 231. 232.

Vita cui causa voluptas] Eandem ad sensum Varro, Modio: 'Ganeones nostri, quibus modicus est vite calina.' Et de Agrigentinis Plato divinus venuste dixit: 'Ædificant quasi semper victori, comedunt quasi nunquam morituri.'

317 *Quia forte jacens ad fercula*] Sic solent luxui et saginæ nuncupati emittique, (Tacit. II. hist.) ut ignava animalia, si cibum suggeras, jacent torpentque.' Lege Epist. Senecæ XXII. 123. ad Lucil.

330 *Et male dulcis odor domat ora*] 'Effeminat animos amenitas. Amena sine dubio aliquid ad corrumpendum vigorem potest regio. Ideoque indurandus est animus, et a blandimentis voluptatæ procul abstrahendus. Hannibalem, illum indomitum nivibus atque Alpibus virum, enervarunt fomenta Campaniæ.' Seneca Epist. VII. 52. ad Lucil. Val. Max. IX. 1. Strabo I. v. Florus II. 6. Livius I. XXXII. Cic. Orat. I. cont. Rulium. Saresber. VIII. 6.

335 *Bracteolis crepitantia lora*] Varro Hecatombe: 'Ubi illa phalerata gemmeaque ephippia, Et arma margarito candicantia.'

342 *Luxuria servire volens*] 'Ita ingenium est omnium hominum,' inquit Simo Terent. Andr. I. 1. 'ad labore proclive ad libidinem.' Et vere Philo lib. νόμ. ἀλλαγ. 'Ἀντραπεὶς δ' ἀρετῆς χυρὸς' ἀλλοιοὶ γὰρ βαλόνουσιν αὐτὸν. τέτριπται δὲ δ' κακίας, ἐν ᾗ κατατρίβονται τὸν βίον οἱ φυγιδεῖς ἀρετῆς λογισμοί: vel, ut Coint. Smyrn. XII. 290. 'Ῥηθὴν μὲν ἐς ἀργαλέην κακότητα Αἰγυίοις κίλευθος.' 'Estque ariditatis nequitia facies læta,' quod præclare scribitur a Cypriano Epist. II. 2.

344 *Fortissima virtus Sobrietas*] Euphrasid. Hippol. *Ἀσφροσύνης* ὀφθαλμοὶ ἀν-

τοῖς ἀρετῇς ἄλλη δόξαμος μείζων. Pythagora est μέγας ψυχῆς. Unde quidem Stobæo referente, a quoquam ita fuit definita: *Σαφροσύνη* ἐστὶν ἀνδρείας σπουδή, ἀσολγείας δὲ πάλαι, ὀφθαλμῶν φεισυχος, εὐνοίας δὲ ἐπίσκοπος, λογισμῶν περιτομή, ἀκολασίας ἐκτομή, φέσους ἀντίφθογος, καὶ πυρρίσους ἀντίθετος, ἔργων ἔπαργος, καὶ ἐγκρατείας συνεργός, καρδίας καμνήτης, οὐχὲς γυμνή.

347 *Vexillum sublimis crucis*] Σταυρὸς γὰρ ἀειδύμος τοῖς ἐπιγίλοις ἐλευθερίαν προστάτει. Isidor. Pelus. Epist. iv. 32. estque ψυχῆς σωτηρία καὶ σώματος, πάντων τῶν κακῶν ἀποτρέπτειον, πάντων τῶν ἀγαθῶν πρῶτος, ἡμάρτια ἀναιρεῖς, teste Damasceno l. iv. de orig. Fidei. Vide Lipsium de cruce iii. 15. 16. 17.

354 *Lilia lateolis*] Homini Christiano atque adeo militi veterano exprobrat luxum coronarum, quæ constant e floribus, quæque capiti imponuntur: hic quidem *δυόφρων* eadem mente cum Tertulliano, qui flores nequaquam capiti ornando, sed naribus tantum oblectandis inventos ait. Et uterque insectatur flores Lascivie. Carol. Paschal Coron. ii. 15.

371 *Exsidiis ergo animis eremi citis*] Exod. xvii. Vide August. tom. x. de temp. Serm. 98. et sup. Cathem. iii. 90.

374 *Angeliis ne cibis*] Exod. xvi. Psal. LXXVIII. Num. xi. Sapient. xvi. Justin. Martyr Dial. cum Tryphone fol. 283. Οἱς ἔσται εἰς τροφήν δι' ἀγγέλων οὐράνιον τὸ μάννα ἔσται, ἵνα μὴδὲ σιτοπορίας δέσμενοι ζήτήσῃτε. De Manna Philo περὶ τῶν μετενομαζ. fol. 80. Τὰς δ' ἀπ' οὐρανοῦ τροφὰς νούθει χερσὶ συμπράξας ἐτέρων δ' ἰσχύος αὐτοσυργὸς θεός. καὶ μὴν λέγεται, 'Ἰδοὺ ὅς ἑμὶν ἔσται ἀπ' οὐρανοῦ. τίνα οὖν ἀποτροφὴν ἐνδύσας θεοῦ λέγει, ὅτι μὴ τὴν οὐράνιον σοφίαν; ἢ ἔσται ἐπιτήκεται ταῖς ἡμερῶν ἀρετῇς ἐχούσας ψυχαῖς δ' φρονήσεως εὐθερίαν καὶ εὐετηρίαν ἔχων, καὶ τὰ ὅλα ἔρδων. Ad quem locum plura doctiss. Hæschelii. τὸ δὲ μάννα ἐμπνεύεται τι τοῦτο

ἐστὶ, τὸ γενικώτατον τῶν ὕτων καὶ ὁ λόγος δὲ τοῦ θεοῦ, ὑπεράνω πάντος ἐστὶ τοῦ κόσμου, καὶ πρεσβύτερος καὶ γενικώτατος τῶν ὅσα γέγονε. Philo lib. allegor. vide Isidor. Pelus. Epist. iii. 34. et iv. 78. Basilium Seleuciens. orat. XXXI. et XXXIII. Augustinum tom. x. de temp. Serm. 91. Boetium supra Psalm. LXXVII.

375 *Quem nunc Vespertinus edit populus de corpore Christi*] Johan. vi. 31. et seqq. Macar. Homil. iv. pag. 49. Hom. xxx. pag. 406. Chrysost. l. d. Tertullian. l. de patient. 'Post manna escatilem pluviam, post petra aquatilem sequelam desperant de Domino, tridui sitim non sustinendo.' Cyprian. Serm. de Cæna: 'Panis iste Angelorum omne delectamentum habens virtute mirifica, omnibus, qui digne et devote sumunt, secundum desiderium suum sapit, et amplius quam Manna illud eremi implet, et satiat edentium appetitus, et omnia carnalium saporum irritamenta, et omnium exuperat dulcedinum voluptates,' &c. Idem serm. de Spiritu Sancto: 'Hic Spiritus Rubri maris aquas siccavit, et suspensio hinc inde vehementius fluctibus, ab ollis carnium et Ægypti palmentaris populum ad spiritualem eremi libertatem eduxit incolumem, et alimoniis celestibus pavit, Manna quasi rorem matutinum infundens graminibus, quod colligi jussum est ad mensuram.'

377 *His vos imbutos dapibus jam crapula turpis*] Cyprianus hoc ipsum dilucide expressit, Serm. de Cæna: 'Abi retro cum sacellis tuis, qui lucraris inhias, et mercedes sæctaris, qui opulentus in Sion quotidie crapularis, qui in lectis eburneis recubas, et in stratis segmentatis lascivis, qui vestitis molliibus, et in terra suaviter viventium conversaris.' Et inf. 'Hanc Dei gratiam recoleas, qui de sacro calice bibit, amplius sitit, et ad Deum vivum erigens desiderium, ita singulari fame illo uno appetita tenetur,

ut delnceps fellea peccatorum horreat pocula, et omnis sapor delectamentorum carnalium sit ei quasi rancidum radensque palatum acutæ mordacitatis aretum.

396 *Si pœnitet, haud nocet error*] B. Hieronymus in Psal. iv. Pœnitent. 'Clarum,' inquit, 'venturæ salutis indicium, si homo incipit cognoscere semetipsum.' Nec aliud argunt illa Isidori Pelus. Epist. i. 381. *Κάλλιστον μὲν τὸ μὴ ἁμαρτεῖν, καὶ πρὸς θεὸν ἔχον ἐγγύτητα· καλὸν δὲ καὶ τὸν ἁμαρτόντα γνωσιμαχῆσαι, καὶ ταχέως ἐξωαστῆναι τοῦ πτάματος.* Hinc Chrysostomus in Epist. ad Corinth. ii. 7. Homil. xv. 'Ὁ λυπούμενος ἐφ' ἁμαρτίας, οὗτος μόνος ἀνέει τι πλέον ἀπὸ τῆς λύπης. δαπανᾷ γὰρ καὶ ἀφανίζει τὰς ἁμαρτίας· ἐπειδὴ γὰρ πρὸς τοῦτο κατεσκευάσται τὸ φάρμακον, ἐνταῦθα ἰσχύει μόνον, καὶ τὴν ὀφείλειαν ἐπιδείκνυνται· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων καὶ βλάβηται. εἰς ἁμαρτίας μόνον ἡ λύπη χρήσιμος. Recte proinde Verinus e Cicerone: 'Errare est hominis, sed non persistere. Sæpe Optimus est portus vertere consilium.'

397 *Pœnituit Jonathan*] 1 Samuel. xiv. Ambros. Serm. xxv.

403 *En ego sobrietas Pando viam cunctis virtutibus*] Non injuria Menander, ταμεῖον ἀρετῆς εἶναι σωφροσύνην μόνον, dixit. *ἴσους γὰρ τὸ ἀπόβλεπτον καὶ ὑπέρκαλον τῆς σωφροσύνης κάλλος θεασάμενος, οὐκ ἐθαμύσθη τῷ φίλτρῳ, οὗτος ἀνέραστος τῶν καλῶν παρ' ἐμοὶ κρητὴ γυγνόμεθα,* quod præclare scribitur ab Isidor. Pelus. Epist. ii. 7. Nam cæteris virtutibus omnibus est honor et ornamento; 'Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo Argentum Pariusve lapis circumdatur auro.'

430 *Lascivas vitæ illecebras gustatus amara Mortis*] Pronunciatum Pindari est Isth. vii. *τὸ πῶρ δίκαιον Γλαυκὸν πικροτάτα μένει τελευτά.* vel, ut Nazianzeni habent verba, *σαίνει μὲν τῷ χρηστῷ, τελευτᾷ δὲ εἰς πονηρόν.* Quibus, tanquam jucunda Echo, adsonat Philo

Jadæus lib. *περὶ θανάτου*: *Τὰ μὲν περὶ τὴν κατάπασσιν γλυκαίνουσα, πικρὰ δὲ καὶ δυσάδου αἰδὺς ἐπιφέρουσα ἀληθόντα.* Unde non præpostere Moschion apud Stobæum Serm. cxxi. *ἔπειθαι τοῖς τερπνοῖς εἰσθε τὰ λυπηρά.* Signateque Boëthius Prosa iii. 7. 'Tristes esse voluptatum exitus, quisquis reminisci libidinum sanarum volet, intelliget.' Probe ibid. Met. vii. 'Habet hæc voluptas omnis, Stimulis agit fruentes; Apinmq̃ue par volantum, Ubi grata mella fudit, Fugit, et nimis tenaci Ferit icta corda morsu.' Cui congruenter Isidor. Pelus. Epist. iii. 218. *μυρίων τιμωρίων πρόξενος εἰσιν αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναί.* Neque secus Cyprian. Epist. ii. 2. 'Malorum blandientium virns occultum est, et ardentis nequitiae facies quidem læta, sed calamitatis abstrusæ illecebrosa fallacia, instar ejusdem veneni, ubi in lethales succos dulcedine aspersa, calliditate fallendi, sapore medicato poculum videtur esse, quod sumitur: ubi epota res est, perniciēs hausta grassatur.' Et strictim Serm. de jejun. et tentat. 'Carnis complexus sedes exhalans nebulas, eum, qui sibi adhæserit, aliqua ex parte contaminat, nec libidinum morsus quisquam evasit illæsus.' Et hoc est, quod scribit Philo lib. *νόμ. ἀλληγ.* 'Ὅρας, ὅτι οὐ μόνον τῶν ἐν Αἰγύπτῳ παθῶν ἐφιερμένη ἡ ψυχὴ περιπίπτει τοῖς ὄψεσιν, ἀλλὰ καὶ, ὅτε ἴσθιν ἐν ἐρήμῳ, δάκνεται ἐφ' ἡδονῆς τοῦ ποικίλου καὶ ἐπιώδους πάθους. εἰκελύτατον δὲ ὄνομα εἶληφε τὸ ἡδονῆς ἔργον. δηγμὸς γὰρ καλεῖται.' Cavenda sunt igitur oblectamenta ista, tanquam læquel et plage, ne suavitudinum mollicie capti, sub ditionem mortis cum ipso corpore redigamur, cui nos mancipavimus: Sicut acute et pie ait Lactantius vi. 22. 'Initia namque cupidinis, dulcia sunt super mel et favum: at novissima ejus quovis absynthio amiora sunt;' ut Saresburiensis hæc obsignem verbis. vi. 23. vel ut Basilius Magnus Homil. *eis*

ἄγιον βάπτισμα inquit p. 190. ἡδονὴ πρὸς κερδὸν μὲν καταλαλεῖν τὸν ἀπολαβόντα· ὅτερον δὲ, πικροτέρας χολῆς ποιῆται τὰς ἀναδόσεις. Quare, 'O quater, et quoties non est numerare beatum, Quā sub obumbrata dulcedine triste venenum Deprendit latitare, boni mendatis operto.' Hamartig. vs. 336. Sic enim Dionysius Sophista præcepisse perhibetur, voluptates concessas mellis in morem, non cava manu, sed summo digito gustari debere. Si turpes, quod monebat Aristoteles, non tam venientes, quam abeuntes spectandas esse.

432 *Cæde ducis dispersa fugit acies*] 'Militarem sine duce turbam esse corpus sine spiritu,' insigne Perdicæ effatum est apud Curt. l. x. 'Frons enim occipitio prior,' Cato de R. R. Et 'urget præsentia Turni' Virg. Æn. ix. Quod pensicantes Macedones, cum ab Illyriis prælio pulsi fuissent, rege suo in cunis prolato, et ante aciem posito, acrius certamen repetivere; quasi ideo fuissent victi, quod bellantibus auspacia regis sui defuissent. Conserto itaque prælio, magna cæde Illyrios fuderunt, attestante Trogi decuratore l. vii. Inde Quintil. l. v. 'Ut remiges sine gubernatore, ita milites sine Imperatore nihil valere adfirmat. Quorum tametsi numerosos exercitus, spernendus tamen est, quoniam nullo duce regitur, sed errore tantum, temere ac passim limphante, raptatur.' Ut Boëthii hæc hæc ad faciem usurpem, l. i. Scilicet 'Imperator vinculum est, per quod Respub. coheret: et ille spiritus vitalis, quem hæc tot millia trahunt, nihil ipsa per se futura, nisi onus et præda, si mens illa imperii subtrahatur.' 'Rege incolumi mens omnibus una; Amisso, rupere fidem:' quod Seneca de Clement. i. 4. eleganter pronunciat. Cui astipulatur Simplicius in Epictetum: 'Duce interfecto,' inquit, 'vel victores ejus milites statim et animis concidunt, et, non

secus atque oves, opilione carentes, lupis invadentibus, alii alio diffingunt, ut non castra tantum, sed ipsa etiam patria, duce in bello cæso, periclitetur.' Clarefipsum fatetur Justinus de duce Thebano, l. v. 'Post paucos deinde dies Epaminondas decedit; cum quo vires quoque Reipubl. ceciderunt. Nam sicuti telo si primam aciem perfreris, reliquo ferro vim nocendi instuleris: sic illo, veluti mucrone teli, ablato duce Thebanorum, rei quoque publicæ vires hebetatæ sunt; ut non tam illum amisisse, quam cum illo interiisse omnes viderentur. Nam neque hunc ante ducem ullum memorabile bellum gessere; nec postea virtutibus, sed cladibus insignes fuere: ut manifestum sit, patriæ gloriam et natam et extinctam cum eo fuisse.' Sed hac de re fuse, et, ut solet, docte eruditissimus Dn. Gruterus in Discna. ad Tacitum parte i. fol. 83. et seqq.

Cæde ducis dispersa fugit] Galter. iii. 219. 'Fugit agmine facto Turba ducum; partesque labant, ubi summa moventur. Cumque caput nutat, torbari membra necesse est.'

433 *Jocus et petulantia primi Cymbala proficiunt*] Lignis a foco subtractis, ignis extinguitur: κῶπον amove, et frigebit, sat scio, vennis, libidinum stimuli retincentur, jocus languescet, petulantia exspirabit, Amor elisus suffocabitur. Nec enim Antiates Carthaginensis male, Serm. de jejun. et tentat. 'Jejuniis vitiorum sentina siccatur, petulantia marcet, concupiscentiæ languent, fugitivæ abeunt voluptates. Jejunium extraordinarios motus in cippo claudit et artat, et appetitus vagos distringit et ligat.'

439 *Pompa inani exaritur nudata populo*] Ad hos enim terminos redigit sua mancipia dissuasor honesti Luxus; qui revera est εἰς περιὴν ὀλβος ἱερομάρτυς, qui 'rem aufert cum pulvisculo, pennasque ita incidit, ut nequeant renasci.' Plaut. Bacch. Cic. ad Atti-

cum Epist. iv. 2. Hinc argute admodum Comicus Luxuriae filiam esse fingit Inopiam, Trinum proel. Unde Chilo cum videret adolescentem patrimonium suum profuse largientem aliis, 'Si,' inquit, 'sumtus magnos, ubi non decet, feceris; ubi decet, mox exiguos facies.' Et securitum paupertatis metu Diogenes a prodigo minam petit, nummulus ab aliis petere solitus. Florus itaque festive iii. 12. 'Magnificus apparatus conviviorum, et sumptuosa largitio, nonne ab opulentia paritura mox Egestatem?'

440 *Si fratris galeam fulvis radiare ceramidis*] Prisco more nonnulli galeas radiant gemmis et auro. Ovid. Pont. iii. 'Scuta, sed et galeæ gemmis radiantur et auro.' Stat. Theb. ix. 'Et pietum gemmis galeæ jubar.' Prudentius hic. Nec solum auro et gemmis honestabantur galeæ tempore pacis, sed et olea, quod verissimum symbolum pacis. Hac ratione Romam galeatam describit in Symmach. ii. 663. Carol. Paschal. Coron. x. 21.

443 *Non piget attritis pedibus ire volutatem*] Exemplo filius sit prodigus, Luc. xv. Siracides igitur immane quantum pie et bene c. 18. *μη εὐφραίνου ἐπὶ πολλῇ τρυφῇ, μηδὲ προσδεῖσθης συμβολῆς αὐτῆς. μη γίνου πτωχὸς, συμβολοκοπῶν ἐκ δαεισμοῦ.* Ejusdem notæ reperies plura Proverb. xxiii. 21. et 29. Notumque est illud πολυθρόνων: 'Festa Martini sæpe iterata, Absument anseres et prata.' *Der immer will seyn Sanct Mertens Gast, Der muss zu letzt dem Nicolaus fastn.* 'Fugienda sunt itaque,' inquit Macrobius, 'omnibus modis, et abscindenda igne et ferro, totoque artificio separanda, languor a corpore, imperitia ab animo, luxuria a ventre, a civitate seditio, a domo discordia, et in commune a cunctis rebus intemperantia.' Saresber. viii. 15.

444 *Avaritia gremio præcincta capaci*]

Graphice Avaritiam nobis depingit Chrysostomus in 1 ad Corinth. cap. x. Homil. xxiii. p. 528. et seqq. Et in Matth. Homil. lxxi. Isidor. Pelm. Epist. ii. 233. Et iii. 412. August. tom. x. de temp. Serm. 196.

456 *Vasto ore inhians*] Saresb. viii. 15. Vide Chrysost. Homil. xxix. in Matth.

458 *Nec sufficit*] 'Avaritiæ solius et quæstus ardor nec satiat cupidum, nec poenitet enim cumulasse, quod crescere optat, non minui.' Cyprian. prolog. Serm. Et Serm. de Jejun. 'Nunquid et sic potest impleri ambitio tua, aut satiari potest fames tua, ossa hujus mundi injecta dentibus tuis, et faucibus tuis universa rerum massa intrusa? Propter hanc inexplebilitatem avari conferuntur a Diogene hydropicis, apud Stobæum Serm. x.

460 *Turpe lucrum*] Hujusmodi hominibus 'Lucri bonus est odor ex re qualibet.' Eorumque hæc sunt *αὐτοβόματα*: 'Unde habeas, curat nemo, sed oportet habere,' Ennius. 'O cives, cives! quærenda pecunia primum, Virtus post nummos,' Horat. *Μὰρ ἐν κέρδει κακόν*, Sophocl.

461 *Quos læva cecante tegit*] 'In his duobus articulis furor totius avaritiæ constat, quod immoderatus appetit aliena, aut sua tenacius servat. Et quidem immoderatus appetit, quisquis, quod deest, legem necessitatis excedens et usus exposcit. Tenentur quoque avidius, quæ usui subtrahuntur. Ea quoque, quæ sine usu possessoribus elabuntur, inutilia sibi esse quis dubitat?' Saresb. viii. 16.

462 *Velat opermento*] Refer huc fabulam de cane, qui feno frendens incumbebat, quo tamen nec ipse frui poterat, neque boves, ut vescerentur, admittebat.

463 *Abradit*] Confer Juven. Sat. xiii. ibi: 'Confer et hos veteris,' &c.

464 *Cura*] Basil. M. homil. de Ακακίς, p. 213. *Εἰτα ἀγρυπνία ἐνταῦθα*,

αὶ μέμνηται, αὶ φροντίζει. ἴσον αἰεὶ ὁ πλούτης, τοσοῦτον φέρει τοῦ βίου τὸ μεμνηταῖον, &c. Et nota: Αἰεὶ αὶ μέμνηται διαπαντός τοῦ πλεονέκτου τῆν ψυχῆν. κῶνον ἑλακτεῖ, καὶ ὁ πλούσιος νομίζει κλέπτειν αἰεὶ. μὴδ φόβος, καὶ τοῦ πλουσίου ἡ καρδία πᾶσι. εὖν παῖδα ὁππότεβι. πάντα δὲ ὑποφίας ἔχει, &c. Seneca Ep. xxi. 116. Cyprian. Ep. ii. 2. Horat. Carm. iii. 10. Chrysost. in Matth. Homil. xlviii. p. 431.

Fames] Avari plerumque 'nec sibi patiuntur bene esse, nec alteri; qui cum genis suis belligerant, parcipromi.' Plaut. Trucul. 'Qui famem ntendam, si reges, nunquam dabunt; Qui Divum atque hominum clamant continuo fidem, De suo tigillo fumus si qua exit foras;' sicut Comicus lepide jocatur de Euelione, qui vivum Famis exemplum, imo hospitium et indivisum contubernium. Aulular. Non dissimile est, quod de Chio quodam Plutarchus refert, lib. de cupid. divit. qui vinum vendebat optimum, ipse bibens vappam. Proinde servus enidam sciscitanti, quid rerum ageret Dominus, respondit, ἀγαθὴν παρόντων, ζηεῖ κακὴν, 'bona cum adsint, querit mala.' De metu, Carcinus: Δειλὸν εἶσθ' ὁ πλούτος, καὶ φιλόψυχον κακὸν. Et Theodoret. lib. de Provid.

vi. 'Ὁ πλούτος πολλοὺς θορόβους ἔχων καὶ φροντίζας παντοδαπὰς καὶ τρικυμιῶν εἶδη μυρία. De perjuriis, Pacuvius, qui mantile, quo noxæ quotidianæ exterguntur, esse ea, adseverabat. Glaucus jurejurando pecuniam alienam interciperi volebat; qui, quamvis ab oraculo monitus respuerit, tamen cum omni posteritate est extinctus. Herodot. lib. vi. De pallore, nescio quis: 'Pallet anrum, quia multos habet insidiatores.' De corruptela, preditorum perfidia docet; qua de consule Camerar. meditat. hist. cent. i. c. 7. De dolo, utique eadem: 'Nihil tam munitum, quod non expugnari possit pecunia.' Cic. ii. in Verrin. 'Omnia castella hæc machina deji-

ciet, in quæ modo asellus onustus auro possit ascendere.' Cic. ad Attic. Epist. i. 12. De insomnia, Chrysost. i. supra allegato: Τοῖς δὲ φιλαργείοις καὶ τοῦτον ἡ πλεονεξία προσέχουσε τὸν λυμένα, τασαῦτα καὶ ἐν νυκτὶ φροντίζουσι χαλεπῶς, ἅτε μηδεὺς ἐνοχλοῦντος, μετὰ σχολῆς ἀπάσης κατακόπτοντες ἑαυτοὺς: 'Pecuniæ autem amantibus hunc quoque portum obstrinxit avaritia; tam multa etiam noctu graviter mente agitant, utpote nemine negotium facessente, cum omni otio seipsos laniantes.' De sordibus Suet. et Dion. Vespasianus vetricial urinarum instituit. Reprehensus a filio dissimulavit, donec prima pensio esset soluta; tum pecuniam admovit ad filii nares, sciscitans, num odore offenderetur: illo negante, 'Atqui hæc,' inquit, 'est e lotio.' Indignum quolibet bono, lucrum ex omni occasione odorari; et quod vetus verbum ait, καὶ ἀπὸ νεκροῦ φέρειν, vel a mortuo auferre. Ammian. Marcell. i. xxi. Aristot. Rhetor. ii.

467 *Rabidiorum mare luporum*] 'Avaritia fervet alienarum opum violentus ereptor? Similem lupi dixeris.' Boëth. lib. iv. Prosa 3. Vide Lactant. v. 5. Basil. M. Hexaëm. Homil. x. 'Ὁ δὲ πλεονέκτης, οὐκ ἐστὶ λύκος ἀραξ; Et p. 116. εὖν δὲ, ὡς λύκος ἀραξ, ἐφεδρεύων τοῖς ἀλλοτρίοις.

472 *Caput socio mucrone ferire*] Chrysostomus loco bis terve nominato: Φιλαργυρία καὶ τὸ πέλαγος αἱμάτων ἐνέπλησε, καὶ τὰ τῶν δικαστῶν φονίσει εἰση παρανόμως πολλάκις, καὶ τοὺς ταῖς ὁδοῖς ἐφεδρεύοντας νύκτωρ καὶ μεσημέραν ὁπλίζει αὐτῇ, καὶ φύσιν ἀγνοῆσαι ἔπεισε, καὶ πατραλοίας ἐποίησε καὶ μητραλοίας, καὶ πάντα ἐπεισήγαγε τῷ βίῳ τὰ κακὰ. διδ καὶ βίξαν αὐτῶν ὁ Παῦλος ταύτην καλεῖ. Elegantissima quoque vide apud Basil. M. homil. eis πλουτούντας p. 159. Columban. Carm. iii. ad Fedolium.

482 *Hinc latine adempto*] Huc trahendum illud apud Juven. Sat. xvi.

'Est alius metuens, ne crimen pœna sequatur; Hic putat esse Deos, et pejerat, atque ita secum: Decernat, quodcumque volet de corpore nostro Isis, et irato feriat mea lumina sistro, Dummodo vel cæcus teneam quos abnego nummos.'

486 *Alium capit intuitu*] Testis est Ælian. Var. Hist. lib. v. puerum, cum auream laminam, quæ ex Dianæ corona deciderat, sustulisset, in iudicium fuisse adductum: Areopagitæ crepundia, talos, et laminam auream pnero proposuerunt; qui cum iterum ad aurum inclinaret, capite plexus est. Hoc nimirum est quod ait Varro in Fragmentis; 'aurum præstringit oculos.'

494 *Neque enim est violentius ullum*] Chrysost. l. d.

496 *Dammque Gehennæ*] Hinc Augustinus avaritiam iustitiæ novercam, et nutricem gehennæ appellat: et doctor anrei oris et linguæ mellæ Homil. xxiv. loci sæpino adducit, *τὴν πτωχοποιὸν, τὴν ψυχοφθόρον, τὴν γεέννης φίλην, τὴν ἐχθρὰν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ μητέρα πάντων ὁμοῦ τῶν κακῶν.*

502 *Ni ratio armipotens*] Fortasse ad Rationale Mosaicum, quod in pectore Pontificis suo ornatu induti erat, alludit. M. Bergins.

517 *Ingenium omne neci dedimus*] Sed de sensu; egregie Sallust. de rep. ord. 'Ubi divitiæ claræ habentur, ibi omnia bona vilia sunt, fides, probitas, pudor, pudicitia.' Et paulo ante: 'Ubi cupido divitiarum invasit, neque artes bonæ, neque ingenium ullum satis pollet: quin animus magis aut minus mature, postremo tamen succumbit.'

520 *Quicquid Styx addit avaris Gurgitibus*] Scilicet 'Itum est in viscera terræ, Quasque recondiderat, Stygiisque admoverat umbris, Effodiuntur opes irritamenta malorum.' Ovid. Met. i. 138. Atque hinc adeo diræ sunt Anacreontis in Plutum: 'Ὀφέλες ὦ ευφλέ Πλούτε Μήτ' ἐν γῇ, μήτ' ἐν

θαλάττῃ, Μήτ' ἐν ἡμέρῃ φαήμενος' Ἀλλὰ Τάρταρόν τε ναίει καὶ Ἀχέροντα. Διὰ δὲ γὰρ πάντ' ἐν ἀνθρώποις κακὰ.

523 *Quod miscet pinctas venena negotia, nostrum est*] Præclare ad hanc rem Sophocles, Antigone: Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν, οἷον ἄργυρος κακὸν νόμισμα' ἔβλαστε' τοῦτο γὰρ πόλεις Πορθεῖ, τὸ δ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων. Τὸ δ' ἐκδίδδουκε; καὶ παραλλάσσει φρένας Χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγμαθ' ἵστασθαι βροτῶν. Πανουργίας δ' ἐδειξεν ἀνθρώποις ἔχων, Καὶ πατρὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.

529 *Nonne triumphos Egimus ex Scario*] Joh. vi. 64. et 71. Ibidemque Nonnus Paraphrastes; et xii. 4. et xviii. Matt. xxvi. Marc. xiv. Luc. xxii. 4.

530 *Dum fallit federe mensæ*] Juxta Prophetiam Psalm xl. 10. Quam repetit Cyprianus in exposit. Symb. Apost. f. 368. Ita, eheu! Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις φύσις χαλεπότερον εἶναι Ἀνθρώπου καθαρὰν ψευδομένου φίλην. Οὐ γὰρ ἐθ' ὡς ἐχθρὸν προφύλασσόμεθ', ἀλλ' ἀγαπῶντες ὡς φίλον, ἐν τοῦτ' πλείους βλαπτόμεθα. Et 'non tam hostes existimandi sunt, qui in castris ex adverso positis odium suum palam profitentur, quam qui domi ex insidiis nostræ salutis imminet:' sicut graviter et vere scribit Georg. Buchanannus Rer. Scot. l. xii.

533 *Flammante cupidine*] Inde a Nonno vi. 255. vocatur Judas ἀργυρῆς νοῦσοιο νόον δεδονημένος οἰστρῃ. Quem eundem ex eodem Nonno, Dionys. xxix. 69. Nansius dicit, ἄνδρα νοσκληνέον κτεάνων δεδονημένον οἰστρῃ. Joh. Saresber. viii. 15. 'Sed possunt etiam nequiora avaritiæ inveniri exempla. Siquidem Prophetæ oculos cupiditas excæcavit, et pecunia corruptus Apostolus Dominum innocentem crucifigendum tradidit manibus impiorum.' Cyprian. de Jejun. et tentat. 'Judas ille proditor venditurus magistrum, prætaxatum precium a principibus exegit sacerdotum. Quid mihi, inquit, vultis dare,

et ego eum vobis tradam? Usque ad mortem Domini amor lucris se ingerit, nec vitæ salvatoris quæstus desiderium parcit.' Vide Tertullian. l. de præscript. adv. hæret. Isidorus Pelus. Epist. i. 425. et iii. 385. S. Basil. in Ammonitionibus, apud Goldast. in Parænet. p. 197.

534 *Infamem mercatus agrum*] Poëtice in Judam transfertur, quod pecunia ipsius per sacerdotes efficebatur. M. Berg.

535 *Obliso collo*] Matth. xxvii. 5.

536 *Jericho propria inter funera*] Basil. Seleuc. Orat. xxxi. *Αντόματοι πόλεις υπέκνυτον. Ίερὴν κικλούμενην τὸν τοῦ τεύχους ἀπέδωκετο κήρυον. ὡς περ τοῦς οἰκτιροτάς φεύγουσα, καὶ τοῖς Ἰσραελῆταις προστρέχουσα, &c.* August. tom. x. de tempore Serin. 106. et tom. iii. de mirabil. script. sac. ii. 3. Macar. Homil. L.

537 *Concidit Acham*] Josuæ vii. Salvian. de gubernat. Dei l. vi. et vii. P. Fab. iii. Semest. 20. p. 308. S. Basil. in Ammonit. p. 196. 'Ple-rique avaritiæ ardore in mortis periculum inciderunt. Propter avaritiam Acham cum suis lapidatus est.'

545 *Quis placet exemplum generis*] Hoc est, quod Lucanus ait l. v. 'Facinus quos inquinat, æquat.' Hinc eloquentiæ fundus pro M. Marcello: 'Dolebam, ac vehementer angebar, cum viderem virum talem, qui in eadem causa, in qua ego, fuisset, non in eadem esse fortuna.' Horolog. Princip. iii. 56. 'Æquissimum est, ut, qui complices extiterunt criminis, pænæ sint participes.' V. N. ad Dracont. vs. 363.

550 *Nil refert, armis contingat palma, dolisce*] Adi Lipsii Polit. iv. 13. et v. 17.

552 *Inque habitum sese transformat honestum*] Ad exemplum nempe sui patris, qui μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φαντάς. 2 Corinth. xi. 14. 'Cujus sunt partes, intervertendi veritatem.' Tertull. de præscript. adv. Hæret.

Inf. vs. 684.

553 *Fit virtus specie, vultuque et veste severa*] In communi vita nihil pervulgatus, quam nomina virtutum vitiiis, et vitiorum virtutibus imponere. Unde Ovid. l. de Remed. 'Et mala sunt vicina bonis; errore sub illo Pro vitio virtus crimina sæpe tulit.' Consentit D. Hieron. Epist. ad Lætam tom. i. 'Venena non dantur, nisi melle circumlita: et vitia non decipiunt, nisi sub specie umbraque virtutum.' Et ibid. ad Celantiam p. 51. 'Nescio quomodo turpiora sunt vitia, quæ virtutum specie celantur.' Idem dicit Seneca Epist. xxi. 121. 'Adjice, quod mirum fortasse videatur. Mala interdum speciem honesti obtulerunt, et optimum ex contrario nituit. Sunt enim, ut scis, virtutibus vitia confinia, et perditis quoque ac turpibus recti similitudo est. Sic mentitur prodigus liberalem: cum plurimum intersit, utrum quis dare sciat, an servare nesciat. Multi, inquam, sunt, qui non donant, sed projiciunt. Non voco ego liberalem, pecuniæ suæ iratum. Imitatur negligentia facilitatem, temeritas fortitudinem. Hæc nos similitudo coëgit attendere, et distinguere specie quidem vicina, re autem plurimum dissidentia,' &c. Astipulatur etiam Gregorius his verbis: 'Sæpe se vitia ingerunt, et se virtutes esse mentiuntur.' Adeo quidem, ut prosperum ac felix acelus virtus vocetur. Seneca Herc. Fur. vs. 250. vel, ut est apud Lucan. l. 662. 'Scelerique nefando Nomen sit virtus.' Unde Euphrades Themistius Orat. iii. f. 61. *Ὅλβε γὰρ ἀκριβὲς, ὅτι τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν ἐκάστῳ ἀπάτη καὶ φανακισμὸς παραπέπηγε, καὶ ὑποδύεται μεγαλοπρέπειαν μαργαρεῖα, καὶ εἰσέβαιον ἀγυρεῖα.* Plura habes ejusdem notæ ac monetæ apud Horat. Sat. i. 3. Isidor. Pelus. Epist. iv. 210. Et iii. 99. Saresberien. iv. 9. D. Chrysost. in c. v. ad Ephes. Sidon. Apol.

linar. Epist. vii. 9. Quintil. viii. 3. Ammian. Marcell. l. xxx. et inprimis D. Bernhard. in lib. De ordine vitæ, p. 1122. Nota hic illud Vincentii in Specul. xx. 51. 'Perniciosiora et a remediis longinquiora sunt vitia, quæ sub specie virtutum et imagine spiritualium rerum videntur emergere, quam illa, quæ ex aperto pro carnali voluptate gignuntur. Hæc enim velut palam expositi et manifesti errores, et arguuntur comminus et sanantur. Illa vero, dum sub prætextu virtutum geruntur, incurata perdurant, et deceptos quosque periculosius faciunt ac desperatius ægrotare.'

554 *Quam memorant frugi*] P. Roverius Not. ad Panegy. p. 154.

559 *Pietatis tegmine crines Obtegit anguineos*] Talis autem pietas, seu verius *πρόφασις*, velum est, quod scelus omne tegit, quod alicui forsit in mentem poterat venire.

567 *Consensus facilis*] Quoniam dociles imitandi turpibus et pravis omnes sumus. Juven. Sat. xiv.

576 *Impositura manum*] *Χεῖρ γὰρ ποιεῖ πάντα κτίσματα*, ut ait Horapollus hieroglyph. ii. 119. quem ad locum quæ Cl. Hæschelius notet ex Plutarcho, vide.

580 *Miserando inopum*] Hegesip. v. 2. 'Misericordia sola solet allevare miseras, solari ærumnas.' Adi Serm. 1. Cypriani de Eleemosynis.

582 *Ditata fide*] 'Egestatem suam ipse spe temperat futurorum,' ut ait B. Gregorius. Isidor. Pelus. Epist. iv. 138.

583 *Redituro sanore*] Quia qui miseretur pauperis, Deo sænerat. Cyprian. Serm. dicto.

596 *Reluctant]* 'More anguinum, qui, obtritro capite, postremum candaminantur.' Florus i. 15.

602 *Dispergit et egenis dissipat*] 'Satiatus est,' inquit Bion Philosophus, 'suam messem aliis largiri, quam alienam decerpere.' Videntur hæc ex-

pressa e Psal. cxii. 'Dispersit,' &c.

608 *Captivæ minere*] Herodes Atticus *νεκρὸν Πλούτων* dixit pecunias inutiles, et sordide parceque retentas, h. e. *ἀσύμβολον Πλούτων*, ut exposuit Philostratus. Qua ratione et *δεσμητήρια Πλούτων* vocavit arcas, quibus captivæ veluti detinentur ab avaris pecuniæ. Et Aristoph. *Πλούτων τυφλὸν* 'divitias abstrusas' dicit.

607 *Lucrandi Ingente percussante, licet requiescere sanctius*] Isidor. Pelus. lib. iii. Epist. 24. 'Ὁ θεὸς αὐτὸν πάντοτε τῆς φιλοχρηματίας ἔρως, κόρον οὐκ εἶδεν, ἐπὶ τὸ ἐσχάτος τῶν κακῶν τὴν ἀλοῦσαν φοχὴν ἐλαύνει. οὐκοῦν μέλιος' ἐν προομίῳ αὐτὸν ἐτελεύσωμεν κρατήσας γὰρ, ἀχιρῶτος ἔσται. Vide Antholog. i. 12.

609 *Summa quies, nil velle, super quam postulet usus*] O aureum dictum! Quod Plant. Aulular. quoque stabilit hoc tibicine: 'Pol si animus est æquus tibi, satis habes, qui bene vitam colas.' Ex quibus se probat veritas carminis Lucret. vi. 1118. 'Quod si quis vera vitam ratione gubernet; Divitiæ grandes homini sunt, vivere parce Æquo animo: neque enim est unquam pænuria parvi.' Cui adsidet locus Horatii Carm. iii. 16. 'Multa petentibus Desunt multa.' Approbat idem Boëth. ii. Prosa 5. 'Pacis minimisque natura contenta est: cuius satietatem si superfluis urgere vellis, aut injucundum quod infuderis, fiet, aut noxium.' Confirmat Columbanus (Carm. ii. ad Sethum 43. 'O nimium felix, parvus cui sufficit usus, Corporis ut curam moderamine temperet æquo!' Hinc Socrates Æschinem, cum premeretur inopia, monere solebat, ut a seipso sumeret mutuum sine usura, hoc est, parò viveret. Et breve quidem, sed bracteatum Clementis Alexandrini dictum est, Strom. i: 'Ὁ σπουδαῖος, ἀλεγόμενος: 'vir bonus paucis indiget.' Quin apud Syracidem legimus xxxi. 22. 'Ὅς ἱκανὸν ἀνθρώπου πεποιθειμένον τὸ ὀλίγον. Et sentiunt rectissime, quibus in ore, in

corde sedet: ἐν τῇ εἰς, καὶ τὸ μέγα. Non abludit Martialis: 'Illa placet tellus, in qua res parva beatum Me facit, et tenues luxuriantur opes.' Lemnelis votum non repeto aut transcribo Proverb. xxx. Ad notas nostras Trist. iii. 7. Hunc autem versum Columbanus hinc transcripsit carminis primo ad Hinnald. vs. 10.

609 *Summa quies, nil velle supra]* Scythiæ ad Alexandrum Magnum apud Galterum viii. 419. 'Libera gens Scythiæ nil appetit ulterius, quam Prima parens Natura dedit; de munere cuius Nec cuiquam servire potest, nec, ut imperet, optat. Esse sui juris hominem, sua sequi tueri, Contentum esse suis, alienum nolle, beatum Efficiunt. Igitur si quid quaesiveris ultra, Excedunt tna vota modum, finemque besti.' Quibus gemina germana sunt illa x. 205. 'Animum nullius egentem Non res efficiunt, sed sufficientia, quamvis Sit modicum, si subficiat, nullius egebis.'

610 *Ut simplex alimonia]* Philo περὶ ἀνείρων fol. 138. Ἀνείρων καὶ ποτοῖς τραπέζια, καὶ ἡ εὐτελεστάτη μάζα καὶ ἰδιῶν ναματιαίων. εἴ τι οὖν ἡ κατὰ δόξαν προσετίθηκεν ἀμνητῶν καὶ μελετητῶν παμμάτων γένη μυρία καὶ οὐκ ἀνυμνήτων πολυέργους, καὶ παμπουκίλους κρέσεις, πρὸς ἐπάλαισιν ἡδονῆς μᾶλλον ἢ πρὸς μετουσίαν τροφῆς παρηργιμένας. πάλιν ἡδύσματα πρὸς ἐδωδὴν ἀνισκαῖα γοητεία, καὶ λάχανα, καὶ πολλὰ τῶν ἀεροδρόμων, καὶ εἰ τυρὲς, καὶ εἴ τι ἄλλο ὁμοιότροπον. εἰ δὲ θέλεις ἐπὶ σαρκωδέρων ἀνθρώπων ἰχθύς ἔτι καὶ κρέας πρὸς τοῦτοις γράφομαι, &c.

Vestis tegat ac rectet artus] Philo ibid. fol. 139. Τίς γε μὴν οὐκ οἶδεν, ὅτι ἀπεσχέθη πρὸς τὰς ἀπὸ κρυμοῦ καὶ θάλασσης ἐγγνωμένους βλάβας τῷ σώματι κατασκευασθὲν τὸ πρῶτον; ἀλλ' ἀλαζόμενος μὲν, ὥς οἱ πομπῇ πύφαι χαμῶνι. Ubi D. Hæscholius, Græcarum vindex eximius literarum, adduxit locum Plutarchi Sympos. vi. 6. Γερμανοὶ μὲν οὖν κρέους πρόβλημα ποιοῦνται τὴν ἐσθῆτα μόνον· Αἰθίοπες καὶ θάλασσης μόνον·

ἡμεῖς δὲ ἀμφότεροι. Vide ibid. alternum Philonis, et Clem. Alexand. locum, fol. 250. Sed de unica veste accommodum est hic illud de Epaminonda Principe Græciæ, qui unicam habebat vestem, quam si mitteret ad fulionem, domi se continere cogebatur. In ejusdem supellectile præter abenum, et verni unicum nihil fuit reperiunt. Ælian. lib. v. Anthol. i. 12. Parmenio Macedo: ἀρκεῖ μοι χλαίτης λιτὸν σκέπας· οἷός' ὀλέγης δαίτεις ἐλευθερίην.

613 *Ingressurus iter peram ne tollito]* Matth. x. 9. et 10. Marc. vii. 8. et 9. Luc. ix. 3. et xxi. 35.

615 *Nec te sollicitet res crastina]* Imitatur hæc Columbanus Carm. ii. ad Sethum 10. 'Nec te sollicitet circumfusa copia rerum.' Juvenc. lib. i. 'Crastina nec vobis curetur copia rerum: Quisque dies sibi met satis est pro fraude diurna.' Ethnici quoque de futuris sollicitudinem et curam e pectore amoverunt. Anacreon: τί γάρ ἐστι σοι τὸ κέρδος 'Οδυσεμένῳ μερμυαῖς; Πόθεν οἶδαμεν τὸ μέλλον; 'Ο βίος βροτοῖς ἔδηλος. Theocrit. in Hyla: οἱ θνατοὶ πελόμεσθα, τόδ' αἶθρον οὐκ ἐσοράμεν. Horat. Carm. iv. 7. 'Quis scit, an adjiciant hodiernæ crastina summæ Di superi?' Ubi plura Monstroliensis. Senecæ pium est dictum Ep. xii. 'Ille beatissimus est, et securus sui possessor, qui crastinum sine sollicitudine expectat.'

617 *Nonne vides, ut nulla æcium cras cogitet]* Cyprianus Serm. i. de Eleemos. Saresber. vii. 16. Chrysost. Homil. xxi. in Matth. Hinc Juvenc. l. i. 'Aëreas spectemus aves: non vomere presso Terga soli subigunt, jacent nec semina farria, Aut segetum culmos incurva falce recidunt; Proveniet tamen his saties potusque cibique: Nonne Deo magis est hominum curatio cordi?'

620 *Passeribus modico venalibus asse]* Matth. x. 29. 'Pudeat ab exiguis animalibus non trahere mores,' ut

scribit alicubi Seneca.

624 *Vita dator et dator esca est*] Hinc nescio quis: 'Certa mihi spes est, quod, vitam qui dedit, idem Et velit et possit suppeditare cibum.'

634 *Vestis et usque pedes*] Virg. Æn. i. 408. 'Pedes ventis defluxit ad imos.' Seneca Œdipo: 'Lugubris imos palla perfundit pedes.'

635 *Temperat et rapidum modestia gressum*] Sup. vs. §15.

636 *Implet Vaginant gladius*] Homer. Odys. xi. ἔλφος ἀργυρόηλον Κουλεῶ ἐγκατέπηξα. Et Odys. x. 'Ἄλλ' ἔγε δὴ κολεῶ μὲν ἔαρ θεο. Iliad. i. 'Ἀψ δ' ἐς κουλεὸν ὥσε μέγα ξίφος. Contrarium est 'Vagina ensem eripere,' ut Virgil. Sic Eurip. Iphig. Aulid. 'Ὁξὺ χεὶρὶ φάσγανον σπάσας Κουλεῶν ἔσθωεν. Apollon. iv. 207. 'Ὁ δὲ ξίφος ἐκ κολεοῦ ὤπασσόμενος. Homer. Iliad. i. 'Ἐλκετο δ' ἐκ κολεοῦ μέγα ξίφος. Nonnus lib. xxiii. 'Ἄορ' ἔδν γύμνωσεν. Cic. pro M. Marcello: 'Gladium in urbe vagina vacuum non vidimus.'

642 *Et Christum gaudere suis victoribus arcem*] Juxta illud Apocal. iii. 21. 'Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, &c. Vide Cyprian. Serm. ii. de zelo et livore, ibi: 'Habet et pax coronas suas,' &c. Macar. Homil. xxi. et xiii. et xv.

650 *Non aliter cecinit*] Philo lib. iii. de vita Moisi: et περὶ οὐείρ. p. 201. Cl. Alexand. Strom. v. Macar. Homil. xlvii. Hegesip. de excidio Hieros. v. 16.

651 *Ponti post terga*] Basil. Seleuc. orat. xxxi. 'Ἰστατο μετ' ἡλίον Ἰορδάνου τὰ βέματα, καὶ τὸ ῥόδιον ἔχαινοντο, παραχωροῦν τοῖς βαδίζουσι. καὶ νόμους Ἰστατο βέματος, ἀναμένων τὴν παράδοον. Idem orat. in annunciat. sanctissimæ Deiparæ. August. de temp. Serm. cvi. et lxxxix.

654 *Nigrosque repulso Gurgite Nilicolæ*] Cosmas Hierosolymitanus crebriter hujus meminit facti in canonicis, ut Suidas vocat, asmaticis. In Transfigurat. Domini: Χοροὶ Ἰσραὴλ

ἀνίκμοις ποσὶ πόντον ἐρυθρὸν καὶ Ἰγρὸν βυθὸν διελάσαντες, ἀναβάτας τριητάς δυσμενεῖς ὁρῶντες ἐν ταυτῷ ὑποβρυχίῳ, ἐν ἀγαλλιάσει ἐμελλον ἔσθωεν τῷ κορίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται. Rufinus, eis τὴν ὑπαπαντὴν: ὥσει τεῖχος γὰρ ἐπάγει ἐκατέρωθεν ὕδωρ λαφύεσσοντο ποροῦντι, &c. Iteim, eis ὕψωσεν τοῦ σταυροῦ. eis τὴν πεντεκοστήν. eis τὴν ἀνάληψιν τοῦ σωτῆρος. eis τὰ θεοφάνη. τῇ μεγάλῃ δευτέρᾳ. τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ. Johan. quoque Damascenus hym. in Theogoniam vs. 1. et hym. in Epirhaniam, vs. 5. Στεῖβει θαλάσσης κυματούμενον σάλον, ἠπειρον αἰθῆς Ἰσραὴλ δεξιγμένον, Μέλας δὲ πόντος τριητάς Αἰγυπτίων Ἐκρυψεν ἄρδην ὑδατόστατος τάφος, Ῥόμῃ κραταῖά δεξιὰ τοῦ ἰσῆτου.

665 *Fauces portæ castrensium*] Adi Turneb. adv. xxx. 24. Lips. de Milit. Rom. Dial. v. 5.

682 *Incautis victoribus insidiata est*] 'Nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet: et frequentissimum initium calamitatis securitas.' Vell. Paterc. l. ii. 'Adversarius autem vetus est et hostis antiquus, cum quo prælium gerimus. Omnia genera tentandi et artes atque insidias deji- ciendi usu vetustatis edidicit. Si imparatum invenit Christi militem, si rudem, si non sollicitum, ac toto corde vigilantem, circumvenit nesciam, fallit incautam, decipit imperitum.' Cyprian. de exhortat. martyr. prologo.

684 *Sociam mentita figuram*] Ita numero pro pipere muscerda se vendit. 'Blandiens adversarius et fallens,' secundum Apostoli vocem, 'transfigurat se velut Angelum lucis, et ministros suos subornat velut ministros justitiæ, asserentes noctem pro die, interitum pro salute, desperationem sub obtentu spei, perfidiam sub prætextu fidei, Antichristum sub vocabulo Christi, ut dum verisimilia mentionantur, veritatem subtilitate frustrentur.' Cyprian. de simplici. prælat. sup. vs. 552.

Sociam mentita figuram] Diversa di-

versos milites veste usos, et inde sæpe proditos, certissimum est. Plutarch. in Artaxerxe: 'Qui ubi vix rubra sagula conspicati sunt, quod regis partibus omnes albis ntererunt, agnoverunt statim hostes esse.' Eum militiæ morem, ut alios non paucos, attigit hoc loco Prudentius, cui hinc lux facienda. Stewech. ad Veget. III. 5.

665 *Scissa palla*] Petronius in Satyrico. Quem locum Pet. Crinit. repetit. de honest. discip. XIII. 2.

667 *Ipsa redimitos olea frondente capillos Ostentans*] Olea, pacis insigne. Isidor. Originat. XVII. 7. Notæ meæ Pont. I. 1. vs. 31. Unde Ovid. Fast. I. 711. 'Frondibus Actiacis comtos redimita capillos Pax ades, et toto missis in orbe mane.' Discordia igitur oleæ præcineta ramo, se inferens, denotat, 'frequentius conventionum pacisque simulationem credulis, quam arma nocuisse.' quod Vegetius eleganter scripsit III. 8. Nam sæpius quamplurimis, teste Manilio lib. II. 'Scorpias aspergit noxas sub nomine amici.' Adeo ut Plinius pronunciet, Panegy. Trajan. 'pejorem odii amoris simulationem.' Quippe, Hipponeus antistes scribit de Civ. Dei XIX. 5. ex Tullio de Amicitia, 'Nullæ sunt occultiores insidiæ, quam hæ, quæ latent in simulatione officii, aut in aliquo necessitudinis nomine. Nam cum, qui palam est adversarius, facile cavendo vitare possis. Hoc vero occultum, intestinum, ac domesticum malum non solum exiit; verum etiam opprimit, antequam prospicere atque explorare poteris. Propter quod etiam illa divina vox, Et inimici hominis domesticus ejus, cum magno dolore cordis auditur.' Adi Noniam c. IV. in 'Composere.' Agellium XV. 9. Gilbert. Cognat. adag. Magis nocent insidiæ occultæ, f. 414. Senecam Hippol. vs. 915. Utraque proinde manu Romanorum veterum laudanda est et voce præconia extollenda ingenuitas, qui inimicitias denuntiabant

aperte; et suis ædibus interdicere solebant inimicis, autore Tacito. Atque ut Ennius ait, 'in fronte scriptas gerebant amicitias et inimicitias.' Insuper nota vox est Achillis apud Pœtam maximum Iliad. I. 312.

Ipsa redimitos olea] Peristeph. IV. 55. 'Oleam revincit pacis honore.' Hic Discordia vult videri pacifera, cum tamen revera sit 'Viperem criminem vittis innexa cruentis.' Carol. Pasch. Coron. VI. 17.

669 *Sed sicam sub veste tegit*] Quid est, si hoc non est, quod Guntherus oppido quam vere memoriæ reliquit x. 291. 'Nulla quidem pestis magis est operosa nocendi, Quam simulatus amor, nimiusque domesticus hostis.' Cui suffragatur Tullius pro Roscio istis: 'Tecti esse ad alienos possumus: socium vero fallere qui possumus?' Ceterum ad hunc modum fuisse Domitianum confossum a Stephano, Suetonius tradit c. XVII. in Domit. Talis ictus quoque inter inguina Galliarum regi, Henrico III. Valesiorum ultimo, a sodale Dominicano illatus, florentissimum regnum pæne ad incitاس redegit. P. Faber Semest. III. 23. Vide Gunther. IX. 527. et seqq. et Notas ad Victorini Genes. II. 203.

699 *Si virtus sub pace cadit*] Cyprian. Epist. I. 3. 'Pax vera falsæ pacis mendacio tollitur; salutaris sinus matris, noverca intercedente, præcluditur.' Consule Lipsium Polit. IV. 14.

702 *Pallor in ore, Conscius audacia facti, dat signa reatus*] Ita est; scribit Seneca justitiæ stilo, Epist. XCIII. 'Tuta scelera esse possunt, secunda non possunt.' Quare? quia 'prima et maxima peccantium pœna est peccasse. Nec ullum scelus, licet illud Fortuna muneribus exornet anis, licet tueatur ac vindicet, impunitum est: quoniam sceleris in scelere supplicium est. Sed nihilominus et hæc et illa secundæ pœnæ premunt ac sequuntur; timere semper et expavescere, et securitati diffidere.' O li-

quida et mera veritas ! Quæ isti apud Petroniam talia extorsit verba : 'Cum deinde vultu atque ipsa trepidatione mendacium prodidissem, ponere jussit arma, et malo cavere.' Perinde atque Atreus apud Senecam testatur, Thyest. vs. 829. 'Multa sed trepidus solet Detegere vultus.' Eludant igitur, qui volunt, et susque deque habeant leges scriptas ; dummodo conscientie non imponant, et ejus stimulos subsannent ; ejus intimos cruciatus proditor vultus enunciat. Vide Gruteri, magni istius et eximii Philologi, Discurs. ad Tac. part. II. f. 78. et seqq.

704 *Et color albena*] Macrobi. Sat. VII. 11. Cujus verba adduxi ad Terent. Phorm. I. 4.

714 *Præceptor Belia mihi*] Nescio qui veterum præclare certe dixit : 'Ὅσπερ ὀργιζομένων ἡμῶν καὶ πυκνεύοντων, καὶ πρὸς ἀλλήλους συγκρουομένων, χαίρει τε καὶ τέθληεν ὁ διάβολος' οὕτως εἰρηνεύοντων καὶ κρατοῦστων ὀργῆς, συστέλλεται πάλιν καὶ ταπεινύεται. ὅτε ἐκ θρόνῳ εἰρήνης ὢν, καὶ πολέμιος ὁμοιότηας καὶ βασιλείας πατήρ. Vide Homerum de Ate.

716 *Virtutum regina Fides*] Consulas licet c. XI. ad Hebr.

730 *Extrahitur media castrorum sede tribunal*] Respexit ad morem Romanorum, quo tribunal Imperatoris semper in castris cespitiuit. Ideoque mox additur vs. 736. 'Conscendunt apicem, mox et sublime tribunal,' et 'consistunt aggere summo.' Ammian. lib. XXIII. 'Ipse aggere glebali adstans, coronaque celsarum circumdatus potestatum, talia ore sereno disseruit.' Lucanus de Cæsare : 'Stetit aggere fulti Cespitis, intrepidus vultu, meruitque timeri.' Tacit. Annal. I. 'Simul congerunt cespites, extrahunt tribunal.' Vide Godschalc. Stewech. ad Veget. III. 9. Johan. Bernart. ad Statium fol. 208. Lips. de Milit. Rom.

743 *Tentoria apertis Cuncta patent*

velis] Macar. Homil. XV. *Ἐὶ οὖν ἡ καρδία βέβηος τι ἔχει ἀπέραντος, ἐκεῖ αἰεὶ τρέκλιντοι, καὶ κοιτῶνες, θύραι, καὶ πρόσθοντα, καὶ διακοσίαι πολλαί, καὶ δειξέσθαι. ἐκεῖ ἐστὶ τὸ ἐργαστήριον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας. ἐκεῖ ἐστὶν ὁ θάνατος, ἐκεῖ δύνει ἡ ζωὴ, ἐκεῖ δύνει ἡ ἀγαθὴ ἕσπερς καὶ ἡ ἁμαρτία, &c. Ut a. omnia amicos et concorditer conspirent in animo, nec ulla ζυγομαχία ἢ ἀχχοστασία sit reliqua ; Fidei unius opus est, quæ πᾶσιν δαυνῶν φυγαδευστήριον, ἢ ψυχῆς καταμυμήνης ὡς σάλπιγγι εἰρηκῆς, ut verbis utar Just. Martyris, Parænet. II.*

753 *Sanctæ urbis*] 'Ἡ θεοῦ ἱερὰ πόλις ὑπὸ 'Εβραίων 'Ιερουσαλὴμ καλεῖται' ἢ μεταληφθὲν τοῦτονομα, ὁρασίς ἐστιν εἰρήνης. ὅστε μὴ ζῆται τὴν τοῦ θύου πόλιν ἐν κλίμασι γῆς, (οὐ γὰρ ἐκ γῆλων ἢ λίθων δεδημοιοῦργηται,) ἀλλ' ἐν ψυχῇ ἀπολήρη καὶ ἀξυδεοποιῦν προτεθεμένη. τὸν δὲ θεωρητικὸν καὶ εἰρηναῖον βίον ὅσοι καὶ τίνα σπουδότερον καὶ ἀγιότερον εἶποι τις ὡς οἶκον ἐν τοῖς οὐραίοις θεῷ, ἢ φιλοθεάμονα διδόναν, παρ' ὧν ἐπεγομένη, καὶ μηδὲ ὕψος στάσεως ἢ ταραχῆς ἐφικμένη ; &c. Philo περὶ ὁμείρ. pag. 195. et seq.

755 *Publica sed requies privatis rursus foreque Constat amicitiiis*] Pax popularis, qua tam clives, quam pagani fruuntur, istud est vinculum, per quod respublica cohæret : ille spiritus vitalis, quem hæc tot millia trahunt : nihil ipsa per se futura, nisi onus et præda, si mens illa imperii subtrahatur. Idem I. de Clem. At contra, ruunt omnia, ubi non hic tibi-cen ac destina : diffuunt, ubi non hoc coagulum. Quod Titus apprime norat ; ideoque cum intra urbem dis-sensio et tumultus gravis, se convertit ad milites ; 'Hoc,' inquit, 'est tempus, sanctissimi committiones, quod expectabam. Inter se hostes intra urbem tumultum seruant ; foris cæduntur, iatus digladiantur. Festinemus itaque, dum adhuc disident, ne forte periculi metu in gratiam redeant.' Heges. III. 26. Quare 'cum concordia simul juncta vinci omnino

non possit, et, quicquid animi petitur a cunctis, Deus pacis pacificis exhibeat;’ Cypri. Ep. i. 1. Ὅχι ὁσῆ καὶ ῥέοντων ἀλλήλων, ‘impia res est, inter se moliri mala.’ Homer. Odyss. xvi. ‘Discordia et intestinum dissensionem nisi unde aberant, contumplex purus rebus servandam parum est.’ Plant. Persa sc. Satin’ Athenam.

766 *Scissura domesticæ turbat Rem populi*] O Di! terra et pascuare historicarum libertatibus. i. xxi. ‘Factiones scissæ, eruntque pluribus populis magis exitio, quam bella externa, quam fames, morbove, quæque alia in Deum iras, velut ultima publicorum malorum, vertunt.’ Vide Scorii factum et consilium apud Fulgos. viii. 10.

768 *Quod serpius, coniungat amor*] Ἀριστον γὰρ ἡ ὁμόνοια, καὶ τὸ συμφορῶν ἀλλήλων, quod ait quidam veterum. Vide c. xii. ad Roman. et 1 Cor. xiii. Isidor. Pelus. Ep. iv. 55. et 103.

Quod vivimus, uno Conspiret studio] ‘Charitas fraternitatis vinculum est, fundamentum pacis, tenacitas ac firmitas unitatis.’ Cyprian. Serm. de bene patient. Quod non ignorans Justin. Martyr epist. ad Zenam et Serenam scribit: Συναστῆν γὰρ ἑαυτοῖς προσήκει τοῖς ὅδοι; πρὸς τὴν εἰρήνην κατέλθωμεν συνεύχοντας. καὶ ὁ μὲν ἀδικήσας, πᾶσι δὲ τὴν ἀμαρτίαν τὸν φίλον. ὁ δὲ ἀδικηθεὶς; μετανοήσῃ καὶ αὐτὸς, ὅτι πρὸς τὸν οἰκτιρὸν ἐργάσθῃ. Adi præ-nilem Hipponeensem tom. x. operum, Serm. de temp. 166. 168. 169.

768 *Nil dissociabile firmum est*] Egrege profecto Philosophorum Coryphæus, polit. v. 5. Ἀσθενὲς τὸ στασιάζειν: ‘Infirmum, quicquid seditio-nibus obnoxium.’ Chrysost. in c. xii. Math. Homil. xlii. f. 388. Πᾶσα γὰρ βασιλεία ἐφ’ ἑαυτὴν μερισθεῖσα οὐ σταθήσεται: καὶ πόλις καὶ οἰκία ἂν σχισθῇ, ταχέως διαλυθήσεται. οὐ γὰρ ὅπως οἱ ἔχοντες πόλεις, ὥς οἱ ἐμφύλιοι διαφθείρουσι. τοῦτο γὰρ καὶ ἐν σέμει γίνεται: τοῦτο ἐν ἡμῶν πρόφρασι. ἀλλὰ τῶς ἀπὸ τῶν

γυμνασίων τὰ ἀποδείγματα ἔχει. καὶ τοὶ τὴ βασιλείας ἐπὶ τῆς γῆς δυναστεύουσιν; οὐδὲν. ἀλλ’ ὅμως ἀπόλλυνται στασιάζοντα. εἰ δὲ ἐκεῖ τὸν ὄγκον τῶν πραγμάτων αἰτιῶνται τῆς, ὡς ἑαυτῶν συμβῆναι μανον, τί ἂν εἴποι περὶ πόλεως; τί δὲ περὶ οἰκίας; κἂν γὰρ μικρὰ τι εἴη μέγα ἢ, πρὸς ἑαυτὸ στασιάζειν ἀνάλλονται. Nam ‘concordia res parvas crescunt, discordia maxime dilabuntur,’ teste Micipsa apud Sallust. Et præclare Basil. M. Hexaëm. Homil. xi. Ἐνομέων δὲ ἰσχυρότερον γίνονται. Unde Severus Imperator opulentiam regni sui ac prope invictam potentiam filiis suis, qui mutuis dissidebant odiis, commendans, οὕτως ἔρελες τοῦτων πασῶν ἔλεγε, στασιάζόντων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ τε πολέμου ἕθοος ὅτος. Herodian. i. iii. Historiolam de Sciluro videalis apud Plutarchum de garrulitate. Vere itaque Callimachus hym. in Dianam vs. 133. ait: Διχοστασίη ... καὶ ἐδ’ περ Οἴκους ἰσχυρῶς ἐδύνωτο: ‘Discordia etiam bene constitutas domos perturbavit.’

764 *Utque homini atque Deo medius*] Symbolum Athanasii de Christo. Basil. Seleuc. Orat. in annunciationem sanctissimæ Deiparte. Lactant. iv. 25.

769 *Pax, plenum virtutis opus*] August. de Civ. Dei xix. 11. ‘Tantum est pacis bonum, ut etiam in rebus terrenis atque mortalibus nihil gratius soleat audiri, nihil desiderabilius concupisci: nihil postremo possit melius inveniri.’ Plura inventes ibid. cap. 13. Verum hæc de æterna vita sunt accipiendæ. Nam veteri dicitur versiculo: ‘Regnum cælorum requies est plena laborum.’ Et apud Areopagitam lib. de divin. nominib. cap. 11. Iusti vox citatur, qui εἰρήνην θεῶν ἡσυχίαν καὶ ἀσθεγίαν dixerit.

Pax summa laborum: Pax belli exacti pretium est] Euphrades Theonistis Orat. v. Πολέμου γὰρ ἄβλον εἰρήνη. καὶ στρατεύονται ὡς ἀνάγκη, οὐχ ἵνα διὰ τέλους στρατεύονται, ἀλλ’ ἵνα

δοσαλῶς ἡσυχάσωσιν. H. e. D. Remo interprete: 'Bello enim cen præmii-um hoc propositum est, ut pax constituatur: et qui aliter non possunt, ideo belligerantur, non ut perpetuo bellum gerant, sed ut tandem tuto in pace conquiescant.' Confirmat Isidorus Pelus. Ep. iv. 70. δι' εἰρήην καὶ ἀγάπην ἅπας πόλεμος, καὶ μάχη, καὶ διαφορὰ οἴχεται. Concordat cum hoc Ignatius: Οὐδὲν ἔστιν ἐμεινόν εἰρήνης, ἐν ᾧ πᾶς ὁ πόλεμος καταλύεται. Consonat Thucydides lib. i. 'Ἐκ πολέμου γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιούται. Astipulatur Sallustius ad Cæs. 'Sapientes pacis causa bellum gerunt, et laborem spe otii sustentant.' Suffragatur quoque Romani flos eloquii, Offic. i. 'Ita bellum suscipiatur, ut nihil aliud, quam pax quaesita videatur.' Et Philipp. vii. 'Si pace frui volumus, bellum gerendum est: Si bellum omitemus, nunquam pace fruemur.' Coniunge Lactant. vi. 4. God. Stewech. ad prolog. l. iii. Vegetii.

771 *Sidera pace vigent*] Aristidis Orat. tom. ii. f. 336. Καὶ τὸν πάντα οὐρανὸν καὶ κόσμον, ὃς τὸ κάλλιστον ἀπάντων σχῆμα καὶ πρόσχημα εἴληφε, μία θεῶν γνώμη καὶ φίλης δύναμις διοικεῖ. καὶ μετὰ ταύτης ἡλιὸς τε πορεύεται, τὴν αὐτοῦ χάραν φιλάτων δι' αἰῶνος, καὶ σελήνης φάσματα, καὶ ἀστέρων φορὰ χωρεῖ, καὶ ἁρῶν περίοδοι, καὶ τάξεις ἐκάστων πρὸς ἄλληλα, καὶ ἀποστάσεις αἱ καθήκουσαι, καὶ πάλιν ἁρμόναι φυλάττονται, νικῶσης τῆς ὁμολογίας, διαφορὰς δὲ οὐδεμιᾶς ἐνοήσης οὐδὲ ἐγγεγνομένης, ἀλλὰ τῷ θεσμῷ πάντων συγκεχωρηκότων, καὶ μὴ γνῶμη περὶ παντὸς τοῦ προσήκοντος χρωμένων.

772 *Non minus, ad aram Cum cupias offerre, probat*] Isidor. Pelus. Ep. iv. 111. et 169. Cyprian. de simplicitate praelatorum, Augustin. tom. x. de temp. Serm. 168. 170. Vincent. Spec. xiii. 101.

775 *Nec, si flammicomis Christi pro nomine*] Cypr. l. d. Macar. Homil.

xxvi. f. 341. Chrys. Hom. xxxii. et xxxiii. super 1 Cor. xiii. f. 607. et seqq. Saresber. vii. 24.

782 *Occasum latus venia praecurre gestit*] Isidor. Pelus. Ep. ii. 189. Chrysost. super eundem locum Homil. xiv. f. 1123. et seq. et Homil. xvi. in Matth. Aug. tom. viii. super Psalm. vi. 'Non occidat sol super iracundiam vestram: quod interio-rem solem, id est, sapientiam Dei tanquam occasum in se pati arbitrat-ur mens, quæ sua perturbatione il-lum videre non sinitur.'

791 *Latet et lupus ore cruento Vel- lere sub molli*] Lactant. v. 3. 'Videli-cet homo subdolos voluit lupam sub ovis pelle celare, ut fallaci titulo pes-set irretire lectorem.' Antor homi-liarum, quæ Chrysostomi operibus sunt adjunctæ, in c. vii. Matth. Homil. xix. 'Quæ sunt vestimenta ovi-lia? Species videlicet simulatæ reli-gionis. Eleemosyna simulata, vesti-mentum ovile est, non opus ovile. Oratio simulata, vestimentum ovile est, non opus ovile: et cæteræ spe-cies pietatis, quibus se vestiunt lapi-rapaces. Nulla autem res sic exter-minat bonum, quemadmodum simula-tum bonum. Nam manifestum malum, quasi malum fugitur et cavetur: ma-lum autem sub specie boni celatum, dum non cognoscitur, nec cavetur, sed quasi bonum suscipitur, et ideo con-junctum bono, exterminat bonum. Sic servi diaboli tunc pessime Chris-tianitatem corrumpunt, quando se simulant Christianos,' &c. Vide Cy-prian. tract. vii. de simplicit. prælat.

794 *Fotinus et Arrius*] Osiander hist. Eccles. cent. iv. iii. 9. et ibid. iv. 10. de Arrio cent. eadem i. 39. cent. v. i. 42. et alibi passim. Isidor. Pelus. Ep. ii. 143. et iv. 166. D. Hieron. super c. i. ad Galatas.

795 *Immanes lupi*] Τῇ ἀληθείᾳ παρ-υφίστηεν ἀεὶ τὴν ἀπάτην διάβολος: 'Semper diabolus ad oppugnationem veritatis subernat errorem,' Chry-

sost. in c. vii. Matth. Homil. xxiv. Ibidem *συνασσωμένων* appellat propter subdolum blandiloquentiam: Lupos autem procul dubio, propter crudelitatem et persecutionem catholicorum; qua de multa Osiander locis prædictis.

798 *Casu concussus acerbo*] Virg. Æn. v. 860. 'Multa gemens, casuque animam concussus amici.'

799 *Secundis In rebus cesset gemitus*] Juxta illud Syracidis c. xi. *ἐν ἡμέρᾳ τῶν κακῶν, ἀμνηστία κακῶν*. Ad quod D. Henschelius in notis f. 339. adducit hæc Gregor. Nyas. homil. in Pascha: *Τοῦτό ἐστι τὸ τῆς σοφίας ἀπόφθεγμα, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης ἀμνηστία κακῶν, &c.*

807 *Instituit Salomon*] 1 Reg. v. vi. vii.

819 *Indret inornatam*] Qui vero sit iste ornatus urbis in corpore purgato, perspicue exinnuat in Romano vs. 341. et seqq. aliquot in Symm. ii. 316. Pie Lactantius in epit. divin. institut. c. viii. 'Evacuatur omni labe pectus, ut templum Dei esse possit: quod non auri, nec eboris nitor, sed fidel et castitatis fulgor illustrat.' Vide ibid. c. 2. et 9. de Justitia v. 8. et 20. vi. 24. et 25. M. Minne. Felic. in Octav. p. 73. Justin. Martyr parænet. ii. *Ὁ δὲ βούλεται (ὁ Θεὸς) συμμέτρω ἀλκήν, καὶ τόσον ἐννοφίαν, οὐδὲ εὐγενείας φρόναγμα, ἀλλὰ ψυχὴν τε καθαράν, ὁσίουτις τετελειωμένην*. Apud Hieroclem extat ille versus sub Dei persona, sane egregius: *Ἐδουλεύσῃ βροτῶν γάνυμαι τόσον, ὅσον Ὀλύμπῳ*.

825 *Metatuta novum jacto fundamine templum*] Hæc omnia desumpta ex Apocalypsi c. xxi. ideoque ut mystice hæc intelligenda sint, vide apud interpretes Andr. Cæsariensem, Sebastian. Meyer, Benedict. Aretium, D. Chytræum, et alios. De gemmarum, quarum hic mentio, vi, natura, ac varietate, consule Plin. nat. hist. xxxvii. 4. 7. 10. Et xxxvi. 5. vii.

8. et 9. De earundem mysterio lege Hieronymum in Esai. c. liv. Item Bedam super Apocalypsin præsentī capite. Atque inprimis de duodecim his gemmis in Logio pectoris Christi elegantem enodationem et dilucidam expositionem habet M. Johann. Grunius Noribergensis, in orat. de vestitu et ornatu sacerdotali Veteris et Novi Testamenti, habita Witebergæ, anno 1590. ad 17. Calend. Octobr. f. 78. et seqq. Vide et Exod. xxviii. Joseph. Antiq. Jud. iii. 11. D. Hieron. super Psalm. cxxxii.

845 *Seu fervor ephēbos Incendat nīmius*] Verum utique est, quod scribitur a Max. Tyrio, Dissert. xxviii. *Πᾶν σῶμα ῥεῖ καὶ φέρεται ὀξέως ἐν ῥίπῳ δικῇ, ἢ καὶ κῆρῳ. νῦν μὲν ἐκ νηπιότητος εἰς ἡβην οἰδαίνον, νῦν δὲ ἐξ ἡβῆς εἰς γῆρας ὑποροστοῦν καὶ ὑποφερόμενον*. De infantia lege Lucr. v. 223. Cum quo conjunge Lactant. de opificio Dei c. 3. Juvēntutem cumprimis τὸ ἐπιθυμητικὸν possidet; cum 'Fertur equis angris, nec audit currus habenas.' Hinc apud Thebanum Vatem Pyth. iv. Pelias ad Jasonem: *Σὸν δὲ ἄνθος ἡβας ἔρτι κυμαίνει*. Hoc est, quod in Troade Seneca inquebat Agamemnon: 'Juvenile vitium est, regere non posse impetum. Ætatis alios fervor hic primæ rapit,' &c. Quibus non absunt illa Nutricis in Octav. vs. 186. 'Juvenilis ardor impetu primo furit.' Accommodate igitur Chrysostom. *Πρὸς θυμὸν καὶ πρὸς ἐπιθυμίας εὐέμπτωτος μᾶλλον ἐστὶν ὁ νέος. διὸ καὶ πλεῖστον δεῖται τῆς φυλακῆς, σφοδρτέρου τοῦ χαλινῷ, ἀσφαλεστέρου τοῦ τυχίῳ, καὶ τοῦ καυλώματος*. Apud Stobæum Serm. 265.

847 *Algida Borra Ætes*] 'Ερατοσθένης ὁ Κυρηνάιος τῆς ἡλικίας, ἔφη, τὸ μὲν ἀκμαῖζον, ἥρ καὶ εἶναι, θέρος δὲ καὶ μετόπωρον τὸ μετὰ τὴν ἀκμὴν, χειμῶνα δὲ τὸ γῆρας: 'Eratosthenes ætatis partem vigentem ver esse dicebat; eam autem partem, quæ vigori et flori succedit, æstatem et autumnum: et hyemem

senectutem. Stob. Serm. 263. Ita et Solon interrogatus, quid senectutem esse putaret; τοῦ ἤν χειμῶνα, 'vitæ hyemem,' respondit. Ibid.

848 *Vocet ad pia sacra senectam*] Juxta tritum Vulgi sermone versiculum: Ἔργα νέων, βουλὰὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων.

868 *At domus interior septem subnixæ columnis*] Proverbiorum ix. 1. 'Sapientia ædificavit sibi domum. Excidit columnas septem.' Ibi Divus Hieronymus: 'Sapientia ædificavit sibi domum: quia hominem Filius Dei, quem in unitatem suæ personæ susciperet, ipse creavit. Excidit columnas septem. Ecclesias per orbem septiformi gratia Spiritus erexit, quæ domum Dei, i. e. mysterium incarnationis ejus, ne perfidorum improbitate memoria tolleretur, credendo, colendo, et prædicando quasi sustentando continerent. Vel certe sapientiæ domus Ecclesia Christi est, ex lapidibus vivis, h. e. sanctis, in tabernaculum sibi constructa. Columnæ autem doctores sanctæ Ecclesiæ septiformi spiritu pleni; quales fuerunt Jacobus, Cephas, et Johannes: quas nimirum columnas Sapientia excidit: quia ab amore præsentis sæculi disjunctas, ad portandam ejusdem Ecclesiæ fabricam, mentes prædicantium erexit.' Vide D. Bernard. tractat. De interiori domo, c. vii. et seqq.

870 *Quarum*] Adi D. Hieron. tom. i. Epist. 17. ad Marcellam, fol. 57. a.

879 *Sed lignum vitum est*] Adi Justin. Martyr. in Dial. contra Tryphonem f. 244. et seqq. And. Cæsariensis in Apoc. Joh. c. LXVIII.

882 *Intertexta rosas candentia lilia*] Hi flores videntur a natura sic sociati, ut propemodum sint individui; ut apud Hieronymum; 'Jungitur ei germana, rosarum et liliorum calathus, eboris ostrique commercium.' Et hic Sapientiæ sceptrum oriaturosis, quibus mixta sunt lilia. Carol.

Paschal. Coron. III. 8.

884 *Hujus forma fuit sceptri gestamen Aaron*] Just. Martyr. Τάβλις ἡ Ἀαρὼν βλαστὸν κομισάσα ἀρχιερέα εὐδὸν ἀπέδειξε βίβλον ἐκ βίβλης Ἰουδαίου γένεσθαι τὸν Χριστὸν, Ἡσυχίας προφήτευσαι. August. de temp. Serm. 99. 'Omnes ergo principes tribunalum habeant necesse est virgas suas; sed unus est solus, sicut scriptura dicit, verus pontifex, cujus ille Aaron sacerdos præferebat figuram. Hujus ergo virga germinavit. Sicut enim virga Aaron germinavit in populo Judæorum; ita crux Christi floruit in populo gentium. Verum quia verus Pontifex Christus est, ipse solus est, cujus virga crucis non solum germinavit, sed et floruit; et omnes credentium populorum fructus exhibuit. Quis autem iste fructus est, quem attulit? Amygdalas, inquit. Amygdalæ, Fratres, nuces sunt. Qui fructus primo quidem indumento amarus est, sequenti munitur ac tegitur, tertio surmentem pascit et nutrit. Talis ergo est, in Ecclesia Christi, doctrina legis et prophetarum. Prima literæ facies satis amara est, quæ quidem circumcisionem carnis præcipit, quæ de sacrificiis mandat, et cætera, quæ per occidentem litteram designantur. Hæc omnia, tanquam amarum nucis corticem, projice. Secundo in loco ad munimenta tecta pervenies, in quo vel moralis doctrina, vel ratio continentia designatur. Quæ necessaria quidem sunt ad custodiam eorum, quæ servantur intrinsecus: frangenda tamen quandoque et sine dubio dissolvenda sunt, &c. Tertio autem loco reconditum velut in nucis inventis secretum, mysteriorum sapientiæ ac scientiæ Dei sensum, quo nutriantur et pascantur animæ sanctæ, non solum in præsentī vitā, sed etiam in futura. Ipse enim est pontificalis fructus, de quo promittitur his, qui esuriunt et sitiunt justitiam, quia ipsi saturabuntur,' &c. Vide reliqua. He-

gesippi verba qui omittam? Ait v. 2. 'Ante et virga sacerdotalis floruit, recies de silvestri radice: nunc et fides aret, et sepulta est pietas, et abiit omnis virtutis simulatio.' Ambros. de Virginib. i. p. 1. et Epist. x. 82. Philo lib. ii. de Vita Mosis.

800 *Cor vitiorum stercore sordet*] Macar. Homil. xv. 'Ὡςπερ ἐὰν ᾖ παλάτιον μέγιστον, καὶ τοῦτο ἐρημωθῇ, καὶ πληρωθῇ πάσης δυσωδίας, καὶ νεκρῶν πολλῶν. οὕτω καὶ τὸ παλάτιον τοῦ Χριστοῦ ἡ καρδία ἐστὶ, καὶ γέμει πάσης ἀκαθαρσίας καὶ ὅχλων πολλῶν πονηρῶν πνευμάτων. Item Homil. 28. 'Ὡςπερ οἶκος, ἐὰν μὴ ἔχῃ τὸν δεσπότην κατοικοῦντα, σκότος, καὶ ἀτιμία, καὶ ὕβριν ἐνδύεται, καὶ ῥυπαρίας καὶ κοπιῶν ἐμπέπλησται· οὕτω καὶ ψυχὴ ἡ μὴ ἔχουσα τὸν δεσπότην αὐτῆς μετὰ τῶν ἀγγέλων ἐν ἑαυτῇ χαρεῖσται, σκότους ἁμαρτίας, καὶ αἰσχύνῃς παθῶν, καὶ πάσης ἀτιμίας ἐμπέπλησται. Ibidem. Ψυχὴ ἕρμος οὖσα καὶ δυσωδίας παθῶν ἐμπεπλησμένη, καταλιπνύμενη κακίας τυγχάνει: 'Anima deserta, ac fœtore affectionum scatens, diversorium existit vitiorum.' Vide eundem Homil. i. pag. 9. Nazianzen. orat. funeb. patri: τῆς ἐπιβολοσύνης τὸν νοῦν ἰλύος ἀπηλλαγμένος; 'Immunis a luto mentem demergente.' Cercidas Megapolites apud Stobæum: 'Ὡν τὸ κῆρ Πηλῶ σέσσεται, καὶ δυσωδία τῷ τρυγί. 'Quorum est mens farta luto, et fœce, quam vix eluas, immergitur.' Confer H. Jun. cent. ii. adag. 69. 'Coeni agitator.'

804 *Sudare alternis confictibus*] Enucleat hæc distincte Macar. Homil. XXXI. Καὶ ἐν τῷ μάχεσθαι τῇ συνηθείᾳ εὐρίσκειν λογισμοὺς ἀντικειμένους σοι, καὶ μαχομένους τῷ νῷ σου, καὶ ἔλασσαι σε οἱ λογισμοί, καὶ βεμβάζουσιν, δὸς ἐξήλας εἰς τὸ φανένμενον. ἔρχη λοιπὸν ποιεῖν ἀγῶνα καὶ πόλεμον, λογισμοὺς καθ' ὅσον πρὸς λογισμοὺς, νοῦν πρὸς νοῦν, ψυχὴν πρὸς ψυχὴν, πνεῦμα πρὸς πνεῦμα. καὶ λοιπὸν ἐκεί αἰωνία ἡ ψυχὴ. ἀποκαλύπτεται γὰρ νεκρομένη τις καὶ λεπτὴ δόνησις τοῦ σκότους, ἐγκαθεζομένη

τῇ καρδίᾳ. Καὶ ὁ Κύριος ἐγγὺς τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος ἐστὶν ὁρῶν τὸν πόλεμον σου, &c. Genuina his habet Homil. iii. pag. 32.

899 *O quoties animam*] Autor tractatus de pugna animæ, qui tom. ii. operum Aug. annectitur: 'Quotquot Sp. Dei aguntur, hi sunt Filii Dei. Si autem spiritus aguntur, pugnent; quia magnum habent adjutorem. Non enim Dens nos sic spectat pugnantes, quomodo spectat populus venatores. Populus venatori favere potest, periclitantem adjuvare non potest. 'Ο Κύριος δὲ ἐγγὺς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος σου ἐστὶν, ὁρῶν τὸν πόλεμόν σου, καὶ κρυπτοὺς λογισμοὺς οὐρανίου ἐντίθησί σοι, καὶ ἔρχεται ἀναπαύειν σε ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀφίσει δέ σε τέως παιδεύθηναι, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς θλίψεις οικονομεῖ σε ἡ χάρις. Macar. Homil. XXXII. pag. 424. Consule Ibid. Homil. XXXI. 'Quia ergo quotidie nobis et vobis pugna imminet contra adversarias potestates, si volumus vincere, manus nostræ, i. e. actus nostri, et conversatio nostra non sit in terris: sed sicut Apostolus dicit, super terram ambulantes conversationem habeamus in cælo, quia populus Dei non tam manu et armis, quam voce pugnat et lingua, i. e. orationem ad Deum fundebat. Ergo et tu, si vis vincere, audi Apostolum dicentem, Orationi insistentes et vigilantes in ea. Hæc est Christiani pugna gloriosissima, non in snis viribus præsumere, sed semper Dei auxilium implorare.' August. tom. x. de temp. Serm. 93.

902 *Cessasse stomacho*] Gilbert. Cognat. cent. xiv. adag. 1301.

904 *Viscera limo effligiata premunt animam*] Procul dubio exprimit illud Sapientiæ ix. 15. 'Φθαρτὸν γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχὴν καὶ βρίθει τὸ γεῶδες σκῆνος τοῦν πολυφροντίδα. August. tom. ix. fol. 600. 'Mortalitas ipsa aggravat animam; et corpus, quod corumpitur, premit ad inferiora.' Lac-

tant. de vera sapient. iv. 24. 'Nec enim mens, terrenis visceribus inclusa et tabe corporis impedita, aut comprehendere per se potest, aut capere veritatem, nisi aliunde doceatur.' Et vii. 1. 'Hebetatur acies lectorum terrenis cupiditatibus; quæ sensus omnes gravant, imbecillesque reddunt.' Vide Boëth. Met. i. 7. et v. 3. sup. Cathem. x. 25.

905 *Contra ille*] Delineat illa Galat. v. 17. 'Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, &c. Confer Hamartig. vs. 511. et seqq. August. tom. viii. super Psalm. cxliii. f. 1655. et seqq.

907 *Æstuat et sordes recusat*] Pellege tractatum de conflictu vitiorum et virtutum, qui extat tom. viii. operum Augustini, f. 1028. Et Vincent. spern. cxliii. 50. et seqq.

910 *Donec praesidio Christus Deus adsit*] Μὲν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐπιφάνεια δύναται καθαρῶσαι ψυχὴν καὶ σῶμα, καὶ λῶσαι τὰ πάθη καὶ τὰς νόσους τῆς ψυχῆς. Macar. Homil. xlv. Οὐδὲν δύναται καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἑρμῶν καὶ ἀγριωθεῖσαν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μεταβαλεῖν εἰς τὴν ἐαυτοῦ ἀγαθότητα, καὶ χρηστότητα, καὶ εἰρήνην τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀγίῳ καὶ ἀγαθῷ. Idem Homil. xlv.

AD LIB. I. CONTRA SYMMACH.

PREF. 7 *Actus turbinibus*] Actor. xxvii. et Chrysostomus ibid. Homil. lxi.

15 *Tunc de littoreis sepiis algidi Arentum*] Act. xxviii. Chrysost. Homil. liv. Ambros. Hexaëm. vi. 6.

28 *Spicula dentium*] Trifidam habent serpente linguam, ad instar hamatæ sagittæ. Plin. xi. 37. 'Linguae non omnibus eodem modo. Tenuissima serpentibus et trisulca; vibrans, atri coloris, et, si extrahas, prælonga.' Virgil. Georg. iii. 439. 'Linguis micat ore trisulcis.' Ovid. Met. iii. 32. 'Martius anguis erat, cristis præsignis et auro; Tresque micant linguæ.' Seneca Medea vs. 686. 'Hic fera serpens corpus im-

mensum trahit, Trifidamque linguam exsertat, et quærens, quibus Mortifera veniat.' Isidor. 'Nullum animal in tanta celeritate linguam movet, ut serpens; adeo ut triplicem linguam habere videatur, cum una sit.' Aristot. ii. de partib. animal. cap. ult. bisulcam serpentibus tribuit. et Albert. Magn. Hinc Plaut. Aënar. 'Fac proserpentem bestiam me; duplicem ut habeam linguam.' Et Persa: 'Tanquam proserpens bestia eat bilingua et scelestus.' Et Pæ-nulo: 'Qui huc venisti nos captatum Migdilibis bisulca lingua, quasi proserpens bestia.' Erit autem *Migdilibis* pro *Migdilibus*, mixtus Libys, ut illum mixti generis significet, et bilinguem, i. e. *διγλωττος* et *μυγδα*, quales erant Carthaginienses. Maro Æn. i. 'Quippe domum timet ambignam Tyriosque bilingues.' Nam Carthaginienses et lingua Tyriorum et Afrorum utebantur. Duplici autem lingua qui utuntur, infideles et veteratores improbique habentur. Itaque Hannonem, ut bilinguem, dicit esse bisulca lingua, quasi proserpentem bestiam. Turneb. ix. 24. Paulo post hic vs. 39. acamina appellat oris patuli. Vide Ambros. lib. de Paradiso c. 12. Hamart. vs. 589.

32 *Virus pestiferum*] Plin. viii. 23.

81 *Qui cunctis veniunt das percuti-bus*] Isidor. Pelas. Ep. iv. 14. 'Ἡ πάντων βασιλεύουσα φέοις τοῖς πεσοῦσι δεξιὰν σωτήριον ὀρέγεται, καὶ συγγνώμην μετανοοῦσι νέμει.

LIB. I. 1 *Vitiis agram urbem*] Demosthen. ἀπέλωλε καὶ νερόσκηκε ἡ Ἑλλάς. Et, *ai δὲ πόλεις ἐνόσσω*. Varro lib. i. de Vita pop. Rom. 'Distractione civium elanguescit bonum proprium civitatis, atque ægrotare incipit et consenescere.' Variis vero modis ægrotare civitates, Vir magnus, P. Faber docet Semest. i. 9. 'Impietas' autem 'morborem maximus.' Optime Hermes c. xii. Νόσος μεγάλη ψυχῆς, ἀθεότης. ἔπειτα δόξα εἰς

πάντα τὰ κατὰ ἐγκαλοῦσθαι καὶ ἀγαθὸν οὐδέν.

30 *Esset Publica res tunc fortunata satis*] Hæc illa tantis præconiis celebrata græmæ, vere gemmis, Orientis opibus, et auro contra (iudicio V. C. Georgii Remi) habenda, quam quinto de Republ. et Ep. vii. ad Architam ὁ πάνσοφος Πλάτων recondidit. Quam inde Justin. Mart. mutatus est, apolog. ii. pro Christian. Ἐφ' ἧς τὸν καὶ τις τῶν παλαιῶν Ἀνρ μὴ εἰ ἀρχοντας φιλοσοφῆσαι, καὶ εἰ ἀρχόμενοι, οὐκ ἐν εἰς τὰς πόλεις εἰδαμνησθαι. Et alii insuper; ut Lactant. iii. 24. Boëth. i. Prosa 4. Cic. Offic. i. et ad Q. fratrem Ep. i. et i. Famil. Epist. penult. Val. Max. vii. 2. Saresher. iv. 6. Agapet in Scheda Regia § 17, Zehner. cent. v. ad 25. D. Hieron. tom. vi. p. 57. b. Naziana. Ep. ii. ad Themist. et Themist. Enphrades Orat. i. sub finem. Senec. Ep. lxxiv. Et nobilis hæc sententia semper in ore M. Antonini Philosophi fuit: 'Florere civitates, si aut Philosophi imperarent, aut Imperatores philosopharentur.' Capitoliæ. Poëtæ fingunt, fuisse in factis, 'Everendam esse Trojam, ablatæ Palladio.' Quo significarunt, tamdiu stare ac florere Respublicas, quamdiu ibi regnat Pallas, i. e. sapientia et consilium; ea amissa, illas concidere ac everti. Bucholz. in Chronolog. p. 271. Greg. Richter. axiom. Polit. c. xxii. quem vide et c. lvi. ut quoque Camerar. meditat. hist. cent. iii. c. 46. et cent. ii. c. 51. Musonii bonum est pronunciatum: καὶ οὐκ ἄλλω τῷ μᾶλλον προσήκει φιλοσοφῆν, ἢ τῷ βασιλεῖ μὴδ' ἄλλου τοῦ χρεῖν μᾶλλον, ἢ ἡ βασιλεὺς τυγχάνεισθαι. βεῖ μὲν γὰρ δὴ πον εἶνασθαι τὸν βασιλέα σέξω ἀνθρώπους καὶ εὐεργετῆν. τὸν δὲ γε σώσσοντα καὶ εὐεργετήσοντα χρὴ ἐπιστάσθαι, τί μὲν ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ, τί δὲ κακόν καὶ τί μὲν ἀφελίμον, τί δὲ βλαβερὸν, καὶ συμφέρον γε καὶ ἀσύμφορον. Sed et simile dictum est apud Sirac.

Delph. et Var. Clas.

x. 'Cum potentes sapient, florent urbes: ubi prudens est magistratus, ibi omnia suo ordine procedant.' Atque hinc est, quod Callimachus scribit, 'ab Apollinis capillo salutem et incolumitatem destillare; quibus guttulis irrigatæ civitates perpetuo florent;' Hymn. in Apoll. ii. 39. Ita Romani, cum de Imper. eligendo quæreretur, acclamarunt: 'Quis melius, quam literatus, imperat?' Vopiscus. Et 'inter Persas nemo rex fieri poterat, nisi Magorum disciplina esset imbutus.' Plato in Alcib. Et scribit Capitolin. 'Provincias sub Antonino Pio omnes floruisse.' 'Qui sane,' ut habet Aurel. Victor, 'plane docuit, eo demum fortunatas urbes fore, si regna sapientia:' alludens dictum Platonis. Casaubon. in Not. ad Capitol. pag. 112. Vide Funccii Chronolog. pag. 125. de Alfredo, rege Northumbriæ doctissimo; et Georg. Schönborn. Polit. ii. 32.

38 *Qui diadema sortiti, ætheria*] Vide insignem Car. Paschal. Coron. v. 10.

37 *Justitia regnante*] Salomon Prov. xvi. 25. 'Abominabilis regi est impietas; nam justitia stabiliter thronus.' 'Non tantum apud Medos, ut ait Herodotus, sed etiam apud majores nostros servandæ justitiæ causa videntur olim bene morati reges constituti,' inquit Cic. Offic. ii. Hiuc Pædalii, gens Indica, suis in sacrificiis nihil aliud, præter justitiam, a diis precabantur. Stob. Serm. ix. At vero 'remota justitia, quid sunt regna, nisi magna latrocinia?' Augustin. de Civ. Dei iv. 4.

46 *Occultæ senem*] Justin. Martyr. cohortat. ii. ad Græc. Virg. Æn. viii. 319. Ovid. Fast. i. 235. Homer. Iliad. viii. Macrob. Sat. i. 8. Lactant. i. 14. Bergomens. lib. iv. Chron. pag. 43. a. Hesiod. in Theogon. vs. 160. et 488. Supra περὶ σφε. x. 208. Natal. Com. ii. 2. M. Minuc. Octav. p. 51.

Prudent.

4 T

50 *Procedam chalybem*] Unde non injuria δρέπανον seu falcem ipsi tribuunt. Alii tamen aliam ob causam. Natal. Com. II. 2. Theodoret. I. III. Græcar. affect.

53 *Calogénitus*] Hesiod. Theog. vs. 137.

56 *Equina libido*] Basil. M. Hexaëm. Homil. x. 'Ὁ θηλυμανὴς οὐκ ἔστιν ἴστος ἐπιμαυόμενος; ἴστωι γάρ φησι θηλυμανεῖς ἐγεσθήσαν, ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζε. Et pag. 102. 'ἴστωι θηλυμανεῖς ἐγεσθήσαν οἱ ταῖς γυναῖξί τῶν πλησίον ἐπιμαυόμενοι. Rursus pag. 116. Νῦν μὲν, ὥς ἴστος θηλυμανὴς χρεμέτιζον ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ.

61 *Nunc bove subvectam*] I. e. Europam. Ovid. Met. II. Homer. Iliad. XIV. Lactant. I. II. Palæphatus, Theocritus Idyll. XX. Nonn. Dionys. I. pag. II. et III. pag. 102. et VII. pag. 209. et XVI. p. 440. et alibi. Anacreon de Europa, pag. 165. Justin. Mart. cohortat. II. ad Græc. p. 30. Senec. Hippol. vs. 302. et Octav. vs. 755. Bergomens. I. IV. Chron. p. 42. b.

62 *Nunc tenera pluma levior*] Supra πέρ στερ. x. 221. Nonn. Dionys. I. VII. p. 209. 'Ὁ γδοὺς ἡμφορὰ κίνων ἐγγι γυνόχοι Αἰδῶ. Justin. Martyr. cohortat. II. ad Græc. p. 30. ἐπτεροῦτο δὲ παρὰ Αἰδῶ. Senec. Octav. vs. 750. Theodor. I. III. Græcar. affect. Athenæus lib. XIII. p. 566. Fulgent. lib. II. mythol. Cæsar German. in Arati Phænomen. ubi de Cygno p. 189. Meurs. ad Lycoph. p. 124.

63 *In morem recinens suapte immortentis oloris*] Senec. Hippol. vs. 300. 'Candidas ales modo movit alas, Dulcior vocem moriente cygno.' Cæterum olorum morte narratur flebilis cantus; falso (ut opinor) aliquot ex perimentis, ait Plin. x. 23. Negat Ælianus quoque se de eo quicquam affirmare posse, II. 32. Nazianz. orat. 2. de Theologia, et Carm. ad Nemes. vs. 109. cantilenam illam cygnum expansis ad auras alis efficere, scribit: quod ore modulari videri possit. εὐφω-

ρίαν eidem tribuit Chrysost. in cap. II. ad Phil. Plato Phædone. Aristot. hist. animal. IX. 12. Cic. Tusc. I. Læcian. Timone, et de Electro. Horapollon Hieroglyph. II. 39. ubi vide Hæschel. pag. 199. et Notas Trist. v. 1.

66 *Per tectum dives amator, Imbricibus ruptis*] Vide Comment. Terent. Eunucl. III. 5. p. 211. Seneca Octav. vs. 760. et 200. 'Vertit in omnes Dominus cæli Divumque pater: et modo pinnas Sumpsit oloris; modo Sidemil Cornua tauri; aureas idem Flavit in imbri.' Bergomens. lib. IV. Chron. p. 52. a.-8. Columban. Carm. III. ad Fedolium, et ibid. eruditiss. Goldastus. D. Hieron. tom. II. Ep. 56. p. 156. a. Just. Mart. II. cohortat. ad Græc. p. 30. Natal. Com. VII. 18. Jul. Firm. Matern. de errore prof. relig. p. 36. Augustin. de C. D. VII. 26. et XVIII. 13. Hygin. fab. 63.

69 *Armigero*] I. e. Aquila. Ovid. Fast. v. 732. 'Grata Jovis fulvæ rostra videbis avis.' Supra πέρ στερ. x. 233. Plin. x. 3. Jacob. Philipp. Bergomensis Chronic. lib. IV. p. 52. b.

Curante rapinam] Natal. Com. II. 5. et IX. 13. Nonn. I. XXV. p. 668. et seq. et I. XXXIV. sub finem, et I. XXXI. p. 798. et alibi. Justin. Mart. cohortat. II. ad Græc. p. 30. Ovid. Met. x. 155. Fulgent. lib. II. mythol. Cæsar German. in Arati Phænomen. ubi de Aquila p. 191.

71 *Magis indignante sorore*] I. e. Junone, Nonn. I. XXV. p. 668. Anthol. I. 83. Epig. Aristonis vel Hermodori. Natal. Com. II. 5.

72 *Sæcla aureæ*] Hesiod. ἔργ. καὶ ἡμέρ. I. Ovid. Met. I.

86 *Expertes furandi homines, hæc imbuat arti*] Phornutos Mercurium ait furandi artem invenisse, quod et Suidas asseverat. Lactant. I. 10. Homer. hym. in Mercur. Natal. Com. v. 5. Horat. Carm. I. 10. Fulgent. mythol. lib. I. Bergomens. Chronic. III. p. 33. b.

90 *Suntæ moderamine virgæ*] Um-

brarum ductorem Mercurium fuisse, creditur. Unde *φωχρότατος*, 'Manius dactor,' et *σεμνός* dictus. Hinc apud Val. Max. quædam haustu veneni meritura, fuis Mercurio libamentis, ejusque invocato nomine, oravit ut se placido itinere in meliorem sedis infernæ partem deduceret. Horat. Carm. l. 10. Turneb. xxv. 5. Hieron. Mag. miscell. iv. 11. Homer. Odyss. xxiv. Natal. v. 5. Fulgent. l. 1. mythol.

Virga] Ab aurea virga dicitur *χρυσόφωνος* *Ἐρμῆς*. Turneb. xi. 28. Apul. Met. x. de Mercurio: 'Puer luculentus nudus, nisi quod ephebi chlamyde sinistrum tegebat humerum, flavis crinibus conspicuus. Inter comas ejus aureæ pinnulæ simul conjunctæ prominebant eum caduceo et virgula.' Stat. Theb. l. va. 313. H. Jun. cent. iv. adag. 81. Adi P. Fabrum Agonist. l. 19.

96 *Murmure nam magico*] Joh. Kirchner. de funerib. Roman. iii. 23. Alberic Gentil. lect. Virgilian. c. 16. p. 152. Johan. Meurs. in Spicileg. Theocr. ad Idyll. ii. p. 8. Gulielm. Forner. Not. ad Cassiodor. p. 272.

100 *Simulans per nubila ferri*] Virg. Æn. iv. 239. Natal. Com. l. d. Cæterum alii in capite et talaria in pedibus velocia atque alata Mercurio tribuantur; ut significetur, partim volacrem per ætra ferri sermonem; unde Homerus *ἔρεα πτερόεσσα* appellavit; partim acutissimum et oratione et ingenio ad res celerissime invenendas et explicandas Oratorem esse debere. Hinc Ammian. Marcell. scribit, Julianum Cæsarem media nocte, ut Mercurio supplicaret, exsurgere solitum, quo menti suæ lunina præferret; quia Mercurium velociorem in mundo sensum esse, motus mentium excitantem, quem vulgo intellectum agentem vocant, ex philosophorum arcanis acceperat. Adi Fulgent. mytholog. lib. l. pag. 132. b.

103 *Angustaque Numæ præfulget in*

arce] Fab. Priapus, nomine Mutini cultus a Romanis, in templis stabat æneus: in hortis iligneus, quercinus, aut ficulnus. Hunc circumscribit Victorin. Massil. lib. iii. 'Dones per species sese dementia cunctas Perderet, ut rebus minimis membrisque pudendis Nomen inane Dei, mundo ridente, daretur.' Dubium est autem, num 'arcem Numæ' vocet montem Janiculensem, in quo Numa sepultus est; an Palatium, sub quo habitavit; cujus etiam domus in Vestæ templum mutatum est. Turpe esse, ait, in religiosi et boni regis urbe videri simulachrum fœdum et pudendum. Templum autem Priapi in urbe fuisse, alibi non legi: nam aut juxta muros fuit, aut in ipsis suburbiiis. hortorum enim custos est habitus, eoque nomine cultus.

106 *Scortator nimius*] Ovid. Fast. vi. 333. Tiraquell. connubial. iv. § 18. Lactant. l. 21.

111 *Hic Deus, et patrio prænobilis Hellesponto*] Natal. Com. v. 15. Schopp. in Priapeliis p. 13. P. Victor var. lect. xxxiv. 19.

112 *Sacris cum turpibus*] Quæ Ithyphallica dicebantur. Joh. Baptist. Pius annotat. post. c. 156. tom. i. Crit. p. 542. &c. 146. p. 581. et Schopp. in Priap. p. 14. et 15.

Adusque Italos hortos] Hortis enim præficietur. Schopp. ibid. p. 15. Fr. Florid. Sabin. Succis. lect. l. 6.

113 *Sinum lactis*] Respexit ritum sacrorum, qui talis; ut inferorum et minorum Deorum sacrificia lacte perfunderentur. Metam. vii. 247. 'Tum super invergens tepidi carchesia lactis.' Propert. l. iii. 'Interea nigras pecudes promittite Diti, Et nivei lactis pocula mista mero.' Seneca Œdip. 'Libat Et niveum insuper Lactis liquorem fudit, et Bacchum mana læva.' Arguit hunc ritum Arnob. lib. vii. Vide et Schopp. l. d. p. 20.

114 *Ruris servat vineta Sabini*] Nec enim hortos solum, verum et poma-

ria, vineas, et agros tuebatur. Schöpp. ibid. p. 16. Lactant. II. 4.

115 *Turpiter adfixo*] Tradit Enstath. 'Priapum et Silenos Bacchi comites dici; quod ebrii salaces sunt.' Alii fabulantur, ipsum Dionysii, qui et ipse Bacchus est, ac Veneris filium esse; quod qui vino indulgent, sint ad Venerem prouiores, ut tradit Diod. Sicul. I. v. Biblioth. Cui accedens Pausanias I. IX. Bæot. autor est, Lampsacenos dicere, 'Priapum ipsum Dionysii ac Veneris esse filium.' Quod et Stephanus et Apollonii interpretes lib. I. Argonaut. tradiderunt. Ex Bacchi itaque fabula hic illud fortasse traductum est; 'qui ut fidem Polymno datam solveret,' ut ait Arnob. lib. v. 'Ficorum ex arbore ramum validissimum præsecans dolat, rancinat, lævigat, et humani speciem fabricatur in penis.' Johan. Meurs. Exercit. Crit. cap. 7.

119 *Et Hylan perentem quærere cœlebs*] Theocrit. Idyll. XIII. Hygin. fab. XIV. pag. 6. b. et fab. 271. Apollodor. I. I. Natal. Com. VII. 1. Erasmus. adag. 'Hylan inclamas.' Nonn. Dionys. I. XI. p. 308. Οὐ τόσον 'Ηρακλῆς δρόμον ἦρκεν, ὥστε νύμφαι' Ἀβρον' Τλαν φθοναροῖσι κατακρίσαντο βέβροισι, Νυμφίον ἰκαλῆρ ποφυλαγμένον ἔρωγι κοῦρῃ. Jul. Firm. Matern. de errore prof. relig. p. 36. 'Herculem videat Hylan impatienti animo quærentem.'

120 *Saltis*] Turneb. XIII. 8. Quæramus, cur lib. VIII. Æneid. Herculi Saltos tribuat, qui tamen erant Martis Gradivi. Sic enim scribit: Τὴν Σαλτὶ ἀδ' αὐτὸς ἰστέναα ἀλάρια κύκλῳ Πόπυλοι ἀδύνει ἐκινεῖα τὸν ἄνθρακον. Constat profecto e veteribus monumentis Saliorum autorem fuisse Salium Arcadem, qui in Italiam cum Evandro venerat. Igitur cum ante Romam conditam ad aram maximam instituta fuissent ab Evandro Horeali sacra; verisimile est, Salium tum ei choros instituisse. Urbe autem condita, ad Gradivum Martem eos

postea choros Numa, ut opinor, transtulit, Romanæ gentis autorem. Aliam affert etiam causam Macrobi. Sat. I. 12. longe repetitam; quam, qui volet, sequatur. Fære porro Saliorum duo chori; unus senum, alter juvenum. Maro ibid. 'Hic juvenum chorus, ille senum.' Vide et Macrobi. III. 12. Livium dec. I. lib. I. Scholiast. Juven. Sat. II. p. 19. b. Joh. Kirchman. de funerib. Rom. IV. 14.

Domus Pinaria] Virg. Æn. VIII. 270. Vide ibi Servium. Macrobi. Sat. III. 6. et Liv. lib. I.

122 *Thæbanus juvenis*] Antipater Bacchum et Herculem fuisse Thebanum ait: 'Ἀμφότεροι Θηβαῖοι, καὶ ἀμφότεροι τολεμιστοὶ, ἔκτε Ζεφὲρ θέροντες, ὁ δὲ βοῦδαίη.

Superatis Indis] Dionys. in παραγγελσίῃ: Ἀπὸς δ' ὅππότε φῶλα καλαινῶν ἔλεσαν Ἰνδοῦν, Ἡμιδάων ὄρεων ἐπιβήσαντα. Nonn. in Dionys.

125 *Cum semiviro comitata*] Eurip. in Bacchis. Pertinet hac illud Himerii, apud Photium in Biblioth. p. 607. 'Ἦλθεν ἐκ' Ἰνδοῦς ὁ Διόνυσος, γένος γὰρ Διωνόσου χάρην ἀρπάζων. ἦν δὲ ὁ μὲν σπαραγὶς, βάκχαι καὶ σάτυροι· τὰ δὲ ὄπλα, παβίδες καὶ θύρακι, &c. Fab. Bacchi Thyaden sen sacrificiali, furiosum feminarum agmen, modos sen tænias habebant de serpentibus, et Horatius: item cingula, ut Catullus: serpentes manibus gestabant, ut Porphyrio: eosdem ore et dentibus leniarunt, ut Prudentius scribit. Ea temeritas Bacchi beneficio illis sine fraude, et nociva non fuit.

126 *Multo se proluat hanstu*] Drepian. Psalm. XXII. 'Lucifumque calix pleno me proluat hanstu.'

128 *Bijugum ferarum*] Ovid. Met. IV. 24. Statius Theb. IV. 652.

129 *Baccho caper omnibus aris Cœditur*] Hircum sen caprum mactabant Dionysio sen Baccho; quod hoc genus animalis maxime vites rodit. Ovid. Pont. II. 9. et ibid. notæ. Fast.

1. 353. Antholog. i. cap. eis ἀντιπό-
θεον. Martial. lib. v. Epig. Natal.
Com. v. 13. Politian. Miscell. xxvi.
Gyrald. hist. Deor. syntag. xvii. ubi et
hanc nostri Prudentii locum adducit.

120 *Et virides disciunt ore chely-
dree*] Eerip. Baccis vs. 698. καὶ κα-
ταστίκτους ὀφθαλμοὺς ὀφείκει καταξέωσαντολιχ-
μῶσαν γένον. Vide Girald. hist. Deor.
syntag. viii. in Evan, p. 274. Natal.
v. 13. p. 487.

122 *Satyrorum insania fecit*] Ovid.
Met. iii. 670. 'Sive hoc insania fecit,
sive timor.'

124 *Menadas inflammante mero*] Na-
tal. Com. v. 13. p. 487. Scholiast.
Juvenal. Sat. vi. Fulgent. mythol.
lib. ii. p. 139. b.

126 *Invenit expositum*] I. e. Ariad-
nem. Ovid. Epist. Ariadnes ad The-
sea. Status Silv. i. Epithal. Stellæ:
'In littore Naxi Theseum juxta fo-
ret hæc conspecta cubile, Gnosida
desertam profugus liquisset et Evan.'
Hygin. fab. 43.

129 *Ferrens post vina*] Scribit A-
rist. problem. xxx. 1. 'Vinum cupi-
ditatem Veneris inprimis accendere
posse.' Notum est illud Terentii
Eunuch. iv. 5. 'Sine Cerere et Bac-
cho friget Venus.' Quam sententiam
declaras D. Hieronymus: 'Disten-
to,' inquit, 'ventre, distenduntur ea
quæ ventri adhærent.' Per id signi-
ficans, ut dicit Erasmus, libidinem
esse gastrimargiæ comitem. In Græ-
corum collectaneis ita hæc sententia
legitur: περὶν Ἀφροδίτην Διονύσου δίχα
καὶ Δήμητρος. Vide Commentar. Te-
rent. p. 239. 379. 806.

142 *Mox Ariadæus stellis celestibus
ignis*] Aratus Phænomen. Αὐτοῦ καὶ κεί-
νος στέφανος τὸν ἀγαυὸν ἔθηκεν ἑῆμ'
ἔμενα Διδρύτος ἀποχομένης Ἀριάδνης.
Ovid. Epist. Heroid. vi. 'Bacchus
avus, Bacchi conjunx, redimta coro-
na, Præradiat stellis signa minora
suis.' Tertullian. lib. de corona Mil-
lit. 'Et Ariadnæ sertum ex auro et
Indicis gemmis.' Ubi vide Rhena-

num: ut et Hesiod. Theogon. vs. 945.
Horat. Carm. ii. 19. vs. 13. inprimis-
que Nonnum l. xlvii. Hygin. fab.
224. et l. ii. poet. Astronom. ubi de
Corona p. 61. Paschal. Coron. i. 9.

161 *Quoniam regalibus aula Fervens
tunc vitiiis*] Id solenne generi huma-
no, clamat omnis ævi historia; ut
subditi exemplum et vestigia inse-
quantur suorum Principum. Asse-
verat Theodosius Clandiani versibus,
de iv. Consul. Honorii: 'Componi-
tur orbis Regis ad exemplum: nec
sic inflectere sensus Humanos edicta
valent, quam vita regentis.' Tradit
et Cicero iii. de LL. 'Ego autem, no-
bilitatem vita victuque mutato, mores
mutari civitatum puto. Quo perni-
ciosius de Rep. merentur vitiosi Prin-
cipes, quod non solum vitia concipi-
unt ipsi, sed ea infundunt in civita-
tem: neque solum obsunt, quod illi
ipsi corrumpuntur, sed etiam quod
corrumpant; plusque exemplo, quam
peccato, nocent.' Nec seorsim sen-
tit Basil. M. in Psal. i. Καὶ στρατιῶται
μὲν ὡς τὰ πολλὰ τοῖς στρατοπεδάρχαις
ἐξομοιοῦνται· οἱ δὲ ἐν ταῖς πόλεσι δῆμοι
ζῆλοισι τοὺς ἐν δυνάμει. καὶ ὅπως θπει-
δὲν τὸ τοῦ ἐνδὸς κακὸν μὴ ἥσσεως ἕξιον
τοῖς πολλοῖς νομισθῇ, οὐκ ἔλας καὶ προση-
κόντως λεχθήσεται λοιμὸς τις ψυχῶν
ἐπιπολέσειν τῷ βίῳ. τὸ γὰρ ἐν κακίᾳ πε-
ρίβλεπτον πολλοὺς εἰς τὸν ὅμοιον ζῆλον
τῶν ἐβολισθῆτων ἐφέλκεται. Elegantis-
sima hauc in rem comportavit, Musæ-
rum illa sedula et indesens apicula,
Gruterus Discurs. in Tacit. parte i. p.
47. et seqq. vide περὶ στεφ. v. 27.

167 *Ille sacerdotem violat*] Mox vs.
174. nominat Rheam. Livius dec. i.
lib. i. pag. 3. et 4. Dionysius Iliam
Vestalem nuncupat, quam Liv. l. d.
Rheam Silviam. Cicero de N. Deor. i.
deridet ut fabulosum. Augustin. D.
C. iii. 3. et 4. et xviii. 21. Canon
narrat. xlviii. apud Photium in Bi-
blioth. p. 235.

*Contra illa marito Succumbit Phry-
gio*] Ovid. Trist. lib. ii. 299. Lac-

tant. i. 17. Statius Silv. i. Epithal. Stellæ: 'Unde novum Trojæ decus, ardentemque Deorum Raptor erat, Phrygio si non ego juncta marito? Lydins unde meos iterasset Tibris Iulos?' Sunt verba Veneris. vide Tiraquell. tom. ii. connubial. lege vi. § 30. Hygin. fab. 94.

174 *Et si Rhea sacrum*] Stat. ibid. 'Quis septemgeminæ posuisset mœnia Romæ Imperii Latiale caput? nisi Dardana furto Cepisset Martem, nec me prohibente, sacerdos?' Et ibid. 'Sic victa sopore doloso Martia fluminea posuit latus Ilia ripa.' Tibull. Eleg. ii. 6.

182 *Capitolia Jovis*] Gyralt. hist. Deor. syntag. ii. p. 77. Jupiter Capitolinus. August. de C. D. iii. 15. Arnob. l. vi.

183 *Pelagæ Palladis*] Fabric. Romani suos Deos accersierunt ab aliis gentibus. Martem jactaverunt patrem: Minervam vocarunt e Græcia, Junonem e Libya, Venerem e Sicilia, Cybelem e Phrygia, Bacchum e Naxo insula.

186 *Erycino e vertice*] Eryx, Sicilia ille mons dictus, a Polybio descriptus lib. i. cum ipso templo, et Strabone lib. vi. De eo Virg. Æn. vi. 'Tum vicina astris Erycino in vertice sedes Fundatur Veneri Idaliæ.' Et ad ejus instar etiam Romæ templum erectum Veneri Erycinæ ad portam Collinam. de quo Ovid. Fast. iv. vs. 879. et Livius dec. 3. lib. x. Lips. ad iv. Annal. Tacit. Gyralt. syntag. xiii. hist. Deor. p. 382. Eryc. Putean. syntag. de Erycio nomine.

187 *Utque Deum mater Phrygia*] Liv. dec. 3. Gyralt. hist. Deor. syntag. iv. p. 139.

188 *Bacchica de viridi peterentur ut Orgia Naxo*] Liv. dec. 4. lib. ix.

195 *Palladium*] Gyralt. hist. Deor. syntag. xi. p. 328.

196 *Asylum*] August. de C. D. i. 3.

197 *Ut semel obsedit*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. cap. 13.

pag. 148.

203 *Ferre mola*] Turneb. adv. vii. 15.

Saxa illita ceris] Deorum simulacra cæra solebant illinere. Juvenal. Sat. x. 'Propter quæ fas est genas incærare Deorum.' Turneb. xxi. 19. Quia imo et minio illinebant, diebus festis; Plin. xxxiii. 7. Mœnia. parte ii. Crit. Exercit. ii. 4.

Unguentoque lares humescere nigros] Turneb. i. 17. Apud Lucret. l. v. 'Velatum vertier ad lapidem,' est, ad simulacrum se vertere religionis causa. Nam in salutandis et precandis Diis, dextroorsum se vertere solebant ut dicit Plant. Curcul. Philostratus: Τὸ δὲ ἑγχαλμα τοῦτο βέβαιον μὲν ἐστὶ νέως. τὸ γὰρ τῆς βάσεως σχῆμα, πρῶτα θύονται δὲ ναυαρχος, περιτρίβας δὲ αὐτὸ ὁ χρόνος, καὶ νῦν αἱ οἱ ἀλάφαι τὰς τε καὶ οἱ ἐπισφραγίσματα τὰς εἰχλὰς, ἐξηλλάχασιν τοῦ εἶδους. Quo quidem e Philostrati loco intelligimus, quid sit, 'signare vota: quod Plin. lib. x. Epist. scribit ad Trajanum, hunc in modum: 'Soleannia vota pro incolumitate tua, qua publica salus continetur, et suscepimus pariter domine, et solvimus, precati Deos, ut velint ea semper solvi, semperque signari.' Votum enim suum nuncupatum, et in charta conceptum conscriptamque, Deorum genibus cera obsignatum adfigebant. quod patefaciet Juvenalis versum, Sat. x. 'Propter quæ fas est genas incærare Deorum.' Incærabat enim Deorum genas, qui votum susceptum signabat, et se voti reum constituabat: confer P. Pithæum 2. subcesiv. ii. 14.

Lares nigros] Quia Lares apud focum statuebantur, non est mirum, dici nigros, hoc est, atros et fumosos: ut liquet hic e Prudentio, qui, ne scilicet isti domestici Dii parum genialiter acciperentur, eos unguento præter coronam donatos adfirmat. Nisi nigros interpretari malis atroces et vindices. Nam οἱ Ἀδάρητες ἐρυννύβειοι

τὰς εἰς καὶ τοὺς βαρύνοντες δολονομίας καὶ ὄλκων: 'Lares furialia quædam sunt et pœnalia Numina, quæ specularunt vitas et domos.' Car. Paschal. Coron. iv. 3.

205 *Formatum Fortunæ habitum cum dielle cornu*] Pausanias in Messeniâ, auctor est, a Bupalò Fortunæ signum apud Smyrnenos omnium primo fulsisse effectum; cuius capiti polium imposuit, cum altera manu Amalthææ cornu teneret. H. Jun. cent. ad. 88. 'Herculis cornu.' Arnob. lib. vi. p. 304. Arnob. lib. vi. 'Fortuna cum cornu, pomis, fœcis, aut fragibus autumnalibus pleno.' Palephat. lib. i. p. 123. b. Hygin. fab. 31.

206 *Trivis et ipse Impressis silicem labris*] Lips. Elect. ii. 6.

219 *Delabrum Romæ*] Urbis Templum in quarta regione collocat Victor. Mentio ejus est apud Sueton. II. 62. Xiphilin. et Spartian. Inscriptio vetas: T. ÆL. MALCO. VICTORI EQ. PRÆTORIA. COM. III. PR. QVI. ET VRS. ANTISTES. SACERD. TEMP. MATRIS CASTRORVM. Ad hanc Divam Poëta ille: 'Exaudis regina tui pulcherrima mundi Inter sidereos Roma recepta polon.' Adi Lips. ad iv. Annal. Taciti p. 247. et de magnit. Rom. III. 6. Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. p. 56.

228 *Versu ratus, quæcumque fiant auctore ornatu*] Ita inferius, hoc lib. vs. 612. 'Qua vocat egregii sententia principis, illuc Libera tum pedibus, tum cordo frequentia transit.' Tales multi passim sunt; qui illud Harpagi semper in ore habent: 'Mibi placet, quicquid Rex facit.' Et Stratoclis decretum, quod in vita Demetrii apud Plutarch. extat: 'Quicquid Rex jubet, id et erga Deum sanctum, et erga homines justum est.' In aula Alexandri M. fuit Anaxarchus Philosophus, qui dixit: 'Omne, quod a Rege suscipitur, concessum et justum est.' Πάν τὸ πράχθῃ ἐκ τοῦ ἀρσένους, θάμρον ἐστὶ καὶ δίκαιον: vide

πρὸς στέφ. XIII. 27. Ita de Basilio Camatero scribunt; qui, ut patriarchatum Constantinopolitanum facilius consequi posset, ut fertur, syngrapha sua, sane turpi et indigna Episcopo, se obligavit, cuncta, quæ Andronico placuissent, se executurum; et adversaturum esse, quæ displicuissent, universis. Camerar. cent. III. meditat. hist. c. 6. Historiam memorabilem de Constantio Imp. quomodo anticeorum suorum exploravit constantiam in religione Christiana, enumerat Sozom. I. 6. Hist. Magdeburg. cent. IV. c. 3. Cuspinian. Euseb. Osiand. cent. IV. lib. I. c. 14.

226 *Illic Alcides*] Gyrald. syntag. de Hercule. Anton. Benbellon. in Suscitab. part. I. cap. 13. pag. 149. horum in locum substituit hunc versum: 'Christophorus, Petrus, Paulus, genitrixque Maria.'

228 *Ledæia proles*] Gyrald. hist. Deor. syntag. 5. Hygin. fab. 77. et 155. Fulgent. Mytholog. I. II. p. 140. 229 *Nocturnique equites*] Idem ibid. pag. 178.

230 *Retinentque veru*] Suidas, auctore Æliano, 'duo simul sacra Dioscurorum fuisse, ait, pari juventute, quæ genas haberent imberbes, forma similia, et in humeros chlamydem habentia, et enses sub chlamyde, et hastas erectas, quæ per dextram et sinistram extollebantur.' Gyrald. ib.

Magnique triumphi Nuncia] P. Vaciono, cum e prætura Reatina Romam veniret, noctu Castores apparuerunt, dicentes, Persen regem illo die captum: quod ille Senatui nunciavit. Qua de re Cic. de N. Deor. III. plura.

231 *Suffuso figunt vestigia plumbo*] Radulph Forner. rer. quotidian. VI. 18. 'Neque sane,' inquit, 'novus est plumbi liquefacti usus in id, ut firmius hac ratione juncta cohæreant.' I. XXIII. in rem. § item quæcumque ff. de rei vind. I. II. ff. de sep. viol. Quin et eo consilio pagani quondam Deo.

rum suorum statuas effuso plumbo coëcebant, scilicet ne fugiendi potestas esset. Arnob. l. vi. 'Interque omnes sinus commissurarumque iuncturas plumbum ire suffusum, et salutare moras signorum diurnitatis commodare.' Eodem pertinet etiam hoc Prudentii.

233 *Dux Italus*] Virg. Æn. vii. 177.

Janusque bifrons] Ovid. Fast. i. 65. Gyrard. hist. Deor. syntag. iv. Erasmi. adag. 'A fronte atque a tergo.' D. Augustin. de Civ. Dei vii. 4. 'Eum simulacri monstruosa deformitate turparunt, nunc eum bifrontem, nunc etiam quadrifrontem, tanquam geminum facientes. An forte voluerunt, ut, quoniam plurimi Dii selecti erubescenda perpetrando amiserant frontem, quanto iste innocentior esset, tanto frontosior appareret?' Vide lb. c. 7. 8. 9. 10. Albrici. de Deor. imaginib. p. 173. Fulgent. lib. ii. p. 137. b. Plin. xviii. 26. et xxxiv. 7.

234 *Maculoso et corpore Picus*] Augustin. D. C. xviii. 15. Augustin. de C. D. iv. 23. Bergomens. Chron. lib. iv. p. 54. a. M. Minuc. Octavio Gyrard. histor. Deor. syntag. i. p. 54.

236 *Omnibus ante pedes posita est sua cuique sordens Arula*] Paganis exprobrat altarium multitudinem: quam hausit Papiasmus a Paganismo. P. Molinens in tractatu De Altaribus c. 10.

237 *Janus etiam celebri de mense litatur*] D. Ambros. Serm. xvii. 'Dicit Salvator: Nemo potest duobus dominis servire, hoc est, Deo et Mammonæ. Quomodo igitur potestis religiose Epiphania Domini procurare, qui jam Calendas, quantum in vobis est, devotissime celebrastis? Janus enim homo fuit, unius conditor civitatis, quæ Janiculum nuncupatur: in cuius honore a gentibus Calendæ sunt Januariæ nuncupatæ. unde, qui Calendas Januarias colit, peccat; quoniam homini mortuo de-

fert divinitatis obsequium,' &c. Herolog. Princip. i. 38.

239 *Et gaudia ducunt Festa Calendarum*] Dies ille Calendarum, si quis alius, religiosus in Vulgus. Plin. 'Primum incipientis anni diem lætis precationibus invicem faustum omnimur.' Tempia aperiebant, vota concipiebant pro sua quisque publicaque salute. Varro in Fragmentis l. v. 'Janus duodecim aras pro totidem mensibus dedicatas.' Lips. ad Tac. Annal. iv.

246 *Mene, atque adytis, et flumine, et aris Augustum*] Explicat, Hæc 'Aduytis, Lipsius ad Tac. Annal. i. p. 22. et seq. et ad Annal. iv. p. 235.

251 *Adjecere sacrum, fieret quo Livra Juno*] Cælestem religionem Livius tribuit Claudius, effigie ejus in templo Augusti consecrata, sacrisque, quæ Vestales facerent, institutis: edicto etiam, ut per nomen ejus feminæ jurarent Dio lib. lx. et Sueton. cap. 11. Claudii. Extant nummi: DIVVS. AVGVSTVS. PATER. caput radiatum, ara ante pedes: parte averna, s. p. q. DIVÆ. IVLIVÆ. AVGVSTI. FIL. carpentum, cui subjancti duo muli. Nec dubito, quin consecrata hæc Julia habitu et nomine Janonis. Prudent. h. l. Quanquam eo nomine adfecta a Poëtis etiam viva. Lips. ad Tac. Annal. v. p. 258. Adi quoque eruditiss. Kirchman. de funerib. Rom. iv. 13. et 14.

271 *Quid loquar Antinonum*] Antinonum urbem Hadrianus in honorem Antinoi Ephebi candidit. Ammian. Marcell. lib. xxii. Hieronyma. contra Jovian. Epist. x. 'Ut sciremus, quales Deos semper Ægyptus recepisset, nuper ab Hadriani amasio urbs eorum Antinonis appellata est.' Apud eundem in Vitis script. Eccles. Ego-sippus: 'Tamalos mortuus templaque fecerunt, sicut usque hodie videmus, e quibus est et Antinon servus Hadriani Cæsaris, cui et gymnicus agone exercetur apud Antinonum civitatem]

quam ex ejus nomine condidit, et statuit Prophetas in templo. Antinonum autem in deliciis habuisse Cæsar Hadrianus scribitur.' Adi Justin. Mart. apolog. II. p. 66. Anthenagor. Apolog. Tertullian. apologet. cap. XIII. Spartian. in Adriano p. 10. et Casauboni, at quanti viri? ibid. notas p. 62. et seq. Gyrard. hist. Deor. syntag. I. p. 70.

Celesti sede locatum] Non solum inter heroas et minorum gentium Deos Antinonum retulerunt; sed et stationem in caelis certam eidem assignauerunt, novum sidus ΑΝΤΙΝΟΟΥ inter cælestes imagines commenti. Ejus posituram in siderum ἀστροθεσίας et descriptionibus astrologorum invenies. Quidam in orbe Lunæ cum Eudymione collocarunt. Tatianus: *ὅτις δ' ἐκείνους Ἀντίνοος μετρίκων ἐν τῇ σελήνῃ ὁραίων καθίσταται; τὸ δ' ἀναστῆδέναι αὐτόν;* Ejus consecrationis cum alia extant hodieque monumenta, tum istud Romæ egregium.

ANTINOOI

CΥΝΑΦΟΝΑΙ ΤΩΝ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΘΕΩΝ

Μ. ΟΥΛΙΠΙΟ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΟ

ΠΡΟΦΗΤΗ.

Plura loco nominato habet, Musarum illud delitium, et hanc disciplinarum lumen ac ornamentum, singulareque omnino Gallis decus, scientissimus Casaubonus. vide et Lindebrog. ad Ammian. p. 123.

299 *Qui currere regna Cæcis ducta modis, Romanorumque* Egregie D. Augustin. de C. D. v. c. 21. 'Hæc plane Deus unus et vernus regit et gubernat, ut placet. Etsi occultis canis, nunquid injustis?' Vide ibid. c. 1. et 12. et lib. IV.

307 *Quicquid humus, quicquid cælum mirabile gignit*] Adi Philonem lib. de Decalogo: quæ loci pulcherrima adfert, quæ huc quadrant.

301 *Neptunum vocitantes Oceanum*] Augustin. de Civ. Dei VII. 16. 'Vulcanum velut ignem mundi, Neptu-

num aquas mundi,' &c. vide ibid. c. 22. Phorut. de nat. Deor. p. 161. b. Cl. Alex. protrept. p. 19. *Καὶ Ποσειδῶνα μὲν οὐκ ἀναπλάττοντες, ὅθεν δὲ αὐτὸ προσηγορεύοντο. τί γὰρ ἐστὶ πρότερον Ποσειδῶν ἢ ὑγρὰ τις οὐσία, ἐκ τῆς πύσεως ὀνοματοποιουμένη;* Arnob. adv. Gent. III. 'Quod aqua nubat terram, appellatus est (Inquinat) cognominatusque Neptunus. Si ergo liquoris obtentio nominis hujus appellatione signatur, nullus Deus est omnino Neptunus: atque ita tollitur, et removetur e medio Stygii frater Jovis, Olympique germanus, tridentis armatus ferro, pistrinum dominus atque menarum, rex salsorum gurgitum, et tremebundi motator sal.' Et I. v. extremo: 'Et in illa estis reprehensionis parte, quod in usu sermonis vestri, Martem pro pugna appellatis, pro aqvis Neptunum,' &c.

302 *Cyaneus cura flumina Nymphas*] Nympharum aliæ sunt marinæ, aliæ fluviales, aliæ silvestres. Marinæ dicuntur Nereides: quæ in fluvils et lacubus, Naiades et Lemniades. Silvestriæ aliæ præsumt montibus, et nuncupantur Oreades: aliæ nemoribus et silvis, quæ Napææ et Dryades: aliæ singulis arboribus, quæ Hamadryades. De Cyane, Claudian. de Rapt. II. 61. et III. 246. et seqq. Cl. Alex. protrept. p. 17.

304 *Ipsæ ignis, Vulcanus perhibetur*] Cl. Alex. protrept. p. 19. *Τοῦτό τοι καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειτον, τὸ πῦρ ὡς ἀρχέγονον εἰσφέροντες, πεπρόσθασι: τὸ γὰρ πῦρ τοῦτο ἔρεος ἡφαιστον ἐνέμασαν. Περὶ δὲ οἱ μέγιστοι τὸ πῦρ τετιμήκασιν, καὶ τὸν τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντων πολλοί. πρὸς δὲ καὶ Μακεδόνες, καὶ Σαυρομάται, οὗτοι Νυμφέδαρος τὸ πῦρ εἰσεύοντο.* &c. Pertinet huc illud Comici, Amphitr. I. 1. 'Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu conclusum geris?' Adi Albric. lib. de Deorum imaginib. p. 173. b. Phorut. de nat. Deor. p. 179. b.

Nostrum factus qui servit ad usum]

Cl. Alex. p. 347. διπλῇ τε ἡ δύναμις τοῦ πυρὸς, ἡ μὲν, πρὸς ζῶον γένεσιν καὶ τροφῇ ἐπιτήδευος. Ovid. II. Trist. 267. 'Igne quid utilis?' Philo lib. de Decalogo: 'Ignis habet vim geminam, illustrandi urendique.'

308 *Æolia summus faber esse, vel Ætne*] Virg. Æn. VIII. 416. Arnob. I. VI. 'Formatur et fingitur cum pileo Vulcanus et malleo, manu liber sed dextera, et fabrilis expeditione succinctus.' Claudian. de Rapt. II. 174. Albric. lib. de Deorum imaginibus p. 173. b. Photius in Biblioth. p. 537.

310 *Ausum habere Deum Solem*] Factum hoc a Persis; ideoque solennis illorum victima Soli, Equus. Justinus: 'Solem unum esse Deum Persæ credunt, et equos eidem Deo sacratos ferunt.' Ab iis autem Mithra dicitur. Curt. lib. IV. 'Solem Mithram, sacrumque et æternum invocans ignem.' Lips. ad Tac. Annal. VI. p. 288. P. Faber Semest. III. 2. Bernart. ad Statium Theb. I. p. 81. et seqq. Cl. Alex. protrept. p. 7. Καὶ προσεκύθησαν ἥλιον, ὡς Ἰνδοί· καὶ σελήνην, ὡς Φρύγες. Et ibid. p. 20. Πεπλαησθῆναι γοῦν ὁ Μεγακλῆδης μοι δοκεῖ, ἔθα φησὶν, 'Ἡλιε' σὲ γὰρ δεῖ προσκυνοῦν πρῶτον θεῶν, Δ' ὃν θεωρεῖν ἐστὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, &c. Et p. 19. καὶ μὴ τὸν ἥλιον τις ὁμῶν προσκυνεῖτω, ἀλλὰ τὸν ἥλιον ποιητὴν ἐπιποθεῖτω. vide antecedentia: et Philon. lib. de Decalogo. Sedul. I. I. Adducit autem hosce tres versiculos, sed vitiosos, Hyginus lib. IV. ubi de Sole agit.

Cui tramite certe Conditio imposita est] Psal. XVIII. 6.

312 *Visibus objectum mortalibus*] Alit enim Cl. Alex. Stromat. VIII. p. 327. 'Ἡλιον ὀνομαζέσθαι τὸ λαμπρότατον τῶν κατ' οὐρανὸν ἰόντων. Spensipp. 'Ἐν ὅροις· ἥλιος, πῦρ οὐράνιον ὃ μόνον ἀπ' ἡμῶν μέγιστον τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶν ὁραθῆναι ἄστρον ἡμεροφάνες τὸ μέγιστον.'

313 *Teretique globo*] Dracont. Hexæm. vers. 91. 'Mox Solis radiare

globum jubet igne salutis.'

Volantem] Cassiodor. var. lib. I. Ep. I. 46. 'Sic astra, quorum licet cursum sciamus, fallentibus tamen oculis prodire non cernimus. Stans quidam in illis transitus est: et quæ velociter currere vera ratione cognoscis, se movere non respicias.' Seneca Nat. Quæst. I. 2. 'Ad ipsum Solem revertere; hanc, quem toto orbe terrarum majorem probat ratio, acies nostra sic contraxit, ut sapientes viri pedalem esse contendoriat. Quem velocissimum omnium esse scimus, nemo nostrum videt moveri; nec ire crederemus, nisi appareret isse.' Max. Tyr. dissert. XXXII. Καὶ τοῦ ἡλίου εἰ ἀράτοις τις τὴν κίνησιν καὶ τὸν δρόμον, συναρπάζων αὐτοῦ τὴν εὐθείαν. Themist. Enphrad. Orat. I. Καὶ τὸν μέγαν ἡγεμόνα ἐκείνον τὸν ἐν οὐρανῷ τὸ πτηνὸν ἄρμα ἐλαύνοντα. Ibi Remus; vir nectare et ambrosia qui alatur, et Sarrano qui dormiat ostro, dignissimus: Remus, inquam, notat alterum Platonis locum: ὁ μὲν μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς περὶ τοὺς ἔργα ἄρμα περιέβηται. Phil. de vita Moysis, I. III. Nam totum cælum est volucre. Manili. I. 735. 'Phæthonem patriæ caru per signa volantem.' Et II. 92. Phæbum volantem, dicit.

318 *Teretem breviorum circuitu*] De Solis magnitudine figuraque, Plutarch. de placitis Philosophor. Stoic. lib. I. Eclog. Phys. Theodoret. Gram. affect. I. I. de fide: Καὶ γὰρ εὖ πάλιν περὶ ἡλίου λογομαχία παρ' ἀνθρώποις πολλή. Ἀναξίμανδρος μὲν γὰρ καὶ Ἀναξίμανδρος, ὅταντα κυκλωσασαί τινος γῆς τοῦτον ἔρπασιν εἶναι· Ἀναξίμανδρος δὲ Πελοποννήσου περίουσα, Ἡράκλειτος δὲ ὁ Ἐφέσιος ποταμῶν. τίς οὖν ἔρα ἔβλεπεν τὴν τοιαύτην διαφάνειαν γυλάσσειν; εὐδὲ γὰρ περὶ σμικροῦ τινὸς ἀνθρώποις μέτρον γένοιτο ἢ διεχόμενα, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔν τις παραστήσῃ τῷ λόγῳ. τίς γὰρ ἔρπασεν μέτρον ἐν περιλάβοι τὴν γῆν, εἰ τα ἐντάκεις καὶ εἰκοστάκεις πολυπληθείας τὸ μέτρον, ξυνηγῆται τοῦ ψήφου τὸν λο-

γισμὸν, καὶ τοῦτον τῇ μέτρῃ τοῦ ἀνθρώπου
 παρὰ τὴν ποδὸς; ἀλλ' ὅμως εἰσι
 τινες, οἱ μὲν τούτους, οἱ δὲ ἐκείνους τιθέ-
 μασι, πιστεύοντες οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ
 ἀπὸ αὐτῶν καταδέχονται λέγειν. Hæc ille.
 videatur Perer. in Genes. lib. 1. p.
 175. et 176.

319 *Pulcherrimus ille Circulus*] Vide
 Perer. in Daniel. lib. iv. p. 218. et
 219. et in Gen. l. 1. p. 177. Hinc Sa-
 pient. vii. 29. 'Est enim hæc (sapi-
 entia) speciosior Sole:' ἔστι γὰρ αὕτη
 οὐρανοειδέστερα ἥλιον. Ambros. hexaëm.
 iv. 1. 'Sol oculus est mundi; jocun-
 ditas diei, cæli pulchritudo, naturæ
 gratia, præstantia creaturæ.' Et 2.
 2. 'Et ideo bene a plerisque ornamen-
 tum cæli est nuncupatum; eo quod
 sit stellarum monile prætiosum.' Ba-
 sil. M. p. 199. Καὶ τὸν ἥλιον τοὺς ἀστέ-
 ρων, οὕτως μὲν ἔστιν, ὅς οὐχ ὑπερβαί-
 νει τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ κάλλος, καὶ τῶν
 ἀστέρων τὴν συμμετρίαν, καὶ τὸ ἀποστίλ-
 λειν αὐτοῦ φῶς κατασπαράζοντας.

325 *Ille Deus verus, quo non est gravi-
 or illa Materie*] Araton: 'Super
 omnia. fustum Claudere nemo potest,
 parvisque arctare figuris.'

326 *Qui sine caret*] Thales apud
 Laërt. Τὸ εἶναι ἐστὶ τὸ μήτε ἀρχὴν ἔχειν,
 μήτε τελευταίην.

330 *Aut abis ortu, aut ruit occasu*]
 M. Minus. Octav. 'Sol demergit,
 et nascitur.' Tertul. apologet. 'Lux
 quotidie interfecta resplendet; side-
 ra defuncta reviviscunt.' Catul. 'So-
 les occidere, et redire possunt.' vide
 Dracont. Hexaëm. vs. 409.

331 *Nec torquere facem*] Manil. 1.
 526. 'Nunquam transversas Solem
 decurrere ad Arotos,' &c.

337 *Seu tramite dextro*] Basil. M.
 homil. περὶ τοῦ ἀστρονομίου, p. 606. Τὸ
 δὲ τῇ τοῦ ἀνθρώπου ὁρμῇ ἀστρονομίαν
 εἶναι τῇ ἐλπίσει ἢ μὴ ἐλπίσει τῇ διαβολῇ
 ἀντιστῆναι αἰσῶται. vide eundem p. 227.
 et inf. ii. 982. et rursus Basil. M.
 in Asceticis p. 627. Ambros. l. de
 Moï et arca c. 13. 'Natura hominis
 contrariorum capax est; et ut mali-

tim in ea sit via, et virtutis ingressus.'

343 *Sed famulus subjectus*] Dracont.
 Hexaëm. vs. 495. 'Sol oculus cæli,
 famulus super astra Touantia.' Pro-
 culdubio alludit ad proprietatem lin-
 guæ Ebraicæ, ubi Sol a ministrando
 dicitur: vel certe ad σοφισμα illud
 Εὐριπίδειον, ut Enseb. Præparat. vi. 2.
 nominat: εἰς ἥλιος μὲν πᾶσι τε δουλεύων
 βροτοῖς. Cl. Zehner. ad Alcim. p. 68.

344 *Hoc sidus curvum*] Soli enim
 currum assignaverunt. Accius: 'Sol,
 qui micantem candido curru atque
 equis Flammam citatis fervido ardore
 expulcat.'

344 *Quadrigas*] Et Lunæ quidem
 vel Equos tribuunt. Ovid. Fast. iv.
 'Ut solet, in niveis Lana vehetur
 equis.' Statius: 'Vesper opacus Lu-
 nares jam ducit eqnos.' Ita Bigam
 et Equos etiam Nocti assignant.
 V. N. Pont. l. 2. v. 56. Vel juvenas.
 Anson. Epist. iv. 'Jam succedentes
 quætebat Luna juvenas.' Claudian.
 de Rapt. iii. 403. 'Quo Phaëthon
 irrorat equos, quo Luna juvencos.'
 Inferius vs. 361. 'Nunc bigas fre-
 nare boves.' Turneb. xxi. 23. Pul-
 gent. mythol. lib. 1. 'Bullatum bi-
 gis conscenderat æthera tauris.' Lo-
 quitur de Luna. Luciferum etiam
 equo vehi dicunt. Claudian. ii. 121.
 'Dum mens humectat flaventes Luci-
 fer agros, Roranti profectus equo.'
 346 *Et capitis radios*] Selectissima
 de Solis radiis congegit vir auro ex-
 pendendus Car. Paschal. Coron. ii.
 18.

Verbera dextræ] Ovid. Met. xiv.
 823. 'Conscendit equos Gradivus,
 et ictu Verberis increpavit.' Clau-
 dian. de equis Plutonis ii. 197. 'Mox
 ubi pulsato senserunt verbera tergo.'

346 *Equorum*] Adi Hygin. fab. 183.
 Cæsar. German. in Phænom. Arati
 p. 198. b. Fulgent. mytholog. lib. 1.
 p. 131.

349 *Post trabes*] Trabes, vestis,
 pannorum trabes habebat, equo
 equitum erat Romanorum in trans-

vectione: olim Regum, ut Romuli; postea Consulum. Claudian. II. Pannegyr. in Stilic. 'Quo tandem flexus trabeas autore rogantes Induerit; fastisque suum concesserit annum.' Turneb. v. 10. et XIII. 6. et XXVII. 23. Scholiast. Juvén. Sat. VIII. p. 86. b. et Sat. X. p. 92. b.

Eburnam aquilam] Πεπλ ορεφ. x. 148. Conjunge Turneb. XXII. 12. ubi ait, sceptrum olim fuisse hastam.

Sellamque curulem] Adi Scholiast. Juvén. ad Sat. x. p. 95.

353 *Redimitta rosis*] Lora cælestis currus illius, quo Sol vehitur, operta sunt rosis, ac proinde purpurea. Paschal. Coron. III. 7.

356 *Eumenidum domina*] Lege Claudian. II. 277. ad finem. Dicta autem est Domina, *δέσπονα*, absolute. Virg. Æn. VI. 'Hi Dominam Ditis thalamo deducere adorti.' vide Girald. hist. Deor. syntag. VI. p. 198. et Turneb. p. 671.

357 *Rapta ad Tartarei thalamum Proserpina*] Claudian. II. 204. et seqq. Et librum ita exorditur primum: 'Inferni raptoris equos, afflataque curru Sidera Tenario, caligantesque profunda Junonis thalamos, audaci promere cantu Mens congesta jubet.' Ibi Juno profunda, Proserpina est. Ut Jovis nomen multis tribuebatur. Ita Jupiter Latialis, erat Latins, interprete Festo. Jupiter indiges, Æneas: Júpiter Stygius, Erebi, infernus, Pluto. Sic Juno Lucina, Diana est Juno mulierum, velut genius virorum: Juno inferna, Proserpina: Juno Matuta, Leucothea. At summus Jupiter, Jupiter Imperator, Jupiter præpotens, et Jupiter dicebatur. Sic Juno sine adjectione, et Juno regina. Id eo dico, quod apud Maron. Æn. VI. 188. perspicue Juno inferna, Proserpina est. Dicitur et Diana inferna propter Hecatē, ut reor, quæ etiam Diana est et Proserpina. Unde, 'Tergeminamque Hecatē, tria virginis ora Dianæ.' Æn. IV. Papi-

nus Silv. v. 'Detulit infernæ vates longæva Dianæ.' Proculdubio Proserpinam intelligens. Turneb. XXII. 11. et XXVIII. 44. vide et Cic. Verrin. IV. Gyrald. hist. Deor. syntag. VI. p. 195. et seqq. Augustin. D. C. VII. 20. et 28. Hygin. fab. 146. Albric. lib. de Deor. imaginib.

359 *Placatur vacca sterilis cervice resecta*] Proserpinæ sterilis attributa victima fuit, quia nec ipsa unquam peperit. Gyrald. hist. Deor. syntag. XVII. ubi et hunc nostri adducit locum. Vel, quia consuetudo erat, ut sterilis vacca animabus mortuorum plerumque mactaretur. Natal. Com. I. 12. et III. 16. Apollodor. I. III. Argonaut.

360 *Et regnare simul catolge*] Joan. Wouwerius, De umbra c. 7.

363 *Nunc etiam volucres capreorum in terga*] Venationum præses habebatur Diana, ferasque agitare et sagittis configere antiquorum opinione censebatur. Turneb. VI. 2. et VII. 26. et XXVII. 16. unde capreis et cervis eam gaudere dixit Homer. Iliad. XXI. Eidem capita aprorum et cervorum cornua consecrabantur. Albric. lib. de Deor. imaginib.

365 *Denique cum Luna est*] Gyrald. hist. Deor. syntag. XII. p. 244. Porro, ut Festus scribit, Hecate Diana, et Luna, et Proserpina eadem putabatur. Ibidemque perperam Isidoro hocce tres versiculos transcribit Virg. Æn. IV. 'Tergeminamque Hecatē, tria virginis ora Dianæ:' dixisse potuit, quia et pingi flogique triformis solebat, et tribus animalium nominibus vocari gaudebat. Porphy. I. IV. de non edend. animalib. 'Ἡ δὲ Ἐκάτη τῶν πορ, κίον, λέωνά ἀποδύουσα μᾶλλον ἡμετέροις. Turneb. XXVI. 5. Alii τριμορφον inducunt et dicunt, 'quod tribus formis ad plenitudinem redigatur Luna; nempe cum curvata est in cornu, cum in orbem sinuata, et cum mense pæne exacto alium habitum assumit; siquidem nunquam circulus ejus im-

pletur, ut ait Phornutus de nat. Deor. Citat insuper hos versus Germanicus Cæsar in Arati Phænomen, ubi de Luna: pag. 199. b. 'Eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur; i. e. cælestis, terrestris, et infernalis.' De qua quidam: 'Denique cum Luna est,' &c. Item Hygin. de planetis l. iv. pag. 105. b. Fulgent. mytholog. l. ii. Menra. ad Lycoph. p. 303.

366 Succincta] Nepl oreph. x. 281.

369 Imperitat Furib] Joan. Wouwerius, De umbra c. 7.

379 Respice terrifici scelera sacra-
ria Ditis] Lips. Sat. i. 5. et de Amphitheatro c. 4.

382 Nam quid vesani sibi vult] Lips. Sat. i. 14.

384 Quid pulvis semper cavea] Lips. de amphitheatro c. 2.

396 Taurica sacra] Quia Plutoni, hoc est, Diti patri, de nigra pecude rem divinam faciebant; eidemque pocula mixta mero et lacte libabant. Tibullus: 'Interea nigras pecudes promittite Diti, Et nivei lactis pocula mixta mero.' Horat. Carm. ii. 'Non si tricenis, quotquot eunt dies, Amice placeas illacrimabilem Plutona tauris.' Virg. Æn. vi. 'Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras, Et solida imponit taurorum viscera flammis, Pingue superque oleum fundens ardentibus extis.' Ad quem locum Turnebus ille Gallorum suo tempore facile eruditissimus, adv. xxviii. 48. Nocturnas aras inquit, intelligo, in quibus res divina nocte fieret, non interdiu: quod recepti moris et ritus erat in Plutonis sacris. Valerius de Plutonis et Proserpine sacris: 'Hostias nigras, quæ antiquis fursus dicebantur, Tarenti immolavit, ludosque et lectisternia continuis tribus noctibus, quia totidem filii periculo liberati erant, fecit.' Vide Gyræd. hist. Deor. syntag. xvii. Christoph. Coler. in animad. ad Val. Max. p. 568. Suo-
vetaurilia, inquit, intelligere apparet.

403 Dis Manibus] Rostochiensis Academiæ decus, Johan. Kirchman. de funerib. Rom. iii. 19. Gyræd. hist. Deor. syntag. vii. p. 206.

405 Salaria] Per viam Latinam, quæ ad meridiem vergebat, et Salariam, quæ e regione ad Septentrionem, synecdochice Romanæ urbis totum ambitum intelligit Giselin. Porta autem Collina posterioribus a via, cui imposita erat, Salaria appellari cæpta. Procop. de bell. Goth. l. i. 'Bellisarius interim Pincianam, et proximam huic, ad dextram, Salariam portam tenebat, ut suspicioreas et necessarias.' Fabric. Salaria via, extra portam Collinam Romæ, in qua multa sepulchra fuerunt. Latina via, extra portam nominis ejusdem. Fuit autem frequens et celeris, et præ cæteris tumulos multos habuit: quod etiam e Juvenale et Ansonio, et multis inscriptionibus antiquis liquet. Vide Fest. in Salaria.

426 Nimboſa elementa relinquo] Jul. Firmic. Matern. de errore prof. relig. p. 11. et 12. et Joh. Wouweren in notis p. 108. Philo lib. de Decalogo.

427 Omne, quod ex mundo est, tibi subiacet] Cl. Alex. protrept. p. 15. et 17. *Χρυσός ἐστι τὸ ἔργαλμά σου, ξύλον ἐστὶ, λίθος ἐστὶ, γῆ ἐστὶν, ἐὰν ἀνωθέρ τοῦ ἡέως, μορφήν παρὰ τοῦ τεχνίτου προσλαβοῦσα· γῆν δὲ ἐγὼ πατεῖν, οὐ προσκυνεῖν μεμελέτηκα, &c.* Vide ibid. p. 18. et seqq.

435 Si lapis est, ænio dissolvitur] *Ἄφη: δὲ πέτρην ὁ πολλὸς χρόνος*: inquit ille. V. N. Pont. iv. 8. 49. et sup. *περὶ oreph.* xiiii. 69. et Arnob. plurib. locis.

462 Duorum Colla tyrannorum] Fab. 'Tyranni gemini victor, Constantianus M. nominatur:' quia devicit Maxentium et Licinium præliis memorabilibus, neque sine miraculo. Extat in hunc diem arcus triumphalis Constantini de Maxentio, sub radicibus Palatini, amphitheatrum versus, cum inscriptione ejusmodi. Supra arcum:

IMP. CÆS. FL. CONSTANTINO MAXIMO
P. F. AVGVSTO S. P. Q. R.

QVOD INSTINCTV DIVINITATIS, MERTVS
MAGNITVDINE, CVM EXERCITV SVO,
TAM DE TYRANNO, QUAM DE OMNI
EIVS FACTIONE, VNO TEMPORE IVSTIS
REMPVBLICAM VLTUS EST ARMIS, AR-
CVM TRIVMPHIS INSIGNEM DICAVIT.
Intra Arcum:

LIBERATORI VRBIS,
FVNDATORI QVIETIS.

In alia quadam inscriptione, AMPLI-
FICATOREM VRBIS eundem Constan-
tinum appellatum legimus. Peperit
autem hanc de tyrando victoriam an-
no a nato Christo CCCXIII. ut autor
incertus Panegyrici, VIII. Cal. Octobr.
De utroque, Maxentio et Licinio,
vide Euseb. de vita Constantini.

464 *Agnosce Regina iubens*] Lips.
de Cruce III. 15. A Constantini pri-
mordiis, Salutaris nostra Crux cepta
honorari. Causa et origo a victoria
contra Tyrannum. Nam cum Maxen-
tium aggressurus esset, ἀγωνίσσῃ διὰ
ταῦτα, τόπος αὐτῇ σταυρούς μεσότης
ἡμέρας δ' ἑστέρων ἐφάνη κατ' ὄραν, καὶ
γραφὴ περὶ τὸν σταυρὸν Ῥωμαίοις
στοιχείοις, Ἐν τοῦτονίκα. Ἐκ χρυσοῦ τοί-
ων αὐτὴν σχεδιάσας σταυρὸν κατὰ τὴν
φανέντα τύπον αὐτῇ, καὶ τοῦτον καλεῖσθαι
στρατιᾶς αὐτοῦ προπορεύσθαι, τοῖς τοῦ
Μαζεντίου συβήγγυνται καὶ υπερτερεῖ:
' ambigenti et animo anxio ob ista,
figura ei crucis media die, stellis effec-
ta, apparuit in cælo, et scriptura cir-
ca eam Romanis literis, In hoc vince.
Igitur ex auro statim subitario opere
efformans Crucem juxta speciem,
quam apparuisset, et hanc iubens præ-
gredi exercitum, cum Maxentianis
prælium commisit, et superavit.' Zo-
nar. in Constantino. Itaque statim
victrix illud signum militariis signis
inseruit. Et maxime Labaro, quod
inter ea primum. Prudentius ad Ip-
sam Romam: 'Agnosce Regina iu-
bens mea signa necesse est, In quibus
effigies crucis aut gemmata refulget,
Aut longis solido ex auro præfertur

in hastis.' Dupliciter Poëta notat
Crucem insitam signis, semel in vex-
illorum purpura, gemmis intextam et
impressam: iterum in hastarum ver-
tice superstantem, solido auro for-
matam. Sed, ut dixi, in Labaro max-
ime ea conspicua. Hæc ille. Cæs. Ba-
ron. tomo IV. Annal. p. 901. Chrono-
log. Funccii p. 107. Euseb. IX. 9. et
de vita Constantini l. I. Osiand. cent.
IV. I. 30.

469 *Maxentius*] Nominis Christiani
dirus persecutor, cujus facinora h. l.
cum indignatione recenset. De ponte
Mulvio cadens, in Tiberi perit. Et
arcus Constantini, de ipso erectus in
vico Subarano prope Amphitheatrum
adhuc superest, in arbe: in quo, su-
pino Maxentio cum equo insilit Con-
stantinus victor. De eo scribit autor
Panegyrici, qui Constantino dictus
est, in hæc verba: 'Ad primum as-
pectum, primamque impetum totius
tui victoris exercitus, hostes territi,
fugatique, et angustiis Mulvii pontis
exclusi, exceptis latrocinii illius pri-
mis autoribus, qui desperata venia
locum, quem pugne sumserant, texe-
re corporibus; cæteri omnes in flu-
viam abiire præcipientes: ut tandem
aliquod cædis compendium fessis ta-
orum dexteris eveniret. Cum impio
Tiberis hausisset, ipsum etiam illum
cum equo et armis insignibus, frustra
conatum per abrupta ripæ ulterioris
evadere, idem Tiberis correptam gur-
gite devoravit; ne tam deformis præ-
diginum vel hanc obitus sui relinque-
ret famam, quod alicujus viri fortis
gladio telove cecidisset. Et aliorum
quidem hostium corpora et arma præ-
ceps fluviusvolvendo devexit: illum
autem eodem, quo extinxerat, loco
tenuit.' Fabric. Baron. tom. III. An-
nal. pag. 104. Chronol. Funccii p. 107.
Euseb. IX. 9. Joh. Bapt. Egnatius.
Osiand. cent. IV. l. I. 30. Photius in
Biblioth. p. 765. et 80. Benbel. in
Suscitab. part. I. c. 15. pag. 212. et
part. II. c. 2. pag. 11.

487 *Christus purpureum, gemmantē textus in auro, Signabat labarum*] Lips. de Cruce III. 16. Crux in Labaro maxime conspicua, de quo Prudentius: 'Christus purpureum,' &c. Quomodo Christus? quia et nomen ejus in ipso velo expressum, et crux nihilominus in hasta. Eusebius diffuse, de vita Constant. I. 25. Ἡμεῖς δὲ χρυσοῦ περιφραγμένον κέρας εἶχον ἐνυπόστατον, σταυροῦ σχήματι πεποιημένον. Ἄνω δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρὸς, στέφανος ἐκ λίθου πολυτελοῦ καὶ χρυσοῦ συνεπλεγμένους καταστήμενο. καὶ ἐν τῇ συντηρίῳ διαγραφῆς τὸ σύμβολον δύο στοιχεῖα, τοῦ Χριστοῦ παραβλεπόμενα, διὰ τῶν πρῶτων καταστήμενοι χαρακτήρων, χριστοῦ μόνου τοῦ Ρ κατὰ τὸ μυσταγωγόν: 'Sublimis hasta auro circumvestita cornu transversum habebat effectum in forma Crucis. Supra vero, in ipso culmine omnium, corona e lapidibus pretiosis et auro contexta infigebatur: juxta quam salutaris appellationis symbolum, dum litteræ Christi nomen exprimentes, per primos duntaxat characteres, littera Græcica P scilicet decussata et scissa per medium ipso Χ.' Godeschal. Stewech. ad Veget. II. 18. p. 113. Constantinus Imp. et in cæteris negotiis religionis nostræ devotissimum cultorem se exhibuit; idemque in militiæ disciplina non neglexit. Alii Imp. imagines suas in signis præferri curaverant; hic Labarum in crucis effigiem mutavit; ipsamque crucis figuram hastis præferri curavit. Etiam tabernaculum in exercitu semper habuit, quo se recipiebat, Deo Opt. Max. preces suas oblatorus, ut testantur Historiæ Tripartitæ. Signa quoque clypeorum sui exercitus cruce idem exornari voluit, atque ipsi Labaro Christi nomen adhiberi curavit; teste hic Prudentio. Et paulo ante: 'Agnosceas Regina iubens,' &c. Quod autem Labarum clypeorumque insignia CHRIS- TI nomine inscripta dicat Prudentius; id arbitror Græcis literis fac-

tum fuisse, eo fere modo, quo id representant veteres nummi. inter quos reperiuntur Magnentii, in quibus ipsius effigies cum tali inscriptione: DN. MAGNENTIUS P.F. AVG. in cujus parte versa tale exaratum signum, cum eadem inscriptione:

Nummus Magnentii.

Ignari Græcarum litterarum homines majorem illam litteram mediam putarunt esse P Latinum, cum sit ρ Græcum. Natus autem ex ejusmodi signis error, ut in omnibus fere libris, quibus Ecclesia Romana utitur, nomen Christi scriptum et impressum videamus, hoc modo, Χρ̄ς, Χρ̄ι, Χρ̄m. Et ad III. 17. Euit in exercitu Romanorum signum militare, quod Labarum vocabant. Id signum in multo majore honore, quam alia, propterea fuit, quod semper Imperatorem antecedere, et a militibus adorari consueverat; ut docemur a Sozomeno I. 4. Paulo Diacono L. XI. Vide Cæl. Rhodig. x. 3. Turneb. xv. 16. Photium Biblioth. p. 765. Cæsar. Baron. tom. III. Annal. p. 98. et 99.

488 *Clypeorum insignia Christus*] Lips. ibid. c. 16.

490 *Ipsæ Senatorum clarissimus ordo*] Jam olim Senatus appellabatur Ordo Clarissimus: sed postea clarissimus poni cæpit ἀρχὴς pro Senator, et ita passim apud Ammian. Marcellin. aliosque historicos, et in utroque Codice. Ita fœminæ clarissimæ sunt Senatorum conjuges, ut apud Tertullian. ad Scapulam, et Augustin. de civit. Dei XXI. 8. et in multis legibus Codicis. Sic etiam Clarissimæ ἀρχαί:

nominarunt. Paulinus in Vita Ambrosii: 'Per idem tempus trans Tiberim apud quendam clarissimam invitatur, ut sacrificium in domo offerret.' Isaac. Casaubon in Not. ad Lamprid. p. 320. et Vopisc. p. 508. Adis Lips. de magnitud. Roman. iv. 2.

491 Qui tunc concreto processit crine] Squalidus enim sordidus, et productus reorum capillus. Fortunatus de S. Martino lib. iv. 'Et longa cathena reorum Accrescente coma.' Vide Erhardi Symbol. ad Petron. p. 680.

509 Nubila discussit] Adrian. Isagoge in S. Scripturam p. 14. Τὴν χαρὰν ἢ τοι ζῶν, φῶς λέγει· πολλάκις· καὶ τὴν λύπην ἢ τοι τὸν θάνατον, σκότος· ἀπὸ τοῦ τοὺς μὲν ἐν εὐθυμίᾳ διαγόντας, προβλεπτικώτερος πῶς εἶναι ἐν τοῖς πράγμασι· τοὺς δὲ ἐν ἀθυμίᾳ καθεστῶτας, μηδὲ ἐν ποσὶ καθορᾶν δύνασθαι· καὶ τῶν μὲν ζώντων εἶναι τὸ βλέπειν τὸ φῶς· τοὺς δὲ ἀποθνήσκοντας ἐν σκότει διατελεῖν· &c.

525 *Laurea victoris Marii*] Sallust. de bello Jugur. c. 113. et 114. Ovid. Pont. iv. 8. Plutarch.

528 *Extincto iusta inter vincia Cethegi*] Sall. Cat. c. 55. Juven. Sat. x.

545 *Pulcherrima mundi Lamina*] Epicetetus cum ab Hadriano Imp. interrogaretur, quid esset Senatus, 'Ornamentum,' dixit, 'urbis, splendor civium.' Sic legati a Pyrrho interrogati, quid de Romanis sentirent, responderunt: Urbem sibi templum visam, Senatum vero Regum consessum. Petronius vocat Senatum 'recti bonique præceptorum.' Cicero, 'principem salutis publicæque mentis.' Ammian. Marcellin. 'asylum mundi totius.' P. Brosseus ad Cassiod. p. 402.

547 *Candidiore toga*] Lips. Elect. i. 13.

553 *Generosus Anicius*] Videsis Cæs. Baron. tom. iv. Annal. p. 897. et seqq. itemque tom. iii. pag. 112. et 113.

563 *Jure potestatis fultus*] Lege Augustin. D. C. ii. 22. et iii. 24.

575 *Gentilibus obsita nugis Ingenia*

Benbellen. in Suscitab. parte i. c. 13. pag. 184.

578 *Splendensque dis medio non cernere Solem*] Homer. Odys. xi. de Cimmeriis: 'Ἠέρι καὶ νυφίᾳ κεκαλυμμένοι, οὐδέ τοι αἶστος ἥλιος φαίδων ἐπιδέκνεται δακτύλους.'

581 *Omnia, qui celos scandit cœnacula, vixit*] Turneb. xiii. 11. Homines Romæ mediocris fortunæ suarum medium partem superiorem inquilinis locare solebant, imam sibi retinebant: sed et erant, qui cœnaculariam faciebant. Itaque pauperes cœnacula conducebant, cum in suo non habitarent. Juven. Sat. x. 'Rarus venit in cœnacula miles.' Horat. Epist. i. 1. 'Quid pauper? ride, cœnacula monstat.' Qui autem omnium tenuissimi erant, cœnacula tegulis proxima conducebant. Sueton. de Orbio in lib. de illust. Gramm. 'Namque jam per senex pauperem se, et habitare sub tegulis, quodam scripto fatetur.' Martial. Epig. i. 162. 'Et scalis habito tribus, sed altis.' Significat enim, ac ultimo cœnaculo habitare, sub tegulas. Vide eundem Turneb. iv. 15.

582 *Quique terit silicem variis discursibus atram*] Delectica Lips. Elect. i. 19. Vide et cent. miscell. Ep. xi. Hiuc apud Catull. Epig. xii. Ad lecticam homines, lecticarii sunt, quos habere soliti erant Bithyniæ reges, et invenerant. Cicer. Verrin. vii. 'Nam, ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus erat pellucidus Melitensi rosa farctus.' Turneb. xxiii. 6. xxiv. 5. xxi. 24.

583 *Et quem panis alii gradibus dispensus ab altis*] Gradilis panis quibusdam in gradibus plebi Romanæ dividi viritim quotidie solebat. Turneb. xi. 6. et xxvi. 34. Lips. Elect. i. 8. et de magnit. Rom. ii. 10. Cujac. observat. xxvi. 17.

585 *Quo cinis ille latet*] D. Petrum sepultum esse in Vaticano, ostendit hic Prudentii locus. Sed quod ad

loci spectat faciem, fuisse illam partem Vaticani olivis feracem, et fonte irriguam; idem Prudent. docet Peristeph. xii. 31.

680 *Lateranas ades*] Baron. tom. iii. Annal. pag. 116.

596 *Fastorumque arce potiti*] Sic Val. Max. rv. 4. Poplicolam, Fastorum columen indigitat, quia primus Cos. fait, aut supremo loco in Fastis potitus. Christ. Coler. ad Val. Max. p. 346.

606 *Tercentum sensisse senes*] Certum esse senatorum numerum oportebat, consentientium, ut legitimum Senatusconsultum fieret. cum enim ordo infrequens erat, nec numerum legitimum implebat, per infrequentiam Senatusconsultum fieri non poterat, aut cum frequens, nisi ad certum numerum consentirent in unam sententiam. ea de re scribit h. l. Prudentius, qui et trecentorum numerum definit. Confer Lips. de magnit. Roman. rv. 2.

607 *Inferna minoris Vox cedit numero*] Major enim pars concludit; ut est in proverbio. Pertinet huc illud Hegesippi v. 15. 'Lex nempe naturæ eadem omnibus hominibus, volatilibus, feris, bestiis infusa, ut unusquisque cedat potentiiori.' Plura hunc in sensum require apud ingebiosissimum P. Fabrum Semest. ii. 2.

612 *Qua vocat egredi*] Benbell. in Suscitab. part. ii. cap. 12. pag. 84.

639 *Iliaca matris Megalesia*] Gyrالد. histor. Deor. Syntagm. xvii. pag. 472.

Bacchica] Gyrالد. ibid. p. 473.

Nysi] Nonn. Diopys. ix. pag. 250. Λοχνομένην δὲ Ἀναίφ Πατρίην ἐπέθηκεν ἑπωμύην τὸ κεκοίτο, Κυκλησκὸν Διδύμων, ἐπεὶ τοῦ πόθου αἰρών· ἦτε χαλαίων Κρονίδης βαβριδὸν μὴρ· Νῦσος δὲ γλάσση Συρακοσσίδι χυλὸς ἀκοῖται. Alias etymologias conscripsit, decus et amor noster, Rittershusius, ad Oplan. Cyneget. i. 37. et Macrobian. Sat. i. Hygin. fab. 167.

Delph. et Var. Clas.

630 *Isidis amissum semper-plangentis Osirim*] Lactant. i. 21. Plin. de Iside et Osiride. Jul. Firmic. Matern. de errore profan. relig. pag. 4. et aeqq. Scholiast. Juvenal. ad Sat. viii. illa verba: 'Exclamare libet, populus quod clamat, Osiri Invento.' Gyrالد. hist. Deor. Syntagm. viii. pag. 271. Lucianus de Dea Syria. Appian. lib. rv. de bello civili. Euseb. præparat. Evang. ii. 1. Per Osirim autem, Apim bovem intelligunt, quem colunt Ægyptii veluti Osiridem: teste Plin. viii. 46. Et forte Hebræi in cultu vituli Ægyptios idololatrias imitati sunt. Ægyptus enim idololatriæ mater appellatur, in Decret. causa quæst. xxvi. 2. Sed et illud. Apud Athenæum Anaxandrides sic alloquitur Ægyptios, l. vii. βούν προσκυνοῖς, ἐγὼ δὲ θύω τοῖς θεοῖς. Meminit et Aristot. Eudemior. i. 5. Herodot. in Thalia. Oros. xi. 8. Cl. Alexand. Strom. i. pag. 139. et protrept. p. 11.

633 *O linguam*] Benbell. in Suscitab. part. ii. c. 8. pag. 50.

642 *Splendorem nitidi dentis*] Basil. Seleuc. orat. i. in Noam: Καθάρπε χρυσὸν ἐν βυρβόρῃ θεωρήσας ἀστράπτουσα, καὶ θησαυρὸν ἀρετῶν ἐν δυσάθεσι τὰ φοῖς κρυπτόμενον.

644 *Ne me nimium confidere quisquam Arguat*] 'Qui sua metitur pondera, ferre potest;' ait poëta. Eleganter Menander: Τὸ γνῶθι σαυτὸν δοῦν, ἢ τὰ πράγματα· ἴδης τὰ σαυτοῦ, καὶ τί σοι ποιήτων.

658 *Ne tractum sine fine ferat fastidia*] Pindari vox est, Pyth. x. γλυκὺ ἀνθρώπων ἔλκος. Diogenes, cum prolixum volumen recitans eo tandem pervenisset, ut libri finem videret: 'Bene,' inquit, 'amici, γῆν ὀρῶ, terram video.' Iterum Dircæus Olor, Nem. vii. Ἀλλὰ γὰρ ἀνάπαυσις ἔν παντι γλυκεῖα ἔργῳ· κόπος δ' ἔχει καὶ μέλι καὶ τὰ τέραν' ἔσθ' Ἀφροδίσι. Ibid. od. x. ἔστι δὲ καὶ κόπος ἀνθρώπων βαρὺς ἀντιῶσαι. Pyth. i. Ἀπὸ γὰρ κόπος ἀμβλύνει Ἀλαφῆς ταχέως ἀπάδ·s. Arnob. l. iv.

Prudent.

4 U

'Ne forte prolixitas fastidium audientiae pariat, cessabimus ire per singula.' Cassiodor. Epist. III. 21. 'Humanæ consuetudinis mos est, ut fastidium præstet omne, quod satiat.' Et VII. 36. 'In continuatione rerum magnum mentibus constat esse fastidium. Dulcedo mellis, si assidue sumatur, horrescit: serena ipsa, quamvis magnopere desiderentur, jugiter adepta sordescunt. non immerito: quia cum sit homo commutabilis, naturæ suæ desiderat, habere qualitates.

AD LIB. II. CONTRASYMMACH.

PRÆF. 6 *Captans flamina linteis*] Salvian. lib. I. de gubernat. Dei: 'Gubernator navigans et auras captans, et saxa vitans, et astra suspiciebat.' Ita Æn. III. 518. 'Haud segnis strato surgit Palinurus, et omnes Explorat ventos, atque auribus aëra captat.'

11 *Clamor nauticus aethra ferit*] Βοὴ ἱκετο αἰθέρα διόν. Homer.

13 *Cum stridore rudentium*] V. N. Trist. I. 3. vs. 111. Robortell. in Face Gruteri Crit. tom. I. p. 1444.

18 *Calcantem pedibus mare*] Καthem. IX. 49. περὶ στεφ. X. 945. Apoth. vs. 721.

38 *Qui sit non stabili fide*] Περί στεφ. IV. 61.

56 *Quo nunc nemo disertior*] Fuit enim Symmachus revera ἀνὴρ δεύς, καὶ πολλῶν ἔμπειρος, καὶ περὶ τὸ λέγειν γεγυμνασμένος, ut loquitur Isocrat. in Panathen.

LIB. II. 7 *Armorum dominos*] Constantini filii fuerunt, Constantius et Constans, boni patris partus dissimili. Constantinus cæsus, et in flumen projectus est: Constans cum domo, in quam fugerat, crematus: interitu ipsorum nemo doluit. Autor incertus ita canit de patre et filiiis, quasi præsentio quodam: 'Hoc melius fœtu terris nihil ante dedisti, Nec dabis; exæquent utinam sua piguera patrem.' Fabric.

16 *Victoria dulcis Fortibus*] Sophocles Philoct. 'Ἄλλ' ἤδὲ γὰρ τοι κτήμας τῆς νίκης λαβεῖν. Oppian. Halieut. IV. 105. Νίκης γλυκύδορον κρῆτος. Euprip. in Bacchis vs. 877. Τί τὸ σοφὸν, ἢ τὸ κάλλιον Παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροταῖς, ἢ χεῖρ' ὑπὲρ κορυφᾶς τῶν ἐχθρῶν κρείσσον κατέχειν; 'Ο, τι καλὸν, φίλον δέ;

28 *Rutilus Victoria pennas*] Drepan. Pacatus panegy. 'Recte profecto germana illa pictorum poetarumque commenta Victoriam finxere pennatam; quod hominum cum fortuna euntium non cursus est, sed volatus.' Porphyrius: τὰς δὲ Μοῦσας ἐντέρωσαν, καὶ τὰς Χειρῶνας κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τῆς Νίκης, καὶ τῆς Ἰρις, καὶ τὴν Ἑρμῆα καὶ τὴν Ἑρμῆν. Augustin. de C. D. IV. 14. et 17. Turneb. III. 12. et XXVII. 2. Ovid. Amor. III. 2. Matth. Schlicker. in epist. Crit. lit. D. I.

40 *Jure poetarum*] Simonides, auctore Plutarcho, τὴν μὲν ζωγραφίαν ποιῆσαι σιωπῶσαν προσηγόρευσε, τὴν δὲ ποιῆσαι ζωγραφίαν λαλοῦσαν. Confer P. Victor. Var. Lect. XII. 24.

47 *Cognatumque voluit pigmenta Camænae*] Gifan. in Ind. Lucr. p. 342. [v. fac.] 'H. e. idem voluit pigmenta Camænae Egeriæ. 'Egeriam Camænam,' quia grata Camænis. Ovid. Fast. III. 'Egeria est, quæ præbet aquas, Dea grata Camænis: Illa Numæ conjux, consiliumque fuit.' Eodem ergo pertinet pigmentum illud Numæ de Egeria. Trinam autem potestatem fallendi vocat picturam fingendique artem, superstitionem, et poësim. Hinc omnia idola extitisse. 'Convaluit' mire usus est, q. v. d. tria illa simul fecerunt ut valeret, i. e. effecerunt, et confirmarunt. Ita fere et alibi eo utitur verbo in Hamartig. vs. 190. 'Viderat argillam, simulacrum et structile flatu Convaluisse Dei.' Sic v. l. vulg. *concaluisse*. Deinde quasi occupatione: Hæc si non ita sunt: si, inquam, ea non est origo idolorum; si ab illis tribus, poësi maxime et pictura ac fingendi arte ea non manarunt; cur sacra vobis ex tabulis (s.

picula) cerisque, hoc ad fingendi artem, &c. Cur, inquam, Berecynthi. &c. ita ab exemplo confirmat, cur ergo Galli Cybeles se excidunt: cum, i. e. nisi quia (observa usum particulæ 'cum,' ut et mox) poësis castraverit Atym? quod est, ex fabulis poëticiis cognoscitur, Atyn castrasse se. Et certe ad ejus exemplum, Catullo etiam teste, sibi virilia amputabant Galli testa Samia. Deinde, cur etiam templo Tri-viæ, &c. aliud argumentum ab exemplo elegantissimum. Cur a templo Dianæ arcentur equi, cum, i. e. nisi quod Musa seu poësis pudicum illum Hippolytum raptarit, h. e. raptatum faciat volucris et celeri cursu equorum, atque ita dilaceratum miserrime; illum, inquam, juvenem venandi studio-sissimum, eaque de causa Dianæ gratissimum? Hinc apud Ovid. Fast. III. 265. ubi de nobili illo Dianæ Nemo-rensis luco: 'Hic latet Hippolytus loris discerptus equorum: Unde ne-mus nullis illud aditur equis.'.... Pos-tremo ait ex ipso pariete Dianii, in quo depictam innuit fuisse hanc de Hippolyto historiam, satis perspi-cuum esse, quod dixerat, &c.

51 Cur Berecynthiacus perdit trun-cata] Περὶ στεφ. x. 1066. Fulgent. mytholog. lib. III. mihi p. 143.

54 Cum Musa pudicum Raptarit] Muret. Var. Lect. I. 12. Seneca Hip-pol. Græc. Epigramm. Χαφροσύνη καὶ Ἔρως κατεναντίον ἀλλήλοισιν ἔλθόντες, ψυχὰς ἔλασαν ἀμύθητοι. Φαίδρην μὲν κτείνεν πυρὶς πόθος Ἰκπολτόιο, Ἰκπό-λυτον δ' ἀγνὴ πέφνε σαρφροσύνη. Ovid. Met. xv. 497. Virg. Æn. vii. 765.

62 Suspende exuvias] Polyb. lib. v. Ἐν τε ταῖς οἰκείαις κατὰ τοὺς ἐπιφανέ-στας τοποὺς τιθέασι τὰ σκύλα, σημεῖα ποιούμενοι καὶ μαρτύρια τῆς ἐαυτῶν ἀρε-τῆς. Adi Lips. de Milit. Rom. I. v. Dial. 17. et notas Trist. III. I. vs. 33.

72 Sic urbibus adfert Hora diesque suum] P. Gregor. Tholos. de Repub. xxi. 3. n. 18.

74 Aut fatum, aut genium] Turneb.

adv. XIII. 12. P. Faber Semest. I. 9.

85 Uno omnes sub sole siti] Ambros. Hexaëm. v. cap. 8. 'Omnibus in com-mune elementa donata sunt: patent æque divitiis atque pauperibus or-namenta mundi.'

99 Quippe minor natura] Apoth. vs. 901.

125 Nam quantum subjecta] Hesiod. Theogon. Ὅσον ὀρέωνός ἐστι ἀπὸ γαλῆς, Lucr. IV. 419. 'A terris quantum cæli patet altus hiatus.' Theodoret. Gr. Aff. I. 'Ita et Astronomis credunt, qui ad eorum scholas accedunt, cum videlicet vel astrorum numerum col-ligunt, vel interapedines metiun-tur, quibus a se invicem distant; quotque insuper stadiorum millia cælum, quod oculis intuemur, a terra subductum sit. Cumque in ea tra-denda dimensione, magna sit inter Astronomos differentia: alii siquidem quadriagenties septuagies dena sta-diorum millia interesse aiunt, alii pauciora, nonnulli vero etiam multo plura: suis tamen discipuli præcep-toribus se accommodant, creduntque ita rem esse, sicut ab illis dici audie-runt.' Vide Bodin. in Naturæ thea-tro lib. v. et alios.

142 Ne torpens, et non exercita vir-tus] Arrian. dissert. Epictet. IV. 3. Isidor. Pelus. Ep. III. 93. et 96. No-tas Pont. I. 6.

146 Vincenda voluptas] Lactant. vi. 22. Nilus in parænet. n. 227. Μακά-ριος, ὁ τὰς ἡδονὰς παύων. τρέμουνι γὰρ τὴν πρὸς αὐτὸν πάλην οἱ δαίμονες.

149 Inter acerba sectandum virtutis iter] Eurip. Ἀπερὰ βαλεῖ διὰ μόχθων.

156 Et externos animum diffundit in agro] Basil. M. homil. εἰς πλουτοῦντας.

180 Judex corrumpitur auro] Divine Aristoteles ad Alexandrum apud Gal-terum I. 115. 'Si lis inciderit, te ju-dice; dirige libram Judicii: nec flec-tat amor nec munera palpent: Nec moveat stabilem personæ acceptio-mentem,' &c.

Judex corrumpitur auro] Supra περὶ

oreph. x. 655. et 657. Jacob Magnus Sopholog. viii. 1. 'Non possum neque debeo silentio præterire aviditatem ingluviemque quorundam leguleiorum, quo jura venditant, quo pauperes opprimunt, inopis causam derelinquunt, cum iudice corrupto clam conjurant, et palam consentiunt, apud egentes et nil æris habentes se mutos reddunt, occupatos se clamant, colulum fasciis obstringunt, morbum Demosthenis fingentes; adversus hanc corruptelam Petronius cecinit Arbitr. Amore justitiæ nequaquam excitantur ad operam, sed talpis segniores virtutis vexillum ut desertores fugiunt. Ubi autem lucrum apparuerit, splendor auri dolosusque nummus refulserit, ubi sapor vini et pretiosi muneris adorea narium fores pulsarit; non solum codices et cartas, sed et pedes, manus, os, linguam, totamque corporis substantiam promittunt.'

195 *In ipsis Seminibus, natura docet revirescere*] V. N. ad Dracont. vs. 477. Ambros. de interpellat. cap. 7. et de resurrect. fide cap. 11. sup. Cathem. x. 121. Cyprian. contra Demetrian. p. 142.

220 *Ipse ego sum, virides oleas*] Deut. xi. 14.

221 *Graia quas Pallade flagitis ortas*] Olea Minervæ sacra est, autore Plin. lib. xii. Hygin. fab. 164. Unde et Palladia arbor cognominatur a poetis, ut apud Silium lib. i. Ideo autem illi fuit consecrata; vel quia signum pacis erat. Virg. Æn. xi. 101. 'Velati ramis olæ, veniamque precantes.' Et viii. 116. 'Paciferæque manu ramum prætendit olivæ.' Statius Theb. xii. 492. 'Supplicis arbor olivæ.' Ovid. Pont. i. 1. 'Pacatæ ramus olivæ.' Ubi V. N. vel quia semper viret olea, oleumque adeo nihil admixtum habet jucundi. Plin. xvi. 44. Theophrast. iv. 15. Aristot. de mirabilib. auscultat. Hinc Pallas accipi pro ipso solet oleo. Ovid.

Trist. iv. 5. 'Anima hæc moribunda revixit; Ut vigil infusa Pallade flamma solet.'

246 *Et quæ saxa Paros secat*] Mar-morum genera præstantissima, et distincta coloribus, quinque enumerat: Parium candidum, Numidicum flavum, Laconicum viride, Ægyptium purpureum, Sinnadicum maculosum. Isidorus Orig. xvi. 5. Plin. xxxv. 1. Virgil. Paron insulam appellat niveam. Martial. in balneo Tuccæ: 'Quod Phrygia Sinna, Afra quod Nomas mittit, Et quod virenti fonte lavit Eurus.' Statius lib. ii. Silv. Surrentin. Pollii: 'Hic Gratiis penitus desecta metallis Saxa. Quot Eos respergit vena Syenes, Sinnade quot mæsta Phrygiæ fodere secures Per Cybeles lugentis agros, ubi marmore picto Candida purpureo distinguitur area gyro. Hic et Amiclaei cæsum de monte Lycurgi Quod viret, et molles imitatur rupibus herbas. Hic Nomadum lucent flaventia saxa, Thasosque, Et Chios, et gaudens fluctus spectare Caristos.' Idem Silv. i. Epithalam. stellæ: 'Hic Libycus Phrygiusque silex, hic dura Laconum Saxa virent: hic flexus Onyx, et concolor alto Vena mari, rupesque nitent; quæis purpura sæpe (Ebasis, et Tyrii moderator livet aheni.' Item ibid. baln. Etrus. et iv. Silv. Epulo Domitiani. In templorum ornamentis eadem species adhuc extant Romæ et Senis, inquit Fabric. ex antiquitate passim collectæ et reservatæ.

249 *Templum mentis amo*] Supra repl. oreph. x. 346. Lactant. divin. inst. epitome cap. 3. 8. 9. de falsa relig. i. 20. v. 8. et vi. 2. Cl. Alexand. v. Strom. scribit, præ foribus templi in Epidauro inscriptum fuisse versum: 'Ἀγρὸν χερὶ νοῖο θύσσας ἔρως ἰδὲρα' Ἐπιμῶν. Ubi postulatur quidem ab intrantibus mentis integritas; sed unde petatur, inscriptio illa docere intrantes non potest. Ibidem Epicharmus Comicus vitam æternam pollicetur

mentis puritatem afferentibus : *Εὐσεβὴς τῷ περικλεῖ, οὐ πάθεις γ' οὐδὲν κακὸν καθάρων, ἅνα τε πνεῦμα διαμένει κατ' οὐρανόν.*

253 *Puder almus*] Nilus in parænet. n. 85. *Ἀκακίαν ἔσκει τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀγνείαν τῇ σέματι. ταῦτα γὰρ ἔμφω σε θεοῦ νὰν ἐπεργάζεται.*

263 *Seque inclinavit ad orbis Divitias*] Sup. *πρὸς στερ.* x. 376.

272 *An veterem tantum morem*] 'Fugiamus consuetudinem,' ait Cl. Alex. protrept. 'fugiamus tanquam scopulum difficilem, aut Charybdis minas, aut fabulosas Sirenas. Suffocat hominem, a veritate avertit, abducit a vita, est laqueus, est barathrum, est malum ventilabrum consuetudo.'

281 *Quicquid posterius successor*] Cic. Acad. Quæst. 1. 'Recentissima quæque sunt correctæ, et emendatæ maxime.'

284 *Illegis melius saturatur glandibus alvus*] Ante fruges repertas, glandibus ceu pane victitasse ποῖτæ fabulantur. Virg. Georg. 1. 'Chaoniam pingui glandem mutavit arista.' Et paulo inferius: 'Prima Ceres ferro mortales vortere terram Instituit, cum jam victum Dodona negaret.' Ovid. Fast. v. 'Quænaque glans victa est utiliore cibo.' Plin. vii. 56. et xvi. præm. et ibid. c. 5. et 6. Pausanias in Arcadicia Pelsago assignat inventum, non quærens sed faginis vescendi glandibus: fuitque Arcadibus tam disturnna glandium cibus, ut Apollo hunc illis, in oraculo Lacedæmonia dato, victum attribuerit: πολλὰ δὲ Ἀρκαδία βαλανόφρογ ἔδρας ἔσται, &c. Alexand. ab Alexandro iii. 11. Elian. Var. Hist. iii. 39. Erasm. adag. *ἀλὺς ἔρως.* Boëth. ii. Met. 5. Apollon. Argonaut. i. iv. Artemidor. Onirocrit. ii. 26.

285 *Primi homines cuneis acindebant fascie lignum*] Veteres non securibus, sed cuneis ligna scindebant. Coler. ad Val. Max. p. 605.

299 *Redeamus ad entra*] Lucr. v.

1415. 'Posteriorque fere melior res, illa reperta Perdit, et immutata sensus ad pristina quæque. Sic odium cepit glandis: sic illa relicta Strata cubilia sunt, herbis et frundibus aucta. Pellis item cecidit, vestis consumpta ferina est,' &c. Vide ibid. vs. 939. Arnob. lib. ii. mihi p. 92. 'Quid enim si hoc modo culpam velimus inspicere prioribus illis atque antiquissimis seculis, quod inventis frugibus glandes spreverint et repudiaverint arbute, quod corticibus contegi, et amicitri dealerint pellibus, postquam vestis excogitata est textilis, usu et commoditate succinctior? aut quod structis domibus, et lautioribus successibus institutis, non antiquas adamaverint casulas, nec sub rupibus et cavernis præoptaverint, ut beluæ, permanere? Commune aut omnibus, et ab ipsis pæne incunabulis traditum, bona malis anteferre, inutilibus utilia præponere, et quod esse constituerit pretiosius, lætius id consecrari et petere: in eoque defigere spem salutis, et salutarium commodorum.'

294 *Præcipit Scythica juvenis pietate victum de ponte*] Cicero pro Sex. Roscio: 'Habeo etiam dicere, quem contra morem majorum minorum LX. de ponte in Tiberim dejecerint.' Varro in Sexagesi: 'Vix ecfatus erat, cum more majorum ultro caenares arripiunt: de ponte in Tiberim deturbant.' Non. Marcell. Ovid. Fast. v. 620. Proverb. 'Sexagenarios de ponte.' Item, festivum epigramma apud Erasm. adag. 'Risus Sardoniua.'

296 *Cædibus infantum fument Saturnia sacra*] Augustin. de C. D. vii. 26. Tertullian. apologet. cap. 9. et adversus Gnosticos. Justin. Mart. apolog. 1. Plin. xxxvi. 5. Johan. a Wouwer ad Miuc. pag. 160. Plato in Minoë. Cæl. Rhodigin. xiii. 23. Plut. de superstitione. Theodoret. Græc. affect. lib. vii. Origen. lib. v. contra Cel-

sum. Plut. de sera Numinis vindicta.

300 *Pelle Libystidis ursæ*] Turneb. xxviii. 19. Multis abundat feris Libya; ideoque inde pulcherrimæ solebant adferri pelles. Δέρμα, inquit Hesychius, λέβυκόν, ὡς κάλλιστον. ideo Libycæ pelles pro pulchris ponuntur. Virg. Æn. viii. 'Effultum foliis, et pelle Libystidis ursæ.'

315 *Tardis semper processibus aucta Crescit vita*] Lucret. v. 1389. 'Sic unumquicquid paulatim protrahit ætas In medium, ratioque in luminis eruit oras.' Idem ibid. vs. 334. et 1106. et iii. 979. Senec. de benefic. iii. 29. Cic. 'Omnium rerum parva sunt principia, quæ suis tamen usæ progressionibus augentur.'

318 *Infantia repit*] Senec. ep. 122. Lucr. l. iii. vs. 346.

322 *Ultima consiliis melior*] Tiracquell. tom. i. de jure primigen. præfat. Manil. ii. 842.

326 *Ceu quadrupes*] Sphingis ænigma illud docet, quod allegat Scholiastes Euripid. in Phæniss. hunc in modum: 'Ἔστι δίκουν ἐπὶ γῆς, καὶ τέτραπον, οὐ μία φωνή, καὶ τρίπον· ἀλλάσσει δὲ φύην μόνον, ὅσα ἐπὶ γαίαν ἔρπειτ' αἰνέται, ἀνὰ τ' αἰθέρα καὶ κατὰ πόντον. Ἄλλ' ὅσταν κλειστοῖσιν ἐπεργόμενον ποσὶ βαῖν', ἔνθα τάχος γυόσιν ἀφανρότατον πέλει αὐτοῦ. Ille vel ad veterem elegans Græciam Rhodomanus ita vertit: 'Quid pedibus binis, trinis, graditurque quaternis? Cui vox una, unam quod mutat tempore formam, E cunctis, quæ pascit humus, fert pontus et aër. Promovet at multo cum se pede, tardior illi Est gradus, exiguæque latent in corpore vires.' Explicat id etiam Diod. Sicul. iv. 6. Vide et Natal. Comit. ix. 18. Hygin. fab. 67. Palæphat. lib. i. pag. 113.

345 *Posuisse in collibus aras*] Adj. si libet, Natal. Comit. i. 10.

351 *Bimaris Corinthi*] Muret. Var. Lect. i. 7. Sidon. Apollinar. Panegyry. Anthem. vs. 475. 'Tendis et in bimarem felicia regna Corinthon.'

353 *Quasdam victa dedit capitis Cleopatra canini*] Propert. lib. iv. de Cleopatra: 'Ausa Jovi nostro latrantem opponere Annibim, Et Tiberim Nili co-gere ferre minas, Romanamque tubam crepitanti pellere sistro.' Arnob. lib. vi. 'Anubis canina cum facie.'

354 *Capitis canini*] Carol. Paschal. Coron. ix. 26.

355 *Cornutus facies*] Carol. Paschal. Coron. x. 4.

356 *Roma triumphantis quoties*] Sa-reasber. viii. 7. p. 480.

394 *Fluxit ab uberibus*] Hyginus fab. 252. Propert. ii. 6. Ovid. Fast. ii. Lactant. i. 20. Supra περί στροφ. x. 611.

396 *An cum vulturibus*] Plin. x. 6. et xx. 7. Rhodigin. xxviii. 8.

415 *Regius exortam jam tunc habuit*] Lucr. v. 1137.

430 *Caput augustum diademate*] Paschal. Coron. ix. 16.

461 *Aut cur rubrica minetur*] Turneb. iv. 5.

470 *Nemo nocens, si fata regunt*] Panegyry. Constantino Const. fil. dictus: 'Usurpabo nimiram illa communia omnium facinorum patrocinia, quæ tamen plerunque etiam a sapientibus asseruntur. Neminem hominem peccare, nisi fato, et ipsa scelera mortali-um actus esse fortune: contra autem, Deorum munera esse virtutem.'

479 *Seque altius effert Sideribus*] Scite Chrysost. Homil. xxii. in Epist. ad Hebræos: Πανὸς πτεροῦ κουφότερος καὶ ὀψηλότερος ὁ ἡμέτερος νοῦς. Ἰπὺν δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ πνεύματος λάβω χάριν, βαβαί, πόσον ἐστὶ ταχὺς, πῶς ἄρτι, πῶς πάντα περνοῦται, πῶς οὐ καταφέρεται οὐδὲ καταπίπτει πρὸς τὸ ὄρατος; ταῦτα κατασκευάζομεν ἡμῖν τὰ πτερὰ διὰ τούτων καὶ τὸ πέλαγος διαπτήραι δυνασόμεθα τοῦ κλύδωνος τοῦ παρόντος βίου. Vide Apotheos. vii. 874. Pisi-des hexaëm. vs. 730. Ἡ πῶς μέγιστον ὄμμα τῆς ψυχῆς ἔφην, καὶ τῶν ἀδύλων ὀπτικοῦς ἔχει πόρους· καὶ νῦν μὲν εἰς γῆν ταῖς ἐνεργείαις μένει, νῦν δὲ πρὸς

αὐτὸν ἀλλεται τὸν αἰθέρα· καὶ πηρὸς ἀρθεῖς, καὶ τὸν ἥλιον φέδους, τὰς τῶν ἑνὸς τε καὶ κάτω ζητεῖ φύσεις, &c. καὶ πολλὰ κἀμνει, καὶ τὸν ἑσχατον πόλον Δοκεῖ παρελθεῖν, &c.

491 *Pallas ut Argis*] Pallas Argiva σάλαγγι dicebatur, et colebatur Argis; de qua Eustath. in *Iliad.* vi. Giffan.

492 *Cynthius ut Delphis*] Lactant. de falsa relig. i. 15.

514 *Corybanticus*] Natal. Com. ii. 1. p. 81. et 82.

523 *Laurum Cytharadi*] Hygin. fab. 303.

524 *Silvicola*] Pro Fauno; per ἀντονομασίαν. Fabric.

Arcumque puella] I. e. Dianæ. i. in Symmach. 364. Juven. Sat. xiii. 'Per calamos venatricis pharetramque puellæ.'

527 *Signum Symphonia belli*] Symphoniaci et cantores apud Ægyptios maxime in usu. Vide Lindenbrogium ad *Catalecta Scal.* p. 336.

530 *Liburnas*] Turneb. xii. 14.

533 *Quem miserat Algidus*] Quomodo Horat. Algidum, xii. pass. millibus ab urbe distantem, dixit nivalem; ita hic eidem tribuit gelidum axem; et per eum Synecdochice totam Italiam, unde exercitus Octavii collectus erat, intelligit. Giselin.

543 *Num Diomedes item tentoria*] Capto Ilio, Diomedes et Ulysses Græci Palladium ex arce sustulerant. Augustin. de Civit. Dei i. 2.

546 *Aut quoties ductor Macetum*] Q. Curt. in sua hist.

556 *Stantesque duces in curribus*] I. e. statuas triumphales.

561 *Si Brennum, Antiochum*] Romanorum hostes potentissimi memorantur, Brennus, dux Gallorum; Antiochus, Syriæ rex; Perses, Macedoniæ; Pyrrhus, Epiri; Mithridates, Ponti: qui magna ab ipsis gloria devicti sunt, a Camillo Brennus; ab Attilio Antiochus; ab Æmilio Perses, qui etiam in triumpho ductus

est; a Fabricio Pyrrhus; a Pompeio Mithridates, qui annos cum Romanis quadraginta bella gessit. Brennus periiit suo in se gladio usus, Antiochus familiarium ense, Perses in hostili carcere, Pyrrhus ictu tegulæ, Mithridates veneno: quas pœnas sacrilegii, superbix, parricidii, cupiditatis, tyrannidis non intulerunt ipsis a Prudentio recte irrita numina, sed justa et vindex Dei justissimi et omnipotentis ira. Fabric.

565 *Corvinum*] Ovid. Fast. i. 'Aut corvi titulos auxiliaris habent.' Plut. in Mario Plin. vii. 48. Agell. ii. 9.

568 *Infestas tegerent cum funera Cannas*] De strage et clade Cannensi, Polyb. v. 18. Strabo in fine lib. vi. Lactant. ii. 17. Frontin. ii. 5. Oros. iv. 16. Valer. Max. i. 1. et 2. item ii. 2. et passim. August. de C. D. iii. 19. Sil. Ital. i. ix. per totum. Livius Dec. 3. l. ii. Scholiast. Juven. Sat. viii. Florus ii. 6.

570 *Cornice vel oscine parra*] De superstitione, quæ in anguriiis, consultantur Livius, Horatius, Plutarchus. In recentiorib. Alexander ab Alexandro, Tiraquellus Peucerus. Eleganter Varro irridet inscitiam an dementiam Romanorum, 'Deos ociosos et feriatos fore,' inquiens, 'si sua consilia corniculæ crederent aut corvo, hominibus judicanda.' Mordacius hic Prudentius. Mich. Piccartus Philosophus et Philologus eximius, lib. Periculatorum Criticorum singulari cap. 6.

572 *Tercentum Fabios*] Livius i. ii. dec. 1. Ovid. Pont. i. 2. et Fast. ii. 195. Valer. Max. ix. 11. appellat, 'trecentorum inclitæ gentis virorum stragem.' Turneb. adv. ix. 29. Senec. de benef. iv. 30. et v. 3. Agell. xvii. 21. Florus i. 12. Silius ii. 3.

573 *Carris Advolitans, prænuncia Crasso*] Florus iii. 11. ibique Joh. Camertes. Plut. in Crasso. Strabo i. xvi. Ovid. Fast. vi. Entrop. i. vi. Oros. vi. 13. Appian. in Parth. Ammian. Marcell. i. xxiii. Dio l. xl.

575 *Paphiam nivea vixere columba*] Columba in Veneris tutela putabatur esse; ut et passeris et olores. Ideo vehiculum Veneris ab hisdem trahi finxerunt. Et Columbas Veneri esse sacras aves, Latinus etiam Poëta testatus est his verbis: 'Tum maximus heros Maternas agnoscit aves.' Et Apollodorus in lib. *περὶ Θεῶν* tradit, dicatam esse Veneri columbam, quod libidinoso inprimis sit avis. Unde quoque ipsi nomen impositum sit in Græco sermone a copioso coitu et, ut loquitur, *παρὰ τὸ περισσῶς ἐρῆν*, cum vocetur ab illis *περισσέρῃ*. P. Victor. Var. Lect. III. 15. De passerib. Sappho, decima illa a Græcis Musa appellata: 'Ἀρμ' ὄρος εὐχάσα, καὶ οὐ δέ σ' ἄγον' ὧαίης στρουθοί, πτέρυγας μαλαίνας Πικρὰ διέκοντες ἀπ' ὀρέων', aliteros διὰ μέσσην. De Oloribus, Statius: 'Amycleos ad frena citavit olores.' Et Silv. III. coma Ear. 'Idalios Erycis de verticilucos Dum petit, et molles agitat Venus aurea Cynos.' Ibidem: 'Sic orsa, leves secum ipsa per auras Tollit, olorinaque iubet considerare biga.' De Columbis, Anacreon eis *περισσέρῃ*. Statius Silv. III. ad Claudiam 'Dioneam columbam' appellat.

581 *Ductaque per mediam spoliis fercula*] Lips. in Commentar. ad Plin. Panegy. p. 44.

585 *Discordes linguis populos*] Supra *περὶ σρεφ.* II. 417. Lips. de magnitud. Roman. I. 2. et seqq.

589 *Quo corda hominum conjuncta teneret Religionis amor*] Eleganter noster Stigelius: 'Utque alios alii de religione docerent, Contiguas Pietas jussit habere domos.'

604 *Tugus aurifluus*] Statius Silv. I. Tiburtino Manlii: 'Cujus stagnantia rara Debuit et flavis Hermas transcurrere ripis, Et limo splendente Tagus.' Plin. IV. 22. et XXXIII. 4. sup. *περὶ σρεφ.* II. 193.

Magnus Iberus] Plin. VI. 10. Supra *περὶ σρεφ.* I. 4. Benth. in Disceptat.

histor. p. 320.

605 *Corniger Hesperidum*] Plin. III. 5. Isidor. orig. XIV. 4. Dionys. in descript. orbis vs. 350. Aliqui intelligi autmant Eridanum; quo de Georg. IV. 371.

606 *Ganges*] In sacris Phyzon nominatur. Isidor. orig. XIII. 21. Cle. de N. Deor. II. Dionys. in descript. orbis vs. 625. M. Minuc. in Oct. p. 67. Alcim. Avit. I. 291. Q. Curt. I. VII. Ælian. de nat. anim. XII. 28. Ovid. Trist. V. 4. et Met. IV. 21. Virg. Æn. IX. Victor Massiliens. in Genesis I. 258.

Septem ostia Nili] Nomina ostiorum Nili enumerat Ammian. Marcellin. I. XXII. Plin. V. 10. quem vide ibid. c. 9. Ovid. Met. V. 'Septem diacretus in ostia Nilus.' Et I. XV. 'Perque papyriferi septemflua flumina Nili.' Et Amor. II. 13. 'Quaque celer late Nilus delapsus ab alveo Per septem portus in maris exit aquar.' Et Eleg. V. 'Ille fluens dives septena per ostia Nilus.' Vide Herc. Ciofani. ad Met. IX. p. 189. Plura de eodem P. Faber Semeat. III. 15. Alcim. Avit. I. 263. Herodot. in Euterpe. Apollon. I. IV. Jovius lib. XV. hist. Lucr. I. VI. Solin. c. XXXV. In Notis ad Victorin. Massiliensem in Genes. I. 267.

622 *Nam locus esse Deo*] Imperia itaque debent esse hospitia Ecclesiarum, et præsidia piorum: quale fuit Theodosii, Constantini, Caroli Magni, et aliorum paucorum. Fabric.

625 *Sic in compositos*] Sup. Psychom.

646 *Ut Tragicus Cantor Igno tregid ora cavato*] Tragici primum nuda ora perungebant fecibus vinaceis, a quibus nonnulli Tragediam nomen accepisse opinantur, quasi *τρογυδία*: post ab Æschylo reperta persona, cuius operimento caput et os tectum undique. Hinc Varro dicit, 'Tragicos olim fuisse ore, fecibus peruncto: nunc gibbero prodire ore i. e. extant et eminenti.' Auson. Poppa in notis ad Varron. Scallg. ad Manil.

p. 396. Turneb. adv. ix. 29. Cantor hic est histrio vel actor fabulæ. Scholiast. Aristoph. ad νεφέλας : 'Ἐκαδὴ τῆς τρέφει χρίματα, ἵνα μὴ γινώσκουσιν γίνεσθαι, οὕτω τὰ αὐτῶν ποιήματα ᾗδον κατὰ τὰς ὁδοὺς, ἀμάρτης ἐπικαθήμενοι' διὰ καὶ παροιμία, ὅς ἐξ ἀμάρτης λαλεῖν. ἤγουν ἀνισχύοντες ὑβρίζει. τοῦτο δὲ ἐποίησαν οἱ κακοὶ ποιεῖν.

668 *Nero matre peremta*] Sueton. vl. 34. Poëta innominatus : 'Quis neget Æneæ magni de stirpe Neronem? Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.' Fabric. Nero, Caligulæ avunculo suo simillimus, imperium dimisit, patriam incendit: matrem, uxorem, fratrem, præceptorem interfecit: partem Senatus maximam sustulit, tota vita et moribus portentum fuit, eadem Christianorum infinitam edidit. Boëth. de consolat. Philosoph. ii. Met. 6. Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. c. 10. pag. 94. et seq.

671 *Post hunc et Decius*] Decius Imperat. post Neronem crudelissimus fuit, odio Philippi et ejus filii, qui primi Christum ex Imp. agnoverunt. Fabric. Euseb. hist. Eccles. vi. 33. et 40. Benbellon. in Suscitab. part. i. c. 13. pag. 131.

685 *Libyn Collina a cardine portæ Annibalem*] Juvenal. Sat. vi. 'Proximus urbi Hannibal, et stantes Collina in turri mariti.' Sidon. Apollinar. panegy. Aviti vs. 131.

687 *Senones Capitoli ex arce fugatos*] Florus i. 13. et iii. 21. Livius l. v. Agel. v. 17. Augustin. de Civit. Dei ii. 22. et iii. 17. Veget. de re militari iv. 23. Plutarch. in Camillo. Virg. Æn. viii.

695 *Tentavit Geticus nuper delere tyrannus*] Fab. Geticus tyrannus, pro rege Gothorum, quem superavit Stilico. Et Getæ, pro Gothis, qui occuparunt Italiam. vide inferius vs. 786.

696 *Patrio veniens ab Istro*] I. e. Gothorum dux Radagastus. Chronol. Puccii p. 111. Hieron. in epitaphio Nepotiani. Hist. Magd. cent. v. c. 3.

Patrio veniens juratus ab Istro] Ita Massagetis sollemne juramentum, per Tanaim et Mæotidem paludem. Alex. ab Alex. v. 10.

698 *Mastrucis proceres vestire*] Turneb. x. 24. et xv. 23. 'Mastrucas quoque,' inquit, 'illis Septentrionalibus populis e pellibus, id est, vestibus scorteis, tribuit Prudentius.' Adh. et Lips. ad Taciti Germaniam p. 95.

702 *Pervigil anser*] Florus i. 13. Plin. x. 22. et xxix. 3. Livius dec. l. l. v. Alex. ab Alexandro vi. 11. Plut. in Camillo. Sidon. Apollinar. Panegy. Majorian. vs. 82. Cic. pro Rosc. Amerino. Arnob. l. vi. p. 200. et seq. Veget. iii. 26. ibidemque Stewech. Columella viii. 13. 'Anser solertior rem custodiam præbet, quam canis. nam clangore prodit insidiantem; sicut etiam memoria tradidit in oblatione Capitolii, cum adventu Gallorum vociferatus est, canibus silentibus.' Unde Ovid. Met. xi. 601. 'Canibusve sagacior Anser.' Idem Fast. i. 453. Lucret. iv. 686. 'Humanum longe præsentit odorem, Romulidarum arcis servator, candidus anser.' Basil. M. Hex. Hom. viii. p. 38. Πᾶς ἄγρυστος τὸ τῶν χερῶν γένος καὶ πρὸς τὴν τῶν λαοθωλῶν αἰσθησὴν ἐξέτατον. ὃ γὰρ ποτε καὶ τὴν βασιλίδι πόλιν περιέσσαντο, πολεμίους τινὰς ἀφανεῖς δ' ὄπλον ἀφανῶν ᾗδον μέλλοντας τὴν ἑκταν τῆς Ῥώμης καταλαμβάνειν καταμπεύσαντες.

706 *Pro patria*] Horat. Carm. iii. 2. 'Dulce et decorum est pro patria mori.' Cic. i. Offic. 'Omnes omnium charitates patria una complexa est. Pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere?' Tyrtæus: Τεθνᾶμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι τεθόντα Ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρτυρήσανον. Pindar. Isth. vii. Ἴστω γὰρ σαφὲς, ὅστις ἐν ταύτῃ νεφέλῃ χέλα-ζαν αἵματος πρὸς φίλας Πάτρας ἀμύνεται, Λογὸν ἀμύτων ἐναντίῳ στρατῷ Ἄστων, γενεῇ μέγιστον κλέος αἰξὺν Ζῶνι τ' ἀπὸ καὶ θανάων. vide Reusner. class. symbol. i. 33.

Et pulchram per vulnera quarere laudem] Virg. Georg. iv. 215. Æn. ix. de Niso: 'An sese medios moriturus in hostes Inferat et pulchram propeper per vulnera mortem.'

712 *Hasta draconis*] Snp. *repl. arep.* i. Georg. Schönborn. Polit. vi. 20.

719 *Qua Pollentinos*] Pollentini campi in Hetruria, celebres excidio Gothorum, qui jam Liguriam et Venetiam (paulo ante vs. 766.) funditus everterant, ducibus Alarico et Radagasto: et in montibus Fesulanis maxima clade oppressi erant. De clade ista Gothica Augustinus ita ait, lib. v. de C. D. 'Radagastus Gothus uno die, ne uno quidem non dicam extincto, sed nec vulnerato, Romanorum amplius quam centum millia militum amisit.' Fabri. Paulus Diaconus in Arcadio. Oros. vii. 37. Histor. Magdeburgens. cent. v. cap. 3. Osiand. cent. v. lib. primo, cap. 17.

721 *Camillo*] Plut. in Camillo. Sidon. Apollinar. panegy. Athen. vs. 526.

723 *Sertis redimire*] Rebus lætis et militia prospera, qua templa et turres, qua januas ædium, ornari tam floribus, quam ramis, ac vittis receptum. Juven. Sat. vi. 'Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit Vela domus, et adhuc virides in limine ramos.' Turneb. xxii. 12. et xxv. 4. Claudian. Magnete: 'Festa frondentia myrto Limina cinguntur.' Statius Silv. i. 'Fronde virent postes, et fervent compita flammis.' Confer Barthium ad Cirin vs. 95.

726 *Quos spargam flores*] Lips. ad Annal. Tac. xiv. Adi et Sueton. in Augusto c. 18.

Quos spargam flores] Alloquens principem Romanum, cupit eum colere coronis floreis. Paschal. Coron. ii. 13.

727 *Quæ festis suspendam pallia portis*] Virg. Æn. xii. 'Votas suspendere vestes.' Turneb. viii. 16.

740 *Baianis resolutus aquis*] Sidon.

Apollinar. panegy. Majorian. vs. 342. 'Non sic Barceus opimam Hannibal ad Capnam periiit, cum fortis bello Inter delicias mollirent corpora Baiaæ.'

745 *Campania fertilis*] Plin. v. 5. Erasim. et Joh. Alexand. Brassican. adag. 54. 'Campana superbia.' Florus i. 16. Solinus polyhist. c. 8. Straboni est *redior eibaiuviorarov* *ἀνδρτων*: Silio, 'tellus nunquam mentita colono.'

747 *Vicit amena Tarentus*] Valer. Max. ix. 1. Livius l. xxxiii. Cic. in Rull. ii. Seneca Epist. xii. 'Vina Hannibalem hiberna solveront, et indomitum illum nivibus atque Alpibus virum enervarunt fomenta Campaniæ. Armis vicit, vitilis victus est.' vide Gruter. ii. Discurs. in Tacit. p. 48. et seqq.

750 *Membra statuis effingere*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. c. 11. pag. 121.

781 *Æris*] Coint. Smyrn. i. 415. *Ευδης δ' αὖ πάντας φάος, καὶ ῥήγας ἀήρ.* Et Nazianzen. in Episcopos: *Ευδης μὲν πάντας αὖ ἀήρ, ἔνθ' ἑ δέ τε γαῖα· Εὐδης οὐρανὸς ἐβδς, ἑρ' οὐρανὸς ὕμνου· φάει· Εὐρὴ δ' αὖ πόρτοις χάρις, ἔνθ' ἑ δέ τε θέμνοι.*

782 *Immo etiam injustus pariter*] Cyprian. de bono patientiæ. et Serm. de Eleemosyna. Lactant. iii. 26. Chrysost. in 1 ad Timoth. cap. iv. Homil. xii. p. 1685. Augustin. tom. x. p. 1691. Ambros. offic. i. 11. et Hexaëm. vi. 8. Arnob. lib. iii. p. 114. 'Non fervorem genitalem solis Deus, noctis et tempora, ventos, pluvias, fruges, cunctis subministrat æqualiter bonis, malis, injustis, servis, pauperibus, divitibus.'

790 *Sic piratis mare servit*] Seneca de Benefic. iv. 28.

810 *Oceanus, nostrum qui continet orbem*] Dionys. in descript. orbis: *Μητρομαί ἐκαστοῖο βαθυρόδου ἐν γὰρ ἐκείνῳ Πᾶσα χθὼς, ἥτε νῆσος ἀκράτος ἐντεφάνεται.* Quod explicans Easta-

thius, *δοτεφανώσθαι τὴν γῆν φησὶν, ἥτοι κύκλῳ περιλήψθαι τῷ ὠκεανῷ ὅτε πῆσον.* Manil. iv. 588. 'Ipsa natat Tellus pelagi lustrata corona Cingentis medium liquidis amplexibus orbem.' Ibi Scalig. addit hoc Neoptolemi Pariani: *Ὁκεανὸς, τῷ πᾶσα περιβρυτός ἐνδίδεται χθών.* vide Notas meas ad Musæum vs. 45.

811 *Nostros potant animalia fontes*] Petron. in Satyr. 'Quid autem non commune est, quod natura optimum fecit? Sol omnibus lacet. Luna innummerabilibus comitata sideribus etiam feris ducit ad pabulum. Quid aquis dici formosius potest? In publico tamen manant.' Hanc in rem plura vide apud Lactant. iii. 26. Cyprian. Serm. de Eleemos.

832 *Sed ferit et nigro sordentia culmina fumo*] Tertull. de Spectac. c. xx. 'Sol, imo etiam ipse Deus de cælo spectat, nec contaminatur. Plane Sol et in cloacam radios suos defert, nec inquinatur.' Cyprian. in exposit. symb. Apost. H. Jun. cent. vii. ad 65. Synes. Ep. lvii. Macar. Homil. vii. xi. et xvi. Basil. M. homil. In Christi nativitate p. 234. Seneca de Benefic. iv. 30. Justin. Mart. de recta fidei confess. Κουὸς ὁ ἥλιος ἡμῶν καὶ ἐκδοτὴν τοῖς πᾶσι πρόκειται, καὶ οὐ τῷ μὲν λαττρῶν, τῷ δὲ πλείον προσβάλλει, ἀλλὰ κουὴν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν τοῖς πᾶσι ἐπίσης ἀφίησιν. Quo Diogenis Cynici scomma pertinet, qui πρὸς τὸν δουδίζοντα, ὅς ἐστι τέκνους ἀκαθάρτους εἰσέει, καὶ γὰρ ἥλιος, ἔφη, εἰς τοὺς ἀποκάτους, ἀλλ' οὐ μάλινται. Laërt. l. vi.

846 *Multa ambago viarum Anfractus dubios habet*] Pindar. Olymp. viii. 'Ὁ, τι γὰρ Παλὸς καὶ πολλὰ βέπει, Ὀρθῶ διακρίνειν φρενί, μὴ παρὰ καιρὸν, δυσπαλός. Prosper lib. de ingratia: 'Quem non recto via limite ducit, Quanto plus graditur, tanto longinquius errat.' Horat. Sat. ii. 3. 'Velut silvis, ubi passim Palantes error certo de limite pellit, Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utrique Er-

ror, sed variis illudit partibus.'

859 *Quæ sacra Diespiter infans Inter tinnitus*] Strabo lib. x. Callimach. i. 52. M. Minuc. Octavio, p. 47.

861 *Jamque Lupercales ferula*] Luperci, Panis sacerdotes, nudi per urbem cursitabant, cum virgis et scuticis lacescentes, et pulsantes puellas obvias; qua pulsatione sæcundæ fieri credebantur. Hoc etiam a Senatoribus factitatum: de Antonio Triumviro notum est. et ipsis Senatoribus loco summæ turpitudinis objicit, *περ σφε.* ii. 517. et x. 161. Idem 'Lupercales ferulas, nudosque juvenum discursus' exagitat. Fabric.

865 *Vilia Niliacis venerantur holuscula*] Juvenal. Sat. Cyprian. tract. i. contra Demetrian. p. 146. Strabo l. xvii. p. 558. et seqq. Turneb. vii. 8. Sup. *περ σφε.* x. 251.

869 *Crocodyllus*] De hoc lege Ammian. Marcell. lib. xxii. Plin. viii. 25. Solin. c. xxxv. Ælian. de animal. x. 22. Aristot. de animal. xi. 10.

876 *Hæc putat esse Deum nullum*] Plato de LL. x. 'Athenienses in eos, qui Deum negarent, extremum supplicium constituerunt;' teste Josepho lib. ii. contra Appionem. Ita damnatus et proscriptus est Diagoras; ut scribit Athenæus lib. xiii. Vide et Jul. Polluc. x. 24. M. Minuc. p. 18. Cic. de N. Deor. i. Theodoret. Græcar. affect. lib. vi.

Namque omnia verti Casibus] Muret. vol. ii. orat. 'Nihil autem casu aut fortuito accidit, sed Dei nutu, consilio, et prudentia:' ut testatur de LL. x. Plato: 'Deum universi opificem non tantum curam gerere in universum omnium, quæ condidit, sed et omnibus rebus officiose invigilare, et de humano genere particularem curam agere.' Vide Cic. i. et. ii. de N. Deor. Plutarch. *περ τύχης.* Et Aristot. Phys. ii. 6. mentem et naturam casui ac fortunæ antepont: vide Euseb. v. 6.

881 *Simplicis ergo via dux est Deus*]

Sup. Apoth. vs. 17.

884 *Prima via facies*] Lactant. in Epit. Divin. Institut. c. 3.

889 *Trahit inde sophistas*] Fabri. Dæmonis ministros Prudent. nominat in Scholis, Sophistas: in imperiis, aulicos potentes: per quos videlicet aut fraude, aut vi, sacram Christi religionem depravat aut evertit. His addit aruspices, fatidicos, magos, et mathematicos: quorum artes, iter esse mortis affirmat.

917 *Triptolemi*] De inventis a Cere frugibus, et apud quam gentem eas invenerit, sen cni earum usum primum dedit; vide Diod. Sic. v. 15. Cic. Verrin. vi. Hygin. fab. 147. et 277. et lib. ii. in Ophiucho. 'Frumenti rationem Ceres Triptoleum docuisse fertur.' Pausan. in Attic. Ejus vero ministerio in frugibus humano generi tradendis hanc Deam usam esse, sentit Plato de Leg. vi. Bergomens. Chron. iv. p. 53. b.

920 *Per Pharios Nilum discurrere campos*] Sup. vs. 673. Plut. de placit. philosoph. iv. 1. et l. de Iside. Herodot. in Euterpe. Strabo l. xvii. Lucan. l. x. Senec. nat. quæst. iii. 26. et iv. 1. et 2. Lucret. vi. 718. Statius Silv. l. iii. 'Unde paludosi fecunda licentia Nilii, Cur vada desistant, et ripa coërceat undas Cecropio stagnata luto: cur invida Memphis; Curve Therapnæ lasciviat ora Canopi.' Nonn. iii. Dionys. Heliodor. l. ix. Diod. Sic. l. x. Herapol. hieroglyph. x. 21. Philo l. i. et iii. de vita Mosis, et l. De profugis.

936 *Num Libyci desistat raris arator*] Granaria Romanorum fuerunt, vicina, Sicilia et Sardinia inbula; remotiora, Ægyptus et Libya. Fabri. Pindar. Isth. iv. *Λιβύας* indigitat *πορφύρον*.

939 *Nunne Leontini sulcator campi*] Plin. xviii. 10. 'Cum centesimo quidem et Leontini Siciliæ campi fundunt.' ibi vide notas.

940 *Libyæ ex littore*] I. e. Sicilia.

Plin. iii. 8. Dionys. de situ orbis: 'Ἀκρα δὲ οἱ Πάχυνος τε, Πελαγὸς τε, Ἀλβὴ τε' ἄλλ' ἦται διὰ τὴν μὲν ἐπὶ βαρὺν ζεφύροιο Εἰσανίχει, Πάχυνος δὲ πρὸς ἀγὰς αὐτὰρ ἐν' ἑρκτοῦς Ἠνεμόεσσα Πελαγὸς, ἐς Ἀδωνίην ὁρώουσα. Hinc Sicilia est dicta Trinacria, quasi τρία ἄκρα ἔχουσα, secundum Eustath.

942 *Sardorum congesta cœrens granaria*] Sardiniam tritici feracem esse, χάραν ἔχειν εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, εἶπε δὲ καὶ διαφέρωντος, notat Strabo l. v. Inde Horat. Carm. i. 81. 'Optimæ Sardinie segetes feraces.' Valer. Max. l. vii. 6. ait, Sardiniam et Siciliam benignissimas fulsæ urbis Romæ nutrices. Salvianus lib. vi. eandem appellat fiscalia horrea, et vitales urbis Romæ venas: ut etiam Florus iv. 2. annonæ pignora nuncupat. Lucan. iii. 65. de Sardinia et Sicilia: 'Utraque frugiferis est insula nobilis arvis, Nec plus Hesperiam longiquis messibus ullæ, Nec Romana magis complerant horrea terræ.' Hinc Callimach. iv. 21. Sardiniam dicitur *μαρπύρεσσα*. De Sicilia multa Cicero in Verrin. ubi in iv. horream populi Romani nominat, quæ sæpenumero eorum maximos paverit exercitus. Cato etiam cellam penariam Reipub. et nutriceam plebis Romanæ. Strabo l. vi. ex Polybio, *ταπεινὴ τῆς Τάρας*. De eadem Clandian. l. i. de Rept. Lucret. l. i. Diod. Sic. l. vi. Meli l. ii. Solin. c. xi. Fr. Juret. ad Symmach. p. 214. Lips. Elect. x. 8.

943 *Ergo pavis mensas*] Lucret. v. 937. 'Quod Sol atque imbres dederant, quod terra crearat Sponte sua, satis id placabat pectora domum. Glandiferas inter curabant corpora quercus Plerumque, et, quæ nunc hiberno tempore cernis Arbute pænice fieri matura colore, Plurima tum telus etiam majora ferebat.' Quæ ad verba eruditiss. Lambinus, præter Platonis e Politico locum, istud Maximi Tyrii adfert, *ὡς ἔργων*: 'Ὡς δὲ τὸν κατὰ τὸν Ἑρμῆον (φάρ) βίω, αἱ

τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις φηγοὶ καὶ ὄχραι. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπεφημίσθη φέρων ἡ γῆ τοὺς καρποὺς αὐτομάτους, ὅτι αὐτοῖς οὐδὲν ἔδει γεωργίας ἐξ αὐτοφύου βιοτεύουσιν.

947 *Quis venit esuriens*] Lips. Elect. i. 8. et 2. de Magnitud. Rom. .c. x. Vincent. Contaren. de re frumentaria. Turneb. xi. 6.

949 *Aut quæ Janiculo*] Procopius de bel. Goth. lib. i. notat, omnes molas ad Janiculi radices in Tiberi fuisse.

956 *Perperci plerumque fanem*] Lips. Constant. ii. 23. Cypr. cont. Demet.

Si tabidus ær Siccatit tenues] Hunc ad modum legimus in Livio l. xi. anno Urbis DLXXII. 'Siccitate et inopia frugum insignis annus fuit. Sex menses nunquam pluisse memorie proditum est.' Anno Christi 874. magna fuit siccitas Cæsare: quàm deinde gravis fames secuta est, viro Basilio M. qui divites gravissimis orationib. hortatus est, ut tenuioribus facultatibus suis subvenirent. Immittit enim Dominus filiis suis quandoque annonæ caritatem, ut exploret divitum charitatem, an sincera sit, et non ficta. Osiand. cent. iv. iii. 52. Hist. Magd. cent. iv. c. 13. vide eundem Osiand. cent. v. iv. 7. p. 439. Evagrius hist. Eccles. ii. 6.

959 *Nec vernas infudit aquas*] Confer Stat. Thebaid. iv. 697. et seqq.

967 *Quam Priami gentior conductis mania fabris*] Laomedon pacta mercede conduxit Neptunum et Apollinem ad ædificandum Trojæ mœnia. Vide Homer. Il. xxi. Euriip. Androm. vs. 1007. Coluthus: 'Ἰλιον, ἢν πύργωσεν Ποσειδῶν καὶ Ἀπόλλων. Epist. Paridis: 'Ilion aspicias, firmataque turribus altis Mœnia, Phæbeæ structa canore lyræ.' Ut autem fidem sefellerit Laomedon, testatur ipse Neptunus apud Virg. Æn. v. 'Cuperem cum vertere ab imo Structa meis manibus perjuræ mœnia Trojæ.' Ovid. Met. xi. 'Bis perjura capit superatæ mœ-

nia Trojæ.' Hygin. fab. 89. Bergom. Chron. i. iv. p. 52. a.

968 *Quam virgo suas fundaret Athenas*] Vides Isidor. Orig. xv. l. Cæli. Rhodig. xxi. 24. Geor. Erhar. in symbolis Petronianis p. 539. et seq. Turn. xii. 7. Hygin. fab. 164. et 278. Fulgent. mythol. lib. ii. p. 136.

969 *In his quoniam Vestalis origo favilla*] Lips. de Vesta et Vestalib. c. 2.

990 *Et excessu moderaminis afficit artus*] Snp. Cathem. iv. Basil. M. Homil. περὶ νηστείας ii. p. 135. et alibi: 'Ὡς περ ἐν ταῖς ῥοπαῖς τῶν ζυγῶν, ἐὰν μὲν καταβαρύνῃς πλάστιγγα, κορυφώσῃς πάλιν τὴν ἀντικειμένην ποθέσεις οὕτω καὶ ἐπὶ σώματος καὶ ψυχῆς ὁ τοῦ ἑτέρου πλεονασμὸς ἀναγκαῖον ποιῆται τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἑτέρου. vide S. Basilii Episcopi Ammonitiones, apud Goldast. in parænet. parte 1. fol. 203. et seq.

1000 *Sed si Vestales*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. cap. 11. p. 119.

1005 *Exercere manus non pœnitet*] P. Pithæus subcesiv. ii. 14.

1007 *Fasciolis*] Terminos sive terminales lapides coronis donavit antiquitas, tanquam judices et arbitros finium, ac proinde pacis et amicitie custodes. Illud coronamentum non solum constitit e floribus, sed e fasciis sive fasciolis. Car. Paschal. Coron. iv. 4.

1008 *Terminus*] M. Velserus Rerum August. Vindelic. lib. iv. pag. 75.

1009 *Et quæ fumiflæ arbor vittata lucernas*] Lips. Elect. i. 3. De vittis, fusc Bernart. ad Theb. Statii v. Quicquid venerabile efficere veteres volebant, vittis ornabant.

1028 *Semina cum sulcis*] Vide Chrysost. in Matth. p. 399. et 411. et seqq.

1031 *Via in aggere*] Viæ publicæ, ut quæ militari labore erant munitæ, exaggerabantur, ut imber deflueret, minusque lutulentæ redderentur. Virg. Æn. v. 'Qualis sæpe viæ de-

prensus in aggre serpens.' Agger etiam absolute pro via usurpatur. Seldon. Apoll. carm. xxiv. 'Antiquus tibi nec teratur agger.' Turneb. xi. 6.

1054 *Sunt et virginibus pulcherrima præmia*] Ambros. libb. de virginib. et adhortat. ad virgines. et lib. De institut. virginis.

1065 *Ac primum parva teneris capientur*] Lips. de Vesta et Vestalib. cap. v.

1069 *Captivus pudor*] Epiphanius in Apostolicis: *Ὁ γὰρ ἐπαγαγὼς ἡ εὐσέβεια, ἀλλ' ἐκ προαίρεσews ἡ δικαιοσύνη.* Nyssēn. lib. de virginitate: *Μέχρι δνόματος τὴν ἀγαμίαν ἐπιτηδεύοντες, οὐδὲν διαφέρουσι τοῦ κοινού βίου.* Apud Maximum Monachum ex Ignatio recitantur ista: *Παρθένας ζῶντες μὴδὲν ἐκτίθει· ἐπισφαλὲς γὰρ τὸ κτήμα, καὶ δυσφύλακτον, θῶαι καθ' ἀνάγκην γένηται.* Augustin. Psalm. xcix. 'Quid prod est integra caro, mente corrupta? melius est humile conjugium, quam superba virginitas: si enim nuberet, non haberet nomen, unde extolleretur; et haberet frenum, quo regeretur.'

1081 *Nubit anus veterana*] Lips. de Vesta c. vii.

Nubit anus] Paschal. Coron. iv. 15.

1086 *Ligat infula*] Paschal. Coron. iv. 22.

1087 *Fertur per medias ut publica pompa*] Dousa in Centurion. c. vii. ad Milit. 'Tangitque morem Romanum, cum Dii quotannis Circensium diebus in carpentis traducebantur.' Sueton. 'Classibus et tempestate perditis exclamavit, etiam invito Neptuno victoriam se adepturum, ac die Circensium proximo solenni pompæ simulacrum Dei detraxit.' Recte inquit, 'Pompæ:' nam traductionem hanc ita indigebant.

1088 *Pilento residens molli*] Lips. ad annal. xii. Tac. Dixit pilentum, pro carpento: imo ambigo, an vectabula ea diversa. Lipsius in Tac. 'Sacerdotes, Vestales capio: sacra, Deos

ipsos statuasque, quas pompa Circensal traduci in carpentis mos fuit.' Turneb. xi. 6. Matresfamilias, quæ præerant sacerdotiis: sacerdotes item et virgines Vestales etiam pilentis ferebantur. Id vocabant, Ducere sacra. Virg. Æn. viii. 'Castæ ducebant sacra per urbem Pilentis matres im mollibus.' Lips. de Vesta c. 11. P. Pithæus subcis. i. 5. Casaubon. ad Sueton. lib. v. p. 258.

1092 *Vulnera vendita patu*] Turneb. viii. 2.

1094 *Vittarum insignis phaleris*] Lips. de Vesta c. xii.

1098 *Converso pollice*] Politian. miscellan. cap. xlii. Turneb. xi. 6. Lips. Saturn. ii. 22.

1100 *Drum pulpat ense secutor*] Lips. Sal. ii. 7. Turneb. xxv. 17. Scalig. ad Manil. p. 417.

1101 *Quod continuare feruntur Excubias*] Lips. de Vesta c. x.

1104 *Perfundunt quia colla comis bene*] Idem ibid. c. xii.

1106 *Et quia subter humum*] Περσ. x. 1011.

1108 *An quoniam podii*] Lips. de Amphitheat. i. 11. et ad Tac. Annal. iv. p. 224. In theatro virginibus locus e regione prætoris. Quid autem in Circo et Amphitheatro? Spectabant e Podio; ut ex hoc discimus loco. Adi et Casaubon. ad lib. ii. Sueton. p. 123.

1109 *Spectant aratam faciem*] Lips. Saturn. ii. 8. Turneb. xi. 6. Intellegi arbitror pugnam retiarii, qui rete et fuscina gerebat, et Secutoris, qui retiarium insequabatur.

1113 *Quod genus ut sceleris*] Lips. Saturn. i. 12.

1124 *Tu mortes miserorum*] Theodosius Imp. laudatur, quod mactationem pecorum in sacris gentilibus sustulerit: Honorius ab eodem rogatur, ut theatricam gladiatorum lanienam interdicat. Fabric. Vide Cæsar. Baron. in Not. ad Martyrolog. sub I. Januar. p. 5. et 6. et tom. iv. Annal.

pag. 463.

1125 *Cujus sit parva voluptas*] Spectaculorum editiones, et alia ejus generis, voluptates appellari constat. Salvianus: 'Nihil esse criminum vel flagitiorum, quod non esset in spectaculis: ubi homines lacerarentur cum circumspicientium volaptate.' Trebellius Pollio: 'Ne diutius theatro et Circo addicta Respub. per voluptatum deperiret illecebras.' Vopiscus,

Aureliano: 'Sequentibus diebus datæ sunt populo voluptates ludorum scenicorum, ludorum Circensium, venationum, gladiatorum, naumachiarum.' Tertullianus: 'Nam omnes illæ profanæ spectaculorum sæcularium voluptates ex rebus Dei constant.' Hic ergo Prudentius ad abroganda hujusmodi spectacula Honorium cohortatur. Pet. Brossens ad Cassiodor. in Not. p. 398.

ISONIS MAGISTRI

GLOSSÆ VETERES

EX CODD. CAROLI WIDMANI ET JACOBI BONGARSII

STUDIOSE EXCERPTÆ.

W. denotat Widmani codicem, B. Bongarsii.

CATHEMERINON LIB.

PREF. 1 *Quinquennia decem*] Per quinquaginta annos. W. B.

2 *Fuimus*] Viximus. W.

3 *Cardo*] Annus. Cardo hic pro volubilitate ponitur, nam cardo proprie est lignum, in quo ostium volvitur; et dicitur cardo, quasi cor januæ. W.

Sole volubili] I. e. hac vita, quæ semper volvitur. W.

4 *Terminus*] Vitæ. W.

5 *Senio*] Senectuti apponit. W.

6 *Egimus*] Sc. nihil. W.

7 *Crepantibus*] Resonantibus. W.

8 *Ferulis*] Ferula proprie, qua Grammatici utuntur, qua manus discipulorum feriant. Unde Juvenalis dicit: 'Et nos manum ferulæ subduximus.' B. W. Ferulæ dictæ a fervore, eo quod fervere, i. e. tremere faci-

ant discipulos, Grammatici autem ferulas portabant ad feriendos discipulos. Hinc Juvenalis: 'Et nos manum ferulæ subduximus.' Est autem proprie genus arboris, cujus succus thapsia vocatur. W.

Toga] Vestis, qua Romani utebantur. Ante quintum decimum pueri prætexta utebantur, postea vero sub disciplina; toga, juvenili robore, nam toga vestis est qua soli liberi utebantur. W.

9 *Infectum*] Pollutum. B.

Falsæ] Rhetoricam tangit. *Non sine crimine*] Quia in mendacio crimen est. Vel: *Falsæ*] I. e. Dialectica et Rhetorica; quæ aliquando falsa concludunt. W.

10 *Protervitas*] Protervia et protervitas, i. e. superbia scilicet. So-

lent enim iudices in causa, quam præponunt, perseverare, donec vincant. W.

11 *Luxus petulans*] Līvor lasciviens. W.

Pudet] Verecundia. *Piget*] Pœnitentia. W.

Pudet ac piget] Me talium operum. W.

12 *Juvenem*] Me. W.

13 *Exia*] Pro, exinde; metri causa. i. e. statim. W. deinde. B.

14 *Armarunt*] Durarunt, superbum fecerunt. W. B.

Male pertinax] Perseverans. Malorum rerum perseverantia. W.

17 *Frenos*] Ligationes, Consulatus. B. W. Et frena dicimus. W.

18 *Terruimus*] Præfecturam exercendo. W.

20 *Evectum*] Sublimatum. W.

21 *Stare*] Sc. me. W.

22 *Volans*] Cito transiens. W.

Agis] Facit. B. fecit. W.

23 *Inrepsit*] Irrepera est aliquid latenter rapere. W.

24 *Salia*] Illius Consulis. B.

Arguens] Me. W.

25 *Sub quo*] Consule. Ex quo ad illum veni. W.

27 *Nix*] Canicies. W. B.

29 *Bona vel mala*] Vel prospera vel adversa. Media dicit. Unde Salomon: 'Non est prudentia, non est sapientia apud inferos, quo tu properas.' Media ergo sunt, quæ in hac vita et bonis et malis communiter eveniunt. W.

30 *Aboleveris*] Deleverit. W.

31 *Dicendum mihi*] Sc. habes. B.

Quisquis es] O Lector. W.

32 *Mens tua*] O Prudenti. W. B.

Perdidit] In morte. W.

33 *Illa*] Sæcularia. W.

Cujus habebis] Cuius servus es. B. Ad quem solummodo pertinebis, aut ut te remuneret, aut certe dampnet, i. e. ad puniendum vel ad remunerandum. W.

34 *Atque*] Potius, certe. W. B.

35 *Exuat*] Abiciat. W.

36 *Concelebret*] Laudet. W.

Ymnis] Laudibus. W.

Dies] Pluralis accusativus. W.

38 *Canat*] Laudet. W.

39 *Discutiat*] Inquirat. W.

40 *Sacra*] Idola despiciat. W.

41 *Roma*] O Roma. W.

44 *O utinam*] Nunc. W.

Emicem] Exilliam, exeam. Emico, est exilio. Unde Virg. 'Emicant digiti.' Ponimus emicare pro splendore; quia dum splendet, quasi exillire videtur, et immotum est. W.

CATHEM. *Cathemerinon*] Genitiv. plur. i. e. cottidianus vel consecrationum vel dedicationum. W.

HYMN. 1. 1 *Ales*] Per gallum, qui diem canendo denunciat, Christus significatur; qui mentes nostras ab infidelitate ad veram vitam, ad veram lucem, vocat. W.

3 *Excitator*] Quia excitat nos ad bonum. W.

6 *Desides*] Deses vel reses. i. e. piger; quasi in uno loco residendo piger efficitur. W.

8 *Proximus*] Christus enim in suo servitio laborantibus semper proximus est. W.

10 *Serum*] Tardum. W.

Cubile spernere] Exsurgere. W.

11 *Ni parte noctis*] Nisi parte noctis servitio laboraveris. W.

13 *Strepunt*] Personant cum quodam strepitu. W.

14 *Culmine*] Culmen domus dicitur a culmo. unde antiqui tecta sua eo operiebant. W.

16 *Nostrī figura*] Qui similiter monet nos a litibus exsurgere. W.

17 *Tenebris*] Ignorantia. W.

21 *Coruscia flatibus*] Solis impetu. W.

23 *Exercitos*] Exercitatos. W.

25 *Hic somnus*] Sed peccatorum. W.

26 *Forma*] Figura. W.

34 *Socordis*] Pigra. W.

37 *Ferunt*] Homines. W.

41 *Invis*] Odiosa demonibus. W.

43 *Situ*] Negligentia. W.
 44 *Satellitae*] Sequaces. W.
 45 *Præciti*] Dæmones. W.
 47 *Soporis*] Vitiolorum, mortis. W.
 49 *Via*] Significatio. B.
 57 *Negator*] Petrus. W.
 59 *Cum mens*] Quia quamvis voce Christum negaret, timore correptus; mens tamen et animas fidem servabat. W.

62 *Lubrica*] Volubili. W.
 64 *Demitit*] Dimisit. W.
 70 *Saluta*] A Christo. W.
 74 *Furva*] Nigra. W.
 75 *Letalis*] Mortalis. W.
 76 *Marcesc*] Tepeascit. W.
 79 *Mata*] Finit, terminus. W.
 80 *Stans*] In Dei servitute. W.
Excubet] Vigilet. W.
 81 *Ciamus*] Invocamus. W.
Intens] Ad Deum. W.
 89 *Fricola*] Vana, nihil valentia. W.
 92 *Veritas*] Christus. W.
 95 *Instant*] In præsentī vita. W.
 96 *Fit mane*] Fit dies iudicii. W.
 97 *Dissice*] Defectivum verbum est. W.

HYMN. II. 6 *Spicula*] Radio. Spiculum propriè est sagitta. W.

8 *Nitens*] Splendens. Secundum Physicos loquitur, qui dicunt, omnia colorata in nocte perdere colorem: Sole redeunte, redire colorem. W.

Sideris] Solis. W.

13 *Claudere*] Occultare. W.

14 *Fuscum*] Vitiosum. B. denigratum peccatis. W.

15 *Mane*] Adverb. est mane. temporis signif. sed hoc loco non est, cum coniungitur declinabili parti; ut mane novo; id est, in die iudicii. W.

17 *Squalido*] Tenebrosus. B.

19 *Delle*] Færum. W.

22 *Amat*] Cupit cooperiri. W.

23 *Turpibus*] Rebus. W.

24 *Fovet*] Amat. B. W.

26 *Panisset*] Adulterum sui sceleris. W.

28 *Constanter*] Audacter, fiducialiter. W. B.

Delph. et Var. Clas.

29 *Mene*] Si mane ebrius fuerit.
 31 *Cum*] Quando. W.
 32 *Castumque*] Castitatem. W.
 33 *Severum*] Adverb. graviter. W.
 34 *Ludicrum*] Ludibrium. W.
 35 *Inepta*] Incesta. W.
 36 *Colorant*] Laudant.
Serio] Honestè, sobrio. B. W.
 38 *Qua*] In qua. W.
 39 *Togatus*] Pacatus. W. quia se-
 re disputat. H. Gold.
 40 *Institor*] Negotiorum. W.
 41 *Forensi*] A foro. W.
 42 *Classicum*] Tuba bellica. W.
 44 *Suspirant*] Desiderant.
 45 *Lucelli*] Diminutivum a lucro.
 W. B.

Fenoria] Usuræ. W. Fenus dicitur a manipulo feni. Quia sicut fenum manipulis augetur, ita fenus, i. e. pecunia, augmentatur colligendo. B.

46 *Nescis*] Sumus. W.

52 *Canendo*] Laudando. W.

58 *Despice*] Diligenter aspice. W. Gold. deorsum aspice. B. W. ad oram.

59 *Fucus*] Peccatis vel nigris. Fucus dicitur de omni colore. unde fucatas vestes dicimus, quocumque modo tinctas. W. peccatis tenebrosa. Gold.

61 *Durare*] Perseverare. W.

63 *Nitere*] Lucere. B.

64 *Jordane flumine*] Baptismate. B. W.

65 *Dekine*] Post baptismum. W.

66 *Inferit atris*] Maculavit peccatis. W. B.

67 *Rex*] Christe. B.

Eoi sideris] Solis, qui ab oriente nascitur. W.

69 *Picem*] Peccata. B. peccatorem. W.

70 *Candore*] Justitia. W.

71 *Hebenoque*] Arbor nigerrima. nigro ligno. Hebenum est genus nigri ligni, vel: Hebenum genus est arboris; quod postquam incisum fuerit, et proicitur in aquas, ibidem quadam coagulatione durescit, et efficitur lapis niger. unde postea fiunt

Prudent.

4 X

utilia instrumenta ad discretionem bonorum malorumque munerum. W.

Cristallum] Perspicuitatem. W.

72 *Livida*] Sordida.

74 *Luctator*] Non brachiis, sed oratione, ut benediceret ei. W.

75 *Eousque*] Usque. Tantum significat, quantum usque. W.

76 *Sudavit*] Luctabatur. B. laboravit. W.

77 *Jubar*] Sol. B. splendor diei. W.

80 *Culpæ*] Luxuriæ. W.

81 *Inguen*] Synecdoche. W.

82 *Quæ*] Ubi. W.

Vilior] Est. W.

83 *Cordis*] Sensus.

86 *Tenebris*] Peccatis. B.

87 *Forte*] Si fortuito. W.

89 *Beatior*] Sc. ille. W.

90 *Intemperans membrum*] Indomita libido. W.

91 *Claudum*] Marcidum. W.

92 *Dies*] Finis. W.

Oborta] Quasi exorta. W.

93 *Falecat*] Discedat, facessat. W.

97 *Hæc lux*] Christus. W.

Serenum] Serenitatem. B.

100 *Felocamus*] Gogitemus.

101 *Dies*] Vita. W.

103 *Lubrici*] Instabiles. W.

104 *Noxa*] Culpa.

105 *Speculator*] Christus. B.

108 *A luce prima*] Infantia. B.

In vesperum] Senectam. B.

111 *Concipit*] Meditatur. W.

HYMN. III. 2 *Verbigena*] Verbo genite. W.

14 *Favor*] Laus. B.

Imbuere] Benedicat. B. sanctificet. W.

17 *Pateras*] Mensas. Patena est dicta a patendo. Patera vero, i. e. vas aptum receptui potus. W.

18 *Seria*] Sennam. Serium est honestas; inde seria pluraliter. W. honesta. B.

Ludicra] Juvenum. W.

Jocos] Infantum. W.

19 *Quod sumus*] Et nos et actus nostros regat superna pietas. W.

Agimus] Facimus. W.

21 *Spolia*] Sicut antiqui faciebant. W.

22 *Aromate*] Hoc aroma facit in singulari numero, nominativo.

25 *Ambrosius*] Dulcis, divinus. B. pro divino ponitur. W. ambrosia cibus Deorum. B.

23 *Nectareum*] Param. W.

25 *Abusque*] Abusque et adusque licenter dicimus. W.

26 *Camena*] Camenæ dicuntur quasi canenæ, a canendo. W. B.

Leves] Vanas. W.

27 *Quis*] Quibus. W.

28 *Sertaque mistica*] Corona. W.

29 *Stroflo*] Ciugulo aureo. Strofum est cingulum. Strofos enim dicitur Græce convertere. hinc dictum strofium, eo quod a posteriorib. ad anteriora convertitur. B. W.

30 *Redimita*] Figurata constructio. W.

Comas] Per comas. W.

31 *Generosa*] Nobilis a Deo creata. W.

32 *Indigena*] Incola. W.

34 *Data*] Sc. sibi a Domino. W.

35 *Artificem*] Christum. W.

36 *Ipsæ*] Artifex. W.

39 *Aër*] In aëre. W.

40 *Hæc mihi*] Potestati hominis subdidit omnia creata, et hominem subdidit sibi.

41 *Callidus*] Ingeniosus. W.

42 *Pedici*] Pedicæ sunt impedimenta gressuum. B. Pedica est laqueus, quo aves capiuntur. W.

Maculis] Retibus. W.

43 *Glutins*] De cortice gluten efficitur. W.

44 *Vinina*] Virgulta. W.

46 *Fluctuages*] Per fluctus vagantes. W.

47 *Texta*] Retia. W.

48 *Calamum*] Hamum. W.

50 *Credula*] Qui credidit. W.

Saucius] Sanciatu habens. W.

51 *Ingenus*] Innatas, nobiles. W.

53 *Hic*] In isto loco, ubi ager est. W.

- 54 *Luxurians*] Abundant. W.
 55 *Pacis*] Insigne pacis ferebatur antiquitus oliva.
 57 *Omnia*] Ea necessaria.
Suppeditat] Subicit. supposito vel suppositor significat subministro vel auxillor. unde suppetiam nomen. inde etiam pluralem legimus: ut nostra ei sint suppetia, i. e. auxilia. W.
 58 *Abisi*] Longe a Christicolis. W.
 61 *Fera*] Silvatica. i. e. extranea. W.
Indomitis] Quæ non habent jugum Christianitatis. W.
 63 *Siliqua*] Vagina leguminis. Demonstrat siliquas esse folles vel thecas esse omnium leguminum. unde Virgil. 'Siliqua quassante,' i. e. resonante. W.
 64 *Feta*] Plena. W.
 65 *Pascui*] Pro, pascat. W.
 66 *Mulctra*] Mulctræ est locus, ubi mulgentur animalia. Mulctrum vero vasculum, in quo mulgentur. W.
 67 *Ubere*] Se. ovium. W.
 68 *Coagula*] Sunt vasa, quæ et calathi, ubi coagulatur lac. W.
 71 *Cæcropia*] A loco, ubi abundant. W.
 72 *Sudas*] Stillat. W.
 73 *Opifex*] Hic et hæc opifex. W.
 74 *Liquat*] Extenuat. W.
 76 *Hinc*] A rare. W.
 78 *Tremefacta*] Concussa vel quassata. B. W.
 79 *Deciduo*] Desursum cadente. W.
 80 *Puniceos*] Rubicundos. unde et mala punicæ dicimus. vel; rubeos, ut sunt mala granata. W.
 81 *Veterum*] Sapientum. W.
 87 *Solis et orbita cum media*] Media die. W.
 88 *Occidua*] Vespere. W.
 90 *Armonia*] Modulatio, suavissimum carmen, vel organum. W. Armonio Græce cano. inde armonia, cantus cum laudibus. B.
 91 *Alitus*] Spiritus. W.
 93 *Incita*] Commota. W.
Resonam] Sonoram. W.
 95 *Eto*] Sit. W. B.
 96 *Manus*] Divinitas. W.
 97 *Composuit*] Creavit. W.
 98 *Effigiem*] Similitudinem. B.
 99 *Rata*] Perfecta.
 101 *Per amena*] In paradiso. W.
Virecta] Virentia. W.
 103 *Redolet*] Sc. flores. W.
 104 *Multicolora*] Varia. W.
Latex] Fons. W.
 105 *Quadriflue*] Quia quatuor sunt flamina paradisi. W.
 106 *Ait*] Deus. W.
 107 *Dedo*] Sponte trado. W.
 109 *Stipite*] Arbore. W.
 110 *Nemore*] Paradisi. W.
 111 *Hic*] Tunc. W.
Perfidus] Perdens fidem. W.
 112 *Inicit*] Decipit. W.
 114 *Votitis*] Pomis. W.
 119 *Parant*] Præparant. W.
 122 *Exigitur*] Expellitur. W.
 128 *Calce*] Calcaneo. W.
 129 *Muliebre solum*] Plantam veretur. W.
 130 *Suspiciat*] Sc. super se. timet. W.
 131 *His ducibus*] Colubro et muliere. W.
 133 *Imitatur*] Evam videlicet et Adam. W.
 137 *Proditus*] Manifestus. W.
 139 *Hominem*] Substantiam veram hominis. W.
 141 *Vivida*] Vivena. W.
 142 *Quem*] Sermonem. W.
 144 *Genialibus*] Voluptuosus. B.
 148 *Digladiable*] Plenum gladii, periculosum, divisibile. Digladiare. i. e. pugnare. W.
 149 *Cernua*] Curva, quasi cernens terram. W.
 151 *Merita*] Digna. B.
 153 *Inexplicitis*] Innumerabilibus. W.
 156 *Non*] Nonne. W.
 162 *Leonibus*] Leonem vocat Diabolum ob ferocitatem. W.
 163 *Exagitans*] Persequens. W.
 170 *Subjuga*] Tua. W.

- 171 *Locuples*] Locorum plene. W.
 172 *Tenui*] Modico. W.
 174 *Neu*] Pro, ne; et est verbum apocopum. W.
 176 *Hauustus*] Potio. W.
Abeato] Absit. W.
 179 *Modum*] Mensuram. W.
 180 *Sospitet*] Sanet. W.
 183 *A*] Heu. B.
 186 *igneolus*] Anima. W.
 195 *Situ*] Positione. W.
 199 *Flegetonte*] Inferno. Flox Græce, ignis Latine, hinc Flegeton igneus. W.
 201 *Manet*] Expectat. W.
 203 *Sarcosago*] Nam sarx caro, fago manduco. est similis, quia fuit homo. W.
 HYMN. IV. 2 *Inbecilla*] Infirma. W.
 4 *Cherubim*] Sc. super. W.
 5 *Supremo*] Excelso. W.
 6 *Subnitus*] Suffultus. W.
 12 *Perdomitor*] Moriendo in cruce. W.
 13 *Inde*] De Christo. W.
 15 *Parente*] Christi. W.
 16 *Candidus*] Sp. Sanctus. W.
 17 *Quæ*] Quia de illis scriptum est: 'Vos estis templum Dei vivi.' W.
Rident] Gaudent. B.
 18 *Medullis*] Præcordiis. B.
 20 *Dicata*] Sc. sibi. W.
 21 *Spurcum*] Spurcus, a, um. inde spurcitia. W.
Sacellum] Ut doctrix. W.
 22 *Tetrum*] Pro, tetre. nomen pro adverbio. W.
 25 *Niger*] Ipse horror. W.
Repellit] A se. W.
 26 *Innocensque*] A pueritia. W.
 27 *Sinu ac recessu*] Introitu et exitu.
 28 *Crapula*] Apostoma, i. e. indigestio. W.
 31 *Expedita*] Libera vel parata. W.
 37 *Præcluens*] Clara. W. excellens. Cleo Græce glorior; et cluo, excelleo et splendo et glorior. B.
 38 *Raucisonus*] Dure et terribiliter sonantes. W.
 39 *Virum*] Danibelem. W.
 44 *Feris*] Leonibus. W.
 49 *Comminus*] Juxta. W.
Reponunt] Mites effecti. W.
 51 *Ambit*] Circumit. W.
 53 *Expertum*] Notum, quem probatum habebat. W.
 57 *Mundo*] Aëre. W.
 60 *Agresti*] Rustica. W.
 61 *Prehensa*] Comprehensa. W.
 65 *Sensim*] Leniter. W.
 67 *Sume*] Pro, sume. W.
Carpas] Pro, carpe. W.
 69 *Liba*] Prandia. W.
Hoc pericle] Leonum. W.
 70 *Excitavit*] Elevavit. W.
 75 *Ymnos*] Laudes. W.
 78 *Feram*] Diabolum. W.
 82 *Rotamur*] Volvimur. W.
 87 *Super*] Desuper. W.
 96 *Quam*] Prophetis et scripta divina. W.
Orsa] Dieta. W.
 97 *Insolens*] Superbia. W.
 HYMN. V. 3 *Chaos*] Confusio noctis. B. profunditas tenebrarum. W.
 5 *Regiam*] Tnam.
 9 *Ne nesciret*] Ut sciret bene. W.
 13 *Quos*] Ignis. W.
 14 *Lichnis*] Lucernis. W.
Facibus] Fax dicitur a comedendo. fage Græc. comedere. nam facula, i. e. cortex arboris, materiam præstat igni comedendi. B.
 15 *Scirpea*] Quia de flore favi efficiuntur. W.
 22 *Olentibus*] Crescentibus. W.
 24 *Flere*] Fluere, timere. W.
 27 *Agit*] Persequitor. W.
Æmula] Imitatrix. W.
 36 *Involueris*] Calciamentis. a volvendo. W.
 37 *Sanguinis*] Generis. W.
 38 *Impotens*] Valde potens. B.
 44 *Micantior*] Clarior. W.
 45 *Niliaci litoris*] Egypti. B.
 48 *Classicum*] Tubam bellicam. W.
 52 *Gnosius*] Creticis Gnosiam est oppidum in Creta insula. W.
 53 *Cuneis*] Caneus est collecta in

unam multitudine militum. unde cuneus q. cuneus, a cœ et eo. W.

58 *Pelusiaca*] *Ægyptiis*. B. *Ægypti* civitas. W.

62 *Prælia*] Ab imprimendo hostes. unde et præligas, quibus premitur uva. W.

77 *Naufraga*] *Mersa*. W.

80 *Iustitium triste*] Luctus publicus. W. Iustitium est, ubi iusticia stat. et iusticium, publicus luctus est, qui in arce cunctis et ubique est. B.

92 *Aze*] *Sola*. W.

94 *Atticum*] Quod invenitur dulcius omni melle. W.

97 *Nivgulus*] *Niveus*. B.

109 *Freta*] *Tempestates*. W.

113 *Rosarii*] *Resis*. W. *rosarium* et *rosetum* idem sunt, i. e. locus, in quo rosæ nascuntur. B.

114 *Caltaque*] *Preciosa pigmenta*. B. *Calta*, virgultum in *Ægypte*, unde balsamum fit. W.

Pinguis] *Herbæ*. W.

116 *Crocos*] *Genus pigmenti*. B.

116 *Fugacibus*] *Vivacibus*. W. *manantibus* vel *viventibus* fluentis. B.

118 *Raraque*] *Preciosa*. W. B.

119 *Et folium*] *Pigmentum optimum*. genus *aromaticum*. W. B.

123 *Meles*] *Latæ generis neutri*, singularis numeri. W.

126 *Stige*] *Stix*, fluvius inferni, interpretatur, tristitia, luctus. B.

Feria] *Festa*. B.

128 *Acheronticis*] *Sine gaudio* *Flegeton*, flammens. *flor G. flamma*. B.

130 *Ambuit*] *Expellit*, *impellit*, vel *illuminat*. W. B.

132 *Mitibus*] *Mitæfactis*. W.

135 *Umbrae*] *Defunctorum*. W. al *functorum*. B.

140 *Aginus liba*] *Sacrificum* *sacrificia*. W. B.

141 *Mobilibus*] *Laxabilibus*, *mollibus*. W.

142 *Laquearia*] *Laquearia*, quæ cameram subtegunt et ornant; quæ et lacunaria dicimus. principaliter autem lacus dicitur, ejus diminutio

lacunar facit. Inde fit alia diminutio, q̄ per antisticon laquearia facit. W. B.

145 *Areæ*] *Planiciem*. W.

146 *Trionibus*] *Plaustris*. W.

147 *Bosforeum*] *Luciferum* vel *bo-*tem dicimus *bosforeum* vel *fosforeum*, i. e. *igniferum*. fos enim ignis dicitur. W.

148 *Hesperos*] *Stellas*. W.

149 *O res*] *Sc. est*.

HYMN. VI. 1 *Ades*] *Adesto*. B.

9 *Fluxit*] *Deficit*. W.

10 *Quietis*] *Sopor*. W.

11 *Vicissim*] *Inter diem et noctem*. W.

12 *Relaxat*] *In tranquillitate obtinet*. W.

13 *Procellis*] *In laborum procellis*. W.

14 *Sauciata*] *Tuta*. W.

15 *Bibis*] *Diligis*. W.

16 *Obliviale poculum*] *Laboris senilis*. W.

18 *Læthes*] *Oblivialis*. W. *lethes* G, *sopor*. B.

19 *Doloris*] *Laboris diei*. W.

27 *Feriatum*] *Ociosum*. W. *quietum*. B.

36 *Iacta*] *Sine arte*. B. W.

39 *Per quas*] *Facies*. W.

41 *Sensa*] *Neutraliter*. B. *sensum meum*. In plurali numero facit, hi sensus, et hæc sensa, neutr. genere. W.

49 *Horror*] *Somnæ*. W.

43 *Intererrat*] *Intermeat*. W.

47 *Paxore*] *De vel cum*. W.

48 *Ambage*] *Circumventionem*. W. B.

49 *Quem*] *Aliquem virum*. W.

51 *Vibrans*] *Illuminans*. W.

54 *Impiavit*] *Inquinavit*. B. *corruit*. W.

57 *Patriarcha*] *Joseph*. W. B.

61 *Unus*] *Magister pincernarum*. W.

62 *Tyranno*] *Regi*. B. *Pharaeni*. W.

66 *Perplexa*] *Obscura*. W. B.

- 69 *Præsul*] Princeps. W.
 71 *Virgam*] Sceptrum. W.
 89 *Quæsit*] Judex. W.
 92 *Prima ac secunda*] Corporis et animæ. B.
 95 *Non piorum*] Impiorum. W. B.
 105 *Capacem*] Omnia recipientem. W.
 107 *Caribdim*] Voraginem, vorago, naves sorbens. W. Ita vocat Antichristum; quia omnes ad se venientes in præcipitum trahit. B.
 110 *Ansa*] Sc. est. W.
 132 *Signet*] Sc. ut. W.
 139 *Pervicaci*] Pertinaci, perseveranti. W.
 140 *Præstrigator*] Præstigium dicitur monstrum, a præstringendo. i. e. illudendo improvise oculos. B.
Astu] Astutione. W.
 142 *Meandros*] Meander fluv. Carriæ, faciens revolutiones multimodas. Sed hic ipse fluvius pro ipsis flexib. serpentis introducit. W.
 146 *Liquesce*] Evanesce, deflue. W.
 149 *Fatiscens*] Deficiens. W.
 150 *Recline*] Reclinatum. W.
 HYMN. VII. 3 *Parsimoniis*] Abstinentiis. B. W.
 5 *Litamus*] Sacrificamus. Quidam putant a litoribus dicta lita. i. e. sacrificia: quia post navigationem in litorib. maris sacrificabant. Sed falsum est. nam litus, prima longa est; litum, brevis. B.
 7 *Expiatur*] Mundatur. W. imbuitur. B.
Vivida] Pleni. W.
 11 *Subjugatur*] Domatur. W.
 12 *Degener*] Ignobilis. W.
Sacordia] Pigritia. B. W.
 13 *Lepps*] Eloquentium, eloquentia. B. W. dicimus et lepor. W.
 15 *Parcam*] Artam. W.
 18 *Sequitur*] Consequens est. W.
 22 *Detersa*] Mundata. B. gēsausbert. W.
 23 *Excitato*] Elevato. W.
 27 *Sacerdos*] Propheta. B. W.
Ruris aridi] Eremitæ. H.
 28 *Segregem*] Segregatum. W. B.
 29 *Tradunt*] Dicunt. B.
 30 *Syrrium*] Arenarum, solitudinum. Saxorum syrtes, petrosaque terra. W. H.
 31 *Jugalibus*] Quadrigis. B.
 34 *Adflaret*] Inveniret. W.
 40 *Carentem*] Ipsum Moysen. W.
Substantia] Cibo. B. ciborum. W.
 43 *Cernuo*] Inclinato. B. curvo. W.
 44 *Præstrictus*] Tactus. H. B. captus. Gold.
 49 *Flexuosa*] Devia. B.
Dispensia] Pericula vel errores. B. W.
 50 *Lineam*] Viam. W.
 51 *Obsequellam*] Obsequium, vel obedientiam. B. W.
 53 *Confragosa*] Ardua vel aspera. B. W.
 54 *Converterentur*] Commutarentur. W.
 56 *Non usitatis*] Insolitis. W.
Ortus] Natus est. W. B.
 57 *Jam victo*] Vento. B. maturo, antiquo, viribus privato. W.
 61 *Patentes*] Vastas. B. amplas. W.
 64 *Seccasit*] Seorsum recessit. B.
Horrens] Expavens. W.
 65 *Oppidorum*] Populorum. B.
 66 *Parcus*] Afflictus, abstinentia. W.
 67 *Industria*] Diligentia. B.
 69 *Locustis*] Locusta est genus avis, digitalis longitudinis, acris volatu, sed deciduo cito. W.
Favorum] Non revera mel comedeat, sed confricata folia cujusdam ligni; quæ gratum saporem habebant velut mel. W.
 73 *Piatas*] Immundas. B.
Notas] Maculas. B.
 74 *Defecaverat*] Expiavit, mundavit. W. purificaverat. B.
 77 *Non secus*] Non aliter. B.
 78 *Pulcrum*] Adverbium. W. nomen pro adverbio. B.
 80 *Sudum*] Adverb. serene. B. adverbium. i. e. serenum. W.
 81 *Referre*] Dicere. W. B.

- Priest*] Antiqui. B.
 81 *Stemma*] Coronam. B. corona regalis. W.
 82 *Libet*] Figurant de Ninevitis. W.
Proditum] Manifestatum. B.
 83 *Ut*] Quomodo. B.
Diruenda] Destruenda. B.
 86 *Involenti jactantia*] Improba superbia. B.
 88 *Valgo*] Ubique per populos. B. W.
 89 *Bruto*] Stulto. B.
Contumax] Superba. B.
 91 *Offensa*] Irata. W.
 92 *Censura*] Dei. W. judicium. B.
 93 *Rompheali*] Gladiali. B. W. vindicta. Gold.
 96 *Dicula*] Tempusculum. B. W.
 98 *Nugas*] Vanitates. B.
 99 *Suspendit*] Elevavit. B.
 104 *Plectere*] Punire. B.
 106 *In Tharsos*] Cum debulisset navigare Nineven, fugit in Tharsos. W.
 108 *Per altum*] Profunditatem. W.
 110 *Vatem*] Prophetam. W.
 115 *Capacis*] Vasti. B.
Hauritur] Sumitur, voratur. B. W.
Specu] S. in. W.
 116 *Raptim*] Velociter. B.
Cassos] Vacuos. B.
 117 *Eludit*] Decipit, fallit. W.
 118 *Mordicus*] Mordaciter. B. W.
 124 *Meandros*] Recessus, secreta. W. B.
 126 *Exim*] Mox. B.
 131 *Percito*] Veloci. B.
 133 *Censor*] Judex. B.
Imputans] Numerans. B.
 135 *Credite*] Mihi. W.
 138 *Struem*] Congeriem. W. cumulum. B.
 139 *Flagellis*] Sarculis. B.
Germinis] Cucurbitæ. B. W.
 142 *Hausit*] Audivit. B.
 146 *Fremetem*] Irascentem. B. W.
Publicis] Manifestis. W.
 148 *Glaucos*] Nigros, canos. B.
 151 *Bullati*] Induti. B. ornati, gemmati. Gold. gemmati. W. ad o-
 ram. in quo tamen et pullati. i. e. nigri, qui in lectu vestibus nigris utuntur. Pulla vestis dicitur nigra. inde pullati patres. i. e. nigri.
 152 *Satasque*] Cilicis induebantur. B.
 156 *Coos*] Græcos. Coënsis ab insula, ubi nascitur. W. B.
Æstuantem] Ostendentem. B. W.
Murices] Purpuram. B. purpure regalis. W.
 157 *Lenam*] Pallium Imperatorum. B. genus vestis. pallium. W.
Dissipabat] Scindebat. B.
 160 *Impeditus*] Fœdatus. B. maculatus. W.
 164 *Cunula*] Conabula. B.
 168 *Rorulenta*] Humida. B. W.
 169 *Streptentis*] Ebullientis. B. bullientis. W.
 172 *Oraculum*] Responsum. B. minam. W.
 173 *Propere*] Statim. B. Gold. prosper. i. e. propitius.
Sinistrum] Minacem. B.
 175 *Fautrix*] Adjutrix. B.
 181 *Molle naturaliter*] Quod naturaliter infirmum est et fragile. B.
 184 *Emancipator*] Liberator, domitor. B. W.
Plasmatis] Corporis. B.
 185 *Cupidinis*] Quia cupidinem, quæ antea regnabat in hominibus, ipse devicit penitus. B.
 188 *Vendicavit*] Usurpavit. B.
 190 *Gaudiis*] Cælestibus, non sæcularibus. B.
 191 *Tabidum*] Tabescentem. B. pigrum. W.
 194 *Deusne*] Utrum. B.
 198 *Sectoribus*] Discipulis. W.
 201 *Hoc est*] Ut ipse triumphet super carnem. B. jejunium. W.
Livor] Invidia. B.
 203 *Altaris aram*] Aram fidei. B.
Aram] Planiciem. B. W.
 204 *Fidem*] Oblationem. W.
 205 *Limat*] Purgat. B. mundat. W.
 206 *Amæ*] Cum aqua. B.
 207 *Calente*] Ardente. W.

- 208 *Scabra*] *Aspera*. B. W.
 215 *Ducere*] *Æstimare*. W.
 220 *Fenerantem*] *Fenus* adquirentem. W.
 HYMN. VIII. 5 *Inpeditum*] Valde gravatum. W.
 6 *Tuleris*] *Patereris*. B.
 7 *Remisso*] *Levi*. W. laxo. B.
 8 *Palpus*] *Leviter* tangis. B. leniter tractas. W. foves, blandiris. Gold.
 9 *Rotat*] *Sc. jam*. W. B.
Summisumum] *Inclinatum*. Gold.
 10 *Vixdum*] *Adhuc*. B. W.
Tribus] *Horis*, ex XII. horis. B.
 14 *Soleimus*] *Fregimus*. W.
Festum] *Jejunium*. W. laudem. B.
 15 *Affatim*] *Abundanter*. B.
Imbuatur] *Satiatur*. B. refoveatur. W.
 17 *Favor*] *Clementia*. B.
 19 *Lacet*] *Blanditur*. B.
 21 *Invenusto*] *Indecenti*. Gold.
 22 *Lacerare*] *Sordidare*. B.
 24 *Comat*] *Ornat*. B.
 27 *Luteus*] *Croceus*, *rubicundus*. B. W.
Tinguat] *Coloret*. W.
 29 *Pudore*] *Castitate*. B.
 33 *Morbo*] *In morbo*. W.
Residem] *Pigram*. B.
 35 *Vellus*] *Dicitur* a vellendo; quia antiqui non tondebant oves, sed vellera ab eis evelebant. B.
 38 *Exclusis*] *Expulsis*. W.
 39 *Revehens*] *Reportans*. B.
Aprico] *Æstivo*, calido. W. sereno. q. africo. i. e. locus, qui sine frigore.
 42 *Vibrat*] *Crescit*. B. W.
Impexis] *Horrentibus*. B.
 43 *Sudibus*] *Spinis*. W.
 45 *Frequens*] *Densa*. W.
 46 *Vernat*] *Floret*. W.
Tum] *Etiā*. W.
 49 *Hisce*] *Pro istis*. W.
 51 *Compensant*] *Rependunt*. B.
 54 *Confectos*] *Constrictos*. B. afflictos. W.
 59 *Luteam*] *Linosam*. i. e. corpus, propter costas. B. corpus a costis. W.
 60 *Usus*] *Jejunii*. B.

- 61 *Linum*] *Hominem*. W.
 64 *Enervans*] *Infirmans*. B. W.
 71 *Tu*] *Sc. dum*. W.
 73 *Annuis*] *Consentit*. B.
Dexter] *Prosper*. B.
Secundo] *Præspere*. B.
 74 *Velud*] *Sicut*. B.
 77 *Bonum*] *Cibus*. W.
 79 *Sparus*] *Ipsa* esca vel cibus. W.
 HYMN. IX. 1 *Puer*] *Christe*. B. W.
Plectrum] *Pro lingua*. B. W.
Choris] *Canticis*. B.
 2 *Melodum*] *Modulabile*. B. W.
 3 *Pangat*] *Sonet*. B.
Lira] *Dicitur* a varietate chordarum. *hirin g.* varietas. B.
 4 *Rex*] *David*. B. W.
 5 *Infultus*] *Veste sacerdotali indutus*. B.
 8 *Orbis*] *Ordo Angelorum*. W.
Terra] *Homines*. W.
 9 *Cominus*] *Prope*. B.
 16 *Obnoxia*] *Dabitrida*. W.
 21 *Or*] *Faciem*. W.
 28 *Cantaris*] *Vasis Ydris*. B. W.
 30 *Rex*] *Architriclinus*. W. Regem, architriclinum dicit. *Architriclinus* enim princeps lectorum. *Cime Græ.* lectus. Antiqui enim tres lectos habebant, unum domino, secundum dominæ, tertium hospitii. Regem vocat dominum domus, vel sacerdotem, qui ad benedicendas nuptias venerat. B.
Sapore tinctis] *Saporatis*. B. coloratis, mntatis. W.
 32 *Ratum*] *Fisium*. B. W.
 33 *Piamina*] *Medicamina*. Gold. piacula, mundamina. W. B.
 35 *Nectare*] *Sputo*. W. saliva. B.
 36 *Orbis*] *Oculis*. *Orbes* vocamus oculos, propter rotunditatem. hinc et orbem dicimus, ob rotunditatem. B. W.
 38 *Vaxet*] *Moveat*. W.
 39 *Obsecundat*] *Obtemperat*. B.
Mitis] *Mitefacta*. W.
 40 *Extimum*] *Extremitatem*. B. W.
 43 *Ephabum*] *Javenem*. W. B.
 51 *Fatiscit*] *Deficit*, *affatim* hiscit. B.

- 53 *Impos*] Impotens. W.
 55 *Efferatis*] Feriatis. W.
 56 *Corripit*] Detinet et arripit sc.
 diabolus. B. W.
 57 *Lymfaticum*] Furens. B.
 58 *Ferte*] Dicit Deus. B.
Qualis] Cofinis. W. corbibus. B.
 59 *Referta*] Satiata. B.
 63 *Lacunam*] Foveam. B. fossam.
 W.
 64 *Meatus*] Transitus. B.
 68 *Veterna*] Morbosa vel antiqua.
 B.
 71 *Intrat*] Christus. W.
 74 *Obice*] Vecte. W.
 76 *Fulca*] Lucida. W.
 78 *Squalentis*] Nigrantis. W.
 79 *Lugubri*] Flebili. W. scetiminabili.
 B.
Ferrugine] Nigredine. B. W.
 81 *Chaos*] Tenebras. W. chaos et
 melos, neut. gener. numer. singul.
 B.
 87 *Corona ex sanguine*] Per marty-
 rium est. B. W.
 88 *Anguis*] Antiquus hostia. W.
 89 *Pernat*] Consumit. W.
 90 *Sibila*] Sibilosa. W.
 92 *Versipellis*] Castido. W.
 93 *Deluit*] Abluit. W.
 94 *Dux*] Deus. W.
 95 *Inuasceret*] Conuasceret. B. ac-
 tivum. W.
 100 *Cerneret*] Si adesses, cernere
 posses. W.
 101 *Tepescere*] Incalescere. B.
 103 *Occalum*] Mortem. B. Gold.
 105 *Calo*] Ad cælum. B.
 106 *Macte*] Salve. W. magis ante.
 B.
 107 *Clas*] Splendes vel abundas.
 W.
 111 *Perstrepunt*] Personant. W.
Concentibus] Simul cantantibus. B.
 HYMN. X. 1 *Ignec*] Quem Græci
 vocant pir noëron, ignem sensualem.
 W.
 3 *Vividum*] Animam et corpus. W.
 4 *Effigisti*] Finxisti. B.
 6 *Tibi*] A te. W.

- 7 *Vegitata*] Reborata. W.
 14 *Tolerare*] Pati. B.
 16 *Sibi*] A semetipsis. B.
 20 *Liquorem*] Serenitatem. B.
 23 *Compactaque*] Conjuncta. W.
 24 *Retexi*] Dissolvi. W.
 27 *Monstras*] Menstrasti. W.
 29 *Generosa*] Nobilia, animæ. W.
Caducis] Corporis. W. in membris.
 B.
 30 *Carcere*] In carc. W.
 31 *Pars illa*] Anima. B.
 34 *Lutum*] Non sobrie. nomen. W.
Sapit] Vult. W.
Capas] Appetit. W. B.
 37 *Generis*] Originis sum. W.
Ignis] Anima vivax. B. W.
 41 *Requiescere*] In sepulchro. W.
 42 *Sine mente*] Sine anima. W.
 44 *Sensus*] Animæ. B. W.
 46 *Calor*] Anima. B. Gold.
 53 *Sepulchris*] Cymitron Græce,
 Latine dormitorium. hinc Cymiterium
 et Cymiteria dicuntur. i. e. dormito-
 ria, in quibus sancti q. dormire vi-
 dentur usque ad diem iudicii. W.
 56 *Ambitus*] Ornatus vel honor. W.
 59 *Sabeo*] Fure. B.
 64 *Non mortua*] Unde in Job: 're-
 stituetur ut lutum signaculū, et sta-
 bit q. vestimentum.' Signaculum,
 hominem vocat, qui in lutum redigi-
 tur, et q. lotum vestimentum reser-
 vetur. W.
 66 *Upote*] Ut æstimo. i. e. quasi. B.
 67 *Omnia*] Post generalem resur-
 rectionem. W.
 69 *Qui*] De his qui mortuos sepe-
 liunt. W.
 70 *Aggere*] Cumulo. W.
 74 *Sorte sub una*] Una sorte est om-
 nium, videlicet mori. W.
 77 *Salor*] Pater. B. W.
 79 *Rite*] Rationabiliter. W.
 80 *Ius*] Legem. W.
Exsequiarum] Exequiis ab exse-
 quendo. W.
 83 *Humandi*] Sepeliendi. B.
 84 *Fleta*] Dep lorata. W. plorata,
 lamentata. Gold.

- 88 *Inlita*] Tincta. W.
Serena] Clara facit. W.
90 *Egena*] Indigena. quia necesse est, ut habeat rationem. B.
91 *Mordax*] Dura. B.
92 *Vexat*] Fatigat. B.
93 *Docuit*] Deus. B.
95 *Nocte*] Nox, pro tribulatione. Gold.
104 *Fatescere*] Resolvi. W. dissolvi. B.
106 *Color albidus*] Pallor. Gold.
Infolit] Corruptit. B.
Ora] Facies. B.
107 *Venustior*] Pulchrior. B.
108 *Tinguet*] Colorat. W. humectat. B.
110 *Carpet*] Corruptat. B.
112 *Adeso*] Consumto. W. B.
113 *Morbus*] Diabolus, qui morbos infert. W.
117 *Eminus*] Longe. W. B.
120 *Moverat*] Excitaverat contra alios. W.
Dolores] Morbos. B.
125 *Sequestro*] Commendo, separo. W.
137 *Hæc*] Caro. W.
139 *In istis*] Corpore. W.
141 *Depositum*] Commendatum. B. W.
143 *Fictor*] Plasmator. B.
144 *Enigmata*] Imagines. B. Gold.
145 *Modo*] Cito. B. W.
149 *Cariosa*] Corruptibilis. nam caries est putredo ligni. B. a carie. i. e. putredo. tremetres (leg. teredines) vocantur vermes, qui ligna comedunt, et in putredinem redire faciunt. W.
153 *Flamina*] Venti. W.
154 *Vacuum per inane*] Vacuum ærem. B.
157 *Dum*] Sc. usque. W.
160 *Requiescere*] Usque ad resurrectionem. W.
161 *Senis*] Abraam. W.
162 *Lazari*] Eleazar qui et Lazarus. W. B.
174 *Famulam*] Famulantem. B. W.
- 177 *Fovebimus*] Ornemus. W.
179 *Titulumque*] Epitaphium. W.
HYMN. XI. 2 *Recurrere*] Sursum. B.
4 *Tramitem*] Viam. W.
7 *Subductum*] A brevitate diei. B.
8 *Sensim*] Leniter. W.
11 *Gradatim*] Per gradus. per centum octoginta gradus ascendit Sol, quando crescunt dies: et per eodem descendit, et tot sunt anni dies; additis quinque, qui intercalares dicuntur. W.
Denuo] Iterum. B.
13 *Emerge*] Ascende, vel exi a cellis, Christe. B. W.
Pusio] Jesu. B.
15 *Parens*] Mater. W.
16 *Duplex*] Hominis et Dei. W.
18 *Editus*] Angelo nominante. B.
20 *Calebas*] Vigebas. calleo, vigeo, possum. W.
21 *Promta*] Parata. B. W.
23 *Effecta*] Facta. W.
26 *Digento*] Disposito. W. ordinato. B.
28 *In patris sinu*] Cum patre semper erat. W.
29 *Rotata*] Discursa. W.
Annalium] Temporum vel librorum. B.
34 *Nenias*] Vanitates. H. B. nenias vanitates sunt titulorum, quæ adhibebantur mortuis, quæ nihil proficiunt. W.
35 *Algida*] Frigida. W.
38 *Prædonis in jus*] In Diaboli potestate. W.
39 *Mancipatam*] Q. mancipatum traditam. W.
43 *Impune*] Sine poena Diaboli. B. sine vindicta. W.
45 *Induit*] Indidit. W.
46 *Excitato*] A morte. B.
50 *Te*] Christe. B.
Creator] Pater. B.
51 *Indidit*] Corporavit. B.
52 *Glutinans*] Ligans. W.
54 *Matura*] Plena. W.
Per fastidia] Dignitates. per tem-

porales expectationes. W.

62 *Vernantis*] Florentis. B.

64 *Veternum*] Peccatum. B. Veterinus morbus, qui et intercutaneus dicitur. W.

66 *Rus*] Superficiem. W.

68 *Nardo*] Preciosissimo unguento.

B.

Nectare] Fide. B.

72 *Cotibus*] Lapidibus. B.

74 *Rex*] Quercus. B.

75 *Amomum*] Genus pigmenti. B.

76 *Miricis*] Genistæ. W. humilissima arbor. B.

82 *Escora*] Inscannata. B.

83 *In pastu*] Quia tantum de comestione curant. W.

87 *Quadrupes*] Pecora vel pecorina.

B.

88 *Sapientique*] Intelligat. B.

90 *Prosepia*] Progenies. B.

Patrum] Judeorum. W.

91 *Credas*] O lector. B.

92 *Lynxatum*] Furentem. B.

100 *Dederunt*] Ostenderunt. B. *Hic nunc lacuna est in Bongarsii codice.*

HYMN. XII. 20 *Obductam*] Cooperatam. Obductum vulnus dicimus clausum. W.

22 *Siris*] Syrius stella. Syro, traho. inde Syria stella, a longo tractu. W.

26 *Jannam*] Ortum. W.

39 *Interminum*] Qui terminum non habebat. W.

40 *Chao*] Chaos, confusio elementorum, quæ fuit in primordio. W.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΟΝ ΛΙΗ.

PRÆF. 6 *Recidit*] Radet. W.

11 *Adprobat*] Laudat. B.

24 *Magno*] Sc. precio. B.

25 *In atrio*] Intra Ecclesiam. B.

26 *Obsoletum*] Vitilis. B.

Caducis] Vilibus. B.

31 *Vel*] Etiam. B.

PERISTEPH. HYMN. I. 3 *Notis*] Characteribus. W.

4 *Pollet*] Splendet. W.

Hibera] Hispanica.

8 *Aromas*] Sepulchra.

10 *Exteri orbis*] Aliensæ provincie.

12 *Ambians*] Desiderant.

13 *Congessit*] Cumulavit.

17 *Murmur*] Precem.

21 *Testibus*] Martyribus. Nam martyres testes interpretantur.

23 *Dispendio*] In diap.

25 *Probis*] Probatia, bonia. et dicitur probus q. probitate vel bonitate probatus.

27 *Hostibus*] Hosticus et hostilis, nomen sunt.

30 *In fonte rubro*] Sanguinis.

31 *Rudem*] Inconsuetam.

Laboris] Qui antea bene vixerant, sed excocti diversis suppliciis.

32 *Perenne*] Milites cingulo utebantur.

Cingulum] Coronam.

33 *Sucta*] Ante ea, quondam.

Militat] Nunc, gladio spiritus.

Sacrarius] Christi templis.

35 *Draconum*] Quia vexilla regum erant in modum Draconum vento in se recepto.

37 *Vile*] Sc. esse.

Expeditis] In paratis vel porrectis.

42 *Defugas*] Defuga, vel refuga, vel perfuga vocatur, qui unum reliquit et ad alium confugit.

44 *Illa*] Fides.

Ungulas] Genus tormenti, quo corinm martyribus detrahebatur.

45 *Expetebat*] Desiderabat.

46 *Bojis*] Boja et бага unum sunt. bacæ plural. sunt catenæ.

48 *Plectitur*] Punitur, condempnatur.

50 *Ingesta*] Facie.

51 *Dulce*] Dulcis res fuit.

53 *Sodalitas*] Sodales dicuntur, quasi simul edales, i. e. simul comedentes.

56 *Catastas*] Genus tormenti. i. e. lecti ferrei, quibus impositi martyres, ignis subponebatur.

58 *Mammona*] Dæmoni vel divitiis mundanis.

60 *Cælestis ignis*] Anima.

61 *Chirographo*] Manualis conscriptio.

- 64 *Tribunus*] Super mille.
Abstille] Discedite.
 65 *Torques*] Circulos.
Sauciorum] Infirmorum.
Premia] Quæ sunt.
 68 *Infames*] Sine bona fama ingloriosos.
 71 *Rigor*] Duritia.
 72 *Calips*] Ferrum. calips Græ. sideros.
 73 *Obsoleta*] Inveterata.
 84 *Patere*] Illis.
 85 *Anulus*] Qui signat fidem sine fine figuram.
 86 *Orarium*] Ab oro, i. e. sudarium.
 87 *Intinum*] Secretum.
 88 *Liquentis*] Liquidi vel sereni.
 89 *Vicum*] Hominum.
 92 *Herens*] Dabitans.
 96 *In*] Pro, ad.
Spiritus] Animas.
 102 *Questione*] Examinatione.
 106 *Crescit*] Tumesceat.
 113 *Algidus*] Febris.
 117 *Hiberus*] Fluv. Hispanie.
Alluit] Influit.
 118 *Hymnite*] Canite.
 HENN. II. 1 *Fanoram*] Idolorum.
 B. W. fano, æteta templa, ab eo, quod est fano, i. e. vox, i. e. a responsis. W.
Parens] Mater. B.
 2 *Roma*] Tu. W.
Dedita] Tradita. W.
 4 *Triumphas*] Vincis. W.
Barbarum] Gentilem. B.
 6 *Frenis*] Legibus. B.
 7 *Monstruosis*] Terribilibus. W.
 10 *Togata*] Nobili. W. pacificatæ. B.
Insignibus] Ornamentis, cum absolutum est; cum adjectivum, gloriæ. B.
 14 *Coss, Camilli*] Duorum ducum.
 Cossas, Afferum lingua regibus; Camillus, ingenuus. W. Coss, ductis; Camilli, consulis. B.
 18 *Prodigi*] Perditrix. B. prodigus, q. porro adiens. i. e. porro distribuens. W.
 23 *Fore*] Futurum esse. W.
 32 *Palmam*] Coronam. W.
 39 *Levita*] Levita interpretatur assumtus sicut Diaconus minister. W.
Gradu] In ministerio. W.
 40 *Præstantior*] Nobilior. B. sublimior, quia præstat. W.
 44 *Volatque*] Devotas, votivas. W. obistas. B.
 45 *Versat*] Cogitabat. W.
Famem] Cupiditatem. W. desiderium. B.
 48 *Exactor*] Quasitor. B.
 50 *Namos*] A Nema Censura. W.
 54 *Aroham*] Ab arcendo visum. W.
Ditibus] Aureis. B.
 55 *Refertam*] Plenum. W.
 56 *Moneta*] Moneta dicitur eo quod monet mentem inscriptione nominis regis, ne paracaraximi. i. e. falsi numi, fiant. W.
Condites] Absconditos. W.
 57 *Conqueri*] Causari. W. deplorare. B.
 61 *Abest*] Absit. W.
 64 *Orgis*] Officis. Orgia, ministeria. B. ministeria vel sacrificia. W.
 66 *Proditum est*] Dictum est. W.
 67 *Libent*] Sacrificunt. W.
 69 *Scyll*] Vasculis. B.
Ferunt] Dicunt homines. B.
 71 *Sacris*] Officiis. B. W.
 73 *Tum*] Imper. W.
Fratribus] Vobis. W.
 75 *Fundis*] Possessionibus. W. agris. B.
 76 *Sextertiorum*] Talentorum. sextertium, V. sextarii. i. e. aure scrip. et semis. B. W.
 77 *Addicta*] Assignata. B. K. m. ab avis addicta hereditas vel deputata, tradita. W.
 78 *Fedit*] Quod vobis fidei ungetis. W.
Auctionibus] Venditionibus. W. B.
 79 *Excheres*] Carens hereditate. W.
 80 *Sanctis*] Ironice.
 81 *Occulantur*] Abscondantur, occultantur. B. W.
 86 *Præstrigis*] Maleficiis. B. doctrinis, præstrigia dicuntur a præstringendo, eo quod præmonent homi-

nem et constringant timore suis demonstrationibus. W.

87 *Exaggeratos*] Accumulatos. W.

89 *Pescis*] Indiget. B.

90 *Fiscus*] Sacculus, in quo publica pecunia portabatur. W.

Ærarium] Gazophilacium. B.

91 *Dedita*] Tradita. W.

Stipendius] Publicis. W.

94 *Suum*] Proprium. B.

95 *Nemina*] Imaginem. B.

98 *Nempe*] Quippe. W.

100 *Signat*] Vendicat, curat. W.

101 *Aureos*] Mancusa. Philippi, mancosi. sed hic Philippos, metri causa. B. W. Mancusa Philippis est civitas; de qua in Evang. venit Jesus in partes Cesarum Philippi. W.

106 *Venditis*] Spargitis. B.

110 *Refert ad ista*] Respondet. B. W.

112 *Anxius*] Consentit. B. W.

117 *Tantum*] Tam multum. B.

118 *Enigmatum*] Figuras. B. denariorum. Enigma, obscura parabola. inde enigma dicit nummorum. nam metallis insensatis, obscuris, nomen regis capitur et imponitur. W.

119 *Augustus*] Octavianna. W.

121 *Locupletis*] Divitis. locuples talentis. W.

Archam numinis] Thesaurum Dei. W.

127 *Fungar*] Utar. B.

Efficacius] Operosius, melius, perfectius. W.

128 *Munere*] Officio. B.

129 *Digestus*] Ordinatum, ordinabiliter, rationabiliter. B. W.

130 *Supellex*] Substantia. B. thesaurus. W.

131 *Calculanda*] Numeranda, ordinanda. B. W.

132 *Summula*] Numerus. stipendium dicitur summula a sumendo. W.

136 *Gestiens*] Gaudens, exultans. B. W.

139 *Sponsor*] Promissor. B.

143 *Stipem*] Elemosinam. B.

144 *Cogens*] Colligens. B.

145 *Illic*] Sc. fuit. W.

Obtusibus] Visibus. B.

146 *Orbes*] Orbes dicunt vestigia aratri: sed non hic. nam scilicet sunt cavati oculi. W.

149 *Infracto*] Valde fracto, genua habens, sed non utitur. W.

150 *Tranco*] Syncope. B.

152 *Eat*] Sc. illic. W.

154 *Tabe*] A tabe. W.

155 *Arena*] Arida. W.

159 *Pens*] Ærario, cellario. W. B.

161 *Exin*] Mox. B. deinde, unde exinde. B.

162 *Viritim*] Singillatim, per singulos ordinatim. W. singulariter per singulos viros. B.

164 *Pro templo*] Coram. W.

165 *Præscriptus*] A iudice deputatus. W.

Fluxerat] Venerat. W. præterit. B.

168 *Efflagitans*] Postulans. W.

169 *Tum martyr*] Ait. B. W.

Assistas] Ut. B.

170 *Coramque*] Palam. B.

175 *Patentes*] Amplas. B.

180 *Fragor*] Clamor. B.

183 *In Laurent.*] Contra. B.

188 *Dispunda*] Contemnenda. B.

189 *Sitis*] Desideras. W.

190 *Rudera*] Arizzi vel stercore. B. rudera dicunt maceriam ruinæ. W.

192 *Penalis*] Durus. B. W.

Excudit] Fabricat. B. excoquit. W.

194 *Arenis*] Sicut Pactolus et alii. W.

197 *Pudor*] Castitas. B. verecundia. W.

198 *Integritas*] Virginitas. B. W. H.

199 *Occidit*] Deficit. W.

201 *Quid*] Quare. B.

Venenum] Avaris. W.

Gloria] Aurum dicit. W.

202 *Magni*] Precii esse. B. W.

204 *Et*] Etiam. B.

Humanum] Sc. aurum. W.

205 *Hi*] Mendici. W.

Alumni] Socii vel filii. B.

Luminis] Regni cælorum. W.

- 206 *Artas*] Affligit. W.
 208 *Insolescat*] Superbiat, sine consuetudine vivat. W. intumescat. B.
Turgida] Superba. W.
 209 *Cum*] Quando. B.
Dissici] Secat. B. consumit, lacerat. disperdo, dissicio. W.
 210 *Viget*] Interius. W.
 211 *Vicissim*] Mutuatim. W.
 212 *Sensuum*] Mentium. W.
 213 *Nam*] Quoniam. B.
In] Ad. B.
 215 *Effetus*] Infructuosus. B. H. vacuatus. W.
 216 *Elumbe*] Infirmam libidinem, quia sine viribus facit. B. infirmum, debile, infirmam libidinem. W.
Contrahas] Colligat. B.
 221 *Committet*] Compara. B. W.
Pestium] Vitiatorum. W.
 223 *Carnione*] Utrum. B.
 227 *Venusti*] Pulchri. W.
 229 *Valentes*] Robustos. W.
 231 *Mancum*] Curve. B. W.
 233 *Quemvis*] Quemcumque adfer. W. B.
 234 *Ore*] Facie. W.
 236 *Pauperum*] Sc. sit. B. W.
 237 *Serico*] Purpura. B.
 239 *Hidrops*] Hunc. W.
 242 *Volam*] In mediam palmam. W. medietas palmae. B.
 243 *Advancis unguibus*] Ungulis. W. curvis. B.
 246 *Sortia*] Sortum q. sortum. sortum est solea. sicut enim solea maceratur in manu aitoris: sic pellicula meretricis ab adulteris. W.
 247 *Cloacis*] Lacubus, sordibus. cloacæ sunt loca, in quibus adnatur sterqus civitatis. W.
 249 *Fervens*] Ardens desiderio. W.
Ambitum] Cupiditatem. W. honorem. B.
 250 *Æstuant*] Desiderans. B.
 251 *Mersis*] Occultis. B. in mentem mersis. W.
 254 *Prurit*] Q. perurit. B. ardet. prurigo ex ardore nimio venit. W.
 255 *Vexatur*] Sc. cædit. W.
Sculpti] Scabiti. B.
 258 *Strumas*] Tumores. W. chelen. W. B.
Retexam] Referam. B.
 259 *Purulenta*] Putrida. W. venenosa. a pus, puris. B.
 264 *Morbo regio*] Elephantico. B. regius morbus et arcuatus et ictericus et elephanticus. regius ideo dicitur, quia non potest curari, nisi feugilis cibis: aut quod regionem mortis pandat. elephantinus, eo quod elephantino osse curetur. arcuatus, eo quod colorem arcus cælestis habet. W.
 267 *Brevi*] Tempore. W. statim. B.
 274 *Interim*] Nunc usque. B. damhic est. W.
 277 *Facultas*] Possibilitas. B. W.
Suppetat] Abundat. W.
 280 *Recensendos*] Numerandos. B.
 282 *Muculentis*] Sordidis. B. mucens, totus, murcus, qui præcisum habet nasum. W.
 284 *Lipposque*] Sc. oculos. W.
Putri] Humida. W.
 285 *Tetrius*] Nigrius. B.
 286 *Leprosam*] Leprosus a laterum pruritu. B.
 289 *Animabus*] Vacat. W.
Inversa vice] Una pars. W.
 290 *Forma*] Imago. B.
 293 *En ergo*] Sc. habes. W. B. præsentatim. W.
 294 *Proxime*] Nuperrime. W.
 303 *Dammum*] Amissionem. B.
 304 *Ignis*] Amoris. B. H.
Nescias] Viduas. W.
 305 *Monile*] Ornamentum. W.
 306 *Comitur*] Ornatur. B. W.
 307 *Dotata*] Ornata. B.
 309 *Eccum*] Ecce. B.
 317 *Furcifer*] Exclamative. succensor ignis. W.
 318 *Strofas*] Versutias. B. fraudes. versutias. strofa, fraus, quæ techna vocatur. unde strofosus, fraudulentus, vocatur. W.
Cavillo] Derisione vel deceptione.

cavillum, convitium cum joco. B. illusione vel decept. derisoria. B.

Mimico] Scurrili. B. H.

319 *Nexuisse*] Involvisse. B.

320 *Saltas*] Saltare facis vel saltando dicis. B. W.

321 *Concina*] Composita. B. W.

Visa] Sc. est. B.

Urbanitas] Eloquentia. B. W. conveniens urbanitas, i. e. pulchritudo. cinnum genus potlonis ex diversis mixturis composita. inde concinna res, ex diversis composita sententiis. W.

324 *Acroma*] Gloriosus ludus. acroma proprie lyrarum auditio; hic autem jocus accipitur vel carmen æcnicum. B. W.

325 *Adeone*] Nonne adeo. W.

Austeritas] Severitas. W. asperitas. B.

326 *Fascibus*] Honoribus. B. W.

327 *Adeon*] In tantum. B.

329 *Oppetam*] Moriar. B. H. W. oppetere, q. terram petere. nam viri fortes, dum moriuntur, terram more petunt, ne vox audiat. W.

330 *Votiva*] Desiderabilis. W. B.

335 *Compendiosus*] Brevis, difficilior. B. W.

339 *Inextricabilis*] Infinibilis vel insolubilis. B. Indissolubilis. W.

344 *Abdita*] Occulta. W. secreta. B.

345 *Senescens*] Deficiens. B.

347 *Sensim*] Leniter. W.

348 *Semustulati*] Semiusti. semustulatus et semiustus, unum sunt. B. W.

350 *Misteriarches*] Princeps minister. W. mysterii princeps. et Græcum est. B.

Incidit] Sc. in posnam. W. B.

352 *Debeant*] Sc. alii. B. W.

356 *Vulcanum*] Ignem. B. W.

359 *Nudare*] Despoliare. B.

360 *Vincire*] Ligare. W. B. H.

361 *Os*] Facies. B. W.

363 *Legifer*] Moyses. B. W.

368 *Impatiens*] Non sustinens. W.

371 *Per imbrem*] Per densitatem. W.

373 *Inluminatum*] Manifestatum. B. manifestum. W.

Hoc] Genus fuit. W.

Eminus] Elonge. B.

374 *Recent*] Recenter. B. W.

Piatis] Baptizatis. B.

378 *Os*] Faciem. B. W.

Oblitum] Circumdatum. W.

Situ] Tenebris. W.

379 *Nigrante*] Nigro. B.

380 *Clarum*] Claritatem. W.

384 *Sudo*] Sereno. B. W. sudum dicimus q. sub udum serenitas, quæ post pluvias sit. W.

385 *Quin*] Insuper. B.

Qualitas] Sc. Laurentii. W.

388 *Nidor*] Fætor. W. B. H.

Nectar] Dulcedo. omnis suavitas odoris dicitur nectar. W. odor suavis. B. H.

390 *Aura*] Odore. W.

Afflicis] Affligit. B. affixit. W.

391 *Vindice*] Vindicante. B.

392 *Oblectamine*] Delectatione.

397 *Diutinus*] Longus. B. W.

399 *Ultero*] Sponte. B.

E catasta] E craticula. B. qui in catasta erat. W.

403 *Periculum*] Inquisitionem, separationem. B. W.

404 *Vulcanus*] Dicitur ignis. W.

406 *Tunc ille*] Sc. ait. W.

409 *Ludibundus*] Similis ludenti. W. B.

419 *Quirinali*] Romanæ. B.

425 *Remi*] Imperatoris Romanorum. B.

426 *Concessit*] Convenit. B. sc. Dominus. W.

430 *Jus*] Lex. B.

435 *Cateris*] Gentibus. B.

436 *Mens*] Fides. B.

437 *Confederentur*] Conjungantur. B.

438 *In symbolum*] Unitatem, fidem Catholicam. W. concilium, unam fidem. B.

439 *Mansuescat*] Mitis fiat. B.

441 *Advertat*] Sentiat. W. intelligat. B.

- Aljuncas*] Separatas. B. W. H.
 443 *Fidelis*] Credulus. W.
 444 *Numa*] Consul, i. e. Sabini. B. W.
 446 *Catonum*] Consulnū. B. consiliariorum vel sapientum, legis doctorum. W.
Curiam] Familiam. B.
 448 *Frigum*] Trojanorum. B. W.
 449 *Sterculum*] Adjectivum, i. e. cloacinum. B. W.
 454 *Gabriel*] Fortitudinem tuam. B. W.
 456 *Errans Julia cecitas*] Roma. B. Romana Ascanii. W.
 461 *Alter*] Unus. B.
Vocator] Prædicator. B.
 463 *Recludit*] Aperit. B.
Creditas] Sc. sibi. B.
 466 *Oblite*] Vocativi casus. B.
 468 *Plebemque*] Christianitatem. B.
 469 *Exterminas*] Depellit. W. extra terminum minat. B.
 472 *Officiū*] Valde nocet. B. obest. W.
 473 *Principem*] Constantinum vult dicere. B. W.
 476 *Sinat*] Non consentit. W.
 478 *Valvas*] Fenestras. B. seras. W.
 479 *Damnet*] Claudat Constantinus. B. W.
 480 *Obdens*] Opponens. W. contra dans. B.
Pessulos] Vectes. B.
 481 *Pura*] Deo dicata. W.
Sanguine] Inquinamento. W.
 483 *Æra*] Idola. W.
 485 *Hic*] Tunc. W.
Orandi] Sc. sancti Laurentii. W.
 486 *Vinculi*] Corporis. W.
 491 *Libertas*] Fiducia Laurentii. W.
 492 *Ambire*] Desiderare. H. B.
 493 *Repens*] Repentina. W.
Medullas] Viros. W.
Indoles] Nobilitas. W.
 496 *Nugas*] Idola. W.
 497 *Refricit*] Gelavit. B. W.
 500 *Sacellis*] Templis Deorum. B. W.
 501 *Tribunali*] Ad Ecclesiam. W.
 502 *Dimicans*] Pagana. W.
 503 *Ense*] Gladio. W.
 505 *Autorem*] Diabolum. W.
 506 *Tum*] Usque.
 507 *Lacessit*] Provoocat cum præl. W.
 509 *Æternum*] Æternaliter. B. in æter. W.
 511 *Festa*] Dea ignia. B.
Lares] Ignes. B.
 513 *Quiritum*] Romanorum. W.
 514 *Sinubium*] Combustionem, nam sinuacrum illius barbarum fuit. B. H. barbati in pictura. W.
Numa] Consul. B. Cassia. W.
 516 *Resultat*] Landat. B.
 517 *Lumina*] Principes, præcipalia. B. W.
 518 *Luperci*] Idoli. W. sacerdotes Panis dicti quod lupos ab ovibus arceant. hi vere pastores sunt. Lupercal vero templum Panis, ita appellatum, quod ei sollemnia ludicra celebrantur. unde lupercalia, prostibula dicuntur. B.
Flamines] Sacerdotes Deorum. Flamen est dictum q. filamen, eo quod filo caput cingebant antiqui. W.
 521 *Domus*] Familias. B.
 522 *Sexu ex utroque*] Virocum et mulierum. W.
 523 *Pignera*] Pueros. W.
 524 *Liberum*] Hominum. W.
 525 *Pontifex*] Sacerdos. W.
 526 *Ascitur*] Adquiritur. W.
 527 *Ædemque*] Ecclesiam. W.
 528 *Vestalis*] Quæ fuit sacra in vestibus. B.
Claudia] Virgo Vestæ, quædam formula Vestæ, Claudii filia fuit. W. familia. B.
 530 *Incola*] Romani cives. W.
 531 *Communis*] Prope. B. W.
 532 *Sodem osuam*] Sepulchrum. W.
 533 *Propter*] Juxta. B.
Advolvi] Prosternere. W.
 534 *Fletibus spargit*] Plorat. W.
 536 *Murmure*] Oratione. B. susuratione. W.

- 537 *Hiberus*] Flavius Hispanicus. W. Hispanicus. B.
 538 *Alpinus*] Montibus. W.
 539 *Cottianorum*] Alpium. duæ Alpes, Cotianæ et Pyrenæ. B. Cotianorum, Scottorum. W.
Ninguidos] A nive. B.
 543 *Urbanum*] Civile. B.
 547 *Coram*] Præsentialiter. B. manifeste. W.
 548 *Calem*] Ad Deum. W.
Intuemur] Operibus propinquamus. W.
Emius] Longius. W.
 550 *Passionem*] Passionis diem. W.
 554 *Allectus*] Electus, advocatus. W. B.
Municeps] Telonearius minister vel civis. B. W.
 556 *Civicam*] Angelicam vel domesticam. B. cælestium civium, cælestem. W.
 557 *Videor videre*] Mihi cernitur. W.
 558 *Virum*] Laurentium. W.
 559 *Roma cælestis*] Hierusalem. B. W.
 560 *Legis*] Elegit. W.
 561 *Credita*] Sc. tibi. B. illi. W.
 562 *Datum*] Sc. illi. W.
 563 *Quiritum*] Militum. W.
 564 *Annis*] Subvenis vel consentis. B. adjuvas. W.
 565 *Postulat*] Orat. W.
 568 *Ullus*] Sc. hominum. W.
 569 *Adies*] Pro adsia. B. W.
 570 *Alumnos*] Filios. W.
 571 *Lactante*] Satiante. W. B.
 583 *Corpori*] Peccato. W.
 HYMN. III. 1 *Germine*] Generatione. H.
Eulalia] Interpretatur boniloqua. B. Eulalia, boniloqua. Eusebia, bona cultura. Theosebia, Dei cultura. W.
 2 *Indoli*] Ingeniosa vel bona spe. W. spe vel virtute. B. indoles, est imago quedam propriæ virtutis. B. W.
 3 *Emeritam*] Emerita, civitas Hispaniæ, dicta quod ibi emeriti, i. e. Delphi. et Var. Clas. Prudent.
 veterani milites erant. B. W.
 6 *Occiduo*] In fine. B.
 7 *Tulis*] Genuit. B. detulit. W.
 10 *Titulo*] Sepulchro. B.
 11 *Curriculis*] Adnis. B.
 13 *Crepitante*] Sonante. W.
Pyra] Pyra ignis dicitur genus: qui, antequam succendatur, rogos vocatur. W.
 15 *Rata*] Arbitrata. W.
 17 *Patris*] Omnipotentis. W.
 18 *Tero*] Conjugio. B.
 19 *Crepundia*] Monilia, ornamenta, gemmas, insignia vel indicia, quæ expositis infantibus adhibentur. W. jocalia ornamenta. B.
 20 *Pusiola*] Parvula. W. juvencula puella. diminutivum a pusione, qui est communis generis, et significat puerum vel puellam fortiolem jam. inde pusiolus et pusiola, diminutiva. B. pusilla, pusilla. pusio dicitur primus natu. W.
 21 *Spernere*] Scilicet cepit. W. spernebat, i. e. abominabatur. B.
Sucina] Gemmæ fulvicolores, quæ ex lacrimis arborum fluunt, et in lapidem durescunt. Et sunt sucina a suco dicta. B. oscula, in ore infantum. W.
Flare] Flabat.
Rosas] Jocunditates mundanas.
 23 *Fulva*] Aurea. B.
Monilia] Splendida ornamenta in vertice mulierum. W.
Respuere] bat. B.
 23 *Ore severa*] Facie stricta, sobria. W. B.
Modesta] Quieta. W.
 25 *Caniciem meditata*] Morem imitata est. B.
 26 *Furiata lues*] Persecutio. H. mortalitas vel morbus. W.
 30 *Adolere*] Incendere, aliter crescere. W.
 32 *Ferox*] Fertilis. W.
 34 *Ankela*] Spirans. W.
 35 *Virum*] Syncope. B. pro virorum. W.
 36 *Rarentis*] Matris. W.

- Agis]* Operatur. B.
 88 *Rure]* In pago. B.
 43 *Tote]* Vidente. B.
Movet] Aperit. B.
 45 *Invia]* Loca sine via. W.
 46 *Laceris]* Laceratis. B.
 53 *Qui]* Radius. W.
 54 *Face]* Luce. B.
 55 *Chao]* Chaos, confusio rerum. W.
 57 *Secuta]* Dum sequebatur. B.
 59 *Canopica]* Ægyptiaca, i. e. munda. B. W.
 61 *Cita]* Velox. B.
 62 *Peragit]* Percucurrit. W.
 63 *Eos]* Orientalis. W.
 64 *Superba]* Nobilis. B.
 65 *Fascibus]* Honoribus. B. potestatibus vel pompis. W.
 66 *Rogo]* Interrogo. B. ad paganos dicit. W.
 69 *Sternere]* Flectere ad orationem. B. W.
Rasilibus scopulis] Rasis lapidibus, i. e. dolatis per imagines. B. W.
 71 *Manus]* Multitudo. B.
 72 *Christicolum]* Larum. B.
 76 *Isis]* Dca Ægyptiorum. W.
 80 *Frivola]* Vana vel mendacia. W.
 82 *Cliens]* Servus vel socius. B. servitor, amicus minor. W.
 83 *Prostituat]* Tradat vel turpiter se inclinet. W. B.
 85 *Generosa]* Christiana. B.
Quatit] Persequitur. B.
 86 *Dux bonus]* Per ironiam. B. W.
 88 *Inhians]* Appetens vel nimis cupiens. W.
 90 *Excruciare]* Extorquere. B.
 92 *Coacta]* Coniuncta. B.
 94 *Penetrabitur]* Interficitur. W.
 95 *Exagitante]* Fatigante. W.
 96 *Tulibus]* Verbis. B.
Excitus] Commotus. B. exitiabilis. W.
 98 *Lictor]* Carnifex; a ligando. B. W.
 101 *Quam]* In quantum. B.
 102 *Si potis est]* Si possibile est. W.
 103 *Torva]* Aspera vel minax vel contumax. W.
 105 *Genialis]* Nuptialis. B. lectus nuptialis vel honor gratus. W.
 120 *Thalamo]* Conjugio. B. W.
 123 *Temeraria]* Præsumptrix. B. W.
Debilitas] Deludis, exerceas, fedas. W. infirmitas. B.
 124 *Ecoe]* Aspice. B.
Parata] Sc. sunt. W. B.
 125 *Exitii]* Periculi vel mortis. W. B.
 131 *Rogo]* Interrogo. B. W.
 132 *Eminulis]* Longe præminentibus, ab eminus diminutivum. B.
 136 *Nihil]* Respondit. B. W.
 140 *Prosubigit]* Subvertit. B. H. Subigo multa significat: 1. aene. ut, 'subigant in cote secures.' 2. compello; ut, 'subigitque fateri.' 3. fedio vel conculco; ut 'pede subigit terram.' W.
 142 *Junce]* Tenera, juvenilla propter viriditatem. B. W.
 144 *Ad ossa]* Usque ad. W.
 145 *Notas]* Figuras. B. maculas vel cicatrices. W.
 147 *Quam juvat]* In quantum, jucundum est. B. W.
Hos] Martyrii. W.
 150 *Eliciti]* Expressi vel extracti. B. W.
 156 *Carnificina]* Locus vel exercitatio. B. W.
 171 *Emicat]* Saltit. B.
Repens] Subita. B. W.
 175 *Innocuus]* Sicut columba est. W.
 179 *Plaudit]* Ledit, jocatur. B. W.
 181 *Satelles]* Minister, vel sequax. B. W.
 190 *Vice]* In similitudine. W.
 197 *Vetonis]* Provincia Hispanie. B. W.
 198 *Ane]* Fluvius. B. W.
 199 *Viridante]* Irrigante. W.
Rapax] Velox turbiter. B.
 200 *Luis]* Lavit. H.
 206 *Super]* Desuper. W.
 208 *Solum]* Pavimentum. W.
 209 *Rosulenta]* A rosa, sicut rose-

lenta a rore. W.

223 *Nam caret*] Quia et in hieme ibi sunt. W.

Genialis] Nobilis. W.

226 *Comantibus*] Constantibus. B.

230 *Festa*] Festiva. W.

233 *Sita*] Posita. B.

235 *Propitiata*] Placata. W.

Fœcæ] Nutrit. W.

HYMN. IV. 3 *Cæsarangustam*] Una civitas. B. a Cæsare Augusto, ipsius conditore. W.

4 *Res cui*] Sc. credita. W.

7 *Gestans*] Dum gestat. B. W.

9 *Cum*] Quando. B.

10 *Nube*] In nube enim, in qua cælum ascendit, credimus venire ad iudicium. W.

Rubente] Ignea. B.

13 *Excitata*] Elevata. B. erigens caput. W.

14 *Properanter*] Celeriter. W.

16 *Camistria*] Sarcophagus. W.

17 *Afra*] Africana. B.

20 *Tresque coronas*] Sc. aliorum martyrum. W. tres martyres, i. e. Faustam, Ianuarium, Martialem. B.

25 *Strophæ*] Ornamento. B. cingulo. atrofiam, cingulum, ab eo quod est atrofæ, i. e. convertere. W.

26 *Gemelli*] Duo diaconi. B. W.

31 *Ambos*] Duos. B.

32 *Quos veneramus*] Sc. martyres, quos s. dixit, Emeterium et Cheledonum. W.

33 *Pareilon*] Civitas. W.

Cucufate] Martyre. W.

Freta] Confusa. B. W.

34 *Narbo*] Civitas. B. W.

35 *Arelas*] Civitas. B. W.

37 *Lusitanorum*] A patria. B. Lusitania, provincin. W.

Caput] Quæ est caput. W.

43 *Complutum*] Civitas. W. opidam. B.

44 *Iuvabit*] Delestat. B. ferre. W.

Duorum] Martyrum. W.

45 *Tingis*] Civitas Cotinæ. B.

Sua] Propria. W.

46 *Monimenta*] Recordationes.

48 *Juga*] Fidem. W.

49 *Pauca*] Urbes. W. civitates. B.

52 *Functæ*] Usæ. B.

53 *Revehes*] Referes. W.

57 *Numerosiores*] Pluriores. W.

61 *Parens orbis*] Cartago, mater. W.

Pæni] Africani. B.

69 *Umbrarum*] Dæmonum. B.

77 *Inde*] Sc. Cæsarangustæ. B.

78 *Clerus*] Cohors clericorum, i. e. Cæsarangusta. W. B.

79 *Insulata*] Ornata. B.

80 *Valeriorum*] Episcopi erant. B. W.

85 *Nostrum*] Pro nostrorum. B. W.

88 *Grandine*] Persecutione. W.

89 *Peregre*] In peregrinatione. B. W.

91 *Futuri*] Temporis. W.

99 *Prope litus*] Promontorium maris. W.

100 *Saguntii*] Civitatis Hispaniæ. B. civitas Hispaniæ, fida Romanis; et est gen. fem. W.

101 *Palestra*] Luctatione. B.

105 *Templo*] Sc. Vincentis. W.

106 *Partas*] Syncope. B.

Palmas] Martyres. W.

107 *Laureis*] Coronis. B. W.

108 *Cucurrit*] Coronatus est. W.

109 *Encrate*] Proprium nom. mulieris; Encrates, abstinens Græce dicitur. hinc Encratiel hæretici vocantur, qui creaturas Dei damnant. dicunt, non esse bonum manducare carnem, et bibere vinum. W.

110 *Ossa virtutum*] I. e. fortia opera. nam viva erat, quando hæc fuerunt scripta. W.

Quibus efferati] Ossibus sevi. W.

112 *Dedecorasti*] Deturbasti. W.

115 *Tu morti*] Tu sola post martyrium viva fuisti. W.

117 *Seriem*] Ordinem. W.

118 *Carnis et casæ*] Abscisa carne, frustra est. W.

121 *Barbarus*] Durus. B.

122 *Impensus*] Effusus est. W. redditus. B.

- 125 *Minus*] I. e. non. B. W.
 126 *Abolens*] Delens. W.
 128 *Soporo*] Soporifero. B.
 129 *Cruda*] Recens. W.
Longum] Diu. W. longe. B.
 141 *Titulum*] Hoc decus. W.
Fruendum] Habendum. W.
 143 *Fuge*] Din. W.
 145 *Sacra*] Civitas. W.
Candidatis] Martyrizatis. B. W.
 147 *Conscriptum*] Deputatum. W.
 148 *Pangere*] Laudare. W.
 149 *Ede*] Profer. B. compone vel
 canta. W.
 150 *Tibi*] A te. B.
Concinatur] Canatur. W.
 155 *Tuleris*] Sustinnerit. W.
 167 *Bella*] Sc. martyrum. W.
 158 *Quantus tua*] Sc. sanguis bella.

B.

- 161 *Posthinc*] Postea. W.
 162 *Renuente*] Respuente. W.
 163 *Saturninos*] Nam barbara no-
 mina erant. ideo in metro ponere ne-
 quibat. W.

166 *Parvi facit*] Contemnit. W.168 *Rudis*] Nova. B. W.171 *Explicandus*] Pronunciandus.

W.

173 *Recolet*] Numeret. W.176 *Jure*] Lege. W.177 *Ad antiquum numerum*] x. et

vii.

178 *Specimen puella*] Pulchritudi-
 nem Encrate. W.180 *Fons*] Origo. W.181 *Silendi*] Sc. estis. W.183 *Secundo*] Prospero. W.184 *Agone*] Certamine. W.191 *Creatrix*] Parens. W.192 *Purpureorum*] Pro purpurato-
 rum. W.193 *Date*] Sinite ut.197 *Generosa*] Nobilis. B.HYMN. v. 1 *Prospera*] Prosperum
 age.11 *Quam*] Sc. tu.10 *Conluces insigni stola*] Quando
 sanctus a præsenti vita transit, quasi
 una stola luget. Cum vero dies ju-

dicii venerit et animo et corpore re-
 munerabitur; tunc duabus stolis col-
 lucet.

13 *Idoli*] Species doli ab idea.21 *Maximus*] Ille.22 *Sanxit*] Decrevit.30 *Levita*] In templo additus.*Sacra*] Ecclesia.32 *Columnis*] Septem donis Spiritus
 sancti.41 *Hic ille*] Tunc ipse.42 *Nonfelix*] Infelix.43 *Jus*] Conditio vel imperium.47 *Juventa fervida*] Tum juventutis.49 *Cape*] Intellege.50 *Caspite*] Sicut tunc mos erat.52 *Luenda*] Persolvenda.53 *Altrinsecus*] E contra.56 *Reluctor*] Ego.66 *Scitumque brutum*] Decretum
 stultum.72 *Elingua*] Sine lingua.73 *His*] Talibus diis.79 *Aucupes*] Venatores vel capto-
 rea.87 *Affore*] Futurum esse.93 *Intonantem*] Loquentem.95 *Obstrudite*] Claudite.98 *Lictores*] Carnifices.101 *Faxo*] Facere volo.*Jus pratorium*] Regalem potesta-
 tem.105 *Tibi*] A te.106 *Tarpeja*] Romana: ubi idolo-
 rum maxima pars fuit; quod in Tar-
 pejo monte cuncta idola congregata
 fuerunt.107 *Obteras*] Contemnis.113 *Hiulcis*] Apertis, fissis.*Ictibus*] Ungulis.123 *Eviscerando*] Lacerando.126 *Nabulo*] Caligine.129 *Pro pudor*] Cum pudore loquor.131 *Renidet*] Splendet læticia. a ni-
 dore, renidet.138 *Par*] Consortium vel sodalitas.149 *Quo pacto*] Quomodo, quemad-
 modum, qua ratione, qua virtute.150 *Recessus*] Profunditates.154 *Rere*] Reris, arbitrare.

156 *Dilacinata*] Laniata, dilaniata, dilacerata.

160 *Exors*] Experts.

165 *Quin immo*] Quin potius.

Enitere] Stude.

169 *Lacece*] Irrita.

Discute] Perquirere.

171 *Procellis*] Laboribus.

174 *Denu*] Iterum.

175 *Prator*] Præses.

176 *Anguina*] Serpentina.

177 *Callum*] Duricia in pedibus rusticanicis.

179 *Pulvinar*] Lectum deorum. res divina, ceremonie, sacra.

183 *Secta*] Dogma.

189 *Romyea*] Ultio divina. igneus gladius.

198 *Quem mox*] Te cito.

201 *Hic*] Cum.

204 *Egeris*] Exportat.

205 *Cunctatus*] Dubitans vel moratus.

206 *Extrema*] Supplicia.

207 *Grabatio*] Craticula.

208 *Exerceat*] Imperativus.

Quæstio] Pœna, examinatio.

209 *Munera*] Officia.

211 *Pernix*] Velox.

213 *Palestram*] Ad certamen.

214 *Spes*] In Laurentio.

Crudelitas] In tyranno.

215 *Anceps*] Duplex.

217 *Serrata*] Serra vocatur lima.

222 *Ore*] Facie.

226 *Excussus*] Excussio.

229 *Igneum*] Ignitum.

230 *Chauterem*] Canter et cauterio dictum quod urat; quod interdum pro signo, interdum pro cura adhibetur, ut vis morbi ignis ardore siccetur. Cauteriata caro, i. e. incensa cauterio. inde Paulus, cauteriatam conscientiam habentes, i. e. corruptam. Quia sicut caro cauterio, ita mens prava doctrina corrumpitur.

Lavis] Humectavit.

238 *Lugubre*] Flebile.

246 *Diurni sideris*] Solis.

249 *Baratrum*] Nomen immensæ

profunditatis.

252 *Divaricatis*] Separatis, disjunctis vel commutatis.

254 *Crucis*] Supplicii.

265 *Vasra*] Callida.

268 *Comenta*] Commentor, excogitator. commentum liber, qui ab aliquo doctore excogitatur. Sicut commentum Servii libri, quem excogitavit supra Virgilium. et facit præteritum commentus sum, non commentatus.

270 *Fulgorat*] Splendet.

271 *Morsus*] Punctos dicit, i. e. foramina nervi, quæ appellantur in Scriptura puncti.

273 *Hic*] Tunc.

280 *Nectar*] Omnem suavitatem.

282 *Comminus*] Prope.

283 *Augustior*] Excellentior, nobilior.

284 *Compellat*] Nominat.

290 *Munia*] Ministeria vel officia.

306 *Compensat*] Retributionem reddit.

Intermino] Interminato, infinito.

299 *Collegam*] Collega. lego, legas, legatione fungor. inde collega. qui simul legatione fungitur. et collega, socius crucis, potest appellari omnis passio, quæ in martyribus potest inferri.

301 *Pone*] Pro, depone.

305 *Hæc ille*] Aiebat Angelus.

309 *Hoc*] Lumen.

310 *Obsessor*] Custos.

312 *Feralem*] Asperam.

314 *Prædulce*] Valde dulce.

315 *Æmula*] Imitatrix.

316 *Reddit*] Imitatrix per echo respondit. nam æmula vox imitatrix dicitur.

318 *Admota*] Adjuncta.

327 *Voluit*] Cogitat.

330 *Benignis fotibus*] Blandis, mitibus nutritimentis.

334 *Cerneres*] Si adesses.

335 *Præfultum*] Stratum.

336 *Siccare*] Tergere.

341 *Linteam*] Ad reliquias faciendas.

343 *Tutamen*] Firmamentum, protectionem.

345 *Manceps*] Custos, manucapiens. manceps, qui mancipat et qui mancipatur. Servus inde emancipatus, liber a servitio nec mancipi, i. e. liber, indeclinabile.

363 *Erutam*] Ablutam.

366 *Rejecit*] Degit.

Auleis] Pallis lectuli. aulea proprie *ἄμβρα*, ab aula Attali regis dicta. proprie cortinis; sed hic pro vestimentis lectuli ponitur.

369 *Tramite*] A transmittendo.

373 *Stipant*] Circumstant.

378 *Inrita*] Provocata.

379 *Lividum*] Invidum.

380 *Efferata*] Ferina.

391 *Gregalis*] Collecta. H. plebs est rustica, et proprie gregales vel gregarii vocantur, qui equitum greges proficiscentium in hostem minant.

393 *Titulumque*] Epitaphium, memoriam.

Figat] Scribat.

394 *A*] Interjectio.

396 *Exponit*] Projecit.

Carices] Carectum, locus ubi carices nascuntur. Carix vero herba similis civario crescens in locis palustribus. unde etiam carex herba villissima. similis cibaria, quæ lixa dicitur.

401 *Clangens*] Ales canens.

403 *Impetu*] De.

408 *Excubat*] Vigilat.

410 *Infestus*] Non fessus.

411 *Oculoque*] Sc. lupi.

Exegit] Pellit corvus.

413 *Aurit*] Possit.

417 *Malignum*] Adverb.

423 *Spiculis*] Angustis.

424 *Figebat*] Perdurat.

428 *Vacuisque*] Ab anima. i. e. mortuis.

430 *Hinc*] Taum.

433 *Nullus*] Respondet ille.

434 *Immanitas*] Feritas.

439 *Parcit*] Mitescit. H. parcit. W.

446 *Scabri*] Sevi.

Murices] Petrarum summitates. *Tubstein*.

447 *Recessus*] Secreta.

Scrupeos] Asperos, i. e. lapideos.

450 *Cumbam*] Navis.

455 *Lembulo*] Lembus, navicula piratica. vel, extrema pars inaurata vestis.

457 *Sparteus*] De sparto foliis, i. e. de palma. unde et sportulana. Et Romani parricidas cum gallo et simia et serpente in culleum, i. e. in tergum bovis undique consutum in mare præcipitabant.

Culleus] Fasciola adnata intrinsecus. culleus, tunica ex sparto. spartus est frutex sine foliis ab asperitate vocatus. culleus, saccus, in quo rei inclusi mittebantur in mare.

461 *Emices*] Vadas, exalias.

463 *Præceps*] Velox.

Palmula] Remo.

466 *Nomen*] Sc. cui.

467 *Barbarus*] Rusticus.

469 *Funale*] Funerale.

471 *Emensus*] Navigans.

476 *Straverat*] Compescuerat.

480 *Vasti*] Ampli.

482 *Dehiscere*] Dividi.

483 *Dum*] Usque dum.

485 *Ipsa*] Virtus.

490 *Pigneris*] Commendationis.

494 *Vectam*] Sc. fuscellam.

Marmore] Mari.

498 *Faselo scindere*] Navi sulcare.

501 *Relatos*] Artus.

504 *Carina*] Ima navis.

515 *Allar*] Recessus.

517 *Subjecta*] Membra.

519 *Auram*] Gratiam.

520 *Perfusa*] Scilicet cælesti gratia.

521 *Corpus*] Locus.

525 *Itis*] Machabeis.

527 *Malorum*] Laborum.

528 *Supremus*] Novissimus.

529 *Sector*] Esaim.

531 *Segmenta*] Partes. proprie sunt vestes muliebres, sed non in hoc loco.

538 *Bravei*] Muneris vel mercedis.

540 *Laureas*] Coronas vel victorias. laurus enim pro corona ponitur. W. H. B.

541 *Victor*] Sc. ta. B. W.
552 *Stipitem*] Per nervum. B. cippum. W.

553 *Testrum*] Testes enim confringebantur subtus martyrem, ut durius jaceret. W.

554 *Partis*] Syncope. B.

561 *Diem*] Suum diem. W.

563 *Ore et pectore*] Lande et voto.

566 *Favorem*] Auxilium. B. W.

572 *Perfundam*] Servitutum.

573 *Quae*] Caro. B. W.

574 *Tutis*] Passa est.

HYMN. VI. 1 *Terraco*] Civitas. W.

Fructuosae] Vocativ.

5 *Quandocidem*] Quia. W. quoniam. B.

7 *Aethram*] Caelum. W.

8 *Superbum*] Nobile. W.

10 *Prævius*] Ostendens viam. W.

13 *Accitus*] Vocatus. W.

14 *Forum*] Concilium, pro loco judiciali posuit. W.

18 *Ultræ*] Sponte. W.

19 *Quis*] Aliquis. W.

20 *Præceptor*] Magister. W.

Vehemens] Sevus contra vitia. W.

21 *Calore*] Amore. W.

24 *Palma*] Remuneratio. W.

25 *Corona*] Decoris. W.

29 *Exerceat*] Populos baptizant. W.

30 *Purgamina*] Peccatorum. W.

33 *Calastæ*] Equales ardentes, lectus ferreus. W.

35 *Insolens*] Superbus. W.

40 *Damnas*] Necesse est. W. pro, damna. i. e. desere. B.

Si sapias] Si aliquid sapias. B.

Anile] Vetus. W. inane. B.

46 *Prostatum*] Natum. W. B.

50 *Destinat*] Adjudicat. B. deputat. destinat, est, repellit. sed destinat, deputat. W.

53 *Libandum*] Gustandum. W.

55 *Resignat*] Aperit. W.

56 *Jus dicatum*] Jejunium. W.

57 *Sacrum*] Jejunium. W.

58 *Crucis*] Passionis. W.

62 *Cavea*] Amphitheatro. W.

64 *Perstreptunt*] Personant. W.

66 *Frenit*] Gandet. B.

Voluptas] Aspiendo. Delectatio videntiam talia. W.

69 *Supremis*] Altis. W. B.

70 *Qui*] Rogus. W.

Solvit] Destruxit. B. per ignem in favillas. W.

71 *Lucis*] Caeli. W.

72 *Carceris*] Corporis. W.

Antro] Corpore. W.

73 *Sodales*] Sc. sui. W.

77 *Facessite*] Recessite. W.

78 *Gravet*] Impediat. W.

Obsequela] Hoc obsequium dicimus, et hæc obsequela, feminino genere: sicut suasio et suadela, sub una significatione. W.

79 *Atquis*] Certe. W.

85 *Ediderat*] Pretulerat. B.

88 *Cremationem*] Rubum. W.

91 *Calce mera*] Pede puro vel nudo.

B. H. *Martianis*, pararo fuozaro. W.

94 *Credite*] Cuncti. B.

95 *Citata*] Velox. W.

98 *Contigit*] Evenit. W.

99 *Olim*] In futuro. B. W.

103 *Nexus*] Ligamina. B. W.

106 *Cohibere*] Constringere. B.

109 *Specimen*] Figuram. W.

111 *Stupuit*] Obstup. W.

115 *Vaporum*] Calidus. W.

116 *Orant*] Sancti. W.

120 *Missos*] Pro, dimissos. W.

123 *Insignesque*] Gloriosos. W.

125 *Notam*] Signum. B.

126 *Forum*] Concilium. W.

128 *Sudum*] Serenitatem. B.

129 *Domus*] Familia. W.

131 *Mero*] Puro. W. vino. B.

132 *Raptim*] Velociter. W.

Vendicabat] Adquirebat. W.

139 *Cernuntur*] Quidam viri. W.

142 *Honor*] Martyrum. W.

143 *Excitatur*] Erigitur. B. W.

144 *Hiberis*] Hispanicis. W.

153 *Canenas*] Laudea. W.

154 *Hinc*] Ex una parte. W.

155 *Inde*] Ex altera parte. W.

156 *Freta*] Mare.

Ferata] Ociosa, reperiussa. W.

- 157 *Olim*] Quandoque. B.
 160 *Fors*] Forte. W.
 161 *Prosperante*] Propiciante. B.
 162 *Revolvens*] Relegens. W.
 HYMN. VII. 5 *Foveat*] Colligant.
 B.
 10 *Exitum*] Mortem. B. W.
 15 *Abbas*] Penitus. W.
 16 *Refert*] Distat vel differt. B. W.
 17 *An*] Utrum. B.
 20 *Quolibet*] Utroque. W.
 21 *Summo*] Summitate. W.
 23 *Datur*] Jacitur. B.
 46 *Dicentem*] Sc. hæc. B. prædicantem. W.
 52 *Partam*] Paratam. W.
 59 *Fremtum*] Sonitum. B.
 60 *Prens*] Currentia. B. H.
Sistere] Retro finire. B.
 65 *Sabam*] Mare. B.
 . *Solo*] Pede. W.
 67 *Vagum*] Velocem. B. H.
 70 *Meatibus*] Transiitibus vel viis. B.
 73 *Leve*] Leviter. W.
 76 *Titulus*] Gloria. B. W.
 78 *Hebet*] Stupet. W. H. timet vel mollescit, ut non audeant, sicut prius. B.
 83 *Cedo*] Da. W. precor. H.
 HYMN. VIII. *Neque in W. neque B. quidquam notatum est.*
 HYMN. IX. 1 *Forum*] Civitas. (*Abest a Msc. B.*)
Hoc] Fornix.
 7 *Repute*] Pro reputavi.
 10 *Fucis*] Nigris coloribus, aromatibus.
 14 *Stilis*] Graffis.
 15 *Pugillares*] Tabulas.
Percurrere] Scribere.
 17 *Consultus*] Interrogatus.
 24 *Præpetibus*] Velocibus.
 27 *Ephebo*] Inberbi juveni.
 29 *Tempestas*] Persecutio.
 37 *Ulro*] Cito, statim.
 40 *Feriatas*] Armatas vel oculum habentes.
 42 *Cohercens*] Strinxit.
 43 *Vincitur*] Ligatur.
 46 *Felle*] Furore.
 49 *Inpacta*] Immissa, ingesta.
 51 *Vibrant*] Quantant.
 53 *Æquoris*] Planicie.
 54 *Area*] Planicies.
 56 *Viscus*] Viscera.
 59 *Summa pupugeras*] Extrema. W.
 scil. cutis, i. e. parum læserat. H.
 63 *Conditæ*] Abscondita.
 65 *Estæ*] Estote.
 76 *Ferias*] Cessationes.
 77 *Pangere*] Infigere.
 78 *Impedire*] Volvere.
 . 80 *Quid*] Aliquid.
 82 *Quis*] Aliquis discipulorum.
 88 *Expedit*] Exsolvit, vacuavit.
 93 *Expressa*] Imaginata,
 95 *Suggere*] Indica illi, pete.
Quod] Aliquid.
Votum] Precem.
 96 *Estuas*] Cupias.
 99 *Parco*] Obodio.
Fundo] Abtempero.
 100 *Saxum*] Pavimentum.
 101 *Percenseo*] Præteritum pro præsentî.
 103 *Domum*] Uxorem.
 104 *Futurs*] Sc. filii.
 HYMN. X. 1 *Asserit*] Sicut Nazarene. W.
 2 *Elinguis*] Infacundi. B. W.
Organum] Sonum. B. W.
Fautor] Adjutor. B. W.
 3 *Contum*] Ornatum. W.
Infantissimo] Ineloquentissimo. W.
 4 *Mira*] Pro miracula. W.
 5 *Nam*] Quia. B.
Mutos] Alalos Græce mutus: W.
 8 *Indixit*] Imposuit. B. W.
 10 *Palpites*] Vacillet. B. W.
Meatibus] Transiitibus vel viis.
 11 *Herens*] Tardans.
 12 *Absonis*] Turpibus, inhonestis. B. W.
 15 *Laxabit*] Solvet. B. W.
 17 *Messien*] Christum. B. W.
 20 *Suggeram*] Subministrando. ministrabo. W. sumministro. B.
 23 *Luculenter*] Manifeste, aperte, loquetur. W.
 23 *Explicabit*] Solvet ac illos. B.

- 24 *Mooris*] Dederit. W.
 26 *Ictu*] Percussione. W.
 29 *Hastile*] Gladius. W. B.
 30 *Cassa*] Inania. B. W.
 32 *Refert*] Narrat. B. W.
 40 *Vel*] Saltim. B.
 43 *Ecclesiasten*] Usque ad Eccle-
 siam. W.
 44 *Mancipandam*] Ligandam. B. W.
 45 *Nezarenam*] Christianam. B. W.
 46 *Ipsae*] Praefectus. W.
 49 *Altaris*] Sacramenti. W. B.
Pessumdare] Perditum tradere vel
 perdere. B. una pars est sicut circum-
 dare, pessumdo. i. e. perdo, vel dis-
 sipo. W.
 50 *Solvere*] Vertere. B.
 52 *Acri*] Fortis, prudens. B. W.
Excellentia] Constantiae. W.
 53 *Perduelles*] Pugnaces. B. duel-
 les, id est, rebelles. duellio et duellis
 est homo rebellis. duellum et duel-
 lium, res ipsa, i. e. rixa. pugnantes.
 W.
 54 *Præstruens*] Præmonens. B. W.
 warnende. W.
 55 *Turbini*] Temptationi. B.
 60 *Libenter emori*] Sponte mori. W.
 61 *Refert*] Renunciat. W.
Ad subaellia] Ad tribunalia, ad Se-
 natum. B. W. ad loca iudicii. W.
 63 *Pervicaci*] Pertinaci. B. W.
Audacia] Duritia. B.
 64 *Jugulos*] Colla. B.
Obtinate] Perseveranter. W. dare.
 B.
 65 *Quo*] Ut. B.
Oppetant] Moriantur. B. W.
 66 *Præceps*] Velox. W.
 67 *Fax*] Incensor ad hoc. W.
 68 *Contumaci*] Pertinaci vel pervi-
 caci. W.
 69 *Vinciri petis*] Ligari desiderat.
 B.
 71 *Pone*] Vel pone. i. e. juxta. B.
 76 *Adstanti*] Martyri. B.
Ob ora] Contra faciem. B. W.
 77 *Intestabilis*] Indignus testimo-
 nio. sine teste bonitatis, vel detesta-
 bilis. B.
 79 *Inquietus*] Commoves. W.
 80 *Dedat*] Sponte tradat. W.
 81 *Populare*] Venerabile vel glorio-
 sum. B. W.
 82 *Illiterata*] Indocta. B. W.
Frequentia] Agmen, multitudo.
 B.
 83 *Autument*] Aestiment. B.
 85 *Mentium*] Principum. Nam Dii
 in montibus stantes fulmina mitte-
 bant. W.
 88 *Impiati*] Corrupti. W.
 91 *Aequum est*] Justum est. B.
 94 *Futura*] Sc. erunt. B.
Exitium lues] Periculum persol-
 vas. W.
 96 *Hic*] Verbis. B.
 97 *Amplector*] Tua jussa. B. libens
 auscipio. W.
 99 *Cuncta*] Tormenta. B.
Consulas] Sc. respondebo.
 100 *Cruditatis*] Sc. patiar.
 106 *Gregem*] Consortium. B.
 107 *Facit*] Faciat. optando dicit.
 B. W.
 109 *Eculeo*] Patibulo. B.
Eminus] Longe. B.
 110 *Crescere*] Tumesce. B.
 111 *Apparitores*] Tortores. W.
Suggestant] Inducant. B.
 112 *Prosapia*] In suo genere. B.
 113 *Primum*] Principem. B.
 115 *Plebeja*] Rustica. B. villa. W.
Clarum] Nobilem. B.
 116 *Tergum*] Per tergum. B.
 117 *Extuberet*] Tumescat vel cres-
 cat, strumosa fiat. B. inflatur. W.
 118 *Persone quaque*] Omnis homo.
 B.
Competenter] Secundum suam na-
 turam. B.
Plectitur] Punitur. W.
 119 *Magnique*] Precii. W. magna
 distantia. B.
 120 *Grada*] Natura. B. W.
Datur] Competenter. B.
 121 *Grandine*] Persecutione vel
 jactum. B.
 124 *Præstet*] Faciat. B. sublimem
 faciat. W.

- 125 *Secta*] Doctrina. B.
 126 *Incunabula*] Incunabula, cum, crepundia et crepitacula, idem sunt. W.
 127 *Texta*] Ordine. W.
Stemmatis] Generis. B. nobilitatis, generationis. W.
 128 *Parentis*] Patris. B.
Ab ore] Quando primo parenti insufflavit spiritum vitæ. W.
 130 *Degener*] Dicitur, qui factis depravatis non respondet nobilitati parentum. W.
 131 *Stemmatis*] Nobilitati. W.
 132 *Ut magistratus*] Sicut dignitas. W.
 133 *Probum*] Bonum. W.
 134 *Inusta*] Valde usta. W.
 136 *Cave*] Cave velis simul jungendum. Cave enim abnegativum est, nec eget aliqua abnegatione. sicut, cave facias, debemus dicere: non, cave ne facias. W.
 137 *Mi*] Pro mihi. B.
Remissus] Ad misericordiam. W. mollefactus. B.
 139 *Ampliatu*] Dilatatus prosperitatibus. W. auctus. B.
 140 *Floccifecero*] Pro nihilo ducō, parvipendam. B. parvipendo. Ductus sermo a flocco, quod homines in re vilissima utentes a vestimentis extrahunt et prociunt, quasi pro nihilo reputantes. W.
 142 *Cursim*] Velociter. B.
 143 *Faeces*] Honores. B. summæ dignitates. W.
Sella] Quæ in Curia ponebantur. W.
Prætextæ togæ] Genus vestimenti. B. prætextæ, vestis est, quæ utebantur pueri usque ad sextum decimum annum; et dicta prætextæ, eo quod latior purpura ei intexebatur in capito. postea toga utebantur. W.
 144 *Lictor*] Virgifer. W.
Trecenta] Finitum, pro infinito. W.
Insignia] Ornamenta. B.
 146 *Initis*] Intratis. B.
Vernæ] Juvenes. B. servi. Vernaculus, ut dicit Isidorus, dictus est quod bonus hereditarius natus: qui et domigena dicitur. i. e. domi natus. W.
 148 *Ex æburnæ*] Eburnæ aquilæ feriebantur in vexillis Romanorum, propter aquilam, quæ armiger Jovis est. W.
 149 *Ejus*] Aquilæ. W.
Belus] Elefanti. W.
 150 *Cui*] Oculi. W.
Alitis] Aquilæ. B. W.
 151 *Sigillorum*] Simulacrorum vel signorum. B. idolorum. W.
 152 *Sisi*] Positi. W. B.
 153 *Projectus*] Despectus. W.
 154 *Carpentum*] Vehiculum. B. currum. W.
 155 *Proceres*] Nobiles. Proceres proprie mutuli trabium eminentes et macerili, inde proceres dicuntur eminentiores in populis. W.
 156 *Lapis*] Gagates. *Agathæm*. W.
Essedo] Essedum, genus vehiculi Gallicani, i. e. *Sambucus*, quasi assedum, ab assidendo dictum. B. genus vehiculi. W.
 160 *Almonia*] Flavius. B.
 162 *Luperci*] Nudi. B. Luperci dicebantur, qui Lupercalia celebrabant, i. e. festa Panis Dei; in quibus omnia immunda fiebant. W.
 165 *Verbere*] Percutiendo nates illarum. W.
 166 *Sacrorum*] Idolorum. B.
 172 *Vultuosus*] Terribilis vel tristis. B. W.
 177 *Mares*] Masculos. B.
 178 *Sexu duplici*] De mare et femina. W.
 179 *Abnepotes*] Natos de nepotibus. W.
Editos] Pronatos. B.
 181 *Laduntur*] Decipiuntur. B.
 182 *Amasionum*] Amatorum. B. amasii et amasiones, unum sunt. W.
Comprimuntur] Stuprantur. B.
 183 *Incesta*] Stupra. B. non casta. Distat inter fornicationem et adulterium et incestum. Nam fornicatio

cum puellis et viduis; adulterium cum uxoribus aliorum: incestum cum sororibus et sanctimonialibus. Et dicitur incestum q. non-castum.

184 *Fallū*] Uxorem. B.

Maritus] Vulcanus. B.

Pelices] Pelix dicitur q. pelle illiciens, i. e. decipiens. Nam pulcritudine deputantur homines. W. concubinam. B.

185 *Deos*] Martem et Venerem; quos Vulcanus alligavit. W. B.

187 *Verbece*] Verbis vocatur a verme, quem habet in fronte, qui commovens incitat eum ad proelium. W.

188 *Palestrici*] Palestrici, qui in theatro saltantes turpia Deorum caneant. W.

189 *Ephēbi*] Inherbis. W.

190 *Effeminatū*] Castravit. B.

Gymnadiis] Nuditatis vel exercitii licentia rustici. B.

191 *Impuratus*] Commaculatus. Impuratus et Impurus ita distinguuntur; quod impurus in seipso immundus: Impuratus autem ab alio contaminatus dicitur. B.

192 *Disce*] Discus, genus ludi, qui super discum agebatur. quem ille ephebus ludens a Borea vento occisus est. W.

Succuba] Vel succubam. Succuba dicitur, q. alii in patiēda libidine succumbit; a succumbendo dictus. B. a succumbendo ad tarpes usus; qui et amasio. W.

194 *Furem*] Latronem. W.

Passus] Sustinens. W.

195 *Tela*] Arcum et pharetram:

196 *Cybelis*] Cybele et Cnbele, quæ mater Deorum dicebatur; quæ et Berecinthia. W.

197 *Gallus*] Sc. castratus Atis. B. Omnes eviratos, Gallos vocabant, postquam Galli Senones Romam ceperunt. Et postea quicumque Gallum ceperunt, evirabant: ne illud semen cresceret. Et gallos, castratos omnes vocabant. W.

Ob] Propter. B.

190 *Impudica*] Inverecundæ. W.

200 *Matria*] Cybele. W.

Spado] Eunuchus. B.

201 *Credo*] Ironice. W.

202 *Citetur*] Judicaretur, vel commoveatur. W. judicetur secundum scita. B.

203 *Implicatus*] Damnatus. B.

Julia] Romanæ legis. B. Julia lex a Julia repertrice, quæ adulteras damnabat.

204 *Scantiniā*] A Scantinia inventore, quæ utique iudicabat adulteros. W. legem Romanorum, i. e. iram. et est nomen Dem. B.

205 *Cognitore*] Te sciente vel iudice. B. cognitor, qui causas cognoscit iudicii. W.

206 *Conditorem*] Constitutorem. i. e. Saturnum. B.

207 *Censes*] Iudicas. B. W.

208 *Reformidat*] Reformido et formido, unum sunt. W.

210 *Occulendi*] Occultandi. W.

211 *Dissidentum*] Discordantium. W.

213 *Lemnius*] Vulcanus, a Lemno insula. B. quia Vulcanus prodidit adulterium Veneris et Martis, ideo inter se dissident. Et dicitur Lemnius Vulcanus, q. lutosus, a Græco quidem lino. k e. lutum. nam sordidatio luxuriæ ex colore fit, quod est Vulcanus, quia ex pelice natus fuit. W.

215 *Signo*] Imagine. B. sigillo. W.

219 *Piaculum*] Facinus. B.

221 *Cignus*] Jovis in forma. B. Jovis in Cignum conversus stupravit Dianam. W.

Stuprator] De Jove et Leda, vel de Jove et Pasiphaë. B.

Pulpita] Lectus Deorum. B. gradus scenæ. W.

222 *Saltat*] Canit. B.

Tauricornem] Proprium nomen, mililogus quidam, qui cantabat, Jovem, versum in taurum, vitasse Europam. W.

Lidius] Jovis, vel nomen toni musici. B. musicus. H.

224 *Diluis*] Purgas talia convitia. deluo, purgo : diluo, permisceo ; inde diluvium, eo quod omnia permisceat. W.

227 *Alcmena*] Ledæ. B. Dicitur Alcmena uxor Amphitrionis, quam vitavit Jovis, vertens se in faciem illius, dum ipse expugnabat quandam civitatem. W.

Deus] Jovis. B.

228 *Meretrix*] Venus. B.

Adonem] Ado, amasius Veneris quem aper interfecit ; unde nimium flevit Venus. hoc ideo fingitur, quia Ado est Sol, aper hiemps : et aper interfecit Adonem, i. e. veniente hieme Sol a calore deficit et moritur : Et flet Venus, i. e. terra ; quia tunc terra nihil parit, obnubilata hieme. W. Priapus, eunuchum. B.

Scenica] Theatralis. W.

230 *Cypridis*] Veneris, a Cypro insula, ubi colitur. B. W.

231 *Quid*] Sc. est. B.

233 *Sigillum*] Idolum. W. vexillum. B.

235 *Leno*] Machinator stupri. B. qui conciliat stuprum. W.

Exoletum] Juvenem Ganimedem. Exoletum, quod jam adolescere, i. e. crescere desiit. B. adultum. Obsoletus et exoletus, sordidus. Sed exoletus excretum aliquando significat : sicut excretum pullum dicimus, i. e. adultum. W.

Qui] Qualiter. B.

236 *Ceres*] Quærens Proserpinam, vi raptam. W.

237 *Virginem*] Proserpinam. B.

239 *Tyrt(hium)*] Herculem ; quem Umfala (Omphala) faciebat, ut fusos rotaret. Umfala, concubina ejus erat. Umfala umbilicus. In umbilico enim est luxuria. Per Herculem fortes et sapientes ; quia luxuria etiam sapientes decipit et deludit. W. B.

241 *Deum*] Deorum. B.

Priapos] Deos hortorum. W.

245 *Jus*] Sc. est. B.

Algæ] Herbis marinis. B.

246 *Censor*] Indicator. Ironicos dixit. W. index. B.

248 *Pulmonem*] Pulmo enim concipit ventum et emittit, cum ridet homo et loquitur. W.

249 *Derisus*] Derisio. B.

Ineptias] Vanitates. W. B.

250 *Vinulentæ*] Vino plenæ. lentum dicimus plenum. inde vinolentus dicitur vino plenus. temulentus, temeto plenus. W.

251 *Mysticæ*] Secretæ vel figuratæ. W.

253 *Promiscæ*] Metri causa, vel promiscue.

255 *Canopus*] Ægyptus, a stella sic dicta. B.

256 *Comprecare*] Similiter. B.

Simiam] Dea Ægyptia. W.

257 *Aspis*] Serpens, quem venerabatur Æsculapius medicus. W.

258 *Crocodillus*] Dens Ægyptiorum. B. animal et in aquis et in arboribus ascendens. W.

Ybis] Ciconia Ægyptia. W. genus avis. B.

260 *Cepæ*] Cephal Gr. caput. inde cephe accepit nomen : quia tantum caput utile est, ceterum corpus fulciens. W.

267 *Quid imprecor*] In quantum maledicam. B.

Officinis] *Schmidden*, vel templis. W.

270 *Vestrum*] Vestrorum. B.

Calitum] Deorum. B.

271 *Efficax*] Potens. W.

272 *Circumplectat*] Deflectit. W.

274 *Corimbo*] Racemos. W. aulos, circulos. B.

275 *Ydris*] Serpentibus. B.

Asperat] Asperum facit. W.

279 *Ephebum*] Juvenem. i. e. Bachum. B. Liberam patrem. W.

280 *Thyreo*] *Rebetherasen*. trunco vitis. W.

281 *Molle*] Adverb. B. pro, molli-ter, delicate. W.

285 *Clava*] Lancea, hasta Herculia. B. baculus Herculia. W.

- 287 *Polite*] Ornato. W.
 289 *Delitantis*] Sacrificantis. W.
 290 *Mentitur*] Fingit. B.
 291 *Mentorem*] Dei mendacem. B.
 292 *Fidias*] Fidis, chorda, unde Fidi-
 dius, qui fidibus canit. B.
 296 *Pago*] Vico vel paganismo. Pa-
 gi, ut Isidorus dicit, sunt apta ædifi-
 ciis loca inter agros habitantibus. Un-
 de pago dedite, sine urbium disciplina.
 B. Villa. page g. villa. inde Villa-
 nos paganos, q. a civitate Dei remo-
 tos, dicimus. W.
 297 *Obsonia*] Negotia, viles res. i. e.
 carnes et similia ad æsum pertinen-
 tia, ad operandum proposita. B. ser-
 vitia, prandia. obsonor, prandeo, inde
 obsonium, prandium. W.
 299 *Peleis*] Vas pedum. W.
Cantharus] Ansatus calix. B. vas
 vinarium. W.
 303 *Circulator*] Deceptor, quia alios
 quodam circulo erroris involvit et de-
 cipit. W.
 304 *Rancidæ*] Rauce canentes. W.
 rancidum, iratum; ex vitio nuncupa-
 tum, quod rancos efficiat. B.
 305 *Edentularum*] Annum; quasi
 sine dentibus. B. W.
 307 *Perpensa*] Temperata. perpensa
 res. i. e. æquo pondere repensa. W.
 æqua reddita. B.
 324 *Pollēt*] Pollere proprie exer-
 cere. sed hic pro excellit. W.
 327 *Globos*] Stellas. B. Lunam et
 stellas dicit. W.
 329 *Septentriones*] Ursi. B.
 331 *Prærupta*] Aspera. W.
 333 *Subjugales*] Equos, boves, et
 quidquid sub iugo mittitur. W.
 334 *Frutecta*] Virgulta humilia. W.
 335 *Vernant*] Florent. W. virescunt.
 B.
 336 *Motus*] Conatus. W.
 339 *Verbo*] Filio. W.
 340 *In verbo*] In filio. W.
 341 *Cognostis*] Noscitis. B. pro cog-
 novistis. W.
 343 *Sanxeris*] Statuerit. W.
Donaria] Dona. B.
 346 *Ipsē*] Deus. W.
 348 *Incapacem*] Qui non capit solu-
 tionem. W.
 350 *Discriminatis*] Discretis, divi-
 sis. B. separatis, variis. W.
Illitam] Pictam. W.
Coloribus] Sc. virtutum. W.
 354 *Litari*] Sacrificari. W.
 355 *Placere*] Sc. illi. W.
 359 *Parcitatem*] Abstemiam. B.
 360 *Spem*] Spes non debet jacere,
 sed se erigit. W.
 361 *Amanus*] Delectabilis. W.
Vapor] Fumus. W.
 362 *Croci*] Genus pigmenti. B.
 363 *Persicorum*] Persia, regio est,
 ubi abundant aromata. W.
 365 *Prosperatum*] Benignum. B.
 366 *Infensus*] Molestus. B.
 367 *Probatum*] Probabiliter. nomen
 pro adverbio. W.
 369 *Ignis*] Animæ, quæ est igneæ
 naturæ. W.
 374 *Cadaveri*] Corpori, quod resol-
 vendum est in cadaver. W.
 378 *Terrulenter*] In terra. W.
 381 *Deasciato*] Cum ascia inciso.
 B. ascia planato vel formato. ascia,
 genus instrumenti, quo formantur res.
 W.
 383 *Ofellis*] Deminut. ab offa quod
 fructum significat. B.
 387 *Liberis*] A servitio Diaboli. W.
 389 *Asserentibus*] Affirmantibus. W.
 390 *Est*] Sc. illis. W.
 391 *Coquebat*] Parabat. B.
Disserte] Hæc dicente. B.
 392 *Subdolum*] Fraudulentam. W.
 393 *Stomachatus*] Iratus. stomacor,
 irascor. W.
 394 *Bilemque*] Fel. B. invidiam vel
 iram bilis. nigredo fellis, unde ira
 procedit. W.
 396 *Pro*] Exclamative. W. ah De-
 us. B.
 399 *Peroratis*] Loquitur. B.
 401 *Fas*] Lex. B.
Priorum] Antiquorum nostrorum.
 W.
 403 *Pompiliorum*] Patronimicum.

Pompilius primus invenit culturam Deorum, ut populum a furore belli revocaret. W. Pompilius Numa, qui ferociam populi ad sacra convertit. B.

Carpunt] Disrumpunt, carpere, est minutatim rem distrahi, inde carpunt. i. e. disrumpunt et vituperant. W.

Sæcula] Tempora. B.

404 *Sophistas*] I. e. callidos. Sophos sapiens. Sophista, callidus et ingeniosus argumentator. W. falsos conclusores. B.

407 *Consules*] Qui istos colnere Deos. W.

408 *Retexam*] Ne computem. W. proferam. B.

Nestoras] Antiquos reges. B. H. Nestor rex Græcorum antiquissimus, qui colnit Deos: et inde excrevit illa nefanda consuetudo. W.

410 *Pyrram*] Uxor fuit Deucalionis. W.

412 *Divum favore*] In honore Deum. W.

Mavortius] Bellicosus vel filius Martis. B. W.

413 *Septicollum*] Quia septem monticulos Roma cingit. W.

414 *Auspicate*] Adverb. pro auspicio. B. W.

415 *Statori*] Romulus etiam cum quadam vice insequeretur ab hostibus, fugiente exercitu, vocavit Jovem; tunc stetit exercitus fugiens. Unde Jovis Stator dicitur. W.

416 *Ab ævo*] Ab initio. B.

418 *Delubra*] Tempia. W.

Faustus] Felix, beatus. B. W.

• *Secundet*] Prosperet. W.

Gloriam] Principis. W.

419 *Procinctus*] Paratus. B. apparatus bellicus. W.

420 *Frenet*] Regat. W.

421 *Assingere*] Præparare. W.

422 *Rite*] Recte. W.

426 *Tunc ille*] Sc. ait. B.

428 *Fidèle*] Fideliter. W.

433 *Suulentia*] Udis fletibus. B. ne-

bulosis. W.

Influens] Sc. illud lumen. W.

436 *Crassum*] Pro crasse. W.

438 *Liquidis*] Puris. B. W.

Liquor] Puritas. B. W.

439 *Natura fervens*] Anima. B.

Ferventissime] Avidissime. W.

442 *Si*] Si tamen. W.

445 *Crede*] Mihi. W.

447 *Vindices*] Quæ debent vindicare nos a talibus. W.

449 *Abditam rimamini*] Absconditam scrutamini. W.

450 *In principem*] Contra. B.

452 *Hiulco*] Fissili. W. evaginato. B.

Pensilis] Pendentis. W.

453 *Tractim*] Trahendo. B. ut major esset cruciatus, ideo tractim secabant. W.

456 *Nitendo*] Insistendo vel incumbendo. W.

465 *Crudum*] Crudele. W.

470 *Perpetens*] Perpes, perpetis, permanens. W.

472 *Juge*] Diu. W. pro jugiter. B.

475 *Disjuncta*] Separata. W.

Mancipatur] Capitur. W.

477 *Olim*] In futuro. W.

478 *Pacto*] Lega.

481 *Fidicula*] Funes ad flagellandum. quamvis fidicula a fidibus dicatur; in hoc tamen loco significat ungulas vel genus tormenti, quo rei in eculeo suspensi torquentur, ut fides et veritas inveniat. B. Fidicula, genus tormenti vel ferri subtilissimi, quo incidebantur martyres. W.

485 *Pleurisia*] Morbus vel dolor laterum. B. W.

486 *Inusta*] Valde usta. W.

488 *Summa pellis*] Summitatem papularum. W.

Obductus] Latens. B.

490 *Cauteribus*] Hic et hæc cauterium facit, sub secunda et tertia declinatione, et dictum cauterium a caute tenendum, ne se homo coquatur. W.

495 *Nodosa*] Quæ nodis inest. B.

Arthesis] Vel artis, dentium dolor, vel communiter omnium articulorum: et sumpsit nomen a passione articularum. B.

498 *Laniens*] Ferrum medicabile; vel locus, ubi animalia mactantur. vel ipse pecudum laniator et hominum carnifex, a laniatura dictus. B. laniola, locus, ubi medici faciunt medicinas, et laniant carnes infirmorum. W.

Hippocratica] Hippocrates, medicus. inde hippocratica dicitur medicina, a principe medicorum dicta. W. Hippocras summus medicus. inde adject. hippocraticus. B.

499 *Viscus*] Caro. W.

500 *Scalpella*] I. e. ferrum, quibus abraditur putredo ab ossibus. W.

501 *Chirurgos*] Medicus dicitur. q. homines incidere solet; Chirurgus a manuum operatione dictus. *χελρ* enim Gr. manus dicitur. B. Chirugi, medici manu medicinam operantes. Chiri enim Græc. manus. Empirici vero tantum intellectu morbum cognoscentes salutem corporum tantum voce indicant, manibus nihil operantes. W.

504 *Isti*] Chirugi. W.

510 *Livores*] Colores pallidos de nigra Cholera dicit. W.

511 *Regastum*] Absconditum. B. a terra abstractum. W.

512 *Illusa*] Picta. B.

Bombix] Sericum. W. vermis, de cuius sanguine purpura tinguitur. B.

514 *Luxus*] Dulcedo. B. superfluitas. W.

Arvinam] Pinguedinem. W.

515 *Voluptas*] Delectatio. W.

517 *Femitem*] Incendium. W.

519 *Supersis*] Ut remaneat. B.

521 *Turba*] O mea. W.

523 *Clienti*] Minori, vasso (vassallo) servienti. B.

524 *Vernularum*] Servorum. B.

526 *Jactura*] Perditio. B. damnum. proprie est damnum, quod navigantes in mari patiuntur. Sed ponitur pro omni damno. W.

Mordet] Punit, constringit. W.

528 *Occupat*] Sc. mori. W.

529 *Natura*] Naturalis res est mors. W.

Vertit] Pro, vertitur. W.

530 *Damnus*] Mortem. W.

Premiis] Sempiternis. W.

531 *Fortibus*] Martyribus. W.

533 *Sobvolabit*] Ascendet. B.

536 *Plicabitur*] Involvetur, cum non cadet, sed præ nimio timore ita videbitur. W.

538 *Speram*] Lunam. W.

Menstruale] Quæ singulis mensibus crescit. W.

541 *Contempsit*] Respue. W.

Præsens] Præsentem utilitatem. W.

546 *Dum*] Adjectio syllabica. W.

547 *Interserit*] Interrumpit sermonem. W.

552 *Scaturrientes*] Ebullientes. B.

555 *Verba*] Labra. B. H.

557 *Caraxat*] Scribit. Caraxo Gr. est scribo. inde caraxavit. i. e. scripsit. W.

559 *Carptim*] Minuatim. W.

564 *Nominis*] Sc. Dei. W.

Præconium] Laudem. B.

567 *Rictibus*] Apertionibus. Ringo, os aperio. inde rictus, apertio. W.

574 *Reciprocatis*] Revocatis, iteratis. B.

578 *Nequiter*] Crudeliter. W.

580 *Victum*] Corpus. W.

581 *Rigorem*] Fortitudinem. B.

582 *Obstinata*] Dura. B.

Obcalluit] Obduravit. B. obduravit. W.

596 *Diurnum*] Christum. W.

Nox] Peccatores. W.

596 *Gravatus*] Iratus. W.

598 *Retro*] Ante. B.

604 *Nostrum*] Corpus. W.

606 *Congressa*] Pugnavit. congressior tibi. i. e. pugno contra te. W.

608 *Sofista*] Sapientes. W.

614 *Fastis*] Libris vel consiliis. B.

617 *Ocium*] Tempus. W.

- 618 *Capellam*] Amaltheam capram, quæ fertur nutrisse Jovem. W.
Gnosiam] Criticam. B. W.
620 *Olim*] In futuro. B. futuro tempore; quæ colitis. W.
623 *Expedita*] Proditā. B.
625 *Consono*] Convenienti. W.
629 *Prænotata*] Præscripta. B.
Adumbrata] Figurata. B.
630 *Combiberant*] Graviter senserunt. B. perceperunt. W.
633 *Coram*] Manifeste. B.
Conspicabili] Veneranti vel lucido. W.
634 *Fluctuaret*] Titubaret. B.
635 *Communis*] Præsentialiter vel prope. B.
636 *Nos*] Nostra caro. B.
647 *Processum*] Incremento. B.
651 *Lucteriet*] Pro luctari. W.
655 *Fuci*] Mendacii vel fraudis. B. nigredine peccati vel mendacii. Omnis enim, qui in iudicio lambuntur, aut lambentur odio, aut timore aut amore. W.
657 *Favoris*] Tumoris vel adulationis. B. jactantiæ. W.
659 *Periclitemur*] Probemus. Periclitari, est probare. W.
663 *Necolim*] Nuper. W.
671 *Arrisit*] Consentit. W.
Infans] Barulas. B.
Retulit] Respondit. W.
676 *Sub pudore*] Sub verecundia; dubitans quid faceret. W.
685 *Hausi*] Potavi. W.
686 *Cedo*] Consentio; impero. W.
690 *Orba*] Vidua. W.
Corrupti] Sua doctrina. W.
693 *Mortis*] Quia cito moritur infans.
694 *Acrius*] Videndo dolorem filii. W.
703 *Impacta*] Immissa. impingo, i. e. mitto. inde impacta. W.
707 *Illacrimasse*] Valde lacrimasse. W.
Demanantibus] Effluentibus. W.
709 *Scribas*] Exceptores, qui dicta iudicia et responsa martyris excipiebant. W.
Coronam] Multitudinem. W.
711 *Hisce*] Pro his. W.
712 *Soli*] Illi. W.
Renidet] Resplendet. W.
734 *Sedat*] Quiescat. W.
740 *Mella*] Dulcedines. W.
741 *Nitere*] Conare. W.
745 *Vagitibus*] Adhuc vagientibus. W.
752 *Editi*] Formati. W.
759 *Puberem*] Puerum. pubis et puber, puberis facit, de puero. W.
763 *Dehonestaret*] Deturparet. W.
765 *Hunc*] Decoratum. W.
767 *Satis*] Multum. W.
775 *Dicata*] Consecrata. W.
777 *Septies*] Pro martyrio vii. filiorum. W.
779 *Feracem*] Fecundam et portatricem. W.
785 *Adasere*] Adfirma. W.
787 *Nihilumque*] Quia ex nihilo Deus corpus format. W.
790 *Refuderis*] Pro, refunde. W.
793 *Ridebat*] Deridebat. W.
Cognitor] Iudex, qui res cognoscendo dijudicat. W.
800 *Superbus victor*] Fortis Romanus. W.
Ignaros] Pigros. W.
805 *Lacertos*] Brachia. W.
807 *Efficacior*] Valentior. W.
808 *Offus*] Morsus. W.
809 *Fatiscitis*] Lassatis. W.
810 *Socors*] Socordia dicitur pigritia. W.
Edacitas] Voluntas edendi. W.
811 *Istis*] Verbis. W.
812 *Concitat*] Commovet. W.
815 *Damnatus*] Morte scilicet, ut eum morti traderet. W.
817 *Pone*] Retro. W.
818 *Appello*] Voco. Homines in iudicio positi, quibus violentia inferitur, solent dicere: Appello sedem Apostolicam vel Regem. W.
821 *Differe*] Moror. W.
833 *Pallere*] Deo laudes. W.
841 *Explicabat*] Resolvebat. W.

842 *Sub ictu*] Ictu et sanguine globum q. spiritum volens recipere filii. W.

850 *Fœrecius*] Acrius. W.

852 *Ingerebatur*] Immittebatur. W.

860 *Fomitem*] Nutrimentum : quo ignis incendebatur. W.

861 *Trepidare*] bat. W.

863 *Vereare*] bat. W.

865 *Semen*] Scintillam. W.

869 *Thessalorum*] Thessalia, habundans est venenis et herbis, quibus magicam faciunt magici ; et ibi multi sunt magici et incantatores, e quibus Erichtho fuit, ut refert Lucanus. W.

870 *Peritus*] Doctus. W.

874 *Coibit*] Coadunatur. W.

Reglutinabitur] *Zusammen getheilt*. W.

875 *Vertex*] Caput. W.

876 *Quampiam*] Aliquam. W.

879 *Oppetat*] Moriatur. W.

894 *Profanavit*] Corruptit. W.

896 *Accitus*] Advocatus. W.

902 *Scalpellum*] Genus ferri, quo medici utuntur. W.

903 *Insertans*] Inmittens. Insertare est immittere cum aliqua violentia. W.

904 *Sensim*] Tractim. W.

906 *Rictu*] Rictus, apertio oris. W.

907 *Scaturiens*] Ebulliens. B. W.

908 *Russo stemmate*] Rubeo sanguine. B.

909 *Fert*] Suffert. B.

913 *Oblatret*] Latraret. W.

916 *Reponit*] Repromittit. B.

Ad] Ante. B.

918 *Abdomina*] Pinguedines. W, de folliculo suis. B.

919 *Hoc*] Tales. W.

923 *Incllementius*] Darius. B. fariosus. W.

922 *Testudine*] Curvatura. testudo, curvatura. sub testudine ideo dicit, quia uranon Græc. Lat. palatum dicitur ; eo quod curvum est in similitudine cæli, qui et uranon dicitur. W. cavitate. B.

936 *Idem*] Deus. W.

Delph. et Var. Clas.

Fistulas] Sicut lingua. W.

937 *Consensio*] Convenienti. W.

939 *Exitum*] Sonitum. B.

Profariet] Loqui. B.

940 *Parce*] Moderate. W.

942 *Cui*] A quo. B.

943 *Nempe*] Certe. W.

944 *Texere*] Ordinare. B.

945 *Postulet*] Indigeat. B.

948 *Coit*] Coadunatur. W.

949 *Dispar*] Multum. W.

Qui] Quibus. W.

950 *Solet*] Mare. W.

953 *Percitum*] Percitus dicitur velox. W.

Gradum] Gressum. W.

958 *Rebare*] Pro, rebaris. W.

964 *Herens*] Stupens, dubitans. W.

Ostenti] Monstri. W. miraculi. B.

966 *Effrens*] Indomitæ. B. W.

969 *Citari*] Vocari. B. W.

Nundinatum] Mercatum, B. locatum precio. nundinor, mercor. W.

Arguit] Nunc. B.

975 *Usquequaque*] Omnimodis. W. ex omni parte. B.

Abcideret] Occideret. W.

976 *Armoniam*] Consonantiam. B.

Proba] Bonæ. B.

977 *Non*] Sc. putabat ille. B.

978 *Concrepare*] Sonare. W. B.

979 *Specu*] Antro : eo quod ibi lateat lingua veluti in specu. W.

981 *Veris*] Verbis. B. probamentis. W.

Refutat] Abnegat. B.

982 *Scrutare*] O judex. W.

985 *Lateatne*] Utrum. B.

986 *Quamquam*] Quamvis. B.

989 *Magistra*] Lingua. B.

991 *Periculum*] Inquisitio. B. fac probamentum. W.

992 *Edat*] Proferat. B.

994 *Cui*] A qua. B.

Fragosa] Sc. clamat. B.

Inconditus] Inarticulatus. B.

995 *Stridulum*] Pro stridule. W.

999 *Suggillet*] Pro sumministret. B. W.

1000 *Disertus*] Distincte loquens. W.

Prudent.

4 Z

- 1001 *Hic ar]* Sc. ubi. B.
 1008 *Vasum]* Pertinaciam. W.
 1006 *Eccum]* Pro ecoe. W.
 1010 *Permadescit]* Humefactū. W.
 1015 *Gabino]* Genus vestimenti. Gabini Romanis vicini fuerunt, a quibus magnam partem ceremoniarum sumserunt. B.
Fultus] Fultam habens. W.
 1016 *Super]* Desuper. W.
Pulpita] Gradus scenæ. W. sedes vel lectuli Deorum. B.
 1017 *Pegmatis]* Iuncturis. pegma h. l. pro junctura. alias ferrum rotundum, quo scenici ludant, i. e. theatrales. W. conglutinationis et compaginationis. pegma, genus machinamenti, quo luditur in theatris. B.
 1018 *Subinde]* Deinde. B.
Aream] Planiciem tabularum. W.
 1023 *Inpeditus]* Coronatus. W.
 1025 *Brattenis]* Laminis aureis. W.
Inficit] Miscet. B.
 1027 *Pettus]* Sc. tauro. W.
Venabulo] Ferrum, quo dividitur pecus, aptum venatorib. i. e. minor securis. W. lancea. B.
 1035 *Putrefactus]* Sordidus. W.
 1041 *Egesto]* Emissio. W.
 1042 *Compag]* Tabula. W.
 1047 *Piaculi]* Purgationis. W.
 1051 *Eccatontem]* Centum. inde hecatontem. i. e. centum potestates habentem. Et ideo centum hostiæ ei immolabantur. W.
 1056 *Pulvinarium]* Lectisternium vocat pulvinarium, qui in templo ponebatur, quando augurium querebant per sacrificium. W.
 1058 *Crudos]* Rusticos, pingues. W.
 1059 *Quando]* Siquidem. W.
 1060 *Votitas]* Qui per votum venit. W.
 1061 *Fanaticus]* Sacerdos, qui in fano moratur. W.
 1062 *Deam]* Berechinthiam. W.
 1063 *Rofari]* Sch. obsecrans caput. W.
Mysticum] Figuratum. W.
 1064 *Parca]* Quæ parit, non se incidendo. W.
Fertur] Dicitur esse. W.
 1066 *Metende]* Abscidenda. W.
 1070 *Auctam]* Accumulatam vel placatam. W.
 1071 *Uterque]* Ironicos dicit. W.
Sanctitati] Illi. W.
Dispicit] Eviscatus utrumque genus despicit, et masculinum et femininum. W.
 1076 *Igniverint]* Pinxerint. W.
 1081 *Finatum]* Defunctum. Fungi, dicimus officium implere. Defungi, ab officio cessare. Defunctus dicitur ab officio vitæ cessans. W.
 1083 *Brattoe]* Laminæ auri. W.
 1086 *Contumelias]* Contumeliæ proprie sunt verbera et illatæ alicui injuriæ. W.
 1103 *Illis]* Tectoribus et vectoribus. W.
 1115 *Vivacibus]* Diu durantibus. W.
 1116 *Diutius]* Longeva. W.
 1117 *Situ]* Vetustate. W.
 1120 *Obsolescit]* Deletor. W.
Aper] Littera. W.
 1131 *Regestis]* Occultis. Regestum vocatur liber, continens memorias aliorum librorum, et epistolarum annu collectas. Et dictum regestum, quasi iterum gestum. Johannes Scotus Registrum dicebat. W.
 1132 *Monimenta]* Monumentum, et monumentum, et monimen, sub uno sensu semper ponuntur. W.
 1133 *Olim]* In futuro tempore. W.
 1134 *Libramine]* Pendere. W.
 1138 *Rex]* Christus.
 1140 *Vellere]* Innocentia. Gold.
 HYMN. XI. 1 *Romule]* Debutnet dicere, in Romule : sed propter metrum, Romula, dicitur. W.
 2 *Sacer]* Sacerdos. W.
 3 *Incisos]* Sculptos, vidimus. B.
Singula] Sc. si. W.
 4 *Rephare]* Explare, nunciare originem. W.
 5 *Hausit]* Consumsit. B. quasi devoravit. W.

6 *Cum*] Quando. B.
Coleret] Colabat. B.
Treja] Quia a Trejanis ducunt originem. W.

7 *Signata*] Clausa. B.
8 *Epigramma*] Superscriptio. W.
9 *Tumbas*] Sepulcra. B.
10 *Significant*] Indicant. B.
11 *Virum*] Viros. W.
15 *Comperit*] Recitata. B.
17 *Sicubi*] Ubique. B.
18 *Rerum*] Martyrum. B.
19 *Scisma*] Dogma, dissensio. W. heresim. B.

Novati] Novatus iste scismaticus. nam distat inter scismaticum et hereticum. Scisma, i. e. scissio. inde scismaticus, qui a corpore Ecclesie aliqua novitate, sicut iste qui dicebat hominem semel prolapsum criminali peccato, nunquam posse resurgere. hereticus namque qui sectam suam colit. heresis enim secta, videlicet non credens primum Deum esse Patrem et Filium, Spiritum Sanctum, sicut Arrius. W.

20 *Nostra*] Ecclesiastica. W. Catholicam Ecclesiam. B.

21 *Profectum*] Sc. iuveni. W.

Insigne] Ornamentum. B.

Tulisse] Accepisse. W.

22 *Mirere*] Mireris. B. W.

Senem] Yppolitum. W.

24 *Ditatum*] Sc. esse. W.

25 *Victor*] Ipse. W.

26 *Exitium*] Periculum. W.

28 *Consultus*] Interrogatus. B. W.

Secta] Fides. B.

29 *Exceranda*] Odiosa, respuenda. W.

31 *Vigent*] Crescat in vobis. B. W.

Prisco] Christi. W.

Templo] Familia. W.

32 *Cathedra*] Doctrina. W.

33 *Decem*] Antea. W.

Piget] Pudet. W.

Venerabile] Dignum esse. W.

Martyr] Sc. ego. reciprocum. B. W.

34 *Cerno*] Sc. modo. W.

Cultu] Religione. W.

Rebar] Estimabam. B. sperabam. vel dicebam. W.

35 *Mis*] Sc. verbis. B. W.

Detersit laeo] Avertit sinistro. W.

36 *Dextra*] Recta. W.

37 *Spretis*] Contemptis. W.

Anfractibus] Dubietates errorum. W.

39 *Sistitur*] Presentatur ipse Yppolitus. W.

Insano] Contra insanum rectorem. B.

40 *Tyberinus*] Ubi mare intrat Tyberim. W.

42 *Peste*] Persécutione. B.

Quateret] Pmiret. B.

44 *Tingueret*] Fluxu. W.

45 *Janiculum*] Illum montem. B. domum, i. e. montem. W.

Fora] Loca. W. Fora, fari, forum et fores ita distinguuntur. Fora, exercendarum litium locus, a fando dicta. Forum mercatorum, quod foris habeatur. Fori, latera navium concava, a ferendis oneribus dicta. vel: Fori, loca, ubi uva calcatur. Fores, januae, quae foras revolvuntur; sicut valvae, quae intus. B.

Rostra] Loca, ubi rostra de aere Antoniarum navium Romae posita sunt: dicta quod bello Punico captis navibus Carthaginensium rostra ablata sunt, et in foro Romano praefixa, ut essent huius insigne. B.

Suburam] Loci nomen in Roma, ubi nova coria pasantur. vel, subura, regio Romae, ubi publicus conventus fieri solebat. B.

46 *Eluvie*] Sorde vel putredine. B. W.

Effluere] Abundare. W.

47 *Tyberini*] Tusceni, Tyberini. W.

Oram] Finem. W.

52 *Idolii*] Servitus idolorum. B. officium idolorum. W.

Ardebat] Furebat. B.

Perfidia] Idolicæ. W.

53 *Situ*] Squalore. B. W.

54 *Excrucianda*] Vexanda. W.

- 55 *Inde*] Postea. W.
Loria] Ex loris facta. W.
Flabra] Flagella. W.
 56 *Stridere*] Pro, bant. W. B.
Concrepitare] Pro, bat. B. W.
 57 *Ungula*] Genus tormentorum.
 W.
Costarum cratibus] Costis vel juncturis. W.
 58 *Pandere*] Pro, bat. B. sc. cæpit. W.
Lacerari] Pro, bat. B.
 60 *Cassa*] In vanum. B.
Cognitione] Pœna. W.
 63 *Quasitor*] Judex. W.
Unco] Ungula. B.
 64 *Quastio*] Pœna. B. judicium, castigatio. W.
Agito] Facito. Imperativus. W.
 65 *Tollat*] Elevet. W.
 66 *Viventesque*] Opertos. B.
 67 *Conice*] Proice. W.
 68 *Pira*] Rogus. B. W.
 69 *En tibi*] Sc. sint. W.
 71 *Male sula*] Carina. B. male vincita. W.
 72 *Vexerit*] Navigator. W.
Cesa] Percussa. W.
Labarit] Natat. W.
 77 *Persultanti*] Cum quadam arrogantia dicenti. W.
 78 *Senior*] Yppolitus. W.
Nezibus implicitus] Ligaminib. ligatus. W.
 86 *Affermans*] Respondent. W.
 87 *Yppolitus*] I. e. equinus. B. W.
 89 *Jugales*] Equos. W.
 97 *Bigas*] Equos. W.
 98 *Nemuerant*] Ligaverant. W.
 101 *Jugo*] Tune. W.
 102 *Ina pedum*] Summitatem pedum. W.
 103 *Hujus*] Sc. funis. W. B.
Ad extremum] Ad extremitatem. W.
 104 *Orbita*] Rota. W.
 106 *Plantas*] Pedes. W.
Rudente] Fune novo. W.
 108 *Feros*] Equos. W.
 110 *Iliaque*] Latera. W.
 111 *Senis*] Yppoliti. W.
 112 *Hi*] Sc. equi. W.
 113 *Alacres*] Læti. W.
 114 *Exagitant*] Agunt. W.
 115 *Incendit*] Sc. eos. W.
 116 *Mobile onus*] Corpus martyris. W.
 118 *Prona*] Humilis. W.
Fragosa] Aspera. B. W.
Ardua] Montes. W.
 119 *Minutatim*] Particulatim. W.
Frusta] Particulas. W.
 120 *Hyrtus*] Horridus. W.
 122 *Parte*] Sanguinis illius. W.
 123 *Exemplar*] Depictum. W.
Habet] Retinet. W.
Illitus] Pictus. W.
 124 *Fucus*] Malitiæ. W. color. hic pictura. fucus herba, unde tinguntur vestes. unde in omnib. rebus, ubi rei veritas obducitur, fucus dici potest. B. pictura. H.
Digerit] Ordinat, componit. W.
 126 *Effigians*] Significans. W. conformans. B.
Viri] Yppoliti. W.
 127 *Rorantes*] Sc. quasi. B. W. laus picturæ. W.
Apices] Summitates. W.
Saxorum] In pictura. B.
 129 *Manus*] Pictoris. W.
Effingere dumos] Depingere spinas. W.
 130 *Luserat*] Ludendo depinxerat. W. pinxerat. B.
Russcolam] Rubicundam. W.
 131 *Cernere erat*] Cerni poterat. sc. in pictura. W.
 132 *Situs*] Loca aspera. W.
 133 *Addiderat*] Pictura. B. W.
Ceres] Propinquos. W.
 134 *Fractum*] Curvum. W.
 135 *Rimantibus*] Investigantibus. W.
 136 *Laceris*] Laceratis. W.
 137 *Ille*] Sc. sinus. W.
Reverendam] Venerabilem. W.
 138 *Confovet*] Nutrit vel protegit. W.
 139 *Hic*] Alter. W.

- 140 *Legit*] Colligit. W.
 141 *Bibula*] A bibendo. W.
Arenæ] Ab ariditate. W.
 142 *Infecto*] Corrupto. B. sordido, mixto, interso. W.
Ros] Sanguis. B.
 143 *Quis*] Aliquis. W.
Sudibus] Spinis, palis. W.
 144 *Omaem*] Sanguinem. W.
 145 *Corpore*] Yppoliti. W.
 146 *Fraudat ab exsequiis*] Non humaretur corpus. W.
 147 *Recensetis*] Remuneratis, inventis. W.
 151 *Metando*] Exquirendo. W. ponendo. B.
Ostia] Tyberina. B. W. portas, januas. W.
 152 *Placet*] Eligitur. W.
 153 *Haut procul*] Non longe, a Roma. W. B.
Ad pomeria] Prope mutum. B. W. pomerium hic pro viridario. Alio loco locus secretus, muro cinctus. et dicitur pomerium q. post murum. W.
 155 *Hujus*] Criptæ. B. W.
 156 *Anfractus*] Cocleas. W.
 157 *Summotenus*] A summo. B.
Intrat] Lux. W.
Hiatus] Aperitio. W.
 158 *Limina vestibuli*] Introitum porticus vel criptæ. W.
 159 *Inde*] Deinde. W.
Ubi] Sc. itur. W.
 160 *Nox obscura*] Tenebræ. W.
 163 *Quamlibet*] Quamvis. W.
Ancipites] Dubii. B.
 166 *Crebra*] Multa. W.
Terebrato fornice] Perforata cripta. W.
 167 *Sic datur*] Tali modo permittitur. W. Estque laus picturæ. W.
 169 *Mandatur*] Commendatur. W.
Opertis] Secretis. B. claustris. W.
 170 *Propter*] Juxta illum locum. W. B.
 171 *Sacramenti*] Corporis vel sanguinis Domini. W.
Donatrix] Sc. est. B.
 174 *Tibricolas*] Romanos. B. W. H.
- 176 *Spes*] Æstimationes. B.
Juvat] Adjuvat. B.
 177 *Corruptelis*] Pestibus. B.
 178 *Opem*] Auxilium. B.
 179 *Reditu*] Reversione. B.
 182 *Quis*] Aliquis. W.
Annueret] Adjuvare. B. tribuere, concedere. W.
 183 *Exuvias*] De corpore dicit. W.
 184 *Fulgurat*] Splendet. W.
 185 *Dives*] Docta. B. artificis. W.
Æquore] Planicie. æquor omnis æqualitas dicitur. W.
Lævi] Plano. W.
 187 *Paris*] Candidis. Parus insula, abundans candido marmore. W.
Contenta] Sufficiens. W.
Aditus] Fores cooperire. B.
 188 *Ornando*] Ad ornandum. B.
 189 *Salutatam*] Ad salutandum, i. e. adorandum. B. ad salutem. W.
Adorat] Ipsum martyrem. W.
 191 *Latios*] Latios vel Romanos. B. W.
 193 *Perspicuo*] Nitido. W. præclaro. B.
 196 *Celebrando*] Ad celebrandum. B.
 199 *Augusta*] Roma. W. nobilis. B.
Quirites] Romanos. W. Romanos principes. H.
 200 *Ambitione*] Cupiditate. W.
 201 *Plebeia*] Rustica. B. villis exercitus, plebei milites. W.
Umbo] Humeris. W.
 202 *Discrimen*] Discretionem. B. W.
Præcipitante] Incitante. B. impellente ad hoc. W.
 206 *Picens*] Gentile nomen, sicut Romanus, a Piceno urbe. B. W.
Etrusca] Italica. B.
 207 *Samnitia*] Civis. B. a Samnia provincia. W.
 208 *Nolanus*] A Nola civitate. W.
 210 *Pignericibus*] Hoc interest: Pignora rerum, pignera filiorum. W.
Gestit] Gaudet. B. cupit. W.
 216 *Nobile*] Regale. B.
 217 *Superba*] Nobili. B. W.

218 *Opulens*] Dives. B. W. pro opulentum.

220 *Australis*] Auro pictis. W. B.

221 *Breviore*] Strictiore. W.

224 *Editiore apice*] Altiore celsitudine. B. W.

226 *Tollitur*] Elevatur. W.

227 *Ægre*] Vix. B. W.

Unda] Catervas, frequentias populorum. B. H. W.

228 *Confertis*] Plenis. W.

229 *Abunnos*] Filios. B. W.

230 *Fetos*] Impietos. B. W.

235 *Crede*] Sc. mihi. B. W.

236 *Lucis*] Diei. W. B.

241 *Sic tibi*] Optando. W.

244 *Sedulus*] Studiosus. B.

245 *Lacteotis*] Candidis. W.

Compleveris] Pro compleas. W.

HVMN. XII. 1 *Cœnat*] Sc. quid. B. W.

2 *Osantque*] Lætantur. nam tractum est a triumphantibus, qui albam ovem immolabant. W.

3 *Festus*] Quasi respondet interrogatus. W.

6 *Superba*] Nobili. B. W.

Laureatum] Coronatum. B. W.

9 *Crucis et gladii*] Petri et Pauli. W.

Testis] Tyberis. W.

Quibus] Tropæis. W.

12 *Praminente*] Eminente. B. alto patibulo. W.

13 *Veritus*] Timens. B. W.

Cœlar] Quæ est illa gloria. W.

Æmulando] Imitando. B. W.

14 *Ambire*] Desiderare. W.

15 *Exigit*] Rogat. B. exegit, petit. W.

Supinis] Elevatis. B.

16 *Quo*] Ut. B.

17 *Subter*] Ad terram. W.

Sola] Plantas. B. W.

18 *Mente major*] Humillior. W.

Minor] Despectior. W.

Figura] Honore. B.

21 *Ut teres*] Sicut rotunda. W. circulus. B.

23 *Ecce*] Emittit. B.

24 *Feriri*] Puniri. W.

26 *Eundum*] Contendendum. W.

31 *Dextra regis*] Aquilonaris plaga. B.

Aureis] Nobilibus. W.

32 *Canens*] Albescent. B. candens. a canicie dicta albens, et venit a caneo, canes. W.

Fluento] Orta aqua. B.

34 *Frondem*] Baptisterium perpetuum. W.

Feracem] Fertilem. B.

35 *Ruit*] Oleam. W.

Lubricatque] Flectit. B.

Clivum] Devexitus mentis. W.

36 *Colimbo*] Natatu. nam Græce eolymbin natare dicitur. B. natatu. fructu olivæ. W. Corimbi, racemi hederarum. Colimbi, tubi, per quos currit aqua per loca occulta. W.

38 *Nivali*] Candido. B. W.

39 *Superne*] Desuper, adverb. B. W.

Tinguit] Colorat. W. pictura. B.

40 *Musci*] Qui ibi picti erant. W.

Relucent] Ex auro. W.

Aurum] Ex musco. W.

41 *Cyaneusque*] Viridis. B. vitreus, viridis Cyane gemma est Scythiæ coruscans, interdum nitore pura est et punctalis; interdum micantibus auratis varians punctalis. W.

Ostro] Rubei coloris ostrum, purpure liquor, ab ostre, quæ Græce testa dicitur. B. genus muricis bene olentis. W.

43 *Pastor*] Petrus. W.

Rigore] Algore. B.

45 *Fluenta*] Doctrinam. W.

Ostiensis] Portuensis, ab ostia. proprium nomen loci. B. W.

46 *Cæspitem sinistram*] Meridianum: versa vice ad occidentem civitatis. B. sinistram ripam dicit. i. e. meridianum versa vice ad occidentem. W.

47 *Princeps*] Constantinus. W. B.

48 *Lusitque*] Ornavit. B. quasi ludendo fecit. W.

Ambitum] Circuitum. B. W.

49 *Bratteolæ*] Trabes cum bratteolis. B. laminas. W.

Sablenis] Circumdedit, juncxit. a liniendo. W.

Auroleata] Aure plena. W.

51 *Perias*] Candidas. B. marmoreas. W.

Fulvis] Rubris. W. auratis. B.

53 *Camires*] Curvos, introrsum respicientes. B. curvos. Camiron Græce curvum. inde camerata domus, cujus testudo curva est. inde camelum, animal tortuosum. W.

Hyalis] Vitro. W. hyalum, Latine vitrum dicitur. B.

Cucurrit] Ornando. W. pinxit. B.

Arcus] Fornices. W.

54 *Sic*] Sicuti. B.

Vernis] Vernalibus. W.

Residens] Splendent vel refringunt. B. W.

55 *Conferens*] Tribuens. W.

Dotes] Ornamenta. H. Dos potest dici, quicquid honorifice datur. W.

56 *Togata*] Ornata. B. nobili, pacificata. W.

58 *Lux*] Læticia. W. gloria. B.

Una] Communis. B. W.

59 *Incitato*] Veloci. W.

61 *Pontis Adriani*] Adrianus fuit rex, qui pontem edificavit in Roma ad Ecclesiam Pauli. W.

62 *Levæ*] Petri.

63 *Solvit sacra*] Ad Ecclesiam Petri. W.

Sacerdos] Apostolicus. B.

65 *Hæc didicisse*] Nam interrogavit, Dic amice, quid sit concursus populi; modo respondet. W.

HYMN. XIII. 1 *Punica*] Africana. B. W.

Tullis] Genit. B. W.

Quo] Unde. B.

2 *Inde domo*] De illa patria. B. ex illa. W.

Cyprianum] Sc. tullit.

3 *Ore*] Doctrina. B.

4 *Libia*] Africa. B. W.

5 *Agis*] Disputas. B. loquitur. W.

10 *Actus*] Missus. B. W.

11 *Novum*] Mirabilem. B.

12 *Uti*] Quasi. W.

Ambrosius] Divinus. W. fidelis vel purus. B.

16 *Opulentus*] Dives. W.

Exsecutor] Expositor vel tractator. B. assertor vel prædicator Apostolicus. W.

19 *Quo magis*] Ut magis. B. W.

Cruda] Stulta. W.

21 *Unus*] Cyprianus. W.

Sinistris] Malignis, magicis. B. W.

23 *Cantamen*] Carmen. B. W.

Inire] Sc. consueverat. W. inibat. B.

24 *Quo*] Ut. B.

Geniale] Nuptiale, voluptuosum. W. naturale hic pro nuptia. B.

28 *Oris*] Faciei. W.

Nitoris] Habitus. W.

30 *Compescitur*] Tondetur. W.

31 *Modesta*] Modeste. B.

Loqui] Loquebatur. B.

Quærere] Quærebat. B.

32 *Vivere*] Vivebat, penetrabat. B.

35 *Gallienus*] Ejus filius. B.

36 *Fatenti*] Cypriano. B.

37 *Terrigenum*] Gentilium vel idolorum. B. W.

39 *Quis*] Aliquis. W.

Ab egregia] A Christianitate. W.

40 *Neu*] Ne. B.

Precium] Mortem. W. martyrium.

B. 41 *Modo*] Tantum. B. tantummodo. W.

Conferat] Computet vel comparet.

B. 44 *Cursim*] Velociter. B.

45 *Grave*] Sc. est. W.

Quiete donat] Dat requiem. W.

46 *Necis*] Mortis. W.

Furoris] Cruoris, martyrii. W.

47 *Dicare*] Offerre. B.

49 *Hic*] Sc. dictis. W. B.

Virum] Virorum. B.

Calafacta] Amore Christi accensa. W.

50 *Proconsule*] Proconsul est, qui vice Consulis judicat: sicut Vicarius,

qui vice comitis judicat. W.

52 *Abdicata*] A luce separata vel semota. B. semota. W.

Soli] Luci. B.

53 *Specubus*] Speluncia. W.

54 *Supremi*] Altissimi. B. summi. Supremus quando venit a supremo, significat ultimum; quando a supra præpositione vel adverbio, primum. W.

58 *Tinctum*] Facatum. B.

61 *Si lateum*] Si quid est. W.

Charismate] Gratia Spiritus Sancti. W. gratia vel dono. B.

Expiasti] Purgasti. W.

62 *Vise*] Visita. B. invise. W.

64 *Liceat*] Licitum sit. B.

65 *Ne qua*] Aliqua. B.

67 *Iners*] Infidelis. B. W.

68 *Titubetve*] Sc. in fide tua. W.

70 *Permoverat*] Ad hoc, quod petebat. W.

71 *Acrioris*] Firmioris. B.

73 *Discrimine*] Discrimen hic pro periculo. alias pro separatione. W.

75 *Rapi*] Ut rapiantur. B.

77 *Prope*] Juxta. B.

Margines] Fines. W.

Refertam] Repletam. B.

87 *Candida massa*] I. e. ccc. martyres, massa Cypriani dicuntur. B. W.

88 *Tascius*] Cyprianus, a loco. B. W.

89 *Indemiti furori*] Contra indomitum furorem. B.

Eminus] Elonge. W.

92 *Ille*] Imperator ad hæc ait. B. W.

93 *Fulmen*] Potestatem. B.

Expedite] Proferre. W. evaginate. B.

97 *Cultior*] Pulchrior. W.

103 *Inbuit*] Edocet. B.

HYMN. XIV. 3 *Condita*] Sepulta. B. abscondita. W.

4 *Quiritium*] Romanorum. Quirites dicebantur Romani, a Quirino, i. e. Romulo, qui semper asta utebatur. nam quiris lingua Sabinorum asta di-

citur. W.

6 *Supplices*] Humiles. W.

8 *Virginal*] Locus in quo devirgantur virgines. W.

9 *Libera*] Gloriosus. W.

13 *Renisam*] Resistentem. W.

16 *Illice*] Decipiente. B. W.

18 *Pertinax*] Dura. B.

19 *Exorciatibus*] Pœnia. W.

21 *Trux*] Severus. W.

22 *Subactis*] Superatis. W.

24 *Dicata*] Sc. Deo. W.

25 *Lupanar*] Dicitur a lupis, i. e. meretricibus. quia sicut lupi devorant prædam; sic illæ avidissime devorant amatores suos. W.

Trudere] Pro, trudi. W.

26 *Applicat*] Inclinat. B.

28 *Temnere*] Despicere. W.

29 *Irruat*] Cum impetu veniat. B.

30 *Mancipium*] Mancipium, quasi manu captum. W.

32 *Aureum*] Nobilem. W.

35 *Integritatis*] Virginitatis. W.

36 *Impiabilis*] Maculabilis. B. W.

38 *Publicitus*] Publice. W. manifeste. B.

39 *Flexu in plateis*] In via, in hiviis. W.

Sistere] Præsentare. B.

40 *Frequentia*] Multitudo. B.

43 *Forte*] Casu. B.

Procaciter] Inreverenter. W. luxuriose. B.

44 *Os*] Faciem. B.

46 *Ex ales*] Ecce velox. B. W.

50 *Tollunt*] Elevant. B.

Sodales] Sodales dicuntur q. simul edales, i. e. simul manducantes. W.

51 *Exequialibus*] Qui in exequiis conveniunt. W.

54 *Quod*] Eo quod. W.

60 *Innovatum*] Sc. referunt. W.

Visibus integris] Virginitatis custodia. B.

61 *Gradum*] Miraculum. W.

63 *Ascensus*] Martyrii gradus. B. H.

65 *Astringe*] Evagina. W.

Exere] Perfice. B. profer et exerce. W.

70 *Vesanus*] Transvectus a sanitate.
B.

72 *Epharbus*] Jovenis, imberbis. B.
W.

Tinctus aromate] Unctus unguento.
W.

73 *Funere*] Morte. W. luctu. B.

74 *Hic hic*] Talis. W.

76 *Demorabor*] Detineam. B.

Vota] Quæ habent me ad interficiendum. W.

Calentia] Iracunda, furentia. B.

77 *Receptero*] Recipiam. B.

79 *Sic*] Taliter. W.

Poli] Aëris. B. W.

81 *Divide*] Aperi. B.

82 *Præ*] In primo parente. W.

84 *Cum*] Pridem vel modo. B. quando. W.

Tum] Deinde. W.

Hostium] Martyrium. B.

85 *Vertice cernuo*] Inclinato capite.
B.

86 *Vultus imminens*] Imminentem gladium. B.

87 *Subire*] Sufferret. B.

88 *Ille*] Carnifex. B. W.

91 *Spiritus emicat*] Anima splendet.
W. salit. B.

94 *Situm*] Positum. W.

95 *Ardue*] Excelsa. B.

97 *Implicat*] Colligit. B.

100 *Gratus*] Honores. W.

101 *Stulta*] Stulte. B. W.

102 *Sitis*] Cupiditatis. W.

103 *Cunetis*] Populis. B.

Petitum] Quæsitum. B. ipsam rationem cupiditatis. W.

106 *Vota*] Optiones. W.

110 *Tetriss*] Pessimum. W.

113 *Calce*] Pede. B.

114 *Terrena*] Sc. corpora. W.

Ferus] Sevus. W.

116 *Sole*] Planta. B.

117 *Deprimit*] Deponit. B.

118 *Verticem*] Caput. B.

121 *Unam*] Coronam. W.

Edita] De martyrio. B. oblita de martyrio dedit. W.

Sexies] Sexies decies, sunt sexa-

ginta: et sexagenarius numerus significat continentiam vidualem: quæ una corona illi erat propter laborem, quem sustinent viduæ. nam laborem sustinent maximum, quod ipsa complexa digitorum significat. W.

123 *In altera*] De virginitate. B.

126 *Colluvionibus*] Maculis, pollutionibus. W. immundicia. B. H.

127 *Diademate*] Corona. W.

128 *Cui*] I. e. tibi. B.

129 *Vel*] Etiam. B.

Fornicem] Lupanar. B. locum dicit in theatro, ubi devirginantur virginæ. *Murhalls*, W.

130 *Purgabor*] Ego. W.

Oris] Vultus. B. W.

132 *Pia*] Pia visitatione. W.

Visere] Videre, visitare. B. W.

Hic in Cod. Widm. inseruntur sequentia.

VERSUS CONSTANTINÆ, CONSTANTINI
FILIÆ, SCRIPTI IN AESSIDA BASILI-
CÆ, QUAM CONDIDIT IN HONORE
SANCTÆ AGNÆ VIRGINIS.

Constantina Deum venerans, Chris-
toque dicata,

Omnibus impensis devota mente pa-
ratia,

Numine divino multum Christoque
juvante,

Sacravit templum victricis virginis
AGNÆ:

Templorum quod vincit opes terre-
naque cuncta;

Aurea quæ rutilant summi fastigia
templi.

Nomen enim Christi celebratur sedi-
bus istis,

Tartaream solus potuit qui vincere
mortem;

Invectus cælo solusque inferre trium-
phum.

Nomen Adæ referens detorquet et
omnia membra

A mortis tenebris et cæca morte le-
vata.

Dignum igitur munus, martyr, devo-
taque Christo

Ex opibus mortuis per sæcula longa
tenebris :

O felix Virgo, memorandi nominis
AGNES.

1 *Constantina*] Constantini regis
filia.

Dicta] Electa.

2 *Mente*] Mente ac corpore.

9 *Solusque*] Qui.

DE EADEM VERSUS DAMASI EPI-
SCOPI URBS ROMA.

Fama refert sanctos dudum flevisse
parentes

Agnos, cum lugubres cantus tuba con-
crepnisset,

Nutricis granulum subito liquisse pu-
ellam :

Sponte truces calcasse minas, rabi-
emque tyranni,

Urere cum flammis veluisset nobile
corpus :

Viribus immensum parvis superasse
timorem ;

Nudaque diffusum crinem per mem-
bra dedisse ;

Ne Domini templum facies peritura
videret.

O venerandum Agnos mihi te decus
alma pudoris !

Ut Damasi precibus faveas, precor,
inelyta Martyr.

IN APOTHEOSIN.

PRÆF. 1 *Summa*] Principalia. B.
principia. W.

Spectmen] Divisio personarum. B.
W.

Vigor] Virtus. B.

5 *Retra*] Sine initio i. e. ante sæcu-
lum, in perpetuum. B. W.

7 *Edere*] Gignere. B.

11 *Populos*] Domini. W.

Charisma] Gratiam vel donum. B.
W.

Promissus] Paratus. B. W.

12 *Corpora*] Sc. fidelium. P.

PRÆF. II. 1 *Sectæ*] Electio. W.

3 *Cavemus*] Vitamus. W.

5 *Vix*] Difficile. B.

6 *Reflexas*] Tortuosas. B. W.

7 *Perfidorum*] Hereticorum. B.

8 *Polita*] Trita. B. W.

9 *Obliqua*] Sc. tam. B.

Divertia] Dicta a divertendo, i. e.
separationes viarum. B. W.

10 *Orbitis*] Vestigiis viarum. B. W.

17 *Libido*] Delectatio. B. W.

18 *Pruriat*] Curiositatis vitio temp-
tet. B. W.

21 *Mistas*] Dialecticis, subtilibus.
W. B.

Ambagibus] Circumlocutionibus vel ar-
gumentia. B. W.

24 *Syllogismos plectiles*] Per insolubiles circumlocutionibus, vel per contrariationibus subtilibus. Syllogisma est contrariationis. B. W.

25 *Captiosus*] Deceptibilibus vel insidiosus. B. W.

Sycophantarum] Calumniatorum vel falsiloquorum. Sycophantas autem hac de causa appellatos dicunt, quod quondam juvenes soliti erant in hortos erumpere, ficosque inde fucari. Quam ob causam lege est constitutum, ut, qui id fecisset, capite truncaretur. quam poenam qui persequeretur ob parvula detrimenta, Sycophanta est appellatus. B. W.

Strophis] Versutis, vel scandibus, reversionibus. W.

28 *Infecta*] Gravia vel importuna. B. W.

Dissertantibus] Loquentibus. B. W. concertantibus. Gold.

32 *Credere*] Credulitas, verbum pro nomine. W. infinitivus interpretatur per nominativum. B.

34 *Vanitas*] Cæcitas hereticorum. B.

41 *Quis*] Interrogando illos duos versus pronunciat. vel quis, pro quibus. W. B.

43 *Qui*] Nisi ille. B. W.

45 *Interpositus*] Intermiscet, a polo tractum. B. W.

46 *Æmulas*] Inimicas. B. W. steriles, inimicas. Gold.

48 *Colonus*] Deus. Gold. pater. B.

49 *Dalans*] Vitiosa vel holia. B. W.

- Favos*] Triticea. B. W.
 55 *Refert*] Prodest, vel opus est. B. W.
 APOTHE. 1 *Dura relictis*] Aspera dictu. B. W.
 2 *Proclita*] Prolata. B. W.
 3 *Facilis*] Est. W.
 9 *Celebris*] Gloriosa vel famosa. B. W.
 11 *Pater*] Est. W.
 12 *Eminus*] Longe vel e contra. B. W.
 14 *Immensum*] Immensitatem. B. W.
Ore] Facie. B.
 16 *Visa*] Cognita est. B.
 17 *Non admiscenda*] Spernenda est. W.
 18 *Et*] Pro effam. B.
 19 *Oculis*] Sc. quid sit. B.
 20 *Hebes*] Stultus vel retusus. B.
Glance] Viridi. B. W.
 21 *Umentique*] Humida. B. W.
Adire] Sc. tamen. B.
 22 *Ab ipso*] Patre. B.
 26 *Mera*] Para vel sincera. l. e. divinitas. B. W.
Majestas] Patris. B.
 28 *Abram*] Ubi tres suscepit, et velut uni loquebatur. B. W.
 31 *Tractaverunt*] Tetigerunt vel palpaverunt. W.
Jacob] Ubi conluctabatur cum Angelo. B. W.
 32 *Coram*] Palam vel prope. B.
 33 *Conlato qui stetit*] Facie ad faciem locutus est. W. B.
 34 *Commixtus*] Juxta. B. W.
 37 *Laberans*] Sc. debulset. B. W.
 39 *Mutua*] Alternas colloctiones. W. B.
 40 *Heri*] Dei. B.
 43 *Posteriora*] Filium. sicut inquit Ipse, quia major me est. W. carnem. B.
Apertius] Huic rei. W.
 44 *Verbum*] Fillum. W.
 45 *Idem*] Filius. W.
 46 *Habitu*] In hab. B.
 49 *Vibratum*] Emissum. B. W.
 50 *Fragilem*] Mortalem. W.
 51 *Inde*] Sc. quod emicnit. B. W.
 52 *Oris*] Faciei. B.
 53 *Coactum*] Congulatum. B.
 54 *Referrebat*] Figurabat. B. simula-
 bat. W.
 55 *Sentam*] Sentosam. B.
Excita] Commota, excitata. B.
 57 *Vulnificas*] Vulnere facientes. W.
Agebat] Circumdabat, tangebatur. W.
 leniter tangebatur. B.
 58 *Exemple*] Exemplum. W.
Deus] Sc. quod erat. B.
 59 *Texunt*] Insimulatione. W.
 61 *Incolto*] Agresti. B. W.
Iniquis] Non æquis. B. nequis. W.
 62 *Luxuriam*] Abundantiam. B.
 65 *Impeto*] Pro, impetu. B. W.
Lato] Ubique. B.
 67 *Cruenta*] Rubicunda. B.
 68 *Stringere*] Decerpere. B. W.
 69 *Quandoquidem*] Quoniam. B.
Sanguine] Christi. W.
 70 *Contorta rubus*] Maria. B. passio Christi. W.
Edit] Gignit. B. protulit, parit. W.
 71 *Visum*] Sc. fuit. B.
 73 *Sentum*] Sentosam. B. W.
 75 *Extra oculos*] Invisibilia. W. B.
 76 *Fontem*] Patrem. W.
 77 *Deum*] Sc. Patrem. W.
 78 *Visibilis*] Sc. est. W.
Fonte] Patre. B.
Deus] Filius. W.
Fons] Qui est fons. W.
 79 *Visibilis*] Pater. W.
Qui nascitur] Filius, in quo est pater. W.
 83 *Vendicat*] Usurpat. B. W.
 86 *Capit*] Potest. W. nec valet nec vult. B.
Angoribus] Angustiis. B. anxietatibus. W.
 87 *Liquide*] Puro. B.
 90 *Majestas*] Filii fuit. B.
 91 *Animus*] Ipse filius est. W.
 94 *Flagra*] Flagella. W.
 97 *Affecta*] Afflicta. B. W.
 98 *Emixta est*] Parturit. W.
 106 *Distendit*] Intumescente fecit. W.

- 107 *Falsiloqua*] Falsiloquens. B.
 109 *At non*] Sc. ipse. W.
Verbi] Filii. W.
 110 *Fige*] Confirma. W.
 111 *Cernere*] Scilicet manifeste. W.
 113 *Coram*] Præsentialiter. B.
 115 *Præstriaxit*] Præoccupavit. B.
 W.
 116 *Struxit*] Ornavit. B.
 118 *Quocumque*] In omni loco. B.
 W.
 120 *Per verbum*] Per filiam innotuit
 mundo. B. W.
 123 *Donum*] Officium. B.
 125 *Lumine*] Fide carentibus. B. W.
 126 *Soordia*] Stultitia vel pigritia.
 B. W. quasi sopor cordis. B.
 128 *Perspicuum*] Manifestum fieri.
 W.
Inficiaria] Negas. B. W.
 130 *Inspaciantem*] Deambulantem.
 B. W.
 133 *Filius*] Dei. B. W.
Agit] Facit. W.
 141 *Insultans*] Deridens. B.
Piceos] Caldaicos. W.
 143 *Barbaricos*] Alienos, i. e. Cal-
 daicos. W. B.
Aura] Flamma. B. W.
Jussa] Concessa. B.
 145 *Vetitus*] Sc. est. B.
Tiaras] Mitras. B. Putz. W.
 148 *Calamos*] Tibias. B.
Superstitio] Paganitas. B. vana re-
 ligio. W.
Festa] Inanis. W. festiva. B.
 150 *Conspicua*] Statuæ. W.
 151 *Virorum*] Scilicet sunt audita.
 B.
 153 *Concentu*] Cantu. B.
 156 *Servando*] Ad servandum homi-
 nem. B. W.
 159 *Animalis*] Pecorinus. B.
Agebat] Duxit. W. ducebatur. B.
 160 *Heri*] Dei. B.
 162 *Obside*] Ut visus obses et testis
 fuisset ad videndum Deum. W.
 164 *Animalis*] Incredulus. W.
 165 *Seminis*] Deitatis. B.
 167 *Intercute*] In cute manente, in-
 teriore. W. interiore spiritu. B.
 170 *Spiramine*] Spiritu Sancto. B.
 W.
 171 *Homine*] Mariæ. B.
 175 *Compendia*] Scilicet sint. B.
Summa] Numeri. W.
 177 *Cucurrit*] Descendit et ascen-
 dit. B. W.
Contra unionitas] I. e. Sabellianos.
 B. Unionitæ sunt, qui dicebant unam
 substantiam et unam personam, Fi-
 lium et Spiritum negabant, sed dice-
 bant: Idem Deus, quando vult, Pa-
 ter est: quando vult, Filius est:
 quando et Spiritus Sanctus. Arriani
 dicebant, tres esse personas, et tres
 substantias in divinitate: Sabelliani
 e contra unam personam et unam sub-
 stantiam. Fides autem Catholica
 utriusque devitans errorem, unam
 Deitatis substantiam et tres personas
 veraciter adfirmat. Nam Arriani be-
 ne tres personas, male tres substan-
 tias: Sabelliani bene unam substan-
 tiam, male unam personam dicebant.
 W.
 178 *Profanator*] Blasphemator. Con-
 temtor profanus dicitur, q. porro a
 fano, i. e. a templo Dei, hoc est, inre-
 ligiosus. W.
Cede] Discede. W.
 179 *Depositor*] Negator. W.
 180 *Violas*] Negas. W.
Natum] Filium. W.
 181 *Quandoquidem*] Quoniam ille.
 B. W.
Genitor] Pater. W.
 183 *Patria*] Paternæ. B. quod pa-
 tris est. W.
 184 *Nomine*] Scilicet procreationis,
 W.
 185 *Generis vim*] Filii vigorem. W.
 186 *Idolio*] In sacrilegio. in loco
 idolorum. B. W. pro eo quis homo
 idolotheitum est immolatum. Idolium
 vero est templum idoli. W.
Recubans] Sc. quavia. B.
 187 *Cæspite*] Cæspes est terra avul-
 sa cum herba; unde faciebant altaria.
 W.

189 *Saturnus*] Pro omnibus Diis posuit. B. W.

Cithæris] Cithærea, Venus. W.

190 *Portentisque*] Idolis. W.

192 *Jus*] Religionem. W.

193 *Ministria*] Angelis. W.

194 *Barbara*] Alienigena. W.

195 *Superstitio*] Paganitas. W.

Caniformem] Canis habens formam. W.

196 *Anubem*] Deus Ægypti, i. e. Simiam, caput canis habentem. Mercurius lingua Ægyptiaca vocatur Anubis, qui Deus eloquentiæ fertur, unde cum canino capite depingitur; quia in animalibus nihil cane sagacius habetur. Latrare autem dicitur, propter copiam sermonis, unde et oratores rabulatores dicuntur. W. Deum Ægyptiorum, similitudinem canis habentem. B.

197 *Cloacina*] Cloacina et Epona Deæ rusticæ sunt. B. Dea cloacarum. W.

Epona] Dea hortarum. W.

198 *Solidam*] Plenam, olidam, putridam. B. W.

Acerram] Vas turarium. *Witrach*] fass. W. turibulum. B.

199 *Molam*] Sacrificium vel notam. Mola est genus sacrificii ex farre et sale, unde ignem aspergebant et cultum et hostiam. W.

Rinetur] Vertat. B.

Extæ] Viscera. W.

200 *Deliramenta*] Dementiam, mendacia. B. amentiam. W.

Platonis] Plato dicitur a latitudine humerorum; qui primum athleta invictus, postea ad philosophiam conversus, omnes philosophos superavit. W. illius senia. B.

201 *Hircosus Cynicus*] Propria nomina hereticorum dicit: quorum alii propter immundiciem hirci dicuntur: alii canini, adulteri, vocantur. *κύνες* enim apud Græcos canis dicitur. B. W. unde cum canino capite depingitur; quia in animalibus nihil cane sagacius habetur.

202 *Torta*] Tortuosa circumlocatione. W.

Nervos] Ludos, inenodabiles dictiones, syllogismos. W. B.

203 *Labyrinthus*] Flexuosus. B. Idem vocat laborinthus, quod et errorem. laborinthus erat domus subterranea, centum habens ostia, quam Dædalus fecit ad Minotaurum; quam si quis semel ingrederetur, propter multitudinem ostiorum non poterat reverti. Dicitur autem laborinthus q. labor intus. W.

204 *Agas*] Vexat. W. ducat. B.

205 *Gallinam*] Æsculapio gallina immolatur, qui clinis præest. W.

Clinicus] Curvus. Cline Græce lectus dicitur. inde clinicus proprium nomen Dei, qui præerat decumbentibus in lectum; vel ipse infirmus, a cumbendo in lecto. B. W.

206 *Æquum*] Placatum. B.

208 *Fragoris*] Difficilibus. B. W.

209 *Modis*] Syllogismis. B. W.

211 *Suos*] Proprios. B. W.

Vaga sidera] 7 errantia sidera, dicit septem planetas, quæ interpretantur errativæ: non quod ipsæ errent, sed quod homines errare faciunt. unde planificiæ dicuntur melius, i. e. errorem facientes. W.

212 *Non recipit*] Non intelligit. W.

Natura] I. e. tantummodo quadrupes homo dicitur, qui irrationabiliter more animalium vivit, et deditus ad ventris ingluviem nihil de cælestibus curat. nam omnia mortalia animalia, præter hominem, in terram prona sunt. unde et quidam veridicus: 'Pronaque cum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit, cælumque tueri Jussit, et erectos ad sidera tollere vultus.' W.

Modo] Solummodo. B. tantummodo. W.

Quadrupes] Animalis. B. W.

Ille] Homo. B. W.

214 *Pollere*] Valere. B.

215 *Numa*] Numa Romanis sacra instituit. Numa genere Sabinus, quem

post mortem Romuli populus Rom.
Imperatorem fecit: qui, volens Ro-
manos ab armorum amore revocare,
culturam Deorum per magicam inve-
nit artem, dicam, se omni nocte ab
Egeria nympba doceri. Post hujus
mortem Romani ejus libros magicos
reperientes igni tradiderunt, sed li-
cet se errasse viderent, in Deorum
cultura permanserunt. W.

Aruspex] Sacerdos. B.

216 *Cottus*] Unde Alpes Cottiae. B.
Cane milite] Molosso. B.

218 *Coram*] Præsentialiter. W.

221 *Lacunas*] Foramina, cavernas,
fixuras. B. W. lacunas, est, cicatrices,
fossas. æt ipsum Apostolis immiscet.
In Evangelio enim Thomæ legitur,
adhuc minime credenti dixisse: 'Infer
digitum tuum,' &c. sed ille clavorum
fixuras intuens, tangere eum non au-
sus est, sed dixit: 'Dominus meus et
Deus meus.' Ideo autem dicitur, Tho-
mam manum in latus ejus misisse, cum
tamen non miserit, quoniam Domino
jubente hoc facere poterat. W.

223 *Ajjuare*] Denegare. W. tol-
lere. B.

Titulum] Laudem vel potestatem.
W. B.

224 *Regem*] Christum. W.

226 *Summa*] Cælestium: mediæ,
terrestrium: imæ, inferiorum. B. W.

228 *Stygis*] Inferni. W. B.

229 *Defluit*] Descendit. B. W.

In se] Cum ad cælum ascendit. B.
in unum. W.

231 *Munia*] Officia. B. W.

Prona] Humanæ. B.

233 *Replicata*] Reducta. B. repara-
ta vel artus. W.

235 *Subvehat*] Elevet ad cælestia.
B. ad cælum. W.

234 *Organa*] Voces. W.

236 *Heroum*] Prophetarum. B. W.
Orsa] Dicta vel verba heroum vel
prophetarum. B. W.

237 *Patefacta*] Manifestata. B.

Oracula] Responsa, miracula. W.
B.

243 *Sic tamen*] Sequimur. W.

Tria] Nomina. W.

Separ] Separato. separ dicitur, sic-
ut Compar et Dispar. B.

Ductu] Auctione vel ductione. W.

244 *Tras*] Substantias. W.

Tribus] Personis. W.

246 *Innate*] Patre. W.

Sala] Nata. W.

248 *Natus*] Ab alio. W.

Ipec] Filius. W.

249 *Perquam*] In quantum. B. quam
valde. W.

Futile] Inane. W. B.

Natus ut ex æ] Natus. q. ut ex æ,
sc. sit, i. e. filius. B. quasi sit filius.
W.

260 *Noce*] Mirabilia. W.

261 *Ediderit*] Genuerit. W.

262 *Vocabula*] Carmina. W.

266 *Indiscreta*] Indivisa. W.

267 *Vim*] Virtutem. W.

Generosus] Nobilis. W.

269 *Uterius*] Ultra licitum. W.

Gignere] Spiritalis generatio. W.

Fas] Justum. W.

269 *Super*] Ultra. W.

264 *Via*] Ratio. B. W.

265 *Semina*] Principia. W.

Mortali] Homini. W.

266 *Ultra*] Ante. B.

Pæto] Læge vel modo. W.

268 *Traditur*] In scripturis. B. W.

271 *Retro*] Æternaliter. hic præ-
teritum verbum. B. W.

272 *Denicus*] Decurtatus vel de-
truncatus, minoratus. B. W.

273 *Extendens*] Dilatando. B. W.

Tractim] Paulatim. B. W.

275 *Mutata*] Operata. W.

Procutit] Vel producit, i. e. gene-
rat vel fabricat, genuit. B. W.

Portio] Substantia. W.

276 *Unquam*] Sed certe. W.

277 *Atqui*] At ille. W.

280 *Proditus*] Dispensus vel mani-
festatus. B. W.

282 *Olim*] Æternaliter, sine initio.
W.

290 *Tu*] Sabelliane. W.

- 292 *Turifero*] Turificante. W.
Deucalionum] Deorum, idolorum.
 Deucalion lapides et uxor sua seminaverunt: inde viri et mulieres. B. W.
 293 *Devotus*] Inclinator. W.
Cippe] Trunco vel ipso Deo. B. W.
Unctor] Venerator. W.
 296 *Scriptoris*] Moysis. W.
Bardus] Stultus; ab elefanto. B. baburnus, stultus. W.
Augur] Qui avium garrum vel augurium observat. W.
 297 *Nutrix*] Anus. W. B.
 298 *Sage*] Magico vel præscio. W. præscienti, magico vel sapienti. B.
 299 *Rem*] Statum divinum. B. W.
Coram] Palam. B. W.
Proditus] Manifestatus. B. W.
 300 *Trepidum*] Pavidum. B. W.
Mortalem] Moysen. B. W.
Amico] Amicabili. W.
 301 *Retexit*] Aperit. W. aperuit. B.
 302 *Meminit*] Docet. B. W.
 305 *Condens*] Creans. B. W.
 306 *Ora*] Vultum, imaginem. B. W.
 307 *Deo deus*] Filius patri. W.
 311 *Sacula*] In fine sæculorum. W.
 315 *Genealogus*] Generis computator, i. e. Moyses. B. W. scriptor de generatione loquens. W.
 322 *Stupendas*] A stupendo. W.
Fibras] Venas cordis. B. W.
 326 *Suo*] Proprio. W.
 327 *Dux*] Moyses. W.
Monte] Sinai. W.
 328 *Alloquioque*] Fulgebat a colloquio Dei. W.
 329 *Incisas*] Scriptas. B. W.
Cæca] Incredula. W.
 330 *In faciem*] Operuerunt faciem suam. W.
 331 *Enigmata*] Figuras vel umbras. W. B.
 332 *Præstricta*] Circumdata. W.
 333 *Velarit*] Ne videret Christi archana. W.
 334 *Coram*] Manifeste. B. W.
 337 *Sublimi*] Erecto. B. W.
 338 *Frondosa*] Fructuosa. B. W.
Felicibus] Fertilibus. W.
 339 *Oleagina*] Ab oleo. W.
Basis] Uvis. W.
 340 *Tibi*] In te. B. W.
Inserto] Indito. W.
 341 *Cortice*] Viriditate. W.
 343 *Sursulus*] Ramus. *Æneig.* W.
Jactat] Gloriat. W.
 344 *Monet*] Ipse sursulus. W.
Unguine] Unguento, oleo vel fūco, i. e. errore. B. W.
 345 *Contristare*] Amarescere. B.
Comas] Ramos. B. W.
Imo] Gentili populo. W.
 353 *Lascivire*] Lasciviam facere in suis carminibus. B. W.
Choris] Cantibus. W.
Esse] Edere. B. manducare, comedere, ab edo. W.
 354 *Fermentat*] Antiqui, corrupti. W. B.
 355 *Imprudens*] O Judea. W.
 356 *Præduotis*] Præfiguratis. B. W.
Pingere] Præfigurare. W.
Sulcis] Scriptis. W.
 357 *Vera*] Quæ potestatem diaboli destruxit. B.
 359 *Collinit*] Linit. W.
 360 *Hanc*] Domum. W.
 361 *Hæc*] Passio.
Farii] Egyptii. W. sacrilegi. Farus, Egyptus dicitur.
Fenale] Virosum. B. mortale. W.
Resolvit] Quia Christi passio potestatem diaboli destruxit. B. W.
 364 *In ore*] Fronte. W.
 365 *Creditur*] Inmittitur vel commendatur. W.
 368 *Credens*] Cernens. W.
 369 *Geris*] Facis. B. W.
 371 *Feta*] Mysteriis Christi plena. B. W.
 377 *Armata*] Scrinia, volumina. B. W.
 378 *Referta*] Repleta, plena, completa. B. W.
 379 *Attica*] Atheniensis, Græca locutio. B. W.

380 *Ausonice*] Latinæ, Italiæ, Romanæ. B. W.

381 *Tripliciter*] Tripliciter conscripta. B. W.

382 *Digere*] Dic, ordina, vel scribe. B. W.

Subflza] Cruci. W.

383 *Fronte*] In stipite. W.

385 *Percenseat*] Perlegat. B. W.

386 *Reboans*] Sonans, canens. B. W.

387 *Ab archano*] A pulmone. W.

Vomit] Profert. B. W.

Ingens] Magnus. W.

388 *Casti*] Ideo dicit castam, quia cum ea laudem virginum caneant. W.

Chelys] Cithara, musa. W. chelæ, i. e. brachia, vel cythera magna in cælo, unde chelæ scorpionis, i. e. brachia. est autem Græcum. B.

Testudo] Musa vel cythara magna in cælo. W.

389 *Disparibus*] Non similibus. W.

390 *Æmula*] Imitantia, respondentia vel resonantia. B. W.

392 *Fidibus*] Sonis. W.

397 *Surda*] Judaica. W. B.

Sibi] Ad suam utilitatem. B. W.

Praconia] Laudes. B. W.

Elementaque] Significationes; quia res per figuras locuntur. W. B.

399 *Insanum*] Insane. W.

Bachantis] Furentis. B. W.

Energima] Illusionem vel imaginem. W. furias, vel pigritiam vel inertiam, sive melius illusionem. Energima, imaginatio vel fantasia. unde qui fantasias daemonum patiuntur, energumeni dicuntur. B. W.

402 *Miseranda*] Miserabilis gens Iudeorum. W. Judea. B.

Suis] Sociis, monstris sive vicinis. B. W.

403 *Fulmina*] Terrores verbi Dei. B. W.

406 *Antistes*] Unusquisque Christianus, demonia expellens. W.

407 *Spiras*] Tortitudines vel calliditates vel nodos. B. W.

408 *Mancipium*] Servum. W.

410 *Spolium*] Corpus. W.

411 *Ventose*] Defluens, instabilis. B. W.

412 *Cyllenius*] Mercurius, a monte Cylleno. B. W.

413 *Ignes*] Furiores, iras. B. W.

416 *Grunnitibus*] Grunnitus proprie vox porcorum est. B. W.

419 *Quid*] Cur. W.

420 *Jacemus*] Prostrati. B. W.

422 *Egenam*] Miseram. W.

424 *Hiberi*] Hispanici. B. Hiberia, Hispania. W.

425 *Ortus*] Solis qui habitat in Oriente. W.

426 *Laxavit*] Mollefecit vel calefecit. B. W.

Pruinas] In aquilone. W.

427 *Hircanas*] Scythicas. B. W.

Brumas] Hiemes. B. W.

428 *Amnis*] Tanais. B.

429 *Caucasea*] Petrosa. W.

Rodopeius] Rodope, mons, de quo emanat Hebrus fluvijs. W. B.

430 *Getæ*] Gothi, qui prius feroces erant. B. W.

Geloni] Gentes Scythiæ, stigmata sibi, ut Sergius dicit, more Scottorum inurentes. B. populi Scythiæ. W.

431 *Mero*] Puro. B. W.

432 *Libatura*] Bibens vel bibitura. B. W.

433 *Atlantis*] Mons ad meridianum. W.

Mauri] Populi. B.

434 *Dedere*] Offerre. B. W.

435 *Præstrinxit*] Præoccupavit. W.

438 *Delfica*] Apollinea. B. Delfi, locus est in Græcia, in quo Apollo colebatur. W.

Antra] Responsa. W.

439 *Tripedas*] Mensas Apollinis. B. W.

Cortina] Secretum, quod cortinis oppansum est. B. W.

Spumat] Loquitur. W.

440 *Fanaticus*] Fanorum sacerdos. B. W.

441 *Dodona*] Silva, civitas Græciæ. B. W.

Vapores] Hostias. W.
 442 *Cuma*] Civitatis. B.
 443 *Libicis*] Africanis arenis. W.
Hammen] Jovis. W. Jupiter Afro-
 rum. B.
 444 *Merent*] Dolent vel timent. B.
 W.
 447 *Æneada*] Romani; quod de
 Ænea sint orti. B. W.
 448 *Dominator*] Imperator, Cæsar.
 B. W.
 449 *Tumen*] Etiam. W.
 451 *Conditor*] Constitutor. W. con-
 structor. B.
Celeberrimus ore manique] Famosis-
 simus eloquio et potestate. W.
 453 *Religionis*] Christianitatis. W.
 455 *Augustum*] Nobile. B. W.
Curvare] Solebat, vel curvabat. B.
 W.
 456 *Soleas*] Ima pedum, i. e. vesti-
 gia. B. W.
Lambere] bat. B.
 457 *Adolevi*] Vehebatur, et incurva-
 bat. B. W.
 458 *Quin*] Insuper. W.
Gypso] Lapidis. B. simulacra. W.
 459 *Pollucis*] Quia domitor fuit
 equorum. W.
Suffire] Infumare, fumigare. B. W.
Extis] Visceribus. W.
 460 *Hecaten*] Dianam. B. W.
 464 *Insertato*] Immisso. W.
Reservat] Secabat. W.
 466 *Trepidat*] Palpitantes. W.
 468 *Callidus*] Ingeniosus. W.
Fine] Qualis sit finis. W.
Notabat] Secundum consuetudinem
 illorum. W.
 472 *Cymbia*] Vasa oblonga. Cym-
 bia, poculorum genera, quæ et car-
 chesia dicuntur, a similitudine cym-
 bæ navis nuncupata. B. W. *Ῥαψ*,
Ῥαψαλιν. W.
 474 *Umbras*] Imagines dæmonum.
 B.
 475 *Thesiphone*] Diana vel Perse-
 phone. B. W.
 477 *Thesala*] Magica. B. W.
 482 *Elisa*] Concussa, tremula. W.
Delph. et Var. Clas.

488 *Flamen*] Sacerdos Jovis: q. fi-
 lamen dicitur, quia filam rubeam in
 capite portabat. W. B.
 484 *Frustratur*] Eludit. B.
 486 *Insula*] Vestis sacerdotis. W.
 487 *Pulvinar*] Locus vel collocatio.
 B. W.
Lotus] Baptizatus. unctus, cum
 chrismate. B. W.
 488 *Proserpina*] Diana. W.
 490 *Exerto*] Emissio. W. nudato vel
 expedito. B.
Fusine] Gladio. B. W.
 494 *Zoroastres*] Zoroastres idem
 dicitur Mesraim, qui auctor idolola-
 triæ extitit. Vel: Zoroastres, mago-
 rum primus et rex Bactrianorum fuit,
 quem Ninus rex Assyriorum prælio
 interfecit. a quo Zoroastrens nomen
 adjectiv. vel ad ejus sectatores, vel
 ad ipsam magicam artem pertinet. B.
 Zoroastres magica secreta. Mesraim
 Jupiter fulmine percussit, et ideo in-
 ter astra ferunt eum adsumtum, quem
 ideo Zoroastren appellant, i. e. vi-
 vens astrum. W.
 496 *Lateris*] Regis. W.
 503 *En*] Ostendendo. W.
 504 *Sabbata*] Requiem. B. W.
 511 *Plectatur*] Damnetur, puniatur.
 B. W.
 517 *Recipit*] Incipit. W.
 528 *Esto*] Adverb. concedentis, vel
 deliberantis, i. e. *ἴσθ*. W. B.
 546 *Delapsa*] Degenerata. W.
 548 *Susceptat*] I. e. suspectat. W.
Captiva] Peregrina. W.
Contra homuncionitas] Homuncio-
 nita est, qui Dominum tantum homi-
 nem dicit. W.
 552 *Cognatum*] Simile. W. B.
 554 *Hoc*] Hoc quidem. W.
 555 *Pietate*] Quia homo dignatus
 est fieri, hoc pietas fuit. W.
 556 *Majestate*] Ut Deus sit, qui ma-
 jestatem habet. W.
Pro laude] Q. hoc laus sit non re-
 vera. W.
 557 *Summa*] Divinitatem. W.
 558 *Egregium*] Egregius est, qui

gregem antecellit, i. e. multitudinem. B. W.

Sollertia] Peritia multarum artium. sollon Græce multum. Inde sollemnitas, multorum conventus. Inde sollemniter facta dicitur, quæ in præsentia multa est acta. W.

559 *Ingenti*] Animi. W.

565 *Labe*] Semine. W.

566 *Ignis*] De Spiritu Sancto. W.

567 *Care*] Materia, vel ut alii solent nasci. W.

568 *Intactam*] Ignaram vel castam. B. W.

569 *Maritat*] Fecundat et pregnat. maritat pluvia terram, i. e. fecundat. W. B.

570 *Incomperta*] Incognita, non inventa. B. W.

Ortus] Nativitatis. genitiv. B. W.

572 *Nubis spiritui*] Non quo Spiritus Sanctus pater fuisset filii Dei; sed cooperante Spiritu S. Pater genuit eum, et fecit incarnari in utero Mariæ. W.

573 *Pubertas*] Juvenilis castitas, i. e. virginitas. B. W.

Signata] Clausa. B. W.

Gravis] Gravida. W.

576 *Non credule*] O perfide vel homuncionita. W.

577 *Hoc*] Fore. W.

582 *Contempnit*] Respujt. W.

583 *Bibit*] Pro, concepit. W.

584 *Latebris*] Interioribus. B. W.

585 *Angelus insit*] Spiritus Sanctus superveniet in te, &c. B.

586 *Concretus*] Crassus, obduratus, vel spissus. B. W.

De sidere] Q. descendere in corde. W.

587 *Conjuge*] Marito Zacharia. W.

589 *Interceptus*] Conceptus. B.

590 *Ex ore*] Quia Johannes non locutus est, sed gestu corporis ostendit adventum Domini. W.

593 *Norat*] Sc. loqui. B. W.

Garrula] Loquacia. B. W.

594 *Fastos*] Secreta dicta. annales. Fastus, quartæ declinat. superbia.

Fasti, libri annales. B. W.

596 *Percensere*] Investigare. B. W.

598 *Ite*] O perfidi. W.

603 *Pacti*] Pactas dicimus sponsas federe firmatas. W.

608 *Eous*] Orientalis. B. W.

609 *Lancibus*] Lances scutellæ sunt. inde balances dicuntur trutinæ, eo quod in modum scutellæ sunt factæ. W.

Fercula] Dona. B. W.

611 *Pennatus*] Velox. B. W.

612 *Aurora*] Orientalis partis. B. populi orientales. W.

Bactra] Regio juxta Indiam. B. W.

613 *Lactantibus*] Quia in illa hora puerum lactavit. B. W.

617 *Pernox*] Totam noctem vigilans. W.

619 *Manco*] Contracto. B. debilitato, mutilato vel immutato. W.

Cancrum] Quia cancro in latere depinguntur pedes. W.

621 *Hircinum*] Capricornum. B. W. capricornus Græce dicitur ægoceros. W.

Laceris] Laceratis. B. W.

Marcescere] Decrescere. B.

622 *Puer hydrius*] Ganimedes, Aquarius. Gr. dicitur hydrochoos. B. W.

Sagitta] Sagittarius. W.

623 *Palantes*] Fugientes. W. diffugientes. B.

624 *Amatores tacitos*] I. e. Elices et Cynosuram dicit meretrices: et pelices Junonis sunt in polo, et nunquam vertuntur, sicut alia sidera; et ideo tacitos dicit. Fornix mundi dicitur polus, quia ibi vertitur orbis; et curvatura cæli, fornix dicitur. W.

Fornice mundi] In convexitate cæli vel rotunditate. B. W.

625 *Ignes*] Sidera. W.

626 *Lurida*] Pallida, obscura, pallidus color, luridus dicitur et plumbeus. B. W.

627 *Heref*] Dubitat. W.

Excidium] In passione Christi, die medio quando mortuo Domino tene-

.bræ factæ sunt a die medio usque ad horam nonam. W.

628 *Velandum*] Sentit. W.

Glaucø] Obscuro, pallido. W.

631 *Cumulem*] Honorem. B. W.

Myrrhaqus et turis et auri] Aurum Regem vel fulgorem sapientiæ intellegimus: Tus, quando Dominum credimus: myrram, sepulturam, vel quando carnem nostram vitilis mortificamus et offerimus. W.

632 *Rependam*] Retribuam. W.

633 *Celsø*] Per stellam. W.

Humique] Permagorum oblationem. W.

634 *Inventus*] Aditus vel visitans. W.

635 *Specimen*] Pulchritudinem. W.

Inferna] Infernalialia. W. B.

Refringens] Confringens. W.

637 *Intervenit*] Implet. W.

Abdita] Occulta. W.

639 *Lingua*] Orietur stella ex Jacob. B. W.

640 *Frustrantia*] Aliqua significatione frustrata. B. W.

643 *Crepundia*] Puerilia dona. B. vel crepitacula ideo dicta, quia infantibus vagientibus tinnitus æris audiebatur, aut sonitu illo oblectarentur. ornamenta. W.

645 *Divinis*] Spiritu Sancto. W.

648 *Gremium*] Quia illum continebat in gremio, per quem sidus fulgebat. B. W.

Face] Lumine Christi. W.

650 *Insanos*] Turbidos. W.

651 *Luctantia*] Concertantia. B. W.

652 *Marmore*] Planicie, æqualitate. W.

657 *Ocia*] Tranquillitatem. B. W.

659 *Facessite*] Quiescite vel deficite. B. discedite vel recedite, lassate. W.

663 *Excitam*] Commotam. W.

Verrunt] Trahunt. W.

Ridente sereno] Gaudente serenitate. W.

665 *Spaciatas*] Immorans vel ambulans. B. spacium emensus. W.

Udam] Umidum. B. W.

666 *Pendulus*] Suspensus. W.

668 *Volitabat*] Spiritus Domini ferebatur asper aquas. W.

669 *Discretis*] Separatis. W.

673 *Inspecta*] Perspecta. W.

675 *Illevit*] Unxit. W.

676 *Humectam*] Humectatam. W.

677 *Contrectans*] Palpans. W.

Operta] Occulta. B.

678 *Obducta*] Cooperta. W.

Utigo] Humor. B. W.

679 *Caligo*] Latum: in emundatione Siloæ. W.

681 *Anhelat*] Emanat. non semper inundant aquæ illiæ. B. W.

685 *Roranti*] Fluitanti. W.

Pumice] Tubstrine. W.

Raucas] Sonantes vel morantes. B. W.

686 *Scatebras*] Ebullitiones. W. B.

Margine] Litore. W. B.

689 *Figuram*] Hominem de limo. W.

690 *Medicamen*] Spiramen. Inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ. B. W.

692 *Sine divino*] Antequam spiritum illi dedisset. W.

694 *Liquidus*] Spiritualis. W.

696 *Lento*] Adherenti. B. flexibili. W.

697 *Diem*] Lucem. W.

700 *Auctorem*] Christum. W.

702 *Medicæ*] Medicantis. B. W.

Aquat] Aquæ. B.

Purgamen] Quia medicina peccatorum est baptismus. Ipse enim in corpore proprio monstravit purgamen medicæ aquæ baptismum suscipiens. W.

703 *Sub proprio*] Sc. Christum monstrat in baptismo. B.

705 *Summatim*] Breviter. B. W.

706 *Duo*] Pro duos. Sic ambo, pro ambos. W.

707 *In*] Pro, ad. W.

709 *Macellum*] Ubi tantum cibus et potus venditur. W.

710 *Conciliabula*] Ubi concilia cele-

brantur. B. W.

712 *Virum*] Virorum. W.

717 *Aggesta*] Cumulata. W.

718 *Micarum molibus*] Fragmentis. W.

719 *Crudus*] Plenus. B. satur. indigestus. rusticus. W.

720 *Congeriem ventris*] Saturitatem. W.

Sub fasce] Cofinorum. W.

721 *Grandia*] In tam multiplicia. B. W.

723 *Existente*] Manente. W.

725 *Rudere*] Mina. a terra, ubi res tollitur. W.

726 *Semine*] Materia. B. W.

727 *Procedere*] Unde processisset. W.

728 *Mox et grandiscere*] Non quo omnia, quæ Deus creavit, perfectæ pietatis non fuissent; sed poetice dicit. W.

735 *Consummata*] Perfecta. B. W.

739 *Appositi*] Sc. sunt corbes, i. e. Apostoli. B. W.

740 *Gravidis*] Plenis. W.

Procul ostentata] Prope dispersa, præparata ad reponendum. B. W.

Canistris] Vasis, cophinis. B. W.

744 *Abdita*] Secreta. W.

747 *Caribdis*] Caribdis, secundum fabulam, femina fuit, quam Hercules in mare præcipitavit, quia feratrix erat. et adhuc officium suum facit; quia naves venientes devorat. Sed revera petra est; et hic pro inferno posuit, qui omnes ad se venientes in æternam trahit voraginem et interitum. W.

748 *Tenui*] Angusto. B.

749 *Superis*] Vivis. B.

Trenara] Loca pœnalialia vel inferna. W. lamentationes reorum vel loca infernalialia. B.

750 *Præceps*] In præcipitium. W.

Chao] Voragine. W.

751 *Amnis*] Cocytus. W.

Inexpletis] Insatiabilibus. B. W.

Incendia] Ignes. B.

753 *Damnarunt*] Clauserunt. B. W.

754 *Frigentis*] Quatriduanus erat. W.

759 *Nidorem*] Fœtorem. B. W.

763 *Fluvidis*] Putridis, dissolutis. B. W.

764 *Fictilis*] Imaginabilis. B.

Uloa] Terræ. ulva, herba palustris; sed hic pro illo limo posuit, unde homo factus vel formatus est. B. W.

765 *Venam*] Sanguinem. W.

Cui] Ab illo, vel, per quem. W. B.

Tabida] Pigra. B. W.

766 *Infecto*] Immisso. W.

767 *Auritis*] Ab aure. B. quæ audia. W.

769 *De te*] In te. W.

771 *Abde*] Absconde. W.

773 *Capta*] A Christo. B.

776 *Gerit*] Portat. W.

780 *Sumserat*] In se. B.

781 *Istud*] Corpus. W.

Illud] Animam. W.

Abyssos] Abyssum vocat cælum. quia sicut dicimus, altum mare, sic etiam profundum cælum. Sic etiam abyssum cælum dicimus. W.

De natura animæ] Dicunt heretici, animam partem esse Dei. Substantia omnis trifariam dividitur; in Deum, animam, corpus scilicet. Vel siquidem Deus summum bonum est; anima, magnum bonum est; corpus, quoddam bonum: sine his tribus nihil est. W.

782 *Dissertator*] Concertator, disputator. B. W.

783 *Obicit*] Obponit. W. B.

784 *Inspirata*] Anima. W.

Deo] A Deo. B.

785 *Ima*] Canopum dicit, quem Antipodes nostri vident; infernum dicunt aliqui esse. W.

789 *Pictaque*] Imaginata. W.

797 *Hæc similis*] Anima Deo. B.

798 *Utroque*] Anima et corpore. W.

Figmine] Figmento. W.

799 *Umbra*] Anima perpetua est, sicut Dens. Sed sicut umbra distat a corpore; ita anima distat a perpetuitate Dei. W.

- 806 *Corpus solidum*] Majestas. W.
 802 *Est similis*] Anima similis Deo
 in hoc. W.
 804 *Perpendit*] Æstimat. B. discernit. W.
Ingit] Loquitur. B. W.
 805 *Opifex*] Artifex. W.
 807 *Hic*] Officiis. B. prædictis rebus. W.
 808 *Cætera*] Per cætera officia. B.
Promptum] Facile, manifestum est. W.
 809 *Modas*] Mensura ultima, linea. B. W.
Species] Divisio. W. B.
Determinat] Finit. W. B.
 810 *Superfluous*] Dilatatus. B. W.
 811 *Extremum*] Terminabile. B. finibile. W.
 812 *Incomprehenus*] Incomprehensibilis. B. W.
Linea] Terminus. B. W.
Deft] Deest. B.
 815 *Aliis*] Creaturis. B. W.
 817 *Tubentibus*] Putrescentibus. W.
 818 *Participat*] Partem facit habere. B. W.
Fæce] De peccato corporis. B.
 819 *Natura*] Sc. facta. B. W.
Cum simplice facta] Sine peccato. W.
 822 *Oblita*] Circumdata. W.
 823 *Pecum*] Perditione. W. male. B.
Chass] Voraginem. W.
Non abnuo] Non nego. W.
 826 *Primum*] Adam. B. W.
 827 *Amict*] Adæ. W.
 829 *In aula*] In corpore. W.
 830 *Viz*] Sc. animæ. B.
 832 *Flans*] Deus. B.
Tenorem] Ordinem. W.
 833 *Sabaoth*] Deus exercituum. W.
 834 *Homo*] Quia Deus non potuisset videri, nisi per hominem. W.
Discas] Intellegas. W.
 835 *Non corpoream*] Divinam. B.
Sollers] Sagax, peritus, vel studiosus. B. W.
 837 *Vapores*] Spiritus. W.
 839 *Anhelat*] Anhelanter emittit. B.
 840 *Udis*] Umidis. W.
 841 *Cum libet*] Cum placet. W.
 844 *Parvus*] Parvis, moderatus. B. W.
 845 *Large*] Abundanti. B. W.
Sublimat] Elevat. B. W.
Bombum] Sonitum cornu vel tibiæ.
 Et Ennius sonitum pedum appellat bombum. B. W.
 847 *Exile*] Subtiliter. B. sc. murmur. W.
Acutos] Bene sonantes. W.
 848 *Minuta*] Gracili. W.
 850 *Æternum*] Deum. B.
 851 *Condens*] Creans. W.
 855 *Cui nosse*] Qui sensu hebes est, i. e. quia nulla potest creatura intelligere omnem sapientiam, nisi solus Deus. W.
 856 *Factura*] Dei. W.
 857 *Collige*] Intellege. B.
De simili] Ratione. W.
Sine hæc factura] Utrum sit hæc factura an non? B. creatura, an creator? W.
 858 *Manus*] Manus tuæ fecerunt me, et plasmaverunt me. B.
 860 *Digesta*] Ordinata. W.
Vola] Medietas palmæ inde involare dicimus, quia quicquid involamus, in palma recondimus, quæ Græc. tenar dicitur. W.
 861 *Claudere*] bat. B. W.
Tendere] bat. B. W.
 863 *Incircumscripтус*] Inlocalis. W.
 865 *Speciem*] Figuram. W.
 867 *Flatu*] Insufflavit in faciem ejus spiraculum vitæ. quasi ore Deus animam insufflasset homini. W.
 871 *Capta*] Inchoata. B. W.
 872 *Inque locum*] In corpus. B.
 874 *Cohibere*] Claudere. B. W.
 876 *Titubare*] Errare. B.
 877 *Vitiosum*] Animæ. B.
 878 *Decidit*] Cadit. B.
 879 *Majestas*] Dei. B. deitas. W.
Ostendite] Dicite. B. W.
 880 *Lapsam*] In peccata. W. in peccatis. B.

- Gratia*] In baptisate. B.
 882 *Nobilitat*] Nobilem facit. B. W.
Famulaque] Animæ, sibi que ser-
 vienti. B. W.
 883 *Quod*] Decus. B. W.
Meritis] Bonis. B.
 884 *Absurde*] Inconvenienter. W.
 incongrue. B.
Meritisque] Malis. B.
 885 *Fonte*] Christo. W.
 886 *Nunc*] Aliquando. B.
Obsequio] In obsequio Christi, i. e.
 pro servitio suo. W. propter obedi-
 entiam. B.
 887 *Calcat*] Supplicia. W. B.
 888 *Miraris*] O homuncionita. B.
 W.
Coactam] Confirmatam, solidatam
 vel collectam. B. W.
 889 *Sortita est*] Accepit, consecuta
 vel adepta est. B. W.
 890 *Caducum*] Corpus. W. B.
 891 *Tabiflua*] Defectiva, mortife-
 ra, sordida. B. W.
 892 *Non genitus*] Sicut filius. W.
 896 *Exceptus*] Sequestratus, sepa-
 ratus. B. W.
 897 *Inviolatus*] Insons. W.
Agit] Valet, vivit, conversatur. W.
 B.
 898 *Exsortem*] Expertem. B. W.
Crucis] Passionis. W. cruciatus. B.
 899 *Immunem*] Securam. W. inca-
 pacem. B.
 902 *Conlata*] Conjuncta. B. a Deo,
 creata. W.
 903 *Utpote*] Sicuti, quasi. B. W.
Liquido] Puro. B. W.
Naturæ] Divinitatis. B.
 904 *Habitus*] Ornatus. W.
Superoque] De superno. W. B.
Sereno] Serenitate. B. W.
 905 *Arvo*] Terræ. W.
 906 *Illecebris*] Delectationib. W.
 907 *Volubris*] Sordibus. W.
Ignem] Animam. B. W.
 911 *Exin*] Deinde. W.
Tincta] Polluta peccato. W.
 912 *Infecit*] Maculavit, violavit.
 W. B.
 913 *Ortu*] In nativitate. B. W.
 915 *Traduce*] Transmissione, ori-
 gine, traductione. W. B.
 917 *Sanguinis*] Seminis. B. W.
Cui] Sanguini, generi. W.
Propagine] Generatione. W. pro-
 creatione. B.
 918 *Partunt*] Gignunt. W.
 919 *Natura*] Animæ. B. Deus. W.
Suum] Proprium.
Quo] Opere. W.
Anhelent] Desiderent. W.
 920 *Vascula*] Corpora. W.
Coactis] Membris, vasculis. corpo-
 ribus solidatis. W. B.
 922 *Illa*] Peccatrix. B. W.
 923 *Veterno*] Peste, peccato. W.
 924 *Inde*] De baptisate. B.
Generatio] Baptismi. B. W.
 925 *Illuvies*] Immundicia, pollutio,
 macula. W. B.
 926 *Perfusi*] Sacro lavacro. B.
 927 *Materiam*] Occasionem. W. B.
 928 *Sodali*] Corpori, carni. B. W.
 929 *Incentivum*] Incendium. W.
Ambas] Naturas animæ et corpo-
 ris. W.
 930 *Mente sub una*] Sub una volun-
 tate. W.
 932 *Crucibus*] Pœnia. W.
 933 *Innocui*] Quia solus ille sine
 peccato fuit. W.
 934 *Expositam*] Manifestatam. W.
 liberatam. B.
 935 *Expositam*] Datam. W. exper-
 tem vel jactatam. B.
Contactibus] Pollutionibus. W.
 936 *Intemeratus*] Integer. W.
 938 *Prosapia*] Generatio. B.
 939 *Satelles*] Sequax. B. W.
 941 *Cassid*] Vacuis. W. inanibus.
 B.
Nervis] Sine fortitudine. B. W.
 942 *Concideret*] Caderet. W.
Sterilis] Inanis, sc. illa mora. B.
 W.
Fomite] Nutrimento. B. W.
 944 *Pastus*] Genitus. B. W.
 946 *Arida*] Mors. W.
 947 *Suspice*] Honora. W.

Inculpabile] Sine culpa. B.
 949 *Invidiam*] Injustitiam. W.
 953 *Opere pretium*] Necesse vel congruum. B.

954 *Prodere*] Detegere. B.

Atomis] Dicunt heretici, quod omnia, quæ sunt, ex illa inanitate formata sunt, quæ erat ibi, ubi modo est ær, et ex atomis. Namque dicebant, ex illa inanitate et ex atomis quatuor elementa formata. Et inde omne corpus fantasma. phæno, appareo; inde fantasmata falsæ imagines, quæ hominibus apparent. W.

Mixta] Gracili. W. B.

955 *Cassa*] Inutilis. B. W.

961 *Mera*] Pura. B. W.

Falsi] Falsitatis. B.

962 *Membri*] An. B.

964 *Inveteratis*] In veteri homine conceptis. B.

970 *Carnæ*] Membra. B.

973 *Fido*] Veraci. W.

Monebat] Interrogabat. B.

973 *Paterna*] Superna. W.

977 *Mendum*] Falsum. hic pro mendacio. Sed mendam in scriptura; unde emendare dicimus. mendam de libro tollere. B. W.

980 *Furor*] Insania. B. W.

981 *Lacero*] Lacerato. B.

982 *Latranti*] Tibi. B.

Refellit] Refutat, renuit. B. W.

983 *Notat*] Scribit. B. W.

984 *Sex septena*] Sex septem. quadraginta et duo. W.

985 *Venam*] Ordinem. B.

986 *Stemmata*] Generationes vel circulos. B. W.

Filo] Positione. filum appellat genealogiam ipsam ebdomadis. W.

988 *Qui*] Numerus. W.

Annus] Jubileum. B. W.

989 *Contactibus*] Peccatis. W. B.

Illoqueat] Decepta. quæ diabolus illaqueaverat, Christus veniens remisit. W.

990 *Hominemque*] Omnem hominem. W.

Hominis] Christi. B. W.

991 *Limus*] Humana caro. B. quia nondum septima ebdomada completa erat in Christo. W.

Mortalis] Per peccatum. B.

993 *Septem*] In septima requie. B.

995 *Sabbata*] Requiem. quia sabbato Christus requievit in sepulcro; per quod perennis requies tradita est nobis. W.

997 *Quam*] Carnem. B. W.

Bis-terna] Sex. W.

1001 *Recesseta*] Numerata. W.

1003 *Seriem*] Ordinem. B. W.

Nepotis] Christi; qui fuit nepos Prophetarum et Patriarcharum. B. W.

1005 *Septenos decies*] Septeni decies sunt 70. W.

1007 *Retexit*] Lucas aperuit. B. W.

1008 *Actus*] Ductus. W.

1009 *Mixtim*] Copulatum. B.

1018 *Irritus*] Vanus. B.

1020 *Me*] Hominem. B.

1022 *Monimenta*] Recordamenta. W. facturam. B.

1023 *Luteum*] Letheum, i. e. mortale. W.

Consciscere] Adipisci vel assumere. B. W.

1025 *Vas*] Corpus Adæ. B. W.

Arvo] A terra, luto. W. B.

Inertis] Mortui. B. W.

1029 *Humi*] Limi. B.

1031 *Herentis*] Glutinosæ. B. W.

1033 *Ædita*] Creata. B. W.

1035 *Os*] Faciem. B. corpus, vul-tum. W.

Fabro] Fabrili. B. W.

Figmine] Formatione. W. B.

1036 *Quorsum*] Unde. W. cur. B.

Limo] Carni. B. W.

1037 *Honora*] Honorabili. W.

1039 *Decrerat*] Decreverat. W.

Incorrupto] Virginali utero. B.

1040 *Solo*] Carni Mariæ. W. B.

1044 *Nunquam solvenda*] Quæ nunquam resolvitur vel destituitur. W. B.

Caducam] Mortalem carnem. W.

1047 *Miki solvitur*] Propter me
moritur. B. W.
Miki] Propter me. B.
1050 *Me*] Carnem. B.
Remeabilis] Remeare, exire. W.
1055 *Operis*] Resurrectionis. B. W.
Prodit] Manifestat. W.
1056 *Mori*] Christum. B. W.
1057 *Negato*] Quod nec Deus sit
nec homo. W.
1058 *Magnificum*] Fecit. W.
1064 *Veniam*] Resurgam. B. W.
1072 *Hausit*] Consumsit. B. W.
1073 *Edax*] Consumens. W. B.
Veterno] Morbo. B. W.
1075 *Victa*] A Christo. W.
Fraude] Ne furetur aliquid. B.
W.
1076 *Curtum*] Debile. W.
Minaces] Quia solent mortem mi-
nari. B. W.

IN HAMARTIGENIAM.

PRÆF. 1 *Ephabi*] Juvenes. B. W.
Fossor] Agricola. B. W.
2 *Procreat*] Genuit. W.
3 *Sistunt*] Ducunt. B. W.
5 *Terrulentis*] Terræ fructibus. B.
W.
Vivis] Ovibus. B. W.
7 *Bidentis*] Ovis. B. W.
Scrobis] Terræ vel sulcorum. B.
W.
8 *Comprobavit*] Collaudavit. B. W.
9 *Grandior*] Senior. B.
10 *Personat*] Personat. B. W.
12 *Lege*] Discretionem. B. W.
13 *Traxerint*] Trahent. B. trahunt.
W.
15 *Probatæ*] Laudatæ. B. W.
Æmulus] Inimicus, invidus. B. W.
17 *Tinguit*] Fœdavit vel polluit. B.
W.
18 *Expiandum*] Ipsum mundum.
W.
19 *Peremtor*] Diabolus. W. B.
21 *Cessit*] Victa est. W. B.
Innoxio] Christo. W. B.
22 *Crimen*] Cain. B. W.
Crimine] Judeorum, in Christo fac-

to, vel perpetrato. B. W.
24 *Ipsa*] Mors. B.
25 *Fabula*] Narratio. B.
26 *Factoque*] Opere malo. W. B.
27 *Rusticus*] Agricola. i. e. Kain.
B. W.
28 *Insulsa*] Rustica. B. W.
30 *Redacta*] Laborata. B. W.
31 *Æmulator*] Inimicus. B.
37 *Duitas*] Duplicitas. B.
40 *Qui*] Marcion. B.
Monentem] Me. W.
42 *Passa*] Confessa vel confitens.
B. W.
43 *Caduce*] Malo. B. W.
47 *Committit*] Firmat. B.
49 *Cain*] Marcion. B. W.
51 *Litamen*] Oblatio. B. W.
Sordet] Fœtet. W.
Sapit] Saporem terrenum habet.
B. W.
52 *Venam*] Sc. sapit. W. B.
58 *Ventilatur*] Vagatur, dispergi-
tur. W. B.
Ebrio] Insano. W. B.
59 *Suculentos*] Purulentos vel in-
sanos. B.
Lymfatico] Furenti. B. W.
63 *Cain*] Marcion. B.
64 *Alitus*] Nutritus. B.
ADV. MARCIONITAS, &c. 1 *Kain*]
Marcionita. W.
3 *Liquet*] Manifestatur. B. patet.
W.
Lucis] Oculorum. B. W.
4 *Insincera*] Impura. B. non pura.
W.
Acies] Visus. W.
Divortia] Deviamina, diverticula.
W.
5 *Frustrata*] Ipsa acies. W.
6 *Obludit*] Illudit. W.
Excors] Stultus, sine corde. W. B.
8 *Glomerat*] Colligit. B. W.
Discrimina] Discretionem. B. W.
11 *Agitantia*] Moventia. B. W.
13 *Conicit*] Divinat. B. W.
15 *Itidem*] Iterum. B. W.
16 *Dispare*] Separata. B.
18 *Ab arce*] A dignitate. W.

19 *Apicium*] Celsitudinum, summum. B. W.

21 *Dispare summo*] Separata summitate. B. W.

Usum] Fuerit. B. W.

23 *Revolvo*] Separato. W.

24 *Vendicui*] Usurpat. B.

Omnis] Sc. facere vel esse. W.

25 *Varium*] Duorum. B.

26 *Cumulum*] Plenitudinem, vel summitatem. B. W.

29 *Viget*] Vigorem tenet. W.

30 *Collato*] Coniuncto. B. W.

Federe] Amicitia. W.

31 *Susama*] Summitas est ille. W. sublimitas. B.

Simplex] Unica. B. W.

33 *Apez*] Summitas capiti et ponitur pro omni summitate. W.

35 *Aliquid*] Unitatem. W.

Secundum] I. e. filium. W. et angelos et homines. B.

36 *Unus enim*] Quia ab uno inchoamus semper numerum. W.

38 *Secundus*] Ac Deus pater non sit ipse pater anterior numero. B.

40 *Unus*] Filius. B. pater. W.

43 *Ab uno*] Patre. W.

44 *Chaos*] Mundum, principium. B. W.

Numeroque] Eo quod sit unus filius sicut unus genitor est. B.

Et tempore] I. e. Equales in temporibus. B.

45 *Duos*] Sc. Deos. B.

47 *Ansis*] Ausus est. B. W.

48 *Adoptivum*] Filium. B. W.

50 *Distans*] Alio modo stans.

51 *Stat*] Est. B. W.

52 *Unum*] Filium. B.

Rite] Veraciter. B.

Formam eandem] Substantiam patris. B.

53 *Amor*] Adoptio. B.

60 *Divisio*] Divisione. W.

62 *Elementa*] Signa. B.

64 *Præscia*] Prædivinatrix. B. W. præscia. B.

67 *Specimen*] Imaginem. B.

Ponit] Deus. B.

71 *Præbet*] Ordinat. B.

Flamma] Sol. B.

Textit] Ordinavit. B.

73 *Volat*] Currit. B.

75 *Vegetamen*] Vegetatio. W. commotio. B.

76 *Indivisibilibis*] Motus indivisibilis. B. W.

77 *His*] Officiis. W. B.

Ducta] Ductione. B.

78 *Substantia*] Sol. W.

79 *Equisperabile*] Simile. B. comparabile. W.

80 *Ausim*] Andeam. W.

Componere] Comparare. B. W.

81 *Grande sumum*] Majestatem suam. W.

83 *Conjectare*] Præcognoscere. B. in hoc, quod ad imaginem suam creati sumus. W.

Quibus] Hominibus. B.

Ardus visere] Divina cognoscere. B.

Non est] Possibile. W.

85 *Parvorum*] Per visibilia. B. W.

Non intellecta] Invisibilia. W. ea, quæ non possumus intelligere. B.

84 *Proxima*] Quæ vidimus. W.

85 *Glaucoma*] Albugine, obfuscatione, infusione. Glaucoma, est infirmitas oculorum. B. W.

86 *Fusca*] Nigra. B. W.

Suffundit] Obumbrat. B.

Palla] Nubem appellat pallam. W. nubecula. B.

87 *Nimbus*] Nubes. B.

88 *Mentitos*] Infrustratos sc. lumine. B.

Orbes] Oculos. B.

89 *Aër*] Animus. W.

90 *Glaucoma*] Albugo. B. caligo. W.

Acien] Acumen visus. W.

91 *Tenerum*] Subtile. W. intrectabile vel serenum. B.

92 *Comprendat*] Intellegat. B.

93 *Intentio*] Sensus, studium. B. W.

94 *Geminis*] Duobus. B.

Auctoribus] Diis. B.

- Exstruit*] Instruit. B. W.
 95 *Duo*] Numina. W. dii. B.
 96 *Cur numero*] Virgil. 'Numero Deus impare gaudet.' B.
 101 *Discretum*] Separatum. B. W.
Reboanti] Sonanti. B. W.
 106 *Vel si*] O Marcion. B. W.
Sordet] Displicet adorare simulacra. B. W.
 110 *Ede*] Dic, profer. W.
 111 *Ais*] Dicis. B.
In arce] Regno. W.
 114 *Sevit*] Seminavit. B. W.
Anguine] Serpentino. B. W.
Medicane] Fandens. B.
 117 *Coëgit*] Copulavit. W.
 118 *Effigians*] Formans. W.
Marbus] Deus malus. B. W.
 120 *Alii*] Sc. Deo. W.
 122 *Utroque*] A principe tenebrarum, et a principe lucis. W.
 123 *Acerbus*] pejor. B.
 124 *Gravis*] Importabilis. B.
Dialectica] Disputantia. Sophistica. W.
 125 *Immo hæc*] Certe vox. W.
Attoniti] Concussi vel contriti. B. W.
Frœneis] Insania vel stridentissima febris. et est nomen de sono factum. onomatopejâ. B. W.
 126 *Patrem*] Diabolum. B. W.
 128 *Stigio*] Profunditate inferni. Stix, fluvius infernalis. B. W.
 131 *Anguiferum*] Serpentinum. B.
Stipatur] Circumdatur. B. W.
 132 *Felle*] Ira. B. W.
 133 *Invidia*] Ob invidiam. B. W.
Ferre] Pati. B. W.
 135 *Obtegis*] Sc. illi. B.
Ora] Faciem. B.
Kerasta] Diaboli. Kerastæ, genus cornuti serpentis. B. W. serpens sagittarius vel semitarius. W.
 139 *Ferus*] Feroces homines. W. homines. B.
Bruta] Homines sc. qui nesciunt demonum laqueos prævidere. W. insipientes. B.
 140 *Plagis*] Maculis. W.
 141 *Indeprensa*] Occulta. B. W.
Erranti] Non rectum gressum tenenti. W.
Præda] Homini. B.
 143 *Plectere*] Punire. B. W.
Nebroth] Gigans fuit possimus, qui primus ædificavit Babiloniam. Sed hic pro Diabolo ponitur ob nimiam crudelitatem. W.
 145 *Astu*] Ingenio, dolo. B. W.
 146 *Tectique*] Occultis. B.
Adortus] Conatus, aggrediens, incipiens. B. W.
 147 *Lacertis*] Brachiis. B.
 148 *Funereos*] Luctuosos. B.
Late] Ubique. B.
 149 *Improba mors*] Diabole. B. Diabolum vocat. W.
 151 *Perneciem*] Interitum. B. W.
 153 *Nectare*] Dulcedine. B. W.
 154 *Tenebris*] Sc. ignorantis. W.
 156 *Infectis*] Polluit. B. W.
 157 *Furor*] Insania. B. W.
Tradit] Narrat. B.
 160 *Infami*] Turpi. B. W.
Creavit] Fecit vel invenit. B. W.
 161 *Augustum*] Splendidum, nobile. B. W.
 162 *Nutrito*] Dilatato. B. W.
Ardebat] Fulgebat. B. W.
 164 *Sapientia*] Filius Dei. B. W.
 166 *Molita*] Creans, formans. B. W.
Ministros] Angelos. B. W.
 167 *Quidam pulcherrimus*] Ille, de quo Propheta dixit: 'Omnis lapis preciosus operimentum tuum,' &c. B.
 168 *Auctus*] Augmentatus. W.
 169 *Grande*] Adverb. B.
Tumens] Superbiens. B.
 170 *Licito*] Plus solito. B. W.
Ignes] Honores. W.
 171 *Perseus*] Dixit. W. æstimavit. B.
 173 *Captem*] Initium. B. W.
 174 *Hinc*] De hac ratione. B. W.
Scola] Marcionitarum. B. grex illius. W.
Sublucitam] Occultam. B.
Scotam] Pestem sc. Marcionitarum. W.

176 *Retrorsum*] Ab initio. W.
 178 *Æmulus*] Invidus. B.
 181 *Infirmare*] Corrumpere. B. æ-gram facere. W.

Libro] In Evangelio. B. W.
 183 *Cuncta*] Sc. dico. W.
 184 *Factus*] Lucifer. B. W.
 185 *Proditus*] Manifestatus. B. W.
 187 *Inscit*] Violavit. W.
 190 *Argillam*] Limum. B. W.
Simulacrum] Formam hominis, quæ de limo formata fuit. W.

191 *Dominum*] Adam vocat dominum, quem Deus constituit dominum creaturæ suæ. W.

Conditioni] Omni creaturæ. B. W.

193 *Soli*] Terræ. B. W.

195 *Addicere*] Subjugare, vel commendare. B. W.

Regi] Adam. W.

196 *Fermento*] Malicia. B. W.

Stomachante] Irascente. W. furente. B.

197 *Bestia*] Diabolus. W.

Acidie] Acerbis. B. W.

198 *Bestia*] Serpens. W.

Longi] Sani sensus. B. W.

199 *Enodem*] Sine nodo. W.

Recta] Erecta. W.

201 *Spiris*] Volutionibus. B. W.

203 *Trisulco*] Vario, triplici. W. B.

205 *Qui se corrumpere*] Quando in superbiam se erexit. W.

206 *Informante*] Docente. B. W.

207 *Exitium*] Mortem. B. W.

Præside] Homine, Adam. B. W.

208 *Sortitur*] Adeptus est, consequitur. W.

Supellex] Omnis substantia, pereunte principe, in deteriora versa est. W.

216 *Herile malum*] Peccatum Adæ. B.

Hæsit] Sumsit. B. W.

217 *Adultera*] Vitiosa. B. W.

219 *Avenis*] Lollis. W.

222 *Truces*] Feroces. B.

Leones] Dæmones. W.

223 *Querulis*] Lamentabilibus. B.

Irritatus] Provocatus. W.

224 *Canas*] Ovíle. W.

225 *Callens*] Versuta. B. vigena. W.
Sollertia] Diaboli. B.

Furti] Adversitatis, ut contraria fuisset homini. B.

226 *Imbuit*] Instruxit. B. violavit, implevit, implevit. W.

Tortos] Pravos. W.

231 *Fibras*] Radices. B. W.

Medicante] Medicor *τὸν μέτρον* est; quia dicimus, Medicari sagittas, quando toxicantur; et cum aliquem ab infirmitate erigimus ad sanitatem, medicari dicimus. W.

232 *Tinctas*] Maculatas. B. W.

233 *Fructectis*] Vilibus virgultis. W.

234 *Præius*] Primitus. B.

235 *Rhododafnin*] Herba venenosissima, foliis similis lauro. nam dafnis Gr. laurus dicitur. B. arcilaurem. genus herbæ. i. e. arcilauros. i. e. foliis similis lauro. nam dafnis Gr. laurus dicitur. W.

236 *Sincera*] Salubria. B. W.

238 *Elementa*] Ignis, ær, aqua, terra. B. W.

239 *Legirapis*] Legem rumpentibus. B. W.

240 *Aquilonum*] Ventorum. W.

241 *Immodicis*] Magnis. B. ingentibus. W.

Procellis] Turbinibus. W.

Torrentibus] Fortiter euntibus. B. W.

242 *Præscripta*] Ordinata vel constituta. B. quæ fuerunt illi. W.

Repagula] Obstacula, litora, serraturæ. W.

245 *Laxa*] Concessa. B. laxata. W.

247 *Rotantur*] Volvuntur. B.

250 *Lues*] Pestis. W. B.

Incentiva] Incentrix. W.

251 *Exemplum*] Quia Adam peccando aliis dat exemplum. W.

252 *Vita*] Sc. dico. W.

253 *Suppeditant*] Sumministrant. B. famulantur. W.

254 *Ignis*] Amore. W.

257 *Aggestis*] Accumulatis. B. W.

258 *Fames*] Cupiditas.

Parte] Syncope. B. ab inquisito vel preparato, inde est exemplum: 'Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.' W.

260 *Scalcebras]* Eballitones. B. W.

261 *Eliquat]* Effluere facit. B. purgat. W.

Ornatus] De ornatu solvitur pudor. W.

Solocendi] Ad solvendum pudorem. B.

262 *Inepta]* Inutilis. W.

263 *Ambitio]* Cupiditas. B. W.

Scalpens] Investigans, scrutans. W. B.

Latentis] Naturaliter aurum latere voluit, sed cupiditas fodit preciosa pericula. W.

265 *Rimata]* Ipsa ambitio querens. W. investigans. B.

268 *Os]* Faciem, formam. W.

Iactatis] Margaritis. B.

269 *Sutilibus]* Quia ex gemma consuantur filo argenteo aut aureo. W.

270 *Ignitis]* Radiantibus. B.

Sertis] Monilibus, coronis. B. W.

271 *Bacas]* Gemmas rotundas; qui uniones vocantur; eo quod in capite ostrearum aperto cerebro semel reperiuntur in anno, et unns tantum, quos et perulos vocant. W. B.

272 *Calculus]* Margarita. B. calculos vocamus lapillos, quibus antea numerabant antiqui ante repertum numerum. Sed hic pro quacunque preciosa gemma ponitur. W.

273 *Texta catenis]* Ordinata vittis. B.

275 *Dotata]* Ornata. B. W.

Plasmata] Facies. B.

Fuco] Colore, unguentum, unde se mulieres pallidas faciunt. B. W.

276 *Inficiunt]* Colorant. B.

278 *Malefortis]* Infestus. B. W.

281 *Invalidam]* Particulam, dicit feminam, quæ fuit corporis Adæ, de costa formata. W.

283 *Cultu]* Habitu. B. W.

284 *Herous]* Viros fortes. W.

Asperu] Fortia. B.

287 *Niteant]* Splendeant. W.

Genuina lues] Pestis naturalis, in-genita; luxuria, interjective dicendum. W.

288 *Eoo]* Orientali. B. W.

Petitis] Acquisitis. B. W.

289 *Ramorum spoliis]* Arboreis vestibus. In oriente enim arbores suat, ubi sæpissime reperitur sericum. W. B.

Fruitantes] Superbientes. W.

290 *Durum]* Fortem. B. firmam. W.

Scutulis] Variatis, scutulatis vestibus, pro omni veste, opere vario interserta, ponitur. B. W.

Perfundere] Induere. B. W.

292 *Illudant]* Colorent. B. W.

293 *Fere]* Prope. B. W.

294 *Pectitur]* Ornatur. W.

295 *Venantem]* Ementem. B. W.

Versicolorum] Diversis colorib. W.

296 *Plumæ]* Mollia. B.

297 *Peregrino]* Exotico. B.

299 *Luxus]* Luxuria. B. vanitas. W. *Vegetamina]* Virtutes, fortitudinem vel virilitatem. W. commotiones. B.

301 *Auribus atque oculis]* Auditu, visu, olfactu, gustu. B. W.

302 *Queritur]* Ab illis sensibus vel nobis. B. W.

Infectus] Corruptus. B. W.

304 *Palpamen]* Anxietum. B. W.

Fotibus] Nutrimentis. W.

Ambit] Cupit. W. desiderat. B.

306 *Ingenus]* Nobiles, naturales. B. W.

308 *Dotæ]* Donationes Dei. W.

307 *Perversum]* Perverse. B.

Viget] Prævalet. W.

308 *Vertunt]* Homines. B.

309 *Rogo]* Interrogo. W. B.

Pupula] Pupilla et pupula idem sunt. W.

310 *Semivirorum]* Effeminatorum. W. eunuchorum. B.

311 *Vertigine]* Circumtione, rotatione. W. B.

312 *Incestans]* Polluens. W.

Fado oblectaminis] Turpi delectatione. W.

315 *Illecebras*] *Fæditates*. W. sordidates. B.

Conciliata] *Conglutinata* vel *conjuncta*. W. B.

316 *Jacti*] *Spargit*. W.

317 *Lyrice*] *Cytharalis* vel *jocalis*. B. W.

318 *Calentis*] *Ferventis*. W.

320 *Cavernosæ*] *Flexibiles*. W.

Mentus] *Transitus*. B.

322 *Vivis*] *Factus est*. B.

Medicatis] *Pigmentata*, *condita* vel *infusa pigmentis*. B. W.

Fercula] *Cibos*. W. B.

328 *Ganeonis*] *Luxuriosi*. *Ganeos*, superfluous in cibo vel potu, seu etiam in luxuria. *Ganeonem* appellat gluttonem. Sed *ganeos* est proprie saupo. *Ganeos* devorator, glutta, ambro et belluo. *Emfrass*, W.

Inascens] *Cibent*, *satarent*. W. satient. B.

334 *Instincta*] *Parata*. B.

Ducas] *Glutto* prolonget. B. W.

338 *Interprete*] *Discernente*. W.

330 *Fulchre*] *Fulcimento*, *lecto*. *Fulchrum* vocamus, quicquid sustentat aliquid. W. B.

Attenuante] *Pro*, *attenuato*. B. W.

Potinus] *Ornatus*. B. W.

331 *Indukis*] *Concessis*. B. W.

335 *Addicis*] *Deputat*, *subjugat*. W.

336 *Dulcedine*] *Suavitate*. W.

337 *Deprendis*] *Comperit*. B. W.

Boni] *In divitiis*. W.

Operio] *Oculato*, *cooperto*. B. W.

338 *Sanctumque*] *Quia omnia, quæcunque fecit Deus, bona sunt in sua natura: sed nobis male utentibus mala sunt*. W.

343 *Hoc sequor*] *Ego Prudentius*. W.

345 *Recolens*] *Narrans*. W.

Primordia] *Initia*. B. W.

Lucis] *Temporis*. W. B.

346 *Ese*] *Sc. recolens*. B. scil. dicens. W.

Sapientia] *Filius Dei*. B. W.

355 *Nec turbidus humer*] *Origo nostra pura et inculpabilis*. W.

358 *Prelambis*] *Prænatat*. B. W.

359 *Olivum*] *In palestris*. B.

362 *Circi*] *Ludi illius*. W.

363 *Levitat*] *Velocitatis*. B. W.

Fragoris] *Inordinati soni*. W.

364 *Inope*] *Iuers*. W.

365 *Infami*] *Turpi*. W.

Danum] *Equus*. W.

366 *Lacedemonicas*] *Lacedemonia*, *ipea est Sparta*, *civitas Græciæ*, ubi primum usus iste repertus est. W.

Palestras] *Luctationes*. *Palo*, i. e. *fugio* vel *luctor*. *inde palestræ*. W. B.

369 *Proscenia*] *Vestibula* vel *atria ante scenam*. *Palestrita*, *collectator*. B. W. *proscenia* ipsos passus funis dicit. *proscenia* et *pulpita*, *gradus scenæ*. de *scenobatis*. i. e. *funambulis*. W.

370 *Feras*] *Equos*. W.

Volucris] *Veloci*. B.

371 *Discrimina*] *Pericula*. W.

372 *Edis*] *Profert*, *cernit*. W.

373 *Publicum*] *Venale*. W.

376 *Stolidi*] *Stulti*. B.

Bachentia] *Insanientia*. W.

377 *Percensere*] *Enumerare*. W.

379 *Altum*] *Cælum*. B. W.

380 *Excitat*] *Elevat*. W. B.

382 *Aëra*] *Ad cælestia*. W.

Libras] *Ponit*. W. *provehit*. B.

383 *Contentam*] *Sufficientem*. W.

Stertere] *Requiescere*, B. *dormire*. i. e. *ruicare mens dicitur*, cum terrenis succumbitur curis, nec se mente ad superna ullo modo vult erigi. W.

384 *Domino*] *Diabolo*. W. B.

Perituraque] *Hujus mundi*. B. B.

385 *Curvo*] *Pravo*, *averso*. W. B.

387 *Lubrica*] *Instabilis*. B. W.

Commendas] *Concedit*. B. W.

Perniciose] *Periculosa*. B. W.

388 *Vetus*] *Sc. putat pulchrum*. W.

Excitus] *Commotus*, *velox*. B. W.

389 *Exemplo*] *Similitudine*. W. similiter. B.

Transvolat] *Præterit*. B. W.

390 *Pestibus*] *Generibus*, *perturba-*

tionibus. W. B.

Urget] Commovet. W. B.

391 *Prædo*] Diabolus. B. W.

392 *Bibunt*] Concupiunt interius intra præcordia. W.

Medullitus] In interioribus animæ. W. circa præcordia. B.

393 *Ministree*] Morbos vel vitia. W. B.

394 *Illic*] In medullis vel membris. B. W.

Numerosa] Multiplex. B.

Cohors] Diabolorum. W. vitiorum. B.

Principe] Diabolo. B.

395 *Circumsidet*] Illa cohors. W. B.

396 *Superstitio*] Vana religio. W. gentilitas. B.

Meror] Tristitia. W.

Luxus] Luxuria, vel ventris inglavies. B. W.

397 *Sitis*] Cupiditas. homicidium. B. W.

Vini sitis] Ebrietas. B. W.

Sitis auri] Avaritia. W. concupiscentia. B.

398 *Livor*] Invidia. B.

Adulterium] Fraus conjugii. B.

Obtrectatio] Detractio. W.

399 *Horrent*] Horrende apparent. W.

Facies] Supra dictæ imagines vel species. B. W.

400 *Ambitio*] Concupiscentia. B. superbia vana vel inanis. W.

401 *Personat eloquium*] Intonat, alte loquitur. W.

402 *Canina*] A canibus dicta. W.

403 *Vitis*] Sæcularis. B. W.

Clavam] Baculus Herculis, qua omnes vincebat. Inde clavam appellat Dialecticos Syllogismos, quibus se vincere semper putant ubique. W. fustem Herculis. W.

404 *Vicatin*] Persingulos vicos. B. W.

Gymnosophistas] Philosophos, qui nudi disputabant. W. nudos sapientes. Gymnosophistæ perhibentur nudi philosophari in solitudinibus in die. B.

405 *Idolelatrix*] Idola colens. W. idolis serviens. B.

406 *Advoleitur*] Inclinator. B. W.

407 *Premis*] Constringit. W.

408 *Armigeria*] Vitilis, insidiis. W. B.

Ferrata] Dura. B. W.

Satellite] Milite. B. W.

409 *Triumfat*] Superat. B.

410 *Chananeus*] Populus. interpretatur motus eorum: Cham, calidus. B. W. Commotus interpretatur. Commemorat modo hic septem gentes, quæ insurrexerunt contra filios Israel. Sed pro septem posuit vitilis, seu nequitias spirituales insinuat, quæ insurgunt contra hominem. W.

411 *Casside*] Galea. B. W.

Satarum] Barbæ. B. in barba. W.

412 *Cuspide*] Hasta. B. W.

413 *Furens*] Iratus. W.

Ardet] Stridet. B. W.

414 *Amorrei*] Tristitia. W. Amoreus, amarus vel loquens. B.

Gergeseorum] Gergeseus, colonum eiciens, vel advena propinquus. B. W.

415 *Volitantia*] Propter celeritatem equorum. W.

416 *Eminus*] Longe, contra. W. B.

Configunt] Pugnant. W.

Comminus] Prope. W.

417 *Jebusiace*] Jebuseus, i. e. calcatus, sive præsepe eorum. B. W.

418 *Aurea tela*] Avaritia. W.

Tincta] Venenata. B. W.

421 *Cethæ*] Cetheus, abactus a Christianitate. B. W.

Juvat] Delectat. W.

Ferezea] Ferezeus, separatus vel absque muro. B.

423 *Rez*] Diabolus. B. W.

Æveorum] Æveus, feralis vel ferox. B.

424 *Thoraca*] Thorax, pectus vel cassis, quia pectus cooperit. W.

425 *Subnixa*] Subjecta, elevata. W. B.

Viris] Vitilis. B. W.

429 *Mammonecampus*] Diabolicam.

B. pecuniosam, vel sæcularem, avaram. W.

431 *Addictis*] Subjugatis. B. deputatis. W.

Nebulosum] Nigrorum. B. W.

433 *Ille*] Aliquis, quidam. W. B.

Supercacis] Per rapinam abundantibus. W. B.

Fundis] Prædiis, hereditatibus, ædificiis. W. terris vel prædiis. Fundus dicitur ager, eo quod nobis fundat fructus. B.

437 *Barbaricis*] Diabolicis. B. W.

Habens] Vinculis. B. W.

438 *Hic*] Quidam. W. aliquis. B.

439 *Cæco*] Vacuo. W.

440 *Ambitionis*] Avaritiæ. B. W.

441 *Successu*] Prosperitate. B. W.

Trementes] Timentes. W.

442 *Exanimare*] Mortificare. B. W.

Fances] Potentias, dignitates. W. B.

443 *Exercere*] Augere. W.

Secures] Arma licitorum. B. W.

445 *Limat*] Purgat. B. W.

446 *Hostia*] Hostilia. W.

447 *Cohibent*] Constringunt. B. W.

Ergastula] Ergon, opus. inde ergastulum, locus, ubi exercetur constructio alicujus operis. B. W.

450 *Assur*] Dirigena interpretatur. W.

451 *Quam*] Gentem. B.

452 *Orbatam*] Viduatam. W.

Ululavit] Lamentat. W.

Urbem] Jerusalem. W.

453 *Num*] Numquid. W.

454 *Persica*] Diabolica. W. B.

457 *Barbara*] Pagana. B.

459 *Profanato*] Sordido. W.

460 *Abolent*] Obliviscuntur, illorum malignorum suasu. alienatio est abominabilis perditio. B. W.

462 *Organa*] Laudes Dei. B. W.

Anathemata] Perditiones. B. alienationes. W.

463 *Memphitidis*] Ægyptiæ. B. W.

464 *Tolerasse*] Pati. B. W.

Sinistris] Contrariis. B.

465 *Faraonis*] Qui nominabatur Cæcilia. W. Cenchis. B.

466 *Sub pedibus*] Dominatione. W. potestate. B.

467 *Immodica*] Magnus, in multitudine. B. W.

Spurio] Immunda eructatione. B.

Crudes] Saturatos, plenos, indigestos. W. B.

468 *Quo*] Cur illic. W. B.

469 *Rebellem*] Infidelem. W.

470 *Ope*] Auxilio. W.

471 *Virga*] Quia virga mutata est in serpentem. W.

Serpente] Existente. B. W.

473 *Calcasse*] Ambulare. W.

474 *Proditâ*] Ostensa. B.

478 *Perdidit*] Pro, perdit. W.

Botronis] Terram promissionis. B.

Opimam] Fertilem. W.

479 *Versare*] Arare terram. B. subvertere, colere. W.

481 *Hierichon*] [Civitatem Diaboli, sancta prædictione superatam. B.

485 *Sudoribus*] Laboribus. W.

Urbem] Jerusalem. B. W.

486 *Culmina*] Virtutes. B. desideria. W.

487 *Lapis*] Christus est; qui murus et lapis est inextinguibilis, et præsidium indeficiens. W.

489 *Via*] Inmissa cum fortitudine. W.

490 *Aricat*] Sternit. B. commovet. W.

Insilens] Cum tumore saliens.

Quassant] Lædunt. W. B.

492 *Seriem*] Ordinem. B. W.

495 *Eminus*] Econtra. B. W.

Arce] Alte. W. fide. B.

496 *Fretus*] Confusus. W. B.

497 *Regina Tyri*] Avaritia. B. W.

498 *Parthus*] Hereticus. W.

Rapiet] Sc. captivum. W. B.

Indus] Immunditia. W. B.

500 *Gigantas*] Sequaces Diaboli. W.
501 *Alloflus*] Diabolus. B. Philisteus, pro Diabolo posuit alienigena a Deo. W.

502 *Tutus*] Protectus. B. W.

503 *Charon*] Navigator inferni. W. Diabolus. B.

- 503 *Numes*] Deus. B. malus Dens. W.
 506 *Fluxu*] Labili, deficienti. B. W.
 507 *Fallo*] Mentior, decipio. W. B.
 508 *Orsus*] Dixisset. B. W.
 509 *Perjuro*] Fallaci. B. W.
Latroni] Diabolo. B. W.
 510 *Ait*] Apostolus. Quia non est nobis collectatio adversus carnem et sanguinem. B.
 516 *Congredimur*] Præliamur. W.
 520 *Frena*] Dominationes. B. W.
 521 *Belia*] Diabolo. W.
 522 *Ut*] Sicut. W. B.
 523 *Prodi*] Dicit. B.
 524 *Inritamina*] Provocamina. B. provocationes. quia, corpore provocante et suggerente, anima consentit peccatum aliquando. W.
 526 *Affectus*] Desideria. W. B.
 528 *Præstantior*] Melior, nobilior sc. corpore. B. W.
 529 *Quassare*] Fatigare, edomare, premere. W. domare. B.
 531 *Dedere*] Occupare, animo tradere. B. W.
Domino] Animo. B.
Vis nulla] Sc. corporis. B.
 532 *Major*] De animo dicit. W.
Vis illa] Diaboli. B.
Ingerit] Inmittit. B. W.
Tenuem] Fragilem. B. W.
Ferit] Percutit. W.
Aere] Persuasione. B.
 533 *Æque*] Similiter. W. non sic. B.
Arundo] Sagitta. B. W.
 535 *Præpes*] Velox. B. W.
 539 *Medicato*] Illito. W. toxicato. B.
 540 *Aligera*] Velox. B.
Medicata] Vanenata. B.
 541 *Umbrosi*] Tenebrosi. W.
Mundi] Diaboli. B. W.
 542 *Eludens*] Decipiens. B. W.
Excussa] Sagittata. W. B.
Calami] Teli. B. W.
 547 *Agitabile*] Mobile. B. W.
 551 *Libans*] Cupiens. W.
 552 *Fasce*] Onere. B. W.
 553 *Argutus*] S. viles. W.
 555 *Delargues*] Convertio. B. W.
 556 *Concreta*] Coagulata. W.
 558 *Ille*] Diabolus. W. B.
Fome] Incentivum vel incendium. W. B.
 560 *Decrepito*] Antiquo. B. seni, veterano. B.
Suggesta] Subministrata. B. W.
Lequi] Hosti. B.
 561 *Armamenta*] Utensilia, arma vel adjutoria. W. B.
Fatile] Inaniter, inutiliter. W. B.
 562 *Suffragia*] Auxilia. W.
Gliscat] Crescat. B. W.
 565 *Tetrum*] Infanatum, infelicem, Abessalon et Absalon, utrumque dicimus. W.
 566 *Patricidam*] Qui patrem occidit. W.
 567 *In*] Contra. W.
Stringere] Nam voluit patrem interficere. W.
 568 *Ah*] Heu ubi est modo pietas. B. W. interjectio dolentia. W.
Signa] Vexilla. B. W.
 569 *Egit*] Portavit. B. elevavit, duxit, portavit. W.
Unius] Proprii. B. Judeos cum Judeis. W.
Commisit] Fecit committi. B.
Arma] Civile bellum. W. B.
 570 *Itidem*] Item. B. W.
Propagine] Procreatione. B. W.
Natos] Suasiones malignorum. B. W.
 572 *Gignentum*] Patrum. B. quia ipsi peccatis nostris excruciamur. W.
 575 *Verum*] Sed. B.
 576 *Virginis*] Mariæ. B. quia de genere David fuit Dei genetrix. W.
 577 *Tristibus*] Malis natis. B. W.
Pitis] Bonis. B. W.
 578 *Justis*] Fratribus, vel sanctis scil. operibus. W. sanctis filiis. B.
 579 *Pigneribus*] Filiis. W.
Amaris] Sc. operibus. B. W.
 580 *Salomone*] Salomonem vocat justitiam. W.
Nihil] Sc. agimus vel habemus. quia nos vitiis plus implemus, quam Salo-

mone, qui significant virtutes. W.

581 *Abessalon*] Vitia. W.

Lacerans] Oppugnans. B. W.

582 *Licet*] Licitum est. B.

Ethicus] Moralibus. B. de moribus. W.

Perseverare] Samere. B. attingere. W.

583 *De Phisicis*] Naturalibus. B. de scripturis naturalium rerum. de naturalia. W.

586 *Distenta*] Repleta vel grvida. B. W.

587 *Percita*] Insaniens. W.

588 *Sitit*] Capit. B.

Tylingus] Serpens, quamvis non habeat nisi linguam unam; tanta tamen celeritate eam movet, ut videantur tres esse. W.

589 *Occule*] Per. B.

590 *Insinuans*] Immittens. B.

Coitu] Pro, in.

591 *Nupta*] Coniux. B.

Sausia] Sanciata. W.

Mordicus] Adverb. mordaciter, mordendo. B. W.

Haustum] Devoratum. B. in ore adsumtum. W.

592 *Frangit*] Mordet. B.

Amatoris] Mariti. B.

593 *Care*] Marito. B. W.

594 *Pater*] Ille masculus. B.

Illicebis] Voluptatibus. W.

595 *Necat*] Occidit. W.

597 *Motatum*] Commotum. B.

Vibrata] Pulsata. W. B.

598 *Pistatis*] Prolis. B. W.

Crimis] Quia maritum occidit. dolet enim, se esse carnificem mariti. W.

599 *Carnificem*] Sc. W.

600 *Sapti*] Inclusi, reconditi, circumdati. W.

604 *Obitu*] Morte. B. W.

Altricie] Matris. B. W.

605 *Eluctatus*] Evadens. B.

606 *Exculpens*] Sulcans. B. investigans. Scalpere rem, dicimus, cum difficultate investigare. W.

607 *Orba*] Orbata. B. W.

608 *Dicm*] Vitam. B.

Delph. et Var. Clas.

Postuma] Proles. B. post mortem postuma proles dicitur, que post mortem patris aut matris nata est. W.

610 *Vipere*] Diabolico. B.

611 *Beliade*] Diabolo. Patronimicum a Bellal. B. W.

Haustu] Consumtu. B. W.

614 *Pregnans*] Mens. B. W.

615 *Complices*] Socii. B. consocii, conjuncti. Complices frequentius in malo ponuntur. W.

616 *Pensare*] Recompensare vel resolvere. B. W.

617 *Orbe*] Orbem, hominem appellat vel mundum, qui in similitudinem orbis est conditus: vel ipsum orbem, quem laqueis suis conatur decipere et interficere. W.

619 *Puerperis*] Nativitatibus, parturitionibus. B. W.

620 *Pecaminas*] Peccata. W.

621 *Objurgatio*] Increpatio. B. W.

624 *Percurre*] Perquirere. W.

626 *Objectantem*] Opponentem. W.

Ex patre nam vos] Qui est ex D^{eo}, verbum Dei audit. propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. B. nam gloriabantur, se patrem habere Deum; quod si fuisset, ipsa pietas, quam haberent erga filium, hoc probaret. W.

628 *Pro*] Interjectio detestantis vel irascentis. B. W.

631 *Semper*] Sc. qui est. W.

633 *Malis*] Magis vult. W.

634 *Nocticola*] Noctem colenti. W.

Sparcis] Immundis. B.

Indi] Diaboli. B. W.

635 *Virginis*] Mariæ. B.

636 *Progeniem*] Filium Dei. W. Christum. B.

637 *In fornice*] In lupanari de adulterio, fornicatione. fornicem vocat domunculas subterraneas, ubi meretrices veniebant noctibus. W.

638 *Sentio*] Intellego. W. B.

Contra] Econtra. B. W.

Pellacia] Fallacia. pellax, i. e. fallax. W.

Prudent.

5 B

- 639 *Dente*] Verbo vel ratione. W.
 640 *Laccusito*] Provocato. W.
Vere] Veritate. B.
 641 *Si non vult*] Vox Marcionis. B. dicis. W.
 642 *Refert*] Distat, sc. utrum. B. W.
 645 *Agere*] Vivere. B. W.
Sancta voluntas] Pura mens. B.
 646 *Facto illo*] In operibus et cogitationibus. B.
 647 *Condidit*] Dicis tu. B.
Alto] Caelo. W.
 648 *Probat*] Permittit. W.
 649 *Discludere*] Separare. W.
 650 *Grassurier*] Crescere vel denari. B. W.
 651 *Damna*] Obstrue. W.
 652 *Obbrutescentia*] Insanientia, stolidi. W.
 653 *Tent*] Precii. melius, mihi amabilis placet. W. Melius est, si oculus tuus vel pes tuus scandalizaret, &c. B.
 654 *Officium*] Aures. B.
Cerebri] Capitis. B.
 655 *Immunem*] Mundam, securam. W. B.
Mode] Tantummodo. B. W.
 657 *Convitia*] Improperia. W.
 658 *Nobilitatum*] Iustificatum. B. qui floret nobilitate catholicæ fidei. W.
 659 *Ut taceam*] Quam dicere non possum. W.
Vel] Etiam. B. W.
Benignum] Non mala creantem, nec violentem. B.
 660 *Vetiti*] Pomi vel cibi. B. W.
 665 *Opere secundo*] Resurrectione. B. W.
 666 *Lab*] Peccare. W. per peccatum. B.
Servare] Per penitentiam servat hominem. W.
Ite] Homo. B. W.
 667 *Ille*] Dominus, Dens. B. W.
Resolvit] Peccata dimittit. B. quod debuerat damnari, indulgit. W.
 668 *Argumentum*] Declaratio. B. exemplum vel signum.
Quis talia] Qui tanta indulget hominibus peccata. W.
 669 *Nolle*] Sc. dixisse. W.
Probare] Laudare. B. W.
 670 *Invitare*] Dicis tu; vel, dicit hereticus. B. W.
 673 *Honestum*] Sc. honestum ut ipse consentiat. W.
 674 *Stultis*] O Marcion. B. W.
Libertatis] Arbitrii. B.
 675 *Origine*] Initio. B.
 676 *Famulo*] Famulanti sæculo. B. W.
Super] Desuper. B. W.
 677 *Ingenio*] I.e. liberum arbitrium habes. W.
Laxe] Adverb. libere. W.
 679 *Placitum*] Sc. tibi. B.
 683 *Credere*] Dare tibi. B. commendare. W.
Avarus] Ipse dens. sensus est, cum Deus omnia homini dedit, summas potestati subdidit, q. avarus homini nollet libertatem dare et arbitrium mali vel boni. W.
 684 *Uf*] Quasi. B. W.
 685 *Quale*] Qualis res. W.
Rex] Homo. W. B.
 686 *Curto*] Brevi. W.
 687 *Domini*] Hominis. B. W.
Mens] Nam homo in hoc honorem non haberet, si libero arbitrio non uteretur. W.
 688 *Impositæ*] Sc. sibi. W.
Sententia] Bonitatis. B. hominis. W.
Legi] Ligui in paradiso. B.
 690 *Inter utrumque*] Inter bonum et malum. W.
Discrimine] Arbitrio, vel decreto, et iudicio discriminari inter bonum et malum. B. W.
 691 *Premia*] Libera. B.
 692 *Velle*] Concupiscere. B.
Aliud] Quam bonum. W.
 693 *Atqui*] Certe. W. B.
 694 *Probitate*] Bonitate. W. B.
Concta] Probitati invitæ. B.
 695 *Ingloria*] Ingloriosa, sine gloria. B. W.
Virtus] Sc. aliter. B.

- 696 *Refutans*] Responsum. W.
 697 *Emicat*] Clarescat. W.
Indole] Nobilitate. spe. W. B.
 700 *In subjecta*] Super terrena omnia. B.
Arbiter] Magister. W.
Idem] Tu ipse. B. W.
 702 *Quo*] Ut. B. W.
 704 *Injustum*] Injusticiam. B. W.
Iustum] Justiciam. B. W.
 705 *Lux*] Deusa. B.
Mora] Diabolus. B.
 706 *Tua*] Ut tua. B.
 707 *Æternam*] Aliter. W. B.
Damnet] Damnetur. B. W.
 708 *Præstet*] Eligat. B. W.
Licentia] Quia licentia est permessa
 cuique, sequi sive velit bonum sive
 etiam malum. W.
 709 *Pietate*] Dei. B.
Vigens] Homo. B.
 710 *Propositum fas*] 'Ne comedas
 de ligno scientiæ boni et mali,' B.
Prudens] Superbus vel subtilis. B.
 W.
 711 *Volens*] Voluntarius. B.
 714 *Exprobranti*] Arguenti. W.
 715 *Suadeliis*] 'Ingeniis, serpentis.
 W.
Malefabris] Fictis, artificiosis. B.
 W.
 716 *Illectam*] Deceptam. B. W.
 719 *Volens*] Libenter. W.
 720 *Consilium*] Domini. B.
 721 *Magistrum*] Diabolum. B.
 722 *Medius*] Nam hinc vocat Deus
 ad vitam; inde tyrannus ad mortem.
 W.
 724 *Accipe*] Intellege. W.
Monumenta] Documenta. B. W.
 725 *Prælusit*] Ostendit. B. scripsit.
 W.
Spectabile] Venerabile. W. memo-
 rabile. B.
 728 *Urbicremis*] Quæ urbem crema-
 bant. W.
 730 *Flagrantem*] Ardentem. B. W.
Diem] Ignem. B. W.
Imber] Scintilla. B.
 731 *Lagem*] Fugendi. B.
 732 *Duple*] Quia duo angeli erant.
 B. patris et filii. duplicem imaginem
 sub specie duorum virorum dicit. W.
 733 *Apertum*] Ante vel præ se. W.
 734 *Constans*] In mente. B.
Pone] Retro. W. adv. i. e. post. B.
 736 *Quæ*] Sodoma. B. W.
 737 *Ore*] Facie. B.
 739 *Monitis*] Præceptis. B.
Uxor] Uxor Lothi sola perit. W.
 740 *Mobilitate*] Mollicia. B.
 742 *Hæc*] Uxor Loth. B. W.
 744 *Dirigit*] Induruit. W.
Facta] Mutata in statuum salis. B.
 746 *Caute*] In caute, in petra. B. W.
Sigillati] Imaginati, simulati. B. W.
Semper] Æternaliter vel longum. B.
 per ævum. W.
 748 *Paulum*] Paululum. B.
Relata] Versa. B.
 749 *Monimenta*] Memoramenta. W.
Rigentia] Dura. B. W.
 750 *Liquitur*] Definit. B. W.
 751 *Dispensia*] Pericula, minora-
 tiones. W.
 752 *Deliquis*] Defecta. B. defec-
 tione. W.
Saporum] Saporatum. i. e. dulco.
 B. W.
 754 *Sufficit*] Subministrat. W.
Attritam] Consumtam. B.
 755 *Titulo*] Signo. B.
 757 *Fragilis*] Mulier. B.
Jussa] Ad implenda caelestia jussa.
 B.
Voti] Præcepti. B.
 758 *Non commutab.*] Incommuta-
 bile. B.
 759 *Alto*] Profundo. B.
 761 *Tabularia*] Mercatus. B. W.
Jura] Leges; ubi juramenta da-
 bantur. B. W.
 762 *Balnea*] Loca juxta balneas si-
 ta. W. loca bibendi post balnea. B.
Propolas] Loca vendentium, ubi
 pigmenta, et aliarum rerum exerce-
 bantur venalia. W.
Meritoria] Lupanaria. et dicta est
 meretrix, eo quod mereat precium,
 vel meritas mercedes accipit. W. B.

Theatra] Spectacula. W.

763 *Circum*] Amphitheatra, vel ubi ludi exercebantur. W.

Popinas] Leca potandi, vel, leca juxta balnea sita, dicta q. propinæ, a propinquantibus. B. W.

765 *Judice*] Sc. existente. B.

767 *Loth*] Anima. B.

Conjux] Caro. B: quia si voluisset, libera fuisset; tantum si non respueretur. W.

768 *Inverso*] Retro verso. B.

Ore] Facie. W. B.

Revisit] Respexit. B. W.

769 *Perstat*] Permanet. W.

770 *En tibi*] O Marcion. B. W.

Signatum] Indicatum sc. est, de Loth et uxore ejus, et de Adam liberi arbitrii. Et hactenus contra Marcionem de libero arbitrio disputat. B. W.

Libertatis] Liberi arbitrii. W.

772 *Situm*] Positum, concessum. W. B.

Passin] Ubique. B.

773 *Cedere*] Discedere. B. W.

Jussi] Sunt. B.

774 *Mussat*] Tardat. B. dubitat, deficiit. W.

775 *Ille*] Loth. B. W.

Ille] Uxor. B. W.

Renatat] Prohibet. W.

777 *Libido*] Voluptas. B. W.

778 *Muta*] Ideo muta dicitur, quia rem mysticam signat. B. W.

Orbita] Significatio. B. pagina, rota temporis. W.

780 *Ille*] Ruth. B. W.

781 *Hæc*] Orpha. B. Gesidonop gigans fuit, filius Orphæ. Orpha ipsa est arpha. W.

At quia] Certe. W.

Thalamis] Maritis. B.

784 *Fanorum*] Deorum. B.

786 *Aburitur*] Circumuritur. W.

787 *Fulchra*] Lectos. B. sustentacula vel lectorum vel aliarum rerum, quæ testiphadia nominamus. Fulera etiam dicimus quæ nobis subterponimus equitantes, a quibus sustentamur. W.

Boas] Vir locuples qui adscivit Ruth in conjugium, colligentem spicas, Orphæ idolis se tradidit, et Diabolo se deputavit. W.

Adscita] Vocata. B.

790 *Hincum*] Patens, divisum, apertum. W.

792 *Nutante*] Vacillante. B. W.

794 *Dextrum*] Iter. B. W.

Spinea] Spinosam et scopulosam viam dexteram dicit, propter labores sanctorum, quos sustinent pro Deo. W.

795 *Aërium*] Calestem. B. W.

Clivoso] Tortuoso, excelso. W.

Margine] Apice. W.

796 *Levum*] Iter. B. W.

Virecta] A viriditate. B. W.

798 *Squalentib.*] Sordidis, acutis. W. *Unum*] Sc. memini. W. vidi ex illis duobus fratribus. B. W.

801 *Iumiacere*] Sc. vidi. W.

804 *Peragis*] Ducit. B.

Placitorum] Voluntatum, scil. opera. W.

Segrega] Segregata. B. separanti. W.

805 *Haut secus*] Non aliter. comparatio humani generis. B. W.

Ac si] Quasi. W.

Sudum] Q. semidum, i. e. serenum. B. W.

807 *Auceps*] Aves capiens. W.

808 *Visco*] Glutine. W.

809 *Siliquis*] Leguminibus. B. W.

810 *Illicitant*] Decipiunt: quia capiuntur. B. W.

813 *Prolectat*] Delectat, illicit. W.

814 *Herba*] Arena. W.

815 *Suspectam*] Insidiosam, contumibilem. B. W.

816 *Cale*] In aëra. B.

Revolandum] Est. B.

818 *Laceris*] Laceratis. B.

Saucia] Vulnerata. W.

820 *Unicolora*] Puras et immaculatas, et unius naturæ. W.

821 *Natura*] Sc. divinitatis. B. W.

Solo] Corpori. B. W.

822 *Devincta*] Devictæ. W.

822 *Conscendunt reduces*] Ascendunt reventientes. B. W.

Viscosus] Glutinosus. W.

Inascat] Decipit, saturat. W.

825 *Inde*] Proinde. B.

Livens] Nigra. B. W.

827 *Furvo*] Nigro. B. W.

828 *Sancit*] Decrevit. B. W.

Edaces] Rodentes. B.

829 *Inolescere*] Crescere. W.

830 *Vegetamen*] Animam. B. com-
motionem, vitam. W.

832 *Infusam*] Formatam. W.

833 *Conversa*] Poli. B. cœli, ad cœ-
lestia. W.

834 *Puteo*] In puteo. B.

835 *Diacruatibus*] Pœnis. W.

836 *Senio*] Ætate. B.

Periret] Dediceret. B.

837 *Pericula*] Deficiente. B. W.

838 *Materiam*] Animam. B.

Mors] Consumtio. B.

842 *Gomarras*] Sodomiticas, i. e.
terrenas delectationes. B.

845 *Properanda*] Celeriter fugien-
da. B. cita. W.

847 *Structum*] Plasmatum. B.

Vegetaverat] Animaverat. W.

848 *Naturam*] Animam. B. W.

850 *Concretum*] Densum. W.

Secat] Anima. B.

851 *Scintilla*] Anima. B. W.

852 *Situs*] Habitationes. B. posi-
tiones. W.

853 *Postliminio*] Introitu, exilio, de
câptivitate. Postliminium est rever-
sio de captivitate, quando longo quis
tempore limen domus sue dimissum
repetit. quod etiam Sancti Doctores
solent dicere, quando stiliam ad alia
transmittunt; tunc iterum ad ea re-
vertentes, hoc postliminium solent
dicere. W.

854 *Oblectat*] Nutrit animam. W.

856 *Querulo*] Conquerenti. W.

Pæsa] Sc. sit vel erat. W. B.

857 *Latius*] Latius habens exporrec-
tum, extenta, vel jacens. B. W.

858 *Libat*] Degustat, accipit. W.
B.

859 *Ambrosiam*] Ambrosia, cibus
deorum. sed ponitur pro omni sua-
vitate. W.

Alia] Animæ. B. W.

Pis] Animabus. B.

Quis] Animabus. B. W.

Patris] Abraham. B. W.

Ægri] Lazari. B. W.

Abyssus] A gremio. W.

Exclusis] Sc. de gaudiis paradisi.
B. W.

Morte] Cum interitu animæ. B. W.

860 *Ditibus*] Divitibus. W.

Fumantibus] Tangit de divite et
paupere. W.

862 *Implorata*] Rogata, sc. fides
justi. anima justa. B. W.

Inserere] Immittere. W.

864 *Lecis*] Cæle et inferno. B. W.

866 *Conspicuos*] Claros, manifestos.
B. W.

Notari] Videri, cognoscere. W. B.

867 *Orbe*] Mundo. B. rotunditate
terræ, spacio. W.

868 *Fine*] Termino. B. W.

869 *Palla*] Vestis, qua sacrificaba-
tur Palladi; sed ponitur pro omni
veste, hic pro pellicula, quæ tegit
pupillam. W.

870 *Obice*] Objectione. B. W.

Speculum] Visum. W.

Concreta] Densa. B. W.

Coagula] Aëris. B. W.

871 *Humore*] Aëris. B.

Fenestras] Oculorum. W.

873 *Teretes*] Rotundæ. W.

874 *Satis*] Sætas vocat cilios; quos
nos etiam tantones proprie nomina-
mus. W.

875 *Illis*] Animabus, oculis anima-
rum. B. W.

Ignis] Igneus vigor. W.

876 *Trajector*] Penetrator. B. trans-
missor. W.

877 *Ferrugineum*] Nigrum, tene-
brosum. B. W.

879 *Præstent*] Velocis. W.

Aræ] Rotunditas, planicies. B. W.

Mundi] Cœli. W.

880 *Tantum*] Sicut facit oculus

- corporis. B.
Visa] Cum. B.
Hiatus] Apertiones vel vastitates.
 W.
 881 *Spiritus*] Anima. B. W.
Oppositos] Contra positos. W.
Lumine] Sapientia. B.
 882 *Thylæ*] Ultima insularum. W.
 883 *Transibit*] Transit. W.
 885 *Cæco*] In nocte. B.
 886 *Exuta*] Spiritus, animæ, formæ. W. B.
Viscere] Carne. B. W.
 887 *Notas*] Rationes. B.
Gressibus] Rationibus. W.
 889 *Cuique*] Unicuique. B.
Summa] Qualitas. W.
Sinistri] Mali, adversitatis. B. W.
 890 *Dextri*] Boni, prosperitatis.
 Dextrum vel sinistrum ærem vocat
 dextram vel sinistram; quarum una
 ad vitam, altera ad mortem tendit.
 B. W.
 891 *Vices*] Tempora. W.
 892 *Quidquid*] Sive requies sive
 pœna sit. B. W.
 893 *Expertos*] Probatos. W.
 894 *Abdita*] Secreta loca. W.
Quietis] Somni, quietudinis. W.
 895 *Rore*] Suavitate. In nocte. W.
 B.
Soporatis] Hominibus. W.
 896 *Acies*] Visum. W.
Astra] Cælum. W.
 897 *Intendens*] Bene prospiciens.
 W.
Ipsa] Anima. B. W.
 898 *Vivis*] Ut autem mortem exeant
 a corpore. W.
 899 *Penetralia*] Secreta. B. W.
Medullis] Ab interioribus. W.
 900 *Abigit*] Pellit. B. W.
 902 *Acrem*] Clarum vel acutum. B.
 W.
 904 *Disclusa*] Separata. W. aperta.
 B.
Ante oculos] Sc. habens omnia. B.
 905 *Elementum*] Infernum. B. W.
 906 *Visibus*] Animæ. W.
 908 *Optutibus*] Visibus. B. W.*
 909 *Pervigilis*] Semper vigilantis.
 W.
Densata] Spissa. W.
 910 *Vellere*] Nube tenebrosa. B.
 W.
 911 *Sic*] Tali modo. W.
Archana] Mirabilia. W.
 913 *Sequestra*] Separata. W.
 915 *Dispositos*] Ordinatos. W.
Solibus] Diebus vel temporibus. B.
 W.
 916 *Prociectum*] Exercitum, apparatum. B. W.
 917 *Rauco*] Tristes. W.
 918 *Mugitus*] Qui erunt in die iudicii. W.
Gravium] Magnarum, ranciarum.
 B. W.
 920 *Secedente*] Vagante. W.
 921 *Flatus*] Anima. B.
 922 *Involucris*] Involutionibus. B.
 Volucra dicimus involutiones vestimentorum; sed hoc in loco involu-
 tionem corporis mortui in sepulchro
 vocat involucra. W.
 923 *Certa*] Æterna; scilicet est.
 W. B.
Sub tetra] Ubi perpetua nox est.
 W.
 926 *Pauperis*] Lazari. B. W.
Expositos] Manifestatos, sc. esse
 caninos. W. B.
Secius] Tardius. B. W.
Aurea] Pulcra. B. W.
 927 *Dirimente*] Dividente. B. W.
Chao] Confusio tenebrarum; quia
 confusione distante non possumus
 misceri felices et mali. W.
 928 *Eminus*] Econtra. W.
 929 *Paradisicola*] Lazaro, paradisi-
 sum colenti. B. W.
 931 *Spiritus*] Sc. divitis. B. W.
 933 *Subsistit*] Est. B. W.
 934 *Moderante*] Regente. W.
Principe] Sc. Existente. B.
 937 *Indignum*] Quod ait. B. W.
 938 *Confitear*] Sc. omnia mea com-
 missa. B. W.
 940 *Favens*] Adjuvans. W.
 941 *Quandoque*] Olim. W.

945 *Condefleta*] Defleta, conclamata. W.

950 *Præceps*] Profundum. B. W.

953 *Multa*] Multiplex. B.

Habitatio] Mansio. W.

956 *Pulverum*] Terrenum. B. W.

Census] Pecuniam. W.

958 *Castrata*] Castigata. W.

967 *Glorificent*] Lætificent. B. W.

IN PSYCHOMACHIAM.

Psychomachia Græce, Latine dicitur animæ certamen, eo quod ibi bella figurentur, quib. adversus vitia fidelis anima præliatur. sed textum narrationis de libro Genesis assumpta præcedit præfatio, ut sequens opus divina melius commendet auctoritas. W.

Pæf. 1 *Prima*] Ita recte vocatur Abraham, ut scriptum est: 'Credidit Abraham Deo, et reputatum est ei ad justitiam. propterea non solum pater est circumcisionis, sed et omnium eorum, qui sectantur ejus vestigia fidei.' W.

2 *Beati*] Christi sexus pater extitit, ut non tantum dilatione desideria crescerent, sed etiam ut ad excipiendam gratiam multis eruditionibus corda præpararentur, diuque expectata redemptio tandem adveniens gratior haberetur. W.

3 *Adjecta*] Aiunt Hebrei, quod He litteram de nomine suo, quod apud eos tetragrammaton est, Abræ Deus dederit; ut, qui prius pater excelsus appellabatur, postea multorum, subauditur, populorum sive gentium pater vocaretur. B. W.

6 *Senile*] Qui in senectute datus ei fuerat. W. offerens filium, qui fuit senile pignus. B.

Pignus] Pignora filii nuncupantur, eo quod in eis spes habeatur futuræ posteritatis. B. W.

Dicavit] Consecravit. W.

Victima] Ad victimam. B.

6 *Litæ*] Immolare. Lito derivatur a linio, et est frequentativum, il-

cet aliud significare videatur. B. W.

7 *Quod*] Sicut Abraham unigenitum, quem diligebat, obtulit: sic offerendum Deo credat fidelis, quicquid præcipuum cordis invenerit. B. W.

Cordi] Sc. est. B.

Pium] Dilectum. B.

9 *Profanis*] Profanæ gentes sunt passionibus animæ et vitia. B. sunt portenta cordis et animæ passionibus, quæ cupiditas, lætitia, et ægritudo. unde et Virgil. canebat: 'Capiant, gaudentque, dolentque.' W.

10 *Exemptum*] Sicut ille vero reges perdidit: ita nos exterminare vitia suavit, quibus in quinque sensibus subjugati sumus. Nam Abraham spiritum bellicosum significat: Quinque reges, quinque sensus corporis: Loth, fidem captam a vitiis; quam relaxat spiritus bellicosus. CCC. XVIII. verniculi fidem significat, quæ in Niceno Concilio est constituta a CCCCL. XVIII. Episcopis, sed X. ad Decalogum; VIII. ad octo beatitudines pertinere possunt. Qui his omnibus caret, nunquam ad prædictas beatitudines perveniet. B.

11 *Prolem*] Fructum boni operis. B.

12 *Editam*] Prolatam. B. procreatam. W.

13 *Strage*] Cæde. B.

Bellicosus spiritus] Ratio, quæ est in anima, pugnam exercens contra vitia. B. Ab harum servitute cum cor bellicosus spiritus liberaverit, erit consequens, ut de matre virtute placens Deo proles creetur, boni sc. operis fructus. W.

14 *Portenta*] Monstra vel vitia. B. W.

15 *Ceperant*] Merito capitur, qui cum criminosis moratur; immo delegerat immorari; contra quod Moyses ad populum, 'Discedite,' inquit, 'a tabernaculis hominum impiorum.' haut dubium, quin dicat abire, ne et ipsi involvantur in peccatis eorum. W. B.

16 *Innocentem*] Habitantem. B.
17 *Fovebat*] Incolebat. B. dilige-
bat. W.

18 *Pollens*] Crescens sive fulgens
vel abundans. sicut scriptum est:
'Recordatus est Deus Abraham, et
liberavit Loth de subversione urbis.'
B. W.

Honore] Ob honorem patris Loth
pollebat. sicut scriptum est, &c. vel
certa quia apud omnes Abraham Pro-
pheta Dei habebatur. W.

Patruelis] Abrahæ. W.

19 *Sinistris*] Contrariis. Sinister
nuncius erat, qui adversa captivita-
tis, nepotemque captum servire bar-
baris nuntiabat. W. B.

Excitatus] Contrahatus. B.

21 *Barbarorum*] Gentilium. W.

22 *Turque senes*] XVIII. B. W.

24 *Quem*] Eantem hostem divitiis
gazæ copia impeditum fecerat. B. W.

25 *Impeditum*] Hostem pro hosti-
bus posuit, singul. pro plur. ut est
illud: venit musca gravissima. W.

Cepitis] Divitiis. B. W.

26 *Stringit*] Evaginat. W.

Plenus Doe] Quoniam plenus Deo
erat, ideo adversas acies facile supe-
rabat. B. W.

27 *Mole*] Magnitudine. W.

28 *Pellit*] Hic invenitur schema,
quod hypozenxis appellatur; videli-
cet ubi diversa verba singulis quibus-
que clausulis proprie junguntur. W.

Sauciatus] Vulneratos. W.

30 *Monilia*] Ornamenta. B. pro
omni ornata. W.

31 *Buculas*] Vaccas, greges vacca-
rum. W. armenta bovm. B.

32 *Expeditus*] Liberatus. B. velox
vel solutus. W.

33 *Bojis*] Boja est apta catena
colli. Bacas nominat viacula ob ro-
tunditatem; sed et teretes gemmæ
bacæ dicuntur; ut illud: 'Oneret-
que bacis colla rubri Vitoris.' Nam
et olææ fructus sive lauri bacas vo-
camus. W. Baga ferrum dicitur, quo
captiva sæpe mancipia strictis collis

et manibus aguntur. B.

34 *Hostici*] Hostilis. B.

36 *Quam*] Aliquam. W.

Sanguinis] Cognationis. B.

Proscipiem] Posteritatem. B. pro-
geniem. Indignum quippe erat, ut
progeniem fidelis sanguinis, pessimi
possiderent principes. B. W.

37 *Vis*] Potestas. W.

39 *Ferculis*] Cibis. metafora. B. æci-
cis vel mensis. W.

40 *Sacerdos*] Melchisedech. W.

Præpotens] Valde potens. B.

42 *Secreta*] Scriptura. Ut Aposto-
lus ait: 'sine patre, sine matre, sine
genealogia.' Neque initium dierum,
neque finem vitæ habens. nihil enim
eorum scriptura refert. Assimilatus
autem filio Dei, manet sacerdos in
perpetuum. Et figuram Dei tenuit,
qui sine initio vel principio fuit. W.
B.

43 *Melchisedech*] Interpretatur rex
justitiæ. Nam græce Melchos rex.
Salech justitia. Et iure; quia ipse
significat Christum, qui est rex justi-
tiæ. B.

Quis majoribus] Quibus antecesso-
ribus natus, id est, patribus. W.

46 *Triformis*] Triplex. W.

46 *Magalia*] *Huttin*: magalla et
magalia idem sunt, id est, casus pas-
torum, quæ et tugurium. W.

47 *Quietam*] A partibus. i. e. steri-
lis. Vieta dicitur curva; unde et
vimina a curvando. W.

Sarva] Nam Sarai ante vocatur,
quæ interpretatur princeps mea, i. e.
gentis Judeorum, postea mutato no-
mine Sarra dicta est, i. e. princeps,
absolute. subauditur, omnium gen-
tium. W.

48 *Exsanguis*] Sicut scriptum est:
'Denierant Sarra fieri mullebræ.' B.
W.

49 *Cachiani*] De risu patris, non
matris dictus est Isaac. quoniam iste
venerat ex dubitatione; propter
quod et mulier reprehenditur; ille
vero de gaudio. B. W.

59 *Lineæ*] Umbra, figura, forma. Ut pictorum est, futuras imagines quibusdam prius lineis adumbrare: ita omnia in figura contingebant illis, scripta autem sunt propter nos; quæ ntique rectis gradibus adimplenda sunt. B. W.

61 *Quam*] Lineam. W.

Resculpat] Renovet. W.

Pede] Tramite. W. sensu. B.

52 *In armis*] Armis scilicet lincis induti. portionem nostri corporis, quæ per Loth, qui interpretatur declinans, accipitur, a fædæ libidinis servitute cohibeamus, adinatis Intronsum viribus; ut illud: 'Quæcunque invenerit manus tua, constanter operari. quia neque opus, neque ratio, nec sapientia erunt apud inferos, quo tu properas.' B. W.

Arma] Arma pectorum, virtutes sunt. W.

54 *Capta*] Adprehensa. W.

Serviat] Pro, serviebat. B.

55 *Domus*] In te. Domus nostra est mens nostra. W.

Coactis] Collectis. B. congregatis. W.

56 *Nos*] Sc. docet. B.

Large] Abundanter. Abunde domesticorum divites sumus, si coc. x. et vira fidem patrum inconcussam tenerimus. B. W.

Vermicularum] Bonarum virtutum. B. virtutibus. W.

57 *Trecenti*] Isti trecenti mysterium significant, sc. Crucis. Tan enim, qui figuram sanctæ Crucis, trecentos significant, si vis scire de decem et octo, lege Arithmeticæ minorem numerum intra novem computabis. W. significat in templo Constantini octos x. et viii. Episcopus defendisse Ecclesiam Dei contra heresim Arrianorum. B.

58 *Figura*] In fig. B.

59 *Mox ipse*] Per fidem igitur perturbationibus superatis, sensibusque corporis libertate donatis, nihilque de nobis vindicante peccato; tum

denum Christus, qui sacerdos vernus, seipsum obtulit immaculatum Deo, victoribus dignanter occurrens, pacem corporis vinumque sui sanguinis offert. B. W.

60 *Parentis*] Ut ait Propheta: 'Generationem ejus quis enarrabit?' B.

61 *Cibum*] Æternam refectionem. B. W.

62 *Pudic.*] Cordis etiam pudici humilem mentem hospita Trinitas intrare dignabitur; juxta illud: 'Ego et pater veniens, et mansionem apud eum faciemus.' B. W.

Casam] Mansuetudinem. W. justitiam scrutans uniuscujusque cordis.

63 *Hospitis*] Si nos bellum contra vitia gesserimus, tunc intrabit Trinitas habitaculis nostris, et secundabit ea filia virtutum. Hospita apud veteres fem. gen. apud nos communis generis. W.

64 *Animam*] Quam Sarra significat. B.

Spiritus] Per spiritum intellegere vult Abraham: per animam, Sarram. W.

Complexibus] Complexus spiritus est animam animalis eripere. B.

65 *Maritam*] Syncopa, i. e. conjunctam, q. maritatum, a verbo quod est, marito, æ. B. W.

Prole] Virtutum spiritalium. W.

Expertem] Ignotam. W.

66 *Fertilem*] Fructiferam tum bonis operibus. B.

Semine] Si semen est verbum Dei, consequenter et filii opera sunt, quorum ntique mercede in fine dominabimur; non feminam, i. e. non molle quid ac resolutum, sed puerum, i. e. forte ac solidum parientes; ut illud: 'Cum autem pepererit puerum,' &c. B. W.

67 *Dotem*] Sc. virtutum. W. vitam beatam; vel justam vitam. hos sinit intrare, quos dignos probat. B.

Puerperam] Puerum patiens. W.

68 *Herede digno*] Secundum illud: 'Filii tui sicut novella olivarum.' Et

alibi : 'Dirige filios eorum.' Ac paulo post : 'Et opera manuumstrarum nostrarum dirige super nos.' B. W.

Patrie] Ostenditur per divinitatem et humanitatem ; quæ cum sint duo, non tamen duo, sed unus est Christus. W.

Psychom. 1 *Graves*] Magnos. W.

Miserate] Partic. a verbo miseror, ari, quod regit accusat. B. Hinc etiam miserans ait : 'Venite ad me omnes, qui laboratis.' W.

2 *Patria*] Paterna. B. Paterna virtus Christus est substantiva, non accidens ; neque secunda qualitas patris, sed filius ejus est ; quia non a se, sed ab eo ipso genuit se. W. B.

Claui] Crescis, polles. B. W.

Una] Se. substantia. B.

3 *Nomine trino*] Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus. W.

Non tamen] Sic in Deo credamus unitatem, ut solitudinem non admittamus. Unus est enim, non solitarius. B.

5 *Dicere*] Ostende vel dic. W.

Militate] Exercitu fugare vitia. W.

6 *Armata*] 'Arma,' inquit Apostolus, 'militiæ nostræ non carnalia, sed potentia Dei.' B. W.

Quæst] Possit. W.

Antro] Cogitatione. W.

7 *Exeritur*] Exerescit vel evenit. W.

Turbatis] Congregatis. W.

8 *Seditio*] Discordia. 'Caro concupiscit adversus spiritum ;' et retro. B. W.

Animam] Cogitationem. W.

Morborum] Vitiarum. B. W.

Bixa] Contentio. W.

Fatigat] Tribulat. W.

9 *Præsidium*] Auxilium. W.

Pro libertate] Quæ est ad protegendum. Abait, ut in se Christus credentes vitia exposuerit, viribusque reddiderit destitutos, etiamsi maximis virtutibus nequaquam præditi sint ; cum dicat : 'Noli timere pusillus grex ;' benedicatque pusillis cum

majoribus, state et nolite iterum jugo servitutis contineri. alioquin qui facit peccatum, servus est peccati. B. W.

Pro libertate] Bona facera. W.

10 *Acies*] Se. obsistit. W.

Furtis] Vitiiis vel suggestionib. W. B.

Præcordia] Interiora. B. integrum mentis ingenium. W.

11 *Obstat*] Contra stet. W.

Meliore] Cælesti multitudine vel virtute. W.

Nec enim] Quia. B.

Ductor] Autor vel dux. W.

12 *Nervis*] Virtutibus. W. viribus. B.

13 *Christicolæ*] Christianos, qui Christum colunt. W.

Populantibus] Vastantibus. W.

Exposuisti] Contra pos. B. non depos. W.

14 *Ipsæ*] 'Induite,' inquit, 'armaturam Dei.'

Salutiferas] Signatas. W.

Obesso] Circumsepta anima. W.

Turmas] Virtutes. B.

15 *Depugnare*] Contra vitia præcipis pugnare. W.

Excell. arm. artibus] Cælestibus adjuvas virtutibus. W.

16 *Ingenium*] Ingenium potens, Christo potius vincat. unde et Psalmista : 'Non nobis Domine, sed nomini tuo da gloriam.' Itemque in Deo faciemus virtutes. W. B.

Ludibria] Ad ludos. W. immundiciem. B.

17 *Potens*] Habens cæleste adjutorium. W.

Tibi] Ad tuum honorem. B.

Et tibi] Ad tuam laudem. B.

Vincat] Tunc caro lætatur, cum vitia vincit. W.

18 *Præsens*] Omni tempore parata ad prælium. W.

Cominus] Contra, sine intermissione. W. prope. In seq. siquidem opere contra invicem posita sunt et repugnantia vitia, et expugnantes vir-

qutes. unde conicitur, velut pictis historiis omne carmen ab autore fuisse distinctum. B.

19 *Colluctantia*] Obstantia. W. repugnantia. B.

20 *Viribus*] Suggestionibus. W.

Portenta] Jure vitia portenta nuncupantur; non enim secundum naturam sunt, sed naturæ contraria. B. W.

Notare] Componere. B. scribere. W.

21 *Prima*] Rectissime a fide caput, quæ, teste Apostolo, et initium bonorum, et virtutum est fundamentum. alioquin quicquid non est ex fide, peccatum est. B. W.

Petis] Intravit. B.

Campus] Campus est mundus, in cujus fines prædicatorum sonus exiit; nec apud eos, sed apud incredulos sors dubia videbatur. B. W.

Duellis] Belli. duellum q. duorum hominum bellum. B. W.

22 *Agrestis*] Non enim ad prædicandum philosophos, sed piscatores elegit. W.

Turbida] Irata. W. deformis, non secundum carnem militans. B.

Culta] Habitu. B.

23 *Nuda*] Prompta ad bona opera. B.

Humeros] Nudos habens humeros. W.

Intonsa] Inculta; quæ non colebatur, ut virtus. B.

Excerta] Nudata ad prælium. B.

'In carne,' inquit, 'ambulantes, non secundum carnem militantes.' W.

Lacertos] Brachia. W.

24 *Repentinus*] 'Et factus est repente de cælo sonus.' W.

25 *Nec tebis meministi*] Non enim in sapientia verbi syllogismos Aristotelis, sive contorta Chrysippi, sancti prædicatorum jaculati sunt. W.

26 *Valido*] Hujus omnino validum pectus erat, qui dicebat: An experimentum quaeritis ejus, qui in me loquitur Christi? W.

Membris] Membra etiam retaxerat. 'Nihil,' inquit, 'intulimus in hunc mundum,' &c. W.

Retectis] Nudatis. B.

27 *Frangenda*] Ne Idololatria atque cultura Deorum ulterius coleretur. B.

Bellis] Sacelli. W.

28 *Locosentens*] Provocantem fidem prima ferit idololatria, cum fidei prædicatorum insequitur. W.

Collatis] Collectis. B.

30 *Illa*] Fides.

31 *Hostile*] Hostile caput labefacit, cum reges sive philosophi ad cultum curvantur religionis. W.

Caput] Idololatriæ. W.

Falerata] Ornata. B. W.

Ora] Aspicientes vana pro nihilo computantur. Nam et moriuntur cum medicantur ut videant. W.

32 *Elises*] Confractos. W.

34 *Commencia*] Mutuata vicissitudines flatuum. B. tenisæ. B.

Artant] Constringunt. W.

36 *Legio*] Sc. Fidei. W.

Coactum] Collectam. B.

37 *Animerat*] Instigabat. B. animum dederat. W.

38 *Socios*] Virtutes. B.

Parta] Syncopa. B. parta, acquisita, præparata; et venit a verbo parior. W.

39 *Floribus*] Flores sunt immarcescibilis viror æternæ mercedis; quia per sanguinis sui undam vitam æternam promeruerunt. W. voluptatibus. B.

Ardenti] Pro ardore dilectionis posuit. B.

Ostre] Purpura. B.

40 *Exia*] Deinde. W.

Gramineo] Graminoso. B.

Campo] Exercitium continentis virore jugi jucundum est. W.

Concurrere prompta] Pugnare parata. B.

41 *Pudicitia*] Jure post Fidem Pudicitia ponitur; quoniam sicut integritas fidei, virginitas est mentis; ita

castitas carnis, exordium est sanctæ operationis. Hac enim destructa, omnis virtutum fabrica ruit. W.

Speciosus] Speciosa sunt utrinque arma lucis; ut illud: 'Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes.' W.

43 *Piceamque*] Omnes adulterantes q. cūbanus corda eorum, quæ succensa intrinsecus nidore fetent, et lumine carent. sed piceam faciem appellat, quia in libidine ardor et fetor est. W.

Pintus] Faciem. B.

44 *Lumina*] Intellectum perspicuum veritatis, immundis cupit delectationibus obscurare. W.

45 *Appetit*] Quæsitivus. W.

46 *Dextram*] Immunditias blandæ persuasionis rigore propositi gravi celeriter ab aspectu depellit. W.

47 *Lupa*] Meretricis. B. W.

Imperterrita] Petra erat Christus. W.

48 *Ore*] Sc. suo. W.

49 *Exarmata*] Sine armis. B.

Jugulum] Pectus vel cervicem. B. W.

50 *Gladio*] Repulsis igitur cogitationibus immundis, gladio utitur, quod est verbum Dei; ut illud: 'Fornicatores enim et adulteros judicabit Deus.' W.

51 *Sanguine*] Quod non potest a vigilantibus torquere, dormientibus velut invitis molitur; nec ulterius procedere sinitur. W.

Concretus] Commixtos. B.

Canoso] Fæda, lutulento. Canos Græc. lutum dicitur. B. W.

53 *Exclamat*] Castitas ad suos conversa inquit. W.

54 *Hic*] Talis. B. in hoc loco. W.

Semper] Æternum. W.

58 *Tene*] Miror. W.

59 *Recalescere*] Revivescere. W.

61 *Cupidineus*] Libidinosus. W. luxuriosus. B.

Lavis] Humectavit. B.

62 *Torum*] Lectum. W.

Machi] Adulteri. B. stupratoris. W.

63 *Sprevis*] Amor carnis, amore Christi, tanquam clave clavus extruditur. W.

Insestus] Illicitus. W. unrecte. B.

Composuit] Prohibuit. B.

64 *Trapeum*] Sicut etiam ipsa precabatur: 'Conforta me omnipotens rex seculorum.' W.

65 *Cælitus*] Divinitus. B.

66 *At*] Poëta. W.

Parum] Parumper. W.

Fortis] Sc. fuit. W.

Sub umbra] Legis Moysei, in qua occultabatur ritus Ecclesie. B. in infidelitate cordis. Sensus est: propterea potuisti resurgere, quia sub umbra legis pugnabat, non sub gratia. W.

67 *Tempora nostra*] Qualiter Christiani agere deberent. B.

68 *Quibus*] In quibus sc. temporibus. B.

69 *Caput*] Vitiorum. ut nequissimum caput, i. e. diaboli, a suo corpore, quod erat humanum genus, separaret, fierentque de vasis iræ vasa misericordiæ. W. diabolum vel vitia. B.

Excisura] Percussura. B.

Ministros] Per virgines. B. per Apostolos, qui infirmi ministri erant. W.

72 *Origo*] Peccatum. B.

73 *Deservit*] Ut expoliantes veterum hominem, &c. B.

Carneque] Immortalitatem. 'Dabo vobis cor carneam,' &c. B.

75 *Nunen*] Deum; non amittendo Deitatem. B.

76 *Inde*] Verbum Dei, quod Christus est, credendo sive intellegendo concipimus, cum dulcedine operando, pariter cum labore, sed mercede cum gaudio fruimur. W.

Divæ] Divina vel sancta. B.

Concipit] In baptismo. B.

78 *Desinit*] Desinit. B. nostra,

per quæ redimeremur, suscepit; non sua, ad quæ proveheremur, amisit. W.

79 *Glutinat*] Conjungit, in se sumit. B.

Usum] Naturam. B.

80 *Non degenerante*] Illi majestati assumpta humanitas nihil contulit, nihil comminuit. Neque enim aliquid radiis Solis oculus confert. W.

81 *Trahente*] Majestate. W.

83 *Aucti*] In baptismo. W.

84 *Contulit*] Multa bona. W. suam divinitatem. B.

Mansit] Deus. B.

85 *Ex nostris*] Membris. B.

Sua] Ideo nostræ humanitatis factus est particeps, ut nos suæ divinitatis participes faceret. W.

87 *Dona*] Quia nemo potest esse continens, nisi Deus det. W.

Lutulenta] Polluta. B. Libido semper immundiciis ac sordibus delectatur. W.

90 *Corpora*] Secundum Apostolum: Cætera peccata extra corpus sunt: hoc autem ipsa corpora commaculat et corrumpit. W.

91 *Abde*] Absconde. B.

Frigida] Vieta. B.

92 *Claudere*] Clausa sis. B.

93 *Detrudere*] Detrusa sis. B.

Fundum] Tartarum. B.

94 *Vada flammæ*] Merito sulphure torquetur et igne, qui calores hic fædidos neglexit contempnere. W.

95 *Rotet*] Volvat. B.

97 *Suo*] Proprio. B.

Regi] Christo. B.

99 *Gladium*] Gladius enim verbum Dei est, ut Apostolus. B.

100 *Abluit*] Pœnitentiam agens. B.

Infectum] Maculatum. B.

Sanies] Impossibile est, ut humanam mentem carnea fragilitas non obscuraret; sed inde post solidius assurgit in contemplationem, quo infirmitatis suæ memor numquam inflatur ex bono opere. W.

Rore rubenti] Sanguine rubro. B.

101 *Nitidum*] Splendentem. B.

102 *Expiat*] Mundat. B.

Actem] Ipsas siquidem maculas cogitationis fletibus abluit piæ compunctionis. W.

Lavacro] Baptismo. B.

103 *Abolens*] Lavans. W.

104 *Hostilis juguli*] Concupiscentiæ. B.

105 *Condere*] Abscondere. Intentionem scilicet casti propositi non vult celari, non vult sibi committi, sed Deo; ut luceat et glorificetur non ipse, sed Deus. W.

107 *Catholico*] In sancta Ecclesia. B. pudicitia gladium suum sub latere recondit. W.

Divini] Ad confessionem divini baptismatis. B.

108 *Coruscat*] Æterna prædicatione splendens. B.

109 *Ecce*] Tres esse partes humanæ animæ, philosophi asserunt; videlicet rationalem, irascibilem, et concupiscibilem. et ideo post fidem, qua ratione regitur; et pudicitiam, qua concupiscentia refrenatur, patientia ponitur, per quam ira frangitur: ut homo diligat Deum ex toto corde, tota anima, tota virtute. W.

Gravi] Mataro. W. gedigen. B.

111 *Vitalia*] Cordium penetralia, viscera sc. hominum. W.

Pilis] Telis, spiculis. B. W.

112 *Spectabat*] Intuebatur. W.

Defixa] Inclinata. B.

Lenta] Tranquilla, gelinde. W. secura. B.

113 *Procu*] Contra. W.

114 *Sanguinea*] Ita Psalmista: 'Turbatus est,' inquit, 'a furore oculus meus.' W. Ut irati solent videre oculis torvis. B.

Suffuso] Subterfuso. W.

115 *Ut*] Quasi. B.

Exsortem] Expertem. B.

117 *Quatiens*] Agitans.

Cristas] Summa pars cassis. W. flamb. B.

118 *Tu*] Do. W. ad tuum interitum. B.

Martii] Belli. B. W.

Spectatrix] Ira patientiam increpat. W.

119 *Excipe*] Hic est tropus, qui sarcasmus appellatur, i. e. hostilis irrisio. W.

120 *Nec doleas*] Ironia. B.

Turpe] Est. B.

121 *Stridens pinus*] Sagittam intelligi vult. W.

125 *Adamante*] Adamans Christus est. W.

Trilicem] Triplicem lapidem, Christum possumus intellegere. B.

126 *Thoracha*] Græc. accusativ. lorica. B. lorica fidei nimirum triplex est, ob Trinitatis confessionem, cui adamans invictus confertur; cum in auctorem fidel, Jesum, semper aspicitur. W.

Squamos] Splendida vel nitentia. W.

127 *Commiserat*] Circumdederat. B. nexaverat vel succinxerat. W.

Nervos] Circulos. W. *Reincken*. B.

129 *Penetrabile*] Nomen est pro adverbio positum, i. e. impenetrabiliter. B. W.

131 *Opperiens*] Expectans. B. W.

132 *Indomitos*] Inquietos. W.

Stomachando] Irascendo, seviendo. W.

Lacertos] Brachia. W.

133 *Impenderat*] Fatigaverat. W.

134 *Supervacuam*] Inutilem. W.

Irrita] Impedita vel vitiata. W. impedita: quia nullo telo eam vulneraverat. B.

136 *Hastilia*] Tela. B.

137 *Vertitur*] Ira patientiam gladio percutit. W.

138 *Plagam*] Vultus. W. eadem. B.

Aure] Capite. W.

139 *Ferit*] Percutit. W.

Librata] Mensurata. W.

140 *Cassis*] Lorica.

Metallo] *Æs* cæteris metallis dura-

bilis fertur, unde etiam pro tolerantia ponitur. W.

141 *Tinnitum*] Tinnitum percussa refert Patientia, cum injuriis lacerata doctrinæ medicamenta non deserit. W.

Acies] Sc. ensis. B.

142 *Dura*] Cassis. B.

Resultantem] Resilientem, vel resistantem. W.

Vena] Cassis. W.

143 *Illium*] Percussura. B.

Calibem] Ferrum. W.

144 *Assultus*] Ictus vel sonitus. W.

145 *Ira*] Gladius ira frangitur in capite patientiæ. W.

146 *Crepuisse*] *Præstern*. B.

147 *Cepulum*] Capulus sine pondere ferri retinetur; cum verba, nullas vires habentia, frustra fundentur. W.

148 *Æbur*] Capulum. metonymia. B. W.

149 *Perfida*] Prava arma. B.

Longe] Valde. B.

151 *Missile*] A mittendo dictum. B. est, quod manu emittitur. W.

154 *Pulmonem*] Merito pulmonem transfigit, quæ levitati parcere non verebatur. Nec default exemplum in Saule, qui cum mitem David persequeretur, eo usque insanis ejus excrevit, ut sua furens asta conciderit. W.

156 *Exultans vitium*] Gaudentem iram. W.

157 *Discrimine*] Periculo. W.

Istud] Tale. W.

159 *Militiam*] Ut Apost. inquit: 'Cum infirmior, tunc fortior sum et potens.' W.

162 *Secat*] Segregat. W.

163 *Job*] Sicut diversi diversis effulsere virtutibus; ut Noë perseverantia, Abraham obedientia, Jacob tolerantia; ita sanctus Job patientia clarnit. W.

165 *Funere*] Infirmitate. B.

167 *Sudata*] Elaborata. W.

168 *Pugnarum*] Castigationum. W. vulnere. B.

Degrecus] Nam Job fuit dedecus

hostia, i. e. vitia, quia vincebantur ab eo. B.

169 *Ilum*] Patientia cum Job loquitur. W.

171 *Peritura*] Prius perdita fieri. W.

172 *Globos*] Exercitus. W.

173 *Vulniferos*] Vulnera ferentes. W.

Intacta] Quia etai corpore plerumque laeditur; intentione tamen nullo modo superatur. W.

Imbres] Per jacula. B.

174 *Uan*] Patientia, devictis vitis, virtutib. adsociatur. W.

176 *Anceps luctamen*] Dubium bellum. W.

177 *Vidua est*] Sine patientia vero nominem perfici posse, Dominus ostendit, ubi ait: 'In patientia possidete animas vestras.' Absque possessione siquidem animæ, nulla virtus aliquid efficit. W.

181 *Quo*] Ut. B.

Fulta] Alta. W.

Ferinus] Ferinus superbim habitus ac femineus pariter et equestris describitur, ut ab humano more, i. e. a ratione degenerasse superbos ostenderet, sed neque virtute fortes, nec suimet conpotes. W.

183 *Fastu*] Superbia. B.

183 *Accumularat*] Erexerat. B.

184 *Cirros*] *Leckern*. B. *Strant*. W.

185 *Ardus*] Alta. W.

186 *Carbasae*] *Wiclin*. W. candida. Carbasum, genus optimi lini. B.

Summo] Pleno. B.

187 *Nodus*] *Wicpoc*. B.

189 *Ingestas*] Immixtas vel infestas. W.

Textis] Vestimentis. W.

190 *Nec minus*] Superbia equitat. W.

Sonipes] Equus; quia pedibus sonat. B.

191 *Frenarier*] Frenata esse. W.

Ora] Quando passivi generis verbo accusativus adjungitur, figurata locu-

tio est, et potest subaudiri vel, habens, particip. vel, per, præpositio; ut, habens ora, per ora. W.

Lupatis] Chamo. W.

193 *Habenis*] Capistria. W.

194 *Hoc*] Superbia comminatur turbis. W.

195 *Inter*] Humilitatis et superbiæ. W.

Faleratum] Ornatum. et proprie ad equum pertinet. B. W.

197 *Adversum*] Contra positum. B. contrarium. et hic nomen est adjectiv. i. e. contrarium sibi videns superbia cunctum humilitatis. W.

Spectans] Circumspiciens. B.

Cuneum] Populum. W.

Raro] Paucis. B.

198 *Coegerat*] Collegerat. W.

199 *Mens humilis*] Humilitas sine Spe, caret constantia; et ideo tunc etiam non erit virtus, sed vitium. Erit enim pusillanimitas. W.

Regias] Erat. W.

201 *Collegam*] Sociam. W.

Edita] Elevata. W.

Cujus] Spei. B. W.

202 *Opulentia*] Opulentia spei ab humo suspensa est; quia non de deorsum reponnuitur, sed desursum. W.

Divite] Cælesti. B.

203 *Ergo*] Superbia iterum. W.

Malesana] Vesana. W.

204 *Vilibus*] Quoniam stulta et ignobilia et contemibilia elegit Deus, per quæ superba quæque destrueret. W.

206 *Non pudet*] Per ironiam. B.

Plebeio] Rustico. B. rusticano. W.

207 *Attemptare*] Aggredi. W.

208 *Titulis*] Gladiis. W.

209 *Colles*] Dominationes. W.

211 *Si fas*] Si possibile est. W.

212 *En*] Per ironiam dicit, i. e. quales. W.

Cedere] Contingere. W.

213 *Sceptra*] Regna. W.

Qui] Quales. W.

214 *Manu*] *Wicpoc*. B.

Haspis] Alieno. B. Quos rex superbis, i. e. Diabolus vel tyrannus invaserat aratro prædicationis, per humilitatis prædicatores melius excoluntur. W.

215 *Duras*] Sc. nos. W.

Pellere] Sc. volunt. W.

Marte] Bello. W.

218 *Alumni*] Pueri. W.

219 *Rudibus*] Novis. B.

221 *Ditionibus*] Imperiis nostris. W.

223 *Domus*] Familia. W.

Adolevinus] Crevinus. B. W.

224 *Plasma*] Adam. B. W.

Concepto] Angusto. W.

225 *Limite*] Margine. W.

Transfugit] Ibat. W.

228 *Oris*] Finibus. W.

229 *Importunus*] Qui in nulla re propinquus vel aptus est. B. humilitatem dicit. W.

230 *Hactenus*] Hæc usque. W.

Excus] Qui extra suum solum est. W.

231 *Credentur*] Ab illis. B.

232 *Futuri*] Futura contendit evacuare, ut præsentium delectatione decipiat infelices. W.

233 *Desidium*] Pigritiam. W.

234 *Palpens]* Temperent, mulceant. W.

235 *Quidam]* Certe. B. quid aliud. W.

Pulsere] Terra. W. in hoc sæculo. B.

236 *Bellona]* Bellatrix. W. Dea belli. B.

Ære] Cornu. W. mit Horn. B.

237 *Tepefacta]* Weichlich. B.

Resoluit] Gelächet. B.

238 *Bello]* Ad bellum. B.

239 *Pietatis]* Pudicitie. W.

Sudatur] Laboratur. W.

240 *Mavors]* Deus belli. B.

Virtus] Mea. W. noster exercitus. B.

241 *Nugas]* Inutiles. W.

245 *Pudor]* Rubor. B.

246 *Tegmine]* Clipei. W.

247 *Prostrata]* Inclinata. B.

Sese] Scipsa. W.

248 *Prodit]* Manifestat. W.

249 *Faxe]* Facio. B. W.

250 *Mannus]* Multitudo. W.

252 *Imbuere]* Maculare. B.

254 *Cornipedem]* Equum. quia formatos pedes cornibus habet. B. W.

255 *Cupiens]* Superbia inruere nititur super humilitatem et spem. W.

Impulsus] Pectore equi. W.

Umbonis] *Strebagen*. synecdoche. B. W.

257 *In foveam]* Superbia cadit in foveam. W.

258 *Æquore]* Terræ. W. campo, ab æquitate. B.

260 *Verusta]* Callida artifex. Widman.

261 *Scrobibus]* Foveis. W.

263 *Cuneis]* Exercitus. W.

Agmina] Virtutum. B.

264 *Deprendere]* Præscire, vel bemiden. W. befinben. B.

265 *Cauta]* Clara. W.

Oras] Summitates. B.

267 *Regina]* Humilitas iterum. W.

270 *Illa]* Sc. superbia. B.

271 *Hiatum]* Scrobem. W.

274 *Levitatem]* Instabilitatem. B. W.

276 *Os]* Faciem. B.

Parce] Mediocriter. W.

277 *Com]* Honesto. B. severo, orato, ammo. W.

278 *Cunctant]* Dubitanti. B. W.

280 *Illa]* Humilitas amputat caput superbie. W.

282 *Orantis]* *Flependen*. B. Atque hic deficit Cod. Bongarsii. *Reliqua sunt ex Widman. descripta.*

284 *Extinctum]* Extinctam superbiam.

287 *Supercilium]* Superbiam.

288 *Sublime]* Gloriose.

289 *Pervulgata]* Valde.

293 *Torsit]* Jecit.

294 *Trajectam]* Per traj.

295 *Truculentus]* Torvus.

296 *Indomitum]* Indomite.

Formidabile] Adverb.
Terret] Fervet.
 304 *Casa*] Victa.
 305 *Et auratis*] Humilitas ascendit
 in cælum: Virtutes mirantur.
Æra] Accus. Gr.
 309 *Configant*] Pugnare adhuc.
 311 *Jam dudum*] Statim.
Prodiga] Ostentatrix.
 312 *Delibuta*] Uacta.
Comas] Per.
 314 *Elumbem*] Mollem.
 315 *Illecebras*] Delectationes.
 316 *Ac tuac*] Luxuria auditis tubis
 ad bellum enrrit.
 317 *Sub lucem*] Usque ad lucem.
Jacens] Sedens.
Fercula] Lectulos.
 319 *Lapsanti*] Nutanti.
Balsama] Balsamo uncta erat. quia
 odoris gratia sparsa fuit domus bal-
 samo et floribus.
 321 *Pedes*] Pedestris.
 322 *Capiebat*] Decipiebat.
 323 *O nova*] Luxuria blandimentis
 virtutes decipit.
Alas harundo] Velox sagitta; a rec-
 titudine.
 325 *Emicat*] Exilit.
 327 *Calathos*] Plenos rosarum spar-
 git.
 328 *Halitus*] Spiritus.
Illex] Illicita peragena.
 331 *Ferratosque*] Colla loricata.
Teros] Brachia vel densitates bra-
 chiorum.
Obliro robore] Fracta fortitudine.
 332 *Ceu victi*] Viri dejectis armis
 sequuntur luxuriam.
 334 *Currum*] Luxuriæ.
 335 *Bratteolis*] Laminis vel filia.
 340 *Et jam*] Cuncta acies versis
 signis ad deditionem transit.
Deditionis] Potestatis avaritiæ.
 341 *Versis*] Positis.
 343 *Ganeorum*] Scortorum, vel can-
 torum, belluonum, vel gulosorum.
 344 *Ingenuis*] Sobrietas increpat
 acies; suadens eis, ne sequantur lux-
 uriam.

Delph. et Var. Clas.

Virtus] Virgo.
 345 *Cornu*] De exercitu sobrietatis.
 346 *Manum*] Multitudinem.
Sine cade perire] Sine pugna dece-
 dere.
 347 *Agmine*] Exercitus.
 348 *Dux*] Sobrietas.
 349 *Instaurat*] Armat.
Levem] Velocem.
 350 *Instimulans*] Hortans.
Nunc] Interdum.
 352 *Ruitis*] Tenditis.
 353 *Pro*] Interjectio exprobrantis.
 354 *Luteolis*] Rubris.
 355 *Ferrugineo*] Purpureo.
Vernantes] Florentes.
 356 *Palmas*] Sc. vestras.
 357 *Nexibus*] Doctrinis.
 358 *Cohibens*] Constringens.
 359 *Nardum*] Florem.
 362 *Syrmate*] Longa vestis.
Membris] Sc. tuis.
 365 *Tegmen*] Albam vestem.
 367 *Inde*] Descendisti.
 368 *Dispuis*] Effudit vel efflavit.
Falerni] Vini.
 370 *Fulchra*] Tripodes, lecti.
Mero] Vino.
Toreumata] Celatura vel tornitalia.
 Toreuma, i. e. celatura.
Rore] Lectorum, i. e. potu.
 371 *Animis*] Vestris.
 372 *Patribus*] Vestris.
 373 *Elicit*] Extulit.
 377 *Imbutos*] Ductos.
 378 *Lupanar*] Prostibulum.
 386 *Excitet*] Vobis.
 389 *Attrectare*] Manu tangere pro-
 hibet.
Regem] Agag.
 390 *Incircumcisi*] Crossum.
 391 *Victorem*] Saulem.
 393 *Votum*] Voluntas.
 394 *Per si qua*] Per reverentiam
 juro vel oro.
 396 *Proditione*] Traditione.
Panitet] Vos.
 399 *Regni*] Philistinorum.
 400 *Resoluit*] Rumpit quia non est
 occisus.

Prudent.

5 C

- 403 *Conspirare*] Coadunare.
 404 *Viam*] Præbendo.
 405 *Stipata*] Circumdata.
 406 *Pendat*] Solvat.
 407 *Crucem*] Sobrietas Crucem Domini offert currai luxuriæ.
 409 *Intentans*] Impingens.
 410 *Corribus*] Crucis. i. e. vexilli.
Fronte] Contra faciem offert lignum.
 415 *Azem*] Antiptosis.
 417 *Addit*] Sobrietas lapidem jactit, et percussit os luxuriæ.
 418 *Coniciens*] Jaciens, retinens.
 420 *Insigne*] Vexillum.
Gerenti] Magnifico. regi.
 421 *Casus*] Eventus.
 427 *Ebibe*] Sobrietas increpat luxuriam extinctam.
 429 *Tristia*] Acerba.
Dulcibus] Luxibus.
 430 *Vita*] Tux.
 431 *Horrisco*] Amaro potu.
 433 *Nugatrix*] Inutilis.
Jocus] Jocus cymbala proiciens fugit.
 435 *Sistro*] Tuba. genus Symphonie.
 436 *Lita*] Arma uncta.
 440 *Peplo*] Pallio.
 441 *Serta*] Ligamenta capitis.
 447 *Agmen*] Exercitus.
 448 *Redimicula*] Ornamenta.
 449 *Fibula*] Virgineale pallium.
 451 *Miles*] Exercitus.
Damnata] Nefanda.
 452 *Severos*] Graves.
 454 *Avaritia*] Filargiria, i. e. avaritia aurum inter harenas legit.
Gremio] Sinu.
 455 *Luxus*] Delectatio.
Unca] Avara.
 456 *In ludibria*] In risum nobis Christianis sit, vel pecunias.
 459 *Juvat*] Delectat.
Crumenia] Marsupii. crumenia sunt proprie fragmenta auri.
 460 *Fiscos*] Sacculos.
 461 *Leva*] Sinistra.
 464 *Cura*] Multitudo vitiorum, quæ avaritia nigro creat lacte.
 468 *Crimina*] Peccata.
Grassantia] Vestantia.
 469 *Cresta*] I. e. vitia vel culpræ.
 470 *Fratri*] Sui.
Fulvis ceraunis] Rubris monilibus vel lapillis. Cerauna, proprium nomen gemmæ, fulvum habens colorem. nam Gr. fulgor.
 472 *Exserere*] Educere vel eripere.
 475 *Bullia*] Gemmis.
 480 *Talla*] Avaritia plurimos sternit; alios cæcos errare sinit.
 482 *Hunc*] Quendam.
Adempto] Ablato.
 485 *Baculo*] Baculum non permittit portare.
 486 *Porro*] Avaritia, dum aliquid ostendit, jaculo percutere vult.
Capit intuitu] Decipit visu oculorum.
 489 *Adactum*] Infixum.
 490 *Multos*] Avaritia multos precipitat in incendium.
 491 *Focos*] Ignes, vel tartareas pænas Stygis.
Æstuat] Coquitur.
 493 *Mortalia*] Homines.
 494 *Violentius*] Fortius.
 504 *Alumnos*] Filios.
 505 *Tuti*] Securi.
Ope] Adjutorio.
 507 *Paucos*] De militibus.
 509 *Jugulis*] Pectoribus.
 510 *Ingenit*] Stupuit vel ingemuit.
 515 *Formavit*] Duravit.
Rigor] Duritia.
 517 *Ingenium*] Hominum.
Tenera] Omnem ætatem dicit.
 518 *Bruta*] Stulta.
 519 *Incesta*] Immunda.
 520 *Stix*] Infernus. ad infernum vadit.
 521 *Gurgitibus*] Fluminibus.
 523 *Quod miscet*] Quod agit mundus mali.
 524 *Vires*] Virtutes suas.
 525 *Cassos*] Inutiles.
Ludit] Delusa est.

- Fortuna*] Felicitas nostra.
 526 *Fulca*] Rubra.
 527 *Emblemata*] Figure, vel abundantia.
 528 *Nigrante*] Dispecto.
 529 *Haniquaquam*] Nequaquam.
 533 *Flammante*] Ardante.
 534 *Infemem*] Detestabilem.
 535 *Numinis*] Deifici.
 539 *Succubus*] Sc. nostra suggestione.
 543 *Christo*] Adventum Christi dicit.
 544 *Nepote*] Christo.
 545 *Generis*] Male operandi.
 546 *Exitii*] Perditionis.
Eodem] Una.
 549 *Frunde*] In fabricatione vituli.
Imper] L. e. Levita pugnare non debuit.
 550 *Nū refert*] Nulla discretio est.
 553 *Severa*] Gravis.
 554 *Paree vivere*] Vel filiis servare.
 556 *Artis*] Parcitatis.
 557 *Coaptas*] Conjungit.
 560 *Oblegi*] Renitens paullisper avaritia.
Anguinos] Serpentinus.
Latentem] Sub specie bonitatis.
 561 *Rabiem*] Formam.
 562 *Cleptore*] Cleps fur dicitur: inde cleptore, i. e. furari.
Parata] Parata.
 565 *Imaginibus*] Formis.
Ferale] Mortale.
 566 *Capit*] Decipit.
 568 *Attonitis*] Virtutum acies dubitat, avaritiam non plane cognoscens.
Ducibus] Virtutibus.
Manipulis] Vexilliferis.
 573 *Operatio*] Largitas pugnat contra avaritiam, et spolia ejus pauperibus erogat.
 574 *Pugnam*] Bellum.
 575 *Militie*] Exercitus.
 576 *Triste*] Acerbum.
 578 *Induvias*] Indumentis.
 583 *Fenore*] Pignore.
 584 *Virtutis*] Operationis.
 585 *Hesit*] Dubitavit.
 587 *Calcatrix*] Speratio.
Fatescat] Deficiat.
 590 *Nodis*] Brachiis.
Obliso] Artato.
 591 *Gulam*] Guttur.
 593 *Rapta*] Rupta.
 596 *Ille*] Largitas avaritiam genibus et calcibus perfodit.
 601 *Nummos*] Denarios.
 603 *Tennes*] Pauperes.
 606 *Prociunctum*] Parationem belli vel conventum.
 609 *Postulat*] Indiget.
 611 *Recreat*] Sustinet.
 614 *Tunica alterius*] Significant igitur duæ tunicae dubitationem fidei; ut, qui Christum induit, vestimenta perfidiae non attingat.
 615 *Nec te sollicitat*] Sufficit diei sua malitia.
 617 *Ut*] Quomodo.
 622 *Facies*] Imago.
 625 *Lucifunum*] Luciferum.
 626 *Inviabilis*] Inviolabilis vitæ.
 628 *Suppetitare*] Dare.
Indige] Egentia.
Fovere] Refocillare.
 630 *Infiatrix*] Negatrix, corruptrix.
 631 *Depulsa*] Omnes.
Solum] Pulverem.
 632 *Discingitur*] Discessit.
 633 *Ilia*] Intestina.
Zonis] Cingulis.
 635 *Privata*] Specialis.
 636 *Cornicinum*] Tubæ silent; gladii reconduntur in vaginas.
 638 *Suda*] Serena.
Sine nube diei] Perturbationis. sine vindicta. Dies diei eructat verbum.
 639 *Purpuream*] Virtutum legio gaudet, victo certamine.
 643 *Profundum*] Altitudinem.
 644 *Das*] Concordia jubet reducere vexilla in castra.
 645 *Aquilas*] Vexilla.
Cogi] Congregari.
 646 *Nunquam*] Turmæ psallentium equitum ac pedestrium.

- 647 *Bifida*] Bina.
 651 *Ponti*] Maris.
Minacia] Perturbationem semper imminentem significat.
 653 *Extima*] Exteriora.
 655 *Nilicolas*] *Ægyptiacos*, qui Nilum colunt. *Ægyptii* significant *Diaboli* instigationes.
 656 *Unda*] *Gratia* divina, per quam evaserant.
 663 *Resultant*] Exultant.
 667 *Astu*] Ferro vel astutia.
 668 *Tempestas*] Persecutio.
 671 *Stipata*] Circumdata.
 673 *Mucronem*] Sicut sicarii habent breves gladios.
Squalemtia] Nitentia.
 675 *Hamis*] Circulli.
 676 *Tenacia*] Firma.
 678 *Rara*] Parva vel tennis.
 679 *Commisura*] *Conjunctura* vel flexura.
 689 *Sicam*] *Gladius* est, in medio capulum habens, et hinc inde acutus.
 691 *Vitalia*] Viscera.
 692 *Extima*] Extrema.
 697 *Bello*] Ferro.
 702 *Communis*] Juxta vel propius.
Ore] In facie.
 706 *Exquirens*] Interrogans.
 707 *Sectam*] *Doctrinam*, dogma.
 708 *Cujatis*] De qua gente missa esset; vel cujus gentis.
 711 *Nunc*] Interdum.
Modo] Interdum.
 717 *Pilo*] *Mucrone*.
 718 *Cuspide*] Hasta.
 722 *Cano*] Luto.
Exhalante] Fetente.
Cloacis] Fossis, lacubus, vel latrinis. *Lacus*, excipiens sordes in medio civitatis, cloaca dicitur.
 726 *Secundis*] Prosperis.
 727 *Ad unum*] Ad unitatem.
 731 *Editior*] Excelsiore vel altiore.
 732 *Excitat*] Extollit.
 744 *Carbasa*] Pallia.
 745 *Sertens*] Dormiens.
 746 *Auribus*] *Caritas* virtutum turmas alloquitur.
Concio] Congregatio.
Quidnam] Cur.
 753 *Barbaries*] Gentilitas.
 754 *Premebat*] Ira et libido.
 755 *Privatis*] Specialibus.
Rure foroque] In villis et civitatibus.
 756 *Domestica*] Civilis.
 757 *Rem*] Statum.
 759 *Exotica*] Mortifera.
Tectis] Coopertis.
 760 *Fissa*] Divisa vel separata.
 761 *Arcana*] Secreta.
Biformia] Divisa.
Fibris] Nervis, cogitationibus.
 763 *Conspiret*] Confirmet.
 773 *Probat*] Placet.
 776 *Servans*] Habens contra fratrem.
Votum] Voluntatem.
 777 *Bile sub obliqua*] Felle sub obscuro.
 778 *Impendisse*] Dare.
 781 *Donat*] Dimittit.
 782 *Præcurrere gestis*] Prævenire festinat.
 788 *Tradit*] Docuit.
Columbis] Christianis.
 789 *Colubrum*] Diabolum.
 791 *Ianucis*] Virtutibus vel columbis.
 795 *Produnt*] Ostendunt.
 796 *Recensque*] Factus a Discordia.
 797 *Furtiva*] Occulta. hoc ideo dixit, quia discordia latenter eam vulnerabat.
 798 *Casu*] Concordiæ.
 799 *Secundis*] Prosperis.
 800 *Cesset*] Nunc.
 802 *Sua*] Propria.
 804 *Opus*] Domus.
Resat] Nobis faciendum.
 805 *Proceres*] Virtutes.
Tandem] Olim.
 806 *Belligeri*] David.
 807 *Institutis*] Carnaliter.
Genitoris] David.

806 *Regum*] Gentilium.
 812 *Diva*] Divina.
 813 *Arca*] Quæ signat carnem Christi.

815 *Cujus*] Templi.
Sancta] Sanctas animas.
 816 *Phalanges*] Vitia, multitudines.
 817 *Filius*] Christus.
 818 *Purgati*] In baptismo.
 819 *Egenus*] Carens.
 820 *Sudatum*] Dimicatum est.
Comminus] Juxta.
 821 *Munia*] Cantica, officia domus.

Agitet] Faciat.
Tacita] Tranquillæ.
 822 *Sacris*] Christi.
Properet] Acceleret.
Disiuncta] A bello.
Juventus] Virginitas.
 823 *Regina*] Fides.
Superbis] Gloriosis vel pulchris.
 824 *Desiliit*] A solio.
 825 *Fundamine*] 'Aliud fundamentum nemo ponere potest,' &c.
 826 *Planicem*] Campum templi.
Arundo] ~~flaccidit~~.
 827 *Frontes*] Quatuor anguli.
 828 *Commisuris*] Conjunctionibus.
Distantibus] Imparibus mensuris.
 829 *Arguta*] Subtilem, angustam.
Mutilet] Corruptat.
Semetra] Semis mensura; pendens lapillus.

830 *Aurora*] Oriens significat pueros; Auster juvenes; Occidens maturitatem; Aquilo decrepitam.
 831 *Austrum*] Meridiem.
 835 *Solidum*] Soliditatem.
Multo] In alto.
Dolus] Foramine.
 836 *Limen*] Introitum.
Arca] Fornice.
 839 *Senatus*] Nominibus Apostolorum; per quorum prædicationem Sp. Sanctus amplectitur archana cordis.
 840 *Titulus*] Nominibus Apostolorum.

Recondita] Occulta hominum.
 841 *Ambi*] Circumdat, intrat.

Præcordia] In anima.
 842 *Natura*] Hominis.
 843 *Quadrus*] Quatuor elementa, quæ animant hominem, ignis, ær, terra, aqua. quatuor partes mundi.
Vis animæ] Status vitæ.
Trinis] Sancta trinitas. vel, triplicis naturæ est. i. e. rationalis, concupiscibilis, irascibilis.

Aram] Sedem.
 845 *Agat*] Nutriat: qui in pueritia sunt.
Ephæbos] Juvenes, qui in juventute sunt.

846 *Ævi*] Qui in senectute sunt.
 849 *Occurrit*] His singulis.
Numen] Trinus Deus, per quatuor latera domus.
 850 *Disponit*] Ordinavit.
Duodenis] Quos in quadratum orbem misit.

851 *Insignia*] Ornamenta.
 852 *Animasque*] Splendores, qui figurant animas.

Colorum] Diversorum.
 853 *Evomit*] Emitit.
 855 *Hinc*] Ex uno latere.
 856 *Honores*] Saphiri et berilli.
 857 *Hebes*] In splendorem.
 858 *Propter*] Juxta cyaneum stagnum, in quo iste lapis invenitur.
 859 *Stagna*] Aquas.
Lapis] Jacintus.
Cohibens] Coagulans.
Ostro] Nam purpureum colorem habet.

862 *Species*] Colores.
Smaragdina] Smaragdus viret.
 863 *Volvit*] Facit.
Fluctus] Splendores.
 864 *Structura*] Lapidum.
 866 *Funalis*] In fune pendens.
Machina] Domus.
 867 *Fastigia*] Ad cælum. Nam ædificatam domum ad cælum trahabant.

869 *Recis*] Sectis.
 870 *Quarum*] Columnarum.
Calculus] Corona.
 871 *Capita*] Summitates.

- 873 *Margaritum*] Calculus.
 875 *Solio*] Calcule.
Sapientia] Deus.
 878 *Dominæ*] Sapientiæ.
Non arte] Non aureum fuit.
 882 *Miscei*] Huic sceptro ad ornamentum affixit.
 883 *Florem*] Proprium.
Collo] Summitati.
 885 *Trudens*] Emitterens.
 886 *Spe*] Florendi.
 891 *Pericula*] Vitia.
Operti] Occulti.
 893 *Ancipites*] Humanos.
Nebuloso] Obscuro.
 895 *Indole*] Spe vincendi.
Dextram] Nostram.
 896 *Cervicibus*] Virtutibus.
 900 *Tepefactum*] Defectum.
 902 *Bella*] Virtutum et vitiorum.
 903 *Ossibus*] Humanis.
 906 *Editus*] Emissus vel factus, spiritus hominis.
Cordis] Carnis.
 908 *Lux atque tenebræ*] Spiritus et vitia.
 910 *Præsidio*] Ad præsidium.
 912 *Ubi*] Prins.

DE XII. LAPIDIBUS.

[*Psychom.* 861. *sqq.*]

In jaspide ergo fidei viriditas. In Saphiro spei cælestis altitudo. In Calcedone flamma caritatis internæ figuratur. In Zmaraldo autem ejusdem fidei fortis inter adversa confessio. In Sardónico Sanctorum inter Virtutes humilitas. In Sordio reverendus martyrum cruor exprimitur. In Chrisolito vox spiritallis inter miracula. In Berillo prædicantium perfecta operatio. In Topasio eorundem ardens contemplatio monstratur. Porro, in Chrisoprasso beatorum martyrum opus pariter et præmium. In Jachinto doctorum cælestis ad alta sublevatio, et propter infirmos humilis ad humana discensio. In Amethysto cælestis semper regni in humillum animo memoria designatur. Singulique lapides preciosi singulis sunt fun-

damentis deputati; qui licet omnes perfecti, quibus civitas Dei nostri in monte sancto ejus ornatur atque fundatur, spiritalis gratiæ sunt luce fulgentes: alii tamen per spiritum datur sermo sapientiæ, alii sermo scientiæ, alii gratia sanctorum, alii genera linguarum, alii fides in eodem spiritu, &c.

LIB. I. CONTRA SYMMACH.

PRÆF. 2 *Stilo*] Prædicatione. B. W.

4 *Immanes*] Feroces vel crudeles. B. W.

Semings] Docens. B. W.

7 *Actus*] Ductus. W.

Turbini] Tempestatibus. W.

8 *Hibernum*] Tempestuosum. B. W.

Debili] Infirma.

9 *Navisfragi*] Naufragium facientis. W.

Pertulerat] Passus est. W.

Noti] Ventii. B.

10 *Prælia*] Tempestatem. W.

11 *Dextra*] Potestas. W. *gthalt.* B.

12 *Cumba*] Cumba Lat. Gr. cymba. W.

14 *Contractos*] Fatigatos. W.

Pluvio] Pluviali. W.

15 *Algidi*] Frigidi. W. *fröstige.* B.

16 *Propere*] Festinanter. W.

Brachia] Sarmenta. B. W.

18 *Congerit*] Comportat. W.

19 *Luxuriam*] Abundantiam. B. W.

21 *Congeriem*] Palmitum. W.

24 *Laqueos*] Ringe. B.

Implicans] Involvens. W.

25 *Intepuit*] Incaluit. W.

Fomite] Igne. B. W.

26 *Lazavit*] Erexit. W.

Rigentia] Ante rigentia frigore. W.

27 *Facilis*] Post calorem. W.

28 *Spicula*] Acumina. W.

29 *Mordicus*] Mordaciter. i. e. in mordendo. adverb. B. W.

31 *Quod*] Eo quod. W.

Livida] Nigra, livore plena. W.

- 32 *Mortiferum*] Trahendo. W.
Serpere] Crescere. inderserpens. W.
 36 *Murmurans*] Orans. W.
 37 *Aspidem*] Aspidēs vocamus omnes serpentes minores. W.
 45 *Hiemem*] Post persecutionem Regum et Imperatorum gravissimam. figura mystica. B. W.
Trucis freti] Asperi mundi.
 46 *Ratis*] Ecclesia vel fides sanctae Ecclesiae. B. W. allegorizat, quid significaverit illa tempestas, quid dextera manus Pauli, quid morsus serpentis. W.
 46 *Sapientia*] Christi. B. W.
 47 *Sacrilegis*] Sacrilegia. W.
 48 *Carbaso*] Doctrina Apostolorum.
 51 *Morsum*] Hereticam doctrinam. B. W.
Pia] Christiana. W.
Pertulit] Passa est. W.
 52 *Abditum*] Sub Constantino. W.
 54 *Involucris*] Invelationib. B. W.
 56 *Impietas*] Quae intelligitur per viperam. W.
 58 *Succensit*] Invidi. W.
Stomacho] Iracundia. B. W.
 60 *Nasse*] Natasse. B.
Stili] Sacrae praedicationis. W.
 61 *Edidit*] Scripsit. W.
 62 *Tuta*] Puppis. W.
 63 *Condidit*] Commendaverat. W.
Sole] Firmæ fidei. W.
 67 *Igniculos*] Caritatis. W.
 68 *Adolent*] Incendunt. B. W.
Senio] Mundi. i. e. idolorum. B. W.
Gela] Sine caritatis ardore. B. W.
 69 *Superfluas*] Frigore infidelitatis. W.
 71 *Concreta*] Nata. B. W.
Crinibus] Virgis. W.
 72 *Poneret*] Deponeret. B. W.
 73 *Palpavit*] Invenit. B. W.
Pernociem] Errorem. B. W.
Tepor] Calor vel negligentia. B. W.
 74 *Serpere*] Cœpit. B. W.
 75 *Eloquenti*] Hereticorum. W.
 76 *Dextra*] Justitia. W.
Irrites] Vacuos. W.
 77 *Rhetorici*] Eloquentia. B. W.
 82 *Qui nullum*] Qui nullum fecisti, qui non egeat tua gratia. W.
 83 *Releves*] A peccatis. W.
 84 *Si potis*] Si possibile est. W.
 85 *Præcipitis*] Cadentis. W.
 86 *Spirat*] Pugnat. W.
 87 *Fovet*] Nutrit. W.
 88 *Obtestor*] Rogo ut. W. B.
 Lib. I. 1 *Egram*] Dicit propter idola. W.
Urbem] Romam. W.
 4 *Principis*] Constantini. B. W.
Immodicos] Magnos. W.
In arce] In principatu, in Roma. B. W.
 6 *Patris*] Omnipotentis Dei. B. W.
Medela] Auxilium. W.
 7 *Squalere*] Sordescere. W.
Veterno] Morbo. Vetrinus morbus est, qui et intercus. W.
 8 *Tingui*] Pollui. B. W.
 9 *Parens*] Constantinus propter nimiam pietatem vocat eum parentem. W.
Error] Cultura Deorum. W.
 10 *Egit*] Profuit. W.
 11 *Formas*] Idola, dæmones. W.
 14 *Solus*] Primus. B. W.
 17 *Pure*] Putredine. W.
 19 *Studuit*] Constantinus. W.
Quo] Ut. B. W.
 19 *Generosior*] Nobilior. W.
 20 *Letali*] Mortali. W.
 22 *Tyrannorum*] Antiquorum regum. W.
Videre] Ut videretur. W.
 24 *Competeret*] Conveniret. W.
Futuris] Animæ. W.
 28 *Hic*] Constantinus. W.
 29 *Suis*] Romanis. B. W.
Sancire] Constituire. B. W.
 30 *Quidam*] Plato. B. W.
 32 *Sapientes*] Sc. reges. B. W.
Illa] Constantinus. W.
Diadema] Regiam potestatem. W.
 33 *Sortiti*] Consecuti. W.
Etheriæ] Cælestis. B. W.

- 84 *Tagata*] Pacificata. B. W.
 89 *Avorum*] Arrianorum. W.
 43 *Informavit*] Instravit. W.
 46 *Tyranni*] Jovis. W.
 49 *Putandis*] Amputand. W.
 50 *Procurdam*] Excudam. fabricofal-
 cem. W.
Calibem] Falciculam, ad secandas
 vites. W.
 52 *Nemus*] Sc. meum. W.
 53 *Cælo genitus*] Cæli filius. B. W.
 56 *Profugus*] Saturnum dicit. W.
Equina libido] Saturnus concubuit
 cum Philira nympha; quibus Opis su-
 pervenit. qui, ne deprehenderetur,
 convertit se in equum. ideo dicitur
 Tuscis adhinnire puellis. B. W.
 59 *Olympi*] Olympus q. ololampus.
 i. e. totus incensus. B. W.
 60 *Spurcavit*] Stupravit. W.
Lacenas] Græcas mulieres. Lacena,
 civitas est Græciæ, ex qua fuit Leda.
 B. W. Jovis versus in cignum, vicia-
 vit Ledam, matrem Helenæ, quæ
 ovum peperit; unde nati sunt Pol-
 lux et Castor et Helena. W.
 61 *Nunc boē*] Jovis voluit concum-
 bere cum Europa; ideo convertit se
 in bovem pulchrum, et sic viciavit
 eam. W.
Subjectam] Europam; quæ uxor
 Phænicis. W.
Crimen] Stuprum. W. B.
 62 *Tenera*] Cigneæ. W.
 63 *Imorientis*] Olor, dum moritur,
 dulces dat sonos. vel perpetui et im-
 mortalis, quia sidus in cælo est. W.
 B.
 64 *Capta*] Decepta. B. W.
Quibus] Susurris. B. W.
Virguncula] Leda, uxor Thesei. B.
 W.
 65 *Surdia*] Clausis. B. W.
Pessulus] Vectis. W.
 66 *Dives amator*] Jovis. B. W.
 67 *Ymbriabus*] Tectis. W.
 68 *Amicæ*] Danæ, uxoris Acrisii.
 B. W.
 69 *Modo*] Nunc. W.
 70 *Miserum*] Stupratum. W.
- Afficiens*] Comprimens. W.
Catamitus] Ganimedem. Catami-
 tus et succuba, unum sunt. B. W.
 71 *Pelice*] Concubina. W.
Indignantem sorore] Indignabatur Ju-
 no, soror Jovis, Heben sororem suam
 de ministerio depositam, et Ganime-
 dem loco ejus suscepisse. W.
 73 *Hospite*] Saturno. W.
Crudus] Incultus, novus, indigestus.
 W.
Stupor] Stultitia. B. W.
Finxit] Sub Saturno aurea sæcula
 fuerunt, quia pax optima fuit. W.
 76 *Pellem*] Suam transferendo. W.
Faciemque] Suam. B.
 77 *Ede boēm*] Cum viciavit Euro-
 pam. W.
Pradari] Cum rapuit Ganimedem.
 W.
Concumbere] Alcenam. B.
Cignum] Per Cign. B.
 78 *Et nummos*] Ymbrem aureum
 nummos vocat vel pecuniam, quam
 dedit custodibus. W.
 81 *Dedere*] Sponte sua tradere. W.
Divæ] Divinæ. Dia, nobilis, euge-
 nes, unum sunt. W.
 82 *Nebulosis*] Deceptoris. B. W.
 85 *Rigidos*] Stultos, fortes. B. W.
 87 *Mercurius*] Magus fuit astutissi-
 mus qui magicos thesauros invenie-
 bat. Propter thesauros enim homi-
 nes faures sunt. W.
Maia] Mater Mercurii. B. W.
 Maia et Electra sorores fuerunt filię
 Atlantis. Ex Maia Græci venerunt,
 ex Electra Trojani. W.
 89 *Thesalica*] Quia ibi magica ars
 abundabat, in qua iste valde peritus.
 B. W.
Magia] Magicæ artis. W.
 90 *Virgæ*] Caduceo. per virgam et
 serpentem homines magicis artibus
 snis resuscitasse dicitur atque necas-
 se. B. W.
 91 *Lucem*] Hanc vitam. B. W.
Cocytia] Infernalibus. B. W.
 92 *Resignasse*] Resolvisse. W.
Umbria] Animabus. B. W.

94 *Ad utrumque*] Ad vitam et mortem. W.

95 *Gemino*] Mortificandi et vivificandi. W.

96 *Excire*] Huc vocare. W.

97 *Scire*] Docte vel sapienter. B. W.

101 *Aligeris*] Quia pennas in pedibus habere dicitur, quæ petasii nomine vocantur. petasum est volatile. nam peto volo dicitur. B. W.

Leves] Veloces. W.

103 *Grævus*] Grævus enim fuit. W.

Augustæ] Pulchra. B. W.

104 *Strenuus*] De Priapo dicit, qui fuit Deus hortorum; qui ob nimiam magnitudinem virilis membri de numero Deorum est ejectus. W.

Fuit] Sc. ille. B. W.

107 *Lupas*] Meretrices. W.

110 *Ocia*] Securitatem. W.

111 *Hic*] Talis. per ironiam dicit. B. W.

Hellesponto] Hellespontus est civitas in Lampaco insula. W.

113 *Sinum*] Vas in quod mulgetur. W.

Quotannis] Singulis. W.

114 *Vinea*] A vinea: viteta, a vite: dumeta a dumis. W. B.

Subis] Italici. B. opidum Italiæ. W.

115 *Turpiter*] Ramum enim gerit in manu. unde videtur vineas defendere et hortos, sibi commissos. W.

Pudeat] Unanquemque. B.

116 *Mollis*] Stuprati. B. W.

117 *Ardor*] Amor. W. minna. B.

Jactata] Pro, in jact. fatigata, naufragio. B. W.

Efervus] Arsit. W.

Argo] Nave. B. W.

118 *Mæris*] I. e. masculini. W.

Nemea sub pelle] Colcida. nam Nemea, filia regis Colcorum, quam illa Herculi dedit. W. Hercules cum Palantea, Evandri filia, concubuit sub pelle leonis, qui in Nemea silva captus est. B. W.

119 *Hylæ*] Nec erubuit ille ce-

lebs, i. e. caelestem vitam ducens. W.

Calebs] Abstinens. B.

120 *Salis*] Saltationibus. Salii dicuntur, qui tripudiantes aram circumcumeunt Herculis. requirere fabulam in Virg. Dicti ab exillendo. W.

Domus] Familia. B.

Pinaria] Pinarius et Potitius sacerdotes Herculis fuerunt. B. W.

121 *Aventini*] Mons dictus ab adventu avium. nam ex Tyberi fluvio emergentes, excelsa ipsius montis petunt. W.

122 *Theban. jro.*] Liber pater. W.

123 *Succesus*] Prosperitate. B. W.

Lascivii] Luxuriose egit. W.

125 *Diffuit*] Dissolvitur in luxuriam. W.

Semiviro] Castrato: nam castratum habuit secum quendam, mollem et enervem. B. W.

127 *Muste*] Novo. W.

Falerno] Mons, vini optimi ferax. W.

128 *Perfundens*] Jactabat vinum in equos.

Ferarum] Nam tigrides in curru ejus esse feruntur. B. W.

129 *Caper*] Quia contrarius est vitibus. W.

130 *Discipiens*] Mordent. B. W.

Chelydros] Serpentes. W.

131 *Bromius*] Bromius minister fuit Liberi. Bromius, i. e. bachus, a bromo, i. e. cellario vel a bruma, in qua multum comeditur; cui etiam caper immolatur, quia vineis valde nocet. B. W.

132 *Satirorum*] Satiri rustici sunt, eo quod saturari libidine nequeunt. vel potius, qui nunquam sapientia saturantur. B. W.

134 *Manadas*] Feminas. quæ et Bachæ. i. e. insanientes. B. W.

Rotatas] Præcipitatas. W.

135 *Temulentus*] A temeto, i. e. vino antiquo. B. W.

136 *Acta*] In viriditate. B. amenitas litorum. Acta, loca arena vel amena. nam acte Gr. dicunt litus. W.

- 137 *Scortum*] Nesciam. W.
 138 *Incesto*] Illicito vel polluto. W.
 139 *Necrum*] Pelicem vel concubinam. W.
 142 *Ariadnus*] Ariadnen, natam Minois, regis Crete, Liber pater in conjugium accepit: propter ejus honorem inter astra locata est. vel: uxor Liberi fuit; quam cum accepisset, attulit Vulcanus coronam, in qua erant septem lapides: quam Liber ob amorem Ariadnus in caelo collocavit, quam modo Coronam dicunt. B. W.
Ignis] Amor. W. minna. B.
 145 *Honore*] Propter honorem. W. B.
 146 *Ducebat*] Estimabat. B. W.
Ineptia] Stultitia. B. W.
 149 *Regia*] Aula. B. W.
 154 *Mos patrius*] Fuit, cum dicebant: Hos coluerunt patres nostri, et ideo nos similiter. W.
 155 *Nebuloso*] Mendaci. B. W.
 157 *Lucia*] Vita. B. W.
 158 *Cessit*] Contigit. W.
Urna] Sepulchra. B. W.
 159 *Ludibria*] Erant. Puellæ cum audissent ita egisse. ludebant, et ad libidinem magis excitantur. W.
 160 *Furtivus*] Stuprum. W.
Jugalis] Matrimonialis vel legalis. W.
 163 *Meminisse*] Scil. solita est. B. W.
 166 *Praestringam*] Commemorabo. W.
Gradium] Martem. B. W.
Cytheream] Venerem. B. W.
 167 *Ille*] Mars. B. W.
Sacerdotem] Rheam Silviam, sacerdotem Palladis, de qua nati sunt Remus et Romulus. B. W.
Ille] Venus. B. W.
 168 *Frigio*] Anchiæ. B. W.
 169 *Deam*] Venerem. B. W.
 170 *Catholam*] Martem. B. W.
 172 *Augusto*] Nobili. B. W.
Sanguine] Jovis. B.
 173 *Privato*] Pauperi, Anchiæ. B. W.
 175 *Ulla*] Herba. B. W.
 176 *Crediderim*] Ego Prudentius. W.
Generosa] Nobilis. W.
 180 *Inducit*] Decipit. W.
 181 *Martis*] Campus Martis Romæ. W.
Sacra] Sacrificia. B. W.
 182 *Capitolia*] Tempa. B. W.
Conditæ] Constructa. B.
 183 *Titulo*] Memoria. W.
Pelagæ] Græcensis, Græcæ. Pelagæ dicuntur Græci, a Pelagæ, ductore Græco, nominati. W.
 184 *Palladis*] Minervæ. B. W.
Libyæ] Africanæ. B.
 185 *Cognatos*] Parentes Martis.
Nudum] Clarum vel purum. W. quia nuda Venus pingebatur. B.
 186 *Accident*] Vocarent. B. W.
Ericino] Erix mons. B. W.
Vertice] De vert. B. W.
 187 *Mater*] Opis, quæ in Ida monte colebatur. B. W.
 188 *Viridi*] Quia viret olivis vel vitibus. W.
Orgia] Sacrificia. B. W.
Naxo] Mons vel insula, ubi Bacchus colebatur. B. W.
 191 *Manes*] Deos infern. B.
 193 *Ancus*] Hi fuerunt principes Romanorum. B. W.
 195 *Sic Vesta*] Talis. B.
 196 *Sic Pallad.*] Tale est templum Minervæ. B. W.
Terror] Divinitas. W. B.
Asylum] Domum refugii. B. W.
 203 *Mola*] Mola, genus sacrificii de farre et sale. W.
Illita] Polita. B.
 204 *Unguento*] Cum oleo. B. W.
Lares] Ignes. W.
 205 *Fortunæ*] Deæ. B. W.
Divite cornu] I. e. aureo. Fortuna fertur habere in dextra manu cornu, quod nympha omnib. bonis repleverint. W. B.
 211 *Persuasionem*] Certum, speratum. W.
 213 *Insolens*] Stultum, imprudent.

tem. W. B.

214 *Privatus*] Pauperes. W.

216 *Capitolia*] Tempia. W.

218 *Sacrum viam*] Sacra via est Romæ, sicut et Latina. In ea via reconciliati sunt Sabini et Romani. B. W.

Mugitibus] A mug. sc. boum vel ovium. B. W.

Ante] Coram se. B.

219 *Delubrum*] Templum Veneris et Romæ Deæ pari altitudine se extollebant. W.

Et ipse] Ironia. B.

222 *Deabus*] Romæ et Veneri. B. W.

223 *Veneratus*] Infantia puerorum, vel omnis paganus. B. W.

226 *Illic*] In templo Romæ. B. W.

Alceides] Hercules, ab Alceo patre. B. W.

Gadibus] Gades sunt insulæ juxta Britanniam, quas Hercules spoliavit, ibique Geryonem interfecit. B. W.

Hospes] Evandri. W.

227 *Riget*] Illic stat. B.

Gemini] Castor et Pollux; sc. stant. B. W.

228 *Corrupta*] Ignobili. B. W.

Ledeia] Epexegeas. filii Ledæ. W.

230 *Necturus*] Quia in nocte splendent, et quia domitores equorum erant. B. W. Equites, quia forte adhuc vivi nocte equitabant; vel propter duas stellas dicit, quæ, dum moventur, equitare videntur. W.

230 *Vetu*] *Strale*. B.

232 *Insignia*] Statuæ. B. W.

234 *Picus*] Filius Saturni: de quo Virgil. 'Fecit avem Circe, sparsitque coloribus alas.' B. W.

235 *Epotum*] Syncopa, pro, epotatum. Datum a conjugē. B. W.

Sparsum] Sparsum habens. W.

237 *Mense*] Januario. W.

238 *Auspictis*] Ominibus, auguriis. W.

239 *Agitant*] Frequentant. B. W.

240 *Kalendarum*] Vocationum. W.

243 *Catenam*] Malam consuetudi-

nem, quæ ligat hominem. W.

246 *Mense*] Quia in honorem ejus octavus mensis appellatus est. B. W.

Aditis] Templis, sacrificiis. B. W.

Flamine] Sacerdote. W.

247 *Augustum*] Octavianum. W.

248 *Strata*] Posteritas. W.

Pulvinar] Lectus Deorum, lectisternium a tare. W. B.

249 *Tituli*] Inscriptiones, honores. B. W.

250 *Caesarem*] Octavianum. B. W.

251 *Quo*] Ut. B. W.

Livia] Uxor Octaviani. B. W.

255 *Viri*] Alterius, quam Octaviani. B. W.

256 *Geniale*] Nuptiale. B. W.

257 *Sponsus*] Adhuc. B. W.

258 *Pactam*] Conjectam, sponsam. W. Brut. B.

259 *Ortum*] Nativitatem. W.

261 *Fescennina*] Nuptialia carmina; dicta ab urbe Fescenna; sive quia fascinum pellant. Item, Fescenninus, Deus nuptiarum dicitur. B. W.

262 *Deum aeries*] Deorum responsa. B. W.

263 *Tedas*] Nuptias. B.

266 *Floras*] Inde floralia. W.

Creati] Deputasti. B.

272 *Divi*] Omnes Imp. Romanorum Divi vocantur. W.

Principis] Adriani. W.

273 *Gremio*] Lecto. B. lectulo. W.

Spoliatum] Castratum. W.

274 *Adriaticus*] Bonus propter hoc tantum. W.

Ganimedem] Amasium. W.

Cyatos] Vasecula. W.

275 *Porgere*] Pro porrigere. W.

Jere] Adriano. W.

276 *Ambrosii*] Liquidi, divini. B. W.

Lyceum] *Idm.* B. Vinum. quia leniter intrat. W.

277 *Vota*] Preces. W.

Marito] Antinoam, quia sic propter turpitudinem maritum dicit. Ganimedes fuit amasium Jovis; ita Antinous Adriani. W.

- 279 *Nerones*] Teges. B. W.
 282 *Adacilæ*] Evocatæ. W.
 283 *Persuansum*] Placitum. W.
 285 *Paphia*] Veneri, a Papho insula, ubi colebatur. B. W.
Adulter] Vulcanus. W.
 286 *Successibus*] Prosperitatibus, felicitatibus. B. W.
Suos] Suos dicit Æneadas, quia ex genere Veneris Romani venerunt per Æneam. W.
 290 *Impletis*] Quando venit plenitudo temporis. W.
 291 *Luce*] Sapientia. W.
 292 *Aditis*] Templis. W.
 293 *Junonum*] Junonis et Livie. B. W.
 295 *Crassis*] Staltis. B. W.
 298 *Induzere*] Romani in religionem suam. B. W.
 299 *Figuras*] Deorum. W.
 301 *Statuis*] Imaginibus vel columnis. W.
Neptunum] Deum maris. B. W.
 302 *Cyaneus*] Aquosus. B. W.
 303 *Dryadas*] Deas silvarum. B. W.
Napeas] Deas montium. B. W.
 305 *Perhibetur*] Vocatur. W.
 307 *Regnare*] Dmivari. W.
 308 *Æolia*] VIII. insulæ sunt Siciliæ, Vulcano propter ignis emissionem deputatæ. B. W.
Ætne] Montis Siciliæ, qui semper ardet. B. W.
 309 *Conspicuis*] Claris, lucidis. W. B.
Superos] Cælestes Deos. B. W.
 311 *Conditio*] Lex. W.
Vigilem] Continuum. W.
 312 *Orbe*] Cirenitu. W.
 313 *Præcipitem*] Velocem. B. W.
Per inane] Quia nec Sol, neque Planetæ cæteri septem fixi sunt in firmamento; sed per inane discurrent. W.
 315 *Area*] Spacium campi. W.
 316 *Diffusus*] Latius. B. W.
 317 *Emicat*] Salit. W.
 320 *Sideris*] Solis. B. W.
 322 *Contractior*] Brevior. B. W.
Orbis] Circulus. W.
 324 *Circius*] Circulus Solis, Sol. B. W.
Meta] Fine. W.
 329 *Subi ortu*] Ascendit, crescit, surgit. B. W.
 331 *Facem*] Splendorem. W.
Trionum] Septentrionum. W. ad septentrionalem plagam. B.
 334 *Hic erit*] Ironice. W.
 342 *Hautquaquam*] Nequaquam. W.
 343 *Agit*] Facit. W.
 344 *Agitare*] Ducere. W.
 345 *Commenti*] Arbitrantur. W.
Radies] Coronam auream. B. W.
Verbera] Flagello utitur. W.
 346 *Anhela*] Fatigabunda. W.
 347 *Inaurati*] Deaurati. W.
Orichalchs] Auricalcum dicitur q. auri æs. nam chalcos Græ. æs vocatur Latine. Vel si dicas Oricalcus, montis æs interpretabitur. Ori enim mons. W.
 348 *Jusserunt*] Ludendo pinxerunt. W.
 349 *Trabeas*] Genus vestimenti, vel vestem regalem. B. W.
Curnlem] Sedem curnlem. B. sedis curialis. W.
 350 *Cernuat*] Humiliat, inclinat. W.
 351 *Ænipedum*] Quia æneos pedes habent. B. W.
Equorum] Tanta stulticia, ut homo crura equorum osculetur. W.
 354 *Hoc tamen utcumque*] Quod Solem et Lunam et stellas adorabant, utcumque dicit tolerabile; quod tamen Deos inferorum colebant, hoc pejus multo indicat. W.
 356 *Exmenidum*] Furiarum. W.
Stigio] Infernali. W.
Exerit] Elevat. W.
 358 *Adire*] Cum responso. B. W.
Quirites] Romanos. B. W.
 364 *Spargere*] Quia venatrix erat. W.
 365 *Sublustris*] Sublucido, parum lucenti. B. W.
 366 *Calamos*] Sagittas. W. stralga. B.

Latonia] A Latona matre. B. Lucina vel Luna in cælo; Diana vel Latonia in terris; Proserpina vel Echate apud inferos, i. e. centum potestatum. W.

367 *Solio*] Baratro. B. W.

369 *Megeræ*] Illius furie. B. nomen furie. W.

370 *Trivis*] Tribus viis. W.

374 *Subigit*] Compellit, ipse daemon. W.

375 *Figat*] Sagittat. W.

380 *Sacraria*] Tempia. B. W.

Ditis] Platonis. B. W.

381 *Infausta*] Infelici. B. W.

Fusus] Interfectus. B. W.

Arena] Metonymia. i. e. in theatro. B. W.

382 *Lustrata*] Purgata. W.

Flegentia] Infernalis. B. W.

Romæ] Homines Diis infernalibus immolabantur. W.

385 *Caveæ*] Theatri. B. W.

Funebris] Mortalia. W.

386 *Amphitheatralis*] Circulus vel luxuriose Amphitheatrum, muro circumdatus locus theatri: theatrum est spectaculum ubicunque positum. W.

387 *Chæron*] Diabolus. B. W.

388 *Inferias*] Exsequias mortuorum. W.

Sacro] Execrabili, ut 'auri sacra fames:' vel secundum eos qui ita putabant. B. W.

389 *Jovis inferni*] Orci. B. W.

390 *Arbiter*] Index, iudex. W.

391 *Regem*] Regnantem. W.

392 *Censere*] Construere. W.

Litanda] Sacrificia. W.

393 *Religionis*] Divinitatis. W.

Subternis] Subterrenis, infernalibus. B. W.

394 *Ministrum*] Diabolum. W.

396 *Taurica sacra*] Taurica regio, in qua Junoni peregrini immolabantur. quod Romani reprehendebant, quod tamen ipsi novissime fecerunt. W.

397 *Latiari*] Romano, a Latio. W.

399 *Quid sanctius*] Ironice. W.

400 *Egestum*] Effusum. B. W.

402 *Rimeria*] Scruteria. W.

403 *Inficiaris*] Negas. W.

404 *Manibus*] Infernalibus. W.

405 *Marmora secta*] In quibus scriptum erat: DIS MANIBUS.

Lego] Video. W.

Latina] Via. B. W.

406 *Salaria*] Via. B. Salarium est eibus, qui sepulcra mortuorum custodiuntibus datur; sed pro omni præbenda ponitur. W.

407 *Orci*] Orco, juro. Inde Orcus, eo quod jurat, neminem se sine morte dimittere. W.

Regia] Aula. W.

411 *Princeps*] Constantinus. B. W.

Gemini tyrann.] Maxentii et Licinii.

415 *Arcebat*] Expellebat. W.

Septena ex arce] Ex vii. collibus, qui sunt in Roma, Septenam arcem dicit, quia in septem colliculis constat Roma. B. W.

416 *Ingenuis*] Constantinus. W.

417 *Equidem*] Certe. W.

418 *Cicis*] Abundas, præcelles. W.

419 *Circumfusus*] Abundas. W.

420 *Propter*] Juxta. W.

421 *Livido*] Obscura. B. W.

422 *Hebetat*] Obumbrat. W.

Ob] Circum. B. W.

425 *Caruleas*] Nigras. W. B.

426 *Tollas*] Ut. B.

427 *Nimbosa*] Tenebrosa. W.

431 *Summissa*] Inclinata. B. W.

Regina] Roma. W.

434 *Nugas*] Ineptias. W.

435 *Cariosorum*] Putridorum, deficientium. Caries, putredo, quam teredines faciunt in ligno. B. W.

437 *Brattea*] Lamina anri. W.

Gypsum] Genus terre est, de qua imagines faciunt. W.

438 *Rarescit*] Deficit. W. *Zergeht*. B.

Sensim] Paullatim. B. W.

440 *Terens*] Planans. B. W.

442 *Conficit*] Corruptit. B. W.

Crebro] Multiplici. B. W.

443 *Astrum*] Sol vel Luna. W.

- 448 *Genius*] Deus loci. B.
 450 *Pagis*] Villaticia. pige Gr. fons, inde pagani, villani, quia circa fontes antiqui villas ponebant; et ideo villani dicuntur, quia longe remoti sunt a civitate Dei. W.
 451 *Penes*] Juxta. W.
 454 *Lanietur*] Sacrificetur. B.
 456 *Te*] O Roma. W.
 460 *Immanes*] Crudeles. W.
 461 *Rudes*] Stulti. B. W.
 462 *Prociunctus*] Apparatus bellicus vel bellica preparatio. W.
 463 *Dictemus*] Constituamus. B. W.
 464 *Tyrannorum*] Maxentii et Licinii. W.
 468 *Signo*] Crucis. B. W.
 470 *Te*] O Roma. B. W.
 472 *Pactæ*] Sponam. W.
 473 *Intercepta*] Ablata. W.
 474 *Tenebris*] Carceris. B. W.
 475 *Nupta*] Virum habens. W.
Regis] Regem dicit quemcumque dominum. W.
 476 *Furorem*] Amorem. W.
Dabat] Sustinebat. B. W.
 478 *Ergastula*] Ergastron, operatorium. ergon enim opus, vel erga pluraliter. unde Sinergus cooperator. W.
 479 *Mussans*] Murmurans. B. W.
 480 *Prodidi*] Manifestavit. W.
Conveza] Curva. W.
 483 *Christicola*] Christicolam ducem se vocat Constantinus. W.
 484 *Molvi*] Brucken. B. pons dicitur in Tyberi, ubi Constantinus Maxentium interfecit. W.
 485 *Quanam*] Cur. W.
Victricia] Ita Crucem Christi vocat, quam in vexillis gerebant. W.
 487 *Stemmate*] Figura. W.
Pila] Lanceæ. B. W.
 489 *Labarum*] Vexillum vel frenum. W.
Insignia] Ornamenta. B. W.
 490 *Ardebat*] Fulgebat. W.
 495 *Jacens*] Prosternens. W.
 496 *Titulum*] Crucem. B. W.
 500 *Sperners*] Cave spernas. W.
 501 *Deponas*] Ut. W.
 502 *Securaria*] Templi. W.
 503 *Marmora*] Marmoreas statuas. W.
Tabent] Sordida. W.
Respergine] Sanguinis. W.
 508 *Informata*] Docta vel instructa. W.
 509 *Pieto*] Senili, veteri. W.
 510 *Nobilit.*] Ex nobilit. B. W.
 513 *Senio*] In senectute. B.
 515 *Religionibus*] Demonibus. W.
 516 *Contiguos*] Vicinos, propinquos. W.
 520 *Nimia*] Intemperatæ. W.
 521 *Compensare*] Restaurare. W.
 522 *Petenda*] Quæ erat ad petendum. W.
 523 *Imperio*] In Roma. W.
Pietate] Sanctitate. W.
 524 *Picula*] Purgationes. W.
 526 *Laurea*] Corona. B. victoria. lauro enim coronabantur victores. W.
 528 *Arpinas*] Ex oppido, Cicero Arpinas dicitur. W.
 529 *Cethego*] Cethegus et Lentulus et alii conjuratores fuerunt, ut exercent Roman, et Senatores interficerent. W.
 530 *Præcipuus*] maximus. B. W.
Prinops] Conatantinus. W.
 531 *Catilinas*] Demones. B. hostes, perversos, ut fuit Catilina, qui hostis fuit Romanorum. W.
 532 *Sicis*] Prælia. W.
 534 *Interno*] Animæ, quæ est interior homo. W. B.
 535 *Hostes*] Demones. B.
Passim] Ubique. W. B.
 537 *Vitalia*] Animas. B. W.
 538 *Serpente*] Nato. W.
 540 *Triumfator*] Constantinus. B. W.
 541 *Tropea*] Victoriam. W.
Quirini] Romani. W.
 545 *Anus*] Senex. W.
 546 *Videas*] O Symmache. B. W.
 547 *Gestire*] Gaudere. W.
Catonum] Principum Romanorum.

consiliariorum. B. W.

548 *Pietatis*] Sanctitatis. W.

550 *Ruit*] Festinat. W.

551 *Nazareorum*] Christianorum. W. B.

552 *Evandrio*] Ab Evandro, qui primus fertur struxisse Curiam. W.

553 *Proborum*] Electorum. B. W.

554 *Generosus*] Nobilis. W.

Anicius] Nobilissimus fuit, de cujus genere Boëtius fuit; et a quo familia Anniadum dicitur. W.

557 *Fastis*] Libris, quod fecit libros potestatibus. W. B.

Palmata] Victrici. B.

558 *Martyris*] Cujuscunque. W.

Fasces] Dignitates, quas habuit Brutus Consul. W.

559 *Ambis*] Desiderat. W.

Ausoniam] Italicam. B. W.

Christo] Propter Christum. W.

Securim] Potestatem. W.

561 *Superbiam*] Nobilem. B. W.

562 *Patricia*] Patricii erant consules, qui more patrum populum regabant. W.

563 *Plebicolas*] Plebem amantes. B. W.

565 *Præcipuos*] Principes. W.

566 *Lictoribus*] Ministris vel militibus. B. W.

568 *Domus*] Familias. W. B.

569 *Placet*] Licet. W.

570 *Idolii*] Paganismi. B. W. Idolium est locus, in quo idolis immolabatur. Idolothlitum, sacrificium. Idolium, res ipsa, cui immolatur. W.

Emersisse] Exisse. B. W.

571 *Si persona*] I. e. si dignitas temporalis aliquid valet apud Deum. W.

572 *Formam*] Pulcritudinem. W.

574 *Potiores*] Excellentiores, meliores. B. W.

575 *Cellam*] Ecclesiam; templum, ubi congregabantur nobiles Romanorum. W.

577 *Obtritus*] Consumptos. W.

Ægre] Difficile. W.

578 *Exactas*] Præteritas. B. W.

579 *Solem*] Christum. W.

580 *Quota*] Quam magna. B. W.

581 *Infectam*] Pollutam. W.

Sanie] Putredine. W.

582 *Caenacula*] Capitolia. W.

583 *Terit*] Pedites. W.

584 *Et quem*] Pauperes. W.

Dispensus] Dispensatus. W.

585 *Vaticano*] Ubi requiescit corpus S. Petri. B. W.

Tumulum] Sepulchrum. W.

586 *Quo*] Ubi. B.

Ganitoris] Petri.

Obes] Dicitur, qui loco pacis datur. Et obes beatus Petrus fuit Romanis, qui pacem eis attulit. W.

587 *Lateranas*] Ad basilicam S. Johannis baptizantis. ubi Ecclesia est in honore XII. Apostolorum. W.

592 *Extenders*] Protelare. W.

594 *Luce*] Fide Evangelii. W.

595 *Meritis*] Bellorum virtutibus. W.

Sanguine] Genere, nobilitate. W.

596 *Titulis*] Inscriptionibus. W.

597 *Fastorum*] Annorum librorum. B. W.

599 *Veteres*] Principes. B. W.

Cæra] Quia statuas cæreas et æreas antiqui nobilissimi faciebant. W.

Ære] Æreis tabulis. W.

600 *Caterva*] Multitudine. W.

605 *Sic consulta*] Non aliter licitum, servare fidem Christi, quam Patres constituerunt; quam eam, quam trecenti constituerunt. W.

610 *Subsellia*] Judicia. W.

611 *Infame*] Detestabile. W.

Pulvinar] Templum, a pulvinariis, i. e. lectisterniis, quæ in templis Deorum faciebant, ubi responsa accipiebant a diis. W.

613 *Principis*] Theodosii. W.

614 *Frequentia*] Multitudo. W.

615 *Terret*] Ut in Christum cogeret credere, unusquisque sua sponte Christum credebatur. W.

617 *Ratione*] Prædicatione. W.

619 *Sacricolis*] Paganis. W.

623 *Obstant*] Cogendo. W.

- 624 *Ipse*] Deus, Imperator. W. B.
 627 *Assertor*] O Symmache. B. W.
 629 *Furores*] Minna. B.
 630 *Iliaca*] Opia. B. W.
Megalesia] Sacrificia solemnia. B. W.
Bachica] Sacra Liberi patris.
Nysi] A civitate Nysa, in qua colebatur Liber. W.
 632 *Mimica*] Stulta, scurrilia. W.
Calvis] Deceptoribus. W.
 639 *Liquidam*] Nitidam, pulchram. W.
 644 *Preciosa acies*] Splendor auri. B. W.
Acies] Acumen. W.
 647 *Frivola*] Ineptias. W.
 649 *Indocilis*] Ego. B. W.
Lacessere] Provocare. W.
 650 *Liber*] Symmachus. W.
 651 *Paratam*] Paratam. W.
Fulmine] Cum tonitru. B. W.
 653 *Parma*] Scuto. W.
 657 *Ludere*] Vitare vel declinare. W.
 LIB. II. CONTRA SYMMACH.
 PRÆF. 3 *Exitus*] Recedente die. W.
 6 *Flamina*] Ventos. W.
 10 *Jactatam*] Fatigatam. W.
 19 *Ac si*] Quasi. W.
 20 *Obambulet*] Circumambulet. W.
 36 *Pessum*] Deorsum, perditioni, pessime vel male. W.
 40 *Nec*] Sc. ideo. W. B.
 44 *Sic me*] Figura mystica. B.
 49 *Quem*] Me. B.
 51 *Plane*] Certe. W.
Temerarius] Præsumtor. W.
 52 *Noctis*] Ignorantiæ, peccati. W.
Ago] Duco. B.
 56 *Disertior*] Doctior, eloquentior. W.
 60 *Tractandæ*] Gubernandæ. W. B.
Indocilem] Me. W. B.
 65 *Sensim*] Paullatim. B. W.
 LIB. II. 1 *Cunabula*] Initia. B. W.
 2 *Hebes*] Stultus. W.
 4 *Objecta*] Mihi a Symmacho. W.
Legam] Colligam. B. W.
 5 *Cæpisse*] Hanc heresim colere. W.
Quibus] Causis. W.
Orsum] Inceptam. W.
 6 *Quo*] Ut. B. W.
Illice] Suasoria arte, deceptibili, deceptrice. W.
 7 *Armorum*] Præliorum. B. W.
Dominos] Romanos. W.
 8 *Patris*] Patrum. W.
Genitos] Nutritos. B. W.
Imagine] Filio, qui est imago patris.
Avita] Antiqua. W.
 9 *Exempla*] Per. B. W.
Congesta] Cumulata. W.
 10 *Catus*] Doctus. Symmachus. B. W.
 11 *Jactat*] Ad Senatum dicit. W.
 15 *Sancit*] Religiose. W.
 17 *Reddunt*] Respondent. B. W.
 19 *Ausonice*] Romanæ. B.
Vir] Symmache. W.
 21 *Pater*] Romulus. W.
 22 *Hanc*] Artem. W. victoriam. B.
 23 *Aris*] Sacris. W.
Farre] Sacrificio farria. W.
 26 *Hanc*] Victoriam. W.
 29 *Explicet*] Expandat. W. B.
Talentis] Metallis. W.
 30 *Versis*] Cum in fugam vertuntur homines. W.
 32 *Formæ*] Victoriam dæ, quæ formam feminæ habet. W.
 34 *Anhelantum*] Sudantium bello. W.
 36 *Pexo*] Ornato. W.
Virago] Fortis femina, victoria. W.
 37 *Suspensa*] Elevata. W. B.
Stroffe] Cingulo. B. W.
 38 *Tumidas*] Per tumid. W. B.
 40 *Jure*] Quia hoc lex Poëtarum est. W.
 41 *Lepida*] Aperta, eloquens, pulchra. W. B.
Sacello] templo. B. W.
 42 *Notis*] Figuris, coloribus. W. Farben. B.

44 *Ludere*] *Pingere*. W. *scribere*. B.

Faci] *Mendacis*. W.

46 *Homerus*] *Poeta magister*. B. W.

Acer] *Fortis, sagax*. B. W.

Apelles] *Pictor*. B. W.

47 *Numa*] *Cultor idolorum et aedificator templorum*. B. W.

Cognatio] *Cognatam vocat rem, ex his tribus scilicet, pictore, Poeta, et mago coadunatam*. W.

Camena] *Poetarum*. W.

48 *Idola*] I. e. *magorum*. W.

Docta] *In pictura et in poemate*. B. W.

49 *Edatur*] *Dicatur, proferatur a vobis*. W. B.

Cur sacra] *Verba Senatus*. W.

50 *Tabulis*] *Imaginibus, ex pictura*. W. B.

Præter] *Antestet*. W.

51 *Berecinthiacus*] *A Berecyntho. Opus monte*. B. W.

51 *Perdis*] *Adhuc*. W.

52 *Inguina*] *Virilia*. W.

Poësis] *Fictio poetica. poësis est materia uniuscuiusque carminis*. W.

Castraverit] *Castratum nstraverit*. B. W.

53 *Trivia*] *Dianæ vel Proserpinæ*. W. B.

55 *Raptaris*] *Raptatum dixerit*. W.

Iuvenem] *Yppositum*. B. W.

56 *Adumbras*] *Figuret, imaginet*. W. B.

57 *Si*] *Pro siquidem*. W.

Ineptia] *Stultitia*. W. B.

58 *Stimulatis*] *In*. W.

59 *Plumbis*] *Cum*. W.

60 *Fertur avis*] *Multos et viros et mulieres legitimos in fabulis versos in aves, unde commemorat*. W.

62 *Exauviam*] *Spolia*. W.

Armis] *Cum*. W.

63 *Congere*] *Collige tu*. B. W.

Victrix] *Roma*. W.

Diademata] *Coronas*. B. W.

64 *Reptatorum*] *Abjectorum*. W.

66 *Ede*] *In cælo*. B. W.

Delph. et Var. Clas.

68 *Prosequitur*] *Symmachus respondet*. W. B.

Tubam] *Guttur. vocem*. B. W.

69 *Allegat*] *Nunciat, ratiocinabatur vel instruebat*. W.

Dulcius] *Beatius*. W.

70 *Sollis*] *Legibus*. W.

74 *Genium*] *Naturalem loci genium*. W.

75 *Addis*] *Ille, Symmachus*. W.

Arcanum rerum] *Sensus est: Arcanum rerum et latebras varil boni posse deprehendi aliqua prosperitate*. W.

76 *Secundi*] *Prosperi*. W.

79 *Idolium*] *Gentilitatem*. W.

Dextro] *Secundo*. W.

81 *Vietam*] *Antiquam*. W.

83 *Libera*] *Roma dicit*. W. vox *Romæ*. B.

85 *Siti*] *Se. sumus*. B. W.

Eodem] *Uno*. B.

87 *Diversa*] *Idola*. W.

88 *Distantibus*] *Dissimilibus*. W.

89 *Occultum*] *Deum, omnipotentem*. W. B.

Suus] *Proprius*. W.

90 *Grande*] *Quod Deus est summus*. W.

92 *Respondet*] *Fides Symmacho*. W.

Ves] *Etiam*. B. W.

Fides] *Fideles homines*. W.

93 *Penetruliam*] *Secreta*. W.

Sectæ] *Doctrinæ, fidei*. W.

94 *Agimus*] *Disputamus*. B. W.

96 *Chao*] *Mundo, initio*. B. W.

99 *Natura*] *Homines*. W. B.

100 *Supremi*] *Altissimi*. W.

101 *Visum*] *Mentem, acumen intellectus*. W.

103 *Hebetem*] *Pigram*. W.

106 *Intermina*] *Interminabilia, in- finibilia in æternitate*. W. B.

107 *Eam*] *Transeam*. W.

108 *Luminis*] *Latius vitæ*. B. W.

109 *Pendus*] *Æstimes*. B. W.

110 *Æternus*] *Deus*. B. W.

111 *Mortalis*] *Mundus, homo*. W.

115 *Desinere*] *Finiri*. W.

Prudent.

5 D

- 116 *Quid*] Aliquid. W. B.
 117 *Istis*] Præsentibus bonis. W.
 120 *Conicit*] Narrat. B. W.
 123 *Inquit*] Deus. B. W.
 129 *Obire*] Transire vel finire. verba Dei. W.
Censeo] Judico, præcipio. W.
 135 *Parcis moribus*] Frugalitatibus. W.
 137 *Volucris*] Quæ cito transit. W.
 138 *Non*] Non ideo distribuit. W.
 139 *Ducere*] Estimaret. W.
 143 *Enervatum*] Infirum. B. W.
Palestra] Certaminis, luctaminis. B. W.
 144 *Illicebrosus*] Illicitus. W.
Horum] Delectamentorum. W.
 147 *Constantia*] Ligata a diabolo. W.
 148 *Lentis*] Flexilibus. W.
 149 *Acerba*] Supplicia. W.
 153 *Auris*] Favoribus. W.
 154 *Ostendet*] Glorietur, jactet.
Pulcroque] Sicut hominibus videtur. W.
 156 *Tendat*] Dilatet, ad se trahat. W.
 157 *Addicat*] Tribuat. W.
 158 *Utile justo*] Utilitatem justitiæ, vel terrenum. W.
 159 *Me*] In Deum. W.
Peritura] Sc. sunt. W. B.
 160 *Trahenda*] Sc. sunt. W. B.
 161 *Acer*] Ingeniosus. W.
 162 *Breve*] Transitorium aliquid. W. B.
 164 *Mentis*] Acuminis. B. animæ. W.
 165 *Nonne*] Affirmando. W.
 166 *Ante oculos*] In præsentia. W.
 167 *Aciem*] Visum oculorum, invisibiliter. W. B.
Servatur] Mihi. W. B.
 169 *Funera*] Mortem. W.
 173 *Incestabo*] Pollnam. B. W.
Toros] Legitimos. W.
 174 *Inficiabor*] Negabo. B. W.
 175 *Depositum*] Commendatum. B. W.
Tennes] Pauperes. B. W.
Clientes] Parentes, socios, servos, vel socios minores. W. B.
 176 *Longævam*] Vetulam. W.
Magico] Veneno. W.
 177 *Tardat*] Quoniam. W.
Anus] Vetula mater. W.
Dominum] Heredem, i. e. filium vel vitricum. B. W.
Dilata] Diu vivendo. W.
 178 *Formido*] Timeo facere. W.
Falluntur] Mea fraude. W.
 179 *Armata*] Ad puniendum. W. \n
 180 *Si*] Sc. contigerit, ut. W.
 181 *Percellit*] Interficit. W.
 182 *Meditor*] Narro. W.
Revocat] Ab hoc facto ; prohibet me. W.
Severa] Aspera. W.
 184 *Monimenta*] Memorias. W.
 185 *Luet*] Persolvat. W.
 186 *Quod*] Eo quod. W.
 188 *Naturam*] Animam. W. B.
 189 *Noti*] Venti. W.
 194 *Peremtum*] Mortuum. B. W.
 197 *Siccantur*] Semina. B. W.
Vigore] Humore. W. Fruchtz. B.
 198 *Quo*] Vigore. W.
 202 *Sollers*] Sapiens. B. W.
Agat] Vivat, ducat. B. W.
 203 *Physicorum*] Naturas rerum tractantium.
 209 *Mihi*] A me. W.
Rependat] Persolvat. W.
 211 *Quacumque*] Aut ad bonum aut ad malum. W.
 212 *Viget*] Vivit. B. W.
Substantia] Corporis et animæ. B. W.
 215 *Halantis*] Spirantis. W.
 216 *Numerosa*] Multa. W.
 218 *Suppeditat*] Subministrat. W.
 219 *Gravi*] Onerato. W.
 221 *Graja*] Græca. W.
Pallade] Minerva. W. B.
 223 *Lucinas*] Natales, a luce, in lucem venientes. W.
 224 *Sobolem*] Filios. W.
 225 *Ignem*] Amorem. W. minna. B.
 226 *Umbra*] Adumbratione. W.
 230 *Vetustas*] Æternitas. W.

- 231 *Inde*] Deinde. W.
 234 *Crealis*] Rebus. W.
 238 *Tu*] O Symmache. W.
 236 *Præterito*] Neglecto, prætermisso, derelicto. B. W.
Numina mille] Dicebant namque heretici, Symmachus et alii, unum tantum esse summum Deum; sed illi subjectos alios esse, qui imperant terræ, mari, et cæteris elementis. W.
 237 *Pareo*] Splendere. pareo, ex quo appareo. W. B.
 238 *Cui*] Mihi. W.
 244 *Age*] Adverbium. B. o homo. W.
 246 *Perus*] Insula, ubi invenitur Parius lapis candidissimus. B. W.
Punica] Africana. B. W.
 247 *Lacedæmon*] Mons. B. W.
Synna] Civitas, ubi nascitur marmorarii coloris. W. B.
 248 *Ostrum*] Purpuram. W.
 249 *Aurea*] Colorem auri habentia. W.
 251 *Consurgis*] In illo. B. W.
Pietate] Sanctitate. W.
 252 *Sola*] Pavimenta. W.
 253 *Pudor*] Castitas. W.
 256 *Gloria*] Divinitas, filius Mariæ virginis. B. W.
 257 *Alumnæ*] Nutricem. W.
 258 *Parens*] Pater, creator. B. W.
 261 *Viribus*] Sensibus. W.
 267 *Informavit*] Docuit. W.
 270 *Tu*] Apostropha ad Symmachum. W.
 271 *Censor*] Index. B. W.
 275 *Pietas*] Deitas. B. W.
Proditæ] Manifestata. W. B.
 277 *Rudibus*] Novis. B. W.
 279 *Vestigia*] Per singula. W.
 280 *Damnare*] Derelinquere. W.
Gradatim] Per ordinem, paulatim. B. W.
 281 *Posterius*] Postea. W.
Repperit] Usque huc. W.
 282 *Subigebant*] Fodiebant, arabant. W.
 284 *Ilignis*] Quernis. W. ab ilice. B.
 286 *Strictura*] Massa ferri calidi. W.
 287 *Relictet*] Reliquetur. W.
 288 *Induvias*] Indumenta. B. W.
Cassa pect.] Pelles. W.
 291 *Immanes*] Feroce. W. B.
Feritate] Populi. W.
Subacta] Superata. W.
 292 *Triste*] Adverb. W.
Ferinos] Quia singuli sicut feræ tunc habitabant. W.
 293 *Priæca*] Opera. W.
 294 *Scythica*] Scythia regio est, in qua filii patres de collibus vel de montibus altis in mare præcipitabant, præveniendæ mortem illorum; puta, pietatem esse: vel etiam comedebant, præstando eis tam pia sepulchra. W.
 294 *Victum*] Senem unumquemque, viribus privatum. B. W.
 295 *Votivo*] Quia voluntas patris erat. W.
 298 *Texas*] Tegat. W.
 300 *Fulchra*] Sedilia. W.
Lybistidia] Africanæ. B. W.
 301 *Villoso*] Intonso. W.
 302 *Talia*] Sc. indumenta. W.
Trinacrius] Siciliensis vel Sicilius Acestes. B. W.
Tuacus] Evander. B. W.
 303 *Constat*] Non stabilis est. W.
Ævum] Ætatem. B. W.
 304 *Sacris*] Cum sac. B. W.
 305 *Quirino*] Romulo, a Quirino monte. B. W.
 306 *Nonnulla*] Multa. W.
Refugit] Vitavit. B. W.
 309 *Ritus*] Mores. W.
Senator] Symmache. W.
 310 *Scita*] Constituta vel constitutiones. B. W.
 314 *Relectum*] Manifestum. W.
 318 *Repit*] Quia rectius non potest ambulare. W.
 320 *Nervosa*] Fortis. B. W.
 321 *Maturi*] Perfecti. W.
 323 *Purgata*] Purgatam habens mentem. W.
 324 *His*] Talibus. B. W.
 325 *Curriculum*] Volutionibus. W.

- Hebes*] Impudens. W.
 326 *Primitias*] Initia, in infantia.
Ceu quadrupes] Quando et manibus
 et pedibus repit, non rectus incedere
 valens. W.
Egit] Ducit, vivit. W.
 327 *Jamque*] Deinde. W.
 328 *Politum*] Nutritum. W.
 329 *Calidos*] In juvenute. W.
Adolevit] Crevit. B. W.
 330 *Decocto*] Perfecto. W.
Robore] Fortitudine. W.
 332 *Vicacius*] Pervicacius. W.
Sollers] Sagax. W.
 334 *Si tantus*] Si tantum studium
 est. W.
 339 *Vacuo*] Lato. W.
 340 *Perrecta*] Extenta. B. W.
 341 *Stirpis*] Naturalis. W.
 343 *Hectorei*] Romani. B. W.
 344 *Sacellis*] Templis. W.
 346 *Virtute*] Romanorum. W.
 351 *Signum*] Simulacrum. W.
Bimaris] Propter duo maria, qui-
 bus cingitur. W.
De strage] Sicut Namerius fecit.
 W.
 352 *Athenis*] Græcis. W.
 353 *Canini*] Anubis, Mercurii. Mer-
 curius capite canino depingitur prop-
 ter prudentiam sermonis; et cane nil
 est sagacius. W.
 354 *Hammonis*] Jovis. B. W.
 355 *Syrtica*] Harenosa. B. W.
Cornulas] Propter Jovem, qui cor-
 nutus erat. W.
 361 *Ut*] Quomodo. B. W.
 363 *Majoribus*] Patribus. W.
Incompertos] Ignotos. W.
 367 *Solitis*] Moribus, rebus. W.
 370 *Sortitam*] Accipientem. W.
 375 *Competat*] Congruat. W.
 376 *Spiritus*] Utrum sit, an sit. B.
 W.
 377 *Muneru*] Officia. B. W.
 379 *Hic*] Animabus. B. W.
 381 *Vegetet*] Confirmet, sustentet,
 roboret. W.
 382 *Succendat*] Calore calefaciat.
 W.
Riget] Mobilitate infundat. W.
Relaxet] Molliat. W.
 384 *Componere*] Regere, comparare.
 W. B.
 387 *Tutacula*] Defensacula. W.
Nudis] Membris. B. W. Nudam
 rem dicimus, quæ omni parte consilio
 indiget. W.
 389 *Agitur*] Commoveatur. W.
 390 *Consultet*] Provideat. W.
 395 *Gemellos*] Nota fabula de vol-
 turibus, quos illi duo fratres (Rem. et
 Romul.) in initio, cum regnare cœ-
 pissent, de monte *Aventino* volare
 viderunt. Et fingit Poëta, simul cum
 ipsis venire genium. Deridendo di-
 cit, puto, tunc primum genium se par-
 vam Romæ infundere, cum Remum et
 Romulum lupa nutritiv in valle ne-
 merosa; tunc etiam simul genium
 nutritiv cum illis. W.
 398 *Penetralia*] Interiora habitacu-
 la. W.
 399 *Forensia*] Civilla, publica. B.
 W.
 400 *Acres*] Fortes. W.
 401 *Urget*] Compellit Romanos. W.
 402 *Digna*] Esse. B. W.
 403 *Fingamus*] Componamus. W.
 406 *Hauserit*] Sumserit, acceperit.
 W.
Animetur] Firmetur vel vivificetur.
 W.
Medullis] In interiorib. W.
 407 *Consultat*] Providet, interro-
 gat. W.
 409 *Fingit*] Componit. W.
 410 *Licet*] Licitum est. W.
 412 *Erravit*] Pene. W.
 413 *Lubrica*] Instabilis. W.
 414 *Æqua*] Jasta. W.
 416 *Grandævis*] Senatoribus, Con-
 sulibus. W.
 417 *Proceres*] Juniores et nepotes.
 W.
 418 *Clavum*] Regimen, dignitatem.
 B. W.
 419 *Collatas*] Conjunctas. W.
 421 *Consule*] Sub Cons. B. W.
 422 *Creantur*] Constituantur. B. W.

- 423 *Procerum*] Dictatorum. B. W.
 424 *Fasces*] Honores. W.
Sua] Propria. W.
Scuris] Potestas, vindicta. W. Gell.
 426 *Fasces*] Libros. W. *Apud*.
 B.
 428 *Fluctibus*] Erroribus, instabilitatibus. B. W.
 430 *Augustum*] Nobile. B. W.
Diademate] Corona. W.
 433 *Dictator*] Imperator. W.
Censor] Iudex. W.
 434 *Tutor*] Qui Rempub. tuebatur. W.
Largitor lra.] Retributor dignitatum. W.
 436 *Aegre*] Difficulter, vix. W.
 437 *Probet*] Laudet. W.
 440 *Gratuler*] Pro, gratulemur. W.
 445 *Thermis*] Balneis. W.
Tabulis] Tabernis, loca tabularia. W.
 446 *Membra*] Mœnia. W.
 452 *Acceperis*] Quando natus fuit. W.
 453 *Lachesis*] Lachesis, Clots, Atropos, nomina sunt Fatorum. B. Una colum tenet, alia trahit, tertia rumpit. W.
 455 *Tigillis*] Sparren. B. W.
 457 *Eruta*] Diruta. W.
 460 *Constitutum*] Docent. W.
 461 *Rubrica*] Nomen legis. B. lex. linea cementariorum, quibus aspiciunt, an sit recta ipsa maceries, an non. sed pro lege ponitur aut iudicio. W.
 462 *Ferrea*] Dura. B. W.
 463 *Inevitabile*] Scil. supplicium. W.
 464 *Adigunt*] Cogunt, compellunt. W.
Insinuantia] Ostendentia. W.
 467 *Plectentis*] Punientia. B. W.
 472 *Alietrum*] Bonum vel malum. B. W.
Suum] Proprium. W. B.
 476 *Sciet*] Quin tantummodo in Dominum credat, et nulla fata nocent. W.
 477 *Vetulum*] Sc. esse. W.
 478 *Mathesis*] Siderum curva. W.
Præscripto] Constituto, impedimento. W.
Repelli] Sc. posse. W. B.
 479 *Effert*] Exerit, elevat. W.
 481 *Momenta*] Recordationes. W.
Premis] Spernit cogitationib. W. B.
 482 *Sortem*] Fatum. W.
 484 *Lux*] Christus. B.
 485 *Secta*] Doctrina. W.
 488 *Donata*] Ornata. W. B.
 489 *Age*] Vox orantis. W.
Bellatrix] Roma. B. W.
Ede] Dic. sicut alibi: Ede Martialem, i. e. dic vel canta. W. B.
 491 *Crota*] Insula. W.
Pallas] Minerva. W.
Argis] Græcis. B. W.
 492 *Cynthius*] Apollo, a Cyntha monte ubi nutritus est. B. W.
Delfis] Delfos locus, ubi ara Apollinis fuit. B. W.
 493 *Isis*] Dea Ægypti. W. B.
Nilecolas] Ægyptios. W.
Rhodies] Populos. B. W.
Cytherea] Venua. B. W.
 494 *Venatrix*] Diana. B. W.
Ephesum] Civitatem. B. W.
Deditit] Sponte dedit. W.
Hebrum] Fluv. Traciæ. B. W.
 495 *Destituit*] Dereliquit. W.
Thebas] Populos. B. W.
Bromium] Bacchus. B. W.
 496 *Frigiis*] Trojanis, Romanis. W. B.
 497 *Dominam*] Africam; civitatem Cartaginensem. W. B.
 498 *Fovetque*] Animo. W. B.
 499 *Romuleis*] Sub Rom. W. B.
Addictam] Gentem. B.
Frenis] Legibus. W. B.
 501 *Prodentibus*] Concedentibus, tradentibus. B. W.
 502 *Alumnos*] Nutritios, ministeriales, famulos. W. B.
 504 *Transfugio*] Fuga. W.

- 506 *Infestas*] Inquietas. B.
 507 *Obnixa*] Contra posita, resis-
 tens. W. reluctans. B.
Globis] Exercitibus. B. W.
Illam] Religionem. B. W.
 508 *Virtus*] Romana. W. B.
 509 *Est*] Ut prædixi. W. B.
Indiga] Indigens. W.
Veri] tatis. W. B.
 510 *Superstitio*] Religio, inanis cul-
 tus. B. W.
 511 *Genti*] Romanorum. W.
 512 *Prociuctus*] Ad præparationes
 bellicas, ad expeditionem bellicam.
 W.
 514 *Nunc*] Aliquando, vel tunc fuit
 hoc. W.
Dicteis] Creticis. B. W.
Corybant.] Illis populis. B.
 516 *Samnitis*] Dux de Samnia pro-
 vincia. B. Samnitis et Marsus, po-
 puli fuerunt Beneventani. W.
 516 *Marrucosioris*] Populis Asim. B.
 W.
Gymnadiis] Exercitiis. B.
 517 *Pugilibus*] Gladiis. W. brevis-
 bus armis. B.
Etruscus] Latinus. W. Italicus. B.
 518 *Petaso*] Petasum calciamentum
 Mercurii, quo volare solebat: et pe-
 tasum volatile dicimus. W. Petasum
 a petendo sursum dictum est, videli-
 cet talaria et calcaria Mercurii. B.
 W.
 519 *Palestras*] Luctationes, vel lud-
 dos suos. B. W.
 520 *Appenniniculam*] Appennini
 montes sunt. B.
Peditum] Exercitum. W.
Cybeleus] Asiaticus. B. W.
 521 *Congressu*] Cum pugna, bello.
 B. W.
 522 *Qui*] Quomodo. W. B.
Cogente] Congregante. W.
Gallo] Duce. B.
 523 *Idalias*] Ab Ida. W.
Citharedi] Apollinis. B. W.
 524 *Calamos*] Sagittas. W. *Strate*.
 B.
Puella] Dianæ. B. W.
 526 *Calontaque*] Saperata. B. W.
 527 *Actiacis*] Acteis. B. W.
Simphonia] Tuba. B. W.
 528 *Bucina*] Romanorum. B. W.
 529 *Faseli*] Naviculæ. B. W.
 530 *Memphitica*] Ægyptiaca. B. W.
Liburnas] Hæ sunt maximæ naves.
 B.
 531 *Potuit*] Defendere. B.
Serapis] Dii Ægyptiorum. B. W.
 532 *Ductore*] Octaviano. B. W.
 535 *Patria*] A pat. B. W.
Extorris] Exul. B.
Affuit] Ad auxilium fuit. B. W.
 539 *Dicis*] O Symmache. W. B.
 540 *Celebri*] Venerabili. W.
 542 *Nunæ*] Imp. fuit Romanorum,
 qui primus culturam Deorum invenit,
 ut populum revocaret ab amore belli.
 W.
 543 *Diomedis*] Fabula nota est in
 Virgilio. Cum Diomedes et Ulyxas
 rapuerunt Palladium, ascendentes
 murum per funiculos, et detulerunt
 id in castris suis, ubi gatta sanguinis
 sudabat; quod erat signum tristitiæ.
 W.
 545 *Legis*] Eleg. W.
Sigillo] Simulacro. B. W.
 546 *Ductor*] Alexander. B. W.
Macedum] Pro Macedonum. W. B.
 548 *Optarunt*] Obtulerunt, elege-
 runt. W.
 550 *Non fero*] Non sustineo, patior.
 W.
Sudata] Elaborata. B. W.
 551 *Titulos*] Honores. W.
Carpi] Vituperari. W. B.
 552 *Detrahit*] O Symmache. W. B.
Legionibus] Romanorum. W.
 553 *Dimissis*] Sc. qui talia dicit.
 W.
 555 *In arcu*] In fornice, in cuius
 summitate quadrijugos currus sculpe-
 bant. W.
 557 *Fabricios*] Duces Romanorum
 nobilissimos commemorat hic. W.
 561 *Brennum*] Ducem Gallor. B.
 W.
Antiocham] Regem Syriæ. B. W.

- Persa*] Regem Macedonum. B. W.
Pyrrham] Regem Epiri. B. W.
Metridaten] Regem Ponti. B. W.
562 *Flora*] Dea.
563 *His*] O Symmache. B.
Successus] Prosperitates. W.
564 *Lætificos*] Jocundos. W.
Ales] Aquila. quia in auspicio felix erat. B. W.
565 *Si*] Pro, non. B.
Corvinum] Dux Romanorum fuit; qui cum hostibus premeretur, Apollo misit ei corvum in adiutorium, quo liberatus est. W.
566 *Apollineus*] Qui Apollini consecratus est. B. W.
Penna] Volatu. B. W.
Guttur] Voce. B. W.
Juvit] In bello. W.
568 *Cavaas*] Ignobilis vicus Apulim, sed magnitudine cladis famosus emer- sit. B. W. ubi famosissimum bellum illud fuit; quando Hannibal nobilitatem Romanorum interfecit. W.
569 *Oppeterat*] Moreretur. W. B.
Cadavera] Corpora. W.
Consul] Paulus. B. W.
570 *Cremera*] Civitas Italim. B.
Ocacia] Angurio, ab ore et cano. W. avis augurium querebat, quando cum Hannibale pugnavit. B.
Parra] Avis malo omine. W.
571 *Sinistra*] Adverso. B.
572 *Fabius*] Qui omnes interfecti sunt, uno tantummodo superstitite, qui postea Magnus Fabius dictus est. W.
Superstitite] Remanente. B.
573 *Tritonia*] Quia Minervam est consecrata. B. W.
Noctua] Ideo Palladi est consecrata quia nocte videt; et Pallas, quæ sapientia dicitur, nullis tenebris obfuscat. W.
Charris] Populis. B. W.
574 *Crasso*] Duci. W. Consuli. B.
575 *Paphiam*] Venerem. W.
Columba] Sub tutela Veneris erant. B. W.
576 *Tremet*] Timeret. W.
Limbus] Ora vestimenti. W.
578 *Domitum*] Subjugatum. W.
581 *Fercula*] Mensas, sustentacula. W. B.
582 *Romane*] O Symmache. B. W.
583 *Fotibus*] Nutrimentis. B. fortibus principibus, nutrimentis vel auxiliis. W.
584 *Habentis*] Legibus. B. W.
589 *Quo*] Ut. W.
590 *Copula*] Amicitia. W.
594 *Prosperat*] Placat. W.
595 *Alit*] Nutrit. B. W.
599 *Bellona*] Dea belli. W.
602 *Hisdem*] Unis. sc. Romanor. B. W.
603 *Ister*] Danubius. B. W.
604 *Tagus*] Fluv. Tracim, in quo aurum sumitur. B. W.
Aurifluis] Aureas harenas habens. W.
Hiberus] Fl. Hispanim. B. W.
605 *Corniger*] Eridanus vel Padus. W.
609 *Hant secus*] Non aliter. W.
Ac] Quam. W.
610 *Congenitos*] Simul genitos. W.
611 *Lare*] Igne vel domo. W.
Conciliemur] Congregemur. W.
Avito] Patrio, antiquo. W.
613 *Vadimoniam*] Mercimoniam. W.
616 *Genialia*] Voluptuosa vel nuptialia. W.
Fulchra] Lectos. W.
621 *Moderamine Romæ*] Roma hoc moderante. W.
624 *Ut fuit*] Præterito tempore. nam ante feroces homines erant. W.
625 *Incompositos*] Turbatos. W.
628 *Mentis apex*] Nus Græc. W.
632 *Haurit*] Sumit. W.
633 *En*] Invocat Christum. W.
634 *Congrege*] Conjuncto. B. W.
635 *Capita*] Principum. W.
636 *Probatur*] Placet. W.
642 *Supplicat*] Adulat. W.
645 *Inducere*] Sc. sibi. B.
646 *Ut tragicus*] Quando. n. aliquid blasphemiam dicebant, largius ora tegebant, ne agnoscerentur. W.
Ligno] Quod vulgo schema di-

citnr. B.

649 *Profram*] Proferam. B. W.
650 *Repulsam*] Repulsionem. W.
651 *Ægida*] Capra nutrix Jovis, cu-
jus pellem postea pro scuto habuit
brevi. B. W.

654 *Generosa*] Nobilis. W.
655 *Principis*] Constantini. B. W.
Renascens] Per baptismum. W.
Flavescere] Juvenescere, allescere.
W.

659 *Finem*] Mortem. W.
662 *Fronde oleæ*] Sub pace. B. W.
663 *Fera*] Bellica. W.
Cingula] Arma. W.
Serto] Corona. W.
664 *Armata*] Signo Crucis. W.
666 *Tincta*] Maculata. B. W.
667 *Scelerarem*] Polluerem. B. W.
Funere] Morte. W.
668 *Illius*] Jovis. W.
Instinctu] Suatione. W.
669 *Apostolicum*] Petri et Pauli. B.
W.

670 *Inussit*] In me convertit. Inu-
rere, est culpam propriam in alium
transfere. W.

671 *Hunc*] Neronem. W. B.
Jugulis] Interfectionibus marty-
rum. W.

674 *Ludere*] I. e. bant. W.
Penis] Christianorum. W.
675 *Difundere*] bant. W.
676 *Jure*] Lege publica.
Nonnoxia] Innoxia. W. B.
Secare] hant. W.

677 *Piarrant*] Purgant. W.
680 *Tradidit*] Docuit. W.
681 *Inolescere*] Crescere dies fes-
tos. W.

685 *Libia*] Africanum. W. B.
688 *Saxo*] In Capitolio. W.
690 *Inculcant*] Imputant. B. W.
695 *Geticus*] Radagisus vel Alari-
cus. B. W.

696 *Intro*] Danubio. W.
698 *Mastrugia*] Mastruga q. mon-
struosa vestis, de pellibus facta. B.
W. vocamus etiam mastrugas reno-
nes, quæ rustice Croatica vocatur. W.

699 *Venetos*] Venetiam. B. W.

700 *Ligurum*] Liguria, regio mari-
tima et amœna. B. W.

701 *Victo æmne*] Transito Tyberi.
W. B.

704 *Cruda*] Fortis. B. W.
Congredientum] Pugnantium. B. W.
708 *Dux*] Constantinus. W.
709 *Christipotens*] Theodosius, Ar-
chadii filius, consul et pater Honorii.
B. W.

Juvenis] Qui juvenis erat adhuc.
W.

710 *Utrique*] Constantino et Stili-
choni. W.

712 *Draconis*] Crucis. Vox illa Ro-
mana, caput draconis habens. W.

713 *Effert*] Elevat. W.

715 *Pependit*] Persolvit. W.

717 *Mirabere*] Apostropha. W.

718 *Inhumata*] Dispersa. W.

720 *Manibus*] De manibus. W.

Excisa] Perempta. W.

721 *Redeunte*] Romam. W.

722 *Fumans*] Adhuc. W.

723 *Redimere*] Ornare. W.

724 *Lauro*] Victoria. W.

725 *Princeps*] Theodosi, vel Stili-
cho, vel Constantini. W.

726 *Inserabo*] Ornabo. W.

728 *Immunis*] Secura. W.

731 *Date*] Permittite. W.

Demam] Ut tollam ego Roma. W.

732 *Manicas*] Ligamina manuum.
W.

734 *Lavis*] Domus. W.

738 *Pannonum*] Africanorum. W.

Duce] Hannibale. W.

739 *Repagula*] Vectes, passulos. W.

740 *Benania*] Campanis. W.

Luxu] ripa. W.

742 *At*] Longe postea. W.

Stilicho] Socius Constantini. W.

Cominus] Statim. W.

745 *Hostem*] Hannib. W.

746 *Acrem*] Fortem. W.

747 *Fabium*] Unus ex ccc. W.

750 *Status*] Imaginibus. W.

754 *Sitæ*] Negligentia vel vetus-
tate. W.

- 757 *Regnator*] Constantine. W.
 758 *Quo*] Illo. W.
 759 *Te*] Symmacho. W.
 769 *Admittenda*] Non recipienda. W.
 770 *Ab aruspice*] Ab Apolline, a magis. W.
 771 *Patria*] Roma. W.
 772 *Viandi*] Ad veritatem. W.
 775 *Compete*] Competam dicitur, ubi multæ viæ competuntur. i. e. iunguntur. W.
 776 *Eodem*] Uno. W.
 779 *Latens*] Sacrificans. W.
 780 *Cunctis*] Esse. W.
 783 *Ape*] Cælo. W.
 784 *Incestus*] Pollutus. W.
 785 *Ore*] De. W.
Mirmillonis] Scenæ. Mirmillo gladiator fuit; et popitur pro equi homicida. W.
 787 *Verna*] Vernalis. W.
 790 *Piratis*] Marinis latronibus. W.
 793 *Utriusque*] Boni et mali. W.
 797 *Seruat*] In die iudicii. W.
 802 *Promteque*] Quia servit omnibus. W.
 804 *Capitalis*] Quo reus capite plecti debet. W.
 808 *Garamans*] Pop. Siciliæ. W.
 809 *Alamanus*] *Schimb.* W.
 810 *Galaxia*] Pop. in Oriente. W.
 811 *Nestros*] Quos nos potamus. W.
 812 *Onagris*] Onos, asiaticus: inde onager, agrestis. W.
 813 *Suis*] Nominativus.
Nestros] Quo nos natamus. W.
 814 *Fera*] Fortia. W.
 818 *Rom. et barb.*] Christiana et gentilia. W.
 816 *Bipedi*] Homini. W.
 819 *Tuenda*] Quæ est servanda. W.
 822 *Refert*] Distat vel interest. nulla distantia est. W.
 823 *Terra*] De terra. W.
 825 *Discrimine*] Discretionem. W.
 826 *In medium*] In commune. W.
 827 *Sordesceret*] Peccaret. W.
 828 *Magis*] Dicam. W.
Erant] Vana res. W.
 842 *Nequit*] Non valet. W.
 843 *Sparsis*] Divisis. W.
 845 *Indage*] Investigatione. utrumque facit; indago, indaginis; et indago, indagis, indagatione. W.
 846 *Longe*] Valde. pro, verius est, quam tu dicis. W.
 847 *Anfractus*] Circuitus. W.
 850 *Inscio*] Nego. inscitus, negator rationis meæ. W.
 851 *Geminis*] In bonum et malum. W.
 852 *Dubitant*] Ipsi mali. W.
 857 *Thyrigeri*] Thyrum gerentis. W.
Rapit] Via. W.
Dionysia] Ad ærotia, sacrificia vel festa. nam dionysius est hœchus. W.
 858 *Illicit*] Seducit.
Saturnalia] Saturni. W.
 859 *Diespiter*] Jupiter ideo vocabatur, quia Deorum pater apud eos credebatur. pater dici. W.
 861 *Lupercalis*] Festa Panis, quæ ita celebrabantur, ut nudi per plateas encurrissent homines. W.
 862 *Megalesius*] Sacerdos Opis. a Megala civitate, in qua colebatur Berecynthia. W.
 863 *Cæca*] Occulta. W.
 868 *Iris*] Quæ et Inachi filia. W.
Scæpis] Deus Ægyptiorum. maritus. W.
Grandi pæde] Quia genus asinorum est, qui magnas habent caudas, et ipsi Cercopitheci dicuntur, et aliud genus spina dicitur; quod est villosum; et tertium genus est sine cauda. W.
 869 *Crocodillus*] Monstrum Ægypti. W.
Laverna] A lavando. W.
Priapus] Deus hortorum. W.
 872 *Hinc*] Post hæc. W.
Fructibus] Erroribus. W.
 873 *Carpunt*] Incedunt. W.
 874 *Calis*] Veritatis. W.
 875 *Sævo*] Sub diabolo. W.
 878 *Discrim.*] Discretionem. W.

- 881 *Unam*] Viam. W.
 883 *Clivo*] Veritate. W.
 884 *Prima*] Quæ ducit ad vitam.
 W.
Facies] Qualitas. W.
Tristis] In præsentī. W.
 887 *Pensare*] Recompensare. W.
 888 *Multiplis*] Scil. viæ. de via si-
 nistra dicit. W.
 890 *Barbato*] Fortes. W.
 891 *Illicit*] Sc. illos decipit. W.
Ambage] Circuitu. W.
 896 *Talem*] I. e. diabolum vel Sym-
 machum. W.
 899 *Caribdim*] Voraginem. W.
 903 *Perplexa*] Difficilia. W.
 909 *Ultima*] In noviss. W.
Palladii] Sacrificiis Minervæ. W.
 918 *Ait*] Legatus. W.
Parsius] Minus. W.
 917 *Triptolemi*] Inventor frugum.
 W.
Cereris] Dea frumenti. W.
 918 *Penu*] Stipem. W.
 920 *Farios*] Egyptios. W.
 921 *Stagnare*] Irrigare. W.
Canopi] Oppidum Egypti. W.
 923 *Affer*] Nunciat. W.
Memphim] Egyptum. civit. Egypti.
 W.
Pelusiaca] Pelusium promunctori-
 um Egypti. W.
Fons] Nilus. W.
 927 *Nostras*] Proprias. W.
 935 *Æquor*] Campos. W.
 936 *Lybici*] Africani. W.
 938 *Acervos*] Cumulos. W.
 939 *Leontini*] Siculi. W.
Sulcator] Arator. W.
 940 *Lilybeo*] Siciliæ promunctorium,
 ubi abundat plurima annona. W.
 941 *Frangat*] Dissipet pro multitu-
 dine frugum. W.
 943 *Sardorum*] Pop. W.
Erge] Ironice. W.
 944 *Parus*] Africanus. W.
 945 *Remi*] Romano. W.
 946 *Suppeditat*] Sumministrat. W.
 947 *Circi*] Theatri. W.
 948 *Regio*] Pars. W.
Gradibus] Scenæ. W.
 949 *Sustinet*] Patitur. W.
Janiculi] Janiculus, mons est, ubi
 templum Jani erat, et multæ molæ
 constructæ. W.
Mola] Prius. W.
 953 *Manus*] Multitudines.
 956 *Tabidus*] Corruptus. W.
 957 *Sidere*] Sole. W.
 959 *Adulta*] Nata. W.
 962 *Jefunos*] Steriles. W.
 966 *Lare Pergameo*] Domo Perga-
 mea. Trojano. W.
 967 *Genitor*] Laomedon, pater Pri-
 ami, conduxit Neptunum, et ei pri-
 mum promisit, ut ei Trojam ædifica-
 ret: sed non dato precio, illius in-
 stinctu iterum Græcis destruxit. W.
Mania] Trojæ. W.
Fabris] Apolline et Neptuno. W.
 971 *Frix*] Trojanus. W.
Grævus] Græcus. W.
 972 *Labant*] Vacillant. W.
Erroribus] De peccatis. W.
 973 *Legitimo*] A recto. W.
Discussa] Acta, compulsæ. W.
 975 *Maligni*] Corrupti. W.
 976 *Culpam*] Corruptionem. W.
Vere tepenti] Si post ver tepens, et
 post Zephyros, glacies Aquilonis ve-
 nit, tunc sterilitas venit. W.
 978 *Ambustum*] Exustum. W.
Caput] Spicam. pro initio ponitur.
 W.
Fuligine] Nigredine. W.
 981 *Fibram*] Radicem. W.
 982 *Residente*] Remanente. W.
 984 *Ancipites*] Acuti. W.
Subeunt] Crescunt. W.
 985 *Educatur*] Nutrit. W.
 986 *Temperies*] Sc. aëris. W.
 990 *Excessu*] Prævaricatione. W.
 993 *Edita*] Prolata. W.
Futura] Sunt. W.
 996 *Proventibus*] Utilitatibus, fruc-
 tibus. W.
 997 *Texuit*] Ordinavit. W.
Fluentes] Abundantes, venientes.
 W.
 998 *Astris iniquis*] Auris nequis. W.

Damnatio] Claudii. W.
 999 *Cassa*] Inutili. W.
Frustratus] Decipiens, sc. polus. W.
 1001 *Infido*] Quia nunquam in uno statu permanet. W.
 1004 *Reditu*] Fructu; quia labor post laborem venit. W.
 1007 *Rigore*] Placare. W.
 1008 *Terminus*] Limes, *markstein*. W.
Extis] In sacrificando. W.
 1010 *Bipenni*] Dolatura. W.
 1012 *Tempestatis*] Auræ. W.
Serena] Puræ. W.
 1014 *Magno*] Alimento. re. W.
Frugi] Abstinenter vel parce. W.
 1020 *Utriusque*] Terrenis et cælestibus. W.
 1022 *Assumptis*] Electis. W.
Colonis] Apostolis. W.
 1023 *Cavete*] Vitæ. W.
 1026 *Luxuriat*] Abundat. W.
 1027 *Sideris*] Solis. W.
 1029 *Surgentem*] Crescentem. W.
 1031 *Aggere*] Itinere. W.
 1032 *Hæc*] Præcepta dedit. W.
 1036 *Cordis seg.*] Verbum prædicationis. W.
Disponit] Statuit. W.
 1039 *Exstirpamus*] Evellimus. W.
 1043 *Glarea*] Terra petrosa vel harenosa. W.
 1045 *Effetis*] Infecundis, vacuatis. W.
Charismata] Dona Dei. W.
 1046 *Detrita*] Conculcata a demonibus. W.
 1047 *Intus*] Q. semine. W.
 1048 *Deserat*] In via, sed in bona terra. W.
 1050 *Sollertia*] Studium, si ita studeat hæc facta fuerint. W.
 1051 *Redigis*] Restituit. W.
Acrius] Fortius vel fortiter. W.
 1052 *Metuit*] Nostra fides. W.
 1053 *Gurculio*] *Hamster*, Vermis, pro diabolo. W.
 1055 *Pudor*] Castitas. W.
 1057 *Tenuis*] Viles vel parvæ. W.
 1059 *Hinc*] Post hæc. W.

Decies] De viduis dicit modo. Decies seni sexaginta faciunt, et sex sexagenarius numerus viduis pertinet. W.
 1060 *Horrea*] Sc. dico. W.
 1064 *Pudoris*] Castitatis. W.
 1068 *Vincula*] Connubia. B. W.
 1070 *Contempta*] Despecta. W.
Peris] Sponte. W.
 1072 *Cæcum*] Occultum. W.
 1074 *Ignem*] Amorem. W. *miána*. B.
 1075 *Resides*] Pigras, *erloschen*. W.
Faces] Amoris. W.
Adolere] Incendere. W.
 1076 *Obtinere*] Operire. W.
Flammea] Libidinosæ. W.
 1077 *Præscripto*] In L. anno. B. in LXXX. annis. W.
Requies] Vestis. W.
 1083 *Emeritas*] Veteranas, senio plenas. Emeriti dicuntur milites, quia cessant mereri. i. e. militare. W. B.
 1086 *Adolet*] Incendit. B. W.
 1088 *Pilento*] Pilentum et esseda et petorritum, genus vehiculi sunt; et una eademque. W.
 1089 *Attonita*] Stupenti. B. W.
Expectabilis] Desiderabilis. W.
 1090 *Cavea*] Theatri. W. B.
 1091 *Sanguinis*] Generationis. W.
 1092 *Congressus*] Certamina. W.
Vendita] Emta. quia ad hoc visabantur, ut in theatro ludis interficerentur. W.
 1094 *Faleris*] Muliebribus ornamentis. Falera proprie ornamenta eorum. Et faleratum sermonem vocamus valde ornatum. B. W.
Laxistis] Gladiatoribus. W.
 1095 *O*] Ironice. W.
 1097 *Aut*] Dicit. B. W.
 1099 *Vitalibus*] Præcordiis. W.
 1100 *Secutor*] Gladiator. B. W.
 02 *Latii*] Italici. W.
 1104 *Bene*] Male vel bene, dicit; quia aliquando ornate cingebant, aliquando turpiter. W.

1532 ISONIS MAGISTRI GLOSSÆ IN PRUDENTIUM.

1105 *Teniolis*] Summitas vittæ. sed
hic pro tota tunica. W.

1106 *Lustrales*] Quæ Instrant. i.e.
purgant. W.

1108 *Podii*] Circi vel theatri. B.W.

1109 *Faciem*] Gladiatoris. W.

1110 *Impacto*] Ironisao. W.

1113 *Quod*] Hoc. W.

1114 *Dux*] O Theodosi. B. ad Con-
stantinum loquitur, filium Constan-
tini. Theodosius. W.

1116 *Vacat*] Residuus est. B.

Paterni] Archadii. B. W.

1121 *Dux*] O Theodosi. B.

1123 *Tingui*] Maculari. W. immo-
lari. B.

1124 *Litari*] Sacrificari. B. W.

1125 *Voluptas*] Delectatio aliorum.
W.

1126 *Cœdibus*] Misericordiarum. W.

1127 *Hærens*] Theatrum.

DIPTYCHON.

16 *Ferri*] Dari. B.

26 *Crateram*] Scyfum. B.

54 *Vitreo*] Lucido. B.

86 *Pinxit*] Figuravit. B.

64 *Ignibus*] Gentibus. B.

70 *Pone*] Juxta. B.

72 *In agros*] Ecclesiam. B.

84 *Gaza*] Bona operatio. B.

Barbara] Inculti mones. B.

95 *Gradibus*] Lineis; sc. cum ves-
pere. B.

159 *Hic*] Talia. W.

180 *Damnatos*] Ablatos. W.

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS CODICUM MSS.

AURELII PRUDENTII

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

In Museo Britannico.

In *Biblioth. Harl.* 2599. Cod. membran. sæc. xv. continens, cum aliis quibusdam, duo poemata Prudentii. Sine annot. et gloss.

N. 3023. Cod. membran. in 8vo. sæc. xii. continens Aurelii Prudentii Hymnorum Librum diurnis Actionibus aptum.

N. 3093. Cod. membran. continens, inter alia, quædam Prudentii. Sine not. et glossis.

N. 3093. Cod. membran. valde antiquus, fortasse sæc. xi. in fol. min. continens, cum Juvenci Presbyteri Evangelica Historia, 4. Libb. in versu heroico, et Aur. Prudentii Psychomachiam, cum aliis Christianis Poëticis. Sine gloss. et annotationibus.

N. 3872. Cod. partim chartac. partim membran. continens, cum aliis variis, tam prosaicis, quam poëticis, 4. Aur. Prudentii Hymnorum Librum, sæc. xiv. Scriptum est anno Dom. 1303. Sine annot. et glossis.

N. 4992. Aurelii Prudentii Opera. Hic Cod. est membran. bene scriptus, sed hiatibus et transpositionibus plurimis vitiatus. Antiquitatem sapit; ætatem nempe xiii. Sine annotationibus et glossis. Ad finem legitur: 'P. Miralli Galæsii.'

Inter Codices *Cottonianos*, Titus D. xvi. Cod. membran. complectens, inter alia, 1. librum Philosophiæ Prudentii

(sic script.). Continet versus quosdam in partes Veteris Testamenti, et in quasdam virtutes et vitia. Sæc. XIV.

Cleopatra, C. VIII. Cod. membran. continens, inter alia, carmina quædam Prudentii, literis Saxonice scripta. Notas et Figuras habet quamplurimas.

Inter Codices *Burneianos*, N. 247. Cod. chartac. continens Poëmata Sedulii et Prudentii, sæc. XV: cum collationibus quibusdam ad paginas Editionis Faustini Areyali, quæ edita est Romæ, 1788-9. Sine not. et gloss. sed nitide scriptus. Præfigitur, diversa manu et diversa charta, hujus codicis ampla descriptio, Gallice scripta a L'Abbé St. Leger.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl.* F. 1. 17. Cod. memb. in fol. sæc. XII. in quo, nempe foliis 283. 295. sunt quædam Prudentii.

F. 3. 6. Cod. membran. Prudentii. Præfigitur: 'Hunc librum dat Leofricus Episcopus Ecclesiæ Sancti Petri Apostoli in Exonia ad sedem suam Episcopalem pro remedio animæ suæ ad utilitatem successorum suorum. Si quis autem illum inde abstulerit, perpetuæ maledictioni subiaceat. fiat.' Sæc. XI. 'Hunc quippe Leofricum,' ait Heinsius, in præf. ad edit. suam Amstel. 1667. 'Exoniensi sedi præfuisse sub annum millesimum sexagesimum aut septuagesimum redemptionis nostræ ex Annalibus Britannicis patet.' Hunc codicem excussit idem Heinsius.

G. 1. 5. Tractatus super *Ædificium Prudentii*: memb. sæc. XIII.

Gg. 5. 35. Aurelii Prudentii *Psychomachia*. Cod. memb.

Canonici. Inter hos Codd. unus est, qui Sedulii et Prudentii carmina complectitur.

Inter Codices Mss. et impressos cum notis Mss. olim *D'Orvillianos*, X. 1. 5, 36. Prudentius c. Symmachum. 1—34.—Præf. Peristeph. 34. a.—Enchiridion. 34. b—38. a.—Apotheosis. 38. a—57. b.—Amartigenia. 57. b—74. b.—Codex membr. in 4to.

X. 1. 6, 4.—2. Collatio Prudentii cum Cod. Cantab. Contulit cl. Lutkenius Danus. pp. 19. Ms. in 4to.

X. 2. infr. 2, 6. Inter Miscellanea, 11. In Prudentium, Hanov. 1613. Varr. Lectt. Mss. pp. 2.

Hæc D'Orvilliana ex Catal. cl. Gaisfordi, Oxon. 1806. 4to.

Editio Prudentii a Vict. Giselino curata, Paris. 1562. extat in Biblioth. Bodl. cum notis Mss. et in eadem duo libri adv. Symmachum, cura Fr. Jureti, cum notis plurimis Mss.

In Biblioth. Coll. Oriel. est Cod. memb. elegans et antiquus. 'Incipit Præfatio Prudentii : ' Explicit Aurelii Prudentii adv. Symmachum Lib. II.' Continet paucas annotationes, cum explicationibus metrorum, ad odas singulas præfixis. Sæc. XIV.

Codices Cantabrigienses.

In Biblioth. Publ. secundum Catalogum Mss. Angl. nullus Prudentii codex asservatur. Tres vero codd. suos obtinent locos in *Privilegiis Cantabrigiæ*, Vol. I. p. 627. videlicet, Liber Historiarum, N. 1119. 6. N. 1552. 7. et Psychomachia, N. 1552. 6.

In Biblioth. Coll. SS. Trin. tres, ni fallimur, sunt Codd. Prudentii, quorum duo, 6000. 160. et 6007. 163. Cat. Mss. Angl. et Hib. inter Codd. Thomæ Galei numerantur.

In Biblioth. S. Benedicti, notandi sunt tres codices. N. 23. in Catalogo Nasmithi, est valde insignis tam ob materiam quam ob antiquitatem. Est codex membran. in fol. In parte priori hæc verba legenda sunt : ' Aurelii Prudentii Clementis Psychomachia, iconibus et allegoricis, curiosorum aspectu non indignis, 89. ornata.' Ex his iconicis 50. tam Saxonicas quam Latinas Inscriptiones continent.

Psychomachiam sequuntur alia poemata, quorum tituli omnes a Nasmitho colliguntur, portionibus separatis, usque ad 18. inclusive, quæ ultima continet fragmentum Libri primi contra Symmachum.

Pars posterior hujus codicis, ait Nasmithus, sæc. XI. exarata est.

Nec minus insignis est N. cccxxii. quæ describitur a Nasmitho ut Codex membran. venerandæ antiquitatis : in cuius fronte inscriptio legitur, literis capitalibus, et lineis alternatim rubris et nigris. Dedit Nasmithus Rubricam Poëmatum usque ad numerum 38. inclusive.

N. 448. etiam magnam sapit antiquitatem, partim literis Saxonice scriptus : est Cod. membran. in 4to min. continens alia multa, et art. 8. caractere Latino vetustiori, Versus, seu Hymnos Prudentii de Historia Veteris et Novi Testamenti.

Codex Eboracensis.

Inter Mss. in biblioth. Ecclesiæ Cathedralis S. Petri apud Eboracum quædam sunt tam Scriptorum Classicorum, quam ecclesiasticorum ; inter quæ codex est Ms. qui continet, cum multis aliis, Poëmata Sedulii de Veteri et Novo Testamento, et Prudentii.

Codex Dunelmensis.

Bibliotheca Ecclesiæ Cathedralis apud *Dunelmum*, scriptis ecclesiasticis et patrum referta, unum possidet volumen, in fol. quod Prudentii opera continet.

Codex Dubliniensis.

Bibliotheca Collegii S. Trinitatis apud Dublinium, quæ dives est libris Mss. tam antiquis, quam recentioribus, quarum plurimæ erant Jacobi Usseri, Archiepiscopi, unum habet, qui, cum multis aliis, continet Aurelii Prudentii in utrumque Testamentum Tetrasticha. Catal. Librorum Mss. torum Angliæ et Hiberniæ.

ADDITAMENTUM,

DE EDITIONIBUS PRUDENTII.

NULLA Prudentii editio Bipontina prodiit. Loco igitur Editionum Recensus, quem excerpere solemus e Bipontinis, accipiat lector Parmensis editoris dissertatiunculam de editionibus quam supra, p. 34. jam dedimus: magis tamen curtam, quam Bipontini solent, editionum recensionem iste fecit, eas tantum memorans quæ melioris notæ visæ sint. Quasdam ab eo omissas lectori hic supeditamus.

Recte affirmat editor Parmensis Aldi editionem (a. 1501.) non esse editionem principem, ut Aldus venditavit: sed minus recte, ut videtur, (quamvis ita citatur a Fabricio,) refert ad annum 1472. Editio Daventriensis, quæ anno 1472. vulgata creditur, tunc non prodiisse videtur. La Serna Santander, qui huic editioni totum se dedit, eam typographo Paffroed attribuit, circa a. 1490. Vid. Dibdin Introductio to Gr. and Lat. Classics, et ejusdem Biblioth. Spencer.

Prudentii Enchiridion, Lips. per Jac. Thanner. 1494.

Aurelii Clementis Prudentii Opera Poëtica ex editione Rob. Langii, Daventriæ 1495. 4to.

In Bibliotheca Spenceriana tres extant Prudentii editiones, quarum duæ sunt sine anno et loco, altera sine anno.

Prosperi Epigrammata de virtutibus et vitiis, cum Aurelii Prudentii operibus poëticis, sine loco et anno, sed circa 1500.

De editionibus, vel, ut alii mallent, editione Aldi, 1501—2. iis, quæ notat Editor Parmensis, conferri debent, quæ Renouard elaborate narrat Annal. de L'Imprimerie des Aldes. Istius Aldinæ Editionis, quæ (secundum Editorem) tertia esset, nulla est mentio apud Renouard. De Edit. Aldina (rarissima quidem,) a. 1501. accipe quæ leguntur in Biblioth. Askeuiana: 'Est hæc vetusta Aldi

senioris, et a diligentissimo Maittario prætermissa, Editio.' At secundum Dibdinum hoc ipsum Askenii Exemplar non est genuina Aldi Editio.

Aurelii Prudentii Clementis Liber Historiarum. In calce sic legitur: 'Per Baccularium Wolfgangum Monacensem impressus, et per Magistrum Erasmum Heyneman Leptzensem diligenter emendatus.' Lips. 1503. 4to.

Carmen in Romanum Martyrem, cum Commentario Murelii Ruremundensis, prodiit Coloniae 1507. 4to.

Hymni Aurelii Prudentii Clementis, viri consularis, &c. Edidit Rud. Agricola. Viennæ 1515. 4to.

In Prudentii de Miraculis Christi Hymnum ad omnes horas Jac. Spiegel Sebestadiensis Interpretatio, satis quidem longa, describitur vero ut docta. Sebestadii. 1520. Fol. Textus sequitur inprimis Editionem Aldinam.

Prudentii Opera, Antv. 1525. 12mo. 1545. 16mo. 1562. 8vo. In Mus. Brit.

Prudentius cum notis Sichardi et Des. Erasmi, 1553. 16mo.

Orationes quæ in Universali Ecclesia (sic Harlesius) decantantur. Apud Granatam, 1567.

Georgius Fabricius Chemnicensis (ut notat Jo. Alb. Fabricius, in Bibl. Lat.) in tres Pæanas Prudentii et in Hymnos tres alios Prudentii in Romanum Martyrem edidit Expositionem Lips. 1568. 8vo.

Prudentii Libri duo adv. Symmachum, cum notis Fr. Jurcti, Paris. 1580.

Prudentii Vita et Opera Paris. 1589. et Col. Agr. 1618. Paris. 1624. et ex Officina Plantiniana Raphelengii 1610. 8vo.

Prudentii Vita et Opera, Lugd. 1603.

Prudentius cum commentariis Is. Grangæi, Par. 1614. 8vo.

Expositio, quæ aurea vocata est, una cum textu, ab Antonii Nebrissensis castigatione feliciter expressa, Cæsaraugustæ 1620. 4to.—Alia editio, Lucronii 1529. 4to.—Alia Stellæ, per Cæsaraugustanum bibliopolam 1563. 4to.

Prudentii Hymnus de Christi Domini et Salvatoris nostri Natali, commentario illustratus : ed. August. Buchnerus Witteberg. 1643. 8vo.

Hymni duo Cathemerinon : 1. Jejulantium. 2. Post Jejunium cum notis : subjungitur Calisto de Jejuniis, Hanov. 1655. 4to.

Hymni selecti, cum notis Vorstii, Lips. 1675. 8vo.

Prudentius extat in Corpore Poëtarum Latinorum a Mich. Maittario edito, Lond. 1721. 2 vol. fol.

Hymni de variis Martyribus, cum codicibus collati et illustrati, in Theod. Ruinarti Actis Martyrum. Veronæ, 1731. fol.

Hymnum de Martyrio S. Laurentii ex recensione Theodori Ruinarti, de novo recensuit Jo. Adam Schier, Lips. 1763. 8vo.

Editionis Parmensis, cujus textum in hac nostra secuti sumus, titulus est: 'Aurelii Prudentii Clementis V. C. opera omnia, nunc primum cum codd. Vaticanis collata, Præfatione, Variantibus Lectionibus, Notis, ac rerum verborumque Indice locupletissimo aucta et illustrata: Parmæ, ex Regio Typographeo, 1788. facultate obtenta.' 2 vol. 4to. Est satis magnifica, in apparatu typographico, ut sunt pæne omnes editiones Bodonienses. Præfatio et annotationes copiosæ sunt. Editor est Teoli, Gr. Linguae Professor in Collegio Sapientiae.

A. Prudentii, &c. ad optimas quasque editiones et Mss. Codices Romanos aliosque recognita et correctæ ; glossis Isonis Magistri, et aliis veterum, nunc primum e Mss. depromptis, cum Prolegom. Comment. &c. Edente Faustino Arevalo, cum figg. æneis et monumentis sacris. Romæ 2. vol. 4to. Prolegomena et Annotationes valde laudantur.

Inter varias Prudentii Editiones non obtigit nobis videre ullam versionem ex Latina in aliam linguam. Multæ Observationes vero aut Animadversiones, aut si quid alia, extant sine Poëmatibus. Talia sunt quæ profert Nouveau Dictionnaire Historique, et Fabricius Biblioth. Lat. et alia Diction. Biograph. sub voce Prudentius ; et quæ Jortinus

in *Animadvers. in Prudentium in Miscell. Obs.* vol. III. p. 320. sqq. et Em. Merian, *Observatt. Crit. in quædam Prudentii loca*, Basil. 1789. 4to. et Isaac. Grangæus in *Comment. in Aur. Prudentii Libros II. adv. Symmachum*, Par. 1614. 8vo. Et omnes quidem pæne qui ediderunt Prudentii Opera, de vita ejus satis ample scripserunt.

Addas etiam Tillemont. *Memor. Ecclesiast.* vol. x. p. 560. sqq. et Joannem Petrum Ludewig, in *Vita Prudentii Witeburg.* 1692. cum uno et altero scriptore, qui ab erudito Fabricio citatur. Notandum sit (hoc in transitu) ex eo, quod Fabricius dicit de Editione Aldina 1502. Editionem a. 1501. sibi etiam non notam esse. Sub ejusdem Fabricii auctoritate quosdam prætermisimus editores, 'qui,' ut ipse ait, 'merito ab Interpretum Prudentii numero sint expungendi.'

INDEX

IN

PRUDENTIUM.

A. Apotheosim, *C.* hymnos Cathemerinon, *D.* Diptychon, *H.* Hamartigeniam, *P.* hymnos Peristephanon, *Ps.* Psychomachiam, *S.* contra Symmachum, significant. Quod si *Pr.* alicui harum literarum subjungitur, Præfationem designat. Quando vero duo numeri reperiuntur, prior hymnum denotat, alter vero versum.

A (*præ.*) *C.* iv, 15 loca prima in vesperum ii, 108 solis ortu ad exitum xii, 91

Aaron *Ps.* 548. 864

Ab *C.* iv, 10. v, 100. 135. vi, 35. vii, 28. *H.* 183 æterno *A.* pr. i, 3 ævo *P.* x, 416 æthere *P.* ix, 85 alto culmine *C.* i, 29 aëre *C.* x, 199 throno regnans *Christus P.* i, 67. 68 ictu rubet *P.* ix, 50 imo cespite *C.* x, 123 fundo *C.* ix, 38 ore *P.* x, 128 ungue usque ad capillom *P.* i, 110 urbe procul *P.* iii, 38 usque *C.* iii, 25

Abcissa (*abl.*) *P.* iv, 123

Abcisum *D.* 134

Abde *A.* 771. *Ps.* 91

Abdi *D.* 26

Abdicata (*plur.*) *P.* xiii, 52

Abdidit *C.* ix, 80

Abdit *Ps.* 520

Abdita (*nom. sing.*) *C.* iii, 92. xii, 19.

H. 401 rure *P.* iii, 38 (*plur.*) *A.* 637.

H. 538. 894. *S.* ii, 332 cordis *P.* ii,

344 costarum *P.* v, 114 leti *A.* 744

Abditam *P.* x, 449

Abditus *P.* ii, 81. 643

Abdito *C.* v, 119

Abditum *S.* i. pr. 52

Abdomina *P.* x, 918

Abducta (*abl.*) *S.* i, 478

Abductam *A.* 899

Abel *P.* v, 372. *H.* pr. 23. *D.* 7

Abelis *P.* x, 829

Abessalon *H.* 565. 578. 581

Abesse *P.* ii, 34

Abest *P.* ii, 61 ex animo dolor *P.* iii, 143

Abesto *C.* iii, 176 timor omnis *S.* ii, 736

Abeunte *P.* iii, 166

Abfuerit *P.* iii, 125

Abi (*imper.*) *A.* 411

Abicit *Ps.* 149

Abiectus *S.* i. pr. 38

Abiens *P.* x, 816

Abies *A.* 520

Abigit *H.* 900. *Ps.* 632

Abire *C.* iii, 45. *P.* xiii, 96

Abjuncta (*n. s.*) *S.* ii, 816

Abjunctas *P.* ii, 441

Abjurare *A.* 223

Abluantur *C.* ix, 32

Abluisti *P.* xiii, 58

Abluit *P.* vii, 15. *H.* 669. *Ps.* 100

Ablutum *Ps.* 106

Ablutura (*plur.*) *A.* 684

Abnepotes *P.* x, 179

Abnuo *A.* 824

Abolens *P.* iv, 126. *Ps.* 103

Abolent *H.* 460

Abolentur *P.* ix, 53

Abolere *C.* x, 18. *S.* ii, 411

Abolet *H.* 650. 667

Aboleverit *C.* pr. 30

Abolla (*abl.*) *S.* i, 556

Abomineris *P.* v, 180

- Abradit Ps. 463
 Abraditur P. x, 500
 Abras A. 373
 Abraham C. xii, 43. A. 364
 Abraham A. 363. Ps. pr. 4. D. 17
 Abram A. 38. Ps. pr. ii, 4. 19. 34
 Abriperent P. x, 816
 Abscide P. xi, 65
 Abscidere A. 950
 Abscideret P. x, 975
 Abscondat P. v, 464
 Abscondere Ps. 662
 Absconditum C. ix, 46
 Absconditur P. i, 88
 Absens A. 119
 Absentem diem C. v, 37
 Absentis P. i, 167
 Absistite P. i, 64
 Absit C. iii, 58. P. i, 60. x, 123. 691.
 A. 284. 487. S. i, 39. 447
 Absolvam P. iv, 195
 Absolvam P. vii, 79
 Absolve vinculis sæculi P. ii, 584
 Absolverent C. xii, 147
 Absolvit jugo Israël C. xii, 160
 Absolvitur P. ii, 138
 Absoluta anima vinculis P. x, 110
 Absonis modis P. x, 12
 Absorbentur S. ii, 930
 Absque A. 43. H. 182 fraude P. x,
 998
 Absterge Christe hoc dedecus P. ii, 463
 Abstinendi modus C. viii, 66
 Abstinencia (abl.) C. vii, 66
 Abstinet Ps. 451
 Abstulit P. i, 75
 Absunt S. ii, 818
 Absurde (adv.) A. 884
 Abundans P. x, 1053. S. ii, 886 munere
 H. 709
 Abundat P. pr. 4
 Abyssi H. 834
 Abyssus A. 781. Ps. 91
 Abyssum D. 170
 Ac C. pr. xi, 12. i, 7. iv, 27. 36. 94.
 P. iv, 117. vi, 19. ix, 87. x, 751
 Accedere A. 32 Christo 163
 Accedit P. x, 181
 Accensis A. 65
 Accensus furor P. xiv, 63
 Accepere A. 133
 Acceperit S. ii, 452
 Accidet P. pr. 33
 Acclinctus studio humandi C. x, 75
 Accingere (indic.) P. x, 421
 Accingunt se gladiis C. v, 49. 50
 Accipe P. v, 57. H. 734
 Accipias S. ii, 371
 Accipiat S. ii, 380
 Accipiens A. 904. D. 6
 Accipit C. x, 47. P. x, 1076. xi, 227.
 A. 682. 873. S. i, 114. 387. ii, 255
 Accident S. i, 186
 Accitas A. 474
 Accitus P. vi, 13. x, 896
 Accola (n. s.) H. 497
 Accubantem C. ix, 60
 Accubitus A. 713
 Accumulant S. i, 153
 Accumulat in altum caput crinibus
 Ps. 183. 184
 Accumulata (n. s.) P. xi, 220
 Accuset H. 525
 Acer P. iv, 155. S. ii, 46. 161
 Acerba (n. s.) H. 196 (plur.) S. ii, 149
 Acerbam Ps. 444
 Acerbi (gen.) A. 897
 Acerbo Ps. 798
 Acerbum P. x, 260
 Acerbus H. 123
 Accerram A. 198
 Acervis C. vi, 68. P. xi, 11
 Acervos S. ii, 938
 Acervum S. ii, 1052
 Acetum A. 99
 Achar Ps. 537
 Acheldemah D. 153
 Acheronticis stagnis C. v, 138
 Acidis medullis H. 197
 Acie A. 21. S. ii, 743 culparum Ps.
 688
 Aciem H. 90. 415. 896. Ps. 102. 141.
 195. 241. 490. S. ii, 99. 167 gladii
 H. 152
 Acies (n. s.) C. v, 48. P. v, 319. xi,
 203. A. 11. H. iv, 875. Ps. x, 365.
 340. 483. 569. S. i, 643 (plur.) A.
 539. Ps. 116. S. i, 284. ii, 522
 Acisclum P. iv, 19
 Acquiritor P. x, 511
 Acrem S. ii, 746
 Acres S. ii, 400
 Acri P. vi, 158 imperio H. 713. 714
 Acrior P. v, 132
 Acrioris P. xiii, 71
 Acris S. ii, 543 excellentis heros P. x,
 52
 Acriter P. iv, 186
 Acris (adv.) P. x, 694. 795. S. ii,
 100. 1051
 Acroma festivum P. ii, 324
 Acta lex carnaliter A. 510 (abl.) P. x,
 1012. S. i, 136
 Actiacis S. ii, 527
 Actio S. ii, 458
 Actu C. iv, 77. vi, 40. 140. Ps. 767
 Actum est S. ii, 553. 618
 Actus (plur. : sub.) C. ii, 107 (adj.) P.

- z. 862. xii, 10. A. 1008. S. i.
 pr. 7
 Acuens C. iv, 80
 Acuit H. 226
 Acumen Ps. 675. S. ii, 273 ignis P. x,
 309
 Acumina A. 08 fetrea P. ix, 51 dolo-
 rum P. ix, 8 oris solvit S. i. pr.
 39
 Acuminata (plur.) P. v, 259
 Acumine C. iii, 49. vii, 23. P. x, 1019.
 A. 12
 Acus (plur.) P. x, 1077
 Acuta (plur.) Ps. 443
 Acutis P. ix, 44. A. 50. S. ii, 1030 lu-
 minibus H. 901
 Acuto A. 559 vertice Ps. 731
 Acutos P. x, 550 sonitus A. 847
 Acutum P. x, 797
 Ad C. i, 4. 24. 25. iii, 200. 205. iv, 52
 aram P. ii, 88 thronum Patris (ante)
 P. v, 548 tribunal stant P. vi, 32
 gaudia coeunt P. xii, 1 pedes P. x,
 151 precepta Christi C. ix, 66 oia
 sepat P. iii, 194 pnam vocat P. vi,
 22. 23 vincla rapi H. 430 speciem
 S. i, 250 a solis ortu ad exitum C. xii,
 91 ungue ab imo usque ad capillum
 P. i, 110 (post usque) C. iv, 30
 Ad usque Ps. 394, 634 solis obitum P.
 xi, 190
 Adacto gladio Ps. 49. 50
 Adactum Ps. 489
 Adm A. 691. 911. H. 698
 Adam A. 926. 1008. 1019. II. 847. Ps.
 226. S. ii, 827. D. 3
 Adamante Ps. 125
 Addamus P. x, 1051
 Addens P. x, 1112
 Addentem H. 257
 Addere (infm.) Ps. 748. (sec. pers. ind.
 pass.) P. v, 288
 Addicat S. ii, 157
 Addicere H. 104. Ps. 897
 Addicit H. 335
 Addictur S. ii, 1069
 Addicta (n. a.) P. xiv, 14 (plur.) ii,
 77
 Addictam S. ii, 499
 Addictis H. 431. Ps. 874
 Addictum H. 437
 Addiderat P. xi, 133
 Addidit P. xi, 188. II. 319. S. ii, 358
 Addit C. viii, 21. P. v, 253. x, 458.
 922. A. 882. Ps. 417. 865. S. ii, 76
 Addita (nom. sing.) Ps. 184. S. i, 489
 (abl.) C. i, 11 (plur.) A. 729
 Additis (adj.) P. iv, 181. Ps. pr. 57
 Additur H. 291. S. i, 148
 Additus P. x, 875. A. 133
 Addo P. ii, 297. S. ii, 811
 Addubitas Ps. 623
 Addunt S. ii, 1105
 Adduntur P. xi, 221
 Adeat P. xi, 215
 Ademerat C. x, 164
 Ademta (sing. nom.) S. ii, 1070
 Ademto Ps. 482. D. 190
 Adeo (verb.) P. ix, 105
 Adeon' P. ii, 327
 Adeone P. ii, 325
 Aderit S. ii, 30
 Ades C. vi, 1. A. 747. S. ii, 643 huc
 483
 Adeso succo C. x, 104
 Adesse C. i, 31. ix, 54. xii, 94. P. v,
 274. x, 604. A. 1056
 Adest C. v, 61. P. ix, 44. xi, 208. A.
 118. 120. 327. 409. 608. 992. S. ii,
 16. 331. 388. D. 83
 Adesto C. vii, 3. P. v, 545
 Adeunt P. vi, 28
 Adhibebo S. ii, 189
 Adhibere S. i, 24
 Adhinnivit S. i, 58
 Adjecere S. i, 251
 Adjeceris tempus labori C. i, 12
 Adjecisse A. 691
 Adjecta (sing. nom.) Ps. pr. 3
 Adjectus S. i, 556
 Adigunt S. ii, 464
 Adimas A. 185
 Adimunt A. 557
 Adire C. x, 163. xii, 88. A. 21. 890.
 1021. S. i, 332. 358
 Adiri P. xii, 10. A. 76
 Adit P. iii, 64. A. 581. Ps. 844. S. ii,
 790. 1061
 Adita Ps. 594
 Aditus (pl. sub.) P. xi, 187
 Adnistrat dies reciprocatis circulis
 (sol) P. x, 574
 Admiscenda (sing. nom.) A. 17 (plur.)
 157
 Admiscere A. 1040
 Admittenda (plur.) S. ii, 769
 Admittere A. 896
 Admota (sing. nom.) P. v, 318
 Adolent S. i, pr. 68
 Adolentur S. i, 222
 Adolere S. ii, 1075 Deis mortiferis je-
 cur pecudis P. iii, 29. 30
 Adolet S. ii, 1086
 Adolevimus Ps. 223
 Adolevit in annos calido S. ii, 329
 Adouim P. x, 228

- Adoperta tenebris* (sing. nom.) P. iii, 58
Adopertas Ps. 265
Adoptivum H. 48
Adora P. x, 253
Adorant P. x, 1048. D. 112
Adoras S. i, 407. ii, 870
Adorat C. xi, 8. 83. P. xi, 189. xiv, 86. A. 448. H. 152. S. i, 192
Adoratus (gen.) P. iv, 38
Adoratus (adj.) S. ii, 711
Adoratum A. 648
Adoravit S. i, 496
Adorem P. x, 177
Adornat P. v, 510
Adoro A. 135. 598. S. ii, 664
Adortus H. 146
Adscis præsto P. ii, 569
Adsit P. x, 655. 686. 886. A. 920 præsidio Christus Ps. 910
Advena (nom.) Ps. pr. 17. S. i, 56
Advenæ lucis P. v, 351
Advenas P. xiv, 5
Advenio S. i, 45
Advenit P. i, 10. A. 601
Adventante D. 97
Adventantis S. i, 483
Adventu P. x, 38
Adventum A. 373. 424 lethi H. 538
Adventus (sing. nom.) P. x, 624 (gen.) A. 420
Adversas (abl.) P. xi, 225
Adversis D. 64
Adversum (adj.) Ps. 197
Advertat P. ii, 441
Adulta (sing. nom.) S. ii, 959
Adulter C. ii, 24. P. ii, 465. S. i, 135. 285
Adultera (plur.) H. 217
Adulterium H. 398. 634
Adulteros P. x, 185
Adulto H. 695
Adumbrata (sing. nom.) P. x, 629 (abl.) H. 336
Adumbrates (gen.) Ps. 556
Adumbret S. ii, 56
Aduncis unguibus P. ii, 213
Advocat S. i, 258
Advolare C. iv, 55
Advolaret P. vi, 116
Advolitans S. ii, 574
Advolvebar tumulo P. ix, 5
Advolvi P. ii, 533 plantis Herculis A. 456. 457
Advolvitur H. 406. D. 142
Adurat H. 967
Adure P. iii, 91
Adasque P. x, 560. 763. A. 983. 1068. H. 951. S. i, 112 cœlum P. x, 364
Adusta cutis P. ii, 386
Adusti (plur.) P. vi, 105
Adytis S. i, 246. 292. ii, 770
Æde S. ii, 66
Ædem P. ii, 527. x, 346
Ædes (plur.) S. i, 586
Ædibus S. ii, 450. D. 161
Ædícula (nom.) P. xi, 184
Ædificantes D. 128
Ædificare A. 799
Ædificat D. 81
Ædificata (plur.) A. 513
Ædificet D. 84
Æditous P. ix, 17
Eger C. ix, 69. S. ii, 136 corruptelis animi et corporis P. xi, 177 morarum tædio P. v, 355
Ægida S. ii, 651
Ægra viribus ætas S. ii, 322
Ægram rubiginem pectoris C. vii, 265
vitis urbem S. i, 1
Ægras H. 390
Ægre P. xi, 227. S. i, 570. ii, 436
Ægri (gen.) C. vi, 19
Ægris A. 703
Ægritudo C. ix, 67
Ægros C. i, 6
Ægrum C. viii, 63. P. x, 482. S. ii, 987
Ægypte C. xii, 203
Ægyptia plaga (nom.) A. 360
Ægyptiæ plagæ (gen.) P. ii, 381
Ægyptio C. xii, 169
Ægyptios P. x, 254
Ægypto S. ii, 528
Ægyptum H. 471
Æmilianus P. vi, 34
Æmula (sing.) C. v, 27. Ps. 779 (plur.) A. 390
Æmulæ vocis P. v, 315
Æmulando P. xii, 13
Æmulas A. pr. ii, 46
Æmulator H. pr. 31
Æmulus H. pr. 15. 178
Æneadæ A. 447
Æneadas S. i, 286
Æneadum S. ii, 541
Æneus S. i, 102
Ænigmata vultus C. x, 136
Ænigmatum P. ii, 118
Ænipedium S. i, 351
Ænïs lamnis S. i, 428
Ænos Ps. 463
Æolis S. i, 308
Æqua (sing. nom.) S. ii, 414 (plur.) S. i, 617
Æquanda (plur.) C. xii, 45

- Æquare* S. ii, 697
Æquat C. viii, 58
Æque P. vii, 19. H. 534. S. ii, 787
Æquiparare C. iii, 85
Æquiparabile H. 79
Æquis P. xi, 201. A. 931. S. ii, 419
Æquo P. iv, 11. x, 1134. Ps. 221. 737
Æquor C. ix, 38. P. v, 456. xi, 71. S. ii, 935
Æquora C. iii, 46. A. 652. S. ii. pr. 27
Æquore C. v, 68. P. vii, 16. xi, 185. Ps. 258
Æquorem (sing.) A. 667
Æquoreas H. 109
Æquoreum H. 472
Æquoreus P. xi, 48
Æquoris P. v, 477. ix, 53. x, 947
Æquos H. 107
Æquum est P. x, 91 se prestare A. 205. 206
Ær A. 842. H. 89. 517. 729. S. i, 413. ii, 801. 956
Æra C. xi, 35. P. ii, 483. Ps. 515. 636. S. ii, 752
Æra H. 382. 817. 850. Ps. 305. S. i. pr. 38. 425
Ærarium P. ii, 90
Æratam faciem S. ii, 1109
Ærato H. 489
Ære P. pr. 16. x, 232. 266. A. 386. Ps. 236. S. i, 55. 227. 598. D. 47 canoro H. 481
Ære C. iii, 39. x, 109. A. 1015. H. 533. Ps. 733. S. i, 11
Ærea (sing. nom.) Ps. 140
Æria (plur.) A. 1014
Æriam A. 1011
Ærias S. i, 448
Æriis S. ii, 866
Ærio C. iii, 73. H. 504. S. ii, 786
Ærios A. 1012. H. 880
Æris P. x, 277. 702. A. 724. S. i, 347 materia expolita C. iv, 41. 42
Æris H. 889. S. ii, 781. 820. 976
Ærium A. 957. 1013. H. 868. 795
Ærugine Ps. 601
Ærugo S. i, 440
Æsculapii P. x, 257
Æstibus C. v, 85
Æstimat H. 869. D. 6
Æstimem P. x, 153
Æstivi (gen.) S. ii, 789
Æstu P. v, 496. H. 786. 965. S. ii, 1026 vitiorum H. 279
Æstuans sitim honoris P. ii, 250 procellis mens C. vi, 13
Æstuanse P. xiii, 24 culpa C. iv, 23
Æstuantem C. vii, 156
Æstuantibus C. vii, 125
Æstuantis P. x, 717
Æstnas P. ix, 96
Æstuat P. v, 202. x, 1030. xi, 223. H. 598. Ps. 491. 907. sapor H. 233
Æstuet P. x, 732
Æstuosus fervor P. x, 489
Æstus (sing. nom.) C. ix, 113. S. ii, 1044 (plur.) P. x, 329
Ætas C. pr. 7. P. x, 739. 1116. Ps. 843. S. i, 84. ii, 229. 321. 751. 1018 omnis civium C. vii, 144
Ætate P. x, 632. S. i, 245
Ætatulm (dat.) P. x, 677
Ætatulam P. x, 614
Ætatum S. i, 199
Æterna (sing. nom.) P. v, 245 (abl.) H. 109. Ps. 198 nocte H. 176 (plur.) A. 505. S. ii, 110
Æternæ (gen.) C. ix, 81. P. ii, 555. x, 432. S. ii, 333. D. 148 (plur.) A. 534
Æternam Ps. 583
Æternas Ps. 888. S. i, 510
Æterne C. xi, 78. P. xiv, 81
Æterni (sing.) P. ii, 362. vii, 55. xi, 173 magistri C. viii, 17 regis P. i, 18
Æternis H. 868. S. ii, 110. D. 175
Æternitatem P. x, 730
Æternitatis P. ii, 404
Æterno A. pr. 3. 978. H. 633. Ps. 766. S. i, 636. ii, 255
Æternos H. 839
Æternum C. xii, 17. P. viii, 7. A. 222. 288. 850. H. pr. 39. 707. S. i, 148. ii, 1017 principem P. vi, 44 jacet P. ii, 508 est A. 526
Æternus P. x, 608 ignis Deus ii, 393
Æthera H. vii, 822. S. ii. pr. 11
Æthera C. iii, 137. v, 100. x, 24. P. iii, 169. ix, 85. xiv, 80. H. 529. D. 119. 185
Ætheris (gen.) S. i, 34
Ætherio P. viii, 11
Ætheris C. iii, 82. Pa. 643. 818. S. i, 225
Ætherium S. i, 144
Æthra (nom.) C. xii, 36 (abl.) vi, 35
Æthra aequalentis C. ix, 78
Æthram P. vi, 7. H. 816. S. i, 370
Ætnæ S. i, 308
Æri Ps. 429. 626. 846. S. ii, 317
Ævo P. ix, 66. x, 416. H. 177. Ps. 875. S. i, 28 intermino P. v, 298
Ævum C. ix, 63. xii, 44. P. x, 83. H. 378. 661. 706. Ps. 495. S. i, 153. 511. ii, 141. 167. 303. 325. 370.

658. 757. 1017 cunctis aeculis in P. v, 576
 Affata (sing. nom.) S. ii, 768
 Affatim C. ix, 60. P. x, 728 plenius mensis C. viii, 14. 15
 Affatu brevi P. ii, 400
 Affecta (sing. nom.) A. 97
 Affectu P. x, 229
 Affectus carnis (plur.) H. 526
 Afferre S. ii, 860
 Affert S. ii, 72
 Afficiens S. i, 70
 Afficit S. ii, 990 pares horrore P. ii, 390. 391
 Affigere S. ii, 961 ligno A. 5
 Affirmans S. ii, 772
 Affirmans A. 556
 Affirmans A. 111
 Affirmat P. xi, 86. S. ii, 70
 Affirmat S. ii, 985
 Affixo S. i, 115
 Affixum P. x, 383
 Affixus cruci P. ii, 22
 Afflaret P. ii, 494
 Afflaret C. vii, 84
 Afflatu P. ii, 846. A. 669. H. 609. Pa. 906
 Afflatum S. ii, 961
 Afflictos S. i. pr. 49
 Afflictum P. x, 722
 Afflictus D. 178
 Affluere P. xi, 46
 Afflore P. v, 87. A. 602
 Affert S. ii, 922
 Affait S. ii, 586. 564 nobis Deus 744
 Affuturo C. vii, 52
 Affuturum C. ix, 4
 Afra (sing. nom.) P. iv, 17
 Africa (nom.) P. xii, 96
 Afros S. ii, 406
 Agat A. 204. Ps. 846. S. ii, 202
 Age P. v, 54. 148. x, 168. S. ii, 244 dic H. 108 fare A. 129 ergo P. iii, 91. S. ii, 489
 Agebat A. 57. 159 (vivebat) D. 103
 Agelli S. ii, 1011
 Agellis H. 434
 Agellos S. ii, 1002
 Agendis P. x, 985
 Agendum P. x, 212
 Agens P. x, 971
 Agenti A. 307
 Ager C. iii, 51. H. 218. S. ii, 964
 Agere H. 645
 Ageret A. 240
 Aggere C. x, 62. Pa. 728. S. ii, 1031.
 Aggerem P. v, 510
 Aggesta (plur.) A. 717
 Aggestis H. 257
 Aggreditur Ps. 43. D. 66
 Aggressus H. 210
 Agimus C. iii, 19. v, 140. S. ii, 94
 Agit C. pr. 22. v, 27. P. x, 992. xi, 94. A. 128. 477. 897. 976. 1003. 1020. H. 252. 278. Pa. 421. 477. S. i, 343. ii, 158. 986. D. 32. 166 pia cura parentis ut P. iii, 86 meritas grates Deo P. xiii, 95
 Agitabile ingenium H. 540. 547
 Agitant A. 404. S. i, 239
 Agitantia H. 11
 Agitare S. i, 344
 Agitas C. vi, 144
 Agitat Ps. 351
 Agitata (sing. nom.) H. 240
 Agitet Ps. 821
 Agitetur S. ii, 889
 Agito P. xi, 64
 Agitur H. 74
 Agmen P. ix, 35. 44. x, 57. Ps. 447
 Agmina C. v, 74. 103. P. ii, 142. v, 444. vii, 35. xi, 53. 197. A. 462. 683. 714. H. 410. 428. Pa. 173. 182. 263. 327. 640. 647. 699. S. i, 362. ii, 537
 Agmine in primo Pa. 347
 Agminis S. ii, 469. 708
 Agua (nom.) P. xi, 242
 Agnes P. xiv, 31. 61. 67. 112
 Agninos Ps. 793
 Agnis P. xi, 245
 Agnitione H. 887
 Agnito Deo S. i. pr. 6
 Agno S. i, 247
 Agnorum S. i, 214
 Agnoscas S. i, 464
 Agnoscat P. ii, 455. A. 384
 Agnosce C. xi, 94. xii, 65. P. x, 545
 Agnoscenda (sing. nom.) H. 277
 Agnoscere Ps. 892. S. ii, 428
 Agnoscimus A. 327
 Agnoscis P. x, 1008
 Agnoscit P. ii, 95. v, 272. A. 661. S. ii. pr. 24
 Agnoscite P. x, 341
 Agnosco P. ii, 577. H. pr. 32
 Agnoscunt D. 28
 Agnum C. vi, 81. D. 194
 Agnus C. iii, 161. 169. P. x, 1140. A. 349
 Ago A. 470. H. 926. S. ii. pr. 53
 Agone P. iv, 184. v, 125
 Agrestem S. ii, 990
 Agrestes S. i, 44
 Agresti H. 786. Ps. 22 arte C. iv, 60
 Agrestium C. vii, 60

- Agri (gen.) S. i, 104. ñ, 1036
 Agricola (sing.) S. ii, 963
 Agricolam S. ñ, 1034
 Agria H. 244. S. ii, 934
 Agrorum S. ii, 1051
 Agros S. i, 515. ñ, 156. 600. 710. 913.
 D. 73
 Agrum Ps. 534. D. 17
 Agunt H. 764
 Aguntur Ps. 466
 Ah C. iii, 183. H. 568 *dirum nefas* P.
 v, 394
 Ahenos P. ii, 480
 Aibat P. v, 120. x, 767
 Ait C. iii, 106. iv, 67. viii, 26. P. ii,
 186. v, 185. 383. vii, 56. x, 817.
 xiv, 64. A. 121. 205. 315. 957. H.
 342. 600. Ps. 118. 121. S. i, 416.
 ii, 369. 913. 1097. D. 51 *huc* P.
 xiv, 68
 Aiunt P. xiv, 10. A. 615. H. 539
 Alacres P. xi, 111. xiii, 83. Ps. 749.
 D. 112
 Alacris Ps. 603
 Alam Ps. 349
 Alamanus S. ii, 808
 Alapis A. 95. D. 157
 Alarum P. v, 410
 Alas (sub.) H. 819
 Alat Ps. 626. 880
 Alba (plur.) P. i, 112
 Albanis P. xi, 203
 Albens H. 272. Ps. 870 *color* 704
 Albert D. 41
 Albentem Ps. 338. S. ñ, 81
 Albescit polus C. ii, 3
 Albet pectus reiectis ossibus P. x, 465
 Albidus color C. x, 98
 Albis C. vili, 62
 Albo Ps. 244
 Alcides S. i, 226
 Alcmena (gen.) P. x, 227
 Alca P. xiv, 46 *arundo* Ps. 323 *felix*
 affuit S. ii, 564
 Algenti Ps. 251
 Algentis Ps. 860
 Algescere cogit rabiem flammaram A.
 143
 Alida (sing. nom.) Ps. 847 *saxa* C. xi,
 35
 Algidi (gen.) S. i. pr. 15
 Algidus axis S. ii, 538 *horror* P. i, 118
 Algis vilibus P. x, 245
 Ali (inf.) P. ii, 158
 Alia (sing. nom.) S. ii, 872 *agora est*
 quam P. xiii, 28 (abl.) xii, 45. H.
 242. 413. Ps. 649
 Alias H. 813
 Alias (pron.) H. 810. S. i, 93
 Aliena (sing. nom.) S. i, 261 (abl.) C.
 x, 68. A. 43
 Alieni (gen.) Ps. 199
 Alieno A. 343. H. 552
 Alienum P. x, 198
 Alienus P. x, 1004
 Aligera sagitta (nom.) H. 540
 Aligeris S. i, 101
 Alii (dat.) H. 120 (plur.) P. ix, 47. 51.
 xi, 84. A. 625. D. 54
 Aliis A. 190. 815
 Alimenta A. 732. S. ii, 911
 Alimonia (nom.) Ps. 610
 Alimonia C. v, 19
 Alios H. 146. 147. 906. S. i, 98. 553.
 ii, 774 *bis*. 858. 974
 Aliqua (sing. nom.) S. i, 570 (abl.) Ps.
 549. S. ii, 76 (plur.) 486
 Aliquam (plur.) P. iv, 59
 Aliquam S. ii, 403
 Aliquando A. 19
 Aliquis H. 670. S. ii, 228. 954
 Aliquo A. 27. S. ii, 478
 Aliquod P. xi, 8. S. ii, 647
 Alit P. xii, 48. S. i, 583. H. 596. 606.
 821
 Aliter P. x, 1104. Ps. 650. S. ii, 988
 quam P. x, 428 *non...quam cum*
 H. 209 *haud quam ei* S. i, 639. ii,
 830
 Alites C. v, 102
 Alitibus P. xi, 66
 Alitis C. i, 49. P. x, 150
 Alitum P. v, 398
 Alitar A. 943
 Alind P. i, 215. A. 306. 801 *bis*. H.
 692. S. ii, 658. 811. 846 *quam* A.
 979
 Alium H. 800. Ps. 486
 Alius (nom.) P. xiv, 62. H. 188. S. ii,
 217. 218 *non quam* A. 1066
 Allambunt H. 136
 Allectus P. ii, 554
 Allegat S. ii, 69
 Allia S. ii, 867
 Allium P. x, 260
 Allophylum D. 71
 Allophylas H. 301
 Alloquo A. 301. 328. Ps. 750
 Alluderes P. x, 746
 Alludit P. v, 20
 Alluit P. i, 117
 Alma (sing. nom.) Ps. 365. 622 (plur.)
 P. iii, 193
 Alme (voc.) H. 651
 Alma P. v, 287
 Almo P. xiv, 133 *jejunio* C. vii, 209
 Almonis P. x, 160
 Alnum A. 372

- Almus S. ii, 253. 1090
 Alpha et omega cognominatus Deus C. ix, 11
 Alpius P. ii, 538. S. i, 467
 Alta (sing. nom.) Ps. 834. 853 (plur.) 867
 Altæ (gen.) P. xi, 207 Sagunti iv, 100
 Altam P. x, 1128
 Altar P. v, 515. D. 80 tepescit ore P. ix, 100
 Altari P. iv, 189
 Altaria A. 434. S. i, 158. ii, 357
 Altaribus Ps. 813. S. ii, 711 consecrare mundi elementa P. x, 379
 Altaris C. vii, 203. P. v, 31. x, 49
 Alte (adv.) A. 532. S. i, 16 intendere vigorem mentis P. x, 368
 Alter C. iii, 137. P. pr. 5. ii, 461. 462. v, 157. viii, 18 bis. xiii, 59. H. pr. 7 bis. 25. 37. 48. 774. S. ii, 214. 215. 784
 Altera (sing. nom.) H. 774. S. ii, 853 bis. 854. D. 43 (abl.) C. ix, 86. P. ii, 151. x, 846. xiv, 123
 Alterius Ps. 614
 Alternæ (abl.) H. 19
 Alternantem se suis motibus H. 723
 Alternas P. ii, 223. H. 890
 Alternis Ps. 820. 894. S. ii, 617
 Alternum P. x, 1072
 Alterum (masc.) C. vi, 63
 Alterutram H. 708. 773
 Alterutrum S. ii, 472
 Alti (gen.) P. xi, 238. S. i, 419 Patris, Dei C. ix, 104 sanguinis A. 985 sensus C. x, 35
 Altior Ps. 31
 Altis S. i, 583. ii, 556
 Altissimi (gen.) P. x, 39
 Altitudo cæli C. ix, 22
 Altius (adv.) P. xiii, 51. A. 673. S. ii, 1100 sese effert H. 169 sideribus S. ii, 480
 Alto C. i, 29. ix, 15. P. ix, 34. x, 244. 393. H. 759. 853. S. i, 453. D. 97. 185 celo H. 647 ab aère C. x, 109 parente natus Christus Ps. pr. 59. 60
 Altos S. ii, 546 recessus costarum pandere P. xi, 57. 58
 Altrice C. xii, 81
 Altricia H. 604
 Altriussecus P. v, 53
 Altum C. xii, 2. P. ii, 308. x, 74. H. 379. Ps. 183 Spiritum P. v, 240 in C. xii, 170 (mare) vii, 108. P. v, 460
 Alveo C. xii, 178
 Alveus S. ii, 929
 Alvi (gen.) C. vii, 2. 115. xii, 147. P. x, 781
 Aluit S. ii, 395
 Alumna C. iii, 55
 Alumnæ H. 853. S. ii, 257
 Alumnus (gen.) P. ix, 31. Ps. 218 (plur.) carceris P. v, 137 luminis P. ii, 205
 Alumnos P. ii, 570. xi, 239. A. 154. Ps. 504. S. ii, 502. 768. 971
 Alumnus C. iv, 48
 Alumnus A. 492
 Alunt P. x, 859
 Aluntur H. 574
 Alvo Ps. 615 bibit Christum Virginitas A. 583
 Alvum A. 106. 435. 1014. H. 201. Ps. pr. 47. S. i, 254
 Alvus C. xi, 58. H. 601. S. ii, 284
 Amabile P. ix, 95
 Amabilis S. i, 585
 Amalec C. xii, 171
 Amans A. 453 Christi P. xiii, 20
 Amara (sing.) C. x, 83 (plur.) D. 52
 Amaræ (sing.) Ps. 430. D. 92
 Amaris P. x, 739. H. 187. 579. Ps. 205
 Amaro A. 146. 344
 Amaros P. iv, 119
 Amarum non est P. x, 503
 Amarus C. iii, 176. Ps. 295
 Amasionum P. x, 182
 Amat C. ii, 22. S. ii, 224
 Amatam S. i, 61
 Amator P. xiv, 74. S. i, 66
 Amatores A. 624
 Amatoris H. 592
 Ambage S. ii, 892 atra C. vi, 48 viarum S. ii, 846
 Ambagibus fidem dissecant A. pr. ii, 21
 Ambas P. x, 557. A. 929
 Ambesis A. 717
 Ambient P. i, 12
 Ambiat H. 337
 Ambiguum P. xi, 160
 Ambiguum H. 723
 Ambire P. ii, 492. xii, 14
 Ambirent Ps. 675
 Ambit C. iv, 51. xii, 89. P. i, 72. H. 304. Ps. 841. S. i, 558
 Ambitio H. 263. 400
 Ambitione P. xi, 200
 Ambitionis H. 440
 Ambitiosa (sing.) S. ii, 153
 Ambitum fervens P. ii, 249
 Ambitum P. xii, 48
 Ambitus funeris C. x, 48
 Ambo P. iv, 185. 187
 Ambos P. iv, 31. H. 15
 Ambrosii Nectaris S. i, 276

- Ambrosium H. 859
 Ambrosius C. iii, 28 liquor P. xiii, 12
 Ambulat C. ix, 49. A. 650
 Amburitor H. 786
 Ambustum C. v, 23. S. ii, 978
 Amen C. iv, 72
 Amena C. x, 116. xii, 97. P. x, 256. Pa. 229
 Amento Pa. 325
 Amet S. ii, 161
 Amethystina (plur.) Pa. 860
 Amica (sing.) C. vi, 26. S. ii, 1117
 Amicæ (gen. sub.) S. i, 68
 Amice (voc.) P. xii, 1
 Amici (gen.) A. 754. 827. Ps. 534
 Amictia (nom.) S. ii, 621
 Amictus P. xi, 16. A. 38. H. 428
 Amictus Pa. 756
 Amico (adj.) C. viii, 18. A. 300
 Amicos (sub.) S. i, 257
 Amicti (plur.) P. vi, 139
 Amictu P. ii, 359. ix, 43. A. 333 splendet S. i, 365
 Amictum (sub.) S. i, 547. 624
 Amictus (sub. plur.) C. vii, 148. P. x, 1045. A. 144. H. 212. 289. S. ii, 290
 Amictus (part.) C. vii, 62. D. 118
 Amicum (adj.) P. x, 374. Pa. 570
 Amicus (sub.) S. ii, 14
 Amisit S. i, 175
 Amissas S. ii, 1073
 Amissas H. 665
 Amissum S. i, 630
 Anne C. iii, 105. vii, 206. P. viii, 6. S. ii, 701. 818
 Annes D. 90
 Amicus liquor P. vii, 81. 82
 Annis C. xii, 178. P. ii, 193. iii, 188. vii, 27. 47. xii, 46. A. 428. 751. H. 242. S. ii, 799. 928
 Amo S. ii, 249
 Amena (sing. nom.) H. 333. S. ii, 747 (abl.) C. x, 100 (plur.) iii, 101. H. 796. S. ii, 700
 Amœnas Pa. 314
 Amœni (gen.) P. v, 595
 Amœnus P. x, 361
 Amomum C. xi, 75
 Amor (sub.) P. iii, 181. iv, 165. vi, 133. x, 71. xi, 192. A. 396. 1028. H. 53. 120. Pa. 353. 436. 762. S. i, 152. 160. ii, 334. 590. 1080 edendi H. 813 habendi insatiatus Pa. 478
 Amore P. i, 45. iii, 5. 40. vi, 71. x, 388. 714. xi, 27. xiii, 3. 27. 75. A. 157. H. 429. 496. 660. 780. Pa. 725. S. i, 116. 138. 174. 284. 524. ii, 542. 1067 paterno nutrias P. ii, 572
 Amorem Pa. 340. S. i, 64 laudis Pa. 279
 Amori H. 335
 Amoribus S. i, 269. ii, 225
 Amoris A. 572. H. 350
 Amorrhæi (gen.) H. 414
 Amoveri P. x, 114
 Amphitheatralis pompæ S. i, 885
 Ampla (sing. nom.) P. pr. 18. H. 798. (abl.) P. xi, 214 (plur.) C. vii, 143
 Amplectar limen Jovis P. x, 201
 Amplectens P. iv, 95
 Amplectimur Pa. 217
 Amplector P. x, 97
 Amplexu P. x, 199. 827
 Amplexus (part.) P. x, 662
 Ampli (sing.) C. x, 161. P. x, 564
 Ampliatus successibus P. x, 139
 Amplis H. 255. S. ii, 885
 Amplius P. i, 90. ii, 58
 Amplo S. ii, 1015
 Amplos Pa. 458
 Ampum P. i, 29. v, 456. x, 1028. Pa. 225
 Amputari P. x, 776
 Amputat caput P. xiv, 69
 Amputatum P. x, 873
 Amputaveras P. x, 950
 Amputet P. x, 520
 Amyclis S. ii, 547
 An (inter.) P. x, 196
 Anas amnis P. iii, 188
 Anathema Pa. 540
 Anathemata H. 462
 Anceps C. vi, 80. P. v, 215. A. 110. 203. Pa. 176. 571. S. ii, 849
 Anchoram S. ii, pr. 5
 Ancillæ (gen.) P. x, 840
 Ancipites P. xi, 163. Pa. 893. S. ii, 984
 Ancipiti P. x, 754
 Ancus S. i, 193
 Anfractibus P. xi, 37. H. 144. S. ii, 895
 Anfractus (plur.) P. xi, 156. S. ii, 775. 847
 Angeli (sing.) C. ii, 74 (plur.) ix, 22. P. v, 281. xiv, 92
 Angelicas A. 47. S. ii, 233
 Angelici (gen.) D. 110
 Angelicis A. 532. 578. D. 41
 Angelico P. iii, 48
 Angelicum H. 916
 Angelicus Pa. 374
 Angelis P. x, 540
 Angelorum P. i, 66. iv, 5. v, 9. Pa. pr. 45
 Angelus C. iv, 68. P. iv, 174. x, 1121. A. 577. 585. 890. H. 159. 781
 Anguem D. 48
 Anguem (signum cœleste) A. 618

- Anguibus* C. iii, 181
Anguiferum H. 181
Anguina verba P. v, 176
Anguineum D. 2
Anguino H. 114
Anguinos Ps. 560
Anguis C. iii, 153. ix, 88. x, 164. P. x, 26. H. 712
Anguli (gen.) P. pr. 28
Angulis P. ii, 82. v, 258
Angulos P. pr. 14
Angulus H. 491. Ps. 828. S. ii, 448. D. 122
Angusta (sing.) S. ii, 98 (plur.) P. v, 244
Angustum P. xi, 213
Anhela Deo rude pectus femina P. iii, 34. 35 (plur.) Ps. 597. S. i, 346
Anhelans P. ix, 92
Anhelant P. x, 456
Anhelantum S. ii, 34
Anhelat P. ii, 251. A. 839. S. ii, 785
fluctum A. 681
Anhelent A. 919
Anhelet S. ii, 647
Anheli (gen.) Ps. 807
Anhelis fornacibus A. 132. 133
Anhelitu C. v, 101
Anhelos artus C. x, 105. 106
Anhelus C. vii, 125. A. 439 *nisu* P. v, 123 *vulnere* Ps. 165
Anicius S. i, 553
Anile dogma P. vi, 40
Anili A. 589
Anilis P. ix, 18
Anima (nom.) C. pr. 85. iii, 81. P. x, 1110. A. 871. 928. H. 655. 847. Ps. 713 (abl.) P. iii, 166. xi, 26. H. 837. 920
Animabus S. i, 532
Animæ (gen.) C. iii, 197. iv, 33. vi, 90. x, 129. P. vi, 97. vii, 80. x, 438. 471. 717. xi, 183. xiii, 13. A. 467. 777. 838. 854. 869. 879. 909. 949. H. pr. 55. 544. 617. 909. 932. 941. Ps. 892. 914. S. ii, 1041. 1099. D. 8 (plur.) C. v, 121. P. viii, 10. A. 918. S. ii, 72
Animal H. 225
Animalia P. x, 650. 1052. xi, 89. H. 139. S. ii, 811. 873
Animalibus Ps. 724. D. 186
Animalis (adj.) A. 159. 164
Animam C. iii, 100. x, 152. P. x, 449. xi, 62. 110. xiii, 48. 64. xiv, 83. A. 763. 778. 786. 807. 814. 820. 858. 898. H. 512. 531. 924. 961. Ps. pr. 64. viii, 33. 593. 778. 899. 905. S. i, 20. ii, 404
Antimamur A. 238
Antimarat Ps. 37
Animare H. 672
Animaret P. v, 240
Animarum A. 913. 916. H. 872. S. i, 445. ii, 372 *igne fons* C. x, 1
Animas (sub.) C. iv, 35. v, 111. x, 44. xii, 112. P. iii, 67. iv, 199. vi, 71. A. 918. H. 143. 390. 395. 453. 820. 865. 868. 898. Ps. 90. 852. S. i, 91. 424. ii, 378. 674
Animat Ps. 843. 909. S. ii, 814
Animata (sing.) C. x, 39 (plur.) A. 892
Animator P. x, 788
Animetur S. ii, 405
Animi (sing.) P. x, 771. xi, 177. H. 196. 692. 718. 740. Ps. 57. S. ii, 25. 147. 625 (plur.) Ps. 506
Animis A. 194. 864. H. 89. 556. Ps. 291. 371. S. i, 480
Animo P. iii, 143. x, 732. S. ii, 97. 124
Animos C. pr. 14. vi, 47. P. x, 54. xiii, 38. Ps. 237. 301. 332. 350. S. i, 44. ii, 11
Animosa (sing.) Ps. 874
Animum C. viii, 78. x, 84. A. 36. H. 379. 679. 958. Ps. 314. S. i, 81. 109. 212. ii, 156. 1020. 1095
Animus C. i, 60. vii, 20. x, 27. P. ii, 210. iii, 95. A. 91. H. 628. 776. S. ii, 319. 428. 479. 705
Annales S. i, 597
Annalium C. xi, 29
Annexus D. 162
Anni (sing.) P. xii, 21. S. ii, 974 (plur.) H. 34
Anniadum S. i, 552
Anniculus A. 350
Annis C. x, 94. P. xiv, 11. A. 350. Ps. 223. 299. S. ii, 277. 412. 660. 714. 1065
Anno P. xii, 5
Annona (nom.) S. ii, 952
Annos P. ix, 65. x, 744. H. 915. S. i, 514. ii, 84. 329. 996. D. 93
Annotantes P. ix, 16
Annotatas P. iv, 169
Annotavit P. i, 2
Annuens P. x, 745. S. ii, pr. 30
Annuere P. xi, 132
Annuis (ver.) P. ii, 564
Annuit C. viii, 73. P. ii, 112
Annum C. pr. 3. A. 988. H. 71
Annuntiant C. xii, 69
Annus P. x, 575. xi, 195. S. ii, 954
Anser S. ii, 702
Anterior H. 39 *chao* S. ii, 96
Antevenit S. i, 259

- Antichristi (gen.) C. vi, 102
 Antinoam S. i, 271
 Antiochum S. ii, 561
 Antiqua (sing.) P. ii, 1. S. ii, 303
 Antiqua (sing.) A. 169. 356. H. 345.
 749
 Antiquam S. ii, 193
 Antiqui (sing.) S. i, 2. ii, 361
 Antiquis P. iv, 81. A. 546. S. ii, 336.
 972
 Antiquitas P. x, 32. 632
 Antiquitatem P. x, 611
 Antiquius C. xii, 40
 Antiquo S. i, 7
 Antiquos A. 262. 616. H. 482. Ps. 211
 Antiquum P. iv, 177. S. i, 196. ii, 538
 Antiquus S. ii, 1006
 Antistes P. xi, 226 domini A. 406
 Antistite A. 499
 Antistites P. ii, 68
 Antra P. xi, 162. xiii, 51. A. 390. 438.
 S. i, 262. ii, 289 mortis C. ix, 76
 Antris S. i, 892
 Antro C. ix, 52. P. vi, 72. S. i, 356
 pectoris Ps. 774
 Antrum P. ii, 388. v, 238. S. ii, 468
 Anubem A. 196
 Anubis S. ii, 531
 Anula (nom.) P. vi, 149
 Aulus P. i, 85
 Anus (sing. nom.) A. 588. S. i, 544. ii,
 177. 892 (plur.) P. ii, 302. x, 250
 Anxia (sing.) P. iii, 106. Ps. 618. 783
 Anxietas Ps. 464
 Anxii (plur.) P. v, 292
 Anxilia P. vi, 117
 Anxius C. xii, 93
 Apelles S. ii, 46
 Apenninicolam S. ii, 520
 Aperire Ps. 643
 Aperit C. vi, 75. P. iii, 44. xi, 223. S.
 i, 593
 Aperitur Ps. 831
 Aperta (sing.) Ps. 245 (plur.) ibid. 490
 Apertas P. x, 799
 Apertis C. ix, 36. Ps. 743. S. ii, 671
 Apertius (adj.) A. 43
 Aperto vultu A. 335
 Apertos P. ii, 372
 Apertum P. vi, 122. H. 733
 Apex P. x, 1120. H. 33. S. i, 420. D.
 37 mentis S. ii, 628
 Apice editore exurgens P. xi, 224
 Apicem P. iii, 158. x, 765. A. 1008.
 H. 381. Ps. 185. 736. S. ii, 713
 montis C. vii, 186
 Apices P. iii, 137. ix, 58. A. 598 flam-
 marum H. 863 rerum P. xi, 18 Saxo-
 ram, ibid. 127
 Apicum H. 19
 Apis C. iij, 73
 Apodemi (voc.) P. iv, 160
 Apollineo A. 458
 Apollineus S. ii, 566
 Apollinis S. i, 262
 Apollo P. iii, 76. A. 402
 Apostolici (gen.) P. xii, 3. H. 523. Ps.
 839
 Apostolicis P. xiii, 16
 Apostolicos S. i, 551
 Apostolicum S. ii, 609. D. 56
 Apostolis P. x, 17
 Apostolorum C. xii, 180. P. ii, 519 duo
 principes P. ii, 460
 Apostolos C. pr. 42
 Apostolum S. i. pr. 33
 Apostolus A. 75. H. 507. D. 191
 Apparatus funerum (plur.) P. x, 758
 Apparet D. 151
 Apparitores P. x, 111
 Appellans S. ii, 431
 Appellare A. 240
 Appello ab ista crudelitate ad Christum
 P. x, 818. 819
 Appetendis C. vii, 190
 Appetere C. iij, 12
 Appetit P. iii, 160. Ps. 45
 Applicat C. pr. 5. Ps. 32 nocem P. ix,
 64 ad aram caput, ibid. xiv, 26
 Applicavit P. x, 845
 Appone P. x, 259
 Apponi A. 707
 Apposita est P. xi, 170. 172
 Appositam P. xiii, 80
 Appositas S. i, 52
 Appositi (plur.) A. 739
 Appositum Ps. 861
 Approbat P. pr. 11
 Approbavit C. vi, 60
 Aprico ovili C. viii, 39. 40
 Apta (sing.) A. 693. S. ii, 254
 Aptam C. ii, 23
 Aptans A. 519. 962
 Aptas (verb.) S. ii, 81
 Aptat usibus caducis Christus P. pr. 26.
 27
 Aptior S. ii, 648
 Apto P. vi, 113
 Aptum noscendis artibus ingenio S. ii,
 327. 328
 Aptus P. x, 438
 Apud H. 986
 Aqua (nom.) C. v, 93 (abl.) P. viii, 2
 Aquæ (sing.) P. vi, 30. A. 667. H. 827.
 Ps. 654 (plur.) P. vii, 90
 Aquai A. 702

- Aquam P. x, 726
 Aquaria (plur.) D. 127
 Aquarium P. x, 858
 Aquas A. 664. S. ii, 958
 Aquatiles incolae P. x, 243
 Aquila (abl.) P. x, 148
 Aquilam S. i, 77. 349
 Aquilas C. iii, 163. Ps. 645
 Aquilonibus A. 658
 Aquilonis Ps. 833. S. i, 332. ii, 977
 Aquilonum A. 660. H. 340
 Aquis P. viii, 18. xi, 72. H. 242. S. ii, 740
 Aquoso H. 90. Ps. 859
 Aquosus P. ii, 239 humor C. viii, 62
 Ara (nom.) P. v, 60. xi, 170. 175. Ps. 809. D. 78 (abl.) S. i, 398
 Aras (plur.) S. ii, 297. 501
 Aram C. xii, 131. P. i, 41. ii, 38. iv, 39. v, 518. x, 49. 749. xiii, 80. xiv, 20. H. pr. 3. Ps. pr. 6. 107. 772. 843. S. i, 397. 580 altaris C. vii, 203
 Aras P. vi, 36. x, 186. 211. 292. 383. 397. 916. A. 190. H. 94. S. i, 53. ii, 345. 684. 764
 Arata cutis crate tenuis P. iii, 148
 Aratis (part.) P. ix, 52
 Arator C. ii, 40. S. ii, 936. 943
 Aratra S. ii, 283
 Aratro Ps. 214
 Arbitrator C. ii, 100. P. iii, 86. x, 655. H. 939. S. i, 389 rerum H. 700 bis
 Arbitrio S. ii, 474
 Arbitrium A. 210. H. 633
 Arbor C. iii, 78. A. 338. S. ii, 1009
 Arborea P. x, 334
 Arca (nom.) Ps. 813
 Arcadis S. i, 227
 Arcam P. ii, 54. 122. D. 9
 Arcana (plur.) C. vi, 74. P. ix, 101. H. 911. Ps. 761. 840
 Arcano A. 387. S. ii, 925
 Arcanum P. ii, 42. A. 477. S. ii, 75
 Arce (subat.) C. iv, 10. ix, 107. P. ii, 272. 555. vi, 154. x, 535. A. 129. 317. H. 18. 111. 313. 495. Ps. 817. S. i, 4. 103. 184. 414. 563. 596. ii, 210. 687 frontis H. 269
 Arcebat S. i, 414
 Arcem P. ii, 119. vi, 5. x, 413. Ps. 642. S. ii, 549. D. 32 rationis S. i, 212 Patris A. 176
 Arcentur S. ii, 54
 Arces (sub.) P. xii, 47. S. ii, 697. 766
 Arcis C. v, 80. P. xiv, 125. S. ii, 544
 Arcta (sing. nom.) P. xi, 238 (abl.) C. vii, 183 (plur.) P. xi, 164. Ps. 907
 Arctabat P. x, 564
 Arctam A. pr. ii, 5
 Arctant Ps. 24
 Arctaret H. 794
 Arctas P. v, 319
 Arctat P. ii, 206. Ps. 567. S. ii, 1080. D. 155
 Arctis P. x, 905. Ps. 592. S. i, 65
 Arcto H. 278
 Arcton sidera C. xii, 13
 Arctum C. xi, 1. Ps. 665
 Arcu Ps. 836. S. ii, 555
 Arcum P. x, 282. Ps. 437. S. ii, 524
 Arcus (plur.) P. xii, 53
 Ardebat P. xi, 52. H. 162. S. i, 489
 Ardens P. ii, 404. iv, 130. vi, 7. 68. ix, 46. x, 666. xiv, 47. A. 412. 648. H. 612. Ps. 510. 864. S. ii, 138. 532 (urens) dives C. x, 156
 Ardenter P. ii, 189
 Ardenti Ps. 43. S. ii, 957 ostro Ps. 39
 Ardentibus A. 459. H. 726
 Ardentis A. 12
 Ardere P. i, 111
 Ardescere A. 616
 Ardescit in iras A. 318
 Ardet P. iv, 27. x, 486. H. 73 exercitus 413 niveus pulvis P. xiii, 78
 Ardor P. vi, 115. x, 717. 732. A. 137. S. i, 117
 Ardoribus A. 146
 Ardua (sing.) C. x, 91. P. xiv, 96. Ps. 186. 810. S. ii, 251. 457. 511 vis (Dei) A. 83. Ps. 73 (plur.) P. vii, 88. viii, 9. xi, 118. H. 82. 369. 799. S. i, 148. 281. 590. 596
 Arduam C. v, 29
 Ardui (sing.) C. vii, 130. P. vii, 21
 Arduum C. ix, 104
 Arduus C. xi, 50
 Area (nom.) P. ix, 54. S. i, 316 mundi H. 879
 Aream C. v, 145
 Arelas P. iv, 35
 Arena (nom.) S. ii, 1127 (abl.) i, 380
 Arenæ (sing.) S. ii, 1111 (plur.) P. xi, 141
 Arenarum Ps. 458
 Arenas C. xi, 67. P. i, 8. H. 357. Ps. 657
 Arenis C. vii, 155. P. ii, 194. v, 507. S. ii, 354. 1043
 Arens C. x, 143. P. ii, 155
 Arentia S. ii, 205
 Arentum S. i. pr. 16
 Aret S. ii, 1027
 Argentea (sing.) P. pr. 18
 Argentei (sing.) C. vii, 79
 Argenteis P. ii, 69
 Argentorum P. ii, 118
 Argenti P. xiv, 102. Ps. 527. S. ii, 753

Argento P. x, 157. xi, 184. Ps. 338
 Argillam H. 190
 Argis S. ii, 491
 Arguat S. i, 645
 Arguens C. pr. 24
 Arguere S. i, 395
 Arguit C. x, 116. P. x, 969
 Argumenta A. 209
 Argumentum H. 668
 Argutam Ps. 829
 Argutas sagittas H. 553
 Ariadæus S. i, 142
 Arida (sing. nom.) A. 693. 946. Ps.
 244. 887 humus C. x, 11 (abl.) P.
 x, 847 (plur.) S. ii, 382. 981
 Aridi ruris C. vii, 27
 Aridis C. v, 14. ix, 100
 Arido C. xi, 74
 Aridum iter P. v, 483. 484
 Aridus liquor P. xiii, 84
 Arietat H. 400
 Aris P. x, 151. A. 471. H. 406. S. i,
 129. 246. ii, 23. 1069
 Aristas C. x, 124
 Aristifera segetis C. iii, 52
 Aristis S. ii, 935
 Aristo (nom.) P. x, 806. 1001
 Aristoteles A. 202
 Arma C. v, 49. P. iii, 35. H. 569. Ps.
 330. 551. S. i, 484. ii, 401. 641
 Armamenta H. 561
 Armant P. v, 262
 Armatus S. ii, 600
 Armare H. 420
 Armaria scriptorum A. 377
 Armarit S. i, 95
 Armarunt C. pr. 14
 Armas Ps. 15
 Armasti P. ix, 70
 Armat P. x, 965. H. pr. 14. Ps. pr. 22.
 D. 69
 Armata (sing.) P. ii, 17. Ps. 6. S. ii,
 179. 348. 534. 664
 Armatae (sing.) Ps. 806
 Armatum P. ix, 44
 Armaveras P. ii, 471
 Armenta saporum H. 752
 Armentale D. 14
 Armentaliu virorum C. vii, 166. 167
 Armet P. x, 483
 Armiger P. x, 234. xiv, 70. A. 495
 Armigeris H. 408. Ps. 353
 Armigero S. i, 69
 Arripotens ratio Ps. 502
 Armis P. ii, 420. x, 48. A. 450. H.
 395. 496. Ps. pr. 52. 198. 239. 434.
 550. 606. 820. 903. S. i, 496. ii, 26.
 62. 304. 509. 536. 595. 692. 728.
 1128 sueta virtus P. i, 33 venire in

P. x, 53
 Armorum Ps. 170. S. i, 457. S. ii, 7
 Armos P. x, 1022. Ps. 180
 Aromate C. iii, 22. P. xiv, 72
 Aromatis A. 758
 Aromatum P. x, 363
 Arpinas S. i, 527
 Arridere Ps. 641
 Arripe S. ii, 1121
 Arripit iussa P. v, 465. 468
 Arrius Ps. 794
 Arrogantiam P. x, 148
 Ars P. v, 136. x, 271. H. 139. 291. S.
 i, 12. 98. 382
 Arsit H. 188 sius S. ii, 672
 Asurum S. i. pr. 44. 89
 Asurus Ps. 492
 Arte C. ii, 47. 54. vii, 193. P. iv, 102.
 v, 266. x, 336. 654. 786. 862. 973.
 997. A. 523. 963. 1038. Ps. 794.
 878. S. i, 86. 654. ii, 6. 21. 43. 91.
 516. 679 agresti C. iv, 60 loquendi
 H. 302 orandi potens S. ii, 644
 Artem P. ii, 66. x, 72
 Artes S. ii, 389. 614. 893
 Arthritis P. x, 495
 Artibus P. xiii, 21. xiv, 15. A. 806.
 H. 802. Ps. 16. S. ii, 327
 Articulatim A. 859
 Artifex C. xi, 27. P. x, 886 peritus cra-
 cis P. v, 254
 Artificem C. iii, 35. S. i, 99. S. ii, 214
 Artifices H. 852
 Artifici pœnarum P. ix, 33
 Artificis C. iii, 189. A. 514. H. 267.
 S. ii, 825
 Artificum S. i, 504
 Artis C. vii, 46. P. iv, 169. ix, 33. A.
 207. Ps. 556. S. i, 506
 Artubus C. i, 85. vii, 177. xii, 113. P.
 ii, 153. iii, 168. iv, 30. v, 367. x,
 882. H. 893
 Artus C. iv, 35. vi, 12. viii, 20. 54. x,
 47. 106. P. i, 113. ii, 225. 268. iv,
 199. v, 120. 228. 490. ix, 11. x,
 453. 504. 693. xi, 110. xiii, 13. A.
 58. 103. 160. 233. 645. 1027. H. 286.
 529. 636. Ps. 217. 611. S. ii, 186.
 256. 990
 Arva P. iii, 204. H. 682. Ps. 214. S.
 ii, 282. 1023
 Arvi H. pr. 36
 Arvina (sing.) C. vii, 9. P. v, 229
 Arvinam P. x, 514
 Aruit H. 475. S. ii, 926
 Arula (nom.) S. i, 237
 Arulas religiosas P. x, 259
 Arundo H. 534. Ps. 323. 826
 Arvo A. 905. S. i, 643. ii, 983 viscerco

- A. 1095. 1026
 Arvum H. 800
 Ascendimus P. x, 611
 Ascendit C. ix, 104. A. 177
 Ascensum P. vii, 54
 Asciscendo S. ii, 563
 Ascita (sing. nom.) H. 787
 Ascita S. i, 282
 Asclepiades P. x, 42. 108. 392. 548. 687. 921
 Ascribunt S. ii, 453
 Ascriptam H. 484
 Asiam S. ii, 521
 Aspectu P. x, 839
 Aspectus (sub. sing.) P. ii, 291. v, 464
 Asper P. x, 33. 482. H. 112. S. ii, 514
 Aspera (sing. nom.) P. iii, 14. Ps. 62. S. i, 614. ii, 24. D. 49 (abl.) P. v, 541 (plur.) C. iii, 108. v, 95. P. v, 296. ix, 25. H. 284. Ps. 517. S. ii, 467. 1029 mundi C. x, 88
 Asperat Ps. 431 hydrys pectus P. x, 275
 Aspergine P. v, 225. xi, 143 culparam A. 937 morum H. 949
 Aspergunt A. 95
 Asperi (sing.) P. x, 173
 Asperis C. pr. 15. v, 69 verbis P. v, 44
 Asperimo P. ii, 218
 Aspernata (sing. nom.) H. 636
 Aspersa (sing. nom.) C. x, 51
 Asperserit P. x, 1004
 Asperum P. ii, 109
 Aspexit Ps. 475
 Aspice C. vii, 4. P. xli, 57. H. 61. 770. S. i, 609
 Aspicit P. vi, 4. A. 172. H. 505. Ps. 205. S. i, 412. ii, pr. 16
 Aspidem S. i, pr. 37
 Aspidis C. iii, 147
 Aspis P. x, 257
 Asse Ps. 620
 Assedisse H. 465
 Assere auctorem horum munerum P. x, 785
 Asserentibus P. x, 389
 Assertor S. i, 626 Dei P. x, 1
 Assiduus P. xi, 44
 Assignare A. 961. H. 105. S. ii, 446
 Assimilis A. 956
 Assimulans A. 979
 Assimulatus S. ii, 39
 Assimulatus S. i, 307
 Assistas P. ii, 169
 Assisteat A. 307
 Assistens Ps. 155
 Assistite P. v, 25
 Assistent S. i, 232
 Assuesceret A. 161
 Assuescit S. i, 541
 Assuetas Ps. 356
 Assuetos P. ii, 158
 Assuetum S. ii, 667
 Assultus (plur.) Ps. 144
 Assum P. ii, 408
 Assumit C. xii, 154. A. 779
 Assumptam S. i, 139
 Assumptis S. ii, 1022
 Assumto A. 14
 Assumtum C. pr. 21. A. pr. 1. 8. S. ii, 268
 Assur H. 450
 Assyrim (gen.) S. ii, 549
 Assyrios A. 145
 Assyrium Ps. 60
 Ast C. vi, 63. P. ii, 241. 377. iii, 26. 208. v, 125. 521. x, 1066. xiv, 88. A. 781. S. i, 28. 93. ii, pr. 30
 Astans P. i, 91
 Astanti P. x, 76
 Astantes A. 492
 Astare P. ii, 72. 164. vi, 89. Ps. 739. S. i, 217
 Astat P. iii, 65
 Astra C. iii, 5. 205. x, 32. 92. P. i, 90. iii, 60. 163. vi, 123. A. 197. H. 846. 896. S. i, 591. ii, 66. 867
 Astringit P. xi, 104
 Astris C. xii, 34. S. i, 309. ii, 477. 998
 Astro S. i, 371. ii, 450
 Astrologus A. 618
 Astrorum S. ii, 781
 Astrum C. xii, 22. S. i, 442
 Astu H. 145. Ps. 667
 Astus (plur.) S. i, 74
 Astutius (dat.) A. pr. 26
 Asylum S. i, 196
 Atavi (plur.) S. i, 201
 Atavis P. x, 416. A. 936. S. i, 241
 Atavos A. 1004
 Athenas S. ii, 968
 Athenis S. ii, 352
 Atlantis A. 433
 Atomi A. 954
 Atqui C. pr. 34. H. 693
 Atquin P. vi, 79. H. 781
 Atra (sing. nom.) H. 897. S. i, 642 concordia A. 126 (abl.) C. x, 158. H. 179 ambage C. vi, 48
 Atræ (gen.) Ps. 503
 Atram S. i, 582 formidinem P. x, 276
 Atri (sing.) C. vii, 201. P. v, 310. xiv, 108
 Atria C. v, 26. P. ii, 515. iii, 192. viii, 10. xi, 164. A. 447. Ps. 913. S. i, 534. ii, 253. 727. D. 61
 Atrio P. pr. 25
 Atris C. ii, 66. P. v, 14. H. 13. D. 45
 Atrium P. ii, 173

- Atro P. x, 487. xiv, 98
 Atrocloribus P. ii, 61
 Atrox P. i, 40. vi, 35. x, 33. xi, 207.
 xiv, 70. H. pr. 81. 142. S. ii, 665
 Attrum C. ix, 75
 Attactu H. 328
 Attamen C. xii, 15. P. pr. 31. xi, 165.
 S. i, 599
 Attentare Ps. 207
 Attenuant H. 753
 Attenuante H. 330
 Atterentes P. x, 159
 Attica copia (nom.) A. 379
 Atticum mel C. v, 94
 Attigerat P. x, 703. xi, 20 tres hyemes
 quater P. iii, 12
 Attigit C. ix, 40. A. 613
 Attin S. ii, 52
 Attingas P. x, 105
 Attollens S. i. pr. 35
 Attollere S. i, 561
 Attollis S. i, 418
 Attollit P. vi, 2
 Attonitæ (sing.) S. ii, 1089
 Attoniti (sing.) H. 125 mœrore P. xi,
 135
 Attonitis Ps. 568
 Attonitus P. iii, 173
 Attrectare Ps. 389
 Attrita (sing.) P. i, 72 (plur.) Ps. pr. 33
 Attritam H. 754
 Attritis Ps. 443
 Avara (sing.) Ps. 558 (plur.) C. ii, 44
 Avere (adject.) P. ix, 76 (adv.) Ps. 555
 Avari (sing.) A. 683
 Avaris Ps. 520
 Avaritia (nom.) Ps. 454. 481. 585
 Avaritiæ (sing.) H. 256. Ps. 469. 508
 Avaro S. ii, 1016 munere 826
 Avarus P. ii, 167. 241. H. 683. Ps. 403
 Auceps H. 807
 Aucta (sing.) A. 856. S. i, 242. ii, 44.
 815. 583
 Auctam P. x, 1070
 Aucti (plur.) Ps. 83. S. i, 595
 Auctionibus P. ii, 78
 Auctor C. x, 135. P. x, 91. 680. 795.
 xi, 38. xiii, 9. 71. A. 74. 289. H.
 33. 112. 300. 576. 642. 662. Ps. 623.
 S. ii, 1021 doli C. iii, 126 luminis
 P. x, 318 mœnium P. ii, 416 salutis
 C. iv, 12
 Auctore A. 254. 289. S. i, 223
 Auctorem P. ii, 504. x, 785. A. 700.
 701. H. 382. 567. Ps. pr. 42. S. ii,
 391
 Auctori P. v, 300
 Auctoribus H. 94. S. i, 165. ii, 678
 Auctoria S. ii, 213
 Auctus viribus H. 168
 Aucupes salutis spiritus P. v, 79
 Audacia (sub. nom.) H. 368 (abl.) P.
 x, 63
 Audacia Ps. 703
 Audax C. ii, 74. P. v, 467. x, 895. Ps.
 65
 Audeat A. 104
 Audebis Ps. 55
 Auderet P. xi, 62. S. i, 179. ii, 44
 Audes P. v, 42
 Audet C. v, 72. P. v, 399. vii, 50. xiv,
 118. H. pr. 61. Ps. 28. S. ii, 471.
 761
 Audi P. ii, 574. 581. x, 595. A. 588
 Audias P. i, 103. x, 169
 Audiat P. xi, 240. A. 400
 Audientes P. vi, 93
 Audienti P. v, 421
 Audientiam surdis reddere P. x, 954
 Audierat Ps. 318
 Audieris A. 714
 Audiit A. 424
 Audio P. ii, 93. x, 396. S. ii, 920
 Auditor P. ix, 105
 Audis A. 746
 Audissent A. 323
 Audit C. xii, 93. P. pr. 12. v, 313. ix,
 97. Ps. pr. 20
 Audita (sing.) P. xi, 109
 Audite P. x, 466
 Auditis (part.) P. v, 185
 Auditus (sub. sing.) A. 587. H. 656
 (plur.) A. 322
 Audiunt P. i, 18
 Avellitur S. ii, 963
 Avem P. iii, 171
 Avenas A. pr. ii, 46
 Avenis H. 219
 Aventini S. i, 121
 Averno (gen.) S. i, 389
 Averno H. 128. 963. Ps. 92
 Aversa (sing.) P. xiv, 41
 Aversis H. 844
 Avertat ora de hostia P. x, 289
 Aves (sub.) C. i, 13
 Aufer H. 939
 Auferas P. v, 456
 Auferat A. 1018
 Aufert S. ii, 112. 554
 Auferte C. i, 5. P. i, 65
 Augens H. 433
 Augeret Ps. 184
 Auget C. xi, 4. S. i, 286
 Augur A. 296
 Augure P. x, 615. S. ii, 894
 Augures P. x, 1054
 Augurium P. vi, 151
 Augurius P. vi, 7

- Augusta (sing. nom.) P. xi, 190 (abl.)
 S. i, 103
 Auguste S. ii, 763
 Augusti P. xi, 232. S. i, 293
 Augustior ore P. v, 233
 Augustissime S. ii, 1114
 Augusto S. i, 172
 Augustum (adj.) H. 161
 Augustum (sub.) S. i, 247. ii, 430
 Augustus P. ii, 119
 Avia (plur.) v, 40. P. xi, 149. S. ii, 903
 Avibus P. v, 536. H. 230. Ps. 791. S.
 ii, 1032. 1048
 Avidæ (sing.) H. 960
 Avidam gulam H. 810. 811
 Avidæ (adv.) Ps. 562
 Avidos D. 44
 Avidus S. ii, 175 vini i, 126
 Avis (volucris) C. iii, 167. S. ii, 60 mi-
 nistram sigillam P. x, 234
 Avis (ab avus) Ps. 875
 Avita (abl.) S. ii, 8
 Avitæ (gen.) Ps. 542
 Aviti (gen.) S. ii, 734
 Avito S. ii, 611
 Avium H. 295. Ps. 617
 Aula (nom.) P. ii, 551. S. i, 161. S. ii,
 767 (abl.) A. 329. Ps. 876. S. i, 469
 Aulæ (gen.) P. i, 41. xiv, 62. H. 463.
 Ps. 806 (dat.) C. vi, 72
 Auleis P. v, 366
 Avorum C. xii, 197. P. ii, 77. A. 545.
 922
 Avos C. iii, 133. S. i, 42. 180
 Aura (nom.) C. ix, 113. x, 12. P. ii,
 390. A. 143. S. ii, 86. 801. 814
 Auræ (plur.) C. x, 145. A. 1018
 Auram celestis muneris hauriunt P. v,
 519. 520
 Auras C. iv, 63. vi, 29. vii, 31. x, 43.
 P. i, 83. x, 553. xi, 65. xiv, 92. H.
 298. 536. 819. 824. Ps. 52. 189. 297.
 720. S. i, 448. ii, 396 unas capit
 pius et impius ii, 783 madentes Per-
 sicorum aromatum P. x, 363
 Aurata (sing.) Ps. 358 (plur.) P. vi, 154
 Auratis P. xi, 220. A. 609. Ps. 305.
 810
 Auratum S. i, 624
 Aure H. 656. Ps. 138. S. ii, 729. 1035
 percipit mugitus tubarum H. 917. 918
 Aurea (sing. nom.) C. xi, 60. A. 386.
 597. Ps. 826. S. ii, 27. 1113 pompa
 tori P. iii, 111 corona (abl.) x, 1014
 (plur.) H. 418. 926. S. i, 73. ii, 249.
 697. 831
 Aureis P. i, 2. ii, 174. xii, 31 coronis
 ii, 276
 Aurem P. i, 18. v, 559 præbuit S. i, 83
 reserare loquelis A. 578
 Aureo P. ii, 365
 Aureolis P. iii, 197. H. 273. S. i, 641
 Aureorum nominum P. iv, 165 tempo-
 rum x, 206
 Aureos P. i, 65. ii, 101 nummos 293
 Aureum pudorem P. xiv, 32. 33
 Aures P. i, 78. v, 325. x, 1037. A. 399.
 H. 319. 651
 Aureus P. pr. 15. D. 42
 Auri (gen.) C. vii, 78. P. i, 88. ii, 115.
 x, 1084. xiv, 102. A. 631. H. 258.
 397. Ps. 457. 598. S. i, 67. D. 106
 Auribus A. 324. H. 271. 301. Ps. 746.
 S. ii, 270
 Auriculas A. 326
 Aurifluus Tagus S. ii, 604
 Auriga (nom.) Ps. 413
 Auris (plur.) S. ii, 153
 Auritis legibus A. 767
 Aurium C. ix, 64
 Auro P. ii, 68. 71. 198. H. 258. Ps.
 336. 516. 539. 588. 838. 854. S. i,
 418. 466. 487. 636. S. ii, 180 corus-
 cat frons hostiæ P. x, 1024
 Aurora (nom.) C. i, 22. S. ii, 598
 Auroræ A. 612. Ps. 380
 Aurulenta P. xii, 49
 Aurum C. i, 93. xii, 64. P. ii, 135. 189.
 197. 203. P. x, 511. xii, 40. A. 159.
 646. 441. 491. S. i, 123. ii, 151. D.
 40. 82
 Ausa (sing. nom.) C. vi, 110. P. vi, 106.
 Ps. 498
 Ausi (plur.) S. ii, 866
 Ausim H. 80. S. i, 647
 Ausit P. v, 414. H. 47
 Ausoniæ A. 380. S. ii, 19
 Ausoniam S. i, 558
 Ausonii regni S. ii, 1114
 Auspicato (adv.) P. x, 414
 Auspice S. ii, 707. D. 125
 Auspiciibus S. i, 278. ii, 563
 Auspiciis S. i, 238
 Austeritas P. ii, 325
 Austri D. 82
 Austrum Ps. 631
 Ausus est C. xii, 31. P. v, 529. H. 218.
 517. S. i, 310
 Autumat H. 16
 Autument P. x, 83
 Avulsis Ps. 633
 Avus A. 296
 Auxerunt A. 730
 Auxilii H. 468. Ps. 200
 Auxilio P. x, 693. Ps. 574 venere S. ii,
 535
 Auxilium A. 155. Ps. 175 surgit in H.
 410

Auxit Pa. pr. 8

Axe C. viii, 11. P. iii, 179. S. i, 317
sub uno habitant S. ii, 783 sub igneo
C. v, 92

Axem H. 907. Pa. 336. 415. 833 æthe-
rium S. i, 144 poli P. i, 88

Axis C. xi, 107. S. ii, 533

Azymon A. 353

B.

Baal A. 325

Babylon H. 449

Babylonicum P. vi, 110

Babylonis C. iv, 43. A. 129. S. ii, 549.
D. 90

Baca (nom.) C. iii, 55

Bacas H. 270

Bacchantia gaudia H. 376

Bacchantis A. 400. S. ii, 892

Bacchatus apertis jugulis S. ii, 671

Bacchi S. ii, 857

Bacchica (plur.) S. i, 188. 629

Baccho S. i, 129

Baccis A. 339. S. ii, 230

Bactra A. 613

Baculo P. ii, 147. Pa. 485

Bajanis aquis S. ii, 740

Balantis A. 352

Balatibus H. 323

Balbotit P. x, 12

Balnea H. 763

Balsama C. v, 117. xi, 76. P. xi, 194.
A. 482. Pa. 319

Baptisma P. ii, 375

Baptismate A. 697. 881. Pa. 103

Baptista, Joannes P. v, 376. D. 117

Barathro C. xi, 40. A. 785. S. i, 294

Barathrum P. v, 249

Barbam P. x, 272. 1044

Barbara (sing.) Pa. 133 gens linguis A.
194 (plur.) C. xi, 70. H. 457. 784.
S. i, 44. ii, 815. D. 84

Barbaras P. i, 47

Barbaricis H. 437. S. i, 449

Barbaricos A. 143

Barbaries H. 100. Pa. 753

Barbaris C. v, 39

Barbarorum Pa. pr. 31

Barbaros P. ii, 333

Barbarum (neut.) C. xii, 117 (gen.)
P. x, 708

Barbarus P. 4. 121. v, 467. S. ii, 691

Barbati (gen.) A. 200

Barbatus S. ii, 890

Barbatus S. i, 350

Barbis hirsuta cutis solvitur P. x, 559

Barcinon P. iv, 33

Bardus A. 296

Bassorum S. i, 569

Beata (sing. nom.) P. pr. 4. x, 735 (abl.)
H. 954

Beate (voc.) P. v, 1

Beate (adv.) P. x, 209

Beati (sing.) P. iv, 95. A. 16. Pa. pr.
3 (plur.) C. 12. 206

Beatior C. ii, 89. x, 89

Beatis P. v, 516. vi, 27. Pa. pr. 61

Beato H. 929

Beatorum P. i, 6

Beatum P. x, 105

Beatus C. vii, 216. ix, 19. P. v, 372.
x, 834 o terque, quaterque et septies

P. ii, 530

Belia (abl.) H. 521. Pa. 714

Beliade H. 611

Bella P. iii, 33. iv, 157. x, 84. H. 253.
500. Pa. 184. 198. 308. 747. 804.

902. S. i, 379. ii, 550. 641. 683. D.
75 gerit H. 409

Bellantibus S. ii, 27

Bellator Pa. 299

Bellatrix Pa. 133. S. ii, 489

Belli H. 427. Pa. 37. 115. 158. 260.
420. 474. 770. S. ii, 10. 527. 728

Bellica virtus Pa. 208 (abl.) C. ii, 47.
Pa. pr. 20 (plur.) signa C. v, 55

Bellicosus Pa. pr. 13

Belligeri (gen.) Pa. 806

Bellis P. x, 627. S. ii, 667. 1131

Bello H. 514. Pa. 238. 356. 379. 697.
S. ii, 420 sueta virtus P. i, 33

Bellona (nom.) Pa. 236. 557. S. ii, 599

Bellorum Pa. 387

Bellua (nom.) P. x, 1026. xi, 76

Bellum (gen.) P. x, 149

Belluam P. v, 414

Belluas P. x, 833

Belluinis faucibus C. vii, 114

Bellum C. v, 47. Pa. 320. 434. 632. S.
ii, 514

Belzebulis P. v, 267

Bene C. x, 115. P. x, 790. xi, 331. Pa.
581. 850. S. ii, 1104 est quod P. ii,
349

Benigna (sing. nom.) P. iii, 124

Benignam opem C. vii, 213

Benigne (adj.) C. vi, 4

Benigne (adv.) Pa. 580

Benigni (sing.) C. vii, 84

Benignis P. v, 330

Benigno ore A. 49

Benignum H. 659. S. ii, 592 opus C.
x, 63

Benignus C. vi, 93. ix, 71. P. pr. 12.
ii, 581. vi, 4. x, 136

Berecynthiacus sacerdos S. ii, 51

- Beryllum Pa. 855
 Bestia (nom.) H. 197. 198. Pa. 719
 Bestialibus villis C. vii, 153
 Bestiam C. vi, 105
 Bestiarum C. vii, 62. P. v, 398
 Bethania D. 149
 Bethlehem P. x, 737
 Bethlem C. vii, 1. xii, 78. 105. D. 101
 Bibant naufragium P. xi, 74
 Bibat illecebras H. 315
 Bibe P. v, 153
 Bibendam P. x, 726
 Bibendi C. vii, 161
 Bibendus P. x, 736
 Biberunt P. x, 737
 Bibit C. v, 20. A. 886. H. 593. 859.
 S. i, 399. ii, 669 errorem cum lacte
 i, 202 ore rogum P. iii, 160 alvo
 Christum Virginitas A. 583 totis me-
 dullis obliviale poculum C. vi, 15
 Bibulæ arenæ (plur.) P. xi, 141
 Bibulus alveus S. ii, 929
 Bibunt H. 392
 Bidentis H. pr. 7
 Bifestum diem P. xii, 66
 Bifida (plur.) Pa. 647
 Bifidæ lucis H. 3
 Bifidas P. xii, 57 lucis H. 93
 Bifido H. 792 æquore percat C. v,
 68
 Bifori cardine Pa. 666
 Biformia Pa. 761
 Biformis Pa. 569
 Bifrons Janus S. i, 233
 Bifrontem Janum P. ii, 449
 Bigas P. xi, 95 boves S. i, 361
 Bijugum S. i, 128
 Bile Pa. 777
 Bilem P. x, 394
 Bimaris Corinthi S. ii, 351
 Bina H. 8
 Binis P. ii, 538. xii, 8
 Bipedi S. ii, 816
 Bipennem ad publicam præbenda cervix
 P. i, 55
 Bipenni S. ii, 1010
 Bipennis D. 86
 Bis C. pr. 16. P. iv, 1. xii, 10. A. 217.
 Pa. pr. 57. S. i, 410 terna A. 997
 quino mense P. x, 782 sex A. 739.
 S. ii, 461 sena C. xii, 192 seni D.
 148 inclyte P. v, 537
 Bisulcas ungulas P. i, 44
 Bisulcis P. x, 73
 Bitumen mixtum pice P. v, 199
 Bitumine H. 826
 Bivius S. ii, 849
 Bivio H. 60
 Bivium H. 791
 Blanda (sing. nom.) Pa. 899 largitas C.
 vii, 210 (abl.) fame C. iv, 50 (plur.)
 H. 592
 Blande (adv.) P. ii, 63. v, 18
 Blandi (sing.) P. xi, 91
 Blandis H. 304
 Blandita (sing. nom.) A. 996
 Blanditi (plur.) S. i, 26
 Blandos S. i, 62
 Blandum P. vi, 155
 Blandus C. vi, 11. A. 395. S. i, 285
 Blasphemias (ver.) A. 847
 Blaspheme (voc.) A. 16. H. 2
 Blasphemi (gen.) D. 156
 Blasphemia Pa. 715
 Blasphemis A. 772
 Blasphemus P. i, 75
 Blateraret P. x, 913
 Bombum A. 845
 Bombyx P. x, 512
 Bona (sub.) C. pr. 29. A. 739. H. 156.
 354. S. ii, 105. 166. 216
 Bona (adj. sing.) H. 630. Pa. 248
 Bone C. iii, 1. v, 1. P. x, 246. Pa. 11
 Boni (sub.) P. ix, 104. H. viii, 337.
 247. Pa. 233. S. i, 530. ii, 77
 Bonis C. pr. 18. P. ii, 545. Pa. 727. S.
 ii, 128. 898
 Bonitas C. v, 162
 Bonitate A. 310. S. ii, 805
 Bonitatis H. 184
 Bonorum (sub.) C. iv, 74
 Bonum (sub.) C. iv, 24. P. i, 115. xiii,
 15. 99. H. pr. 45. 338. 340. 342.
 346. 440. S. ii, 139. 1018
 Bonum (adj.) C. viii, 77
 Bonus C. iv, 60. P. i, 21. iii, 86. iv,
 155. xii, 47. xiii, 57. H. 184. 691.
 693. 939. S. i, 619. ii, 433. D. 93
 Booz H. 787
 Boreæ S. ii, 533
 Boreas A. 661
 Boræ Pa. 847
 Bos P. x, 1049
 Bosporeum C. v, 147
 Botryonis H. 478
 Bove S. i, 61 aureo P. ii, 366
 Bovem S. i, 77
 Boves S. i, 361
 Bovis P. x, 1009
 Brachæi duplicis palmam talisti P. v, 538
 Brachia C. iii, 54. P. vi, 108. xi, 199.
 A. 31. S. i. pr. 16
 Brachia C. xii, 170. P. v, 109. x, 851.
 1062
 Bractea P. x, 1083. S. i, 436
 Bractealis fulgor setas infect P. x, 1085

Bracteolas P. xii, 49
 Bracteolis crepitantia lora Pa. 325
 Brennum S. ii, 561
 Breve P. x, 973. xiv, 107. S. ii, 163
 Spatium C. x, 35
 Brevem C. vii, 171. ix, 94. P. x, 1138.
 S. ii, 108
 Breves P. xiii, 30
 Brevi (adj.) P. li, 400. A. 530
 Brevi (adv.) P. ii, 267
 Brevibus P. ix, 23. S. ii, 898
 Breviore P. ii, 151. xi, 221
 Breviorem S. i, 318
 Brevioribus S. ii, 864
 Brevis P. x, 693. A. 175. C. viii, 13
 Brevitate S. ii, 113
 Breviter S. i, 166
 Britannos P. xiii, 103
 Bromium S. i, 131
 Bromius S. ii, 495
 Bruchus H. 229
 Brumas A. 427
 Bruta gentilitas P. i, 94 (plur.) H. 139.
 Pa. 518
 Bruti S. i, 557
 Bruto fastidio C. vii, 89
 Brutum C. xi, 88 Scitum Caesaris P. v,
 66
 Bubulcus P. x, 195
 Bubulis ofellis P. x, 383
 Bubulus P. x, 1007
 Buculas Ps. pr. 31
 Buccina (nom.) C. xi, 105. S. ii, 528
 Bullis Pa. 475
 Busti A. 415
 Bustis C. ix, 99. S. i, 405
 Bustuali antro C. ix, 52
 Buxa P. ix, 49

C.

Cachinni (sing.) Pa. pr. 49
 Cachinnis P. ii, 323
 Cachinno S. ii, 403
 Cachinnos P. x, 226
 Cacumen C. xii, 52. P. xii, 17
 Cacumina A. 246
 Cacumine C. v, 24
 Cadant P. x, 478
 Cadat C. xii, 24. P. x, 658. 879. xiii,
 68. S. ii, 1125
 Cadaver P. v, 387. 437. 458. x, 806.
 1041. H. 606. Pa. 474. 724
 Cadavera C. x, 41. 61. S. ii, 569. 718.
 D. 11
 Cadavere A. 756
 Cadaveri P. x, 374

Cadaveribus P. xi, 76
 Cadentem Ps. 437
 Cadentem C. xi, 42
 Cadet P. x, 537
 Cadit C. ix, 72. P. vi, 66. x, 804. A. 955.
 H. pr. 62. 241. Pa. 257. 699. S. i,
 266. ii, 1010 in faciem A. 320 in
 vitum P. x, 989. S. ii, 989
 Caduca res P. x, 437
 Caducam A. 1044
 Caduci (sing.) H. pr. 51. Pa. 457 cor-
 poris C. ix, 16
 Caducis C. vi, 21. vii, 177. x, 21. P.
 pr. 26. vi, 119. A. 17
 Caduco H. pr. 43
 Caducum P. v, 301. x, 608. S. i, 430
 hospitum A. 890
 Caducus S. ii, 111
 Cadunt P. v, 76. x, 1052. Pa. 286. S.
 ii, 752
 Cæca (sing. nom.) P. ii, 232. H. 629
 vis mortalium C. ii, 33 (abl.) Pa. 411.
 S. i, 400 (plur.) P. v, 72. xiii, 62.
 A. 329. S. ii, 863
 Cæci (sing.) D. 131
 Cæcilianus P. iv, 156
 Cæcis P. x, 589. 955. H. 140
 Cæcitas C. ii, 93. P. ii, 377. v, 269.
 x, 371 errans Iuli P. ii, 456
 Cæco R. vi, 128. xi, 111. H. 885. A.
 641
 Cæcorum A. 126
 Cæcos A. 126. 675
 Cæcum Ps. 271. 484. S. ii, 1073
 Cæcus P. xiv, 48. A. pr. 2. 37. 698
 Cæde (sub.) C. vi, 82. P. i, 7. x, 879.
 1010. 1053. A. 543. H. pr. 17. 142.
 Pa. pr. 28. 346. 422. D. 195
 Cædere Ps. pr. 23
 Cædes C. ix, 85
 Cædibus C. iii, 59. P. v, 83. x, 93. xi,
 44. Pa. 538. S. ii, 296. 1126. D.
 113
 Cædis P. x, 826. S. ii, 664
 Cæditur A. 349 aris caper Baccho S. i,
 130
 Cæmenta S. ii, 246
 Cæmentum A. 515
 Cæsa (sing. nom.) P. xi, 72. Pa. 61
 enae virtus P. i, 49 (abl.) Pa. 304
 (plur.) P. lii, 198
 Cæsa (sing.) P. iv, 118 (plur.) S. ii,
 288
 Cæsar Augusta P. iv, 54
 Cæsar Augusta P. iv, 142
 Cæsar Augustam urbem P. iv, 3
 Cæsarum P. v, 108
 Cæsareum S. i, 250

- Cæsari P. ii, 97
 Cæsariem Ps. 358
 Cæsaries P. xiii, 30
 Cæsaris P. i, 34. 62. ii, 14. 97. v, 66. vi, 41
 Cæsarum A. 478
 Cæsi (plur.) P. viii, 3
 Cæsis P. xi, 161. S. ii, 544
 Cæso C. xii, 159. P. x, 187
 Cæsorum S. ii, 63
 Cæspes P. iv, 94. x, 187
 Cæspite C. iii, 97. P. v, 50. 453. A. 187. Ps. 266 ab imo C. x, 123
 Cæspitem P. xii, 8. 46
 Cæspitis Ps. 880
 Cæsus P. v, 371. Ps. 871
 Cætera (plur.) C. xi, 22. A. pr. 1. 7. H. 251. S. ii, 1115
 Cæteri (plur.) C. xii, 29. S. ii, pr. 21
 Cæteris P. ii, 40. 435. x, 415. 830
 Cain H. pr. xi, 63. D. 8
 Caio P. iv, 181
 Calphas D. 157
 Calagurris P. iv, 31
 Calami (gen.) A. 596. H. 549
 Calamis C. v, 52
 Calamos A. 148. S. i, 366. ii, 524. 962. 1030
 Calamum C. iii, 48
 Calatho C. iii, 76
 Calathos P. iii, 205. Ps. 327
 Calcabo S. ii, 173
 Calcanda (plur.) D. 68
 Calcans P. v, 477
 Calcant pedibus C. v, 124
 Calcantem A. 131. S. ii, pr. 18
 Calcarat Ps. 269
 Calcare P. vi, 88. vii, 59. H. 778. Ps. 210. S. ii, pr. 30. 748
 Calcaret Ps. 652
 Calcaribus Ps. 253
 Calcarit A. 664
 Calcas S. i, 429
 Calcasse H. 473
 Calcat C. ix, 49. P. v, 166. xiv, 112. A. 887. 908 pede Ps. 32
 Calcata morte A. 1065 (plur.) 736. S. ii, 525
 Calcatis Ps. 320
 Calcatrix mundi Ps. 587
 Calcatas A. 653
 Calcavit D. 170
 Calce C. iii, 128. P. vi, 91. xiii, 77. xiv, 113. D. 138
 Calceamenta P. vi, 74
 Calceis P. x, 159
 Calcentur P. v, 106
 Calcibus Ps. 596
 Calcis Ps. 653
 Calculanda (sing. nom.) P. ii, 131
 Calculus H. 272. Ps. 870
 Calefacta (plur.) P. xiii, 49
 Calens C. v, 20 in culpam sanguis P. ii, 213
 Calent moechorum furta P. x, 183
 Calente sole C. vii, 207
 Calentem Christo puellulam P. xiv, 12
 Calentes P. i, 7. S. ii, 9
 Calentia vota P. xiv, 76
 Calentis nequitiæ H. 318. 319
 Calet C. iii, 91. H. 586
 Calere S. i, 171
 Calerent P. xiii, 72
 Calida (sing. nom.) A. 143
 Calidi (sing.) S. i, pr. 19
 Calidis H. 512. 596. S. i, 110. ii, 405. D. 116
 Calido Ps. 154. 808. S. ii, 961
 Calidos Ps. 50. 217 annos S. ii, 329
 Calidum H. 327
 Caligant H. 3
 Caligantes animas S. i, 291
 Caligine H. 179. Ps. 351. 483. S. i, 400. 413
 Caliginem P. x, 431. 963
 Caliginis P. v, 350. xiii, 52
 Caligo C. ii, 5. A. 679
 Calix P. x, 736
 Calle recto C. vii, 50
 Callebas C. xi, 20
 Callem fl. 798
 Callens H. 225
 Calles S. ii, 844
 Callida (sing. nom.) Ps. 257. S. i, 82. D. 71 fraus C. ii, 21 (abl.) C. vii, 193 (plur.) P. v, 267. S. ii, 644
 Callide (voc.) A. 406
 Callidus C. iii, 41. A. 468. H. 712. 807
 Callum pectoris P. v, 177
 Calor C. x, 38. P. vii, 87. A. 839. H. 75. 965 vitalis P. ix, 92 laudis Ps. 24
 Calore Christi fidem incendit P. vi, 21
 Caltha C. v, 114
 Calvis S. i, 631
 Caluit S. i, 253
 Calumnia (nom.) H. 639
 Calumniam P. x, 981
 Calumniosis A. pr. 20
 Cameli (gen.) D. 118
 Camilli P. ii, 14
 Camillo S. ii, 721
 Camillos S. ii, 557
 Caminis C. xii, 196. P. vi, 102. x, 294. S. i, 307
 Caninos H. 923

- Camena* C. iii, 26. ix, 3
Camenas P. vi, 163. S. ii, 47
Cameros arcus P. xii, 53
Campania (nom.) S. ii, 745
Campanus P. xi, 208
Campestre P. xi, 93
Campi (sing.) P. x, 846. xiii, 76. Pa. 152. 637. S. i, 316. ii, 939 (plur.) P. xi, 211
Campis S. ii, 570
Campo C. viii, 41. P. xi, 243. H. 415. 800. Pa. 40. 468. S. i, 181. 338
Camporum Ps. 686. S. ii, 598
Campos S. ii, 920
Campum Ps. 21. 266. 573
Cana fides H. 854 ingenia A. 561
Canam C. ix, 1. A. 742
Canat C. pr. 38. i, 51
Cancrum A. 619
Candens spuma P. v, 490
Candentes P. xi, 186
Candentia Ps. 892
Candida P. xi, 203. xiii, 87. H. 968. Pa. 500. 821. D. 1 via A. 536 (plur.) H. 156 gaudia Ps. 901
Candidatas P. x, 355
Candidatis P. iv, 145 cohortibus P. i, 67
Candidi chori sanctorum (plur.) P. v, 373
Candidior 374. P. iii, 163
Candidiore S. i, 547
Candidis C. v, 124
Candidus nive genus linguam P. xiii, 11
Candido tramite P. xiv, 93
Candidulo C. iii, 157
Candidum diem C. ix, 77
Candidus C. iv, 16
Candor P. i, 89. xiii, 86. S. ii, 753
Candore C. ii, 70. x, 49
Cane P. iv, 149. A. 216
Canebat P. iii, 142. x, 838
Canendo C. ii, 53
Canendum P. x, 19
Canens oliva P. xii, 32
Canente P. x, 791 Gallo C. i, 39
Canes (sub.) P. x, 806. S. ii, 614
Canet C. iii, 90
Canis (adj. plur.) S. i, 200
Canibus P. v, 388. Ps. 721
Caniformem A. 195
Canina facundia (nom.) H. 403
Canini (gen.) S. ii, 353
Canis (sub.) P. x, 258. A. 980
Canis (adj.) A. 480. S. ii, 1076
Canistris C. iv, 62. P. iv, 16. A. 740
Canit C. i, 67. P. xiii, 95 triste tuba C. v, 50
Canitem P. iii, 25. xi, 136. S. ii, 637
Canides C. pr. 23
Cannas S. ii, 568
Canopi S. ii, 921
Canopica regna P. iii, 59
Canopus P. x, 255
Canoro mare H. 481
Cantamen magicum P. xiii, 23
Cantamine S. ii, 176
Cantantes P. vi, 111
Cantare D. 91
Cantharis C. ix, 28
Cantharus P. x, 299. Pa. 307
Cantilem (plur.) P. x, 205
Cantor S. ii, 646
Cantu C. i, 63. ii, 50. S. i, 120
Cantus (sing.) P. iv, 151 (plur.) obmutescere jubet A. 147
Canum (sub.) P. v, 147
Canunt C. v, 123
Capacem C. vi, 105. H. 98
Capaces Christi P. ii, 276 virtutum P. x, 743
Capaci Ps. 464
Capacis alvi C. vii, 115
Capax S. ii, 162. 793 justi A. 803 fructibus vocibus C. ix, 66
Capa P. v, 49 experimentum P. ii, 407
Capellam P. x, 618
Capellis H. 236
Caper S. i, 129
Capere C. iii, 10. A. 1035
Caperet S. ii, 1119
Capessit P. v, 368. vi, 7. Pa. 574
Capessunt Pa. 304
Capi P. x, 663
Capiam S. ii, 189
Capiant P. x, 430
Capiebat Ps. 822
Capienda (sing.) S. ii, 908
Capiet C. iv, 92
Capillo Ps. 263
Capillos C. vii, 160. P. x, 274. xiii, 30. Ps. 687
Capillum P. i, 86. 110
Capio spem H. 936
Capit P. x, 440. xiii, 34. A. 86. 587. 705. 783. H. 335. Pa. 486. 566. S. ii, 120. 894. D. 31. 69 arma S. ii, 641 auras unas pius et impius S. ii, 783 nil diurnum nox P. x, 590
Capita Ps. 871. S. ii, 635
Capitalis criminis S. ii, 804
Capite S. i. pr. 28 in porta H. 491
Capitis (sub.) C. viii, 23. P. xiii, 36. H. 652. Ps. 59. S. i, 141. 345. ii, 353 nix C. pr. 27
Capitoli S. ii, 687
Capitolia A. 444. S. i, 182. 216. 535. 632. S. ii, 833
Capiunt P. xi, 211

- Capiuntur S. ii, 1065
 Caprearum S. i, 363
 Capta (nom. sing.) P. i, 61. ii, 11. xi, 242. A. 773. Ps. pr. 54. S. i, 64. ii, 908. D. 89 (abl.) S. ii, 518. 693 (plur.) P. i, 98. A. 401. Pa. 214. S. ii, 548
 Captans S. ii. pr. 6
 Captare H. 139
 Captas (adj.) S. ii, 62
 Captator P. v, 19
 Capti (sing.) Ps. 715 (plur.) S. i, 616
 Captiosis strophis A. pr. 25
 Captis H. 153. Pa. pr. 25. 170
 Captiva (sing. nom.) A. 548. H. 818. S. ii, 148. 409. 875 (plur.) 350
 Captivus (sing.) S. i, 124
 Captivas H. 306. 455
 Captivi (plur.) H. 446
 Captivis S. ii, 732
 Captivo Ps. 603
 Captivos H. 212. S. ii, 558
 Captivum P. ix, 37
 Captivus S. ii, 1069
 Capto Ps. 392. 539
 Captum C. vii, 182. P. x, 664. xi, 93. Pa. pr. 20
 Captus S. ii, 138. D. 11
 Caput P. xi, 208
 Capulum Ps. 137. 147
 Caput C. iv, 41. xii, 60. P. ii, 316. 440. iii, 84. 157. iv, 12. 37. v, 366. vi, 2. 143. x, 763. 823. xi, 65. 80. 127. xii, 15. xiii, 47. xiv, 26. 89. 113. A. 326. 455. 576. 630. H. 32. 131. 179. 280. 556. 588. 801. P. 30. 69. 91. 183. 282. S. i, pr. 53. 75. 356. 418. 497. 554. ii, 430. 602. 721. 978. D. 101. 102. 124. 134. orbis S. ii, 661. natale vitiatorum H. 204. summum sæculi P. x, 167. gladio feriere P. iii, 116
 Cara (plur.) P. i, 52. H. 727
 Carbasa Ps. 744
 Carbacea (sing. nom.) Ps. 186
 Carbaso P. v, 451. S. i, pr. 48
 Carbonibus P. x, 917
 Carbonum P. v, 219
 Carcer P. i, 46. v, 61. 247. vi, 26. 26. 27
 Carcere C. x, 22. P. v, 280. 375. x, 794. xiii, 63. Pa. 906. S. i, 470. D. 141. membrorum septas H. 919. pœnarum H. 928. venarum Ps. 595
 Carceralem stipitem P. v, 552
 Carceralis cœcitas P. v, 269
 Carceream cateham P. vi, 16
 Carcereis S. i, 492
 Carcerem P. v, 549. x, 205. mortis C. 19. 76
 Carcere situ P. xi, 53
 Carceres H. 832
 Carcerem S. ii, 468
 Carceri P. v, 329
 Carceribus A. 659
 Carceris C. v, 184. P. v, 137. 345. vi, 72. x, 1107. S. ii, 834
 Carebit S. ii, 95
 Cardine Ps. 666. S. ii, 665
 Cardinem C. xi, 107
 Cardinum P. v, 319
 Cardo C. pr. 3. ix, 73
 Carduus C. viii, 44. S. ii, 984
 Caremus P. ii, 545
 Carendum est P. x, 527
 Carens C. iii, 140. iv, 8. A. 671. 937. H. 198. verbis P. x, 912
 Carent P. v, 71
 Carentem omni substantia C. vii, 40. sole quarto (mortuum a quatuor diebus) C. ix, 46
 Carentes Ps. 12. S. i, 291
 Caret P. iii, 203. x, 711. A. 267. 894. S. ii, 848. 996. fine i, 326. lux fulgore A. 280
 Carices P. v, 396
 Carina (nom.) P. v, 504
 Carinas (gen.) S. ii, 792
 Carinam P. xi, 73
 Cariosa vetustas C. x, 141
 Cariosorum Deorum S. i, 434
 Carmen C. pr. 42. ix, 2. P. pr. 12. v, 314. vi, 156. x, 3. convivale H. 318. sine fine tractum S. i, 658
 Carmina A. 151. 478. Ps. 664
 Carmine P. ii, 35. iii, 215. x, 869. H. 451. S. i, 562. sacro Deum concinens P. xiv, 52. 53
 Carminis P. iv, 165. x, 838
 Carnalis A. 983. vinculi P. ii, 487
 Carnaliter acta lex A. 510
 Carne C. xii, 8. P. ii, 269. x, 1058. A. 51. 71. 218. 371. 888. 999. H. 281. 511. 912. 913
 Carne lex A. 270 (plur.) 970. Ps. 765
 Carnem C. xi, 52. P. v, 571. A. 176. Pa. 78
 Carni P. x, 511
 Carnibus P. v, 99
 Carnifex C. xii, 109. P. i, 91. v, 148. 216. vi, 17. ix, 68. x, 92. 516. 543. 831. 861
 Carnificem H. 152. 599
 Carnifices P. iii, 14. 131. xi, 49. xii, 94
 Carnificina (sing. nom.) P. iii, 146
 Carnificis P. xiv, 17
 Carnificum P. x, 496
 Carnis C. pr. 29. ix, 99. P. ii, 223. iv,

118. x, 436. 507. 513. 515. 518.
 808. xi, 26. A. 35. 108. 228. 368.
 809. 816. 910. 915. 927. 966. 1022.
 H. pr. 58. 55. 466. 525. 623. 854.
 898. Pa. 79. 80. D. 44
Caruleuta (plur.) P. x, 372
Caro (sob.) C. iii, 141. x, 8. A. 97.
 109. 158. 177. 567. 879. 996. 1047.
 H. pr. 56. Pa. 76. 78. D. 8 *Verbum*
factum est A. 525
Caro (adj.) P. x, 845. H. 593
Caros P. xi, 133
Carpant membra ungulae P. x, 695
Carpas C. iv, 67
Carpe P. x, 517
Carpebant D. 47
Carpendum P. v, 388
Carpentum P. x, 154
Carpere C. iii, 109. P. x, 504. A. 951
iter P. xi, 210
Carpet C. x, 102
Carpi S. ii, 551
Carpinus esca dicatas C. viii, 76
Carpit P. x, 1118. xi, 129. H. 26 *iter*
P. iii, 45
Carpite P. iii, 201
Carpitur H. 603. P. 719
Carpit P. iv, 121
Carpitum P. x, 559
Carpunt P. x, 403. 806. H. 618. 837.
S. ii, 873
Carthaginis P. xiii, 51. 71
Carthago Afra P. iv, 17
Caruit S. ii, 95
Carum A. 1041. Ps. 737
Carus P. xiv, 24
Casa (abl.) D. 15
Casam cordis Ps. pr. 62
Casas S. ii, 298
Casibus C. pr. 15. A. 641. S. ii, 877
Cassa (sing. nom.) A. 955 (abl.) P. xi,
 60. S. ii, 999 (plur.) P. x, 30. S. ii,
 45
Cassiani P. ix, 94
Cassianum P. iv, 45. ix, 106
Cassianus P. ix, 6
Casside H. 411
Cassis (sub.) Ps. 140
Cassis lumine (adj.) A. 125
Cassos Ps. 143. 525 *ictus dentium* C. vii,
 116
Casta (sing. nom.) A. 388. H. 548
 (plur.) A. 569. H. 955. Ps. 519. 640
Castella A. 709
Casti (sing.) Ps. 56. D. 107 (plur.) C.
 i, 7
Castis H. 496. Ps. 451. 508. 844. S. ii,
 911 *parimonis* C. vii, 3
Castitas C. xi, 14
Castitatem P. x, 357
Casto H. 787 *silentio* C. vii, 30
Castra C. v, 41. 97. P. i, 38. H. 501.
S. ii, 8. 544
Castrata animum recisum virginitas H.
 958
Castraverit S. ii, 52
Castrensis Ps. 665
Castris Ps. 644. 740. 814
Castrorum Ps. 730. S. ii, 400
Castum C. vi, 130. P. xiv, 55. 129 *sa-*
pit C. ii, 32
Castus A. 396. S. ii, 784
Casu Ps. 798
Cassa (plur.) P. x, 479
Casus (sub. sing.) A. 1072. Ps. 421
 (plur.) P. x, 472. A. 1084. Ps. 892.
S. ii, 974
Catamitum S. i, 70
Catasta (abl.) P. ii, 399. x, 467
Catastro (plur.) P. vi, 33
Catastas ignes P. i, 56
Catena carceris (nom.) C. vi, 58 (abl.)
P. xiii, 53
Catene (plur.) P. i, 23. x, 185
Catenam P. vi, 16. S. i, 243 *mortis* C.
 xi, 47
Catenarum P. xi, 55
Catenas P. i, 107. A. 415. Ps. pr. 29
Catenato Ps. 674
Catenis C. ix, 52. P. i, 80. v, 16. ix,
 78. H. 273. 435. S. i, 491
Caterva (abl.) P. x, 662. Ps. 648. S.
 i, 599
Catervæ (plur.) P. ii, 179. S. ii, 733
Catervam C. vi, 148
Catervas H. 430. S. ii, 418
Catervis P. xi, 213
Cathedra Petri P. xi, 32
Cathedram P. ii, 462
Catholica (abl.) A. 291
Catholicæ (gen.) P. xi, 24
Catholicam C. pr. 39. P. vii, 9. A. 2.
S. i. pr. 59
Catholicis P. xi, 30
Catholico Ps. 107
Catilinas S. i, 530
Catonum P. ii, 446. S. i, 546
Catuli (plur.) H. 607
Catus S. ii, 10
Cava (sing.) C. v, 17. Ps. 835 (plur.)
 P. xi, 165. S. i, 302. 439
Cavam A. 958
Cavata (plur.) P. pr. 20 *Saxa* C. x, 53
Cavatis A. 753
Cavato S. ii, 646
Cavatos P. ii, 146
Caucasæ (abl.) A. 429
Cauda (abl.) S. ii, 868

- Caudis D. 70
 Cave P. x, 186. S. i, 497
 Cavea (abl.) P. vi, 63
 Cavem (gen.) S. i, 384. ii, 1090
 Caveam C. iii, 94' coeli H. 70
 Cavemus A. pr. ii, 3
 Cavendi H. 544
 Cavendum est C. iv, 28
 Cavent H. 815
 Caventi A. pr. ii, 35
 Cavere C. vi, 68. Ps. 287
 Cavernis P. v, 272. x, 1050
 Cavernoso H. 962
 Cavernosos meatus H. 320
 Caveto Ps. 758. S. ii, 1023
 Cavillo (abl.) P. ii, 318
 Cavis P. v, 70. S. ii, 1053 cratibus co-
 tarum P. xi, 57
 Caulas P. xi, 245. H. 324
 Cavo P. vi, 140. A. 386. Ps. 294 ho-
 nore H. 439
 Causa (nom.) C. vii, 100. A. 642. H.
 361. 558. Ps. 313. 607. S. i, 72. ii,
 582
 Causam H. 322
 Causas P. i, 20. S. ii, 2
 Cauta (sing. nom.) Ps. 265
 Cante (adv.) H. 746
 Canterem P. v, 230
 Canteribus P. x, 490
 Cantibus C. xii, 118
 Cautis P. x, 701
 Cantum jus erat C. xii, 145
 Cecidere S. ii, 500
 Cecidisse A. 446. H. 802. Ps. 292
 Cecidissent Ps. 135
 Cecidit D. 86. 157
 Cecinere S. ii, 712
 Cecinissent A. 234
 Cecinit Ps. 650
 Cecropia (plur.) C. iii, 71
 Cedant P. x, 55
 Cedas P. x, 1100
 Cedit C. ii, 87. P. iii, 181. 183. S. i,
 608. 634
 Cede P. x, 960. A. 178
 Cedente pelago H. 472
 Cedere C. i, 40, 72. v, 83. P. xiii, 74.
 A. 484. 507. H. 773. Ps. 143. 380.
 S. i, 263 armis P. ii, 420 leto P. x,
 725
 Cedit C. iii, 167. ix, 67. 71. P. v, 46.
 H. 879
 Cedite S. ii, 466
 Cedo P. vii, 83. x, 686
 Cedunt H. 878
 Celante Ps. 461
 Celeberrima (sing. nom.) Ps. 386
 Celeberrimus A. 451
 Celebrabant D. 125
 Celebrabat A. 150
 Celebrabitus S. i, 53
 Celebrabo P. ii, 34
 Celebrando P. xi, 193
 Celebrans Ps. 659. S. i, 214. D. 110
 Celebrant A. 378
 Celebrare P. iii, 182
 Celebrarent S. i, 181
 Celebrat P. ii, 532
 Celebrem S. ii, 615
 Celebres C. v, 126. P. iv, 106
 Celebri S. i, 237. 603. ii, 540
 Celebris A. 9
 Celer C. iii, 105. iv, 21. P. iii, 165. vi,
 116
 Celerat H. 775
 Celeres C. v, 65
 Celeri H. 850
 Cellam S. i, 574. ii, 835
 Celsa (sing. abl.) H. 495. Ps. 876
 (plur.) P. iii, 170. vii, 10. xi, 43.
 A. 346. Ps. 290. S. i, 216. 535. 581.
 ii, 883 Tonantis P. vi, 98
 Celsam (sing.) P. xii, 13. S. i, 229
 Celsam C. vii, 106
 Celsior P. x, 467. xi, 50. xiv, 80
 Celso P. v, 369. S. ii, 362. 688
 Celsum C. xi, 102. xii, 39. P. v, 224.
 xi, 77. 217. P. 186
 Censet P. i, 37
 Censeo S. i, 425. ii, 129
 Censere S. i, 391
 Censere S. i, 284
 Censes P. x, 143. 207
 Censet A. 1030. H. pr. 35
 Censibus Ps. 873
 Censor C. vii, 123. P. x, 246. S. ii,
 271. 433
 Censu S. ii, 1015
 Censum H. 956. Ps. 581
 Censura (nom.) C. vii, 92. P. ii, 62. 326
 Centena (plur.) P. x, 1052. Ps. 481
 Centenos A. 713. S. ii, 844
 Centenus P. xiv, 123
 Centifidum S. ii, 869
 Centum S. i, 470
 Centuplex fructus C. vii, 220
 Centuplicatos S. ii, 1050
 Ceperant Ps. pr. 15
 Ceperit P. x, 1088
 Cepit S. ii, 349
 Cera (nom.) P. ix, 52 (abl.) S. i, 598.
 ii, 42
 Ceram C. v, 20
 Ceras pugillares P. ix, 15
 Cerastae (plur.) H. 135
 Cerata buxa P. ix, 49
 Ceraunis Ps. 470

- Cerebri P. xiv, 117. H. 126. 313. 654
 Cerebro P. xii, 16. H. pr. 57
 Cerebrum C. xii, 119. Pa. 139
 Cereus P. ii, 72
 Cereris S. ii, 917
 Cereus P. x, 236. S. ii, 562
 Cerimonias S. i. pr. 5
 Ceris S. i, 203. ii, 50
 Cernant P. x, 432
 Cernas H. 283
 Cernat C. v, 30. H. 896. 947
 Cerne P. i, 97
 Cernens A. 368. H. 12
 Cernere C. x, 86. xii, 88. P. xi, 131.
 168. A. 18. 35. 43. 64. 111. 161.
 604. S. i, 578
 Cerneres C. ix, 100. P. v, 334. 426
 Cerneret P. x, 749. xi, 46. A. 490. H.
 735
 Cernet C. x, 111
 Cerni A. 48. 79
 Cerninus C. v, 152. xii, 37. P. x, 239.
 A. 335
 Cernis P. ii, 301. S. ii, 361. 895
 Cernit C. iv, 58. vi, 32. viii, 31. P. v,
 277
 Cernitur P. i, 104
 Cerno P. xi, 34. A. 1051
 Cernua vipera C. iii, 149
 Cernuat S. i, 350
 Cernunt C. xii, 27. P. v, 493. H. 931
 Cernuntur P. vi, 139
 Cernuo ore C. vii, 43. vertice P. xiv, 85
 Certa (sing. nom.) A. 394. H. 54. 923.
 Pa. 122. 302. 586. S. i, 328. ii, 631.
 D. 42 (abl.) P. x, 970. A. 875
 Certamen P. x, 752
 Certamine Pa. 641. 752
 Certant P. v, 497. officiis vi, 73
 Certante voto H. pr. 6
 Certantibus P. xi, 197
 Certare S. i, 619
 Certat P. v, 214
 Certatim C. v, 130. A. 685
 Certe P. x, 479. A. 485. H. 713
 Certis C. v, 2. S. i, 289
 Certissima Dei proles A. 139
 Certo (adj.) A. 669. H. 237. 689. S. i,
 310
 Certum A. 864. est P. xiv, 26
 Certus A. 855. S. i, 258
 Cervice P. xi, 85. Pa. 188. 272. 282.
 S. i, 359
 Cervicem P. x, 763
 Cervicibus P. ii, 490. H. 431. Pa. 896
 Cerviculam P. x, 836
 Cervix C. xii, 118. P. i, 55. x, 117.
 871. xiv, 87. Pa. 60
 Cessabit P. x, 1101
 Cessare P. x, 572
 Cessat P. x, 1073. H. 143
 Cesserat omne robur P. v, 131
 Cessere C. xii, 30
 Cesset Pa. 800. S. ii, 940
 Cessasse P. v, 416. A. 618. Pa. 902.
 S. ii, 78
 Cessit P. iv, 86. x, 607. A. 1043. H.
 pr. 21. S. i, 158
 Cethego (abl.) S. i, 523
 Ceu C. i, 27. 91. iv, 21. x, 22. xii,
 128. P. ii, 569. v, 223. x, 84. 277.
 920. xii, 50. A. 746. Pa. 332. S. i,
 pr. 41. 220
 Chalcedon Pa. 857
 Chaldæo A. 617
 Chalybem Pa. 143. 678. S. i, 50
 Chalybs P. i, 72
 Chananeus H. 410
 Chao (abl.) C. xii, 40. P. iii, 55. A.
 750. H. 927. S. i, 94. ii, 96
 Chaos C. v, 3. A. 823. H. 44. S. ii,
 902. noctis æternæ C. ix, 81
 Charaxat genas unguis scribentibus P.
 x, 557
 Charisma A. pr. i, 11
 Charismata S. ii, 1045
 Charismate P. xiii, 61
 Charon H. 503. S. i, 386
 Charis S. ii, 573
 Chartas S. i, 507
 Chartulas P. i, 75
 Chartulis P. x, 1115
 Charybdim S. ii, 899. sanguinis C. vi,
 107
 Charybdis A. 747
 Chelidoni P. xi, 237
 Chelydros S. i, 130
 Chelys A. 388
 Cherubin C. iv, 4
 Chettæ (voc.) H. 421
 Chirographo primo capta vita P. i, 61
 Chirugos P. x, 501
 Chlamydem S. ii, 301
 Chlamys D. 79
 Chorda (abl.) C. ix, 5
 Choreis Pa. 242. 688. fidelibus (canere)
 C. ix, 1
 Chori (plur.) P. v, 374
 Choris A. 353. S. ii, 911
 Choro P. iii, 208. S. i, 135. Angelico
 P. iii, 48
 Chorus C. ix, 109. P. iv, 74. 153. vi,
 148
 Chrisma Pa. 361
 Chrismate S. i, 587. D. 176. innovatum
 C. vi, 128
 Chrismatis C. v, 156. P. xii, 34. A. 493
 Christie C. i, 97. ii, 48. iii, 14. 166. iv,

101. v, 82. vi, 3. vii, 3. 198. viii, 1. x, 64. P. ii, 433. iii, 138. xi, 110. H. 932. Ps. 1. S. ii, pr. 61
 Christi C. i, 30. iv, 68. v, 10. ix, 2. xii, 127. 129. 143. 200. P. ii, 500. 582. A. pr. i, 12. 290. Ps. 289 ad sedile tendit P. vi, 9
 Christiana (sing. nom.) P. ii, 434 (plur. ibid.) 59
 Christiane P. ix, 30
 Christiani (sing.) P. v, 377 nominis ii, 430
 Christianis P. v, 64
 Christiano P. x, 443
 Christianorum P. x, 1002
 Christianum P. x, 406
 Christianus grex P. x, 57
 Christicolæ (sing.) S. i, 482 (plur.) P. xiii, 82
 Christicolarum C. viii, 80. x, 57. A. 485
 Christicolas P. iii, 28. xi, 39. Ps. xiii, 96
 Christicolis C. iii, 56. P. vi, 25. xi, 80. Ps. 526. S. i, pr. 79
 Christicolum S. ii, 1002 genus P. iii, 72
 Christigenam domum H. 788
 Christipotens S. ii, 709
 Christo C. iv, 15. 26. vi, 112. x, 132. P. ii, 2. x, 952. Ps. 543. S. ii, 2. D. 24
 Christum C. i, 68. v, 157. vi, 151. vii, 147. ix, 54. xii, 1. P. pr. 34. A. 288. 391
 Christus C. i, 4. ii, 4. iii, 17. 205. v, 100. vi, 75. 145. 146. ix, 4. xi, 3. xii, 136. P. iv, 71. 72. 142. xi, 240. A. 1085. H. 347. S. i, 487. 488. D. 173. Deus Ps. 910 ex Patre P. x, 600
 Chrysolitus Ps. 854
 Chrysopraxe Ps. 865
 Ciamus vocibus C. i, 81
 Cibi (sing.) A. 709
 Cibis C. iv, 29
 Cibo C. iii, 50. 173. iv, 1. 71. A. 716
 Ciborum C. vii, 188. P. v, 406
 Cibos C. iii, 13. iv, 92. Ps. 628. S. ii, 946
 Cibum C. iii, 89. vii, 67. viii, 71. Ps. pr. 61
 Cibus C. v, 97. viii, 79. ix, 61. Ps. 374. 615
 Cicatricem S. i, 15
 Cicatricum P. x, 796. Ps. 167
 Cicatrix P. iv, 129. v, 142 criminum ii, 287
 Cicutas H. 234
 Ciet lituis S. ii, 401 nomen frigentis amici A. 754
 Cilio H. 874
 Cinctu Gabino P. x, 1015
 Cinctum H. 130
 Cinere S. ii, 208
 Cinerem H. 760
 Cineres P. iii, 194. iv, 2. 38. xi, 1. 152. xiii, 98. S. i, 405. ii, 547 flues resoluta in P. iii, 120
 Cinerum S. ii, 721
 Cingere C. iii, 27. S. ii, 1006 fossia castra P. i, 38
 Cingi Ps. 25
 Cingit P. xiv, 119
 Cingula Ps. 476. S. ii, 663
 Cingulum P. i, 32
 Cingunt S. ii, 1104
 Cinis C. vii, 150. P. iv, 47. v, 195. S. i, 586
 Ciniaculus C. x, 143
 Cinnama C. v, 118
 Cinxit S. ii, 430
 Cippo Deucalionum A. 293
 Circa S. i, 432
 Circi H. 362. S. ii, 947
 Circinus S. i, 324
 Circiter P. x, 656. S. ii, 412
 Circuibat C. vii, 124
 Circuit H. 145 rota solis P. xiv, 96
 Circuito S. i, 319
 Circulator P. x, 303
 Circulis P. i, 72 reciprocatis dies administrat (sol) x, 574
 Circulum C. xi, 1
 Circulus S. i, 320
 Circum (præ.) P. ix, 13. xi, 79. A. 492. S. i, 517
 Circum H. 763
 Circumdare S. ii, 187
 Circumfer P. x, 984
 Circumferrier S. i, 423
 Circumflectit Ps. 196
 Circumflexus A. 204
 Circumflua copia (nom.) H. 334
 Circumfluis S. i, 418
 Circumfremat C. iv, 79
 Circumfusam Ps. 604
 Circumfusus P. ii, 362
 Circumligat H. 813. D. 70
 Circumplicat P. x, 272
 Circumsaltante S. i, 135
 Circumseparat Ps. 753
 Circumsidet H. 395
 Circumspicit Ps. 733
 Circumstans C. v, 67
 Circumstant S. ii, 424
 Circumstantium P. x, 521
 Circumstat Ps. 705
 Circumstatet P. vi, 148
 Circumtulit os P. vii, 37

- Circumvaga* (sing. nom.) Pa. 812
Circumvolat P. v, 402
Cirros Pa. 184
Cita (sing. nom.) P. xiv, 90 gradu iii, 61
Citæ (sing.) P. ii, 334
Citari reum jubet P. x, 969
Citata (sing. nom.) P. vi, 95
Citato gradu P. v, 210
Citetur P. x, 202
Citharam D. 74
Citharas A. 148
Citharis D. 198
Citharædi (gen.) S. ii, 523
Citius (adv.) P. x, 806. xii, 19
Cito (adj.) P. x, 38
Cito (adv.) C. x, 87. P. xii, 25
Citos iambicos P. pr. 7
Citum P. iii, 159. x, 813. A. 65
Citus S. i. pr. 88
Cives P. iv, 93. S. ii, 610
Civibus P. x, 87. H. 452. S. i, 590
Civicam coronam P. ii, 556
Civile C. pr. 18
Civilis Pa. 477
Civitas C. vii, 141. P. ii, 434. iv, 15. 198
Civitatis C. vii, 83
Civium C. vii, 144. xii, 144
Clade Pa. 669. S. ii, 519
Cladem S. ii, 689
Cladibus Pa. 495
Cladis C. vii, 138. P. x, 87
Clam D. 26
Clamabat P. x, 764
Clamant P. v, 89. x, 494
Clamarat A. 417
Clamat C. i, 5. P. x, 38. A. 401. 700. Pa. 605
Clamet A. 588
Clamitans P. x, 446
Clamo P. x, 466
Clamor P. x, 994. S. ii. pr. 11
Clamore P. xi, 79
Clamoribus P. xi, 107
Clangebat S. ii, 528
Clangens C. x, 114. P. v, 401
Clangere classicum C. v, 48
Clangeret classica belli S. ii, 11
Clangore A. 298
Clara (sing. nom.) P. iii, 187. S. ii, 905 (plur.) C. vi, 76. xii, 65. P. i, 66. x, 618. xi, 188. S. i, 540. 552. ii, 833 *draconibus signa* C. v, 56
Claram C. xii, 56. P. x, 591
Claras S. i, 369
Clarescent C. ii, 15
Clarescere Pa. 639
Claresceret jubar C. ii, 77
Clari (sing.) P. iv, 86 (plur.) ii, 276. S. i, 594. ii, 654
Claris S. ii, 847
Clarissimorum P. ii, 524
Clarissimus S. i, 490
Claritas P. x, 594
Claritatis P. x, 823
Claro P. iv, 33 *candore* C. x, 49
Claros P. xi, 162. Pa. 206. 504
Clarum P. x, 115 non videt ii, 380
Clarus P. vi, 12
Classica clangeret belli S. ii, 10 *statu implebant* Pa. 500
Classicum C. ii, 42 *clangere* v, 48
Classis S. ii, 942
Claudat P. ii, 477. v, 458
Claudatur P. x, 794
Claude H. 651
Claudentia P. xi, 9
Claudere (infin.) C. ii, 18. A. 861. S. i, 632 (2. pers. indic. pass.) Pa. 92
Claudi P. vi, 140. A. 811
Claudia (nom.) P. ii, 528
Claudicat P. ii, 231
Claudis P. x, 953
Clandit C. vii, 166. Pa. 717
Claudite vocem loquentis P. v, 97
Clauditur cogitando non videndo Deus P. x, 312
Claudum C. ii, 91
Claudus C. ii, 78. P. ii, 149. D. 183
Clausæ (sing. nom.) H. 595 (plur.) C. x, 22. Pa. 166. S. i. pr. 55
Clausam S. i, 15
Clausas P. v, 305
Clauserit H. 945
Clausi (gen.) S. ii, 834
Clausimus S. ii, 764
Clausis C. vi, 68. A. 669
Clausos S. i, 592
Claustra P. iii, 44. Pa. 666. S. ii, 692. D. 169
Claustis P. ii, 41
Clausula Pa. 778 *omnium rerum* C. ix, 11
Clausum P. v, 244. 352
Clausus C. iv, 54. ix, 64. P. x, 167. xiii, 53
Clavam P. x, 285. H. 403.
Clavibus P. ii, 43
Clavorum A. 96
Clavam consilii S. ii, 418
Clementer H. 967
Clementia C. vii, 173. P. v, 435. xiii, 65. S. ii, 1012
Cleopatra S. ii, 353
Clepere Pa. 562
Clerus P. iv, 78
Clens lapidum P. iii, 82

- Clientes S. ii, 176
 Clienti P. x, 523
 Clinicus Deus A. 205. 206
 Clivo S. ii, 888
 Clivosa (plur.) C. vii, 53
 Clivoso H. 795
 Clivum P. xii, 35
 Cloacinæ A. 197
 Cloacis P. ii, 247. Ps. 723
 Cluant S. i, 505
 Cluat S. ii, 584
 Cleis S. i, 417 virtute patria Ps. 2
 Clypeata (sing. nom.) S. ii, 534
 Clypeo Ps. 297
 Clypeorum S. i, 488
 Clypeum Ps. 568
 Cnosiam capellam P. x, 618
 Cnosii calamis C. v, 52
 Coacta (sing. abl.) H. 698 (plur.) mem-
 bra luto P. iii, 92
 Coactus (sing.) A. 1042
 Coactam A. 888. Ps. 36
 Coactis A. 920 viribus Ps. pr. 55
 Coactum A. 53
 Coactus C. vii, 131
 Coæquans P. vi, 152
 Coæternus A. 795
 Coævi sanguinis C. xii, 137
 Coagula C. iii, 68. H. 870
 Coaptat Ps. 557
 Coarctari S. ii, 776
 Coarctet C. iv, 30
 Coccum D. 63
 Coctile A. 325
 Cocto Ps. 140 est P. ii, 406
 Cocytia (plur.) S. i, 91
 Coëgerat P. ii, 494. Ps. 198
 Coëgit C. i, 72. P. iv, 47. H. 117. S.
 ii, 743
 Cœlebs S. i, 119
 Cœleste Ps. 901. S. ii, 1035
 Cœlesti A. 694. Ps. 625. S. i, 164. 271.
 ii, 255
 Cœlestia C. x, 86. xii, 35. P. x, 604.
 A. 213. H. x, 757. Ps. 86. S. i, 621.
 ii, 123. 758. 1061
 Cœlestibus P. x, 1131. Ps. pr. 39. S. i,
 142
 Cœlestis C. v, 34. P. ii, 42. v, 519.
 xiv, 62. 125 ignis P. i, 60. Roma P.
 ii, 559
 Cœlestium P. v, 189
 Cœli (sing.) C. vii, 36. ix, 22. P. i, 84.
 vi, 26. viii, 7. xiii, 99. xiv, 82.
 A. 196. H. 70. 820. 861. Ps. 639.
 S. i, 148. 150. 322. 442. ii, 126. 179.
 820. 840. 867. 874
 Cœlicolam S. i, 170
 Cœlipotens A. 660
 Cœlis P. x, 1120
 Cœlitum P. x, 270
 Cœlitus C. xii, 79. P. x, 430. xiii, 19.
 A. 554. Ps. 65
 Cœlo C. vii, 75. ix, 6. 105. x, 77. xii,
 40. P. i, 1. vi, 92. 126. x, 533. A.
 370. 633. H. 474. 816. S. i, 53. 314.
 360. ii, 275
 Cœlos P. ii, 372
 Cœlum C. i, 22. iv, 71. vi, 34. 116. ix,
 14. ii, 9. 21. xii, 11. 92. P. ii, 410.
 iv, 75. v, 7. 304. 368. vi, 122. viii,
 2. ix, 9. x, 326. 364. 1066. 1110.
 xii, 19. A. 191. 502. 637. 806. H. ix,
 57. 91. 101. 380. 518. 729. 910. Ps.
 306. S. ii, 407. 777. 809. 1061. ceu
 liber plicabitur P. x, 536
 Cœnacula S. i, 581
 Cœnam A. 719. Ps. 316
 Cœno (subst.) Ps. 722
 Cœnosas H. 802
 Cœnoso P. xi, 75 sanguine Ps. 51
 Cœperat S. i, 475. ii. pr. 34
 Cœperis P. x, 786
 Cœpimus P. x, 128
 Cœpisee S. ii, 5
 Cœpit A. 825. H. pr. 20. 25. S. i, 154.
 ii, 393
 Cœpta (sing. nom.) A. 871. H. 166. S.
 i, 241
 Cœptum A. 270. H. 173
 Coërceas C. vii, 17
 Coërceat S. ii, 630
 Coërcent P. x, 1087
 Coërces C. viii, 4
 Coërctet P. i, 107. H. 448. 471. S. i,
 328. ii, 638
 Coërctit P. ix, 42
 Cœrula (sing.) C. ii, 73
 Cœrula noctis C. v, 41
 Cœrulas animas S. i, 424
 Cœrulei (sing.) S. i. pr. 10
 Cœtibus P. v, 287. A. 532
 Cœtu P. ix, 31. D. 125
 Cœtum S. ii, 615
 Coëunt ad gaudia P. xii, 1
 Coëunte C. iii, 195
 Cogens H. 500 in unum P. ii, 144
 Cogente S. ii, 522. 542
 Cogere S. i. pr. 20
 Cogeret C. iii, 114. P. v, 16
 Cogi P. x, 912. xi, 197. Ps. 645
 Cogis C. v, 84. H. 149
 Cogit C. viii, 67. A. 142. H. 839. Ps.
 490. S. ii, 401
 Cogitando P. x, 312
 Cogitans P. x, 46
 Cogitat C. ii, 14
 Cogitet Ps. 617

- Cogitur P. x, 1086
 Cognata (plur.) C. x, 67
 Cognatam Ps. 477
 Cognatos S. i, 185
 Cognatum A. 552. S. ii, 47
 Cognitum P. v, 255
 Cognitione P. xi, 60
 Cognitis P. x, 51
 Cognito C. i, 63
 Cognitor P. x, 571. 793
 Cognitore P. x, 205
 Cognitus Ps. pr. 44
 Cognomento Ps. 710
 Cognominatus C. ix, 11
 Cognoscas P. x, 958
 Cognoscere H. 327
 Cognoscimus A. 417
 Cognostis P. x, 341
 Cognovimus A. 222
 Cognovit C. xii, 46
 Cogor P. x, 398
 Cogunt C. i, 28. P. xi, 80. H. 455. S. i, 451. ii, 463
 Cohæredum H. 110
 Cohærent C. x, 7
 Cohæres gloriæ P. v, 575
 Cohæret P. x, 804
 Cohibens Ps. 358. 859
 Cohibent H. 447
 Cohibere P. vi, 106. A. 374. S. i, 657
 Cohibet C. iii, 160. P. xi, 116. xiii, 25
 Cohibete P. v, 139
 Cohors P. xi, 212. A. 501. H. 394
 Cohortes Ps. 162
 Cohortibus C. v, 47. P. i, 67. x, 427
 Coibat palla sinu collecta Ps. 186. 187
 Coibit P. x, 374
 Coinquinatum vitilis cor C. vi, 53
 Coinquinet S. i, 506
 Coire C. ix, 100. P. v, 333. xi, 198 in unam gratiam P. ii, 442
 Coit in solidum natura tenuis ac fluxa P. x, 948
 Coitu H. 590
 Coitus (sing.) S. i, 168
 Colamus P. vi, 42
 Colant D. 84
 Colas P. v, 34. xii, 66
 Colat Ps. 708
 Colatis P. x, 170
 Colatur P. x, 213. 285
 Colenda (sing. abl.) S. ii, 406 (plur.) P. x, 246
 Colendam S. ii, 15
 Colendas P. xii, 56
 Colendi P. x, 341. S. ii, 1004
 Colendos P. x, 405
 Colendum P. x, 207. 252
 Colens H. pr. 39. S. ii, 1020
 Colere S. ii, 276
 Coleret P. xi, 6
 Coli P. v, 68. vi, 36
 Collimus Ps. 3. S. ii, 778
 Collis P. ii, 263. A. 371. S. ii, 870
 Collit P. ii, 450. iii, 79. v, 27. vi, 42. xi, 231. H. 151. Ps. 844. S. ii, 305. 488. 593. 854 amore P. iii, 5
 Collitur P. x, 952. S. i, 219. 370
 Colla C. iii, 128. P. i, 46. 72. iii, 166. v, 75. x, 750. xi, 90. A. 642. H. pr. 16. 270. 470. Ps. pr. 33. 283. 352. S. i. pr. 26. 463. ii, 513. 676. 1104 fractus C. ix, 90 dedit in laqueum H. 444
 Collabitur A. 489
 Collapsa (plur.) H. 760
 Collata (sing. nom.) A. 902
 Collatas S. ii, 419
 Collatis Ps. 28
 Collato A. 33. H. 30
 Collatum A. 794
 Collaudabilis H. 693
 Collaudent C. ix, 27
 Collecta (sing. nom.) Ps. 186
 Collegam Ps. 201 crucis P. v, 299
 Collegia sensus alti C. x, 36
 Colles Ps. 209. S. i, 298
 Colli Ps. 441
 Collibus H. 103. S. ii, 245
 Colligant P. x, 185
 Collige A. 857
 Colligit H. pr. 58 se cicatrix P. v, 142
 Collinæ (gen.) S. ii, 685
 Colliquefacta (plur.) Ps. 426
 Collinit ore signato A. 359
 Collis S. i, 121
 Collita D. 131
 Collo P. vii, 75. Ps. 535. 883
 Collucebat S. i, 496
 Collucere A. 66
 Collucis P. v, 10
 Collectamur H. 521
 Colluctantia Ps. 19
 Colluctantis A. 31
 Colluderet P. x, 970
 Collum P. x, 873. 1108
 Colluminat S. ii, 830
 Colluvionibus P. xiv, 126
 Colo P. vi, 44
 Coloni (sing.) S. ii, 788 (plur.) 282
 Colonia (gen.) P. iii, 187
 Colonis S. ii, 1022
 Colonos P. i, 117. Ps. 215. S. i, 85
 Colonos P. i, 10. A. pr. ii, 48. H. pr. 49
 Color C. ii, 7. viii, 27. x, 98. P. i, 114. A. 1067. H. 888. Ps. 704
 Colorant C. ii, 36

- Coloratis S. ii, 44
 Colore H. 277
 Colorem S. ii, 754
 Colores A. 766. H. 884. S. ii, 152
 Coloribus P. x, 350 liquidis expressa ix, 98
 Colorum P. ix, 10. Ps. 852
 Coluber C. iii, 126. 129. P. vi, 23. S. i. pr. 38
 Colubri H. 424
 Colubrum Ps. 789
 Coluerunt S. i, 34
 Coluisse S. ii, 344
 Coluit C. pr. 32. S. i, 200. ii, 305
 Columba (nom.) C. iii, 165. 166. P. iii, 161. D. 1. 10
 Columbæ (plur.) S. ii, 575
 Columbarum H. 806
 Columbis Ps. 788. D. 192
 Columna (nom.) D. 163
 Columnæ (dat.) D. 161
 Columnam lucis C. xii, 168
 Columnari luce H. 477
 Columnarum P. xi, 219
 Columnas P. xii, 51
 Columniferum radium P. iii, 52
 Columnis P. v, 32. A. 523. Ps. 868
 Colunt C. xii, 189. P. iv, 93. x, 218
 Colymbo P. xii, 36
 Coma (nom.) A. 146. H. 273 herbarum C. viii, 46 (abl.) C. iii, 63
 Comæ (dat.) D. 65
 Comam P. x, 273. 761. H. 747. Ps. 415
 Comantibus foliis P. iii, 206
 Comas (sub.) C. iii, 30. P. iii, 157. A. 57. 345. Ps. 23. 312
 Comat C. viii, 24
 Combibat P. x, 1040. Ps. 359
 Combiberint Deum medullis C. iv, 18
 Combiberunt sæcula vetusta crucem P. x, 630
 Combibit H. 610
 Comes P. xi, 246. xiii, 48. Ps. 174. 278. 503. S. ii, 709 est iusti lux H. 705
 Cometa (nom.) C. xii, 21
 Comi vultu Ps. 277
 Cominus C. iv, 49. ix, 9. P. ii, 531. v, 282. x, 636. A. 34. H. 416. Ps. 18. 702. 820. S. ii, 742
 Comis (subst.) S. ii, 692. 1104
 Comitante A. 500. S. ii, 731
 Comitantibus P. vi, 15. xi, 27
 Comitata (sing. nom.) Ps. 163. 802 choro Angelico P. iii, 48 (plur.) C. x, 44
 Comitatu S. i, 125
 Comitatum A. 532
 Comitatur H. 780
 Comitatus (sub. sing.) Ps. 466
 Comitatur his gemmis Ecclesia P. ii, 305
 Commaculans Ps. 90
 Commeanum A. pr. ii, 48
 Commemini P. xi, 231
 Commendat H. 387
 Commenta P. v, 268. Ps. 465
 Commenti S. i, 345 genus novellum P. vi, 38
 Commercialia Ps. 34. S. ii, 614
 Commilito Ps. 471
 Commiserat Ps. 127
 Commisit H. 569. S. i, 438
 Commissa (plur.) A. 544
 Commissura (nom.) Ps. 679
 Commissuris Ps. 828
 Committant S. i, 378
 Committe P. ii, 221
 Committere S. ii, 465
 Committit H. pr. 46
 Committitis S. ii, 1023
 Commotior P. v, 41
 Commune P. v, 574. Ps. 727. S. ii, 607. 614. 778 est vivere 806
 Communem S. ii, 780
 Communio aëris et cœli S. ii, 820
 Communis S. ii, 86
 Commutabile H. 758. 890. S. ii, 408
 Compacta (plur.) C. x, 15
 Compagne P. v, 302. x, 1042. A. 954
 Compagibus P. x, 1017. xi, 131. Ps. 768
 Compaginat P. x, 890
 Compago C. x, 96. P. x, 493. D. 124 ossium P. v, 111
 Comparabit P. x, 1135
 Compede H. 444. S. i, 492
 Compellat D. 30 affatu brevi iudicem P. ii, 400 his dictis virum P. v, 284
 Compellit Ps. 445
 Compellunt P. v, 82
 Compendia A. 175
 Compendiosus exitus P. ii, 335
 Compensant C. viii, 51
 Compensare S. i, 530
 Compensat P. v, 398
 Comperta (plur.) P. xi, 15
 Compertam fando retro poenam P. v, 256
 Compertum S. ii, 314
 Compes H. 849
 Compescitur P. xiii, 30
 Compescuit Ps. 63
 Competa (nom.) S. ii, 775
 Competat S. ii, 375
 Competenter P. x, 118
 Competeret S. i, 24
 Competit S. ii, 660
 Compita (plur.) A. pr. ii, 7. Ps. 849
 Complecti P. xi, 180

- Complectitur P. xi, 137. Ps. 836
 Complector P. ix, 99
 Complet illum opes perennes C. vii, 219
 Complecti vigore C. iv, 86
 Complet A. pr. i, 10. 995 lumine justos P. ii, 396
 Compleveris P. xi, 245
 Complexa (sing. nom.) S. ii, 653. H. 944
 Complexibus H. 635. Ps. pr. 64
 Complexu P. vii, 5
 Complexus (part.) P. ii, 571. S. i, 493
 Complicat H. 200
 Complicatum P. v, 457
 Complices sectæ P. x, 822
 Complicis H. 615
 Complutum P. iv, 43
 Componat Ps. 911
 Componere S. ii, 40. H. 80. 671. S. ii, 384
 Componeret A. 1025
 Compositam A. 821. S. ii, 301
 Compositis Ps. 726. S. ii, 241
 Composito P. xi, 105
 Compositus C. iii, 188
 Composuit C. iii, 97. A. 520 digitis corpus 859
 Comprecare P. x, 256
 Comprecari P. x, 670
 Comprehendi P. x, 314
 Comprendat H. 92
 Comprehendere A. 808. 1029 H. 535 notis brevibus cuncta verba P. ix, 23 visio A. 25
 Comprender A. 7
 Compressa (sing. abl.) S. i, 177 (plur.) Ps. 591
 Compressit arctis dentibus os P. x, 905
 Comprimere S. i. pr. 55
 Comprimit A. 142
 Comprimuntur P. x, 182
 Comprobata (sing. nom.) P. x, 632
 Comproravit H. pr. 8
 Compulerant Ps. 380
 Compulsi P. x, 92
 Compulsi A. 508
 Comtum P. x, 3
 Conatibus A. 941. S. ii, 149
 Conatus (sub. sing.) P. ix, 67
 Concalescunt P. i, 52
 Concaluisse H. 191
 Concavo inani P. x, 977 pelago C. v, 73
 Concavum P. v, 316
 Concelebrant A. 557
 Concelebrat A. 391
 Concelebrant te sæculorum sæculis C. ix, 114
 Concelebrat C. pr. 36
 Concentibus C. ix, 111 tubam inflat S. ii, 68
 Centu C. v, 122. A. 152
 Conceperat P. ix, 45
 Concepit A. 580. Ps. 74
 Concepta (plur.) H. 614
 Conceptacula P. x, 781. Ps. 742
 Conceptam S. i, 255
 Conceptas S. ii, 960
 Conceptum (adj.) P. xi, 74. H. 160. 843
 Conceptus (sub. sing.) H. 609
 Conceptus (adj.) A. 105
 Concessa (sing. nom.) H. 676. S. i, 336 (plur.) ii, 799
 Concessit P. ii, 426. S. ii, 495
 Concessum P. vii, 4
 Conchas (gen.) Ps. 872
 Concharum H. 272
 Concident A. pr. ii, 30
 Concide P. x, 617
 Concideret A. 942
 Concidit P. ii, 507. H. pr. 19 victor Ps. 537
 Conciliabula A. 710
 Conciliare A. pr. i, 9
 Conciliat P. vi, 27
 Conciliata (sing.) H. 315
 Conciliemur S. ii, 611
 Conciliis C. v, 138
 Concilium S. i, 546
 Concinnam P. x, 4
 Concinnatur P. iv, 150
 Concinebant C. ix, 25
 Concinebat C. ix, 5
 Concineas Deum sacro carmine P. xiv, 53
 Concinentes P. x, 937
 Concinna (sing. nom.) P. ii, 321
 Concio Ps. 746
 Concipe C. x, 126
 Concipiat H. 653
 Concipit C. ii, 111. P. x, 394. A. 817. 844. Ps. 76. 189. 837
 Concipiunt A. 600. S. ii, 46
 Concita (plur.) C. v, 42
 Concitam P. iv, 127
 Concitat se in supremam sententiam P. x, 812
 Concito (adj.) P. v, 497
 Conclamat P. v, 95. ix, 87
 Conclamata (sing. nom.) H. 945
 Conclave P. v, 316
 Concludam A. 175
 Concludat S. ii, 610
 Concludit S. i, 327
 Concludunt A. 309
 Conclusos C. iv, 78

- Conclusum P. vi, 62
 Concolor C. iii, 155 error S. ii, 871
 Concordes voce C. ix, 111
 Concordi S. ii, 588
 Concordia (sub.) Pa. 644. 670. 690.
 734. 747. 749. 800. 801. 824. S. ii,
 592
 Concordibus S. ii, 633
 Concremant S. i. pr. 70
 Concrenata (plur.) P. vi, 70
 Concremer P. x, 853
 Concremet P. x, 824
 Concrepare P. x, 978
 Concrepitare P. xi, 56
 Concreta (sing. nom.) A. 923. S. i. pr.
 71 malarum rerum cupido C. vi, 119
 (plur.) H. 556. 870
 Concreto S. i, 491
 Concretos Ps. 51
 Concretum H. 850
 Concretus auditus A. 586. 587
 Concubitu H. 586. 624
 Concubitus (plur.) S. i, 119
 Conculcet C. pr. 40
 Concumbere S. i, 77
 Concurrat C. xi, 86
 Concurrentia agmina Ps. 172. 173
 Concurrere A. 19. H. 865. Ps. 40. S.
 ii, 776
 Concurrit P. xi, 207
 Concurratur P. xi, 189
 Concurrunt Ps. 740
 Concussa (plur.) H. 248
 Concussus casu acerbo Ps. 798
 Concutiens H. 412
 Concutio S. ii, 663
 Concutit horror artus P. i, 113
 Condat P. xi, 229
 Condemnet S. ii, 1068
 Condens A. 305. 723. 851. H. 15
 Condere A. 1041. S. ii, 426 vaginæ
 gladium Ps. 105
 Conderet H. 339. D. 17
 Condideram S. ii, 260
 Condiderat S. i. pr. 65. ii, 308
 Condiderunt Deos gentibus stultis P. x,
 268
 Condidit C. xi, 21. P. x, 325. 346. H.
 117. 300. 647. Ps. 627. S. ii, 214
 Condigna (plur.) P. v, 67
 Condimur A. 310
 Condit A. 584 jura S. ii, 399
 Condita (sing. nom.) P. x, 414. 525.
 xi, 31. xiv, 3. A. 856. 909 est P. x,
 949 lex S. ii, 460 (plur.) P. v, 518.
 ix, 63. x, 616. S. i, 182
 Conditam C. v, 10
 Conditio S. i, 311
 Conditioni H. 191
 Conditionis S. ii, 151
 Conditor C. iv, 9. A. 807. H. ii, 246.
 354. 698. S. ii, 242 Aquilonum A.
 660 boni H. 347 legum A. 451 orbis
 C. xii, 154. A. 834. S. ii, 170
 Conditorum P. x, 615
 Conditorum C. ix, 97. P. x, 380 aureo-
 rum temporum P. x, 206
 Conditoris P. ix, 2
 Conditos P. ii, 56
 Conditum P. ii, 185
 Conditur A. 901
 Conditus A. 571
 Condomare C. vii, 98
 Conductis S. ii, 967
 Conductus (adj.) P. x, 193
 Confector artus C. viii, 54
 Confer P. ii, 223
 Conferas P. xiii, 41
 Conferat C. ii, 97. viii, 78
 Conferente P. xii, 55
 Conferre C. xii, 32. H. 79. S. i, 647
 dextram cum Ps. 242
 Conferat H. 386. S. ii, 110
 Conferatis (adj.) P. xi, 228
 Conferos cuneos Ps. 670
 Conferturn D. 186
 Confessa (sing. nom.) A. 549 (plur.) S.
 i, 480
 Confessi (plur.) P. iv, 185
 Confessor Christi P. ix, 55
 Conficit P. x, 1116. xiv, 122. A. 988.
 S. i, 441
 Confidere S. i, 644
 Confido in spiritu sancto P. x, 104
 Confidunt Ps. 619
 Confieret A. 1032
 Confinita viscerum P. x, 887
 Confirmas C. iv, 36
 Confirmit P. vii, 41. S. ii, 1034
 Confirmit C. i, 24
 Confisa (sing. nom.) Ps. 200
 Confitebimur P. v, 40
 Confitendi P. x, 133
 Confitens P. i, 111
 Confiteor H. 938
 Confitetur P. xiii, 92
 Conflare A. 949
 Conflata (sing. nom.) Ps. 760
 Conflatis Jupiter P. x, 295
 Conflatus S. ii, 2
 Conflavit H. 189. S. ii, 48
 Conflictibus Ps. 894
 Confligunt H. 416. Ps. 309
 Confluo gurgite C. v, 76
 Confoederantur P. ii, 437
 Confossa (plur.) P. ix, 14
 Confovere P. x, 864
 Confovet P. xi, 138

- Confrequentant P. i, 9
 Confragosa (plur.) C. vii, 53
 Confugisse P. vii, 70
 Confundit P. ii, 445. xi, 201. Ps. 761.
 S. ii, 889
 Confundunt H. 58
 Confusa (sing.) C. v, 75 (plur.) ii, 2
 Congemiscens P. ii, 411
 Congenitis Ps. 221
 Congenitos S. ii, 610
 Congerat S. ii, 151
 Congere S. ii, 63
 Congeriem C. iv, 30. A. 720. S. i. pr.
 21
 Congeries Ps. 185
 Congerimus vota prece C. v, 139
 Congerit S. i. pr. 18. D. 82
 Congessit P. i, 13
 Congesta (sing. nom.) D. 44 (plur.) 8.
 ii, 9. 569. 717. 942
 Congestæ (plur.) A. 537
 Congestis acervis P. xi, 11
 Congestos P. ii, 52
 Congestum S. ii, 1052
 Conglobat P. xi, 191
 Conglobatam H. pr. 52
 Conglobatum fumum C. vii, 137
 Congredi tauris P. v, 415
 Congredientum S. ii, 704
 Congredimur H. 516
 Congregans P. ii, 144
 Congregatim C. vii, 148
 Congrege nexu S. ii, 634
 Congressæ est mora Deo P. x, 606
 Congressibus Ps. 549
 Congressu A. 235. S. ii, 521
 Congressus (sing.) S. ii, 742. 1092
 Congrua meritis rependet (plur.) C. xi,
 110
 Congruens P. pr. 22. x, 668
 Conjecta (plur.) S. i, 648
 Conjectare H. 82. S. ii, 97. 201
 Conjice P. xi, 67
 Conjiciens Ps. 418
 Conjicit P. v, 249. H. 18. S. ii, 120
 Conjicite D. 52
 Conjiciunt P. ix, 47
 Conjugalem prolem Ps. pr. 11
 Conjuge P. xi, 209. A. 587. H. 610
 Conjugii D. 125
 Conjugis C. iii, 124. H. 589. S. i, 235.
 D. 18. expers C. xi, 15
 Conjugium S. i, 170
 Conjugum P. i, 119
 Conjuncta (plur.) S. ii, 589
 Conjungat Ps. 762
 Conjungit A. 749
 Conjunxerat Ps. 201
 Conjunxit verba loquendis A. 34
 Conjurata fides H. 54
 Conjuratas S. i, 536
 Conjux H. 767. Plutonia S. i, 367
 Connexus (adj.) P. v, 459
 Connixa (sing. nom.) Ps. 138
 Connivente Ps. 468
 Connubii S. ii, 616 nexilis C. iii, 75
 Conperpetuum A. 271
 Conqueri P. ii, 57
 Consepto Ps. 224
 Consanguineo A. 163. Ps. 473
 Conscende P. ii, 358
 Conscendere P. viii, 7. S. i, 474
 Conscenderet S. ii, 457
 Conscendit P. v, 221. A. 1005
 Conscendunt H. 822. Ps. 730 currus C.
 v, 55
 Consacia (sing. nom.) C. iii, 121. H.
 599. Ps. 240 vetustas P. v, 247
 (plur.) P. xiii, 52. H. 473
 Conscientia P. pr. 3
 Consacios P. x, 210
 Consaciscere A. 1023
 Consacium fraudis C. ii, 10 futuri libram
 C. vi, 83
 Consacius C. iv, 23. P. v, 223. Ps. 703.
 783. S. ii. pr. 52. D. 149
 Conscriptorum Patrum S. i, 604
 Conscriptum P. iv, 147
 Consecrandos P. x, 83
 Consecrandus P. x, 1012
 Consecrare altaribus mundi elementa P.
 x, 379
 Consecrarit P. x, 215
 Consecrasse H. 158. S. i, 566
 Consecrat Ps. 108
 Consecrata (plur.) C. iv, 17. P. xiii, 91.
 x, 262
 Consecratam P. x, 1080
 Consecrati (gen.) C. vii, 197
 Consecravit P. i, 116. xiii, 98
 Consecres P. x, 884
 Consecret A. 190
 Consensit H. 716
 Consensu Ps. 567
 Consensus (sub. sing.) H. 873. S. ii,
 594
 Consequi medelam P. ii, 580
 Conserit P. v, 469. Ps. 680. D. 76
 Conserto Ps. 125
 Conservet H. 656
 Conserunt P. v, 215 sese divortia A.
 pr. ii, 9
 Consessum S. ii, 1090
 Consilia H. 757
 Consilii S. ii, 418
 Consiliis S. ii, 436 melior metas ii, 222
 Consilio S. ii, 322
 Consiliorum via A. 91

- Consilium** H. 726. Ps. 876. S. i, 263.
 ii, 387
Consistere H. 17. S. i, 206. 296. 503
Consistit H. 723
Consistunt Ps. 738. Ps. 771
Consociata (sing. nom.) A. 928
Consona (plur.) A. 389
Consonet vox omnis C. ix, 24
Consono statu P. x, 937 ore vatum P. x,
 625
Consors Ps. 824
Consortem terreni oris A. 161
Consorti fœdere Ps. 77
Consortia A. 40. H. 742. S. ii, 191.
 900
Conspectu P. xiv, 3
Conspectum A. 40
Conspicabili ore P. x, 633
Conspiceret P. xiv, 42
Conspicuæ (gen.) A. 150 (plur.) Ps.
 739
Conspicuis S. i, 309
Conspicuo C. v, 32
Conspicuos H. 866
Conspicuum A. 114. Ps. 864
Conspirare Ps. 403
Conspirat P. x, 56
Conspiret Ps. 763
Constans C. v, 64. P. vii, 44. H. 734
Constant H. 506
Constanter C. ii, 28. iv, 102
Constantia (sing. nom.) S. ii, 147 (abl.)
 P. x, 571
Constantinus S. i, 468
Constare A. 243
Constaret P. xi, 147
Constat H. 349. Ps. 756. S. i, 600. ii,
 303
Content P. x, 309
Constet S. ii, 208
Constipata officia P. xi, 49
Constitit, dum P. x, 906
Constituens Ps. 913
Constituere (præt.) P. xiii, 36. S. i, 300.
 D. 60
Constituit A. 192. H. 841. S. i, 428.
 ii, 589
Constituunt C. iv, 26. S. ii, 400
Constratum P. ii, 353
Constricta (sing. nom.) S. ii, 980
Constructa (sing. nom.) A. 868 (plur.)
 H. 492
Construe S. ii, 244
Construens iter C. vii, 52
Construitur Ps. 870
Construunt C. v, 99
Construxit P. vi, 69
Consuerant S. i, 538
Consuescit A. 725
Consul S. i, 527. ii, 569
Consulamus P. x, 652
Consulatum P. x, 146
Consule (sub.) S. ii, 421
Consule (verb.) P. x, 410. A. 200. 291
Consulem P. ii, 560
Consules (sub.) P. x, 407
Consulibus S. ii, 426
Consulis (sub.) C. pr. 24. S. i, 623
Consulis (verb.) P. x, 99
Consulo A. pr. ii, 1
Consulta (plur.) S. i, 249. 604
Consultat S. ii, 407
Consultet S. ii, 390
Consultor patriæ A. 452 habendæ reli-
 gionis ibid.
Consultus P. ix, 17. xi, 28
Consumens A. 981
Consumit A. 944. S. ii, 975
Consumitur A. 802. H. 594
Consummabilis Ps. 846
Consummata (plur.) A. 735
Consumta est mors in corpore Christi A.
 945
Consumtis P. xi, 76
Consumunt A. 562
Consurgere A. 1063. H. 482
Consurgit S. ii, 251. 1095
Contactibus A. 935
Contagia C. x, 30. A. 1031. H. 358
Contagiis P. x, 1046
Contagio sordium C. vii, 33
Contaminatæ (sing.) P. x, 507. H. pr.
 38
Contaminatis moribus C. vii, 65
Contegit C. vii, 154
Contemne P. x, 541
Contemnere S. ii, 659
Contemnit A. 582
Contemnite A. 1084
Contemplare S. i, 431
Contenta (sing. nom.) S. ii, 1070
Contentis C. viii, 55
Contemto H. 150. 434
Contemptor P. ii, 262
Contendimus S. ii, 97
Contenditis A. 102
Contendunt Ps. 215
Contenta (sing. nom.) P. xi, 187. H.
 265. Ps. 104. S. ii, 1127
Contentam H. 383
Contenti (plur.) A. 711
Contentum H. 799. S. i, pr. 64. ii, 345
Contentus P. xi, 43. A. 184
Contigerat S. i, 157
Contigissem P. x, 987
Contigit C. xii, 78. P. iv, 114. v, 354.
 525. vi, 98. A. 1087. Ps. 728. 752.
 S. i, 35. ii, 738

- Contigula D. 166
 Contiguos S. i, 515
 Continet C. xi, 58. P. v, 522. xi, 183.
 H. 491. Pa. 339. S. ii, 132. 810
 Continetis P. x, 447
 Contingat C. vii, 168. P. x, 477. Ps.
 550
 Contingere A. 352
 Contingunt S. ii, 72
 Continuare S. i, 339. ii, 1101
 Continuat regnum C. v, 163
 Continuet C. pr. 37
 Continuis P. vi, 31. Ps. 387. S. ii, 980
 Conto Ps. 116
 Contorta rubus A. 70
 Contra (præ.) C. pr. 39. P. iv, 186. H.
 620. 638. Ps. 241
 Contra (adv.) P. ii, 185. ix, 9. x, 96.
 1001. xi, 53. xiii, 38. A. 518. H.
 758. 775. Pa. 19. 393. 905. S. i, 167.
 ii, 166. 378. 528 refert his P. v, 145
 Contractibus A. 989
 Contractior S. i, 322
 Contractos S. i. pr. 14
 Contrahat P. ii, 156. 316
 Contrahit P. ii, 241
 Contraria (sing. nom.) C. ii, 19 (plur.)
 H. 308. 568. S. i, 340. ii, 308
 Contraxiase A. 619
 Contraxit S. ii, 961
 Contrectabile A. 959
 Contrectans A. 677
 Contristare A. 345
 Contulerunt P. x, 300
 Contulit C. v, 105. A. 287. Ps. 84. S.
 i, 224. 528. 624. S. ii, 707
 Contumaci P. x, 68
 Contumacis P. ii, 343
 Contumax P. v, 105 fastidio C. vii, 89
 in tyrannum C. xii, 150 doloribus P.
 x, 714
 Contumelias P. x, 1089
 Convallia montium P. x, 331
 Convectant S. i. pr. 17
 Convenit H. 102
 Conveniunt S. ii, 613. D. 79
 Convenus (sing.) P. i, 91
 Converso S. ii, 1098
 Conversum S. ii, 361
 Conversus P. ii, 183. S. i, 333
 Convertat H. 907
 Converte P. ii, 401 oculos S. i, 570
 Convertens Pa. 787
 Convertere (præf. perf.) Ps. 700 (inf.).
 H. 692. 815
 Converterentur C. vii, 54
 Convertibilis non est Deus A. 276
 Convertit H. 891
 Convexa (sing. abl.) S. i, 121 (plur.)
 H. 533
 Convexi (gen.) S. ii, 126
 Convicia H. 657. Ps. 121
 Conviciator P. v, 102
 Convicta (sing. nom.) A. 769
 Conviolebo P. vi, 56
 Conviolesse Ps. 398
 Conviva (nom.) A. 719. Ps. 531
 Convivale carmen H. 318
 Convivia A. 712
 Conum Ps. 871
 Convolutis artubus C. i, 85
 Cooperta (plur.) H. 911
 Coos murices C. vii, 150
 Copia (nom.) A. 379. H. 334
 Copias præmiorum P. x, 1135
 Copiis Ps. pr. 25
 Copula (nom.) C. x, 6. S. ii, 590
 Coquat A. pr. ii, 52
 Coquebant venena hostem Christiani no-
 minis P. v, 378
 Coquebat iram P. x, 391
 Coquit P. x, 488
 Coquunt H. 926
 Cor C. i, 84. vi, 54. P. v, 380. xiii, 12.
 Pa. 890
 Coram P. ii, 170. 278. 547. iv, 174. x,
 633. 1121. A. 32. 113. 318. 299. 334
 Corbes D. 147
 Corda C. iv, 31. vi, 144. P. iii, 68.
 viii, 1. x, 40. 280. xiii, 49. Ps. 322.
 H. 392. Ps. 514. 564. S. i. pr. 2. 44.
 243. 374. ii, 6. 589
 Corde C. iii, 92. v, 160. vii, 178. ix,
 10. P. iv, 124. x, 713. xi, 94. A. pr.
 i, 2. 127. 467. 560. 792. 1081. H.
 567. 671. Ps. 877. S. i, 613. ii, 632.
 S. ii, 1044 alto suspirans P. x, 926
 Cordi Ps. pr. 7 est Ps. 554. S. ii, 12
 Cordis C. ii, 83. iv, 27. vi, 131. vii, 7.
 204. P. i, 30. ii, 344. 575. x, 356.
 772. A. 584. 827. H. 543. Pa. pr.
 14. 62. 16. 488. 844. 906. S. ii,
 1036 Scabiem P. ii, 256
 Corduba (nom.) P. iv, 19
 Corinthi S. ii, 351
 Corna S. ii, 946
 Cornelius P. ix, 1
 Cornibus P. x, 1023. A. 620. Ps. 410
 Cornice S. ii, 570
 Cornicinum Ps. 636
 Corniger S. ii, 605
 Cornipedem Ps. 254
 Cornipedes S. ii, 54
 Cornipedum P. xi, 102
 Cornix A. 298
 Cornu Ps. 345. S. i, 205. D. 78. 80

- Cornutas S. ii, 355
 Corona (nom.) C. ix, 87. P. v, 4. 526.
 x, 763. xiv, 7. D. 79 (abl.) P. x,
 1014
 Coronæ (gen.) P. v, 223. vi, 25. x, 71.
 755. D. 180 (plur.) A. 473
 Coronam P. x, 709. Ps. 604. S. i, 141.
 D. 168 civicam P. ii, 556
 Coronarum D. 194
 Coronas (sub.) P. iv, 20. Ps. 355. H.
 927
 Coronat P. iv, 136. vi, 6. Ps. 38 *largæ*
dextera P. v, 300
 Coronatas A. 463
 Coronati (plur.) P. viii, 9
 Coronis C. xii, 132. P. ii, 276. iv, 73.
 xiv, 119. H. 966. S. ii, 726
 Corpora C. iii, 116. 197. v, 78. x, 93.
 xii, 111. P. i, 112. ii, 59. vi, 70. x,
 464. 1093. xi, 11. xiii, 86. A. pr. i,
 12. 1013. 1077. H. 870. 442. Ps. 68.
 90. 97. S. ii, 373. 468. 716. 814.
 820. 823
 Corporales P. x, 434
 Corporali P. v, 358
 Corpore C. iii, 8. v, 10. xi, 46. P. ii,
 229. 292. v, 470. 544. ix, 6. x, 1035.
 xi, 119. xiii, 5. A. 38. 50. 217. 436.
 703. 834. 836. 849. 938. 945. 1004.
 1080. H. 213. 303. 563. 921. Ps.
 xiv, 376. 598. 796. 842. S. i, 234.
 ii, 168. 301. 323. 376
 Corporea (abl.) H. 963
 Corpoream A. 865 *domum* A. 359 *rem*
 A. 835
 Corporei (gen.) Ps. 891
 Corporeis C. iii, 140. H. 894. S. ii, 157
 Corporeo P. xiii, 63. A. 759
 Corporeum C. iii, 198. A. 984
 Corporeus H. 912
 Corpori C. vii, 70. P. ii, 583. v, 486
 Corporibus C. iii, 182. P. iii, 88. vi,
 120. 130. H. 830. S. ii, 191. 386
 Corporis C. pr. 44. ii, 82. iv, 2. vi, 90.
 ix, 16. 88. P. ii, 348. 401. 552. v,
 339. 425. 530. ix, 91. x, 357. 769.
 877. 883. 1079. xi, 148. 177. A. iv,
 73. 409. 722. 866. 933. 959. 1008. H.
 pr. 51. 59. 199. 280. 525. 922. 941.
 Ps. pr. 53. 72. 627. 692. 741. 767.
 818. S. i. pr. 24. 137. ii, 215. 988.
 991. 1071 *onus* C. viii, 6
 Corpus C. ii, 104. vi, 17. 122. 149. vii,
 181. viii, 25. 64. x, 11. 33. 52. 133,
 149. xi, 45. xii, 74. P. i, 104. ii,
 206. 489. v, 393. 454. 511. 521. vii,
 90. x, 109. 482. 543. 577. 582. 602.
 637. 638. 703. 729. 787. xi, 169. xiv,
 19. A. 54. 83. 722. 777. 800. 858.
 1023. 1063. H. 290. S. ii, 259
 Corpuscula H. 596
 Corpusculi P. x, 803
 Corporum C. vii, 21. P. i, 6
 Correptis Ps. 280
 Corrigena C. vii, 49
 Corripit C. ix, 56
 Corripuisse Ps. 456
 Corruit P. xiv, 48
 Corrupenda (plur.) H. 179
 Corrupendum S. ii, 116
 Corruptere H. 205
 Corrupit P. ii, 230. S. ii, 754
 Corruptitar auro *iudex* S. ii, 180
 Corrupt P. x, 690
 Corrupta (sing. nom.) P. ii, 290. x, 189
nequiter lascivia C. vii, 88 (abl.) ii,
 154. H. 943. S. i, 228 (plur.) A.
 169
 Corruptæ (gen.) H. 617
 Corruptela (nom.) P. x, 506. A. 816.
 Ps. 465. S. i, 161
 Corruptelis P. xi, 177
 Corruptior S. i, 84
 Corruptissima carne P. ii, 209
 Corruptissime (voc.) A. 408
 Corruptissimi (gen.) H. pr. 36
 Corruptum S. ii, 116
 Corruptus S. ii, 964. 988
 Cortice A. 341. Ps. 885
 Corticeo C. iii, 43
 Cortina tegit tripodas A. 439
 Corvinnm S. ii, 565
 Corvis Ps. 721. S. ii, 1033
 Corvos P. v, 436. D. 192
 Corvus P. v, 405. S. ii, 566. 567. D.
 11
 Corusca (plur.) P. iii, 196
 Coruscam dextram P. iv, 9
 Coruscantem P. x, 440 *gemmis viram* ii,
 558
 Coruscantis A. 579
 Coruscat auro *frons hostiæ* P. x, 1024
 Coruscat Ps. 108. S. ii, 210
 Corusci (gen.) A. 327 *luminis gemmas*
 P. ii, 299 *oris* P. 370
 Coruscis C. xi, 102
 Corusco P. xiv, 48 *enæ* Ps. 137 *igne*
 P. iv, 28 *ore* D. 29
 Coruscum Ps. 410 *ignibus caput* P.
 vi, 2
 Corybantibus S. ii, 514
 Corymbos Liberi P. x, 274
 Cossæ P. ii, 14
 Costarum P. v, 114. xi, 57. A. 220
 Costas P. x, 73. Ps. 597
 Costis P. x, 502
 Cote A. 429
 Cotibus C. xi, 72

- Gottianorum P. ii, 539
 Coturnix D. 44
 Coxerat C. xii, 196
 Crapula (nom.) H. 325. Ps. 377 ferveat
 C. iv, 28
 Crapulam C. vii, 9
 Cras Ps. 617
 Crassa (sing. nom.) P. x, 436 (abl.) C.
 v, 102 (plur.) ix, 65
 Crassis S. i, 295
 Crasso C. iv, 22
 Crasso S. ii, 574
 Crassum perspicit P. x, 436
 Crassus H. 89
 Crastina (sing. nom.) Ps. 615
 Crate P. iii, 148
 Cratenu luteam C. viii, 59
 Cratera D. 26
 Cratibus costarum P. xi, 57
 Cratis A. 891
 Creamine fluxo H. 506
 Creandis S. ii, 793
 Creant C. iii, 39
 Creanti A. 790
 Creantur P. x, 377. S. ii, 422
 Crearat H. 680
 Crearit H. 648. S. ii, 96
 Creasti S. i, 266
 Creata (sing. nom.) A. 92 (plur.) C. ix,
 13. x, 13. Ps. 469
 Creatæ (gen.) C. x, 130
 Creatam A. 787
 Creatis (abl.) A. 786. S. ii, 234
 Creator C. xi, 50. P. xiii, 55 rerum P.
 x, 469
 Creatrix P. iv, 191 omnium virtus Dei
 v, 474
 Creatum est P. x, 310. 380
 Creatur C. xii, 82
 Creaturam H. 507
 Creaverit S. i, 41
 Creavit P. x, 310. 338. A. 438. 723.
 857. H. 160. 342. 648. S. ii, 241
 Creber C. vi, 118
 Creberrimus S. ii, 958
 Crebra (sing. nom.) P. xi, 166 (plur.)
 A. 63. H. 620. S. ii, 1109
 Crebris P. x, 116. Ps. 600
 Crebro (adj.) P. x, 1019. S. i, 441. ii,
 1042
 Credamus A. 288
 Credas C. v, 146. xi, 91. P. iv, 73. x,
 490. xii, 42. A. 850. H. 7
 Creditat P. ii, 444. A. 402. Ps. 570. 618.
 H. 68
 Creditatur A. 571. 916
 Crede P. ix, 97. x, 445. xi, 235. A.
 585. 715. 786. 787. 1056. S. ii, 243.
 620. 996
 Credebam S. i, 1
 Credebat C. xi, 36
 Credendi Ps. pr. 1
 Credens C. x, 58. A. 588. H. pr. 47
 Credentes A. 581
 Credentibus P. x, 470
 Credentium C. xii, 47. P. x, 497
 Credentur Ps. 231
 Credere P. v, 413. x, 380. 685. xiii, 27.
 A. pr. ii, 32. 351. 578. 893. H. 683.
 S. ii, 3. Ps. 497. S. i, 452. ii, pr. 54.
 105. D. 16 si fas est S. i, 351 se pe-
 lago C. v, 72
 Crederent S. i, pr. 32
 Crederes P. v, 381. x, 828
 Crederet S. i, 11. 79
 Crediderim S. i, 176
 Credidit P. x, 82. A. 367. 580. 1024.
 H. 720 Christum P. v, 348
 Credimus C. i, 66. P. x, 636. A. 224.
 1066. S. ii, 442
 Credis P. i, 94. 96
 Credit Ps. 780
 Credita (sing. nom.) P. ii, 501. xi, 239.
 S. i, 151 (plur.) C. xi, 80
 Creditas P. ii, 463
 Credite C. vii, 136. P. vi, 94. A. 77.
 878. 1081. H. 446
 Credito (imper.) Ps. pr. 8
 Creditum tumultu corpus P. v, 511
 Creditor C. x, 86. P. ii, 83. x, 264.
 285. A. 75. S. i, 43. ii, 503
 Creditus A. 365
 Credo C. iii, 196. x, 128. P. x, 201. A.
 974
 Credula (sing. nom.) A. 580 (plur.) C.
 iii, 50. Ps. 564
 Credule (voc.) A. 576
 Credulitatis A. 549
 Credulus S. i, 213
 Credunt H. 428. Ps. 566. S. ii, 455
 Cremabit C. vii, 135
 Cremandi H. 736. 916
 Cremandis C. xi, 106
 Cremandos P. vi, 50
 Cremare A. 55 thura P. iii, 29
 Cremari P. i, 51. x, 490
 Cremat A. 931. D. 71 fervore H. 74
 Crematam P. ii, 402
 Cremationem sacram calcare P. vi, 88
 Crementi P. iv, 188
 Cremeræ S. ii, 670
 Cremetur P. v, 184
 Crepans flamma P. iii, 156
 Crepant buxa cerata P. ix, 49 inflata Ps.
 286
 Crepante P. v, 225
 Crepantes nimbos C. vii, 94 focos P. vi,
 109

- Crepantibus C. pr. 7. P. x, 498
 Crepantum verberum P. i, 56
 Crepasset P. x, 760
 Crepat S. i, 485
 Crepet P. v, 112
 Crepidines littorum C. ix, 112
 Crepitans H. 730
 Crepitante P. iii, 14
 Crepitantia bracteolis lora Ps. 335
 Crepuisse Ps. 146
 Crepundia P. iii, 19. x, 784. A. 643
 Crescebant Ps. 222
 Crescente A. 716
 Crescere C. xi, 56. P. x, 110. A. pr. ii, 48. 731. H. 441. Ps. 662. 895. S. i, 290
 Cresceret P. x, 850
 Crescit P. i, 105. S. ii, 316
 Crescunt P. v, 74. S. ii, 993 tormenta P. ix, 68
 Cretas S. ii, 491
 Creviase A. 735
 Crevit C. vii, 26. P. v, 554. A. 101. 521. S. i, 240 martyrnum numerus sub omni grandine P. iv, 88
 Crimen C. vi, 133. vii, 112. xii, 184. P. i, 48. vi, 129. x, 1114. H. pr. 22. 565. Ps. 392. S. i, 61. 523. ii, 179. 647. 665
 Crimina C. iii, 135. P. ii, 575. A. 59. H. pr. 54. 367. 578. Ps. 468. S. ii, 210. D. 120
 Crimine C. pr. 9. i, 35. P. xiv, 8. A. 354. 886. 890. 922. 940. H. pr. 22. 118. 598. S. i, 95. 887. 638. 664. D. 156
 Criminibus P. xiii, 58
 Criminis P. xiii, 92. H. 714. S. ii, 804. 1130
 Criminator P. x, 1058
 Criminosis Ps. pr. 16
 Criminosus P. x, 878
 Criminum C. vii, 29. 76. ix, 108. P. i, 102. ii, 287. v, 78. 194. x, 232
 Crinalis acus Ps. 448
 Crine H. 316. S. i, 491. ii, 36
 Crinem C. vii, 150
 Crines P. x, 863. Ps. 559. S. ii, 1085
 Crinibus H. 273. Ps. 184. 280. S. i. pr. 71. ii, 81. 1105
 Crinis P. iii, 151
 Crinita agmina P. xi, 53
 Crinitis agris S. ii, 934
 Crinitos A. 434
 Cripta (nom.) P. xi, 154
 Crispata (sing. nom.) Ps. 122
 Crispo liquore P. x, 284
 Cristas P. xiv, 117. Ps. 117. S. ii, 602
 Cristis S. i, 489
 Croceo Ps. 359
 Croceus Ps. 359
 Croceus S. ii. pr. 4
 Croci (gen.) P. x, 362
 Crocodilus P. x, 256. S. ii, 869
 Crocos C. v, 115. P. iii, 202
 Cruce C. v, 181. A. 219. 527. S. ii, 711. D. 48
 Crucem C. iv, 102. vi, 134. ix, 83. P. x, 630. Ps. 407
 Cruci C. v, 96. P. ii, 22. x, 585. 638. A. 96
 Crucibile iter Ps. 446
 Cruciamina ceti C. x, 90
 Cruciatibus P. x, 717. A. 70. 931
 Cruciatum (sub.) P. xiii, 41. A. 784
 Crucibus A. 932. D. 167
 Crucifer C. iii, 1
 Crucis C. x, 160. xi, 113. xii, 172. P. ii, 24. 526. v, 299. vii, 58. x, 623. xii, 9. A. 383. 448. 898. Ps. 347. S. i, 465. D. 80 figura C. vi, 132 signum P. i, 34 in morem vi, 107 peritus artifex v, 254
 Cruda (sing. nom.) P. ii, 287. iv, 129. xi, 76 vis virum S. ii, 704 (plur.) P. i, 101. Ps. 793 praeordia hominum P. xiii, 19 vulnera v, 336. A. 220
 Crudeli P. vii, 13
 Crudelia H. 618
 Crudelis P. i, 95
 Crudelitas P. v, 214. ix, 66. x, 100. 1065
 Crudelitate P. x, 819. 1092
 Crudescit Ps. 425
 Crudi laboris P. i, 31
 Crudos P. x, 1058. H. 467
 Crudum P. ii, 408 exemplum nostrae sortis P. x, 465
 Crudus A. 719 stupor S. i, 73
 Cruenta (sing. nom.) A. 430 (plur.) P. iii, 28. vi, 64 poma A. 67
 Cruenta (sing.) P. xi, 126 (plur.) ibid. 695
 Cruentæ x, 87
 Cruentas (plur.) P. v, 118. Ps. 476
 Cruentatam Ps. 280
 Cruentatis S. ii, 1128
 Cruentatum D. 195
 Cruente P. ii, 60. v, 153. x, 1095
 Cruentet C. xii, 104
 Cruenti (sing.) C. vi, 101. P. x, 909. xiv, 64
 Cruentis P. i, 39. v, 536. ix, 49. x, 558. 1054. A. 465. H. 374
 Cruento Ps. 791
 Cruentos S. ii, 1091
 Cruentum H. 151. S. ii, 679
 Cruentus P. vi, 22. H. pr. 48. D. 178.

- Cramenis Ps. 459
 Cruor P. viii, 16. x, 499. Ps. 701. 796
 Cruore C. ix, 42. P. i, 8. iii, 144. x, 382. xii, 4. H. pr. 19. Ps. 31
 Cruorem P. v, 340. x, 905. 1040. Ps. 427. S. i, 399. D. 165
 Cruoris C. ix, 86. P. ii, 18. iv, 86. v, 12. x, 700. 1130. xiii, 46
 Crura P. xi, 103. Ps. 273
 Crure P. ii, 150
 Cruribus S. i, 351
 Crurum P. xi, 140
 Crustis A. 716
 Cruz C. vi, 133. P. x, 586. 621. 641. xi, 65. S. i, 489
 Crystalli Ps. 869
 Crystallum C. ii, 71
 Cubile C. i, 10. vi, 130. P. v, 261. S. i, 252
 Cubili H. 787. 857
 Cubilia S. i, 108
 Cubilibus S. i. pr. 54
 Cucuphate P. iv, 33
 Cucurrit P. xii, 53. A. 177. S. i, 193
 eadem laude P. iv, 108
 Cuiquam A. 88
 Cuique (dissyll.) H. 105. 889. S. ii, 35
 suus est mos genti S. ii, 89
 Cuique (trissyll.) S. i, 236
 Sujatis Ps. 708
 Cuiusmodi P. x, 991
 Culeus P. v, 458
 Culmen P. vi, 142. S. ii, 251. 457. D. 14
 Culmi S. ii, 978
 Culmina A. 534. H. 486. S. i, 620. ii, 832 dignitatum P. x, 141 rerum S. ii, 635
 Culmine C. i, 14. 29. P. x, 349. S. i, 221
 Culminibus S. ii, 398
 Culminis P. xi, 224
 Culmo S. ii, 298
 Culmum A. pr. ii, 40
 Culpa (nom.) C. i, 74. iii, 121. H. 707. S. ii, pr. 49 morum C. vi, 49 (abl.) C. iv, 23. A. 886. 943
 Culpæ (sing.) C. ii, 80. A. 899. H. 742 (plur.) A. 69
 Culpam C. ix, 98. P. ii, 213. A. 943. H. pr. 18. S. ii, 976 plectere P. ix, 81
 Culparum C. vii, 208. A. 937. Ps. 304. 683. 817
 Culpas A. 823. Ps. 5
 Culta (sing. nom.) P. xi, 153 (plur.) H. 217
 Culdbus P. v, 24. x, 627. S. ii, 342. 818
 Cultior P. xiii, 97
 Cultor Dei C. vi, 125
 Cultores P. x, 1087
 Cultro A. 464
 Cultrum P. x, 1061
 Culta C. viii, 22. P. xi, 34. 216. H. 283. 459. S. i, 416. 498. ii, 269. 313. 540. 585
 Cultum C. vii, 90. viii, 30. H. 747
 Cultura (nom.) Ps. 29
 Cultus Deorum turpium (sing.) P. ii, 498 (plur.) S. i, 576. ii, 441. 681
 Cum (præp.) C. v, 28. 61. x, 147. xii, 8. P. v, 523. vi, 137. vii, 75
 Cum (indic.) C. vi, 129. ix, 19. x, 84. P. i, 116. ii, 59. 209. 269. iv, 9. x, 18
 Cum (subj.) C. vii, 177. 199. viii, 5. x, 37
 Cum (adv.) C. pr. 30. i, 21. 59. ii, 31. 56. 77. iii, 87. 89. v, 103 tum P. xiv, 84 (post) sed C. iv, 52
 Cumæ A. 442
 Cumta (nom.) S. i. pr. 12 (abl.) D. 138
 Cumbæ rimosæ (sing.) P. xi, 69 tenues S. ii, 529
 Cumbam pellere P. v, 450
 Cumbas S. ii, 940
 Cumulare A. 721
 Cumulata (sing. nom.) Ps. 750
 Cumulatum A. 717. 739
 Cumulavit S. ii, 547
 Cumulem A. 631
 Cumulet P. iii, 205
 Cumulis S. i. pr. 22
 Cumulos C. iii, 80. Ps. 458. S. ii, 717
 nummorum H. 255
 Cumulum H. 26
 Cuna (nom.) D. 112
 Cunabula C. xi, 78. P. x, 683. S. ii, 1
 Cunabulis P. x, 126
 Cunæ (pl.) D. 115
 Cunas C. xii, 100. A. 608
 Cuncis C. v, 53. S. i, 66. ii, 285
 Cuneo A. 495
 Cuneos Ps. 263. 670. 684
 Cuneum P. xi, 191. H. 423. Ps. 197
 Cuncta (sing. nom.) Ps. 340 (plur.) C. iii, 30. ix, 27. x, 13. xi, 24. 69. P. ii, 113. ix, 23. 101. x, 99. 728. 887. xi, 117. A. 261. 989. H. 34. 163. 182. 183. 506. 921. Ps. 493. 744. 781. S. i, 287. 327. 429. ii, 132. 196. 599. 657. 1013
 Cunctanti Ps. 278

- Cunctatus* P. v, 205
Cuncti (plur.) P. x, 466. S. i, 615
Cunctiparens P. xiv, 128. H. 932
Cunctipotens P. vii, 56
Cunctis C. ii, 37. vii, 111. viii, 66. P. v, 576. vi, 84. 144. x, 640. xiv, 103. A. 449. 787. H. 680. Ps. 404. S. i. pr. 81. ii, 86: 371. 440. 780. 802. D. 164 in ævum sæculis P. v, 576
Cunctorum S. ii, 242
Cunctos P. vi, 93. x, 63
Cunulæ (plur.) C. vii, 164. xi, 98
Cuperem P. iii, 101
Cupias Ps. 773
Cupide (adv.) S. ii, 152
Cupidine Ps. 533
Cupidineo Ps. 61
Cupidines corporum C. vii, 21
Cupidinis C. vii, 185
Cupido (sub.) C. vi, 120
Capiens P. iii, 159. Ps. 255. S. i, 29
Cupit P. viii, 7. S. i, 520
Cupressus A. 463
Cur C. iv, 81. vii, 176. x, 115. P. iii, 85. vi, 82. 83. x, 219. 220. A. 514. H. 95. 96. 611. S. i, 402. 655. ii, 1053
Cura (sub.) C. vii, 167. viii, 58. x, 45. P. i, 16. ii, 73. iii, 36. iv, 167. v, 311. 509. A. 603. Ps. 464. 632. S. i, 14. 49. ii, 25. 283. 334. 1047. D. 74
Curae (plur.) Ps. 629
Curam Ps. 563. S. ii, 999. 1021 adhibere S. i, 24
Curanda (sing. nom.) P. x, 476
Curante S. i, 69
Curare Ps. 621
Curarum S. 2. 416
Curas (sub.) H. xi, 274. S. ii, 124 in otia solvere Ps. 729
Curavit A. 157
Curculio S. ii, 1053
Curet S. ii, 377. 403
Curia S. i, 551. 600
Curis (gen.) P. ii, 555. x, 124
Curiam P. ii, 446
Curios S. ii, 557
Curiosum P. x, 983
Curis C. vi, 14. 33. H. 383. Ps. 387. S. ii, 103
Curramus A. 998
Curat tibi iste dies P. xi, 238
Currens C. vi, 39
Currere P. vi, 18. S. ii, 140. D. 184
Curribus S. ii, 556
Curriculis P. iii, 11. S. ii, 825
Currit S. i, 586. ii, 826
Curritis P. x, 162
Curritur ad Christi tribunal P. ii, 500
Curru C. vii, 32. Ps. 321. S. ii, 55
Currum Ps. 334. 416. S. i, 344. ii, 356
Currunt P. x, 463. S. ii, 908
Curras (sing.) P. ii, 238 (plur.) C. v, 54. 77. H. 436. S. ii, 555
Cursant C. vii, 143
Cursibus Ps. 447
Cursim P. x, 142. xiii, 44
Cursitans P. x, 164
Cursitant P. xii, 2
Cursitat P. ii, 141
Cursu P. xiii, 83. H. 294. Ps. 270
Cursum A. 1004. S. ii, 803. 928 dierum C. xii, 12
Cursus (sing.) P. x, 615. xi, 114. H. 364. 892 (plur.) 211
Curta pagina P. ix, 50 (plur.) A. 1076
Curto honore H. 686
Curtum A. 1076
Curulem sellam S. i, 349
Curva tuba A, 386 (plur.) P. v, 488. Ps. 636
Curvam S. ii. pr. 5
Curvantur S. i, 440
Curvare caput sub C. iv, 41 ante pedes A. 455
Curvato C. ii, 51 fornice A. 523
Curvis H. 144
Curvo H. pr. 16 sensu H. 385
Curvos tramites viarum C. vii, 48
Cuspide H. 412. Ps. 153. 348. 718. S. ii, 691
Cuspid Ps. 508
Custode A. 738
Custodibus S. ii, 544
Custodis (sub.) P. v, 420
Custodit P. x, 352. S. i, 405
Custos P. v, 491. xi, 172. A. 496
Cute P. vi, 105. x, 100. H. 942. Ps. 506. S. i. pr. 31. 79. 15 exuitur vultus P. xiii, 29
Cutem C. ix, 33 P. iii, 145. ix, 12. 56. x, 761. 1084. H. 330. 754
Cutis C. ix, 102. P. ii, 386. iii, 148. x, 486. 559. H. 276. Ps. 693
Cyanea (plur.) Ps. 858
Cyaneas S. i, 302
Cyaneus latex P. xii, 41
Cyathis Ps. 869
Cyathos C. x, 74. S. i, 274
Cybeleius S. ii, 520
Cybeles P. x, 196
Cycnum S. i, 77
Cycnus stuprator P. x, 221
Cyllenius A. 412
Cymbala A. 472. Ps. 434

Cymbalis P. x, 989
 Cynicus A. 201
 Cynthus S. ii, 492
 Cypriane P. iv, 19. xiii, 8
 Cypriani P. ii, 237
 Cyprianum P. xiii, 2
 Cyprianus P. xiii, 88. 53. 59
 Cypridis P. x, 230
 Cytherea S. ii, 493
 Cytheream S. i, 166
 Cythereis A. 189

D.

Da C. iii, 171. ix, 1. P. ii, 98. 483. x, 656. xiii, 67
 Dabat S. i, 110. 476
 Dabatur Ps. 220
 Dabit P. iv, 19 hic exemplum P. ii, 851
 Dabitur A. 265
 Dabo P. ii, 336 A. 43 nomen loco S. i, 48
 Dactylico pede P. iii, 209 strophio C. iii, 28
 Dæmon P. ii, 505. x, 24. 1088. A. 401. H. 623. S. i, 369. ii, 766. 888. D. 141
 Dæmonas C. i, 37. P. x, 920
 Dæmones P. i, 97. v, 92
 Dæmonicas artes P. vi, 36
 Dæmonicis sacris P. iii, 73
 Dæmonum C. ix, 55. P. ii, 263. iv, 67. x, 101
 Daba S. ii, 807
 Damna (sub.) H. 663. 754. Ps. 368. 448
 Damna (verb.) H. 651
 Dampandus H. 128
 Dampant H. 765
 Dampantia S. i, 603
 Damparant A. 763
 Dampare S. ii, 280. 313
 Damparet tenebris barbaros P. ii, 383
 Dampasse S. i, 93
 Dampat C. vi, 148. P. i, 68. H. 56
 Dampata (sing. nom.) A. 823. S. i, 444 (plur.) Ps. 451
 Dampatas H. 865
 Dampati (gen.) H. 599
 Dampatis (abl.) A. 438
 Dampatos S. i, 470. H. 447. D. 184
 Dampatus P. x, 815
 Dampavit S. ii, 998
 Dampes P. vi, 40
 Dampet P. ii, 479. x, 115. H. 707. Ps. 496
 Dampis P. x, 883
 Dampnosæ vitæ (gen.) H. 952

Delph. et Var. Clas.

Damnum P. i, 24. ii, 303. x, 526. 530
 Damos H. 561
 Dandum P. x, 105
 Danielus C. iv, 70
 Dans Ps. 365
 Dant P. x, 505. S. i, 355 fletum gaudia A. 600
 Dape C. v, 99. viii, 13
 Dapem C. ix, 63
 Dapes C. iii, 60. iv, 58
 Dapibus C. iii, 174. iv, 39. v, 108. x, 71. xi, 174. A. 717. Ps. 377. 425
 Dare C. vii, 70. P. v, 388. S. ii, 115
 gemitum C. x, 66 medelam tormentis P. vi, 161 se Christo S. i, 560 terga S. ii, 743
 Dares P. x, 747
 Daret C. iv, 56. A. 864. H. 798 finem periculis P. vi, 117
 Dari P. ii, 280. S. ii, 778
 Das veniam S. i. pr. 81
 Dat C. v, 100. ix, 87. P. i, 86. xiii, 27. 106. A. 198 exemplum H. 251 medelam P. ix, 64 poculum tyranno C. vi, 62 potum C. v, 92 signum Ps. 644 tergum fugitivus amor Ps. 436 nosse futura C. vi, 44 (permittit) S. ii, 426
 Data (sing.) C. vi, 21 somno res C. x, 56 (plur.) C. iii, 84. P. iii, 118. S. ii, 798
 Datæ (sing.) D. 12
 Datam H. 675. 838
 Date P. iv, 193. v, 98. x, 889. A. 594. S. ii, 731. D. 51 munera P. iii, 207
 Datiane P. v, 40. 422
 Datianus P. v, 130
 Datis (2 pers.) Ps. 352
 Dator Ps. 624 animæ H. 932 legis A. 32 verborum (Deus) P. x, 980
 Datorem P. x, 790 luminis Christum P. 276
 Datum P. ii, 375. S. ii, 827 est P. x, 854. Ps. 361
 Datur C. iii, 192. vii, 96. P. v, 4. vii, 23. x, 120. xi, 167. xiv, 62. H. 84. S. i, 342. ii, 953. 1072 pax P. iii, 168
 Daturus P. xii, 20
 Datus C. i, 25. P. v, 405. Ps. 372
 David C. xii, 96. A. 418. 1000. 1018. H. 564. Ps. 386. D. 73. 77
 Davidica (plur.) H. 788
 Davidici (gen.) P. x, 838
 Davidicus flos C. xii, 49
 Dea (nom.) S. ii, 18. 60. 497
 Deabus A. 197. S. i, 222

Ind. Prud.

F

- Dem* (gen.) P. x, 199. 1068. S. i, 229.
 ii, 226
Deam S. i, 169. ii, 574 *matrem* P. x,
 1062
Dens P. x, 178. H. 158
Debeant P. ii, 352
Debeas P. ii, 64
Debeat H. 50
Debellata (plur.) S. i, 462
Debent Pa. 521
Debeo tibi magnas grates P. x, 562
Debere P. xi, 181
Deberent P. xi, 149
Debet A. 1075
Debetur S. ii, 755
Debile C. ii, 79. A. 1070
Debilem P. ii, 225. x, 914
Debiles P. ii, 225. 273
Debili P. x, 11. S. i. pr. 8
Debilis P. x, 518. 986
Debitas P. iiii, 112. A. 1071. 1077
Debita (plur.) H. 952. S. i, 620
Debitum P. iv, 74. v, 515
Debitum P. i, 62. xii, 69
Debitus P. x, 1096. Pa. 610
Debit A. 926
Deceat A. 900
Decebat P. x, 677
Decedere Pa. 845. S. ii, 312
Decem C. pr. i. vii, 38. D. 28 et octo
 P. iv, 53. 173
Decernam S. ii, 192
Decernant S. i, 610
Decernit P. v, 206
Decet A. 111. Pa. 283. S. i, 430. ii,
 751
Decidat S. ii, 1024
Decidit sors in vatem C. vii, 110 in vi-
 tium A. 910
Decidunt P. vi, 105
Deciduo C. iii, 79
Decies P. iv, 106. A. 1005. S. ii, 1059.
 D. 55
Decimplex P. xiv, 121
Decipit P. x, 202
Decisus est A. 272
Decius S. ii, 671
Declivia vitæ pondera H. 848
Decoctam A. 725
Decocto robore S. ii, 330
Decolor C. v, 69. P. ii, 266. H. 498.
 S. i, 505 *invidia* H. 186
Decoloros artus P. i, 112
Decoquat S. ii, 186
Decoqui P. ii, 196
Decor A. 761
Decorare S. ii, 61
Decore C. xii, 6. H. 265. S. i, 270 *iii*
os splenduit P. ii, 261
Decorem Pa. 687
Decoris P. ii, 226. Pa. 148
Decoro (abl.) Pa. 914
Decorum est P. i, 25
Decoxit P. ii, 296
Decrepitam Pa. 848
Decrepitis S. ii, 1076
Decrepito leoni H. 500
Decrepitam D. 16
Decrescentis D. 9
Decreta (plur.) S. ii, 455
Decretum P. v, 49
Decuit S. i, 169
Decumbe P. ii, 264
Decurrat C. ii, 101
Decurrere S. i, 338
Decursa (plur.) P. v, 289
Decursis mensibus annus se renovat P.
 xi, 195
Decus P. ii, 573. iii, 7. iv, 29. 63. 183.
 vi, 11. x, 909. xii, 12. xiii, 73. xiv,
 109. A. 185. 292. 882. H. 633. 747.
 S. i, 141. 634. ii, 756. 1064. 1120
frontis C. x, 102 *mortis* P. vi, 114
orbis P. xiii, 2 *pudoris intactum* C.
 xi, 55 *vultus* C. viii, 23
Decutit S. i, pr. 87
Dedat P. x, 80
Dedecorasti P. iv, 112
Dedecus C. iii, 120. P. ii, 453. v, 228.
 x, 198. 913. Pa. 168. S. i, 173
Dederat P. viii, 12. H. 208. Pa. 208
indictum P. iii, 16 *signum* S. ii, 528
Dedere (dedo) P. xi, 52. A. 434. H.
 531. S. i, 81. ii, 525
Dederet H. 688
Dederis P. xiii, 15
Dederit P. iv, 96. H. 226. 268
Dedero S. ii, 160
Dederunt C. xi, 100. S. i, 202. ii, 563
donæ A. 640
Dedi S. ii, 124
Dedicans se caduco mysterio H. pr. 48
Dedicari P. x, 242
Dedicat P. x, 1066
Deficit S. ii, 248
Dedidit C. ix, 94. S. ii, 494
Delegantia H. 956
Dedignatum A. 702
Dedignatur A. 1021
Dedimus neci ingenium omne Pa. 517
Dediscat S. ii, 724
De disse P. x, 17
Dedisti C. vii, 198. P. ii, 425. ix, 76.
 S. i, 455
Dedit C. iii, 26. vii, 50. P. ii, 103. iv,
 142. v, 532. x, 190. 821. xi, 182.
 xii, 56. xiv, 128. A. 205. 764. H.
 36. 326. Pa. 210. 679. S. i, 88. ii,

853. 748. 1032. D. 162. 172 dicta
 hinc Ps. 823 exemplum Ps. pr. 10
 gemitum Ps. 797 in laqueum colla H.
 444 ossa sepulchro C. x, 76 viam cunctis
 ad resurgendum P. x, 640
 Dedita (sing. nom.) P. ii, 2. H. 559
 (abl.) P. ii, 91
 Dedita (voc.) P. x, 296
 Deditio Ps. 340
 Deditum P. x, 874
 Deditus S. i, 835
 Dedit C. iii, 107
 Deducitur P. x, 1023
 Deducta (sing. nom.) A. 872
 Deo (voc.) H. 922
 Deorant D. 126
 Deorat P. ii, 2. xiii, 16. A. 1039
 Defecaverat C. vii, 74
 Defectu A. 944
 Defendere S. ii, 521
 Defendit A. 358
 Defensa (sing. nom.) Ps. 801
 Defensare H. 487
 Defert A. 329
 Defertur Ps. 128
 Deficiente S. i, 599. S. ii, 1026
 Deficit S. ii, 828
 Defit C. iv, 85. P. pr. 16. A. 812
 Defixa (sing. nom.) Ps. 112 (abl.) 349
 Defixis Ps. 837
 Deflectens P. x, 273
 Deflectit cursum S. ii, 928
 Defens P. v, 510. H. 451
 Deflent verbis exequialibus P. xiv, 51
 Defleta (sing. nom.) S. ii, 909
 Deflua caesaries P. iii, 30
 Definat P. x, 700
 Defluentem P. x, 273
 Defuit P. x, 907. A. 229. Ps. 634. S.
 ii, 752
 Defuxit huc virtus avorum A. 545
 Defore Ps. 619
 Defossas P. xi, 113
 Defossus P. x, 1033
 Defuerint S. ii, 27
 Defuerit Ps. 616
 Defugas Christi P. i, 42
 Defugeret P. vi, 115
 Defuit P. x, 928. A. 449. 882. 993. S.
 ii, 567. 753
 Defundere S. ii, 675
 Defunditur D. 128
 Defundunt P. xi, 194
 Degener P. x, 130. xiii, 40. H. 160.
 580. Ps. 229. S. ii, 535 propago C.
 xii, 198 vini atque somni C. vii, 12
 Degenerant H. 458
 Degenerante Ps. 80
 Degenerem vitam A. 159. Ps. 258
 Degeneret H. 646
 Degeneri P. ii, 42. Ps. 742. S. ii, 642
 Dehiacere P. v, 482. vii, 50
 Dehiacunt D. 24
 Dehonestaret P. x, 763
 Dei (sing.) C. pr. 33. i, 48. iii, 39.
 185. iv, 48. vi, 125. vii, 44. 47. ix,
 23. xii, 23. P. ii, 262. A. pr. i, 19.
 H. 722 (plur.) S. ii, 487
 Dejecimus S. ii, 764
 Dejecit P. xii, 20
 Dejecta in pnceps chaos A. 750
 Dejectam Ps. 256
 Dejecto A. 499
 Dejectum P. vii, 26. S. i, 47
 Dejectus C. xi, 102
 Dejiciunt animos Ps. 232
 Deinceps C. vii, 136
 Deis P. xi, 82 mortiferis P. iii, 20
 Deitas A. 1009. H. 96
 Deitatem S. ii, 268
 Deitatis A. xiii, 1035 fontem A. 70
 speculum homo est A. 824
 Delentur H. 885
 Delere H. 501. S. ii, 695
 Deleta (sing. nom.) S. ii, 715
 Delibuta comas Ps. 212
 Delicias S. i, 288. ii, 746
 Delicias H. 329. S. i, 272. ii, 1007. D.
 75
 Deliciis H. 855. Ps. 212. S. i, 140
 Delicta C. ii, 72
 Deliquio H. 752
 Deliramenta A. 200
 Delphica antra A. 428
 Delphis S. ii, 492
 Delphos P. x, 188
 Delubra P. v, 74. x, 418. S. i, 206
 Delubrum S. i, 219
 non Deluis negando P. x, 224
 Demam S. ii, 731
 Dementia (sub. nom.) S. ii, 449
 Demissus H. 529
 Demittunt H. 314
 Demorabor vota calentia P. xiv, 76
 Demta (abl.) C. vi, 76
 Demtis C. vii, 149
 Demum C. ix, 98. P. x, 407
 Demutabilis non est Deus A. 276
 Denegans H. pr. 62
 Deni (plur.) S. ii, 1059
 Denotet H. pr. 32
 Densa (sing. nom.) P. xi, 145. 212. H.
 134 (abl.) A. 262 (plur.) C. iii, 68
 Densam (sing.) P. v, 240
 Densas S. i, 108
 Densat agmina H. 410
 Denseta (plur.) H. 909
 Densere S. i, pr. 21

- Densetur cuneis turba C. v, 53
 Densis C. xi, 66. A. 59. 70. H. 228. S. i, 405
 Densius (adv.) C. v, 98. S. ii, 925
 Denso H. pr. 52. 872
 Densus nebulis H. 517
 Dente P. v, 218. A. 1068. H. 639
 Dentes C. iv, 80. P. x, 983
 Dentibus P. v, 382. x, 28. 806. 904. Ps. 428. H. 584
 Dentis S. i, 642
 Dentium C. vii, 116. P. x, 934. S. i. pr. 28
 Denuntia (sing.) P. x, 376
 Deo C. ii, 12. 87. iii, 187. iv, 3. v, 80. vi, 7. 22. vii, 52. 60. ix, 93. xi, 198
 Deorsum C. x, 28 ac sursum v, 110
 Deorum P. v, 24. 36. 43. x, 227. 293. 397. 675. 913. 1074. H. pr. 46. 95. Ps. 29. S. i, 27. 434. ii, 1. 64. 513. 1067 turpium cultus P. ii, 498
 Deos P. x, 178. 185. 254. 422. 893. xi, 6. A. 187. H. 16. 105. S. i, 54. 185. 193. 298. 355. 402. 452. ii, 344. 346. 363. 539. 866 infames P. i, 68 mille formarum P. x, 670 stultis gentibus condiderunt P. x, 268 patrios P. iii, 99
 Depascitur S. ii, 944
 Depellere S. i, 652
 Depellit Ps. 48
 Depellite S. ii, 124
 Deponas S. i, 500
 Deponere S. i, 548 supercilium Ps. 28
 Deponite S. ii, 732
 Depopulantur H. 573
 Depositor Patris A. 179
 Depositum C. x, 123. S. ii, 175
 Deposui S. ii, 656
 Deprendere Ps. 264. S. ii, 429
 Deprenderet Ps. 655
 Deprendi S. ii, 76
 Deprendit H. 337
 Deprenditur A. 496
 Deprensa (sing. nom.) S. i, 160 (plur.) Ps. 704
 Depressa fronte A. 336
 Depressos S. i, 376. ii, 559
 Deprimat P. v, 460
 Deprimit P. xiv, 117
 Deprome P. ii, 85
 Depugnare Ps. 15
 Depulit S. i. pr. 77. ii, 702
 Depulsa (sing. nom.) P. v, 404
 Depulsa (plur.) Ps. 631
 Depulsum lacte puerum P. x, 663
 Deputans H. pr. 29
 Deputemus premiis legale damnum P. x, 530
 Derisus pulmonem movet P. x, 249
 Derogat succum papulae nutrix C. vii, 165
 Descendat C. xii, 115. H. 806
 Descendens A. 965. Ps. 634
 Descendere P. viii, 11. S. i, 170. D. 138 ad poenas nescit vis ardua A. 85
 Descendit A. 156. 176. S. ii, 266. D. 97
 Descensos A. 1007
 Describunt P. x, 218
 Deserant C. viii, 62
 Deserat P. xiv, 33. Ps. 633. S. ii, 1048
 Deserens P. v, 566. H. pr. 28
 Desereret P. xiv, 14
 Deseri P. ii, 512
 Deserit C. ix, 41. xi, 2. xii, 200. P. ix, 90. H. 484. 781. 838. Ps. 525. S. i. pr. 40 (illum) vox et calor P. vii, 87
 Desertis S. ii, 1082
 Deserto A. 706
 Desertum A. 102
 Deseruit Ps. 73
 Desides C. i, 6
 Desidium Ps. 234
 Desiliat S. ii. pr. 31
 Desiliit C. iv, 57
 Desiluit Ps. 824
 Desinam P. v, 433
 Desinas P. x, 1100
 Desinat S. ii, 115
 Desine P. xiii, 99. A. 409. 948. Ps. 285. S. ii, 57. 59 ab unco P. xi, 64
 Desinere S. ii, 115
 Desistat S. ii, 936
 Desiste P. ii, 25. x, 366
 Desit P. ix, 66. A. 1080
 Despectans Ps. 182
 Desperanda (sing. nom.) S. ii, 193
 Desperare A. 1064
 Despexit S. ii, 263
 Despicias P. ii, 265
 Despoliare A. 184
 Desponsam H. 630
 Despuat S. i, 580
 Despuenda (plur.) P. ii, 188
 Despuit Ps. 368
 Despuite A. 1085
 Destinatus P. vi, 50
 Destinatum P. ii, 429
 Destinet S. ii, 597
 Destiterunt P. x, 628
 Destitit C. i, 64. Ps. 78. S. ii, 307
 Destituant P. vi, 39
 Destituit A. 1042. S. ii, 495. 741
 Destructa (sing. nom.) A. 1042 (plur.) 445
 Destructae (plur.) S. ii, 501

- Destructilem P. x, 348
 Destructo A. 512. H. 237
 Destructum C. xii, 24. A. 528
 Destrueendis P. v, 104
 Destrueretur A. 529
 Destruit P. v, 268. x, 538
 Desudata (plur.) C. v, 118
 Desuecas A. 345
 Desuescunt H. 456
 Desunt S. ii, 196
 Det P. x, 933. A. pr. ii, 53. S. ii, 941
 Detege P. v, 183
 Deterior H. 186. S. i, 59
 Deteriora H. 696
 Determinabit P. v, 431
 Determinat A. 809
 Detersa prudentia (nom.) C. vii, 22
 Detestandi rebelles P. xi, 51
 Detestandia Ps. 269
 Detester P. x, 241
 Detorqueo ad invidiam H. 555
 Detorsit retro faciem P. ii, 368 lævo
 de tramite plebem P. xi, 35
 Detracto A. 289
 Detrahat P. x, 891
 Detrabere P. vi, 75
 Detrahit A. 277. S. ii, 552
 Detrita (abl.) S. ii, 1046
 Detrudere (ind. pass.) Ps. 93
 Detrudit A. 3
 Detruncat dolor membra P. x, 1060
 Detalit P. ii, 102 de monte vultum P.
 ii, 364
 Detumescitis P. x, 145
 Detur P. ii, 217
 Deucalionum A. 292
 Devenere D. 53
 Devero axe C. viii, 11
 Devia (sing. nom.) P. xi, 134 (plur.)
 S. i, 303. ii, 897. 898 sylva C. viii,
 36
 Devicta (sing. nom.) D. 170
 Devinctæ (plur.) H. 823
 Devio C. ii, 96
 Devium C. vii, 54 iter A. pr. ii, 16
 Deum (acc. sing.) C. pr. 26. iii, 16.
 200. iv, 18. 32. 53. ix, 9. xi, 36. 90.
 xii, 69. P. i, 96. x, 214 sine parte
 plenum H. 27
 Deum (gen. plur.) P. x, 241. A. 503.
 S. i, 11. 102. 187. 190. 217. 262.
 564. ii, 245. 500. 571. 1047
 Devora P. ii, 406
 Devorandas P. x, 806
 Devorant P. i, 93
 Devorantem C. vi, 106
 Devorat A. pr. ii, 44 spe aurum P. ii,
 134 oscula haustu H. 611
 Devoratus C. vii, 122
 Devorent P. x, 577
 Devoret P. xi, 68. H. 961
 Devota (sing. nom.) S. ii, 1129
 Devotos S. ii, 763
 Devotus cippo Deucalionum A. 293
 Devoeat carmen martyribus C. pr. 42
 Deus C. pr. 5. iii, 90. 189. 171. iv,
 81. 101. v, 127. vii, 180. 194. viii,
 31. ix, 76. x, 1. 17. xi, 24. P. pr. 11.
 ii, 100. 171. v, 39. x, 311. 999. A.
 pr. i, 1. 5. 10. 41. H. 348. S. i, 442.
 D. 40 ignis æternus P. ii, 303 Pater
 P. v, 58. x, 107 Verbum A. 72 dex-
 ter C. viii, 73 scelerum H. 112
 Dexter C. ix, 109 agnus P. x, 1140
 Deus C. viii, 73
 Dextera (nom.) P. ii, 155. v, 300. ix,
 74. Pa. 293. S. i, 485. ii, 234. 349
 (abl.) C. v, 84
 Dexteram S. i, pr. 41
 Dexterarum P. x, 805
 Dexteras P. v, 139
 Dextra (sub. nom.) P. x, 1064. A. 514.
 Ps. 225. 462. 808. 895. S. i, pr. 11.
 76. ii, 35 (abl.) A. 482. 1034. Pa.
 138. S. ii, pr. 41
 Dextra (adj. sing.) P. xii, 31. A. pr. i,
 9 via P. xi, 36 (plur.) S. ii, 563
 Dextræ (sub. sing.) P. vii, 64. Pa. 519.
 S. i, 345
 Dextram (sub.) C. vii, 93. 216. P. iv, 9.
 H. 412. Pa. 46. 184. 242. 532. S. i,
 pr. 57
 Dextras (sub.) S. ii, 600
 Dextri (gen.) H. 890
 Dextris (sub.) P. i, 37. Pa. 212. 333,
 719 (adj.) successibus utor P. ix,
 105
 Dextro Ps. 245. S. i, 337. ii, 883 nu-
 mine S. ii, pr. 62 omine S. ii, 492
 pede S. ii, 79
 Dextrum H. 792
 Di (plur. nom.) P. x, 1087
 Dia (plur.) C. xii, 90
 Diadema P. iv, 21. Pa. 449. S. i, 33.
 422. D. 78
 Diademata S. ii, 63
 Diademate P. x, 765. xiv, 127. A. 491.
 S. ii, 430
 Dia (gen.) S. i, 81
 Dialectica (sing. nom.) H. 124
 Dianam P. x, 281
 Dic C. ix, 83. F. x, 668. xii, 1. A. 348.
 743. 896. H. 108. S. i, 406
 Dicabimur P. i, 58
 Dicam S. ii, 582
 Dicant S. ii, 460

- Dicarant C. iv, 44
 Dicare P. xiii, 47
 Dicarunt A. 641
 Dicās S. ii, 303
 Dicasse S. ii, 364
 Dicat P. x, 660. A. 1061
 Dicata (sing.) P. iv, 143. xi, 170 ab-
 stinentia C. vii, 66 (plur.) C. iv, 20,
 P. vi, 134 toro membra P. iii, 18
 Dicatæ (gen.) P. xiv, 24
 Dicatam P. ix, 30. x, 775. S. i, 588
 Dicatas C. viii, 75
 Dicati sunt talibus mysteriis P. x, 218
 Dicatis (adj.) H. 157
 Dicato P. ix, 6 corde C. vii, 178
 Dieatum P. vi, 56. xii, 8
 Dicavit P. x, 192. Ps. pr. 5
 Dicenda (sing. nom.) A. 825
 Dicendi S. i, 660
 Dicendum C. pr. 31
 Dicentem P. viii, 46
 Dicere P. ii, 451. x, 923. A. 306. 774,
 1061. S. i, 319. ii, 653 causam P.
 x, 68
 Dicerat P. x, 1133. A. 964
 Diceret P. x, 508
 Dici C. v, 11. P. xiii, 87. S. ii, 273
 Dicer P. xi, 86
 Dicis P. ii, 329. x, 216. S. ii, 539. 578
 Dicite A. 101
 Dicitis P. x, 631
 Dicitur P. xi, 86
 Dico S. ii, 442
 Dicor Ps. 709. S. ii, 661
 Dicta sententia (sing. nom.) C. vii, 100
 (plur.) C. x, 157. P. ix, 24. x, 556.
 S. ii, 4 dedit Ps. 823
 Dictis S. ii, 514
 Dictat hæc ore regio P. x, 36 jura Me-
 gære S. i, 368
 Dictator S. ii, 433
 Dictemus S. i, 463
 Dictis P. v, 284. vi, 28. S. ii, 4. Ps.
 305. 349. 510. 639
 Dictorum P. ii, 106
 Dictu scelus est A. 823
 Dictus Ps. pr. 4
 Didicere H. 232. S. ii, 955
 Didici S. ii, 659
 Didiciase P. xi, 14. xii, 65
 Didicit P. iv, 103. H. 206. S. ii, 22
 Die C. i, 30. ix, 98. P. xi, 41. A. 628,
 H. 515. S. ii, 160. 668 ex illo P. ii,
 497 medio S. i, 578 nocteque C. viii,
 56
 Diebus C. ii, 106. vii, 187. P. ii, 142.
 vi, 31
 Diecula C. vii, 96
 Diei C. i, 1. 71. vi, 9. Ps. 638
 Diem C. pr. 4. v, 27. 123. ix, 77. P. ii,
 338. iii, 57. v, 2. 561. vi, 65. x,
 744. xi, 196. 233. xii, 22. 66. xiii,
 43. 88. A. 90. 613. 697. H. 608,
 730. S. i, 265. D. 94 lucis insuetam
 cæcis donare P. x, 955
 Dierum C. vii, 131. xii, 12. P. vi, 44.
 x, 327. 599. 615. A. 701. S. i, 341
 Dies (sing.) C. pr. 26. ii, 92. 101. ix,
 113. xi, 6. P. i, 120. ii, 31. 166. x,
 316. xi, 158. xii, 3. 5. 28. A. 601,
 S. i, 215. 421. ii, 73. 658. 707. 906
 natalis C. xi, 49 (plur.) C. pr. 37. P.
 x, 573. xi, 238. A. 261. H. 71. S. i,
 315
 Diespiter S. ii, 859
 Differam P. ii, 337
 Differo P. x, 821
 Differt P. vi, 49. H. 42
 Difficile est P. xi, 4. S. ii, 187
 Difficilem Ps. 35
 Difficiles P. ix, 87
 Difficilis A. 264. S. ii, 511. 523. 835
 Difficulter C. vii, 174
 Diffinus viribus S. ii, 31
 Diffusa (plur.) C. v, 103
 Diffusio pulvere H. 388
 Diffusio voluptas H. 254
 Diffuens pota et vino C. vii, 16
 Diffuit in luxum S. i, 125
 Diffuunt sudoribus P. x, 456
 Diffundat S. ii, 156
 Diffundere A. pr. i, 11
 Diffuso S. ii, 831
 Digere A. 332
 Digerens seriem tragediarum P. x, 1113
 Digerit P. xi, 124
 Digesta est A. 860
 Digestum P. ii, 139
 Digesto statu rerum C. xi, 26
 Dignati (sing.) S. i. pr. 29
 Dignitas P. iii, 123. A. 677. 778. 859.
 1030. 1041
 Dignito P. x, 899. A. 329
 Dignitas A. 230
 Digladiabile discidium C. iii, 148
 Digna (sing. nom.) C. v, 149. P. x,
 770. S. ii, 255. 591. 1129 superare
 in isto munere P. iv, 64 (plur.) H. pr.
 80. S. ii, 113. 402. 749
 Dignabitur P. vi, 160
 Dignatur Ps. 251
 Dignaris P. xiv, 132
 Dignas S. i, 386
 Dignata est H. 63
 Dignati (sing.) A. 29
 Dignatur S. i, 358. A. 1029
 Dignatus C. xi, 32
 Digne (adv.) P. ii, 36

- Dignetur A. 206
 Dignissimus P. xiii, 33
 Dignitatum P. x, 141
 Dignus C. iii, 33
 Digno P. ii, 334. x, 377. Ps. pr. 63
 Dignoscere P. x, 1137
 Dignum P. i, 25. A. 1041. H. 379. Ps. 497. S. i, 335
 Dignus P. i, 5. x, 99. 205. A. 969
 Dilacerant P. iii, 132
 Dilacerat P. iii, 89
 Dilaceratus P. xi, 88
 Dilancinata membra P. v, 156
 Dilaniata (sing. nom.) Ps. 424
 Dilapsa (sing.) A. 546
 Dilata (abl.) S. ii, 77
 Dilatam S. ii, 1121
 Dilectio A. 1028
 Diligat H. pr. 41
 Diligis P. xii, 56. S. ii, 308
 Diligit H. 385
 Diluit P. viii, 6 culpam C. ix, 93
 Diluvii S. ii, 337. D. 9
 Dimensa (plur.) H. 484
 Dimensio sanguinis P. x, 1127
 Dimensis Ps. 827
 Dimica tecum ratione non furore P. x, 175
 Dimicans P. ii, 501
 Dimicat Ps. 327
 Dimicet Ps. 16
 Diminuat A. 281
 Diminuit S. ii, 553
 Dimitte H. 938
 Dinumerare P. xi, 234
 Dinumerari H. 36
 Diomedis S. ii, 543
 Dionysia (plur.) S. ii, 857
 Dira (sing.) P. x, 485. 760 (plur.) H. 929. S. ii, 128. 948 relatu dogmata A. 1
 Dirs (adj. sing.) C. iv, 43. vii, 138. H. 742. Ps. 46. D. 90
 Diram C. ii, 84
 Dirarum P. v, 397
 Diri (sing.) H. 235
 Dirigeret H. 733
 Dirigit A. pr. ii, 36. H. pr. 56. S. ii, 852
 Diriguit A. 617. H. 744
 Dirimente H. 927
 Diripit Ps. 598
 Diris S. ii, 863
 Dirs Ps. 561. S. i, 473
 Dirs H. 570
 Diruendæ (sing.) C. vii, 83
 Diruet P. v, 144
 Diruit morte mortem P. ii, 19
 Dirum P. v, 394
 Dirus C. v, 61. vii, 34. P. ii, 143
 Dis (dels) P. v, 104. x, 298. 415. S. i, 274. 463
 Discas A. 384
 Discat S. ii, 735
 Disce A. 509. Ps. 287
 Discede C. vi, 145. P. ii, 465
 Discedento H. 920
 Discedere S. ii, 335
 Discedite C. ii, 4. S. ii, 901 ab armis Ps. 606
 Discenti P. ix, 27
 Discere A. 518
 Discernere A. pr. ii, 5. S. ii, 794
 Discerpta (sing.) H. 230 (plur.) 374
 Discessu P. ii, 25
 Discet P. xiii, 8
 Discidium C. iii, 48
 Discimus C. ii, 52
 Discincta (sing. nom.) Ps. 322
 Discindunt S. i, 130
 Discingitur terror Ps. 632
 Disciplina (nom.) P. ix, 23
 Disciplinæ (gen.) P. x, 687
 Disciplinam C. vii, 15. P. ii, 67. x, 45. 366. H. pr. 34
 Discipulis P. ix, 41. Ps. 850
 Discipulorum Ps. 530. D. 60
 Discipulos P. xi, 51. A. 971
 Discipulum P. vii, 61. S. ii, pr. 47. D. 139
 Discipulus S. ii, pr. 2
 Discissa (sing. nom.) H. 203 (plur.) P. v, 448. Ps. 440
 Discissis C. v, 110
 Discissum Ps. 724
 Discit S. ii, 1084
 Discludere H. 649
 Disclusa (sing. nom.) H. 904. A. 426
 Disco (sub.) P. x, 192
 Discolor Deus Ps. 710
 Discolora P. x, 302
 Discordant D. 167
 Discordes S. ii, 585
 Discordi P. xi, 96
 Discordia (sing. nom.) H. 396. Ps. 442. 477. 683. 709
 Discordibus Ps. 903. S. ii, 623
 Discors sententia Ps. 758
 Discrepantes H. pr. 6
 Discrepantum P. ii, 421
 Discrepare H. pr. 37
 Discreparet P. xiii, 39
 Discreta (sing. nom.) H. 954
 Discretio H. 26
 Discretis P. vi, 136. A. 609
 Discretum H. 101
 Discrimen P. xi, 202 tulit comune P. v, 574

- Discrimina* H. 8. 371. 796
Discriminatis coloribus P. x, 350
Discrimine P. xiii, 73. H. 72. 99. 690.
 Pa. 157. S. ii, 878 nullo S. ii, 825
Discruciatibus H. 835
Discum D. 185
Discunt H. 459
Discurrere S. i, 372. ii, 920
Discursibus S. i, 583
Discursus (plur.) S. ii, 862
Discussa (sing. nom.) S. ii, 973. D. 86
Discussit S. i, 509
Discute P. v, 169
Discutiam S. ii, 164
Discutiat C. pr. 39
Discutit tenebras de pectore P. xiii, 26
Disertior S. ii. pr. 56
Disertus mutus P. x, 1000
Disijce somnum C. i, 97
Disjuncta (sing. nom.) P. x, 475
Disjunctas S. ii, 626
Dispar P. x, 825. A. 255. H. 26. 609.
 776. S. ii, 794 horror C. vi, 42 legi-
 bus P. x, 949
Disparare nexa nervis vincula P. x, 888
Disparare D. 22 ferro H. 422 natura
 xvi, 21
Dispare P. x, 472
Dispari P. ii, 389
Disparibus A. 389. H. 954
Disparilli sorte S. ii, 373
Dispendia C. vii, 49. xii, 174. H. 751
Dispendio sanguinis P. i, 23
Dispensans P. ii, 44
Dispensus S. i, 583
Dispergant A. 1019
Dispergier A. 474
Dispergit Ps. 602
Dispersa (sing. nom.) H. 60. Ps. 432
 (plur.) H. 97
Dispice vitam C. ii, 58
Displicent P. x, 258
Displicet P. ii, 186. x, 1071. H. 56. S.
 i, 625. ii, 422
Disponis Ps. 850
Disponit Ps. 876. S. ii, 1036
Disposita (plur.) S. i, 288
Dispositas S. ii, 170
Dispositis Ps. 647
Dispositos H. 915
Disputa P. ii, 355
Disputaret P. xiii, 18
Disputent P. x, 405
Dissecant fidem minutis ambagibus A.
 pr. ii, 21
Dissecarent C. vii, 119
Dissecatis (ind.) P. x, 448
Disentio H. 852
Dissensu S. i, 603
Dissere P. x, 924. Ps. 5
Disserente P. x, 391
Disserentis P. x, 1123
Discret P. x, 22
Disscrit P. xiii, 101
Dissertantibus A. pr. ii, 28
Dissertator A. 782
Dissicit membra morbus P. ii, 209
Dissidentem P. x, 211
Dissidet Ps. 757
Dissilit P. v, 272 lignum P. ix, 48
Dissimilem A. 808
Dissimili S. ii, 624
Dissimulet Ps. 561
Dissipantem C. viii, 34
Dissipare P. x, 47. 802
Dissipat P. iii, 129. Ps. 603
Dissipatis C. vi, 45. P. xiii, 62
Dissipator triumphi hostici Ps. pr. 24
Dissipatum P. v, 303
Dissociabile Ps. 763
Dissociari C. x, 15
Dissociata (plur.) P. xi, 73
Dissolubilis C. ix, 72
Dissoluta est H. pr. 22
Dissolutis C. ix, 96. P. vi, 74
Dissolverit C. x, 142
Dissolvite S. ii, 468
Dissolvitur S. i, 435
Dissona (sing.) Ps. 442 (plur.) C. x,
 16. Ps. 829. S. ii, 685 numina H.
 102 tempora S. ii, 324
Dissoni ritus (plur.) P. ii, 427
Distans H. 50
Distant S. ii, 127 Romana et barbara S.
 ii, 815
Distante D. 5
Distantes H. 23. 896. Ps. 856. 909. S.
 ii, 612
Distantia (sub.) A. 748. H. 353. S. ii,
 165
Distantibus H. 864. Ps. 828. S. ii, 88
Distat P. x, 481. S. ii, 878
Distendere Ps. 460
Distendit A. 106
Distent Ps. 765
Distenta uterum mater H. 586
Distet S. ii, 456
Distillant balsama A. 482
Distincta vice A. 682 (plur.) Ps. 852
Distincto H. 292
Distinctum A. 843. H. 110
Distinguit P. xii, 52
Distinguitur S. i, 329
Districto C. xii, 110
Ditabis P. ii, 311
Ditat C. vii, 220
Ditata (sing. nom.) Ps. 582 (plur.) S.
 ii, 716
Ditatum P. xi, 24
Ditavit S. ii, 997
Ditent D. 84
Ditibus P. ii, 54. H. 796. 860
Ditione H. 19. 409. 772. S. ii, 638 ur-
 gebat Illyricos sinus P. vii, 8 guber-

- nat H. 382
 Ditionibus Pa. 231. S. ii, 419
 Ditionis H. 106. S. i, 618
 Ditor P. ii, 116. 312
 Ditis S. i, 379
 Dittissima (sing.) S. ii, 61 (plur.) Pa. 521
 Dittissimus H. 214
 Dia C. ii, 94. xi, 31. P. i, 89. iv, 180. x, 929. H. 18. 792. Pa. pr. 65. 602. S. ii, 420. 659
 Diva (sing.) Pa. 169. 811 caro est 76
 Divaricatus cruribus P. v, 252
 Diversa (sing.) P. ii, 387 (plur.) A. 672. H. 840. S. ii, 87
 Diversoria carnis H. 855
 Diverticulum S. ii, 849
 Dives C. x, 156. P. ii, 113. 543. iv, 146. xi, 185. Pa. pr. 24. S. i, 66. 635
 segetis C. iii, 52
 Divi (sing.) S. ii, 272 (plur.) P. v, 92
 Dividant P. vi, 138
 Dividas H. pr. 12
 Dividat H. pr. 34
 Divide P. iii, 92. xiv, 81
 Dividens P. x, 873
 Dividi P. x, 494
 Dividis C. v, 2
 Dividit P. ii, 537. xi, 98. xii, 29. H. pr. 44. 777. 867
 Dividitur Pa. 725. S. ii, 126
 Dividunt P. x, 1027
 Dividuum Deum H. 7
 Divina (sing.) A. 568 (plur.) P. x, 308. A. 252. H. 178. S. ii, 111. 331. 438
 Divinus (sing.) A. 32
 Divini (sing.) A. 107. Pa. 107
 Divinis A. 645. 790. H. 658. S. ii, 94. 267. D. 37 digitis A. 1030
 Divinitatis P. x, 245. 440
 Divino A. 692
 Divinum A. 885. H. 633
 Divinus A. 977
 Divis P. v, 16. x, 84
 Divisa (plur.) S. ii, 612
 Divisio S. ii, 240
 Divisor H. 2
 Divisus H. 18
 Divite Ps. 202. 388. S. i, 205
 Divites P. ii, 108. Pa. pr. 56
 Diviti P. x, 523
 Divitias H. 957. Pa. 209. S. ii, 263. 264
 Divitiis Pa. 579. S. ii, 886
 Divitis C. iii, 83
 Divitum P. ii, 233
 Divortia A. pr. ii, 9. H. 4. S. ii, 855
 Divorum S. i, 163
 Divos P. i, 60. x, 406. S. i, 214. ii, 854
 Diurna nocte A. 629
 Diurnae (plur.) Pa. 616
 Diurni fideris P. v, 246
 Diurnum P. x, 590
 Diutina metas P. x, 1116
 Diutinus P. ii, 397
 Divulsa (sing. nom.) P. v, 112
 Divum (gen.) P. x, 412. A. 458. 487. H. 97. S. i, 626. ii, 357. 490. 535
 Dixerat P. ii, 21. 409. xii, 25. A. 601. Pa. 96. 551
 Dixi P. x, 746
 Dhimus S. ii, 3
 Dixisse P. x, 646. H. 45. 626. S. i, 178
 Dixit C. ix, 13. 45. P. x, 836. 1106. A. 489. Pa. 306. S. ii, 1120 Alleloja C. iv, 72 hymnum P. x, 122
 Do veniam morbis A. 965
 Doccant A. 313
 Docendis C. ix, 9
 Docens P. xiii, 74. Pa. pr. 6
 Docent C. ii, 85
 Docente P. ix, 72. xiii, 96
 Docenti P. x, 746
 Docentis C. i, 80
 Doceret P. xiii, 17
 Docet P. x, 1089. xi, 156. xiii, 101. H. pr. 37. 175. S. i, 543. ii, pr. 42. 196. 859. D. 164
 Docili S. i, 245. ii, 327
 Docilis S. i, 512
 Docta (sing.) C. iii, 29. P. xi, 129. A. 768. 806. Pa. 102 psallere P. x, 837 (plur.) 682. xiii, 97. Pa. 518. 929
 Docte (adv.) Pa. 790
 Doctissima (sing.) S. ii, 92
 Doctissime (voc.) S. ii, 271
 Doctissimus P. xiii, 21. A. 302. S. i, 30 magis S. i, 89
 Docto Pa. 365
 Doctor C. vii, 71. P. iv, 18. vi, 27. 37. ix, 42. 76. xiii, 34. 38. 105. H. 507. Pa. 888. D. 192 indulgens C. viii, 18
 Doctorem P. vii, 32
 Doctores A. 101. 1006
 Doctos P. x, 306
 Doctrina (sing. nom.) H. 400
 Doctus P. iv, 107. x, 886. S. ii, 426. 644
 Docuere A. 299. 538. 647
 Docui P. xi, 33
 Docuit C. pr. 8. x, 81. 85. A. 538. S. i, 85. ii, 89. 269. 602. D. 96
 Documenta S. ii, 77
 Documentum H. 770
 Dodona (nom.) A. 441
 Dogma P. ii, 93. vi, 40. x, 406. xiii, 32. A. 552. S. i, 34
 Dogmata A. pr. ii, 3. 2. S. ii, 203

- Dogmate A. 711. Ps. 625. S. i. pr. 4 re-
 misso C. vii, 8
 Dogmatis (sing.) P. x, 583. xi, 23. A.
 953 (plur.) C. vii, 197
 Dolata (sing. nom.) A. 620
 Dolatu Ps. 635
 Dolatum C. xii, 199
 Dolcas Ps. 120
 Dolenter P. ii, 26
 Dolet P. x, 460. 461. 508. Ps. 781
 Doli C. iii, 126. iv, 19
 Dolis C. ii, 19. P. x, 181. 513. H. 146.
 203. Ps. 550
 Dolor C. x, 116. P. iii, 143. iv, 130. v,
 424. x, 692. 1060. A. 1072. H. 189.
 305. S. i. pr. 40
 Dolore C. ix, 90. x, 68. P. i, 81. ii,
 218. iii, 95. x, 27. 519. xiii, 74. S.
 ii, 909
 Dolorem P. v, 328. x, 792. A. 100.
 Ps. 120. S. i, 479. 481. ii, 538
 Dolores C. x, 112. P. ii, 340. iv, 126.
 v, 262. S. i, 4. ii, 689
 Doloribus P. x, 714. xiv, 22. A. 60 itur
 ad astra C. x, 92
 Doloris C. v, 19. vii, 142. x, 722. 1129.
 xiii, 43. xiv, 90. A. 898
 Dolorum P. v, 136. 180. 234. ix, 8. 62.
 x, 135. 579. H. 604
 Dolos S. i, 75. 627
 Dolosa (sing. nom.) A. pr. ii, 51
 Doloso H. 809
 Dolum Ps. 270
 Dolus C. iii, 42. H. 396. Ps. 465
 Domantur C. vii, 8
 Domare P. iv, 103. x, 966. H. 527. S.
 ii, 525
 Domares P. ii, 424
 Domaret P. ii, 12
 Domat C. iii, 152. P. x, 644. 722. A.
 140. Ps. 330
 Domatur P. x, 24
 Domentur P. i, 97
 Domestica (sing.) Ps. 756
 Domi P. ii, 136. iii, 37. v, 344. Ps. pr.
 55. S. i, 206. ii, 9
 Domibus S. ii, 445
 Domina (subst. nom.) S. i, 356
 Domine (sing.) Ps. 342. 878 aule C.
 vi, 72 Ecclesie C. xii, 187
 Dominam Ps. 416. S. ii, 35. 497 im-
 perii Romam A. 507
 Dominamur Ps. 219
 Dominante C. iii, 37
 Dominaris S. i, 28
 Dominatibus H. 516
 Dominatio H. 31. 541
 Dominator A. 448
 Dominatrix A. 88
 Dominatur H. 244
 Domine C. iii, 11. P. iii, 136. vii, 72
 Domineris S. ii, 491
 Dominetur C. vii, 63
 Domini C. v, 131. P. iii, 27. vi, 129.
 A. 308. 310. 373. 501. 563. 858. H.
 267. 622. 687. Ps. 223. 303. 498.
 751. S. i, 475. ii, 548 Patris A. 319
 Dominis C. v, 39. H. 57
 Domino C. iv, 93. P. iv, 58. A. 316.
 317. H. ix, 215. 384. 531. 715. S.
 ii, 390. 632 perenni A. 158 pacis S.
 ii, 767
 Dominorum H. 110
 Dominos A. 551. S. i, 224. ii, 7
 Dominum C. pr. 38. iv, 100. P. iv, 185.
 vi, 45. xiii, 70. A. 217. 347. 590.
 H. 191. 211. 626 rerum A. 227 vir-
 tutum A. 323 nimborum A. 663 poli
 S. ii, pr. 24 summum cœli S. ii, 840
 vitæ H. 721
 Dominus C. v, 159. P. viii, 15. A. 42.
 308. 316. 317. 320. 893. H. 647. S.
 i, 104. ii, 204. D. 137. 161. 187
 opum P. iii, 81 naturæ S. ii, 797
 Domitam C. v, 82. H. 461
 Domitas P. iv, 47
 Domitis S. i, 455. ii, 354
 Domitos S. ii, 608
 Domitum A. 630. S. ii, 748
 Domo (sub.) P. pr. 13. vi, 121. xiii, 2.
 xiv, 1. S. i, 215. 531. D. 63
 Domos P. ii, 521. S. i, 567. ii, 289
 Domum P. pr. 23. v, 812. vi, 133. ix,
 103. 106. x, 102. xii, 65. A. 359.
 828. 889. H. 679. 955. Ps. pr. 68. S.
 ii, 350
 Domus C. x, 129. xii, 190. P. ii, 42.
 iii, 106. iv, 5. 79. 143. vi, 129. xi,
 227. H. 214. 727. 733. Ps. 223. 302.
 714. 810. 834. S. i, 120. 189. ii,
 254. D. 57
 Dona (sub. plur.) P. i, 19. iv, 16. vi,
 134. xiii, 106. A. 632. 640. 646. H.
 pr. 38. 926. 941. Ps. 86. 87. S. ii,
 160. 1003. D. 106 conscientiam P.
 pr. 3
 Donare P. i, 27. x, 955
 Donaria P. x, 343. Ps. 786
 Donarit S. i, 624
 Donat P. xiii, 45. Ps. pr. 39. 603. 781.
 S. ii, 105 munere C. viii, 32
 Donata (plur.) S. ii, 488
 Donatrix P. xi, 171
 Donec C. vii, 44. xi, 29. P. v, 111.
 463. x, 1040. xii, 36. Ps. 910. S. v,
 330
 Donet Ps. 721. D. 120
 Donetur P. ix, 38

- Donis C. viii, 49
 Donum P. iv, 42. x, 1066. A. 123. H. 365. D. 135. 176
 Dormientes C. i, 91. vii, 201
 Dormire C. i, 84
 Dotata (sing. nom.) P. ii, 307 (plur.) H. 275
 Dotes P. xii, 55. H. 306
 Dotibus P. iii, 110
 Draco C. iii, 111. D. 4
 Draconem P. i, 36. v, 382
 Dracones S. ii, 712
 Draconibus C. v, 56
 Draconis P. xiv, 113. H. 418
 Draconum P. i, 35
 Drusus S. ii, 557
 Dryadas S. i, 303
 Duabus P. xiv, 120
 Duarum S. i, 292
 Duas P. v, 539. xii, 55
 Dubia (sing. nom.) S. i, 400 (abl.) P. ix, 103. x, 634. Ps. 21. 573
 Dubie A. 603
 Dubiis S. ii. pr. 45. 651
 Dubios S. ii, 847
 Dubitabile pectus A. 581
 Dubitamus S. i, 586
 Dubitans A. 674. 782. S. ii, 413
 Dubitant S. ii, 852
 Dubitante A. 221. 366
 Dubitare A. 732
 Dubitas P. x, 941. A. 290. H. 893
 Dubitasse H. 792
 Dubitat S. ii, 121. 438. 440
 Dubitaverit S. i, 267
 Dubitavit S. i, 559
 Dubitent S. ii, 694
 Dubitet S. ii, 101
 Dubium est A. 138. H. 453
 Ducat H. 324
 Duce C. v, 61. 87. P. ii, 3. vii, 6. S. i, 386. 433. ii, 738. D. 53
 Ducebat C. v, 44. S. i, 146
 Ducem C. xi, 96. xii, 181. P. ii, 92. x, 62. 775. xiii, 46. S. ii, 896. 1131
 lucis P. iii, 60 salutis C. xii, 79 se praeiit recti P. xi, 37
 Ducentae P. ix, 57
 Ducere vicem sortis humanae C. vii, 215
 Duceret A. 1027. H. 795. Ps. 648. S. i, 16. ii, 43. 139
 Duces (sub.) Ps. 207. 308. 915. S. ii, 556. 654
 Ducibus C. iii, 131. Ps. 568. S. i, 151
 Ducis (sub.) P. ii, 47. Ps. 62. 432. S. i, 482. ii, 356
 Ducit S. ii, 340
 Ducite P. ix, 37
 Ducitis P. x, 158
 Ductor P. xi, 204. xiii, 50. A. 923. H. 435 annus solis recursus P. x, 575
 Duco vitam H. 934
 Ducta (plur.) S. i, 289. ii, 581
 Ductor C. x, 165. P. i, 41. x, 32. 420. A. 450. H. 408. Ps. 11. S. ii, 302. 432. 546
 Ductore S. i, 511. ii, 532. 758
 Ductores Ps. 499. S. ii, 653
 Ductoribus S. ii, 425
 Ductu A. 243. H. 77
 Ducum C. xii, 183. A. 446. S. ii, 6. 18. 558
 Ducunt gaudia S. i, 239
 Dudum P. x, 391. Ps. 311. S. ii, 620
 Duelli Ps. 21
 Duello Ps. 575
 Duitas H. pr. 37
 Dulce C. iii, 11. v, 123. vii, 218. ix, 2. P. i, 57. iii, 15. x, 783. Ps. pr. 7. 395 delectat P. x, 365 est mori H. 154
 Dulcedine S. ii, 139. D. 68
 Dulcem H. 579. D. 53
 Dulces P. ii, 84. vi, 162. H. 637
 Dulci C. vi, 121. Ps. 397. 563
 Dulcia A. 599
 Dulcibus C. xii, 167. P. i, 78. x, 739. xi, 209. Ps. 429
 Dulcimodis Ps. 664
 Dulcior Ps. 786
 Dulcis C. ix, 48. xi, 13. P. ix, 28. Ps. 330. S. ii, 18
 Dulcissime (voc.) P. x, 833
 Dulcius C. iv, 94. v, 95. S. ii, 69
 Dumos P. xi, 129
 Duo C. x, 2. P. ii, 459. viii, 3. xi, 89. A. 706. 1006. H. pr. 1. 46. iv, 11. 13. 21. 68. 95. 122. 351. 773. S. i, 229. D. 23. 167
 Duobus P. iv, 49. vi, 15. xii, 58. A. 715. H. 57
 Duodena (sing. nom.) D. 193
 Duodeni (plur.) S. ii, 423
 Duodenis Ps. 850
 Duorum P. i, 1. 52. iv, 27. 44. xi, 97. H. pr. 45. 49. S. i, 462. D. 5. 124
 Duos H. pr. 60. x, 45. 107
 Dupla (abl.) H. 732
 Duplex C. xi, 16. P. iv, 42. v, 271. x, 644. xiv, 7. H. vi, 17. 59. Ps. 711. 909. S. ii, 223. 850 tibi est aula P. ii, 551
 Duplicat vota P. xii, 64
 Duplicem C. vi, 89
 Duplices P. v, 337. H. 94
 Duplici P. i, 7. x, 178
 Duplicis P. v, 538
 Dura (sing. nom.) P. i, 22. Ps. 142

- (abl.) H. 443 (plur.) C. xi, 70. H. 430. Ps. 164. 517. S. i, 473. ii, 382. 1024
- Durans P. x, 473. Ps. 139
- Durare C. ii, 61
- Durata (sing. nom.) H. 769.
- Duraverat H. 385
- Duris P. i, 46. x, 699. xiv, 19. A. 560. Ps. pr. 21. 250. 589
- Durissima (plur.) S. ii, 740
- Duro P. vi, 65. A. 5. 752. Ps. 124
- Duros C. viii, 6. Ps. 215
- Durum H. 290. 326. S. ii, 26
- Dum P. xii, 29
- Dux C. iii, 204. v, 1. ix, 94. xii, 159. 163. Ps. 348. S. i, 36. 619. ii, 708. 881. 888. 1114. 1121. D. 48 bonus P. iii, 86 populi A. 327 ibat illis P. vi, 10
- Duxerant P. i, 81
- Duxere S. i, 798. ii, 487
- Duxit A. 597. S. ii, 324
- E
- E C. iii, 193. vii, 111. ix, 99. P. 206. A. 449
- Eadem (sing. nom.) C. iii, 201. x, 65. P. xi, 171. H. 76. Ps. 546. S. i, 157. ii, 60. 992 (abl.) P. iv, 107. x, 754 (plur.) P. i, 8. xi, 180. S. i, 364. ii, 406. D. 35
- Eam inane resolutus in nihilum S. ii, 107
- Eandem A. 54. H. 52
- Easdem P. xii, 9. S. i, 268
- Eat S. ii, 90
- Ebeno C. ii, 71
- Ebibe Ps. 427
- Eblanditis Ps. 328
- Ebria (sing. nom.) Ps. 320. 380. S. i, 181
- Ebriam venenis C. xi, 91
- Ebrio C. v, 18 cerebro H. pr. 57
- Ebrios amictus P. x, 1045
- Ebrius P. x, 280. S. ii, 985
- Ebur Ps. 148
- Eburna (sing. abl.) P. x, 148 (plur.) pr. 19
- Eburnam S. i, 349
- Eburnas valvas P. ii, 478
- Eburnis S. i, 639
- Echo P. x, 980
- Ecclesia (nom.) P. ii, 114
- Ecclesiae C. xii, 187. P. ii, 159. 305
- Ecclesiarum P. ii, 82
- Ecclesiasten plebem P. x, 43
- Eccum P. ii, 309. x, 1006
- Ecquis P. v, 449. A. 186. 492. S. ii, 14 erit qui 84
- Eculeo P. x, 109
- Edaces H. 828
- Edacibus Ps. 731
- Edacitas P. x, 810
- Edat P. x, 992. H. 118
- Edatur S. ii, 49
- Edax Ps. 46. S. ii, 975 senium A. 1073
- Ede P. iv, 149. H. 110. S. ii, 489
- Edebat Ps. 480
- Edendam S. ii, 1048
- Edendi C. vii, 147. S. i, 453 amor H. 813
- Edentularum P. x, 305
- Edere C. iii, 151. xiii, 90. A. pr. i, 7. 123
- Edet H. 229
- Edicta (sub.) C. xii, 143 miserat in omnem mundum P. x, 34
- Edictis (sub.) S. i, 43. 507
- Ediderat haec P. vi, 85
- Ediderit A. 251. 267
- Edidit C. ix, 20. A. 604. H. 789. S. i. pr. 61 ex se A. pr. i, 5
- Edit C. xi, 14. A. 70. 416. H. 372. Ps. 376
- Edita (sing.) P. x, 566. xiv, 121. Ps. 201 (plur.) A. 440. 1033. S. ii, 266. 824. 993
- Editam Ps. pr. 12
- Editae C. iii, 8
- Editi (plur.) P. x, 752
- Editiore P. xi, 224. Ps. 731
- Editos de sexu duplici natos P. x, 179
- Editus C. xi, 18. xii, 50. Ps. 906. S. i, 260
- Edocet C. vi, 52. A. 75
- Edomat H. 426
- Edomiti (plur.) S. ii, 392
- Edomitibus S. i. pr. 63
- Edomitos H. 221
- Educat S. ii, 985
- Eductos S. ii, 9
- Effare P. x, 924
- Effata (sing. nom.) Ps. 162. 407
- Effecta sunt C. xi, 23
- Effera (sing. nom.) A. 414. Ps. 150
- Efferrata (plur.) P. v, 380
- Efferrati mundi P. iv, 110
- Efferratis furoribus C. ix, 53
- Efferratus P. x, 679
- Efferruit P. i, 117
- Effert S. ii, 713 sese altius H. 169 Sideribus S. ii, 479
- Efficacior P. x, 807
- Efficacius P. ii, 127
- Efficax P. v, 547 ars seminandis erroribus P. x, 271

- Effigians P. xi, 126. H. 118
 Effigiasti hominem vivum ac moribundum C. x, 4
 Effigiata (sing. nom.) H. 746 (plur.) Pa. 905
 Effigiavit A. 807
 Effigie A. 331 in carnis A. 35
 Effigiem C. lii, 98. A. 52. 866. 959. S. i, 441
 Effigies (sing.) C. iii, 194. Pa. 527. S. i, 465 (plur.) S. ii, 354
 Effingere P. xi, 129. A. 355 statuis membra S. ii, 750
 Effinzerit H. 14
 Efflagitans P. ii, 168
 Efflagito P. ii, 63
 Efflans A. 840 apumcas salivas P. i, 101
 Efflat A. 758
 Efflavit A. 852
 Effluenti P. x, 1070
 Effluxisse A. 1000
 Effluminavit P. x, 190
 Effœtis S. ii, 1045
 Effœtus malis P. ii, 215
 Effossa (plur.) P. ii, 190
 Effossis Ps. 483
 Effrœnæ mentis P. x, 966
 Effrœni Ps. 179
 Effrœnis S. i, 519
 Effrem C. xii, 189
 Effuderat P. v, 18
 Effudit lumen suum P. x, 319 signa Dominus H. 469
 Effundens Ps. 581
 Effundere A. 62
 Effundit P. ix, 46. xi, 199 ac amaris dictis in vocem Pa. 205
 Effundunt H. 415
 Effusa (sing. nom.) S. ii, 986 (plur.) C. xii, 111
 Effusas Ps. 178
 Effusi (sing.) Pa. 368
 Effusum H. 194. S. i. pr. 78
 Effusus P. viii, 16 est de senili partu C. vii, 59
 Egens lucis (plur.) S. i, 377
 Egenam lucis mentem A. 422
 Egeni (plur.) P. pr. 6
 Egenis Pa. 602 rationis C. x, 82
 Egenos C. vii, 215. S. ii, 915
 Egens P. ii, 80. Pa. 199, 243
 Egenum rationis S. i, 81
 Egenus Pa. 819
 Egeo S. ii, 232
 Egerit P. ii, 404. A. 266 spumas fren- dens P. v, 204
 Egesto P. x, 1041
 Egestum S. i, 399
 Eget A. 285
 Egimus C. pr. 6. i, 91. Pa. 130
 Egit H. 569. S. i, 10. ii, 326
 Ego P. iii, 72. 208. x, 20. 684. 1000. A. 631. 632. Pa. 249. 403. S. ii, 166. 204
 Egomet H. 789
 Egrediens S. i, 215
 Egregiæ (sing.) P. xiii, 39
 Egregias Pa. 386
 Egregii (sing.) S. i, 137. 612
 Egregio Ps. 163. 804
 Egregium P. iii, 7. xiii, 73. A. 558. S. i, 497. D. 182
 Egregius arbiter P. iii, 86
 Egressum S. ii. pr. 45
 Ejecta (sing. nom.) S. ii, 982
 Ejulantes C. vii, 145. P. x, 494
 Ejulat A. 413
 Ejulatus (plur.) P. i, 108
 Ejus C. xii, 44. P. v, 38. 87. x, 149. 624. 866. S. ii, 647
 Ejusmodi P. v, 357
 Elaqueanda (sing. nom.) S. ii, 147
 Electos Pa. 841
 Electri Pa. 339
 Electus P. viii, 1. H. 685
 Elegit P. x, 609
 Elementa C. x, 2. P. iii, 184. x, 379. A. 733. H. 62. 238. S. i, 299. 426. ii, 227. 803. 972 lætitiæ A. 398
 Elementis H. 505. S. ii, 824
 Elementorum S. i, 12
 Elementum H. 905
 Elia (nom.) C. vii, 26
 Eliciti sanguinis P. iii, 140
 Elicuit Pa. 373
 Elidit P. x, 1108
 Elige H. 706
 Eligis S. ii, 273
 Eligit H. 711
 Eligitur P. xi, 151. xiii, 17
 Eligunt P. i, 34
 Elinguem P. x, 911
 Elingua P. v, 72
 Elinguis P. x, 2. 993
 Eliquat ornatus metalla H. 261
 Elisa dextra (abl.) A. 482
 Elisos Ps. 33
 Elocutam P. xiv, 38
 Elocutus P. x, 546
 Eloqui P. x, 5
 Eloquii P. xiii, 10. S. i. pr. 75. 634
 ventis tumet S. ii. pr. 58
 Eloquio P. xiii, 97
 Eloquitur P. xiii, 101
 Eloquium H. 401
 Eloquor C. pr. 43
 Eluctatus H. 605
 Eludens H. 542

- Eladit C. vii, 117
 Elumbe virus P. ii, 316
 Elumbem animum Ps. 314
 Elutam mortis lavacris mentem P. v, 363
 Eluvie sanguinis P. xi, 46
 Emancipator servientis plasmatis C. vii, 184
 Emanuel C. vii, 180. A. 604
 Emat P. ii, 49
 Emblemata Ps. 527
 Emendes P. ix, 79
 Emensus P. v, 471
 Emerge C. xi, 13
 Emerita P. iii, 186
 Emeritam P. iii, 8
 Emeritas S. ii, 1083
 Emersiase S. i, 569
 Emeruit A. 1034
 Emi (infia.) P. xiii, 43
 Emicans P. x, 434
 Emicant P. iv, 26
 Emicat C. ii, 56. ix, 27. P. iii, 161. xiv, 91. A. 559. Ps. 325. S. i, 317
 Emicem C. pr. 44
 Emices per undas P. v, 461
 Emices C. i, 15. H. 697 prudentia C. vii, 22
 Emicuit A. 506. 798. D. 183
 Emineat S. i, 41
 Eminebit P. x, 875
 Eminens P. vi, 144. vii, 26
 Eminet super principium A. 263
 Eminulis P. iii, 122
 Emissus A. 885. H. 732
 Emitte P. ii, 454
 Emitto P. x, 467
 Emori P. vii, 45. x, 60
 Emoritur P. iii, 167. H. 584
 Emotus cum (plur.) Ps. 629
 Emta (sing. nom.) P. pr. 24
 Emtum D. 19
 Encrati (voc.) P. iv, 109
 Enecat H. pr. 55
 Enectus gladiis P. viii, 18
 Energima A. 400
 Enervans corpus C. viii, 64
 Enervatum S. ii, 143
 Enigmata A. 331
 Enitro P. v, 165
 Enixa est A. 98
 Enodam juventam H. 199
 Enumerat S. ii, 80
 Enuntiatrix sensuum (lingua) P. x, 771
 Ense P. i, 49. vi, 65. x, 837. xii, 27. Ps. 63. H. 211. Ps. 137. S. ii, 1100
 Ensem C. xii, 104. P. x, 749. 872. Ps. 146. 471
 Ensis C. vi, 91
 Eo usque C. ii, 75
 Eoa plaga P. iii, 68 munera C. xii, 62
 Eodem H. 935. S. ii, 85. 607. 775
 Eoi sideris C. ii, 67
 Eoo orbe H. 288
 Eorum S. ii, 818
 Eous A. 608
 Ephebi (sing.) P. x, 189 (plur.) H. pr. 1
 Ephebis P. x, 767
 Ephebo P. ix, 27
 Ephebos Ps. 845
 Ephebum C. ix, 43. P. x, 279. S. i, 170
 Ephesum S. ii, 494
 Epigramma P. xi, 8
 Episcopale P. xiii, 33
 Episcopali P. vi, 11
 Episcopi P. ii, 29
 Episcopus P. vii, 23. 51
 Epona A. 197
 Epotum S. i, 235
 Epulæ (plur.) S. ii, 1067
 Epulas C. iii, 10. 117. iv, 66. A. 721. Ps. 367
 Epulis C. iii, 65. v, 99. viii, 55. S. i, 238
 Equarum Ps. pr. 31
 Eques Ps. 270
 Equi (sing.) Ps. 272 (plur.) S. ii, 54
 Equidem C. iii, 196. P. x, 1101. S. i, 416. ii, 132
 Equina (sing.) S. i, 56
 Equini (sing.) Ps. 255
 Equis P. xi, 88
 Equites S. i, 229
 Equitis P. xi, 92
 Equitum Ps. 649. S. ii, 702
 Equo Ps. 179
 Equorum H. 364. S. i, 346. 351
 Equos C. v, 54. 77
 Equum A. 450. H. 362. Ps. 196
 Equus H. 359
 Erebo S. i, 360
 Erecto vultu A. 213
 Erectus P. x, 123
 Eremi (gen.) C. v, 89. Ps. 371. D. 45
 Erexī P. ix, 9
 Ergastula P. xiii, 62. H. 447. S. i, 477. ii, 836
 Ergastulo corporali P. v, 358
 Ergon P. ii, 323
 Erigit Ps. pr. 33 ad cœlum sopinas facies A. 502 os Ps. 277
 Erigitur Ps. 139
 Erinnyes Ps. 567
 Eripe P. xiii, 63
 Eripit A. 363. Ps. 283. S. ii, 752
 Erpitur D. 8
 Erit C. ii, 89. P. v, 190. x, 19. 444.

- xiii, 7 olim tempus P. vi, 157
 Errabant S. i, 534
 Errabat C. vii, 123
 Errans C. x, 168. A. pr. ii, 11. S. ii, 895
 cæcitas Iuli P. ii, 456
 Errant H. 887
 Errantes A. pr. ii, 41
 Erranti H. 141
 Errantibus A. 703. H. 134
 Erras P. v, 163
 Errat P. x, 238. H. 510. 868. S. i, 593.
 ii, 698. 847 huc illuc vagus A. 541
 Erravit S. ii, 429
 Error C. iii, 118. vi, 118. P. i, 95. ii,
 231. 445. x, 373. 404. 461. A. 104.
 203. 915. H. 252. Ps. 296. S. i, 10.
 38. 180. ii, 2. 371. 1006
 Errore C. ii, 96. P. ii, 148. Ps. 569.
 S. i, 155. ii, 848
 Errorem bibit cum lacte S. i, 302
 Errores S. i. pr. 87. 508. ii, 411
 Erroribus P. x, 271. A. pr. ii, 8. H.
 378. S. ii, 818. 972
 Erroris C. xii, 162. P. xi, 38
 Errorum C. vii, 73
 Erubescis P. x, 296
 Erubescit C. ii, 36
 Erubuit C. iii, 118. S. i, 513
 Eructat D. 130 undam P. x, 1028
 Erudita (plur.) P. i, 76
 Eruditi (sing.) P. x, 689
 Eruditos P. x, 306
 Erumpit S. i. pr. 66. D. 142 in vocem
 Ps. 749
 Erunt P. ii, 268. x, 620
 Erupit P. ii, 487. x, 450
 Eruta (sing. nom.) S. ii, 457 lingua
 (abl.) P. x, 992 (plur.) S. ii, 359
 Erutam P. v, 534
 Erycino S. i, 186
 Ea C. pr. 31. iii, 27. P. iii, 102. x, 421.
 A. 291
 Esais P. v, 524
 Esais A. 595
 Escæ (sing.) Ps. 624 (plur.) C. iv, 87.
 Ps. 616
 Escam H. 815
 Escas C. viii, 76
 Esse C. i, 45. P. i, 12. 42. ii, 65. x,
 62. 128. 317
 Esedo evchendus lapis P. x, 156
 Estote P. ii, 108
 Esui P. x, 355
 Eauriens P. ii, 947
 Eaurire C. ix, 62
 Ethicis H. 582
 Etrusca (sing. nom.) P. xi, 206
 Etruscus S. ii, 517
 Eva (nom.) H. 742. D. 1
 Evmorum H. 423
 Evandria S. i, 551
 Evangelica vox A. 427
 Evangelici A. 15
 Evangelista (nom.) P. x, 16 summi ma-
 gistri C. vi, 77
 Evasit P. v, 388
 Evectum C. pr. 20
 Evchendus P. x, 156
 Eventu Ps. 895
 Eversis H. 244
 Evexit P. v, 7
 Eviscerando P. v, 122
 Eviscerandum P. x, 109
 Eviscerata (abl.) P. x, 1058
 Eulalia (nom.) P. iii, 1 (abl.) 135
 Eulalis P. iii, 31. 164. 178. xi, 238
 Eulogium P. vi, 152
 Eulogius P. vi, 8
 Eum C. ix, 27
 Eumenides Ps. 466
 Eumenidum S. i, 356
 Eumorphio P. v, 466
 Eundem P. xii, 22. A. 653. 1061. v, 1.
 176
 Eundo P. vi, 20
 Eundem est P. xii, 26
 Eunt P. xi, 190
 Euntem P. v, 373. xiv, 93. Ps. 306
 Eantis Ps. pr. 23
 Evocat S. i, 393
 Evolarunt P. i, 88
 Evolvit C. vii, 32
 Evoti (voc.) P. iv, 157
 Evolvere librum D. 195
 Evolutis C. viii, 10
 Evolutos post mille consules P. x, 407
 Evomit P. x, 395. xii, 23. A. 756. Ps.
 863
 Evomit (librum) A. 593
 Euphratis H. 498
 Euro S. ii, 961
 Europam S. ii, 490
 Eurus A. 661
 Exactas S. i, 577
 Exacti (sing.) Ps. 770. S. i, 513
 Exactor auri et sanguinis P. ii, 48
 Exactorum H. 951
 Exacuit S. ii, 11
 Exaggeratos P. ii, 87
 Exagitans C. iii, 163
 Exagitant P. xi, 112
 Exagitante P. iii, 95
 Examina P. ii, 180. H. 97
 Exanimare reos H. 442
 Exanimis A. 491 artubus P. iii, 168
 Exarabant P. x, 797
 Exaraverit P. x, 1127
 Exarmate (sing.) Ps. 49

- Exarsis ira P. x, 811
 Exasperat P. v, 218. S. ii, 595
 Exaudiat P. ii, 578
 Exaudire S. i, 277
 Excedit P. x, 313
 Excellens S. i, 25. 649
 Excellentia (sub. nom.) S. ii, 637
 Excellentiae acris heros P. x, 52
 Excellentibus Ps. 15
 Excellentior S. i, 571
 Excellit A. 560
 Excepimus P. ix, 73
 Excepit P. x, 744. 845. 1121. S. ii, 357
 Exceptum S. i, 483
 Exceptus C. vii, 114. A. 896
 Excerptare A. 312
 Excessu S. ii, 990
 Excidio D. 121
 Excidit animis sitis eremi Ps. 371
 Exciditis P. x, 1059
 Excidium A. 627. H. 917. S. i, 270
 Excipe Ps. 119
 Exciperet P. x, 844. Ps. 268
 Excipiens S. ii, 621
 Excipientis S. i, 68
 Excipit C. iii, 124. x, 11. P. x, 1033.
 A. 425. Ps. 144. 672
 Excipitur telo Ps. 488
 Excire S. i, 96
 Excisa (sing. nom.) S. ii, 720 (plur.) P.
 v, 69
 Excisi (sing.) P. xi, 165
 Exciso H. 522
 Excisura (sing. nom.) Ps. 69
 Excita (sing. nom.) A. 55
 Excitam A. 663
 Excitari P. x, 370
 Excitat C. vii, 101. 204. P. iii, 27. x,
 489. A. 761. H. 880. 661. Ps. 236.
 732. S. ii, 80
 Excitata (sing. nom.) P. iv, 13
 Excitatum P. v, 570
 Excitato C. vii, 23. xi, 46
 Excitator C. i, 3
 Excitatum P. x, 639
 Excitatur P. vi, 143 justis motibus C.
 vii, 92
 Excitatus Ps. pr. 19
 Excitavit P. xii, 83 in cælum faciem C.
 iv, 71
 Excites Ps. 386
 Excitus H. 388 in furias P. iii, 96
 Exclamant S. i. pr. 31
 Exclamat C. xii, 97. P. ii, 313. v, 29.
 x, 686. A. 469. Ps. 53. 694
 Exclamaverat P. x, 716
 Excludatur P. xi, 241
 Exclusis C. viii, 38. A. 360
 Exclusit P. iv, 67
 Excolat P. v, 391
 Excolere S. i, 641
 Excors H. 6 natio C. xi, 83
 Excruciabilis exitii P. iii, 115
 Excrucianda (plur.) P. xi, 54
 Excruciare fidem P. iii, 90
 Excruciari A. 86
 Excruciata (sing. nom.) H. 602
 Excruciatibus P. xiv, 19
 Excubat P. v, 408
 Excubet C. i, 80
 Excubias S. ii, 1102
 Excudit P. ii, 192
 Exculti (sing.) S. i, 104
 Excurrrens S. i, 324
 Excussa (sing. nom.) H. 542. Ps. 124
 Excussam Ps. 415
 Excussas Ps. 48
 Excussum S. i. pr. 37
 Excussus P. v, 226
 Excutit P. v, 472
 Execranda (plur.) P. xi, 29
 Execrandas P. x, 73. 1089
 Execrando P. ii, 266
 Execrantem C. iv, 40
 Execrator C. vi, 108
 Executor P. xiii, 16
 Exedenda morbis membra P. i, 26
 Exedit P. x, 487
 Exegit P. v, 412
 Exempla A. 312. S. ii, 9. 195. 577
 Exemplar P. v, 197. xi, 123
 Exempli H. 582
 Exemplis C. viii, 7
 Exemplo P. vii, 38. xi, 84. A. 160. 917
 Exemplum C. vii, 176. xii, 158. P. x,
 465. 741. H. 68. 251. Ps. pr. 10. 545.
 S. ii, 336 dabit hic P. ii, 351
 Exemtus P. v, 329
 Exequalibus verbis deflent P. xiv, 51
 Exequiarum C. x, 72
 Exequias P. iii, 185. A. 756. D. 154
 Exequiis P. xi, 146
 Exerce P. ix, 81
 Exerceas vocem P. x, 925
 Exerceatur questio igni P. v, 208
 Exercens Ps. 793
 Exercent P. vi, 29
 Exercere H. 148. 443. S. ii, 1005
 Exercet Ps. 463 manus tortor P. i, 47
 Exercita (sing. nom.) P. v, 133. Ps. 387
 virtus non S. ii, 149
 Exercitos labore C. i, 23
 Exercitu C. xii, 169 manu P. v, 100
 Exercitus (sing.) H. 413. 477. S. ii, 532
 Exere P. v, 56 ferrum xiv, 65
 Exerere Ps. 472
 Exerit S. i, 356
 Exerta (sing. nom.) Ps. 23

- Exerto fulmine A. 490
 Exesa (plur.) Ps. 601
 Exhibulat illa zonis avulsis Ps. 633
 Exhaeres P. ii, 79
 Exhalans Ps. 52
 Exhalante Ps. 722
 Exhalatus (adj.) A. 839
 Exhalent H. 965
 Exhibebat C. iv, 60. P. ii, 384
 Exhibebit P. iv, 29
 Exhibemus C. viii, 30
 Exi A. 411
 Exiens P. x, 37
 Exigat H. 268 avum S. ii, 370
 Exigebat P. x, 718
 Exigit P. xii, 15
 Exigitur C. iii, 123
 Exigo H. 703
 Exigua (sing.) S. ii, 97
 Exiguas A. 733
 Exiguus A. 737
 Exiguum thuris P. iii, 123
 Exile A. 847
 Exiliis A. 541
 Exilit P. i, 30 liber in auras spiritus P. xiv, 92
 Exilium H. 454. D. 90
 Existens A. 723
 Existimans P. ii, 50
 Existimas P. ii, 188. 319
 Existimat P. x, 956
 Existit A. 842
 Exit C. vii, 130. P. ix, 91. xiii, 102
 Exitibus S. ii, 714
 Exitiale C. iii, 178
 Exitiali S. ii, 567
 Exitii P. iii, 115. Ps. 546
 Exitium P. xi, 26. H. 207 luas pro P. x, 94
 Exitu C. ix, 43. P. x, 754. 939. S. ii, pr. 3 pulchro mortis P. v, 291
 Exitum C. v, 120. xii, 91. P. vi, 10. x, 687 vocis P. x, 899
 Exitus (sing.) P. ii, 335. v, 481. vii, 53. x, 825. H. 601. 803 supremus mortis P. v, 528. D. 159 (plur.) S. ii, 112
 Exoletum P. x, 235
 Exorabilis terror C. vii, 99
 Exorata (sing.) P. vi, 118. S. ii, 24
 Exoravit S. ii, 768
 Exortam S. ii, 416
 Exordia (plur.) A. 169
 Exordiorum P. x, 599
 Exordium C. ix, 10. xi, 61
 Exoritur Ps. 7. S. ii, 872
 Exosa (sing.) H. 852. S. ii, 441
 Exosculamur P. v, 556
 Exosculantur P. ii, 520
 Exotica secta (nom.) Ps. 759
 Expantem A. 180
 Expavere Ps. 409
 Expavit C. vii, 45. P. ii, 367
 Expectans S. i. pr. 19
 Expectant A. 686. Ps. 746
 Expectat A. pr. ii, 51
 Expedire P. xiii, 93
 Expediret P. vi, 72
 Expedit arctas latebras P. ix, 88
 Expedita est literis P. x, 623 (plur.) C. iv, 31
 Expeditis dextris P. i, 37
 Expeditus Ps. pr. 32
 Experiendo S. ii, 78
 Experientia (sub. nom.) S. i, 88
 Experimentum cape P. ii, 407
 Experiri P. x, 666. 881
 Expers P. v, 246. S. ii, 1070 conjugis C. xi, 15 principii iv, 8
 Experta (sing.) C. xi, 114. P. xiv, 56. H. 608. S. i, 499. ii, 739
 Expertem H. 655. Ps. pr. 65
 Expertes P. ii, 228 furandi S. i, 86 salutis C. ix, 79
 Experti (plur.) A. 236
 Expertum C. iv, 53
 Expertus H. 893. Ps. 298
 Expetebat P. i, 45
 Expiandum H. pr. 18
 Expiandus P. i, 102
 Expiasti P. xiii, 61
 Expiat Ps. 102
 Expiatam C. xii, 165
 Expiatur fibra cordis lividi C. vii, 7
 Expletum Ps. 612
 Explicabat P. x, 841
 Explicabit P. x, 23
 Explicandus P. iv, 171
 Explicat P. xi, 204
 Explicemus P. x, 168
 Explicent P. x, 938
 Explicet S. ii, 29
 Explicuit Ps. 886
 Explorat C. vii, 193. P. x, 900
 Expolita ære pelvis P. pr. 16 (abl.) aris materia C. iv, 41
 Exponit P. v, 396. S. i. pr. 13
 Exporrecta (sing.) H. 857
 Expositam A. 934. 935
 Expositos H. 926
 Expositum S. i, 136
 Exposuisti Ps. 13
 Expressa (sing.) P. x, 931. A. 904 signis est P. x, 623 (plur.) liquidis coloribus P. ix, 93
 Expresserat crimen urna voluta C. vii, 112
 Expresserit P. x, 287
 Expressit P. x, 1124

- Exprimi P. x, 977
 Exprobranti H. 714
 Exprobrare S. ii, 683
 Expugnare A. 527
 Expugnata (abl.) Ps. 663
 Expurganda (sing.) A. 680
 Exquirens Ps. 706
 Exquirere A. 265
 Exquiri P. ii, 54. 158
 Exsanguem Ps. 591
 Exsanguia A. 431
 Exsanguis A. 489. Ps. pr. 46. 709
 Exsculpens H. 606
 Exsibilat anguina verba P. v, 176
 Exsiniuent P. xi, 22
 Exsors dolorum P. v, 160
 Exsortem H. pr. 4 crucis animam A. 898
 belli Ps. 115
 Extructo C. v, 140. P. xi, 50
 Extructos Ps. 184
 Extructum H. 943
 Extrueret S. ii, 968
 Extruit H. 94
 Extruitur Ps. 730
 Exsuperat H. 851 apicem (flamma) P.
 iii, 158
 Exsurge P. v, 285. 286. 287
 Exurgens A. 1085 editiore apice P. xi,
 324
 Exta P. x, 918. A. 109. S. ii, 770
 Extat P. x, 980. xiv, 123. S. ii, 336
 Extendens A. 273
 Extendere S. i, 591
 Extendite P. v, 110
 Extentus P. x, 493
 Exteri (sing.) P. i, 10
 Exterior H. 12
 Exterminat te hinc Paulus P. ii, 469
 Externam formam H. 266
 Externi (sing.) A. 341. H. 40. 462. S.
 ii, 616
 Externos S. ii, 156
 Externum S. ii, 366
 Exterritos C. i, 39
 Exterritus P. v, 418
 Exteris P. xi, 150
 Extet C. x, 23. P. vi, 155. A. 181
 Extima (sing.) Ps. 692 (plur.) Ps. 653
 Extimescimus P. x, 527
 Estimulans Ps. 350
 Extimum vestis C. ix, 40
 Extincta est Ps. 752
 Extinctæ (sing.) Ps. 311
 Extinctas S. i, 90
 Extinctis A. 476
 Extincto Ps. 598. S. i, 528
 Extinctor C. vi, 102
 Extinctum P. xi, 81. H. 654. Ps. 284.
 474
 Extinguere H. 863. Ps. 159
 Extingui C. xii, 74. P. x, 9
 Extinguitur C. vii, 206 fama P. i, 74
 Extinxerat C. xi, 8
 Extinzero P. v, 389
 Extirpamus S. ii, 1039
 Extirpata procellis sylva H. 241 (plur.)
 A. 539
 Extis C. vii, 125. A. 459. S. ii, 894.
 1008
 Extiterit S. ii, 916
 Extolli P. iv, 162
 Extollis P. ii, 202
 Extorque fidem P. v, 60
 Extorquent Ps. 593
 Extorres S. i, 373
 Extorris patria S. ii, 536
 Extrahere S. ii, 674
 Extrahitur P. ix, 31
 Extrema (sing.) P. ii, 29. Ps. 679 (plur.)
 P. v, 206
 Extremo P. xi, 153
 Extremum P. xi, 101. A. 811
 Extrorsum C. ix, 74
 Extuberet P. x, 117
 Extulerit S. ii, 583
 Extulit C. pr. 20
 Exturbat P. ii, 470
 Exuat C. pr. 35. A. 926
 Exue A. 407. S. i, 415
 Exuebat C. vii, 159
 Exuent P. ii, 267
 Exuit P. i, 108. A. 169. H. 900. Ps.
 552
 Exuitur P. xiii, 29. Ps. 440
 Exul C. x, 168. H. 852. 898. Ps. 250.
 S. i, 47 laris aviti S. ii, 734
 Exulat S. ii, 366
 Exulceratis (verb.) P. x, 1093
 Exules (subat.) P. ii, 448
 Exultamus S. ii, 1016
 Exultans C. i, 67. A. 343. Ps. 156
 Exultant P. vi, 51. xi, 205. D. 112
 Exultante P. xi, 26. Ps. 604
 Exultare P. vi, 145. S. i, 545. ii, 737
 Exultat C. v, 134. Ps. 36. S. ii. pr.
 57
 Exulto P. xiv, 69
 Exundant acatēbris C. v, 90
 Exundat P. viii, 14. D. 63
 Exusserant cor venena P. v, 390
 Exustos S. ii, 928
 Exustum P. ii, 398
 Exutæ (plur.) H. 457. 782
 Exuti (plur.) H. 886
 Exutus P. xiv. 91. A. 428
 Exuvias P. ii, 183. Ps. 476. S. i, 548.
 ii, 62
 Exuviis Ps. 451

Ezechias D. 93

F.

Faber S. i, 308

Fabios S. ii, 572

Fabium S. ii, 742

Fabri (plur.) P. x, 293

Fabrica patris C. xi, 44

Fabricam P. x, 803

Fabricios S. ii, 557

Fabrili manu P. v, 69

Fabriliter A. 519

Fabris S. ii, 967

Fabro Deitatis figurine A. 1035

Fabula (nom.) P. ix, 18. A. 297. H. pr. 25. S. i, 191. ii, 50 ait quod sumus omnes A. 1019

Fabulam scurra saltas P. ii, 320

Fabulosa (plur.) P. x, 956

Fac C. vi, 129 periculum P. ii, 403 ut x, 4. 518. 655

Face C. v, 129. xii, 59. P. iii, 54. A. 648

Facem C. xi, 7. xii, 20. S. i, 331 claram in tenebris P. x, 591 præterdit Ceres ibid. 236

Faces P. x, 859. A. 136. Ps. 42. S. ii, 1075. D. 70 fumifcas livoris P. xiv, 108

Facessat C. ii, 93

Facessite P. vi, 77 ponto A. 659

Faciam A. 244. H. 937

Facias C. viii, 69

Facibus C. v, 14. P. iii, 118. vi, 69. A. 476

Facie A. 44

Faciem C. iii, 7. iv, 71. viii, 26. P. ii, 367. iii, 156. ix, 9. x, 558. A. 54. 310. 311. 333. H. 748. Ps. 44. 281. 551. S. i, 76. ii, 43. 193. 1109 in riparum C. v, 66 mortis A. 100

Facies (sub. sing.) H. 888. 960. Ps. 622. S. ii, 884 diei suda Ps. 638 (plur.) C. vi, 38. H. 399. Ps. 19. S. ii, 355

Faciet Ps. pr. 66

Facile est P. iii, 93. xiv, 21. H. 525. 671

Facilem H. 215. S. i, 83

Faciles Ps. 567 rapti ad vincula H. 430

Facili C. iii, 199. viii, 3. P. xi, 159. xiii, 61. H. 138. 279. 846. S. i. pr. 83

Facilis A. 8. S. ii, 104. 805 flecti S. i. pr. 27

Facillimum est S. ii. pr. 59

Facinus C. iii, 132. 184. S. i, 110. ii, 221. 463. 670

Facis C. ii, 71

Facit C. v, 23. vii, 203. P. x, 978. xiii,

45. H. 849. S. i, 94. 571. ii, 637. 819 parvi P. iv, 160

Faciunt S. i, 572

Facta (sub. plur.) C. xii, 183. P. ii, 576. iii, 78. A. 672. H. 616. S. ii, 474 manuum P. iii, 79

Facta (adj. sing.) P. x, 942. xiii, 96. A. 92. 862. 1032. H. 744. S. i, 189. D. 2 (plur.) sunt C. ix, 7. 13 que non erant

Factam A. 814. 821. 827. 869

Facti (sub.) P. xiii, 27. A. 503. Ps. 703. D. 42

Factis P. x, 753. S. ii, 241

Facto (sub.) H. pr. 26. 646

Factor P. x, 788. 943. A. 777. 796. 893. H. 642 aquæ A. 667 orbis et poli P. ii, 415

Factore A. 814. S. i, 342

Factorem H. 548. S. ii, 481 dierum P. vi, 45

Factoris C. x, 130

Factorum (a factum) A. 649

Factum (sub.) C. vii, 218. P. ii, 473

Factum (adj.) 182. A. 524. 893. Ps. 784 est H. 163 caro Verbum A. 525 *Factura* (subst. nom.) A. 792. 856. 857. 870. 871

Facturne (subst.) A. 304

Facturus S. ii, 207

Factus P. x, 106. A. 109. 706. H. 183. 184. S. i, 304 est P. x, 622. A. 891 sit A. 892

Facultas P. ii, 277

Facundi (sing.) S. ii. pr. 63

Facundia (nom.) P. xiii, 17. A. 380. H. 402. S. i, 635

Facundia P. x, 21

Facundissime S. ii, 19

Facundo ore P. iv, 18

Fæce A. 818

Falerni Ps. 368

Falerno S. i, 127

Falernum C. ix, 28

Fallacem Ps. 264

Fallaci A. 1015

Fallacia (sub.) H. 226

Fallacibus A. 962

Fallant S. ii, 202

Fallax D. 27

Fallendi Ps. 260. S. ii, 48

Fallens H. 334

Fallente S. i, 18

Fallentia H. 810

Fallere A. 1053. H. 559. Ps. 549

Fallit C. ii, 112. vi, 48. P. x, 184. Ps. 486. 531. 565. S. ii, 891

Fallo H. 507

Fallor C. pr. 2. P. ii, 99. x, 91. S. ii, 964

- Falluntur* S. ii, 178
Falsa (plur.) C. pr. 9. i, 89
Falsæ (sing.) S. i, 164
Falsificatis terrarum spoliis H. 550
Falsiloqua (sing.) A. 107
Falso H. 277. 427
Falsum A. 252
Fama (nom.) P. i, 11. 74. ii, 541. x, 189. 225. xiii, 76. H. 157. S. i, 180. ii, 919
Famæ (sing.) A. 297. H. 438. Ps. 231. 311. S. i, 270. 281
Famam S. i, 650. ii, 1121
Fame C. iv, 50. P. x, 809. A. 708
Famem C. vi, 67. P. ii, 45. S. ii, 914. 956
Fames C. iii, 58. P. v, 397. A. 99. Ps. 464. S. ii, 917 auri H. 258
Famis Ps. 479. D. 23
Famosis S. ii, 716
Famosum Ps. 64
Famosus S. i, 116
Famulæ (sing.) A. 882
Famulam mentem C. x, 166
Famulans C. v, 155. H. 193
Famulante A. 141
Famulantia S. ii, 803
Famulas (sub.) Ps. 56
Famulata (sing.) P. xiii, 18. S. ii, 1082
Famulatu H. 447
Famulentur C. iii, 106
Famulis C. iii, 171. x, 18. P. xi, 61. Ps. 643. D. 34
Famulo C. iv, 56 orbe H. 676
Famulos C. viii, 7. P. iii, 27. vi, 119. Ps. 56
Famulum S. ii, pr. 41 signum H. 80
Famulus P. vi, 47. S. i, 343 liquor A. 670
Fanaticus P. x, 1061. A. 440
Fandi C. ii, 46. S. i, 648. 761
Fando P. v, 256
Fanorum P. ii, 7. H. 784
Fantasma A. 958
Fante P. ii, 857
Fanti P. vi, 43
Fare (imp.) A. 129
Farra S. ii, 910 spices A. ii, 217
Farre H. 809. S. i, 203. ii, 23 pullos pascitis P. x, 147
Farrea (sing.) A. pr. ii, 51
Fas P. x, 401. A. 908. Ps. 71 est A. 260. Ps. 211 si credere S. i, 351 sit A. 18 transit H. 710 vetus profanavit P. x, 894 nefasque C. iii, 134 non sit S. i, 655
Fasce A. 730. H. 552. Ps. 578
Fasces S. i, pr. 18
Fasces P. x, 143. H. 442. S. i, 557. ii, 424
Fascibus P. ii, 226. iii, 65
Fasciolis S. ii, 1007
Fassa (sing.) H. pr. 43
Fastidia C. xi, 54. Ps. 529. S. i, 638
Fastidio C. vii, 89
Fastidit S. ii, 1078
Fastigia Ps. 867. S. ii, 423. 883 fame scandit H. 438
Fastis P. x, 614. S. i, 556
Fastorum S. i, 596
Fastos P. x, 1114 condere S. ii, 426
Fastu Ps. 182
Fata (sub. plur.) A. 440. S. ii, 462. 470. 472 sinant 498
Fata (part. sing.) (C. v, 143. P. xiv, 85
Fatalem S. ii, 459
Fatales S. ii, 1086
Fatalia S. ii, 485
Fatalibus S. ii, 477
Fataliter S. ii, 369
Fatebaris P. x, 8
Fatebatur A. 473
Fatebere A. 674
Fatentem P. ii, 575
Patentes P. v, 89 dominum C. iv, 100
Patenti P. xiii, 36. H. 938
Patentur A. 555
Fateor P. xiv, 74. A. 125. S. ii, 679 pectore et ore Deum P. iii, 75
Fateri A. 769
Fateri P. i, 23. x, 147. 306. S. ii, 652
Fateris P. x, 585
Fatetur A. 498. H. pr. 47
Fatigant Ps. 35
Fatigat C. vi, 42. H. 250. Ps. 8
Fatigatæ (sing.) S. ii, 102
Fatiget P. x, 692
Fatigor S. ii, 228
Fatiscat Ps. 587
Fatiscens corpus C. vi, 149
Fatiscere C. x, 96
Fatiscit C. ix, 51. P. ix, 68 corpus P. x, 580
Fatiscitis P. x, 809
Fato S. ii, 469. 476
Fatui (gen.) S. i, 146
Fatuis P. x, 301
Fatum S. ii, 74. 372. 404. 408. 428. 449
Fatur C. ix, 68. P. v, 178. x, 561
Fatus (sub. plur.) A. 594
Fatus esset P. x, 988
Fauce P. xi, 214
Fauces H. 589 portæ Ps. 665
Faucibus C. vii, 114. xii, 123. P. i, 109. A. 840. H. 255. Ps. 592
Faucium P. x, 898. 936. 982. 1103. 1125
Favens H. 940
Favere S. i, 118
Favilla (nom.) P. x, 815
Favillæ (sing.) S. ii, 969. D. 20 (plur.) P. vi, 130

- Favillas P. v, 193. H. 769. S. i, 97. ii, 192
 Favillis C. ix, 100. x, 142. P. ii, 295. x, 863. A. 480. Ps. 540
 Favis C. v, 15. D. 118
 Faunos P. x, 242
 Favo Ps. 398
 Favor C. iii, 14. viii, 17
 Favore P. x, 412
 Favorem Christi P. v, 566
 Favoris P. x, 667
 Favorum C. vii, 69
 Faustus P. x, 416
 Fautor P. x, 2
 Fautrix flentium (clementia) C. vii, 175
 Favus C. iii, 72
 Fax A. pr. ii, 99 omnium P. x, 67
 Faxo P. v, 101 ego Ps. 249
 Febrem H. 151
 Febribus P. ii, 251
 Febris P. x, 487
 Fecerat P. ii, 376. vi, 87
 Fecere P. x, 140
 Fecerit A. 251
 Fecisse S. i, 133
 Fecit C. vii, 183. A. 153. 305. 604. 902. H. 116. 346. S. i, 132. 280. ii, 233. 258. 607. D. 68 ut P. x, 931
 Fefellit C. xii, 140. P. ii, 31. xii, 28. A. 639. 974. S. ii, 963
 Felices C. v, 12. P. vi, 97. S. i, 287
 Felicia S. ii, 77
 Felicibus A. 338
 Felicior Ps. 375
 Felicis P. iv, 29
 Feliciter S. ii, 79
 Felix P. iv, 155
 Felix C. v, 33. v, 42. 505. vi, 1. x, 1074. xiv, 124. H. 331. 656. Ps. 544. 644. S. i, 36. ii, 23. 564. 1019
 Felle C. v, 46. x, 80. P. x, 487. 610. A. 527. H. 132. 512. 612. 642. Ps. 114. D. 50 alto stomachatus P. x, 393 libero effundit iram P. ix, 46
 Fellis C. v, 93. ix, 89. P. v, 379. x, 867. S. i. pr. 58
 Femur C. ii, 79
 Fenestras P. x, 434. H. 871
 Fera (sing.) P. iii, 39. H. 100. 561 (plur.) C. iii, 61. S. i. pr. i, 398. ii, 663. 814
 Feracem P. xii, 34 gloriæ x, 779
 Feras (subst. sing.) H. 293 (plur.) P. vii, 12
 Ferale A. 361 monstrum Ps. 565
 Feralem P. v, 312
 Feralis Ps. 719
 Feram (subst.) C. iv, 78. D. 66
 Feram (verb.) P. iii, 209
 Ferarum P. vi, 62
 Feras (subst.) P. x, 332. H. 139. 370
 Feras (adj.) S. i, 375. ii, 600
 Feras (verb.) P. x, 95
 Ferat H. 657. S. i, 658. ii, 852. 950 finem C. i, 56
 Feratur A. 865. S. ii, 188
 Fercula C. iii, 16. x, 74. A. 600. 718. H. 322. Ps. 317. 428 spoliolum S. ii, 581
 Ferculis Ps. pr. 39
 Ferculo P. x, 829
 Ferculorum C. ix, 59
 Ferculum P. iv, 42
 Feremus C. iv, 102
 Ferendum C. vii, 45. P. x, 95
 Feres H. 879
 Feret P. xi, 235
 Feretur P. v, 443
 Feris (plur.) C. v, 126
 Ferias scholarum P. ix, 76
 Feriata freta P. vi, 156
 Feriatis manus sanguine P. ix, 40
 Feriatum pectus C. vi, 27
 Ferienda (plur.) A. 461
 Ferienti Ps. 144
 Feriere gladio caput P. iii, 116
 Ferina (sing.) P. v, 434. x, 810
 Ferinis Ps. 181
 Ferino S. i, 459 gutture C. vii, 122
 Ferinos S. i, 80. ii, 292
 Ferinus P. xi, 94
 Ferire C. vii, 104. P. x, 280. H. 596. Ps. 29. 473 murum machinis P. i, 38
 Feriret socios timor P. vi, 19
 Feris (subst.) C. iv, 44. P. iii, 117. v, 387. 531. S. ii, 1127
 Feris (adj.) P. xi, 88. H. 280
 Ferit P. x, 836. H. 533. Ps. 47. 139. S. ii, 831. 832 æthera S. ii. pr. 12 ense dominum H. 211 oculos P. 14. 47
 Feritas C. iii, 156. P. xi, 113. A. 430
 Feritate P. ii, 11. Ps. 190. 795. S. i, 46. ii, 291
 Feriunt H. 416
 Fermentati mores crimine A. 354
 Fermento H. 196
 Fero (verb.) S. ii, 550
 Feroces P. i, 97. Ps. pr. 15. 290. 409
 Feroci P. xiv, 18. S. ii, 622
 Ferocibus H. 432
 Ferocius (adv.) P. x, 850
 Feros P. xi, 106. S. i, 457
 Ferox S. i. pr. 26 ingenii P. iii, 32 majestate H. 168
 Ferrata (nom.) legio S. ii, 33 (abl.) Ps. 701 (plur.) S. ii, 743 bella H. 408
 Ferratas C. v, 48
 Ferratos Ps. 331
 Ferre P. i, 54. iv, 43. 133. x, 702. 950.

1089. xiv, 22. A. 404. 498. 776. H. 133. 218. S. ii, 588 benignam opem C. vii, 213 medelam H. 664 salutis jacturam Ps. 898 pœnas P. x, 1086 spicula dextris expeditis P. i, 37
- Ferrea (sing.) H. 849. Ps. 514 (plur.) H. 490. D. 141 acumina P. ix, 51 fata S. ii, 462
- Ferret P. ix, 74. Ps. 185. S. i, 64
- Ferri (subst.) P. x, 184. 702. Ps. 147. 674
- Ferri (verb.) A. 615. H. 311. S. i, 100. D. 16 per astra P. vi, 123
- Ferro P. i, 27. 43. v, 16. x, 877. 1052. A. 497. H. 21. 581. Ps. 207. 241. 764. 816. S. ii, 663
- Ferrugine C. ix, 79
- Ferrugineo flore Ps. 355
- Ferrugineum H. 877
- Ferrum C. xii, 99. 139. P. i, 51. ii, 503. ix, 70. x, 27. 501. 798. 971. xiii, 93. xiv, 36. 65. 77. A. 484. H. 359. 361. Ps. pr. 26. 101. 119. 251. 489. 501. 696. S. ii, 667. 741. 1096. D. 87. 88 stringere in H. 567
- Fert P. ii, 566. x, 909. 950. H. 615. S. ii, 792. 985. D. 135. 168 alimonia piceam C. v, 19 hæc genialis honor P. iii, 105 qua via P. xii, 61 se agmen Ps. 447
- Ferte C. ix, 59
- Fertilem Ps. pr. 66
- Fertiles A. pr. ii, 47
- Fertili fraude floret H. pr. 53
- Fertilis H. 585. Ps. pr. 47. S. ii, 745
- Fertilitate A. 574
- Fertur C. ix, 81. P. i, 85. v, 248. 492. vii, 9. x, 619. 1064. 1082. 1111. A. 868. 884. Ps. 412. 454. 548. S. i, 308. 553. ii, 60. 1087. D. 57 eques cursu præpete Ps. 270 impetu rapido P. vii, 68 in vesaniâ x, 1003
- Ferveat crapula C. iv, 28
- Fervebat D. 46
- Fervens P. ii, 62. v, 227. x, 439. 1074. A. pr. ii, 52. H. 851. Ps. 24. S. i, 139. 317. ii, 286. 1067 ambitu P. ii, 249 felle C. v, 46 furore P. v, 468 sapientia C. x, 131
- Fervent A. 712. Ps. 902 (bis) ad prælia turmæ H. 417 incesta P. x, 183 sulphure C. v, 136
- Fervente Ps. 706. S. ii, 172
- Ferventes P. vi, 71 rivos v, 172
- Ferventibus H. 511. Ps. 407
- Ferventis P. x, 849. 1029. H. 834
- Ferventissimæ (sing.) P. x, 439
- Fervere S. i, 162
- Fervescat libido igne impuro H. 254
- Fervet C. xii, 23. H. 113. Ps. 57. 290. S. ii, 320 lux in festis xii, 58
- Fervida (sing.) A. 427. H. 362. Ps. 113
- Fervidæ juventæ P. v, 47
- Fervidis C. xii, 195
- Fervido P. ii, 166
- Fervidum C. v, 21 furorem P. xii, 23
- Fervidus H. 589
- Ferula (plur.) S. ii, 861
- Ferulis C. pr. 8
- Ferum P. xiii, 65
- Ferunt C. i, 37. P. i, 18. 80. ii, 69. x, 672. S. ii, 5. D. 106 (dicant) P. x, 706 exequias tibi P. iii, 185
- Feruntur A. 540. S. ii, 973. 1101 terrore cæco P. xi, 111
- Fervor P. ii, 242. x, 489. Ps. 845
- Fervore cremat H. 74
- Ferua P. xiv, 114. H. 129
- Fescennina (plur.) S. i, 261
- Fessa (sing.) C. v, 60
- Fessos C. v, 109. vi, 12. P. v, 124
- Fessum C. vi, 123. P. ix, 84
- Fessus S. ii, 790
- Festa (subst. plur.) P. ii, 452. xi, 234. S. i, 215. 500. ii, 858. 1076
- Festa (adj. sing.) P. i, 120. xi, 196 (plur.) iii, 210. iv, 46. S. i, 240 tempora vittis nectens P. x, 1013
- Festina (adj. sing.) C. xi, 6
- Festis (subst.) P. xii, 58
- Festis (adj.) C. v, 137. A. 461. Ps. 688. S. ii, 727
- Festivum P. ii, 324
- Festum (subst.) C. vii, 4. viii, 14. A. 348
- Festus P. xii, 3
- Fiam P. vi, 83
- Fiant S. i, 223
- Fias P. v, 36
- Fiat P. ii, 443. x, 855. 991
- Fibra A. pr. ii, 49 cordis lividi C. vii, 7
- Fibram S. ii, 981
- Fibrarum P. ix, 92
- Fibras A. 322. 466. H. 672. S. ii, 629 herbarum H. 231
- Fibris Ps. 761
- Fibula C. vii, 157. Ps. 449
- Fictile munus P. pr. 29 vas v, 163
- Fictilis A. 456. 764
- Fictis P. ix, 86
- Ficto S. ii, 384
- Fictor C. x, 135
- Ficulna (plur.) D. 4
- Ficulni (sing.) A. 293
- Fida (sing.) P. i, 53. xi, 172. Ps. 278. 503. S. i, 416 (plur.) P. x, 78. S. ii, 387
- Fide (subst.) C. iii, 15. P. x, 634. xi,

202. A. 318. 366. 589. Ps. 801. S.
 ii. pr. 48. 906 non stabili S. ii. pr. 88
 Fidei (adj. voc.) C. viii, 49
 Fidei C. iv, 11. 29. P. iv, 102. xi, 24.
 51. xii, 55. xiii, 40. A. pr. ii, 39.
 Ps. 630. S. i. pr. 70. ii, 104. 250. D.
 62
 Fidele P. vi, 35. x, 428
 Fidelem P. v, 334
 Fideles A. pr. i, 10. 551 paginæ pro-
 phetarum (libri) C. ix, 26
 Fidelis C. vii, 82. xi, 85. P. x, 98. xiv,
 6. A. 363
 Fidelia P. x, 957
 Fidelibus C. v, 4. x, 161. A. 546 cho-
 reis C. ix, 1
 Fidelis P. pr. 2. ii, 443. x, 770. Ps. pr.
 i, 86 vox P. i, 48
 Fidelium Ps. pr. 52
 Fidem C. i, 60. vii, 204. P. i, 43. 85.
 ii, 105. iii, 90. v, 60. vi, 21. vii, 9.
 ix, 20. x, 60. xiii, 75. xiv, 14. A. pr.
 ii, 2. 21. 548. 1075. H. 57. 181. 428.
 Ps. 29. 802. S. i, 82. 224. 524. ii,
 762. 1044 Catholicam C. pr. 39
 nectaream iii, 24
 Fidens pectore Ps. 26
 Fidentem S. ii. pr. 48
 Fides (subst. sing.) C. iii, 196. iv,
 46. 84. P. ii, 17. 109. vii, 44. x,
 352. xi, 31. A. 374. 583. 589. 638.
 783. H. 54. 554. 923. Ps. 22. 37.
 365. 621. 716. 734. 748. 709. 874.
 S. i, 400. 560. 653. ii, 92. 120. 276.
 502. 1049. D. xix, 42
 Fidibus C. iii, 82. A. 392
 Fidiclas (plur.) P. x, 481
 Fidiclas P. x, 550
 Fidimus C. viii, 75
 Fidis (adj.) P. ii, 43
 Fidissima (plur.) Ps. 751
 Fidissimos P. ii, 458
 Fidissimus C. vi, 78
 Fidit jaculis C. v, 51
 Fido (adj.) A. 972. H. 780
 Fidus C. vii, 37
 Fierent C. iii, 5
 Fieret A. 1038. S. i, 251. D. 104
 Fieri P. x, 442. xiii, 59. A. 517. 728.
 H. 648. S. i, 78. ii, 603
 Fies P. ii, 312. x, 815
 Figat S. i, 374
 Fige gradum A. 110
 Figebant P. ix, 14
 Figebat spiculis dolor gementem P. v,
 424
 Figens H. 543
 Figere S. ii, 482
 Figerentur P. vi, 90
 Figit Ps. 153 oscula S. i, 350
 Figitur P. v, 228. xii, 17
 Figmentum A. 922. S. ii, 215
 Figmine A. 798 Deitatis fabro A. 1035
 Figo dulcia oscula A. 599
 Figunt A. 96. S. i, 231 oscula P. xi,
 198
 Figura C. i, 16. P. ii, 18. x, 150. xiii,
 28. A. 51. 862. H. pr. 32. Ps. pr.
 58 crucis C. vi, 132
 Figuræ (sing.) S. ii, 822
 Figuram C. x, 140. xii, 143. 184. A.
 30. 108. 689. Ps. pr. 50. 684. S. ii,
 397
 Figurans P. i, 85
 Figuras (subst.) C. vi, 31. P. ii, 315. S.
 i, 96. 299. 364
 Figurat Ps. 67
 Figuris H. 5. S. ii, 45
 Fila C. v, 15. P. x, 903. H. 136. 291.
 Ps. 676. S. ii, 453
 Fili (voc.) P. x, 39
 Filii P. x, 321
 Filio P. iv, 174. x, 885
 Filiolæ P. vi, 124
 Filiolæ P. x, 667
 Filium P. v, 38 Dei C. vii, 47
 Filius A. pr. i, 2. 23. 138. 181. 245.
 247. 258. 273. 1010. H. 30. 348. Ps.
 474. 817 Dei P. x, 320. A. 135 ho-
 minis 966. 969. 971 et Tonantis 171
 nostri mediator Omnipotentis A. 174
 Filo A. 986
 Finditur mare ratibus S. ii, 800
 Fine C. pr. 34. iv, 8. vii, 128. x, 577.
 525. A. 468. 748. H. 808. 918. S.
 i, 326. ii, 95. 540. 776. 885. 898.
 1058. D. 160 sine C. x, 111 impe-
 rium S. i. 543 tractum carmen S. i,
 658 soporo P. iv, 128
 Finem P. v, 527. x, 813. xii, 25. 38.
 S. ii, 659 daret periculis P. vi, 117
 ferat C. i, 56 non habet A. 520
 Fines H. 882
 Fingamus S. ii, 403
 Fingas A. 1011
 Fingat P. v, 392
 Fingere P. x, 216. A. 1040. S. i, 498.
 ii, 58. 448. 644
 Fingeret A. 963
 Fingi S. i, 8
 Fingimus C. v, 16
 Fingit P. x, 227. S. ii, 409 sibi ipsa fa-
 cies multiformis C. vi, 38
 Fingitis P. i, 69. S. ii, 221. 414
 Fingitur S. i, 306
 Fingunt P. x, 250. A. 252

- Finibus Ps. 810
 Finis P. x, 1096. 1097, xiii, 45. H. pr. 24. Ps. 54 carnalis vinculi P. ii, 486 habendi H. 256 orandi fuit P. ii, 485
 Finita est H. pr. 24
 Finitimis H. 434
 Finxerat A. 326. 691. 778. H. 285. D. 119
 Finxi S. ii, 184
 Finxisset Ps. 501
 Finxit P. x, 284. A. 726. S. i, 73
 Fio P. xiii, 59
 Firma (abl.) H. 502
 Firmans C. vii, 189
 Firmarant S. i, 66
 Firmat P. vi, 20. x, 715. A. 656. H. 492. Ps. 177. D. 140
 Firmum est Ps. 763
 Fisa (sing.) S. ii, 421
 Fiscella (nom.) P. v, 492
 Fiscus P. ii, 90
 Fissa voluntas Ps. 760
 Fissile lignum S. ii, 286
 Fistularum P. x, 242
 Fistulas faucium P. x, 936
 Fit C. i, 53. 96. ii, 31. iii, 141. v, 94. vii, 108. 175. ix, 28. 32. P. pr. 21. vii, 89. x, 580. 1073. A. 230. 284. 288. 1010. H. 258. 691. S. i, 122. ii, 470. 473. 631. 802
 Fixa (sing.) P. v, 110. x, 59. xi, 57. S. ii, 311
 Fixere P. ix, 57
 Fixis C. xii, 54
 Fixit C. xii, 179
 Fixos P. ii, 72. Ps. 460
 Fixum C. vi, 64. P. x, 29
 Fixus est offensaculo nostro lapis A. pr. ii, 33
 Flabilem ædem P. x, 847
 Flabilis res A. 867
 Flabrali frigore A. 841
 Flagella S. ii, 1040
 Flagellis P. xi, 107. A. 860. D. 162 germinis C. vii, 129
 Flagello A. 476
 Flagellum P. i, 104. Ps. 685
 Flagito P. ii, 125
 Flagra P. i, 104. xi, 55. A. 94
 Flagrabis P. v, 188
 Flagrans S. ii, 678
 Flagrantem diem H. 780
 Flagrantiam P. x, 784
 Flagrantis Ps. 46
 Flagrare perrivaci audacia P. x, 63
 Flagrat tætrum C. iv, 22
 Flagret S. ii, 1045
 Flagris A. 527. D. 164
 Flagro S. i, 862
 Flamen A. 483
 Flamina C. x, 145. P. x, 330. S. ii. pr. 6
 Flamine P. v, 496. A. 845. S. i, 246
 Flamines P. ii, 518. x, 1042
 Flamma C. v, 17. vii, 135. 206. P. iii, 149. 156. vi, 112. x, 824. 860. A. 56. H. 71. 960. Ps. 754
 Flammam A. 316. S. ii, 1107
 Flammante Ps. 533 pyra P. vi, 67
 Flammarum C. vii, 95. P. vi, 102. A. 142. H. 863
 Flammæ P. i, 50. v, 551. A. 130. Ps. 55. S. i, 194. 298. 320. D. 72
 Flammea (plur.) Ps. 94. S. ii, 1076
 Flammeolum Ps. 449
 Flammeum C. v, 32
 Flammicomis Ps. 775
 Flammis C. v, 26. P. ii, 106. v, 62. x, 85. H. 835. Ps. 44. S. i. pr. 70. ii, 187. 697
 Flandi A. 832
 Flans A. 832
 Flante Deo C. iii, 187. A. 783
 Flantes S. ii, 556
 Flare P. iii, 21
 Flatibus C. iii, 82. P. v, 443. A. 645. 657. S. i. pr. 86. coruscis C. i, 21
 Flatile virus H. 532
 Flatu C. vii, 24. P. i, 87. x, 937. A. 167. 819. 867. 871. H. 190. 830. Ps. 59. S. ii, 814 implebant classica Ps. 500
 Flatum (subst.) A. 839. 843
 Flatus (subst. sing.) P. iii, 169. xiii, 79. A. 830. H. 921
 Flavescere S. ii, 659
 Flavicomantum A. 495
 Flavis P. iv, 55
 Flavit C. iii, 100
 Fleat P. x, 690
 Flebat S. i, 473
 Flebile officium P. iii, 183
 Flebiles ejulatus P. i, 103
 Flechilibus S. ii, 297
 Flebilis hora H. 944
 Flebiliter P. iii, 119. A. 1049
 Flecte C. iii, 7
 Flectere S. i, 336. ii, 411
 Flecteret S. ii, 6
 Flecti P. x, 872. S. i. pr. 27. 352. ii, 848
 Flectit Ps. 453
 Flendo C. ii, 52. vii, 42. ix, 72. S. i, 493
 Flentem P. ii, 23
 Flentes C. i, 82. H. 839
 Flentium C. vii, 175
 Flerat P. x, 705

- Flere C. v, 24. S. ii, 650. P. vi, 51.
 xiii, 99
 Flet P. v, 327
 Fletibus C. ix, 44. xi, 104. P. i, 14. ii,
 534. iii, 141. x, 832. xi, 194
 Fletu sepulcro C. x, 76
 Fletu C. vii, 164. P. iv, 199
 Fletum P. ii, 26 dant gaudia A. 600
 Fleverat D. 90
 Flevit C. pr. 8. i, 57. P. x, 191. xiii,
 96
 Flexa (abl.) Ps. 282
 Flexam H. 748
 Flexas P. ix, 78. x, 70
 Flexi (sing.) P. xii, 21. S. i, 655
 Flexibiles A. 861
 Flexibus S. i. pr. 74
 Flexit Ps. 380
 Flexo poplito S. ii, 558
 Flexos animi sensus H. 693
 Flexuosa dispendia C. vii, 49
 Flexuosas fraudes C. vi, 143
 Flexura (sing. nom.) Ps. 339. H. 653
 Flexu platem P. xiv, 89
 Flexus (adj.) P. i, 71
 Flocci fecero P. x, 140
 Flora (nom.) S. ii, 562
 Floras S. i, 266
 Flore C. x, 99. H. 957. Ps. 355. S. ii,
 7. 206. 253 in tenero (in juventute)
 P. iii, 109
 Floreat P. ii, 544
 Floreis C. v, 15. P. x, 1022
 Florem Ps. 883
 Florentes H. 227 animos Ps. 301
 Flores (subst.) P. x, 334. S. ii, 726
 martyrum C. xii, 125
 Floret fraude fertili H. pr. 53
 Floribus C. x, 55. xi, 66. P. iii, 199.
 205. v, 279. 321. xii, 54. H. 858.
 Ps. 39. 320
 Floriferum Ps. 885
 Florulentum P. x, 192
 Flos C. xii, 49. H. 235
 Fluat P. ii, 154. A. 429. S. ii, 961
 Fluctibus C. xii, 165. P. v, 437. 492.
 xii, 42. Ps. 661. S. i. pr. 50. ii. pr.
 33. 54. 64. 428. 527
 Fluctivagos greges C. iii, 46
 Fluctu P. vii, 20. A. 656
 Fluctuans sub pudore P. x, 676
 Fluctuare C. vi, 136
 Fluctuaret veritas dubia fide P. x, 634
 Fluctuat aestu victorum mens H. 279
 Fluctuat P. xii, 36. S. ii, 934
 Fluctum A. 681
 Fluctus (sing.) C. vii, 128. S. ii, 791
 (plur.) C. v, 74. x, 947. Ps. 863. D.
 137
 Fluctuum C. ix, 49
 Fluebat C. ix, 42
 Fluens C. iii, 188
 Fluenta C. xii, 138. P. xii, 44. S. ii,
 739
 Fluentem P. x, 561 crinem C. vii, 150
 fonte verborum linguas S. i, 633 jac-
 tantiam C. vii, 87
 Fluentes S. ii, 997
 Fluentia S. ii. pr. 39
 Fluentibus S. ii, 91
 Fluentis (subst.) A. 699. S. ii, 923 vi-
 vis C. viii, 47
 Fluentis dominus (adj.) Ps. 342
 Fluente P. xii, 32
 Fluendum (subst.) P. x, 731
 Fluidas undas A. 655
 Fluidis membri A. 763
 Fluido H. 751
 Fluidum animum H. 756
 Fluit P. viii, 5. x, 727. 1091. xii, 30.
 H. 355
 Fluitans S. i. pr. 12
 Fluitante sinu S. ii, 38
 Fluitantes amictus H. 289
 Fluitantibus S. ii. pr. 66 exillis A. 541
 vadis P. vii, 46
 Fluitantis triumphus S. i, 140
 Fluitent Ps. 263
 Flumina C. v, 136. P. vii, 60. H. 682.
 861. S. i, 298. 303
 Flumine C. ii, 64. P. vii, 17. x, 858.
 xii, 7. S. ii, 923. D. 59 sacro
 (baptismo) C. vii, 72
 Fluminibus H. 104
 Fluminis P. vii, 74. xi, 116. xii, 62. S.
 i, 51. ii, 930. D. 86
 Fluminum C. ix, 112
 Fluviali Ps. 102. S. i, 175
 Fluvialibus P. vii, 14
 Fluvio P. vii, 23. D. 117
 Fluviorum H. 260
 Fluvius C. v, 120
 Fluunt C. v, 118. xi, 73. P. iii, 166.
 H. 84. D. 67
 Fluxa natura P. x, 948 voluptas H. 253
 Fluxa (sing.) S. ii, 160
 Fluxerat P. ii, 165. xiii, 9. A. 325 in
 jugulos crinis P. iii, 162
 Fluxerit P. x, 105
 Fluxerunt C. v, 104. H. 122
 Fluxit C. vi, 9. ix, 86. P. viii, 16. xii,
 10. A. 370. 820. Ps. 68. 375. S. i,
 205. 256. 394 ab illo principe origo
 mali H. 205 mos in aecula S. i, 244
 Fluxisse A. 108
 Fluxo H. 506
 Fluxu A. 956
 Foci (sing.) S. i. pr. 21

- Focis* P. ii, 447. x, 263. A. pr. ii, 54.
 H. 465. S. ii, 910. 1082
Focos P. vi, 100. Ps. 491. S. i, pr. 17.
 ii, 971
Fodit P. x, 484. A. pr. ii, 14
Foditur P. ix, 55
Fœcunda (sing.) H. 788 (plur.) H. pr.
 54. 572
Fœcundæ (sing.) A. 1014
Fœcundat S. ii, 788
Fœcundavit S. ii, 1080
Fœcundo S. ii, 951
Fœda (sing.) A. 567 (plur.) S. ii, 64.
 829. 1033. D. 11
Fœdæ (sing.) Ps. pr. 54
Fœdans impio ore quicquid sacrorum
 est P. x, 400
Fœdare P. v, 400. Ps. 252
Fœdatur Ps. 414
Fœdatus H. 686
Fœdavit C. pr. 12. S. ii, 682
Fœdera C. iii, 125. H. 455. 592. S. i,
 471. ii, 223. D. 125 carnis sordida
 A. 910
Fœderatus P. x, 56
Fœdere P. xi, 96. H. 30. 237. 427. Ps.
 77. 531. 735. S. ii, 438. 626
Fœderis P. ii, 67. S. ii, 594
Fœdior P. ii, 223
Fœdis P. ii, 78. x, 1050. Ps. 724. S. i,
 514
Fœdo H. 312
Fœmina C. iii, 123. P. x, 1073. A. 97.
 H. 266. 336. 755. Ps. 74. S. i, 172.
Fœminæ (sing.) P. xiii, 172 (plur.) C.
 vii, 145
Fœminarum H. pr. 2
Fœminas P. x, 177
Fœminæ S. ii, 32
Fœminæ auras H. 298
Fœmineis C. iii, 149
Fœmineo H. 587
Fœnerantem C. vii, 20
Fœni P. x, 848
Fœno A. 712. S. ii, 290
Fœnore Ps. 583
Fœnoris C. ii, 45
Fœta (sing.) C. iii, 64. xi, 98. A. 371
 natis mater P. x, 778 sancto spiritu
 virgo C. ix, 20
Fœtet P. x, 508
Fœtibus H. 603
Fœtida libido P. ii, 245
Fœtidum C. ix, 48
Fœtos P. xi, 230
Fœtum (subst.) P. x, 828. H. pr. 7
Fœtus (subst. plur.) Ps. 887
Fœlis C. iii, 119. P. iii, 206. A. 65.
 Ps. 396
Folium C. v, 119
Follibus P. v, 70. x, 553
Fomes H. 568
Fomite S. ii, 970. A. 927. 942. S. i, pr.
 25 mortis H. 116 zeli H. 188
Fomitum P. x, 860 peccaminum P. x,
 517
Fons C. vi, 35. ix, 11. P. iv, 180. x,
 727. A. 395. H. 18. 32. Ps. 372.
 S. i, 799. ii, 925 animarum A. 916
 igneæ C. x, 1 Dei iv, 78 retro exordi-
 orum est P. x, 598 vitæ C. iv, 10
Fonte C. v, 119. P. i, 19. iii, 145. viii,
 5. 13. A. 78. 295. 687. 885. H. 185.
 355. Ps. pr. 41. S. i, 633. D. 132
 interno venarum P. ix, 89 rubro P.
 i, 30
Fontem P. vii, 69. D. 57. 67 Deitatis
 A. 76
Fontes P. x, 330. S. i, 551. ii, 811. D.
 58
Fontibus P. x, 684. xiii, 10. H. 102.
 820
Fonticulus C. v, 116
Fontis C. vi, 126. vii, 169. xii, 43. A.
 683. Ps. 107
Fora P. xi, 45
Foramina P. xi, 161. H. 314. S. ii,
 834
Foramine S. i, 441
Foraminibus P. ix, 91
Forassem P. x, 986
Forata (sing.) Ps. 835
Forceps P. x, 269
Fore C. viii, 75. x, 59. P. ii, 21. ix, 4.
 x, 723. xiii, 46. A. 234. 577. H. 65.
 936. S. i, 258. ii, 123
Forensia S. ii, 399
Forensis C. ii, 41
Forent C. ix, 70
Fores (subst. plur.) P. iii, 43. v, 305. x,
 50. 352. 833. S. i, 557 tumuli A.
 752
Foret P. i, 55. ii, 436. xi, 28. 81. xiv,
 56. A. 680. H. 326. 602. Ps. 516.
 S. ii, 414
Fori S. ii, 616
Foribus P. xi, 228. A. 423. S. i, 65. D.
 151
Foris (adv.) C. v, 154. x, 729. Ps. 757
Forma (nom.) C. i, 26. ix, 93. P. ii,
 290. x, 266. 531. 942. A. 863. 869.
 H. pr. 36. vi, 736. Ps. 545. 884. S.
 i, pr. 24. ii, 239. 276. 413. 1056. D.
 8. 40 datur tormentis P. x, 120 in-
 discreta A. 256 nos Christi sumus A.
 309 Patris Christus, ibid. (abl.) A.

13. H. 804. D. 12
 Formabile os A. 1034
 Formæ (sing.) H. 751. S. i, 270. 446.
 ii, 32 (plur.) H. 883
 Formam C. ix, 16. xii, 32. P. x, 628.
 xiv, 45. A. 50. 1043. H. 52. 266. S.
 i, 336. 488. 571. D. 60 Dei gerentes
 P. i, 59
 Formans A. 82. D. 74
 Formare S. ii, 194
 Formarentur H. 360
 Formarum P. x, 670
 Formas (sub.) P. ii, 321. iv, 170. A.
 1033. H. 292. S. i, 11. ii, 206
 Formata (sing.) P. x, 332. A. 788. 789.
 Ps. 140 talentis victoria S. ii, 29
 (plur.) S. i, 299
 Formatam H. 832
 Formatore H. 675
 Formatum S. i, 205
 Formatus S. i, 102
 Formavi S. ii, 243
 Formavit Ps. 515
 Formet A. 27
 Formica (sing.) S. ii, 1053
 Formidabile fervet Ps. 296
 Formidine Ps. 411. S. i, 376
 Formidinem P. x, 276
 Formido (subst.) P. x, 965. Ps. 445. S.
 i, 450
 Formido (verb.) S. ii, 178
 Formis H. 69
 Formace Ps. 599
 Fornacibus P. x, 1077. A. 183. H. 104.
 961
 Fornice P. xi, 166. A. 523. 624. H.
 687. S. ii, 835
 Fornicem P. xiv, 129
 Fornicis P. v, 243
 Foro P. x, 898. 816. 1106. H. 402. Ps.
 755
 Fors P. vi, 160. Ps. 419. 501
 Forsan C. xi, 43. P. iv, 50
 Fortasse P. x, 871. A. 183. 820. Ps.
 66. 233. S. ii, 954
 Fortes C. ii, 47. P. ix, 68. x, 65. Ps.
 38. 506. S. i, 279
 Fortia A. pr. ii, 31. 1062. S. ii, 453
 Fortibus P. ii, 211. x, 387. 531. xiii,
 42. S. ii, 19. 583
 Fortior C. i, 71. P. v, 237. x, 713. S.
 ii, 507 fortissimorum P. v, 294
 Fortis P. i, 46. x, 1. xiv, 2. H. 278.
 Ps. 66. 128. 175. S. ii, 161 cibo C.
 iv, 71
 Fortissima (sing.) Ps. 344. 589
 Fortissime (voc.) S. ii, 725
 Fortissimis P. x, 427
 Fortissimorum P. v, 294
 Fortissimus S. ii, 546 armis A. 450
 Fortiter P. xiv, 12. S. ii, 553
 Fortius P. v, 121 sit pœnis corpus x,
 580
 Fortuitis A. 640
 Fortuna Ps. 525
 Fortunæ (gen.) S. i, 205
 Fortunata (sing.) S. i, 31
 Forum P. i, 47. iii, 177. vi, 14. 126.
 ix, 1. H. 761. S. i, 535. ii, 614
 Fossa (sub. nom.) A. 1069. Ps. 262
 ponti C. ix, 14
 Fossæ (gen.) P. xiii, 82
 Fossas H. 826
 Fossis P. i, 38. S. i, 515. ii, 400
 Fossor H. pr. 1
 Fotibus H. 304 benignis recreetur P. v,
 330
 Fovea (abl.) P. xiii, 80
 Foveæ (gen.) Ps. 269
 Foveam P. xiii, 76. A. pr. ii, 13. Ps.
 257. 288. S. i. pr. 85
 Foveas P. xi, 230
 Fovebat Ps. pr. 17
 Fovebimus C. x, 169
 Fovens C. iv, 34. P. v, 507
 Foveis P. xi, 158. H. 264. S. ii, 199
 Fovemur P. vi, 146
 Fovendum C. x, 125
 Fovent P. vii, 5. H. 837
 Foverat Ps. 581
 Fovere Ps. 628 quiete dulci fessum cor-
 pus C. vi, 122
 Foveret S. i, 18
 Foveri Ps. 728
 Fovet C. ii, 24. 84. ix, 63. P. iii, 215.
 x, 514. xiii, 13. 103. H. 944. S. i.
 pr. 87. 601. ii, 498
 Fracta (sing. nom.) C. ix, 71 (plur.)
 P. x, 800. 890. Ps. 34. 136. 273
 Fractis P. v, 382. Ps. 363. D. 151
 Fracto P. vi, 72. A. 476
 Fractos Ps. 315
 Fractum P. xi, 134
 Fractus C. ix, 90
 Fræna H. 520
 Frænare H. 526. S. i, 361
 Frænariæ Ps. 191
 Frænas leniter C. viii, 3
 Frænaturus S. ii, 601
 Frænentur corporum cupidines C. vii, 21
 Frænet P. x, 420. S. ii, 584. 630
 Fræni P. xi, 89
 Frænis P. ii, 6. Ps. 254. S. ii, 499
 Frænos C. pr. 17. Ps. 409. S. i, 346
 Fragilem C. viii, 61. P. iii, 93. A. 50.
 S. ii, 101

- Fragiles P. ix, 47. A. 108. S. i. pr. 20.
 ii, 529. 1030
 Fragili C. iii, 69. H. 744. 767. Pa. 252.
 S. ii, 298
 Fragilis H. 757. S. i, 281. ii, 228
 mens H. 279. 527 mundi P. iv, 6
 Fragmen P. v, 553
 Fragmenta P. v, 257. Pa. 457 membro-
 rum P. ii, 219
 Fragmina C. ix, 59. x, 128. P. ii, 560.
 v, 277. xi, 140. A. 716. Pa. 145
 Fragmine D. 147
 Fragor P. ii, 181. x, 856. xi, 113 vir-
 garum P. xi, 56
 Fragore C. vii, 28
 Fragoris H. 363
 Fragosa vox P. x, 994 (plur.) xi, 118
 Fragosa P. v, 445. A. 208
 Fragosos turbines C. vii, 94
 Fragrans C. xii, 70 odor A. 395
 Fragrasse nardo et nectare C. xi, 68
 Fragrat C. iii, 22. v, 114
 Framcam Pa. 325
 Frange S. ii, 64
 Frangenda (plur.) Ps. 27
 Frangendum P. v, 164
 Frangere C. vii, 98. H. 148. 443. S. ii,
 512. D. 65 bella P. iii, 33
 Frangeret C. xi, 47. Pa. 422
 Franget P. v, 432
 Frangit C. viii, 59. P. x, 965. A. 846.
 H. pr. 16. 592. Ps. pr. 29. 142. 285.
 590
 Frangitur S. ii, 1008 fluctus C. vii,
 128
 Frangunt P. ix, 48. H. 240. 461
 Frater P. ii, 27. H. pr. xv, 578
 Fraterna (abl.) A. 829 (plur.) S. ii,
 608
 Fraterno S. i, 253
 Fratre P. v, 371
 Fratrem Pa. 773. D. 28
 Fratres P. vi, 33. H. pr. 1. 790. S. i, 227
 Fratri Ps. 779
 Fratribus P. ii, 73. 374. v, 523. A.
 131
 Fratricida (nom.) H. pr. 33
 Fratris H. pr. 63. Pa. pr. 35. 470. D.
 26
 Fratrum P. i, 52. vi, 133. S. ii, 17. D.
 v, 25. 73
 Fraudas A. 182
 Fraudat ab exequiis P. xi, 146
 Fraudatum A. 1069
 Fraude C. vii, 195. P. x, 998. xiii, 22.
 A. 937. 1075. H. pr. 53. 146. Pa.
 549. 691. ii, 1062. D. 2
 Fraudentur S. ii, 912
 Fraudes (subst.) C. vi, 143
 Fraudi D. 179
 Fraudibus P. x, 182
 Fraudis C. ii, 10. Pa. 268. 586
 Fraus C. ii, 21. xii, 107. Pa. ii, 232.
 H. 401. Pa. 258. 259. 620. S. ii,
 1062
 Fraxinus S. ii, 456
 Fregerat D. 142
 Fregero P. x, 1105
 Fregit S. ii, 508. 741. D. 145
 Fremant S. ii, 292 bella H. 253
 Fremebant clamore P. xi, 79
 Fremens P. ii, 313. xi, 60. Pa. 379
 Frementem Christum C. vii, 146
 Frementia P. x, 708
 Fremit Ps. 903. S. ii, pr. 57 voluptas P.
 vi, 66
 Fremitum P. iv, 186 maris vii, 59
 Fremitus (plur.) P. xi, 205
 Frendens P. ii, 185. H. 561. Pa. 192.
 573
 Frendere sub catenis C. ix, 52
 Frendit P. v, 393
 Frequens P. vii, 33. x, 1020. S. ii, pr.
 49 palmis nemus C. viii, 45
 Frequentans P. ii, 515
 Frequentat P. vi, 63. S. i, 121. 584
 Frequenter C. vi, 50. S. ii, 310
 Frequentes P. v, 281. x, 463. 1031.
 Pa. 739
 Frequenti C. vii, 18. x, 170. P. v, 218.
 H. 142. D. 89
 Frequentia (subst. nom.) P. x, 82. xi,
 215. xiv, 40. S. i, 613
 Frequentiam criminum C. vii, 29
 Freta (subst. plur.) Pa. 660. S. i, 298,
 ii, pr. 50. D. 34. 35. 144 feriata P.
 vi, 156 sæculi C. v, 109
 Freta (adj. sing.) P. iv, 33
 Freti (subst.) P. v, 471. xi, 70. S. i, pr.
 45. ii, pr. 43
 Fretis (subst.) S. ii, 941
 Fretum (subst.) S. ii, pr. 7
 Fretus amore H. 496
 Frigente tumulo H. 922
 Frigentibus A. 479
 Frigentis amici (defuncti) A. 754
 Friget A. 137. H. 661
 Frigida (sing. nom.) S. ii, 288 pestis
 Ps. 91 (plur.) S. ii, 382 saza C. x,
 171
 Frigidum C. ix, 101
 Frigore A. 466. 841. S. i, pr. 14
 Frivola (plur.) C. i, 89. P. iii, 80. Pa.
 231. S. i, 646
 Frium P. x, 759
 Fronde C. x, 170. Pa. 881. S. ii, 206.
 662
 Frondca (sing. nom.) D. 13

- Frondem P. xii, 84
 Frondente Ps. 687
 Frondes P. xi, 122. A. 64
 Frondibus P. xi, 150. D. 175
 Frondicomis C. iii, 109
 Frondosa (sing. nom.) A. 338
 Frons (ontis) P. i, 712. 1024. Ps.
 185
 Fronte C. iii, 8. P. ix, 48. x, 290. 762.
 1021. xi, 225. A. 336. 383. 463.
 494. Ps. 165. 410. 462. S. ii, 81.
 722
 Frontem C. vi, 131. viii, 22. P. v, 127.
 xiv, 120. H. 747. Ps. 294. A. 358.
 458
 Frontes Ps. 827
 Fronti S. ii, 711
 Frontibus C. vii, 159. ix, 84. P. x, 356.
 H. 277. Ps. 360. S. i, 422. decus C.
 x, 102
 Frontis C. vii, 159. P. x, 356. H. 268.
 Ps. 360. S. i, 422. decus C. x, 102
 Frontonia P. iv, 154
 Fruamur P. i, 115
 Fruar P. x, 139
 Fruatur C. vi, 40
 Fructibus H. pr. 3
 Fructum C. iv, 93
 Fructuose (voc.) P. vi, 1
 Fructuosum P. vi, 150
 Fructuosus P. iv, 23. vi, 12. 18. 76
 Fructua (sing.) C. vii, 220. P. xiv, 133.
 S. ii, 1011 (plur.) A. 67. S. ii, 950.
 1051. 1059
 Fruebantur H. 783
 Fruenda (sing.) S. ii, 135 (plur.) C. iii,
 81
 Fruendam P. x, 954
 Fruendi H. 332
 Fruendis C. ix, 66
 Fruendum P. iv, 141
 Fruentem C. vii, 30
 Frueris (fut.) P. iv, 60
 Fruetur H. 946
 Fruge S. ii, 959. 997
 Frugem segetemque animæ S. ii, 1041
 Frugescere S. ii, 913
 Frugi Ps. 554. S. ii, 1014
 Frugiferus S. ii, 940
 Frugiferi (sing.) H. 807
 Frui P. xi, 168. Ps. 728
 Fruimur C. pr. 3. viii, 14. S. ii, 906
 Fruitur P. x, 910. P. ii, 1094
 Frumenta A. pr. ii, 44
 Frumentis S. ii, 937
 Frustra P. xi, 119. Ps. 599
 Frustatim Ps. 720
 Frustis Ps. 421
 Frustra P. i, 13. x, 972. Ps. 151. S. ii,
 59. 367. 443. 555
 Frustrantia A. 640
 Frustrata (sing.) H. 5
 Frustratur A. 484
 Frustratus S. ii, 990
 Fructecta Ps. 443
 Fructectis P. v, 409. H. 233. S. ii, 872
 Fruteta P. x, 334
 Frutex A. 61
 Fruuntur S. ii, 805
 Fuci P. x, 655
 Fucis P. ix, 10
 Fuco A. 62 inficiunt H. 375
 Fucus multicolor P. xi, 124
 Fuderit P. i, 17
 Fudisse H. 232 preces P. xiv, 58
 Fudit A. 852. S. i, 210
 Fuga (nom.) A. 623 (abl.) C. v, 104
 Fugacem C. vii, 110. xi, 5. P. x, 207
 Fugacibus C. v, 116
 Fugæ (gen.) Ps. 193
 Fugam C. vii, 105. Ps. 412. 445 verte-
 bat P. v, 404
 Fugandum S. i, 61
 Fugat C. i, 44. iii, 165. S. ii, 503
 Fugatis (adj.) Ps. 631
 Fugatos Ps. pr. 18. S. ii, 687
 Fugax P. iii, 44. Ps. 417
 Fuge P. ii, 468. A. 406
 Fugerat C. xii, 142. P. v, 419. H. 708
 Fugere (inf.) P. iii, 121
 Fugeret P. iii, 59
 Fugerunt S. i, 194
 Fugias H. 704
 Fugiat S. ii, 129
 Fugiens A. 500. H. 726. 775. S. i, 45
 Fugiet P. vi, 99
 Fugisse A. 619. H. 706
 Fugit C. v, 28. P. i, 89. 109. iii, 174.
 175. A. 360. H. 698. Ps. 324. 432.
 S. ii, 510. 1112
 Fugite P. xi, 29
 Fugitiva (sing.) A. 476
 Fugitivus Ps. 436. S. i, 47
 Fugiant C. vi, 134
 Fuit finis orandi P. ii, 485 ludibrio
 Neare P. x, 239
 Fulcræ H. 787. Ps. 370. S. ii, 300. 615.
 1083
 Fulcro S. i, 275
 Fulcrum S. i, 256
 Fulgeat S. i, 636
 Fulgebat Ps. 859
 Fulgens D. 194
 Fulgent Ps. 939. D. 77
 Fulgentia Ps. 475
 Fulgere P. ii, 174. S. i, 348

- Fulget* P. pr. 15. Ps. 41 luce P. x;
 473 lumine H. 74
Fulgida (abl.) C. v, 129
Fulgida (gen.) P. ii, 55
Fulgidi (gen.) C. i, 9
Fulgur P. ii, 362. x, 320. 1025. auri P.
 i, 88
Fulgore P. xiv, 130. A. 280
Fulgorem P. xi, 168
Fulgura P. x, 328
Fulgurans C. vi, 87
Fulgurat argento ex solido P. xi, 184
splendore lucis cæcitas v, 270
Fulgure C. v, 43
Fuligine S. ii, 978
Fuliginosi lares P. x, 261
Fuligo P. v, 198 fuscatur P. x, 1117
Fulmen C. vii, 84. P. x, 277. xiii, 93.
 A. 320. Ps. 584 crucis C. xi, 113
Fulmina verbi Christi A. 403
Fulmine P. v, 192. A. 490. S. i, 650
Fulmineos H. 500
Fulminis P. xiv, 46
Fulta (sing. nom.) Ps. 181
Fultos jure posteritatis S. i, 563
Fultum A. 522
Fultus togam sericam P. x, 1015
Fulva (sing.) Ps. 526 luce C. ix, 76
 (plur.) S. ii, 837 monilia P. iii, 22
Fulvis P. xii, 51. Ps. 470
Fulvo H. 634. S. i, 227
Fulvum S. ii, 752
Fumans S. ii, 722
Fumant D. 115
Fumantes S. ii, 348 aras A. 190
Fumantilus H. 860
Fumarat Ps. 808
Fumare P. ii, 70
Fumat D. 37
Fument S. ii, 296
Fumeo fomite S. i. pr. 25
Fumet P. x, 187
Fumidi roris P. v, 231
Fumido barathro C. xi, 39
Fumidus P. x, 847
Fumificas S. ii, 1009 faces livoris P.
 xiv, 108
Fumificis facibus P. iii, 118
Fumo P. v, 28. A. 146. H. 131. Ps.
 46. S. i, 8. ii, 832
Fumosa numina C. xii, 197
Fumosos lapides H. 405
Fumum C. vii, 138
Fumus S. i, 421
Funale textum P. v, 469
Funalis Ps. 866
Functæ (plur.) P. iv, 52
Functis S. i, 157
Functum P. x, 997. 1081
Funda (abl.) D. 76
Fundali stridore Ps. 293
Fundamenta S. ii, 250
Fundamine Ps. 825
Fundamus A. 837
Fundaret P. x, 413. S. ii, 968
Fundata (sing. nom.) Ps. 813
Fundator C. xi, 27
Fundatur Ps. 809
Fundatus S. ii, 451
Fundavit C. xii, 179
Fundens H. pr. 54
Fondere H. 98. 194 *æctum* P. ii, 26
sanguinem C. v, 71
Fundis (subst.: a fundus) P. ii, 75. H. 433
Fundit C. iii, 51. v, 116. P. ii, 536.
 x, 1030. A. 919. Ps. 327. S. i, 635.
 H. 219 Deum in duos Deos. H. pr.
 60 latices C. v, 91
Funditur P. xii, 57 *sanguis* S. i, 396
Funditus P. x, 49
Fundo (subst.) P. v, 483. xiii, 85. Ps.
 655. S. i, 296. ii. pr. 9 ab imo C.
 ix, 38
Fundo (verb.) *lacrymas* P. ix, 99
Fundum noctis Ps. 93
Funs C. vii, 107. P. x, 1108
Funebris D. 133
Funebris S. i, 384
Funem H. 368
Funera C. x, 67. xii, 135. Ps. 480. 536.
 793. S. i, 394. ii, 169. 568 rerum H.
 738
Funerabat natum supremis fletibus C.
 ix, 44
Funere P. x, 689. xiv, 73. H. 375. 621.
 S. ii, 667
Funereo C. iii, 202
Funereos H. 148
Funereus A. 755
Funeris C. x, 48. P. v, 196. 390. x,
 543. 1082
Funerum P. x, 756
Fungar P. ii, 127
Fungitur H. pr. 5
Funibus C. v, 141
Funis P. xi, 97. H. 359
Fur C. ii, 17. P. ii, 296. A. pr. ii, 45.
 408. S. ii, 1061
Furandi S. i, 86
Furata (sing. nom.) C. xii, 152
Furca (abl.) P. x, 851
Furcifer P. ii, 317
Furebat P. ii, 166
Furem P. x, 194
Furendo Ps. 160
Furens C. xii, 110. P. i, 100. v, 130. x,
 547. xi, 63. H. 413. S. ii, 599
Furente C. vi, 103

Furenti P. x, 111
 Furentis Ps. 130
 Furere P. x, 1063
 Fures S. i, 88
 Furi S. ii, 1060
 Furia (gen.) Pa. 46
 Furiaria arma Ps. 551
 Furiaribus S. i, 133 dictis Ps. 510
 Furiarum Pa. 96
 Furias P. iii, 96. Pa. 168 ibat iudex in
 P. xi, 60
 Furiata lues P. iii, 26
 Furiis C. xi, 92. Ps. 10. S. i, 368. ii,
 863
 Furis (subst.) S. ii, 788
 Furit P. ii, 262 in latera flamma P. iii,
 150
 Furor P. iii, 66. iv, 85. vi, 49. 63. x,
 376. 583. 679. xi, 5. 112. xiv, 63. A.
 980. H. 157. Ps. 351
 Furor C. iv, 80. P. v, 468. x, 25. 175
 Furorem P. xii, 23. xiii, 26. S. i, 475
 Furoris A. 141. H. pr. 58. Ps. 63. 697.
 S. i, 628
 Furori P. xiii, 89. A. 552. Ps. 561
 Furoribus C. ix, 53. S. i. pr. 63
 Furoris C. xi, 116. P. v, 162. x, 395.
 967. H. 361
 Furta P. x, 183 fovea Ps. 269
 Furti H. 225. D. 27
 Furtim C. ix, 40. xii, 107. P. x, 208.
 Ps. 258
 Furtis Ps. 460
 Furtiva (sing. nom.) Pa. 797
 Furtivo S. i, 171
 Furtivus S. i, 160
 Furtum C. ii, 20. H. 398
 Furva culpa C. i, 75
 Furvo Averno H. 827
 Fusa humeris coma A. 146 vox multis
 rictibus P. x, 567
 Fusæ (gen.) H. 584
 Fusam H. 636
 Fusca (sing. nom.) H. 86
 Fuscæ fuligo P. x, 1117
 Fuscata (sing. nom.) S. ii, 754
 Fuscis C. ii, 59
 Fuscum cogitat C. ii, 14
 Fusi (plur.) Pa. 411
 Fusile numen C. iv, 40
 Fusilis massa P. x, 284
 Fusiis S. ii, 454
 Fuso P. xiii, 64
 Fusos (subst.) P. x, 239
 Fusum (adj.) 874. D. 130
 Fusus (adj.) C. ix, 25. P. ii, 346. S. i,
 380
 Futile A. 248 frendens H. 561
 Futilis P. pr. 17

Futura (plur.) C. vi, 44. ix, 12. P. xiii,
 41. S. ii, 993
 Futuras (plur.) P. x, 94
 Futuram C. vi, 67. P. x, 544
 Futuras P. vi, 137
 Futuri (gen.) C. vi, 83. P. iv, 91. ix,
 104. H. 841
 Futuris H. pr. 25. 911. S. i, 24. ii, 127.
 906
 Futurum P. ii, 478. xii, 25. A. 627 ut
 P. x, 853
 Futurus P. x, 1137

G.

Gabino cinctu P. x, 1015
 Gabriel P. ii, 454. D. 98
 Gadibus S. i, 226
 Gætulus S. ii, 808
 Galaulas S. ii, 808
 Galeam Ps. 470. S. ii, 662
 Galeato Ps. 117
 Galerio P. vii, 6
 Galerius P. x, 31
 Galilæi (plur.) D. 126
 Galli (gen.) C. i, 63
 Gallieni Caesaris P. vi, 41. 45
 Gallienus P. xiii, 25
 Gallinæ S. ii, 1007
 Gallinam A. 205
 Gallo C. i, 39
 Gallo S. ii, 522
 Gallorum S. ii, 120
 Gallos P. xiii, 103
 Gallum A. 205
 Gallus C. i, 51. 67. P. x, 197
 Gancarum Ps. 343
 Ganeonis H. 323
 Gangis S. ii, 606
 Ganymedem S. i, 274
 Garamas S. ii, 808
 Garrula (sing.) A. 297 (plur.) ora A.
 595
 Garruli (gen.) P. x, 1104
 Garrulorum verborum P. x, 747
 Gaudemus S. ii, 314
 Gaudens Ps. pr. 49 humus C. xi, 10
 Gaudet H. 290
 Gaudere Ps. 642
 Gaudet P. iii, 90. v, 131. 340. vi, 18.
 Ps. 476. S. ii, 224
 Gaudeta C. xii, 201
 Gaudia C. v, 137. xi, 57. P. ii, 563. iii,
 104. xi, 211. xii, 1. A. 600. H. 133.
 376. Ps. 377. 453. 696. 901. S. i,
 239. ii, 164. 907. 1015. D. 12 so-
 bolis D. 15
 Gaudiis C. vii, 190

- Gaudio P. ii, 133. v, 211. 563 frons
renidet x, 712
- Gaudium C. i, 98. P. i, 120. xiv, 107
- Gaza (nom.) Ps. pr. 24
- Gehennas (gen.) P. i, 111. H. 127. 960
(dat.) Ps. 406
- Gehennam C. xi, 112 imam C. vi, 111
- Gelida (abl.) C. v, 98
- Gelidi (gen.) P. xi, 43. S. ii, 977
- Gelido S. ii, 1084 sub axe P. iii, 179
- Gelidum A. 841. H. 327. Ps. 238
- Gelidus sopor C. x, 60
- Geloni A. 430
- Gelu S. i. pr. 68
- Gemenda (plur.) P. x, 464
- Gemelli (plur.) P. iv, 26
- Gemellis C. ix, 58. P. x, 684
- Gemello P. xiv, 127 numero II. 06
- Gemellos S. ii, 395. D. 146
- Gemens P. v, 327. xiv, 64. S. i, 472
- Gementem C. x, 111. P. v, 423
- Gemina (sing. abl.) A. 1057 (plur.) H.
287
- Geminas (adj.) H. 314
- Geminatum H. 66
- Gemini (sing.) S. i, 410 (plur.) P. iii,
131. S. i, 27
- Gemina C. v, 146. vi, 59. P. vi, 3. H.
v, 94. S. i, 222. ii, 425. 851
- Gemino (adj.) C. iii, 67. iv, 34. A. 497.
S. i, 95
- Geminos H. 790
- Geminos (sidus) A. 623
- Geminum P. iv, 42. H. 50
- Geminus P. xi, 219
- Gemit P. ii, 79. A. 720. H. 509
- Gemitum dare C. x, 66 dedit Ps. 797
- Genitus (sing.) Ps. 800 (plur.) H. 839
pœnarum A. 416
- Gemma (nom.) P. x, 512. Ps. 836 (abl.)
C. vii, 149
- Gemmae (dat.) P. iv, 25
- Gemmantem Ps. 62
- Gemmanti S. i, 487
- Gemmantia H. 299
- Gemmantis S. i, 127
- Gemmarum Ps. 334. 851
- Gemmas C. vii, 158. P. ii, 207. 299.
Ps. 442. 473. 867. 911. S. i, 420.
655
- Gemasata (sing.) S. i, 465 (plur.) ferro
hastilia A. 497
- Gemmato S. ii, 837
- Gemmis P. ii, 806. 558. iv, 21. x, 764
- Genuisse Ps. 120
- Gonarum P. x, 1125
- Genas P. vi, 82. x, 566. 1086. A. 762
- Genalogus A. 315
- Genera (subst.) P. x, 675
- Generatio A. 791. 921. H. 42
- Generaverit A. 269
- Generi S. i, 35
- Generis C. x, 29. P. iii, 107. A. 185.
244. H. 33. 49. 185. 332. 562. 567.
Ps. 545. S. i. pr. 80. 555. ii, 221.
823
- Generosa (sing.) C. iii, 31. P. iii, 51.
iv, 194. x, 125. 742. Ps. 542. 799.
S. ii, 654 (plur.) C. x, 21. 128. P.
iii, 85. S. i, 141
- Generosus (sing.) S. i, 176
- Generosi (sing.) A. 28
- Generosior S. i, 19
- Generosus A. 237. S. i, 553
- Genesi (voc.) P. iv, 26
- Genesis S. ii, 409
- Geniale fulcrum S. i, 256 jus tori P. xiii,
24
- Genialia S. ii, 615
- Genialibus C. iii, 144
- Genialis hyems P. iii, 203 honor 105
- Genibus Ps. 596
- Genio S. ii, 370. 385
- Geniorum S. ii, 447
- Genios S. ii, 446
- Genis P. ix, 49
- Genita est A. pr. i, 2
- Genitale H. 590
- Genitali C. x, 107
- Genitalia P. x, 1066
- Genitalia H. 574
- Genitas H. 620
- Geniti (sing.) S. i, 260
- Genitor P. xiii, 55. A. 74. 181. 247.
258. 269. 286. H. 48. S. i, 233. 478.
ii, 967 Deus A. 119
- Genitore C. iii, 4. H. 38. S. ii, 23
- Genitoris H. 379. Ps. 807. S. i, 585.
ii, 1117 Dei C. viii, 58
- Genitos H. 628. S. ii, 8
- Genitrice S. ii, 793
- Genitricem H. 594. Ps. 384
- Genitrix P. iv, 22. D. 107
- Genitum C. v, 157. H. 171
- Genitur A. 269
- Genitas A. 254. H. 44. S. i, 53. 87
Deus A. 895 non A. 892
- Genium S. ii, 74. 443. 444
- Genius S. i, 447. ii, 372. 374. 392. 428
347. 397. 550. H. 421. S. i. pr. 6.
83. ii, 298. 576. 714. D. 89 pagana
C. xi, 87
- Gente H. 364. 947 viduorum Ps. 663
- Gentem A. 1011. Ps. 207. S. ii, 338
- Gentes P. iv, 47. S. ii, 591. 601. 900.
D. 188
- Genti S. i, 48. ii, 89. 511 togatæ S. i, 35

- Gentibus C. lii, 61. xi, 100. P. iv, 11.
 x, 268. A. 506. Ps. pr. 9. S. i. pr.
 61. 456. ii, 497. 617
 Gentile H. 454 vulgus P. x, 464
 Gentiles H. 106
 Gentilia S. i, 197. 449
 Gentilibus S. i, 575 vitia S. i, 1
 Gentilis S. ii, 57 stupor P. vii, 78
 Gentilitas P. i, 94. x, 1086
 Gentilitatis P. xiv, 111
 Gentilium P. x, 371
 Gentis C. vii, 176. H. 459. 779. Ps.
 502. S. i, 124. 561. ii, 271
 Gentium C. pr. 40. xi, 42. xii, 41. 201.
 P. ii, 11. 421. v, 15. xii, 24. S. i.
 pr. 1 vocator P. ii, 461
 Genu C. ii, 51. P. ii, 149
 Genua P. xi, 140. A. 457
 Genuisse D. 108
 Genuit A. 283. H. 42. 155. 564. 566.
 625. D. 108
 Genus C. v, 12. xi, 16. xii, 186. P. i,
 25. ii, 420. iii, 72. iv, 66. ix, 33. x,
 140. 342. 373. 706. 854. 964. 1072.
 A. 364. 486. 912. 983. 991. H. 54.
 407. 556. 614. Ps. 158. 546. 707. S.
 ii, 324. 340. 483. 882. 1113 com-
 menti P. vi, 38 grande virtutis C. vii,
 211 hominum P. xiii, 6. Ps. 493 hu-
 manum P. v, 46 leti insolitum P. xi,
 83 linguae P. xiii, 11
 Gerasenos A. 414
 Gerat C. ii, 38
 Gerebant P. i, 35. Ps. 499
 Gerebat C. iv, 66. P. x, 827. S. i, 255
 bellum S. ii, 515
 Gerens P. vii, 24. ix, 11. H. 423. S. i.
 pr. 30 hominem C. iii, 139
 Gerentes Dei formam P. i, 69
 Gerenti Ps. 420
 Gereret S. ii, 143
 Gergeseorum H. 414
 Geri P. x, 828
 Gerimus Ps. 767. S. ii, 992
 Geris A. 369
 Gerit A. 776. 1062. H. 403. D. 163
 bella H. 409
 Germana (sing. nom.) A. 828 (plur.)
 H. pr. 16
 Germanam Ps. 802
 Germanitas H. pr. 41
 Germanus Ps. 471
 German C. viii, 43. Ps. 384. S. ii,
 1025. 1040 ab æthere traxit C. x, 24
 Germina C. xii, 46. P. x, 334. A. 68.
 H. 229. Ps. 885
 Germinat A. 565. S. ii, 979
 Germine C. ix, 17. P. iii, 1. A. 182.

Delph. et Var. Clas.

Ind. Prud.

K

418. 1002. S. ii, 200
 Germinis C. vii, 130 masculini P. x,
 1069
 Gerunda (nom.) P. iv, 30
 Gerunt C. iii, 60. P. ii, 223
 Gessere certamen pueri P. x, 753
 Gesserunt S. i, 279
 Gesta (sub. plur.) C. ix, 2. P. iii, 174.
 x, 1111
 Gestabit P. iv, 31
 Gestamen Ps. 884 corporis humani A. 4
 Gestamine Ps. 614
 Gestans P. iv, 7
 Gestanti P. x, 606
 Gestare P. vi, 135. A. pr. i, 8. S. i, 141
 Gestarum H. 724
 Gestas (verb.) P. ii, 556
 Gestat C. viii, 38. ix, 69. P. v, 22
 Gestator P. x, 149 corporis A. 933
 Gestent S. ii, 301
 Gestet C. x, 40. P. x, 520. A. 775
 Gestiens P. ii, 136
 Gestire S. i, 546
 Gestit P. xi, 210. Ps. 782
 Gestum est A. 1018
 Getas A. 430
 Geticos S. ii, 729
 Geticus S. ii, 695
 Gigantas H. 500
 Giganteis lacertis H. 147
 Gigantes P. x, 84
 Gignenda ad sæcula A. pr. i, 6
 Gignendi (ger.) S. ii, 204
 Gignendo A. 252. 277
 Gignens H. 48. S. i, 56
 Gignentum H. 572
 Gignere C. xii, 80. A. 260. H. 174.
 Ps. pr. 11. S. ii, 224
 Gignimus H. 563
 Gignit S. ii, 132. 821
 Gignitur S. ii, 1001
 Gignunt P. ii, 190. S. i, 297
 Glacialis hyems P. iii, 176
 Glacie A. 428. S. i. pr. 23. ii, 982
 Glaciem C. pr. 27
 Glacies P. iii, 204. S. ii, 977
 Gladiator P. vi, 65. S. i, 380
 Gladi (gen.) P. vii, 11. xii, 9. xiv, 78.
 H. 152
 Gladii P. viii, 18. Ps. 251 se accin-
 gunt C. v, 50
 Gladio P. iii, 116. xiii, 47. 94. Ps. 50
 Gladium Ps. 99. 105. 279. S. ii, 466
 Gladius C. vi, 86. P. iv, 134. x, 823.
 Ps. 637
 Glandes S. ii, 945
 Glandibus S. ii, 284
 Glarea (nom.) S. ii, 1043

- Glaucia vada* A. 664
Glaucus specularine A. 20 tegmine A. 638
Glaucoma H. 90
Glaucome H. 85
Glaucos amictus C. vii, 148
Gleba (nom.) A. 765. H. 480
Glebam A. 1030
Glebas S. ii, 932
Glebis H. 218
Gliscat H. 563
Globi (plur.) C. xii, 30
Globis S. ii, 507
Globo solis et lunæ C. ix, 15
Globos P. x, 327. Ps. 662 legionum Ps. 173
Globum P. xiii, 85
Globus solis P. x, 537
Glomerans C. iii, 134
Glomerat H. 8
Gloria (nom.) C. ii, 41. v, 158. P. i, 93. ii, 9. v, 554. vii, 19. 577. ix, 94. x, 768. 1097. xiv, 9. 124. A. 286. 535. 961. 1055. H. 386. 695. Ps. 332. 524. 750. S. i, 280. 544. ii, 250. 510. 565. 583. 755. 771 (abl.) C. i, 90
Gloriæ (gen.) C. xii, 4. 151. P. ii, 30. 201. v, 213. 399. 575. x, 81. 468. 529. 724. 779. Ps. pr. 18 (dat.) P. ix, 30
Gloriam C. ix, 105. P. iv, 99. x, 418. 474. 544. 569. xii, 14. xiii, 66 oris coruscæ P. ii, 370
Gloriator P. xiii, 97
Glorificent H. 967
Gloriosa (abl.) P. x, 65
Gluten H. 812
Glutinas carnem sermone (Deus) C. xi, 52
Glutinat usum carnis Ps. 70
Glutine C. iii, 43. A. 1026. S. i, 437
Glutino cutis tegi C. ix, 102
Gnara futuri majestas H. 841
Goliæ H. 785
Goliath Ps. 291. D. 76
Gomorræ Ps. pr. 17
Gomorræas H. 843
Gomorreorum P. v, 194
Gorgonæ (gen.) P. x, 278
Grabato P. v, 207
Grabatum tolle A. 968
Graciles recessus P. xi, 221
Gracili C. v, 117
Graia (sing. abl.) S. ii, 221 (plur.) D. 84
Graius S. i, 103. ii, 971
Gradatim C. xi, 11. S. ii, 280
Gradibus P. xi, 155. 225. A. 229. 536. 906. Ps. 823. S. i, 583. ii, 435. 948. D. 95
Gradiens Ps. 173. S. ii, pr. 65
Gradiente P. v, 476. A. 756
Gradientibus S. i, 622
Gradimur S. ii, 906
Gradiuntur S. ii, 809
Gradivum S. i, 166
Gradu C. pr. 19. iii, 199. P. ii, 39. iii, 61. v, 210. x, 120. A. pr. li, 37. Ps. 575. S. ii, pr. 37
Gradum P. ii, 148. iii, 23. x, 953. xiv, 61. H. 775 sige A. 110
Gratus (sing.) est coronæ carcer P. vi, 25 (plur.) xiv, 100. A. 1007. S. i, 199
Græcia (nom.) C. ii, 202. A. 384
Græciæ P. x, 207
Græcos S. i, 563
Gramen S. ii, 812
Gramina C. vii, 168
Gramine C. iii, 155. Ps. 209. 663
Gramineo P. xi, 243. Ps. 40
Grana H. 810. S. ii, 1031
Granaria S. ii, 942
Grandævis S. ii, 416
Grande H. 81. Ps. 69. S. ii, 90. 842 crimen S. ii, 647 genus virtutis C. vii, 211 loqui Ps. 285 tumens H. 169
Grandescere A. 728
Grandi S. ii, 868
Grandia A. 721. 734
Grandine C. v, 98. P. iv, 88. x, 121 densa potestatis mundenæ A. 363
Grandior A. pr. 9. S. i, 325 usus laboris C. viii, 60
Grassantia Ps. 468
Grassarier longo usu H. 650
Grata (plur.) P. x, 784
Gratemur S. ii, 440
Grates magnas tibi debeo P. x, 563 reddimus C. iv, 75 æternas tibi Ps. 889 meritas agit Deo P. xiii, 95
Gratetur humus C. xi, 10
Gratia (nom.) A. 880. S. ii, 905
Gratiam C. xi, 5. P. ii, 442 ciborum C. vii, 188
Gravati (plur.) P. v, 567
Gravato S. i, 439
Gravatus P. x, 595 artubus caducis C. vii, 177 humeros C. viii, 38
Gravavit C. i, 87
Grave P. vii, 89. xiii, 45. D. 82 caput C. x, 26
Gravem C. iv, 62. S. ii, 652 barbam P. x, 1044 ventrem H. 325
Graventur H. 909
Graves Ps. pr. 27. 1
Gravet C. iii, 175. P. vi, 78

- Gravi C. xii, 162. P. x, 191. A. 336.
 H. 412. 530. Ps. 109. S. ii, 219. 560
 Gravibus P. i, 72. Pa. 579
 Gravidæ (sing.) S. i, 256
 Gravidis A. 740. H. 271. 382. Ps. 866.
 S. ii, 935
 Gravidus A. 905
 Gravidus Pa. 460
 Gravidum S. i, pr. 53
 Gravis C. iii, 79. P. pr. 18. A. 578. H.
 124. S. ii, 645 numine C. iii, 142
 poena P. iii, 125
 Gravium H. 918
 Gregalis plebs P. v, 391
 Grege C. iii, 157. P. ix, 21. xi, 93. xiii,
 67. A. 292
 Gregem P. x, 106. xi, 242
 Grege C. iii, 47. vii, 166. P. vii, 32.
 x, 1136. Pa. pr. 31. D. 144
 Gregi C. viii, 33
 Gregibus S. ii, 732
 Gregis C. ix, 56. P. vi, 47. ix, 32. x,
 194. D. 74
 Gregum P. x, 1057
 Gremio C. iii, 25. x, 126. 153. P. iv,
 43. xi, 138. H. 854. Ps. 454. S. i,
 68. 278. ii, 725
 Gremium P. x, 784. xi, 229. A. 232.
 610. 648. S. i, 78. ii, 675. D. 135
 Gressibus C. ii, 95. P. vi, 81. xiv, 75.
 A. pr. ii, 39. 665. H. 814. 887. S. i,
 593. ii, 302
 Gressu C. vii, 132. P. v, 71. xi, 133.
 xii, 59. Pa. 319
 Gressum P. ii, 152. A. 670. H. 737.
 Pa. 276. 635. S. ii, 862 tolerant C.
 v, 41
 Gressus (sing.) S. ii, 319 (plur.) D. 18
 Grex C. v, 150. xii, 130 Christianus P.
 x, 57 dolorum H. 604
 Grunntibus A. 416
 Grunntum P. x, 993
 Gubernans P. ii, 48
 Gubernans S. ii, 216
 Gubernanti S. i, 38
 Gubernat P. ix, 35. x, 307. H. 282. S.
 ii, 383
 Gubernator mundi polique C. vii, 202
 Gula (nom.) C. vii, 11. P. x, 810
 Gulam Pa. 424. 591. H. 223. 810
 Gurgis P. vii, 15. A. 654 avaritum H.
 256
 Gurgite C. iii, 30. v, 76. P. iii, 190. vii,
 74. xiii, 84. H. 475. 827. Ps. 655.
 D. 57. 87
 Gurgitem C. viii, 47. xii, 122. D. 51
 Gurgitibus Pa. 521
 Gurgitis P. v, 480. x, 326. S. i, pr. 10.
 ii, 789 inferni i, 355 purpurei C. v, 59
 Gustarunt P. iv, 187
 Gustato Pa. 399
 Gustatu D. 49
 Gustatus (subst. sing.) Pa. 430
 Gustaverat S. i, 202
 Gustu C. iv, 89
 Gustus (sing.) C. iii, 179 (plur.) H.
 324
 Guttæ (plur.) P. ix, 58. H. 873
 Guttam P. x, 1130
 Guttas P. x, 1034
 Guttatim stillat lacrymis C. v, 22
 Guttis P. x, 708
 Guttur P. x, 902. H. 592. Ps. 425
 Guttur C. vii, 122. Ps. 590. S. ii, 566
 Gutturis Pa. 34
 Gymnadis P. x, 190. S. ii, 516
 Gymnosophistas H. 404
 Gypso A. 458
 Gypsum S. i, 436
 Gyro S. i, 321

H.

- Habacum C. iv, 59
 Habcant P. iv, 119
 Habebant H. 360. S. ii, 302
 Habebat A. 529. 979
 Habeberis C. pr. 33
 Habebit P. iv, 35
 Habenda est P. v, 357
 Habendæ (sing.) A. 452
 Habendi Pa. 478 finis H. 256
 Habendum H. 307
 Habenis C. viii, 2. H. 437. Ps. 193. S.
 ii, 584
 Habens S. ii, 174
 Habentem A. 959
 Habentur P. ii, 484
 Habeo S. ii, 750
 Habere P. v, 248. Pa. 723. S. i, 310
 Haberet A. 257
 Haberi S. i, 402
 Habes P. ix, 95. x, 959
 Habet C. iii, 190. P. ii, 114. 117. 172.
 iii, 50. iv, 139. vii, 78. x, 951. xi,
 48. 123. xiii, 86. A. 228. 377. 425.
 796. 799. 810. 946. H. 25. 26. 363.
 688. Ps. 53. 157. S. i, 307. ii, 117.
 247. 317. 847. 974 finem non A. 526
 omnia luxus H. 299 templum et aras
 P. x, 392 (potest) S. ii, 704
 Habeto S. ii, 1122
 Habetur A. 109. S. i, 220 magnus ille
 Deus S. i, 87
 Habilem jugali toro P. xiv, 10
 Habilis thalamis S. ii, 1079
 Habitabile S. ii, 258
 Habitacula C. x, 40. P. xiv, 104
 Habitant S. ii, 783

- Habitare C. iii, 102. P. iv, 114. A. 889
 Habitasse S. ii, 299
 Habitat P. iv, 71. A. 637
 Habitatio H. 952
 Habitator P. xi, 207. Ps. 745. S. i, 59
 Habitavit C. x, 131. S. ii, 339
 Habitu A. 46. 789. H. 399. Ps. 104. S. ii, 263
 Habitum (subst.) Ps. 552. S. i, 205 naturæ H. 524
 Habitus (plur.) A. 904. Ps. 226. S. i, 416. ii, 313
 Habuere S. i, 190. ii, 355
 Habuit P. iii, 51. xiv, 61. A. 678. 1041. S. ii, 278. 415 persuasum S. i, 211
 Hactenus Ps. 230. 820. S. ii, 1
 Hadriani P. xii, 61. S. i, 274
 Hædorum P. x, 1136
 Hædum P. x, 1139
 Hærede Ps. pr. 49. 68
 Hæres C. xii, 82. A. 546. 1001. Ps. 805. S. i, 199. 555
 Hærens P. i, 92. x, 11. 964
 Hærentem S. i. pr. 29
 Hærentis A. 1031
 Hæret P. iv, 41. xi, 121. 212. A. 627
 Hæserat H. 852. Ps. 101. 104. D. 12
 Hæsit P. iv, 130. H. 741. Ps. 685. S. i, 173
 Halantis animæ S. ii, 215
 Halleluja dixit C. iv, 72
 Halitum P. v, 220. xiv, 59
 Halitus (sing.) C. iii, 91. ix, 48. xii, 124. P. vii, 86. Ps. 328 (plur.) S. i. pr. 77
 Hamis Ps. 675
 Hamo S. ii, 809
 Hammon A. 443
 Hammonia S. ii, 354
 Hannibalem S. ii, 686
 Harmonia (nom.) C. iii, 90
 Harmoniam vocis P. x, 976
 Haruspex A. 215
 Haruspice S. ii, 770. 891
 Hasta (nom.) S. ii, 712
 Hausta (sing.) Ps. 873
 Hastile P. x, 39
 Hastilia A. 497. Ps. 136. S. ii, 1110
 Hastis S. i, 466. ii, 30
 Hauriant potum fontis C. vii, 169
 Hauriendo C. iv, 88
 Hauriens C. ix, 6
 Haurire illecebras Ps. 315 mysterium cæcis sensibus P. x, 590
 Haurit P. viii, 13. A. 99. Ps. 541 Deum corde S. ii, 682
 Hauritur C. vii, 115
 Hauriunt P. v, 520
 Hauserat Ps. 426
 Hauserat S. ii, 405
 Hausi P. x, 685
 Hausit P. i, 7. xi, 5. A. 1072. H. 216 doloris valens C. vii, 142 (illam) mors xi, 116
 Haustibus C. iv, 45
 Haustu A. 387. H. 611. Ps. 431. S. i, 126. ii, 786
 Haustum (subst.) lymphæ P. x, 718
 Haustum (part.) H. 591
 Haustus (subst. sing.) C. iii, 176 (plur.) P. x, 984. A. 682
 Hebdomadi A. 987
 Hebes Ps. 857. S. ii, 325 error S. ii, 2 intuitus A. 20 stupor H. 61
 Hebetat S. i, 421
 Hebetem S. ii, 103
 Hebetes (adj.) S. i, 55
 Hebræis P. ii, 383
 Hebræorum D. 89
 Hebræum C. v, 71
 Hebræus A. 379
 Hebrum S. ii, 494
 Hebrus A. 429
 Hecaten A. 460
 Hecatomben P. x, 1051
 Hectorici (gen.) S. ii, 243
 Hederas C. iii, 26
 Helim P. v, 405
 Helim D. 55
 Hellesponto S. i, 111
 Hendecasyllabos P. vi, 162
 Herba (nom.) S. ii, 979 (abl.) H. 814.
 Herbam C. xi, 72. A. pr. ii, 47
 Herbarum C. viii, 46. H. 237
 Herbas P. x, 834. xii, 10. S. ii, 944
 Herbida lax Ps. 863 (plur.) C. v, 121
 Herbis H. 291
 Herculeam H. 402
 Herculem P. x, 215
 Hercules P. x, 884
 Herculeus S. i, 116
 Herculis P. x, 283. A. 457
 Hereses C. pr. 39
 Heresin H. 64
 Heresis Ps. 710. 725. D. 72
 Heri (sub. gen.) A. 40. 160
 Herile malum H. 216
 Herilem P. pr. 22
 Herili P. vi, 124
 Heroas H. 284
 Herodem C. xii, 134
 Herodes D. 114
 Heros C. vi, 114. x, 70. P. vi, 149. x, 457 acris excellentis P. x, 52
 Heroum A. 236. Ps. 509. S. i, 191
 Hesperim P. xiii, 104
 Hesperidum S. ii, 605
 Hesperos C. v, 148. P. x, 329

- Hianteum* Ps. 650
Hianteia P. x, 949
Hiare C. iii, 169
Hiatibus P. x, 1020
Hiatu P. xi, 157. H. 519. S. ii, 930
Hiatum Ps. 271. S. ii, 647
Hiatus (plur.) H. 880
Hibera (sing. nom.) P. i, 4
Hiberam P. vi, 5
Hiberi (sing.) A. 424
Hiberis P. vi, 144. xiii, 104
Hiberus P. i, 117. ii, 537
Hieremias H. 451
Hiericho Ps. 536. D. 61
Hierusales Pa. 811
Hilaram plebem H. 875
Hilares (adj.) Ps. 641
Hippocratica (sing. nom.) P. x, 498
Hippolyti P. xi, 169
Hippolyto P. xi, 181. 246
Hippolytum P. xi, 19. 86
Hippolytus P. xi, 87
Hircinum sidus A. 621
Hircocus Cynicus A. 301
Hirsuta (sing.) P. x, 569 (plur.) peccata A. 60
Hirsutas Ps. 117
Hirsutos H. 134
Hirta impolitis angulis (plur.) P. v, 258
Hirtæ sylvæ (sing.) C. viii, 35
Hirti æquoris P. ix, 53
Hirtis pellibus bestiarum C. vii, 62
Hirtos amictus S. ii, 290
Hirtus ager P. xi, 120
Hispanos P. vi, 4
Hispania fronte P. x, 1021 lanugine C. vii, 63
Historia (nom.) H. 725
Historiam P. ix, 19
Historicus H. 341
Hiulcis ictibus P. v, 113
Hiulco mucrone P. x, 452
Hiulcam bivium H. 790
Holocausta (plur.) A. 537
Holocaustis Ps. 784
Holophernis Ps. 60
Homerus S. ii, 46
Homicidia S. ii, 1128
Hominæ C. ii, 86. iii, 139. iv, 95. ix, 103. x, 4. xi, 48. A. pr. i, 8. 305. 437. 774. 779. 798. 963. 990. 1054. H. 117. 206. Ps. 217. S. i, 100. ii, 165. 260. D. 168. 143 Christom 103
Homines P. x, 384. 672. xiii, 106. H. 82. 121. 661. 764. Ps. 624. S. i, 86. ii, 70. 286
Homini C. iii, 84. x, 164. A. 37. 166. 561. H. 193. 214. 532. Ps. 764. S. i, 336. ii, 207. 473. 798
Hominis C. iii, 147. x, 127. P. x, 346. 587. 823. xiii, 56. A. 13. 51. 97. 171. 212. 417. 914. 940. 990. H. 666. 689. Ps. 817. 877. S. i, 19. ii, 59. 115. 316. 383. D. 83
Hominum C. v, 96. P. iii, 181. ii, 14. 176. xiii, 6. xiv, 109. A. 22. 486. 732. 736. 1000. H. 251. 252. 254. Ps. i, 58. 514. S. i, 85. 300. 445. 592. iii, 278. 458. 483. 623. 1124. D. 146
Homo C. iii, 137. v, 9. xii, 83. P. x, 541. 622. A. 25. 164. 263. 605. 1034. H. xii, 161. 699. Ps. 385. S. i, 103. ii, 138. 186. 827
Honestas (subst.) Ps. 243. S. ii, 1063
Honestum H. 673. Pa. 652
Honor C. x, 47. P. vi, 142 *genialis* P. iii, 105
Honora arte A. 1037
Honoratæ (sing.) P. xi, 236
Honore C. iii, 9. xi, 56. P. iv, 56. xiii, 39. A. 183. 226. 582. 641. H. 162. 439. 686. Ps. pr. 18. 528. S. i, 52. 143. 239. 265. ii, 118. 154. 890
Honorem (subst.) C. xii, 200. Ps. pr. 63 *capitis* C. viii, 24 in *Christi* C. xii, 200
Honores (subst.) C. i, 94. H. 100. Ps. 856. 889. S. i, 618. D. 107
Honoribus S. i, 593
Honoris P. iv, 180. v, 550 *situm ætuanus* P. ii, 250
Honorum P. xiv, 101. S. ii, 434
Honos C. v, 161. P. iii, 154. x, 131. H. 687. S. i, 153. ii, 1056
Hora (nom.) C. ii, 37. iii, 89. vi, 10. viii, 9. P. vi, 55. xii, 28. A. 872. H. 944. S. ii, 73 (abl.) P. vi, 58
Horas P. ii, 223
Horis A. 613. Ps. 216. S. ii, 452. D. 129
Horrea S. ii, 943. 1059. 1060
Horreant P. x, 277
Horreis A. pr. ii, 53
Horrendis P. xi, 54. H. 395
Horrendum P. iv, 103 *animis membrisque* *Goliath* Ps. 291
Horrendus P. v, 247
Horrens C. vii, 64. viii, 44. H. 326. S. ii, 984
Horrent H. 399
Horrentem H. 145
Horreo P. ii, 440
Horrescit P. ii, 182
Horrescunt H. 874
Horret A. 1022. H. 521. S. i, 420
Horretis P. x, 496

- Horribilis H. 450
 Horrida (sing. nom.) C. i, 27. P. iii.
 49. H. 705. Ps. 725 (plur.) 902. D.
 75
 Horridus C. i, 17
 Horridum C. v, 3
 Horridus visu P. x, 1043
 Horrificas A. 85
 Horrificus C. iii, 181. A. 625
 Horrifico Ps. 481. S. i, 225
 Horrificos S. i, 451
 Horror C. iv, 23. v, 42. P. i, 113. iv,
 60. x, 961. A. 755 doloris P. x, 722
 Horrore P. ii, 391
 Horruiſe C. ix, 81
 Horruit Ps. 584. S. i, 199
 Hortante P. x, 754
 Hortantem H. 717
 Hortatibus P. x, 54
 Hortator C. vii, 71
 Hortatu C. viii, 19. H. 713
 Hortis P. x, 204. S. ii, 865
 Hortorum S. i, 105
 Hortos H. 227. S. i, 112
 Horum C. vi, 117. x, 6. 223. 785. H.
 167
 Hos P. ii, 573
 Hospes P. i, 6. ix, 17. 93. A. 30. H.
 731. S. i, 226 raris aridi C. vii,
 27
 Hospita (sing.) C. v, 59. A. 829. D.
 62 (plur.) C. x, 31
 Hospitæ (sing.) Ps. pr. 63
 Hospitalem lacem P. x, 782
 Hospite S. i, 73. ii, 255 aratro Ps. 214
 Hospitia Ps. pr. 46
 Hospitium A. 890. H. 942. D. 13
 Hoste C. xii, 163. P. i, 100. xi, 25.
 Ps. 64. 388. S. i, 539
 Hostem P. i, 27. iv, 104. x, 423. 777.
 Ps. 37. 255. 280. 701. S. ii, 401.
 745. D. 143 Christiani nominis P. v,
 378
 Hostes S. i, 534
 Hosti H. 720. S. ii, 791. 1049
 Hostia (nom.) P. x, 770. A. 478. Ps.
 785 (abl.) P. x, 389
 Hostie (sing.) P. x, 1024. H. pr. 31
 Hostiam C. ix, 88. P. xiv, 84. H.
 pr. 8
 Hostiarum P. i, 96. iv, 51
 Hostibus P. v, 513. x, 419. H. 488.
 Ps. 539. 632. S. ii, 15. D. 180
 Hostica (plur.) H. 446
 Hostici (sing.) Ps. pr. 34
 Hostico ferro P. i, 27
 Hostia P. x, 361
 Hostile P. ii, 503. Ps. 30. 571
 Hostili Ps. 262. S. i, 654
 Hostilia S. ii, 349
 Hostilis Ps. 104 manus A. pr. ii, 14
 Hostis C. v, 61. vii, 191. 201. P. v,
 250. vi, 32. xiii, 94. xiv, 64. A.
 pr. ii, 41. H. 406. 553. 556. Ps. pr.
 23. 160. 168. 223. 310. 504. S. ii,
 520. 691. D. 113
 Humana (sing.) C. ii, 111
 Humane mentis P. x, 312. A. pr. ii,
 17 sortis C. vii, 214
 Humanas H. 11
 Humandas D. 154
 Humandi C. x, 75
 Humani (sing.) A. iv, 409. H. 372.
 562. Ps. 72. S. ii, 98. 594
 Humanis A. 86. 864 oculis A. 19
 Humano S. ii, 625
 Humanos A. 260
 Humanum H. 388. S. ii, 324 genus C.
 i, 55. P. ii, 204. v, 46
 Humanus S. i, 396
 Humectam terram A. 676
 Humentis S. ii, 545 acie A. 21
 Humeris P. iii, 152. x, 875. Ps. 126.
 186. 437. 577. S. i, 209 fusa coma
 A. 146
 Humeros C. viii, 36. P. xi, 139. H. 124.
 Ps. 23
 Humescere S. i, 204
 Humi C. vii, 43. P. ix, 5. xiii, 105. A.
 633. 1029. H. 262. 819. Ps. 153
 Humidis P. x, 863
 Humidus H. 516
 Humilem Ps. 203. 255
 Humiles Ps. 290. S. i, 432
 Humili P. xii, 19
 Humilis Ps. 246. 267 mens Ps. 199
 Humo C. iii, 204. Ps. 202. S. ii,
 126
 Humor C. viii, 63. P. iv, 132. H. 355.
 753. Ps. 880. S. ii, 985. D. 175
 Humore A. 696. 766. H. pr. 52. 870
 Humum C. v, 103. P. i, 43. A. 695.
 Ps. 247. S. i, 376. ii, 263. 1106
 Humus C. iii, 38. v, 14. x, 11. xi, 10.
 P. iii, 195. v, 502. xi, 122. S. i,
 297. ii, 132
 Hunnus S. ii, 807
 Hyacinthi Ps. 857
 Hyacinthis H. 268
 Hyalo P. xii, 53
 Hybernus S. i, pr. 8
 Hydri (gen.) H. 615
 Hydria (abl.) C. ix, 29
 Hydrina (plur.) P. x, 585
 Hydri P. x, 275. H. 134
 Hydrius puer A. 622
 Hydrops P. ii, 239
 Hydrium S. i, pr. 43

Hyemem A. 666. S. i. pr. 45
 Hyemes C. pr. 26. P. iii, 12
 Hyems P. iii, 203
 Hylam S. i, 119
 Hymnis C. pr. 37. P. xii, 60. Pa. 649
 resultat martyrem P. ii, 517
 Hymnite P. i, 118
 Hymnorum C. v, 123
 Hymnos C. iv, 75
 Hymnum dixit P. x, 123. 838
 Hymnus P. vi, 151
 Hyrcanas A. 427

I.

I (imp.) C. xii, 99. P. xiv, 65. A. 381
 Jaceant P. xi, 11
 Jaceat C. vi, 150
 Jaceatis P. x, 152
 Jacebant C. x, 42. Ps. 686
 Jacebis Ps. 54
 Jacebit H. 945. D. 160
 Jacemus A. 336. 490
 Jacens C. vii, 155. H. 552. Ps. 317. S.
 i, 494
 Jacent A. 512. Ps. 448. S. ii, 501. 717.
 1033
 Jacentem P. x, 360. H. 791
 Jacenti P. xiv, 59. Ps. 417. D. 111
 Jacentia P. iii, 179
 Jacentis P. v, 260. Ps. 275. S. i, 282.
 ii, 1097
 Jacere (jaceo) C. i, 28. vi, 36. P. xi,
 132
 Jacerent (jaceo) A. 738. Ps. 136
 Jaces Ps. 87
 Jacet P. ii, 431. v, 454. A. 513. 514.
 516. H. 818. Ps. 607. S. ii, 125.
 D. 170 eternum P. ii, 508
 Jaciant P. xi, 162
 Jacit C. iii, 80. v, 144. H. 316. 541.
 Ps. 326. S. i, 366 sputa in oculos
 tyranni P. iii, 128
 Jacob C. ii, 73. xii, 186. A. 31. H.
 453
 Jacta (plur.) C. x, 61. S. ii, 1031
 Jactans P. 295
 Jactant S. i, 165
 Jactantia (subst. abl.) C. vii, 86
 Jactantius H. 170. Ps. 181
 Jactat A. 343. S. ii, 11 se Roma S. i, 554
 Jactata (sing.) S. i. pr. 46
 Jactatæ (sing.) S. i, 117
 Jactatam P. ii. pr. 10
 Jactatas animas mille laboribus C. v, 111
 Jactet P. v, 96. Ps. 563
 Jactibus Ps. 136

Jacto (adj.) Ps. 626
 Jactu S. i, 656
 Jactura P. x, 626
 Jacturam ferro salutis Ps. 808
 Jacuisse P. iv, 138. A. 102
 Jacult A. 528. S. i, 248
 Jaculis C. v, 51
 Jaculo Ps. 130
 Jaculorum Ps. 133
 Jaculum S. i, 652
 Janiculi S. ii, 940
 Janiculum P. xi, 46
 Janitor vinculorum P. v, 346
 Jano S. i, 237
 Janua (nom.) C. ix, 71. Ps. 833 leti
 Pa. 89
 Januam C. xii, 26. P. ii, 178
 Januas P. xiv, 81 eternitatis ii, 464
 Janum P. ii, 449
 Jannus S. i, 233
 Jaspis Ps. 860
 Ibant C. v, 73. vii, 77. P. xi, 135
 Ibat P. v, 417. xiv, 52. Ps. 577 ad bel-
 lum Pa. 320 illis dux P. vi, 12 multis
 comitantibus P. xi, 27 in furias judex
 P. xi, 50
 Iberus S. ii, 604
 Ibi P. vi, 29
 Ibinus P. xii, 61
 Ibis P. x, 258
 Ibit obviam Christo P. iv, 14
 Ibitis P. viii, 17
 Ibo P. x, 196. xiv, 75. S. ii, 172
 Ictas verberare ludicro puellas P. x, 165
 Ictibus P. v, 113. x, 116. 973
 Ictu P. ix, 50. x, 26. 699. 842. xiv,
 89. Pa. 123. 672. S. i, 435
 Ictum (subst.) C. vi, 88. vii, 79. P. x,
 548 Ps. 419. pati sub ense peracua-
 toris P. i, 28 peregit P. 83
 Ictus (subst. plur.) C. vii, 117. P. x,
 122. S. ii, 1095
 Id C. pr. 30 ipsum P. ii, 428. A. 259
 Ida (abl.) S. i, 187
 Idalias S. ii, 523
 Idam S. ii, 521
 Idcirco A. pr. ii, 29. H. x, 67. 309.
 351. S. ii, 1011
 Idem matris P. x, 155
 Idibus P. xi, 239
 Idola P. ii, 484. iii, 74. Ps. 379. S.
 ii, 48 nigra i, 424
 Idoli P. v, 13. S. i. pr. 72. 569
 Idolii P. xi, 52
 Idolio A. 166
 Idolis C. pr. 41. P. ii, 7. xiv, 13 nigris
 P. i, 42
 Idolium S. i, 611. ii, 79
 Idololatris H. 405

Idolorum P. x, 101. 431. xiii, 94
 Jebusalea turmas H. 417
 Jecoris P. iv, 137. S. ii, 1046
 Jecur C. iii, 180. ix, 48. P. ii, 255. iii, 29. v, 116. x, 13. xi, 58. xiii, 81. xiv, 131. Ps. 238. S. ii, 630
 Jejuna (sing.) C. vii, 162 (plur.) membra C. 17. saxa C. v, 89
 Jejunam S. ii, 923
 Jejunamus P. vi, 54
 Jejunans C. viii, 25
 Jejuna-verit C. vii, 178
 Jejunia Ps. 244. 397. S. ii, 948
 Jejunii C. vii, 81
 Jejuniis C. vii, 35. 146
 Jejuniō C. vii, 189. 209
 Jejuniorum P. x, 359
 Jejunis S. ii, 1043
 Jejunos S. ii, 962
 Jericon H. 481
 Jecora radice C. xii, 50
 Jesse D. 58
 Jesu P. vii, 56. A. 417. Ps. 777. D. 142
 Jesum C. i, 81. A. 223. 502. 770. D. 102
 Jesus C. vii, 178. xii, 173. A. 935. 992. 1058. Ps. 764
 Ignara (sing.) Ps. 267 (plur.) fræni animalia P. xi, 90
 Ignaros S. i, 155
 Ignarum Ps. 533
 Ignavos P. x, 800
 Igne P. ii, 252. iv, 28. H. 88. 254. 925. S. i, 171. ii, 966
 Ignea (sing.) ira Ps. 161. vis C. v, 23 (plur.) ii, 205. Ps. 46
 Igneas catastas P. i, 56
 Ignee fons animarum C. x, 1
 Ignei (sing.) P. xiv, 117 generis C. x, 29
 Igneis C. vii, 31
 Ignem C. v, 37. vii, 45. P. v, 187. vi, 81. 97. 110. x, 578. 917. xi, 67. xiii, 78. A. 281. 907. H. 908. S. ii, 225. 1074
 Igneo sub axe C. v, 92
 Igneolus C. iii, 186
 Ignes P. x, 576. 868. A. 131. 134. 413. 625. H. 170. 735. S. ii, 912
 Igneum P. v, 229 axem C. ix, 80
 Igneus C. ii, 25. P. iii, 167 Deus D. 29
 Igni P. v, 207. vi, 159. H. 131. 586
 Ignibus C. v, 135. vii, 86. P. v, 184. vi, 2. 50. x, 814. 1085. A. 154. 319. H. 765. Ps. 776. S. i. pr. 18. 44. 89. D. 37. 64. 69
 Igniculis C. v, 12
 Igniculos S. i. pr. 67

Igniferi (sing.) S. ii, 1027
 Ignis P. ii, 394. vi, 99. 116. x, 134. 369. 481. 488. 865. xiv, 46. A. 57. 74. 75. 85. 280. 479. 566. H. 876. 963. S. i, 142. 304 æternus Deus P. ii, 398. A. 73 celestis P. i, 60 secundi nescias anus ii, 304
 Ignitis H. 270
 Ignitum ingenium H. 545
 Ignitus P. ii, 342. H. 729
 Ignivcrint P. x, 1078
 Ignobiles P. x, 161
 Ignorans A. 381. Ps. 570.
 Ignorantia (sing. nom.) S. ii, 852
 Ignorata (plur.) S. ii, 489
 Ignora S. ii, 375
 Ignoscit P. v, 439
 Ignosco P. x, 301
 Ignota (sing. nom.) S. ii, 396 (abl.) P. iv, 98
 Ignotis Ps. 223
 Ignoto H. 474
 Ignotus Ps. pr. 44. S. ii, 693
 Illex C. xi, 74. Ps. 328. D. 13
 Ilia P. xi, 108. H. 603. Ps. 597. 632
 Hiacs (sing.) S. i, 629
 Illice P. xiv, 16. S. ii, 6
 Ilignis S. ii, 284
 Illabens C. v, 98
 Illabere P. v, 565
 Illacrymasse P. x, 707
 Illasam P. i, 109
 Illasum S. ii, 122
 Illasus S. i, 649
 Illam P. x, 1051. 1069
 Illapsa terris veritas P. vii, 55
 Illapsæ (plur.) C. iv, 87
 Illapsis C. iv, 89
 Illapsum D. 185
 Illapsurus A. 58
 Illapsus P. x, 1032. A. 103. Ps. 818
 Illaqueat C. iii, 41
 Illaqueata (plur.) A. 969
 Illas P. x, 1116. xi, 183
 Illatum P. x, 973
 Ille C. iii, 138. iv, 14. v, 51. 109. vii, 71. 123. viii, 33. P. v, 305. ix, 61. xiii, 9
 Illecebras H. 315. Ps. 315. 430
 Illecebris A. 906. H. 591. 822. Ps. 588. S. ii, 748 genialibus C. iii, 144
 Illecebrosus S. ii, 144
 Illectam suadellis H. 716
 Illevit H. 808 oculos cæcos A. 675
 Illi (dat.) P. ii, 261. x, 999
 Illicit C. iii, 112. S. ii, 858. 891
 Illicitum H. 810
 Illiditur Ps. 123
 Illigaret P. ii, 432

Illigata (plur.) P. i, 46
 Illigatae (sing.) P. iv, 35
 Illinc P. v, 216. xiii, 106
 Illinis C. ix, 35
 Illinit A. 697
 Illis C. x, 55. xi, 112. P. ii, 288. x, 949. 1083. xii, 60. H. 875
 Illius (sing. nom.) C. xii, 118
 Illisum Ps. 143
 Illita (sing.) cutis H. 276 (plur.) C. iii, 43. x, 80. S. i, 208 fuscis C. ii, 69
 Illitam eodem coloribus discriminatis P. x, 350
 Illitas P. i, 8
 Illiterata (sing.) P. x, 83
 Illitis P. xi, 123
 Illius P. i, 85. A. 534
 Illo C. i, 66. P. x, 903
 Illorum H. 157
 Illos P. v, 99
 Illoto A. 923
 Illuc H. 777. Ps. 192. S. i, 612
 Illud C. iii, 146. vii, 211. x, 163. P. v, 385. 553
 Illudant P. ix, 39. H. 292
 Illudens Ps. 564
 Illudet P. x, 809
 Illum C. ii, 41. iv, 40. vii, 219. P. v, 549. x, 112. Ps. 542
 Illumina C. ii, 68
 Illuminat C. ix, 76. A. 607. S. ii, 598
 Illuminatum P. ii, 373
 Illuminet S. i, 144
 Illusa vestis P. x, 512 (plur.) xiv, 105
 Illustrasse S. i, 554 per exitum fertur Catholicam fidem P. vii, 10
 Illustrat P. xi, 158
 Illustrata (sing.) Ps. 811. 821. S. i, 417
 Illustravit S. ii, 257
 Illustre C. xii, 37
 Illustrem (adj.) S. i, 574
 Illustres (adj.) P. ii, 521. S. i, 280 meritis S. i, 594
 Illustret C. i, 55
 Illustribus P. ii, 557
 Illuvium S. i, pr. 72
 Illuvies naturæ A. 925
 Illuxisse A. 613
 Illyricos P. vii, 7
 Ima (sing. abl.) A. 743 (plur.) P. x, 898. xi, 100. xiii, 82. Ps. 290 poli inferni A. 785
 Imæ rationis A. 226
 Imagine A. 48. H. 732. Ps. 572. S. i, 446. ii, 8
 Imagines C. ii, 85. P. x, 897
 Imaginibus Ps. 565

Imaginis A. 150
 Imago P. ix, 10. A. 6. S. ii, 443 Christi nos (sumus) A. 309 Deilumen A. 72 mendax C. vi, 46
 Imam C. vi, 111. P. v, 518
 Imbecilla (sing.) C. iv, 2. xi, 99
 Imbecilli (plur.) C. xii, 207
 Imbecillis A. pr. ii, 31
 Imbecillo P. x, 721
 Imbecillum vas appetendis gaudiis C. vii, 190
 Imbelles Ps. 237
 Imbelli P. x, 809
 Imbellis P. v, 420
 Imber C. ix, 113. P. x, 860. 1032. H. 730. S. ii, 800. 858 sanguinis P. xii, 10
 Imberbes P. x, 1074
 Imbibit P. x, 683
 Imbre C. iii, 79
 Imbrem C. v, 24 sanæum P. ii, 371
 Imbres P. x, 328. H. 861. Ps. 173
 Imbri lapidum D. 177
 Imbricibus S. i, 67
 Imbrifer Euræus A. 661
 Imbrifero C. v, 101
 Imbris S. ii, 781
 Imbuatur C. viii, 15
 Imbuens P. ix, 36
 Imbuere Ps. 252
 Imbuerit C. iii, 14
 Imbuit C. v, 120. P. xiii, 12. 103. H. 226. S. i, 86. ii, 21. 1021 alloquie A. 301
 Imbutos Ps. 377
 Imis H. 961. S. ii, 1062. 1099
 Imitando P. xi, 129
 Imitata (sing.) C. vi, 37. S. ii, 42
 Imitatio A. 800
 Imitator C. iii, 133
 Immanem P. v, 412. x, 846
 Immanes Ps. 795. S. i, pr. 4. 459. ii, 191
 Immania A. 752
 Immanitas P. v, 424
 Immansueta (sing.) S. i, pr. 5
 Immemor C. iii, 160. x, 134. P. x, 738. xiv, 21. H. 210
 Immemores Ps. 627 cibi A. 909
 Immensa (sing.) H. 966. S. ii, 229. 484 (plur.) l. 41
 Immensam H. 70
 Immensas A. 140. Ps. 867
 Immensi (sing.) S. i, 320. ii, 526
 Immensum A. 14
 Immensus P. x, 856
 Immergat H. 961
 Immergitur profundo C. vii, 113
 Immerita (sing. abl.) H. 470

- Immersa (sing.) S. ii, 899
 Immergerant C. xi, 4
 Immergere S. i, 294
 Immergisse S. i, 94
 Immersum A. 746
 Immerus S. i, 473
 Imminerebat P. vi, 34
 Imminens C. xii, 168. P. xiv, 86 istis negotiis praefectus P. x, 41
 Imminentis C. vii, 102. P. xii, 41
 Imminuat S. ii, 658
 Imminuti P. x, 883
 Immiscere H. 801
 Immissa (plur.) P. xi, 161
 Immitem H. 948
 Immitis P. x, 33
 Immittere S. i, 362
 Immodicæ (sing.) H. 467
 Immodicia C. iii, 174. H. 241
 Immodicos S. i, 4
 Immolanda (sing.) P. x, 1026
 Immolandam P. v, 364
 Immolandus P. x, 749
 Immolant H. pr. 6
 Immolari P. xiii, 64
 Immolarier P. x, 345
 Immolarit P. i, 95
 Immolat P. pr. 1
 Immolatam C. ix, 88
 Immolator H. pr. 49 nati C. xii, 48
 Immolatorum (adj.) C. xii, 130
 Immolatur P. x, 769. xii, 27
 Immolatus P. iv, 65
 Immoler P. x, 98
 Immorantem Ps. pr. 16
 Immorata est felibus P. x, 832
 Immoratur P. x, 28
 Immorientis S. i, 63
 Immortale H. 836. S. ii, 756 bonum A. 170
 Immortalem Ps. 364
 Immortalibus P. x, 607
 Immortalis P. x, 1119
 Immortalitas P. x, 602
 Immota (sing.) Ps. 110 (plur.) P. v, 72
 Immotas S. i, 352
 Immotus P. v, 233. x, 906
 Immundas D. 188
 Immundis Ps. 722. S. ii, 1033
 Immundo S. i, 70
 Immundos P. x, 649
 Immundum A. 655
 Immunem H. 655 culpæ A. 899
 Immunes D. 164 ab omni turbine Ps. 506
 Immunis S. ii, 728
 Imo (adj.) C. ix, 38. x, 123. P. v, 200. 241. x, 525. xiii, 85. A. 345. Ps. 655
 Imos P. v, 150. Ps. 634
 Impactati (sing.) Ps. 774
 Impacta (sing.) P. x, 703 (plur.) genis buxa ix, 49
 Impacto S. ii, 1110
 Impactum Ps. 677
 Impar P. v, 427. Ps. 549. 828. S. i, 168 ad laudes Dei P. x, 565 proelio C. ii, 76
 Imparatis P. x, 20
 Imparem P. ii, 162
 Impassibilis est vis ardua A. 84
 Impasti (plur.) C. iv, 99
 Impatiens P. xiii, 68. H. 183. Ps. 191. S. i. pr. 76 Dei plebs P. ii, 368 moræ Ps. 116
 Impavidus C. iii, 158
 Impediat S. ii, 1042
 Impedire P. ix, 78
 Impedit P. i, 46. H. 908. Ps. 717
 Impeditus cornibus P. x, 1023
 Impeditus P. x, 15
 Impeditum Ps. pr. 25 onus corporis C. viii, 5
 Impeditus capillos turpi pulvere C. vii, 160
 Impediunt C. iii, 45. H. 871
 Impellente S. ii, 787
 Impellit C. viii, 67. S. ii, 893
 Impendens S. i, 230
 Impenderat Ps. 133
 Impendere (Imp. pass.) P. x, 769
 Impendet ira C. vii, 134
 Impendisse Ps. 778
 Impendit P. ii, 20. S. ii, 1020
 Impenditur maxima cura sepulcris C. x, 46
 Impenetrabile Ps. 365
 Impenetrabilis Ps. 516
 Impensus P. iv, 122
 Imperans C. xii, 34
 Imperat A. 140. 804
 Imperator P. x, 441. 444 spiritus C. vii, 200
 Imperfectum H. 267
 Imperfectus A. 991
 Imperia P. xiv, 100
 Imperii P. ii, 8. S. i, 409. ii, 414. 619. 708
 Imperilis A. 507. H. 682
 Imperio C. xii, 162. A. 446. 551. 653. H. 24. 530. 714. Ps. 210. S. i, 84. 522. ii, 16. 587. 686
 Imperita (sing.) P. x, 80
 Imperitante A. 1033
 Imperitantem A. 815
 Imperitare H. 69
 Imperitas (verb.) S. i, 429
 Imperitasse S. ii, 420

- Imperitat C. iii, 162. S. i, 368
 Imperitus fuci P. x, 655
 Imperium C. iii, 124. P. iii, 100. ix, 81. xi, 92. A. 93. H. 464. S. i, 28. 150. 407. 543
 Imperterrita (sing.) Pa. 47
 Imperterritum P. x, 57
 Impertiam P. ii, 333
 Impertit S. i, 618
 Impertitus S. i, 152
 Impete magno A. 65
 Impetratum P. i, 16. ii, 566
 Impetu P. v, 403. vii, 68
 Impetus (sing.) P. xi, 113. S. i. pr. 43. 88. ii. pr. 63
 Impexa virgo C. vii, 153
 Impexis C. viii, 42
 Impia (sing. nom.) P. x, 688. 1064. Ps. 479. 566. S. i, 382. ii, 678. D. 155 (abl.) P. x, 1092. H. pr. 17 (plur.) C. iii, 135. 182. S. ii, 475
 Impiabis P. xiv, 36
 Impia (sing.) P. x, 822
 Impias P. i, 39
 Impiati sæculi P. x, 88
 Impiavit vitii inquinatum cor C. vi, 54
 Impie (voc.) P. x, 588
 Impietas S. i. pr. 56
 Impiger C. viii, 37. S. ii, 24
 Impius P. x, 48. xiv, 12
 Impingat A. pr. ii, 34
 Impio C. v, 70. P. v, 371. x, 400
 Impiorum P. ii, 377. x, 713
 Impios C. v, 88
 Impium P. x, 1001
 Impius P. x, 556. xi, 5. S. ii, 783. D. 113
 Implacabilis P. x, 33. 867
 Impleas P. xiv, 131
 Impleat omnem spem Deus C. x, 138
 Implebant P. xi, 136 magno flatu classica Ps. 500
 Implebat artus summa potestas A. 645
 Implebit Ps. pr. 68
 Implendæ (sing.) P. x, 826
 Implent A. 60. 718
 Implentur D. 147 aures Prætoris miraculo P. v, 325
 Implere H. 98
 Impleri D. 128
 Implet C. v, 97. vi, 118. ix, 63. P. v, 470. x, 315. 614. xiii, 27. A. 73. 369. H. 580. Ps. 424. 636. S. i, 327. ii, 16. 943. D. 109 dicta iubentis P. x, 556 sedulo hoc munus v, 407
 Implete P. ii, 105
 Impletis sæclis S. i, 290
 Impletur H. 613
 Implevisse Ps. 459
 Implevit D. 100
 Implicabunt P. v, 200
 Implicans S. i. pr. 24
 Implicare C. iv, 90
 Implicat P. ii, 194. xiv, 97. A. 929. P. 415
 Implicavit P. xiii, 85
 Implicet Ps. 588
 Implicita (sing.) S. i, 406
 Implicitas H. 812. S. ii, 146. 591
 Implicitos S. i, 620
 Implicitus P. xi, 78 laqueis P. x, 203
 Imploranda (sing.) S. i, 6
 Implorata (plur.) H. 862
 Impolitis P. v, 258
 Imponat S. ii, 460
 Imponere P. xi, 09. S. ii, 866
 Imponis imperii jugum P. ii, 8
 Imponunt S. ii, 473
 Importuna (sing.) Pa. 378
 Importunus Ps. 259
 Impos mentis C. ix, 53. Ps. 584
 Imposita (sing. nom.) S. i, 311
 Impositæ (sing.) H. 688
 Impositam P. iii, 129
 Impositas P. xi, 128
 Impositis S. ii, 584
 Impositum P. iii, 212. A. 687
 Impositura (sing.) Ps. 576
 Impossibile A. 833
 Impotens C. v, 38
 Impotentem P. v, 430
 Impotentes P. v, 80
 Impotentis C. iv, 77
 Imprecabor P. x, 267
 Impressa (sing.) P. v, 230 (plur.) xi, 193
 Impressam S. i, 17
 Impressio P. x, 760
 Impressis A. 665. S. i, 209
 Impressit osculum P. x, 833
 Impresso A. 1027. S. ii, 1100
 Impressa pectoris Ps. 273
 Imprimant P. xii, 15
 Imprimuntur P. x, 1083
 Improba (sing.) A. 623. 908. H. 149. 816. Ps. 137. 508. S. ii, 368. 1001 (plur.) C. i, 73
 Improbam libidinem C. vii, 97
 Improbe (adj.) P. x, 1096. A. 980
 Improbe (adv.) P. v, 401
 Improbis C. iii, 127. P. v, 96. x, 91 H. 407
 Improvis (sing.) H. 517
 Imprudens A. 365
 Impube P. ix, 26
 Impudicus (sing.) P. x, 199
 Impulsi H. 713
 Impulsu Ps. 255

- Impune* C. ii, 18. vii, 118. xi, 43. xii, 136. P. ii, 317. 512. v, 103. ix, 39.
 Ps. 162. S. i, 479
Impuratus P. x, 191
Impuro H. 254
Impuros S. ii, 173
Impurum S. i, 475
Imputans C. vii, 183
Imputat S. ii, 1089
Imputet P. v, 560
Imum P. xii, 16. xiv, 78. A. 228
Imus (verb.) S. ii, 89
In (cum acc.) C. ii, 94. 108. iii, 69. iv, 101. v, 120. ix, 63. *avum* C. vi, 96. ix, 62. P. v, 576. *altum* Ps. 183. *auras istum crux tollat* P. xi, 65. *auxilium surgit* H. 410. *cineres resoluta flues* P. iii, 120. *furias excitus* P. iii, 96. *ibat* P. xi, 60. *iras ardescit* A. 318. *laudem Dei psallat* C. ix, 23. *laxum solvitar* H. 283. *modum* P. ii, 391. *fulminis* xiv, 46. *merem crucis* vi, 107. *nihilum* S. ii, 131. *os noctem* H. 325. *loquens ictum vertat carnifex* x, 549. *pactum populus* A. 707. *praedam sumit* S. ii, 352. *pretium sanguinis (ruere)* P. iii, 39. *rem gloriam cur non vertit* P. x, 529. *ruinam solvere* P. x, 50. *signum crucis ascitor* P. ii, 526. *solidum coit natura tenuis et fluxa* P. x, 946. *spem hanc gloriam non te procreavi* P. x, 724. *vota tollunt animos* Ps. 307. *usque vespere* C. vii, 68
In (cum abl.) C. iii, 4. 17. 110. 155. iv, 27. v, 10. 93. 103. vii, 20. 41. 57. 131. *armis venire* P. x, 58
Inaccessas A. 535
Inadustus A. 131
Inestimabilis res P. x, 311
Inastuans S. i. pr. 58
Inamabile Ps. 776
Inane P. i, 17. A. 576. S. i, 313. *resolutus in nihilum* S. ii, 107
Inanem S. ii, 510. *mortem* A. 944
Inanes C. xi, 34. Ps. 682
Inani P. x, 977. A. 956. Ps. 439. S. ii, 207
Inania S. i, 497. *mundi* H. 69. *pietate vestis illusa* P. xiv, 105
Inanis P. v, 65. ix, 18. A. pr. ii, 49. S. ii, 119. *a marsupio* P. ii, 104
Inaniter S. i. pr. 78. ii, 138
Inaurati (sing.) S. i, 347
Inauratum S. ii, 576
Incaluisse Ps. 900
Incantare S. i, 97
Incapacem sacramenti P. x, 568. *solvere posse* P. x, 348
Incassum S. i, 395
Incautam S. i. pr. 22
Incautas H. 143
Incautis Ps. 682
Incautum H. 200
Incautus Ps. 488
Incendat Ps. 846
Incenderet H. 730
Incendia P. vii, 12. A. 132. 751. H. 764. 964. Ps. 490. S. i, 531
Incendio C. vii, 93
Incendit P. xi, 113. H. 826. *adem colore Christi* P. vi, 21
Incensis S. ii, 352
Incessus P. x, 108. *foris* S. ii, 368. *mortis sitit* P. v, 356
Incentiva H. 250
Incentivum A. 929
Incerare genua Dianae iv, 457
Incerat lapides idololatris religio H. 405
Incerta (plur.) P. v, 443
Incertis S. ii, 362
Incerto A. pr. ii, 37
Incertos P. xi, 132. Ps. 572
Incertum A. 484
Incessus (sing.) Ps. 363
Incesta (sing. abl.) S. i, 60. (plur.) Ps. 519
Incestabo S. ii, 173
Incestus (sing.) D. 135
Incestans H. 312
Incesto (adj.) S. i, 138
Incestos Ps. 63
Incestus (adj.) S. ii, 784
Inchoamus C. ii, 55
Inchoante P. vi, 114
Inchoare C. viii, 70
Inchoator mortis H. pr. 27
Incidit P. ii, 350. Ps. 271. 538
Incingere H. 270
Incipe P. x, 253
Inciperet H. 173
Incipiens Ps. 83
Incipit P. x, 76
Incipiunt H. 596
Incircumcisum Ps. 390
Incircumscriptus Dominus A. 863
Inclaus A. 329
Incisis Ps. 661
Incisos P. xi, 3
Incita (adj. sing.) C. iii, 93
Incitabat P. xiii, 38
Incitans P. x, 776
Incitat iram furor accensus P. xiv, 63
Incitato gressu P. xii, 59
Incitator P. x, 67
Incitos P. v, 81
Inclémentius (adv.) P. x, 923
Inclinante S. ii, 652
Inclinare S. i, 558. ii, 513. 602

- Inclinata (plur.) P. vi, 77
 Inclinator (adj.) Pa. 896
 Inclinauit se ad orbis divitias S. ii, 263
 Inclinet aurem prosperam P. v, 559
 Includat P. iv, 94
 Inclusa (plur.) Pa. 903
 Inclusam Pa. 595
 Inclytus (sing.) P. xiv, 2
 Inclytam C. ix, 105
 Inclyte (voc.) P. v, 385. 537
 Inclyti sanguinis C. v, 37
 Inclytum C. vii, 35
 Inclytus C. vi, 97. Pa. pr. 26. S. i, 9
 Incola (nom.) P. xiv, 125. H. 948 ge-
 hennas P. i, 111 urbis P. ii, 530
 Incolas (plur.) P. i, 8
 Incolas (subst.) P. x, 243
 Incolis (subst.) C. vii, 83
 Incoluit S. ii, 339
 Incolume C. iii, 180
 Incolumem P. xiii, 60
 Incolumes P. ii, 268
 Incolumi Pa. 881. D. 63
 Incolumis A. 574
 Incomperta (sing. nom.) A. 570
 Incomptos S. ii, 363
 Incompositos S. ii, 625
 Incomprenta (sing. nom.) A. 812
 Inconcessa (plur.) A. 37
 Inconditum ritum C. xii, 194
 Inconditus clamor P. x, 904
 Inconsulta (plur.) S. i, 243
 Incorporatum C. xii, 80
 Incorporatas S. ii, 58
 Incorporato statu A. 867
 Incorporatus S. ii, 190
 Incorrupte (sing.) A. 932
 Incorrupto A. 1039
 Incorruptus H. 357
 Incrementa A. 730
 Incremento A. 385
 Increpans P. v, 118
 Increpas C. ix, 37
 Increpat A. 657. Pa. 116. 284. S. ii.
 pr. 37 sic severis vocibus P. x, 720
 Increpata fraude C. vii, 195
 Increpaverat C. vii, 132
 Increpilians Pa. 428
 Increpo H. 628
 Incruentam linguam C. vii, 117
 Incruente (adv.) P. x, 1094
 non Incruento praelio P. ii, 16
 Incruentum P. iv, 183
 Incubat P. xiii, 4 ingenio somnus H. 59
 Inculeant S. ii, 690
 Inculpabile A. 947
 Inculta (sing.) S. ii, 884 (plur.) P. ii, 180
 Inculto A. 61
 Incumbe membris P. x, 128
 Incumbere S. ii, 459
 Incumbant S. ii, 1028
 Incurrit id A. pr. ii, 38
 Incursu Pa. 504
 Incurvum S. i, 49
 Incussa silicis C. v, 7
 Incutit catenas P. i, 107
 Indage S. ii, 845
 Indelebilis laudis P. x, 1132
 Indeprensa (plur.) H. 141
 Index P. x, 61 vulneris cruor Pa. 700
 Indi (sing.) H. 635
 Indicant P. ii, 567
 Indices P. v, 198
 Indicio S. ii, 953
 Indices P. x, 279
 Indicium dederat P. iii, 16
 Indidit C. xi, 51. H. 544 animam C.
 iii, 100
 Indiga veri (sing.) S. ii, 599 (plur.)
 membra Pa. 628
 Indigena C. iii, 82. P. iii, 198. xi, 206
 Indigenas pietatis S. ii, 841
 Indigenas Pa. 754
 Indigenas victus C. iv, 54
 Indigentes C. vii, 212
 Indigenum Deum S. ii, 500
 Indigi sanctitatis (plur.) P. pr. 9
 Indigna (plur.) S. i, 601
 Indignabitur P. x, 212
 Indignante S. i, 71
 Indignatio P. x, 965. S. i, 476
 Indignis S. ii, 829
 Indigno H. 384. 684
 Indignum A. 1023. 1024. H. 937. S. i,
 458
 Indignus P. ii, 577. A. 742. S. ii, 118
 Indis S. i, 123
 Indiscreta forma (nom.) A. 256
 Indiscretis H. 76
 Inditum P. ii, 96
 Inditor medullis Deus P. xiii, 14
 Inditus H. 321
 Indixit P. x, 8
 Indocile C. iii, 111
 Indocilem S. ii, pr. 60
 Indociles H. 427
 Indocilis S. i, pr. 87. 146. 648
 Indocta (sing.) C. xi, 82 (plur.) Pa.
 518
 Indole H. 697. Pa. 895 mortis Pa. iii, 2
 Indolem C. xii, 68. P. x, 667
 Indoles P. ii, 493
 Indomabilis P. v, 11
 Indomiti (sing.) P. xiii, 89 (plur.) C.
 iv, 77
 Indomitis C. iii, 61
 Indomito P. xi, 94
 Indomitum S. i, 79

- Indomitos Pa. 132. 697
 Indomitum S. i, 109 tumet Ps. 296
 Indos S. ii, 928
 Induatur P. x, 1140
 Indubitata (sing.) Ps. 621
 Inducere H. 50. S. ii, 645
 Induci A. 48
 Induciarum P. ii, 126
 Induerat Ps. 26
 Induit C. vii, 148. ix, 17. xi, 45. A. 437. 935 non se forma hominis A. 13
 Indulgens doctor C. viii, 18
 Indulgentia (subst. nom.) P. viii, 5. A. 1036
 Indulgentiæ (sing.) C. vii, 91. P. v, 568. x, 715
 Indulgentissime (voc.) Ps. 888
 Indulsi S. ii, 136
 Indulsiase H. 800
 Indultis H. 331
 Indumenta H. 296 carnis C. ix, 99 pedum P. vi, 86
 Induperator S. i, 147
 Indus H. 498
 Industriæ (gen.) C. vii, 67
 Indurias S. ii, 288
 Induviis Ps. 578
 Induxerit A. 15
 Induxit S. i, 180
 Ineffabili Ps. pr. 60
 Inenarrabili P. ii, 553. Ps. pr. 41
 Inemtas C. iv, 58
 Inepta (sing.) H. 262 (plur.) C. x, 113
 Ineptia (nom.) S. i, 146. ii, 57
 Ineptias P. x, 249
 Inepto H. 335
 Ineptus P. x, 298
 Inermis C. iii, 153
 Inermem P. v, 381
 Inermus Pa. 906
 Iners C. vi, 36. P. xiii, 67. Ps. 229. 235. 741
 Inertes S. ii, 512
 Inerti H. 58
 Inertis A. 1026
 Inertium P. x, 805
 Inescat H. 823
 Inescent H. 823
 Inesso H. 830
 Inest P. xi, 97. A. 549. 855. H. 28
 numen ollis et porris P. x, 265
 Inevitabile S. ii, 463
 Inexpletis A. 751
 Inexplicitis C. iii, 152
 Inexpugnabile H. 458
 Inexsuperabilem P. v, 170
 Inextricabilis P. ii, 339
 Infame P. x, 77. S. i, 610
 Infamem Pa. 534. S. i, 177
 Infames Deos P. i, 68
 Infami H. 160. 365
 Infamis S. i, 251. ii, 1127
 Infans C. vii, 58. xii, 101. 122. P. ix, 59. x, 671. 794. A. 591. S. ii, 859
 Infantem A. 591
 Infantes S. ii, 395
 Infantia (nom.) P. x, 659. A. 913. S. i, 201. ii, 318
 Infantis P. ix, 28
 Infantis P. x, 690. 824
 Infantissimo P. x, 3
 Infantium P. x, 663
 Infantum S. ii, 296. D. 113
 Infausta (sing. abl.) S. i, 380
 Infaustas S. ii, 568
 Infecit C. ii, 66. A. 912 vitis bona H. 156
 Infectam S. i, 580
 Infecto A. 766 pulvere P. xi, 142
 Infectum Pa. 100 vitis C. pr. 9
 Infectus H. 302
 Infelices S. ii, 998
 Infelicitibus P. x, 1090
 Infelix A. 332. 504. H. 930. Ps. 148. 229. S. i, 83. D. 156
 Infensus P. x, 366
 Inferant P. x, 84
 Inferat C. pr. 41. S. i. pr. 89
 Infercire criminis lucrum Pa. 459
 Inferi (sub. plur.) C. ix, 70
 Inferias S. i, 387
 Inferis C. i, 68. P. xiv, 115
 Inferna (sing. abl.) D. 150 (plur.) A. 635
 Infernæ (sing.) S. ii, 903
 Infernalis H. 827. S. i, 388
 Inferni gurgitis S. i, 355 poli A. 785
 Infernis S. i, 444
 Inferos P. v, 248
 Inferre P. x, 502. 678. pœnam mortis P. v, 386
 Inferret Pa. 182
 Infer S. ii, pr. 46 pedem Pa. 671 prælia validis viribus C. v, 63
 Infesta (sing. nom.) A. pr. ii, 28
 Infestas (adj.) S. ii, 506
 Infestis P. xi, 108. P. 20. S. i, 654
 Infestus P. v, 410
 Inficiabor S. ii, 174
 Inficiaris A. 128. S. i, 402
 Inficiatrix Pa. 630
 Inficior S. ii, 850
 Inficit C. x, 98. P. x, 1025 illum invidia H. 187
 Inficiunt furo H. 376
 Infida gens A. 550. S. ii, 508
 Infido S. i, 437. ii, 1001

- Infima (sing.) S. i, 607 (plur.) H. 518
 Infimam P. pr. 31
 Infinita (sing.) A. 26
 Infirma (plur.) P. ii, 142
 Infirmare fidem H. 161
 Infirmus S. ii, 118. 228. 319
 Infir P. x, 113. A. 585. 804. Pa. 510
 Inflammante S. i, 134
 Infant C. i, 95
 Inflat tubam concentibus S. ii, 68
 Inflata (sing.) Pa. 178. 779. S. ii, 154
 (plur.) Pa. 286
 Inflatum P. ii, 238
 Inflatur H. 169. 438 ira P. x, 509
 Inflatus P. x, 150
 Inflavit H. 196
 Inflictos casus A. 1084
 Infigitor P. ii, 290
 Influat C. iii, 17
 Infuse S. ii, 633
 Infuebat C. vii, 75. P. xiii, 70
 Influens succulentis obtutibus P. x, 433
 Influentem cœlo spiritum hauriens C.
 ix, 6
 Infuit C. iii, 23. S. ii, 800. 826
 Influunt terris dona P. i, 19
 Infœcundior S. ii, 954
 Informante H. 206
 Informasse A. 304. 689
 Informata (sing.) S. i, 507
 Informatur spes S. ii, 1017
 Informavere S. i, 55
 Informavit S. i, 43. ii, 267
 Informes (adj.) H. 399
 Informi H. 119
 Informia P. v, 259
 Informis S. ii, 876
 Infra P. x, 152. S. ii, 125
 Infractis A. 620
 Infracto P. ii, 149
 Infremit P. iii, 127
 Infremuit P. iii, 31
 Infudit S. ii, 958
 Infula (nom.) A. 486. S. ii, 1085
 Infulata domus P. iv, 79
 Infulatus C. ix, 5 mitra P. x, 1013
 Infundendo A. 166
 Infundens S. i, 68
 Infundere A. 850. H. 673. S. i, 290.
 ii, 393
 Infundit A. 697. H. 821
 Infundunt A. 715
 Infusa (sing.) C. ix, 28. A. 921 luce
 A. 688
 Infusas H. 593
 Infusus S. ii, 935
 Infusor fidei C. iv, 11
 Infusum C. iv, 32. H. 610. Pa. 359.
 D. 176 a Deo natum A. 23
 Ingemit P. iii, 108. Pa. 510
 Ingemuit H. 509. Pa. 344. S. i, 415.
 479
 Ingenia P. ii, 423. A. 562. S. i, 576
 Ingenii P. iii, 32. xiii, 72. A. 559. H.
 354. 615. S. i. pr. 78. 645. ii, 98.
 761
 Ingenio H. 59. 677. Pa. 790. S. i, 74.
 ii, 327
 Ingenitas A. 913
 Ingenito H. 266
 Ingenitus Deus A. 805
 Ingenium C. iii, 112. vii, 10. H. 121.
 189. 546. 741. Pa. xvi, 517. 901. S.
 ii, 274
 Ingens C. x, 78. P. ii, 173. vii, 25. x,
 132. 855. 1021. A. 192. 387. H. 161.
 668. Pa. 367. 854. 873 Deus A.
 809
 Ingentis P. ii, 140. vii, 25
 Ingenuas C. iii, 51. H. 305
 Ingenuum S. ii, 736
 Ingere lumen C. i, 100
 Ingerebatur rogo P. x, 852
 Ingeret P. iv, 45
 Ingerit P. iii, 177. H. 533. Pa. 44. S.
 ii, 1018
 Ingerunt P. x, 1077
 Ingesta (sing.) P. i, 50
 Ingestas Pa. 189
 Ingloria virtus H. 695
 Inglorie Pa. 608. D. 11
 Ingluviem H. 323
 Ingratis S. ii, 1069. D. 43
 Ingratissima (sing.) 347
 Ingredi S. ii. pr. 42
 Ingreditur P. iii, 46
 Ingressibus Pa. 843
 Ingressum H. 605
 Ingressurus Pa. 613
 Ingressus (part.) P. x, 919. H. 759
 Ingruit chaos C. v, 3
 Inguen C. ii, 81
 Inguina S. ii, 52
 Inguine P. x, 1067
 Inhæres S. ii, 367
 Inhæsit A. 410
 Inhians P. iii, 88. H. 434. Pa. 457
 Inhiant Pa. 337
 Inhonesto A. 62
 Inhorruit S. i. pr. 30
 Inhospitali loco C. vii, 186
 Inhumata (plur.) S. ii, 718
 Injectit P. x, 276. 581
 Injecta Deo convitia H. 657
 Injectum D. 88
 Iniere A. 713
 Inimica (sing.) P. iii, 73. Pa. 695 (plur.)
 Pa. 327. S. ii, 537

- Inimicam S. ii, 366
 Inimicus P. pr. 80
 Iniqui (sing.) H. 465. 705
 Iniquis C. iv, 84. A. 61. H. 521. S. ii, 998
 Iniquum H. 189. 624
 Iniquus H. 112
 Inire S. i, 108. 645 cantamen P. xlii, 23
 Init Ps. 176. D. 177
 Initis consulatum P. x, 146
 Injuriōsa est claritas nil videnti P. x, 594
 Injustum H. 704
 Injustus S. ii, 781
 Innata (sing.) Pa. 713
 Innatans S. i. pr. 50
 Innatat saxum P. v, 490
 Innato Deo A. 246
 Innatus A. 80
 Innectere H. 146
 Innectier A. 965. Ps. 357
 Innectit P. xi, 103. H. 138
 Innectunt H. 811
 Innexa (sing.) P. x, 353
 Innexus H. 435
 Innocens C. i, 59. P. pr. 2 votum C. iv, 25
 Innocenti P. x, 677
 Innocentiam P. x, 356
 Innocentis H. pr. 20
 Innocentum P. x, 1098
 Innocuas A. 30. H. 234. 566
 Innocui (sing.) A. 933. S. ii, 469. 788
 Innocuis C. iii, 65. H. 814. Ps. 791
 Innocuo P. iii, 87. H. 929. Ps. 501. S. i, 516
 Innocuos H. 645
 Innocuum D. 8
 Innocuus P. iii, 165. A. 968
 Innovatum chrismate C. vi, 128 halitu vitæ P. xiv, 60
 Innovatur P. ix, 54
 Innovatus P. xii, 5
 Innoxia (plur.) P. ii, 483
 Innoxiam P. x, 666
 Innoxio H. pr. 21
 Innoxium P. ii, 227
 Innoxius A. 57
 Innuba (sing. nom.) C. iii, 123. S. ii, 1072 virgo A. 571
 Innubæ martyris P. xiv, 120
 Innumeras A. 714
 Innumeri (plur.) P. ix, 13
 Innumeria Ps. 719. D. 113
 Innumero C. v, 5
 Innumeros P. xi, 1. S. ii, 346
 Innupta (sing.) S. ii, 1086
 Innupto A. 614
 Inoffenso Ps. 733
 Inolescere H. 829. S. ii, 681
 Inopem Christi animam A. 880
 Inoperta (plur.) C. iii, 117
 Inopes S. ii, 915 virtutum Ps. 12
 Inopina (sing.) Pa. 667
 Inops Ps. 148 rationis H. 364
 Inopum Ps. 880
 Inorcatam Ps. 819
 In primis Pa. 785
 Inquieta (sing.) P. x, 1165
 Inquietas P. x, 79
 Inquinabis P. xiv, 37
 Inquinare P. i, 39
 Inquinari C. vii, 64
 Inquinat P. ii, 247. S. i, 642
 Inquinata (sing.) P. ii, 366
 Inquinatum P. x, 1046
 Inquiet C. ii, 104. H. 646
 Inquit C. vii, 134. ix, 82. P. ii, 57. 118. v, 21. 329. vi, 77. x, 116. 665. 680. 821. 853. 869. xi, 85. xii, 26. xlii, 91. H. 641. S. i, 31. ii, 371. D. 99
 Inquiunt C. xii, 33
 Insana (sing.) P. v, 438. (plur.) P. v, 203
 Insanabilis P. x, 598
 Insanam S. ii, 673
 Insanas Ps. 351
 Insane (voc.) A. 179
 Insani (sing.) P. ii, 47. Ps. 27
 Insania (nom.) S. i, 132
 Insaniam P. v, 168
 Insano P. xi, 89
 Insanos C. iv, 80. A. 441. 650
 Insanum A. 400 caput P. ii, 316
 Insatiabilis Ps. 541
 Insatiatus Ps. 478
 Inscia (sing.) C. iii, 75 criminis S. ii, 1130 maris mater A. 575
 Inscius S. i, pr. 86
 Inscripta (sing. nom.) Ps. 838 Christo pagina P. x, 1119 (abl.) S. ii, 712 (plur.) Pa. 860
 Inscripto A. 493
 Inscriptus A. 363
 Insecabile numen H. pr. 61
 Insecutor Christi C. xii, 127
 Insedis P. x, 461
 Inserit H. 588 jugulo ferrum S. ii, 1096 ligno plantas P. v, 251
 Insertabo coronis atria S. ii, 726
 Insertans P. x, 903
 Insertare H. 862
 Inserto A. 340. 464
 Insertum H. 493
 Inservisse S. ii, 338
 Inservit S. i, pr. 22
 Inserviunt C. xii, 36

- Inaidet P. xi, 144
 Insidias H. 809. S. i, 537
 Insidiata est Pa. 682
 Insidiator H. 129
 Insidiis D. 25
 Insidiosus Pa. 261
 Insigne C. vii, 159. P. i, 36. xi, 21. Pa. 420. 487. 540. S. i, 417
 Insignem meriti virum P. vii, 1 titulis gentem Pa. 208
 Insignes P. vi, 123. S. ii, 674
 Insigni P. v, 10. xii, 53
 Insignia C. xii, 65. P. x, 144. H. 724. Pa. 851. S. i, 232. 488. ii, 133. D. 77 gesta C. ix, 2
 Insignibus P. ii, 10. D. 194
 Insignis C. v, 106. xi, 109. P. x, 1084. S. i, 556. ii, 518. 1094. D. 149 candelibus Pa. 538
 Insilias Pa. 776
 Insiliens H. 490
 Insincera acies H. 4
 Insinuans H. 590
 Insinuantia S. ii, 464
 Insistam S. ii. pr. 66
 Insistere P. x, 862
 Insolens C. iv, 97. P. vi, 35
 Insolenti C. vii, 86
 Insolensat P. ii, 208
 Insolita (sing.) P. vii, 58
 Insolitis Pa. 425
 Insolitum P. xi, 83
 Insomne P. v, 263
 Insomnia Pa. 465
 Insons A. 914
 Insontem P. x, 968
 Inspecta (abl.) A. 673
 Inspectos P. ix, 79
 Inspice P. x, 984
 Inspiciendum se praeiitit A. 24
 Inspicit A. 492
 Inspirante Deo H. 344
 Inspirat Pa. 329 amorem laudis Pa. 279
 Inspirata (sing.) A. 784
 Instabili Pa. 190. D. 138
 Instans P. v, 48. Pa. 596
 Instar C. v, 93. xii, 172. P. v, 315
 Instare D. 24
 Instat C. pr. 4. xii, 98. P. x, 480. S. ii, 995. 1051 finis P. x, 1096
 Instaurat Pa. 349
 Instauratio A. 1071
 Instauret P. x, 884
 Instigat clamoribus atque flagellis P. xi, 107
 Instigat S. ii, 10. 892 illum stimulis invidia H. 187
 Instinctu S. ii, 668
 Institerant S. ii, 529
 Institissem P. x, 294
 Institor C. ii, 40
 Instituens S. i, 456
 Institui (priat.) S. ii, 123
 Instituit H. 246. Pa. 807. S. ii, 306. 399
 Instituunt A. 553. 955
 Instructa (sing.) A. 805 (plur.) H. 324
 Instructam Pa. 204
 Instruit P. xiii, 101. 106
 Instruunt P. pr. 23
 Instruxere P. xi, 105
 Insubiecte (voc.) H. 700
 Insuesceret C. ix, 95
 Insuescunt H. 572
 Insueta (sing.) S. i. pr. 74
 Insuetas (sing.) P. x, 955
 Insucto P. xi, 90
 Insufflat P. x, 920
 Insulas (plur.) H. pr. 28
 Insulsum S. i, 213
 Insultans A. 141
 Insultat H. 422
 Insuper C. pr. 2. P. v, 313. A. 679
 Insurgens Pa. 31
 Insutis S. ii, 290
 Intacta (sing.) P. vi, 105. A. 17. Pa. 173 mens S. ii, 1071
 Intactas (sing.) Pa. 70
 Intactam A. 568
 Intactas P. ii, 202
 Intacti (sing.) S. ii, 1071
 Intactis A. 584
 Intactum C. iv, 48. P. v, 454. xiv, 8. S. ii, 1120 pudoris decus C. xi, 55
 Intactus C. vii, 126
 Integer C. xii, 128. P. v, 159. A. 270. 992
 Integrum C. xi, 95
 Integri (sing.) P. ii, 226. xi, 148
 Integris P. xiv, 60
 Integritas P. ii, 198
 Integritatis P. xiv, 35
 Integrum A. 270. S. ii, 1120
 Intellecta (sing.) H. 448. S. ii, 220 (plur.) A. 321. H. 83
 Intellectum (subst.) A. 864
 Intelleximus A. 226
 Intelligit S. ii, 1035
 Intelligo S. ii, 379
 Intemerata (sing.) C. iii, 145 (plur.) S. ii, 1077
 Intemeratas A. 936
 Intemperans C. ii, 90 tacendi P. ii, 2
 Intemperata viscera C. vii, 8
 Intemporalis P. x, 216
 Intende P. xiv, 126 sensibus C. ii, 57
 Intendens H. 897. S. i, 109

- Intendere S. ii, 99 alte vigorem mentis
 P. x, 368
 Intendit Pa. 276 os in puellam P. xiv,
 43
 Intenta supplicatio C. i, 83
 Intentans Ps. 409
 Intentio H. 93
 Intepuit S. i. pr. 25
 Intercepta (sing.) S. i, 472
 Intercepti (sing.) Ps. 34
 Intercepto Ps. 594
 Interceptus utero puer A. 589
 Intercedat C. xii, 21. P. x, 990
 Intercedunt leges ipsæ P. ii, 200
 Interciso equore Ps. 258
 Intercurrens H. 908
 Intercute flatu A. 167
 Interea P. vi, 61. xiii, 88. xiv, 119. A.
 685. H. 906. S. ii, 212 dum S. ii,
 1065 nec minus Pa. 467
 Intereat P. xi, 88
 Interemtor C. xii, 114
 Intererrat splendor C. vi, 43
 Intereunte chaos P. iii, 55
 Interfantibus S. ii, 67.
 Interfecta (sing.) Ps. 607
 Interfectus (sing.) Ps. 98
 Interfici P. x, 89
 Interficiis P. v, 156
 Interficiit S. ii, 1074
 Interfusam A. 817
 Interfusus S. ii, 379
 Interfusus H. 891
 Interfusus Ps. 245
 Interim P. ii, 274
 Interimit Ps. 161
 Interior C. iii, 91. P. iii, 94. xii, 37. A.
 370. Ps. 868. S. ii, 185
 Interitu P. vii, 13. H. 574. Ps. 494
 Interitura (plur.) S. ii, 183
 Interitus (sing. gen.) S. i, 394
 Interius P. ix, 63. xiii, 14. H. 612. S.
 ii, 259
 Interlabitur S. ii, 605
 Interlitus Ps. 854
 Interlucentia Ps. 354
 Intermina (plur.) P. xiii, 42 bona lon-
 gis sæclis S. ii, 106
 Intermino ævo P. v, 298
 Interminum C. xii, 39
 Interna (sing.) P. ii, 230 (plur.) v,
 306
 Intermecet A. pr. ii, 50
 Internis C. iv, 90
 Interno P. ix, 89. H. 598. S. i, 21. 533.
 ii, 1037
 Intermoscere Ps. 790
 Interpolat A. pr. ii, 45
 Interpre C. vi, 60. vii, 37. A. 468
 animi (lingua) P. x, 771
 Interprete A. 835. H. 328. D. 24
 Interpretem linguam veneni P. v, 191
 Interpretes C. xii, 27
 Interrita (sing.) P. i, 46
 Interrito ore P. v, 222
 Interrogetur P. x, 653
 Interrupta (sing.) S. i, 198
 Intersecat A. 134
 Intersere manus P. v, 151
 Interserit P. x, 547. Ps. 864
 Intersit A. 242
 Intertexta (plur.) Ps. 882
 Intervalla H. 867
 Intervallo H. 860
 Intervenit A. 471. Ps. 764. S. ii, 400
 terris A. 637
 Instabilis P. x, 77
 Intexere sulcis sulcos P. ix, 77
 Intexit P. iv, 23
 Intima (sing.) Ps. 56
 Intimasse gesta fertur principi P. x, 1111
 Intimo P. x, 931
 Intimum lucis P. i, 87
 Intonantem his P. v, 93
 Intonat A. 406. S. ii. pr. 57
 Intonsa (sing.) Ps. 23
 Intorquens Ps. 114
 Intortos Ps. 127
 Intrabit Ps. pr. 63
 Intrans P. vi, 61. 101
 Intrarat Ps. 684
 Intrare P. v, 320. x, 101. A. 399
 Intraret P. v, 120
 Intrat C. ii, 3. ix, 48. 71. P. i, 87. ii,
 528. ix, 56. x, 474. xi, 157. A. 26.
 H. 589. S. ii, 627. 818. 833. D. 99
 pectora C. iv, 16
 Intraveris P. x, 834
 Intravit A. 828
 Intrepida (sing.) P. iii, 142
 Intrepidus C. v, 64
 Intrepidum S. i. pr. 33
 Intret P. ii, 344. A. 823. Ps. 819
 Intrinsecus P. ii, 240. v, 157
 Introitum Ps. 666
 Introrsum Ps. 423
 Introspectit P. v, 317
 Intueberis C. xi, 101
 Intuemur P. ii, 548
 Intuens P. ii, 372. x, 249. 288. 375.
 719
 Intuetur C. i, 110
 Intuitu C. iii, 6. A. 76. Ps. 486
 Intuitum H. 903
 Intuitus (subst. sing.) A. 20
 Intulit P. iv, 84. Ps. 681. S. i. pr. 44.
 57
 Invadit Ps. 589

- Invalida* (sing. nom.) Ps. 250 (abl.) Ps. 292
Invalidam H. 281
Invalidas mentes H. 426
Invalidis S. ii, 103. 388
Invocta (sing.) P. x, 894. Ps. 321
Invehit C. v, 102
Invenerit C. ii, 92
Inveniat H. 264
Invenies A. 999. H. 626. S. i, 575
Invenio P. xi, 19
Inveniret C. vii, 55
Invenit C. xii, 114. P. x, 566. 967. S. i, 136
Invenitur P. x, 130
Inveniunt D. 111
Inventa (plur.) P. x, 402 *pœnæ nova* xi, 84
Inventi (sing.) H. 478
Inventor H. 159 *luminis* C. i, 5
Inventus A. 634
Invenusto C. viii, 21
Inverecundus lepos C. vii, 13
Inversa vice P. ii, 289
Inverso H. 768
Inverti P. ii, 405
Inveteratis A. 964
Inveterato S. i, 238
Invexit P. x, 404
Invia (plur.) P. iii, 45
Invictæ (sing.) Ps. 164. 584
Invictam Ps. 346
Invicti (sing.) S. ii, 655
Invictus P. 513. S. ii, 652
Invictissime (voc.) P. v, 393
Invictum P. ii, 505. v, 138. 170. D. 65
Invictus S. i, 467
Invidæ (sing.) C. x, 102. Ps. 668
Invidas A. 346
Invidentur P. i, 74
Invidet C. vii, 201. A. 771. Ps. 779
Invidia (nom.) H. 133. 187 (abl.) P. xiii, 66. D. 7
Invidis (sing.) S. i, 614
Invidiam A. 919. H. 555
Invidiosa (sing.) S. ii, 917 (plur.) S. i, 517
Invido C. v, 45
Invidorum P. ii, 257. iv, 66
Invidus P. iv, 133. H. pr. 48
Invigilare æternæ salutis S. ii, 333
Iavii (sing.) S. ii. pr. 25
Inviolabile iter C. x, 19
Inviolatus A. 897
Invisa (sing.) C. i, 41
Invisere A. 29
Invisibilis Patris A. 123
Invisit S. ii, 627
Invitiabilis Ps. 626
Invito H. 670
Invium C. v, 85
Inundat A. 880. S. ii, 604 *amnis* S. ii, 799
Invocat P. xiii, 54. A. 502
Involitans D. 29 *humeris crinis* P. iii, 152
Involitat terris P. xiii, 100
Involvat Ps. 496
Involucris C. v, 86. H. 922. S. i. pr. 54
Involvens H. 201
Involvit P. i, 71. H. 869. S. ii, 893
Involvitur Ps. 272
Involvunt H. 765
Inuri P. x, 1090
Inurit S. ii, 977
Inussit mihi facinus S. ii, 670
Inusta (sing.) *cutis laminis* P. x, 486 (plur.) P. x, 134
Joannes Baptista P. v, 376
Joannis (nom.) C. vi, 108. vii, 46. H. 912 (gen.) A. 9. D. 134
Job Ps. 163
Jocos C. iii, 18
Jocus Ps. 433
Jonam C. vii, 101
Jonatham Ps. 397
Jordane C. ii, 64
Jordanem P. vii, 66
Jordani H. 433. Ps. 99. D. 57
Joseph D. 27
Jove S. i, 27. 275. ii, 707
Jovem P. ii, 12. vi, 39
Jovi P. x, 233 *Statori* (ibid.) 415
Jovis P. x, 201. 272. xiii, 93. S. i, 84. 183. 250. 292. 388. 580. 610. ii, 679. 686. 770
Ira (nom.) C. vii, 134. P. x, 811. 962. H. 396. P. 113. 145. 161. 279. S. ii, 918 (abl.) C. iv, 86. P. ix, 26. 45. x, 509
Irae (sing.) S. i, 519
Iram C. vi, 94. vii, 172. P. v, 328. vi, 49. x, 214. 287. 392. xiv, 63. 106. A. 319. Ps. 131. 783 *fellis implacabilis* P. x, 867
Iras P. iv, 84. A. 140. 318
Irasci P. ix, 73
Ire C. x, 160. P. i, 41. x, 42. 205. xl, 156. A. 145. 533. 636. Ps. 308. 444. S. i, 155. 620. ii, 851. 864. 882. 896
in bellum rapidis cohortibus C. v, 47
per offensacula multa Ps. 485
Iret H. 733 *prænantius pœnæ imminenti* C. vii, 102
Irradia C. iii, 8
Irremotus P. v, 408
Irrepatit C. pr. 23
Irrecte plagis H. 140

- Irridet P. x, 921
 Irigans P. xii, 9
 Irrigant P. i, 20
 Irrigat P. x, 728
 Irrigatum pulverem C. vii, 42
 Irrigavit P. xiii, 10
 Irriges P. x, 14
 Irriguus fons A. 395
 Irrisas A. 136
 Irrita (sing.) Ps. 184 (plur.) P. v, 378.
 S. ii, 32. 486. 962. 1079
 Irritamina H. 524
 Irritata odia C. v, 70
 Irritatus H. 223
 Irritis C. xi, 103. S. i. pr. 76
 Irritoim P. x, 971
 Irritus A. 1018
 Irroget mortem C. iv, 98
 Irruant C. iv, 99. P. vi, 81
 Irruentes C. ix, 73
 Irruentes P. xiv, 76
 Irruerent P. xiii, 82
 Irruet P. xiv, 29
 Irrumpere P. x, 46
 Irrumpit P. x, 74
 Is ipse P. ii, 117. 395
 Isaac P. x, 748
 Isidis S. i, 630
 Isis P. iii, 76. S. ii, 493. 868
 Israël C. xii, 95. 160. Ps. 651
 Israëlis P. i, 40
 Ister S. ii, 603
 Istro S. ii, 696
 It P. ii, 177. x, 69
 Ita est S. ii, 509 hæc si non sunt S. ii,
 49 ut C. viii, 18
 Italæ gentis S. ii, 271
 Itali (plur.) P. ix, 1
 Italianæ (dat.) S. i, 87
 Italianum S. ii, 696
 Italos S. i, 112. 180. 233
 Ita P. i, 64. A. 598. 658. 1085. S. ii,
 900
 Item C. iii, 48. H. 38. S. ii, 543
 Iter C. vii, 62. x, 19. P. iii, 60. v, 484.
 xi, 134. 210. xii, 21. A. pr. ii, 16.
 666. H. 321. 535. 759. 793. Ps. 89.
 446. 613. S. i, 333. 622. 667. ii, 45.
 90. 430. 772. 861. 878. 889. 905. 974.
 D. 33 carpit P. iii, 45 mortis S. ii,
 597 virtutis S. ii, 150
 Iterum A. 925. Ps. 588. S. ii, 292. 690
 Itidem H. 15. 570. S. i, 98
 Ito Ps. 614
 Itur C. vii, 108 ad astra doloribus C. x, 92
 Juba H. 134
 Jubar C. ii, 77. xi, 12. P. xii, 50
 Jubas C. iv, 49
 Jube C. ii, 61. P. x, 40
 Jubeas S. i. pr. 88. ii, 1113
 Jubeat A. 651. 658
 Jubeas P. ix, 78
 Jubebat P. vi, 36
 Jubebis C. x, 151
 Jubeus C. pr. 21
 Jubent H. 373. Ps. 739
 Jubente Deo C. vi, 22. P. iii, 184
 Jubenti P. x, 445
 Jubentis P. x, 556. A. 92
 Jubeo A. 969
 Jubere nefas viris P. x, 387
 Juberet H. 681
 Jubes A. 1064. Ps. 15. S. ii, 636 ut P.
 x, 176
 Jubet C. iii, 101. v, 46. ix, 47. xii, 87.
 P. ii, 53. 164. 406. iii, 28. v, 257.
 485. vi, 119. ix, 86. x, 114. 914.
 968. xii, 24. xiv, 33. A. 147. 381.
 411. 570. 636. 687. 706. 1070. H.
 662. Ps. 39. 69. 232. S. i, 139. ii. pr.
 81. 123. 198. D. 127. 133. 143. 187
 Jubetis P. v, 68
 Jubetur P. x, 66. A. 768
 Jubis ferinis Ps. 161
 Juda Ps. 543. D. 155
 Judæ C. xii, 181. Ps. 383. 547
 Judæa C. ii, 113. xii, 202. P. ii, 365.
 A. 384. 421. 504
 Judæus A. 543
 Judaici C. xii, 42
 Judaico A. 552
 Judaicos A. 321
 Judam A. 1012
 Judex P. ii, 167, v, 94. vi, 34. x, 446.
 997. 1102. xi, 59. S. ii, 180 mentis
 H. 701 mortuorum (Deus) C. ix,
 106 sæculi P. x, 386
 Judicas P. ii, 266. x, 820
 Judicat S. ii, 796
 Judice P. v, 6. H. 765. 935 bis Ps. 406
 Judicem (subst.) C. ii, 112. vii, 103. P.
 ii, 399. xiii, 65
 Judices (subst.) P. x, 626
 Judicet C. iv, 98
 Judici P. x, 868. 1133
 Judicii S. i, 518
 Judicio H. 703
 Judicis C. i, 16. P. x, 811. xi, 173. xiv, 16
 Judicium C. xii, 185
 Judith Ps. 62
 Jugo C. iii, 170. P. ii, 539. iv, 48. H.
 430. S. ii, 559 vitæ Ps. 896
 Jugales P. xi, 87
 Jugali H. 781 toro P. xiv, 10
 Jugalia S. ii, 1083
 Jugalibus igneis C. vii, 31
 Jugalis S. i, 160
 Jugatur nova nupta S. i, 264

- Jugo durans* P. x, 473 *viventis martyri*
 P. iv, 143
Jugera C. xii, 176. H. 484. Ps. 635. S.
 ii, 155. 1038
Jugibus P. i, 80. ii, 338
Jugis (adj.) C. vii, 91
Jugiter C. iv, 54. xii, 161. P. ii, 402.
 viii, 14. xi, 322
Jugo C. xii, 160. P. xi, 90. 99. H. 221.
 S. ii, 588 *voluptatum* C. vii, 182
Jugulandus H. 152
Jugulans S. ii, 1107
Jugulator H. 301
Juguli Ps. i, 4
Jugulis Ps. 609. S. i, 386. ii, 671
Jugulo (subst.) C. xii, 116. S. ii, 1096
Jugulos P. iii, 151. x, 64
Jugulum P. xii, 23. Ps. 49
Jugum C. v, 147 *imperii* P. ii, 8
Jugurtham S. i, 526
Ivit D. 171
Iulem stirpis S. ii, 532
Iuli P. ii, 456
Julis (gen.) P. x, 203
Julian P. iv, 151
Jumenta P. x, 333
Juncea pectora P. iii, 132
Juncta (sing.) C. iv, 84. S. i, 18. 672
Junctim A. 798
Juncturas P. v, 320
Jungit H. 53. Ps. 632
Jungitur C. x, 6
Juno S. i, 251. ii, 406. 869
Junonem S. i, 184
Junonibus A. 189
Junonis P. x, 214. 237. A. 456
Junonum S. i, 293
Junxerat P. i, 53
Junxit P. xi, 16
Jupiter P. x, 209. 295. 396. 619. A.
 413. S. i, 60. 74. ii, 491. 666. 746
Jara (subst.) C. x, 115. H. 105. 457.
 761. Ps. 88. S. i, 455. ii, 178. 308.
 341. 399. 423. 467. 623 *dictat Me-*
garum S. i, 368 *lethi* S. i, 91 *pati* Ps.
 243
Jurata (plur.) Ps. 400
Juratus (plur.) Ps. 735
Juratus S. ii, 696
Jure C. iii, 143. xii, 181. P. iv, 176.
 x, 309. A. 515. H. 678. 783. Ps.
 738. S. i, 563. ii, 40. 628. 676
Jurgia C. pr. 13
Juris H. 350
Juro per solis ignem P. x, 573
Jus C. x, 72. P. ii, 430. v, 43. 45. vi,
 56. A. 192. 284. H. 25. 110. 307.
 Ps. 230. S. ii, 607. 616. 1035 *cau-*
tum et statutum erat C. xii, 145 *civile*
 C. pr. 13 *divinitatis* P. x, 245 *geniale*
tori P. xiii, 24 *in prædonis venerant*
 C. xi, 38 *prætorium* P. v, 101 *tibi esse*
plectere culpam P. ix, 81
Jussa (subst. plur.) P. v, 465. H. 757
Jussa (adj. sing.) C. iii, 125. A. 143.
 854. 905. S. i, 474. ii, 795 (plur.)
 C. iii, 203
Jussam P. xiii, 76
Jusserant P. xiii, 37
Jusseras C. ii, 63
Jusserat C. ix, 32. P. i, 41. v, 481. x,
 108. 766. xi, 54. A. 1031. 1032
Jusserit P. x, 100
Jussero P. x, 871
Jusserunt S. i, 348
Jussi (præm. a jubeo) S. ii, 140
Jussi (part. plur.) H. 773
Jussione P. x, 337
Jussis (subst.) C. iii, 39. P. x, 998. xiv,
 13. H. 432. 530. S. ii, pr. 32
Jussisse S. i, 564
Jussisset S. i, pr. 11
Jussit C. vi, 99. ix, 13. P. x, 1106. H.
 320. S. ii, 499. D. 132
Jussu P. vi, 14. A. 1032
Jussum (sub.) P. xii, 12. S. i, 616
Jussum est P. vi, 41. A. 728
Jussus (part.) C. iv, 55. v, 35. vi, 70.
 P. vi, 68. vii, 111. A. 23. D. 31.
 183 *erat* P. xiii, 90
Justa (sing. nom.) H. 622. S. ii, 660
 (abl.) S. ii, 181 (plur.) C. x, 137. S.
 i, 528. ii, 1068
Justam P. iv, 11
Justas H. 865
Juste (adv.) H. 690
Justi P. iv, 41
Justi (adj. sing.) A. 803. H. 705 (plur.)
 P. x, 539. Ps. 606
Justificatam A. 881
Justis C. vi, 73. vii, 97. x, 91. P. i,
 29. 51. v, 184. 514. A. 42. ii, 577.
 629
Justitia (nom.) Ps. 243. ii, 262. D. 12
 (abl.) S. i, 37
Justitiam C. v, 84. S. i, pr. 57. 521. ii,
 275
Justitiam P. xiii, 32. S. ii, 641
Justitium arcis tyrannicæ C. v, 80
Justus (adv.) P. v, 188
Justo (adjec.) S. ii, 158. D. 136 *tem-*
pore P. iv, 172
Justo (adv.) *amplius* P. ii, 58
Justorum C. iv, 92. v, 112. P. xi, 5. 44.
 A. 773. H. 133. 927. S. i, 516. ii,
 666
Justos P. ii, 396. v, 53
Justum P. i, 15. ii, 98. ix, 95. H. 704

- Justus C. i, 64. vi, 113. ix, 108. S. ii, 782. D. 33
 Juvabit P. pr. 34. iv, 43
 Juvare C. iv, 95
 Juvat C. iii, 12. xii, 134. P. iii, 137. xi, 176. H. 421. 472. Ps. 459. 697. S. i, 453
 Juvenco H. 221
 Juvenum A. 620
 Juvenem C. pr. 12. Ps. 400. S. ii, 55. D. 80
 Juvenes P. xi, 79
 Juveni P. xiv, 59
 Juvenis H. 632. S. i, 122. 138. ii, 294. 709
 Juventa (nom.) S. ii, 320. 1082 (abl.) H. 791
 Juventas C. ix, 43. P. v, 47. S. ii, 7. Ps. pr. 48
 Juventam H. 199
 Juventus C. vii, 145. ix, 109. P. xiv, 29. Ps. 823
 Juvenum P. xiii, 21. A. 486. S. i, 160. 883. ii, 733. 862
 Juvet P. ii, 92
 Juvit Pa. 543. S. ii, 537. 566. 747
- K.
- Kalendarum festa S. i, 240
- L.
- Labant S. ii, 92
 Labantis P. x, 802
 Labarit P. xi, 72
 Labarum S. i, 488
 Labe P. xiv, 54. A. 565. 894. H. pr. 55. 842. 962. Ps. 304. S. i, 60. ii, 677 criminum C. vii, 76
 Labefacta (sing.) P. iii, 106. H. 208 (plur.) C. x, 14. Ps. 329
 Labefactat Ps. 31
 Labefacto corpore P. xi, 119
 Labem C. pr. 41. Ps. 103
 Labentibus C. vii, 187
 Labi (verb.) P. v, 495 hominis est H. 666
 Labimur A. pr. ii, 4
 Labitur C. iv, 65. P. xii, 7. A. 622. Ps. 416
 Labor C. vi, 9. P. ii, 192. iii, 121. Ps. 629. S. ii, 34
 Laborans C. i, 80 plusquam mortale A. 37
 Laborantes P. xi, 227
 Laboras P. v, 161 morbo regio P. ii, 264
 Laborat P. ix, 67. H. 249. S. i, 524 modis absonis P. x, 12
 Labore C. i, 23. P. x, 836. S. ii, 1081
 Laborem (subst.) C. vi, 23. S. i, 311. 339
 Labores (subst.) C. viii, 6. P. ix, 8. H. 856. Ps. 1. S. ii, 582. 887
 Labori C. i, 12. Ps. 804. S. ii, 98
 Laboribus C. v, 111. H. 508
 Laboris C. vii, 192. viii, 59. P. i, 31. v, 275. ix, 101. S. ii, 227. 526
 Laborum P. v, 573. H. pr. 3. Ps. 769 certa requies A. 394
 Labra P. x, 940. 1037. Ps. 422
 Labris S. i, 209
 Labyrinthus A. 203
 Lac C. iii, 70. P. x, 685
 Lacenas S. i, 60
 Lacedæmon S. ii, 247
 Lacedæmone S. ii, 518
 Lacedæmonias H. 366
 Lacerabitur H. 230
 Laceram S. i, pr. 41
 Lacerans H. 581
 Lacerant C. iv, 83
 Lacerare C. iii, 60. viii, 22. P. xi, 58
 Lacerata (sing.) P. ix, 11 (plur.) iv, 122. H. 602
 Laceratio P. iii, 147
 Lacerent P. ix, 39
 Laceris P. xi, 136. A. 621 pedibus P. iii, 46 plumis H. 818
 Lacro (adj.) C. v, 28. A. 981. Ps. 416
 Lacertis H. 147. Ps. 353. S. ii, 641
 Lacertorum P. v, 124. Ps. 592
 Lacertos C. x, 103. P. x, 805. 1061. A. 562. Ps. 23. 132. 525
 Lacesse P. v, 169
 Lacescentem Ps. 28
 Lacescere Pa. 207. 241. S. i, 648. ii, 101
 Lacescit Pa. 115 bello H. 514 prælio testem Dei P. ii, 506
 Lacescito H. 640
 Lacesunt C. iv, 83. A. pr. ii, 19
 Lachesis S. ii, 453
 Lacrymabilis Ps. 667 illa sors non est Ps. 401
 Lacrymans P. ix, 7. xiii, 98. A. 599
 Lacrymantum P. iii, 181
 Lacrymas C. x, 118. P. ix, 99. A. 600
 Lacrymis C. v, 22. vii, 41. P. iii, 106. xi, 133
 Lactante sinu P. ii, 571
 Lactantibus heris A. 613

- Lactat nos amico hortatu C. viii, 19
 Lacte C. vii, 163. P. x, 14. 663. A. pr.
 ii, 47. 431. 472. S. i, 202. ii, 960
 de avaritiæ creata crimina Ps. 469
 Lactea (sing.) H. 480. 805
 Lacteis columnis P. v, 32
 Lactentis oris P. x, 667
 Lacteo C. ii, 70
 Lacteolam ovem Ps. 792
 Lacteoilis agnis P. xi, 245
 Lacteoilis P. iii, 165
 Lacteam C. xii, 119
 Lactis C. vii, 57. P. x, 700. 738. S. i,
 113
 Lacu C. v, 93. P. x, 244
 Lacum leonum C. iv, 65
 Lacuna (nom.) D. 49
 Lacunam ventris C. ix, 63
 Lacunar P. xii, 42
 Lacunas A. 221 vulnerum P. v, 115
 Lacus (sing.) A. 682
 Lædere A. 66
 Læderet P. x, 974
 Lædit Ps. 507
 Lænam C. vii, 157
 Læsa (sing.) Ps. 693. 781. 800
 Læsse (sing.) S. i, 520
 Læta (sing. nom.) P. i, 119. iii, 142.
 Ps. 98. 688. S. ii, 653. 1012 (plur.)
 A. pr. ii, 45. S. ii, 1038
 Lætæ (plur.) A. 757
 Lætās S. ii, 579
 Lætata (sing.) P. x, 758
 Lætatus P. x, 1114
 Lætificos S. ii, 564
 Lætior P. v, 125. x, 921. xiii, 88. xiv,
 68
 Lætitiæ A. 399
 Lætius C. xi, 9
 Læto C. viii, 29
 Lætor P. xi, 179
 Lætos C. i, 38. Ps. 209
 Lætus C. iv, 67. ix, 69. P. i, 14. ii,
 133. x, 791. xi, 209
 Læva (subst. abl.) Ps. 281. 461
 Lævam fluminis P. xii, 62
 Lævi æquore (lævis) P. xi, 185
 Lævibus P. x, 1075
 Lævo P. xi, 35. Ps. 673 campo S. i,
 338
 Lævum H. 796
 Læbentibus H. 753
 Læbere P. v, 340. A. 67 morticinas
 urnas reorum P. x, 385 soleas Juno-
 nis A. 456
 Læbunt C. iv, 47. H. 606
 Lamenta P. vi, 82
 Lamentis P. x, 711
 Lamina P. v, 62 auri x, 1084
 Laminarum P. x, 760
 Laminis P. v, 207 inusta cutis x, 486
 Lammis S. i, 438
 Lampade C. v, 6. Ps. 57
 Lampadibus P. iii, 149
 Lana (nom.) P. x, 302
 Lance D. 184
 Lancea (nom.) Ps. 324
 Lancibus A. 609
 Lancinamur P. x, 460
 Lancinadores gregum P. x, 1057
 Languet P. ii, 345
 Languens Ps. 704
 Languente C. iv, 86. H. 965
 Languentibus Ps. 333
 Languentum A. 683
 Languere P. v, 147
 Languet Ps. 512
 Languetis P. x, 809
 Languida vocem Ps. 312
 Languidia P. i, 26
 Languidorum C. vii, 4
 Languidulis C. v, 143
 Languidus P. xiv, 71
 Languor C. ix, 67. P. x, 482
 Languore Ps. 743
 Languoris P. ii, 228
 Laniabere membra feris P. iii, 117
 Laniare H. 221
 Laniator P. v, 174
 Laniena P. x, 498
 Lanietur S. i, 453
 Lanistis S. ii, 1094
 Lassus P. v, 140
 Lanugine C. vii, 63
 Lanugo H. 293
 Lapidatio D. 179
 Lapide D. 123
 Lapidem P. vii, 25. S. i, 206
 Lapides P. iv, 26. H. 405. S. i, 628.
 D. 59
 Lapidosa corna S. ii, 946
 Lapidum S. ii, 153. D. 124. 178 cliens
 P. iii, 82
 Lapillorum S. ii, 1024
 Lapillos C. vii, 158. H. 264
 Lapillum Ps. 293
 Lapis P. v, 459. x, 156. 290. A. pr.
 ii, 33. H. 437. Ps. 837. 859. S. i,
 435. ii, 1005
 Lappas H. 217
 Lappis C. viii, 41
 Lapsa (sing.) C. xii, 165. H. 806
 Lapsam A. 880
 Lapsante C. ii, 73. S. ii. pr. 35
 Lapsanti Ps. 319
 Lapsibus P. iv, 190. v, 487. xii, 37
 Lapsos C. ii, 95
 Lapsu P. viii, 11. H. 850
 Lapsum (part.) l's. 437
 Lapsus fluminis (subst.) C. ix, 112

- Lapsus (part.) H. 216
 Laquearia C. v, 142. P. xi, 219. S. ii, 837
 Laquearibus P. iii, 197. xii, 51
 Laqueis P. x, 208
 Laqueo P. vii, 24. 49. D. 156
 Laqueos H. 136. 807. S. i. pr. 24
 Laqueum H. 444
 Laqueus P. xi, 103
 Lare S. ii, 611. 966
 Larem P. x, 782
 Larentina S. ii, 562
 Lares P. ii, 511. x, 261. S. i, 204
 Larga (sing. nom.) Ps. 580 (abl.) P. v, 800 (plur.) P. i, 19
 Largam manum P. x, 360
 Large (adv.) S. ii, 951. D. 146 divites Ps. pr. 56
 Largiens P. x, 730
 Largire P. x, 3. H. 940
 Largitas C. vii, 210
 Largitor bonorum C. iv, 74. S. ii, 434
 Largitore S. ii, 114
 Largitorem A. 701
 Largo A. 845 dogmate A. 711
 Largos A. 682
 Laris (gen.) S. ii, 734
 Larvas S. i, 498. 632. ii, 839
 Lasciva (sing. nom.) C. pr. 10. Pa. 320
 Lascivas H. 394. Ps. 430
 Lascivi (sing.) S. i, 174
 Lascivia (nom.) C. vii, 88
 Lasciviro A. 353
 Lascivis amoribus S. ii, 225 capellis H. 236
 Lascivit S. i, 123
 Lascivum S. ii, 745
 Lascatis (adj.) P. xi, 59
 Lascavernat Ps. 134
 Lasset H. 825
 Late C. vii, 300. P. x, 34. 1030. A. 65. H. 148. 244. Ps. 732. S. ii, 718. 934
 Lateam S. i, 48
 Lateat P. iii, 37. x, 985. S. ii, 1099
 Latebant C. vi, 79
 Latebra (nom.) C. xi, 97
 Latebram S. i, 16
 Latebras P. ix, 88. x, 982. S. i, 45 veri ii, 76 viscerum C. vii, 123
 Latebris A. 584. H. 496 viscerum P. v, 90
 Latebrosa (plur.) Ps. 891
 Latebrosis P. xi, 154
 Latebrosus A. 750
 Latens C. iii, 94. Ps. 262. S. i. pr. 56. ii, 874
 Latent C. xii, 16. P. vi, 31. xiii, 51. S. ii, 199
 Latente P. xi, 156
 Latentem C. viii, 31. P. x, 1050. Pa. 560. S. ii, 845
 Latenter C. vii, 105. P. v, 81
 Latentes P. ii, 49. v, 181. xi, 17. A. 407 res C. vi, 52
 Latenti A. 918. S. i, 93. D. 120
 Latentibus P. i, 105
 Latentis P. v, 308. x, 395. A. pr. ii, 13. H. 263
 Latera P. iii, 150
 Lateranas S. i, 586
 Latere (subst.) P. viii, 15. Pa. 673
 Latere (verb.) C. ii, 20
 Lateret P. iii, 154
 Lateris (latus) A. 496. 619. Ps. 461. S. i, 695
 Laterum P. viii, 15. x, 1125. xi, 222
 Latet P. iv, 69. v, 195. A. 80. H. 453. Ps. 695. 741. 791. S. i, 330. 585 illic nox eterna P. v, 245
 Latex C. iii, 104. P. viii, 16. xii, 41. D. 129
 Latari S. i, 396
 Laticem D. 165
 Latices C. iii, 67. v, 90. A. 681. D. 50
 Latii S. ii, 1102
 Latina (sing.) S. i, 404
 Latinos P. x, 254. S. i, 42
 Latior P. xi, 223
 Latios P. xi, 191
 Latitans sub nocte H. 176
 Latitanti S. i, 539
 Latitantis Ps. 672
 Latitare H. 337
 Latium S. i, 48
 Latius S. i, 28
 Latonia virgo S. i, 366
 Latrantem A. 196
 Latranti A. 982
 Latrat foro fecundia H. 402
 Latrator S. ii, 531
 Latro H. 210. S. ii, 790
 Latronem C. x, 160. P. i, 106. v, 544. x, 1002
 Latrones D. 167
 Latroni H. 509
 Latronum P. iv, 186. A. pr. ii, 15. H. 947
 Latuisse P. x, 208
 Latuit S. ii, 815
 Latus (subst.) P. ii, 398. 502. iii, 133. iv, 121. v, 263. x, 452. 484. xi, 98. H. 857. D. 165
 Lavacri C. vi, 126
 Lavacro C. vii, 76. A. 679. Pa. 102
 Lavacrum C. ix, 87. P. x, 158. D. 166 mysticum exercent P. vi, 29
 Lavant P. iii, 145. S. ii, 606
 Lavari A. 687. D. 132
 Lavate S. i, 502

- Lavatur A. 924
 Laudans P. vi, 151
 Laudant P. x, 570. H. 462
 Laudantia A. 152
 Laudare S. i, 637
 Laudat D. 195
 Laudata (plur.) A. 405
 Laudate (imp.) C. xii, 205
 Laudatus P. ii, 138
 Laude C. iii, 30. P. iv, 85. 107. A. 378. 556. 563. Ps. 38. 499. S. i, 269. 619. ii, 148. 1067
 Laudem (subst.) C. iv, 3. ix, 23. Ps. 556. S. ii, 706
 Laudes (subst.) C. v, 82. P. x, 565
 Laudet C. pr. 42. ix, 3
 Laudibus C. iii, 85. P. ii, 33. S. ii, 16
 Laudis C. vii, 217. P. iv, 184. x, 1132. xiii, 75. Ps. 24. 279. S. ii, 1122
 Laudem P. x, 4
 Laveras P. v, 12
 Laverint P. x, 1059
 Laverna (sing. nom.) S. ii, 809
 Lavit C. vii, 75. P. v, 280. Ps. 61
 memia annis P. iii, 190
 Lauros (nom.) S. i, 525
 Laureas parasti P. v, 540
 Laureatum morte superba P. xii, 6
 Laurels P. iv, 107
 Laurenti (voc.) P. ii, 527. 549
 Laurentii P. ii, 15
 Laurentio P. ii, 3
 Laurentium P. ii, 23. 58. 183
 Laurentius P. ii, 109. 139. 601
 Laurigeros S. i, 217
 Lauro S. ii, 724
 Laurum S. ii, 523
 Laurus (sing.) C. viii, 48 (plur.) A. 483
 Laus C. iii, 95. v, 161. P. i, 82. iv, 60. H. 689
 Laxa licentia (nom.) H. 246 (abl.) Ps. 843
 Laxabit vox sonos P. x, 15
 Laxe voluntatis H. 677
 Laxare P. ii, 244. A. 907
 Laxat arva glacies P. iii, 204
 Laxavit A. 426. S. i. pr. 26
 Laxent P. xi, 73
 Laxior libertas S. i, 335
 Laxiore flatu C. vii, 24
 Laxis Ps. 254
 Laxo iugo voluptatum C. vii, 182
 Laxus modus abstinendi C. viii, 65
 Lazare (voc.) A. 743. D. 150
 Lazari C. x, 154
 Lazarum C. ix, 47
 Lecta (plur.) A. pr. ii, 53
 Lectitas P. x, 219
 Lecto (subst.) S. i, 253. ii, 1084
 Lector H. 615
 Lectuli (gen.) P. v, 353
 Lectulo P. ii, 354
 Lectulos C. i, 8
 Lectulum C. ix, 99. P. v, 556
 Lectum (subst.) P. v, 217
 Lectum (adj.) P. x, 630
 Ledela (sing.) S. i, 228
 Legale P. x, 530
 Legam S. ii, 4
 Legas P. xi, 12
 Legati (sing.) S. ii, 760. 909
 Legatum S. ii, 769. 770
 Lego (subst.) C. vii, 183. viii, 4. ix, 75. P. x, 479. 1087. A. 98 bis. 336. 309. 918. H. pr. 12. 109. 781. Ps. 843. S. ii, 71. 223. 1064. D. 39 hac P. xiii, 81
 Legem C. xii, 156. H. 731. 748. D. 94
 Legens C. xii, 156. A. 4. Ps. 457
 Legere P. iii, 137
 Legerentur S. i, 106
 Leges (subst.) S. ii, 200. iv, 195. x, 678. 944. H. 247. 305. 373. 978. S. i, 455. 462. 589. 607
 Lex (subst.) H. 688
 Legibus P. ii, 424. v, 14. x, 80. 302. 420. 949. xii, 11. A. 767. S. ii, 304. 602. 798. 1084
 Legifer P. ii, 263
 Legio A. 414. Ps. 36. S. ii, 33 virtutum Ps. 706
 Legione Ps. 406
 Legiones S. ii, 233
 Legionibus S. ii, 562
 Legionum Ps. 172
 Legirupis viribus H. 239
 Legis (subst.) A. 32. 331. 337. 356. 375. 376. Ps. 67
 Legitiae S. ii, 539
 Legit P. xi, 140. S. ii, 545 iter aridum P. v, 484 (illum) sibi consulem Roma celestis P. ii, 560
 Legitimo S. ii, 973
 Lego S. i, 404
 Legum C. pr. 16. H. 443
 Legumine C. iii, 64
 Leguntur P. vi, 136
 Lembulo levi vectum corpus P. v, 455
 Lemnius P. x, 213
 Lene H. 326. 797 susurrat A. 846
 Lenibus C. vii, 53
 Lenitas P. ii, 323
 Leniter C. viii, 3. P. v, 495. x, 137. 273
 Leno P. x, 235 solvendi pudoris H. 261
 Lenta (sing.) Ps. 112 (plur.) H. 964

- Pa. 33
 Lentis S. ii, 148
 Lento A. 696. H. 808
 Leo H. 359. D. 65
 Leonem A. 618
 Leonas C. iv, 38. 47. 99. H. 222
 Leoni H. 660
 Leonibus C. iii, 162. P. i, 57
 Leonis C. iv, 86. Pa. 179. D. 66
 Leontini (gen.) S. ii, 939
 Leonum C. iv, 65
 Lepida (sing.) S. ii, 41
 Lepos C. vii, 18
 Lepra (nom.) P. ii, 230
 Leprosus P. ii, 286
 Lerna (nom.) P. x, 881
 Letale H. 614. Pa. 417
 Letali A. 466. S. i, 20. 375
 Letalia H. 710
 Letha^{ria} C. vi, 18
 Leti (subst.) C. x, 90. P. x, 173. xi, 83. A. 74. H. 538. S. i, 90. 204
 Letiferi (gen.) H. 332
 Leto P. x, 725. S. i, 705
 Letum Pa. 150. 571
 Levat S. ii, pr. 41
 Levamen P. pr. 10. v, 568
 Levandas P. vi, 107
 Levans S. i, 213
 Levantem de morte A. 990
 Levat se fasce multo Pa. 578
 Levare S. ii, 720
 Leva P. iii, 100. x, 473. 526. D. 87
 prænatus P. vii, 73
 Levem P. xiii, 41. Pa. 349. S. ii, 380
 Levent C. iii, 173
 Leves (adj.) C. iii, 26. v, 102. P. vi, 38. H. 217. 287. S. i, 101
 Levi P. ii, 346. v, 418. 455. x, 986. Pa. 135. S. ii, 515. 814
 Levi A. 1012
 Levior S. i, 62
 Levis C. viii, 18. xii, 126. P. ix, 61. x, 76. H. 739. 903. 967
 Levita (nom.) P. ii, 89. v, 30
 Levitatem Pa. 274
 Levitatis H. 363
 Leviter P. iv, 187. S. i, 15
 Levites P. v, 145
 Levitis P. vi, 3. 15
 Lex C. i, 70. iv, 2. vi, 21. ix, 18. x, 65. P. x, 124. 554. A. 370. 510. Pa. 157. S. i, pr. 51. ii, 179. 460. 974
 Liba (subst. plur.) C. iii, 182. iv, 69
 agimus C. v, 140
 votorum S. i, 113
 Libamina terræ H. pr. 28
 Libandum P. vi, 53
 Libens H. 651
 Libere P. vi, 60
 Libat P. x, 255. H. 855
 Libatura (plot.) A. 432
 Libeat C. iii, 63. 177. H. 672
 Libebit P. ii, 335
 Libelli (gen.) A. 15. S. i, 657
 Libellis P. i, 76
 Libens C. iv, 67. P. x, 661. xiii, 62. H. 938. S. i, 464
 Libent P. ii, 68
 Libenter P. ii, 107, 329. 367. x, 60. 219. H. 716. Pa. pr. 8
 Liber (subst.) P. x, 536. 1131. xiii, 7. S. i, 649
 cœli P. iv, 171
 favoris x, 657
 Liber (adj.) C. pr. 45. v, 40. vi, 29. vii, 24. P. v, 159. 239. 304. xiv, 92. A. 937. H. 44. 776. 914. Pa. pr. 33. 733. S. i, 144
 ab ignibus C. v, 185
 modus abstinerendi C. viii, 65
 Libera (sing.) A. 887. H. 91. 687. 703. 817. Pa. 118. 247. 580. S. i, 612. ii, 83. 407. 485. 729. 1068. D. 36
 ab omni dolore mens P. x, 519
 Libera (sing.) P. xiv, 9
 Liberam P. i, 48. ii, 467. v, 359
 Liberandam Pa. pr. 55
 Liberat C. xii, 164. A. 1021. Pa. pr. 29
 Libere P. x, 925
 Liberi (adj. plur.) C. i, 47
 ac solati
 varne P. ii, 270
 Libera (adj.) P. x, 387
 Libero (adj.) P. ix, 46
 etc x, 96
 Liberos (sulat.) P. ii, 84
 Libertas P. ii, 491. S. i, 335
 Libertate H. 718. Pa. ix, 193
 Libertatem H. 684
 Libertatis H. 674. 770. S. i, 461
 Liberum (subst. gen. plur.) P. ii, 524
 Liberum (adj.) C. vii, 183
 Libet C. vii, 82. P. iii, 211. vi, 145. ix, 89. 77. x, 881. 943. A. 506. 841. S. ii, 737
 Libidine P. x, 509. xiv, 37. H. 306. S. i, 106. ii, 172. 741
 Libidinem C. ii, 84. vii, 97. P. x, 197
 vorandi C. vii, 139
 Libidini Pa. 64
 Libidinis H. 612. Pa. 98
 Libidinoso affectu P. x, 229
 Libido C. ii, 31. vii, 13. P. ii, 245. H. 254. 629. 777. Pa. 42. 87. S. i, 56
 mentis humane A. pr. ii, 17
 Libram P. iv, 12
 Libramine P. x, 1124
 Librat A. 932
 non spem super. sc̃ra H. 382
 Librata (sing.) Pa. 139
 Libri (gen.) A. 107. 341

- Libris P. ix, 19. A. 217. 312. 378. 440.
 H. 778. S. ii, 296. D. 56
 Libro (subst.) H. 181
 Libros P. v, 182
 Librum C. vi, 84. A. 594. D. 175
 Liburnas S. ii, 530
 Libya (abl.) P. xiii, 4
 Libyam P. xiii, 103
 Libyam S. ii, 490
 Libya (abl.) S. i, 184
 Libyci (gen.) S. ii, 936
 Libycis A. 443
 Libya S. ii, 685
 Libystidis uras S. ii, 300
 Liceat C. iii, 10. P. xiii, 64. A. 41. 952.
 H. 678. Pa. 20. S. i, 503. 651. ii,
 82. 465
 Licebat P. vi, 89. S. ii, 410
 Licebit C. ii, 13. x, 148. xii, 3. P. x,
 814. 1098. S. ii, 1075
 Licenter P. x, 316 diffuens C. vii, 16
 Licentia (subst. nom.) H. 246. 708 (abl.)
 P. x, 190
 Licet C. xii, 146
 Licet (verb. imp.) C. x, 163. xii, 157.
 P. ii, 533. x, 102. 651. 968. P. ii,
 12. A. 410. H. 189. 582. Pa. 608.
 S. i, 191. ii, 410. 471. 648
 Licia S. ii, 1105
 Licite (sing.) S. ii, 792
 Licito jactantius H. 170
 Lictor P. iii, 98. 175. x, 144. 556. 1160
 Lictores P. v, 98
 Lictoribus S. i, 565
 Lictoris P. x, 72
 Liga C. iii, 29
 Ligabat A. 63
 Ligamina P. ix, 86
 Ligamine H. 137
 Ligant A. pr. ii, 23
 Ligantur C. x, 22. Pa. 591
 Ligat Pa. 680. P. xi, 104. S. ii, 1085
 Ligatus S. ii, 17
 Ligua C. xi, 36. D. 35
 Ligni C. v, 94. A. 68
 Ligno P. pr. 24. v, 251. xii, 12. A. v,
 493. Pa. 879. S. ii, 646
 Lignum C. v, 96. P. i, 36. v, 24. ix,
 48. x, 1019. Pa. 152. 408. S. ii, 285,
 D. 51. 87
 Ligonibus S. i, 641
 Ligula moderatrix P. x, 978
 Ligorum S. ii, 700
 Lilia C. v, 124. Pa. 354. 682
 Lilybaeo S. ii, 940
 Lima (nom.) S. i, 439
 Limat capillos P. x, 274 pectorum rubi-
 ginem C. vii, 295 pedibus vincula H.
 446
 Limbam S. ii, 576
 Limbus Pa. 188
 Limen C. ix, 75. P. x, 74. 106. 201. Pa.
 836. S. ii, 725
 Limi (sing.) A. 629. 1026
 Limina P. ii, 520. xi, 158. H. 492
 Limine P. x, 251 lucis C. xii, 126
 Liminis P. v, 310. Pa. 666
 Limite H. 484. Pa. 325
 Limo C. ix, 25. xi, 51. P. x, 371. A.
 675. 689. 1039. H. 466. Pa. 904. S.
 i, 640. ii, 266
 Limum C. vii, 191. viii, 61. A. 687.
 902. S. ii, 924
 Limus A. 991. H. 475
 Linea (subst.) A. 812. Pa. pr. 50
 Linea (adj. plur.) H. 329
 Lineam (subst.) C. vii, 50
 Lineas (subst.) C. xi, 12
 Lingua (nom.) C. pr. 45. ii, 102. iii,
 94. iv, 3. v, 81. ix, 68. P. x, 770.
 928. 935. xiii, 4. A. 639. H. 202.
 Pa. 423. S. ii, pr. 46 (abl.) P. x, 11,
 22. 992. A. pr. ii, 22. 383
 Linguae (sing.) C. i, 62. P. xii, 11. A.
 380. 404. S. i, 646. ii, 19
 Linguam C. vii, 118. ix, 82. P. v, 192.
 534. x, 766. 891. 897. 901. 945. 960,
 974. 987. 1039. A. ii, 980. H. 458.
 Pa. 718. S. i, 623
 Linguarum C. ix, 24
 Linguae P. ii, 423
 Linguis P. i, 78. A. 194. S. ii, 585. 891
 Linguat Pa. 783
 Liqueens Pa. 318
 Liqueo C. i, 19
 Linqut P. i, 109. Pa. 438
 Linqunt P. i, 24. xi, 151
 Lintea (subst. plur.) C. x, 50
 Linteam vestem P. v, 241
 Lintels S. ii, pr. 6
 Lintcoli pallioli P. iii, 120
 Lintcolo C. v, 18
 Lippis P. x, 592
 Lippos P. ii, 284
 Liquebile saxum H. 744
 Linqat C. iii, 74
 Linqata (plur.) P. x, 300
 Linqato P. x, 849
 Liqueat D. 137
 Liqueat S. ii, 42
 Liqueat aquis P. x, 947 poli P. i,
 88
 Liquerat C. vii, 102. x, 168. Pa. 455.
 S. i, 138
 Liquerit H. 943
 Liquerunt H. 845
 Liquescent A. 1016
 Liquece C. vi, 146

- Liquecet vento A. 955
 Liqueet H. 2
 Liquida (sing. nom.) S. ii, 627 (abl.)
 arce C. iv, 10
 Liquidus (sing.) Pa. 638 rationis C. iii,
 190
 Liquidum S. i, 638. ii, 187 vocem A.
 586
 Liquidus Ps. 660
 Liquidus P. x, 438 coloribus expressa P.
 ix, 93 umbris P. xi, 126
 Liquido C. v, 21. P. viii, 5. A. 903. H.
 896. Ps. 787. 853 motu A. 87
 Liquido odore C. x, 172
 Liquidus sensus H. 514
 Liquidum S. i, 414
 Liquidus A. 694
 Liquit C. x, 74
 Liquitur P. v, 232. x, 508. H. 750. D.
 175 fons S. ii, 799
 Liquor C. iii, 23. 68. ix, 60. P. vii, 82.
 x, 438. xii, 33. xiii, 12. 84. A. 411.
 670. H. 357. S. i, pr. 42
 Liqueore C. vii, 70. P. x, 284. A. 654
 Liqueorem S. ii, 926 animæ C. x, 12
 Liquoribus C. v, 67. P. x, 1038
 Lita veneno tela Pa. 436
 Litamen H. pr. 50
 Litamus jejuniorum victimam C. vii, 20
 Litanda (plur.) S. i, 391
 Litans A. 460
 Litant S. ii, 779 justitiam S. ii, 841
 Litantis P. x, 289
 Litare P. v, 15. Pa. pr. 6. 784 idolis P.
 i, 42
 Litarent P. xiii, 81
 Litari P. x, 354. S. ii, 1124
 Litata cæde P. x, 1010
 Litatur S. i, 237
 Litem H. 636
 Litera (nom.) A. 376
 Literarum P. ix, 32. xiii, 7
 Literis P. i, 2. v, 187. x, 633
 Literulis P. xi, 7
 Litibus A. pr. ii, 20
 Litigiosa argumenta A. 308
 Littora P. v, 488. H. 882. Pa. 652. S.
 ii, 55. 613
 Littore A. 669. S. ii, 940
 Littoreis S. i, pr. 15
 Littoribus C. v, 60
 Littoris C. v, 45. P. v, 505. vi, 155. xi,
 47. S. i, pr. 13. 136
 Littorum C. ix, 112
 Littus P. iv, 99. S. ii, pr. 20
 Lituis H. 481. S. ii, 401
 Lituos Pa. 318
 Liventes H. 132, 357
 Liventia H. 825
 Liva S. i, 251
 Livida (sing. nom.) lux S. i, 420 (abl.)
 S. i, pr. 31 (plur.) C. ii, 72. P. ii,
 259. D. 46
 Lividi cordis C. vii, 7
 Livido P. ii, 239
 Lividum cor P. v, 379
 Livitidis Pa. 503
 Livor C. vii, 201. H. 393
 Livores P. x, 610
 Livoribus roscidis P. x, 705
 Livoris P. xiv, 108
 Loca (subst.) P. vi, 138. xi, 48 senta
 situ et vepribus P. iii, 47
 Locare A. pr. i, 9. S. ii, 867
 Locasti P. ii, 418
 Locata in solio Roma (nom.) P. iv, 62
 Locatis (adj.) S. ii, 416
 Locatos P. ii, 163
 Locatum S. i, 271
 Locetur A. 875
 Loci (sing.) P. vii, 15. xi, 160. 175.
 xii, 47. A. 118. S. i, 220
 Locis C. iii, 102. H. 141. 864. 954
 Loco (subst.) C. ii, 83. vii, 186. Pa.
 268. 731. S. i, 48
 Locos H. 396. S. ii, 447. 503. 831
 Loculos Pa. 582
 Locum C. v, 36. 65. vi, 131. xii, 113.
 P. ii, 534. vi, 61. x, 826. 900. xiv,
 42. A. 872. S. ii, 476
 Locuples C. iii, 171. P. iv, 30. H. 212.
 333 facundia P. xiii, 17 populis locus
 iii, 8
 Locupletem H. 193
 Locupletis P. ii, 123
 Locus P. i, 5. iii, 6. 186. v, 242. viii,
 1. x, 551. xi, 151. A. 872. Pa. 220.
 S. i, 447. 614. ii, 256. 622. 1116. D.
 149 orandi purus P. x, 1036
 Locustis C. vii, 69. D. 117
 Locutus P. x, 1122. A. 797 est C. i, 62
 Lolium H. 217
 Longa (sing.) P. ix, 84. S. ii, 658 (plur.)
 C. v, 40. xii, 174. P. x, 453. A. 40.
 H. 924. Pa. 25. S. ii, 953
 Longævam S. ii, 176
 Longam P. x, 1128. S. i, 243
 Longe (adv.) C. ii, 82. P. iv, 132. v,
 499. x, 466. 807. A. 474. H. 528.
 794. 864. Pa. 149. 509. 647. S. i,
 316. 611. ii, 88. 846. 901 ab ore P.
 x, 901
 Longi (sing.) S. i, 657. ii, 80
 Longior P. i, 24. v, 463
 Longis P. i, 112. xi, 204. A. 416. S.
 i, 466. ii, 106
 Longo P. ii, 163. A. 986. H. 650. 859.
 Pa. 385. S. i, 323. 470. ii, 160. 316.

343. 732 ordine P. ix, 70
 Longos P. ii, 340
 Longum P. i, 80. iv, 139. xi, 99. xiv, 107. H. 746. 925. S. i, 153. ii, 167
 est H. 891 silet P. x, 393
 Loquacibus scatebris C. v, 89
 Loquacitas P. x, 552
 Loquamur C. ii, 99
 Loquantur P. x, 39. A. 649
 Loquar P. i, 112. A. i. H. 231. 937. S. i, 371
 Loquax P. ii, 74. A. 298. S. ii, pr. 45
 Loquela (nom.) P. x, 945 (abl.) A. 235
 Loquelam P. vi, 92. x, 983
 Loquelis A. 578 verba conjunxit A. 34
 Loquemur in te unum C. iv, 101
 Loquendi P. iv, 166. x, 990 arte H. 202
 Loquentem P. x, 959
 Loquentes P. i, 70
 Loquenti P. x, 678. 928. S. ii, 816
 Loquentis C. vii, 44. P. v, 97. x, 549. 555. 915. Ps. 716
 Loqui C. pr. 9. P. x, 458. xiii, 31
 grande Ps. 235
 Loquimur S. ii, 342
 Loquitur P. iii, 139. A. 108
 Loquor P. x, 564. 1006. A. 126. 777. H. 626 exemplum gentis vetustas C. vii, 176
 Loquantur P. ii, 427. v, 282. xi, 7. A. 392
 Lora Ps. 235. S. i, 352
 Lorea flagra P. xi, 55
 Loricæ (gen.) Ps. 124
 Loris Ps. 413
 Lota (sing.) A. 697
 Lota animas (plur.) P. viii, 10
 Loth H. 726. 739. 759. 767. Ps. pr. 16. 32
 Lotis pectoribus Ps. 266
 Lotus A. 487
 Luas exitium P. x, 94
 Lusat P. x, 294 posnam xiii, 94
 Lubrica (sing.) S. ii, 413 damnatio H. 541 gloria H. 387 (plur.) H. 137. 756
 Lubricat Ps. 573 clivum P. xii, 35
 Lubrici (plur.) C. ii, 103
 Lubrico C. i, 62 lumine P. xiv, 45
 Lubricorum demonum C. ix, 55
 Lubricos S. ii, pr. 36
 Lubricus C. iii, 118. A. 978
 Lucas A. 1002
 Luce C. ii, 60. iii, 88. ix, 76. xii, 24. P. iv, 60. xi, 156. x, 320. A. 332. 698. H. 477. Ps. 106. 222. 234. S. i, 291. ii, 886 prima C. ii, 108 non aperit oculos sub S. i, 593
 Lucebant P. ii, 273
 Lucelli C. ii, 45
 Lucem C. i, 2. 31. ii, 17. v, 4. 144. 151. 152. P. xiv, 59. A. 699. H. 602. Ps. 317. 639 revocare animas in S. i, 90
 Lucere A. 445
 Lucernas S. ii, 1009
 Lucus (subst.) H. 93
 Lucet A. 536
 Lucida (sing.) C. x, 163. H. 869. Ps. 830 (plur.) sidera A. 151 supplicii præmia P. xi, 22
 Lucidus P. vi, 9
 Lucifer (phosphorus) C. v, 130. xii, 32. D. 104
 Luciferum (phosphorum) A. 626. Ps. 625
 Lucinas S. ii, 232
 Lucis (gen.) lux C. i, 26. 42. 54. iii, 32. viii, 12. xi, 4. 111. xii, 168. P. i, 87. v, 37. 270. 308. 351. vi, 71. x, 955. xi, 236. A. 74. 282. 423. 701. H. iii, 65. 345. Ps. 782. S. i, 157. 377. ii, pr. 3
 Lucis (lucus) S. ii, 53
 Lucisator C. iii, 1
 Loco S. i, 453
 Lucos P. vi, 39. H. 240
 Lucra C. ii, 44
 Lucramur C. ii, 53
 Lucrandi Ps. 607
 Lucri P. ii, 140
 Lucrum Ps. 460. S. ii, 1016
 Luctamen P. v, 215. H. 510. Ps. 176. S. i, 645
 Lactamina H. 640
 Luctando C. ii, 91. H. 147
 Luctandum S. ii, 149
 Luctantia æquora A. 651
 Luctantis P. ix, 85. Ps. 892
 Luctarier P. x, 651
 Luctata (sing.) S. ii, 505
 Luctator C. ii, 74
 Luctifico carmine H. 451 pulvere S. ii, 598
 Luctu C. x, 116
 Lulente (adv.) P. x, 22
 Locum P. x, 196
 Lucas D. 56
 Lusat S. ii, 1126
 Ludebant P. ix, 83 bellum talibus armis Ps. 435
 Ludere P. iii, 20. Ps. 713. S. i, 656. ii, 44. 674
 Ludi (sing.) S. i, 382
 Ludibria P. v, 442. Ps. xvi, 456. S. i, 159. ii, 1033

- Ludibrio fuit *Necra* P. x, 240
 Ludibrium P. xiv, 30
 Ludibrium P. x, 870
 Ludibundus P. ii, 409
 Ludicra (plur.) C. iii, 18. Pa. 298
 Ludicris P. ii, 323
 Ludicro verbere P. x, 165
 Ludicrum C. ii, 34
 Ludimur P. ii, 315
 Ludit P. x, 1088. Pa. 525
 Luditis C. xii, 182
 Ludius P. x, 222
 Ludos S. i, 216
 Ludum P. ix, 41
 Ludunt H. 371
 Luduntur dolis P. x, 181
 Ludus est mors Christianis P. v, 64
 Luenda mors est sanguine P. v, 52
 Lues (subst. sing.) Pa. 558. S. i, 5 fu-
 riata P. iii, 26 (plur.) ii, 222
 Luct C. x, 108 supplicium S. ii, 185
 Lugebas S. i, 479
 Lugent A. 442
 Luguere antrum P. v, 228
 Lugucri C. ix, 79
 Lulis (subst.) Pa. 508 incentiva H. 250
 Luit C. iii, 185 supplicium A. 543
 Luiturus Pa. 535
 Lumen C. i, 100. v, 155. vi, 6. P. x,
 319. x, 432. 441. 593. A. 278. 279.
 286 imago Dei A. 72 Numinis A.
 373
 Lumina C. v, 7. 141. ix, 34. x, 79. P.
 i, 101. v, 203. 235. 306. A. 113.
 675. Pa. 44. 114. S. i, 546. D. 182
 Luminat atria nitor P. iii, 192 frontem
 serenam v, 127
 Lamine C. ii, 27. v, 32. P. ii, 284. 295.
 x, 322. 323. 534. xiv, 45. 48. 122.
 A. 278. 279. H. 74. 735. 881. Pa.
 482. 858. D. 96. 190 cassis A. 125
 Luminibus P. xi, 168. H. 902
 Luminis C. i, 24. v, 1. 9. 29. P. ii,
 205. v, 239. 276. x, 318. xiii, 43.
 A. 228. S. ii, 108. D. 109 corusci
 gemmas P. ii, 299
 Luna S. i, 365
 Lunae C. ix, 15
 Lunam C. xii, 10
 Lunari lampade C. v, 6
 Lupae (gen.) Pa. 47
 Lupam P. x, 612
 Lupanar P. xiv, 25. 55. Pa. 278 Cy-
 pridis P. x, 230
 Lupas S. i, 107
 Luparis Pa. 191
 Lupercales ferulae S. ii, 861
 Luperci (plur.) P. ii, 518. x, 162
 Lupercus P. iv, 146
 Lupi (plur.) Pa. 793
 Lupinus S. ii, 394
 Lapino rita P. i, 98
 Lapis C. viii, 27. A. 737
 Laporum Pa. 467
 Lupum C. iii, 169. P. v, 412
 Lupus C. iii, 158. P. v, 19. xi, 241.
 H. 224. Pa. 791. D. 159
 Lurida rota solis A. 636
 Lusa (sing. nom.) S. i, 175
 Luserat P. xi, 180
 Luserit sibi impone dis destruendis P.
 v, 104
 Lusit P. xii, 48
 Lusitanorum P. iv, 37
 Lustrales pecudes S. ii, 1106
 Lustratae (sing.) S. i, 381
 Lustru oculis (verb.) P. xi, 17
 Lusus multo pavore C. vi, 55
 Luteam craterem C. viii, 59
 Luteolis Pa. 254
 Luteum P. xiii, 61. A. 677. 1023. H.
 355 sapit terra voluntas C. x, 26
 Luteus color C. viii, 27 homo iii, 133
 Luto C. pr. 12. P. ii, 247. A. 609.
 819 coacta membra P. iii, 92
 Lutulenta (sing.) libido Pa. 87 (plur.)
 animalia P. x, 650 membra H. 117
 Lutum A. 858. 1025. S. ii, 933
 Lux C. i, 15. ii, 3. 19. 75. 97. v, 27.
 153. vi, 51. vii, 79. ix, 36. x, 84.
 xi, 60. xii, 36. P. i, 24. ii, 204. x,
 318. 575. xi, 166. xii, 59. 58. A.
 280. 281. 1031. H. 24. 968. Pa. 847.
 S. i, 421. ii, 229. 905 Bethlem C.
 vii, 1
 Luxu H. 943. S. ii, 740 perdita soboles
 S. i, 162
 Luxum H. 283. S. i, 125
 Luxuria (nom.) Pa. 311
 Luxuria P. xiii, 25. Pa. 242. 278
 Luxuriam A. 62 rogi S. i, pr. 19
 Luxuriant C. iii, 64
 Luxuriat S. ii, 1026
 Luxuries (subst.) Pa. 405
 Luxus (sing.) C. pr. 11. vii, 11. P. x,
 514. H. 299. 396. Pa. 455 (plur.)
 S. ii, 172
 Lysum S. i, 276
 Lychnis C. v, 14
 Lymphæ (nom.) C. ix, 26. 86. 87. D.
 166
 Lymphæ (gen.) P. x, 718
 Lymphatam furilis (gentem) C. xi, 92
 Lymphatico H. pr. 59
 Lymphaticum pecus C. ix, 57
 Lymphis P. vii, 14. x, 429. D. 68. 127
 Lyra (nom.) C. iii, 81. ix, 8
 Lyrica puella (sing.) H. 317

M.

- Macchabei (sing.) P. v, 533
 Macchabei fratibus P. v, 523
 Macchabaeos P. x, 776
 Macellum P. x, 1056. A. 709
 Maccies H. 237
 Macetum S. ii, 546
 Machina (nom.) H. 250. 489. Ps. 860
 terna rerum C. ix, 14
 Machinam P. x, 339
 Machinis murum ferro P. i, 38
 Macie S. ii, 1024
 Macies C. x, 103
 Mactare H. pr. 35
 Mactat H. 160
 Mactatas S. i, 294
 Mactatis (adj.) Ps. 784
 Macte C. ix, 106
 Macularat Ps. 101
 Maculas (subst.) A. 684. 914
 Maculas (verb.) P. viii, 6
 Maculent A. 3
 Maculis C. iii, 42. D. 3
 Maculosa (sing.) S. ii, 247
 Maculoso S. i, 234
 Maculosum H. 949
 Madefactum Ps. 61
 Madens H. pr. 52 sanguine P. vi, 62
 Madent vulneribus D. 116
 Madentem P. x, 860. Ps. 413
 Madentes P. vi, 62. x, 1045. S. i, 640
 aurea aromatum P. x, 363
 Madentibus C. v, 13
 Madentis C. vii, 42
 Madescit P. xi, 123
 Madescunt fletu C. vii, 164
 Madidam A. 765
 Madidas H. 763 sanie aras S. ii, 764
 Madidis Ps. 191
 Madido C. iii, 97. v, 24. H. 321. Ps.
 283
 Madidum P. xi, 45. Ps. 378
 Maduisse H. 366. S. i, 516
 Menadas S. i, 134
 Mage P. iii, 9. xiii, 19. S. i, 518. ii, 6
 Magi (plur.) C. xii, 23. 61. 182. D.
 165
 Magicas S. ii, 893
 Magico S. i, 96. ii, 176
 Magicum P. xiii, 23
 Magis S. i, 89
 Magister C. vii, 97. P. vi, 10. ix, 22.
 xi, 222. A. pr. ii, 1. S. ii, 423
 Magistra (sing.) P. x, 688. 989
 Magistrum (gen.) Ps. 164
 Magistratum S. i, 623
 Magistratus (sing.) P. x, 122
 Magistri (sing.) C. vi, 78. P. ix, 83. xi,
91. xii, 14 aeterni C. viii, 17 (plur.)
 P. ix, 40 crimum v, 78 signorum i,
 64
 Magistro H. 206. S. i, 27. ii, 22 te P.
 x, 89
 Magistrum P. x, 822. xii, 24. xiii, 2.
 A. 707. H. 721 pecoris D. 30
 Magna (plur.) H. 866. Ps. 286
 Magnanimo S. i, 511
 Magnarum C. xii, 77. Ps. 12
 Magnas P. x, 562
 Magni (sing.) P. x, 201. A. 9. H. 497.
 685. S. i, 41. 239. 590. ii, 759. 947
 putas P. ii, 202 refert P. x, 119
 Magnificis S. ii, 91
 Magnificum A. 1658
 Magnis P. xi, 212. xii, 48. A. 651. S. i,
 586. ii, 68. 488
 Magno P. pr. 24. iv, 18. A. 65. 814.
 Ps. 500. S. ii, 878. 1014
 Magnorum P. iv, 6. A. 1013. S. i,
 504
 Magnum D. 33
 Magnus Ps. 530. S. i, 87. 456. ii, 60.
 601
 Magos A. 646
 Magus P. x, 868
 Mala (abl.) S. i, 87
 Majestas C. v, 162. P. vi, 119. x, 263.
 309. A. viii, 26. 90. 879. 1062. H.
 65. 841. S. ii, 506
 Majestate P. xi, 218. A. 119. 531. 556.
 673. H. 45. 168. Ps. 80. S. i, 13.
 485. ii, 183. 1103
 Majestatem S. i, 431
 Majestatis A. 257. 314. S. i, 149. 189.
 407
 Major C. v, 132. xii, 78. 116. P. v,
 148. ix, 59. x, 263. 483. xii, 18. A.
 pr. i, 4. H. 258. 532. Ps. 444. 711.
 S. i, 315 exemplis C. viii, 7
 Majora A. 36. S. ii, 479
 Majorem A. 787. 815
 Majoribus Ps. pr. 43. S. ii, 263
 Majorum C. v, 38. S. i, 409
 Majus A. 470 bis D. 182
 Mala (subst. sing.) H. 554
 Mala (subst. plur.) C. pr. 29. i, 95. H.
 155
 Malarum (adj.) C. vi, 119
 Male (adv.) C. viii, 24. P. x, 689. A.
 ii, 150. H. 218. 315. Ps. 330. 399.
 504. S. i, 25 bis 241. 235. 391. ii,
 186. 453. 724 fabris suadellis H. 715
 fortis H. 278 pertinax C. pr. 14 pro-
 diga (sing.) P. iii, 68 suta (sing.) P.
 xi, 71 tener P. ix, 67
 Malemana (sing.) H. 93. Ps. 203
 Malesuada (sing.) C. iii, 113. D. 2

- Mali* (subst. sing.) P. x, 794. H. viii, 663. Ps. 607. 667. S. i, 72
Mali (adj. sing.) C. xii, 141
Maligna (sing.) Ps. 269
Malignam Ps. 33
Maligne (voc.) P. v, 186
Maligni (sing.) H. 554. 614. S. ii, 975
Malignitatum P. ii, 360
Malignum murmurans P. v, 417
Malignus H. 218
Malim P. ii, 218
Malis (subst. : calamitatus) C. iv, 82. P. x, 516. A. 509
Malis (adj.) P. ii, 85. A. 60. 997
Malit A. 45. H. 634. S. i, 338
Malle C. vii, 104. H. 786
Mallet P. x, 85. S. i, 637
Malleus P. x, 269
Malo (adj.) A. 911
Malorum (subst. : calamitatum) P. v, 527. x, 90. 1097. 1184. xiv, 110. A. pr. ii, 18. H. 259. 558. 642. Ps. 158. S. ii, 1041
Malum (subst. : calamitas) P. x, 306. xiii, 44. H. pr. 45. 113. 216. 554. 563. 641. 647. 669. 939. Ps. 395. S. ii, 47. 178
Malus (adj.) A. 104
Mambre D. 13
Mammone (dat.) P. i, 58
Mammoneam H. 429
Manantem Deo originem C. v, 30
Manantibus P. x, 707
Manantium P. x, 843
Manasse C. xii, 190
Manceps carceris P. v, 345
Mancipandam vinculis plebem P. x, 44
Mancipatam vitam C. xi, 39
Mancipatur Tartaro P. x, 475
Mancipium Christi A. 408 gehennæ H. 128 ludibriorum P. xiv, 30
Manco ordine A. 619
Mancum P. ii, 231
Mandant P. vi, 140
Mandaram S. ii, 261
Mandas C. x, 159. P. xiii, 69
Mandat P. x, 42. 1090 otia statibus A. 657
Mandata (adj. plur.) S. ii, 109
Mandatur P. xi, 169
Mandavit P. x, 338. 744
Mandere C. iii, 114. D. 187
Mandet P. x, 345. 936. Ps. 723
Mando (1. conj.) C. ix, 32
Mane (adv.) C. ii, 29. H. 926. P. iii, 64. xi, 189 novo C. ii, 15. iii, 86 fit i, 96 vacuum x, 146
Maneat P. xi, 142. S. i, 461. 522. 610
Manebat Ps. 112. 267
Manebit S. ii, 211
Manens H. 901
Manent S. ii, 250
Manentem P. x, 597
Manere C. vi, 20. P. pr. 28. x, 976
Maneret C. i, 59. P. ii, 126. S. ii, 451. 540
Manes (subst.) A. 478. Ps. 92. S. i, 191. 402
Manet C. xii, 17. P. v, 233. x, 29. A. 573. 812. Ps. 82. 128. D. 122. 159. 181 membra spes eadem C. iii, 291
Manibus (manus) A. 199. 235. 465. 731. 1037. Ps. 878. S. ii, 559. 720. D. 136
Manibus dis (Manes) S. i, 493
Manicas S. ii, 732
Manichæe A. 975
Manichæus A. 957
Manicis H. 435. Ps. 567
Manifesta (sing.) H. 125
Manipulis P. x, 864. Ps. 568
Manna D. 43
Manserat P. v, 311
Mansit C. vii, 122. Ps. 84
Mansuifactum C. vii, 84
Mansuescat P. ii, 440
Mansuescere S. i, 457
Mansuescit C. iv, 50. P. ii, 439. v, 425
Mansuevere A. 439
Manu C. iii, 37. 177. iv, 61. P. iii, 78. v, 100. 179. x, 780. xi, 91. xiv, 98. A. viii, 92. 451. 513. H. 126. Ps. xi, 65. 147. 214. 292. 420. 456. 497. S. i, pr. 83 fabrilis P. v, 69
Manum C. v, 46. vi, 85. P. i, 92. x, 360. 549. 697. xiii, 54. H. pr. 14. Ps. 246. 576. S. i, pr. 22. 27. ii, pr. 61. D. 140
Manus (sing.) C. iii, 96. P. iii, 71. v, 144. ix, 43. 80. x, 1102. xi, 129. 185. xii, 17. A. pr. ii, 14. 15. 597. 858. 859. 862. 870. H. 267. 263. 646. Ps. 137. 250. 537. S. ii, 39 (plur.) C. ii, 102. P. i, 39. 71. v, 118. 151. vi, 103. ix, 39. 57. 70. x, 447. 496. 497. 801. 842. xi, 129. S. ii, pr. 28. 953. 1005 exercet tortor P. i, 47
Manuum P. iii, 79. A. 231. 1022
Mapalia Ps. pr. 46
Marceat C. i, 76. Ps. 745 ignis A. 480
Marcent supplicii Tartara C. v, 123
Marcentem S. ii, 1044
Marcenti Ps. 883
Marcescere A. 621
Marcida (sing.) Ps. 316 oblectamine frequenti scintilla mentis C. vii, 18 (plur.) P. iii, 210

Marcion H. pr. 36. 56. 124
 Marcionis H. 503
 Marcionita Deus H. 129
 Marc C. iii, 6. v, 63. vii, 108. P. v, 476. A. 153. H. 116. 682. S. ii. pr. 9. 18. 177. 790. 800. D. 33. 137
 Mares P. x, 177
 Margarita spargere inter suos P. x, 648
 Margaritum Ps. 873
 Margine A. 686. H. 795
 Margines P. xiii, 77
 Mari (mare) S. ii, 578
 Maria D. 100
 Mariæ A. 643
 Mariam Ps. 86
 Mari S. i, 525
 Marina (plur.) C. xii, 90
 Marini (sing.) P. x, 326
 Marinis Ps. 723
 Marino transitu C. xii, 166
 Maris (mare) P. vii, 59. S. ii. pr. 35
 Maris (mas) A. 575. S. i, 118
 Maritalis S. i, 476
 Maritam Ps. pr. 65
 Maritandi S. ii, 1068
 Maritarum conjugum P. i, 119
 Maritat A. 569
 Mariti (gen.) A. 98
 Marito (subst.) H. 613. S. i, 167. 261. 277
 Maritum P. x, 227. H. 587. D. 16
 Maritus P. x, 184
 Marmora (lapides) P. ii, 482. xi, 10. xii, 35. S. i, 404. 502
 Marmore (lapide) P. iii, 191. v, 74. vi, 141. A. 531
 Marmore (equore) P. v, 494
 Marmoreis Ps. 813
 Marmoreo S. ii, 28
 Marmoreum A. 500
 Marmoribus S. ii, 833
 Marmoris S. i, 347. ii, 249
 Marmorum P. iv, 194
 Mars S. ii, 494
 Marsupia Ps. 600
 a Marsupio inanis P. ii, 104
 Marsus S. ii, 515
 Marte Ps. 215. S. i, 185. ii, 671
 Martia (plur.) S. i, 181
 Martialem P. iv, 149
 Martis P. x, 212. 619. Ps. 118. S. i, 174. 284. 293. 627. ii, 686
 Martyr P. iii, 126. iv, 90. 135. v, 1. 185. 216. 285. 354. vii, 51. ix, 6. 97. x, 121. 546. 561. 898. 904. 1123. xi, 33. xiii, 3. 105. Ps. 775
 Martyras patronos P. ii, 579

Delph. et Var. Clas.

Martyre P. vi, 6. x, 391
 Martyrem P. ii, 359. 516. v, 93. 250. vii, 4. 18
 Martyres P. i, 70
 Martyri P. ii, 330. xiv, 17
 Martyribus C. pr. 42. P. vi, 123. Ps. 37
 Martyrii P. iii, 9. xi, 21
 Martyriorum P. iv, 188
 Martyris P. ii, 15. 509. iii, 162. iv, 96. 144. v, 314. 392. 533. ix, 10. x, 661. 1108. xi, 8. 106. 172. xiv, 2. 120. S. i, 557
 Martyrium P. viii, 4
 Martyrum C. xii, 125. P. i, 1. 106. 116. ii, 519. iv, 2. 58. 73. 87. 113
 Mas P. x, 1073 infans C. xii, 101
 Masculini germinis P. x, 1069
 Massa P. x, 284
 Massa P. xiii, 87
 Masse (gen.) A. 1031
 Massam S. ii, 286
 Massiv P. ii, 53
 Massylum (gen. plur.) P. iv, 46
 Mastigophoris S. ii, 516
 Mastrucis S. ii, 698
 Mater C. ix, 44. P. x, 238. 681. 686. 711. 719. 767. 827. 831. 1074. A. 575 bis. H. 385. 598. Ps. pr. 48. S. i, 187 castitas C. xi, 14
 Materia (abl.) A. 724 æris expolita C. iv, 42
 Materis (gen.) H. 526
 Materiam A. 927. H. 172
 Materiem H. 833. Ps. 600. S. ii, 258
 Materies C. iii, 90. A. 167. 168. 250. H. 946. S. i, 326
 Materna (sing. abl.) A. 530 (plur.) C. xii, 103
 Maternam S. i, 254
 Materno A. 590. H. 621. S. ii, 1080
 Maternum P. xi, 229
 Mathesi S. ii, 893
 Mathesis S. ii, 478
 Matre P. x, 752. 754. 791. Ps. pr. 12. 75. 217. S. i, 228. ii, 668
 Matrem S. i, 207. ii, 176 Deam P. x, 1062
 Matres C. ix, 45. x, 118. P. i, 118. x, 200. 681
 Matribus C. xii, 146. Ps. 549
 Matris C. vii, 58. P. ii, 159. x, 140. 155. 742. 835. A. 436. 529. 648. 933. H. 608. Ps. 469. S. i, 629. D. 135
 Matrona (nom.) C. vii, 149. Ps. 66
 Matrum C. ix, 110. P. x, 58. H. 274.

Ind. Prud.

O

- S. ii, 733. D. 116
 Matthæus A. 982
 Matura (plur.) C. xi, 54
 Maturi (sing.) S. ii, 321
 Maturitas A. pr. ii, 52
 Matuta (nom.) S. ii, 562
 Mavors Ps. 240
 Mavortian lupam P. x, 611
 Mavortius puer P. x, 412
 Mauri A. 433
 Maxentius S. i, 469
 Maxilla (nom.) D. 67
 Maxillas P. x, 549
 Maxima (sing.) C. x, 45. P. ix, 3. Pa.
 99. 689 (plur.) S. ii, 1015
 Maximianus P. iii, 77. 81
 Maximis P. x, 426
 Maximorum P. x, 1057
 Maximus P. v, 21
 Me C. pr. 24. iii, 40
 Mea (sing. nom.) P. x, 780. Ps. 65
 (abl.) P. x, 22. S. ii, 223 (plur.) C.
 iii, 201. P. ix, 7. x, 39. A. 42. Ps. 88
 Meæ (sing.) H. 941. Ps. 519. S. ii, 195
 Meam P. v, 153. A. 371
 Meandros C. vi, 142
 Meare P. x, 1055 ab ore iii, 172
 Mearet P. v, 478
 Meas (pron.) H. 651
 Meatus P. vii, 70. x, 10. 938
 Meatus (sing.) P. x, 565. H. 320 aurium
 C. ix, 84 (plur.) H. 320. 650
 Mecum P. iv, 198. vi, 22. P. ix, 7. x,
 175
 Medela (nom.) C. iv, 85. x, 83. S. i, 8
 (abl.) C. ix, 36
 Medelæ (sing.) P. ix, 64. A. 693. S. i,
 527
 Medelam C. viii, 77. P. ii, 580. x, 505
 dare vi, 160 ferre H. 664
 Medelis P. i, 20
 Medendi H. 120
 Medere (imper.) P. x, 516
 Medetur P. x, 889
 Media (sing. nom.) C. iii, 87 (abl.) A.
 553. H. 313. Ps. 686. 730. S. i,
 463. ii, 66 (plur.) A. 469. Ps. 605
 Medim (sing.) P. xiii, 82 rationis regem
 A. 226
 Mediam S. ii, 581
 Medias A. 412. H. 476. Pa. 110. 162.
 S. ii, 1087
 Mediator C. xi, 16 nostri et Omnipoten-
 tis filius A. 174
 Medicabilis est (humus) A. 695 volup-
 tas C. vi, 24
 Medicæ (sing.) A. 702
 Medicamen A. 677. 690
 Medicamine Sabæo C. x, 52
 Medicans H. 114
 Medicante H. 231
 Medicata (sing.) H. 539 (plur.) ibid.
 321
 Medicato H. 539
 Medicina (nom.) S. i, 3. 23. D. 129
 Medico S. i, 18
 Medicum P. x, 968
 Medicus P. x, 896. 968. 981
 Medii (sing.) C. iv, 27. P. xi, 70. Pa.
 421
 Mediis P. iii, 65. A. 154. S. i. pr. 44.
 89
 Medio C. iii, 110. P. iii, 208. ix, 31.
 x, 398. xiii, 76. A. 628. H. 475.
 867. S. i, 275. 578. ii, 929
 Mediocriter H. 331. Pa. 276. 611
 Medios C. v, 74. P. xi, 223
 Meditabimur C. vi, 152
 Meditamine Ps. 234
 Meditans A. 798
 Meditantes Ps. 435
 Meditantur C. x, 124
 Meditatis S. ii, 236
 Meditata (sing.) C. iii, 98. P. iii, 25
 Meditatio H. 91
 Meditatur H. 174
 Meditatus P. v, 266
 Meditor S. ii, 182
 Medium P. x, 1072. H. 518. Pa. 139.
 573. S. ii, 826. D. 137 carnis habet
 A. 228 noctis C. v, 42
 Medius P. xi, 98. H. 722. Pa. 856 in-
 tervenit Deo atque homini Jesus Ps.
 764
 Medullas C. ix, 6. 102. P. ii, 493. iv,
 131. S. ii, 960
 Medullis C. iv, 18. vi, 15. P. i, 108. x,
 732. xiii, 14. H. 197. 512. 899. S. i,
 538. ii, 405
 Medullitus H. 392
 Megaræ S. i, 368
 Megalesia (plur.) S. i, 629
 Megalesius S. ii, 862
 Mei (ego) S. i, 646
 Mei (meus) P. ix, 101
 Meis P. vi, 160. x, 501. S. ii, 237
 Mel C. v, 94
 Melchisedech Pa. pr. 43
 Melior P. xi, 28. H. 123 consiliis ætas
 S. ii, 322
 Meliora H. 719. 940
 Meliore H. 697. Pa. 11. S. ii, 1108
 Melioribus annis C. x, 94
 Melius C. iv, 32. H. 463. 793. Pa. 84.
 S. i, 42. 263. ii, 284. 306 erat H. 98
 Mella C. iii, 71. xi, 73. D. 67 sangui-
 nis P. x, 740
 Melle C. v, 16. H. 479

- Mellis** Ps. 398
Melodum carmen C. ix, 2
Melos C. v, 123
Membra C. iii, 173. 201. vii, 17. 74. ix, 16. 31. 100. x, 20. 28. 127. P. i, 26. 116. ii, 209. 360. 438. iii, 18. 92. 144. iv, 44. 93. 122. v, 155. 232. ix, 14. 83. x, 606. 1060. xiv, 37. A. 540. 1081. H. 117. 311. Ps. 628. S. i, 439. ii, 1077 laniabere feris P. iii, 117 orbis H. 248 statu is effingere S. ii, 750
Membratim P. v, 112
Membris C. vi, 22. vii, 194. viii, 78. xii, 84. P. ii, 911. iv, 127. v, 112. 428. x, 138. A. 407. 763. 817. 939. 963. H. 886. Ps. 26. 291. 363. 725. S. ii, 58. 381
Membrorum P. ii, 219. x, 774. A. 684. 1051. H. 919. S. ii, 164
Membrum C. ii, 90
Memento C. vi, 125. x, 835. P. xii, 66
Memet P. x, 899
Memini C. iii, 198. P. xi, 14. A. 450. H. 790. S. ii, 919
Meminisse H. 461. Ps. 383. S. i, 163
Meminit A. 302. Ps. 25. H. 658. S. i, 490
Memor C. vii, 161. x, 29. P. vi, 83. vii, 39. A. 344. H. 736 est Ps. 627 sit S. ii, 213 sum mei S. i, 646
Memorable P. x, 751 saeculis opus Ps. 659
Memorabilis S. i, 105 annis P. iii, 188 virtus Dei A. 1059
Memorant P. xiii, 80. H. 178. Ps. 554. S. ii, 970
Memoras S. ii, 580
Memorat P. iv, 163
Memoratur A. 22
Memorem animum H. 379
Memorem (verb.) A. 672
Memorent S. ii, 459
Memores (adj.) Ps. 381
Memphim S. ii, 923
Memphitica (plur.) S. ii, 530
Memphitidis H. 463
Mendacis H. 337
Mendax C. ii, 102. A. 252. 441. 958. 1052. Ps. 557 imago C. vi, 46
Mendicat P. ii, 248
Mendosa (sing.) P. ix, 80
Mendosus A. 976
Mendum non capit A. 977
Mens C. pr. 32. i, 32. 59. ii, 111. vi, 13. 33. 136. ix, 82. xii, 149. P. pr. 4. i, 30. ii, 208. x, 519. 582. A. 630. H. pr. 57. 279. 364. 630. 687. 895. 946. Ps. 6. 199. 248. 774. S. ii, 384. 386. 591. 876. 1057. 1071 una sacrorum P. ii, 436
Mensa (nom.) P. xi, 171
Mensae (sing.) Ps. 531. D. 148
Mensam C. viii, 71. Ps. 360
Mensas C. v, 99. vii, 162. A. 714. S. ii, 943
Mense P. x, 782. S. i, 237. 246
Mensibus P. xi, 195
Mensis affatim plenis (mensa) C. viii, 14
Mensis (mensis) P. xi, 232
Menstrualem P. x, 538
Menstruam lunam C. xii, 10
Mensura (nom.) C. x, 144
non Mensurable spatium A. 813
Menta P. x, 908. H. 749
Mento C. ii, 49. x, 34. P. x, 346. xii, 18. A. 930. H. 160. 343
Mentem C. vi, 114. x, 166. P. v, 359. 361. xiii, 13. A. 422. H. pr. 56. 383. 513. 533. Ps. 203. S. ii, 32. 442
Mentes P. i, 99. x, 79. xiii, 80. H. 426. Ps. 351. 386. S. i, 375. ii, 145
Mentibus P. x, 435
Mentis (mens) C. vii, 10. 19. ix, 58. xi, 95. P. ii, 224. 552. x, 313. 368. 658. 966. A. pr. ii, 17. H. 61. 609. 701. Ps. 148. 585. 741. 767. 840. S. ii, 102. 164. 249. 332. 628 secreta C. ii, 16
Mentita (sing.) Ps. 684
Mentitos H. 88
Mentitum pondus S. ii, 645
Mentitur externam formam H. 266 minas P. x, 290
Mentitus A. 964. Ps. 792
Mentium C. i, 3
Mento H. 411
Mentorem P. x, 291
Mentum P. ii, 283. x, 560. Ps. 592
Meorum P. ii, 236. iv, 196. x, 723. A. 1051. S. ii, 183
Meos P. vi, 79
Mera (sing. nom.) A. 26. 961. S. ii, 744 (abl.) P. vi, 91
Mercata (sing.) Ps. 874
Mercator C. ii, 43
Mercatori S. ii, 791
Mercatus (subst. plur.) A. 710
Mercatus (part.) Ps. 534. D. 17
Merce P. xiii, 43
Mercede P. x, 970. D. 150
Mercedem D. 177
Merces (sing.) P. xiv, 122 sanguinis v, 3
Mercis P. x, 476
Mercurius S. i, 87. ii, 519
Mercamur S. ii, 122

- Mercare* P. x, 107. A. 538
Meremur C. vi, 117
Mereri S. ii, 806
Meretricis Ps. 49
Meretrix P. x, 228. H. 316. S. i, 144.
 ii, 784. D. 62
Meretur P. x, 1065
Mergam P. v, 437
Mergant D. 35
Mergendis S. ii. pr. 15
Mergere S. ii. pr. 36
Mergi (infin.) P. vii, 28. S. i, 26. D.
 144
Mergis animas in Tartara Ps. 90
Mergit C. ix, 57. P. xiv, 115. D. 140
Mergitur C. xii, 18. P. x, 1012 tenebris
 (ibid.) 473
Mergunt S. ii, 463
Meri (subst.) D. 129
Merita (adj. sing.) C. iii, 151
Meritas P. xiii, 95. H. 866
Meriti (subst.) Ps. 778. S. ii, 823. 1116
 insignem virum P. vii, 1
Meriti (adj.) male de populo S. i, 25
Meritis (subst.) C. pr. 36. v, 38. xi,
 110. P. xiii, 33. A. 883. H. 666. S.
 i, 129. 617. ii, 209. 749 esse primum
 civium x, 113 illustres S. i, 594
Merito (subst.) S. ii. pr. 48
Merito (adv.) H. 40. S. ii, 171. 475. 661
Meritoria (subst. plur.) H. 762
Meritorum (subst.) H. 889. 931
Meritos Ps. 889. S. ii, 467
Meritum (subst.) H. 667. 689. S. i, 444.
 ii, 488. 795. 1101
Mero (subst.) P. vi, 131. Ps. 370. S. i,
 134
Mero (adj.) A. 431
Mersa P. x, 371. xi, 154. Ps. 263
Mersandam H. 834
Mersare S. ii. pr. 59
Mersatur C. xii, 122
Merserat C. ix, 18
Mersi formicis P. v, 243
Mersimus A. 221
Mersis H. 928 febris P. ii, 251
Merso S. i, 296 sole C. v, 3
Mersos P. xiii, 84
Mersum P. xii, 15. H. 961. S. ii, 326
Meruere S. ii, 504
Merueritis C. iv, 51
Mervi P. xi, 178. H. 939. 940
Mernit C. v, 33. P. iii, 57. vi, 128.
 xiii, 87. H. 755. 787. Ps. 556. D. 93
Messem A. pr. ii, 55
Messes S. ii, 1038
Messiam P. x, 17
Messia S. ii, 959
Messoribus C. iv, 59
Meta S. i, 324 noctis C. i, 79
Metalla P. x, 330. H. 260
Metalli C. vii, 79
Metallis P. ii, 191. H. 104
Metallo P. x, 1085. xi, 193. A. 512.
 H. 743. Ps. 140. S. i, 348. ii, 837
Metallum C. xii, 198. S. ii, 287
Metando P. xi, 151
Metas P. iii, 104 statuit S. i, 542
Metatura (sing.) Ps. 825
Metenda (plur.) P. x, 1066
Metite P. iii, 203
Metro P. iv, 162
Metu P. ix, 26. x, 721. 819. Ps. 438.
 709
Metuenda (sing.) S. ii, 171 (plur.) S.
 ii, 388
Metuit A. 145. S. ii, 1052
Metum A. 1081
Metunt C. iv, 93
Metus (sing.) Ps. 464. 629. S. i, 152
Meum P. ii, 356. vi, 57. x, 18. S. ii,
 234
Meus P. x, 187. 442. 444. 1007
Mi (dat.) P. x, 137
Micam P. xiii, 81
Micans A. 24. 87
Micant C. v, 142. H. 419. Ps. 862
Micantem Ps. 334
Micantior sole C. v, 44
Micarum A. 718. D. 147
Micat arte loquendi H. 202
Micet C. vii, 79
Micuisse P. v, 352. H. 175
Mihi C. pr. ii, 31. iii, 21. 40. 71. 95.
 166. P. ii, 129. v, 138. x, 476. S. ii,
 168
Mihimet S. ii, 265
Miles C. ii, 39. P. v, 293. x, 61. xiv,
 65. Ps. 451. S. ii, 31. 517 Dei P.
 v, 117
Militat P. i, 33 sub principe H. 395
Millite A. 216. Ps. 5. 195. 206
Militent P. x, 428
Milites (subst.) P. i, 32. x, 42. 451
Militet ipsi H. 549
Militis C. pr. 19. Ps. 575. 647. S. i,
 495. ii, 439
Militiam malorum Ps. 159
Militum P. v, 465
Mille C. v, 111. vi, 142. x, 108. P. i,
 70. ix, 11. x, 177. 407. 513. 614.
 624. 670. 737. 1031. A. 186. 805.
 H. 376. 435. 619. Ps. 36. 872. S. i.
 pr. 63. 199. ii, 84. 236. 580
Milleformis demonum pestis C. ix, 55
Millia C. ix, 60. xi, 30. P. iii, 62. ix,

71. xiii, 39. A. 453. H. 96. 413.
 Ps. 168. 482. 605. S. i, 517. ii, 447.
 D. 146 *sestertiorum* P. ii, 76
Millibus A. 764. D. 19
Mimica (plur.) S. i, 631
Mimico cavillo P. ii, 318
Minacem judicem C. vii, 103
Minaces P. x, 706. A. 1083 *habitu facies* H. 399
Minaci H. 948
Minacibus C. v, 49
Minacis P. v, 290. x, 203. Ps. 651
Minantur P. vi, 101
Minari P. x, 285
Minaris sublime Ps. 288
Minas P. x, 290
Minatur C. vi, 88. P. x, 1102. Ps. 196. 325
Minax P. ii, 184. Ps. 295 *majestate* S. ii, 1083
Minerva P. xiv, 27. S. ii, 534
Minervæ P. x, 275. A. 455
Minetur S. ii, 461
Minimi (sing.) C. x, 144
Minimis H. 81
Minimum H. 952
Minio P. xi, 130
Minis P. v, 420. xiv, 17
Minister C. ix, 29. P. ii, 47. v, 31. vi, 67. A. 481. 720
Ministeria P. iii, 114
Ministeriis P. ii, 231
Ministra cordis (lingua) P. x, 772
Ministræ avis sigillum (aquilæ) P. x, 234
Ministram P. x, 945
Ministranti S. i, 341
Ministrat P. ii, 214
Ministri (sing.) A. 579. H. 959. Ps. 461 (plur.) P. x, 446. 817
Ministris C. vi, 59. x, 73. A. 193. D. 126
Ministros P. v, 212. vi, 23. x, 691. 1075. H. 166. 393. Ps. 69. S. i, 217
Ministrum S. i, 393
Minitantem A. 490
Minitaris P. ii, 186. v, 187
Minor (oris, comp.) C. viii, 57. P. v, 428. xii, 18. A. 255. Ps. 711. S. i, 322. ii, 99. 1011
Minorem P. x, 597. A. 814. S. i, 314
Minores S. i, 55
Minoris H. pr. 8. S. i, 607
Minus S. ii, 238
Minuat P. xi, 242
Minnit A. 274. Ps. 85
Minus C. vii, 46. P. iv, 125. x, 656. xiii, 100. xiv, 13. S. i, 525. ii, 986. 1087 *nec* P. xi, 203 *interea* Ps. 467 *non quam* S. i, 252 *virium* P. ii, 214
Minuta (abl.) A. 954 *voce* A. 848
Minutas P. x, 1077. Ps. 146
Minutatim P. xi, 119
Minutis C. xii, 113. P. ix, 12. x, 1020 *ambagibus* A. pr. ii, 21
Minuuntur H. 21
Mira (sing.) P. ii, 491. xi, 175. A. 588 (plur.) P. x, 4. A. 649
Mirabere S. ii, 717
Mirabile S. i, 297
Miracula P. vii, 71. x, 624. A. 138. 378. 405. S. ii, pr. 21
Miraculis P. x, 960
Miraculo P. v, 326
Miraculum P. x, 855 *vulneris* C. ix, 85
Miramur S. ii, 555
Miranda (sing.) D. 180
Mirantum Ps. 322
Mirantur Ps. 306. 335
Miraris P. ii, 302. ix, 94. A. 888
Mirata (sing.) S. i, 99
Miratur P. x, 964. xiv, 94. A. 483. D. 107
Miratus C. vii, 191
Mirere P. ii, 171. xi, 23. H. 863
Mirifica vice C. iii, 161
Mirificis P. vii, 42
Miris P. vii, 29 *modis* ii, 314
Miro S. i, 633. ii, 145. x, 291. 306
Mirum H. 248. Ps. 659. S. i, 267. ii, 955
Misceat P. i, 60. ii, pr. 9
Misceatur C. vii, 200
Miscebat S. ii, 599
Miscent P. i, 99. A. 389. S. ii, 1107
Miscere S. i, 538
Misceret Ps. 42
Misceri S. ii, 549
Miscet C. x, 114. A. 431. Ps. 175. 523. 882
Miscuit H. 789
Miser S. ii, 228
Miserabile S. i, 468 *visu* P. ix, 13
Miseræ (sing.) H. 608. S. i, 179
Miseram (adj.) C. iii, 183
Miseranda (sing.) P. iii, 71. A. 509 (plur.) A. 402
Miserando Ps. 580
Miserans C. x, 62. H. 509. S. i, 415
Miseras (adj.) S. ii, 723
Miserat S. ii, 533 *edicta in mundum* P. 1034
Miserate labores hominum Christe Ps. 1
Miseratus P. ix, 85. xiii, 68 *urbem Romanulam* P. ii, 412
Miserere P. v, 557. A. 342
Miserescite S. i, pr. 84
Miseret me sacrorum P. x, 166
Miseri (sing.) H. 845 (plur.) P. xi, 29.

- Ps. 206. S. i, 239. ii, 203
 Miseric (adj.) C. vi, 19. H. 153. 378.
 S. i, 153. ii, 465. 1070
 Miserit signum terris cremandis C. xi,
 106
 Miserorum H. 442. S. i, 386. ii, 1124
 Miseros H. 312. Ps. 81. 232
 Miserrime (voc.) P. x, 1008
 Miserum P. x, 491. A. 404. S. i, 70.
 458. ii, 682
 Misit A. 114. 1006
 Missa (sing.) A. 831. H. pr. 10 (plur.)
 P. i, 83
 Missile Ps. 151
 Missis A. 346
 Missos P. vi, 120
 Missu Ps. 708
 Missum P. v, 375. A. 114. S. ii, 770
 Missus C. iv, 15. vi, 8. D. 119
 Mite S. ii, 680
 Mitem S. ii, 1095
 Mitescere P. xiii, 66. A. 659
 Mithridatem S. ii, 561
 Mitia C. iii, 77
 Mitibus C. v, 133
 Mitifici (gen.) D. 77
 Mitificos H. 964
 Mitigans P. x, 1067
 Mitigat P. v, 436 cor liquor ambrosius
 P. xiii, 12
 Mitiores P. x, 407
 Mitis C. ix, 89. A. 300. 767 ultor
 (Deus) C. vii, 101
 Mitra (nom.) Ps. 358 (abl.) P. x,
 1013
 Mittere S. i, 511. ii, 938
 Mittit H. 883. D. 70 ad cœlum suspi-
 ria H. 380
 Mittunt C. iv, 69
 Mixta (sing.) Ps. 350. A. 818. H. 613.
 S. ii, 212
 Mixtim P. vi, 141. x, 848. A. 1009.
 H. 78. S. ii, 419
 Mixtis P. vi, 152. Ps. 10
 Mixto S. ii, 616
 Mixtum Ps. 790 pice bitumen P. v,
 199
 Moabitidis H. 779
 Mobile P. x, 935. xi, 114. A. 110 in-
 genium H. 547
 Mobilem C. ix, 82
 Mobiles P. x, 79
 Mobilibus C. v, 26. 141
 Mobilis C. pr. 45. P. v, 441. A. 210.
 S. ii, 317. ii, 801 liquor profundi
 (maris) C. ix, 50
 Mobilitas sæcli P. xiv, 99
 Mobilitate A. 671. H. 740
 Moderamina S. ii, 231
 Moderamine C. pr. 16. A. 27. 831. H.
 195. 247. S. i, 90. ii, 74. 621
 Moderaminis Ps. 274. S. ii, 990
 Moderans C. viii, 2
 Moderante H. 934
 Moderator P. ix, 31. S. i, 9
 Moderatrix ligula P. x, 978
 Moderatum A. 47
 Moderatur A. 634. Ps. 277
 Modesta (sing.) Ps. 109. S. ii, 1098
 gradum P. iii, 23 (plur.) P. xiii, 31
 Modestia (nom.) Ps. 635
 Modica (plur.) A. 734
 Modicis A. 735
 Modico Ps. 620
 Modicum est A. 875 salis P. iii, 122
 Modis P. i, 106. vi, 152. x, 880. xi,
 54. A. 209. 730. 852. S. i, 289. ii,
 20 miris P. ii, 314
 Modo (subst.) C. iii, 115. P. v, 164. A.
 iv, 892. 1079
 Modos D. 91
 Modulamina H. 317
 Modulamine A. 844
 Modulantia Ps. 658
 Modulata (sing.) C. iii, 35
 Modulis C. v, 123
 Modulos A. 846
 Modum C. iii, 179. P. i, 77. x, 313.
 342. 554. H. 238. 332. Ps. 612. S.
 ii, 135 in P. ii, 381 fulminis P. xiv,
 46
 Modus P. iv, 169. v, 432. x, 1129. A.
 855. 909 abstinendi laxus ac liber C.
 viii, 65
 Mœchi (sing.) Ps. 63
 Mœchorum furta calent P. x, 183
 Mœchus S. i, 58
 Mœnia C. vii, 143. P. iii, 190. vii, 3.
 H. 494. 735. 759. S. i, 50. 411. ii,
 73. 967
 Mœnibus Ps. 671. S. ii, 359. 371. ii,
 610
 Mœnium P. ii, 416
 Mœrent A. 444
 Mœrente C. ix, 80
 Mœror H. 396
 Mœrore P. xi, 135
 Mœsta (sing.) C. vii, 141. x, 117. P.
 xiii, 96. xiv, 40. Ps. 541. S. ii, 545
 Mœstis P. i, 50
 Mœstos Ps. 699 pavore C. vi, 47
 Mola (nom.) S. ii, 949
 Molæ (sing.) P. vii, 25. S. i, 203. ii, 23
 Molam P. iii, 129. 199
 Molarem silicem Ps. 418
 Molares C. vii, 119
 Molaris ponderis saxum P. v, 489
 Mole P. xi, 13. H. 905. S. ii, 227 præ-

darum Ps. pr. 27
 Molibus A. 718
 Molita (sing.) H. 166
 Moliti (plur.) S. i, 537
 Molitus P. x, 336
 Molle C. vii, 181. P. ix, 56. x, 784.
 H. 325. 811 succinctam Dianam P.
 x, 281
 Mollem P. v, 500. A. 1029. Ps. 233
 Molles C. v, 115. P. x, 801
 Mollescere cultu H. 283
 Molli C. x, 126. H. 309. Ps. 792. S. ii,
 1088. D. 189
 Mollia A. 1017. S. ii, 513. 588 verba
 P. v, 17
 Mollibus P. v, 278. 365. 416. S. ii, 148.
 habenis C. viii, 2
 Mollior A. 428
 Mollire P. v, 335. Ps. 314. S. ii, 933
 Mollis (adj.) P. ii, 328. x, 715. xiv, 72.
 S. i, 116. 436
 Mollissima (sing.) H. 293
 Mollitus Deus C. vii, 171
 Momenta S. ii, 184. 481
 Momentis A. 681
 Momorderat S. i. pr. 57
 Momordit P. x, 904
 Monebat A. 972
 Monentem H. pr. 40
 Monens P. vi, 124
 Moneo H. 704
 Monet C. iii, 89. x, 65. A. 344. S. i,
 38
 Monetæ (sing.) P. ii, 56. Ps. 526
 Monile P. ii, 305. Ps. 449
 Monilia Ps. pr. 30 fulva P. iii, 22
 Monilibus C. vii, 148
 Monitis H. 739
 Monitum (subst.) A. 579
 Mons Ps. 654
 Monstra (subst. plur.) P. i, 69. ii, 451.
 S. i, 434. 452. 637 Deum rusticorum
 P. x, 241
 Monstrans Ps. pr. 63
 Monstrarant S. i, 201
 Monstrare A. 703
 Monstras C. v, 8. x, 19
 Monstrat P. ix, 20. x, 162. xi, 134. A.
 173. 700. 836
 Monstrata (plur.) S. i, 523
 Monstravit P. xi, 36
 Monstret S. ii, 897
 Monstri C. vii, 127. A. 400. Ps. 130.
 275. 466. 715
 Monstris H. 99. Ps. 723. S. ii, 40.
 856
 Monstro (subst.) C. vi, 103
 Monstrum P. x, 77. Ps. 565
 Monstruosus P. ii, 7

Monte P. ii, 364. A. 227. S. i, 584
 Montes H. 881 monetæ P. ii, 56
 Montis C. vii, 136. P. xi, 166. D. 37.
 178
 Montium P. x, 85. 331
 Monuit C. vi, 67. S. ii, 571
 Monumenta C. x, 54. P. iv, 46. x, 1132.
 xi, 18. A. 1022. H. 724. 749. Ps.
 149. S. i, 403. 506
 Monumentum D. 151
 Mora (nom.) nulla jam restet P. v, 509
 nec P. iii, 131. xii, 27. A. 755 (abl.)
 P. iii, 42
 Moram H. 211
 Moræ (sing.) Ps. 116
 Morari Ps. 727
 Morarum P. ii, 338. x, 813 tædio æger
 P. v, 355
 Moras P. vii, 80 animæ P. ix, 87
 Moratur D. 18
 Moratus P. x, 671
 Morbi (sing.) A. 1077. S. i, 2
 Morbis C. ix, 31. P. i, 26. 112. A. 965.
 S. ii, 994
 Morbo C. viii, 33. P. ii, 264
 Morborum H. 390. Ps. 8. D. 129
 Morbos P. x, 483. A. 1083. S. ii, 967
 Morbas C. x, 105. P. ii, 223. A. 1072.
 H. 118
 Mordacibus Ps. 349
 Mordax C. x, 83. P. x, 260
 Morde A. 980
 Mordet P. x, 526
 Mordicus (adv.) C. vii, 118. H. 591.
 S. i. pr. 29
 More C. viii, 53. P. xi, 223. A. 465.
 Ps. 130. 249. 467. S. i, 220. 459.
 ii, 189. 199. 372 animæ C. iii, 197
 proprio vivere S. ii, 83 ranarum P. ii,
 244 suo S. ii, 921
 Morem P. ii, 66. S. i, 245. ii, 69. 272.
 307 in S. i, 63 crucis P. vi, 107
 Mores P. ii, 422. H. 761. S. ii, 298.
 399 crimine fermentati A. 354
 Mori (verb.) C. iii, 185. P. vii, 85. xiv.
 20. A. 1056. H. 154. 832. Ps. 186
 Moribundum C. x, 3
 Moribundus S. ii, 136
 Moribus P. iii, 24. H. 457. S. i, 177.
 ii, 136. 687
 Moriens P. x, 643
 Morientibus A. 206
 Moris S. ii, 355. 361
 Moritur C. iii, 187. P. x, 644. A. 1049.
 Ps. 161
 Moriturum H. 587
 Moror Ps. 547
 Mors C. pr. 30. vi, 92. x, 89. 120. xi,
 116. P. i, 22. ii, 330. 339. iv, 139.

160. 179. v, 52. 357. vi, 24. 57. x,
135. 390. 401. 606. 839. xiv, 90. A.
767 (his) 940. 943. 945. 1054. H.
149. 838. D. 170 *Christianis ludus*
est P. v, 64 *templorum* P. ii, 510
Morsibus H. 375. 572
Morsum S. i. pr. 51
Morsus (subst. sing.) P. v, 271. x, 807
(plur.) D. 46
Morsuum pericula sentit P. x, 30
Mortale C. xi, 45. P. x, 602. A. 561.
858. 994. H. 407 *laborans* A. 37.
Ps. 765. S. ii, 882 *genus* P. ii, 426
Mortalem A. 300. 435. S. ii. pr. 37
Mortales A. 47. 505. H. 416. 789. S.
ii, 915
Mortali P. vii, 63. A. 265. 836. 849.
Ps. 75. S. i. pr. 83. 268
Mortalia P. x, 308. A. 156. 166. 775.
S. ii, 110. H. 121. 149. Ps. 493. S.
i, 429. ii, 599. 657. 851
Mortalibus C. ix, 9. P. x, 601. A. 128.
H. 627. S. i, 312
Mortalis C. ix, 93. A. 644. 991. S. i,
169. ii, 111. 244. 317. D. 139
Mortalium C. vii, 174 *vis cæca* C. xi,
33
Morte C. iii, 185. ix, 16. x, 68. 158.
P. ii, 19. iv, 92. v, 541. viii, 4. ix,
61. x, 65. 878. xi, 64. xii, 6. A.
539. 990. 1048. 1065. H. pr. 63. 585.
Ps. 99. 275. S. i, 476. ii, 177 *vin-*
cere hostem P. i, 27
Mortem C. iv, 98. x, 17. P. ii, 19. v,
542. vi, 78. x, 644. A. 944. Ps. 33.
595. S. ii, 184
Mortes P. i, 383. S. ii, 675. 1092. 1124
Morti C. iv, 44. P. iv, 115. v, 155. A.
1043
Mortibus P. v, 134
Mortifer P. xiii, 79
Mortiferas flammæ Ps. 55
Mortiferi (sing.) A. 68. S. i, 372
Mortiferis Deis P. iii, 30
Mortifero C. iii, 108. H. 419
Mortiferum Ps. 119. S. i. pr. 32
Mortificata corpora C. x, 93
Mortis C. i, 26. 69. iv, 12. ix, 76. 94.
xi, 47. xii, 76. 164. P. i, 25. ii, 34.
334. iii, 40. iv, 114. v, 291. 356. 362.
528. vi, 114. vii, 53. x, 90. 819.
xii, 13. xiv, 9. A. 100. 1078. H. pr.
27. 371. 721. Ps. 89. 431. S. ii, 897
indole P. iii, 2
non Mortuus, sed data somno res C. x,
56 (plur.) C. iii, 191. x, 122. A.
233. 442. S. ii, 198. 760
Mortuæ (sing.) P. x, 808
Mortuarum H. pr. 29
Mortui (plur.) C. xii, 207
Mortuo P. v, 386
Mortuorum C. ix, 106. P. v, 35. x,
37
Mortuos C. ix, 74, 95
Mortuum P. x, 638
Mortuus C. xii, 208. P. v, 35. x, 1049.
A. 230. 1058. 1079
Morum (gen. plur.) P. ii, 224. x, 167.
A. 805. 556. H. 949. Ps. 726. 913.
S. i, 14. 457. ii, 433 *culpa* C. vi,
49
Mos S. i, 244. 453. ii, 274. 278. 368
edendi C. vii, 147 *est* x, 50 *suus*
cuique genti S. ii, 89 *fuit* *hic* S. ii,
295 *patrius* S. i, 154
Mota est Ps. 130
Motatum H. 597
Motibus C. vii, 92. xii, 14. P. ii, 62.
H. 723
Motu P. x, 894. A. 87. H. 74
Motus (subst. plur.) S. ii, 638
Move P. x, 2
Moveant S. ii, 577
Moveat H. 638
Movebatur P. x, 757
Movebit H. 502
Moveor S. i, 592
Moverant castra C. v, 42 *vulgus ira et*
metu P. ix, 26
Moverat C. x, 112
Movere (infin.) P. x, 174
Moveri P. xii, 42
Moverit P. x, 24. S. ii, 918
Movet P. iii, 111. Ps. 394. S. ii. pr. 8
fores P. iii, 43 *pulmonem derisus* P.
x, 248 *non te lupanar Cypridis* P. x,
230
Movisset P. x, 867
Moyse D. 53
Moyse C. v, 31. 63. vii, 37. xii, 144.
P. vi, 86. H. 340. D. 51
Moysi A. 51. D. 86. 88
Mucrone C. xii, 110. P. v, 264. x, 452.
485. xiv, 68. Ps. 472
Mucronem Ps. 678
Mucronibus Ps. 705
Mucronis Ps. 145
Muculentis naribus P. ii, 282
Mugientium taurorum P. v, 76
Mugire A. 620
Mugitibus S. i, 218
Mugitus tubarum (plur.) H. 920
Mulceat C. viii, 20
Mulcet Ps. 331 *oblectamine* P. ii, 392
Mulctra C. iii, 66
Muliebre C. iii, 129. H. 740

- Muliebris P. x, 157. H. 280
 Mulier C. iiii, 127. 130. ix, 40. P. x,
 837. A. 587. H. 714. 745. Ps. 64. S.
 ii, 60
 Muliervula (nom.) P. x, 691
 Multa (sing. nom.) P. pr. 13. v, 219.
 H. 778. 953 (abl.) P. iv, 59. Ps. pr.
 13. S. i, 27. 106. ii, 846. 997 (plur.)
 C. ii, 59. P. iiii, 62. ix, 71. x, 200.
 563. 675. A. pr. ii, 7. 312. 712. H.
 95. 659. Ps. 427. 484. S. i, 454. ii,
 305. 447. 879 sapit A. 853
 Multas C. pr. 26. A. 398. H. 823
 Multi (sing.) A. 39 (plur.) C. ix, 97.
 S. ii, 487
 Multicolor fucus P. xi, 124
 Multicolora C. iiii, 104
 Multifida (sing.) S. ii, 853
 Multifidum S. ii, 773
 Multiformes facies C. vi, 37
 Multimodis C. v, 83. A. 990 flagellis
 C. vii, 139 floribus P. iiii, 200
 Multimodo C. iiii, 64
 Multiplex P. x, 878
 Multiplicans Ps. 626
 Multiplicare Ps. 171
 Multiplices (adj.) A. 415. S. i, 75
 Multiplicetur S. ii, 843
 Multiplici Ps. 636. S. ii, 838
 Multis P. v, 321. x, 113. 567. xi, 27.
 xiv, 15. A. 704. Ps. 151. S. ii, 29.
 895. D. 172
 Multo (adj.) C. vi, 55. ix, 90. P. vi,
 63. ix, 31. x, 915. xiv, 104. A. 460.
 H. 118. Ps. 165. 369. 405. 578. 752.
 835. S. i, 126. 418
 Multo (adv.) P. x, 618
 Multorum S. ii, 673
 Multos P. x, 92. xi, 68. H. 855. Ps.
 490. S. i, 530. ii, 344
 Multum (adv.) S. ii, 505 freti P. v, 471
 Mulvius S. i, 483
 Munda (plur.) D. 187
 Mundana (sing.) machina H. 249 (plur.)
 A. 113. S. ii, 127
 Mundanus (sing.) A. 362
 Mundani (sing.) Ps. 496
 Mundanis Ps. 587
 Mundi (subst. sing.) C. ii, 2. 65. iv,
 77. vii, 202. ix, 10. x, 88. xi, 108.
 P. i, 12. iv, 6. 111. x, 379. 609. xiii,
 63. xiv, 114. A. pr. ii, 29. 624. 733.
 H. pr. 49. 69. 116. 208. 333. 341.
 376. 508. 541. 554. 736. 845. 879.
 918. Ps. 210. S. i, 372. 545. 620.
 ii, 321. 277. 458. 757.
 Mundiali gloria C. i, 90
 Mundialis aula P. i, 41
 Mundo (subst.) C. iv, 57. P. vi, 157.
 x, 622. S. i, 314. 427. ii, 133. 1001
 Mundum C. pr. 22. P. ii, 419. x, 84.
 545. xiii, 6. A. 724. H. pr. 17. 98.
 144. 196. 549. 681. S. ii, 96. 584.
 987
 Mundum (adj.) cor C. i, 84
 Mundus (subst.) C. vii, 84. ix, 81. xi,
 64. P. xiv, 97. H. ix, 207. Ps. 523.
 714. S. ii, 634 servit S. ii, 798
 Munera C. iiii, 34. 77. x, 135. xii, 62.
 P. i, 83. iiii, 207. iv, 8. v, 209. xiv,
 35. H. 77. S. i, 618. ii, 377. 798
 Munere C. viii, 32. P. i, 9. ii, 128. iv,
 64. x, 789. xi, 24. A. 869. H. 634.
 709. 913. Ps. 603. 787. S. i, 157.
 396. ii, 109. 596. 826. D. 8
 Muneribus C. iv, 73. v, 25. P. xi, 218.
 A. 632. H. 275. 322. 659
 Muneri P. ii, 562. v, 519. S. ii, 109
 Munerum P. x, 785. H. pr. 4
 Munia Ps. 821 omnia naturæ A. 231
 poenæ minalis P. v, 290
 Municeps P. ii, 554
 Munimine A. 533
 Munus C. viii, 58. P. pr. 29. v, 407.
 x, 931. Ps. pr. 43. 772
 Murali strage Ps. 538
 Muralibus S. i, 615
 Muribus A. 738
 Murices C. vii, 156 petrarum P. v, 446
 Muris H. 493. 737
 Murmur P. i, 17. vi, 55. ix, 16. A. 477.
 848. S. i, 603
 Murmura P. ii, 536. S. ii, 1107
 Murmurans P. v, 417 fluente P. xii, 32
 Christum sub pectore S. i. pr. 36
 Murmuranti fine C. vii, 128
 Murmure S. i, 96
 Murmuro P. ix, 102
 Murorum S. ii, 385
 Muros H. 482
 Murum ferire machinis P. i, 38
 Musa S. ii, 54
 Musci relucet P. xii, 40
 Musica (adj. sing.) A. 343
 Mussans S. i, 478
 Mussat H. 774
 Musta (plur.) P. x, 183. S. ii, 218
 Musto S. i, 127
 Muta (sing.) S. ii, 816. 949 (plur.) A.
 392. S. ii, 873 marmora P. xi, 9
 Mutabile S. ii, 325
 Mutabilis H. 768
 Mutas (sing.) A. 442
 Mutam P. x, 995
 Mutare D. 192
 Mutaret A. 160
 Mutata (sing.) A. 275. S. ii, 304
 Mutilet Ps. 829

- Mutis C. xi, 80. P. x, 953. S. i, 300
 stupore P. x, 75
 Mutos P. x, 5
 Mutua (plur.) C. iii, 116. H. 931. S. ii,
 223. 600 post multi sermonis A. 39
 Mutus, disertus P. x, 1000
 Myrmillonis S. ii, 785
 Myronis P. x, 269
 Myrrha (nom.) C. x, 51
 Myrrha (sing.) A. 631. D. 106
 Myrrham C. xii, 64
 Myrrhea dona A. 646
 Myrrheus C. xii, 71
 Mysteria P. x, 168. xiii, 91. A. 290.
 D. 188
 Mysteryarches P. ii, 350
 Mysteris P. x, 217
 Mysterio C. vii, 6. H. pr. 43
 Mysterium P. x, 589
 Mystica (sing. nom.) Ps. 372 (abl.) Ps.
 pr. 58 (plur.) C. iii, 28. P. xiii, 20.
 H. 461. Ps. 664. S. i, 399
 Mystice vanitatis P. x, 251
 Mystica C. v, 108. P. v, 186. x, 646
 Mysticum jus P. x, 1063 lavacrum P.
 vi, 29
 Mysticus D. 55
- N.
- Nænas C. xi, 34
 Nam C. i, 41. iii, 198. iv, 86. v, 96.
 vii, 42. 72. x, 79. P. i, 11. iv, 70
 Namque C. i, 53. iii, 151. vii, 86. P.
 v, 49. xi, 41. 157. xii, 33. A. 788.
 H. pr. 11. Ps. 3. S. ii, 876
 Napæas S. i, 303
 Narbo P. iv, 34
 Nardo fragrasse C. xi, 68
 Nardum Ps. 359
 Nare (verb.) C. v, 79
 Nares (subst.) P. ii, 391. H. 314
 Naribus P. ii, 282. H. 301
 Narras P. iv, 120
 Narravi P. x, 151
 Nascatur Ps. 760
 Nascendi A. 250. H. 601
 Nascendo A. 1007. Ps. 84
 Nascente P. x, 622
 Nascentem C. xi, 69. A. 816
 Nascentes C. xii, 128
 Nascentibus H. 245. S. ii, 71. 222
 Nascentis H. 341. S. ii, 277
 Nasci C. iv, 19. A. 1035. H. 173
 Nascitur P. x, 406. A. 79. 914. H. 356.
 607. Ps. 667. S. ii, 395 terris Chris-
 tus C. xi, 3
 Nasse S. i. pr. 60
 Nata est P. iv, 77. x, 264
 Natæ (adj. sing.) S. ii, 512
- Natale H. 606. S. ii, 155 caput viti-
 orum H. 204
 Natalem diem P. xi, 196
 Natali H. 456. S. ii, 482
 Natalibus Ps. 216 ortus non usitatis C.
 vii, 56
 Natalis A. 873. H. 381 dies C. xi, 49
 Natantes nymphas P. x, 243
 Natat S. ii, 813
 Natatibus C. v, 143. P. vii, 29. x, 1054
 Natatiles P. x, 332
 Natatu A. 684
 Natatum (subst.) Ps. 656
 Natatus (plur.) P. x, 950
 Nate (subst. voc.) P. x, 721. 736. S. ii,
 1119
 Nate (part. voc.) Deo A. 418 sceptris
 A. 418
 Nates (subst. plur.) P. x, 697
 Nati (subst. sing.) C. xii, 48. A. 179.
 239. S. i, 46 (plur.) D. 85
 Nati (part. sing.) A. 290 (plur.) Ps. 223
 Natio C. xi, 63
 Nationum P. x, 372
 Natis (subst.) P. x, 778
 Nativo Ps. 854
 Nativum S. ii, 243
 Nato (particip.) C. vii, 140
 Natorum (subst.) Ps. 563
 Natos (subst.) P. x, 179. H. 570. 620.
 636. Ps. 479
 Natum (Dei : subst.) A. 123. 180. 241.
 242. 245. 275. 283 infusum a Deo
 A. 23
 Natum (particip. adj.) A. 251. 271. D.
 110
 Natura (nom.) P. x, 270. 324. 439.
 529. 644. 948. A. 84. 212. 819. 909.
 919. 975. 1042. 1044. H. pr. 53. xvii,
 192. 231. 349. 544. 803. 821. Ps.
 515. 842. 904. S. ii, 99. 196. 234.
 318. 793. 992. 995 (abl.) H. 16
 Naturæ (sing.) P. x, 941. xi, 479. A.
 231. 557. 635. 903. 925. H. 47. 263.
 305. 902. Ps. 612. S. i, 327. ii, 130.
 797. 802. 925
 Naturalis H. 33
 Naturaliter C. vii, 181
 Naturalium P. x, 653
 Naturam A. 105. 877. 934. 935. H. 620.
 848. Ps. 72. 77. S. i, 12. ii, 188
 Natus Dei (subst.) A. 177
 Natus (part.) P. x, 320. A. 248. 249.
 796. 895. Ps. pr. 60 non A. 591
 Naufraga (plur.) C. v, 77
 Naufragi noti (sing.) S. i. pr. 9
 Naufragiis S. ii. pr. 15
 Naufragium P. xi, 74
 Naufragum S. ii. pr. 50
 Navita (nom.) C. ii, 39

- Navitæ (plur.) P. v, 493
 Nauticus S. ii, pr. 11
 Naxo S. i, 88
 Nazarenam disciplinam P. x, 45
 Nazarene (voc.) C. vii, 1
 Nazareni (plur.) P. v, 25
 Nazareorum S. i, 550
 Ne (in 1. loco) C. ii, 102. 104. iii, 177.
 iv, 28. v, 9. vii, 9. 33. 167. viii, 21.
 P. xiii, 67
 Ne (in 2. loco) C. vii, 194. xi, 3. 53
 an P. x, 669
 Nemasæ P. x, 240
 Nemasæ S. i, 139
 Nebroth H. 143
 Nebulæ (plur.) H. 58. 878
 Nebulas A. 840
 Nebulis C. vi, 80. A. 1015. H. 102.
 516. S. i, 419
 Nebulonis S. i, 82
 Nebulonum spirituum H. 431
 Nebulosi (sing.) A. 953
 Nebuloso S. i, 155 pectore Ps. 893
 Nebulosus A. 21
 Nec C. pr. 38. i, 61. ii, 47. vi, 18. x,
 96. P. i, 22 bis. x, 171 enim A. vii,
 1066. H. 265. 897. Ps. xi, 614 mi-
 nus P. xi, 203 non C. iv, 5. v, 101.
 P. v, 485. x, 1024. H. 420. Ps. 559.
 S. i, 50. 307 et H. 223
 Necandis P. x, 87
 Necandus P. iv, 89
 Necant P. vii, 13. A. pr. ii, 55
 Necat H. 595. D. 66
 Nece C. iii, 62
 Necem C. iii, 183. P. iii, 101 applicat
 P. ix, 64
 Necent S. ii, 1040
 Neceste est C. x, 13. 139. P. ii, 196.
 x, 89. 169. 210. 421. 528. 990. 1100.
 A. 852. 1052. H. 616. 962. S. i,
 343. 464. ii, 278
 Neci A. 5. S. i, 93 dedimus Ps. 517
 Necis P. x, 773. xiii, 46
 Nectar C. v, 21. P. ii, 358. v, 280. x,
 345 dulce pectoris P. x, 783
 Nectare C. iii, 72 fragrans C. xi, 68
 oris sacri C. ix, 35 peccati captis H.
 153
 Nectaream fidem C. iii, 24
 Nectaris S. i, 276
 Nectens P. x, 114. Ps. 187
 Nectit H. 401
 Nectitur H. 272. 445
 Nefanda (sing. abl.) Ps. 395
 Nefandi (sing.) H. 655. D. 153
 Nefandus P. x, 1109
 Nefas C. i, 8. iii, 116. iv, 42. xii, 133.
 P. v, 82. x, 386. 515. xi, 124. xiv,
 103. A. 224. Ps. 344. S. ii, 474
 dirum P. v, 394 et fas C. iii, 134.
 Nefasta (plur.) P. ii, 479
 Negando P. x, 224
 Negandum C. i, 52
 Negans P. xi, 20
 Negant A. 556
 Negantur S. ii, 1003
 Negare P. iii, 70. xiii, 66
 Negaret P. x, 35. H. 684
 Negarier P. vii, 54
 Negarit P. iv, 134
 Negas P. x, 207. A. 123
 Negat C. ix, 8. xi, 89. P. xiii, 93. A.
 76. 397. 497. H. 180. 862. S. i, 314.
 ii, 15. 183. D. 168
 Negata (sing. abl.) P. ix, 61. Ps. 192.
 Negatas P. ix, 75
 Negati (sing.) A. 543
 Negato (adjec.) C. vii, 163. P. v, 395
 Negato (imp.) A. 1057
 Negator C. i, 57. A. 673 Nati (Christi)
 A. 179
 Negatores A. 771
 Negatrix Christi gens A. 550
 Negatum est A. 855
 Negatur A. 883
 Negavit P. i, 21
 Negentur S. ii, 911
 Negea A. 821
 Neget A. 214
 Negligat A. pr. 40
 Negligeat C. vii, 90
 Nego P. ii, 113. S. ii, 780
 Negotia Ps. 523
 Negotiis P. x, 41
 Nemea (sing. abl.) S. i, 118
 Neminem diem exceptit P. x, 744
 Nemo C. ii, 112. vi, 2. vii, 161. xii,
 208. P. i, 13. A. 77 bis. 197. 771.
 H. 85. 379. 380. 524. 736. S. ii, pr.
 56. 241. 248. 314. 470. 571 Deorum
 P. x, 237 nisi A. 173 opifex A. 519
 Nemore C. iii, 110
 Nemoris pomiferi C. iii, 70
 Nemorosa (sing. abl.) S. ii, 394
 Nemorum S. i, 373
 Nemus C. viii, 45. x, 103. H. 790. S. i, 52
 Nepote Ps. 544
 Nepotes P. x, 179. S. i, 155
 Nepotibus S. i, 242. ii, 496
 Nepotis A. 1003
 Neptanum S. i, 301
 Neque C. iii, 143. 196. viii, 66. x, 103
 Nequicquam H. 819. Ps. 413
 Nequior P. x, 892. A. pr. ii, 22
 Nequissime (voc.) P. x, 421
 Nequit C. pr. 36. P. x, 9. H. 487. S.
 ii, 842
 Nequiter C. ii, 29. P. x, 578 corrupta
 lascivia C. vii, 87

- Nequitia (nom.) S. i, 83
 Nequitia (sing.) C. pr. 12. H. 112. 319
 Nequitiam P. iii, 103
 Nequitas H. 393
 Nero P. xii, 23. S. ii, 668
 Nerones S. i, 279
 Neronis P. ii, 472. xii, 11
 Nerva S. i, 278
 Nervis P. x, 403. 888. A. 941. H. 942.
 Ps. 12
 Nervo Ps. 324
 Nervorum A. 1017. H. 317
 Nervos C. ix, 102. x, 147. P. ii, 156.
 244. x, 975. A. 202. H. 138. Ps. 127
 Nervosa (sing. nom.) S. ii, 320
 Nescia (sing.) P. iii, 20. Ps. 143. S.
 ii, 848. 874. scrvitii C. v, 57 (plur.)
 Ps. 883. S. i, 352 solis lumina C. x, 79
 Nescias (adj.) P. ii, 304
 Nesciat C. vii, 218. xii, 38. P. x, 645.
 735. S. ii, 1113
 Nescientes A. pr. 24
 Nescii (plur.) C. ii, 46
 Nescio (verb.) P. x, 787. 1000. A. 471.
 785
 Nescire P. x, 308
 Nesciret C. v, 9
 Nescis H. 674. 675
 Nescit C. vi, 36. ix, 62. P. v, 440. x,
 506. 1104. xiii, 5. A. 85. 127. 890.
 H. 479. 487. S. ii, 179
 Nescius dolorum P. v, 234 sonorum C.
 ix, 64
 Nestoras P. x, 408
 Neu C. iii, 174. P. vii, 44. xiii, 40. 66
 Neve C. vii, 54. 169. viii, 26. P. x, 55
 Neza (sing.) S. ii, 148 (plur.) C. v, 35.
 x, 888
 Nexibus P. i, 71. v, 323. xi, 78. Ps.
 pr. 32. 357
 Nexilis connubii C. iii, 75
 Nexit P. x, 963
 Nexu S. ii, 634
 Nexuerant P. xi, 96
 Nexuisse P. ii, 319
 Nexuit S. ii, 608
 Nexus (subst. plur.) H. 200 scelerum A.
 967
 Nexus (part.) P. xiii, 54. S. i, 492
 Nidor P. ii, 388
 Niderem A. 759
 Nigellus lapis P. x, 156
 Niger C. iv, 24. P. vi, 67
 Nigerrimis turbinibus S. i. pr. 7
 Nigra (sing.) S. ii, 1053. D. 1 (plur.)
 Ps. 94. S. i, 532 idola S. i, 424
 Nigram culpam H. pr. 13
 Nigrante A. 745. Ps. 528. S. i, 11
 specu P. ii, 88 velamine C. vii, 15
 P. ii, 370
 Nigrantia H. 678
 Nigrantibus S. i, 412
 Nigrantis Ps. 906
 Nigras S. i, 158 tenebras P. iv, 64
 Nigrescat H. 910
 Nigrescere P. xi, 159
 Nigrescit P. xiv, 109
 Nigrior locus tenebris P. v, 242
 Nigris C. ix, 57. H. 156. 950 idolis P.
 i, 42
 Nigro P. x, 857. Ps. 469. S. ii, 832
 Nigrorum C. v, 79
 Nigros Ps. 654. S. i, 204
 Nihil C. ii, 99. 100. iii, 11. vi, 123.
 P. ii, 31. 232. A. 71. 993. H. 22.
 580. Ps. 803. S. ii, 117 ad ista re-
 spondit P. iii, 126 est Isis, Apollo P.
 iii, 76. 77. 78. 80
 Nihilo A. 729. S. ii, 181. 243. 993 ex
 A. 723. 734
 Nihilum P. x, 787. S. ii, 993 redit
 omne politum in A. 516 resolutus in
 S. ii, 108
 Nil C. iv, 94. 95. v, 151. vi, 117. vii,
 6. P. i, 21. ii, 109. 285. 286. 356. v,
 133. vii, 84. A. 727. S. ii, 203 hæc
 movent P. x, 1002 refert P. vii, 16
 sunt omnia C. i, 96
 Nile S. ii, 870
 Nili (gen.) S. ii, 606
 Niliaci littoris C. v, 45
 Niliacis S. ii, 865
 Nilicolas Ps. 655. S. ii, 493
 Nilum S. ii, 920
 Nimbis C. xii, 16
 Nimborum A. 663
 Nimbos C. vii, 94. H. 486. S. ii, 702
 telorum Ps. 129
 Nimbosa (plur.) S. i, 426
 Nimboso H. 729
 Nimbus P. x, 857. H. 87
 Nimis (sing.) S. i, 481. 519
 Nimis H. 168. Ps. 429. S. ii, 980
 Nimio D. 147
 Nimios A. 525
 Nimirum A. 231. 302. 764. 941. S. i, 30
 Nimis P. ii, 342. ix, 42
 Nimum (adv.) A. 906. H. 573. 943.
 S. i, 644. ii, 151 felix S. ii, 1019
 teneris moribus P. iii, 24
 Nimius Ps. 846. S. i. pr. 73. 106
 Ninevitas C. vii, 181
 Ninguidos Pyrenas P. ii, 540
 Ninguidus Boreas A. 661 cibus C. v,
 97
 Nisi (gen.) S. i, 629
 Nisi (conj.) A. 71. 241. 722. H. 85.
 507. 608. S. i, 40. ii, 591 forte S.

- ii, 523 nemo A. 173 quod C. x, 55
 Nisibus P. v, 503
 Nisus (subst. sing.) P. v, 123
 Niteant H. 287. S. ii, 1037
 Nitebunt P. ii, 483
 Nitendo P. x, 456
 Nitens S. ii, 251
 Nitent H. 419
 Nitentia C. x, 49
 Nitentibus A. 655. H. 602
 Nitentis C. ii, 8. Ps. 746
 Nitere (imp. nitor) P. x, 741
 Nitere (inf. niteo) C. ii, 63
 Niteris (nitor) P. x, 174
 Nitescat coelum C. xi, 9
 Nitescens P. ix, 54
 Nitet P. xi, 186
 Nitidam H. 201
 Nitidi (sing.) S. i, 642
 Nitidis A. 699. H. 372. 334
 Nitido C. iii, 6. S. i, 348. ii, 133
 Nitidum Ps. 101
 Nititur Ps. 211
 Nitor (subst.) P. v, 307. Ps. 856 lu-
 minat atria P. iii, 193
 Nitorem Ps. 106
 Nitoris P. xiii, 28
 Nituiſe S. i, 270
 Nivali P. xii, 28. S. ii, 250
 Nive P. iii, 162. xiii, 11
 Nivea (plur.) S. ii, 575
 Niveis Ps. 768. S. ii, 81 stolis P. vi,
 189
 Nivem P. iii, 176
 Niveos C. iii, 66. H. 480
 Nives P. x, 329 tabescunt C. vii, 207
 Niveum P. xi, 137. S. i, 547
 Niveus C. iii, 168 chorus P. iv, 75
 pulvis ardet P. xiii, 78
 Nix C. ix, 113 capitis C. pr. 27
 Nobile P. x, 751. xi, 216. Ps. 383. S.
 ii, 336 Falernum C. ix, 28 templum
 A. 513
 Nobilem C. x, 123 vetusta prosapia P.
 x, 112
 Nobiles gemmas P. ii, 297 sexu ex utro-
 que domos P. ii, 523
 Nobilior P. iii, 2
 Nobiliora Ps. 81
 Nobilis C. vii, 19. xi, 53. P. i, 29. x,
 119. 129. 138. xii, 4. xiv, 125. A.
 547. Ps. 544 spiritus P. v, 570 ger-
 mine P. iii, 1 tactu A. 1038
 Nobilitas P. iii, 108. A. 547. S. ii, 421
 Nobilitat P. x, 125. A. 882. S. i, 192
 Nobilitate S. i, 509
 Nobilitatis P. iv, 76
 Nobilitatum (adj.) H. 658
 Nobilium C. pr. 17. S. i, 568
 Nocendi Ps. 512
 Nocena P. xiii, 60. S. ii, 470. 471
 Nocentibus C. v, 125
 Nocet Ps. 396
 Nocte C. ii, 78. v, 127. x, 87. P. iii,
 43. 54. 57. x, 338. A. 620. 772. H.
 176. 224. 515. 884. 923. S. i, 330.
 ii, 703 dieque C. viii, 56
 Noctem C. i, 72. ii, 23. v, 138. xi, 23.
 H. 325
 Noctibus C. xii, 9
 Nocticolæ (sing.) H. 635
 Noctis C. i, 11. 44. 79. 98. v, 42. 150.
 vii, 126. ix, 81. Ps. 93. 483. S. i,
 143. 378. 418. ii. pr. 52. 903 situ
 P. ii, 378
 Noctium C. i, 38. vii, 121. x, 327
 Noctua (nom.) S. ii, 573
 Nocturnæ (plur.) H. 878
 Nocturnas Ps. 267
 Nocturni (plur.) S. i, 229
 Nocturnis P. ii, 71
 Nocturno S. ii, 1060
 Nodis P. x, 890. Ps. 357. 590. 676. S.
 ii, 1030
 Nodo P. xi, 103
 Nodos A. pr. ii, 27. 63. H. 401
 Nodosa podagra P. x, 495
 Nodum H. 187. 211. Ps. 187
 Noëmin H. 780
 Nolanus P. xi, 208
 Nollit C. xii, 15
 Nollis veliane P. x, 170
 Nolite P. x, 18
 Nolle H. 669. S. ii, 410. 465
 Nollit H. 683
 Nomen C. vi, 100. 110. xii, 95. P. iii,
 139. iv, 25. 162. v, 466. xi, 8. xiii,
 54. A. 223. 393. 606. 754. Ps. pr.
 3. 707. 849. S. i, 220. 496. ii, 550
 dabo S. i, 48
 Nomina (subst.) P. ii, 162. xi, 3. 12.
 A. 985. Ps. 839. S. ii, 490
 Nomine P. v, 91. vi, 12. viii, 3. ix, 2.
 A. 184. 239. 240. 403. Ps. iii, 563.
 77. S. i, 306. 369. 597. ii, 607. 649
 Nomini P. x, 448
 Nominis C. iii, 9. P. ii, 430. v, 377.
 vii, 77. x, 183. 564. S. i, 555
 Nominum P. iv, 166
 Non C. pr. 9. 33. ii, 13. 87. iii, 138.
 143. 156. 187. vii, 36 (post) nec P.
 v, 485 aliter P. iii, 56 quam si S. i,
 605 sic C. vii, 206 ullus P. x, 295 un-
 quam S. ii, 1060
 Nona hora (nom.) C. viii, 9. P. vi, 55
 Nondum P. vi, 55. 113. A. 51. 592.
 669. 1026. S. i, 250. 254
 Nonne P. iv, 89. x, 143. 248. 511. A.
 180. 479. H. 463. 623. Ps. 529. 617.
 S. i, 390. ii, 1116

- Nonnulla (plur.) P. pr. 20. S. ii, 306
 Nonnullis S. i, 318
 Nonnunquam P. ix, 25
 Norat A. 593. 689. H. 830. S. ii, 538
 Norit P. x, 887. A. 384. 770. S. i, 544
 Normam Ps. 829. S. i, 321 rationis
 et artis A. 207
 Nos (nom.) C. pr. 6. i, 46. 47. ii, 45.
 53. iv, 73. 100 (acc.) C. i, 3. 95. ii,
 61. iii, 63. iv, 34. v, 7
 Noscendis S. ii, 328
 Noscere C. xii, 157. P. x, 459. A.
 264: 997
 Noscite S. ii, 484
 Noso A. 1063
 Noamet C. ii, 94. P. ii, 322. H. 327.
 Ps. pr. 9. 86
 Nosse C. iii, 116. P. x, 410. xi, 12.
 A. pr. ii, 55. 41. 122. 162. 241. 855.
 S. ii, 234. 736 futura C. vi, 44
 Nossent P. xiii, 19
 Nossent C. vii, 103. P. ix, 34. H. 194.
 S. i, 21
 Noster C. v, 159. vi, 57. ix, 61. xii,
 163. P. ii, 171. iv, 1. 97. v, 288.
 x, 11. 106. 469. 1091. xiii, 3. A.
 605. Ps. 5. S. i, 192. ii, 742
 Nosti C. vi, 147
 Nostra (sing. nom.) C. ii, 9. iii, 90. ix,
 3. P. v, 7. x, 607. A. 168. 1047.
 Ps. 158. S. i, 653. ii, 813. D. 8
 (abl.) P. iv, 101. x, 632. H. 771. Ps.
 220. H. 570 (plur.) C. iii, 16. P.
 x, 403. H. 555. Ps. 212. S. i, 609.
 ii, 765
 Nostræ (sing.) P. xiv, 14. vi, 143. x,
 102. 465. 647. A. 853. 862. H. 449.
 S. i, 36. 504. ii, 340. 620
 Nostram C. ix, 20. P. vi, 78. A. 358.
 S. ii, 762
 Nostrarum P. v, 557. S. ii, 372
 Nostras Ps. 213. S. ii, 927
 Nostris (sing. noster) P. ii, 225. v, 547.
 x, 126. 369. 783. 946. A. 52. 73. Ps.
 pr. 53. vi, 118. 988
 Nostris (gen. nos) A. 174. 1028
 Nostris C. ii, 57. v, 12. P. i, 16. iv,
 114. 190. v, 103. x, 314. xiv, 126.
 A. 374. 471. H. 67. 556. 831. Ps. 85.
 S. ii, 1054
 Nostro P. i, 116. A. pr. ii, 33. 46.
 1045. Ps. 516. S. i, 529. ii, 3. 269.
 813
 Nostrorum H. 558. 868. S. ii, 1050
 Nostris C. ii, 107. P. x, 573. 692. 893.
 S. ii, 811
 Nostrum (sing.) C. vii, 4. P. iv, 63. v,
 179. x, 590. 604. A. 855. 518. 592.
 H. 563. Ps. 533. S. i, 304. ii, 810
 est Ps. 522. 523
 Nostrum (plur.) P. iv, 85. x, 586
 Nota (subst.) P. x, 1079
 Nota (adj. sing.) A. 864. S. ii, 1050
 est fama P. ii, 541
 Notabat A. 468
 Notabit H. 921
 Notam (subst.) P. vi, 125
 Notamus H. 83
 Notant P. iii, 138
 Notare P. ix, 36. Ps. 20
 Notari H. 866
 Notarum (subst.) P. ix, 71
 Notas (subst.) C. vii, 73. P. iii, 135.
 x, 799. xi, 128. H. 887
 Notasti P. iv, 90
 Notat A. 983. H. 778
 Notata est H. pr. 26 dimensio sanguinis
 P. x, 1020
 Notatam C. xii, 155
 Notatis (adj.) C. ix, 84
 Notavit te P. ix, 82
 Notet Ps. 571
 Notetur C. viii, 27
 Nothi (plur.) S. i, 228
 Noti (venti, sing.) S. i. pr. 9. ii, 189
 Notis (subst. nota) P. i, 3. ix, 23. A.
 597. S. ii, 42 faciem secatur cruentis
 P. x, 558
 Notis (adj.) A. 998
 Notos (adj.) C. iii, 164. A. 413
 Notos (ventos) A. 657. Ps. 122
 Notum (adj.) S. ii. pr. 29
 Notus (ventus) A. x, 8
 Nova (sing. nom.) C. iii, 136. x, 84.
 P. vii, 58. xiv, 124. A. 167. 250.
 880. Ps. 323. S. i, 264. ii, 1084
 (abl.) S. ii, 959 (plur.) P. xi, 83. H.
 114. Ps. 24. S. ii, 358. 373. D. 12
 Novaculis P. x, 1075
 Novæ (sing.) C. vii, 71
 Novales Ps. 213
 Novalia S. ii, 1013
 Novam P. v, 253. H. 458. Ps. 73
 Novarit S. ii, 311
 Novas (adj.) C. xii, 112. A. 1033
 Novati P. xi, 19. 29
 Novellæ (sing.) A. 304. 548
 Novellam P. x, 631
 Novellas P. x, 613
 Novelli (sing.) C. xii, 188. P. x, 583
 Novellum C. xi, 59. P. x, 409 genus
 commentum P. vi, 37
 Novem P. iii, 11 (bis) iv, 1
 Novenis Ps. pr. 57
 Noverat P. ii, 160. iv, 105. xii, 19
 Noverimus Ps. pr. 58
 Noverit P. x, 441. H. 494. 631. S. ii,
 766

- Novi (adj. sing.) C. vii, 141
 Novi (verb.) S. i, 646
 Novinus C. ii, 48. P. ii, 331. vii, 66. A. 420. H. 126. 367. Ps. 693. S. ii, 21
 Novis C. ix, 91. P. x, 861. A. 378. H. 296
 Novissimo P. x, 25
 Novit C. x, 90. P. x, 788. A. 173. 433. 1033. S. i, 98. ii, 592
 Novitas A. 570
 Novitate S. ii, 328
 Novo (adj.) P. iii, 144. viii, 6. A. 601. S. i, 74. 261. ii, 232 mane C. ii, 15. iii, 86
 Novos C. v, 90. H. 200. Ps. 887
 Novum C. i, 100. v, 132. ix, 85. P. iv, 141. v, 331. x, 883. xiii, 11. xiv, 29. A. 275. 284. 626. 728. 921. H. 123. Ps. 224. S. ii, 194. 955
 Novus P. x, 131. 404. 660. xiii, 60. A. 284. 425. S. ii, 256
 Nox C. pr. 38. i, 27. ii, 1. 65. ix, 113. P. v, 245. xi, 160. S. ii, pr. 8
 Noxa (nom.) C. i, 75. ii, 104
 Noxæ (gen.) H. 749
 Noxas P. v, 560
 Noxia (sing.) S. i, 98 (plur.) S. ii, 676
 Noxialem stipitem P. x, 114
 Noxialis carceris P. x, 1107
 Noxialis lex C. ix, 18
 Noxiorem P. v, 134. H. pr. 54
 Noxios P. ii, 396
 Noxis Ps. 897
 Noxiux H. 238
 Nube C. v, 102. vii, 95. P. i, 85. A. 1015. Ps. 134. 638. S. ii, 397 rubente P. iv, 10
 Nubentis S. i, 257
 Nubes (sing.) H. 806. S. ii, 787. D. 43 (plur.) H. 519. S. ii, 777. 957
 Nubibus C. ii, 11. 66. xi, 102. A. 625. H. 130. 728. S. i, 412. ii, 866
 Nubigenas nimbos H. 486
 Nubila C. ii, 1. iii, 164. P. x, 328. H. iii, 89. 879. 910. S. i, 100. 509 sordida gentilitatis P. xiv, 111 transit fati S. ii, 480
 Nuhilo P. v, 126
 Nubis C. xii, 19. P. x, 857
 Nubit A. 572. S. ii, 1081
 Nubunt P. x, 181
 Nuda (sing.) P. x, 762. Ps. 23. S. ii, 983 mens H. 946 (plur.) P. xi, 140. S. ii, 1032
 Nudare P. ii, 84. x, 134 amictu ii, 330
 Nudas (adj.) P. x, 72. Ps. 657
 Nudata (sing.) Ps. 440. 578
 Nudate (imp.) P. v, 114
 Nudi (plur.) S. ii, 861
 Nudis S. ii, 387. D. 4
 Nudo (adj.) P. xiv, 68. A. 184. S. ii, 37
 Nudos C. vii, 212
 Nudum P. v, 395. S. i, 185
 Nudus P. x, 164. Ps. 210. 227
 Nugas C. vii, 98. P. ii, 496. Ps. 241. S. i, 433
 Nugator C. ii, 32
 Nugatrix Ps. 433
 Nugis S. i, 575
 Nulla (sing. nom.) C. viii, 42. ix, 24. x, 101. P. ii, 325. 326. v, 397. x, 554. A. xi, 478. 620. H. 352. 353. Ps. 617. 786. S. ii, 238. 458. 573 (abl.) A. 723. S. i, 460 (plur.) C. iii, 21. viii, 51. P. xi, 12. H. 751. Ps. 420. S. ii, 900. 1128
 Nullam C. vii, 188. P. x, 1130
 Nulli (dat.) P. iv, 113. v, 255. A. 7. 111. 693. H. 679. S. ii, 477 (plur.) S. ii, 282
 Nullis P. v, 171. A. 522. S. ii, 1008
 Nullo P. xi, 131. A. 500. 564. 738. 942. H. 72. 99. 206. 903. Ps. 204. 593. S. i, pr. 41. ii, 542. 825. 877
 Nullum H. 30. Ps. pr. 42. 834. S. i, pr. 82. 614. ii, 359. 876
 Nullus C. iii, 22. vii, 161. x, 119. P. iv, 69. v, 432. 433. xi, 61. A. 289. H. 256. 535. 601. 813. Ps. 890. S. ii, 691. 1061. 1071. 1125
 Numa P. ii, 444. S. i, 193. ii, 47
 Numæ P. ii, 514. A. 215. S. i, 103. ii, 542
 Numen P. ii, 413. x, 265. 389. 1067. A. 30. 209. 471. 674. 947. 952. H. pr. 39. 50. 503. Ps. 75. 713. S. i, 220. ii, 40. 264. 838. D. 112
 Numerandus A. 1001
 Numerans Ps. 583
 Numerante P. iii, 135
 Numerare S. i, 191. 567
 Numerentur S. i, 598
 Numeri (sing.) H. 36. S. i, 608
 Numeris A. 468
 Numero (subst.) H. 39. 44. 96. 167. Ps. 690. S. i, 33. 102
 Numerosa (sing.) H. 394 (plur.) S. ii, 210. 880
 Numerosiores P. iv, 57
 Numerum P. iv, 177. xi, 10. xiii, 69. A. 988. H. 49. Ps. 167. D. 56
 Numerus P. iv, 87. xi, 143. H. 35. Ps. 832
 Numidam S. i, 526
 Numina C. xii, 197. P. v, 33. 68. H. 13. 68. 101. 351. S. i, 194. 229. 377. 449. ii, 82. 217. 236. 350. 358. 359.

548. 688. 879
Numine C. iii, 142. v, 163. A. pr. i, 4.
 117. 274. S. i, 58 dextro 32. pr. 62
Numinibus P. iii, 84. S. ii, 504
Numinis C. i, 42. v, 106. vii, 90. viii,
 70. P. ii, 96. 122. 225. x, 946. A.
 872. Ps. 395. 535. S. i, 178. ii, 119
Numinum P. x, 211. 293
Numisma P. ii, 96
Numitor S. i, 193
Nummos P. ii, 50. 107. 293. Ps. 601.
 S. i, 78
Nummus P. ii, 120
Nundinatum P. x, 969
Nuntia (adj. sing.) D. 9 (plur.) A. 399.
 S. i, 231
Nuntiat C. ix, 29. xii, 7. P. x, 53. A.
 577. 591. H. 537
Nuntiatum P. x, 866
Nuntiis Ps. pr. 19
Nuntio (subst.) C. xii, 97
Nuntius C. 4. 55. vii, 51. A. 612. S.
 ii, 922. D. 97 diei C. i, 1
Nuper C. xii, 111. P. ii, 375. xi, 93.
 S. ii, 695
Nupta (sing. nom.) P. xiv, 79. H. 591.
 S. i, 264. 474. ii, 784. 1084 (abl.)
 P. xiii, 24
Nuptiis P. x, 877
Nuptura (sing.) H. 631
Nurus (plur.) C. xii, 139
Nusquam A. 119. S. ii, 385
Nutabat C. ii, 81. Ps. 569
Nutante H. 791
Nutantum P. ii, 148 sorte futuri boni
 domum P. ix, 104
Nutrias amore paterno P. ii, 572
Nutricem H. 460
Nutricis S. i, 208
Nutricum C. xii, 102
Nutrire H. 785
Nutrito H. 162
Nutrix C. vii, 165. A. 297
Nutu S. i, 428. D. 5 numinis vocato C.
 viii, 70
Nymphas P. x, 243. S. i, 302
- O.
- O C. iii, 1. v, 149. vi, 5. 73. 141. vii,
 1. ix, 19. 85. xi, 57. P. ii, 413. 414.
 415. x, 97 procul C. vi, 137 terque
 quaterque et septies beatus P. ii, 529
 utinam C. pr. 44
Ob P. x, 197 hanc causam H. 822 ora
 astanti P. x, 76
Obambulantem P. v, 324
Obambulat C. iii, 159
Obambulet S. ii. pr. 20
Obbrutescentis capitis H. 662
Obdens P. ii, 480
Obdormiat C. i, 74
Obducere P. xi, 187. S. ii, 59
Obducit P. x, 1084. 1117
Obducta (sing. nom.) P. ii, 380. A. 678
 (abl.) Ps. 601
Obductam C. xii, 20
Obducto H. 871
Obductus P. x, 488
Obduxit C. xi, 72
Obiacet H. 905
Obiace C. ix, 74. H. 870
Objecit P. v, 532
Objecta (sing.) A. 52 (plur.) S. ii, 4
Objectantem H. 627
Objectare neci A. 5
Objectas (adj. plur.) H. 243
Objectas (verb.) S. ii, 310
Objectasset Ps. 503
Objectum S. i, 312
Ohjice A. 753. H. 903
Ohjicere S. i, 179
Objicis A. 978
Objicit P. x, 1037. A. 783
Obire C. xii, 16. P. ii, 64. vi, 118. xiii,
 5. S. i, 169. ii, 129
Obitu H. 604
Obitum (subst.) C. pr. 29. iii, 192. x,
 95. P. iii, 159. iv, 132. xiii, 103. H.
 898. 919. Ps. 35. S. ii, 197 ad usque
 solis P. xi, 190
Obitus (plur.) H. 664
Objurgatio H. 622
Oblata (plur.) H. pr. 12
Oblatum P. vi, 59
Oblectamine C. vii, 18. H. 312. 550. S.
 ii, 145 mulcet P. ii, 392
Oblectare S. i, 475
Oblectat H. 854. Ps. 400
Oblectata (sing.) Ps. 914
Oblectatur Ps. 787
Oblectaverat P. ii, 292
Oblectent H. 375
Oblectet S. ii, 1126
Obligua (abl.) bile Ps. 777 (plur.) P.
 x, 454. A. pr. ii, 9
Obliquo S. i, 332
Oblisao Ps. 331. 590 collo Ps. 635
Oblita (ab obliviscor : sing.) P. x, 738.
 A. 501 (plur.) C. vii, 57. H. 377
Oblita (ab obliino : sing.) A. 822
Oblite stupro sororis (ab obliino : voc.)
 P. ii, 466
Oblitum (ab obliviscor) C. pr. 24. i,
 86
Oblitum (ab obliino) P. xiii, 57 os noc-
 tis situ ii, 378

- Oblitus morte fratris (ab obliuo) H. pr. 63
 Obliviale poculum C. vi, 16
 Oblivio C. i, 86. P. i, 73
 Obludit H. 6
 Obmutesco A. 980
 Obmutescere A. 147
 Obnitens H. 639
 Obnixa (sing.) S. ii, 507
 Obnoxia (sing.) A. 1043 (plur.) S. ii, 1060 morti membra C. ix, 16. P. v, 155
 Obnubente A. 630
 Oborta (sing.) C. ii, 92 spes est P. ix, 4
 Obruantur P. x, 85
 Obruat P. ii, 295. S. ii. pr. 64
 Obrue supplicia P. iii, 98
 Obruuntur P. i, 170
 Obruit C. i, 87. P. x, 858. 1118. S. i, 377
 Obruitur D. 36
 Obruta (sing.) D. 159 (plur.) S. ii, 200
 Obscena (sing.) H. 587 (plur.) S. i, 108
 Obscenis S. ii, 1048
 Obscura (sing.) P. xi, 160 (plur.) S. ii, 836
 Obscuras (adj.) S. i, 423
 Obscure (sing.) S. i, 389
 Obscuritas C. ii, 9
 Obscuro (adj.) Ps. 745
 Obscurum C. ii, 100. A. 607
 Obscrautes P. i, 9
 Obscrautum C. viii, 79
 Obscrare P. x, 383
 Obscrat P. ii, 411
 Obscundat iussu C. ix, 39
 Obsedit S. i, 197
 Obscuela C. viii, 19. P. vi, 78
 Obscuelam C. vii, 51. P. pr. 32
 Obscquente mundo C. iv, 57
 Obscquentum C. viii, 57
 Obscqui P. ii, 111
 Obscquio A. 886. S. i, 521
 Obscquitur S. ii. pr. 32. 792
 Obscquium C. iii, 33. D. 82
 Obscratas P. xiv, 83
 Obscratis vectibus P. v, 349
 Obscrvantia (abl.) C. vii, 26
 Obscrvantiam P. ii, 422
 Obscrvatio S. i, 240. ii, 367
 Obscs S. i, 585
 Obsessam S. i, 412
 Obscasso Ps. 14
 Obsessor P. v, 310
 Obside visu A. 162
 Obsides (adj.) P. ii, 457
 Obsidet A. pr. ii, 15. H. 61
 Obsistat Ps. 11
 Obsistens H. 486
 Obsistit A. 988
 Obsita (plur.) S. i, 575
 Obsitos P. ii, 281
 Obsitum tenebris C. ii, 86
 Obsitus S. i, 419
 Obsolescit P. x, 1120
 Obsoleta obliuio P. i, 73
 Obsoletum P. pr. 26
 Obsordescat A. 146
 Obstacula C. ix, 65. H. 600 cuncta rampont P. xi, 117
 Obstant S. i, 623
 Obstanti H. 213
 Obstat P. x, 197. H. 877. 906
 Obstetricis C. xii, 149
 Obstetrix C. xi, 97
 Obstinata mens est P. x, 582
 Obstinata (adv.) P. x, 64
 Obstinatio prœdurat callum pectoris P. v, 178
 Obstrangulatus mentis C. vii, 10
 Obstruat valvas P. ii, 478
 Obstupefacti (plur.) Ps. 333
 Obstupefactus P. iii, 178
 Obstupescit poculis sapore tinctis C. ix, 30
 Obteget P. x, 592
 Obtegi tenebris C. ii, 22
 Obtegit H. 135. Ps. 560
 Obtemperanter P. ii, 112
 Obtemperat A. 9. H. 517. 739
 Obtere S. ii, 1076
 Obtenta (sing.) Ps. 561
 Obteras P. v, 107
 Obtestor S. i. pr. 88
 Obtineat S. i, 650. ii, 14
 Obtinere C. vi, 99
 Obtines P. ii, 87
 Obtinet P. xi, 146 unus esse et fuisse P. x, 317
 Obtrectatio H. 308
 Obtritram Ps. 275
 Obtritos S. i, 576
 Obtrudite os P. v, 95
 Obtulisti P. x, 298
 Obtulit P. v, 586. Ps. 410
 Obtutus (plur.) A. 27
 Obtutibus P. ii, 145. 278. x, 286. 438. H. 908. Ps. 337
 Obvertit Ps. 192
 Obvia (sing.) P. ix, 9. Ps. 406 (plur.) H. 63
 Obviam (adj.) P. iv, 30
 Obviam (adv.) ibo P. xiv, 75 ibit Christo P. iv, 14
 Obvias (adj.) P. x, 1036
 Obvio (adj.) P. v, 264
 Obvium A. pr. ii, 38. S. ii. pr. 8

- Obumbrat C. viii, 48. xii, 20
 Obumbratæ (sing.) S. i, 413
 Occalluit omne corpus P. x, 582
 Occasu S. i, 330
 Occasum C. ix, 103. Ps. 782
 Occidat (neut.) C. xii, 101
 Occide (neut.) Ps. 91
 Occidet (neut.) S. ii, 184
 Occidis (neut.) P. iii, 109
 Occidit (neut.) P. x, 471 pax P. ii, 199
 Occidua luce C. iii, 88
 Occidua libus Ps. 832
 Occidua libus S. ii, 597
 Occiduo P. iii, 6
 Occiduus Ps. 810
 Occiso H. 222
 Occisum P. x, 191
 Occisus A. 1060
 Occulendi P. x, 210
 Occuleret C. iii, 120
 Occulta (sing.) P. i, 82. H. 63 (plur.) nature H. 263
 Occultabat S. i, pr. 52
 Occultant Ps. 794
 Occultate (imper.) S. i, 46
 Occulti (sing.) S. ii, 703
 Occultis P. ii, 447
 Occulto sub ipso cordis (subst.) Ps. 489
 Occultum (adj.) C. viii, 38. P. xi, 155. H. 84. Ps. 672. S. ii, 89
 Occultus C. ii, 24. P. v, 424. S. ii, 859
 Occuluntur P. ii, 81
 Occumbere H. 305
 Occupat C. xii, 52. P. iii, 158. x, 528. Ps. 494 corda terror P. x, 286
 Occupet P. ii, 343. Ps. 106
 Occurrit H. 960
 Occurrere S. ii, 850
 Occurrit A. 782. H. 60. Ps. 849
 Occurrunt P. xi, 161
 Occursu C. xii, 19
 Occursum P. iv, 57
 Oceani H. 882
 Oceano C. v, 130. H. 103
 Oceanum S. i, 302
 Oceanus S. i, 443. ii, 598. 810
 Octies C. vii, 187. P. iv, 106
 Octo et decem P. iv, 53. 173
 Oculi (plur.) C. ii, 103. P. x, 694
 Oculis C. v, 153. P. ii, 184. xi, 135. A. 8. 19. 46. 125. 235. 375. 698. H. 68. 301. 844. 872. 894. 914. 925. 946. Ps. 483. 528. S. ii, 1093. D. 172 iustro P. xi, 17
 Oculorum H. 868
 Oculos C. xii, 2. 120. P. iii, 127. v, 411. x, 592. 1038. xi, 66. xiv, 47. A. 75. 332. 675. 760. H. 132. 542. 734. 747. 815. 883. 904. Ps. 33. 112. 312. 453. 700. S. i, 23. 132. 615. ii, 166. D. 109
 Oderis P. x, 595
 Oderit P. x, 667. Ps. 774
 Oderunt C. iv, 83
 Odii P. ix, 45. H. 188
 Odiis C. v, 70. Ps. 760
 Odisse P. ii, 496
 Odit P. x, 184. S. i, 513. ii, 927
 Odium C. iii, 146
 Odor C. iii, 22. xii, 70. A. 395. 758. Ps. 330
 Odore C. x, 172. P. xiii, 79. Ps. 787
 Odorem (subst.) P. x, 362
 Odori (subst.) P. x, 335
 Odoris (subst.) P. ii, 385
 Odorus crinis P. iii, 151
 Ofellis bubulis P. x, 383
 Ofam C. vii, 119
 Offas Ps. 426 carnis mortuus P. x, 808
 Offensa (adj. sing.) C. vii, 91. P. x, 213. S. ii, 30
 Offensacula Ps. 484. 781
 Offensaculo nostro fixus est lapis A. pr. ii, 33
 Offensum C. iv, 24
 Offeras H. pr. 11
 Offerat C. v, 150. P. xi, 66. Ps. 722. 785
 Offeratur P. x, 773
 Offerebat P. xiv, 20
 Offerenda (plur.) P. iv, 7
 Offerendum P. i, 57. x, 829. Ps. pr. 8
 Offerens P. x, 72. H. pr. 38. Ps. pr. 61
 Offerentes P. vi, 53
 Offeres P. iv, 22
 Offero C. v, 155.
 Offerre P. ii, 75. 523. Ps. 773
 Offerit C. iv, 66. P. x, 1036. 1068. A. 610. Ps. 278. 407. 832. D. 64
 Offeritur P. xi, 78
 Offerunt C. xii, 63
 Officia inter constipata sedebat P. xi, 50
 Officiis P. vi, 73. S. i, 335
 Officinis P. x, 267
 Officit P. ii, 472
 Officium P. iii, 183. H. 654
 Olea (abl.) Ps. 687
 Olea (gen.) S. ii, 662
 Oleagina radix A. 339
 Oleas S. ii, 220
 Oleastro A. 340
 Olei C. v, 13
 Oleis flavis P. iv, 55

- Olente C. iii, 72
 Olentibus lacrymis C. v, 22
 Oleo (subst.) H. 366. Ps. 360. S. ii, 516
 Olet P. ii, 288
 Oleum D. 78
 Olidam acerram A. 198
 Oliva (abl.) P. xii, 82
 Olivæ (gen.) D. 10
 Olivæ A. 342
 Oliviferi (gen.) D. 178
 Olivo P. x, 758. 859 fidei unctus P. iv, 102
 Olivum H. 859. D. 89
 Olla (subst. nom.) P. pr. 17
 Olli (dat.) A. 305. H. 139. 545
 Ollis (subst.) P. x, 265
 Ollis (pronom.) H. 781
 Oloris S. i, 63
 Oluscula P. x, 262. S. ii, 865
 Olybriaci generis S. i, 555
 Olympi S. i, 59
 Omega et alpha cognominatus (Deus) C. ix, 11
 Omen P. x, 612
 Omina S. ii, 564
 Omne dextro S. ii, 492
 Omnis P. x, 548
 Omne C. vi, 17. 70. 100. 116. 133. vii, 120. viii, 25. xi, 66. P. pr. 21. i, 15. 47. 62. ii, 425. iii, 177. x, 304. 1114. xiii, 44. A. 89. 486. 727. 983. H. 225. 554. Ps. 240. 724. S. i, 134. 610. ii, 157. 630. 1064 tempus P. i, 53
 Omnem C. x, 138. P. x, 34. 313. 734. xi, 144. xii, 2. A. 256. 722. H. 491. 507. Ps. pr. 53. 158. S. ii, 159
 Omnes C. i, 23. 65. ii, 35. A. 13. vi, 25. ix, 22. x, 65. xii, 191. 204. P. pr. 14. i, 11. v, 560. x, 164. 1034. 1048. xiv, 80. A. 208. 1019. H. 392. 803. Ps. 128. 319. 740. 910. S. i, 145. ii, 85. 611. 809. 830
 Omni C. vii, 28. 40. P. ii, 481. iv, 87. x, 519. 892. 1035. A. 267. 937. H. 842. Ps. 169. 505. S. i, 326. 589
 Omnia C. i, 96. iii, 15. 57. 107. 152. x, 59. xii, 89. P. i, 110. ii, 437. v, 23. ix, 57. x, 310. xi, 81. xiv, 144. A. 188. 227. 231. 368. 730. 810. 853. 856. H. 24. 29. 239. 299. 743. Ps. 513. 780. S. i, 40. ii, 112. 876. D. 79. 187
 Omnibus C. ii, 106. ix, 114. P. ii, 157. 249. iv, 65. x, 59. A. 815. H. 803. Ps. 174. 577. 740. S. i, 129. 236. ii, 597. 778. 809
 Omnicolor P. xii, 39
 Omnisformem P. x, 339
 Omnigendi (sing.) S. i, 3
 Omnigenis S. ii, 609. D. 186
 Omnigenum (plur. gen.) S. ii, 513
 Omniparens C. iii, 2
 Omniparentem Deum S. ii, 476
 Omnipatrem Deum P. iii, 70
 Omnipollentis Dei A. pr. ii, 19
 Omnipotens P. xi, 240. xiii, 55. A. 726. H. 308. 645. Ps. 815. S. ii, 36. 119. 633
 Omnipotentem S. ii, 104
 Omnipotentis C. x, 64. S. i, 563
 Omnipotentis S. ii, pr. 26
 Omnipotentis C. iii, 83. A. 155. 174. Ps. 302. 660
 Omnis C. v, 114. vii, 144. 162. ix, 24. 67. xii, 101. P. ii, 120. x, 560. 1126. xi, 189. xii, 49. xiii, 8. xiv, 29. A. 324. H. 733. Ps. 76. 527. 632. S. i, pr. 40. 149. 581
 Omnium C. iv, 74. ix, 12. 108. P. v, 206. x, 67. 586. 774. xiv, 110
 Onagris S. ii, 812
 Onerare S. ii, 937
 Oneraverat Ps. 180
 Onus C. iii, 78. P. xi, 114. A. 522. Ps. 577 carnis A. 1022 corporis C. viii, 5
 Ope H. 470. 665. Ps. 505
 Opem P. xi, 178 ferre benignam C. vii, 213 quietis (gen.) P. iii, 41 religionis S. i, 392
 Opera (plur.) H. xi, 178. 615. 643. S. i, 504
 Operæ pretium est A. 953
 Operatio Ps. 578
 Operi (subst.) P. x, 188
 Operire S. ii, 921 nudos C. vii, 212
 Operiret Ps. 657
 Operis (subst. gen.) A. 256. 1055. H. 353. Ps. 824. S. i, pr. 82. ii, 526
 Operitur S. ii, 374
 Opermento Ps. 462
 Operta (sing.) P. iv, 194. A. 677 vis S. i, 443 (plur.) C. vi, 32. P. ii, 50. H. 260
 Opertas (sing.) S. i, 378. ii, 849
 Operti (sing.) P. x, 772. H. 876. Ps. 891
 Opertis P. i, 169
 Operto H. 337. Ps. 745. S. ii, 925
 Opertos C. i, 18. P. v, 182
 Opertum A. 823. Ps. 268. S. ii, 179
 Operum S. ii, 184
 Opes C. i, 94. iii, 51. P. ii, 44. 170. S. i, 210. ii, 700 perennes C. vii, 219
 Opibus H. 550. Ps. 171. 873. S. i, 105. ii, 890

- Opifex C. ii, 40. A. 519. H. 284. 697.
S. ii, 202 apia C. iii, 73 fallendi Ps.
260 mundi H. 116 verborum morum-
que A. 805
- Opimam H. 478
- Opimus S. ii, 951
- Oportet P. x, 673
- Oppalluit stupore P. i, 92
- Oppansia Ps. 410
- Opperiens Ps. 131
- Oppetam P. ii, 329
- Oppetant P. x, 65
- Oppetat P. x, 879
- Oppeteret S. ii, 569
- Oppida A. 700. 710
- Oppido (subst.) P. i, 116. v, 333
- Oppidorum C. vii, 65. P. iv, 37
- Opponere P. x, 64. H. 141
- Opposita (abl.) S. i, 652
- Opposito P. iii, 155. H. 910. S. ii,
486
- Oppositos H. 881
- Oppositum H. 237. Ps. 485
- Oppositus P. xi, 116. H. 87
- Oppressa (sing.) Ps. 579
- Oppressus C. i, 69
- Opprimat C. i, 34
- Opprobria C. vii, 133
- Oppugnanda (plur.) Ps. 17
- Oppugnat H. 814
- Opsonia P. x, 297
- Optant H. 432
- Optare Ps. 232
- Optarunt S. ii, 548
- Optato P. iv, 146
- Optima (sing.) P. x, 768
- Optime (voc.) C. iii, 86. x, 17. 165.
P. vii, 79. x, 997. xi, 127. A. 41.
470
- Optimus P. x, 1158. H. 564
- Optio detur P. ii, 217
- Opto P. x, 441
- Opulens muneribus P. xi, 218
- Opulenta (nom.) C. iii, 56. Ps. 202. S.
ii, 114. D. 148
- Opulentus P. xiii, 16
- Opum P. ii, 115. S. ii, 484 dominæ P.
iii, 51 princeps P. xiii, 35
- Opus C. iii, 83. 186. x, 63. P. xiii, 20.
A. 558. 776. 868. 919. H. 629. 667.
Ps. 239. 566. 660. 769. 804. S. ii,
825. D. 182. 183 carnis A. 369 est
S. ii, 1014
- Ora (subst. sing. abl.) S. i, 421
- Ora (subst. plur.) C. iii, 50. 170. ix, 41.
x, 98. P. vi, 76. ix, 47. x, 76. 289.
563. 570. 708. xi, 96. 194. xii, 20.
A. 306. 593. H. 135. Ps. 31. 191.
330. S. i, 350. ii, 18. 646. 1126
- Oracula A. 237. 442
- Oraculum C. vii, 172
- Oram P. xi, 47
- Orandi P. ii, 485. x, 103 arte potens S.
ii, 644
- Orant P. vi, 116. xii, 2
- Orantem P. vii, 86. xi, 240
- Orantis Ps. 232
- Orare P. x, 423
- Orarium pignus oris sui dat P. i, 86
- Oras (subst.) Ps. 265. 680. D. 171
- Orat P. x, 1139
- Oratio P. x, 980
- Orationem P. x, 547
- Orator S. ii, 10. 369 ad thronum Pa-
tris Dei P. v, 548
- Oravi P. xi, 178
- Orba (sing. nom.) C. ix, 44. P. x, 690.
H. 607
- Orabat ferrum nurus C. xii, 139
- Orbatam H. 452
- Orbe P. ii, 116. iv, 13. 116. x, 617.
xiii, 100. A. 112. 265. 630. H. 113.
288. 617. 676. 867. Ps. 339. S. i, 190.
312. 332. ii, 2. 282. 622. 945
- Orbem C. xi, 32. P. i, 4. ii, 106. iv,
82. x, 420. xiii, 17. xiv, 94. A. 500.
726. 1006. H. 239. 904. Ps. 226. S.
ii, 579. 810. 914
- Orbes (subst.) P. ii, 146. H. 88. 945
- Orbi (subst.) A. 454. S. i, 428. ii, 594
- Orbibus C. ix, 36
- Orbis (subst.) C. iv, 9. ix, 8. 31. xii,
26. 154. P. i, 10. ii, 415. 439. iv, 61.
v, 21. x, 31. xii, 21. xiii, 2. 55. A.
303. 705. 894. H. 32. 65. 214. 248.
685. 905. P. 481. S. i, 295. 497.
ii, 170. 951. D. 101. 102
- Orbita P. xi, 102. H. 778. S. ii, 844
solis C. iii, 87
- Orbitis A. pr. ii, 10
- Orui (gen.) S. i, 406
- Ordinatis (adj.) C. xi, 25
- Ordine C. pr. 21. P. ii, 163. xi, 131.
A. 619. H. 915. S. i, 225. ii, 999
ex S. ii, 580 longo P. ix, 79
- Ordinem (subst.) P. i, 77. ii, 34. x,
1112
- Ordines (subst.) P. ii, 176
- Ordinibus P. xi, 204. Ps. 648
- Ordo P. xi, 219. xii, 52. S. i, 490. 571.
ii, 317. 535
- Ore C. i, 58. iii, 12. 94. 100. iv, 89.
vii, 43. 168. 179. viii, 28. x, 130.
xi, 17. P. pr. 34. i, 50. iii, 23. v,
175. 222. x, 36. 625. 971. xiii, 3.
A. pr. i, 3. 33. 461. 668. H. 167.
737. 831. Ps. 48. 457. 791. S. i,
130. 508. ii, 82. 1088. D. 10. 29. 66.
192 augustior P. v, 283 benigno A.
49 bibit rogum P. iii, 160

- Oret S. ii, 213
 Organa A. 148. 399. H. 462. D. 92
 vatium A. 234
 Organo P. x, 929
 Organum P. x, 2
 Orgia S. i, 188
 Orgis P. ii, 65
 Ori P. x, 8. H. 321
 Oriatur S. ii, 375
 Orichalcus S. i, 847
 Origine A. 1011. H. 356. 675. S. i, 409
 Originem C. v, 20
 Originis H. 33
 Origo C. vi, 34. P. x, 127. 270. Pa.
 pr. 41. 72. S. i, 72. ii, 969 mali H.
 205
 Oris (sing. gen.) C. iii, 186. ix, 35. P.
 i, 86. ii, 370. x, 2. 157. 667. 844.
 932. 939. xiii, 28. xiv, 135. A. 52.
 161. 690. 867. 870. H. 523. 699.
 Pa. 421. S. i. pr. 39. 77. ii. pr. 67
 Oris (plur.) Pa. 228
 Ornabis P. ii, 310
 Ornamenta Pa. 914. S. i, 505. ii, 64.
 124
 Orando P. xi, 188
 Ornant S. ii, 841
 Ornare P. ii, 514
 Ornaret H. 797
 Ornat C. x, 48. P. ii, 308. iii, 5. ix, 5.
 S. i, 353
 Ornatam C. v, 146
 Ornatu S. ii, 304
 Ornatur P. ii, 300
 Ornatus (subet. sing.) A. 325. H. 261
 Ornaverit P. i, 81
 Oro S. ii, 759
 Orpheus H. 783
 Orphan H. 779
 Orsa (plur.) C. iv, 96. P. x, 856. A.
 236
 Orsum S. ii, 5
 Orsus H. 508 est sic P. x, 927
 Orta (sing.) H. pr. 22
 Ortus S. ii, 221
 Ortis P. x, 741
 Ortu C. xii, 91. P. xii, 50. A. 913. S.
 i, 329. ii, 426. 598
 Ortum (subet.) H. 605. S. i, 259. D.
 96 solis C. i, 9. P. xiii, 102
 Ortum (part.) A. 270
 Ortus (subet. sing.) C. ix, 19. A. 435.
 570 (plur.) P. xi, 235. A. 1006. H.
 789
 Ortus (part.) C. xi, 18. P. x, 789. xii,
 22. 23
 Os (oris) C. vii, 120. iii, 160. ix, 21.
 P. ii, 261. 343. 378. iii, 162. v, 95.
 vii, 37. x, 904. 1036. A. 1035. H.
 268. Pa. 276. S. i, 636 Patris A. 80
 intendit in puellam P. xiv, 44
 Oscine parra S. ii, 570
 Oscula A. 597. H. 589. 611 figit S. i,
 350 figunt P. xi, 193
 Osculis P. v, 333
 Osculum P. x, 832
 Osirim S. i, 630
 Ossa C. ix, 102. x, 88. 76. 142. 169.
 P. iii, 134. 211. iv, 17. 96. 110. v,
 389. vi, 181. x, 494. xi, 173. xii,
 29. A. 1016. Pa. 329. 425. D. 17
 Osee P. x, 150
 Ossibus P. i, 5. iii, 5. 212. v, 427. 516.
 x, 455. 869. H. 285. 942. Pa. 219.
 908. S. ii, 719
 Ossium P. v, 111
 Ossuum P. ii, 532
 Ostende P. v, 149. x, 186
 Ostendere A. 46
 Ostenderent P. i, 84
 Ostendi (inf.) H. 928
 Ostendit C. i, 50. P. vi, 125. A. 679
 Ostendite A. 879
 Ostentamine Pa. 204
 Ostentans Pa. 194. 487. 688. S. ii, 1038
 Ostentat P. x, 1044. H. 170. 404. Pa.
 297
 Ostentata (plur.) A. 740
 Ostentatrix Pa. 439
 Ostentet S. ii, 154
 Ostenti (subet.) P. x, 964
 Ostia P. xi, 151
 Ostia (plur.) P. xi, 49. S. ii, 606. 937
 Ostiensis P. xii, 46
 Ostri P. xii, 41
 Ostro P. i, 910. Pa. 39. 859
 Ostrum S. ii, 248
 Otia S. ii, 958 dabat S. i, 110 mandat
 statibus A. 657 solvere curas in Pa.
 729
 Otio C. v, 134
 Otium si sit P. x, 617
 Ovans P. iii, 169. S. i, 123
 Ovantem P. v, 8
 Ovem C. viii, 33. xi, 244. Pa. 792
 Oves (subet.) C. iii, 158. P. xii, 43. A.
 324
 Ovile C. iii, 168. D. 74
 Ovili C. viii, 40. P. x, 839. xi, 241
 Ovium H. 288

P.

Pabula H. 236
 Pace P. v, 514. Pa. 699. 771. 772. S.
 i, 461. ii, 420. 636
 Pacem H. pr. 41. Pa. 785

- Pacifer* Ps. 805
Pacifici (sing.) C. v, 156
Pacificos Ps. 729
Pacis C. iii, 55. P. iv, 56. x, 357. H. 429. Ps. 668. 831. S. ii, 596. 621. D. xii, 174 domino S. ii, 767
Pactus (sing.) S. i, 471
Pactam S. i, 258
Pacti (adj. sing.) A. 608
quo Pacto P. v, 149. x, 478. A. 266
Pactus mercede certa ut P. x, 970
Padi S. ii, 701
Pagana gens C. xi, 87. S. i. pr. 6
Pagane (voc.) P. x, 1009
Pagina (nom.) P. x, 1119. A. 107. D. 38 *curta et humens* P. ix, 50
Paginas (plur.) C. ix, 26
Paginas P. v, 181
Pagis S. i, 449
Pago P. x, 296. S. i, 620
Palæstra (abl.) P. iv, 101
Palæstræ (gen.) S. ii, 143
Palæstram gloriæ P. v, 213
Palæstras H. 366. S. ii, 519
Palæstrici (sing.) P. x, 188
Palam P. i, 97. v, 56. vi, 127. x, 229
Palantes A. 623
Palati Latii (palatium) S. ii, 1102
Palati (palatum) P. x, 6
Palatia S. ii, 765
Palatinis S. i, 182
Palatinus A. 481
Palato P. x, 933. 1039. A. 981. H. 301. 862. Ps. 423
Palatum C. vii, 120. P. x, 899. xiii, 12
Palcis H. 466
Palla (nom.) H. 86. 860. Ps. 187. 560. 685
Pallade S. ii, 221
Palladii S. ii, 910
Palladios lare P. ii, 511
Palladis S. i, 184
Palladium S. i, 195. ii, 965
Pallas S. ii, 491. 544. 969
Pallata (abl.) S. i, 556
Pallens P. iv, 139. H. 406. 935. S. ii. pr. 17 *juventus* C. vii, 145
Pallentis Ps. 339
Pallere S. i, 207. ii, 915
Palleseet C. ii, 12
Pallet P. v, 202. A. 492
Pallia Ps. 363. S. vii, 727
Pallida (plur.) C. x, 97
Pallidus A. 470. Ps. 438
Palliis P. i, 35
Pallioli P. iii, 180
Palliolis P. xi, 141
Pallium P. x, 841
Pallor C. viii, 28. ix, 41. Ps. 464. 702
Palluerunt C. ix, 78
Palma (nom.) P. iv, 77. vi, 24. A. 95. Ps. 550 (abl.) C. xii, 132
Palmam P. ii, 32. v, 384. vii, 53. viii, 12. A. 861. S. ii, 554 *tulisti* P. v, 530
Palmas C. iv, 52. P. iv, 106. v, 236. vi, 106. Ps. 356. D. 55
Palmis C. viii, 45
Palmit C. iii, 54. S. ii, 219 *fdci* S. i. pr. 70
Palmitum S. i. pr. 16
Palmula (abl.) P. v, 462
Palpamen H. 804
Palpandi H. 828
Palpas famulos remisso dogmate C. viii, 8
Palpata (plur.) P. xi, 91
Palpavit S. i. pr. 73
Palpebra (abl.) P. ii, 284
Palpebræ (dat.) H. 310
Palpebralibus H. 873
Palpent Ps. 234
Palpet Ps. 235
Palpitans C. xii, 121
Palpitantis P. x, 844
Palpitat C. vii, 142. P. xiv, 49. Ps. 594. S. ii, 1100
Palpitet P. v, 116. x, 10
Paludes H. 802
Paludis S. ii, 924
Palus P. xii, 7
Palustri cespite P. v, 458
Pampineo C. iii, 53
Pandat P. iii, 63. iv, 152
Pandens P. x, 563. xi, 229
Pandere S. ii, 93. D. 176 *altos recessus costarum* P. xi, 58
Pandit P. x, 898. H. 603
Pandite A. 594
Panditur P. i, 29. Ps. 834 *via* C. x, 91
Pando viam Ps. 404
Panes A. 706. D. 145
Pangant carmen P. vi, 156
Pangat C. ix, 3
Pange C. ix, 84
Pangere P. iv, 148. v, 324
Pangimus C. ix, 7
Pangit A. 379 *copia Attica* A. 379 *facundia Ansonis linguæ* A. 380
Panibus C. ix, 58. D. 41
Panis C. ix, 61. S. i, 583. ii, 915
Pannis P. ii, 281. A. 610. S. i, 583
Pannonis S. ii, 735
Pannos A. 647
Pansis brachiis in altum C. xii, 170
Panso S. i. pr. 48
Papa P. xi, 127
Paphis S. i, 285

- Paphiam S. ii, 575
 Papilla (abl.) P. iv, 123
 Papillae succum C. vii, 165
 Papillarum P. x, 738
 Papillas P. xiv, 77. S. ii, 38
 Papulas fervor excitat P. x, 489
 Par P. v, 138. H. 167. Ps. 646. 737
 Paraclitum C. v, 160. P. x, 430
 Paradisi C. x, 162. H. 840. Ps. 224
 Paradisicolas (dat.) H. 929
 Parandos P. x, 576
 Parant C. iii, 119. P. ii, 358
 Parantes S. i, 533
 Parapside Ps. 532
 Parapsis P. pr. 18
 Pararat Ps. 874
 Parare P. vi, 68
 Pararet P. iii, 60
 Parari H. 373
 Parasti P. iv, 58. x, 86 laureas P. v, 540
 Parat P. iii, 33. x, 1075
 Parata (sing. nom.) P. pr. 24. S. ii, 620
 est P. vi, 24 via viii, 8 (abl.) S. i, 509 (plur.) P. iii, 114
 Paratam tauris congregi belluam P. v, 415
 Parati (plur.) P. i, 54. x, 55. S. ii, 864
 Paratis (adj.) C. vii, 106. x, 71
 Paratis (verb.) Ps. 403
 Paratos H. 466
 Paratu P. xi, 105. Ps. 200
 Paratum S. i, 109
 Paratur S. i, 256
 Paratus (subst. plur.) P. x, 919
 Paratus (adj.) C. x, 18. P. ii, 111 et x, 923
 Paravit H. pr. 9
 Parca (adj. sing.) C. vii, 165. x, 1064. Ps. 558
 Parcarn disciplinam C. vii, 15
 Parce (verb.) P. x, 39. H. 938
 Parce (adverb.) P. x, 940. Ps. 276. 554
 Parcere P. v, 440. x, 679. Ps. 392
 Parcerent P. x, 755
 Parcis (adj.) C. iv, 31. S. ii, 135
 Parcit Ps. 478
 Parcitatem juveniorum P. x, 359
 Parcum H. 382
 Parcus A. 844 abstinencia C. vii, 66
 Parris P. i, 57
 Parem C. vii, 214
 Parens C. xi, 15. P. iv, 61. x, 757. 776. xiii, 56. H. 698. A. 1009. Ps. 543. S. i, 416. ii, 258. 710 fanorum Roma P. ii, 1 patrie S. i, 9
 Parente C. iv, 15. P. vi, 128. x, 682. Ps. pr. 60 rerum C. vii, 25
 Parentes (subst. plur.) P. x, 298. S. i, 164
 Parenti H. 557. Ps. pr. 4
 Parentibus P. ii, 80. S. ii, 78
 Parentis C. ix, 10. 107. P. iii, 36. x, 694. A. 792 Dei P. x, 128. 534
 Parentum P. x, 124. A. 999. H. 573
 Pareo P. ix, 99
 Parere (pareo) S. i, 340. ii, 237
 Pares (adj.) P. vi, 153. S. ii, 607. 819
 Paret S. ii, 388
 Parete S. i, 37
 Pari C. iii, 115. P. v, 375. 542. 572. xi, 200. H. 422. S. i, 221
 Parias columnas P. xii, 51
 Paribus P. vi, 153. Ps. 223
 Parienda (sing.) S. ii, 13
 Paries (subst.) P. xi, 123. S. ii, 56. 450
 Paries (verb.) D. 100
 Parietibus P. xi, 217. Ps. 852
 Parris saxis P. xi, 187
 Parili C. iii, 204. v, 122
 Parilis S. ii, 191 splendor P. iv, 27
 Parit C. iii, 145. H. 386. S. ii, 658
 Pariter C. x, 82. P. ix, 67. Ps. 492. S. i, 565. ii, 782. 908
 Paritura (sing. nom.) A. 372. 584. S. i, 255
 Pariturns (sing.) H. 576
 Pariunt A. 918
 Parma (abl.) S. i, 652
 Paros S. ii, 246
 Parra (abl.) S. ii, 570
 Parricidalem manum H. pr. 14
 Pars C. ii, 82. x, 23. P. ix, 56. x, 768. xi, 121. xii, 37. A. 118. 272. H. 816. 818. S. i, 19. 579. 592. ii, 239. 240. 243. 1099 condescunt currus C. v, 54 Dei A. 821 fertur esse anima A. 884
 Parsimonius C. vii, 3
 Parta (sing. nom.) P. v, 554. x, 768. S. i, 544. ii, 12. 66. D. 20 (abl.) Ps. 38 (plur.) Ps. 563
 Partam P. vii, 52. S. i, 650
 Partas P. iv, 106
 Parte C. i, 11. ix, 86. P. pr. 28. ix, 52. x, 846. 974. xi, 122. xii, 45. A. 530. H. 27. 242. 413. 654. Ps. 262. 418. 649. 830. S. i, 608. ii, 416. 888. 1046. 1108
 Partem P. ii, 401. iv, 137. x, 876. 1079. A. 951. S. i, 439. ii, 1111. 1119
 Partes P. x, 1083. H. 66. Ps. 146. S. i, 432. ii, 626
 Parthica (sing.) H. 534
 Parthorum A. 225

- Parthus H. 497
 Partibus C. viii, 10. P. xi, 147. S. i, 295. ii, 609. 851
 Particeps P. v, 573. x, 469 Angelorum P. v, 9
 Participat A. 818
 Participem (adj.) A. 162. H. 30
 Participes (adj.) S. ii, 232 regni H. 662
 Particulam H. 289
 Particulatim A. 1078
 Partis (subst. sing.) Pa. 682
 Partita (sing.) H. 57
 Parto H. 257
 Partu C. vii, 59. S. i, 254. ii, 1080
 Partum (subst.) H. 193. Pa. 70. 71
 Parturit H. 619
 Parturiunt H. 571
 Partus (subst. sing.) C. vii, 2. xi, 56. xii, 140. P. x, 779. H. 600 (plur.) S. i, 159
 Parva (sing. nom.) P. iv, 29. A. 950. H. 875. S. i, 150 (abl.) S. i, 608 (plur.) A. 723. H. 596
 Parvae (sing.) S. ii, 393 (plur.) S. ii, 1065
 Parvam Pa. pr. 62
 Parvas A. 721. S. ii, 288
 Parvi A. 643. Pa. 298 facit P. iv, 166
 Parvipendo P. x, 478
 Parvis P. ix, 14
 Parum P. x, 957. Pa. 66
 Parvo A. 729. S. i, 151. ii, 102
 Parvorum H. 83. D. 115
 Parvula (plur.) A. 919
 Parvuli (plur.) P. x, 737
 Parvulis P. i, 118. ix, 88
 Parvulorum C. vii, 164. ix, 109. P. x, 58
 Parvulos Pa. pr. 30
 Parvulum C. xii, 152. P. x, 748
 Parvum P. x, 663. A. 729
 Parvus P. x, 685. 716. S. i, 206. D. 73
 Pascat animum C. viii, 78
 Pascendam Pa. 618
 Pascens agmina P. v, 444
 Pascentes C. v, 108
 Pascere S. ii, 795 indigentes C. vii, 212
 Pascha A. 348. 355
 Pasci H. 220
 Pascimus C. v, 14
 Pascit P. x, 1070. xi, 174. S. ii, 953
 Pascitis farre pullos P. x, 147
 Pascitur sanguine innocuo P. iii, 87
 Passa (sing.) S. ii, 896
 Passeribus Pa. 620
 Passibilis A. 6
 Passibus P. v, 478. vi, 101
 Passim C. v, 148. x, 61. H. 90. 772. S. i, 534. ii, 693. 1022
 Passio P. v, 292. vii, 18. x, 1109. xi, 196. A. 63. 357. 358
 Passionem P. ii, 35. 550
 Passiois C. ix, 83. 105. P. i, 77. vi, 113. x, 854. 1097
 Passurus A. 972
 Passus (part.) P. iv, 98. x, 194. A. 104. H. 30
 Pasta (adj. sing.) C. iii, 167 sanguine voluptas S. i, 383
 Pastis visceribus C. iv, 1
 Pastor C. viii, 37. 49. P. iv, 41. xi, 244. xii, 43. H. pr. 1 gregis P. vi, 47
 Pastore H. 222
 Pastorem D. 7
 Pastorum (subst.) A. 390. D. 109
 Pastos H. 621 carnibus P. v, 100
 Pasta C. iv, 85. viii, 58. xi, 84. S. ii, 1092
 Pastum (subst.) C. iv, 86. P. v, 331. A. 723. 940. Pa. 625 in plebis S. ii, 938 populis A. 707
 Pastum (part.) liquore C. vii, 70
 Pastus (subst. sing.) H. 823 animae C. iv, 33 (plur.) A. 726
 Pastus (part.) A. 944. D. 117 sanguine P. vi, 17
 Pateat C. v, 87. P. x, 1020. xi, 214. S. ii, 180
 Patebit P. x, 872
 Patefacta (sing.) C. x, 139 (plur.) A. 237
 Patefacti (sing.) A. 1069
 Patefecit Pa. 271
 Patens C. xii, 115 ad omne vulnus Pa. 246
 Patent C. iii, 84. Pa. 744. S. ii, 1032
 Patente P. v, 483. x, 906
 Patentem P. x, 1123
 Patentes P. ii, 175. ix, 89. x, 566. 984 solitudines C. vii, 61
 Pater C. iii, 86. iv, 86. v, 149. 157. vi, 1. 98. x, 4. xii, 67. P. x, 619. xiii, 15. A. pr. i, 4. xi, 111. 112. 124. 176. 245. 246. 249. 253. 272. 281. 282. 287. 296. 374. 895. H. 564. 565. 594. 623. 651. Pa. pr. 2. S. ii, 21 Deus P. v, 58 lucis A. 283 orbis C. x, 81 summus C. iv, 68
 Patern (gen.) S. i, 127
 Pateram A. 481
 Paternas C. iii, 17
 Patere (inf. pater) P. i, 84. vi, 122. xiii, 76
 Patere (imp. patior) P. x, 764
 Pateret P. x, 635
 Pateris (subst.) D. 193
 Paterna (sing. nom.) P. x, 340 (abl.)

- A. 310. 973
 Paternus (sing.) P. x, 468
 Paterni (sing.) P. vi, 125. S. ii, 1116
 Paternis H. 568
 Paterno C. xi, 19. P. pr. 25. iv, 94
 amore nutrias P. ii, 672
 Paternum A. 796. D. 74 nomen A. 223
 Patet C. ix, 75. x, 161. P. xi, 154. H.
 519. 601. Ps. 831. S. i, 615. ii,
 485 sub signis veritas P. x, 231
 Pati C. iii, 125. P. ii, 219. x, 424. xi,
 92. H. 454. Ps. 343. S. ii, 691 fi-
 nem C. xii, 38 ictum sub ense perse-
 cutoris P. i, 28
 Patiar S. i, 433
 Patibulum P. x, 641
 Patiens Ps. 780
 Patientia (subst.) Ps. 109. 128. 155.
 175. 177
 Patitur C. vi, 20. 96. P. vii, 28. xiv,
 34. A. pr. ii, 48. 99. 654. H. 482.
 648. Ps. 390. 491. 596. S. ii, 278
 Patre P. iv, 174. x, 952. xii, 55. A.
 24. 45. 254. 255. 271. 288. 895.
 H. 347. 627. Ps. iv, 75. S. i, 59 pe-
 renni P. vi, 46 summo A. 90. 101
 Patrem C. iv, 100. P. v, 37. 370. A.
 iii, 122. 173. 180. 182. 240. 242.
 304. H. 126. S. ii, 295. 593. D. 174
 patris S. ii, 431
 Patres C. vii, 151. ix, 97. H. 464. S.
 i, 300. 471. 545. D. 60
 Patri C. iv, 3. 4. xi, 48. xii, 43. 81.
 P. x, 130. 429. 748. A. pr. i, 9. Ps.
 765. S. ii, 1122 Deo P. pr. 1
 Patria (subst. abl.) S. i, 54. ii, 536. 706.
 771
 Patria (adj. sing. nom.) S. ii, 611 (abl.)
 A. 542
 Patriæ (subst. sing.) P. xii, 3. A. 183.
 452. H. 461. S. i, 9. 391. 505. 571.
 600. ii, 431. 771
 Patriæ (adj. sing.) A. 257
 Patriam (subst.) C. v, 112. P. iv, 72.
 Ps. 707
 Patriarcha (nom.) C. vi, 57. Ps. 544.
 D. 24
 Patrias (adj.) H. 769. Ps. 42. 402. S.
 i, 607
 Patribus C. v, 105. Ps. 372. S. i, 25.
 477. ii, 419
 Patriciæ gentis S. i, 561
 Patricidam H. 566
 Patricios P. xi, 300
 Patrii (sing.) S. ii, 155
 Patriis (adj.) P. iv, 107. H. 457. S. ii,
 859
 Patrimonia H. 433
 Patrio C. v, 160. P. vii, 5. A. 92. 668.
 S. i, 111. ii, 696
 Patrios P. xi, 6. D. 91 Deos P. iii, 99
 Patriis C. iii, 25. 95. 189. vi, 3. vii, 1.
 84. xi, 17. 28. P. vii, 55. x, 140.
 474. xiii, 54. A. pr. i, 2. vii, 12.
 17. 18. 49. 91. 119. 172. 176. 185.
 240. 531. H. 953. Ps. pr. 68. 475.
 751. S. i, 12. ii, 8. 270. 825. 1035.
 D. 98 alti C. ix, 104 Dei C. viii, 80.
 P. ii, 272. iii, 17 Omnipotentis A. 155
 Patrium Ps. 581. 643. S. i, 481. ii,
 735
 Patrius A. 507. S. ii, 368 mos S. i,
 154
 Patrone (voc.) P. x, 835
 Patronis P. vi, 145
 Patronos martyras P. ii, 579 mundi P.
 i, 12
 Patronus P. xiii, 106
 Patruelis gloriæ Ps. pr. 18
 Patrum C. xi, 89. S. i, 197. 403. ii, 310.
 D. 41 (majorum) P. ii, 451. iii, 51
 conscriptorum S. i, 604
 Patuerant H. 474. Ps. 519
 Patuit P. iv, 123. D. 36
 Patulam A. 861
 Patulas aures H. 319
 Patuli (sing.) S. i. pr. 39 (plur.) P. xi,
 211
 Patulis S. ii, 1111
 Patulo ore H. 588
 Pauca (plur.) P. x, 646. A. 1. S. i,
 575
 Pauca (plur.) P. iv, 49. H. 822
 Pausas S. ii, 345
 Pausis A. 716. S. i, 599
 Paucissima (plur.) A. 704
 Paucorum S. i, 33
 Pausos C. vi, 95. Ps. 507
 Pavendum P. x, 304
 Pavens P. v, 317
 Paventes A. 322
 Paventum P. x, 54. 286
 Paverint (paveo) P. i, 80
 Paverit (pasco) C. iii, 65
 Pavet A. 4 faciem mortis A. 100
 Pavidus (plur.) P. vii, 32. S. ii. pr. 22
 Pavidus P. iii, 175. A. 499
 Pavit (pasco) P. x, 193 rabiem S. ii, 672
 Pavitans C. iii, 121
 Pavitantis S. i, 374
 Paulatim A. 163. 762
 Pauli P. xii, 4. 45. xiii, 18
 Paulinorum S. i, 559
 Paulisper P. v, 565. H. 918
 Paullulum P. ii, 126
 Paulo (subst.) P. iv, 34
 Paulo (adv.) C. i, 15. S. ii, 954 ante
 P. x, 798

- Paulum (adv.) C. vii, 100. P. v, 139.
 330. H. 748 reclive C. vi, 150
 Paulus P. ii, 469. xi, 32. S. i. pr. 1. 30.
 80. 61. D. 190
 Pavor P. xi, 94. Pa. 701
 Pavore C. vi, 47. Pa. 432 Iusus C. vi,
 55
 Pavori P. x, 390
 Pauper Ps. 243. S. ii, 118
 Pauperem P. ii, 298
 Pauperi P. x, 523
 Pauperis H. 926
 Paupertinis armis Pa. 198
 Pauperum P. pr. 10. ii, 179. 236
 Pax P. ii, 199. Pa. 631. 769. 770. 778.
 S. ii, 635. 637 datur artubus exanimis
 P. iii, 168
 Peccamen A. 73
 Peccamina H. 620
 Peccamine A. 911. S. ii, 1042. D. 89
 Peccaminis A. 929
 Peccaminum C. ix, 96. P. x, 517
 Peccandi A. 819. 931
 Peccans H. 534. 749
 Peccante P. ii, 235. H. 215. S. ii,
 469
 Peccantem C. xi, 31
 Peccantes A. 980
 Peccantis A. 327
 Peccantum H. 664
 Peccare C. i, 64. ii, 28. A. 888. 900.
 H. 512. 670. S. ii, 462
 Peccat C. ii, 18. P. x, 221. A. 891
 Peccata C. i, 27. A. 60. 965
 Peccati A. 694. 927. 939. 942. H. 153
 Peccator C. xi, 101
 Peccatores H. 623. D. 35. 159
 Peccatorum (peccator) A. 938
 Peccatrix C. pr. 35. H. 765
 Peccatum C. i, 53. 99. Pa. 913
 Peccet C. ii, 103. H. 251
 Peccet A. 889
 Pecoris D. 30
 Pectine dentium P. x, 934
 Pectitur H. 294
 Pectora C. iv, 16. v, 108. P. i, 52. iii,
 86. 132. vii, 41. x, 372. xi, 82. xiii,
 72. H. 149. 571. Pa. 330. 519. S. i,
 197. 346. ii, 142. 795. D. 116
 Pectore C. vii, 57. xi, 19. P. iii, 75.
 v, 562. ix, 100. xiii, 26. xiv, 6. H.
 200. 278. 900. Pa. 26. 119. 187. 893.
 S. i. pr. 36. ii, 192. 264. 625. 1039.
 D. 83
 Pectori P. x, 461. 581. 845
 Pectoribus Ps. 366. S. ii, 623
 Pectoris P. v, 177. ix, 86. x, 734. 772.
 763. 909. 1125. H. 538. Pa. 273.
 774. S. ii, 841. 1044 de antro Ps. 6
 Pectorum C. vii, 205. P. ii, 257. Pa.
 pr. 52
 Pectus C. i, 35. ii, 10. vi, 27. P. i, 57.
 ii, 535. iv, 123. x, 14. 275. 455.
 963. 1027. xiii, 61. xiv, 78. S. i,
 651. ii, 1097
 Pecua (plur.) P. x, 833
 Pecude A. 351
 Pecudem S. ii, 165
 Pecudes S. i, 80. ii, 238. 873. 1107
 Pecudis P. iii, 29
 Pecudum C. iii, 59. A. 473. Pa. 32
 Pecunia (abl.) P. ii, 92
 Pecunias (sing.) C. vii, 217. P. ii, 45
 Pecuniam P. pr. 5. ii, 100
 Pecus (oris) P. x, 193. xi, 93 bratam
 C. xi, 81 lymphaticum C. ix, 57
 Pede P. iii, 299. vii, 68. x, 105. 947.
 xiv, 133. A. 666. Pa. pr. 51. 32. 653
 dextro S. ii, 79 proterit P. xiv, 113
 prosubigit P. iii, 190
 Pedem Ps. 671. S. i, 647
 Pedes P. vi, 79. x, 151. 159. 492. A.
 455. 619. 643. Ps. 288. 321. 634. S.
 i, 236. 493. ii. pr. 12
 Pedestre carmen P. pr. 12
 Pedestribus C. v, 53
 Pedibus C. iii, 150. P. iii, 46. 74. 213.
 xii, 15. xiv, 94. H. 445. 466. Pa.
 249. 303. 443. 452. S. i, 101. 426.
 613. ii. pr. 18. 481. 558. D. 142
 calcant C. v, 124
 Pedicis H. 133
 Pedicis C. iii, 42
 Peditem S. ii, 520
 Peditum Pa. 648
 Pedum (plur. gen.) C. v, 35. P. vi, 86.
 xi, 100. D. 32
 Pegmatis P. x, 1017
 Pejor P. x, 25. A. 216
 Pelagi A. 540. 664. H. 192. S. ii, 781
 Pelago C. v, 72. H. 473
 Pelagus C. iii, 38. S. i. pr. 8. 297
 Pelagæ (gen.) S. i, 183
 Pellacia (sing. nom.) H. 638
 Pelle (subst.) H. 424. Ps. 179. S. i,
 118. ii, 300
 Pellem P. v, 535. S. i, 76
 Pellens A. 3
 Pellere P. v, 450. xi, 70. A. 966. Ps.
 5. 211. 215. S. ii, 506
 Pellibus C. vii, 62. S. ii, 200
 Pellice puero S. i, 71
 Pellicem P. x, 184
 Pellimur C. xii, 98
 Pellis (subst.) P. x, 488
 Pellit C. vi, 133. P. xiii, 26. Ps. pr. 23
 Pellite corde metum A. 1081
 Pellitos Ps. 226

- Pellitur C. vii, 127. fr, 67. H. 482
 Pelvis P. x, 209
 Pelusiaco (sing.) S. ii, 924
 Pelusiaci vaporibus C. v, 58
 Penates P. ii, 442. S. ii, 965
 Penatum S. i, 195
 Pendas S. ii, 109
 Pendat penas Ps. 406
 Pendens H. 368
 Pendent C. v, 141. A. 625 sicco mar-
 gine A. 686
 Pendentem S. i. pr. 20
 Pudentes S. ii, 724
 Pudentis aqua Ps. 654
 Pendeo P. x, 491
 Pendere (pendeo) P. x, 110. xii, 12. S.
 ii, 454
 Penderet (pendeo) A. 614
 Pendet (pendeo) P. xi, 121
 Pendulam viam C. ix, 50
 Pendulus A. 666
 Penes est S. i, 450
 Penetrabile Ps. 837
 Penetrabitur P. iii, 94
 Penetralia S. i, 550. ii, 93. 398 cordis
 H. 543 sanguinis et carnis H. 899
 Penetrans H. 530
 Penetrante A. 426
 Penetrare P. xii, 32. H. 320. Ps. 677.
 S. i, 78. ii, 100
 Penetrat P. xi, 166. xiii, 13
 Penetrare (imper.) S. ii, 902
 Penetrati (sing.) P. ix, 91
 Penetrator operi H. 876
 Penetraverit A. 744
 Penetravit A. 12. 422. Ps. 294
 Penetret A. 921. H. 91
 Penitus P. x, 804. A. 745. H. 464. 834.
 S. i, 17. 93
 Penna (abl.) S. ii, 666
 Pennis H. 817
 Pensare H. 616 labores S. ii, 867
 Pensilis P. x, 452
 Penni S. ii, 918 Ecclesiae ali P. ii, 159
 Pependit C. xii, 58. S. ii, 715 tenui
 super arte A. 528
 Peperceris P. x, 137
 Pepercerit C. vii, 85
 Pepercit P. vi, 112. x, 895
 Peperere necem C. lii, 183
 Peperit P. iv, 78. A. 777. H. 354. Ps.
 209. S. ii, 247
 Pepigere tempus tridui P. ii, 127
 Peplio C. v, 28. Ps. 440
 Pepliasse Ps. 816. S. i, 2
 Peplut P. iv, 67. S. i, 531. ii, 264
 Per C. pr. i. iii, 46. iv, 63. v, 74. viii,
 85. P. ii, 579. x, 198 ævum P. x,
 83 cachinnos solveris P. x, 326 ex-
 emplum C. xii, 158 exitum P. vii, 8
 ignem P. vi, 110 solis jero P. x, 673
 quam dedisti, ut P. ii, 435 soporem
 C. vi, 74 vinu H. 703. S. i, 177 vul-
 nus P. i, 29
 Peracta (sing.) S. ii, 1058 est P. v,
 292. x, 1109
 Peractas (sing.) P. iv, 125
 Peragi P. xiii, 45
 Peragit P. lii, 62. xiv, 88. H. 804. S.
 ii, 112
 Peragrans C. vii, 39 sensu oculisque
 annos H. 914
 Peragret C. vi, 116
 Peram Ps. 613
 Perarmat C. vi, 86. vii, 93. viii, 43
 Percollit S. ii, 181
 Percense H. 625
 Percenseat A. 385
 Percenseo P. ix, 101
 Percensere A. 596. H. 377
 Percipe P. v, 545
 Percipit auro mugitus tabarum H. 917
 Percula (sing.) H. 587 (plur.) C. v, 73
 Perciti (plur.) C. xii, 53
 Percito gressu C. vii, 131
 Percitum P. x, 953
 Percitus C. ix, 53
 Percucurrit P. i, 11. xii, 21
 Perculerat S. ii, 739
 Perculisse C. ix, 92
 Perculit H. pr. 28
 Percurram S. i, 662
 Percurre A. 295
 Percurrere P. ix, 15. H. 274. 824. 893
 cælum sensu A. 806
 Percurrit A. 231. Ps. 826. S. i, 315
 Percussa (sing.) C. ii, 6. Ps. 141 (plur.)
 P. v, 76
 Percussit P. i, 49
 Percussor P. x, 837
 Percussus A. 403. S. i, 436
 Perdat P. x, 552. xiv, 32. A. 1062. H.
 276
 Perdere C. ii, 88. P. v, 161. x, 527.
 821. H. 653 animas precipites P. lii,
 67
 Perderet P. xiv, 73
 Perdidisse P. x, 297
 Perdidit C. pr. 32. ii, 80. ix, 89. P. x,
 195. 1130. A. 441. H. 478
 Perdit A. 886. S. ii, 51
 Perdita (sing.) delictis Ps. 318 luxa S.
 i, 162 (plur.) C. x, 20. Ps. 170
 Perditam sano gregi ovem C. viii, 34
 Perdite (voc.) P. x, 86. A. 291
 Perditi (sing.) P. x, 194 (plur.) C. xii,
 206
 Perditum P. x, 462

- Perditus P. x, 399
 Perdo P. x, 522
 Perdomitor C. iv, 12
 Perdomitus P. xiv, 116
 Perdomuit S. i. pr. 2
 Perduelles P. x, 53
 Perdunt H. 886
 Peream S. ii, 108
 Pereant Ps. 622
 Pereat P. x, 880. A. 1017
 Peregerat P. x, 546
 Peregit ictum P. i, 93 situm P. vi, 60
 Peregrī P. iv, 89
 Peregrina (sing. nom.) D. 18 (abl.) S. ii, 364
 Peregrino H. 297
 Peregrinos P. xi, 191
 Peregrinus P. iii, 193
 Peremit P. vi, 126
 Peremta (sing. nom.) C. vi, 112. H. pr. 62 (abl.) S. ii, 668
 Peremtā P. iv, 135
 Peremti (sing.) P. v, 425
 Peremto H. 617
 Peremtor H. pr. 19. 33
 Peremtoris P. x, 1102
 Peremtōs H. 660
 Peremtum A. pr. i, 8. S. ii, 194
 Peremtus P. x, 605. 642. S. ii, 475
 Perenne C. iv, 26. vi, 97. P. i, 32. H. 891. Ps. 361. S. ii, 185
 Perennem P. ii, 560. x, 596. xii, 34. H. pr. 60 diem P. xiii, 43 retro rem H. 46
 Perennes opes C. vii, 219
 Perenni C. iv, 93. P. xiv, 122. A. 563. 994. H. 479. 831. 924. 957. Ps. pr. 66. S. ii, 113. 886 domino A. 158 fonte A. 885 patre prosatum Christum P. vi, 46
 Perennibus C. ix, 34. S. ii, 162
 Perennis C. ix, 61. x, 110. xii, 4. P. v, 196. x, 389. 696 Dei C. vii, 47 Deus P. x, 311 ex Deo C. vi, 7 ignis P. vi, 99 laurus C. viii, 46
 Pererrans P. x, 900
 Pererrat P. xiii, 13 osculis sulcos ungu-
 larum P. v, 338 quies venas omnes
 C. vi, 25
 Pererratis (adj.) S. ii, 381
 Peresam S. i, 17. 440
 Peresis C. ix, 58
 Percunt H. 884
 Pereante H. 212. 593. 837. Ps. 608. S. i, 656. ii, 197
 Pereuntem S. i, 119
 Pereutes A. 323
 Percuntibus Ps. 698. S. i. pr. 81
 Pereuntis H. 667
 Pereuntum S. i, 625
 Perfectum S. ii, 260
 Perfectus A. 992
 Perferre Ps. 353
 Perfert Ps. 511
 Perficeret A. 994
 Perficiat Ps. 847
 Perfida (sing.) A. 433. Ps. 341 (plur.) 149
 Perfide (voc.) P. x, 818. H. 1
 Perfidi (plur.) C. xi, 37
 Perfurit D. 114 equorum cursus H. 365
 Perfusa (sing.) C. vii, 206 (plur.) P. v, 520. vi, 131. x, 908
 Perfusi (plur.) A. 926
 Perfusus D. 96
 Pergam P. x, 188
 Pergameas S. i, 194
 Pergameo S. ii, 966
 Pergant Ps. pr. 23
 Perge P. iv, 147 ad Deum P. x, 544
 Pergit P. xiv, 28
 Pergunt P. x, 1078. A. 259
 Perhibetur S. i, 305
 Peribit P. x, 522. S. ii, 168
 Pericli Ps. 445. 770. S. ii, 703
 Periclis P. i, 16. vi, 117. S. ii, 651
 Periclitemur P. x, 659
 Pericio C. iv, 69
 Periculum P. v, 48. Ps. 485 fac P. ii, 403 fiat P. x, 991
 Pericula P. xiv, 106. H. 232. 844. Ps. 27. 891. S. i, 2. ii, 388 morsuum sen-
 tit P. x, 30
 Periculi C. vii, 109. P. vii, 40. xiv, 54. S. i. pr. 34
 Periculis S. ii. pr. 17. 46
 Periculum S. i. pr. 66
 Perilisse C. x, 148
 Perit A. 946. S. ii, 205
 Perimam S. ii, 176
 Perimat S. i, 375
 Perimunt C. x, 10
 Perire C. vi, 96. vii, 111. P. ii, 336. x, 636. 645. xiii, 56. A. 517. Ps. 346
 Periret A. 736
 Periret C. ix, 17. xi, 44. P. i, 93. H. 836
 Perit P. x, 532. H. 365. 666. 743. Ps. 725. S. i. pr. 42. ii, 980. 1070 ar-
 genti candor S. ii, 753 fides P. ii, 199
 Periti (plur.) C. xii, 27
 Peritura (sing.) C. iii, 115. S. ii, 211
 (plur.) H. 384. Ps. 171. S. ii, 111. 159
 Perituram Ps. 121
 Perituris S. i, 23
 Perituro H. 613
 Perituros H. 100. S. ii, 571

- Peritulum A. 629
 Peritus P. ix, 23. s. 870. S. i, 94 crucis
 artifex P. v, 254 pellere cumbam P.
 v, 450
 Perjuria Ps. 464
 Perjuro (adj.) H. 509
 Perluamus P. iv, 193
 Perluit liquoribus oculos P. x, 1038
 Permadescitis P. x, 1010
 Permanebunt P. x, 540
 Permansit C. xi, 28
 Permeat sub bifido æquore C. v, 68
 Permiscet H. 480
 Permissa (sing.) H. 708
 Permittat S. ii, 1048
 Permitto P. x, 925
 Permixtum P. xi, 192
 Permoveat S. ii, 759
 Permoverat P. xiii, 70
 Permoveret P. ii, 387. v, 48
 Perniciem H. 151. S. i. pr. 73
 Peruiciosa (sing.) H. 386
 Pernix P. v, 211
 Pernox C. vii, 42. A. 617 cura P. v,
 811
 Perora (imper.) P. x, 924
 Peroras S. i, 627
 Perorat P. x, 399
 Perosa (sing.) C. xi, 90. P. iii, 41
 Perpendere A. 127
 Perpendit A. 804
 Perpena vitæ regula (nom.) P. x, 307
 Perpressa (sing.) C. i, 76
 Perpepsi (plur.) S. ii, 956
 Perpetem salutem P. x, 470
 Perpeti (adj.) C. ix, 42
 Perpeti (verb.) C. vii, 192. P. x, 701
 ferrum P. i, 51
 Perpetis C. i, 26
 Perpetitur Ps. 780
 Perpetua (sing. abl.) A. 773
 Perpetuis C. v, 164. H. 829
 Perpetuo (adj.) S. i, 266
 Perpetuum C. iii, 103
 Perplexa (plur.) S. ii, 903 somniantem
 C. vi, 66
 Perplexus S. ii, 847
 Perpolita (plur.) P. xiii, 19
 Perquam ridiculum est A. 248
 Perrumpere H. 224
 Persa (voc.) C. xii, 203
 Persecutor P. v, 201
 Persecutorem P. x, 961
 Persecutoris P. i, 28. iv, 134
 Peren S. ii, 561
 Persephone A. 475
 Persequantur P. x, 799
 Persequitur S. ii, 68
 Perseverans P. x, 578
 Persica (sing.) S. ii, 576 (plur.) H.
 454
 Persici (sing.) C. xii, 25
 Persicorum P. x, 363
 Persiste P. x, 785
 Persistit S. ii, 773
 Persolvat A. 198
 Persolvit S. i, 143 omne debitum P. i,
 62
 Persona (nom.) P. x, 118. S. i, 570.
 600
 Personæ (gen.) S. ii, 645
 Personant C. vii, 170
 Personasse P. pr. 34
 Personat eloquium H. 401
 Perspicax acumine C. vii, 23
 Perspice S. ii, 1116
 Perspiciendum A. 375
 Perspicis P. v, 146. A. 122
 Perspicit P. x, 919
 Perspicua facie P. iii, 54
 Perspicuo C. v, 144. P. iii, 101. xi,
 193
 Perspicuum A. 128
 Perstat P. v, 167. H. 769. S. ii, 990.
 D. 163
 Perstrepant C. ix, 111
 Perstrepunt spectacula P. vi, 64
 Persuaserat S. ii, 665
 Persuasionis P. ii, 332
 Persuasit H. 171. 712. 713
 Persuasum S. i, 283 habuit S. i, 211
 Persulcare C. v, 86
 Persultant crimina Ps. 468
 Persultanti P. xi, 77
 Persultat vox H. pr. 10
 Pertimescunt P. x, 282
 Pertinax C. pr. 14. P. v, 429 feroci ro-
 bore P. 14. 18
 Pertrectare A. 1025
 Pertulerat S. i. pr. 9
 Pertulit P. x, 235. 1122. S. i. pr.
 51
 Perturbatis (adj.) Ps. 568
 Pervenisse H. 791
 Pervenit S. ii, 426 vox ad aures A. 421.
 422
 Pervenitis P. x, 160
 Perventum est P. x, 826
 Perversa (sing.) H. 425 (plur.) H. pr.
 13
 Perverse (adv.) P. x, 136
 Perversi (sing.) P. xi, 23
 Perversos Ps. 152
 Perversum H. 307.
 Pervia (sing.) H. 652 (plur.) C. v, 66.
 Ps. 111

- Pervicaci C. vi, 139 audacia P. x, 63
 Pervigil P. x, 238. xii, 63. H. 496. S. ii, 702
 Pervigilem C. v, 43. Pa. 316. S. ii, 1021
 Pervigiles D. 109
 Pervigili gradu P. iii, 61
 Pervigilis animæ H. 909
 Pervius susorris C. ix, 66
 Pervolitasse A. 958
 Perurens P. v, 192
 Perusti (sing.) C. ix, 89
 Perustum est P. x, 1085
 Perusto felle H. 132
 Pervulgata (sing.) Pa. 289
 Pessima (sing.) P. x, 893
 Pessimorum Pa. pr. 37
 Pessimum H. pr. 47
 Pessulos ahenos P. ii, 480
 Pessulus S. i, 65
 Pessum A. 823. S. ii. pr. 26
 Pessum dare P. x, 49
 Peste P. xi, 42. H. 154. 980. S. i, 20
 vitiatorum Pa. 899
 Pestem A. 966. S. i, 538
 Pestes sensuum C. vii, 14
 Pestibus H. 890. Pa. 269
 Pestifer S. ii, 144 morbus C. x, 106
 Pestifera (abl.) S. i, 469
 Pestiferis opibus H. 560
 Pestis C. ix, 55. P. i, 43. iv, 70. x, 25.
 Pa. 91. ii, 1001
 Pestium P. ii, 321
 Petaso insignis S. ii, 518
 Petat A. 785. H. 697
 Pete Pa. 92
 Petebam P. ix, 102
 Petemus P. xii, 62
 Petenda (abl.) S. i, 521
 Petendum P. xiii, 73. S. i, 211
 Petens A. 36. H. pr. 24. Pa. 691
 Potentem S. ii, 769
 Peterem P. ix, 8
 Peterentur S. i, 183
 Petet P. xiv, 80
 Petiere H. 957
 Petimus P. ix, 75
 Petis C. vi, 130
 Petisti A. 527
 Petit C. vi, 111. P. iii, 170. x, 69.
 1110. H. 816. Pa. 21. 116. 487.
 492
 Petita est S. i, 654
 Petita (sing.) S. ii, 738
 Petitam P. xiv, 103
 Petitia (adj.) P. i, 20. H. 238
 Petre (sing.) H. 496
 Petram C. v, 11
 Petrarum P. v, 446
 Petras C. xii, 179
 Petri P. ii, 470. xi, 32. xii, 4. D. 184
 Petro C. i, 50
 Petrum P. vii, 61. xii, 11. 31. S. ii.
 pr. 1. 47
 Petrus S. ii. pr. 23. 32. D. 185
 Petulans C. pr. 11
 Petulanter amœnas illecebras Pa. 314
 Petulanti pectore H. 460
 Petulantia (subst. nom.) Pa. 433
 Petulantius P. xiv, 41
 Petunt P. viii, 10. xi, 118
 Petuntur S. ii, 961
 Pexo crine S. ii, 36
 Pexum honorem capitis C. viii, 23
 Phalanges Pa. 816
 Phalanx plebeia P. xi, 201
 Phaleras S. i, 436
 Phalerata tempora vittis Pa. 30
 Phaleratum equum Pa. 195
 Phaleris S. ii, 1094
 Phantasma A. 1051. 1052. S. i, 448
 Phantasmata H. 59. S. ii, 856
 Phantasmate Pa. 712
 Pharao D. 36
 Pharaoni D. 21
 Pharaonis C. xii, 141. H. 465. D. 32.
 Pharetram Pa. 437
 Pharii (sing.) A. 361
 Pharios campos S. ii, 920
 Pharon C. v, 82
 Phaseli (plur.) S. ii, 529
 Phaselo Pontum scindere P. v, 498
 Pheresma gens H. 421
 Phidias P. x, 292
 Philippo A. 120
 Philippos P. ii, 102
 Phlegethonte C. iii, 199
 Phlegethonteo H. 828
 Phlegethontia (sing.) S. i, 381
 Phœbi S. i, 628
 Photinus Pa. 794
 Phrenesis H. 125
 Phrygia (abl.) S. i, 187
 Phrygius S. ii, 496
 Phrygio S. i, 168
 Phrygum P. ii, 442
 Phryx S. ii, 971
 Physicis H. 583
 Physicorum S. ii, 203
 Pia (sing. nom.) P. iii, 36. 56. v, 509.
 vi, 112. xiv, 132. S. i. pr. 51 (abl.) C.
 iii, 123 (plur.) C. iv, 96. v, 137. P.
 vii, 41. xiii, 106. H. 581. Pa. 648.
 S. ii, 478. D. 116
 Piaculum P. x, 219
 Piacula A. 544. S. i, 523
 Piaculi P. x, 1047
 Piamina vulnere C. ix, 33
 Piarunt S. ii, 677

- Piata* (sing. abl.) *Ps.* 911 *urbe P.* iv, 66
Piatam P. v, 361. *S.* i, 20
Piatas C. vii, 78
Piatis (adj.) *P.* ii, 374
Piatum Ps. 104
Piceam alimoniam C. v, 10 *pinum Pa.* 43
Piceas H. 826
Picem C. ii, 69
Picens P. xi, 206
Piceos furores A. 141
Picis (sing. gen.) *P.* x, 849
Picta (sing. nom.) *P.* ix, 10. xi, 128 *rebus divinis A.* 769 (plur.) *S.* ii, 252. 898 *cruore membra P.* iii, 144
Pictio (sing.) *P.* xiv, 105
Pictorum (pictor) *S.* ii, 29
Pictura (subst.) *P.* ix, 19. xii, 39. *S.* ii, 41
Picus S. i, 234
Pie (adj. voc.) *C.* iii, 2
Pio (adv.) *C.* vii, 85. *Ps.* pr. 65. *S.* ii, 678 *contumax in tyrannum C.* xii, 150
Pietas C. pr. 29. iii, 20. iv, 46. v, 106. 162. x, 58. *P.* ii, 83. x, 713. xi, 175. *A.* 15. *H.* 54. 568. 628. *S.* ii, 275. 502. 1091. 1118. *D.* 180 *senum P.* iii, 112 *trina C.* iii, 20
Pietate P. iv, 59. *A.* 555. *H.* 709. *S.* i, 522. ii, 251. 294. 596. 1131
Pietatis A. 183. *H.* 120. 598. 629. *Ps.* 239. 559. *S.* i, 154. 547. ii, 341
Piger C. iii, 154. 174
Piget C. pr. 11. ii, 26. *P.* xi, 23. *H.* 376. 461. *Pa.* 443. *S.* ii, 665 *facti A.* 503
Pigmenta S. ii, 47
Pigmentato crine H. 316
Pigmentis H. 278. 297
Pignora (subst.) *C.* x, 119
Pignora H. 727. *Ps.* 751. *S.* i, 159. 552 *votis offerre P.* ii, 523
Pignore P. iv, 52
Pignoribus P. xi, 210. *H.* 579. *Ps.* 479
Pignoris P. v, 491
Pignus C. xii, 148. *P.* vi, 135. *A.* 1041. *Ps.* pr. 5 *dat oris sui P.* i, 86
Pigra (sing.) *S.* i. pr. 23. 57 (plur.) *C.* x, 30. 41
Pigram H. 323
Pigrescat A. 480
Pigris C. vii, 20 *nebulis H.* 517
Pigro Ps. 234
Pii (plur.) *P.* vi, 73
Pilis P. iii, 88. *H.* 577. *S.* ii, 123
Pila (abl.) *S.* i, 486
Pilatus A. 361
Pilento S. ii, 1068
Pilis (pila) *H.* 420. *Ps.* 111
Pilo Ps. 717
Pinaria domus S. i, 120
Pinum lucum P. x, 196
Pingens vulnera P. x, 1124
Pingere P. x, 628. *A.* 256. *H.* 269
Pingit Ps. 869
Pingue P. x, 1056. *S.* ii, 932
Pinguescere S. ii, 320
Pingua C. v, 114
Pinguibus A. 339. *H.* 218
Pinguis C. v, 13. *S.* i, 453
Pingunt Ps. 869
Pinna (nom.) *D.* 121
Pinnae S. ii, 28
Pinnatis H. 499
Pinnatum Ps. 769
Pinnatus A. 611
Pinnigeram S. ii, 38
Pinnis H. 536. *Ps.* 305 *verberans oculos P.* v, 411
Pinu P. x, 847
Pinum Ps. 43
Pinus C. v, 19. *A.* 520. *Ps.* 121
Pinxerint C. xii, 184
Pinxeris C. v, 6
Pinxit D. 56
Pio C. ii, 50. *P.* iv, 193. *Ps.* 809
Piorum C. vi, 95. *P.* iv, 22. v, 84. *S.* ii, 669
Pios S. ii, 768
Piratis S. ii, 790
Piris S. ii, 943
Pisces A. 706. *D.* 145
Placibus C. ix, 58. *Ps.* 657
Pisciculis A. 715
Piscis C. iii, 48
Pium Ps. pr. 7
Pius C. x, 64. *P.* pr. 2. xi, 38. *S.* ii, 783
Placabat A. 460
Placabilem C. vii, 203
Placabilis gladius Ps. 636
Placanda (plur.) *P.* x, 417
Placant S. ii, 859
Placantur thure lares P. x, 361
Placare C. vii, 147. *P.* v, 28. *S.* i, 131
Placat C. vi, 28. *P.* x, 1062
Placatur S. i, 359
Placatus P. v, 558. *S.* i, 287
Placavit S. i, 247
Placeat Ps. 545. *S.* i, 318. 577. ii, 220. 637
Placebant P. iv, 50
Placentem Ps. pr. 12
Placere P. x, 255

- Placeret S. ii, 413
 Placet C. vii, 146. P. ii, 307. x, 257.
 1168. xi, 151. xiv, 74. A. 577. H.
 107. Pa. 556. 545. 712. S. i, 47. ii,
 123. 335
 Placida (abl.) P. xi, 176
 Placidæ (sing.) Ps. 668
 Placidus H. 247
 Placide (adv.) S. ii, pr. 30
 Placidi (sing.) Ps. 274
 Placidissima (plur.) S. ii, 17
 Placidissimo P. vii, 26
 Placidissimus S. ii, 593
 Placido S. i, pr. 4. 62
 Placidum A. 988. H. 120. Ps. 391. S.
 ii, 680 succum H. 367
 Placidus P. vi, 43. S. i, 389
 Placitæ (sing.) Ps. 630
 Placiti (sing.) S. ii, 311
 Placito S. ii, 259
 Placitorum H. 804
 Placitum H. 679. Ps. 772. S. ii, 474
 Deo virum P. vii, 2
 Plaga (vulnus nom.) C. xii, 115. P.
 x, 705. 873. A. 360. S. i, 15
 Plaga (regio) P. iii, 63. A. 433. Ps.
 714. 830. S. i, 328
 Plagæ (vulneris) P. ii, 381
 Plagæ (regionis) S. ii, 612
 Plagam (vulnus) P. x, 1127. Ps.
 138
 Plagas (vulnera) P. ix, 11
 Plagas (regiones) P. ii, 441 terrarum A.
 540
 Plagis (vulneribus) C. v, 83. P. x,
 799
 Plagis, retibus, irretire animalia H. 140
 Plana (plur.) P. x, 331. S. ii, 932
 Plane (adv.) S. ii, pr. 51
 Plangat C. x, 119
 Plangens C. vii, 152. xi, 104. S. ii, pr.
 12
 Plangentis S. i, 630
 Plangit P. x, 229
 Planis C. vii, 53
 Planitiem Ps. 261. 826. S. i, 323
 Planities H. 708
 Planta (subst. pede) P. ii, 151
 Plantas (subst. pedes) P. v, 251. 479.
 x, 154. xi, 104. Ps. 446. D. 139
 Plantis (pedibus) P. vi, 74. A. 456.
 655. H. 869. S. ii, pr. 27
 Plasma A. 826. Ps. 224 Dei C. iii,
 185 primum C. ix, 92 sub imagine
 Domini A. 308
 Plasmæ A. 865
 Plasmata (subst. plur.) H. 275
 Plasmata (part. sing.) A. 866
 Plasmatis (subst. sing.) C. vii, 184
 Plateæ (sing.) P. xiv, 49
 Plateas P. x, 164. xii, 57. S. ii, 1087
 Plateis P. ii, 157. iv, 71
 Platonis A. 200
 Plaudens H. 817
 Plaudente S. i, 526
 Plaudit P. iii, 169
 Plauditor P. x, 220
 Plausibus S. ii, 357
 Plebe P. x, 68. 98. A. 291. H. 763. S.
 i, 27. ii, 901
 Plebeia (sing. nom.) phalanx P. xi, 201
 (abl.) pœna P. x, 115
 Plebeias S. ii, 418
 Plebcio Ps. 206
 Plebem C. v, 43. xii, 166. P. ii, 468.
 v, 84. ix, 30. x, 44. xi, 35. H. 376
 justorum A. 773
 Plebi S. ii, 952
 Plebicolas S. i, 562
 Plebis P. vii, 22. x, 62. xi, 27. Ps.
 542. S. i, 536. 572. ii, 938
 Plebium P. x, 709
 Plebs C. iv, 43. v, 68. vii, 144. P. ii,
 365. 499. v, 391. 484. xi, 206. xii,
 57. A. 330. S. ii, 421
 Plectat P. x, 210
 Plectatur A. 511
 Plectentia S. ii, 467
 Plectere C. vii, 104. P. v, 166. H. 143
 culpam P. ix, 81
 Plectiles syllogismos A. pr. ii, 24
 Plectitur C. iii, 127. P. i, 48. x, 118
 Plectro P. x, 988. Ps. 658
 Plectrum C. ix, 1. P. x, 935 palati P.
 x, 6
 Plena (sing.) P. ii, 542. iv, 5. 135. xi,
 227. A. 790. 831. Ps. 847 (plur.)
 S. i, 477
 Plenæ (sing.) H. 751
 Plenam Deo virginem C. vii, 60
 Plenæ H. 224
 Plenis C. iv, 62. P. xi, 146. A. 730
 affatim mensis C. viii, 15 viribus
 unum H. 22
 Pleno C. iv, 89. P. x, 323. xi, 241. xii,
 5. A. 1080. S. i, 609 amore S. i,
 524 de numine A. 274
 Plenum A. 952. Ps. 769 non est jus
 H. 25 sine parte Deum H. 27
 Plenus P. iv, 169. vii, 76. A. 285
 Christus H. 28 Deo Pa. pr. 26 hoste
 suo homo P. i, 100
 Plerique P. v, 341
 Plerumque C. vi, 45. xii, 16. P. x, 510.
 S. ii, 956. 973. 989
 Pleurisis P. x, 485
 Plicabitur cœlum ceu liber P. x, 536
 Plicans P. ii, 243

- Plorandus P. x, 200
 Plorans S. ii, 760
 Pluit S. ii, 787 dominus flammam in A.
 316 onus suum arbor tremefacta C.
 iii, 79 rorem tabidum imber P. x,
 1032
 Pluma (abl.) S. i, 63
 Plumarum H. 329. Ps. 789
 Plumbeos ictus P. x, 122
 Plumbo P. x, 117. H. 825. S. i, 231
 Plumea (plur.) H. 296
 Plumnigeram C. iii, 44
 Plumis P. v, 416. H. 818. S. ii, 59
 Plura P. v, 96. A. pr. ii, 37
 Plures S. i, 578. ii, 854
 Pluribus S. ii, 849
 Plurima (plur.) P. xi, 7. A. 1
 Plurimum auri et opum P. ii, 115
 Plus C. iv, 96. P. xii, 1. H. 720. S. ii,
 966 lactis quam cruoris P. x, 700 me-
 dela dat ix, 64 quam A. 37 cruento
 P. ii, 60 mortale A. 37
 Plutonia (sing.) S. i, 367
 Plutonis S. i, 398
 Pluviam S. i, 68
 Pluvio frigore S. i, pr. 14
 Pluvius ventus S. ii, 1013
 Poelis P. x, 740
 Poelum C. vi, 16
 Pocula C. iii, 13. A. 431. Ps. 319. 427
 Poculis C. ii, 80. ix, 30
 Poculum P. vi, 53. 59 dat tyranno C.
 vi, 63
 Podagra (nom.) P. x, 495
 Podii S. ii, 1108
 Poëmatic (sing.) S. ii, 43
 Poëna (nom.) P. iii, 126. iv, 136. vi,
 94. 106. ix, 84. A. 930. 940. H. 836.
 967. Ps. 546. S. ii, 181. 1126 (abl.)
 P. x, 115
 Poëna (sing.) C. vii, 103. P. iv, 117.
 178. v, 212. 290. x, 755. xi, 88. xii,
 27. xiii, 68. A. 900. 934. 936. S. ii,
 191
 Poënalis labor P. ii, 192
 Poënam P. v, 154. 253. vi, 22. vii, 45.
 x, 424. 572. 870. xi, 106. xiii, 36.
 xiv, 22. A. 878 inferre mortuo P. v,
 386 luat P. xiii, 94
 Poënarum P. v, 63. 526. ix, 33. A.
 416. H. 448. 928
 Poënas P. x, 1086. A. 85. S. i, 476. ii,
 715 pendat Ps. 405
 Poëne C. xi, 7. P. x, 71
 Poëni (sing.) P. iv, 61
 Poëna P. i, 70. ii, 338. v, 332. A. 528.
 H. 572. 616. 829. S. i, 393. ii, 467.
 674 fit fortius corpus P. x, 580
 Poënitent Ps. 394
 Poënitendi C. vii, 96
 Poënitens Ps. pr. 49
 Poënitet C. ii, 26. A. 503. Ps. 396. S.
 i, 818. ii, 1085
 Poënituit Ps. 397. 401
 Poënorum S. ii, 788
 Poënus S. ii, 944
 Poësis S. ii, 52
 Poëtam rusticum P. ii, 574
 Poëtarum S. ii, 40
 Poëtas P. x, 216
 Poëtica (sing.) S. ii, 50
 Poli (coeli) C. vii, 202. P. i, 88. ii,
 415. xiv, 79. A. 629. H. 192. S. i,
 296. 591. ii, pr. 24. 803
 Poli (axis) inferni A. 785
 Polimus H. 330
 Polita (plur.) S. i, 348 tortis erroribus
 A. pr. ii, 8
 Politus (sing.) Ps. 679
 Polite (adv.) P. x, 287
 Polito C. vii, 80
 Politus A. 516. Ps. 876. S. ii, 328.
 D. 47
 Pollebat C. vii, 87
 Pollens A. 558. Ps. pr. 18. 524. 875
 Pollentinos agros S. ii, 719
 Pollere P. v, 86. A. 214. S. i, 541
 Pollet P. i, 4. x, 414. xiii, 4. H. 303
 unius Dei natura simplex P. x, 324
 Pollice A. 1027. Ps. 364. S. ii, 1098
 Pollicem P. x, 983
 Polluatur P. x, 103. 235
 Pollucis A. 459
 Polloeret C. v, 36
 Pollui (infin.) C. vii, 64. P. xiv, 25
 Polluit C. vi, 50. A. 907. Ps. 52. S.
 ii, 670
 Pollutam Ps. 718 animam H. 924 vi-
 tiis H. 833
 Polo (coelo) P. ii, 552
 Polum (coelum) C. v, 6. P. iii, 63. H.
 86. 683. 851
 Polus (coelum) C. ii, 3. iii, 38. H. 867.
 S. ii, 996
 Polycleti P. x, 269
 Poma C. iii, 109. A. 67
 Pomiferi nemoris C. iii, 76
 Pomis H. 796
 Pomoria P. xi, 153
 Pompa (nom.) P. x, 160. xii, 47. Ps.
 439. S. ii, 1087 aurea tori P. iii, 111
 funeris fertur ad sepulcrum P. x,
 1082 (abl.) P. i, 81
 Pompæ (sing.) H. 438. S. i, 385
 Pompas P. xiv, 101. S. ii, 580
 Pompeianæ (plur.) A. 539
 Pompiliorum P. x, 403
 Pondera (subst.) P. vii, 30. H. 411.

- 840 malorum P. x, 1134
Pondera C. x, 27. P. iv, 12. Ps. 147.
S. i, 440
Ponderis Ps. 336 molaris saxum P. v,
489
Pondus P. vii, 89. S. ii, 645 alvi C.
xii, 147
Pone (imp.) P. v, 301
Pone (adv.) P. x, 617. H. 734. D. 70
Poneret S. i. pr. 72
Pomit P. x, 554 tempora S. i, 542
Pontur C. viii, 66. Ps. 810
Ponte S. ii, 295
Ponti (pontus : gen.) C. ix, 14. H. 473.
Ps. 651 stagua C. ix, 49
Pontibus C. vii, 106
Pontifex P. ii, 525. x, 1043 Deorum P.
v, 86 summus x, 223
Pontificales S. i, 548
Pontificum A. 461
Pontis P. vii, 21. x, 1029. xii, 61
Ponto A. 659. S. ii, 612
Pontum C. v, 85. P. v, 452. 487. 498
Ponunt Ps. 332
Popinas H. 763
Poplite C. ii, 78 flexo S. ii, 558
Poposcit P. i, 15. x, 831. S. i, 210.
243. ii, 680
Populante A. 1073
Populantibus vitis Ps. 13
Populare (adj.) P. x, 81
Populares Ps. 547
Popularibus S. ii, 153
Popularier Ps. 214
Popularis pompæ H. 439
Populator H. 239
Populatur C. x, 106. S. ii, 1002
Populetur S. ii, 1052
Populi (sing.) C. xii, 42. P. xii, 38.
A. 327. H. 761. Ps. 496. 757. S. ii,
310 (plur.) P. vi, 147. A. 225. S. i,
459. ii, 291. 1112
Populis C. v, 92. xi, 79. P. vi, 84. xi,
30. 80. A. 707. S. ii, 371. 794. D.
58 locuples locus P. iii, 8
Populo P. vi, 52. xi, 239. S. i, 25. 526.
590. ii, 945. D. 49
Populorum P. xi, 211. D. 191
Populos C. vi, 106. P. ii, 6. iii, 214.
x, 462. xi, 5. 42. 192. xii, 102. A.
pr. i, 11. 612. H. 97. Ps. 480. 522.
739. S. ii, 70. 585
Populosa (sing.) P. iv, 61
Populum C. v, 110. P. iv, 70. xiii, 71.
H. 469. 760. S. i, 390. 579. ii, 343.
D. 47
Populus C. v, 37. 135. P. iv, 1. vii, 33.
Ps. 376. S. i, 192. D. 171 virtutum
Ps. 798
Porca (nom.) P. x, 693
Porcorum P. x, 40. D. 144
Porcos A. 414
Porgere Dis cyathos S. i, 275
Porrecta (sing.) S. ii, 340
Porrecto S. i, 321
Porrigas S. ii, pr. 62
Porriget P. iv, 40
Porrigit dextram C. vii, 216
Porris P. x, 259. 265
Porro (adv.) C. v, 63. P. v, 107. A.
642. H. 22. 147. 618. 689. 800. Ps.
486. S. ii, 233
Porrus S. ii, 866
Porta (subst.) C. ix, 74. P. i, 29. D.
181
Portæ (sing.) A. 534. H. 491. Ps. 665.
S. ii, 685. 739
Portans C. viii, 5. P. iv, 15
Portaret C. xi, 48
Portarum Ps. 832. 838
Portas (subst.) S. i, 322
Portat P. x, 603 in exitum C. v, 120
Portendunt D. 22
Portenta Ps. pr. 14. 20. S. ii, 880 com-
niorum C. vi, 138
Portenti Ps. 570
Portentia A. 190
Porticibus P. xi, 164
Porticus (plur.) P. ii, 175
Portio A. 275 Dei A. 950 lucis C. viii,
12
Portionem Ps. pr. 53
Portis P. iv, 65. xi, 203. H. 733. Ps.
880. S. ii, 445. 727
Portitor P. v, 406
Portu S. i. pr. 62
Portum P. v, 504. S. i. pr. 12
Portus (sing.) P. xi, 48
Poscat P. x, 344. S. ii, 860 in prælia
Ps. 391
Poscere S. i, 392
Posceret P. x, 718. S. ii, 127
Poscit C. iv, 2. P. ii, 89. x, 354. D.
133
Posco H. 954
Poscunt P. ii, 143. 567. xi, 83
Posita (sing.) S. i, 236
Positam A. 314
Positas P. x, 944
Posito A. 491
Positos H. 464
Positum S. ii, 139 fas A. 908
Positurus P. iv, 11
Positus S. i, 208
Posso C. vii, 191. P. x, 5. 280. 348.
580. 912. 941. 977. xi, 182. xiv, 128.
A. 44. 45. 849. H. 832. S. i, 145.
285. ii, 76. D. 16

- Posset P. x, 862. A. 940. Ps. 264. 537.
 S. ii, 622
 Possidens C. xii, 11. P. ii, 119. 462.
 Ps. pr. 67
 Possidere P. x, 40
 Possideret Ps. pr. 37
 Possidet C. xii, 204. A. 507
 Possint P. x, 1055. A. 322. Ps. pr. 58.
 298. S. ii, 931
 Possit P. vii, 81
 Possit C. iv, 95. P. x, 604. 702. A. 25.
 967. H. 649. Ps. 797. S. ii, 259.
 875. 887
 Possum P. x, 616. A. 312. 732. S. ii,
 192
 Possumus P. ii, 547
 Possumt H. 24
 Post (præp.) C. pr. 27. 29. i, 9. iii,
 117. 192. vii, 195. x, 95. xii, 174.
 P. i, 56. ii, 203. iv, 178. v, 531. A.
 39
 Post (adv.) C. vii, 61. ix, 12, 103. P.
 v, 113. A. 237. H. 660. S. i, 579
 Postea C. i, 61
 Posteræ vitæ (sing.) P. v, 512
 Posterī (plur.) C. xii, 189. P. v, 555
 Posteriora A. 43
 Posteriores S. i, 29
 Posteritas C. iii, 122. S. i, 246. ii, 718
 carnis A. 368
 Posteris P. v, 244
 Posterius S. ii, 281
 Posterorum P. i, 78
 Posteror P. i, 40
 Postes A. 352
 Posthac C. xii, 208. P. iv, 161
 Posthinc P. v, 229
 Posthuma (sing.) H. 608
 Postibus P. v, 318
 Postliminio H. 863
 Postrema (sing.) Ps. 575
 Postremo (adv.) P. x, 208
 Postremos A. 467
 Postremum H. 423
 Postulas P. x, 726
 Postulat P. ii, 565
 Postulet P. x, 945. xi, 182. Ps. 609
 Postulo P. ii, 98
 Potuisse S. ii, 345
 Posuit H. 67
 Potant S. ii, 811
 Potantibus P. x, 730
 Potare S. i, 276
 Potat A. 99
 Potens C. iii, 4. 166. P. vi, 5. H. 391.
 700. S. i, 429. ii, pr. 61. 205. 1130.
 D. 192 artis C. vii, 46 facundiæ P.
 x, 21 majestate P. xi, 218 scindere
 tenebrosa (radius) P. iii, 53 título
 virgineo P. iii, 10 urbe locus P. iii, 8
 urere P. xiii, 79
 Potentem C. vi, 85. Ps. 621 sceptris
 regem S. i, 390 tempestatum A. 662
 Potentes C. vii, 215. P. pr. 10. ii, 279.
 S. ii, 890
 Potentis gloriæ C. xii, 151
 Potentia (subst. nom.) P. x, 742. Ps.
 511
 Potentiam P. x, 946
 Potentior C. x, 23
 Poterat S. i, pr. 48. ii, 518
 Poterit C. v, 81. viii, 50. S. ii, 169
 Potes P. v, 60. ix, 73. x, 247. S. ii,
 201
 Potesse P. x, 803
 Potest C. ii, 28. iii, 31. P. ii, 580. v,
 158. 320. viii, 17. x, 942. 966. A.
 263. 721. 404. 874. 876. H. 17. 559.
 S. ii, 129. 239
 Potestas C. iv, 27. 97. viii, 68. P. ii,
 561. x, 327. A. 382. H. 20. 425.
 676. 700. S. i, 150. 342. ii, 48. 171.
 198. 414 summa implebat artus A.
 644
 Potestati S. i, 378
 Potestatis A. 262. Ps. 738. S. i, 563.
 D. 80
 Potestatum H. 21. 520. Ps. 218
 Potior S. ii, 274
 Potiora S. ii, 163
 Potiores S. i, 573
 Potis as P. iii, 102. Ps. 88 est A. 79.
 80. 182. H. 37. 535. 670. S. i, pr.
 84. 331. ii, 961
 Potiti (plur.) S. i, 590
 Potitus S. ii, 628
 Potius (adv.) P. xiv, 69. A. 294
 Potu C. vii, 16
 Potuere S. ii, 260
 Potui S. ii, 194. 720. 723
 Potuisse C. iii, 185. A. 10. 850. Ps. 58.
 662
 Potuit C. vii, 28. A. 21. 763. H. 331.
 S. ii, 522. 531. D. 196
 Potum (subst.) C. vii, 67. 169. P. vi,
 54 dat C. v, 92
 Potus (subst. plur.) A. 422
 Præbeat P. v, 322. ix, 41
 Præbebat S. ii, 289
 Præbenda (sing.) P. i, 55
 Præbent C. v, 65
 Præbet H. 71
 Præbete S. i, 46
 Præbuerit P. x, 760
 Præbuit P. v, 364. 508 aurem S. i, 83
 se ducem recti P. xi, 28
 Præcalido S. ii, 320
 Præcalidos S. i, pr. 67

- Præcavet* A. 804
Præcedo P. ii, 27
Præcellere H. 658
Præceps C. ii, 94. P. v, 460. vii, 23. x, 66. 858. Ps. 657. S. ii, 899 cadit in foveam Ps. 257 dejecta chaos in A. 750 rotatur C. vii, 113 trahat in H. 950
Præcepta C. ix, 65. P. ii, 103. ix, 25. x, 17. xiv, 66. Ps. 227. S. ii, 270. 817. 1022. D. 91
Præceptor P. vi, 20. Ps. 714
Præceptore P. ix, 75
Præcincta (sing.) Ps. 454
Præcinctus P. v, 14
Præcinentis C. iv, 96
Præcingat H. 495
Præcingere S. ii, 724
Præcinit C. i, 3
Præcinit latens P. ii, 502
Præcipe C. x, 166
Præcipis P. x, 186
Præcipit C. v, 63. 112. P. x, 572. 664. 696. 897. D. 26
Præcipitans Ps. 490. S. i, 484
Præcipitante P. xi, 202
Præcipitat H. 1
Præcipitem (adj.) P. xiii, 85. Ps. 411. S. i. pr. 48. 318 rape P. iii, 97
Præcipes (adj.) P. xi, 67. S. i, 26 animas perdere P. iii, 67
Præcipitet S. ii, 294
Præcipiti turbine C. v, 73
Præcipitis S. i. pr. 85
Præcipuos S. i, 564
Præcipuus S. i, 529
Præcluens potestas C. iv, 37
Præco C. i, 54 Dei S. i. pr. 1 operi pectoris lingua P. x, 772
Præconia A. 397
Præconibus P. x, 74
Præconium P. x, 564
Præconum H. 441
Præcordia P. i, 96. ix, 90. xiii, 19. Ps. x, 841. S. ii, 381. 1037
Præcordis C. vii, 20. P. x, 394
Præcurrere Ps. 782
Præcurrit P. x, 51. S. ii, 713 filium Dei C. vii, 47
Præda (nom.) C. vii, 116. Ps. 590. S. ii, 1049
Prædam H. 141. 210
Prædam C. iv, 51. P. v, 419. A. 738. Ps. 212. 477
Prædari S. i, 77
Prædarum Ps. pr. 27. 453
Prædestinavit C. xii, 69
Prædia P. ii, 77
Prædicans C. i, 53
Prædicant P. x, 1080
Prædicaret C. vii, 60
Prædicat P. xi, 226
Prædicatur P. x, 930
Prædico P. x, 466 Cassianum ix, 106
Prædicta dies P. ii, 32
Prædis S. ii, 548
Prædita (sing.) S. ii, 886
Prædives P. ii, 172 pietate P. iv, 69
Prædivite cultu S. i, 416
Prædo (subst.) P. i, 108. H. 213. 391. 950
Prædocet C. xii, 72
Prædonibus H. 522
Prædonis C. xi, 38
Præductis A. 356
Prædulce P. v, 314. A. 393
Prædurat obstinatio callum pectoris P. v, 178 plantas ad iter formido periculi Ps. 446
Præerat P. ii, 41
Præcundo P. x, 158
Præfecte (voc.) P. x, 97. 169. 459. 508
Præfecto P. ii, 357
Præfectus P. ii, 124. 182. 314. 405. x, 41. 911. 1112 urbi P. ii, 46
Præferat S. ii, 158
Præferenda est A. pr. ii, 39
Præferens C. xii, 143. 168. P. ii, 146. ix, 12
Præferre C. vi, 110
Præfertile S. ii, 1025
Præfertur S. i, 466
Præfervidus S. i, 259
Præferunt P. i, 36
Præficeret H. 661
Præfigit C. v, 52
Præfixa cruci spes hominum C. v, 96
Præfirit P. xi, 185
Præfuat P. ix, 21
Præfuit A. 289
Præfulget S. i, 103
Præfulsit regibus A. 506
Præfultum P. v, 335
Prægnans A. 587. H. 614. S. i, 264 femina A. 97
Prælambens fluvius C. v, 120
Prælambit H. 358
Prælia H. 240. 417. Ps. 25. 391. 498. S. i. pr. 10. ii, 522 infert validis viribus C. v, 62
Prællante C. xii, 169
Prælibera (sing.) A. 87
Prælio P. ii, 16 laceasit testem Dei P. ii, 506
Prælium C. ii, 76
Prælusit H. 725
Præmetuit S. ii, 681
Præmia C. v, 105. 152. x, 77. P. i, 65. xi, 22. 236. H. 841. Ps. 168. 309. S. i, 595. ii, 164. 553. 749. 1054. 1118.

D. 123

Præmicando P. i, 84
Præmis P. x, 530
Præmiens C. xi, 109
Præminens P. xii, 12
Præminentem culmine ædem P. x, 349
Præmiorum P. x, 1135
Præmium P. v, 275
Præmonet ab alto culmine C. i, 30
Prænatans P. vii, 73
Prænitens C. vii, 80
Prænobilis H. 699. S. i, 111. ii, 043
Prænoscere A. 854
Prænotata (sing.) P. x, 629. Ps. pr. 50
Prænuncupatus C. vii, 179
Prænuntia (sing.) S. ii, 574
Prænuntiatrix gloriæ vox P. ii, 30
Prænantiatu P. x, 625
Prænuntius pœnæ C. vii, 102
Præparabat P. x, 48
Præparavit P. xiii, 49
Præpedita vinculis vestigia P. vi, 80
Præpes P. v, 462. H. 536
Præpeto H. 294. 543 *curru* C. vii, 32
curru Ps. 270
Præpetibus P. ix, 24
Præpingula A. 1029. D. 175
Præpollens P. iv, 35
Præponat A. 196
Præpotens C. vi, 101. vii, 86. P. v, 473. Ps. pr. 40
Præptia H. 784
Præpti P. vii, 52
Præpit A. 770
Prærupta (plur.) P. x, 331. Ps. 412
Præruptam S. i. pr. 85
Præsaga majestas H. 64
Præcia (sing.) Ps. 260
Præcili (plur.) C. i, 45
Præcius A. 972. H. 825
Præscripserat H. 731
Præscripta (plur.) H. 243. S. ii, 797
Præscriptis A. 851. S. i, 334
Præscripto S. ii, 478. 1077
Præscriptum S. ii, 408. D. 94
Præscriptus P. ii, 165
Præsens P. x, 541. 757. Ps. 18. S. ii, 1018 *virtute et numine adest* A. 117
Præsentem C. xi, 90. P. v, 128
Præsentia A. 607. S. ii, 916
Præsentia (adj. plur.) S. ii, 105
Præsentibus A. 40. S. i, 23
Præsentis S. ii, 216. 907
Præsepe D. 111
Præsepia C. xi, 86. A. 647
Præsepibus C. vii, 170
Præsepia C. xi, 77
Præsecca (plur.) P. v, 141
Præside (subst.) H. 307. S. ii, 877

Præsides (subst.) *fistularum* P. x, 242
dierum nocturnumque globos P. x, 327
Præsides P. i, 67. xiii, 104. S. i, 326
Præsidio P. vi, 146. Ps. 910
Præsidis P. vi, 13. 121
Præsidium A. 394. H. 489. Ps. 9. S. ii, 360
Præsint P. v, 33
Præstabit P. xi, 75
Præstante Ps. 618
Præstantior P. ii, 40. H. 528
Præstare A. 306. H. 49
Præstat C. ix, 50. 77. P. v, 516. S. ii, 50. 117
Præstatur A. 883
Præstat C. ii, 98. P. x, 124. 780. H. 668. 708
Præstetur P. ii, 334
Præstigator actu pervicaci C. vi, 140
Præstigiis P. ii, 86
Præstita (sing.) P. xiv, 7
Præstitisse P. pr. 32
Præstitit P. i, 115. ii, 32. v, 527. x, 601. A. 24 *se visibilem* A. 81 *viam* P. iii, 55
Præsto (adj.) P. ii, 569 *erit ipse* P. x, 884 *case* S. ii, 574 *est pudicis Christus* P. xiv, 34 *sententia Joannis* A. 9 *sum* P. x, 1006 *virus fons* P. x, 727
Præstricta (plur.) A. 332
Præstrictus C. vii, 44
Præstringam S. i, 166
Præstringens Ps. 507 *aëra pennas* Ps. 305
Præstringere S. ii, 927
Præstrinxit A. 115. 435
Præstruens animos P. x, 54
Præsul C. vi, 69
Præsule C. xi, 115
Præsuli C. v, 83
Præsumere H. 582
Prætendere lintea C. x, 50
Prætendit H. 808 *facem* P. x, 236
Prætendunt signa bellica C. v, 56
Præteriti mundi H. 879
Prætereunt S. ii, 145
Præterit C. vii, 120. A. 144. H. 389
Anas amnis (Vettoniam) P. iii, 189
Præteritam S. ii, 689
Præteriti (sing.) Ps. 429
Præterito S. ii, 236
Præteritos S. i, 514. ii, 313. 887
Præteritis S. ii, 226
Prætexta toga (nom.) P. x, 143
Prætor P. v, 175
Prætoris P. v, 326
Prætorium P. v, 101
Prætulerat Ps. 348
Prætulerit S. i, 486. ii, 163

- Præstulit* C. x, 72. P. ii, 269. S. i, 638
Prævalidam C. v, 46
Prævalidas Ps. 524
Prævaluit S. ii, 533
Prævenit P. v, 212. x, 71. A. 262
 more cita sensum doloris P. xiv, 90
Præviderat H. 64
Prævio C. v, 43. P. ii, 147
Prævium C. ix, 97
Prævius P. vi, 10. S. ii, 903
Prævolant P. v, 499
Prandia C. iii, 62. H. 324
Prandium C. iv, 64
Prata C. iii, 104. v, 121. P. iii, 200.
 xii, 54. Ps. 863
Pratis C. pr. 27. viii, 41
Prava (sing.) S. ii, 367 (plur.) H. 14
Prave (adv.) H. pr. 24
Pravum S. ii, 464 *judicet* C. iv, 98 *se-*
 minans secta P. v, 183
Precabor P. x, 428
Precabitur C. vii, 25
Precanda tibi ara thure et cespite P. v,
 51
Precante P. x, 1138
Precantem S. i, 207
Precantes C. i, 82. P. i, 19
Precanti C. vii, 41. H. 940
Precantibus C. iii, 172. P. xi, 175
Precantum C. viii, 52. P. v, 546
Precaria P. x, 256
Precatur veniam lapsibus P. iv, 190
Prece Ps. 350
Procedur C. iv, 81
Precentur P. vi, 108
Preces P. i, 12. xiv, 57
Precor C. iii, 6. x, 165. P. vii, 79. ix,
 65. Ps. 381. S. i. pr. 80. ii, 1114
 supplex C. viii, 77
Precum P. v, 557
Prehensa (sing. abl.) C. iv, 61
Premat C. vii, 10
Prematur S. ii, 148
Premebat P. ix, 29. S. ii, 701. Ps. 754
Premens C. iii, 170. P. xiv, 113
Premeret S. i, 469
Premi P. vi, 77
Premimur C. iv, 82
Premitt C. xii, 171. H. 407. S. ii, 481.
 639 *in terram pectus* P. ii, 525
Premittur C. iii, 70
Premunt H. 513. Ps. 905
Premuntur Ps. 286
Presbyter P. xi, 30
Pressa (sing.) C. ix, 51. P. xi, 144
 (plur.) P. x, 9
Presserant vincia palmas P. v, 236
Presseras framis populos P. ii, 6
Pressis P. iv, 138. x, 28. Ps. 193
Pressit C. i, 87. vii, 43 *fluctus æquoris*
 pede P. x, 947
Presso A. 333. 844 *fluctu* A. 656 *melle*
 C. v, 16
Pretiosa (sing.) P. x, 829. S. i, 643
 (plur.) P. ii, 124. iv, 15. xii, 35. D.
 105
Pretiosam Ps. 777
Pretiosi (sing.) Ps. 336
Pretiosius C. v, 151. P. vii, 84. S. ii,
 117
Pretiosum A. 907. Ps. 455
Pretium C. viii, 51. x, 78. P. iii, 39.
 iv, 125. xiii, 40. Ps. 770. S. i, 143.
 ii, 708. 756. D. 156
Priami S. ii, 967
Priapos P. x, 242
Priapus S. ii, 869
Prima (sing.) C. pr. 7. 25. vi, 92. xii,
 129. P. x, 126. 773. 774. xii, 11. A.
 374. 909. H. pr. 2. 20. Ps. pr. 1.
 21. 29. 749. S. ii, 228. 712. 884 *luce*
 C. ii, 108 (plur.) Ps. 874. S. ii, 1
Primæ (sing.) 355. D. 180
Primam P. ii, 463. Ps. 499
Primas P. x, 352. xi, 157
Primi (sing.) P. ii, 203. A. 295. 914
 (plur.) Ps. 433. S. ii, 285
Primis P. xiv, 11. A. 423. S. ii, 452
Primitias S. ii, 326
Primitive (voc.) P. iv, 158
Primitivum P. x, 828
Primitus P. ii, 131. x, 923. A. 1045.
 H. 172
Primo (adj.) P. i, 61. H. pr. 20. 185.
 S. i, 201. ii, 970 *in agmine* Ps. 347
Primo (adv.) S. ii, 1025
Primoplasti ex germine gens C. ix, 17
Primordia H. pr. 4. 245
Primos A. 903. H. pr. 2
Primum (adj.) C. ix, 92. P. x, 612. xiv,
 61. A. 691. 729. H. 305 *cæcæ civium*
 meritis P. x, 113
Primum (adv.) P. v, 17. x, 622. A.
 960. 724. H. 428. 846. S. i, 512. ii,
 31. 73. 93. 374. 393. 1065
Primus C. vii, 71. xii, 47. P. ii, 27. x,
 94. 252. 316. A. 591. H. 40. 41.
 Ps. 845. S. i. pr. 2. 52. ii, 668. 227.
 D. 177
Princeps P. v, 27. vi, 42. xii, 47. xiii,
 35. A. 491. 499. H. 36. Ps. 89. 747.
 S. i, 410. 529. ii, 725. 755 *seminis*
 A. 28
Principali P. x, 422
Principe H. 122. 173. 204. 304. 521.
 934. S. i, 288. ii, 1129 *vita* H. 150

- Principem* C. v, 84. xii, 295. P. ii, 473.
 vi, 44. x, 425. 450 cœli C. vii, 86
regum C. xii, 94
Principes P. x, 626 Apostolorum duo
 P. ii, 460
Principi P. x, 895. 1111
Principibus A. 445. 449. S. ii, 67. 643
Principii C. iv, 8. v, 150. A. 267. 303.
 H. 155. S. ii, 95. 133 rerum H. 339
Principiorum A. 264. D. 102
Principis C. pr. 20. P. ii, 311. iii, 100.
 x, 417. 437. 996. xiv, 66. A. 911.
 H. 450. S. i, 4. 272. 478. 612. ii, 655
Principium P. iii, 46. A. 89. 262. 266.
 566. H. 115. S. ii, 280. D. 102
Principum C. xi, 96. P. v, 43. x, 166.
 Ps. pr. 37
Prior A. 626
Priorem P. x, 891
Priores C. x, 44. xi, 12. S. ii, 441.
 955
Prioris S. ii, 639
Priorum P. x, 401
Prisca (sing.) C. iii, 194 P. iv, 164. H.
 pr. 25 (plur.) S. ii, 293
Prisci (sing.) C. vii, 81. x, 401
Priscis P. v, 24
Prisco P. xi, 31. S. i, 567. 605. ii, 335
 more P. xi, 233
Priscorum C. xii, 183. P. vi, 109. A.
 237. 545. S. i, 232
Pristina (sing.) Ps. 72. S. ii, 208 (plur.)
 C. x, 40
Pristinas P. ii, 496
Pristini (sing.) C. v, 57. xii, 188
Pristinorum C. ix, 96
Pristinus A. 761. H. 788. S. i, 10. ii,
 274
Privata (sing.) Ps. 635. S. i, 601
Privatis (adj.) Ps. 755
Privato S. i, 173
Privates S. i, 214
Privatus S. ii, 1056
Privigni (gen.) S. i, 260
Pro (interj.) P. x, 396. H. 305. 629 pud-
 dor P. v, 129. Ps. 353
Proavi (sing.) S. i, 183
Probabiles preces P. ix, 98
Probabo P. ii, 235. x, 996
Probandum A. 375. D. 172
Probant P. ii, 563. S. i, 403
Probare H. 669
Probarem S. ii, 141
Probaret H. 628
Probarit P. x, 665
Probat C. pr. 27. vii, 202. P. vii, 81.
 A. 606. 1054. H. 62. 648. 660. D.
 176
Probata (plur.) C. ix, 7. P. viii, 1
Probatus (sing.) H. pr. 15
Probatus (adj.) C. vii, 35. P. x, 960. A,
 219
Probato (adj.) C. iv, 56
Probatum vivere P. x, 367
Probatur A. 856. S. ii, 626
Probe (adv.) P. x, 976
Probentur S. ii, 362
Probet Ps. 773. S. ii, 78. 437
Probetur P. x, 820
Probia P. i, 25
Probitate H. 694
Probo (verb.) S. ii, 343
Proborum S. i, 552
Probris Ps. 350
Probum P. x, 123
Probus S. ii, 804
Procaci P. x, 893
Procaciter P. xiv, 43
Procede sepulcro A. 742
Procedere A. 727
Procedit C. xi, 60. P. x, 1043
Procella (nom.) vulgi levis P. x, 79
 (abl.) Ps. 661
Procellas P. v, 472. x, 328. H. 109
Procellis C. vi, 13. ix, 37. P. iv, 81.
 v, 171. H. 241
Procellosum mare C. vii, 108
Proceres C. v, 78. P. x, 155. 710. A.
 132. 1012. Ps. 805. S. i, 186. 503,
 ii, 417. 698
Procerum P. iv, 191. xi, 202. Ps. 385.
 S. i, 8. ii, 423. 1103
Processibus nocturnum ac dierum C. vii,
 121
Processit S. i, 153. 491
Processu spei P. x, 647
Procinctum Ps. 606 angelicum H.
 916
Procinctus (subst. sing.) P. x, 419. S.
 i, 461 (plur.) ii, 512
Proconsule P. xiii, 50
Proconsulis P. xiii, 89
Procreati (plur.) Christo P. i, 58
Procreavi P. x, 725
Procubuit S. i, 494. D. 61
Proculdam S. i, 50
Procludit A. 375
Proculcat Ps. 452
Proculcet H. 549
Prodentem P. ii, 576
Prodentibus S. ii, 501
Prodere P. ii, 121. 254. A. 954. H.
 63
Proderit Ps. 777
Proderunt C. pr. 28
Prodest P. pr. 32. Ps. 817. S. ii, 312

- Prodeunt* C. ix, 90
Prodidit C. xi, 62. xii, 60. H. 845. S. i, 480. ii, 675
Prodiga (sing.) P. iii, 68. Pa. 581 famae Pa. 311 proprii cruoris fides P. ii, 18
Prodigam pecuniae dextram C. vii, 217
Prodigia S. i, 498
Prodigialia monstra H. 468
Prodit A. 624. 1055. Pa. pr. 42. 248. 702
Prodita (sing.) P. vii, 77. S. ii, 275 (plur.) C. ii, 16. A. 2. H. 474
Proditione Pa. 396
Proditor S. ii, 703
Proditrix P. i, 11
Proditum C. vii, 82. ix, 9. P. i, 77
Proditur P. v, 308. H. 930. D. 28
Proditus C. iii, 137. A. 280. 290. H. 185
Producit A. 847
Produnt Pa. 795
Produxit A. 274
Profana vox P. x, 450
Profanato H. 459
Profanator Christi A. 178
Profanavit vetus fas P. x, 894
Profane (voc.) P. x, 595
Profani (sing.) P. xiv, 54
Profanis H. 626. Pa. pr. 9
Profanos P. x, 88
Profanus P. v, 94. 394. vi, 35. x, 48. H. pr. 44
Profanter P. x, 939
Profatur P. x, 568. S. ii, 653
Profatus P. x, 696
Profecto (adv.) C. vii, 6
Proferam P. ii, 123. x, 591
Proferre P. x, 617. 897. D. 94
Profert P. x, 897. A. 873
Proficiat A. 285
Proficit C. ix, 91. xii, 133. P. v, 135. A. 284. S. ii, 316
Profluam (adj.) P. x, 843
Profugus S. i, 56
Profuit S. i, pr. 59
Profunda (sing. nom.) oblivio C. i, 86 (abl.) P. x, 651 (plur.) P. ix, 60. xl, 70. xiii, 20. A. 833 arcana C. vi, 73
Profundae (sing.) A. 330
Profundi (sing.) C. ix, 50. S. ii, 700
Profunditas P. vii, 48
Profundius (adv.) P. v, 119. x, 29
Profundo C. vii, 113. ix, 18. P. xii, 38 A. 93. 745. Pa. 853 vasto emersisse S. i, 569
Profundum C. xii, 121. P. v, 440. x, 1012. 1055. H. 472. Pa. 643. S. ii, 90
Progeniem A. 999. H. 575. 600. 637
Progenies C. iii, 136
Progenita est P. iii, 4
Progrediens Pa. 225. 653
Progressu P. xi, 159
Prohibendo S. i, 10
Prohibent P. vi, 61
Prohibente H. 712
Prohibere H. 644
Prohibes C. iii, 169
Prohibet S. i, 631. ii, 462
Prohibeto S. ii, 1124
Projecta (sing.) S. ii, 1049
Projectus P. x, 153
Projicit A. 498
Projiciunt Pa. 434
Prolapsus C. i, 68
Prole Pa. pr. 36
Prolectat H. 813
Proleum C. xii, 108. Pa. pr. 11
Proles P. x, 742. 840. H. 607. S. i, 228. 261 Dei certissima A. 139
Prolis H. 584. Pa. pr. 65
Proluit se multo haustu S. i, 126
Promam S. ii, 649
Promet P. iv, 17
Promiserat A. 374
Promissa (subst. plur.) P. ii, 168
Promissa (adj. sing.) A. 601 (plur.) C. xii, 176
Promissionis P. ii, 128
Promissus C. ix, 27. xii, 43
Promite A. 594
Promittere A. 205
Promittit S. ii, 107
Promoverit H. 737
Promovet H. 423
Promta (sing.) C. xi, 21. H. 691. Pa. 40. S. i, 560 ad irruentes (janua) C. ix, 73 ara precantibus P. xi, 175 fides A. 583
Promptum C. ix, 29. A. 10. 806
Promptus A. pr. i, 11
Promunt C. xii, 62
Promus P. ii, 160
Prona (sing. nom.) C. xi, 93. P. xi, 155. xiv, 87. Pa. 272. 415 clementia C. vii, 73 voluptas C. viii, 16 (abl.) xii, 59 (plur.) P. xi, 118 flumina P. vii, 69
Pronae naturae A. 231
Pronuba (sing.) S. i, 256
Pronum ad littora P. v, 488
Pronuntiat P. x, 793
Pronus P. vi, 75. x, 253. A. pr. ii, 13. H. 384
Propagine A. 917. H. 570. S. ii, 224

- Propago C. xii, 193. S. ii, 340. 617.
 654
 Prope (præ.) P. iv, 99. xiii, 77
 Prope (adv.) C. i, 31. S. i. pr. 59. ii.
 pr. 16
 Properabat H. 737
 Properanda mundi pericula H. 854
 Properans S. ii, 90
 Properanter P. iv, 14. D. 127
 Properare S. ii, 774
 Properat D. 23
 Properatum Deum P. x, 365
 Propere P. xi, 81. Ps. 705. S. i. pr. 16
 Properemus incitato gressu P. xii, 59
 Properes P. xi, 69
 Properet Ps. 822
 Propheta (nom.) C. iv, 59 (abl.) C. iv,
 91
 Prophetæ (plur.) P. x, 626
 Prophetam C. vii, 101
 Prophetarum C. ix, 26. D. 85
 Prophetas (subst.) P. xiii, 9
 Prophetat P. xiii, 101
 Prophetis P. x, 631
 Prophetico ore C. vii, 179
 Prophetis C. xii, 85
 Propinqua (sing. abl.) P. iv, 92
 Propinquam (adj.) C. i, 2
 Propinquans P. vi, 87
 Propinqui (sing.) S. ii, 174
 Propinquis H. 801
 Propinquo (adj.) C. vii, 33. P. xii, 7.
 Ps. 543
 Propinquum Ps. pr. 20
 Propitiabilis P. xiv, 130
 Propitiata (sing.) P. iii, 215
 Propius (adv.) C. pr. 21
 Propolas H. 762
 Propositam S. ii, 482
 Propositam (subst.) H. 758
 Propria (sing. nom.) S. ii, 114 (abl.) H.
 281. Ps. 2. S. ii, 448 (plur.) Ps. 526
 Propriæ (sing. gen.) P. v, 299. H. 701.
 Ps. 898. S. ii, 1066 (dat.) P. iv, 116.
 xi, 16
 Propriam H. 46
 Proprii (sing.) C. x, 136. P. ii, 18. vii,
 39. A. 344. 690. S. ii, 213
 Propriis H. 171. 452. Ps. 131. 476. S.
 ii, 31
 Proprio A. 157. 170. 703. H. 195. 563.
 677. 783. 830. Ps. 200. S. i, 597.
 ii, 33
 Proprios H. 105. S. ii, 775
 Proprium A. 836. H. 23. Ps. 150. 427.
 S. ii, 287. 370. 670 est P. i, 63
 Proprius P. xiii, 3
 Propter (præp.) P. xi, 170. H. 317
 Propter (adv.) P. ii, 533. S. i, 419
 Propugnacula H. 493
 Proripit P. v, 210 se H. 774
 Prorsus C. ii, 46
 Prorumpunt P. xi, 111
 Prosapia C. xi, 89. P. x, 112 peccato-
 rum A. 938
 Prosapiam P. x, 180. Ps. pr. 36
 Prosatum patre perenni Christum P. vi,
 46
 Proscenia H. 369
 Prosequitur te lacrymis labefacta domus
 P. iii, 107
 Proserpina A. 488. S. i, 357
 Prosilat C. ix, 54. P. iii, 174. Ps. 574
 Prosiluere P. xiii, 83
 Prosiluit A. 499
 Prosper C. vii, 173
 Prospera (adj. plur.) C. i, 94. v, 138.
 Ps. 696. S. i, 287. ii, 487. 579
 Prospera (verb. imper.) P. v, 1
 Prosperam P. v, 559
 Prosperante Christo P. vi, 161
 Prosperat S. ii, 594 secundo vultu Deus
 C. viii, 74
 Prosperare P. ii, 566
 Prosperitate S. ii, 76 placida spes homi-
 num juvat P. xi, 176
 Prosperrimus P. ix, 97
 Prosperum P. ix, 4
 Prospexit S. i, 530
 Prospiciat S. ii, 389
 Prospicis P. ix, 17
 Prospicit C. ii, 107. P. iii, 214. H. 904.
 Ps. 275
 Prosternunt P. xi, 117
 Prostibulum Ps. 92
 Prostituat P. iii, 83
 Prostrata (sing.) Ps. 54. 247
 Prosubigit pede P. iii, 130
 Prosunt A. 477
 Protegit P. xiv, 5
 Protendens P. xi, 100
 Protendit imperium S. i, 28
 Proterat A. 511
 Proteris P. v, 543
 Proterit A. pr. ii, 42. Ps. pr. 28 pede
 P. xiv, 112
 Proteritur pedibus C. iii, 150
 Protero sub pedibus idola P. iii, 74
 Protervitas C. pr. 10
 Protexit S. ii, 747. D. 14
 Protinus C. iv, 45. vii, 219. ix, 4. 41.
 H. 571. D. 59
 Protrahens P. x, 901
 Protrahet P. ii, 340
 Protrahi P. x, 1106
 Protrahit Ps. 281
 Protrahitur P. xii, 27
 Protriverat S. ii, 699

- Protulerat P. xi, 47. S. i. pr. 53
 Protulit C. vii, 2. P. x, 837. 806. A.
 98. 224. H. 180. D. 102 osuacratum
 C. ix, 21
 Profectum P. xi, 81
 Provehat P. viii, 2. H. 707
 Provehatur P. xiii, 84
 Provenit P. iv, 183. vii, 10
 Proveniunt C. iii, 77. S. ii, 1016
 Proventibus S. ii, 996
 Provenit S. i, 281
 Provida (sing.) Pa. 125 pietas C. x, 57
 Providenter P. x, 19
 Providus Pa. 614
 Provincia (nom.) S. ii, 950
 Provocat P. iii, 35. v, 131. A. 1086.
 Pa. 27. S. ii, 104
 Provolitar arena C. vii, 155
 Proxima (sing. nom.) dotibus et thala-
 mis P. iii, 110 (plur.) P. x, 652. xi,
 48. H. 84
 Proxima (sing.) C. i, 54
 Proximam P. x, 1128
 Proxime (adv.) P. ii, 294
 Proximi (plur.) P. ii, 38
 Proximis P. v, 409
 Proximo C. pr. 21
 Proximum P. v, 594
 Proximus C. i, 8. P. iii, 6. A. 746. Pa.
 163
 Prudens P. x, 541. H. 710. D. 47 Dei
 P. x, 610
 Prudentia (subst. nom.) C. vii, 23
 Prudentem P. x, 370
 Prudentium P. ii, 688
 Pruna (nom.) C. ix, 118
 Prunas P. x, 320. A. 426
 Prunis S. ii, 980
 Pruna (sing. nom.) A. 480
 Prunas P. ii, 341. x, 864. S. ii, 1086
 quid non Pruriat malorum A. pr. ii, 18
 Prurit prodere silenda P. ii, 254
 Psallat C. ix, 22. 23
 Psallente Pa. 648
 Psallentis P. v, 313
 Psallere P. x, 887
 Psallite C. ix, 22. P. vi, 150
 Psalma A. 304
 Psalmis P. iv, 148. Pa. 664
 Psalteria D. 186
 Pube Pa. 300
 Pubem S. ii, 694
 Puberem P. x, 759
 Pubertas A. 573
 Pubes C. v, 69
 Pubescente Pa. 886
 Pubis C. vii, 162. P. xi, 190
 Publica (sing. nom.) Pa. 765. S. i, 14.
 574. ii, 486. 620. 802. 952. 1056.
 1087. iii, 31. 32. ii, 404. 426 (abl.)
 P. x, 402 (plur.) P. ii, 246. S. i, 216.
 ii, 178
 Publicam P. i, 55. ii, 327
 Publicis C. vii, 146. x, 998
 Publicitus P. xiv, 28
 Publicum P. v, 45. x, 423. xiv, 25
 Publicus P. ii, 89. H. 372. S. ii, 429
 Publum P. iv, 162
 Pudat S. i, 115
 Pudenda opprobria C. vii, 123
 Pudendi (sing.) Pa. 148
 Pudendum P. x, 1068
 Pudere P. xiii, 27
 Pudescit C. ii, 26. A. 776
 Pudescunt D. 28
 Pudet C. pr. 11. P. ii, 177. x, 147. H.
 150. 286. Ps. 206. 240. S. i, 283.
 390. 513
 Pudibunda (sing.) P. iii, 153 (plur.)
 Ps. 44
 Pudica (sing. nom.) C. xi, 58 (abl.) A.
 574 (plur.) C. iv, 16
 Pudici (sing.) Pa. pr. 62
 Pudicitia P. iii, 153. Ps. 41. 99
 Pudicitiam Ps. 238. S. ii, 225. 1058.
 1067
 Pudicitiam P. xiii, 22. S. i, 175
 Pudicis C. ix, 111. P. xiv, 84. pulchris
 H. 672
 Pudicum P. xiv, 132. S. ii, 54
 Pudicus P. pr. 2. i, 8
 Pudor C. iii, 120. iv, 25. P. ii, 197. v,
 129. xiv, 23. Pa. 245. 353. S. ii, 67.
 253. 468. 1055. 1069. 1090
 Pudore C. viii, 29. P. x, 676
 Pudorem P. x, 356. xiv, 33. S. ii, 173
 Pudoris C. iv, 11. xi, 55. P. xiv, 73.
 A. 603. H. 261. S. i, 163. ii, 1064
 Puella (nom.) C. iii, 146. P. iii, 40. iv,
 178
 Puella (sing.) P. iv, 88. xiv, 2. H. 317.
 S. i, 78. 179. ii, 524 (plur.) P. vi,
 28. x, 181
 Puellam P. xiv, 44. A. 568. S. ii, 32
 Puellari sanguine A. 105
 Puellarum S. i, 159. 477
 Puellas P. x, 165. Pa. pr. 30. S. ii, 1000
 Puella S. i, 57
 Puellula P. iii, 103
 Puellula (plur.) C. ix, 110
 Puellulam P. xiv, 11
 Puer C. vii, 155. ix, 1. 21. xi, 69. xii,
 67. P. iii, 203. iv, 101. vi, 149. x,
 412. 741. 791. A. 589. Pa. 300. S.
 ii, 22. 736. D. 85 hydrius A. 628
 Pueri (sing.) C. xii, 57. A. 643. Pa. 298.
 S. i, 116. ii, 319 (plur.) P. ix, 12.
 53. x, 675. 753

- Puerile P. ix, 35 pignus C. xii, 148
 Puerilia A. 116. S. i, 309. 500
 Puerilibus P. ix, 21. A. 610
 Puerilia Ps. 392
 Pueris S. ii, 73
 Puer A. 450. S. i, 71. D. 106
 Puerorum A. 495. S. i, 301
 Pueros Ps. 845. S. ii, 21
 Puerpera (sing. nom.) Ps. pr. 67 virgo C.
 ix, 19. A. 609
 Puerperarum C. xii, 106
 Puerperis H. 619
 Pueram P. x, 656. 822. 831. A. 615.
 H. 335
 Pugilibus S. ii, 517
 Pugillares ceras P. ix, 15
 Pugilli (sing.) C. x, 144
 Pugio C. xii, 116
 Pugnabat S. ii, 517
 Pugnacis S. ii, 626
 Pugna (sing.) H. 211
 Pugnare Ps. 574
 Pugnandi Ps. 323
 Pugnans Ps. 67
 Pugnans Ps. 906
 Pugnare Ps. pr. 9
 Pugnarent S. ii, 686
 Pugnare Ps. 168. 895
 Pugnasse S. ii, 951
 Pugnare H. 819
 Pugnatrix Ps. 681
 Pugnatura (sing.) Ps. 22
 Pugnare P. ii, 17
 Pugnare C. pr. 39. H. 639
 Pulcher C. xii, 21. P. ii, 220. x, 908.
 Ps. 861 aspectus P. ii, 291
 Pulcherrima (sing.) P. xi, 231. S. ii,
 254. 885 habitu A. 789 (plur.) H.
 643. S. i, 504. 545. ii, 1054
 Pulcherrimo P. ii, 271
 Pulcherrimus S. i, 319 ore H. 167
 Pulchra (sing. nom.) P. i, 28. x, 206.
 A. 396. 488 (abl.) P. viii, 4 (plur.)
 C. x, 54. P. iii, 190. Ps. 456. S. i,
 411
 Pulchre (sing.) P. xii, 46
 Pulchram P. x, 449. S. ii, 706
 Pulchre (adv.) S. i, 30
 Pulchro P. v, 291. S. ii, 154
 Pulchrum C. vi, 104. P. iv, 21. H. 886.
 S. ii, 52 splendet C. vii, 78
 Pullati patres C. vii, 151
 Pollos P. x, 147
 Pullulascat P. x, 882
 Pullulat A. 912
 Pulmone P. x, 932. S. ii, 1007
 Pulmonem Ps. 154 movet derisus P. x,
 248
 Pulpita P. x, 321. 1016
 Pulsa (sing. nom.) C. ix, 85. P. iv, 70.
 v, 503. Ps. 324 (abl.) Ps. 683
 Pulsat C. iii, 93. P. iii, 134. ix, 63. 4
 485. A. pr. ii, 42
 Pulsata (sing.) D. 158
 Pulsatus P. x, 131
 Pulsavit Ps. 658
 Pulsent P. v, 264. x, 697
 Pulsat P. x, 165
 Pulsi (plur.) P. v, 90
 Pulsibus H. 673
 Pulso Ps. 641
 Pulsus (subst. plur.) A. 467. H. 526
 Pulsus (adj.) A. 411. 622. S. ii, 639
 Pulvere C. vii, 160. x, 147. P. xi, 101.
 142. xiv, 49. H. pr. 52. 298. 388.
 Ps. 152. 235. 414. 637. S. ii, 508.
 923
 Pulverea (sing. abl.) H. 473
 Pulverem C. vii, 42. P. vi, 141
 Pulvereo P. xiii, 84
 Pulverem censum H. 966
 Pulvinar P. v, 179. S. i, 248. 610 di-
 vum A. 487
 Pulvinarium P. x, 1056
 Pulvis C. xii, 72. P. x, 1117. S. i, 394
 niveus ardet P. xiii, 78
 Pumice A. 685
 Pumices salsos C. vii, 129
 Puncta (subst. plur.) P. ix, 77
 Punctis (subst.) P. v, 227. ix, 12. 24
 Puncto (subst.) P. x, 986. Ps. 778 te-
 nui transit pœna P. vi, 95
 Pungere P. ix, 77
 Punitur P. x, 1095
 Punica (sing.) P. xiii, 2. S. ii, 246
 Puniceos C. iii, 80
 Punitur P. x, 694
 Puppem S. i, pr. 60. ii, pr. 84
 Puppi S. ii, pr. 21
 Pupilla crassa carnis P. x, 436
 Pupugerat P. ix, 59
 Purpura (nom.) H. 809. 875
 Pura (sing. nom.) A. 87 (abl.) C. ii,
 49 (plur.) P. vi, 90. S. ii, 789 ab
 omni sanguine marmora P. ii, 481
 Puræ (sing.) A. 115
 Puram C. x, 152
 Puras P. i, 13. S. i, 503
 Pure (subst.) S. i, 17
 Purgabor P. xiv, 130
 Purgamen A. 702 aquæ P. vi, 30
 Purgamine C. vii, 80
 Purgantur sanguine culpæ A. 69
 Purgat C. ix, 65 his scæ P. x, 1001
 Purgata (sing. nom.) S. ii, 323 (abl.) S.
 i, 611 (plur.) P. i, 112. xi, 149. Ps.
 97
 Purgatam C. viii, 39

Purgati (sing.) Ps. 818
 Purgentur C. ii, 60
 Purget P. viii, 2
 Puriorem P. x, 830
 Puris P. x, 435. H. 842
 Purius (adj.) C. vii, 6
 Puro P. xiv, 6. A. 684
 Puros C. ii, 98
 Purpura (nom.) P. x, 512. A. 446. 762.
 D. 78 sanguinis P. iii, 140
 Purpurantem cruorem P. v, 339 de cæde
 C. vi, 82
 Purpurantibus stolis P. ii, 375
 Purpuream Ps. 639
 Purpureas P. iii, 201. xi, 128
 Purpuri (sing.) A. 496 gurgitis maris
 rubri C. v, 59
 Purpureis C. v, 113
 Purpureo H. 857. S. i, 273
 Purpureorum P. iv, 192
 Purpureos C. v, 148
 Purpureum P. viii, 3. S. i, 487. ii, 219
 Purulenta (plur.) P. ii, 259
 Purum ingenium H. 546
 Purus P. x, 103 fons C. vi, 35
 Pusio C. xi, 13. xii, 104. P. x, 665. A.
 592
 Pusiola (nom.) P. iii, 20
 Pusionem P. x, 696
 Putanda (credenda) est A. 826
 Putandis (amputandis) S. i, 49
 Putant (credunt) P. x, 675
 Putantem (credentem) C. iv, 42
 Putantur (creduntur) S. ii, 481
 Putare (credere) P. x, 248. 377. xiii,
 22. S. i, 37. D. 187
 Putarent (credere) S. i, 76
 Putares (credere) P. vi, 609
 Putarit (crediderit) S. ii, 163
 Putas (credis) P. x, 212. xi, 197 magni
 P. ii, 202
 Putat (credit) A. 188. 1023. H. 14.
 440. 512. Ps. 392. S. ii, 409. 476.
 650. 876
 Putate (credite) P. x, 501
 Putatis (pres. creditis) P. x, 491. 608.
 S. ii, 880
 Putatur (creditur) P. i, 48. x, 1063.
 H. 155. S. i, 360
 Putavit (credidit) S. i, 224
 Putent (credant) P. x, 279
 Puteo H. 834
 Putes (credas) P. ii, 208. iii, 199. vii,
 45. S. i, 40. 645. ii, 391
 Putetis (credatis) S. ii, 131
 Putetur (credatur) Ps. 558
 Puteum Ps. 264
 Putidum P. ii, 286
 Puto (credo) P. x, 721

Putredines viscerum C. ix, 31
 Putredo P. x, 500
 Putrefacta (plur.) C. x, 42
 Putrefactus A. 761
 Putrefactus omni corpore P. x, 1035
 Putrem C. vii, 9. P. xi, 73. H. pr. 51
 Putres A. 1027
 Putrescentes P. iv, 131
 Putrescentis D. 152
 Putri S. i, 17 palpebra lippos P. ii,
 284
 Putris A. 816
 Pyra (nom.) P. xi, 68 (abl.) P. iii, 13.
 vi, 67
 Pyram P. x, 846
 Pyrenearum P. vi, 147
 Pyrenas P. ii, 540
 Pyrrham P. x, 410
 Pyrrhum S. ii, 561

Q.

Quacumque (pron. sing. abl.) S. ii, 211
 Quacumque (adv.) Ps. 447. S. i, 404
 Quadam (sing. abl.) P. x, 973
 Quadrantem H. 952
 Quadrant Ps. 827
 Quadrifluo C. iii, 105
 Quadrigas S. i, 344
 Quadrijugis Ps. 408
 Quadrijugos S. ii, 556
 Quadrina (plur.) Ps. 849
 Quadripedum C. iii, 62
 Quadrivius S. ii, 864
 Quadrus vis Ps. 849
 Quadrum Ps. 870
 Quadrupedem S. ii, 166
 Quadrupes C. xi, 87. P. x, 992. A. 212.
 S. ii, 326. 816
 Quæras P. x, 929
 Quære P. xi, 198
 Quærens P. x, 238
 Quærenti P. ix, 33
 Quærentibus S. ii, 904
 Quæreret C. v, 8. P. x, 19. 278. 965.
 xiii, 31. A. 263. H. 84. S. i, 119. ii,
 333. 706
 Quæri S. ii, 843
 Quærimus P. ii, 550. S. ii, 88
 Quæris P. ii, 203. x, 459. xi, 3. S. i,
 369. ii, 35
 Quærit P. x, 1004. H. 385. S. i, 523
 Quærite Ps. 625
 Quæritis C. xii, 1. P. iii, 70
 Quæritur C. vii, 109. H. 302. S. ii,
 773
 Quærant H. 286. S. ii, 839
 Quærantur P. x, 513

- Quassivit S. i, 309
 Quasso P. x, 186. 516. A. 41
 Quasitor C. vi, 89. P. xi, 68
 Quassitos S. ii, 551
 Quassitura (sing.) S. ii, 845
 Quasitibus C. ii, 53
 Quasatio P. xi, 64 exerceatur igni P. v, 208
 Quasatione P. i, 102
 Quasationum A. pr. ii, 23
 Quale P. iv, 152. x, 342. xi, 196. A. 83. H. 685
 Qualem C. x, 140. A. 851
 Quales (tales) C. ii, 62. S. ii, 235. 1021
 Quali S. i, 486
 Qualis C. ix, 59. P. x, 476. 942. S. ii, 87
 Qualitas P. ii, 385
 Quandoquidem P. vi, 5. A. 69. 181
 Quanta (sing. nom.) P. x, 309. 506. H. 675 (abl.) H. 409 (plur.) C. xi, 57. P. iii, 104. xi, 11. 197
 Quantis P. ii, 33. v, 423. H. 407
 Quanto (adj.) P. x, 485. H. 408. S. ii, 1112 tanto A. 832
 Quanto (adv.) P. ix, 63
 Quantos S. ii, 950
 Quantulos P. x, 602
 Quantum (adv.) P. v, 318. Ps. 530 manneris P. ii, 562 odii ix, 45. tantum H. 559. S. i, 529. ii, 125. 815
 Quantus P. iv, 157. 158 erat A. 88
 Quapropter A. 947
 haud Quaquam P. vii, 57
 Quare S. ii, 244
 Quarta (sing. nom.) C. viii, 11
 Quarto sole (quarta die) C. ix, 46
 Quas C. iv, 59. 66. 88. vi, 89. P. iv, 171. ix, 98. x, 186. H. 813
 Quasumque S. i, 632
 Quasdam S. ii, 353. 354
 Quassando P. x, 28
 Quassans dextram H. 412
 Quassant H. 490
 Quassantia H. 239
 Quassare H. 530
 Quassas (verb.) A. 576
 Quater C. vii, 89 tres hyemes attigerat P. iii, 13 o ter qualerque et septies beatus P. ii, 529
 Quateret P. xi, 42
 Quaternas C. xii, 177
 Quaternis C. ix, 59
 Quaternus ordo P. xii, 52
 Quatiant S. ii, 1110
 Quatit P. xi, 87. S. ii, pr. 10
 Quatiens P. iv, 9. ix, 39. Ps. 117
 Quatit C. vii, 95. P. i, 106. S. ii, 692
 cur pectora P. iii, 85
 Quatuor P. iv, 161. Ps. 827
 Que C. i, 7. 56. 100. iii, 24. 28. 133. 1341
 Queam P. xi, 4
 Queant P. v, 149. A. 472
 Queas P. v, 452
 Queat C. iii, 85. A. 48. H. 553. Ps. 6
 Quem C. pr. 32. iv, 2. 7. v, 161. vi, 2. 49. vii, 2. 28. ix, 4. 25. 26. x, 155. xii, 85. P. v, 555. x, 163
 Quemquam P. x, 658. Ps. 514
 Quemque C. viii, 67. H. 777. S. ii, 424
 Quemvis P. ii, 233
 Quo S. ii, 240
 Quercu P. pr. 20
 Quercum P. x, 152
 Querela (nom.) C. x, 117. S. ii, 909
 Querelas (plur.) C. vii, 170
 Querelam P. x, 992 traxit gemitu P. x, 927
 Quernas S. ii, 945
 Querulis H. 223
 Querulo H. 856. S. ii, 82
 Quidam (sing.) P. x, 896. H. 167. S. i, 30. 104 militum P. v, 465 (plur.) P. ii, 490
 Quidam C. xii, 37. P. x, 81
 Quidem A. 117. 830. 901. 1042. H. 558. 750. Ps. 80. 750
 Quidnam C. x, 53. A. 365. 306. Ps. 746
 Quidvis P. x, 664. 924
 Quies Ps. 609 venas omnes pererrat C. vi, 28
 Quiescant C. i, 73
 Quiescat A. 996. H. pr. 40
 Quiesce C. x, 117. H. pr. 11
 Quiescere C. iii, 203. S. i, pr. 11
 Quiescit S. ii, 949
 Quieta (sing. nom.) P. v, 502. H. pr. 41. Ps. 128 (abl.) S. ii, 596 (plur.) C. vi, 144
 Quietas S. i, 461
 Quietate (subst.) C. vi, 121. P. xiii, 45
 Quietate (adv.) P. ii, 63
 Quietem C. i, 19. P. iv, 127. v, 354. 515. x, 857
 Quietis (subst.) C. i, 66. vi, 10. P. iii, 41. H. 894
 Quietis (adj.) P. v, 487
 Quietus S. i, 653
 Quietam (adj.) C. vii, 34. P. ix, 74. x, 420. Ps. 811
 Quietus P. v, 159. x, 457
 Quieverat S. ii, pr. 62
 Quievit vox A. 149
 Quin C. pr. 38. x, 65. P. ii, 365. iv,

177. v, 253. 401. 570. x, 1026. Ps.
 497 et C. v, 15. vii, 163. ix, 70. xii,
 193. P. vi, 124. S. i, 465. ii, 191
 immo P. v, 165 potius A. 294
 Quina (plur.) S. ii, 423
 Quinetiam C. iii, 191. v, 60. Ps. 851.
 ii, 777
 Quinis P. iv, 50 diebus octies labenti-
 bus (quadragesima) C. vii, 187
 Quino P. x, 782
 Quinque C. ix, 58. A. 706. H. 300. D.
 93. 145. 146
 Quinquennia C. pr. 1
 Quintilianum P. iv, 152
 Quippe C. vii, 311. A. 908. H. 849.
 528. Ps. 78. S. ii, 99
 Quirinali togæ P. ii, 419
 Quirini (sing.) S. i, 540
 Quirino S. ii, 306
 Quirinum P. vii, 3
 Quirinus P. vii, 36
 Quirites P. xi, 199. S. i, 358
 Quiritium P. xiv, 4
 Quiritum P. ii, 513. 563. S. ii, 946
 Quis (sing.) C. ii, 20. iv, 88. v, 29. viii,
 31. xii, 33. P. ii, 226. iii, 66. v, 129.
 413. vi, 19. x, 999
 Quis (plur.) quibus C. iii, 27. P. x,
 255. 949. A. pr. ii, 41. H. 100. 287.
 Ps. pr. 43. 545. S. ii, 583. 799
 Quisnam P. 223
 Quisquam C. ii, 27. P. ii, 116. iv, 85.
 xiv, 42. A. 914. H. 183. S. i, 644
 Quisque C. ii, 14. 39. vii, 106. P. ii,
 565. vi, 132. viii, 17. ix, 45. x, 35.
 129. 214. xi, 209. A. pr. ii, 22.
 1061. H. 23. 668. Ps. 726. 784. S.
 i. pr. 18. ii, 476
 Quisquis C. pr. 31. P. ii, 253. x, 366.
 431. Ps. 388
 Quocumque P. v, 164 loci adest A. 118
 modo A. 892. 1079
 Quodcumque C. ii, 65. P. ii, 421. A.
 263. 768. 796. H. 771. S. i, 343.
 601. ii, 365 temporis C. i, 78
 Quolibet P. vii, 20
 Quoniam A. 679. S. ii, 370. 852
 Quorsum A. 1036
 Quorum C. vi, 61. P. v, 268. vi, 146.
 xi, 12. 15. H. 516. S. i, 54. D. 169
 Quos C. v, 13. vi, 118. 119. vii, 132.
 x, 113. xii, 126. P. i, 12. ii, 88. iv,
 163. x, 299. 302. 303
 Quosdam P. vi, 52. S. ii, 996
 Quot, tot P. x, 570. 880. A. 405. S. i,
 190. ii, 856. D. 95
 Quota pars est S. i, 579
 Quotannis S. i, 113
 Quousque P. x, 868

R.

- Raab D. 61
 Rabida (sing. abl.) siti auri P. xiv, 102
 Rabidas Ps. 159
 Rabidi (sing.) H. 363
 Rabidis S. i. pr. 50
 Rabidorum Ps. 467
 Rabidos D. 36
 Rabidum C. iii, 159. H. 948
 Rabidus A. 401
 Rabiem P. xi, 47. A. 982. H. 945. Ps.
 561. 651. S. ii, 601. 672 flammaram
 A. 142 luxuriam P. xiii, 25
 Rabies C. iv, 50. P. iv, 83. H. 1
 Racemis S. ii, 218
 Radiabat H. 161
 Radiant H. 419
 Radiantes H. 264
 Radiare Ps. 470
 Radiarint S. i, 486
 Radiasse A. 30
 Radiavit A. 113
 Radice C. xii, 50
 Radicatus P. x, 891
 Radiorum H. 87. Ps. 337
 Radios P. xi, 162. S. i, 345
 Radium columniferum P. iii, 52 legis
 A. 337
 Radius C. v, 44. S. ii, 830
 Radix A. 339. S. ii, 983 malorum H.
 258
 Ramis A. 338. D. 92
 Ramo S. i, 115
 Ramorum H. 289
 Ramum D. 10
 Ranarum P. x, 244
 Rancidæ (plur.) cantilenæ P. x, 304
 Rapacem belluam P. v, 414 laudis dex-
 tram C. vii, 217
 Rapaces volucres C. vi, 63
 Rapax D. 189 gurgite P. iii, 189 unda
 C. v, 88
 Rape C. xii, 99. P. xi, 67. 110 princi-
 tem P. iii, 97
 Rapere Ps. 562
 Raperetur P. xi, 25
 Rapi C. xi, 92. P. x, 66 laudis amore
 P. xiii, 75 ad vincula H. 430
 Rapias A. 410
 Rapidas S. i, 344
 Rapidi (sing.) C. v, 29
 Rapidis C. v, 85. P. vi, 100 cohortibus
 C. v, 47 sensibus H. 92
 Rapido C. vi, 30. P. vii, 68. xiii, 83
 Austro A. 611
 Rapidos A. 131. H. 92. S. i. pr. 17
 Rapidum P. xi, 71. 210. Ps. 263. 636
 Rapiens P. iv, 39. H. 777. Ps. 867.

- S. i, 61. ii, 604
 Rapietur C. x, 43
 Rapiet H. 498
 Rapinam P. i, 109. Pa. pr. 20. S. i, 69
 Rapinas Pa. 462
 Rapinis A. 538. S. ii, 716
 Rapiet C. iv, 63. x, 12. P. vi, 96. vii, 15. xi, 113. 144. xiv, 99. H. 612. Pa. 378. 493. 720. S. ii, 857 se in colum Pa. 306
 Rapiunt P. xi, 110. H. 238
 Rapta (sing.) P. i, 87. Pa. 593. S. i, 357. 472
 Raptam P. v, 535
 Raptare P. x, 44. D. 144
 Raptarit S. ii, 55
 Raptat C. ii, 42. S. i, 370
 Raptet Pa. 555
 Raptum C. iv, 57. vii, 116. P. ii, 236. v, 98. vi, 122. ix, 24
 Raptum (part.) C. ix, 43
 Rapturus P. v, 20. Pa. 473
 Raptus (adj.) C. iii, 49. iv, 64. P. xi, 246 curru C. vii, 32
 Rapui Pa. 520
 Rapuisse Pa. 476
 Rapuit P. x, 237. xii, 11. A. 1072. S. ii, 351
 Rara (sing.) Pa. 678. S. i, 602. ii, 181 culpa morum C. vi, 49 (plur.) C. v, 118
 Rarescit S. i, 437
 Rara (plur.) S. ii, 1057
 Rari (sing.) P. x, 1017
 Rarior P. ii, 499
 Raris S. ii, 344
 Rarissima (sing.) S. i, 492
 Rarius S. ii, 913
 Raro milite Pa. 197
 Rasile lignum Pa. 153
 Rasilibus scopulis P. iii, 69
 Rastri S. ii, 283
 Rastris H. pr. 20. S. i, 639
 Rasum C. xii, 199
 Rata (sing.) C. iii, 99. P. iii, 15
 Ratas reddit (preces) P. ix, 98
 Rate (subst. abl.) S. i, pr. 8
 Ratem C. vii, 106. ix, 28. S. ii, pr. 10
 Rates S. ii, 937
 Rati (part. plur.) S. i, 296
 Ratibus S. ii, 800
 Ratio A. 91. 193. 642. H. 180. Pa. 18. 502
 Ratione P. x, 175. 652. A. 553. 1057. H. 73. S. i, 460. 616. ii, 20. 120. 120. 272. 624. 630. 1004. D. 130
 Rationis C. iii, 190. x, 82. A. 207. 226. H. 264. Pa. 505. S. i, 81. 212. ii, 842
 Ratis (subst.) S. i, pr. 46. ii, pr. 69
 Ratum (part.) C. ix, 32
 Rauca (sing.) P. x, 15
 Raucas A. 685
 Raucisenos C. iv, 38
 Raucos Pa. 317 modulus A. 846 mugitus tubarum H. 917
 Rea (sing.) criminis mulier H. 714
 Ream S. ii, 677
 Rear P. x, 163
 Reas A. 930
 Reatum (subst.) C. xi, 104. S. ii, 472 mortalium solvit C. vii, 175
 Reatus (subst. sing.) P. v, 547. H. 930. Pa. 703
 Rebar P. xi, 24
 Rebare P. x, 958
 Rebellem (adj.) H. 499
 Rebelles (adj.) C. ii, 98. P. xi, 51. H. 525. S. ii, 629
 Rebellis P. v, 384. ix, 34. x, 62. 126. Pa. 142
 Reboans tuba A. 386
 Reboanti Oceano H. 102
 Rebus C. ii, 7. ix, 91. P. i, 62. x, 174. 505. 861. A. 789. H. 78. 334. Pa. 800. S. i, 24. ii, 94. 240
 Recalcandum limen C. ix, 75
 Recalente P. iii, 145
 Recalenti P. xi, 148
 Recalescens C. x, 95
 Recalescere Pa. 59. S. ii, 269
 Recavo palato Pa. 423
 Recavum P. xi, 186
 Recedit P. xiii, 100
 Recens C. iii, 71. P. ii, 374. x, 499. 613. 659. A. 829. Pa. 796
 Recensas P. x, 127
 Recensendos P. ii, 280
 Recensens Pa. 167
 Recenset P. ii, 161
 Recensita (sing. abl.) A. 1001
 Recensitis P. xi, 147
 Recentem A. 547. H. pr. 17. Pa. pr. 38
 Recentis P. x, 796. S. ii, 336
 Recentis S. ii, 313
 Recentis P. x, 1047. A. 828. Pa. 218
 Receptaro P. xiv, 77
 Recepti S. ii, 722
 Receptit A. 114
 Recepta (sing. abl.) Pa. pr. 25. 803
 Receptant C. iv, 32
 Receptis P. i, 118. S. ii, 720
 Recepto (part. abl.) C. ix, 93
 Receptor C. xii, 144
 Receptum P. v, 522. xii, 21. Pa. 698
 Receptus membris terreis C. vii, 194
 Reccassa cordis C. iv, 27

- Recessus* (plur.) P. v, 180. 447. xi, 163. 221
Recidat (2. longa) P. x, 623
Recidi (inf. 2. longa) S. ii, 228
Recidit (2. longa) P. pr. 6. H. 19
Recidit (2. brevis) in poenam A. 878
Recidiva (plur.) Ps. 391 semina S. ii, 821
Recidunt (2. longa) D. 85
Recinat C. iii, 24
Recincta veste P. x, 226. S. ii, 37
Recinens S. i, 68
Recipit A. 212. 214. 517. 887. 962. 1009. D. 154. 191
Reciprocatis circulis dies administrat (sol) P. x, 574
Recisa (sing.) C. xi, 8
Recisla P. x, 10. Ps. 869
Reciso P. x, 1067
Recisum Ps. 879 animum H. 958
Recitare P. iv, 170
Reclamant S. i, 602
Recline C. vi, 150. P. v, 365
Recludit P. ii, 463
Recocta (sing. nom.) C. vii, 78 (plur.) P. v, 70. xiii, 78
Recoctam Ps. 699
Recoctis H. 291
Recolat P. iv, 159
Recolens H. 245. 381
Recolet P. iv, 173
Recondat S. ii, 1053
Recondita (plur.) Ps. 849
Recordans S. i, 516
Recreans H. 121
Recreata (plur.) C. iii, 173
Recreat Ps. 611
Recreatur P. v, 331
Recrementum A. pr. ii, 54
Recrudescantibus plagis P. x, 798
Recta (sing. abl.) P. v, 369. A. pr. ii, 27. H. 199 (abl.) H. pr. 12 (plur.) P. x, 454. A. pr. ii, 40. H. 15
Rectas (adv. sing.) S. ii, 276
Rectam A. pr. ii, 2. H. 697
Recte (adv.) H. pr. 11
Recti (subst. sing.) ducem se præbuit P. xi, 37
Recti (adj. sing.) H. 717 (plur.) C. i, 7
Rectis P. x, 454
Rectius (adv.) C. vii, 25. viii, 29. H. pr. 25
Recto (adj.) Ps. pr. 51. 123. S. ii, 262. 969 calle C. vii, 50
Rector C. x, 6. P. xiv, 81
Rectorem S. ii, 432 lucis H. 65
Rectori P. xi, 39
Rectoribus H. 520
Rectoris A. 447
Rectum (adj.) A. pr. ii, 12. S. ii, 429
Recubabit C. x, 154
Recubans A. 186
Recubant P. iv, 109
Recubantem S. i, 275
Recurrent S. ii, 293
Recurrat in te P. x, 93
Recurrens C. xi, 2. S. i, 330
Recurrit P. xii, 64
Recurribus C. vii, 38
Rekursu (solis) lux et annus ducitur P. x, 575
Recurvas manus P. ii, 242
Recusans P. vi, 59
Recusas (verb.) A. 180
Recusat Ps. 907. D. 91. 186
Recuset C. x, 30
Recuso P. ii, 121. vi, 54
Redacta (plur.) H. pr. 30
Reddam P. xiii, 69
Reddamus P. vi, 153
Reddas C. x, 189
Reddat A. 1076
Redde C. v, 4
Reddere P. x, 954. xiv, 129. Ps. 644
Redderet P. xiv, 58. Ps. 656
Reddet A. 1070. 1078
Reddi P. vi, 120
Reddiderit C. pr. 27
Reddidimus C. pr. 18
Reddidit C. ix, 103. xi, 116. P. v, 8. A. 676 amen C. iv, 72
Reddimus P. ix, 71. Ps. 888 grates C. iv, 75
Reddit C. viii, 40. 41. ix, 74. P. i, 110. ii, 386. v, 216. 360. ix, 98. x, 567. A. 531. S. ii, 425 his contra P. x, 86
Reddita (sing. abl.) P. v, 514 (plur.) C. x, 123
Reddite (imper.) P. ii, 107. xi, 30
Reddito (imp.) P. ii, 94 (part. abl.) C. ix, 47
Redditor C. ix, 45
Reddunt A. 390. S. ii, 17
Redeam A. 1070
Redeamus S. ii, 289
Redeant S. ii, 293
Redeas A. 746
Redeat A. 488. 1060. 1080
Redegit S. ii, 608
Redemptio hominis P. x, 587
Redemptor C. x, 157 orbis puer C. ix, 21
Redemtrix P. x, 774
Redeundq A. 1007

- Redeunt C. x, 94. P. xi, 190. Ps. 616
 Redeunte S. ii, 721
 Redeuntem H. 853
 Redesantibus annis A. 850
 Redibit A. 1074
 Redierunt D. 152
 Redigit S. ii, 1051
 Rediguntur S. ii, 1059
 Rediisse C. i, 68
 Rediit C. v, 127. D. 174
 Redimicula Ps. 448
 Redimire scitis S. ii, 723
 Redimit A. 780
 Redimita (sing.) comas C. iii, 36 (plur.)
 S. i, 353
 Redimita (sing.) H. 269
 Redimitos Ps. 687
 Redimitus H. 499
 Redimunt S. ii, 1103
 Redire C. ix, 95. Ps. 290
 Redit C. ii, 7. vi, 10. P. i, 114. ii, 568.
 x, 645. xii, 3. A. 516. 924. 1059.
 1071. Ps. pr. 35
 Reditu P. xi, 179. S. ii, 1004
 Reditura (plur.) A. 1082. S. ii, 131
 Redituro Ps. 588
 Redivivam medelam H. 664
 Redivivo S. ii, 200
 Redivivus C. iii, 204
 Redolente nectar carcere P. v, 280
 Redolenti S. ii, 835
 Redolentia C. iii, 202 vincla A. 757
 Redolentibus H. 297
 Redolet C. iii, 24 ver C. iii, 103
 Reducens A. 780
 Reduces (adj.) H. 823
 Reduci (adj.) C. v, 104
 Reduci (verb.) P. x, 914
 Reduco S. ii, 206
 Reducta est C. ix, 36
 Reductis Ps. 412
 Reductus C. ix, 48
 Redundant A. 717
 Reduxit P. xii, 22
 Reflecta (sing.) P. x, 740 (plur.) C. ix,
 60
 Reflecti (plur.) maneribus C. iv, 73
 Reflecto P. x, 518
 Reflectus poenis P. v, 382
 Refellam S. ii, 4
 Refelle A. 1056
 Refellit A. 982
 Referas P. xi, 244
 Referat (refero) S. i, 587
 Referebat (refero) A. 54
 Referens Ps. 64
 Referre (refero) C. vii, 81. P. vi, 183.
 Ps. 171
 Refert (refero) C. vi, 104. P. ii, 110.
 vi, 43. ix, 19. x, 82. 61. xi, 196. xiii,
 76. A. 443. 760. Ps. 141. 171. S. i,
 540. D. 10 his contra P. v, 145 in
 fastos omne crimen P. x, 1114
 Refert (imperson.) A. pr. ii, 55. Ps. 520.
 S. ii, 822 magui P. x, 119 nil H.
 642
 Referta (sing.) A. 378
 Refertam C. iv, 29. P. ii, 55. xiii, 77
 Referuntur H. 846
 Reflectit se gressu percito in C. vii, 132
 Reflexa (sing.) herbarum coma C. viii,
 45
 Reflexas semitas A. pr. ii, 6
 Reflexis P. xi, 155
 Reflexo pone lumine H. 734
 Reflexos H. 136
 Refluente Ps. 656
 Refluentis amnis C. xii, 178
 Reflui (sing.) Jordanis H. 483
 Refluis (adj.) P. vii, 69
 Refluo (adj.) D. 57 aalo C. v, 86
 Reformas C. x, 150
 Reformat H. 754. S. ii, 341 vitam P.
 vi, 96
 Reformatis (adj.) A. 488
 Reformatur P. x, 503
 Reformidat P. x, 208
 Refovit C. iv, 39
 Refregit C. xii, 76
 Refrænât C. vii, 172. P. vi, 49
 Refrigerati (sing.) P. v, 143
 Refringens A. 635
 Refrixit A. 906 cultus Deorum turpium
 P. ii, 497
 Refuderis P. x, 790
 Refugas (adj.) vias P. xi, 102
 Refugis (verb.) A. 313
 Refugit C. iv, 21. ix, 79. P. iv, 70.
 xiv, 40. A. 423. S. i, 507. ii, 306
 Refugo honore (adj.) A. 582
 Refugus S. ii, 927
 Refulgens C. vii, 75. A. 279
 Refulget S. i, 465
 Refulsit C. xii, 20. P. x, 633. A. 868
 Refundit A. 680
 Refusus caelo spiritus P. x, 533
 Refutans H. 696. D. 6
 Refutat P. x, 981
 Regale C. xii, 28. Ps. 361
 Regalem S. i, 141
 Regali S. i, 587
 Regalia A. 609. S. ii, 299
 Regalibus P. x, 353. S. i, 161
 Regantur P. x, 929
 Regat C. iii, 20. xii, 95. P. x, 309.
 985. H. 109. S. ii, 765. 1064
 Rege (subst.) C. v, 70. S. ii, 305
 Regem P. xiii, 67

- Regobat P. ii, 147. x, 39
 Regem C. vi, 65. xi, 100. A. 222. 224. 225. Ps. 389. S. i, 390. D. 108 cœli A. 152 summæ et mediæ et imæ rationis A. 226 super omnia A. 227
 Regendis S. ii, 386. 420
 Regendos S. i, 566
 Regens C. v, 110
 Regeret H. 195. S. ii, 34
 Reges (subst.) P. ii, 6. x, 626. xiv, 100. A. 434. H. 10. Pa. pr. 15. 27. 211. S. i, 32. 145
 Regestis cœlestibus P. x, 1131
 Regestum atrum P. x, 511
 Regi (subst.) P. x, 523. H. 194. Pa. 97
 Regi (verb.) S. i, 285. 485
 Regia (subst.) P. xii, 47. S. i, 408. ii, 126
 Regia (adj. sing. nom.) S. i, 149. D. 135 (abl.) P. x, 535 (plur.) C. v, 74. P. xiv, 66. S. ii, 337. D. 77
 Regim (adj. sing.) P. ii, 46. x, 910
 Regiam (subst.) C. v, 5. xii, 96. P. pr. 30
 Regibus A. 506. S. i. pr. 47. 156
 Regifico P. xi, 216
 Regimen C. viii, 1. A. 214. S. i, 295. 341 urbis tenentes P. iv, 175
 Regina H. 497. Ps. 37. 53. 199. 267. 716. 823. S. i, 430. 464. D. 82 rerum A. 803
 Regio (subst.) P. xii, 31. S. i, 328. ii, 948
 Regio (adj.) P. x, 765 morbo P. ii, 264 ore hæc dictat P. x, 36
 Regione C. x, 151. H. 955. S. ii, 612
 Regionibus H. 840
 Regis (subst.) A. 361. H. 414. 631. 632. S. i, 132. 357. 474. ii, 542. D. 75 æterni P. i, 18
 Regis (verb.) C. iv, 78. P. ii, 261
 Regit C. iv, 6. v, 147. P. xiii, 102. H. 281. 504. D. 140
 Regium C. xii, 64
 Regius S. ii, 415
 Reglutinabitur P. x, 874
 Regna C. x, 86. P. iii, 59. x, 39. 616. 834. xiii, 99. A. 636. 748. H. 454. 788. Ps. 231. 301. S. i, 288. ii, 586
 Regnandi S. ii, 414. 628
 Regnans ab alto throno Christus P. i, 68
 Regnant P. ii, 459
 Regnante C. ii, 12. P. x, 535. H. 306. S. i, 37. 73
 Regnantem H. 46
 Regnantes H. 735
 Regnanti H. 531
 Regnantibus S. ii, 14
 Regnantis cupidinis C. vii, 165
 Regnare H. vii, 18. S. i, 307. 360
 Regnarent S. i, 32
 Regnat C. iv, 14. P. x, 583
 Regnator C. xii, 34. S. ii, 757 cœli S. ii, 170
 Regnaverat Ps. 912
 Regnaverit H. 177
 Regnent S. ii, 74
 Regnet Ps. 915
 Regni C. xii, 66. H. 46. 661. Pa. 399. 305. 876. S. ii, 1114
 Regno (subst.) H. 66. 552. S. i, 501. 541
 Regnum C. v, 163. vi, 70. xii, 88. 89. P. ii, 425. v, 88. viii, 7. A. 361. H. pr. 46. S. i, 148. 591. ii, 758
 Rego S. ii, 227
 Regor H. 934
 Regressus (part.) C. vi, 61
 Regula P. v, 217. A. pr. ii, 27. S. ii, 376 vite P. x, 307
 Regulam P. xiii, 31 scientiæ P. x, 358
 Regum C. xii, 94. P. iv, 46. x, 402. A. 998. 1013. Pa. 808. S. i, 232. ii, 63
 Regunt S. ii, 470
 Rei (subst.) S. ii, 793
 Rejecerat Ps. 577
 Rejecit P. v, 366. H. pr. 9
 Rejecto (part.) A. 334
 Relabitar S. i. pr. 12
 Relapso gurgite Ps. 654
 Relata (plur.) H. 748
 Relatos P. v, 501 in Deum hostiarum spiritus P. i, 96
 Relatu dira dogmata A. 1
 Relaxat P. vi, 85. ix, 88 mentem C. vi, 114
 Relaxet S. ii, 382
 Relegam A. 705
 Relegens H. 850
 Relegente cursu per atavos A. 1004
 Releves S. i. pr. 83
 Relicta (sing. abl.) H. 727. S. ii, 272 (plur.) A. 737
 Relictam P. ix, 103
 Relictis P. i, 108. v, 367. x, 176. S. i, 549
 Relictum P. v, 463
 Religamine Ps. 359
 Religendus P. x, 1133
 Religiosas P. x, 259
 Relinquant P. vi, 39
 Relinquas S. i, 426
 Relinquat S. ii, 1046

- Relinque P. ii, 467
 Relinquendum P. x, 542
 Relinquens A. pr. ii, 12
 Relinquere P. iii, 163
 Relinquit P. i, 114. D. 68
 Reliqua (plur.) C. v, 152
 Reliquit C. ix, 80. P. x, 1081. S. ii, 493. 1120
 Relisa (sing. abl.) fronte P. ix, 48
 Religio H. 406. S. i, 625. ii, 506
 Religione S. i, 282. 458. ii, 364. 406. 819
 Religionibus S. i, 514
 Religionis P. xi, 192. A. 453. S. i, 392. ii, 590
 Reliquias P. iii, 104. vi, 126. xi, 14
 Relucens P. vi, 3
 Relucet P. xii, 40
 Relucenti Ps. 836
 Relucet P. x, 425
 Reluctantes P. xi, 95
 Reluctanti Ps. 596
 Relector quicquid virium et potestatis tibi est P. v, 56
 Rem P. iii, 93. x, 378. 543. A. 299. H. 45. Ps. 757. S. i, 540 principis ditibus P. ii, 311 in gloriam x, 529 vitæ elige H. 706
 Remanente vita P. iv, 113
 Remanentem P. xi, 243
 Remeabilis est tumulo A. 1059
 Remeasse C. iii, 200
 Remeavit S. i, 638
 Remenso marmore P. v, 494
 Remensum H. 851
 Remi (sing.) P. ii, 425. S. ii, 945
 Remiges S. i. pr. 14
 Remigio S. i. pr. 60
 Remisso dogmate C. viii, 7
 Remissum H. 772
 Remissus P. x, 137
 Remittentem A. 989
 Remitto A. 965. S. ii, 245
 Remo P. v, 451
 Remoratus A. 747
 Remordet P. x, 27
 Remota veste P. x, 698
 Remoti (sing.) H. 925
 Remotis spiritibus ab omni labe H. 842
 Remotos P. ii, 536. H. 895
 Remotum ab omni fragore C. vii, 23
 Removet A. 1069
 Removete P. x, 593. A. 126
 Removit A. 678
 Remugit tuba A. 386
 Remum S. ii, 290
 Renarrantem H. 856
 Renarras P. x, 612
 Renascantur P. x, 429
 Renascens S. ii, 656
 Renasci Ps. 366
 Renascimur A. 925
 Renascitur C. iii, 194
 Renati (plur.) C. vii, 77
 Renatis P. x, 862
 Renatus mundus C. xi, 63
 Renident prata vernis floribus P. xii, 54
 Renidenti S. ii, 722
 Renidet P. v, 121 frons gaudio P. x, 713
 Renisam jussis impiis P. xiv, 13
 Renovare S. ii, 192
 Renovat se decursis mensibus annus P. xi, 196
 Renovata (sing.) S. i, 5
 Renovet mensam C. viii, 71
 Renuens P. xiv, 20
 Renuente metro P. iv, 162
 Renuis A. 576
 Renutat H. 775
 Reo P. xiv, 68
 Reor S. i, 133
 Reorum P. v, 99. vi, 26. x, 120. 386
 Reos C. pr. 18. P. xi, 68. H. 442. S. ii, 181. 462 furti D. 27 impiati sacculi P. x, 89
 Repagula H. 243 portæ S. ii, 739
 Reparabo S. ii, 194
 Reparare C. iii, 192. A. pr. i, 8
 Reparat S. ii, 821
 Reparata (plur.) A. 1074
 Reparatio vitæ est mors C. x, 129
 Repellas A. 419
 Repelli Ps. 509. S. ii, 478
 Repellis C. iv, 78
 Repellit C. iv, 24
 Rependam A. 632. S. ii, 749
 Rependat S. ii, 209 lingua Deo laudem C. iv, 3
 Rependens S. i, 617
 Rependet C. xi, 110
 Rependi (infin.) C. viii, 50. P. i, 63
 Rependit P. i, 24. S. ii, 474
 Rependitur pretium C. x, 78
 Repens (part.) P. iii, 161
 Repens (adv.) P. ii, 493
 Repente C. vi, 39. vii, 140. P. v, 348. vi, 18. x, 51. xiii, 25. A. 249. H. 178. D. 98
 Repentinam S. ii, 397
 Repentinis A. 630. Ps. 24
 Repercusso H. 88
 Repercussos sonos P. x, 933
 Reperit S. ii, 281
 Repertor C. iv, 9
 Repertus P. xi, 61
 Repetat C. x, 36
 Repezus corona P. x, 1014

- Repit S. ii, 318
 Replicare P. xi, 4
 Replicata (plur.) A. 223
 Reponit P. x, 916
 Reponunt jubar C. iv, 49
 Reportans C. ix, 105
 Reportat C. x, 32
 Reportet A. 232. D. 134
 Reposcentem S. ii, 82
 Reposta (plur.) P. xiii, 61
 Repostis H. 922
 Reposto S. ii, 966
 Reprehenderit S. ii, 84
 Repressis C. vii, 85
 Repræssit manum P. i, 92
 Repræssus P. x, 571
 Reprin.at P. xiii, 65
 Reprimunt H. 849
 Repromissæ (sing.) C. i, 46
 Reptantes H. 607
 Reptasse H. 799
 Reptiles P. x, 332
 Repulerat crepundia P. iii, 19
 Repulsa (part. sing. abl.) Ps. 899. S. i, 522
 Repulsam (subst.) S. ii, 650
 Repulso C. ix, 74. H. 632
 Repulsorum S. ii, 64
 Repulsu Ps. 124
 Repulsum (part.) S. ii, 686
 Repulsu (part.) P. x, 61
 Repurgant C. ix, 33
 Repurgat C. xii, 167
 Reputo mecum P. ix, 7
 Requiem S. i, 339
 Requies Ps. 755. S. ii, 1072. D. 20
 certa laborum A. 394
 Requiescere C. x, 33. 152. Ps. 608. S. ii, 269 ab omni strepitu Ps. 169
 Requiescit S. i, 389
 Requiras S. i, 431
 Requirens S. ii, 1077
 Requiret C. x, 134
 Requiris A. 975
 Requiro S. ii, 232
 Rere P. v, 154
 Rerum C. vi, 120. vii, 25. xi, 28. 57. xii, 52. P. ii, 418. ix, 3. x, 410. 469. xi, 18. xiv, 98. A. 88. 138. 227. 398. 733. 803. H. pr. 29. xiii, 81. 115. 339. 361. 700. 724. 738. 887. 903. Ps. 234. 728. S. i, 432. ii, 75. 139. 391. 635 trina machina C. ix, 14
 Res (sing.) C. v, 149. P. i, 28. iv, 4. x, 266. 311. 437. A. 867. H. pr. 26. 166. 268. 660. Ps. 615. S. ii, 180. 802 Dei occulta H. 63 illa sit Dei A. 824 publica S. i, 31. ii, 426 non mortua, sed data somno C. x, 55 (plur.) C. vi, 52. P. x, 613. S. ii, 58. 579
 Rescissa (plur.) C. x, 9
 Resculpat Ps. pr. 51
 Resecare A. 951
 Resecta (sing. abl.) S. i, 359
 Resectam H. 281. Ps. 423
 Resectum Ps. 282
 Resederat C. v, 60
 Resedit C. xi, 95 aula C. vi, 72
 Reserabat A. 464. 593
 Reserantur Ps. 744
 Reserare aurem loquelis A. 578
 Reseratur P. v, 370
 Reservat P. v, 512
 Reservent P. v, 344
 Reservo S. ii, 1119
 Residem C. viii, 33
 Residens P. xi, 85. S. ii, 1068
 Resides (adj.) S. ii, 1075
 Residet H. 111. Ps. 375
 Resignantur S. ii, 1062
 Resignasse leti jura S. i, 92
 Resignat diem nona hora P. vi, 55 li-
 brum futuri conscium C. vi, 84
 Resistens P. x, 69
 Resistet H. 530
 Resistit P. x, 443. 578. Ps. 124. 144
 Resolvam P. vi, 79
 Resolvat H. 119
 Resolubile A. 515 corpus C. x, 149
 non Resolubilis ætas S. ii, 229
 Resolve A. 773
 Resolvendum P. x, 437. 480
 Resolvat meum sacrum mors P. vi, 57
 Resolvi jubet ligamina P. ix, 86
 Resolvit C. ix, 103. A. 361. Ps. 237.
 400 mentem liberam P. v, 359 meri-
 tum H. 667
 Resolvor P. xii, 26
 Resoluta in cineres flues P. iii, 120
 Resolutis Ps. 423
 Resolutos artus C. x, 46
 Resolutus S. ii, 740 inane in nihilum S. ii, 107
 Resonam C. iii, 98
 Resonant A. 405 carmina sanctorum vi-
 rorum A. 151
 Resonantibus Ps. 649
 Resonare S. i, 218
 Resonat H. 203
 Resonent S. ii, 297
 Resonet P. iv, 151
 Resono (adj.) plectro Ps. 658 sistro Ps. 435
 Respectans P. x, 817. Ps. 650
 Respectet H. 738
 Respergas P. x, 13

- Respergine S. i, 502
 Respersis D. 186
 Respersit A. 696
 Respersus A. 544
 Resperere H. 843
 Respexit S. i, 411
 Respice P. iii, 104. S. i, 379. 574. ii, 936
 Respiciens Ps. 605
 Respicit H. 382. 759. 766. 767
 Respiret P. v, 140
 Respondent P. ix, 35
 Respondet Ps. 688
 Respondit P. v, 53. x, 681. 1006. xi, 29. A. 42. H. 715. S. ii, 92
 Responsa (plur.) S. i, 248. ii, 863 refert A. 443
 Responsum est S. i, 264
 Respuant P. x, 431
 Respuat P. x, 45
 Respublica S. i, 36. ii, 404
 Respuebat C. vii, 68
 Respuerant A. 711
 Respuere (infin.) P. iii, 22
 Respuerent Ps. 676
 Respuis P. x, 613
 Respuisse P. x, 425
 Respuuntur P. x, 262
 Restagnat varia cæde cruor P. x, 1053
 Restare S. i, 3
 Restat C. x, 35. Ps. 804. S. ii, 440 illud ultimum P. v, 385 ut A. 1011
 Restaurare H. 665
 Restet Ps. 586 jam nulla mora quin P. v, 569
 Restillet S. ii, 287
 Restituar A. 1067
 Restituendi S. ii, 204
 Restituendos S. i, 626
 Restituendus S. ii, 265
 Restituens P. xi, 236 novum diem C. v, 132
 Restitui (infin.) P. vi, 140
 Restrictum S. ii, 828
 Resudans C. x, 107 crapulam C. vii, 9
 Resudat A. 719
 Resulcans manus P. v, 144
 Resultant Ps. 663
 Resultantem Ps. 142
 Resultat A. 388 hymnis martyrem P. ii, 516 spiritus coelo P. vi, 91
 Resultet P. vi, 151. x, 979
 Resumat P. v, 571
 Resumtis C. ix, 101. Ps. 58
 Resupina (sing.) Ps. 412
 Resurgant C. x, 20
 Resurgens sol C. ii, 56
 Resurgentes P. iv, 199. A. 636
 Resurgo A. 1048
 Resurrexit P. x, 605
 Resuscitandas P. vi, 136
 Retardat P. xi, 115
 Retardent Ps. 308
 Retecta (plur.) S. ii, 439
 Retectam P. x, 898
 Retectis P. x, 455. 631. A. 698. Ps. 26
 Retecto S. ii, 1088
 Retectos P. x, 64
 Retectum C. ii, 11. P. v, 116. S. ii, 314
 Retentam C. vii, 118
 Retentans P. iv, 118
 Retentat P. x, 1072
 Retentet H. 108
 Retexam P. ii, 358. x, 408. A. 704
 Retexens P. ii, 36. x, 841
 Retexere P. x, 944 laudes C. v, 81
 Retexi C. x, 16
 Retexis P. iv, 117. S. ii, 579
 Retexit A. 301. 1007
 Retexo A. 741
 Retinaculis S. ii, 147
 Retinacula H. 140. 811. S. ii, 388 vitæ P. ix, 87
 Retinaculis S. i. pr. 64
 Retinaculorum P. iv, 196
 Retinent H. x, 101. 455. Ps. 522
 Retinente Ps. 147. S. i, 230
 Retinentia (plur.) S. i, 576
 Retinentur H. 822
 Retinere A. 481. S. i, 150. ii, 538
 Retinet P. xi, 32. A. 357. S. ii, 596
 Retortis brachiis P. v, 109. x, 861 in terga manibus S. ii, 559 obtutibus intuens P. x, 288 ulnis P. x, 491
 Retractat Ps. 877
 Retraxerint P. x, 1042
 Retro P. ii, 503. x, 598. xi, 99. A. pr. i, 5. 271. 475. H. 163. 749 detorsit faciem P. ii, 367 perennem rem H. 46
 Retorsum P. v, 495. vi, 103. H. 176. S. i, 323
 Retorsus H. 740
 Retulerint P. xiv, 57. S. i, 596
 Retulit P. x, 671. S. i. pr. 27. 218
 Retundere H. 526
 Retundit C. vi, 94. S. i, 422 aciem Ps. 141 mollis lenitas securem publicani P. ii, 328
 Retundite S. ii, 466
 Retunsis ictibus P. x, 972
 Retur H. 711
 Revehens C. viii, 39
 Revches P. iv, 53

- Revehlt S. i, 124. D. 12
 Revela P. xiii, 15
 Revelli S. i, 564
 Revelluntur P. x, 492
 Revenit A. 1064
 Reverendam P. xi, 137
 Reverentia (subst. nom.) Ps. 394. S. ii, 437. 660
 Reversa (part. sing. abl.) S. ii, 735
 Reversum D. 150
 Reversus P. x, 643. xii, 65
 Revertens P. ii, 363
 Revertentem C. ix, 98
 Revertentes C. ix, 73
 Revertenti A. 1074
 Reverti H. 833
 Revertit P. i, 14
 Revertor domum P. ix, 106
 Revincta verticem oleis P. iv, 55 (abl.) A. 463
 Revinctas P. vi, 104
 Revinctus P. x, 1023. H. 436
 Revirescere S. ii, 196
 Revirescit A. 340
 Revisat C. x, 88. Ps. 815
 Revisit H. 768. Ps. pr. 46. D. 39
 Reum P. x, 969 Christi P. ii, 582
 Revocabile D. 88
 Revocabilis H. 741
 Revocante A. 708. Ps. 281
 Revocare P. iii, 102. S. i, 333
 Revocas C. x, 150
 Revocasse animas in lucem S. i, 91
 Revocat C. viii, 87. A. 478. 1083. H. 187. S. ii, 182
 Revocatur H. 55
 Revocaverant P. vi, 104
 Revolandum H. 816
 Revolans in semet C. v, 76
 Revolant C. v, 104
 Revolantibus S. i, 92
 Revolvamus S. ii, 279
 Revolvat P. iv, 153
 Revolvens P. vi, 162
 Revolvere sulcos calami A. 596
 Revolvitur A. 229 unda C. v, 75
 Revolutis A. 755
 Revoluto A. 1003
 Revolutos H. 70
 Revomit C. iii, 154. Ps. 426
 Reus C. vii, 111. P. x, 202. xiii, 60. S. ii, 473. 804
 Revulusa (sing. nom.) A. pr. ii, 50 (abl.) P. x, 1069 fibula C. vii, 157
 Revulsam P. iv, 137
 Revulserat P. x, 761
 Revulsis C. ix, 72. P. x, 889
 Revulsit P. x, 7
 Revulsio H. 23
 Revulsus A. 542
 Rex C. ii, 67. v, 45. vii, 156. xi, 78. xii, 185. 187. P. v, 21. x, 596. 1138. A. 470. 634. H. 280. 423. 575. 685. 686. Ps. pr. 40. v, 382. 850 sacerdos C. ix, 4 serenus C. vii, 4 vivendum C. ix, 106
 Rexere C. xii, 186
 Rexerit S. ii, 186
 Reximus C. pr. 17
 Rexisse S. i, 42
 Rhea (nom.) S. i, 174
 Rhenus S. ii, 603
 Rhetorici (sing.) S. i. pr. 77
 Rhetoris S. ii, 759
 Rhodios S. ii, 493
 Rhododaphnem H. 235
 Rhodopeius A. 429
 Rictibus multis fusa vox P. x, 567
 Rictu H. 221. Ps. 113
 Rictus (subst. plur.) Ps. 793
 Ridebat P. v, 117. x, 793
 Ridemur P. ii, 313
 Ridenda (plur.) P. i, 69. S. i, 631
 Ridens A. 134
 Ridet C. iv, 17
 Ridente A. 663
 Rides P. x, 224
 Ridet P. xiv, 96. Ps. 802
 Ridete A. 1083
 Ridiculos Deos A. 187 ritus S. i, 501
 Ridiculum Ps. 216 est A. 248
 Rigabant D. 54
 Rigant genas lamenta P. vi, 83 ora secutibus P. xi, 194
 Rigante somno C. vi, 23
 Rigantur Ps. 370
 Rigassent A. 321
 Rigat C. iii, 105 linguam P. x, 1039
 Rigens P. x, 172. 1041
 Rigentem barbam P. x, 272
 Rigentes S. ii, 932
 Rigentia H. 749 colla S. i. pr. 26
 Riget H. 272. S. i. pr. 56. 227. ii, 382
 Rigida (sing. abl.) Ps. 718
 Rigidas Ps. 357
 Rigidis Ps. 111. 676
 Rigidos H. 284. S. i, 85
 Rigidus Ps. 295
 Rigor C. xi, 71. P. i, 71. Ps. 515 aeris aut ferri P. x, 702 gladii P. vii, 11
 Rigore P. xii, 43
 Rigorem P. x, 581
 Rimamini P. x, 449
 Rimante Ps. 790
 Rimantes A. 220
 Rimantibus oculis P. xi, 135

- Rimarum P. x, 1031
 Rimas P. v, 307. x, 566. S. ii, 824
 Rimata (sing.) H. 265
 Rimatur C. xii, 112
 Rimeris S. i, 401
 Rimetur A. 199
 Rimosæ (plur.) P. x, 1017
 Rimosæ (sing.) P. xi, 69
 Ripa (nom.) P. xi, 115. S. i, 51 (abl.)
 P. xii, 29. D. 86
 Riparum C. v, 66. P. vii, 34
 Ripas H. 243. Pa. 660. S. ii, 937
 Ripis A. 751. H. 483
 Rixit D. 15
 Rite C. iii, 172. vii, 17. x, 71. P. v,
 561. vi, 150. x, 422. H. 52. 844. S.
 ii, 593. 817
 Ritibus S. i. pr. 3
 Ritu P. i, 98. H. 456. S. ii, 335
 Ritom C. xii, 194. P. ii, 4. v, 26. x,
 849
 Ritus (sing.) H. 784 (plur.) P. ii, 428.
 S. i, 80. 457. 500. ii, 309. 365
 Rivis P. v, 12
 Rivos P. v, 152. H. 480
 Rivulum P. x, 160
 Rivum Pa. 693
 Rivas C. ix, 42
 Rixa morborum Pa. 8
 Robora H. 287. S. ii, 741
 Robore P. xiv, 18. Pa. 222. 331. S. ii,
 330. 640
 Roboris A. 559. S. ii, 321
 Robur P. v, 121. x, 801. S. ii, 26.
 143
 Robustior P. ii, 210
 Rogabo P. vi, 84
 Rogando P. i, 13
 Rogans P. vii, 42
 Rogantur P. ii, 181
 Rogare C. ii, 51. S. ii, 1007
 Rogaret C. iv, 53
 Rogat S. ii. pr. 29 veniam de Minerva
 P. xiv, 27
 Rogatam P. xiv, 57
 Rogatis (præs.) P. vi, 83
 Rogatus P. ii, 564
 Rogemus C. viii, 55
 Rogi (sing.) P. x, 576. S. i, pr. 19
 Rogis P. i, 50
 Rogo (subst.) P. x, 852. A. 141. H.
 760
 Rogo (verb.) P. iii, 66. 121. H. 309
 Rogum P. ii, 353. iii, 160. v, 221. vi,
 69
 Rogus P. iii, 167
 Roma C. pr. 41. xii, 202. P. ii, 542.
 iv, 62. ix, 3. x, 167. 255. xi, 152.
 231. A. 885. S. i, 164. 265. 355.
 512. 527. 554. ii, 61. 303. 347.
 386. 441. 581. 635. 636. 768. 952.
 1113. 1130 celestis P. ii, 559 fano-
 rum parens P. ii, 2
 Romæ P. ii, 417. xi, 6. 43. xii, 65. S.
 i, 36. 190. 219. 229. 381. ii, 393. .
 444. 552. 621. 637. 649
 Romam P. ii, 261. 467. 476. v, 108.
 xii, 2. A. 507. S. i, 7. ii, 3. 82. 442.
 487
 Romana (plur.) S. ii, 816. 941
 Romanas S. i, 284
 Romane (subst. voc.) P. x, 1
 Romane (adj. voc.) S. ii, 309. 582
 Romani (adj.) P. x, 31. S. i, 634. ii,
 619
 Romanis P. ii, 433. S. ii, 342. 507.
 526 Deis P. xi, 82
 Romanorum S. i, 289
 Romanos S. ii, 603
 Romanum (subst.) P. x, 62
 Romanum (adj.) S. i, 535. ii, 550
 Romanus (subst.) P. x, 52. 66. 458.
 587. 666. 795. 852. 926. 1006. 1139
 Romanus (adj.) S. ii, 807
 Romphæa (sing. nom.) P. v, 189
 Romphæali incendio C. vii, 93
 Romula (sing.) S. i, 548. ii, 298 in
 urbe P. xi, 1 plebs P. xii, 57 (plur.)
 A. 444 sceptræ P. v, 22
 Romulam urbem P. ii, 310. 412
 Romulea (abl.) P. xiv, 1
 Romuleas S. ii, 766
 Romulei generis S. i. pr. 80
 Romuleis S. ii, 499
 Romuleo S. i, 181
 Romuli (adj. sing.) P. x, 611
 Romulidarum A. 225
 Romulidum S. i, 6
 Romulus (subst.) P. ii, 443. x, 413
 Rorante palmula P. v, 462
 Rorantes P. xi, 127. A. 840
 Roranti A. 685
 Rorantia S. i, 128
 Rore C. iii, 74. v, 13. P. iv, 91. x, 13.
 849. Pa. 100. 370. S. ii, 812. D. 54
 quietis H. 895
 Rorem P. x, 1032. H. 859 sanctam fon-
 tis et lavacri C. vi, 127
 Rores (subst.) P. viii, 13
 Roris P. v, 231
 Rorulenta gramina C. vii, 168
 Ros P. xi, 142
 Rosæ (sing.) C. iii, 21
 Rosarius C. v, 113
 Rosarum Pa. 326
 Rosas C. pr. 26. xii, 128. P. iii, 21
 Roscidæ noctis C. v, 149
 Roscidis livoribus P. x, 705

- Roscidus flos* H. 235
Rosco H. 859. S. ii, 596
Roseos A. 425
Rosis Pa. 882. S. i, 353
Rostra P. xi, 45. S. ii, 539
Rostro H. 489
Rota (subst. nom.) P. xii, 21. A. 626.
 H. 76. S. i, 317 solis P. xiv, 96
Rotam solis C. xii, 5
Rotamur malis C. iv, 82
Rotantem fusos P. x, 239
Rotantur ortis membra H. 248
Rotari P. x, 1063. S. ii, 877
Rotarum Pa. 338. 414
Rotas (subst.) C. v, 54. S. i, 352
Rotat C. pr. 3. S. i. pr. 43 hora nona
 solem C. viii, 9
Rotata (plur.) C. xi, 29
Rotatas in scelus omne S. i, 134
Rotati solis P. x, 537
Rotatis (adj.) S. ii, 454
Rotatur Pa. 273 *præcep*s C. vii, 113
Rotatiles trochæos P. pr. 8
Rotet Pa. 96
Rotunda (sing. nom.) A. 210 (abl.) P.
 vi, 61
Rotundo S. i, 312
Ruat P. iii, 40. x, 489
Rubebant P. x, 704
Rubent P. xi, 123
Rubente nube P. iv, 10
Rubentes S. ii, 662
Rubenti Pa. 100. S. ii, 252
Rubescere P. iii, 200
Rubescit P. v, 202
Rubet P. ix, 50. A. 365. S. ii. pr. 4
Rubiginem ægram pectoris C. vii, 205
Rubigo Pa. 105. S. ii, 975
Rubo C. v, 31
Rubore C. viii, 26. A. 763
Rubra (plur.) D. 34
Rubrica (nom.) S. ii, 461
Rubris littoribus C. v, 60
Rubro in fonte P. i, 30
Rubrum salum P. v, 482
Rubum P. vi, 87. A. 56
Rubus A. 70. S. ii, 1030
Ructabat cœnam Pa. 316
Ructamine H. 467
Ructata (sing.) A. 93
Ructatus C. vii, 130
Rude pectus P. iii, 34
Rudem P. i, 31. A. 902 ritum P. v, 26
Radente P. v, 451. xi, 104
Radentium S. ii. pr. 13
Radera P. ii, 190
Rudere A. 725
Rudes (adj.) C. iii, 133. S. i, 460 belli
 H. 437
Rodi A. 869
Rodibus Pa. 219. S. ii, 977
Radis P. iv, 168. Pa. 599 auri C. vii,
 77
Ruens S. ii, 699
Ruente P. vi, 157
Ruentem H. 950
Ruentes Pa. 203
Ruentis P. x, 857. Pa. 272 mundi C.
 xi, 108
Rueret Pa. 654. S. ii, 452
Ruet A. pr. ii, 30
Rogas S. ii, 1063
Ruina (nom.) P. ii, 296. x, 489. 538
Ruinæ (sing.) C. vii, 138 (plur.) A.
 537
Ruinam P. iv, 6. H. 215. Pa. 256
in Ruinam solvere P. x, 50
Ruinarum Pa. 541
Ruinas H. 843. S. ii, 348. 723
Ruinis P. x, 1118
Ruinosis D. 160
Ruit C. vii, 95. ix, 54. xi, 93. P. xii,
 35. A. 414. S. i, 330. 549 in facinus
 C. iii, 132 per omne nefas P. x, 515
Ruitis Pa. 352
Rumpat H. 538. S. ii, 941
Rumpatur P. x, 551
Rumpe C. i, 98
Rumpent P. v, 448
Rumpentem H. 560
Rumpere Pa. 514. 691
Rumpi S. ii, 1091
Rumpit A. pr. ii, 27. 637. Pa. 172. 597.
 S. i, 441
Rumpunt P. v, 306 *obstacula cuncta* P.
 xi, 117
Rupe A. 415. Pa. 372. 869. S. i, 210.
 549
Rupes (sing.) S. ii, 246
Rupibus P. v, 445. A. 755
Rupis Pa. 418
Rupta (plur.) C. v, 65. P. x, 448
Ruptam P. ix, 12
Ruptis P. v, 272. xi, 131. Pa. pr. 22.
 725. S. i, 67
Rupto C. i, 43. H. 247
Rura H. 228. 896. S. i, 303. ii, 701.
 788
Rure C. iii, 39. P. iii, 38. Pa. 755
Ruris C. vii, 27. H. 807. S. i, 114. ii,
 155. 936. 1004
Rurus C. ix, 48. P. v, 141. ix, 54. x,
 874. A. 229. H. 482. S. ii, 287. 426.
 656
Rus C. xi, 66
Rusecolam saniem P. xi, 130
Rusco stemmate P. x, 908
Rusticitas S. i, 79

Rusticorum Deum P. x, 241
 Rusticolas lupas S. i, 107
 Rusticum poetam P. ii, 574
 Rusticus C. ii, 43. H. pr. 37. S. ii, 1019. D. 7
 Ruth H. 779. 786
 Rutilant P. iii, 196
 Rutilante C. iii, 142
 Rutilantis Ps. 526
 Rutilus (adj.) S. ii, 28 coronas H. 927
 Rutili (sing.) luminis C. v, 1
 Rutilos apices A. 598
 Rutilum S. i, 422
 Ruunt P. xi, 115. H. 238

S.

Sabaeth A. 833
 Sabbata A. 996. 997 solvens terrea A. 504
 Sabaei thuris C. xii, 71
 Sabaeo medicamine C. x, 51
 Sabelli (voc.) A. 178
 Sabinus S. i, 233
 Sabini (sing.) S. i, 114
 Sacco D. 36
 Sacellis H. 158. S. i, 293. ii, 344. 360
 Sacello P. x, 215. S. i, 151. ii, 41
 Sacellum C. iv, 21. A. 500
 Sacer C. v, 127. x, 70. P. iii, 31. iv, 65. ix, 5. xii, 29. A. 350. 351. 1038
 Christi P. xi, 2
 Sacerdos C. vii, 27. P. ii, 21. vi, 14. 43. x, 351. 1011. 1033. xi, 179. xii, 63. A. 469. Ps. pr. 39. 59. S. ii, 51. 1086 Dei Ps. pr. 40 rex C. ix, 4
 Sacerdotem C. xii, 153. S. i, 167
 Sacerdotes P. x, 344. Ps. 498
 Sacerdotis S. ii, 785
 Sacerdotum P. iv, 79
 Sacra (subst. plur.) C. pr. 40. P. ii, 423. v, 106. x, 200. 1059. xii, 63. A. 86. 469. Ps. 848. S. i, 181. ii, 49. 296. 525. 760. 859. D. 5
 Sacra (adj. sing. nom.) P. iii, 8. A. 579. H. 522. D. 100. 158 (abl.) de tribu P. v, 30 (plur.) C. xi, 79. P. v, 506. xiii, 7. Ps. 400
 Sacram P. vi, 88. xiv, 14. 44. S. i, 174. 218
 Sacra (sing.) P. xiv, 84
 Sacramenti P. x, 588. xi, 171
 Sacramentum P. x, 18. 773. A. 357
 Sacramus P. pr. 8. Ps. 889 hymnos C. iv, 75
 Sacrandia (plur.) P. xi, 82. H. pr. 4
 Sacrandum P. vi, 141. x, 912
 Sacrandus P. x, 1076

Sacrantes S. i, 52
 Sacranti P. x, 750
 Sacraet S. i, 13
 Sacrari C. x, 167. P. xiii, 37. S. ii, 504
 Sacraria Ps. 844. S. i, 379. 501
 Sacrariis P. i, 33. ii, 51. x, 43
 Sacrario C. v, 140. P. v, 617
 Sacrarunt S. ii, 971
 Sacrastis P. x, 291
 Sacrata (plur.) P. x, 1027. xii, 30
 Sacratæ (sing.) C. ix, 40
 Sacratam P. ii, 178. S. i, 265
 Sacratas virgines P. ii, 301
 Sacrate (voc.) P. x, 226
 Sacratis (adj.) S. ii, 53
 Sacrato P. x, 351 fumine (baptismo) C. vii, 72
 Sacratum C. vi, 109. ix, 21. xii, 60. P. v, 45. A. 556. S. i, 206. ii, 13 gaudium P. i, 120
 Sacratum P. x, 257
 Sacrauit P. xii, 47
 Sacri (adj. sing.) C. ix, 35. 88. P. x, 253. Ps. 691. S. i. pr. 60
 Sacricolæ summi (sing.) Ps. 548
 Sacricolis S. i, 618 regibus S. i. pr. 47
 Sacriligas H. 274
 Sacrilegi (plur.) A. 101
 Sacrilegis A. 199. S. i. pr. 86
 Sacris (subst.) P. ii, 71. x, 155. 176. 579. 627. A. 488. H. 782. Ps. 821. S. i, 112. 409. 519. ii, 304 demoniacus P. iii, 73
 Sacris (adj.) C. v, 33. P. ii, 544. iv, 74. vi, 130. A. 34. 312. H. pr. 30. S. i, 238. ii, 1093
 Sacro (adj.) P. xi, 145. 246. xiv, 53. A. 676. H. pr. 18. 181. Ps. 48. 734. S. i. pr. 2. 387. ii, 666. 1081
 Sacrorum (subst.) P. ii, 41. 475. x, 166. 400. H. pr. 34. S. ii, 365 una mens P. ii, 436
 Sacros P. iii, 194. viii, 13
 Sacrum (subst.) P. vi, 57. A. 351. S. i, 251. 450. ii, 1115
 Sacrum (adj.) C. iv, 4. P. i, 95. ii, 70. iii, 139. v, 243. 393. x, 1009. xiii, 22. S. i, 276. 587. ii, 173
 Saculi P. xiv, 90. D. 123
 Saculi Ps. 659. S. i, 290. ii, 718
 Saculo S. i, 561
 Saculum C. xi, 79. P. xiii, 87. S. ii, 279. D. 123. P. i, 76. A. pr. i, 6. H. 892. Ps. 522. S. i, 541. ii, 640
 Saculi C. v, 109. P. ii, 279. P. x, 88. 167. 386. S. i. pr. 49 vinculis absolve P. ii, 584
 Saculis C. v, 164. ix, 25
 Saculorum C. ix, 114

- Saeculo serviemus* P. i, 59
Saeculum C. xi, 59. P. x, 545
Septa (plur.) P. iii, 44
Seva P. ix, 29. A. 939. Pa. 402. 512.
 752 (plur.) P. v, 295. S. i, 361. 531
Sævi (sing.) S. i, 477
Sæviant P. x, 481
Sævientis P. xiv, 17
Sæviit S. ii, 683
Sævior P. x, 27
Sævire P. v, 381. ix, 62. S. ii, 914
Sævis (adj.) C. iv, 45. P. vi, 50. A.
 vi, 8. S. ii, 595
Sævit P. x, 498
Sævitas P. x, 483
Sævitus S. i, 528
Sæviant P. x, 457
Sævo H. 720. S. ii, 875
Sævum H. 463
Sævus P. iv, 81. x, 6. 968. A. pr. ii,
 44. S. ii, 670
Sagaci spiritu C. vi, 115
Sagar S. i. pr. 75
Sagitta (nom.) A. 622. H. 540
Sagittas H. 553. S. i, 363. 656
Sagittis H. 421. 490
Sago A. 298
Sagunti P. iv, 100
Salaria S. i, 405
Salæ A. 187
Salix (sing.) C. pr. 24
Salicis D. 92
Salicta S. i, 107
Saliente S. i, 257
Salientem Pa. 373
Salis S. i, 120
Salis P. iii, 122. v. 226. xiii, 81. H.
 746
Salivas H. 598
Salivis P. ii, 283. A. 94
Salix P. x, 703
Salo C. v, 86
Salomonia sara A. 512
Salais H. 750
Salsos pumices C. vii, 129
Salsus circulator P. x, 303
Saltas scurra fabulam P. ii, 320
Saltat Tonantem ludius P. x, 222
Saltatrix Pa. 380. D. 123
Saltum C. pr. 36. P. v, 181. H. 61. 964
Saltu H. 370
Salva (adj. sing.) S. ii, 1074 (plur.) P.
 i, 110
Salvam P. x, 976
Salvator C. i, 50. P. i, 115. S. i. pr.
 80. D. 182
Salubre C. viii, 74
Salubri jejunió C. vii, 109 limo ix, 85
Salubriter P. x, 503
Salvete C. xii, 125. S. ii, 644
Salum P. vii, 63 (rubrum) P. v, 482
Salus C. ix, 41. P. x, 503. A. 228. Pa.
 630. 803
Salutat A. 590
Salutatam P. xi, 189
Salutant P. x, 1048
Salute P. i, 119. x, 402. 426. S. i, 391
Salutem (subst.) C. ix, 20. P. ii, 207.
 x, 470. 471. 996. xiv, 4. A. 696. S.
 i, 6. 29. ii, 1103
Saluti æternæ S. ii, 223
Salutiferam C. iii, 7
Salutiferas Pa. 14
Salutiferi (sing.) P. xiii, 91
Salutiferos ortus P. xi, 235
Salutis C. i, 42. iv, 12. vii, 72. viii, 51.
 ix, 70. 94. xii, 79. P. pr. 80. v, 79.
 x, 102. 647. A. pr. ii, 6. H. 663. Pa.
 898. S. ii, 896
Sambucas A. 148
Samnitis P. xi, 207. S. ii, 515
Samson D. 65. 69
Samuel Pa. 388
Sanciens P. ii, 418
Sancire S. i, 29
Sancta (sing.) C. xii, 190. P. i, 62. H.
 645. S. ii, 502. D. 101 (plur.) C.
 xi, 77. P. x, 47. A. 742. Pa. 786.
 815. S. ii, 6
Sanctas (sing.) P. vii, 22. x, 220. Pa.
 753. D. 20
Sanctam P. x, 102
Sancte (adj. voc.) C. ii, 69. iii, 96. P.
 ii, 549. iv, 36. xi, 223
Sancte (adv.) S. ii, 15. 278
Sancti (sing.) C. x, 69. 153. P. ii, 569.
 x, 661. 629. 829. S. i, 163 (plur.) C.
 ix, 97
Sanctificante C. iii, 15
Sanctiloquus A. 1002
Sanctor S. ii, 539
Sanctis C. ix, 51. P. ii, 80. 172. iv, 20.
 167. 197. xi, 174. A. 392. 1040. Pa.
 608
Sanctinati P. x, 1071
Seuctitatis P. pr. 9
Sanctius S. i, 398
Sancto C. iv, 91. ix, 20. P. i, 8. v,
 486. x, 104. A. 577. Pa. 284. S. ii,
 437. 1055
Sanctorum P. v, 374. 509. vi, 124. x,
 47. xi, 1. A. 125. 151. Pa. 815. D.
 62. 171
Sanctos P. iv, 53. 173. xi, 152
Sanctum C. v, 36. vi, 127. P. x, 248.
 304. 367. 650. H. 323. 625. Pa. 696.
 737
Sanctus P. v, 222. vi, 76. xiii, 53. A.

241. 595. H. 244. D. 51 Spiritus A.
 pr. i, 3. 881. D. 99
 Sanguine C. iii, 167. x, 39. P. ii, 481.
 iii, 87. v, 242. vi, 17. viii, 2. ix, 40.
 x, 704. 1041. xiii, 64. A. 105. 348.
 351. 358. 432. 544. H. 418. 510. Ps.
 61. 251. 501. 693. 809. S. i, 8. 214.
 383. ii, 62. 551. 666. 839. 1123. D.
 115. 136. clari (plur.) S. i, 594 pur-
 gantar culpæ A. 69
 Sanguinea (plur.) Ps. 114
 Sanguineas dapes C. iii, 60
 Sanguinei supplicii P. xi, 23
 Sanguinem P. i, 95. ii, 70. iv, 41. x,
 561. 1009. xiii, 47. S. ii, 669 fundere
 C. v, 71
 Sanguineos A. 67. 766 crocos P. iii, 202
 Sanguineus S. ii, 427
 Sanguini P. x, 755
 Sanguinis C. iii, 160. v, 37. vi, 107.
 xii, 187. P. i, 3. 24. ii, 546. iii,
 39. 140. iv, 91. v, 3. 143. vii, 17.
 x, 740. 1028. 1126. xi, 46. xii, 10.
 xiii, 73. A. 917. 1001. H. 372. 569.
 899. Ps. pr. 36. 157. 424. S. ii, 243.
 1091. D. 64. 155. 177
 Sanguinolentus S. i, 452
 Sanguis C. x, 100. P. ii, 213. 470. iv,
 66. 122. 157. 179. ix, 89. x, 124.
 907. 1004. 1007. 1049. 1091. xiii, 4.
 A. 364. 473. 567. 1016. S. i, 396.
 ii, 379. D. 166
 Sanie A. 760. S. i, 580. ii, 764
 Saniem P. xi, 130
 Sanies P. 100. S. i, pr. 40
 Sano (adj.) C. viii, 34
 Sanum sapia P. x, 247
 Sanus P. x, 592
 Sanxerit P. x, 343
 Sanxit P. v, 23. H. 828
 Sapere A. 854. S. i, 459 Christum P.
 xiii, 75
 Saperent S. i, 32
 Sapiant C. iii, 16
 Sapias P. vi, 40
 Sapiat C. xi, 88. P. x, 660. S. ii, 377
 divina S. ii, 331
 Sapiens A. pr. i, 5. 803. H. 739. S. i,
 36. 267. ii, 163. 1019 ingenium H.
 546
 Sapienter S. ii, 120
 Sapientes S. i, 32
 Sapientia (subst.) C. v, 161. x, 132.
 H. 164. 196. 346. 403. Ps. 875. 915.
 S. ii, 627. D. 81 genita est corde
 Patris A. pr. i, 2
 Sapientia (adj. plur.) Ps. 518
 Sapientiam S. i, pr. 46
 Sapientis S. ii, 273
 Sapientum S. ii, 402
 Sapimus Ps. 763
 Sapis A. 355 sanum P. x, 247
 Sapiat C. ii, 32. A. 853. H. pr. 50
 Sapiunt C. v, 95. S. i, 460 unum plures
 S. i, 673
 Sapor C. iv, 33. A. 395. H. 233. 321.
 Ps. 431. S. ii, 144
 Sapore Ps. 398 tinctis poculis C. ix, 30
 Saporem P. iv, 187. xiii, 11. D. 52
 Saporum C. iv, 94. H. 752
 Sapphirum Ps. 855
 Sarcles P. x, 890
 Sarcophago C. iii, 203
 Sarculatis hortis P. x, 264
 Sargulo H. pr. 16
 Sardinia (sing. nom.) S. ii, 945
 Sardonychen Ps. 860
 Sardorum S. ii, 942
 Sardoum Ps. 861
 Sarmata S. ii, 807
 Sarmenta P. x, 848
 Sarmentis S. i, pr. 24
 Sarra (nom.) Ps. pr. 47. D. 15
 Sartagines P. x, 299
 Sartago P. x, 759
 Sat C. i, 85. Ps. 200 est C. vi, 131.
 123. xii, 65 sit A. 893
 Sata (sing.) A. 246 (plur.) S. ii, 921.
 D. 70
 Satas S. i, 268
 Satelles C. xii, 99. P. i, 75. iii, 171. v,
 13. vi, 121. A. 939
 Satellite H. 408. Ps. 406. S. i, 472
 Satellites C. i, 44
 Satellitum C. v, 79
 Satiata (sing.) Ps. 32
 Satiatus S. i, 138 ex propheta C. iv, 91
 Satis (adv.) C. vii, 216. P. ii, 402. v,
 289. x, 767. xi, 105. xiii, 92. S. i,
 2. 31. 646. ii, 511 est H. 766. 969
 sit C. iii, 181. P. i, 61
 Sator C. xii, 87 credentium C. xii, 47
 pudoris C. iv, 11 spirituum S. ii, 190
 Tobis C. x, 69 Verbi A. 74
 Satum A. 289
 Saturanda (plur.) A. 716
 Saturat D. 44
 Saturata (plur.) H. 291
 Saturator S. ii, 284
 Saturavit D. 146
 Saturnalia S. ii, 856
 Saturni P. ii, 452. S. i, 628
 Saturnia (sing.) S. i, 253 (plur.) S. i,
 51. ii, 296
 Saturninos P. iv, 163
 Saturnis A. 189
 Saturnus S. i, 42. 234
 Satus P. x, 322

- Satyrorum* S. i, 132
Saucia (sing.) H. 591. 818 (plur.) Ps. 322
Sauciata (sing. nom.) curis C. vi, 14
 (abl.) P. x, 974
Sauciatos Ps. pr. 28
Sauciatur vis sensuum P. ii, 212
Saucio (adj.) hoste C. xii, 163
Sauciorum P. i, 65
Saucium C. ii, 81
Saucius C. iii, 50. P. v, 201. Ps. 489.
 S. ii, 1110 dolore multo C. vii, 90
Saulus D. 190
Saxa C. v, 89. x, 53. 171. xi, 35. P.
 iii, 198. v, 27. 34. 243. x, 382. xi,
 115. xiii, 78. A. 512. 752. H. 474.
 799. S. i, 203. ii, 246. D. 179
Saxeis tabellis C. xii, 165
Saxi P. vii, 80. Ps. 373
Saxigeno semine C. v, 8
Saxis P. xi, 187. S. i, 182. ii, 453. 779
stellantibus Ps. 865
Saxo P. vii, 49. Ps. 47. S. ii, 688. 808
Saxorum C. xi, 71. 127. H. 492. D. 38
Saxum C. xii, 198. P. v, 489. H. 744.
 753. Ps. 421. 834. D. 169 pectore
tepescit P. ix, 100
Saxeum imbrem P. ii, 371 *pondus* P.
 vii, 89
Scabiem H. 158 *cordis* P. ii, 256
Scabra (sing.) S. i, 440 *seges culparum*
 C. vii, 208
Scabri murices petrarum P. v, 446
Scabrosa sorde Ps. 106
Scalarum A. 535
Scalpella P. x, 500
Scalpellum P. x, 902
Scalpens H. 263
Scalpit jecur P. ii, 255
Scandala Ps. 452
Scandalum A. pr. ii, 35
Scande currum S. ii, 730
Scandebant P. viii, 9
Scandente A. 1003
Scanderet P. v, 379
Scandere C. v, 112. P. vi, 98. Ps. 290.
 S. i, 338. ii, 124
Scanderet P. v, 224
Scandit C. xi, 11. H. 369. 438. S. i,
 581 *ratem* C. vii, 106 *Spiritus ardua*
 P. vii, 88
Scantiniam P. x, 204
Scarioth Ps. 530
Scatebras A. 686. H. 260
Scatebris C. v, 90
Scaturiens sanguis P. x, 907
Scaturientes P. x, 552
Scelerarem S. ii, 667
Scelerata (plur.) S. i, 379. ii, 128
Sceleris P. vi, 126. xi, 123. H. 360.
 643. S. ii, 1113. D. 153
Scelerum A. 907. H. 112. 126. 259.
 425. 829. S. i, 99. ii, 434. 1042
Scelus C. xi, 93. P. x, 445. A. 822. H.
 606. S. i, 134
Scenica P. x, 228
Sceptra P. ii, 417. v, 22. H. pr. 46. Ps.
 213. S. i, 38
Sceptri C. xii, 51. Pa. 398. 884
Sceptris A. 418. H. 107 *potentem popu-*
lum S. i, 390
Sceptrum Ps. 878. D. 78
Schisma P. xi, 19
Schismata P. xi, 30
Schola H. 174
Scholare murmur P. ix, 16
Scholarum P. ix, 76
Scias P. x, 384. 725
Sciat P. x, 999. xiii, 66. S. ii, 476
Scientiæ (sing.) P. x, 358
Scilicet C. iv, 77. v, 26. vii, 189. xi,
 82. H. 215. 518. 621. Ps. 132
Scimus P. vii, 61. A. 246. 268. S. i, 55.
 ii, 18
Scindebant S. ii, 285
Scindens H. 477
Scindere P. v, 150 *phaselo pontum* P.
 v, 468 *tenebrosa potens (radius)* P.
 iii, 53 *vires unius naturæ* H. 47
Scinderet H. 66
Scindi S. ii, 242
Scindimus P. ii, 60
Scindit P. ix, 56
Scinditur caligo C. ii, 5 *corpus per fla-*
gra P. i, 4 *vultus omnis* P. x, 560
Scindunt P. x, 451. 1018
Scintilla (nom.) A. 920. H. 188. 851
mentis C. vii, 19
Scintillat P. v, 226
Scio P. ii, 577. x, 154. 588. 853. xi,
 181. A. 632
Scire P. x, 946. A. 180. H. 771. S. ii,
 270
Scirpea (plur.) *fila* C. v, 15
Scis P. ii, 97. x, 5. 746. S. i, 471
Sciscitator C. vii, 193
Scissa (sing.) C. v, 91. Pa. 685 (plur.)
 P. xi, 119
Scissant S. i, 288
Scissi (sing.) Ps. 373
Scissim D. 34
Scissum D. 151
Scissura (sing. nom.) Ps. 756
Scissus C. xi, 107
Scit P. ix, 62. x, 355. xii, 7. A. 893
Scita patrum S. ii, 310
Scite (adv.) S. i, 97
Scitum brutum Caesaris P. v, 66
Scopuli (sing.) S. ii, 248

- Scopulis C. xi, 73. P. iii, 69. xi, 121.
 150. A. 753. H. 145
 Scopulosa (sing. nom.) semita H. 794
 Scopulum P. vii, 75
 Scorta P. ii, 246
 Scortator S. i, 106
 Scortum S. i, 137
 Scotus semifer A. 216
 Scriba (nom.) A. 381
 Scribas (subst.) P. x, 709
 Scribens P. ii, 162
 Scribentibus P. x, 557
 Scriberis mihi domine P. iii, 136
 Scribimus P. ix, 73
 Scribis (verb.) S. i, 406
 Scribitur P. ii, 120. 130 sulcis cera ix,
 52
 Scribo C. pr. 43. P. xi, 180
 Scrinia literarum P. xiii, 7 scriptoris A.
 295
 Scriperant P. ix, 16
 Scriperat S. i, 489
 Scriperunt S. i, 301
 Scripsit P. x, 16
 Scripta (part. sing.) D. 38 (plur.) P. i,
 3. x, 382 sunt P. i, 1
 Scriptis P. xiii, 16
 Scriptor A. 302
 Scriptoris A. 296
 Scriptorum (scriptor) A. 377
 Scriptum A. 331
 Scriptura (subst. nom.) A. 110
 Scrobe P. x, 1011
 Scrobibus P. 261
 Scrobis A. pr. ii, 13. H. pr. 7. S. i, 642
 Scrupeos recessus P. v, 447
 Scrutantes A. 259
 Scrutare C. xii, 102. A. 294
 Scrutati (plur.) A. 222
 Scrutatur H. 262
 Sculptilis in ære forma P. x, 266
 Sculptis saxis S. ii, 779
 Sculptor A. 724
 Scurra (nom.) P. ii, 320
 Scutulis corpus perfundere H. 290
 Scyphis P. ii, 69
 Scyphus P. pr. 15
 Scythia C. xii, 203
 Scythica (sing. abl.) S. ii, 294
 Scythicas A. 426
 Secandam P. x, 871
 Secandi P. x, 886
 Secandum P. x, 1064
 Secant P. x, 454. A. 94
 Secante P. x, 903
 Secantis P. x, 997
 Secare P. v, 166. x, 1099. S. ii, 676
 numen H. pr. 61 pontum P. v, 452
 Secat P. iii, 134. x, 502. H. 850. Pa.
 162. S. ii, 246 faciem cruentis notis
 P. x, 558
 Secatur P. ix, 55. x, 499
 Secedente H. 920
 Secent ictibus tergum P. x, 699
 Secesserat P. xi, 41
 Secessit C. vii, 64
 Secessus (sing.) P. v, 506 (plur.) altos
 costarum pandere P. xi, 58
 Socius H. 926. S. ii, 791
 Secreta (subst.) S. ii, 100 mentis C. ii,
 16
 Secreta (adj. sing.) Pa. pr. 42
 Secreti (adj. sing.) S. i, 136
 Secretos A. 594
 Secretum (subst.) A. 261. S. ii, 842
 Secretus loco inhospitali C. vii, 186
 Secta (subst.) P. v, 183. xi, 28. A. pr.
 ii, 1. H. 57. Pa. 759. S. ii, 485. 1066
 Secta (adj. plur.) S. i, 404
 Sectabitur A. pr. ii, 11
 Sectæ (subst. sing.) P. x, 822. S. ii, 93.
 276
 Sectam (subst.) H. 174. Pa. 707
 Sectandum S. ii, 150
 Sectantur S. ii, 45
 Sectarioribus C. vii, 198
 Secti (plur.) P. ix, 53
 Sectile C. xii, 199
 Sectilem P. x, 153
 Sectis (adj.) P. x, 1062
 Secto Esaiam P. v, 524
 Sector P. v, 529. x, 1101
 Sectam P. x, 198
 Secum C. x, 31. P. ii, 102. x, 630. A.
 636. 1083. H. 726. S. i, 140
 Secunda (sing. nom.) C. vi, 92. A. 924
 (abl.) ope H. 665
 Secundet P. x, 418
 Secundi (sing.) S. ii, 76 ignis nescias
 anus (viduas) P. ii, 304
 Secundis Pa. 726 rebus Pa. 799
 Secundo (adj.) P. iv, 183 astu P. v,
 496 vultu prosperat Deus C. viii, 73
 Secundos P. i, 40
 Secundum (adj.) H. 35. S. ii, 177
 Secundus H. 38
 Secura (sing.) P. v, 484. D. 63
 Securam H. 539
 Securem P. ii, 327. S. i, 558
 Secures P. i, 44. x, 143. H. 443. S. ii,
 286
 Securi (subst. abl.) S. ii, 181
 Securibus A. 461
 Securis (subst.) S. ii, 424
 Securis (adj.) H. 369
 Securo Pa. 119
 Securos A. 154
 Securus C. v, 87 tui P. v, 286

- band Secus ac si H. 805. S. ii, 609 non
quam C. vii, 77
Secuta (part. sing.) C. xii, 10. 194. P.
x, 474. S. i, 245 est salus C. ix, 41
Secuti (plur.) C. ix, 98. A. 558. S. ii,
87
Secutis temporibus S. i, 241
Secuto S. ii, 756
Secutor S. ii, 1100
Secutos S. ii, 542
Secutus P. ii, 488. ix, 90. Pa. 227. 300
Sedarat S. i, 4
Sedasse Pa. 697
Sedat P. x, 734
Sedata Pa. 637
Sede (subst.) C. iii, 122. x, 167. P. i,
30. A. 542. 875. H. 727. 901. Pa.
230. 730. 911. S. i, 121. 164. 271.
393. D. 150
Sedebat P. xi, 49
Sedem C. iv, 29. P. ii, 532. xiii, 18.
Pa. 322. D. 98
Sedentes S. ii, 1108
Sederat P. ix, 22
Sedes (subst. sing.) S. ii, 254. D. 193
Dei P. v, 522
Sedes (verb.) spectator horum P. x, 223
Sedet P. x, 157. S. i, 367. ii, 179. 398.
1093
Sedile C. iv, 4. P. xiii, 34
Sedit A. 829. Pa. 818
Seditio Pa. 8
Seditio S. ii, 595
Sedula (sing.) Pa. 556
Sedula (sing.) C. xii, 149
Sedulo (adv.) P. v, 407
Sedulus P. xi, 344
Seges S. ii, 812. 934 scelerum H. 259
scabra culparum C. vii, 208
Segetem H. 219. S. ii, 975. 1029 animam
S. ii, 1041 cordis S. ii, 1036
Segetes S. ii, 217. D. 71
Segetis C. iii, 52
Segmenta corporis truncata P. v, 531
Segmenti P. x, 1129
Segnes Pa. 511
Segnibus C. i, 18
Segnis H. 544
Segnius (adv.) P. ix, 82. x, 294
Segregat H. 897
Segregatim H. pr. 39
Segrege forma H. 804 regno H. 66
Segregem ab omni fragore C. vii, 28
Sella (nom.) P. x, 143
Sellam curulem S. i, 349
Semen P. x, 865. H. 624
Semet C. v, 76. P. ii, 20. v, 279. 303
Semetra Pa. 829
Semicombustus P. x, 859
Semideam S. i, 165
Semideis H. 99
Semifer Scotas A. 216
Semiferi (sing.) H. 784
Semina C. x, 121. xii, 192. A. pr. ii,
56. 265. H. 114. S. ii, 124. 821. 1023.
1028
Seminandis P. x, 271
Seminans P. v, 183. S. i. pr. 4
Seminat A. 566
Semine C. v, 8. A. 564. 726. 903. 1000.
H. 453. 595. 615. Pa. pr. 66
Seminecem P. xiv, 80
Semini C. xii, 44
Seminibus S. ii, 196
Seminis A. 22. 165. Pa. pr. 2. S. ii, 979
Semipes P. ii, 150
Semita (nom.) P. xi, 124. H. 794. S.
ii, 873
Semitas A. pr. ii, 6
Semivir P. x, 1068
Semiviro comitatu S. i, 125
Semivirorum H. 310
Semiustulati (sing.) P. ii, 248
Sempiternam gloriam P. x, 509
Sempiternis P. x, 540
Sempiterno P. iv, 189 iudici x, 1132
Sempiternus C. iv, 14
bis Sena C. xii, 193
Senator S. ii, 309. 643
Senatorum P. x, 524. S. i, 490
Senatu S. i, 238. 609
Senatum P. v, 108. S. ii, 61
Senatus (sing. nom.) C. vii, 144. P. ii,
450. S. i, 494 (gen.) P. ii, 517.
Pa. 839. S. i, 249. 568. ii, 481
Senectam Pa. 848. S. i, 544. ii, 1073
Senectus C. x, 101. P. x, 1118. S. ii,
323
Senem P. xi, 23. S. i, 46
Senes C. ix, 109. S. i, 606
Senescens P. ii, 245
Senescentem H. pr. 18
Senescere C. x, 14
Senescit S. ii, 120 tempore P. i, 82
Senescunt A. 561. S. ii, 994
Senex P. vi, 149. A. 465. Pa. pr. 1. S.
i, 234. 350. ii, 734
Seni (subst. dat.) C. pr. 23. P. x, 750
Seni (adj. plur.) D. 59
Senile Pa. pr. 5
Senili de partu C. vii, 59
Senio C. pr. 5. H. 682. 836. S. i. pr.
68. 435. 512. ii, 652
Senior P. xi, 78. A. 826 tempore non
est pater A. pr. i, 4
Senis (subst. sing.) C. x, 153. P. xi,
109. Pa. pr. 46. S. i, 628. D. 14 Sa-
turni P. ii, 452

- Senis (adj. plur.) P. iv, 145
 Senium S. ii, 686
 Senonas S. ii, 687
 Senos Ps. pr. 23
 Sensa somniantum C. vi, 41
 Sensesat C. ix, 54
 Sensere C. xi, 70. Ps. 640
 Sensibus C. ii, 57. v, 153. P. i, 99. v, 67. x, 589. H. 92. 300. Ps. vii, 585. 759. S. ii, 157. 230. 261
 Sensim C. iv, 65. xi, 8. P. ii, 247. v, 232. x, 903. A. 734. S. i, 437. ii, pr. 65
 Sensimus Ps. 900
 Sensisse S. i, 606
 Sensit C. iv, 20. P. ii, 512. vii, 51. A. 85. 215. 869. S. ii, 640
 Sensu A. 8. 811. H. 328. 385. 914
 colum percurrere A. 806
 Sensualem eodem P. x, 847
 Sensum C. i, 86. vi, 20. P. ii, 227. x, 715. xiv, 90
 Sensus (sing.) C. vi, 30. P. ii, 289. v, 422 (plur.) P. v, 567. A. 208. 260. H. 226. 671. 692. Ps. 315. 729. 841. 893. S. i, 376. ii, 411. 625
 Sensuum C. vii, 14. P. ii, 212. x, 654. 771
 Senta (adj. plur.) situ et vepribus loca P. iii, 47
 Sentam A. 55
 Sententia (nom.) C. vii, 100. P. x, 654. xii, 11. A. 9. H. 523. 688. Ps. 289. 402. 758. S. i, 572. 612. ii, 311. 631
 omnibus fixa et statuta est P. x, 59
 Sententiam P. x, 812
 Sentiant P. v, 567
 Sentiat P. iii, 99. v, 192. A. 784
 Sentibus C. v, 33. P. xi, 121. H. 794. D. 29
 Sentiens P. i, 18
 Senties C. xi, 114
 Sentiet iram Junonis quisque P. x, 214
 Sentio H. 687
 Sentis (subst.) scelerum S. ii, 1042
 Sentis (ver.) C. xi, 53
 Sentit P. x, 20. xi, 114. A. 216. 572. 627. 897. H. 437. 752
 Sentitur interius Deus P. xlii, 14
 Sentiant C. vii, 15. P. ii, 428. v, 85
 Sentos vepres S. ii, 1039
 Sentum A. 78
 Senuit S. ii, 640
 Senum P. iii, 25. 112. S. i, 546. ii, 417. D. 193
 Seorsim S. ii, 774
 Seorsum C. x, 9
 Separans H. pr. 45
 Separat A. 623. H. 19. S. ii, 165
 Separe ductu A. 243
 Sepes P. xi, 117. S. i, 108
 Sepibus S. i. pr. 15
 Sepis S. i. pr. 74
 Sepesat P. vii, 35
 Sepere P. xiv, 93
 Septem P. ii, 27. v, 32. x, 752. A. 993. Ps. 868. S. ii, 606. D. 21. 196
 Septemplex coeli C. vii, 36
 Septemtriones P. x, 329
 Septena (sing. abl.) S. i, 414 (plur.) A. 984
 Septenas D. 55
 Septenis A. 992
 Septennia D. 23
 Septenos A. 1005
 Septi (sing.) H. 560
 Septicollum arcem P. x, 413
 Septies P. x, 777
 Septima (plur.) A. 995
 Septimus C. pr. 2. A. 987
 Septingentis S. ii, 412
 Septos facile lego C. viii, 3
 Septuennem puerum P. x, 656
 Septum A. 708 undique floribus C. x, 155
 Septus P. ix, 22 carcere membrorum H. 919
 Sepulcra P. xi, 7. xii, 30. xiii, 23. A. 1084. S. i, 54. 190
 Sepulcrales S. i, 97
 Sepulcrali D. 141
 Sepulcri P. iv, 98. 176. v, 508. x, 542. A. 1069. 1075. S. ii, 199. D. 169
 Sepulcris C. x, 45. P. ii, 544. vi, 138. x, 37
 Sepulcro C. ix, 46. x, 76. P. iv, 2. x, 525. 637. xi, 173. A. 742
 Sepulcrum C. xii, 72. 73. P. v, 390. x, 1082. xi, 75. xiv, 1
 Sepulta (plur.) C. ix, 34. x, 122
 Sepulti (sing.) D. 152
 Sepultos C. ix, 95. A. 636
 Sepultum C. xii, 75 crimine C. i, 35
 Sepultus A. 1060
 Sequacem P. i, 89
 Sequamur C. vii, 196. P. x, 665. A. 998
 Sequar H. 343
 Sequaris H. 704
 Sequatur P. x, 135. xiii, 48. S. ii, 391. 1131
 Sequenda (plur.) P. xi, 20
 Sequendam C. vii, 50
 Sequendum P. x, 660. H. 771
 Sequentem P. xiv, 83
 Sequentes P. xi, 132. A. pr. ii, 16
 Sequentur P. x, 775

- Sequeretur H. 719
 Sequeris (fut.) P. ii, 28. iv, 200
 Sequestra carne H. 912
 Sequestro tibi hominis membra C. x, 127
 Sequi P. ii, 177. iii, 163. ix, 24. x, 367.
 xi, 36. A. 768. H. 678. S. i, 373.
 511. ii. pr. 40
 Sequimur C. x, 157. A. 239. 564. S. ii,
 906
 Sequitur C. iii, 48. v, 40. vii, 18. x,
 28. P. x, 856. xi, 101. S. ii, 854
 Sequor P. xi, 18
 Sequuntur C. xi, 37. xii, 53. H. 429.
 458. Ps. 565. S. i, 460. 616. ii, 817
 Sera (sing.) Ps. pr. 67. S. i, 65. D. 15
 Seraphin C. iv, 5. S. ii, 867
 Serapis Deus S. ii, 531. 868
 Serena (sing.) A. 87 lux C. vi, 51
 Serenæ (sing.) S. ii, 331. 1012
 Serenam P. v, 127 ædem P. x, 347
 Serenat C. x, 80
 Serenis S. ii, 128
 Sereno (adj.) C. ii, 68. P. x, 712. A.
 663. 904. Ps. 905
 Serenum C. ii, 97. H. 86. S. i, 414 in-
 genium H. 546
 Serenus H. 185 fronte C. iii, 8 rex C.
 vii, 4
 Sereret H. 570
 Seria (plur.) C. iii, 18
 Serica (plur.) Ps. 363
 Sericam togam P. x, 1015
 Serico C. vii, 149. P. ii, 237
 Seriem P. iv, 117. x, 1113. xi, 222. A.
 1003. H. 492 plumigeram C. iii, 44
 Serio (adj.) C. ii, 36
 Seris (adj.) S. i, 242 sæclis S. ii, 717
 Seris (ver.) novellum commentî genus
 P. vi, 37
 Serit H. 392 Christum P. xiii, 104 lo-
 quelam P. vi, 92
 Seritor S. ii, 1025
 Sermo P. ii, 74. x, 11 Patris P. iii, 141.
 vi, 3. A. 155
 Sermones C. xi, 52. H. 203
 Sermonis P. x, 553. A. 39
 Sero (adj.) S. i, 521
 Sero (adv.) H. pr. 18
 Serpens C. vi, 141. ix, 91. P. v, 197.
 x, 36. A. 406
 Serpente Ps. 685. S. i, 537 virga H.
 471
 Serpentibus D. 45
 Serpere H. 597. S. i. pr. 32. 74
 Serpit C. vi, 17
 Serram P. v, 531
 Serrata regula P. v, 217
 Serta C. iii, 28. P. iii, 208. Ps. 441
 Sertis P. x, 1022. H. 270. Ps. 354. S.
 ii, 723
 Servabat H. 199. S. ii, 1010
 Servabatur S. ii, 66
 Servamus A. pr. ii, 2
 Servando A. 156
 Servans H. 121. 745. Ps. 776 monu-
 menta laudis P. x, 1132
 Servant Ps. 309. S. ii, 803
 Servantis H. 633
 Servare C. vii, 104. P. v, 312. A. 832.
 H. 332. 666. Ps. 555. S. i, 21. 577.
 651. ii, 278. 505. 519
 Servarent A. 740. S. ii, 966
 Servaret C. i, 60. A. 324
 Servasse S. ii, 365
 Servat C. x, 52. xii, 152. P. iii, 193.
 iv, 2. 191. xi, 173. xii, 45. xiv, 4.
 H. 52. 77. 470. 758. S. i, 114. ii,
 253. 398. 797. 821
 Servata (plur.) Ps. 602
 Servator H. 663
 Servatum C. vii, 130. D. 43
 Servatur Ps. 302. S. ii, 167
 Servavit S. i, 196. ii, 1118
 Servemus S. i, 607
 Servent A. 211
 Serventur Ps. 97. S. ii, 235
 Servet P. iv, 95. S. ii, 437. 765
 Servi (plur.) P. v, 59
 Serviam P. x, 445
 Serviat A. 192. Ps. pr. 54. S. ii, 767
 sopori C. i, 32
 Serviemus sæculo P. i, 59
 Servientem corpori P. ii, 583
 Servientis C. vii, 184. Ps. pr. 14
 Servile D. 162
 Servilia vincula H. 445
 Servire P. ii, 420. 476. v, 23. 486. H.
 367. 432. 466. 509. 681. Ps. pr. 21.
 342. S. i, 85. ii, 496. 734
 Servis (subst.) idolorum P. x, 101
 Servisse P. x, 998
 Servit C. iii, 57. xii, 9. P. x, 129. A.
 546. H. 688. S. i, 304. ii, 796 Deo
 S. ii, 441 mare piratis S. ii, 790
 Servitii nescia C. v, 57
 Servitio S. ii, 525. 733
 Servitium S. i, 468
 Servitus C. viii, 50
 Serum C. i, 10. vii, 68. A. 283. Ps.
 230
 Servo (verb.) P. xiii, 91
 Servor A. 533
 Servorum C. viii, 1
 Serus Ps. pr. 2 infans C. vii, 58
 Servulorum P. x, 163
 Servus P. x, 474. 840
 Scatertiorum millia P. ii, 76
 Setæ (sing.) H. 811

- Setarum H. 411
 Setas P. x, 1025 textiles C. vii, 152
 Setis C. vii, 63. H. 874
 Severus S. i, 278
 Severus (adj.) P. ix, 42 fronte Ps. 165
 terror C. viii, 66
 Sēvera (sing. nom.) Ps. 553 ore P. iii,
 23 (abl.) S. ii, 182 fronte P. x, 290
 Severæ industriæ vir C. vii, 67
 Severam P. x, 204. xiii, 29
 Severis P. x, 720. H. 530
 Severos Ps. 452
 Severum vivitur C. ii, 33
 Sevit H. 114. Ps. 73
 Sex P. vi, 31. S. ii, 461. D. 53. 54 sep-
 tensa A. 984
 Sexaginta P. xi, 13
 Sexcenta (plur.) P. x, 616
 Sexcentas S. i, 567
 Sexies P. xiv, 121
 Sextæ (sing.) A. 987
 Sexu P. vi, 148. H. 585 de duplici na-
 tos editos P. x, 178 ex utroque nobiles
 domos S. ii, 522
 Sexus (sing.) P. x, 1071. H. 278. 599.
 S. ii, 223
 Sibilantis P. x, 278
 Sibilat C. ix, 90 aer A. 842
 Sibimet P. xii, 25. S. i, 200. ii, 358.
 439
 Sibyllæ (sing.) S. ii, 892
 Sibyllinis A. 440
 Sicam Ps. 689
 Sicas S. i, 532
 Sicca (sing.) S. ii, 985. D. 45 macies
 C. x, 103 (plur.) C. x, 121. S. ii, 198.
 D. 58
 Siccam Ps. 591
 Siccantur P. xi, 141. S. ii, 197
 Siccare P. v, 336
 Siccatus S. i. pr. 42
 Siccavit S. ii, 957
 Siccet S. ii, 1048
 Siccis P. i, 109. v, 478 visibus P. x, 710
 Sileo (adj.) A. 666. 686. Ps. 652. S. ii,
 922
 Siccam S. ii. pr. 20
 Sicubi P. xi, 17
 Siculus S. ii, 944
 Sicut C. iv, 62. P. ii, 274. x, 923. A.
 724. H. 745. S. ii, 71
 Sidente S. ii, 982
 Sidera C. vii, 39. ix, 78. xii, 13. A.
 153. 211. 615. H. 116. Ps. 771. S.
 i. pr. 35
 Sidere C. iii, 165. v, 5. A. 586. S. ii,
 957
 Siderea (sing. abl.) A. 318
 Sidercam H. 817
 Sidereis A. 597. H. 800
 Sidereo C. v, 100. S. i, 371
 Sideribus S. ii, 480. 805
 Sideris C. ii, 8. 67. A. 648. H. 76. S.
 i, 320. ii, 1027 diurni P. v, 246
 Sidus C. xii, 17. A. 621. H. 161. Ps.
 865. S. i, 344
 Sigillati (sing.) H. 746
 Sigillo S. ii, 545
 Sigillorum P. x, 151
 Sigillum P. x, 233
 Signa H. 468. 568. Ps. 149. 703. S. i,
 331. 464. ii, 541. 722. 856 bellica C.
 v, 55 draconibus clara C. v, 56 gar-
 rulorum verborum cum dares P. x,
 747
 Signabat C. xii, 56. S. i, 488
 Signacula A. 294. Ps. 360. S. i, 568
 Signans D. 174
 Signarent S. i, 183
 Signarint S. i, 597
 Signarit A. 493
 Signat P. ii, 106
 Signata (sing.) A. 573 (plur.) C. vi,
 79. P. xi, 7
 Signato ore A. 359
 Signatoribus C. xii, 86
 Signatum H. 770
 Signaverat A. 52
 Signavit Ps. 693
 Signent P. x, 134
 Signet S. ii, 1112
 Signifer malorum P. x, 90
 Significant P. xi, 10
 Signis P. ix, 36. x, 231. 623. H. 63.
 568. Ps. 341
 Signo (subst.) C. vi, 135. P. x, 215. S.
 i, 467
 Signorum C. xii, 30. A. 616 magistri P.
 i, 64
 Signum C. i, 45. vi, 147. xi, 105. xii,
 4. 58. P. ii, 526. A. pr. ii, 35. 498.
 H. 80. 725. S. i, 186. 485. 587. ii,
 351. 527. D. 64 crucis P. i, 34 dat
 Ps. 644
 Sileat nox P. iii, 49
 Silebo P. x, 648. 1096
 Silenda (plur.) P. ii, 254
 Silendi (plur.) P. iv, 181
 Silent Ps. 636
 Silentia C. ix, 68. P. i, 79. S. i. pr. 55.
 ii. pr. 44
 Silentio C. vii, 30
 Silentis P. i, 73
 Silentium (subst.) P. x, 7
 Silere P. x, 1104
 Silescat C. ix, 24
 Silet longum P. x, 393
 Silete A. 658

- Silex* C. v, 91
Silicem P. vii, 82. Pa. 418. S. i, 209. 582
Silicis C. v, 7
Siliqua (nom.) C. iii, 63
Siliquis H. 809
Siloa (sing.) A. 68
Siloam D. 131
Simeonem A. 1012
Simia (nom.) S. ii, 868
Simiam P. x, 256
Similaginis A. 353
Similem A. 799. 807
Similes A. 160. S. ii, 236
Simili A. 857
Similis A. 790. 797. 802. S. ii, 449. 673
Simillimus A. 611
Simon S. ii. pr. 1
Simpla (sing. abl.) morte P. x, 878
Simplex P. v, 525. x, 324. 654. A. pr. ii, 32. 909. H. 31. 42. 202. 611. Pa. 711. 904. S. i, 99. ii, 239. 853. 905
Simplices C. ix, 110. xii, 131. P. x, 355
Simplici P. x, 996 mente C. ii, 49
Simplicis S. ii, 881
Simplicitas Ps. 246
Simplicitate H. 426
Simpvium Nunnæ P. ii, 514
Simulacra P. iii, 128. A. 508. S. i, 224. 564. ii, 349
Simulacrum H. 190
Simulans S. i, 100
Simularat Ps. 266
Simulare S. ii, 648
Simulatio A. 801
Simulatis (adj.) S. ii, 58
Simulato S. i, 58
Simulatum A. 960
Simulator S. ii, 443
Sinant fata S. ii, 498
Sinat P. ii, 476. H. 644. S. i, 7. ii, 806
Sinatis (verb.) P. x, 1094
Sincera (sing.) A. 396. 901. Pa. 734 (plur.) H. 236. 270. Pa. 734. S. i, 550
Sincero A. 569
Sinebat P. x, 679
Sinerent Ps. 677
Sinet P. xiii, 6
Singula (plur.) P. x, 903. xi, 3
Singulis P. iv, 49
Singulos P. ii, 161
Singultat C. xii, 124
Singultibus C. vii, 127
Sinister P. x, 1136
Sinistra (subst. nom.) C. vii, 218
Sinistra (adj. sing. abl.) S. ii, 868 (plur.) S. ii, 683
Sinistri (sing.) H. 889
Sinistria C. ii, 95. H. 464. Pa. pr. 19 artibus P. xiii, 21
Sinistro H. 780. S. ii, 571
Sinistrum C. vi, 123. vii, 173. P. xii, 46
Sinit C. ii, 20. xii, 74. P. pr. 28. x, 370. H. 650. 824. Pa. 434. S. i, 619
Sinu C. iv, 27. xi, 28. xii, 25. P. iii, 195. iv, 7. vi, 135. x, 827. Pa. 187. 656. 742. S. ii, 38 lactante P. ii, 571
Sinuamina riparum P. vii, 34
Sinuamine Ps. 871. S. i, 655
Sinum S. i, 113 mollem telluris P. v, 500
Sinunt P. i, 17
Sinuosa (plur.) C. iii, 47
Sinuoso pectore H. 200
Sinus (sing.) Ps. 680 (plur.) P. vii, 7. xi, 136. 230. A. 143. Pa. 459 nutritum C. xii, 102
Sion H. 460
Sirio vapore C. xii, 23
Siscie P. vii, 3
Sistere P. vii, 60. xiv, 39
Sisti P. ii, 53. H. 755
Sistit Ps. 348. S. ii. pr. 42
Sistitur C. v, 66. ix, 42. P. i, 100. xi, 39
Sistro meditantes vulnera Ps. 435
Sistunt ad aram de laborum fructibus H. pr. 3
Sita (sing.) P. iii, 213. iv, 189. S. i, 600 est C. xi, 84. P. pr. 14 (plur.) S. ii, 166
Sitas P. x, 244
Siti (subst.) S. ii, 923 mortis incensus P. v, 356 rabida auri P. xiv, 102
Siti (adj. plur.) P. x, 152. S. ii, 85
Sitiens P. vi, 58. viii, 8. A. 431. S. ii, 1027 fundere C. v, 71 limus H. 475
Sitiente D. 49
Sitienter C. iv, 89
Sitientibus C. v, 91. H. 861
Sitientis H. 622
Sitim P. vi, 60 honoris æstuans P. ii, 250
Sitire P. x, 716. 735. xii, 44
Sitis (subst.) S. ii, 672. 985 eremi Ps. 371 sanguinis, vini, auri H. 397
Sitis (verb.) aurum ardens P. ii, 189
Sitit H. 588
Sitiunt spem fontis A. 685

- Situ C. i, 43. iii, 195. P. x, 518. 1117.
 xi, 53. S. ii, 125. 262. 754 noctis P.
 ii, 378 senta loca P. iii, 47
 Situm (adj.) C. iv, 38. H. 772. 905 est
 in tua manu ut P. x, 780 sub pedibus
 orbem P. xiv, 94
 Situs (subst. plur.) P. xi, 132. H. 852
 Sive C. vii, 79. 180. viii, 71. P. xiii,
 20. A. 249. S. i, 340. ii, 404
 Siverunt S. i, 27
 Sivit P. x, 881
 Smaragdina prata Ps. 862
 Sobolem A. 916. S. i, 255. ii, 224
 Soboles A. 247. H. 566. 595. 619. S. i,
 163. 552
 Sobolis D. 15
 Sobria (sing.) H. 549 mens S. ii, 1057
 (plur.) P. iii, 89. Ps. 397
 Sobriam parcitatem jejuniorum P. x, 350
 Sobrietas Ps. 244. 345. 403. 417. 450
 Sobrietatis Ps. 450
 Sobrii (plur.) C. i, 7. 82
 Sobrius A. 588
 Socia (adj. plur.) H. 428
 Sociabere S. ii, 757
 Socialibus sceptris H. 107
 Sociam (adj.) Ps. 684 virgam C. vi, 71
 Socianda (sing.) A. 158
 Socians C. x, 2
 Sociarant P. xi, 95
 Sociare P. xiii, 48. S. ii, 586
 Socias (adj.) peccandi A. 931
 Sociat H. 53. Ps. 765
 Sociata (sing.) A. 996 (plur.) H. 314
 Sociaverat Ps. 855
 Societ S. ii, 591
 Socii (adj. sing.) S. ii, 43
 Sociis (subst.) Ps. 574
 Socio (adj.) Ps. 472
 Socios (subst.) P. vi, 19. Ps. 36. 345.
 S. ii, 232
 Socium (adj.) C. iii, 113. x, 160
 Socius (adj.) calor C. x, 38
 Socordia (subst. nom.) A. 126 degener
 vini atque somni C. vii, 12
 Socordis C. i, 34
 Socors edacitas P. x, 810
 Socrum H. 780
 Sodales P. vi, 73. xiv, 50. A. 713
 Sodali A. 928
 Sodalis P. v, 288
 Sodalitas P. i, 53
 Sodomæ H. 735. Ps. pr. 17
 Sodomis H. 725. 741. 774
 Sodomita (sing.) P. v, 195 libido Ps. 42
 Sodomitas A. 316
 Sodomorum H. 764
 Sol C. ii, 25. 56. vii, 39. ix, 79. xii,
 22. 26. H. 71. 505. Ps. 783. 845. D.
 96. 104 recurrens C. xi, 2
 Sola (subst. plur.) P. xii, 17. A. 666.
 S. ii, 252
 Sola (adj. sing. nom.) C. xii, 11. P. ii,
 9. iv, 67. 59. 115. x, 439. 711. 892.
 xiii, 5. A. pr. ii, 89. H. 259. 659.
 742. Ps. 520. 575. 803. S. ii, 92.
 592. 818 (abl.) Ps. 57. S. i, 616
 (plur.) A. 151. D. 61
 Solam Ps. 690
 Solatia Ps. 233. S. ii, 32
 Sole C. pr. 3. v, 3. 41. 132. ix, 46. H.
 504. Ps. 616. S. ii, 85 calente C. vii,
 207
 Soleant A. 205
 Soleas (subst.) Jnnonis futilis lambere A.
 456
 Soleatis S. ii, 445
 Solebas P. x, 923
 Solem C. viii, 9. S. i, 310. 328. 579
 Solemus S. i, 395
 Solenne A. 349. S. i, 341
 Solennem P. v, 561
 Solennes P. xi, 237
 Solennia S. i, 631
 Solent P. iii, 182. x, 146. S. i, 632
 Solere P. xii, 19
 Solers A. 835. S. ii, 202. 332. 369
 Solertia (subst.) A. 558. H. 225. S. ii,
 1050
 Soles (subst.) H. 85
 Sulet P. x, 960
 Soletis P. ii, 57
 Soli (subst. gen. solum) H. 192
 Soli (subst. dat. sol) P. xiii, 62. S. i, 342
 Soli (adj. dat.) P. v, 105. 172. x, 712.
 xiv, 128. H. 701. S. ii, 244. 767
 Solibus H. 915
 Solicitat S. ii, 894
 Solicitet Ps. 615
 Solicitum ingenium H. 547
 Solidam S. ii, pr. 19
 Solidante liquore A. 654
 Solidaret S. ii, 330. 960
 Solidata (sing.) A. 167. H. 743
 Solido (adj.) C. v, 10. P. xi, 184. Ps.
 336. S. i, 466
 Solidos A. 671
 Solidum C. iii, 69. A. 800. H. 877.
 Ps. 835 bonum H. 440
 Solii H. 380
 Solio C. iii, 189. iv, 6. v, 34. P. xi, 50.
 A. iii, 585. Ps. 875. S. i, 47. 367.
 D. 98 locata Roma in P. iv, 62
 Solis (subst. sol) C. i, 9. ii, 6. iii, 87.
 ix, 15. x, 79. xii, 5. P. x, 537. 573.
 xi, 167. 190. xlii, 103. xiv, 96. A. 424.
 626. S. ii, 830
 Solis (adj. plur.) P. ix, 62. A. 125. S.
 ii, 240. 1127
 Solita (sing. nom.) es C. iii, 27 est S.

- i, 162 (abl.) Ps. 156
 Solitum Ps. 512
 Soliti (plur.) P. ix, 16
 Solitū S. ii, 70. 312. 367. 912
 Solito C. v, 136. P. xii, 1
 Solitos S. ii, 309
 Solitudines C. vii, 61
 Solitum A. 916. S. i, 333. 622
 Solitus P. viii, 11
 Solium P. iii, 17. vii, 55. x, 639. xiii, 34. A. 198
 Sollers cura C. vii, 167
 Solo (subst.) P. vii, 31. 65. xiv, 50. 116. A. 1040. H. 821. Ps. 32. S. i. pr. 13. 65. ii, 326. 697. 982
 Solo (adj.) P. v, 544. A. 313. Ps. 786. 915
 Solomon Ps. 867
 Solemone H. 589
 Solomonis H. 577. D. 81. 182
 Solvam P. xiii, 69
 Solvant H. 287
 Solvat S. i, 394
 Solubilibus H. 506
 Solubilis carnis P. x, 507 dextra A. 514
 Solve C. i, 99. ix, 82. P. x, 424. A. 407
 Solvebat P. ix, 84
 Solvenda (sing.) A. 1044
 Solvendi (sing.) H. 261
 Solvens S. i. pr. 68
 Solvens H. 756 sabbata terrea A. 504
 Solverat C. vii, 88. P. v, 123
 Solvere P. iii, 93. A. 967. Ps. 315. S. ii, 698. 939 curas in otia Pa. 729 in ruipam P. x, 50 obsequium C. iii, 331 vincula C. v, 35
 Solveret P. xiii, 34
 Solveris (pass.) per cæchinno P. x, 226
 Solverit C. xi, 108
 Solvet supplicio P. vi, 159
 Solvi (inf.) P. ii, 168. x, 348. S. ii, 860
 Solvimur S. ii, 1016
 Solvimus festum C. viii, 14
 Solvis P. x, 39
 Solvit C. xii, 176. P. vi, 70. 108. A. 428. H. 471. S. i. pr. 39. 397. 468. D. 24. 32 commissæ piacula A. 544 reatum C. vii, 175 sacra sacerdos P. xii, 63
 Solvite Ps. 606 vincla A. 757
 Solvitur P. ii, 197. v, 303 aurum verticis Ps. 442 hirsuta cutis barbis P. x, 559 in luxum H. 283 libidine P. x, 509 mihi Christus A. 1047 puppis C. vii, 107
 Solum (subst.) C. iii, 5. 129. P. i, 49. ii, 543. iii, 198. v, 464. x, 326. H. 479. Ps. 631. S. i, 431. 640. ii, 155. 701. 777
 Solum (adj.) C. ix, 3. P. x, 522. xii, 10. A. 947. Ps. 4 super omnia Decum A. 188
 Solum (adv.) P. i, 79. x, 1123. A. 268. 303. 376
 Solvor morte mea A. 1048
 Solus C. iv, 25. vi, 89. vii, 41. 111. xii, 138. P. ii, 351. v, 39. 107. 537. 538. x, 67. 98. 539. 728. 732. 788. xi, 15. A. 172. 806. 317. 758. 770. 792. 1034. H. 581. S. i, 14. 626. ii. pr. 23. 1118. D. 40. 176
 Soluta curis mens (sing.) C. vi, 33
 Solutæ (plur.) vires C. viii, 61
 Soluti (plur.) ac liberi carne P. ii, 270
 Solutio H. 702 jure H. 677
 Solutus A. 760
 Solutum est A. 515. 530 vas P. v, 163
 Solutus carne H. 912
 Solvunt C. x, 10. A. pr. ii, 23
 Somni (gen.) C. vii, 12. H. 913
 Somnia S. ii, 46
 Somniantem perplexa C. vi, 66
 Somniantum C. vi, 41
 Somniat A. 201. D. 185
 Somniet P. x, 963
 Somniis C. i, 88. P. x, 250
 Somniorum C. vi, 138
 Somno C. vi, 28 data res C. x, 56 vocante C. vi, 129
 Somnum C. i, 76. 97. D. 22
 Somnus C. i, 25. 38. H. 58
 Sonandi P. x, 554
 Sonantia Ps. 95
 Sonantibus C. v, 122
 Sonare P. x, 995
 Sonat P. x, 493. A. 391
 Sonent P. vi, 154
 Sonipes Ps. 190
 Sonitus (plur.) A. 847
 Sono (subst.) C. pr. 45 alarum P. v, 410
 Sonora (sing. abl.) voce A. 524
 Sonoram vocem C. ix, 82
 Sonoris P. xii, 37
 Sonorum (plur. gen.) C. ix, 64
 Sonos P. x, 15. 567. 933. H. 317. 653
 Sonus P. xi, 112
 Sophia (nom.) C. xi, 20
 Sophiæ (gen.) S. i, 34
 Sophistæ (plur.) P. x, 608
 Sophistas P. x, 404. S. ii, 869
 Sophistica (plur.) A. pr. ii, 30
 Sopor C. vi, 11. x, 60
 Soporatis oculis rore quietis H. 896
 Sopore C. vi, 113. 152

- Soporem C. vi, 74
 Sopor C. i, 32
 Soporis C. i, 47
 Sopor fine P. iv, 128
 Soporos C. i, 6
 Sorbeat H. 255. 963
 Sorbuerat A. 1079
 Sorbuit P. x, 905 ore flammas P. i, 50
 Sorde H. 197. Ps. 106
 Sordeat multo crimine H. 119
 Sordens H. 904. S. i, 236 libido C. vii,
 13 mundus H. 8
 Sordent Ps. 527
 Sordentia S. ii, 632
 Sordentibus D. 3
 Sordes (subst. plur.) P. ii, 263. Ps. 465.
 907
 Sordescere H. 459
 Sordesceret S. ii, 827
 Sordet P. x, 508. H. pr. 50. 106. 358.
 695. Ps. 526. S. i, 643 cor vitiorum
 stercore Ps. 890
 Sordibus C. pr. 12. ii, 62. P. ii, 475. S.
 i, 147
 Sordida (sing.) A. 195. 759 (plur.) C.
 ix, 56. P. ii, 187. xiv, 111. A. 910.
 1030. Ps. 599. S. i, 637 templa S. ii,
 733
 Sordidam P. x, 180
 Sordidati (plur.) P. ii, 273
 Sordidi (plur.) P. v, 89
 Sordidum P. ii, 195. x, 1047
 Sordidus Ps. 52 cinis C. vii, 150 cultu
 invenusto C. vii, 22 ferrugine lugu-
 bri C. ix, 79
 Sordium C. vii, 33. P. x, 170
 Sorore S. i, 71
 Sororem H. pr. 56
 Sorores A. 757. Ps. 735
 Sororis P. ii, 466
 Sororum S. i, 361
 Sors Ps. 401 cecidit in vatem C. vii,
 110 ultima P. i, 54
 Sorte P. ix, 104. A. 772. H. 108. Ps.
 21. 474. S. i, 273. ii, 211. 373. 451.
 475 bellica Ps. pr. 20 sub dubia P.
 ix, 103 sub una C. x, 66
 Sortem H. 484. 708. S. ii, 459. 482
 Sortes Deum S. i, 262
 Sortibus A. 438
 Sortis P. x, 466 humanæ C. vii, 214
 Sortita (sing.) A. 551. S. i, 252 est A.
 889
 Sortitam S. ii, 370
 Sortiti (plur.) S. i, 34
 Sortitur H. 208
 Sospes Ps. 801
 Sospitant P. i, 117
 Sospitet C. iii, 180
 Spado P. x, 200. S. ii, 862
 Spargam S. ii, 726
 Spargantur S. ii, 1031
 Spargat Ps. 720
 Spargebat iram A. 320
 Spargemus C. x, 172
 Spargens P. x, 849
 Spargentem H. 298
 Spargere P. x, 382. 646. Ps. 65. S. i,
 564
 Spargerent P. i, 78
 Spargier C. v, 148
 Spargimus Ps. 219
 Spargit C. xii, 119. P. xiv, 116. H. 88.
 393. S. ii, 252. D. 72 cinis crinem
 C. vii, 150 fletibus locum P. ii, 634
 Spargitur H. v, 93
 Sparsa (plur.) P. xi, 132. A. pr. ii, 43
 Sparserat Ps. 151
 Sparserit C. i, 22
 Sparsim C. i, 40. P. v, 228
 Sparsi (sing.) A. 758
 Sparsis S. ii, 843
 Sparsisse C. xi, 65
 Sparsit H. 809
 Sparsus C. viii, 79. S. i, 235
 Sparteus culeus P. v, 457
 Spatiantur H. 814
 Spatiatus A. 665
 Spatiis P. xi, 212. Ps. 826
 Spatio (abl.) C. pr. 6
 Spatium C. x, 35. A. 813. S. i, 316
 Spe Ps. 886. S. ii, 906. 999
 Specie Ps. 553. 557. S. ii, 140
 Speciem P. iv, 91. A. 865. H. 778. Ps.
 872. S. i, 250
 Species (sing.) P. xi, 125. A. vi, 396.
 809. 1053. H. 60. 323. Ps. 323. 646.
 S. ii, 377 (plur.) C. vi, 56. A. 26.
 48. 733. 862
 Specimen P. iv, 178. vi, 109. A. 18. H.
 67 naturæ A. 635 trinum A. pr. i, 1
 Speciosa (sing.) P. iv, 34 (plur.) S. i,
 394. ii, 134
 Speciosam D. 181
 Speciosis Ps. 41
 Specta (imper.) A. 900
 Spectabat Ps. 112. 582
 Spectabile H. 67. 725. D. 63
 Spectabilis S. ii, 1089
 Spectacula P. vi, 64. H. 372. S. i, 385.
 ii, 947
 Spectaculum C. xii, 117. P. x, 86. 463.
 701
 Spectamine morum Ps. 913
 Spectans Ps. 197
 Spectant S. ii, 1109
 Spectantum S. i, 397
 Spectarat S. i, 207

- Spectare P. xiv, 45. A. 833. S. ii, 152.
260
Spectat P. x, 909. xiv, 95. A. 318. H.
647
Spectata (plur.) S. i, 54
Spectator P. v, 297 horum sedes P. x,
223
Spectatrix Ps. 118
Spectatura (sing.) S. ii, 1093
Spectet P. x, 688. xii, 16. A. 213. H.
311
Specu P. ii, 88. x, 979 alvi C. vii, 115
Specubus P. xiii, 53. H. 951
Speculam P. 732
Speculamine A. 20
Speculamur Deum vultu aperto A. 335
Speculator C. ii, 105. Ps. 492
Speculatrix pupula H. 309
Speculatur H. 901
Speculo H. 83
Speculum C. v, 154. P. xi, 186. A. 761.
H. 870 Deitatis homo est A. 834
Specum P. vi, 28 caliginis v, 350
Specus (sing.) P. xi, 160. 213
Spei C. i, 46. P. ii, 458. x, 432. 647.
S. ii, pr. 14
Spelæum D. 20
Spelunca (nom.) S. ii, 289
Speluncis H. 103
Sperm C. i, 24. v, 9. x, 138. xii, 150.
P. ix, 104. x, 360. xi, 173. xiii, 31.
43. xiv, 88. A. 372. 683. Ps. 201.
233. 626. S. i, 511. ii, 159. 1047 ca-
pit H. 936 in gloriæ P. x, 724 super
aëra non librat H. 382
Speramus C. i, 48
Sperare S. ii, 123
Speraverat P. v, 274
Sperne C. iii, 26
Spernenda (sing.) A. 15
Spernens H. 720
Sperneret C. i, 10. P. iii, 21. S. i, 499.
ii, 769
Sperneret Ps. 516. S. i, pr. 6
Spernit Ps. 150
Spernite P. v, 26
Spernitur C. vii, 147. P. xiv, 23
Spero S. ii, 167
Spes (sing.) C. iii, 201. v, 96. P. iv,
195. v, 214. ix, 4. 96. xiv, 109. A.
393. Ps. 235. 278. 284. S. i, 152. ii,
1017. 1074 (plur.) P. xi, 176
Sphera (nom.) A. 210
Spheram P. x, 538
Sphragitidas P. x, 1076
Spicae (plur.) D. 21
Spiceum culmum A. pr. ii, 49
Spicula C. v, 52. P. i, 37. H. 87. Ps.
332. 420. S. i, pr. 28. 647
Spiculi P. x, 26
Spiculis P. v, 261. 423. ix, 62 dolorum
P. x, 579
Spiculo solis C. ii, 6
Spina (nom.) C. viii, 43
Spinea (sing.) H. 793 (plur.) A. 66
Spinifera (sing. abl.) rubo C. v, 31
Spiniferos in artus A. 59
Spinigeris P. xi, 121
Spinis A. 56. H. 799
Spinosa (sing.) calumnia H. 639 (plur.)
S. ii, 1041
Spinosos S. ii, 1028
Spiramen A. 758. Ps. 421
Spiramina P. x, 985 vocis Ps. 717
Spiramine C. ix, 47. A. 170. 871
Spiraminis Ps. 594
Spiramus A. 838
Spirant C. v, 119. H. 313
Spirante Deo A. 595
Spirantes odores H. 858
Spirare P. x, 937
Spiras (subst.) A. 407
Spirat C. v, 160. S. i, pr. 86. ii, 135.
479
Spiris H. 201
Spiritem rem P. x, 378
Spiritali lacte P. x, 14
Spiritus C. v, 125. H. 515. 842. Ps.
908
Spiritu C. vi, 115. xi, 85. xii, 83. P. ii,
167. ix, 34. x, 56. 104. 682. H. pr.
37 Sancto C. ix, 20 supremo P. x,
23
Spiritu A. 572. Ps. 766
Spiritem C. ix, 6. P. v, 240. 430. x,
729. xii, 20 mundi P. iv, 111
Spiritus (sing.) C. i, 77. iv, 14. vi, 4.
vii, 24. 200. x, 8. P. ii, 488. v, 368.
571. vi, 92. vii, 88. viii, 11. x,
533. 979. 1081. xiii, 9. 71. xiv, 91.
A. pr. i, 10. 164. 242. 369. 435. 436.
667. 694. 830. H. 165. 931. 933. Ps.
xiii, 51. S. ii, 266. 376. 786 cælo re-
fulgens C. vii, 75 sacer Eulalie P. iii,
31 (plur.) P. i, 96. v, 77
Spiritu H. 432. S. i, 446. ii, 190
Spissus P. x, 373 dies S. i, 421
Splendat C. vii, 78. P. xiii, 1
Splendens A. 926. Ps. 108
Splendent C. v, 25
Splendentem S. i, 578
Splendentis Ps. 819
Splendescere A. 64. 688
Splendet H. 73 amictu sublustris Luna
S. i, 365
Splendido P. v, 73
Splendor C. v, 161. vi, 43. P. ii, 414.
iv, 27. x, 132. 468. H. 162 unus ab

- uno lumine satus (*Spiritus Sanctus*) *Sputis* D. 131
P. x, 322
Splendore *P. v*, 270. 351. *xiv*, 104. *H.*
 419. *S. ii*, 831
Splendorem A. 629. *S. i*, 643
Splendoris *Pa.* 439
Splenduit illi *os* *decore* *P. ii*, 361
Spolia C. *iii*, 21. *Pa.* 541. 598
Spoliabo *S. ii*, 175
Spoliaret honore A. 326
Spoliare H. 209 *vita* *S. i*, 98
Spoliat *Pa.* 479
Spoliata (*sing.*) *S. ii*, 639
Spoliatis (*part.*) *S. i*, 226
Spoliatum *S. i*, 273
Spoliatus *P. ix*, 43
Spoliis H. 289. 551. *Pa.* 463. *S. i*, 124.
 417. *ii*, 358. 730
Spoliorum *S. ii*, 581
Spolium *P. iv*, 118. A. 410. *Pa.* 388
Spondente *S. ii*, 161
Spondet *P. x*, 470
Spongia (*nom.*) *P. xi*, 144
Sponso A. 603
Sponsor *P. ii*, 139. 140
Sponsus *S. i*, 257. 471
Spoponderam *P. ii*, 204
Spoponderant C. *ix*, 20
Spopondi *P. x*, 724
Spopondit *P. xiii*, 42
Sprerunt D. 123
Spretis *P. xi*, 37
Spreto C. *viii*, 53. *Pa.* 568
Spreverat *P. ix*, 32
Sprevimus *S. ii*, 684
Sprevisse C. *vii*, 29. *P. x*, 425
Sprevit *Pa.* 63
Spuma (*nom.*) *P. v*, 490
Spumanti *Pa.* 113
Spumantia A. 472. *Pa.* 368
Spumas (*subst.*) *P. v*, 204
Spumat A. 439
Spumea mulctra C. *lii*, 66
Spumeas *P. i*, 101
Spumeum *P. v*, 439
Spumis *S. i*, 127
Spurca (*sing.*) *S. ii*, 813 (*plur.*) *P. ii*,
 248
Spurcam *S. ii*, 835
Spurcamina suilli gregis C. *ix*, 56
Spurcavit *S. i*, 60
Spurcis H. 635
Sparcissima (*plur.*) *P. xiii*, 37
Spurco H. 467
Spurcam C. *iv*, 21 *Jovem* *P. ii*, 12 *la-*
tronem *P. i*, 106
Sputa A. 94 *jacit in oculos tyranni* *P.*
iii, 128
Sputamine A. 676
Squalebat *S. i*, 408
Squalens *S. i*, 492
Squalent C. *vii*, 151
Squalenti *S. i*, 643
Squalentia *Pa.* 673
Squalentibus H. 798
Squalentia C. *ix*, 78. *H.* 262
Squalere *S. i*, 7. *ii*, 923
Squalidia *P. ii*, 191
Squalido tempore C. *ii*, 17 *tactu* *P. v*,
 400
Squalidus H. *pr.* 49
Squalore *S. ii*, 721
Squama (*nom.*) *Pa.* 680
Squamea (*sing.*) *P. xi*, 75
Squamosa (*plur.*) *Pa.* 126 *agmina* *P. v*,
 444
Squamosum H. 424
Stabant *P. ii*, 179
Stabat *P. vi*, 91. *xiv*, 18. *Pa.* 109
Stabilem C. *v*, 11. *Pa.* 783
Stabili *S. i*, *pr.* 65 *mente* H. 343 *fide*
non *S. ii*, *pr.* 38
Stabilis *S. ii*, 631
Stabilita (*sing.*) *S. ii*, 321
Stabulis *P. xi*, 91. *S. ii*, 445
Stabunt *P. ii*, 488
Stagna C. *v*, 65. *P. vii*, 40. *xi*, 70. *Pa.*
 95. 869. *S. i*, 483. *ii*, 930 *ponti* C.
ix, 49
Stagnanti D. 50
Stagnare *S. ii*, 921
Stagnis D. 88 *Acheronticis* C. *v*, 128
Stagnum *P. xii*, 38
Stamine H. 292
Stando *P. ix*, 72
Stans C. *i*, 80. *P. i*, 54. *ii*, 38. *x*, 535.
xiv, 113
Stant *P. ii*, 38. *v*, 282. *vi*, 32. *Pa.* 505.
S. i, 225. D. 61
Stante *S. ii*, 728
Stantem *P. xiv*, 40
Stantes C. *i*, 14
Stantibus C. *x*, 78
Stare C. *pr.* 21. *v*, 146. *P. xi*, 53. *xiv*,
 67. *Pa.* 241. *S. i*, 140
Stat C. *v*, 158. *P. x*, 351. 397. 713. *xi*,
 215. A. 754. H. 51. 745. D. 121
Stata (*plur.*) *S. ii*, 1003
State (*imper.*) *P. i*, 118. *vi*, 22. *Pa.* 381
Statim *P. i*, 18. *x*, 897
Statione H. 502. *Pa.* 728
Statis (2. *pers. pres.*) *P. x*, 446. 447
Statori Jovi *P. x*, 415
Statu C. *xi*, 26 *vitz pulcherissimo* *P. ii*,
 271
Statusæ (*sing.*) *S. i*, 438
Statuam (*ver. fut.*) *S. i*, 51

- Statuas (subst.) S. i, 503
 Statuat S. ii, 159
 Statuens H. 800
 Statuentia S. i, 250
 Statui (subst. dat.) S. i, 533
 Statui (verb. præt.) S. ii, 141
 Statuis (subst.) S. i, 301 membra effin-
 gere S. ii, 750
 Statuis (ver.) S. i. pr. 82
 Statuit forum Sylla P. ix, 1 mctas S. i,
 542
 Statum P. x, 941. A. pr. ii, 19 orbis
 Romani regebat P. x, 31
 Status (sing.) P. x, 401. S. i, 23. 570.
 ii, 374. 422. 681. 991
 Statuta est P. x, 59 immolanda bellna P.
 x, 1026
 Statutum jus erat C. xii, 145
 Stella (nom.) C. xii, 5. 18. 55
 Stellæ (sing.) S. ii, 456
 Stellantibus saxis Ps. 865
 Stelligeram C. v, 145
 Stelligerum axem H. 907
 Stellis C. xii, 45. S. i, 142
 Stemma prisci jejunii C. vii, 81
 Stemmata C. xii, 180. A. 986
 Stemmata P. i, 4. x, 908. S. i, 486
 Stemmatis P. x, 131
 Stemmatis P. x, 127
 Stent P. x, 55
 Stephanus P. ii, 371. D. 177
 Stercore vitiorum cor sordet Ps. 890
 Stercoris S. ii, 835
 Sterculum P. ii, 440
 Sterilem S. i, 258
 Steriles A. 64. S. i. pr. 69. ii, 913
 Sterili H. 814 spe S. ii, 999
 Sterilis A. 942. S. i, 359. ii, 963
 Sterne P. iv, 197
 Sternens Ps. 481
 Sternere P. iii, 69. Ps. 256
 Sternerent P. v, 260
 Sternimur P. v, 564
 Sternimus H. 830
 Sternit A. pr. ii, 36. D. vii, 76
 Sternite prunas tepentes P. ii, 341
 Sternitur A. 447 unda mitis C. ix, 39
 Stertat animus in pigris præcordiis C.
 vii, 20
 Stertens Ps. 745
 Stertere H. 383
 Steterant A. 462
 Steterat H. 745
 Steterunt P. iv, 185
 Stetisse P. x, 710. xiii, 80
 Stetit P. ix, 9. A. 33. S. ii, 1006. D.
 161
 Stigmatit P. x, 1980
 Stili (sing.) S. i. pr. 60
 Stilicho S. ii, 710. 742
 Stilis P. ix, 14. 44
 Stillabat Ps. 700
 Stillant P. ix, 58
 Stillante A. 760 sanguine P. v, 342
 Stillantibus Ps. 269
 Stillat C. xi, 74. S. ii, 926 guttatim la-
 crymis C. v, 22
 Stilo P. x, 627. 1124. S. i. pr. 2
 Stilum P. ix, 74
 Stilus A. 379
 Stimulis P. x, 776. xi, 108. xiii, 72. S.
 i, 133 illum instigat invidia H. 187
 Stimulos P. ix, 51
 Stipabant A. 708
 Stipant P. v, 373
 Stipata (sing.) Ps. 405. 671
 Stipati (plur.) P. xi, 79
 Stipato agmine P. vii, 35
 Stipatur fumo et igni H. 131
 Stipem P. ii, 143
 Stipendia Angelorum P. i, 66
 Stipendii P. ii, 9
 Stipis S. ii, 910
 Stipite C. iii, 108. xi, 75. P. x, 302. A.
 343 Crucis P. ii, 24
 Stipitem C. xii, 198. P. x, 114. xii, 16
 carceralem P. v, 552
 Stipiti P. x, 381
 Stipitis P. v, 271 ficulni A. 293
 Stipularum Ps. 249. S. ii, 963
 Stipulas H. 785
 Stürpe A. 61. 345. 363. 1001. Ps. pr.
 43. 879. H. 184. S. i, 268. ii, 417
 572.
 Stürpem P. x, 723. H. 785. S. i, 560
 Stirpibus P. xi, 120
 Stürpis A. 983. H. 574. S. i, 176. ii,
 341. 532
 Stola (abl.) P. v, 10
 Stolida (sing. nom.) animis gena A. 194
 (abl.) H. 656
 Stolidas A. 399
 Stolidi (sing.) H. 376
 Stolidis cultibus S. ii, 618
 Stolido S. i, 498
 Stolis P. ii, 275. vi, 139
 Stomachando Ps. 132
 Stomachante H. 196
 Stomachatus alto felle P. x, 393
 Stomachi (sing.) S. ii, 629
 Stomacho Ps. 902. S. i. pr. 58
 Stomachum P. iii, 150. Ps. 123
 Stomachus C. iii, 175
 Strage Ps. pr. 13. 686. S. ii, 351. 669
 murali Ps. 538
 Stragem C. xi, 41
 Stragibus P. i, 39
 Stramenta testarum P. v, 322

- Stramine H. 869
 Strangulant clausum locum angusta saxa
 P. v, 244 mentes P. i, 99
 Strangulatrix P. x, 1103
 Strata (sing.) S. i, 248 (plur.) pulpita
 P. x, 1016
 Strati (plur.) C. xii, 63
 Stratis (subst.) C. i, 18
 Strato A. 712
 Stratus P. ii, 508. xi, 178 humi P. ix, 6
 Straverat P. v, 476
 Strenue (adv.) P. v, 449
 Strenuus S. i, 104
 Strepas P. i, 119. x, 903
 Strepentes virgas P. x, 792
 Strepentis fontis C. vii, 169
 Strepitu armorum Ps. 170
 Strepunt C. i, 13
 Strictis Ps. 705
 Strictura (nom.) S. ii, 286
 Stridebat Ps. 866
 Stridens Pa. 121. 653 flammis P. v, 62
 Stridente D. 76
 Stridentibus uncis P. v, 173
 Stridere P. xi, 56
 Stridor H. 537
 Stridore Ps. 293. S. ii, pr. 13
 Stridula (sing.) A. 298. Ps. 324 sartago
 P. x, 758
 Stridulis P. x, 490 punctis fervens P.
 v, 227
 Stridulum sonare P. x, 995
 Stringe ferrum P. xiv, 65
 Stringere A. 68 ferrum in H. 567
 Stringit P. xii, 46. Pa. pr. 26
 Strophas P. ii, 318
 Strophio P. iv, 25. S. ii, 37 dactyllico
 C. iii, 29
 Strophis A. pr. ii, 25
 Strophium Ps. 449
 Struant S. i. pr. 17
 Struat S. ii, 202
 Structa (plur.) P. xiv, 104
 Structam H. 485
 Structile Ps. 834 simulacrum H. 190
 Structos P. ii, 176
 Structum H. 847. Ps. 685
 Structura (nom.) S. ii, 208. 250 (abl.)
 Ps. 864
 Structus S. ii, 451. D. 122
 Struem P. x, 848 cladis C. vii, 128
 Strues (subst.) carbonum P. v, 219
 Strumas pectorum P. ii, 258
 Struxerat P. v, 266
 Struxit P. xiii, 98. A. 116. 516. 776. S.
 ii, 621
 Studebat P. vi, 75
 Studens P. x, 47
 Studet C. ii, 38. S. i. pr. 21
 Studia H. 308
 Studi S. i, 601
 Studiis P. ix, 21. xi, 197. S. ii, 138
 Studio C. x, 75. H. 865. Ps. 763. S.
 ii, 1016
 Studiosa (sing.) P. iv, 54
 Studium C. pr. 15
 Studuit C. pr. 23. H. 224. S. i, 19
 Stulta (sing.) P. xiv, 101. S. i, 80 su-
 perstitio A. 149 (plur.) C. xii, 141.
 A. pr. ii, 29
 Stulte (voc.) P. x, 296. H. 674
 Stultis P. x, 268
 Stultitia (nom.) D. 68
 Stultitiam C. pr. 35
 Stulto H. 551
 Stultum P. x, 608 est A. 351
 Stultus sæculi est P. x, 610
 Stupefacta (plur.) A. 700
 Stupefactis Ps. 585
 Stupenda (sing.) C. ix, 85
 Stupeus P. ii, 182
 Stupent P. vi, 30. S. ii, pr. 22
 Stupentem P. x, 961
 Stupentes P. v, 493
 Stupentibus C. ix, 77
 Stuperet P. v, 309
 Stupet C. vii, 130. Ps. pr. 48
 Stupidas A. 322
 Stupor P. vii, 78. x, 581. H. 61. S. i,
 78
 Stupore P. i, 92. x, 75
 Stuppa C. v, 20
 Stuppeis P. x, 864
 Stupra P. ii, 248. S. ii, 226
 Stuprator P. x, 221
 Stupro (subst.) P. ii, 466. H. 617
 Stuprorum P. x, 180
 Stuprum S. i, 178
 Stupuit P. vi, 111. x, 676. Ps. 508. S.
 i, 216. D. 184
 Styge C. v, 126
 Stygio H. 128 antro S. i, 256
 Stygis A. 228
 Styx Ps. 520
 Suadelis H. 715
 Suadendo P. ii, 86. v, 18
 Suadet C. i, 19. S. i, 371
 Suaseras P. x, 95
 Suaserat P. ii, 492. H. 719
 Suaserint P. x, 305
 Suaserit S. i, 451
 Suasisse H. 716
 Suasit H. 784. Ps. pr. 10
 Suasor Ps. pr. 10
 Suave immorientis S. i, 63 sonantibus C.
 v, 122
 Suavia S. ii, 150
 Suavibus A. 906. H. 821

- Suavitas C. ix, 61
 Suavius P. ii, 408
 Subacta (sing. nom.) C. i, 70 (abl.) S.
 ii, 291 (plur.) P. xi, 92
 Subactæ (plur.) C. vii, 16
 Subactis P. v, 513. xiv, 22
 Subactos C. xii, 161
 Subdere P. xi, 90. H. 701. S. ii. pr. 27
 Subdiderant morti C. iv, 44
 Subdidit C. iii, 40. P. xii, 51. Ps. 799
 draconem P. i, 36
 Subdit H. 384
 Subdita (sing.) A. 88. H. 310. S. ii,
 440 (plur.) P. x, 848. H. 470
 Subditas P. xiv, 95
 Subditi (sing.) P. x, 1029
 Subditis (adj.) P. ii, 489. xiii, 72
 Subditum P. v, 171
 Subditur A. 551
 Subditus orbis P. ii, 439
 Subdola (sing.) Ps. 681
 Subdolum P. x, 392
 Subdolo ore P. v, 175
 Subdolum C. ii, 99
 Subdolos A. 968
 Subducere H. 727
 Subductam C. xi, 7
 Subducto C. viii, 26. S. ii, 983
 Subductus Ps. 872
 Subdeas P. x, 814
 Subegit P. x, 777. A. 508. S. ii, 562
 Suberat S. ii. pr. 14
 Subest H. 78. 803. Ps. 620. S. ii, 241
 Subeunt S. ii, 878. 984 juga H. 481
 Subjacet P. x, 390. S. i, 437
 Subjacuit C. pr. 16. S. ii, 965
 Subjecerit S. ii, 489
 Subjecisse P. vii, 65
 Subjecta (sing.) H. 214. S. ii, 125
 (plur.) P. v, 517. x, 376. Ps. 732
 Subjectam H. 508
 Subjectans caput ad P. x, 1034
 Subjectio H. 702
 Subjectis S. ii, 497
 Subjectos H. 529. S. ii, 186
 Subjectum P. v, 172. H. 904
 Subjectus S. i, 343
 Subigebant S. ii, 282
 Subigit S. i, 373
 Subinde P. x, 1018
 Sabire P. x, 99
 Subiret P. xiv, 87
 Subisse C. vi, 127
 Subit C. xii, 49. P. x, 472. S. i. pr. 74
 329 horror persecutorem P. x, 961
 Subita (sing. abl.) Ps. 669
 Subitam S. ii, 899
 Subiti (sing.) S. i. pr. 34
 Subitis P. xi, 107
 Subito (adj.) S. ii, 930
 Subitum P. xiii, 15. H. 175
 Subitos H. 189
 Subjugales belluas P. x, 333
 Subjugatis hostibus P. x, 419
 Subjugatum hostem P. x, 777
 Subjugatur luxur et gula C. vii, 11
 Subjugavit A. pr. ii, 31
 Subjungere H. 678
 Subjungier S. ii, 586
 Subjungitur S. ii, 632
 Sublatus P. v, 237. x, 364
 Sublevit P. xii, 49
 Sublidit murmur A. 848
 Sublimat largo flamine bombum A. 845
 Sublime C. xii, 39. P. x, 697. xi, 225.
 A. 522. H. 32. Ps. 303. 347. 736.
 S. ii, 262 minaris Ps. 288
 Sublimem S. i, 425. ii, 883
 Sublimi H. 130
 Sublimibus P. xi, 217
 Sublimior S. ii, 713
 Sublimis C. xii, 171. H. 111. Ps. 138
 Dei P. ii, 495 gradu P. ii, 39
 Sublustri S. i, 865
 Subnixa (sing.) H. 424. Ps. 868. S. i,
 367
 Subnixus C. iv, 6. H. 73 nube P. iv, 10
 Subnotanda (sing.) P. ii, 132
 Subridens P. vi, 48. Ps. 166
 Subsellia P. x, 61. S. i, 609
 Subsidio C. v, 107 dextræ tunc P. vii, 64
 Subsidium S. ii. pr. 29
 Subsistat A. 244. S. ii, 235
 Subsistente Pa. 661
 Subsistere S. i, 604
 Subsistit ab æterno A. pr. i, 3
 Substantia (nom.) A. 273. 783. H. 78.
 Ps. 909. S. ii, 212. 239 (abl.) omni
 carentem C. vii, 40
 Substantiæ (sing.) P. x, 477
 Substantiam H. pr. 44
 Substitit C. vii, 100. S. i. pr. 79
 Substrinxit A. 671
 Substrata (sing.) P. vii, 48
 Substructa (plur.) A. 753
 Subtactam H. 174
 Subtegmine Ps. 674
 Subterna nocte H. 923
 Subternis S. i, 392
 Subterranea (plur.) P. xi, 167
 Subtexeret H. 729
 Subtile ingenium H. 546
 Subtrahat C. xii, 107. P. ii, 296
 Subtrahit S. ii, 829
 Subtrahite A. 137
 Subtraho P. x, 97
 Subtrahunt P. i, 79
 Subtus P. v, 520
 Subvectam S. i, 61
 Subvehat A. 233

- Subvehuntur P. i, 90
 Subverso H. 307
 Subvolabit P. x, 533
 Suburbanos P. xi, 42
 Suburram P. xi, 45
 Succedet P. x, 1103
 Succendat S. ii, 382
 Succenditur Pa. 150
 Succensi (sing.) A. 137. S. i. pr. 58
 Successibus P. x, 139. S. i, 286. ii, 618 dextris ntor P. ix, 105
 Successit S. i, 84
 Successor C. xii, 98. P. ii, 79. Pa. 806. S. ii, 281. 1122
 Successu H. 441. S. i, 123
 Successum P. iv, 149
 Successus (plur.) S. ii, 563
 Succci (sing.) H. 232
 Succina P. iii, 21
 Succincta (sing.) Pa. 42. S. i, 366 ferro pestis P. i, 43
 Succisa (sing.) S. ii, 1010
 Succo C. x, 104. H. 114. S. ii, 1026
 Succubam P. x, 192
 Succubuit Pa. 299. 539
 Succulentis obtutibus P. x, 433
 Succulentos furores H. pr. 58
 Succum C. v, 18. A. 696. H. 367. S. ii, 219. 961 papillæ C. vii, 165
 Succumbere Pa. 293. S. ii, 103. 705 pœnæ A. 900
 Succumbit S. i, 168. ii, 323
 Succurrit Pa. 278
 Suda facies diei Pa. 638
 Sudans C. xi, 75
 Sudare Pa. 804. S. ii, 924
 Sudaret S. ii, 545
 Sudat C. iii, 72
 Sudata (plur.) Pa. 167. S. ii, 550
 Sudatum Pa. 820
 Sudatur Pa. 239
 Sudavit C. ii, 76
 Sudibus C. viii, 43. P. xi, 143. A. 59
 Sudo lumine P. ii, 384
 Sudore levi bellum gerebat S. ii, 515
 Sudoribus H. 750 tantis structam urbem H. 485
 Sudum C. vii, 80. P. vi, 128. H. 806
 Sues (sing. fem.) S. ii, 813 (plur. mas.) P. x, 649
 Sucta (sing.) S. i, 81 bello et armis virtus P. i, 23
 Suetus C. v, 89. vii, 70. ix, 52. P. x, 885. S. i, 106
 Sueverat P. ii, 512. S. ii, 1006
 Sufferre A. 472
 Sufficiat C. iii, 184
 Sufficit C. viii, 69. H. 760. Pa. 458
 Suffire A. 459
 Suffixa (sing.) A. 382 (plur.) C. v, 142
 Suffixum cruci P. x, 585
 Sufflabilis animæ A. 838
 Sufflamine Pa. 416
 Sufflaverat animam ore A. 778
 Suffoderat Pa. 258
 Suffodit H. 837
 Suffragantium P. i, 16
 Suffragia H. 562
 Suffudit H. 86
 Suffundere A. 763. Pa. 45
 Suffundit H. 132
 Suffuso Pa. 114. S. i, 231
 Suffusus S. i, 422
 Suggestam P. x, 20
 Suggere P. ix, 95
 Suggestit C. v, 18
 Suggestunt P. x, 111
 Suggesta (plur.) H. 560
 Suggillet P. x, 999
 Suilla (plur.) P. x, 918
 Suilli gregis (sing.) C. ix, 56
 Sulcant P. x, 453
 Sulcare Pa. 213
 Sulcator S. ii, 939
 Sulcis A. 356. S. ii, 198. 1023 scribitur cera P. ix, 52 sulcos intexere P. ix, 77 viscera rupta P. x, 448
 Sulcos P. iv, 119. x, 550. S. ii, 921 calami A. 596 marmorum P. iv, 194 unguularum P. v, 338
 Sulcum traxerat stella C. xii, 55
 Sulcus P. x, 1127
 Sulfure C. v, 126. H. 728. Pa. 43
 Sulfureus Pa. 95
 Sulfuris P. v, 198. A. 137
 Sumamus S. ii, 290
 Sumant H. 557
 Sumas C. iv, 67
 Sumat A. 44
 Sumens A. 170
 Sumere C. iii, 89. P. v, 154. xiii, 40. H. 289. S. i, 339. 548 cibum C. viii, 72
 Sumi P. x, 107
 Sumit C. vii, 152. ix, 62. xii, 26. P. x, 148. A. 566. Pa. 77. 152
 Summa (subst.) meritorum H. 889
 Summa (adj. sing. nom.) P. ii, 83. A. 644. H. 20. 31. Pa. 338. 609. 769. S. ii, 391 (abl.) P. xiii, 80. Pa. 410. S. i. pr. 79. 13. 15. ii, 1035 in cute Pa. 506 (plur.) P. ix, 59. x, 498. A. pr. i, 1. 301. 557. H. 24 fluctuum C. ix, 49 rerum P. x, 410
 Summæ (subst. sing.) S. ii, 210
 Summæ rationis regem A. 226
 Summam (subst.) H. 55. Pa. 583
 Summam (adj.) H. pr. 44

Summa (voc.) C. iv, 81. v, 187
Summersum D. 87
Summersus A. 666
Summi (sing.) C. vi, 77. vii, 184. xiv, 66. A. 692. 1010. Ps. 394. 548. S. i, 408
Summis P. v, 503. xi, 121. A. 536. Ps. 838. S. i, 489. 590. ii. pr. 34. 149. 398
Summissa (sing.) S. ii, 214 oculos S. i, 430
Summissum C. xii, 59
Summissus A. 598. S. ii, 265
Summittat S. ii, 390
Summittere Ps. 983. S. i, 557 colla ante A. 642 frontem A. 458 gladio caput P. xiii, 47
Summo C. xii, 81. P. vii, 21. 74. xi, 101. 157. xii, 55. A. 254. H. pr. 10. 21. 528. Ps. 692. 738. 796. ii, 118. 555 Patre A. 90. 101
Summorum S. ii, 423
Summos P. xiii, 77. A. 352. S. i, 618 Deos H. 16
Sommula (nom.) P. ii, 132
Summum P. ii, 440. xiii, 24. A. 228. H. 22. 440. S. ii, 387. 457. 880. D. 108 bonum A. 885 cœli dominum S. ii, 840 caput sæculi P. x, 167 Deum A. 188
Summus P. x, 376. 411. 609. 868. A. 255. 448. H. 575. Ps. 548. S. i, 308. ii. pr. 2. 268. 796 Deua A. 775 Pater C. iv, 68 pontifex P. x, 223 sacerdos P. x, 1011 super omnia S. i, 40
Sumserat A. 780
Sumsisse A. 699. H. 172
Sumsit P. x, 602. 740. A. 50. 505. H. 48. Ps. 226. S. ii, 41. 352
Sumta (sing.) A. 177. S. ii, 970
Sumtæ (sing.) S. i, 90
Sumtibus S. ii, 912
Sumtis C. ii, 29. iv, 70. 97
Sumto cibo C. iv, 1
Sumtuosa (plur.) P. v, 73
Sumturus A. 54
Sumunt C. ix, 99 arma C. v, 49
Suo P. vii, 37. viii, 14
Suopte S. ii, 473
Suorum P. i, 102. x, 757. xiii, 88. xiv, 82. S. i, 619
Suos C. v, 63. P. iii, 214. v, 247. vi, 118. vii, 87. x, 1087. xi, 199. A. 211. H. 404. D. 39
Supellex P. pr. 14. ii, 130. H. 207
Superaddere A. 987
Superare P. iv, 63
Superas (adj.) H. 824. D. 171
Superatis (part.) S. i, 122

Superba (sing. nom.) P. iii, 64 (abl.) P. xi, 217. xii, 6
Superbam S. ii, 560
Superbia (nom.) Ps. 178. 203
Superbis (adj.) S. i, 417
Superbit P. ii, 237. x, 149. H. 400. Ps. 190
Superbos P. ii, 5. Ps. pr. 27
Superbum P. vi, 8. Ps. 286
Superbus P. ii, 265. x, 800 murali strage Ps. 538 spoliis S. i, 124
Supercalcare ruinam Ps. 256
Supercilio P. xii, 33
Supercilium deponere Ps. 287
Supereminet Ps. 195. 737
Supercasse S. ii, 169
Superest C. viii, 11. P. iv, 161. vii, 83. Ps. 71. S. ii, 1122
Superficies S. i, 18
Superfit S. ii, 982
Superflua (sing.) S. ii, 283
Superfluas S. i. pr. 69
Superfluit P. x, 315
Superfusum A. 668 trans omnia Deus A. 810
Superi (sing.) C. iii, 93 seminis A. 165
Superimposito Ps. 266
Superingerantur C. iv, 87
Superis (Deis) A. 1060. S. i, 362
Superis (adj.) A. 749
Superna (sing. abl.) S. i, 305 (plur.) C. iv, 52. P. xiii, 86. S. ii, 260 cœli P. vi, 26
Supernæ (sing.) A. 557
Superne (adv.) C. iii, 20. P. x, 1016. xii, 39
Superni (sing.) C. vii, 90. A. 84
Supernis P. xiii, 105
Superno P. x, 13. H. 60 statu P. i, 87
Supero (adj.) C. iii, 189. A. 904. S. i, 541
Superos C. iii, 200. v, 128
Supersit P. x, 519. Ps. 576
Superstas S. i, 432
Supersternant S. ii, 300
Superstes C. 10. P. x, 539. xiii, 5. Ps. 390. D. 121 morti propriæ P. iv, 115
Superstite S. ii, 572
Superstitio A. 149. 195. 510. H. 396. S. i, 39. 198. ii, 510. 871
Superstitis P. x, 877
Supervacuam (sing. abl.) Ps. 134
Supervacuis H. 433
Supinas facies ad cælum erigit A. 501
Supinat Ps. 281
Supinata cervice P. xi, 85
Supinis P. xii, 15
Supinus P. x, 172

- Suppeditant H. 353
 Suppeditare Pa. 628
 Suppeditat C. iii, 57. S. ii, 218. 946
 Suppleat P. ix, 66
 Supplendum S. ii, 1117
 Supplex C. ix, 54. P. ii, 565. xiv, 86.
 A. 446. 609 precor C. viii, 77
 Supplicandibus C. vii, 213
 Supplicare P. x, 381 aris P. ix, 32
 Supplicat P. x, 255. S. ii, 642
 Supplicatio C. i, 83
 Supplicator P. i, 14
 Supplicem C. vii, 174. P. ii, 581
 Supplices (adj.) P. v, 546. xiv, 6
 Supplicia P. xi, 62
 Supplicii P. xi, 22
 Supplicia C. iv, 84. v, 133. P. iii, 98.
 S. ii, 476
 Supplicio solvet P. vi, 159
 Suppliciter S. i, 566. ii. pr. 28
 Supplicium P. iii, 15. vi, 68. A. 837.
 H. 374. S. ii, 186 luit A. 548
 Supplicum P. i, 20
 Supponit P. x, 1037
 Suppositus P. xi, 220
 Supra C. vi, 100. xii, 57. 92. P. x, 375
 hominem S. i, 100
 Suprema (plur.) celebrare P. iii, 182
 Supremam P. x, 812
 Supreme (voc.) Pater C. vi, 1
 Supremi (sing.) P. xiii, 54 Dei S. ii,
 100
 Supremis C. ix, 44. P. vi, 69
 Supremo C. iv, 5 spiritu P. x, 23
 Supremum P. iv, 133. S. i, 295 regimen
 A. 214 palpitat C. vii, 142
 Supremus Ps. 53 mortis exitus P. v, 528
 Surculo C. v, 117
 Surculos S. i. pr. 20
 Surculus A. 343
 Surda (sing.) A. 307. 768
 Surdis P. x, 954. H. 406. S. i, 65
 Surgat A. 1000. Ps. 814. S. ii, 29. 208
 Surge C. ix, 46
 Surgens C. v, 130. P. iv, 74
 Surgentem S. ii, 1029
 Surgere D. 183
 Surget C. ii, 75
 Surget P. iv, 34
 Surgit C. ii, 25. ix, 45. P. x, 361. 409.
 Ps. 258. D. 188 in auxilium H. 410
 mihi A. 1047
 Surgunt A. pr. ii, 7. S. ii, 73. 200
 Surrepsit A. 485
 Sorsum P. i, 83. A. 232. 1003. H. 833.
 Ps. 301. S. i, 91. D. 173 ac deorsum
 P. v, 110
 Suscepit Pa. 812
 Suscepta (sing. abl.) D. 39
 Susceptat A. 548
 Susceptos P. xi, 71
 Suscipe C. v, 166. x, 126. P. ii, 309
 Suscipiam S. ii, 725
 Suscipit P. v, 502. vii, 27. A. 1020
 H. 853
 Suscipiunt P. vii, 90
 Suscitat C. xii, 75
 Suspecta (sing. nom.) C. xii, 106
 Suspectam H. 816
 Suspectant P. vii, 31
 Suspectat S. ii, 407
 Suspende S. ii, 62
 Suspendere H. 271
 Suspendit H. 519. Ps. 283. D. 48. 92
 ictum terror C. vii, 99
 Suspendite lacrymas C. x, 118
 Suspendor P. vii, 73
 Suspendunt A. 534
 Suspensa (sing.) S. ii, 37 ab humo Ps.
 202 (plur.) S. ii, 560
 Suspensos Pa. 662
 Suspensum C. iv, 63. P. vii, 24
 Suspensus P. i, 105
 Suscepit A. 191
 Suspice A. 947
 Suspicit C. iii, 130. P. ii, 410. H. 819.
 S. i. pr. 35
 Suspicunt C. xii, 191
 Suspirans alto corde P. x, 926
 Suspirant C. ii, 44
 Suspirat Pa. 489. S. ii, 1073 ignes A.
 413
 Suspiria Pa. 35. S. i, 480 mittit ad coe-
 lum H. 380
 Sustentat A. 956. S. ii, 992
 Sustinens P. vii, 30
 Sustinere C. vii, 192
 Sustinet P. ii, 256. xi, 220. H. 520. S.
 ii, 949
 Sustinuit A. 670
 Sustulit C. xii, 127
 Susurrat lene A. 846 tale aliquid fama
 S. ii, 919
 Susurris C. ix, 66
 Susurros A. 494. S. i, 62
 Suta (plur.) C. iii, 119
 Sutile vinclum P. iv, 24
 Sutile lapillos C. vii, 158
 Sutilibus H. 269
 Sutilis hamis Pa. 675
 Suto corpore P. v, 470
 Suxisse P. x, 619
 Sycophantarum A. pr. ii, 26
 Sylla P. ix, 1
 Syllaba (nom.) Ps. pr. 3
 Syllogismos A. pr. ii, 24
 Sylva (nom.) C. ix, 113. P. xi, 145. H.
 241. 793. S. ii, 903

Sylvæ (sing.) C. viii, 26
Sylvarum D. 118
Sylvæ P. xi, 116. S. i, 303. 372
Sylvestribus S. ii, 943
Sylvestris A. 343
Sylvicolæ puellæ (sing.) S. ii, 524
Sylvia H. 103. S. ii, 874
Sylvosi (sing.) S. i. pr. 72. 159
Sylvosis anfractibus H. 144
Symbolum P. ii, 439
Symphonia (nom.) S. ii, 527
Synnas (sing. nom.) S. ii, 247
Syrmate Ps. 362
Syrribus A. 443
Syrtica (plur.) S. ii, 365
Syrrium C. xi, 67 *silentio* C. vii, 30

T.

Tabæ P. ii, 164. H. 119
Tabellæ P. ix, 47
Tabellis C. xii, 156
Tabenti S. i, 502
Tabentibus A. 817
Tabentis S. i, 16
Tabescit P. x, 525
Tabescunt nives C. vii, 207
Tabida (sing. nom.) gleba A. 765 (plur.) S. ii, 779
Tabidos P. x, 504
Tabidum C. ii, 91. P. x, 1032 *limum* C. vii, 191
Tabidus P. iv, 132 *aër* S. ii, 956
Tabifus cratis A. 891
Tabo C. x, 97. P. x, 1047. A. 759
Tabularia H. 761
Tabulas P. xi, 185. A. 328
Tabulata (plur.) P. xi, 73
Tabulis P. x, 1016. S. ii, 50. 311. 461
Taceam H. 659
Tacenda (plur.) C. vi, 76
Tacendi P. ii, 253
Tacente P. x, 399
Tacentem P. x, 914
Tacita (sing. abl.) P. ix, 45
Tacitus (sing.) Ps. 821
Tacitas P. xi, 9
Tacitis H. 391. 911. S. i, 401. 538
Tacito S. i. pr. 36
Tacitos A. 624
Tacitus A. 215
Tacta (sing.) P. xiii, 79
Tactu P. v, 400. A. 1038. H. 293. 863. Ps. 642. D. 172
Tactus (sing.) H. 303
Tacuérunt A. 438
Tacuit superstitio A. 149
Tædas A. 136. Ps. 46. S. i, 263. ii, 1073

Tædet H. 274
Tædio P. v, 355
Tænara A. 749
Tæniolis S. ii, 1105
Tagus S. ii, 604
Tale C. i, 61. P. i, 24. v, 529. x, 247. A. 82. S. ii, 737. 919
Talem P. ii, 263. 369. H. 778. Ps. 240. S. ii, 896
Talenta P. ii, 51. 309. xi, 186
Talentis P. ii, 176. xii, 48. H. 257. Ps. 579. 872 *formata victoria* S. ii, 29
Tales P. ii, 157. H. 652 *quales* C. ii, 61
Tali (adj.) C. vi, 113. 135. vii, 26. P. x, 571. H. 894. Ps. 544. 749
Talia C. pr. 28. P. v, 431. vii, 43. ix, 83. x, 16. 678. 791. 841. H. xii, 662. Ps. 253. 480. S. i, 194. 391. ii, 11. 67. 302. 403
Talibus C. vii, 171. P. iii, 96. x, 317. 298. 1046. xi, 169. Ps. 434. 564. S. i, 43. 283. 507
Talis (adj.) P. x, 444. xiv, 69. S. i, 196. ii, 1050
Tangere P. iii, 124. v, 180. xiv, 133. A. 143. 322
Tangeret portum carina P. v, 504
Tangit P. xi, 98
Tanta (sing. nom.) P. i, 16. iv, 4. v, 177. x, 484. xi, 215. A. 548. 1023. 1036. H. 184. Ps. 646. S. ii, 916. D. 62 (abl.) Ps. pr. 38. S. ii, 91 (plur.) P. x, 297. xi, 61. Ps. 696
Tantæ (sing.) P. x, 1113. xiii, 25. A. 898. S. i, 647. ii, 953. 1118
Tantam P. xiv, 88. H. 245
Tantas P. ii, 317
Tanti (sing.) C. pr. 6. vii, 109. xii, 163. P. v, 191. 275. 491. x, 225. 794. xii, 14. H. 653. Ps. 607. 824. 728. S. ii, pr. 55
Tantis P. v, 162. x, 93. 516. xi, 213. H. 485. S. ii, 618. Ps. 495
Tantus C. viii, 17. xii, 33. P. vi, 123. x, 583. A. 1028. S. ii, 334
Tarda (sing.) H. 544
Tardat H. 849. Ps. 416. S. ii, 177
Tardis P. vi, 81. S. ii, 315
Tardum S. i, 269
Tarentus S. ii, 747
Tarpeia (sing. abl.) S. i, 549 (plur.) A. 508 *sacra* P. v, 106
Tarraco P. iv, 23. vi, 1. 158
Tartara C. v, 133. xii, 92. A. 638. H. 825. 883. Ps. 90. 521. S. i, 26. 532
Tartarem (sing.) P. xiii, 52
Tartarei (sing.) H. 959 *regis* S. i, 357
Tartarcus S. i, 370

- Tartari C. i, 70. P. ii, 298
 Tartaro C. ix, 18. P. v, 200. x, 478
 Tartarum C. ix, 71. xi, 112
 Taurica sacra S. i, 396
 Tauricornem Tonantem P. x, 222
 Taurina (plur.) P. x, 918
 Tauris P. v, 416
 Taurorum P. v, 76. S. ii, 1128
 Taurus P. x, 1021. H. 859
 Tecta (subst. plur.) P. vi, 154. S. ii, 697. 831. 872
 Tecta (adj. sing.) C. v, 118. Pa. 105 (plur.) C. x, 169. P. iii, 196
 Tectam C. vii, 106
 Tecti (subst.) P. xi, 319
 Tectis (subst.) P. xi, 161. xii, 81. Pa. 810. S. i, 531
 Tectis (adj.) P. x, 394. Pa. 759 dolis H. 146
 Tecto (subst.) P. xi, 321
 Tecto (adj.) svo H. 177
 Tectorum (subst.) S. ii, 454
 Tectos C. i, 17
 Tectum (subst.) S. i, 66
 Tectum (adj.) S. i, 661. D. 111
 Tectus C. vii, 68. 189. S. ii, 926. 1056
 Tegat Pa. 611. 748
 Tege C. x, 133
 Tegens P. vi, 169
 Tegerent S. ii, 569
 Tegi C. ix, 102. P. ii, 52
 Tegimus C. viii, 29
 Tegt C. x, 62. P. iii, 177. 178. A. 489. Pa. 461. 689. 870. S. ii, 251. 646
 Tegitur P. x, 1066
 Tegmen Pa. 366
 Tegmina C. iii, 119. D. 4
 Tegmine P. v, 396. x, 762. A. 628. H. 90. Pa. 25. 246 pietatis Pa. 559 verticis P. iii, 166
 Teguntur H. 874
 Tela (subst. plur.) C. v, 77. P. x, 196. 967. H. pr. 66. 417. Pa. 47. 185. 436. 609. S. i, 399. ii, 84
 Telis (tela) H. 296
 Telis (telum) Pa. 25. 161. 204. S. ii, 761
 Tellure A. 748
 Tellurem C. xi, 65. A. 1046
 Telluri S. ii, 981
 Telluris P. v, 500. A. 1048. S. ii, 821. 781
 Tellus H. 906
 Telo Pa. 116. 488
 Telorum Pa. 129. S. ii, 560
 Telum Pa. 533. 677
 Temeraria (sing.) P. iii, 113. Pa. 254 (plur.) H. 870
 Temerarius S. ii. pr. 51
 Tembere P. xiv, 28
 Temo C. v, 147
 Temonis P. xi, 97
 Temperans C. ii, 31. vii, 172
 Temperat C. xii, 12. A. 14. H. 267. Ps. 635. S. ii, 786
 Temperet C. vi, 23. P. ii, 347. S. ii, 1018. D. 48
 Temperetur P. x, 924
 Temperies S. ii, 986
 Tempestas P. ix, 29. Pa. 668
 Tempestatis S. ii, 1012
 Tempestatum A. 662
 Tempia P. ii, 477. iii, 170. x, 425. A. 445. H. 762. S. i, 190. 222. 534. ii, 763
 Templic C. iv, 17. xii, 188. P. x, 342. Pa. 819. 912. D. 121. 124. 181
 Templics S. i, 217. 277. 292
 Templo P. ii, 164. iv, 106. xi, 31. Pa. 107. 811. S. ii, 28. 53. 259
 Templorum S. ii, 348. 540. 547. 650. 684. 855 mora P. ii, 510
 Templum C. iv, 26. P. ii, 200. iv, 83. x, 46. 292. xi, 215. A. 513. 518. 526. 633. Pa. 809. 814. 825. S. i, 120. 250. ii, 18. 244. D. 81. 83. 163 mentis S. ii, 249 pectoris S. ii, 841
 Tempora (anni) C. v, 2. x, 137. A. 261. 283. H. 34. Pa. 67. S. ii, 324. 677. 797. 1121 ponit i, 542
 Tempora (capitis) C. iii, 27. P. x, 1018. A. 493. H. 499. 966. Pa. 30. S. ii, 1105
 Tempore C. i, 66. ii, 18. P. iv, 172. vi, 113. x, 597. xiii, 44. A. pr. i, 4. 89. 103. 121. 825. H. 44. 886. S. i, 145. 529. ii, 140. 337. 343. 482. 690. 916. 994. 1077 non senescit laus illa P. i, 82
 Temporibus (anni) S. i, 242. 329
 Temporis C. pr. 6. i, 78. P. ix, 20. S. i, 513. ii, 80
 Temporum (anni) P. x, 206. 599
 Tempus C. i, 12. 26. P. i, 53. 77. ii, 137. x, 38. 596. A. 90. H. 890. S. i, 657. ii, 112. 331. D. 23. 83 est P. i, 63 erit olim cum P. vi, 157
 Temulentus S. i, 135
 Tenaces A. pr. ii, 27
 Tenaci P. xi, 103
 Tenacia Pa. 676
 Tenacibus P. i, 76. Pa. 567
 Tenax ad revertentes janua C. ix, 73
 Tendat S. ii, 166
 Tende P. x, 544
 Tendeat manus sub ictu P. x, 812
 Tendere C. v, 64. P. ii, 360. iii, 17. A. 260. 861. D. 95

- Tenderet C. iv, 52
 Tendi A. 652
 Tendit P. ii, 240. iv, 75. A. 813. S. ii, 498 ad P. vi, 9 lamina in altum P. v, 235 manus S. ii. pr. 28 nervos in viscera H. 138
 Tenditur S. i, 456
 Tenens S. i, 433
 Teneat C. xii, 96. -P. xi, 152 modum C. iii, 179
 Tenebant Pa. pr. 25. S. i, 535
 Tenebat D. 50
 Tenebo P. ii, 337. H. 343
 Tenebræ C. ii, 1. vi, 184. Pa. 908. P. vi, 30
 Tenebrarum C. i, 43. A. 748
 Tenebras C. v, 129. P. iv, 67. x, 1107. xiii, 26. xiv, 80. 95. A. 678. H. 476. 504. 844. S. i, 577
 Tenebris C. i, 17. 38. ii, 22. 86. ix, 34. 77. P. i, 60. ii, 382. iii, 66. v, 242. x, 473. 591. A. pr. ii, 41. 630. H. 154. 175. S. i, 444. 473. ii. pr. 53 mortis C. xii, 164 sæculi P. v, 5
 Tenebrosa (sing. abl.) S. i, 293. ii, 703 (plur.) P. iii, 53. S. ii, 128
 Tenebrosam A. 690
 Tenebrosus H. 515. S. ii, 872
 Tenebroso corde A. 127
 Tenebrosus Pa. 93 genus P. x, 378
 Tenebrosus mos S. ii, 244
 Tenemus P. ii, 457
 Tenenda (sing. abl.) S. i, 458
 Tenendis P. i, 5. A. 772
 Tenent S. ii, 146. 635
 Tenentes urbis regimen P. iv, 175
 Tener C. xii, 130. P. ix, 67. xiv, 71. A. 566. 614. Pa. 862. S. i, 199
 Tenera (sing. abl.) Pa. 789 (plur.) Ps. 517
 Teneras Ps. 446
 Tenere C. vi, 71. P. xiii, 31
 Teneret S. ii, 589
 Teneri (adj. sing.) S. ii, 979
 Teneri (verb. infin.) A. 611. Pa. 343. 662. S. ii, 70
 Teneria (adj.) H. 283. 854 annis Ps. 199 nimium moribus P. iii, 24
 Tenero Ps. 559. S. ii, 960 (in flore) juventute P. iii, 109
 Teneros A. 645. Ps. 123
 Tenerum C. iii, 70. P. ix, 35. x, 699. A. 848. H. 91. 283. 304. Pa. 239. 329. 886. S. ii, 327. 380. 1095
 Tenet C. iv, 6. P. ii, 124. iv, 171. x, 598. xii, 31. xiii, 99. A. 913. S. i, 328. 602. D. 27. 42
 Tenetis S. ii, 469
 Tenetur S. ii, 1071
 Tenorem A. 832
 Tenta (plur.) C. iii, 175
 Tentare Ps. 485. 497. S. i, 510 *idem* S. ii, 762
 Tentas S. ii, 384
 Tentat C. ii, 34. iv, 79. x, 607. A. pr. ii, 87. Pa. 45. S. i, 6
 Tentata (sing.) P. xiv, 15
 Tentava S. ii, 506. 695
 Tentemus P. x, 876
 Tentis C. viii, 72. Pa. 96
 Tentet S. i, 639. ii, 99
 Tentoria A. 329. Pa. 374. 645. 743. S. ii, 543. D. 41
 Tenuabit C. x, 104
 Tenuat P. iv, 131
 Tenuis S. ii, 1018
 Tenuem H. 533. 848. Pa. 693. S. ii, 926. 981
 Tenuemus artus C. viii, 54
 Tenuis (adj.) C. v, 115. A. 144. 954. 1019. Pa. 603. S. i, 96. ii, 175. 529. 957. 1057
 Tenui C. iii, 74. 172. P. iv, 90. vi, 95. x, 704. 987. xiii, 29. A. 523. 748. H. 533. Pa. 188. 245. 507. 678. S. i, 436. 446. ii, 140 gusta C. iv, 59
 Tenuis P. v, 307. x, 815. xi, 157. A. 842. 868 aura S. ii, 801 natura P. x, 948
 Tenuit P. iv, 129. S. i, 213
 Tenuis aure S. ii, 729 crate P. iii, 148 fundo xiii, 85 tactu Ps. 692
 Tepefacta (sing. noun.) virtus Pa. 237
 Tepefactum Ps. 900
 Tepens glacies P. iii, 294
 Tepentes prunas P. ii, 341 tædas A. 136
 Tepenti A. 467. S. ii, 976
 Tepentia Pa. 318
 Tepescat H. 965 scintilla mentis C. vii, 19
 Tepescere C. ix, 101. S. ii, 1084
 Tepescit ore altar, saxum pectore P. ix, 100
 Tepidi (sing.) S. ii, 606
 Tepidum A. 839
 Tepor S. i. pr. 78
 Ter C. i, 51. ix, 59. xii, 177. S. i, 364 o terque quaterque et septies beatus P. ii, 529 centum D. 69 quinque ID. 93 senis P. iv, 145 senes Ps. pr. 22
 Terant P. x, 650
 Terat C. iii, 128. S. ii, 844
 Teratur Ps. 249
 Tercentum A. 453. S. i, 606. ii, 572
 Terdenis S. ii, 714

- Terebrant aream P. x, 1018
 Terebrato P. xi, 166
 Terens S. i, 439. D. 138
 Teres (adj.) P. xii, 21
 Teretem C. v, 20. Ps. 187
 Teretes H. 873
 Tereti S. i, 313
 Terga P. vii, 47. ix, 43. 103. x, 116. xi, 97. H. 436. 844. Ps. pr. 23. 192. 651. S. i, 128. 363. ii, 59. 559 æquoris P. v, 477 dare S. ii, 743
 Terge C. viii, 25
 Tergeminos P. vi, 33
 Tergo P. v, 200
 Tergum C. vii, 195. P. vi, 104. x, 70. 699. A. 654. H. 738. 748. D. 163 dat amor Pa. 436 freti S. ii, pr. 43
 Terit S. i, 582
 Teritis S. ii, 879
 Terminandum P. x, 542
 Terminos C. i, 33
 Terminus C. pr. 4. S. ii, 995. 1008
 Terna (plur.) A. 997
 Ternis C. vii, 121
 Terra (nom.) C. ix, 8. 14. P. i, 4. viii, 13. xiii, 1. A. 693. H. 386. S. i, 442 (voc.) C. x, 125 (abl.) S. ii, 578. 823
 Terro (sing.) C. ii, 5. x, 62. A. 564. 1028. H. pr. 28. S. ii, pr. 25
 Terram P. ii, 535. x, 369. 537. A. 676. H. pr. 50. 51. 116. S. i, 318
 Terrarum P. ii, 431. vi, 147. A. 540. H. vi, 551. Ps. 495. S. ii, 987
 Terras P. i, 11. A. 29. 163. H. 108. 250. S. ii, 339. 1020
 Terrea (sing. nom.) virtus H. 513 voluntas C. x, 25 (abl.) compage textum vasculum (corpus) P. v, 302 (plur.) C. xii, 90. A. 506. Ps. 771
 Terreant P. vii, 43
 Terrearis P. x, 521
 Terreat P. vi, 24
 Terreis membris C. vii, 194
 Terrena (sing.) S. i, 280 (plur.) P. xiv, 114. Ps. 68. 308. D. 6
 Terrenas S. ii, 124
 Terreni (sing.) A. 161. 1008. Ps. 880
 Terrenis H. 62. S. i, 622. ii, 824 oculis A. 46
 Terreno H. 194
 Terrenum S. i, 591
 Terrens H. 12
 Terrestre S. i, 169
 Terrestri C. xii, 8
 Terrestria H. 385
 Terrestribus S. i, 617
 Terret P. x, 171. 302. S. i, pr. 33. 614
 Terribilem H. 949
 Terribiles H. 448
 Terribilis casside H. 411
 Terrificas H. 420
 Terrifici (sing.) S. i, 379
 Terrigenas (sing.) S. i, 189
 Terrigenas Ps. 816
 Terrigenis P. xiv, 82
 Terrigenum P. xiii, 37
 Terris C. iv, 55. v, 131. vii, 55. xi, 8. 106. xii, 7. P. i, 3. 19. iv, 90. 114. x, 253. 374. xiii, 15. 100. A. 117. S. i, 282. ii, 65. 597. 633. 1062. D. 18. 176
 Territa (sing.) C. iii, 157. A. 475. S. i, pr. 47
 Territat Ps. 297. S. ii, 894
 Territis P. x, 276
 Territus P. v, 309. x, 915
 Terror C. vii, 99. viii, 67. P. x, 286. Pa. 633. S. i, 196
 Terrore P. xi, 111. A. 420. S. ii, 639
 Terruimus C. pr. 18
 Terruit P. i, 22. iii, 14
 Terrulente (adv.) P. x, 378
 Terrulentis H. pr. 5
 Terrulentum P. ii, 195
 Tarsis P. i, 14
 Terso Pa. 809
 Tertia (sing.) A. 380. 531
 Tertie (sing.) C. vii, 126
 Tertio C. ix, 98
 Testa (sing.) P. x, 702
 Testamenta H. 122
 Testamur H. 27
 Testantur C. xii, 182. S. i, 249
 Testarum P. v, 257. 322
 Testata (sing.) A. 10
 Testator C. xii, 87
 Testatur P. ii, 74. D. 120
 Teste C. ii, 27. P. x, 655. A. 219. 002. S. ii, 174
 Testem P. x, 133 Dei P. ii, 506
 Testes P. v, 59. viii, 9. D. 59
 Testeum fragmen P. v, 553
 Testibus C. xii, 85. P. i, 21. 22. iv, 51. S. ii, 1106
 Testificatus H. 841
 Testis C. ii, 109. P. v, 11. 196. xii, 9. A. 970. H. 523. S. i, 482 veritatis P. x, 9 orbis est C. ix, 8
 Testor P. x, 996
 sub Testudine oris torta vox P. x, 932
 Testudo A. 388
 Testula C. v, 17
 Testularum P. v, 278
 Tetendit C. vii, 58 apimum per vota A. 86 animos in regna Ps. 401
 Teter P. x, 861
 Teterrima (plur.) S. i, 520

- Teterrimi (plur.) P. x, 451
 Teterrimus S. i, 38
 Tetigisse C. iii, 177
 Tetra (plur.) P. iv, 119. A. 1084. S. ii, 384
 Tetram C. ii, 69
 Tetrarches C. vi, 69
 Tetras A. 822
 Tetris P. ii, 475
 Tetrius P. ii, 285 omnium malorum P. xiv, 110
 Tetro Ps. 45. 901. S. i, 294
 Tetrum H. 565 flagrat C. iv, 22
 Texant P. xi, 163
 Texat Ps. 768. 913. S. ii, 298
 Texebat P. x, 847. S. i, 75
 Texens A. 986 sæcula sæculis C. v, 104
 Texentem H. 296
 Texerat Ps. 180. 265. S. i, 437. D. 95
 Texere C. iii, 29. P. x, 944
 Texerit A. 333
 Texerunt S. ii, 719
 Textaset Ps. 504
 Textit A. 154. 202. H. 71
 Textitur S. ii, 617
 Texta (sing.) A. 917. H. 273 (plur.) C. iii, 47. x, 16. P. i, 6. x, 1029. H. 329. Ps. 127. 674 certa P. iii, 209 spinea A. 66
 Textiles setas C. vii, 152
 Textilis candor P. i, 89
 Textis Ps. 189. 851 orbitis A. pr. ii, 10
 Textu P. x, 127
 Textum (adj.) P. v, 302 funale P. v, 469
 Textura (nom.) A. 1017
 Textas (adj.) S. i, 487
 Texuit A. 521. S. ii, 997
 Texunt P. x, 1016. A. 59. H. 870. S. ii, 1029
 Thalami (sing.) A. 568. S. i, 252
 Thalamis H. 781. S. ii, 1079 proxima P. iii, 110
 Thalamo C. iii, 143
 Thalamum Ps. 60. S. i, 857
 Tharsos C. vii, 105
 Thascius P. xlii, 88. 93
 Theatra H. 762
 Theatrali H. 311
 Theatris P. x, 320
 Thebanus S. i, 122
 Thebas S. ii, 495
 Thermis S. ii, 445
 Theauris H. 953
 Thesauros P. ii, 85
 Thesaurus C. xii, 70. Ps. 528
 Thessala carmina A. 477
 Thessalarum P. x, 869
 Thessalicae (sing.) S. i, 89
 Thoraca H. 424. Ps. 126
 Thoris H. 782. S. ii, 1072
 Thoro dicata membra P. iii, 18
 Thoros Ps. 331. S. ii, 173 lacertorum P. v, 124
 Thorum P. v, 335. H. 621. Ps. 62. S. i, 474
 Thrax C. xii, 303
 Throni C. vii, 37
 Throno P. i, 68. A. 196. H. pr. 10
 Thronum P. v, 548. A. 102
 Thulæ (sing.) H. 582
 Thura P. iii, 29. S. i, 222
 Thure P. v, 50. x, 261. A. 187. S. i, 151. 353
 Thuribulis P. iii, 130. A. 479
 Thurifero de grege A. 292
 Thuris C. xii, 71. P. iii, 123. x, 362. A. 631. D. 106
 Thus C. xii, 64. P. x, 917. A. 646
 Thymo C. iii, 74
 Thyrsigeri (sing.) S. ii, 857
 Tiaras A. 145
 Tiberina (sing.) P. xii, 7 (plur.) S. i, 483 per ostia P. xi, 40
 Tibia musica (nom.) A. 843
 Tibricolas P. xi, 74
 Tibris P. xii, 29. S. ii, 870. 937
 Tigillis S. ii, 455
 Tigridis C. iii, 170
 Timeam S. ii. pr. 55
 Timebam P. ix, 102
 Timendus C. vi, 91
 Timere C. i, 40. P. ii, 353
 Timeret P. vi, 129. xii, 40
 Timet P. iv, 6. Ps. 471
 Timor P. vi, 19. x, 903. S. ii, 736
 Timorem P. x, 358. xiv, 106
 Timoris P. xiii, 20
 Timuere A. 626
 Tincta (sing.) A. 762. 911 (plur.) C. vii, 74. H. 418. S. i, 502
 Tinctas H. 232
 Tinctis Ps. 881. D. 120 sapere poculis C. ix, 30
 Tinctos C. ii, 64
 Tinctum C. v, 156. S. i, 636. D. 120 criminibus P. xiii, 58
 Tinctus P. i, 7 aromate xiv, 72
 Tineis Ps. 600
 Tingant P. ix, 40
 Tingat C. viii, 27. P. vii, 18
 Tingere P. xi, 44. S. ii. pr. 34
 Tingeret P. v, 479
 Tinget C. x, 100
 Tingi S. ii, 1123
 Tingis C. ii, 70
 Tingis (subst.) P. iv, 45
 Tingit P. x, 500. xii, 39. H. pr. 17. Ps. 402
 Tingueret vestigio P. vii, 62
 Tingtunt P. v, 342. S. ii, 978

- Tinnitum Ps. 141
 Tinnitus (plur.) S. ii, 860
 Tinxerit P. iv, 158
 Tinxit D. 3
 Tirones Ps. 236
 Titubant S. ii, 904
 Titubante P. x, 988 fide A. 582
 Titubanti voce A. 741
 Titubare A. 876
 Titubasse S. ii, 362
 Titubat Ps. 757. S. ii, 319
 Titubaverit A. 876
 Titubet P. xiii, 68 fides P. vii, 44
 Tituli (plur.) S. i, 249
 Titulis Ps. 208. 840. S. i, 265. 595
 Titulo H. 755. S. i, 183 virgineo P. iii, 10
 Titulos P. xi, 3
 Titulum C. x, 171. P. iv, 141. v, 392. xii, 45. A. 223. S. i, 406. 495
 Titulus P. vii, 76. A. 883
 Titus A. 538. S. i, 279
 Tobias C. x, 69
 Toga (nom.) C. pr. 8. Ps. 821 (abl.) S. i, 547
 Togæ (sing.) P. ii, 419. S. i, 624
 Togam P. x, 1015
 Togas S. i, 8
 Togatæ (sing.) P. iv, 75 genti S. i, 35 urbi P. xii, 56 urbis P. ii, 10
 Togatos P. x, 155. S. ii, 698
 Togatus C. ii, 39. S. i, 539
 Tolerabile est S. i, 854
 Tolerando Ps. 159
 Tolerare P. iii, 42. x, 92. Ps. 445. S. i, 311
 Tolerasse H. 464
 Toleraverit C. x, 88
 Tollant P. x, 697
 Tollas S. i, 425
 Tollat P. xi, 65
 Tolle A. 646. 968
 Tollere C. xii, 148. P. xiv, 118
 Tolli S. ii, 1115
 Tollite C. xii, 2
 Tollito Ps. 618
 Tollitur C. xii, 136. P. ii, 181. x, 364. xi, 226. A. 536
 Tollunt P. xiv, 50. S. i, 221 animos in vota Ps. 307
 Tonante H. 670
 Tonantem tauricornem P. x, 222
 Tonantis C. vi, 81. xii, 83. P. vi, 98. x, 277. A. 171. H. 277. Ps. 640
 Tonantum flammaram C. vii, 95
 Topazon Ps. 861
 Toreumata Ps. 870
 Tori (sing.) C. iii, 143. P. ii, 303. S. i, 161 aurea pompa P. iii, 111 geniale jus P. xiii, 24
 Tormenta C. x, 107. P. ii, 347. v, 61. 296. ix, 68. x, 173. 1090. H. 837. S. i, 533. ii, 189. 209
 Tormentis P. vi, 161. x, 120
 Tormentum A. 896
 Torpebat S. i. pr. 23
 Torpens S. ii, 142
 Torqueat P. x, 482
 Torqueatur P. x, 795
 Torquens P. ii, 504 lumina cruda P. i, 101 insana P. v, 203
 Torquent P. x, 495
 Torquentibus spiris H. 201
 Torquere P. x, 1099. S. i, 331
 Torqueri P. x, 555
 Torques (subst. plur.) P. i, 65
 Torquet P. i, 107. x, 70
 Torquetur A. 402
 Torrens P. ii, 193. xi, 116
 Torrentibus H. 242
 Torres P. x, 863
 Torretur S. ii, 1027
 Torruisset P. x, 759
 Tornit H. 740. Ps. 298
 Torta (sing. nom.) S. ii, 1985 cupressus A. 468 sub oris testudine vox P. x, 922 (abl.) vertigine A. 202
 Tortas (sing.) H. 811
 Tortas pedicas H. 137
 Tortiles ventris Meandros C. vii, 124
 Tortia P. vii, 67 crinibus Ps. 183 erroribus A. pr. ii, 8
 Torto Ps. 324
 Tortor P. i, 47. 81. 108. iii, 91. iv, 121. ix, 59. x, 7. 138. 1101. xi, 63
 Tortore P. v, 6. 132
 Tortorem P. x, 75
 Tortores P. ii, 358
 Tortoribus P. xi, 59
 Tortos H. 226
 Tortuose (voc.) serpens C. vi, 141
 Tortus P. v, 132
 Torva (sing. nom.) P. x, 719 (voc.) P. iii, 103 (abl.) fronte P. x, 1021
 Torvam Ps. 551
 Tota (sing. nom.) C. ii, 101. P. ii, 129. iv, 200. S. ii, 168. 405
 Totam C. ii, 58. P. iv, 197
 Totis P. iv, 71 medullis C. vi, 15
 Toto P. v, 333. x, 617. xi, 149. A. 278. H. 303. 402. 415. Ps. 468. 842
 Totos P. ix, 11. H. 861
 Totum P. v, 261. A. 779. 780. H. 673. Ps. 217. S. ii, 914. 1074
 Totus P. x, 1040. A. 278. 638. 705. 779. 1066. Ps. 450. S. ii, 107 ab ipso est A. 779
 Trabeas S. i, 349
 Trabes (plur.) S. ii, 454
 Trabibus P. xi, 220. xii, 49

- Tracta* (sing.) de Virginis materies A. 166
Tractabat A. 466
Tractabile S. ii, 887
Tractandæ (sing.) S. ii. pt. 69
Tractandis S. ii, 26
Tractare P. ii, 322
Tractarunt A. 81
Tractasse S. ii, 417
Tractat P. x, 899
Tractatus (adj.) A. 1037
Tracti (sing.) P. xi, 126
Tractibus C. iii, 153
Tractim P. x, 453. A. 273
Tractis S. i, 409
Tractu S. i, 323. ii, 929
Tractum (adj.) P. ii, 246 sine fine carmen S. i, 668
Tractus (subst. plur.) P. xi, 223. A. 616
catenarum P. xi, 66
Tradat Ps. 723
Tradere P. v, 887. Ps. 386
Traderet C. xii, 156
Tradidit P. i, 3. H. 123. S. ii, 669
Tradit H. 157. Ps. 788
Tradita (sing.) P. ix, 19. A. 863. S. i, 242 est H. 181
Traditum P. x, 416
Traditur P. x, 637. 881. A. 268. S. i, 90. D. 39
Trado C. x, 140
Traduce (abl.) A. 915
Tradunt C. vii, 29. S. ii, 299
Traduxit S. ii, 502
Tragicus S. ii, 646
Tragœdiæ (sing.) P. x, 1118
Traham P. vii, 75 vim gladii pectus adimam P. xiv, 78
Trabat A. 822. H. 212. Ps. 612 in præceps H. 950
Trahēbat P. ii, 152. vi, 17
Trahenda (plur.) S. ii; 160
Trahens A. 847
Trahente Ps. 81
Traheret S. i, 526
Trahetur P. iv, 177
Trahi H. 505. Ps. 897. S. ii; 992
Trahimus noctem festis conciliis C. v, 137
Trahis P. x, 462. S. ii, 758
Trahit P. x, 75. xii, 41. A. pr. ii, 42. 696. S. ii, 889. 890 hiores P. x, 510
Trahitur P. xi, 100
Trahunt C. iii, 47. iv, 83
Trahuntur Ps. 440
Trajanus S. i, 278
Trajectam Ps. 294
Trajector nebulae ignis H. 876
Trajectus D. 165
Tramite P. v, 369. xi, 35. xiv, 99. H. 792. S. i, 310. 337
Tramitem A. pr. ii, 12 lucis C. xi, 4
Tramites curvos viarum C. vii, 48
Tramitibus S. ii, 844
Tranquilla (sing.) S. ii, 593
Tranquillo A. 652
Trans P. ii, 539. 540 omnia superfluous Deus A. 810
Transadigit H. 883
Transalpina (plur.) S. ii, 694
Transcendent H. 238. 486
Transcurrere S. i, 101
Transcurrit A. 144. H. 534
Transcursu H. 543
Transeunt P. x, 142
Transfer P. x, 1139
Transferat P. x, 350
Transfert S. ii, 1083 virtutem in corpora A. pr. i, 12
Transferitur S. i, 524
Transfigens Ps. 718
Transfigit C. xii, 109. Ps. 50
Transformat sese in Ps. 552
Transfugio (subst.) S. ii, 504
Transfugit Ps. 225
Transfundi A. 916
Transgressa (sing.) A. 908
Transibat Ps. 241
Transilium P. xiv, 79
Transiit H. 243
Transiliunt P. xi, 118. H. 377
Transire P. x, 604. S. i, 147
Transisse in leges tuas S. i, 589
Transit C. vii, 120. P. xi, 100. xii, 29. A. 263 vias fati S. ii, 480 montes oppositos lumine H. 881 propositum fas H. 709 pulmonem vulnere Ps. 154
Transitu C. xii, 166
Transitum A. pr. ii, 43
Transitus C. v, 87
Transmigratio H. 448
Transmissa (sing.) C. vii, 116
Transmissis S. i, 467
Transmittere Ps. 678. S. i, 323
Transmittit H. 879
Transnare S. ii. pr. 7
Transliverina sacra P. xii, 63
Transtra S. ii, 792
Transtis S. i, 117
Transulit A. 165. S. i, 158. ii, 269
Transversis P. x, 454
Transvolans impune linguam C. vii, 117
Transvolare P. xiii, 44
Transvolat H. 889. 836
Transvolerentur C. xi, 30
Traxerant P. x, 797
Traxerat H. 742 sulcum stella C. xii, 55
Traxerint H. pr. 13
Traxerunt A. 1033. S. i, 243
Traxit C. ii, 96. x, 24. A. 766. H. 115.

197. S. i, 82, 480, ii, 397 *gemito querelam* P. x, 927
Trecenta P. x, 144
Trecenti P. xiii, 83. Pa. pr. 57
Trecentos Pa. pr. 22
Tremant P. x, 278
Tremefacta (sing.) C. iii, 78. A. 501 (plur.) S. ii, 739
Tremefecit P. iv, 92, vi, 93
Tremendas C. vi, 56
Tremendi (sing.) C. vii, 37
Tremendo A. 328
Tremendum S. i, 450 *perfidis regnum* P. v, 88
Tremens P. vi, 111 *metu mortis* P. x, 819
Trementes P. v, 555. H. 441
Tremeret S. ii, 376
Tremi C. iii, 92. A. 486 *dolorem* A. 100
Tremor (subst.) P. xi, 112
Tremulis S. ii, 641
Tremunt C. iv, 48. xii, 85. P. v, 296, x, 465 *fratres catastæ* P. vi, 38
Trepida (plur.) Pa. 699
Trepidam Pa. 589
Trepidans A. 617. S. ii, 705
Trepidante Pa. 63, 432
Trepidantibus P. vi, 102
Trepidare P. x, 861. xiii, 74. Pa. 624
Trepidus (adj.) A. 406
Trepidat C. iii, 156. P. xiv, 44
Trepidatio Pa. 248
Trepidant P. xi, 84
Trepidus Pa. 447
Trepido (verb.) H. 985
Trepidus P. iii, 12. vii, 88
Trepidum A. 300. S. i, 603
Trepidus P. vii, 68. S. ii, pr. 23
Tres P. iv, 20. A. 182. 244 *hyemes quater attigerat* (duodecim) P. iii, 12
Tria A. pr. i, 1. 248. H. 75
Tribu P. v, 36
Tribuerunt S. ii, 492
Tribuis C. v, 151
Tribuit C. vi, 98. P. iv, 127. viii, 12. Pa. 86. S. i, 530. ii, 110
Tributi (plur.) S. ii, 984
Tribulibus C. xii, 175
Tribunal C. vi, 98. ix, 104. P. ii, 500. iii, 64. v, 224. vi, 32. x, 144. 916. xi, 77. 225. Pa. 730. 736. S. i, 623
Tribuni (plur.) P. i, 64
Tribuno S. ii, 421
Tribuo S. ii, 222
Tribus (subst. sing.) Pa. 382. 542 (plur.) C. xii, 191
Tribus (adj. tres) C. viii, 10. P. ii, 141. iv, 21. 49. vi, 145. A. 244. H. 78 *atque novem* P. iii, 11
Tribuunt S. ii, 26. 455
Tridenti S. ii, 1109
Tridui (gen.) P. ii, 137
Triduum P. ii, 28
Triforme P. vi, 142
Triformis Pa. pr. 45
Trilicem thoraca Pa. 125
Trilingue caput H. 587
Trilinguis colla C. iii, 128
Trina (sing. nom.) Pa. 633. S. ii, 48 *pietas* C. iii, 20 *rerum machina* C. ix, 14 (abl.) H. 72
Trinacrius S. ii, 302
Trinam C. xii, 67
Trinis Pa. 843
Trinitas P. vi, 6. Pa. pr. 45
Trinitatis C. vi, 5. Pa. pr. 68
Trino P. vi, 6
Trinum Pa. 849 *specimen* A. pr. i, 1
Trionibus C. v, 146
Trionum S. i, 331
Tripectis versiculis A. 381
Triplex P. vi, 142. A. 363. H. 72. Pa. 831
Triplice A. 383 *concentu* A. 152
Triplcem A. 30
Triplici C. v, 163. H. 494
Tripodas A. 439
Triptolemi S. ii, 917
Tri Pa. 832
Triste C. ii, 42. v, 80. P. i, 49. x, 198. 501. xiv, 107. A. 896. H. 326. Pa. 344. 576. 603. S. i, pr. 66. 444. ii, 292. 1115 *canit tuba* C. v, 50
Tristem P. x, 688. A. 877. S. ii, 914
Tristes A. 69. S. i, 415
Tristi C. x, 97. P. x, 719. H. 111. Pa. 91. 690
Tristia C. iii, 125. ix, 78. P. ix, 25. A. 749. Pa. 149. 429. S. i, 385. ii, 673. 899
Tristibus C. v, 131. ix, 37. H. 577
Tristificis S. ii, 573
Tristifico lacu C. v, 98 *tyranno* iv, 76
Tristificos D. 50
Tristior P. iv, 83
Tristoria P. x, 263
Tristia C. iii, 159. xii, 21. P. ii, 568. x, 576. H. 129. 428. 902. S. i, pr. 34. 518. ii, 884
Tristium P. v, 100
Tristius S. i, 479
Trisulco sermone H. 203
Trita (sing.) C. vii, 209. P. xi, 102
Tritas longo servitio municas S. ii, 733
Triticam H. 219
Triticeos S. ii, 938
Tritonia (sing.) S. ii, 573
Triverit A. 605

- Triviae S. i, 369. ii, 53
 Triviti S. i, 208
 Trium P. vi, 109
 Triumphalem C. ix, 83 currum S. ii, 730 diem P. v, 2
 Triumphales H. 436
 Triumphali vultu S. i, 411
 Triumphans C. x, 158. P. xiii, 95. xiv, 52
 Triumphantis S. ii, 356
 Triumphas ritum barbarum P. ii, 4
 Triumphat A. 549. H. pr. 63 victos ditione H. 409
 Triumphator S. i, 539
 Triumphet C. vii, 200
 Triumphi (sing.) P. xii, 3. Pa. pr. 34. S. i, 140. 230
 Triumphis P. x, 417. 778. S. ii, 347. 488. 618
 Triumpho (subst.) P. v, 543. Ps. 252
 Triumphorum S. ii, 580
 Triumphos P. iv, 159. x, 279. 745. H. 148. S. i, 289
 Triumphum P. iv, 78. Ps. 529. 669
 Triumphus Pa. pr. 24
 Triumvir S. ii, 427
 Trochæos P. pr. 8
 Troia Roma (nom.) P. xi, 6
 Troicus error P. ii, 445
 Tropæa P. iii, 138. S. i, 540. ii, 355
 Tropæis P. xii, 8
 Tropæum C. vi, 104. ix, 83. P. iv, 154. Pa. 134 gloriæ P. v, 399
 Tros S. i, 233
 Trucem P. x, 71. xiv, 67
 Truces C. iii, 163. P. ii, 357. x, 817. H. 222. S. ii, 297
 Truci C. iv, 86. Pa. 236 vultu Pa. 166
 Tracis P. v, 403. vi, 32. S. i. pr. 45. 406
 Traculentum H. 947
 Traculentus P. v, 260
 Trudens Ps. 885
 Trudere P. xiv, 25
 Trudi P. x, 1107
 Truditor in antrum lugubre P. v, 238
 Trulla (nom.) P. x, 299
 Truncare P. x, 877
 Truncas (adj.) manus P. xi, 139
 Truncata (plur.) S. ii, 51
 Truncati (sing.) Pa. 145
 Truncavit A. 1073
 Trunco (subst.) S. ii, 560
 Trunco (adj.) P. ii, 150
 Truncus (subst.) A. 341
 Trux P. xiv, 21
 Tuba (nom.) C. iii, 81. A. 386
 Tubæ (plur.) S. ii, 712
 Tubam P. x, 1105. S. ii, 68
 Tubarum H. 918
 Tubas A. 148
 Tuenda (sing. abl.) Ps. 9. S. ii, 819 (plur.) C. vi, 75
 Tuendo A. 11
 Tuentem S. ii, 262
 Tuentibus H. 877. S. ii, 624
 Tueri P. x, 60. xiii, 75
 Tulerant gressum C. v, 41
 Tulere P. viii, 4
 Tulerint C. x, 147
 Tuleris C. viii, 6
 Tulerit C. pr. 45. P. iv, 155. H. 234
 Tulero H. 330
 Tulisse P. xi, 21
 Tulisset P. i, 54
 Tulisti palmam P. v, 539
 Tulit C. xi, 41. P. iii, 7. v, 94. xiii, 1. Pa. 715. S. ii, 962 commune discrimen P. v, 574 ferrum in P. ii, 504 palmam P. v, 384
 Tullius S. i, 635
 Tullus S. i, 193
 Tumbas P. xi, 9
 Tumefacta (plur.) Pa. 286
 Tumens Pa. 118 grande H. 169 vitis S. ii, 329
 Tumentem A. 1015
 Tumentis P. x, 866
 Tumentium honorum P. xiv, 101
 Tumes P. x, 171
 Tumescat S. ii, 154
 Tumescit P. ii, 133. x, 508. Pa. 193
 Tumetis P. x, 145
 Tumidas S. ii, 38
 Tumidis C. v, 56. P. xi, 72
 Tumido Pa. 182
 Tumidum A. 845. S. ii. pr. 43
 Tumor P. i, 114
 Tumorem H. 196
 Tumuit Pa. 887. S. ii, 1079
 Tumulatur A. 1049
 Tumuli (sing.) P. xii, 37. A. 752
 Tumulis C. iii, 193. x, 42. P. iv, 198. xi, 3. A. 781. H. 661. S. ii, 200. 839. D. 160
 Tumulo (subst.) P. iii, 186. iv, 95. v, 511. ix, 5. xi, 151. A. 635. 1050. H. 922
 Tumulorum S. i, 517
 Tumulos P. ii, 52
 Tumulosus D. 154
 Tumulto Pa. 706
 Tumultus (plur.) P. x, 24. Pa. 110. S. ii, 729
 Tumulam P. ix, 99. xi, 125. xiii, 98. S. i, 584
 Tumulus H. 119. Pa. 731
 Tundatur terga ictibus crebris P. x, 116

- Tundit C. vii, 129
 Tunicæ (sing.) Ps. 614. 680
 Tunicam Ps. 364
 Tunicas H. 295
 Turba (nom.) C. v, 53. vii, 152. ix, 110. x, 113. xi, 82. P. iii, 52. iv, 191. x, 80. 521. Ps. 659. S. ii. pr. 17
 Turbam P. v, 334
 Turbante Ps. 709
 Turbare H. 559
 Turbaret H. 579
 Turbari S. ii, 103
 Turbaris P. x, 721
 Turbas (subst.) P. iv, 58
 Turbasset A. 494
 Turbat Ps. 442. 756
 Turbata (sing.) Ps. 694
 Turbatis (part.) P. ii, 184. Ps. 7
 Turbato S. ii, 626
 Turbatos A. 478
 Turbatrix Ps. 668
 Turbatus P. x, 862
 Turbavit S. ii, 427. H. 247
 Turbet P. xi, 87
 Turbida (sing.) P. x, 811. A. 816. Ps. 773 cultu agresti Ps. 29 (plur.) C. ii, 2. P. iii, 33. S. i, 508
 Turbidæ (sing.) ruinæ C. vii, 137
 Turbidarum C. vii, 208
 Turbidi (sing.) P. v, 325
 Turbidis P. ii, 193
 Turbidos C. pr. 13
 Turbidules sensus A. 208
 Turbidum P. ii, 110
 Turbidus P. vi, 35. xiv, 70. H. 355. S. i, 413 bellator Ps. 299
 Turbine P. x, 916. xiv, 98. Ps. 505. S. i. pr. 49 præcipiti C. v, 73
 Turbines C. vii, 94
 Turbini P. x, 55
 Turbinibus C. v, 110. A. 652. S. i. pr. 7
 Turbo C. xii, 128. P. iv, 82
 Turbulentis P. ii, 13
 Turgens S. ii, 979
 Turgentibus Ps. 189
 Turgescant A. 354
 Turgida (sing.) P. ii, 208
 Turgidam cutem C. ix, 33
 Turgidas pectorum strumas P. ii, 258
 Turgidum P. v, 475
 Turmæ (sing.) Ps. 641 (plur.) H. 417
 Turmas Ps. xiv, 178. S. ii, 506
 Turmis S. ii, 699
 Turpe P. x, 1034. Ps. 120. 460. S. ii, 650
 Turpi S. i, 179 pulvere C. vii, 160
 Turpia H. 310. S. ii, 829
 Turpibus C. ii, 23. Ps. 899. S. i, 112. 519
 Turpis C. vii, 11. P. x, 161. Ps. 377. S. i, 569
 Turpiter H. 298. Ps. 333. S. i, 116
 Turpium Deorum P. ii, 498
 Turres A. 635. S. ii, 724
 Turris H. 488
 Turritas S. ii, 530
 Turritum caput Ps. 183
 Turrium P. xiv, 3
 Tuscis S. i, 57
 Tuscus S. ii, 302
 Tuscum S. ii, 701
 Tuta (sing.) C. iv, 46. Ps. 144. S. i. pr. 62. 653 (plur.) Ps. 727. S. ii. pr. 44
 Tutacula S. ii, 387
 Tutam S. i, 21
 Tutamen P. v, 343
 Tutandi (sing.) Ps. 877
 Tuti (plur.) Ps. 505
 Tutis Ps. 671
 Tutor opum S. ii, 434
 Tutus C. v, 38. P. x, 199. H. 502. D. 33
 Tympana Ps. 658
 Tympano C. ix, 5
 Tyranne (voc.) P. v, 168. 429
 Tyranni (sing.) P. iii, 127. xiii, 65. S. i, 46. 410
 Tyrannicæ (sing.) C. v, 80
 Tyrannide P. x, 1092
 Tyranno C. iv, 76. vi, 62. P. v, 255. x, 235. Ps. 392. S. ii, 875
 Tyrannorum S. i, 22. 463
 Tyrannos P. xiv, 100
 Tyrannum C. xii, 150. P. x, 1115. H. 175. S. i, 483. ii, 748
 Tyrannus C. iv, 43. xii, 93. P. v, 534. vi, 111. x, 76. 520. 676. 766. xiv, 21. A. 129. H. 501. 722. S. ii, 695
 Tyri (sing.) H. 497
 Tyris (sing.) P. xiii, 51
 Tyrrhium P. x, 239
 Tyrrheni littoris P. xi, 47

 V.
 Vacantem nubilo frontem P. v, 126
 Vacantes H. 782
 Vacat A. 118. S. ii, 1116
 Vaccæ (sing.) S. i, 359 (plur.) D. 21
 Vaccarum A. 462
 Vacet C. pr. 38. S. ii, 448
 Vacuæ (sing.) famæ Ps. 231
 Vacuum a crimine A. 899
 Vacuaverat S. i, 254
 Vacuis C. vii, 170. P. v, 428. Ps. 136. S. ii, 948

- Vacuo** (adj.) P. x, 979. H. 519. S. ii, 339
- Vacuum** inane C. x, 146 sine mente corpus C. x, 24
- Vacuus** cruoris P. iv, 86
- Vada** A. 664. Pa. 94. D. 58
- Vade** (verb.) H. 698. 699
- Vadimonia** S. ii, 613
- Vadis** (subst. vada) P. vii, 47. S. ii, pr. 65. 931
- Vae** A. pr. ii, 25. 26
- Vafra** arte (sing. abl.) P. v, 365
- Vaga** (sing.) oculos luxuria Ps. 313 (plur.) C. iii, 164. x, 146 sidera A. 311
- Vagæ** (sing.) S. i, 446
- Vagam** C. ix, 38
- Vagantem** somniis C. i, 88
- Vagantes** C. i, 37
- Vagantum** C. vi, 137
- Vagas** H. 871. S. i, 10
- Vagat** per auras C. vi, 29
- Vagi** (plur.) P. v, 80
- Vagientium** C. vii, 163
- Vaginæ** (sing.) Ps. 105
- Vaginam** Ps. 637
- Vagire** A. 392
- Vagis** (adj.) P. v, 443. S. i. pr. 71 formis H. 69
- Vagitibus** P. x, 745. S. ii, 297
- Vagitus** (sing.) C. xi, 61 (plur.) S. i, 203
- Vago** (adj.) P. xi, 98
- Vagos** Ps. 863. S. ii, 1085
- Vagum** P. vii, 67
- Vagus** A. pr. ii, 11. H. 244 pietate 708. S. ii, 693 huc illuc errat A. 541
- Vale** P. x, 833
- Valcam** S. ii, 242
- Valeant** H. 557
- Valeat** A. 124. 811. S. ii, pr. 40
- Valens** A. 968
- Valentes** P. ii, 229
- Valeriane** (voc.) P. xi, 2
- Valerianus** P. xiii, 35
- Valeriorum** P. iv, 80
- Valet** P. ii, 244. x, 314. A. 482. 900
- Validis** viribus C. v, 62
- Valido** Ps. 26
- Validos** A. 562. Ps. 180
- Valle** S. ii, 394
- Vallem** H. 478
- Valletur** H. 228
- Vallo** (subst.) P. xi, 153. H. 494. Ps. 728
- Valvas** P. ii, 478
- Vana** (sing.) C. iii, 196. P. xi, 64. xiv, 99. A. 510. 639. S. i, 106 (plur.) H. 317
- Vanæ** (plur.) umbræ C. vi, 124
- Vanas** H. 504
- Vandalus** S. ii, 607
- Vanescat** A. 1016
- Vanescit** C. vii, 209
- Vanescunt** S. ii, 486
- Vani** (sing.) Ps. 439
- Vanis** C. i, 86
- Vanissima** (plur.) H. 285
- Vanitas** P. ii, 322. v, 65. A. pr. ii, 34
- Vanitatis** P. x, 251
- Vanum** H. 505
- Vapor** P. ii, 345. 397. x, 361. A. 145
- Vaporat** S. i, 353 halitum P. v, 220
- Vapore** C. iv, 22. xii, 26
- Vaporem** (subst.) S. ii, 380
- Vapores** (subst.) A. 837. H. 964. Pa. 50
- Vaporibus** C. v, 58
- Vaporifera** (sing. abl.) calce P. xiii, 77
- Vaporiferos** ignes A. 134
- Vaporum** (subst.) P. x, 1030
- Vaporus** ardor P. vi, 115
- Varia** (sing. abl.) P. x, 1053. H. 202. Pa. 324. S. ii, 328
- Varie** (sing.) C. vii, 14 (plur.) Ps. 466. S. ii, 71
- Variant** P. iii, 198
- Variat** Ps. 856
- Variare** S. i, 264. ii, 207
- Variarum** P. xi, 205. H. 519
- Varias** (adj.) C. vi, 31. H. 292. S. i, 299. ii, 238. 389
- Variat** H. 891 natum vices S. ii, 318
- Variata** (sing. abl.) S. ii, 845
- Variatis** (adj.) S. ii, 435
- Variato** Ps. 894
- Variatus** P. ii, 390
- Variaverat** H. 577
- Varie** (adv.) P. xii, 52. S. ii, 362
- Variis** P. xiii, 58. A. 193. 680. Pa. 462. 761. 908. S. i. pr. 61. 229. 582. ii, 42. 996. D. 130
- Varios** A. 147. 837. H. 324. Ps. 110. S. 175. ii, 192. 628
- Varium** P. xiv, 103. H. 25. S. ii, 773
- Vas** (vasis) C. vii, 190. A. 1025. H. 282 solutum ac fictile P. v, 163
- Vasa** Pa. pr. 31. D. 127
- Vasco** P. ii, 537
- Vasconum** P. i, 94
- Vascula** P. x, 200. A. 920
- Vasculum** P. pr. 26. v, 301
- Vasis** (plur.) P. ii, 174
- Vasta** (sing. nom.) C. xi, 105 (abl.) S.

- i, 492 (plur.) P. vii, 29 incendia A.
 132
 Vastarat S. ii, 700
 Vastare cœdibus justos P. v, 83
 Vasti (sing.) P. v, 480. H. 876
 Vasto (adj.) A. 749. Pa. 456 profundo
 S. i, 569
 Vatem C. vii, 110. P. xii, 28
 Vates (sing.) Dei H. 576 (plur.) C. ix,
 25
 Vaticano S. i, 584
 Vaticinator H. 344
 Vatis C. iv, 96. S. ii, 524
 Vatum P. x, 625. A. 219. 234
 Ubera C. vii, 58. xii, 108
 Ubere (subst.) C. iii, 67. P. iii, 4. A.
 614. S. ii, 951. D. 105
 Uberibus S. ii, 394
 Uberis (adj.) D. 23
 Uberum (subst.) P. x, 684
 Uda (sing.) C. v, 116. P. viii, 14. H.
 750 (plur.) P. x, 704. Pa. 309
 Udis A. 840
 Udo fune C. vii, 107
 Udum P. x, 1048 iter A. 665
 Vectam P. v, 494
 Vectarat S. i, pr. 50
 Vectat P. vii, 82
 Vectibus C. ix, 72. P. ii, 477. v, 349
 Vectores S. i, pr. 65. ii, pr. 23
 Vectum P. v, 455
 Vegeta (plur.) C. x, 7
 Vegetam gulam H. 323
 Vegetamen H. 880
 Vegetamina H. 299
 Vegetamine H. 872
 Vegetamur S. ii, 85
 Vegetata flamma (sing.) P. iii, 157
 Vegetatur aer S. ii, 801
 Vegetaverat H. 847
 Vegetet S. ii, 381
 Vehemens P. vi, 20
 Vehens S. ii, 943
 Veheretur S. i, 187
 Vehi S. ii, 549
 Vehit C. iv, 63. P. ii, 238. xiii, 86
 Vehunt P. vii, 47
 Vela S. ii, 941
 Velamine C. vii, 154. P. ii, 379. Pa.
 188. A. 334. S. ii, 1055
 Velandam A. 628
 Velans S. ii, 663
 Velarit A. 333
 Velat Pa. 463
 Velim P. ii, 169. 280. xi, 234. S. i,
 600. ii, 270
 Velis (subst.) Pa. 744
 Velis (ver.) P. iii, 124. x, 136. 170. A.
 183
 Velit C. iv, 90. viii, 21. x, 344. 442.
 xiii, 48. H. 90. 501. 529. 644. Pa.
 pr. 6. 748. S. i, 211. ii, 153
 Velivolam mare S. ii, 800
 Velle C. viii, 68. H. 678. 692. Pa. 609.
 S. i, 615. ii, 464. 472
 Vellem P. x, 1136
 Vellent C. vii, 97
 Vellere (subst.) P. x, 1140. H. 288. Pa.
 792. D. 189
 Velle A. 910. 1040. H. 665. S. i, 76
 Vellus C. viii, 35
 Velox P. x, 234. Pa. 462 ingenium H.
 547
 Velut C. iii, 138. iv, 76. v, 94. viii, 74.
 P. ii, 135. iv, 98. vi, 86. x, 288. A.
 162. 315. 489. H. 79. 388. Pa. 483
 Vena (nom.) C. iii, 92. A. 917. Pa. 57.
 142. S. ii, 287. 754. 926 auri C. vii,
 78 (abl.) maculini germinis revulsa
 P. x, 1070
 Venabula sacrata P. x, 1027
 Venas (sing.) H. 356
 Venale supplicium H. 373
 Venalibus Pa. 620
 Venam A. 765. 985. H. pr. 51
 Venantem H. 295
 Venantis P. x, 282
 Venarum P. ii, 252. ix, 89. x, 848. Pa.
 595
 Venas C. viii, 79. P. x, 487. H. 262
 omnes quies pererrat C. vi, 26
 Venator H. 142
 Venatrix virgo S. ii, 495
 Vendat H. 635
 Vendita (plur.) S. ii, 1092
 Venditat S. i, 286
 Venditis (adj.) P. ii, 75
 Venditis (ver.) P. ii, 106
 Venditus P. ii, 323. D. 25. 154
 Venena C. iii, 152 fellis P. v, 379
 Venenati (plur.) D. 46
 Venenatos P. iv, 126
 Veneni P. v, 191. A. pr. ii, 47
 Venenis C. xi, 91. P. xiii, 57. xiv,
 115
 Veneno P. ii, 240. H. pr. 59. 231. Pa.
 436. S. i, 21. 537
 Venenum C. ix, 89. P. ii, 201. x, 278.
 H. 326. 590. 610. Pa. 329. S. i, 235.
 D. 2
 Venerabile P. xi, 33. Pa. 408. 814. S.
 i, 200
 Venerabilis C. x, 70. Pa. 226. S. ii, 661
 senis P. xi, 109
 Veneramur P. iv, 32. v, 562
 Veneranda (sing.) P. iii, 112. 195. D.
 163
 Venerande (voc.) P. xi, 179

- Venerandis S. ii, 642
 Venerandum S. i, 371
 Venerans C. xi, 34. A. 187. S. ii, 350
 Venerant in jus prædonis C. xi, 38
 Venerantibus P. xi, 235
 Venerantur S. ii, 840. 865
 Venerare P. x, 260. S. ii, 245
 Venerarier P. iii, 211. H. 106
 Venerat P. vi, 14. A. 324. Ps. 269. 310
 Venerata (sing.) A. 385
 Veneratio S. i, 156
 Venerator A. 292
 Venerator H. 151
 Veneratus P. ii, 447. A. 608. S. i, 192
 Venere (3. pers. plur. præst.) S. ii, 535
 Venerem P. x, 256
 Venerer A. 633
 Veneretis S. i, 484
 Veneres S. i, 266
 Veneretur H. 548. S. ii, 213
 Veneri S. ii, 554
 Veneris (subst.) S. i, 185. 221. 293, 627. ii, 226
 Venerit A. 979. Pa. 708
 Veneror A. 599
 Venetos S. ii, 699
 Veni (imper.) P. v, 304. S. ii, 731
 Venia (abl.) H. 937. Pa. 782. S. i, 521. D. 38 fit C. v, 94
 Veniabile H. 936
 Veniam (subst.) P. viii, 12 das S. i. pr. 81 do morbis A. 965 precatur lapsibus P. iv, 190 rogat de Minerva P. xiv, 27
 Veniam (ver. fut.) A. 1064. 1066
 Veniant C. x, 137
 Venias (ver.) A. 419
 Veniat P. viii, 8
 Veniens S. ii, 696
 Venient C. x, 37
 Venienti S. ii, 619
 Venies P. x, 731
 Veniet P. iv, 10
 Venire in armis P. x, 53
 Veniret P. ii, 101. xiv, 71
 Veqis (subst.) C. iv, 90. viii, 63. ix, 101. P. i, 26. iv, 130. H. 511. 672. S. i, 110. ii, 878. 1045
 Venisse C. xii, 7
 Venistis Ps. 385
 Venit (præsens) C. ii, 4. iii, 136. v, 12. P. x, 132. 896. xi, 206. xiv, 69. H. 537. 695. S. ii, 24. 321. 922. 947. D. 43 (præter.) A. 987. S. i, 112. ii, 366
 Veniunt C. x, 77. S. ii, 907
 Ventiaebro A. pr. ii, 53
 Ventilator urbis P. x, 78
 Ventilatur mens in cerebro H. pr. 67
 Ventis H. 104 eloqui tamen S. ii. pr. 58
 Vento A. 955
 Ventos P. x, 328. A. 650. H. 534. 682. S. i, 101. 777
 Ventosa (sing. nom.) ambitio H. 400 virago Pa. 194 (abl.) A. 963 (plur.) Ps. 135
 Ventosæ (sing.) famæ H. 438
 Ventosas S. i, 656
 Ventose liquor A. 411
 Ventosis P. i, 35
 Ventre P. xi, 75
 Ventrem H. 325
 Ventris C. vii, 124. A. 720. D. 197 lacunam C. ix, 63
 Ventum (subst.) C. ix, 37. A. 841. S. ii. pr. 8
 Ventum erat (part.) P. ii, 178. v, 213. Pa. 665 est A. 207
 Ventura (plur.) S. ii, 106
 Venturis H. 915
 Venturo C. i, 20. A. 311. S. i, 561
 Venturus C. ix, 108
 Ventus (subst.) C. v, 101. H. 388. S. ii, 1013
 Venus P. iii, 76. S. i, 173. ii, 534
 Venustam P. x, 349
 Venustas (subst.) H. 333
 Venustatis Ps. 441. S. i, 269
 Venusti (sing.) P. ii, 227
 Venustior C. x, 99
 Venusto Ps. 321
 Vepres S. ii, 1028. 1039
 Vepribus C. viii, 35. P. xi, 128 senta loca P. iii, 47
 Ver C. iii, 103
 Vera (sing.) C. v, 153. P. ii, 510. x, 318. 952. A. pr. ii, 1. 257. 638. H. 164. Ps. 68. S. ii, 257 (plur.) P. x, 958. H. 627. S. i, 223
 Veræ (sing.) S. i, 407. ii, 93
 Veram P. ix, 20
 Verba C. iii, 18. P. v, 17. 176. ix, 23. 36. x, 555. 928. 977. 990. 1123. A. 34. 981. Ps. 716
 Verbena (nom.) A. 473
 Verbera (subst.) P. xi, 106. H. 490. S. i, 345 linguæ A. 404
 Verberans oculos pinnis P. v, 411
 Verberantium P. x, 706
 Verberat S. i. pr. 38
 Verberata (sing.) P. x, 117
 Verberator P. ix, 38
 Verbere P. x, 165
 Verberent virgis P. x, 698
 Verberum P. i, 56. x, 792

- Verbi (vocis) A. 53
 Verbi (Christi) C. xi, 23. A. pr. i, 7.
 74. 109
 Verbigena (voc.) C. iii, 2
 Verbis P. ii, 103. v, 44. vii, 42. x, 912.
 xiv, 51. D. 38
 Verbo (voci) P. x, 339. A. 418
 Verbo (Christo) C. xi, 18. P. x, 340.
 A. 115. 116. 524. 525
 Verborum P. x, 747. A. 805. S. i, 633
 dator (Deus) P. x, 930
 Verborum P. x, 551
 Verbum (Christum) C. xi, 24. A. pr. i.
 6. 7. 44. 49. 108. 114. 120. 267. Ps.
 78. 79 caro factum est A. 523 (Deus)
 A. 72 Patris C. vii, 1
 Vere (subst.) S. ii, 976
 Verecundia (sing.) A. 106
 Verendis S. ii, 1093
 Verendum P. xiv, 42. S. i, 495
 Vereor S. i, 644
 Veri (subst.) S. ii, 75
 Veri (adj. sing.) P. x, 318. A. 801.
 H. 51. 377. S. ii, 276. 509 (Dei) S.
 i, 499
 Veris (adj.) C. vi, 46. P. x, 981
 Verior C. xii, 173
 Veritas C. i, 92. vii, 65. P. i, 48. x,
 684 patet sub signis P. x, 231
 Veritatis P. x, 9
 Veritus P. xii, 13
 Verius (adj.) P. ii, 208
 Vermes H. 829
 Vermibus H. 835
 Verna (adj. sing.) S. ii, 787
 Vernae (subst. plur.) P. x, 146
 Vernant esui P. x, 335
 Vernantes S. ii, 7 coronas flore Ps. 355
 Vernantis C. xi, 62
 Vernare P. v, 321
 Vernas (adj.) aquas S. ii, 958
 Vernat herbarum coma C. viii, 46
 Vernis (adj.) P. xii, 54
 Verno (adj.) Ps. 862
 Vernularum P. x, 524. Ps. pr. 56
 Vernulus Ps. pr. 22
 Vero (adj.) C. vi, 112. A. 957. H. 640
 Vero (adv.) P. v, 353
 Verrat Ps. 362
 Verris P. x, 382
 Verrunt A. 663
 Versa (sing. nom.) S. ii, 303 (abl.) Ps.
 158 lege C. ix, 76
 Versæ (sing.) S. i, 506
 Versare P. x, 866. H. 479. S. i, 640
 Versas (adj.) ad Christi signacula do-
 mos S. i, 568
 Versasse P. x, 972
 Versat P. ii, 45. S. ii, 386
 Versatile letum Ps. 571
 Versatur A. 606
 Versicolorum H. 294
 Versicolorus S. ii, 56
 Versicilla A. 382
 Versiculos A. 602
 Versipelli astutia C. ix, 92. A. pr. ii, 26
 Versis H. 571. Ps. 341 hastis S. ii, 80
 Verso (adj.) H. 788
 Versor (verb.) A. 121
 Versum (subst.) A. 606
 Versus (subst. plur.) P. ix, 79
 Versus (adj.) A. 1003. D. 96
 Versus (præp.) P. xii, 17
 Versuta fraus (sing. nom.) C. ii, 21 fal-
 lendi opifex Ps. 260
 Versute astu H. 145
 Versutus P. v, 265. S. i, 74
 Vertat C. ix, 88. P. x, 967 ictum in os
 loquentis P. x, 548
 Verteat fugam P. v, 404
 Vertentur D. 52
 Vertere (inf.) P. x, 870. S. i, 76
 (præp.) Ps. 636 in caliginem pectus
 timor et ira P. x, 968
 Vertex P. x, 875. Ps. 96
 Verti (inf.) P. x, 941. H. 643. S. i,
 340. ii, 876
 Vertice C. v, 21. P. ii, 417. vii, 27.
 xiv, 85. A. 483. 617. H. 130. Ps.
 117. 373. 473. 781. S. i, 186. D.
 178
 Verticem C. xii, 57. P. ii, 308. iv, 55.
 x, 1044. xiv, 118
 Verticibus P. vii, 67
 Verticis P. iii, 155. v, 535. P. x, 761.
 S. i, 420. Ps. 441
 Vertigine theatri H. 811
 Vertigo rotarum Ps. 414
 Vertit P. x, 529. S. ii, 308 fugam C.
 vii, 105 vestigia retro A. 475
 Vertitur Ps. 137
 Vertunt H. 308. Ps. 411
 Vera S. i, 230
 Vervece P. x, 187
 Verus C. iv, 33. P. i, 114. ii, 394. v,
 39. x, 674. 1007. A. 366. 554. 775.
 793. 979. 1054. 1056. H. 51. Ps. pr.
 59. S. i, 325
 Vesana (plur.) Ps. 523
 Vesani (sing.) S. i, 382
 Vesania (nom.) H. 251. 362 (abl.) P. x,
 171. Ps. 160
 Vesano P. xi, 25
 Vesaniam P. x, 1003
 Vesanus P. xiv, 70
 Vescendi C. vii, 161
 Vesci dogmate A. 711
 Vescimur C. v, 107. S. ii, 1047

- Vesper A. 435. S. ii, ps. 4
 Vespera (sing.) D. 95
 Vespertinus Ps. 376
 Vesperum C. vii, 68
 Vesta P. ii, 511. S. i, 195. ii, 965. 1078
 Vestales S. ii, 912. 1000
 Vestalis P. ii, 528. S. ii, 969. 1063
 Veste C. vii, 151. P. ii, 234. x, 236.
 698. 1035. Ps. 689. 701. 789. S. ii,
 692. D. 118
 Vestem P. v, 341. H. 458. Ps. pr. 31
 Vester P. x, 189. 411. 584
 Vestiat S. ii, 935
 Vestibuli P. xi, 158
 Vestibulum Ps. 837. S. ii, 93
 Vestiet gemmis apicem corona P. x, 764
 Vestigia C. x, 159. P. vi, 80. 90. x,
 950. xi, 99. A. 656. Ps. 438. S. i,
 251. ii, pr. 33. 279. 361. 1112. D.
 140. 174 sanguinis P. ii, 546 retro
 vertit A. 475 tingeret P. vii, 62
 Vestigiis C. ix, 51. x, 232
 Vestigiorum P. v, 564
 Vestire S. ii, 698 floribus P. v, 379
 Vestirier Ps. 39
 Vestis (subst.) C. ix, 40. P. x, 910. xiv,
 105. Ps. 610. 634
 Vestit A. 762. H. 235
 Vestita (sing.) S. ii, 88
 Vestitur A. 341. D. 189
 Vestra (sing. nom.) P. v, 65. x, 100.
 Ps. 382 (abl.) P. x, 1091 (plur.) P.
 x, 141. 169. S. ii, 127. 226. 677
 Vestras (sing.) P. v, 79
 Vestri (vestrum) P. vi, 83. Ps. 381
 Vestri (sing. vester) P. x, 1009. S. i,
 60
 Vestris P. ii, 65. v, 67. vi, 1. x, 202.
 A. 659. Ps. 374. S. ii, 230. 1003
 Vestro S. ii, 15. 41. 690
 Vestros P. ii, 229
 Vestrum (plur. gen.) P. x, 270
 Vestrum (vester, sing.) C. xii, 205. P.
 vi, 150. S. ii, 466. 484. 902
 Vetamur P. x, 649
 Vetant C. iii, 45
 Vetas C. v, 86. P. xiii, 56
 Vetat C. i, 84. P. vi, 76. x, 188. 366.
 367. 368. H. 641. Ps. 389
 Veterana (sing.) anus S. ii, 1081
 Vetere A. 926. S. ii, 69. 272
 Veteres C. vii, 98. x, 124. P. viii, 6.
 Ps. 206. S. i, 433. 508. 598. ii, 206.
 689
 Veteri P. xiii, 60. Ps. 379
 Veteris C. pr. 24. A. 297. D. 121. 128
 Veterina (plur.) silentia C. ix, 68
 Veterno A. 923. B. i, 7 populante A.
 1072
 Veterum sordidum C. xi, 64
 Veterum C. iii, 81. vii, 78. P. xi, 18.
 A. 234. Ps. 29. S. i, 39. 245. ii, 1
 Vetiti (sing.) H. 660
 Veticis C. iii, 114. Ps. 540
 Veitum C. iii, 178. S. i, 178. ii, 465.
 477
 Veto C. iii, 109
 Vettonim P. iii, 167
 Vetuit S. ii, 1123
 Vetulos H. 283
 Vetus C. i, 99. iii, 146. vii, 27. P. x,
 894. A. 922. H. 123
 Vetus (sing. abl.) P. x, 112 (plur.)
 P. i, 79 secula P. x, 630
 Vetus (sing.) S. ii, 577 gentis C. vii,
 176
 Vetustas (subst.) P. iv, 164. v, 347. S.
 i, 99. ii, 230. 657 cariosa C. x, 141
 Vetustatis P. i, 78. A. 295
 Vetusti (sing.) P. ix, 20. S. ii, 384
 Vetus P. x, 579. A. 606 seculis C.
 ix, 26
 Veto S. i, 72
 Vetus A. 1004. S. i, 404.
 Vexabant A. 997
 Vexabit P. x, 693
 Vexamur C. iv, 82
 Vexanti P. xi, 40
 Vexantibus A. 523
 Vexare S. i, 107
 Vexaret Ps. 609
 Vexas A. 408
 Vexat C. x, 84. A. 95
 Vexatrix Ps. 58
 Vexatum P. iv, 82
 Vexatur P. ii, 255
 Vexatus P. i, 108
 Vexere P. ii, 489. S. ii, 575
 Vexerit P. xi, 72
 Vexet C. ix, 38
 Vexilla P. i, 84. S. i, 494
 Vexilli ferme (sing.) Ps. 419
 Vexillum C. ix, 84. xii, 28. A. 448. Ps.
 347
 Vexit P. x, 689. S. ii, 250 nos ad do-
 na Ps. 86
 Vi P. ii, 49. H. 591
 Via (nom.) C. x, 91. 162. P. v, 370.
 viii, 8. xi, 36. 155. 238. xii, 45. A.
 264. H. 56. Ps. pr. 1. 586. S. ii, 104.
 275. 620. 843. 848. 895. D. 36. 45
 candida A. 536 consiliorum A. 91
 qua fert P. xii, 61 (abl.) H. 479
 Viam (sing.) S. ii, 881. 884. 1031
 Viam C. ix, 50. xii, 56. P. i, 84. iii,
 54. 56. H. 608. 690. 697. 773. 793.
 Ps. 404. S. i, 218. ii, pr. 19 cunctis
 ad resurgendum dedit P. x, 640 sa

- latis A. pr. ii, 5
 Viandi S. ii, 772
 Viantem H. 208
 Viantes A. pr. ii, 15
 Vianthus C. v, 65
 Vianum C. vii, 48. P. xi, 205. S. ii, 846. 900
 Vias P. ix, 90. x, 1031. xi, 102. S. i, 510 cicatricum P. x, 796 fati transit S. ii, 480
 Viator P. v, 480. S. ii, 789
 Vibrans C. vi, 51. vii, 95
 Vibrant P. ix, 51
 Vibrare S. i, pr. 75
 Vibrat C. viii, 42 ferrum Ps. 606
 Vibrata (plur.) H. 597
 Vibrato S. i, pr. 28
 Vibratum A. 49
 Vibratur P. xiv, 47
 Vicatim H. 403
 Vice C. iv, 17 distincta A. 682 inversa P. ii, 289 mirifica C. iii, 161 noctis vii, 126 pallioli P. iii, 180 temonis P. xi, 97
 Vicem P. v, 506. H. 931 unam paremque sortis humane ducere C. vii, 214
 Viceras P. ii, 5
 Vicere S. ii, 746
 Vicerint C. vii, 199
 Vicerit Ps. pr. 14
 Vices H. 891 variat natura S. ii, 318
 Vicibus C. v, 2
 Vicinus Ps. 155. S. ii, 737
 Vicina (sing.) A. 747
 Vicinas Ps. 53
 Vicinitas C. i, 41
 Vicino Ps. 858
 Vicinum C. pr. 5
 Vicissim C. i, 77. vi, 11. P. ii, 211. A. 866. H. 707. 832. D. 25
 Vicos A. 709
 Victa (sing.) C. v, 28. A. 550. 1075. Ps. 87. 587. S. ii, 358. 510 (plur.) H. 527. S. ii, 994
 Victas (sing.) Ps. 681
 Victi (plur.) P. x, 85. Ps. 832
 Victibus C. iv, 31
 Victima (nom.) C. xii, 129. A. 484. S. i, 381. 454 (abl.) P. v, 28
 Victimae (sing.) Ps. pr. 5
 Victimam juniorum C. vii, 5
 Victimae P. x, 354
 Victis Ps. 539. S. ii, 547
 Victitent P. pr. 6
 Victo P. v, 6. S. ii, 101. 701
 Victor C. ix, 104. xii, 175. P. iv, 99. v, 367. 541. 543. x, 800. xi, 25. H. 312. 476. Ps. 537. 650. S. i, 123. 410. ii, 1096. D. 4 cupidinis C. vii, 185
 Victorem P. v, 296. Ps. 391
 Victores Ps. 304. 747. S. ii, 697
 Victoria H. 449. S. ii, 12. 18. 23. 28. 65. D. 166
 Victoribus Ps. pr. 61. 642. 682. S. ii, 584
 Victoris S. i, 493. 525. ii, 349
 Victos H. 408
 Victicem Ps. 103
 Victrices Ps. 645
 Victricia S. i, 484. ii, 541
 Victrix P. ii, 8. xiv, 56. Ps. 36. 53. 103. 602. S. i, pr. 63. ii, 63 caro C. x, 110
 Victum (part.) P. v, 426. x, 580. H. 549. Ps. pr. 15. 389
 Victus (subst. sing.) C. iv, 54
 Victus (part.) C. vii, 41. x, 27. xi, 71. P. v, 327. x, 1100. xiv, 118. A. 135. S. ii, 537 femur debile C. ii, 79
 Videam A. 632. 731
 Videamus P. x, 532
 Videant S. ii, 690
 Videas C. v, 79. A. 849. H. 294. Ps. 639. S. i, 545
 Videat A. 129. S. ii, 402
 Videbat P. x, 756. H. 920
 Videbis P. ii, 173
 Videbit P. x, 592
 Videbitur S. ii, 30
 Videmus C. x, 34. P. ii, 521. A. 735. S. ii, 417
 Videndis P. x, 436
 Videndo P. x, 312
 Videndum P. x, 601. A. 71
 Videns P. ii, 23. v, 123
 Vident C. iii, 117. P. x, 281
 Videntes P. x, 239
 Videntem Ps. 486
 Videnti P. x, 594
 Videntur P. i, 90. ii, 274. x, 504
 Video P. ii, 473. A. 139. 474. 650. 651. 653. 827. 1050. S. i, 423. ii, 577
 Videor P. ii, 557
 Viderat C. ix, 43. P. v, 352. A. 373. H. 190. Ps. 536. S. i, 204
 Videre (inf.) C. vii, 38. P. ii, 547. 557. vi, 127. x, 733. S. i, 22
 Videre (3. pers. præs.) C. xii, 61
 Videres P. ii, 381
 Videret P. x, 920
 Videri A. x, 44. 124
 Viderit S. i, 484
 Vides P. v, 193. A. 479. Ps. 617
 Videt C. vi, 56. 80. P. ii, 232. v, 322. vi, 52. vii, 38. ix, 98. x, 437. xii, 44. A. 172. 304. H. 911. 916. S. i, 517. ii, 702

- Videtis P. vi, 94
 Videtur P. x, 668. A. 909
 Vidi P. xi, 127. S. ii, 666
 Vidimus P. iv, 137. xi, 2. A. 218. Ps. 391
 Vidisse C. xii, 182. A. 22
 Vidisti A. 532
 Vidit C. v, 32. vi, 2. ix, 8. 88. 89. P. i, 91. iii, 171. vi, 121. xii, 6. xiv, 67. A. 23. 28. 77. 367. H. 85. 340. 342. Ps. 145. 471. S. i, 216. ii, 84. D. 180
 Vidua (subst. nom.) Ps. 177
 Vietnam S. ii, 81
 Victo ore S. i, 508 pectore C. vii, 87
 Vietnam S. ii, 294
 Vigeat P. xi, 81
 Vigebat H. 29
 Vigemus C. iv, 13
 Vigent C. ix, 15. Ps. 771
 Vigere C. ix, 47. P. xiii, 6
 Viget C. v, 17. 96. P. ii, 210. xi, 125. A. 560. H. 29. 72. 307. Ps. 842. S. i, 37. H. 212 sententia Christi Ps. 289
 Vigil C. i, 77
 Vigilare C. i, 8
 Vigilem (adj.) laborem S. i, 311
 Vigilemus C. i, 92
 Vigilet P. x, 963
 Vigili C. v, 139
 Vigilandum Ps. pr. 52
 Vigor C. i, 69. iii, 186. P. v, 140. x, 660. A. pr. i, 1. 1067. S. ii, 824
 Vigore C. iv, 36. vi, 30. S. ii, 197
 Vigorem C. ii, 80. P. x, 368
 Viguit H. 29
 Vitis A. 1068. S. ii, 88. 879
 Vile P. i, 37. x, 823. S. ii, 756. 751
 Vilem H. 634
 Viles Ps. 619
 Vilescit Ps. 629
 Vili S. i, 172
 Vilia P. ii, 187. S. ii, 113
 Vilibus Ps. 204 algis P. x, 245
 Vilior C. ii, 82
 Villa P. vi, 65. x, 77. 119. 526. H. 403. S. ii, 1047 visa P. xiv, 23
 Villanum P. x, 168
 Villis Ps. 180 bestialibus C. vii, 153
 Villosus S. ii, 301
 Vim C. iii, 190. P. x, 326. 370. 395. 440. 677. 966. xiv, 102. A. 135. 257. 314. H. 197. 566. 703. Ps. 218. 512. S. i, pr. 9. 45. 149. 177. 481. ii, 102 animae A. 777 dolorum P. x, 135 gladii P. xiv, 78 libertatis H. 674 mentis H. 61 sceleris in se habebat H. 360 temporis S. ii, 80 verborum P. i, 56
 Vimina C. iii, 44. P. x, 704. H. 608
 Vina Ps. 319. S. i, 139. 454. D. 126
 Vincat Ps. 17
 Vince P. x, 545
 Vincenda (sing.) S. ii, 146
 Vincendi (sing.) C. pr. 16. Ps. 18. S. ii, 36
 Vincens P. x, 362. 806
 Vincenti (subst. gen.) P. iv, 179 (voc.) P. iv, 77. 89. v, 4
 Vincentius P. v, 29. 273
 Vinci P. xiii, 74. Ps. 393
 Vincimur Ps. 511
 Vincimus P. x, 1095
 Vincire P. ii, 360
 Vinciri P. x, 69
 Vincit C. xii, 6. P. x, 860
 Vincite annos viribus P. ix, 65
 Vincitur (vinco) C. viii, 57. P. v, 136
 Vincitur (vincio) P. ix, 43
 Vincia P. iv, 196. v, 236. 551. xi, 106. A. 757. H. 430. Ps. 592. 907. S. i, 528. D. 32. 141
 Vincis C. pr. 44. P. vi, 80. H. 470. Ps. 866 sacculi P. ii, 584
 Vincio H. 679
 Vincium sutile P. iv, 24
 Vincor P. xiv, 64
 Vincita (plur.) S. i, 114 coronis tempora H. 966
 Vincitas S. ii, 146
 Vincitos P. xi, 67
 Vincitum P. v, 109
 Vincitus P. x, 204. xiii, 50. D. 161
 Vincula C. v, 35. x, 108. P. x, 888. xi, 95. H. 138. Ps. 362. S. i, 473. ii, 409. 694. 731. 1039. 1068 noctis C. i, 98 pedibus limat H. 445 questionum A. pr. ii, 23
 Vinculi carnalis P. ii, 436
 Vinculis C. ix, 96. P. i, 165. x, 44. 110. 353. 1110. xiii, 63. Ps. pr. 21
 Vinculo P. ii, 432
 Vinculorum P. v, 346
 Vinculum insigne frontis C. vii, 159
 Vindex P. v, 190. x, 824. A. 930. Ps. 65. S. i, 485 acclerum ii, 434
 Vindicabat P. vi, 132
 Vindicat A. 83. H. 24. Ps. 236. D. 143
 Vindicata dape (sing. abl.) C. viii, 13
 Vindicavit nullam ciborum gratiam C. vii, 188
 Vindice C. v, 84. A. 509 horrore P. ii, 391
 Vindices manus (adj.) P. x, 447
 Vindicis summi (Dei) C. vii, 134
 Vineae (subst. nom.) S. i, pr. 71
 Vineta S. i, 114

- Vini C. vii, 12. H. 307. S. i, 126
 Vino C. vii, 16
 Violentæ (plur. anus) P. x, 250
 Vinum C. ix, 29
 Vinxerant silentia veterna C. ix, 69
 Violabile P. xiv, 55
 Violare P. v, 44. 158
 Violas C. v, 115. P. iii, 201. A. 186. Ps. 326
 Violat S. i, 167
 Violatis (2. pers. præs.) S. ii, 225
 Violatur P. ii, 198. H. 356. S. ii, 1009
 Violavit H. 219
 Violenta (sing.) A. 11 virgo P. iv, 111
 Violentia (subst. nom.) Ps. 512. S. ii, 25 morbi A. 1077
 Violentius Ps. 494
 Violentus P. v, 467. H. 342
 Violis C. x, 170
 Vipera (nom.) C. lii, 150. H. 583. S. i. pr. 23. D. 31
 Vipereis P. xii, 57
 Vipereo S. i, 362 ore H. 610
 Vipereus S. i. pr. 43
 Viperine dogmata A. pr. ii, 3
 Vir P. v, 222. ix, 34. A. 992. H. 716. S. i, 14. ii, 19. D. 33 severa industria C. vii, 67
 Virago Ps. 194. S. ii, 36
 Virens C. xii, 51
 Virent prata Ps. 863
 Virentes gemmas C. vii, 158
 Virenti P. xii, 36
 Vires (subst.) C. ii, 88. viii, 62. Ps. 159. 524. 909. S. ii, 330 unius naturæ scindere H. 47
 Virescit P. xii, 40
 Virescunt C. x, 121
 Viret C. iii, 55. 110. Ps. 881
 Vireta C. iii, 101. H. 796
 Virga (nom.) Ps. 372. 887. D. 31. 80 serpente H. 471
 Virgæ (sing.) S. i, 90
 Virgam C. vi, 71. xii, 51. D. 31
 Virgarum P. xi, 56
 Virgas P. i, 44. x, 792. S. i. pr. 69
 Virginal P. xiv, 8
 Virginalem P. xiv, 84
 Virginali P. xiv, 116
 Virginalis alvi C. vii, 2
 Virgine S. i, 177. 478. D. 110
 Virgineam S. ii, 1078 humum A. 695
 Virgineis Ps. 242
 Virginem C. vii, 60. P. x, 237. xiv, 38. 39
 Virgineo C. iii, 3. P. iii, 10 corpore A. 50
 Virgines P. ii, 301
 Virgineum P. lii, 133. A. 590
 Virgineus P. iii, 154
 Virginibus S. ii, 911. 1003. 1054
 Virginia C. iii, 112. xii, 140. P. x, 282. A. 106. 110. 610. 1014. H. 676. 686. Ps. 70. 71. S. i, 171. ii, 918. D. 105
 Virginitas P. vi, 137. xiv, 56. A. 583. H. 958. S. ii, 1126
 Virginitate A. 437
 Virginitatis P. xiv, 24. S. ii, 1069
 Virginum C. ix, 110. P. x, 58
 Virgis A. 62. 346. Ps. 265 verberent P. x, 606
 Virgo C. iii, 152. vii, 153. ix, 19. xi, 53. 98. P. iii, 3. 37. 57. 124. 159. 207. iv, 111. vi, 149. xiv, 4. 28. 52. 124. A. 571. 575. 579. 602. Ps. 41. 47. 306. S. i, 346. ii, 19. 968. 1079. 1089. 1096. D. 100. 133 fides P. x, 352 venatrix (Diana) S. ii, 494
 Virgulas P. ix, 78
 Virguncula S. i, 64
 Viri (sing.) C. xii, 158. P. ii, 491. x, 452. 753. xi, 108. 126. S. i. pr. 85. 255. ii. pr. 55. 274 (plur.) C. v, 49. P. vi, 22. viii, 4. Ps. 768. S. ii, 12. D. 53
 Viribus C. v, 62. vii, 196. P. ii, 13. iv, 104. ix, 65. A. 569. H. 22. 168. 171. 239. 321. Ps. pr. 55. 20. 26. 59. 131. 513. S. i, 654. ii, 31. 509 furoris P. v, 162 ægra ætas S. ii, 322 fandi S. ii, 761
 Viridante gurgite P. iii, 180
 Viridantis D. 10
 Viridem H. 235
 Virides P. xj, 129. H. 135. 271. Ps. 601. S. i, 130. ii, 226
 Viridi C. iii, 155. Ps. 870. S. i, 198. ii, 643. 959 campo C. viii, 41
 Viridis S. ii, 247. 321
 Virile P. x, 801
 Virilem Ps. 358
 Virili A. 565. S. i, 273
 Virillis indolis C. xii, 108
 Viris P. ii, 37. x, 337. xiii, 42. H. 425
 Viritum P. ii, 162
 Virium P. ii, 214. v, 54
 Viro P. vii, 49. H. 716. Ps. 163. S. i, 173
 Virorum C. iv, 92. vii, 167. P. iv, 161. v, 449. x, 58. A. 151. 984. H. 955. Ps. 322. 431. 564. S. i, 44. ii, 84. 541
 Viroa P. i, 81. vi, 16. 123. x, 125. 306. xi, 40. A. 132. 639. H. 236. Ps. 252. 379. 754. 847. S. i, 280. 631. ii, 401. 442
 Virtus P. i, 106. ii, 414. v, 473. 474.

481. x, 313. 325. 340. A. 511. 545.
568. 649. 1059. 1078. H. 513. 695.
696. 706. Pa. 68. 125. 177. 237. 240.
274. 344. 553. 558. 589. 689. 694.
699. S. i, 281. 543. ii, 24. 142. 508.
665. 744. D. 68 bellica Ps. 208 bello et
armis metta P. i, 23 pomarum H. 448
Virtute C. xi, 23. P. v, 91. 426. 573.
x, 627. A. 53. 117. 419. 563. 973.
994. 1048. H. 41. 422. 476. 732. Pa.
pr. 12. ii, 156. 176. S. i, 305. ii, 346.
1130. D. 65
Virtutem P. v, 147. A. pr. i, 12. S. i,
499. ii, 751 Patris A. 948
Virtutes Pa. 307. S. i, 445
Virtutibus C. ix, 107. Pa. 174. 328.
404. 748. S. ii, 237. 267
Virtutis C. vii, 183. ix, 23. xii, 66. P.
vii, 72. xiii, 39. H. 350. Ps. 300.
566. 769. S. ii, 150. 162. x, 578.
640. 708. 756. 1119 grande genus
C. vii, 211
Virtutum P. iv, 110. x, 743. A. 193.
Pa. 12. 19. 500. 569. 664. 706. 716.
911. S. i, 595 Dominum A. 323 po-
pulus Pa. 798
Virum (sing. acc.) C. iii, 113. 180. iv,
39. 47. vii, 34. P. ii, 558. v, 284.
vii, 1. ix, 84. x, 816. 911. 1005.
1106. xiii, 96. xiv, 67. H. 742. Pa.
pr. 38. 515
Virum (plur. gen.) P. iii, 35. xi, 11.
xiii, 49. A. 712. S. i, 80. 550. ii,
704. 743
Virus C. iii, 153. P. ii, 216. H. 532. S.
i, pr. 32. 53. 78. D. 48
Vis (subst.) C. i, 49. 71. v, 23. vi, 6.
xi, 84. P. ii, 212. v, 183. 231. vii,
77. x, 321. 484. 931. 1129. A. 17.
548. 744. 830. H. 531. 532. Pa. pr.
37. 444. 629. 843. S. i, 443. 614.
ii, 97. 202. 489. 704. D. 62. 109
animæ A. 854 animi S. ii, 25 ardua
A. 83. Pa. 73 cæca mortalium C. xi,
32
Vis (verb.) P. x, 410. 946. 1051. A.
518. S. ii, 61. 582
Visa (sing.) P. ii, 321. iii, 163. A. 7.
16 est P. xi, 159. A. 55 (plur.) P.
ix, 25
Visæ (plur.) D. 22
Visam (part.) P. v, 419
Viscera C. iii, 175. 191. iv, 20. vii, 8.
x, 31. P. iii, 89. v, 448. 507. ix, 60.
x, 448. 1099. A. 115. 401. 464. 569.
H. 527. 574. 581. 584. Pa. 677. 904.
S. ii, 267. 1080 cava montis P. xi,
165
Viscere H. 886
Viscera (sing. abl.) H. 901
Viscere arvo A. 1026
Visceribus C. iv, 1. P. xi, 136. S. i,
454
Viscerum C. vii, 123. ix, 31. P. ii,
207. v, 90. x, 723. 887
Visco H. 808
Viscosus H. 823
Viscus P. ix, 56. x, 499
Vise P. xiii, 62
Visere C. v, 34. xii, 3. P. xiv, 132. A.
88. H. 82. S. i, 115
Viseret C. xi, 82
Visibilem A. 81 natum A. 124
Visibilis C. v, 158. A. 78. 79
Visibus C. vii, 45. P. x, 314. xiv, 60.
H. 885. 906. S. i, 313 stecis P. x,
710
Viso (part.) A. 45. 237
Visu P. ii, 180. x, 635. A. 231. H. 890.
893. S. ii, 161 comprehendere A. 25
horridus P. x, 1043 miserabile P. ix,
13 obside A. 162
Visum (subst.) P. i, 89. H. 5. D. 191
Visum (part.) A. 367 est A. 71
Visura (sing.) A. 830. S. ii, 1091
Visurus C. vii, 137
Visus (subst. sing.) A. 12. H. 535. Pa.
733 (plur.) H. 312. 364. Ps. 572
Visus (part.) A. 365. 633 est A. 112
Vita (nom.) C. pr. 22. P. i, 61. x, 735.
760. xi, 239. xiv, 23. H. 251. 252.
Pa. pr. 51. S. ii, 168. 316. D. 160
(abl.) P. iv, 113. x, 423
Vita (sing. gen.) C. i, 84. x, 120. P.
ix, 8. x, 307. xiv, 60. A. 169. H.
151. 299. 605. 654. 706. 721. 846. 952.
Pa. 157. 313. 430. 624. 896. S. i,
236. ii, pr. 53. 137. 216. 631. 904.
907. 1058 (dat.) C. ix, 103. P. v,
513
Vitale S. ii, 1040
Vitalia C. ix, 63. A. 68. Pa. 111. 691.
S. i, 536
Vitalibus S. ii, 378. 1099
Vitalia A. 920 calor P. ix, 92
Vitam C. i, 4. ii, 58. xi, 40. P. i, 31.
ii, 237. v, 363. vi, 96. A. 159. H.
pr. 55. 539. 900. S. i, 95. ii, 383.
786. 1103 duco H. 934
Vitandus A. 915
Vitare H. 553. Pa. 491
Vitat S. ii, 829
Vitea (plur.) C. iii, 53 rura H. 228
Vitet S. ii, 388
Vitiabilis A. 1046. H. 216
Vitiare P. xi, 62

- Vitiat C. vi, 120
 Vitiatam A. 1045
 Vitiaverat Ps. 261
 Vitibus S. i, 49
 Vitii C. iv, 19. A. 877. H. 150. Pa. 672
 Vitilis C. pr. 9. iii, 140. vi, 54. H. 156. 249. 618. 833. Pa. xiii, 309. 608. S. i, 1. 162. ii, 329. 964
 Vido (subst.) S. ii, 838. 976. 995
 Vidiorum A. 934. H. 204. 379. Pa. 359. 663. 890. 899. D. 72
 Vitiosa (sing.) C. iii, 131. P. iv, 167 (plur.) S. i, 244. ii, 1040
 Vitiosus H. 303
 Vitioso H. 118. 511
 Vitiosum A. 877
 Vitiosus A. 61
 Vitium P. x, 658. 989. A. 572. 910. H. 643. Ps. 156. 284. 475. S. i, 171. 506. ii, 130. 989
 Vitrea (sing. abl.) Pa. 869
 Vitreas P. xii, 39
 Vitreis liquoribus C. v, 67
 Vitreo P. vii, 16. H. 869. D. 54
 Vitreum gurgitem C. viii, 47
 Vitricus S. i, 259
 Vitro C. v, 144
 Vittae (plur.) Ps. 448
 Vittarum S. ii, 1094
 Vittas P. x, 1045
 Vittata arbor S. ii, 1009
 Vittatus Pontifex P. ii, 525 senex A. 465
 Vittis Ps. 30
 Vitulas A. 453
 Vitelli (sing.) D. 40
 Vitulo S. i, 247
 Vitulorum H. 220
 Vitalum P. v, 19
 Viva (sing.) P. iv, 140. 178. H. 65. 875. 895. S. ii, 386 gloria S. ii, 755 (plur.) C. x, 59. D. 6
 Vivacibus P. x, 1115
 Vivacius S. ii, 323
 Vives (sing.) S. ii, 164
 Vivam (adj.) eodem P. x, 347
 Vivas (adj.) A. 756
 Vivax C. v, 17. P. iv, 159
 Vivendo S. ii, 659
 Vivens S. ii, 875
 Viventes P. xi, 66. Pa. 853
 Viventia P. x, 728
 Viventibus S. ii, 86. 780. 1014
 Viventis P. iv, 148. H. pr. 31
 Viventium C. ix, 106
 Viventum S. ii, 795
 Vivere C. iii, 197. v, 39. P. ii, 220. v, 86. x, 25. 267. 786. xiii, 32. A. 725. H. 456. 572. 690. 839. Pa. 389. 554. S. ii, 499. 806. D. 164 beate P. x, 209 celo P. vi, 126 more proprio S. ii, 83
 Viveret S. i, 20
 Vivi (plur.) C. xii, 207
 Vivida caro C. iii, 141 mens S. ii, 384
 Vividis P. x, 505
 Vividum P. x, 917
 Vivificantem mortalia Deum A. 166
 Vivimus C. ii, 54. P. x, 1094. A. 228. Pa. 762. S. ii, 122
 Vvis (adj.) H. pr. 5. 898. S. i, 156 fluentis C. viii, 47
 Vvls (verb.) P. iv, 116. 117
 Vviscere A. 902
 Vvit C. x, 8. 892. P. ii, 314. A. 1068. H. 322
 Vvitur C. ii, 33. P. xiv, 98. S. ii, 470. 609
 Vvvo (adj.) sanguine C. x, 29
 Vvvo (verb.) S. ii, 678
 Vvorum H. pr. 43
 Vvum C. x, 3. P. v, 220. x, 499. A. 531. H. pr. 42. Pa. 879. S. ii, 755
 Vvvs C. vii, 115 fons P. x, 727
 Vvixere S. ii, 198
 Vvixerit H. 177
 Vvixisse S. i, 268
 Vvlcera P. v, 141. H. 929. Pa. 166 morum P. ii, 224
 Vvlcerosa (plur.) morbis membra C. ix, 31
 Vvlcerosus P. ii, 153
 Vvlcerosos P. ii, 267
 Vvlescendo S. ii, 918
 Vvlescitur S. ii, 1000
 Vvligo A. 678
 Vvmo P. pr. 20
 Vvnam P. ii, 156
 Vvlnarum Ps. 590
 Vvlnas P. xi, 139. Pa. 357
 Vvlnis P. x, 493
 Vvltiora Ps. 653
 Vvltiore Ps. 268
 Vvltius P. xii, 61. A. 250. Pa. 715
 Vvltima (sing.) P. v, 63. xi, 100. A. 813. H. pr. 26. S. ii, 322. 909 dementia est P. x, 876 aors i, 54 (plur.) A. 612. H. 882. S. ii, 427
 Vvltimis P. xiii, 104
 Vvltimo C. pr. 34. 45
 Vvltimum illud restat P. v, 385
 Vvltimus C. x, 47. H. 207. Pa. 431. D. 73

- Ulterior C. vi, 94. A. 409. S. i, 467 criminum C. ix, 108 militis (Deus) C. vii, 101
 Ultorem gladium Ps. 379
 Ultra P. x, 520. A. 266. H. 766. S. i, 320
 Ultrici S. ii, 1010
 Ultricis S. i, 495
 Ultrix A. 511
 Ultro P. i, 45. ii, 399. vi, 18. ix, 37. x, 70. 750. xiv, 20. A. 250. Ps. 721. S. ii, 541. D. 67
 Ulva (abl.) S. i, 175
 Ulvae A. 764
 Ulvas S. i, 641
 Ululamina C. x, 114
 Ululanda (plur.) P. iii, 119
 Ululans S. ii. pr. 12. H. 929
 Ululavit H. 451
 Ulyxi S. ii, 543
 Umbonibus P. xi, 201
 Umbonis Ps. 255
 Umbra (umbraculum, nom.) S. i, 195. ii, 119. 297 (abl.) A. 799. 800. S. ii, 226. D. 96
 Umbra (phantasmata, nom.) S. i, 447 (abl.) S. ii, 448
 Umbrabat A. 463
 Umbraculo C. vii, 140
 Umbræ (sing.) H. 389 (plur.) S. i, 355 vanæ C. vi, 124
 Umbram P. xii, 41. A. 953. S. ii, 404
 Umbrante H. 874
 Umbrarum C. v, 135. P. iv, 69
 Umbras A. 474. H. 106. S. i, 423
 Umbriferos lucos H. 240
 Umbriferum nemus H. 796
 Umbris P. xi, 125. S. i, 92. 401. ii, 1106
 Umbrosi mundi (sing.) H. 541
 Umens pagina P. ix, 50
 Unca (sing. abl.) manu Ps. 455
 Uncis P. v, 174. x, 110
 Unco P. xi, 63
 Unctis S. ii, 517
 Unctor A. 298
 Unctus A. 487 fidei olivo P. iv, 103
 Unda (nom.) C. v, 67. 75. 88. ix, 39. 51. xii, 124. P. v, 439. Ps. 656. D. 128 cruoris C. ix, 86
 Undæ (sing.) C. ix, 112
 Undam P. x, 843. S. ii, 929 sanguinis eructat P. x, 1028
 Undantes S. ii, 675
 Undantis S. i, 67
 Undas P. i, 7. v, 461. x, 865. xi, 227. xii, 39. A. 655
 Undatum P. x, 857
 Undis C. ix, 57. xii, 167. P. v, 479. 532. A. 608. Ps. 99
 Ungue A. 1068 ab imo usque ad capillum P. i, 110
 Unguento S. i, 204
 Unguentum Ps. 361
 Ungues A. 860. Ps. 463
 Unguibus P. ii, 243
 Unguine C. v, 156. A. 344
 Ungula (nom.) P. iii, 133. v, 120. xi, 57
 Ungulæ (plur.) P. v, 61. x, 695
 Ungularum P. v, 337. x, 484
 Ungulas P. i, 44. v, 551
 Ungulis P. iv, 138. x, 73. 557
 Unica (sing.) S. i, 189. ii, 591
 Unici (sing.) C. v, 106. xii, 48
 Unicoloras animas H. 820
 Unicornior P. xiii, 90
 Unicornum P. i, 23. ii, 413. x, 673. 748. Ps. pr. 7
 Unicus C. v, 159. xii, 82. H. 32. 39. 71
 Unimodis Ps. 768
 Unitatis H. pr. 48
 Voca P. xiv, 83
 Vocabula P. i, 1. xi, 15. A. 252. S. i, 300
 Vocamus C. iv, 7
 Vocanda (sing.) S. ii, 20
 Vocans H. 637
 Vocant P. i, 66 bella S. ii, 641
 Vocante S. i, 510 semno C. vi, 129
 Vocantem Ps. 303
 Vocare A. 242
 Vocarent S. i, 184
 Vocas P. x, 246
 Vocat C. i, 4. iii, 205. v, 109. P. i, 32. v, 376. x, 369. 800. xi, 36. 232. A. 746. H. 722. Ps. 841. S. i, 612. ii, 902. D. 188 ad poenam P. vi, 22 lux S. ii, 484
 Vocato numinis nuta C. viii, 69
 Vocator gentium P. ii, 461
 Vocatos P. iv, 163
 Vocatur S. ii, 863
 Voce C. pr. 36. ii, 50. vii, 44. ix, 5. 111. P. i, 9. 17. ii, 33. A. 92. 235. 375. 524. 741. 848. H. 441. 948. Ps. 115. 196
 Vocem (subst.) C. ix, 82. P. ii, 488. v, 97. x, 467. 661. 925. A. 586. 743. Ps. 205. 312. S. i, 638. ii, 648 erumpit in Ps. 749
 Voces (subst.) C. v, 546. A. 398. 412
 Vocet H. 640. Ps. 747. 848
 Vocetur H. 631
 Vocibus C. i, 81. ix, 66. P. x, 631. 729. xiii, 70. A. 390
 Vociferans P. iii, 66. Ps. 253
 Vocis P. v, 315. x, 680. 900. 931. 976. 989. H. 321. Ps. 717

- Vocitamus P. iv, 3
 Vocitant P. ix, 2. S. ii. pr. 1. D. 131
 Vocitantes S. i, 301
 Vocitare A. 182
 Vocitarunt D. 181
 Vola (subst. nom.) A. 860
 Volam P. ii, 242
 Volans C. pr. 22. S. i, 652
 Volantem S. i, 313
 Volantes C. x, 146
 Volantia C. v, 61
 Volantis H. 542
 Volantum A. 1017
 Volare S. i, 424
 Volat H. 73. Ps. 254 aura S. ii, 801 in
 faciem flamma P. iii, 156
 Volatu P. v, 418. H. 846. Ps. 135
 Volens P. ii, 487. vi, 60. A. 527. H.
 711. 719. Ps. 342. S. ii. pr. 7. 544.
 586
 Volentem S. i, 589
 Volentes H. 430. Ps. 307
 Volenti P. ii, 333
 Voles P. xiv, 36
 Volitabat A. 56. 668. Ps. 179
 Volitans S. i, 448. ii, 396
 Volitant S. ii, 856
 Volitantia H. 415
 Volitantibus S. i, 419
 Volo (vis) P. x, 555. 880. Ps. 713. S.
 ii, 392
 Volvamus C. ii, 100
 Volvant Ps. 94
 Volvat S. ii. pr. 50
 Volvatur A. 211
 Volubili C. pr. 3
 Volucer P. iii, 170 cursus P. xi, 114
 Volucrum (adj.) amorem S. i, 64
 Volucres (subst.) C. iii, 41. P. x, 332.
 Ps. 619 rapaces C. vi, 64
 Volucres (adj.) H. 586. 819. 883. S. i,
 363 auras C. x, 43 rotas C. v, 54
 Volucris (adj.) S. i, 317. ii, 1049 curru
 S. ii, 55 saltu H. 370 tempore P.
 xiii, 44
 Volucris (subst.) P. v, 403
 Volucris adj.) S. ii, 137
 Volucrum (subst.) S. ii, 891
 Volvebat C. xi, 6
 Volvens P. ii, 194. A. 751
 Volverit C. pr. 26
 Volui S. ii, 135
 Voluisse Ps. 395. S. ii, 410
 Voluisti Ps. 892
 Voluit C. v, 11. A. 115. 832. 851. 1046.
 H. 81. 328. 771. S. i, 290. ii, 605
 Volvit P. v, 327. xiv, 97. Ps. 863 ma-
 cula cursus unus H. 892
 Volvitur P. xii, 38. S. i, 317. ii, 1062
 Volumen H. 625. S. i, 640
 Voluminos C. vii, 82
 Voluminibus P. xiii, 18. A. 219
 Voluminum P. v, 190. x, 1112
 Volumus H. 500
 Volunt C. x, 54. Ps. 213. 529. S. i,
 131. ii, 283
 Voluntas C. x, 25. P. x, 528. H. 645.
 776. Ps. 760. S. i, 601
 Voluntatis H. 350. 678. S. i, 337. ii,
 1066
 Volupe est P. ix, 41
 Voluptas C. i, 93. vi, 24. viii, 16. P.
 vi, 66. x, 515. A. 296. 567. H. 164.
 253. 315. 387. Ps. 318. 399. S. i,
 383. ii, 146. 908. 1070. 1125
 Voluptatem Ps. 444
 Voluptatis H. 591
 Voluptatum C. vii, 182
 Voluta (sing. nom.) urna C. vii, 112
 Volutabris A. 907
 Volutis C. vii, 39
 Volvunt Ps. 522
 Vomentis C. vii, 127
 Vomit C. xii, 120. A. 387. Ps. 50. D.
 67
 Vomunt P. xiii, 78
 Vorabere ignibus P. x, 814
 Voracea P. v, 436
 Vorandi (sing.) C. vii, 190. P. x, 514
 Vorandis S. i, 454
 Vorandum C. iv, 45 sepulcro corpus
 traditur P. x, 637
 Vorans Ps. 426
 Vorant C. vi, 64
 Vorantur S. ii, 1032
 Vorare C. iv, 79
 Voraret Ps. 263
 Vorarit A. 1076
 Vorat S. ii, 929
 Voravit P. xiii, 84
 Voret C. v, 88
 Vota (subst.) C. v, 188. viii, 52. P. x,
 344. xi, 198. xii, 64. xiv, 76. 106.
 A. 36. H. pr. 13. 35. 257. Ps. 307.
 S. i, 209. 277. 398. 602. ii, 478. 962
 Vota (adj. plur.) murmura P. ii, 536
 Votas opes P. ii, 44
 Voti (subst.) C. viii, 13. H. 757
 Votis (subst.) C. xii, 63. P. i, 9. ii, 523.
 Ps. 844
 Votiva mors est martyri (sing. nom.) P.
 ii, 330
 Votivo S. ii, 295
 Votivas dolor P. x, 1060
 Votorum (subst.) S. i, 113
 Votum (subst.) C. iv, 25. P. ix, 95. A.
 641. Ps. 776. S. ii, 464 est Ps. 398
 Voveat P. iii, 83

- Vox C. i, 13. 29. ix, 34. P. i, 119. ii, 29. v, 57. vii, 87. x, 9. 15. 450. 606. 994. 1105. xi, 169. A. 421. 427. H. pr. 10. 124. S. i, 608. ii, 649. 759 festa quievit A. 149
- Urat A. pr. ii, 54. S. ii, 1645
- Urbani (gen.) P. iv, 150
- Urbanitas P. ii, 321
- Urbanum solum P. ii, 543
- Urbe P. iii, 38. iv, 68. 97. x, 406. xi, 1. S. i, 463. 611. ii, 693. 1125 potens P. iii, 8
- Urben C. vii, 135. ix, 69. P. ii, 141. 310. 412. iv, 3. ix, 1. 105. H. 451. 484. S. i, 1. 412. 483. ii, 366. 369. 415. 1123 corporis Pa. 818
- Urbes A. 710. S. iv, 483. ii, 600
- Urbi P. ii, 46. 554. xii, 54. S. i, 525. ii, 1089
- Urbibus P. vi, 144. Pa. pr. 16. S. ii, 72. 347. 970
- Urbicos P. ii, 570
- Urbicremis H. 728
- Urbis P. ii, 10. 530. iv, 175. vi, 143. vii, 3. x, 78. Pa. 753. S. i, 221. 553. 570. ii, 392. 442. 447
- Urbium C. pr. 17. xii, 77
- Urbs P. iv, 38. xi, 199. S. i, 507. ii, 611. D. 103
- Ureos D. 42
- Ureate H. 570
- Urere P. x, 1078. xiii, 79
- Urgebat P. i, 43 ditionibus Illyricos sinus P. vii, 8
- Urget C. x, 60. P. xi, 113. H. 390. Pa. 263. S. ii, 401
- Urit P. i, 107. ii, 396
- Urna (nom.) C. vii, 112
- Urnas P. x, 385. S. i, 158
- Urnis S. ii, 838
- Urnas Libystidis (sing.) S. ii, 300
- Usibus C. iii, 107. P. pr. 27
- Usitatis C. vii, 56
- Usitatum P. x, 951
- Usquam C. ix, 23. P. x, 251. 325. xiii, 1. H. 163
- Usque P. x, 100. xi, 21. xiii, 33. D. 122 ab C. iii, 2 ungue imo ad capillum P. i, 110 ad C. i, 33. iv, 30. P. i, 110. A. 261. S. i, 269. ii, 280 solis obitum P. xi, 190 in astra P. i, 90 obitum (solis) P. xiii, 198 ortum P. xiii, 102 vesperum C. vii, 68
- Usquequaque P. x, 975
- Usta vaporibus gene (sing. nom.) C. v, 68
- Ustor fumidus P. x, 847
- Ustum hie vulnere P. x, 885
- Usu A. 1045. S. ii, 316 longo H. 650
- Usus (subst.) C. vi, 84. P. pr. 22. x, 513. H. 184. S. i, 213. 304. ii, 168. 780 carnis Pa. 79. 80 lucis perpetis C. xi, 111
- Usus (subst. sing.) P. ii, 89. v, 239. x, 990. H. 303. Pa. 609. S. i, 605. ii, 137. 281. 539. 753. 988 divinus A. 977 grandior laboris C. viii, 60 (plur.) A. 671. Pa. 152. S. ii, 235
- Ut (statim atque) C. xii, 29
- Utentum S. ii, 823
- Utere A. 773
- Uteri (sing.) A. 99
- Utero A. 372. 529. 589. S. i, 257
- Uterque P. x, 1071
- Uterum H. 597
- Uti (verb.) H. 331
- Utinam C. pr. 44
- Utor dextris succensibus P. ix, 105
- Utile C. pr. 6. P. pr. 21. x, 541. H. 365. 711. S. ii, 158. 389 est Pa. 236
- Utilis C. ii, 37
- Utimur S. ii, 1004
- Utpote P. xi, 16. A. 88. 908. H. 523
- Uva (nom.) H. 230
- Uvida (sing. nom.) gloria P. vii, 20
- Uvidi littoris (sing.) S. i. pr. 18 (plur.) molares C. vii, 119
- Uvidum salivis mentum P. ii, 233
- Vulcani S. i, 637
- Vulcanum (ignem) P. ii, 356
- Vulcanus S. i, 305 (ignis) P. ii, 404
- Vulgabo P. ii, 123
- Vulgaribus P. x, 301
- Vulgi P. x, 78. xi, 81. H. 364. S. i, 146
- Vulgo (adv.) C. vii, 86
- Vulgum P. vi, 51
- Vulgus P. ix, 26. x, 404. Pa. 216. S. i, 581
- Vulnera (subst.) P. ii, 200. iv, 120. viii, 17. ix, 7. x, 124. 453. 570. 865. A. 96. 220. H. 618. Pa. 111. 435. 802. S. i, 520. ii, 600. 673. 706. 1092. D. 46
- Vulnerat Pa. 696. S. ii, 987
- Vulnerato H. pr. 21
- Vulneratum P. x, 221
- Vulneratus P. x, 26
- Vulnere C. x, 87. P. x, 987. 1005. H. pr. 20. 539. Pa. 101. 154. 163. 294. 507. 593. S. i. pr. 29. 41. 375. 651
- Vulneri P. x, 872. 900
- Vulneribus Pa. 482. S. ii, 1111. D. 116
- Valneris C. ix, 85. H. 545. Pa. 675. 700. S. i. pr. 76. 16
- Valnerum C. ix, 33. P. v, 115. ix, 68. x, 1065
- Valniferos imbres Pa. 173

- Vulnifica (sing.) P. iii, 147
 Vulnificas A. 57
 Vulnifico C. iii, 49
 Vulnificum S. i. pr. 51
 Vulnus C. xii, 120. vii, 141. P. i, 29.
 x, 198. 973. 1028. xiv, 86. Ps. 246.
 417. 681. ii, 1073
 Vulpes D. 69
 Vulpibus A. 737
 Vulpis D. 71
 Vulserat S. ii. pr. 5
 Vulsis P. v, 323
 Vult A. 1061. H. 541. Ps. 784. S. ii,
 158. 643
 Vultibus C. xii, 54
 Vultu C. ii, 8. 26. 68. 74. P. x, 720.
 A. 213. H. 948. Ps. 109. 166. 196.
 244. 277. 553. 604. S. i, 225. 411
 aperto Deum spe culamur A. 335
 Vultum C. vii, 154. P. i, 114. ii, 204.
 x, 238. xiv, 127. A. 172. 688. Ps.
 786. S. i, 425
 Vultuosus P. x, 173
 Vultur S. ii, 60
 Vulturibus S. ii, 396
 Vulturum P. x, 612. 807
 Vultus (sing. nom.) P. v, 129. x, 560.
 xiii, 29. A. 1067. S. ii, 1065 (gen.)
 C. viii, 23 (plur.) P. xiv, 41. H. 907
 Uxor P. x, 184. H. 739

X.

Xystus (prop.) P. ii, 22

Z.

Zabaoth C. iv, 7
 Zeli (sing.) H. 188
 Zephyro S. ii, 787. 977
 Zisaniorum A. pr. ii, 56
 Zoellum P. iv, 19
 Zonis Ps. 633
 Zoroastræos susurros A. 494

